~~10,36~~
108
Biblioteca Județeană
MUREȘ
Lur. 36

ANUL XXIV — NR. 1 (1022) — 11 IANUARIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

bătălia de la podul înalt, un moment memorabil din lupta românilor pentru libertate și independență, pentru apărarea ființei naționale, pentru România!

Cinci veacuri au trecut de la unul din cele mai memorabile evenimente din istoria zbuciumată și eroică a poporului român: bătălia de la Vaslui (10 ianuarie 1475). Cinci veacuri de lupte și înfăptuiri, de stăruințe și strădanii pentru împlinirea testamentului viteazului domn moldovean Ștefan cel Mare: «Moldova nu este a mea, ci a urmașilor urmașilor noștri». Urmașii lui Ștefan, adevărații săi urmași, au înțeles deplin testamentul marelui domn și l-au cinstit prin numeroase jertfe pe altarul libertății și independenței țării, pentru care au luptat cu eroism legendar moldovenii lui Ștefan și ai altor viteji comandanți de oști.

În ultimele ceasuri ale vieții sale domnul moldovean își rememora în fața credincioșilor săi sfetnici faptele mai de seamă ale vieții sale și ale vitejilor săi ostași. Rostea în aceste împrejurări grave «soarele» la apusul său emoționant: «și am avut de cînd sînt domn al acestei țări treizeci și șase de războaie, din care în treizeci și patru am ieșit cu biruință și două le-am pierdut».

În cea dintîi categorie se înscrie și dramatica încleștare de forțe moldo-

Academician ȘTEFAN PASCU ■

(Continuare în pag. 5)

ȘTEFAN CEL MARE

P
437.320

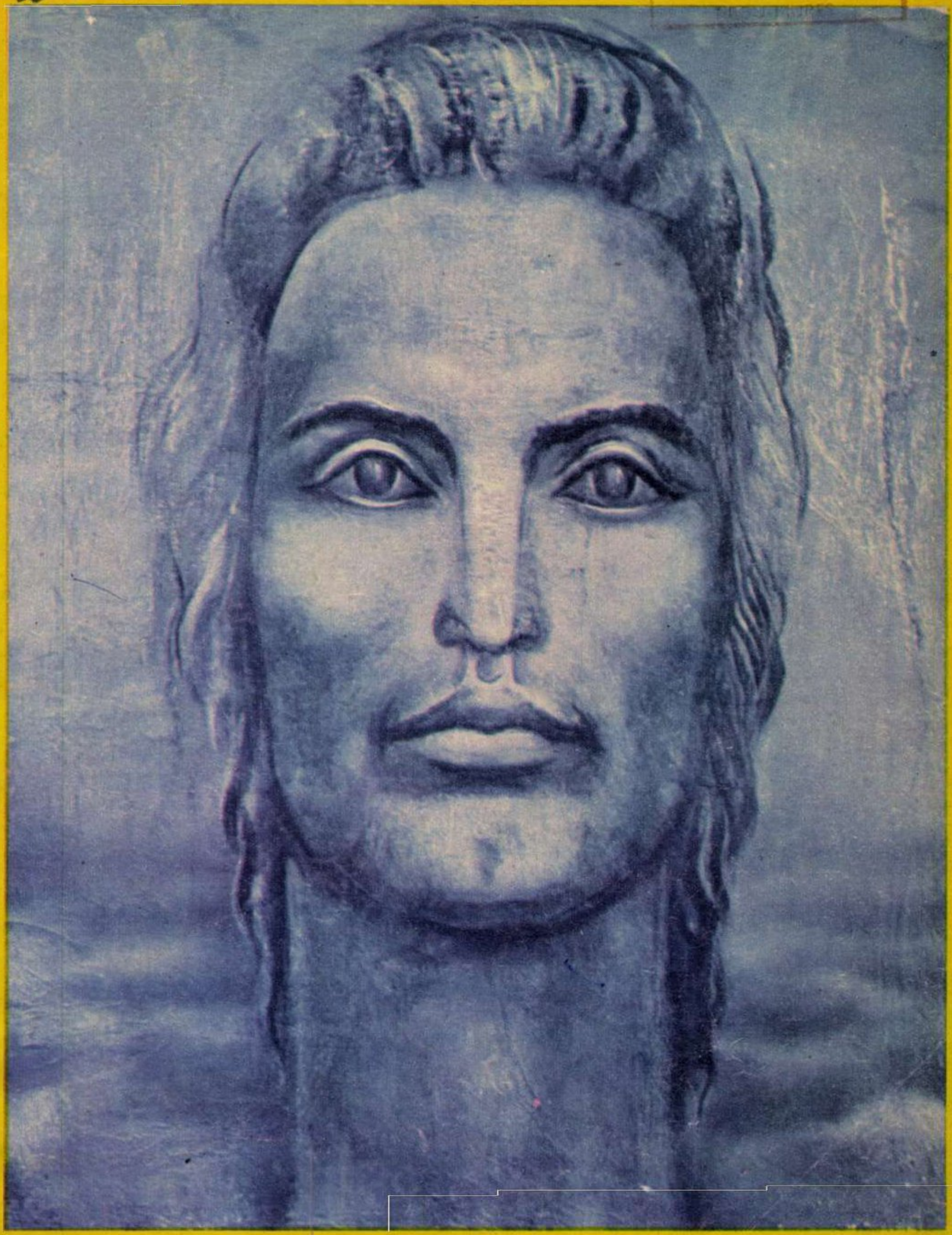

Deodată văd o frunză din acest pom așezîndu-se pe creștetul capului meu, o iau în mînă, vreau s-o rup, dar un glas melancolic îmi spune:

— Nu mă rupe, eu sînt Eminescu.

— Tu, poetul sfînt al nostru?

— Da, am venit să-ți dăruiesc și ție o parte din gîndirea mea.

— O, cît am dorit să te văd, copil al universului fără sfîrșire! De-acum vom fi veșnici și vom învinge moartea cu poeziile noastre.

Apoi, împreună cu alți tineri, i-am construit lui Eminescu o casă și de atunci el locuiește în gîndirea noastră, de unde ne cîntă poezii care ne vor face veșnici.

Șimon Maria

Îl văd pe Eminescu în raza bobului de grîu, scriind și cultivînd patria mea pe bolta Luceafărului. Mireasma lui plînge cu ramuri de tei pe florile sufletului. Eminescu este dorința nerăbdătoare a țării de a fi veșnică în lume. Gîndul meu zboară cu barca pe visul lui de a veni în Maramureș. Toți copiii îl știu și îl cunosc, dar sufletul lui nu se mulțumește cu călătoria în văzduh și vrea să spună la fereastra semințelor noastre Eminescu este ființa senină care plutește deasupra patriei mele.

Mariș Ion Titiană

Autorii sînt elevi în clasele a VI-a și a VIII-a la școala din Bogdan Vodă — Maramureș.

MARII VREMURILOR OASPEȚI

Calcă Jiul piatra apei, lunecînd pe stinse stele
Noaptea-și leagănă în arbori falduri negre, falduri grele.

Lingă Masă — roată-a morii vechi, adusă pe uscat
Meșterul așteaptă oaspeți, cu privire de-mpărat.

Viu nimbat în falduri albe, Eminescu duh romantic
Nalță peste lume scutul unei ode-n metru antic

Statuă zidită cărții, urcă nopților acuza
Sub halucinantul sînge mort la Sarmisegetuza

Și prin Decebal înfige vorbe-spadă-n vechi istorii
Răstignind secolii lumii în ne-nvins Memento mori

Verbul însuși înviază, pare zeul interzis
Descifrînd ascunse semne, ca-nvățatul Dionis

Cînd pe lacul unde luna albul necuprins și-l stinge
Trece lebăda murindă, malul vremurilor ninge.

Încărcat în basme calme și răpit de amintiri
Pare Creangă prinț al serii, refuzat de patrafir.

Caragiale — sfîntul, tristul, poartă-n ochi ironic semn
Traversînd secolii lumii, neclintit din mersu-i demn.

Iscodind în pietre false și-n cuvinte ce nu mint
Macedonski sapă nopții drumurile de argint.

Vine-Arghezi, cel ce-nfrînt-a vorbele-n robie lungă
Răzimat în cîrja-i simplă, ca-n departe să ajungă

De pe ape ne-ncepute, tălmăcite-n criptic țel,
Duce Barbu cale albă spre Lapona Enigel

Blaga, tainele luminii, căutîndu-le cu versul,
Urcă lin, în jos și-n sus, mioritic, universul.

Sideral, cu ochi de steauă și cu pasul de plumb greu
la Bacovia vioara, plînsă-n piept fragil de zeu.

Meșterul salută umbre, Împărați de Vis și Gînd
Marii vremurilor oaspeți, mantii tragice purtînd

Calcă Jiul piatra apei, lunecînd pe stinse stele
Noaptea-și leagănă în arbori falduri albe, falduri grele...

NICOLAE DRAGOȘ ■

SĂPTĂMÎNA DE LUCRU A PREŞEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESCU

CU VREDNICIE NEOBOSITĂ, CU TOATĂ DRAGOSTEA ÎN SLUJBA PATRIEI SOCIALISTE

ROMANIA
PCR

Abia s-au ivit zorii noului an, ai unui an fierbinte şi cutezător, poate mai fierbinte şi mai cutezător decît ceilalţi — dacă ne gîndim că acest segment de timp va încheia victoriile unui nou cincinal — şi tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România, şi-a reînceput neobosita şi pilduitoarea sa activitate din nou în mijlocul acelora care, cu mintea, cu braţele, dar şi cu dragostea lor, făuresc bunurile cele mai concrete şi mai necesare unei societăţi ca a noastră.

O vizită de lucru la începutul unui an, cînd bradul verde înnobilat cu daruri n-a fost încă scos din casele gospodarilor, poate să ne vorbească despre multe, dar înainte de toate ea este un exemplu elocvent al identităţii dintre cuvîntul şi fapta preşedintelui, despre vrednicia neobosită, recunoscută de o lume, a primului bărbat al ţării.

Deosebita cinste de a fi cel dintîi colectiv pe care secretarul general îl vizitează în noul an i-a revenit colectivului Întreprinderii «23 August». Scopul vizitei de lucru pe care tovarăşul Ceauşescu a făcut-o în cursul dimineţii de sîmbătă, 4 ianuarie, a fost examinarea la faţa locului a unor probleme de importanţă deosebită pentru întreprindere, cît şi pentru economia naţională. Colectivul întreprinderii bucureştene a raportat secretarului general că sarcina care i-a fost încredinţată la începutul anului trecut — de a construi noi maşini şi utilaje de înalte performanţe — a fost tradusă în fapt. Exemplul,

---

Aşa a început noul an al românilor. Preşedintele Nicolae Ceauşescu s-a adresat ţării.

În timpul vizitei de lucru la Întreprinderea «23 August» din Capitală.

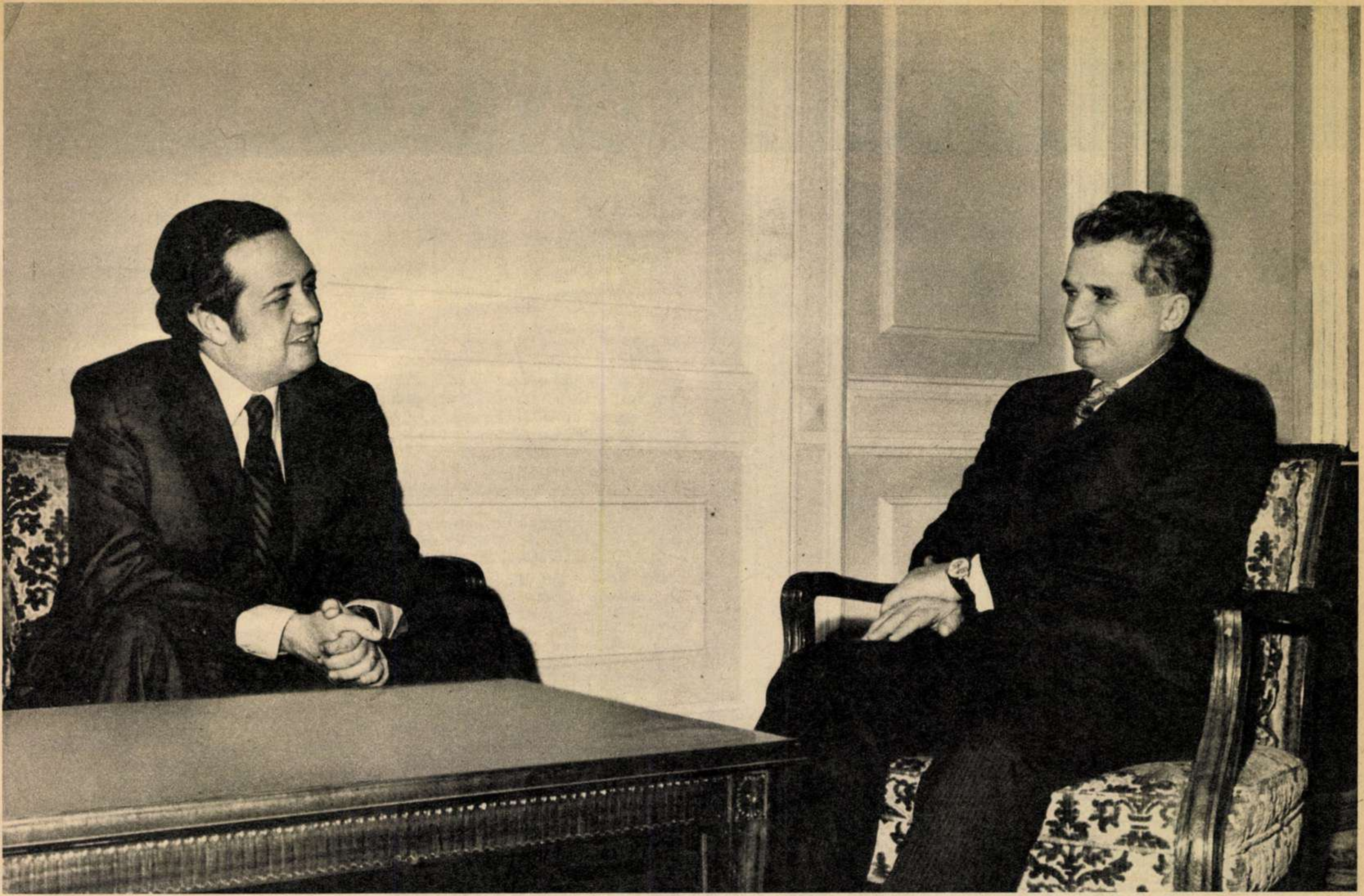

Preşedintele Nicolae Ceauşescu a avut un fructuos dialog cu Mario Soares, ministrul afacerilor externe al Portugaliei.

şi aici, îl constituie realizarea de prestigiu — prototipul locomotivei Diesel electrice de 1 250 CP, executat la indicaţia secretarului general al partidului. Asemenea întregului popor, colectivul acestei întreprinderi a dovedit că a păşit în 1975 cu hotărîrea de a obţine succese care să garanteze îndeplinirea exemplară a planului pe acest an, a cincinalului în patru ani şi jumătate.

Preocupat consecvent de dezvoltarea armonioasă a patriei pe care cu nezdruncinată credinţă o slujeşte, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a analizat, împreună cu primul secretar al Comitetului municipal de partid Bucureşti cu conducerea Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini Grele, probleme legate de crearea şi amplasarea unor noi obiective economice de mare însemnătate pentru viitorul acestei ramuri, atît în zona industrială «23 August», cît şi în cartierul Militari. S-au discutat, de asemenea, probleme legate de mai strînsa colaborare a învăţămîntului cu cercetarea şi producţia, în scopul realizării unei game mai largi de motoare necesare economiei naţionale, precum şi exportului.

La fel de rodnică s-a dovedit în acest început de an activitatea de politică externă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Preşedintele Republicii Socialiste România a primit vineri, 3 ianuarie, pe colonelul Carlos Diez Conseco, vicepreşedinte al Sistemului Naţional de Sprijinire a Mobilizării Sociale — SINAMOS — din Peru. Oaspetele a transmis preşedintelui Nicolae Ceauşescu, din partea preşedintelui Republicii Peru, general de divizie Juan Velasco Alvarado, un cordial salut prietenesc, urări de pace şi prosperitate poporului român. Tot vineri, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a primit pe William J. Cassey, preşedintele Băncii de import-export a S.U.A.

Într-o atmosferă cordială, prietenească, sîmbătă, 4 ianuarie, s-a desfăşurat întrevederea dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi Mario Soares, ministrul afacerilor externe al Portugaliei şi secretar general al Partidului Socialist Portughez, care a făcut o vizită oficială în ţara noastră. În timpul întrevederii a fost relevată cu satisfacţie evoluţia pozitivă a relaţiilor de colaborare româno-portugheze, exprimîndu-se totodată dorinţa celor două ţări de a extinde aceste relaţii.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

437.320

O garoafă roşie, însoţită de un călduros «la mulţi ani!» ▶

Biblioteca Judeţeană

semne bune anul are

VIITORUL ÎNCEPE DE LA O CIFRĂ DE PLAN

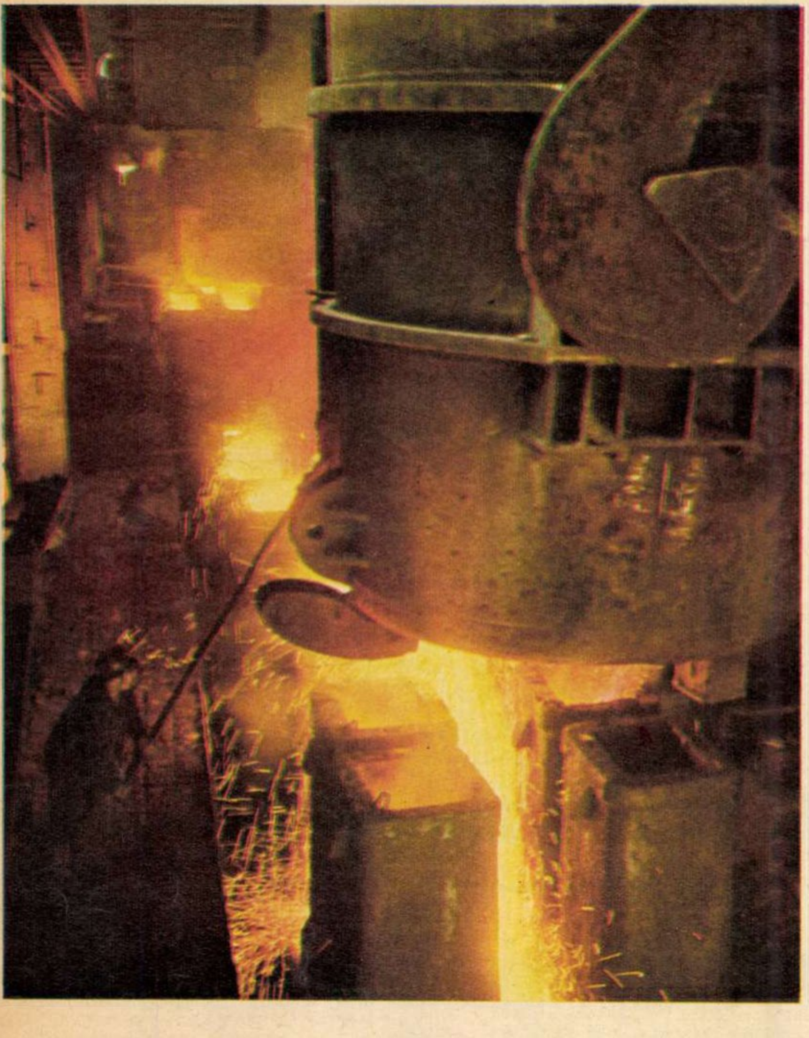

I-am auzit acum cîteva seri, ridicîndu-ne la ferestre, urarea strămoșilor:

«Iarna-i grea, omătul mare,
Semne bune anul are»...

Urarea plugărașilor e străveche, e de cînd sîntem noi și poate de cînd e lumea. Iată de ce, m-am apropiat cu sfială de această coloană sonoră a începuturilor, proiectată spre noi peste timp. M-am temut chiar să le transcriu, ca nu cumva, atingîndu-le, să prefac duhul lor de cărbune într-un pumn de cenușă, de scrum. Melancolii ale desprinderii din timp, ale trecerii dintr-un an într-altul, dintr-o vîrstă într-alta? Și totuși...

«...Semne bune anul are!»

Ce poate fi mai proaspăt, mai vibrant, mai ancorat în solul prezentului, deci al timpului viu, decît aceste cuvinte ale urării străvechi, rostogolindu-și sunetele ca și boabele de grîu aruncate pe neaua curată, după fierul de plug care ară în gheață?

«...Semne bune anul are!»

Oamenii noștri cei vechi, observa un coleg-reporter, erudit și subtil cercetător al datinilor, nu-și urau «La mulți ani!» Rîvnirea anilor mulți înseamnă spaima față de timp, «horror vacui», proprie nu «primitivului», omului culturilor tradiționale, ci omului modern. Cel ce se teme este acesta din urmă. Lui îi sînt proprii spaima timpului, teroarea acaparării clipei, orgia revelionului. Omul cel vechi, avînd puterea de a se așeza în armistițiu cu timpul, dorea de la an altceva, dorea «semne bune».

Am crezut în aceste semne, de cînd ne știm. Am crezut orișicum ar fi fost anul ce se vestea, orișicum cel dinaintea lui, precedat și el tot de astfel de «semne». Credeam în ele, măcar o dată pe an. Trudind, opintindu-ne în jugul celor trei sute șaizeci și cinci de zile și nopți înmulțite cu vreo douăzeci de secole, ne opream, o dată pe an, la ferestrele viitorului, ca la o stea a magilor, ca să ne tragem răsuflul și ca să credem. Neam de plugari săraci, obidiți, neam de oameni supuși semnelor vremii. Dar un neam de oameni care — o spune același cercetător, dedicat de data asta nu mitului, ci istoriei vii — își trimitea încrederea, ca pe un buzdugan, pînă la porțile vremii vii, făcîndu-le nu o dată să se cutremure.

«Iarna-i grea, omătul mare,
Semne bune anul are!»

Am crezut, vreme de vreo douăzeci de secole, în semne.

Credem azi — de vreo trei decenii — în adevăruri.

*

Credem — de vreo trei decenii — în noi.

Noi, cu mîinile noastre, punem azi semnele, ca pe niște țăruși, în hotarul anului, lărgind și desăvîrșind construcția începută de trei decenii.

Ce semne-adevăruri ne întîmpină în acest început de an?

Semnele-adevăruri că anul acesta va fi bun, pe măsura speranțelor noastre, le-am primit mai demult. Certitudinea unui an plin, bogat, împlinindu-ne construcția, lărgindu-ne visurile, certitudinea unor noi și tot mai înalte victorii în această cursă contracronometru a hărniciei în care ne-am angajat de vreo trei decenii, ni le oferă însăși condiția noastră fizică. Ni le oferă însăși condiția fizică a României, care a intrat în acești ultimi ani în era performanțelor. Am învățat lumea să nu se mai mire de noi, am învățat-o și pe ea, de fapt, cu niște semne; am deprins-o (faptele au deprins-o!) să pună semnul exclamării după fiecare succes al nostru, și nu semnul întrebării, ca altădată. Și mai precis definit în acești ani ai socialismului, «miracolul românesc» e înțeles azi pretutindeni ca o facultate inepuizabilă a surprizelor, egală cu însăși capacitatea de talent și de geniu a poporului nostru. Avem, de vreo trei decenii, și cu deosebire din acest ultim deceniu, cel marcat de congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, mîndria de a fi autori de surprize în planul economiei, al științei și tehnicii, al edificării unei civilizații puse în slujba omului, al edificării omului insuși, al inițiativelor constructive pe scena politică mondială, și sîntem, prin aceasta, apți să facem față oricăror surprize, care, de orice natură ar fi, nu ne pot deturna de la țelul nostru suprem: comunismul.

Semnele-adevăruri că anul acesta — al XXXI-lea de la marea Eliberare — va fi plin, bogat, pe măsura speranțelor noastre, ni le-a oferit, în prag de decembrie, la fereastra lui '75, unul din acele evenimente care, inscriindu-se cu majuscule în istoria unui popor, par a trage după ele însăși istoria, aducînd-o pe cea mai înaltă culme a ei.

Decise la Congresul al XI-lea al partidului, înscrise în Programul Partidului și în Directivele pentru anii ce vin, aceste semne-adevăruri ale viitorului ne-au cuprins pe toți, oameni și țară, dintr-o perspectivă de facere și refacere a timpului, a istoriei, care echivalează, prin dimensiuni și prin consecințe, cu o nouă vîrstă a noastră — cea a maturității. La sfîrșitul ciclului inaugurat de Directive, undeva, spre anul 2 000, acest pămînt al nostru va rodi, după cum se prescrie, înzecit, însutit și înmiit, ca-ntr-un colind al unor plugărași fabuloși. Ni s-a deschis, de la tribuna marelui forum al comuniștilor, lîngă pervazul de lumini al noului an, cea mai bogată, cea mai amplă, cea mai înaltă dintre perspectivele care ne-au luminat pînă azi înălțimile și urcușurile, iar cuvintele, oricît de înflăcărate, ar fi simple cuvinte sau simple hiperbole dacă în documentele adoptate de marele forum sensul lor n-ar fi fost legat cu lanțuri de cifre, tot atît de reale și de puternice ca și adevărul.

Anul 1975 — ultimul dintr-un cincinal de mărețe victorii și an al alegerilor, de participare profund democratică a tuturor celor ce muncesc la actele de decizie și la materializarea deciziilor adoptate — în acest sens, revelator. Și fastuos, prin tot ceea ce ne propune, în imagine și în cifră, în cuvînt și culoare, ca și fastuoasele noastre colinde scrise pe fila Carpaților și a Dunării. Un colind înscris pe filele unei cărți gigantice, cartea marilor planuri ale partidului, îmbelșugat spoită cu aur de fapte, în care fiecare sunet răspunde unei vignete ardent colorate, deschisă ca un geam strălucitor spre mîine, și fiecare ton traduce vizual o scenă de vitejie a muncii, de vitejie în lupta cu timpul.

Revelatoare sînt, cum spuneam, în primul rînd cifrele. Anul 1975 — spune marea carte a Directivelor — va încununa intrarea în funcțiune a 2 400 de noi capacități de producție, obiective industriale și agrozootehnice, edificate, toate, într-un singur cincinal, însămînțate pe întreg spațiul nostru geografic. Permutînd deci de pe fila cărții aceste strălucitoare vignete care înseamnă fumuri de fabrici și turle de sonde, centrale electrice și ferme model, replantîndu-le pe fiecare la locul lor de origine, în munți, pe șesuri, pe rîuri, în galerii subterane, vom obține o întreagă hartă a noului, întreg teritoriul dinamic, fertil, al României socialiste, operă a partidului înfăptuită de milioane de mîini. Cîte din aceste vignete și semne le vom aprinde, pe harta țării, în acest an?

Acest an 1975 — spun Directivele — va însemna o creștere a venitului național cu 81 la sută față de 1970. Acest an 1975 — spun Directivele — va însemna, raportat la același reper, o creștere a veniturilor reale totale ale poporului cu circa 55 la sută. Acest an 1975 — spun Directivele — va fi anul în care vom raporta, făcînd bilanțul uriașului efort constructiv pe care l-am numit cincinal, 1 300 000 de noi locuri de muncă în incintele economiei noastre în plină expansiune, 512 000 de noi apartamente în orașele noastre înnoite sau noi, peste 7 600 de noi săli de clasă, 70 000 de noi locuri în creșe, 55 000 de locuri noi în grădinițele de copii, peste 22 750 de paturi noi în spitale etc. etc., etc.

Dar cîte cifre să transcriem?

Încolonate viguros unele sub altele, în marea carte a directivelor și a devenirii noastre, ele exclud cuvîntul adiacent, cerînd, parcă, după fiecare din ele, cîte un semn de exclamare, ca un superlativ.

Dar cîte semne de exclamare sînt admisibile?

«...Semne bune anul are!»

*

Lîngă urarea arhaică, lîngă vechea speranță, oamenii au venit totdeauna cu plugul, unealta trudei. Neam sărac, dar neam muncitor, care știe, a știut dintotdeauna că darurile nu cad din cer cu hîrzobul, că drumul spre ele, spre acel mîine al lor, trebuie și cuvine-se desțelenit și arat, îngrășat cu sămînță, irigat cu sudoare.

Credem, de vreo trei decenii, mai mult ca oricînd, în noi. Și crezînd în noi, facem din fapta noastră semnul întîi și ultim al certitudinii.

«...Semne bune anul are!»

Da, semne bune! Cine a pășit, în aceste prime zile ale anului, în incintele marilor și modernelor noastre uzine, sau ale șantierelor viscolite sub cerul gol, sau în liniștea aceea ce nu înșală pe nimeni a citadelelor științei, în care se pregătește cu un ceas mai devreme ziua ce va veni, a trăit această întîlnire cu fapta la un grad de intensitate unic.

Aceste zile, aceste prime zile ale unui an decisiv, ultimul dintr-un cincinal ce va rămîne înscris cu majuscule în cronica socialismului în România, sînt, pentru oricine le cercetează, ca un tablou sinoptic de idei în mișcare (ideile Congresului al XI-lea, traduse ceas de ceas în faptă vie) și, deopotrivă, ca un vast și fastuos mozaic ale cărui particule, de culori și structuri diferite, sînt oamenii, oamenii vii. Acești oameni «fac» semnele anului, ele însele de culori și structuri diferite: dăltuite în metale incandescente, sculptate în piatră, înscrise pe foaia ca de zăpadă a cărții, modelate în lut ori în lumină. Și toate — adunate și îmbinate ca particulele unui mozaic — sub un unic și mare Semn: Viitorul.

Desprindem de pe o pagină de ziar:

«Primele zile ale anului 1975 au însemnat, la Hunedoara, primele succese în muncă. Dacă media zilnică a depășirilor de plan a fost în 1974 de peste 220 tone oțel, acum, în primele două zile din '75, au fost elaborate peste plan mai mult de 620 tone oțel».

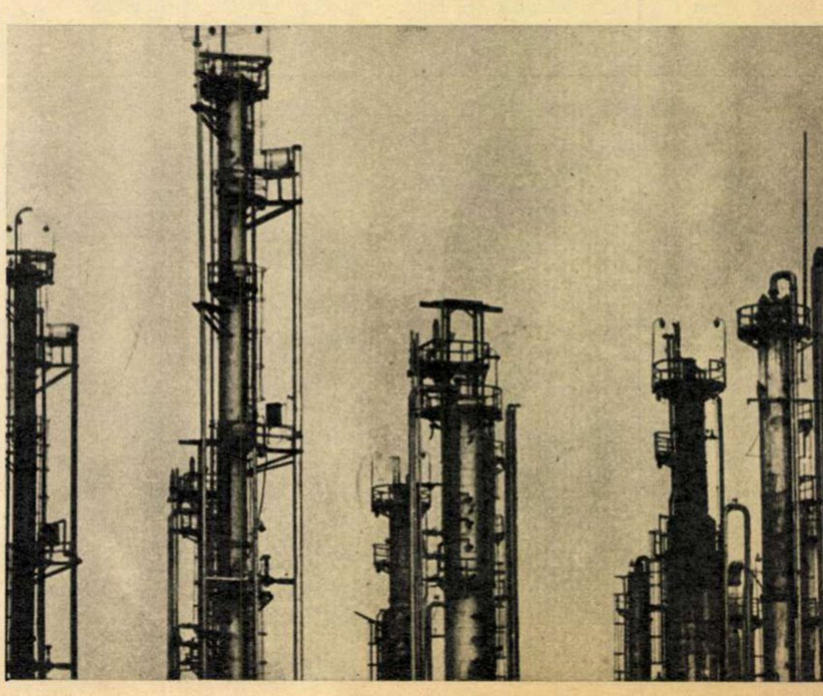

(Urmare de pe coperta I)

otomane de la Vaslui. Cele dintîi, chemate prin focuri aprinse pe culmile dealurilor, prin buciume și olăcari pentru a-și apăra «nevoile și neamul». Celelalte, cu intenții vrăjmașe, de pedepsire a țării pentru împotrivire și a domnului pentru îndrăzneala de a fi respins poruncile padișahului de la Istanbul de a spori tributul.

Oști numeroase sînt conduse spre Moldova. Măsuri de apărare sînt luate de cei în primejdie: adunarea oștilor, pustiirea în calea dușmanului, alegerea locului bătăliei. Tactica și strategia tradiționale, adeverite de vreme și de întîmplări, s-au dovedit salvatoare și în această împrejurare.

Unghiul mlăștinos de la confluența rîurilor Racova cu Bîrladul, cuprinse între dealurile Paiul și Coasta Muntenilor, a fost martorul acum jumătate de mileniu a unor vitejii de mare răsunet și istorice urmări. Oastea moldoveană era formată din 40 000 de oșteni, țărani luați de la coarnele plugului, după mărturia cronicarilor vremii, subliniată cu deosebire de Marx însuși, la care s-au adăugat 5 000 de secui și 2 000 de polonezi. Acești țărani viteji erau confruntați cu o oaste de spahii și ieniceri de trei ori mai numeroasă. «Ca un bun părinte al patriei și al neamului său, gata să moară pentru ai săi, după trei zile și trei nopți... a biruit și a dat pe turci cu totul pieirii» — mărturisește cronicarul de la curtea voievodului ardelean. Ecoul acestor vitejii s-a răspîndit pînă departe, peste mări și țări.

Gloria domnului moldovean, vitejia și jertfa Țării Moldovei erau povestite cu admirație și cu invidie. Diplomați șireți și capete încoronate au fost nevoiți să-și îndrepte privirile cu mare interes spre țărișoara de la Carpați. Cuvinte de laudă sînt adresate viteazului domn.

Cele mai sincere și cele mai simțite au fost rostite de cel ce nu e doar făuritorul istoriei, ci este în același timp și cel mai îndreptățit judecător al ei: poporul. Adevăratul popor, care admirînd eroicele fapte de acum cinci veacuri le-a continuat cu aceeași vitejie și jertfire pînă în zilele noastre însorite de adevărată libertate și independență sub conducerea înțeleaptă și neabătută a Partidului, pe temeiul mărețului său Program.

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

O PROBLEMĂ DE O VEȘNICIE ȘI ÎN ACELAȘI TIMP DE ULTIMA ORĂ

ce e fericirea?

— Spune-mi, Ion Zubașcu, ceva despre fericire.

Omul din fața mea vine de departe, îl văd a doua sau a treia oară și e unul din acei oameni rari pe care nu-i poți confunda. Ion Zubașcu, înainte de a fi poet e dascăl la o școală de pe Valea Izei, într-o comună cu nume de rezonanță în istoria noastră: Bogdan Vodă. De acolo, din Maramureșul lui, vine din cînd în cînd la București. Mai totdeauna chemat, invitat. În vacanțe. Stă o zi, două și se întoarce grăbit acolo unde se simte el cel mai bine. În satul lui. O singură dată și-a părăsit satul pentru un timp mai lung, atunci cînd a umblat la școlile înalte pentru a deveni profesor. De acolo s-a întors fără ezitare în satul lui, în satul părinților lui, între copiii oamenilor pe care îi învață să devină oameni, cum zice el.

Cînd vine la redacție, Ion Zubașcu scoate din suman poezii născute în aerul tare al nordului. Și atunci dascălul maramureșean e poetul Ilie Calmineasa. Apoi umblă-n desaga cu care vine și scoate radios un vraf de desene ale copiilor din școală și poezii ale acelorași copii. Atunci, Ilie Calmineasa e din nou Ion Zubașcu, dascăl de română într-un sat maramureșean. Și ne umple redacția de lumină și de culoare, de candorile și de promisiunile unor copii talentați dintr-un sat de pe Valea Izei. Privindu-l, mie mi se pare că omul acesta e starea de fericire însăși.

— Despre fericire ziceți? Atunci scrieți acolo că eu sînt unul dintre aceia care cred că fericirea există. Și o cunosc. După mine, fericirea e o stare de luptă și dacă o luptă poate fi continuă, atunci există și o fericire continuă. Dacă o revoluție poate fi continuă, există și o fericire continuă.

— Fericire sau mulțumire, Ilie Calmineasa?

— Nu, nu le-amestec. Mulțumirea ține de partea mea de egoism, fericirea ține de social. Fericirea este calea de integrare în social. Fericirea cred că este în cele din urmă curajul unei credințe. Dacă n-aș fi avut această credință, nu aș fi putut sta atîția ani pe o vale de la capătul țării. Și stau acolo nu pentru că n-aș fi putut sta în altă parte, ci pentru că vreau eu să stau acolo lîngă părinții mei și între copiii satului meu.

— Și totuși, ce e fericirea?, vă întreb.

TRAIAN PROSAN ■

De pe aceeași pagină:

«Colectivele celor peste 20 de unități ale Combinatului chimic Ișalnița-Craiova au înregistrat, în primele două zile ale noului an, indici de producție cu 1-5 procente mai mari comparativ cu cei prevăzuți în plan. La Borzești, colectivul marelui combinat petrochimic a livrat, în primele două zile, mai mult de 600 de tone cauciuc sintetic, 250 tone acetonă, 100 tone polistiren»...

De pe altă pagină:

«Cu fiecare minut, cu fiecare oră din 1975, pe tabloul de comandă al hidrocentralei Porțile de Fier cifrele se schimbă mereu. La ora cînd transmitem aceste rînduri (2 ianuarie, n.a.), în jurnalul de bord se consemnează cifra 45. Adică 45 milioane kWh energie electrică, produsă aici în primele zile din noul an»...

Dar dincolo de cifre și de semne sînt oamenii, cei ce le fac, cei ce lărgesc cu ele — și ocupă cu ele — acel teritoriu al viitorului, ascuns cîndva în norii incertitudinii, adus acum aici, lîngă noi.

«Viitorul începe de la o cifră de plan» — îi spune reporterului un astfel de om, un sondor, întîlnit, în ziua de 1 ianuarie a.c., undeva, pe o culme de deal, sub ninsoare, într-un loc pe care hărțile economice îl denumesc «zona de acțiune a Trustului de petrol Pitești». Omul se numește Aurică Nedelea, e sondor de aproape un sfert de veac, și, de vreo zece ani, sondor-șef. Face parte dintre oamenii care vorbesc puțin, care n-au timp de vorbe, care, deci, atunci cînd totuși trebuie să spună ceva caută, precum în propoziția citată, rigoarea sentinței sau a metaforei. «Viitorul începe de la o cifră de plan». Aurică Nedelea și tovarășii lui, cei din «zona de acțiune a Trustului de petrol Pitești», au dat, în această primă zi a lui 1975, peste plan, 135 tone de țiței, 100 000 metri cubi de gaze; și, tot peste plan, au forat în plus 100 de metri.

«Viitorul începe de la o cifră de plan!» a gîndit, chiar dacă n-a spus aceste cuvinte, primtopitorul Ion Musteță, de la Întreprinderea de masini grele din București, cînd un reporter, în ziua de 2 ianuarie, i-a luat un interviu în legătură cu noul an. Anul care-i așteaptă pe Ion Musteță și pe tovarășii lui e un an de eforturi mari. Vor trebui să fabrice turboagregate-gigant de 330 MW, coloane de sinteză (pînă azi importate) pentru combinatele de îngrășăminte chimice, azotoase, utilaje pentru linii de laminoare, piese navale grele pentru vase de mare tonaj... Dar viitorul începe de la o cifră de plan. «Cuptorul lui Ion Musteță, notează reporterul, martor ocular al zilei, pregătește o șarjă de oțel special, înalt aliat, pentru confecționarea matrițelor, o șarjă cu o valoare foarte ridicată... A fost a noua șarjă din acest an, însumînd nu mai puțin de 340 de tone de oțel». Ion Musteță e reșițean. S-a stabilit în București odată cu înființarea acestei uzine tinere, care acum, în '75, «deci în primul an de producție după Congresul al XI-lea», cum remarcă el, trebuie să dea «tot ce poate». Venit aici ca specialist, venit deci să-i învețe pe alții, vechiul reșițean știe că viitorul, începînd de la o cifră de plan, începe, de fapt, de la oameni. Martor la spectacolul elaborării «șarjei speciale» reporterul a notat și acest amănunt: cum reșițeanul, prins în vîltoarea conceperii unei șarje de-un soi aparte, «special», n-a omis să le explice tinerilor din jurul lui, proaspăt veniți în uzină, cum se «concepe», de la A la Z, un record.

«Viitorul începe de la o cifră de plan, deci de la noi, de la oameni». Rostit sau nu (cine-ar fi stat să-l audă, în vacarmul unor hale industriale?), acest adevăr a fost exprimat, în diminețile acestor zile, prin toată ființa lor, prin toată comportarea lor, deci prin ceea ce e mai important decît cuvintele, de toți oamenii acestei țări.

«...Semne bune anul are!»

Simbolul sau semnul grafic, ca totdeauna, urmează faptei, uneori cu mare întîrziere. N-a făcut încă nimeni o statistică, o sinteză cifrică a faptelor muncii, așa cum s-au consumat, la scara întregii țări, în prima zi, sau în primele două, sau în primele trei zile și nopți ale noului an. Ar fi fost, desigur, instructiv. Am fi văzut, desigur, mai exact, cît de bune sînt semnele anului.

În lipsa datelor de sinteză, ne oprim la faptele vii. Ne oprim la acest fastuos și vast mozaic, în continuă și tumultuoasă fierbere a culorilor, în continuă mișcare spre ziua în care — așa cum prevăd Directivele — cifra și fapta, desenul abstract al viitorului și întruchiparea lui vie, se vor suprapune deplin, în piscul de diamant pe care-l numim fericire.

«Datoria de onoare a fiecărui cetățean al patriei noastre — ne-a amintit, în mesajul de Anul nou, cel mai iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — *este de a face totul pentru a contribui la realizarea cu succes a planului pe anul 1975, și deci a întregului cincinal, creînd astfel condiții mai bune pentru trecerea la realizarea hotărîrilor celui de-al XI-lea Congres al partidului».*

E o datorie pe care ne-o știm, și din care facem mîndria noastră, lege de existență și garanție de viitor.

Semnele că o vom îndeplini exemplar s-au și ivit.

ILIE PURCARU ■

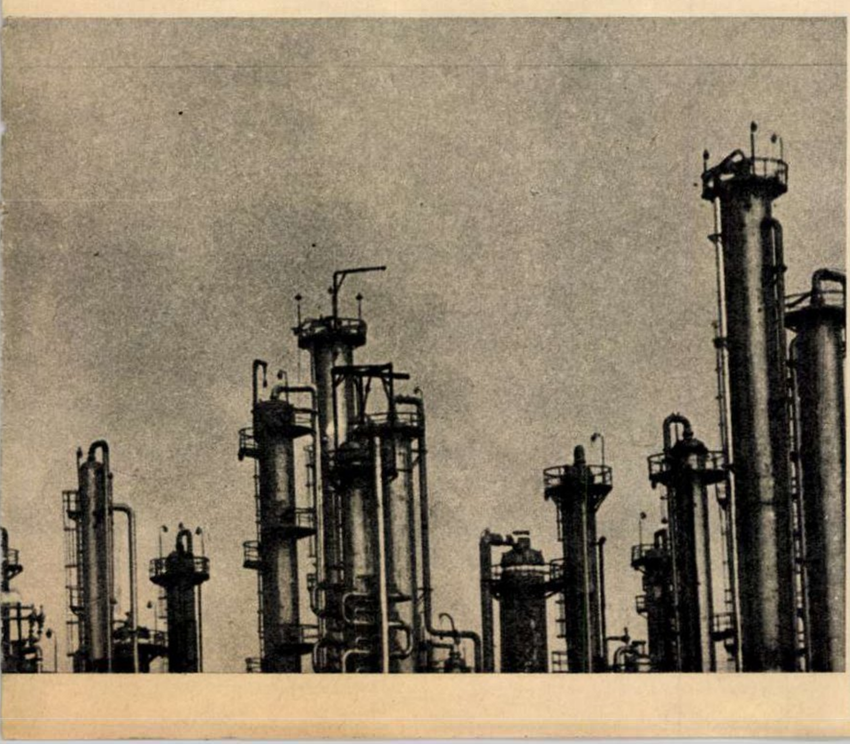

ACEI CARE GÎNDESC HIDROCENTRALE

Oricît am fi de profani, de ageamii, de bieți oameni de formație extremist-umanistică, tehnica acestei epoci, prin concretețea ei, de-a dreptul agresivă, ne obligă nu numai să o recunoaștem, ci și să o purtăm mereu în prim planul conștiinței noastre. Însă esența ei abstractă, sufletul ei, îndeobște, «ne scapă». Cu alte cuvinte, vreau să spun că facem nedreptatea să uităm că în trupul copleșitor de palpabil al giganților tehnicii, giganți și în sens de perfecțiune, se găsește sublimul spirit al gîndirii omenești, al veșnic cercetătoarei dar și veșnic zbuciumatei minți a omului.

Să nu plutim însă, cu afirmațiile, în general, ci să cantonăm într-un special deosebit de specific al contemporaneității noastre românești. Iată, există acum o perioadă revoluționară nu numai pentru noi, generațiile acestei epoci, ci revoluționară pentru însăși geografia fizică a pămîntului românesc. Mai precis, mă refer la numeroasele construcții inginerești hidrotehnice și hidroenergetice care au marele rost final de a asigura o valorificare complexă și superioară a acestei vitale resurse materiale care este apa.

Și mai precis! Vedem noi, cei mulți, că în cutare punct de pe harta țării se mai construiește o hidrocentrală sau un întreg complex hidroenergetic. Ne extaziem în fața dimensiunilor barajului și a vitezelor de înaintare cu care minerii-constructori realizează rețeaua conductelor subterane. Îi admirăm — fără îndoială, pe merit — pe constructorii acestor catedrale materialist-productive. Noi, gazetarii, ne întrecem în a găsi metafore pentru abnegația cu care constructorii își pun ani buni și frumoși din viață la temelia acestor coloși. Bicaz, Argeș, Lotru, Porțile de Fier, Someș și toate celelalte au fost, sînt și vor fi niște mari spectacole ale construcției și ale constructorilor.

Dar!

Furați tocmai de anvergura și de spectaculozitatea muncii constructorilor cît și, în general, de viața explozivă de pe marile șantiere uităm de acei care au gîndit aceste lucrări, de acei care le-au pregătit.

Vreau acum și aici, în limitele acestei foi de revistă, să vă propun și să declanșez în sufletele dumneavoastră o campanie de meditație și despre *acei anonimi care pregătesc marile spectacole.*

Despre anonimii care fac *prospecțiuni și studii de teren.* Despre anonimii topometri, care-s pionierii amenajărilor hidroenergetice, care-și fac cărări prin păduri și locuri neumblate, care-și cară uneltele, cortul și hrana, care dorm în saci «și-i ling urșii».

Despre anonimii care fac nenumărate măsurători ale debitelor rîurilor; care muncesc științific să stabilească gradul de inundabilitate al rîurilor și corelația dintre rîurile din același bazin.

Despre anonimii care stabilesc caracteristicile apelor curgătoare. Despre anonimii care știu să afle structura de bază a terenurilor și implicit felul în care ele se vor comporta în urma diferitor lucrări. Despre anonimii hidrogeologi care știu să afle aproape totul despre apele subterane și datorită cărora se pot lua din timp măsuri împotriva eventualelor infiltrații care creînd presiuni pot afecta construcțiile subterane. Despre anonimii geotehnicieni care cunoscînd procesele mecanicii rocilor și făcînd sute de încercări, atît în laboratoare cît și pe teren, stabilesc comportamentul rocilor supuse sau nu presiunilor. Despre anonimii geoseismicieni care stabilesc microseismica din jurul lucrărilor, mai ales cînd e vorba de terenuri coezive, deci de roci mai recente.

Despre anonimii care fac *muncă de cercetare.*

Despre anonimii care fac cercetări hidraulice pe modele; anonimii care verifică proiectele propuse; anonimii care verifică modul de comportare a construcțiilor — baraje, ecluze, canale și altele, precum și ansamblul lor — în raport cu proiectele.

Despre anonimii care investighează materialele de construcții pentru că un baraj, de pildă, trebuie să reziste și la agresivitățile apei, și la gelivitate, și la infiltrații.

Despre anonimii care studiază tipurile de ciment; care studiază dacă un anume ciment e leneș sau nu, dacă în procesul injectării lui în fundațiile barajelor (se fac injecții la profunzimi pînă la 100 m) se difuzează cum trebuie sau nu, dacă se întărește în timp util și în chip uniform.

Despre anonimii care studiază problema izolațiilor echipamentului hidromecanic; cu alte cuvinte, care în prealabil trebuie să afle genul și gradul de agresivitate a apelor.

Despre anonimii care fac *muncă de proiectare.*

Despre anonimii care fac studiile de valorificare a potențialului unui rîu. De valorificare superioară, în sensul adunării tuturor apelor atît din teritoriu, din spațiu, cît și din timp, din timpul perioadelor ploioase, deci adunarea lor în mari lacuri, care să reprezinte energii acumulate pentru momentele de mare solicitare: dimineața, seara, iarna. Dar și de valorificare complexă, în sensul folosirii apei nu numai ca sursă de energie electrică, ci și pentru industrie, irigațiile din agricultură, cerințele localităților și așa mai departe.

Despre anonimii care întocmesc studiul cadru al unei amenajări hidroenergetice, deci despre acei anonimi care obligatoriu trebuie să proiecteze științific: unul sau mai multe baraje, o aducțiune principală, o centrală propriu-zisă, un sistem de evacuare a apei din centrală, o rețea de captări și aducțiuni secundare necesare pentru mărirea debitului de instalat, o stație de pompaj, echipamentele (turbine și generatoare), stațiile de servicii interne și cele de transport, sistemul de comandă și telecomandă.

Despre anonimii care atunci cînd gîndesc un sistem hidroenergetic mai au și alte griji: consumul de materiale să nu fie mare; volumul de lucrări, de asemenea, să fie cît mai redus; balanța de consum de energie din perioada construcției (căldură, electricitate), să fie cît mai economicoasă; locul ales să aibă cariere mari de materiale prin apropiere; să adopte soluția care dă cea mai mare siguranță înălțimii de baraj; tunelele să fie căptușite, cămășuite, în funcție de natura zonelor de roci pe care le străbat și neuitîndu-se criteriul economicității; să-și îmbunătățească metodologiile de calcul; să adopte .tehnologii de construcții care să permită o mecanizare cît mai ridicată (mai ales la barajele de anrocamente care implică volume mari de lucrări, la digurile pentru protecția lacurilor de acumulare, la excavațiile de tunele și în general la construcțiile subterane); să adopte soluții care să evite într-o măsură cît mai mare consumul de materiale deficitare; și, în fine, să conlucreze cu specialiști din alte domenii pentru producerea și folosirea de echipamente energetice propriu-zise de marcă românească.

În sfîrșit, despre anonimii care — după ce construcțiile gîndite și pregătite de ei au fost date în folosință — revin la ele nu doar ca să le contemple, ci să le urmărească tot pe căi științifice comportarea, acum cînd sînt în exploatare.

*

După această listă — vă asigur, extrem de sumară — a chipurilor muncii anonime care precede deschiderea șantierelor construcțiilor hidrotehnice, hidroenergetice, trebuie să vă mai pun în cunoștință de cauză cu un singur amănunt:

Acești anonimi există, ba au și săvîrșit suficiente fapte care îi îndrituiesc la titlul de oameni extraordinari.

Ei alcătuiesc un mare colectiv care — oficial — poartă numele «Institutul de studii și proiectări hidroenergetice», care, cu toate că are sediul principal chiar în centrul Bucureștiului, pe Bd. Republicii, își are oamenii răspîndiți în toate colțurile țării.

E un colectiv care dispune de o importantă flotă tehnică. Un colectiv care are în alcătuirea sa organizatorică și o întreprindere alcătuită din peste o mie de muncitori care forează în pămînt și pe apă, care sapă puțuri și galerii, care aduce probe precise despre apele și pămîntul românesc. Un colectiv care pînă la sfîrșitul anului 1973 a proiectat 105 baraje (dintre care 35 se află în funcțiune, 20 în construcție și 50 în fază de avizare); a proiectat 127 de centrale propriu-zise, a proiectat peste 500 kilometri de tunele hidraulice de diferite secțiuni și lungimi; a proiectat 270 kilometri de canale de diferite secțiuni, un colectiv căruia — tocmai pentru că reprezintă în sine o garanție — printr-o recentă hotărîre a Consiliului de Miniștri i s-a încredințat proiectarea barajelor și pentru alte scopuri (agricole etc.).

Un colectiv care, solicitat fiind, și-a pus unii dintre specialiști la dispoziția O.N.U., pentru consultații și pentru conducerea unor proiecte în țări străine. Un colectiv ai căror specialiști — tot la cereri din afară — au elaborat și elaborează proiecte pentru beneficiari străini și acordă pe baze de contracte asistență tehnică de specialitate. Un colectiv deci care-i atît de anonim încît vorbesc specialiștii de peste granițele noastre despre oamenii lui.

Mai presus de toate, un colectiv de minunați anonimi care și-au făcut din meserie o mare pasiune: pasiunea vieții lor. Topometrii, în vîrstă de mai bine de 70 de ani, care tot n-au renunțat la misiunea lor de pionieri între pionieri ai lucrărilor hidroenergetice sînt poate simbolul și stema cea mai semnificativă a acestui mare colectiv de pregătitori ai marilor spectacole hidrotehnice.

NELU IONESCU ■

Pe ușa biroului dumisale scrie «Director al I.S.P.H.»; în timpul convorbirii — în cursul căreia am aflat toate informațiile cuprinse în acest articol și încă multe altele — mi-am dat seama, după felul de a vorbi, că are experiența catedrei universitare; secretara i s-a adresat cu titulatura «tovarășe doctor»; un inginer mi-a spus că e laureat al Premiului de Stat; și totuși, atunci cînd l-am întrebat ce titluri să menționez alături de numele dumisale, mi-a replicat: «Inginer Alexandru Nourescu. Atît!»

anthurium crește în guatemala, crește la codlea, crește la grozăvești

BUCUREȘTENII PREFERĂ GAROAFELE

Dumnealor se numesc ciclame rococo.

Acum, după ce am dăruit flori, după ce la rîndul nostru le-am binemeritat din partea altora, acum chiar că a sosit timpul să și vorbim despre ele. De fapt, a vorbi despre ele, despre flori, înseamnă — de ce să ne ascundem — un alt mod de a mai spune cîte ceva despre noi, mai precis despre dragostea noastră de frumos. Și anotimp mai prielnic decît iarna nici că poate fi, căci nu știm cum se face, dar odată cu venirea frigului ne prinde dorul de a le vedea nu numai în casele noastre, ci și acolo de unde își încep călătoria către magazinele numite florării; așadar, am vrut să vedem cum au pus stăpînire garoafele, ciclamele, jerberele, și celelalte minuni peste cele 24 hectare de sere aflate în împrejurimile Bucureștiului, patronate de Întreprinderea horticolă «1 Mai». Iar dacă atunci cînd cumpărăm garoafe îmbuibate și frezii tremurătoare ne trece prin cap să îndreptăm un gînd frumos și către cei care le-au ajutat să iasă la lumină, să reținem — în afară de numele simbolic Codlea — serele Militari. Chiar dacă un falnic ghiveci cu ciclame nu este prea ușor de cărat de colo-colo (așa se explică și reticența cumpărătorilor în fața acestei flori credincioase și rezistente), odată văzuți cu el în brațe este bine să știm cîte ceva despre răbdarea celor de la serele Grozăvești, care le dădăcesc timp de trei ani pînă să ajungă ciclamele — ciclame. Și așa mai departe, fără a uita — doar așa ne învață și cîntecul — trandafirii și prețiosul liliac alb al serelor Colentina.

Dar dintre atîtea flori, oare pe care anume le îndrăgește mai mult bucureșteanul? Dacă ar fi să ne luăm după vînzări, pe locul întîi se află garoafele. Inginerul Eugen Sadovschi de la Întreprinderea horticolă «1 Mai» ne informează că, după unele statistici, preferințele «restului lumii» merg către crizanteme, apoi către trandafiri. Dar dacă, insinuez eu, s-ar găsi în florării mai mulți trandafiri decît garoafe? Se pare că și în acest caz cumpărătorul nostru rămîne fidel acestora din urmă, flori care au acceptat să facă o bună casă cu industrializarea și se lasă produse în serie. Spre deosebire de încăpățînatele orhidee — cu care se chinuiesc cei de la serele Rahova — ce refuză să înflorească dirijat. Să nu contăm deci pe ele decît în ziua cînd știința va avea timp să se ocupe mai serios și de genetica lor. Pînă atunci, să dăruim ceea ce avem la îndemînă. Iar dacă vreodată sîntem tentați să punem sub semnul îndoielii politețea bucureșteanului, să ne oferim singuri, drept contraargument, următorul amănunt: dacă în fiecare an în Capitală se vînd aproximativ 10 milioane flori tăiate și cam o jumătate milion de ghivece, asta ce înseamnă?

MAGDA MIHĂILESCU ■

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

Performanțele culorii.

Anthurium.

Un covor de ciclame.

Subiect pentru o natură moartă.

DINCOLO DE AMINTIRI, ÎNCEPUTUL UNUI AN ÎNSEAMNĂ MAI ALES ÎNCEPUTUL UNUI DRUM

TREI ÎNTREBĂRI ȘI MAI MULTE RĂSPUNSURI

- CARE A FOST CEA MAI MARE BUCURIE A ANULUI TRECUT?
- DAR CEA MAI TRISTĂ ÎNFRÎNGERE?
- CE SPERAȚI DE LA 1975? CE PROIECTE AVEȚI?

«SPER CA ȘEFII SĂ FIE MAI ELASTICI»...

Am început dialogurile abordînd-o pe Maria Voicu, casier-încasator la parcajul din fața magazinului «Eva».

Dînsa ne-a răspuns:

1. Cea mai mare bucurie am avut-o la copii, că mi-au fost sănătoși.

2. Cele mai multe necazuri le-am avut cu oamenii în parcaj, că unii nu prea vor să plătească. Am avut belele și cu condițiile de lucru, că a trebuit să mă învîrt în frig timp de opt ore. Anul trecut a ținut timpul cu noi și n-a nins. Dar, vă întreb, dacă ningea, cum ne mai făceam meseria? Parcajele astea aduc cîteva milioane pe an, de ce nu s-or lua cîteva mii din ele să ne facă si nouă, acolo, cîte o gheretă?

3. In '75 sper ca sefii să fie mai elastici și vremea sa fie blîndă.

«AȘ MAI CERE CA TATA SĂ NU AIBĂ NICI UN ACCIDENT»

Așezat pe treapta unei scări, Cristian Toader urmărește cu atenție «cum sudează nenea ăștia».

— În ce clasă ești, Cristian?

— Într-a întîia, la o sută douăzeci și nouă.

— Cum merge cu școala?

Privire în jos.

— Ei, cum merge?

— Cu aritmetica mă încurc. Am numai opt.

— Spune-ne, ai avut vreun necaz anul trecut?

— Ce să am?

— Ai fost vreodată supărat?

— Am fost, cînd a stat Costel bolnav în pat vreo două săptămîni.

— Cine-i Costel?

— Nu știți?! Costel e fratele meu cel mai mare. E în clasa a cincea. Noi sîntem trei frați și o soră, Mihaela, care are numai patru ani. Ea e mică.

— Dar bucurii ai avut anul trecut?

— Mi-a părut mie bine că nu prea m-a certat tovarășa.

— Cristian, ce-ți dorești tu pentru anul acesta?

— Cum adică ce-mi doresc?

— Ce-ai vrea să se întîmple? Sau să nu se întîmple?

— Aș vrea să ajung portar în echipa clasei, că mie îmi place să stau în poartă la minge, ca Răducanu. Aș mai cere ca tata să nu aibă nici un accident.

— Ce e tatăl tău?

— Nu știți?! Șofer pe un «Steagul roșu».

— Bravo, Cristian. La revedere.

— La revedere, nene, umblați sănătoși.

«SĂ MĂ SIMT BINE ȘI SĂ FIE PACE PE PĂMÎNT»

Spirea Luzi este pensionar la cei șaptezeci și șase de ani ai săi și dacă-l întîlnim aici, în preajma Universității, înseamnă că tocmai se întoarce de la cumpărături, cu plasa plină.

Acceptă să stea de vorbă cu noi, mîndru că va apărea la revistă și mîndru că a găsit coji de frangula, din care-și va face un ceai dietetic.

— Cînd v-ați bucurat cel mai tare anul trecut?

— Cînd mi s-a născut primul nepot, pe care l-am botezat Șerban.

— Așadar, 1974 v-a făcut bunic. Asta înseamnă că a fost un an bun.

— M-a făcut bunic de băiat, că fi-miu avea de-acum o fată. În general, a fost un an bun. Am fost sănătos și n-am avut multe necazuri.

— Care a fost cel mai mare?

— Ei, de-acum necazurile mele sînt necazurile copiilor. Cel mai mult ne-a dat de furcă apartamentul băiatului, care stă pe șoseaua Macaralei. Blocul lor n-a fost bine finisat și se scurge apa pe pereți. Au făcut o grămadă de sesizări, dar fără nici un rezultat, Icralul nu i-a băgat în seamă.

— Ce vă doriți în anul care abia începe?

— Vreau să mă simt bine și să fie pace pe Pămînt.

ALEXANDRU NICULESCU ÎȘI DOREȘTE — ȘI NE DOREȘTE — NUMAI FILME BUNE

Comunistul Alexandru Niculescu, director al cinematografului «Scala», era la post. Adică la fațadă, cum zice, căutînd ca toată lumea să fie mulțumită înainte de a intra la «Școala tinerilor căsătoriți».

Vrea să înceapă cu satisfacțiile și vorbește despre contribuția pe care crede că a adus-o cinematograful pe care-l conduce la răspîndirea filmului românesc de bună calitate și despre notele excelente ale băiatului, pe nume Dan, care se întoarce acasă numai cu zece.

Vrea să continue cu înfrîngerile anului trecut și vorbește despre dificultățile relațiilor cu publicul și despre filmul «Un zîmbet pentru mai tîrziu» care a făcut cele mai slabe încasări.

Termină cu speranțele pentru 1975, care se leagă mai puțin de familie și mai mult de profesiune, dorindu-și — și dorindu-ne — numai filme bune, care să se joace cu casa închisă. Are în vedere, ca obiectiv imediat, filmul «Zidul», de Constantin Vaeni, pe care l-a vizionat nu demult și care va face premieră la jumătatea lunii ianuarie, peliculă despre care este convins că va auzi numai vorbe bune.

Așa să fie.

«A TREBUIT SĂ RENUNȚ LA BASCHET DIN CAUZA MIOPIEI»

Pe strada Edgar Quinet, o tînără înaltă, cu alură de sportivă, își sprijină un cot de clădirea Universității și un altul de coala unui bloc de desen.

— Ce desenați?

Ne arată planșa: un peisaj.

— Sînteți studentă?

— Elevă, în ultimul an, la liceul Hașdeu.

— Care e cea mai mare decepție a anului trecut?

— Despre ce fel de decepție vorbiți?

— Orice fel. Poate fi și sentimentală...

— O, nu, nu e cazul. Am avut un mare necaz anul trecut cînd a trebuit să renunț la baschet din cauza accentuării miopiei.

— Ce speri de la '75?

— Ca Facultatea de arhitectură să numere o studentă în plus.

— Sub ce nume?

— Ioana Costinescu.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

eforturile care nu se măsoară cu ceasul

> Articolul 17. *Comunistul trebuie să fie cinstit, sincer, principial și corect, să nu tolereze minciuna, falsitatea, ipocrizia...*

Sigur — sîntem buni. Sigur — vrem să fim și mai buni. Sigur — trebuie să fim foarte buni, excepționali de buni.

Sigur — dar cum?

— Zău, șefule, da' dumneata le cam exagerezi... Zici să mai stau un ceas, acum, cînd schimbul e gata și toți băieții se duc... Și de ce? Ca să fac o treabă care nu-i pentru azi, ci pentru mîine! Uită-te și dumneata pe grafic, treaba aia e pentru mîine...

Vorbele acestea erau rostite de un tînăr. Un foarte tînăr zidar, în vîrstă de vreo 19 ani. Preopinent: meșterul său, un om mai în vîrstă, pe numele lui Ștefan Roșianu. Întîmplarea se petrecea pe unul din șantierele noilor blocuri ale Craiovei, la locul numit «Valea Roșie».

Era vorba deci despre o *sarcină în plus*. I se cerea deci foarte tînărului zidar o încordare în plus, o solicitare «peste program», un efort sau o idee «peste plan», pretinse nu la modul gratuit (practic, era vorba de recuperarea unor restanțe), ci în virtutea unor foarte certe obligații de producție. Dar o «sarcină în plus» care, cel puțin aparent, cel puțin formal, era chiar «în plus»...

N-am mai stat să ascult argumentele zidarului mai în vîrstă (care cît or fi fost de convingătoare?), n-am mai stat să văd ce face sau ce răspunde tînărul. Tînărul era așa cum era, nu era de fapt un băiat rău, era așa *cum sîntem* mulți dintre noi. Aș vrea însă, în rîndurile care urmează, să-l prezint pe scurt pe preopinentul său, pe acest — veți vedea! — reprezentant al lui *cum trebuie să fim.*

Ștefan Roșianu s-a calificat, acum vreo douăzeci și ceva de ani, ca ucenic ipsosar, la Băile Olănești. Acum exact două decenii, în 1955, îl întîlnim pe șantierele Hunedoarei, ca șef al unei mici echipe de zidari. După alți cîțiva ani — la Craiova, șef de brigadă de zidari. A trudit, de fiecare dată, în fiecare din aceste locuri, fără să-și drămuie și să-și măsoare prea exact «ora de lucru», eforturile, «sarcinile în plus». A cîștigat la Hunedoara, bănește vorbind, în niște ani de muncă eroică, după cum singur mărturisește, «destul cît să se odihnească un an sau doi». Dar i s-a încredințat, tocmai în clipa cînd își ștergea mîinile de varul blocurilor Hunedoarei, o «sarcină în plus», adresată de-a dreptul zelului și conștiinței sale muncitorești, fiind trimis să lucreze la ridicarea altor construcții, la Deva. Și romanul Hunedoarei s-a repetat. Și iar zile și nopți de trudă aspră, trecînd de pe o schelă pe alta, prin arșițe sau prin viscole, și iar «sarcini în plus», și iar eforturi «peste program»... Ștefan Roșianu are astăzi aproape un sfert de veac de muncă pe șantierele marii noastre construcții și, în ciuda miilor de «sarcini în plus» care-i compun biografia, rămîne mai departe un neobosit. Îl poți vedea pe șantier chiar și duminicile. Îl poți vedea pe șantier chiar și după 24 de ore de muncă, dacă a fost nevoie sau dacă el a simțit că era nevoie să rămînă atîtea ceasuri pe șantier.

O face în numele unui ideal. Este idealul prin a cărui înfăptuire cresc, zilnic, o țară și un popor, înflorește și se dezvoltă noua noastră civilizație, care-și ia mereu «sarcini în plus» propunîndu-și cote tot mai îndrăznețe.

Iar în realizarea acestui ideal intră, ca o coordonată obligatorie, acel «ceva în plus» care se cheamă *conștiință.*

ILIE PURCARU ■

BUCURII PERSONALE, BUCURII COLECTIVE

Pe Calea Victoriei, la o aruncătură de băț de locul unde aceasta răspunde spre Operetă, în preajma unei lucrări, comunistul Alexandru Vlase se recomandă șef de echipă la Întreprinderea de aprovizionare pentru comerț, lăcătuș de meserie și tată a doi băieți.

Întrucît tocmai s-a rupt de la lucru, acceptă să ne vorbească în doi timpi și trei mișcări:

1. Bucurii personale: băiatul cel mic a luat numai nouă și zece, iar cel mare s-a întors caporal din armată. Bucurii colective: am executat cîteva operații pe bulevardul «Gheorghe Gheorghiu-Dej» și ne-am ales numai cu laude.

2. Au fost și necazuri, că așa e viața omului și fără înfrîngeri n-am ști să prețuim victoriile. Cel mai mare necaz cred că a fost că nu mi-am putut lua concediu, să plec cu familia la munte. Am fost prea aglomerați la lucrări, dar pînă la urmă o să mi-l iau luna asta.

3. Cred că în curînd voi fi numit brigadier, o să-mi crească și chenzina, dar și obligațiile. Vreau să sper că voi fi sănătos, să muncesc zdravăn, așa cum ne-o cere tovarășul Nicolae Ceaușescu și cum ne-o cere conștiința noastră de români.

«DACĂ VA FI SĂNĂTATE ȘI NU VA FI MOARTE, CUM A FOST, TOATE VOR MERGE BINE»

Gheorghe Ion e ajutor mașinist la plane, adică tipograf, locuiește pe Mihai Bravu, la bloc, și îngrijește de doi copii, un băiat de șaisprezece ani și o fată de optsprezece.

Soția i-a murit anul trecut, în vară, așa că a avut nu un an prost, ci un an blestemat, pierzîndu-și tovarășa de viață cu care trăise alături douăzeci de ani. Nu i-a fost ușor la mormînt, dar a reușit să depășească momentul pentru că oamenii din preajma sa, colegii de serviciu, au înțeles să-l ajute, cu sufletul și cu buzunarul.

A rămas singur cu copiii, dar se descurcă și speră că anul care tocmai a început îi va aduce nu numai ușurare în durere, dar si o nouă leafă în casă, prin intrarea în serviciu a fetei.

Asta vrea de la 1975: să-și bage fata în serviciu, la «Electroaparataj», dacă s-o putea, să fie sănătos și să muncească, să depășească mereu planul, așa cum s-a obișnuit. Dacă va fi sănătate și nu va fi moarte, cum a fost, toate vor merge bine. Retribuția îi va crește, după noua mărire; nu banii vor fi problema cea mai importantă, ci sănătatea.

Să fie sănătate, Gheorghe Ion.

ÎN 1975, VICTOR POPESCU SPERĂ SĂ FIE PRIMIT ÎN PARTIDUL COMUNIȘTILOR ȘI VREA SĂ SE ÎNSOARE

În gura Cișmigiului, un provincial, profesorul de fizică Victor Popescu din Slatina, aflat prin București între două trenuri. Primul l-a adus de la mare, unde a petrecut Anul nou împreună cu prietenii, la Hotelul «Parc» din Mamaia, al doilea îl va duce către orașul unde profesează, în cadrul Grupului școlar metalurgic.

— Cîți corigenți ați lăsat pe primul trimestru?

— Vreo zece, zice, din trei sute cincizeci de elevi.

— Băieți buni?

Buni. Conștienți. Apoi, continuă, ca tînăr profesor nici nu se făcea să-i lase, uneori îi simte ca pe niște frați mai mici.

— Ce satisfacții v-a adus primul an de profesorat?

Nimic special, susține, doar bucuria de a aplica ceea ce a învățat în facultate.

— Satisfacții de altă natură?

Și-a cumpărat televizor, «Pacific», merge strună, dar speră să meargă și mai bine după ce îl va desface și-l va îmbunătăți, că doar nu degeaba a făcut trei ani de electronică.

— Înfrîngeri?

Nu, nu crede. Trebuie neapărat? A fost un an reușit.

— Ce vă propuneți pentru 1975?

Devine foarte serios și spune că speră ca 1975 să fie un an de cotitură în viața sa. Speră să fie primit în partidul comuniștilor și vrea să se însoare.

«AM MERS ANUL TRECUT LA MARE ȘI TARE NE-AU PLĂCUT VALURILE»

Pe Lipscani, o pereche pitorească, după port și după vorbă venită de departe, aflăm că tocmai din satul Pietriș, comuna Deda, județul Mureș.

— La mulți ani!

— Mulți să fie și bogați.

— Cu ce treburi prin București?

— Apăi, eu, Simion Arpa din Pietriș, muncitor la un șantier al cefereului, și soacră-mea, adică dînsa, ne-am tras la București că avem o cumnată la spital. Are ceva cu picioarele, dar nu e grav.

— V-a prins Anul nou pe drum?

— Nu. L-am petrecut drept acasă, la televizor. Eu am avut concediu de la serviciu și l-am trecut fericiți.

— A fost un an bun?

— Bun a fost. Ne-a mers și cu viața și cu leafa, necaz mare n-am avut și eu mă mulțumesc cu mama și cu soția. Nici zăpadă n-am prea constatat noi, s-a mai dus, dar a venit a doua oară, dar nu multă. Puțintică.

— Bucurii au fost?

— A fost una mai mare, că am mers astă-vară, pentru prima oară în viață, la mare. La o verișoară. Am stat trei zile, că avem permis pe tren, dac-o da Dumnezeu ne-om întoarce și anul ăsta, că tare ne-au plăcut valurile.

— Ce așteptați de la 1975?

— Apăi, eu vreau să-mi gat casa, că abia i-am pus ulucile.

— Și-aici, pe Lipscani, cu ce treburi?

— Căutăm o basma mare și groasă pentru nevastă-mea.

— La mulți ani, nea Simioane.

— Mulți să fie și bogați.

«AU MAI FOST UNELE NEÎNȚELEGERI CU CONSUMATORII»...

Ne întoarcem către «Scala» și intrăm în vorbă cu Tudor Țurlui, ialomițean din Cocargeaua, dar aflat în București de vreo treizeci de ani, de cînd a părăsit satul și s-a băgat băiat de prăvălie. Acum lucrează la C.H.R. «Ambasador» ca șef de sală, adică se îngrijește de buna servire a consumatorilor.

Ne răspunde telegrafic, grăbindu-se la muncă.

1. Cea mai mare bucurie a fost că o nepoată de-a mea. din Cocargeaua, Lenuța, tata surorii mele, a intrat la Școala profesională numărul douăzeci și șase, să deprindă meserie. În neamul nostru nimeni nu trebuie să taie frunză la cîini, toată lumea trebuie să muncească și să trăiască demn.

2. Au mai fost unele neînțelegeri cu consumatorii, nu reclamații, că e prea mult spus, dar s-au rezolvat. Beleaua cea mare a fost că a căzut fata la examenul de la facultate, dar n-am certat-o, căci i-au lipsit numai cîteva sutimi.

3. Să ajungă fata studentă și să ia Dinamo campionatul. Cît despre cupă, dacă tot a pierdut-o Dinamo, s-o cîștige Craiova.

«ALTCEVA N-AȘ AVEA DE SPUS, DECÎT SĂ AVEM ARMONIE ȘI CĂLDURĂ SUFLETEASCĂ»

Încheiem ancheta noastră fulger pe străzile Bucureștiului în drum spre redacție, pe Calea Griviței, oprind doi oameni care tocmai ies din schimb și care se recomandă: Eugen Popa, electrician, și Gheorghe Stan, inginer-șef la controlul tehnic și laboratoare.

Amestecăm discuția după cum urmează:

Gheorghe Stan: cea mai mare bucurie a mea a fost aceea că mi s-a decernat Ordinul Muncii clasa a III-a, pentru activitatea depusă pe linie de producție și de formare a cadrelor. Avînd această satisfacție, parcă am uitat necazurile care n-au fost puține... Soacră-mea a fost operată, mama și-a fracturat mîna, așa că pînă la urmă n-am avut cu cine să lăsăm fetița acasă și am trimis-o la țară.

Eugen Popa: '74 a fost un an rodnic pentru producție, brigada pe care o conduc a dat lucru de calitate, m-am înțeles bine cu oamenii, am fost fruntași. Anul care vine vreau să-mi aducă un copil, altceva n-aș avea de spus, decît să avem armonie și căldură sufletească.

Gheorghe Stan: în 1975, urmînd indicațiile Congresului al XI-lea al Partidului, vom da utilaje de calitate superioară pentru ca reclamațiile beneficiarilor să se reducă.

După șase ore de umblat pe străzile Bucureștiului, ore care au fost pentru noi nu numai interval de plimbare, ci și de muncă, după ce am adunat răspunsurile de mai sus, ne-am întors la redacție și am așternut pe hîrtie rîndurile pe care le-ați parcurs.

Scriind, ne-am gîndit încă o dată la oamenii întîlniți, unii mai bucuroși, alții ducînd mai multe necazuri, după viața fiecăruia, ne-am gîndit la ei și le-am urat — așa cum o facem și acum — ca toate proiectele și visele să li se împlinească.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■
și GEORGE ARION ■

OMUL - INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

prețul omeniei

Eliza Croitoru, muncitoare, Întreprinderea de încălțăminte „Dîmbovița"

«Pînă la 9 ani m-a crescut bunicul care mi-a ascuns cine e mama. A sperat că va reveni. În pragul morții, bunicul a cedat casa unde locuiam, o casă mare și luminoasă, unor vecini ca să ne îngrijească; dar care pe el l-au lăsat să se stingă în mizerie, iar pe mine m-au dat la Casa copilului nr. 6. Aici am găsit mai mulți oameni cu adevărat minunați. Dar a urmat școala profesională. Pedagogii, femeile mai ales, se purtau cu noi, cei care proveneam de la Casa copilului, cum nu se poate descrie într-o discuție obișnuită. Pe oamenii aceia i-am urît fiindcă știam că noi nu sîntem vinovați, nu eram vinovați că n-aveam familie și nu le puteam aduce cadouri cum le aduceau ceilalți copii, pe care, favorizîndu-i, îi favorizau în detrimentul nostru. Am aflat ce înseamnă să fii singur pe lume, dar lucrul acesta nu mi-a îmbogățit experiența de viață, eu judec că experiența conține ceva ce ajută omului, pe cînd nedreptatea, dimpotrivă, nu numai că nu te pregătește pentru viață, dar te și dezarmează sau te înarmează așa cum n-ar trebui să fie înarmați oamenii ce-și propun să clădească o lume nouă. Apoi accidentul: o mașină cu nuntași, în primele zile de serviciu: fractură de bazin. Zăceam imobilizată pe o scîndură, singură, într-o cămăruță la marginea Bucureștiului, nu mîncam nimic, de teamă și rușine că nu pot coborî unde trebuie. Au venit: un bătrînel, meșterul Nicolae Barta, președinta sindicatului și maistrul. Bătrînul m-a luat la el... De ce? În starea în care eram, aș fi fost o povară și pentru un frate. Nu mă cunoștea... Și portocale, prăjituri și tot, tot, blîndețe, televizor, tot ce presupune poate o familie. Azi e prima mea zi de serviciu și m-am gîndit la această familie Barta, unde n-o să rămîn fiindcă totuși sînt o străină, iar ei n-au nici o vină. Datorită ei însă am aflat că există nu numai oameni răi, ci și oameni buni și această proporție se schimbă neîntrerupt pe măsura cunoașterii...»

NICOLAE CRISTACHE ■

EXTEMPORAL

mașina de mîncat arme

Semnatarul acestei rubrici va sta de vorbă cu copiii despre lumea de azi și de mîine. Va sta de vorbă cu ei, cum ar sta cu oameni în toată firea. Va încerca să afle ce gîndesc ei, copiii, despre lumea de azi în care cresc, și despre lumea de mîine care se va sprijini pe umerii lor, ei fiind lumea de mîine, ei fiind țara de mîine și temelia ei, Pămîntul de mîine și destinul său. Vrea să discute cu copiii români despre fel de fel de lucruri care se întîmplă azi pe Pămînt. Va încerca să afle părerea lor despre subiecte, evenimente, fapte, considerate, de obicei, numai de competența noastră, a oamenilor mari. Considerate doar apanajul nostru, doar pe măsura noastră, nu pe măsura lor. Va încerca să scoată din judecata și din conștiința copiilor imaginea lor despre această lume care se zbate din răsputeri să devină mai dreaptă și mai bună, altă soluție neexistînd pentru ea. Va discuta cu copii, dar mai puțin pentru copii, mai mult pentru cei mari, pentru a-i asculta și noi pe ei, noi care le cerem atît de mult să ne asculte. Copiii nu gîndesc numai copilării, iar de multe ori copilăriile lor sînt mai tulburătoare decît ideile și gîndurile noastre, purtătoare la gît de două trei diplome universitare în loc de colier. Eroii acestei rubrici vor avea pînă la 15 ani. Vor fi publicate doar răspunsurile cele mai surprinzătoare prin puterea judecății, gîndului, sentimentului, visului. Sînt încurajat să încep și de replica primită cu ocazia primei încercări de-a confrunta judecata copiilor cu unele dintre problemele lumii de azi. Întrebat ce ar vrea el să descopere știința, ce speră el să descopere știința, Ionel Balaci (12 ani, școala 141), a răspuns printre altele: **«O mașină în care să vîrîm toate armele din lume, iar ea să scoată pe la celălalt capăt ceva folositor»**. Bine ar mai fi dacă oamenii gravi și solemni de pretutindeni ar lua în serios o asemenea copilărie.

ROMULUS BALABAN ■

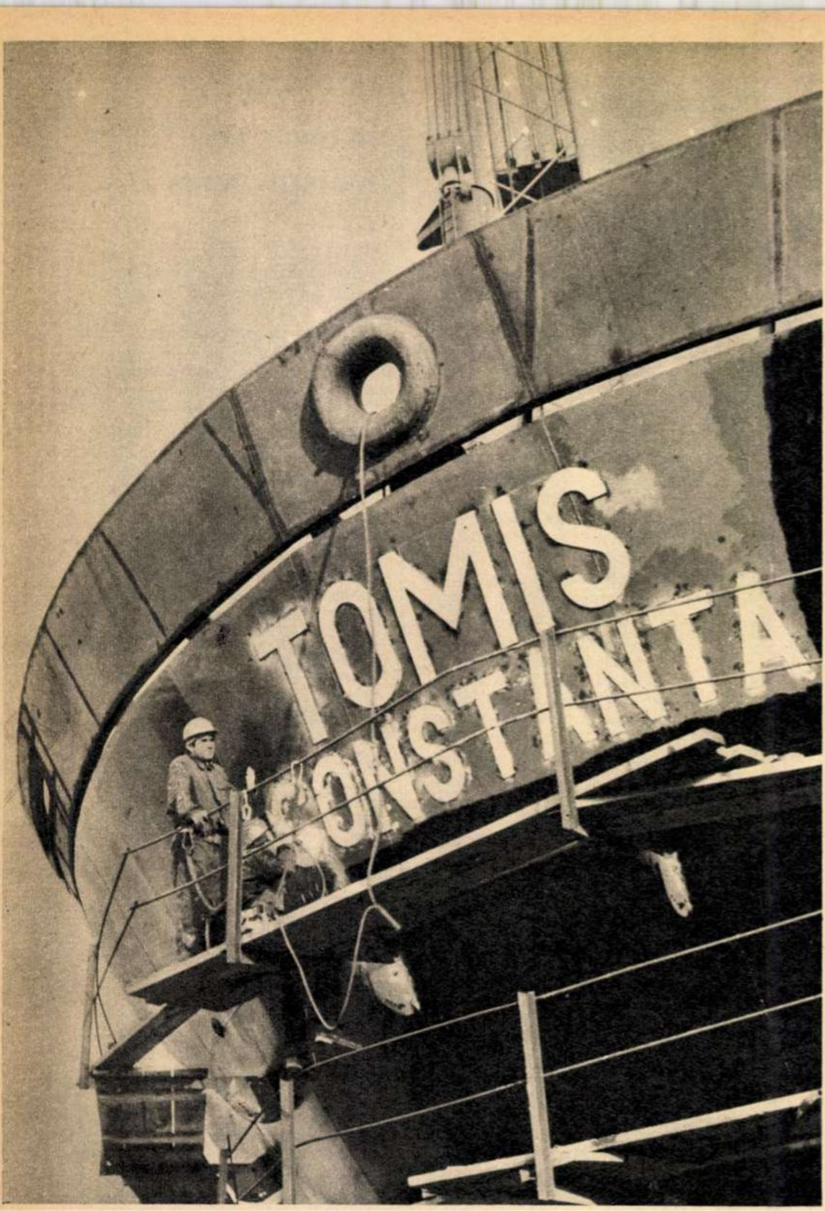

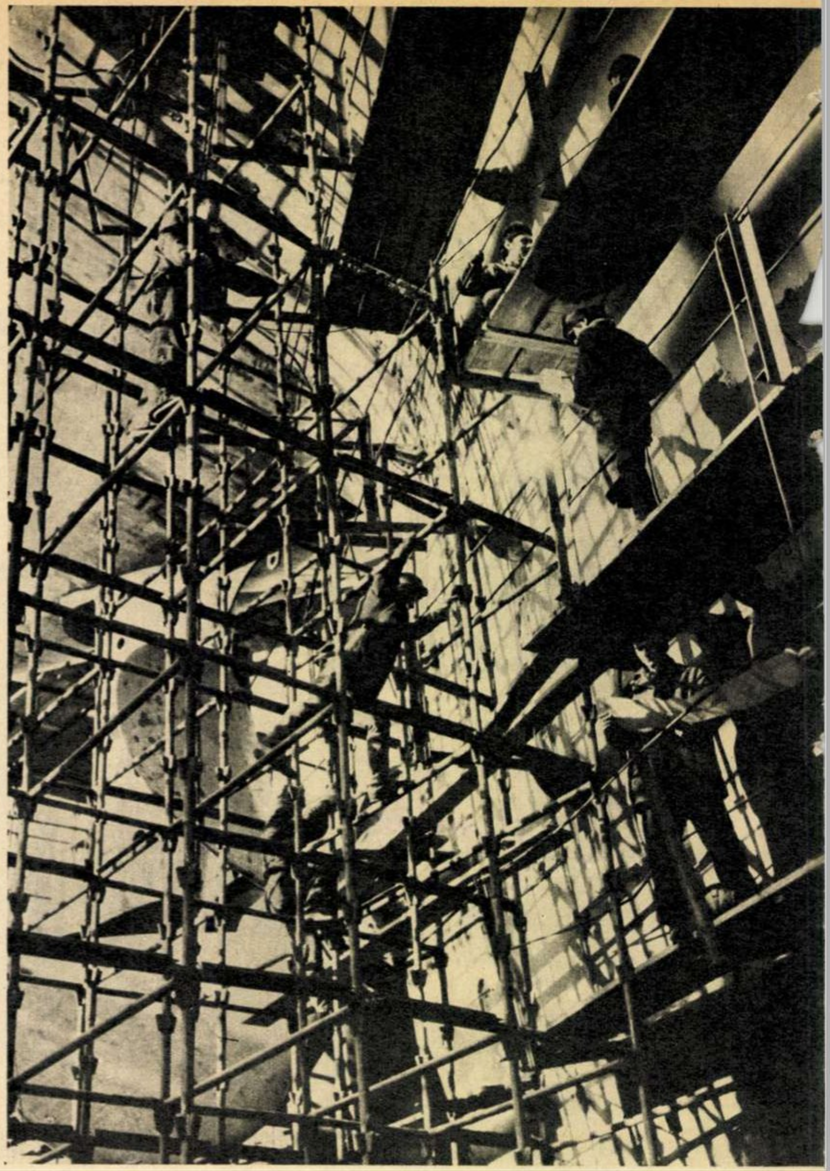

GIGANTUL DE 55.000 TDW ARE NUME

La 21 decembrie 1974, pe rampa de montaj a Şantierului naval din Constanţa s-a petrecut un eveniment care iese din sfera instantaneului, înscriindu-se pe pelicula unei clipe de sărbătoare. Primul vas mineralier de 55 000 tdw — cel mai mare dintre navele făurite pînă azi în România — şi-a primit, înscris pe bordajul gigantic, numele. Primul mineralier românesc de 55 000 tdw se numeşte «*Tomis-Constanţa*».

Fotografii de IOAN BUNGĂU

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

capra are patru picioare?

Curajul de a spune *DA* sau *NU* înseamnă, pînă la urmă, curajul de a-ți asuma răspunderea. Curajul de a încasa de două ori pe lună chenzinele cu conștiința că sînt meritate și că nu există nici o deosebire între curajul semnăturii pe statul de plată și curajul cu care scrii sau spui *da* sau *nu* în numele răspunderii tale acolo unde muncești. Să fim cinstiți și să ne amintim la cîte ședințe n-am participat, aprinse dezbateri privind locul nostru de muncă, sarcinile noastre de cetățeni angajați într-un domeniu anume, cu o răspundere anume, și de cîte ori, drept concluzie, n-am hotărît ca hotărîrea să fie luată de altcineva, *mai sus*.

Acest *mai sus* n-a devenit el, oare, expresia unei jalnice lașități cetățenești și politice?

Îl vezi instalat într-un birou modest, între cuier și o măsuță cu călimară, funcționar oarecare, sau adjunct de director oarecare, sau îl vezi instalat după o ușă capitonată, cu cristal pe suprafața lustruită a biroului, cu două și cu trei telefoane la care răspunde pe rînd cu cele mai variate glasuri ca o soprană de coloratură la operă și cînd vine la el hîrtia cea mai neînsemnată și el trebuie să scrie pe coltul ei *da* sau *nu*, simplu, curat, rezultat al asumării celei mai elementare răspunderi, el citește și se frămîntă și suferă și deodată ia marea si nemaipomenit de curajoasa hotărîre de a supune și trimite hîrtia «mai sus», la altcineva, care uneori, din nefericire, și el o trimite «mai sus».

Mai sus, pînă unde?

Pînă acolo unde răspunderea nu ne mai apasă, nu ne mai amenință, nu ne mai privește, iar noi ne pregătim, curajoși, să semnăm apăsat, apăsat zdravăn, statul de plată.

Să nu credeți însă că nu există și o dramă a acestei hotărîri lașe de a împinge întotdeauna răspunderea deciziei *mai sus*. Există. Este o dramă a neputinței, a nimicniciei, a incapacității, a lipsei curajului de a lăsa locul altcuiva. Există o dramă a celui care nu poate formula fără griji, fără insomnii, fără spaime, elementara propozitie «*Capra are picioare*». Sau drama celui care trebuie să scrie *da* sau *nu*, adică să confirme sau să infirme dacă, firește, «*Capra are patru picioare*». Drama împingerii răspunderii «*mai sus*». Din păcate, oricît aș fi eu de sentimental, și sînt, slavă domnului, nu pot avea nici o milă pentru o astfel de suferință. Să avem, așadar, curajul de a nu ne fi milă de o astfel de suferință. Capra are *patru* picioare!

DINU SĂRARU ■

O superstiție la care unii încă nu au renunțat: hornarul și nasturele

PUNE MÎNA PE NASTURE, RETRAGE-ȚI-O ȘI APOI AFLĂ VIAȚA HORNARILOR

«Vă rugăm ca în această zi locatarii imobilului să îngăduie echipelor noastre de coșari calificați accesul la coșurile și instalațiile de încălzire respective (sobe, coșuri, guri de fum, canale de fum, calorifer etc.)». Este o frază pe care în mod curent secția 6 coșari, situată în strada Buzești nr. 50, o emite în cadrul unei adrese care are mărimea unei foi obișnuite de hîrtie.

Aș fi vrut să-mi încep acest reportaj cu niște fraze pline de culoare despre unitatea indestructibilă între sobari și coșari, dar din păcate lucrul nu este posibil. Atît repararea sobelor, cît și curățirea lor se face de un singur om, pe care dacă vrei îl iei drept coșar și dacă nu vrei îl iei drept sobar. Șeful uneia dintre unitățile de acest gen, situată pe Calea Văcărești nr. 14, se numește Manu Alexandru și lucrează în acest domeniu — ca să-i folosesc cuvintele — de 12 ani. Meseria sa de bază a fost aceea de ofițer de pompieri, lucru destul de firesc dacă ne gîndim bine. «Instalațiile de încălzire se compun, dragă tovarășe, din sobe de teracotă, calorifere și ar mai fi și termoficarea, dar aceasta, între noi fie vorba, nu reprezintă o problemă. Trebuie să știți că motivele de naștere a începuturilor de incendii sînt coșurile necurățate». În fosta mea calitate de redactor la revista «Paza contra incendiilor» știu foarte bine acest lucru și mai știu că multe vieți de oameni se pierd datorită cauzei mai sus expuse.

— Oamenii, de fapt — afirmă Manu Gheorghe — apelează la noi atunci cînd le intră fumul în ochi. Tot de la dînsul aflu că pentru ca soba să încălzească uniform și pentru ca ea să nu îndemne la lacrimi din cauza fumului, această construcție atît de necesară în casele noastre (mă refer la sobe) are de la trei pînă la unsprezece focuri. Curățirea sobelor și a coșurilor se face atît la persoanele particulare, cît și la instituțiile aparținînd statului. La sobele cu gaze o dată pe an; la cele cu lemne și cărbuni de două ori și ori de cîte ori este nevoie. La restaurante, dat fiind că există grătare și că pe acestea se pun deseori grăsimi, ei bine, acolo coșurile se curăță ceva mai des. La restaurantele «Ciocîrlia», «Carul cu bere», «Înfrățirea», «Potcoava», zelul coșarilor este dus la maximum: se curăță coșurile o dată pe săptămînă.

«Coșari! Respectați instrucțiunile ce vi le dau șefii voștri în legătură cu protecția muncii!» Este unul dintre afișele în biroul unde mă aflu. Principiul de bază al acestei munci sună în felul următor: soba și coșul de evacuare a fumului cît mai curate, cît mai departe de starea uneori tragică, pe numele său incendiu.

În municipiul București există 127 de coșari, iar cheltuielile rezultînd din munca lor se rețin la întreținere, la acel capitol numit încălzire. Coșarii sînt oameni buni, pot fi foarte bine folosiți și în munca de cascadori pentru că la ei umblatul pe acoperișuri este nu numai o treabă ușoară, ci și una intrată în rutină. Ei nu beau consecutiv, ci doar atunci cînd se întîmplă să aibă bani. Și-atunci cînd se întîmplă, este, de regulă, ziua cînd ei își iau retribuția. De multe ori în acest reportaj veți auzi cuvîntul «tată» și asta pentru că această meserie se învață din tată-n fiu în mod necesar, adică vreau să spun că nu există școli profesionale de acest gen. Tatăl își învață copilul, copilul devenit tată își învață copilul și aici simt nevoia desigur să mă opresc.

În biroul în care mă aflu, controloarea Irina Căpățînă a terminat de citit romanul de aventuri «Bruta» și asta pentru că «am fost de gardă azi noapte. Este o carte mai mult decît superbă».

— Bine, dar atunci «Papillon» cum e? Vă spun eu cum e: e groaza de pe lume. E o carte atît de frumoasă, încît i-am trimis-o și unui foarte bun prieten cu care am făcut armata, fiind amîndoi deșteptați dimineața de necruțătoarea goarnă a regimentului.

Autorul acestor afirmații este Costache Gheorghe, avînd 54 de ani și foarte mulți în această meserie. «Era în 1937 și era toamnă, v-o spun asta cu toată tăria de care sînt capabil. Tatăl meu Nicolae m-a luat cu dînsul să urc pe acoperiș pentru că la vîrsta aceea aveam foarte multă dexteritate, iar în casa noastră se mai simțea nevoia unei retribuții în plus. Zice dînsul către mine: agăți bila la pompez (celebra perie a coșarilor n.a.) și începi curățirea de la stînga la dreapta. Pe vremea aceea, vă văd tînăr și poate că nu știți, nu existau beneficiari, ci clienți. Într-un an, și asta la mine înseamnă o toamnă, am învățat această meserie pe care o consider minunată deoarece nu de puține ori poți privi lumea de sus fără a fi îngîmfat, ci muncind. Eu mi-am făcut mai mult meseria în cartierul Dudești, care pe vremuri era mult mai sărac, dar și mult mai liniștit. Elevele de liceu, și în special acelea de la Matei Basarab, ori de cîte ori ne văd se prind de nasture și eu înțeleg că este ori anotimpul tezelor, ori anotimpul examenelor de admitere. Multe dintre ele vor să ne smulgă și fire din perie, dar eu le opresc pentru că în acest fel păgubesc statul, ori una ca asta eu nici nu concep. Ce văd eu făcînd această meserie? Apartamentele noi sînt tot mai multe, toate cele existente sînt curate și mi-e și milă să calc pe covoare, mai ales atunci cînd sînt persane. Dacă în apartamentul respectiv sînt pisici — și trebuie să știți că pe strada Labirint există o bătrînă care are peste 20 — ei bine, atunci pretind ca pentru început să se deschidă geamurile. Eu, domnule, n-am avut munci de răspundere, nici nu regret una ca asta, dar vă spun că am participat la Congresul coșarilor și sobarilor ținut în sala C.F.R.-ului din Timișoara în anul 1959. Ce să vă spun? Au fost multe puncte pe ordinea de zi, s-a votat nu de puține ori în unanimitate, dar important pentru mine este faptul că am cunoscut toți coșarii din țară. Cazarea la hotel timp de o săptămînă a fost splendidă, în fiecare seară mă uitam la Bega. Dar să revenim pe acoperiș, v-aș propune. Lumea este într-adevăr foarte amabilă cu noi și pentru că are nevoie și pentru că deseori fumul invadează casa și în aceste situații nu poți să-ți ferești nici măcar ochii».

Nica Nicolae, un alt coșar, avînd 49 de ani și fiind născut în București, are 30 de ani de meserie și în 1975 va avea desigur 31. Și pe el l-a învățat meseria tatăl său, în următoarea împrejurare. Se sculaseră de dimineață și tatăl său i-a spus că, uite, Nae tată, trebuie să mergi cu mine că am o lucrare mai grea și mai multe de făcut. L-a dus la un bloc pe strada Vulturi, l-a urcat pe acoperiș prin pod și i-a spus că, uite băiete, începe și pentru tine munca. Tatăl său, cel care a pus brățară de aur la muncitele sale mîini, a murit în ziua de 3 iulie 1944 în urma unor bombardamente americane și a murit taman atunci cînd lucra la construirea unei case în Parcul Domeni.

Lumea pe care o văd — afirmă el — este mai ordonată și mai primitoare, radiază mai mult de bucurie, e mai veselă și are mai mulți copii. Merg pe casă, afirmă în continuare, ca și pe stradă și nu de puține ori mai mult merg pe case decît pe străzi.

Bontaș Nicolae, coșar fruntaș, a făcut armata la cavalerie, unde, spune el, caii l-au amuzat întotdeauna.

«Am șapte băieți și o fată și ei lucrează pe Bd. Magheru, Calea Rahovei, Serele Vitan-Bîrzești, Bd. Șulea și așa mai departe și totodată mă mîndresc cu ginerele meu care este electrician la Casa Scînteii și și-a construit recent un apartament proprietate personală. Copiii nu mi-i văd prea des, ceea ce înseamnă că nici ei nu mă prea vizitează și asta probabil datorită faptului că există o vorbă pe care ar fi imposibil să n-o fi auzit. Zece copii nu pot să țină un părinte, dar doi părinți pot să țină zece copii.

În ziua de 22 decembrie, pe strada Galaxiei nr. 47, a tăiat porcul tatăl lui Didae Alexandru. Înainte de a fi pensionar, tata l-a învățat meserie pe fiu și acum, cînd vîrsta nu iartă, cînd scările devin mai nesigure, bătrînul Didae continuă să-și curețe singur coșurile. Fiul său — mi-o spune chiar Didae Alexandru — se simte tot timpul fericit pentru că n-a fost niciodată bolnav, munca i-a fost respectată, iar concediile i s-au dat de fiecare dată cînd a avut nevoie și tot de fiecare dată cu aprobarea șefului său, adică a lui Manu Gheorghe. În concedii, Didae Alexandru își ia de cele mai multe ori cei trei copii și-i duce în comuna Goștinari, așezată pe lîngă Oltenița, acolo unde locuiește fratele tatălui său numit Anghel.

— Ce să vă spun? Am curățat coșul casei Mariei Ciobanu, care stă pe strada Mitropolit Iosif 57, nu știu dacă ați aflat dumneavoastră. A fost foarte respectuoasă cu mine și curios mi s-a părut doar faptul că deși exista o mașină în curte a comandat un taxi și acela nu pentru mine, ci pentru dînsa. La alți oameni talentați, la alți oameni celebri n-am ajuns încă să curăț coșuri, dar poate că atunci cînd anii mă vor tot ajunge din urmă, voi avea și această stare de mare fericire.

La anii săi meseria i se pare și sigură și clară, a încetat să mai fie grea pentru că greu este doar lucrul pe care nu-l cunoști. Lucrează cu centura de siguranță, mai ales cînd pantele acoperișurilor se apropie de 60 de grade. Tot de la el aflu că un coșar are gratuit o jumătate de lapte pe zi, săpun ori de cîte ori are nevoie și patru bilete gratuite, la Baia Centrală. «În bazinul cu apă rece mă simt ca nou-născut, iar în odaia cu aburi stau și mă gîndesc la ce va fi viața mea, la cît de fericită va fi în continuare și cîteodată mă gîndesc la prietenii din copilărie, aceia pe care i-am uitat și m-au uitat. În orice caz, îmi doresc să muncesc mai bine».

EUGEN SECELEANU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Echilibristică pe acoperiș.

Inginer Petre Despinoiu: deși știa că-i va fi foarte greu, n-a putut să reziste acestei șanse pe care i-o oferea viața. Șansa de a ctitori un combinat.

CTITORII PENTRU AZI ȘI PENTRU MÎINE

● Construcția celui mai mare combinat de celuloză și hîrtie din România, plasat la Drobeta — Tr. Severin, a început în 1969. Practic, în martie 1970 se punea temelia, fiindcă i s-a schimbat amplasamentul. Dintr-o prea bună cîmpie pentru agricultură, în zona de est a orașului, unde s-a instaurat cu dreptul și cu drepturi depline o constelație industrială ● Spre finele anului 1973, cînd piața mondială anunța marea criză a hîrtiei («Maintenant le papier!» nota șocant cu litere imense pe pagina întîi o publicație franceză), celuloza «made in Drobeta — Tr. Severin», de o excepțională calitate, lua drumul acestor piețe la un foarte bun curs de revenire. Celuloza costa atunci aproape cît aurul. Pentru pregătirea cadrelor s-au consumat milioane de lei. Dar, cum spune inginerul Petre Despinoiu, investiția în om nu-i niciodată nerentabilă. ● La 15 septembrie 1973 lua ființă în Drobeta-Tr. Severin un grup școlar de chimie. Cînd se credea că marea Stea polară, numită Porțile de Fier, a apus (șantierul încheindu-se), a apărut alta pentru destinul copiilor din Mehedinți. Deci, vremea civilizației tehnice nu se încheia, ea abia începuse.

IUBIM DEOPOTRIVĂ ȘANSELE ȘI RISCURILE NOASTRE

Omului care fusese de două ori inginer-șef la două fabrici, din ramura prelucrării lemnului, deși inginer electrotehnic de profesie, și apoi adjunct de șef serviciu într-un minister, ocupîndu-se de complicatele aprobări ale unei investiții de mari proporții pentru C.C.H.–Severin, i s-a spus într-o zi că trebuie să meargă acolo. Ca director. Adică, director al unei întinderi de pămînt de cîteva zeci de hectare și al unui proiect aflat în calc și hîrtii de ozalid. Dar pe care și din care trebuia să se nască un combinat de produse din celuloză și hîrtie. Dacă trebuie, cum era să refuze tînărul inginer Petre Despinoiu?! Oricum, recunoaște că deși știa că-i va fi foarte greu, n-a putut să reziste nici din interior acestei șanse pe care i-o oferea viața. Avea atunci 39 de ani, cînd îndeobște un bărbat este încercat de neliniștile realizării, cînd nevoia de certitudini înțeapă eul cel mai profund, cînd întrebarea, neiertătoarea, definitiva întrebare «Ce-ai făcut? Ce ești?» cere neapărat răspuns și nu se lasă amăgită. Deci, biroul ministerial nu mai putea fi perimetrul său.

Își aduce aminte că primele încadrări le-a făcut într-o încăpere goală dintr-o baracă, ce ținea loc de cabinet directorial, cu ștampila în mînă și cu două scaune. Nu, nu sta pe nici unul, unul servea drept masă de lucru, altul drept sertar pentru hîrtii. I se pare important să pornim de aici, de la oameni, de la pregătirea lor, pentru că ei construiesc combinatele în această țară, și ei fabrică azi la Drobeta-Tr. Severin, în cele 10 fabrici și instalații complexe ale C.C.H., hîrtie de diverse tipuri, celuloză și semiceluloză, carton ondulat și carton duplex și velin și cretat și toate produsele de înalt finisaj, la cota 1975. Așa că, «prima operație pe care am făcut-o în combinat (repet, combinatul era doar pe hîrtie, n.a.) a fost schema om-utilaj». Îmi arată un dosar, ce dosar!, un tom uriaș, de peste 1 000 file, din care desfășoară niște veritabile cearșafuri, liniate orizontal și vertical, cu tot felul de rubrici, un adevărat model de variantă optimă a structurii de cadre, într-o întreprindere industrială, de la muncitorul necalificat la posturile-cheie, la maiștri, ingineri, cadre de conducere. Se preciza calificarea necesară fiecărui loc de muncă, data încadrării, locul și perioada specializării, durata absolut obligatorie de participare la montaj și reglaj și cîte altele. Nu era o utopie ce făcea directorul Petre Despinoiu, era perfect lucid și știa că, deși ar trebui ca la mașina X sau postul Z să încadreze muncitori de categoria a VI-a de calificare, nu putea fiindcă nu-i va avea. De unde să-i ia? «E un tribut pe care îl plătește în mod inevitabil orice industrie tînără, îmi spune. Un muncitor de categoria a VI-a nu-l poți avea decît în 18 ani». Totul e să reușești să dai producție, și neapărat de calitate, cu forțele care există.

«Un aspect la care țin neapărat să fie relevat este că pornirea instalațiilor, instalații foarte complexe, cele mai multe automate, ori pe bază de programe cibernetice, din țară și din străinătate, s-a făcut numai cu personal recrutat și pregătit de C.C.H.–Drobeta-Tr. Severin», iar probele mecanice, probele tehnologice, utilajele și instalațiile noi, necunoscute, unele fiind chiar prototipuri, aduc mereu surprize și stări de excepție. Își amintește de asemenea că la început o intervenție la presa hidraulică de balotat celuloză, practic schimbarea unei garnituri, a durat 30 de ore neîntrerupte, iar acum oamenilor li se pare un fleac, o execută în decursul unui ceas. Da, doar atît, un ceas.

*

Privit prin ochiul sever al scadențelor, drept și consecvent cu sine însuși, s-ar putea consemna că fabrica de capace era în octombrie 1974 doar în probe tehnologice și că, de fapt, avea termen de punere în funcțiune 30 iunie 1973. Presa a scris mult despre acest fapt, ca și despre efortul colectivului de a recupera decalajul. Pînă la sfîrșitul anului 1974, chimiștii de la C.C.H. Drobeta-Tr. Severin au recuperat toate restanțele. Ce simplu se spune «au recuperat toate restanțele!» Dar cum? Restanțe datorate cui? Și eu venisem la C.C.H. să întreb cine e de vină pentru că o parte din capacitățile de producție nu produc. «Dorința ca totul să meargă perfect este a fiecărui om. Vă rog, faceți un sondaj, întrebați de la portar pînă la director, îmi spune secretarul comitetului de partid Anghel Bărbuți. Dar practic e imposibil. Instalații de complexitatea celor de la noi nu pot merge de prima dată șnur. Și, în fond, chiar și cea mai perfectă instalație nu e perfectă. În ultimul și cel mai de sus punct al valorilor, perfect rămîne doar omul, cînd e o conștiință. Și din acest punct de vedere oamenii noștri au făcut dovada conștiinței.» Am aflat că instalația amintită era un prototip. După o schemă de construcție și de funcționare de ultimul tip. În probe, practic pusă în funcțiune industrială, n-a mers. Atunci inteligența românească a intrat în acțiune. Șapte-mii-zile-om, vă rog citiți cu voce tare și reflectați, șapte-mii-de-zile-om s-a lucrat continuu în atelierul de reparații. Acum, instalația «e pe picioare», produce. Merg să văd instalația și se oferă să-mi explice «totul» un tinerel care se simte jignit cînd îi spun «tinere». Maistrul tehnolog Toma Șerbulea are 33 de ani, e decan de vîrstă în secție și de la 26 e maistru. A venit aici în 1972 de la Bușteni, «dintr-o fabrică veche de 90 de ani», unde însă nu exista «nu pot». Asta mi-a intrat în sînge și cum era să ne dăm bătuți aici, să spunem că nu merge și gata, pînă nu încercăm tot ce este posibil? Cînd e vorba de o instalație atît de modernă? Pînă n-o cunoaștem pînă la ultimul șurub?! Nici nu mi-am luat concediul pe 1974 — de fapt, aproape toți de aici nu ni l-am luat — numai ca să-i dăm de capăt».

*

Ceea ce îmi spune și un alt om cu nume ce aduce rezonanțe de voievozi ai Țării Românești — Mihai Basarab. Mărturisesc că am fost surprinsă, văzîndu-l în atelierul mecanic. Vă-

Un om cu nume ce aduce rezonanțe de voievozi — strungarul Mihai Basarab.

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

CE DĂM SOCIETĂȚII ? CE PRETINDEM? CE MERITĂM?

cărbunele nu murdărește, înnobilează!

Articolul 16. *Comuniștii trebuie să militeze în permanență pentru promovarea în întreaga viață socială a principiilor eticii și echității socialiste, a relațiilor de colaborare și întrajutorare tovărășească, de solidaritate, stimă, încredere și respect reciproc.*

Mă aflam în abatajul cameră nr. 8 — bloc 3 — stratul 3 al minei Vulcan. Căldura aproape mă înăbușea, eram ud leoarcă, îmi simțeam uzi și ciorapii în pantofi, transpirația îmi cădea de pe frunte pe pix, pe notes-ul pe care-mi însemnam frînturi de vorbe — impresii imediate — praful de cărbune îmi păta hîrtia și manșetele de la cămașă, mă gîndeam la acea extraordinară poezie într-un vers al Văii Jiului «Cărbunele nu murdărește, înnobilează», scriam și transpiram vîrtos, deși *munca mea era doar privitul muncii adevărate, încordate a minerilor...*

Pe oamenii aceia, goi pînă la brîu, care smulgeau arșiții pămîntului bogăția lui i-am întîlnit a doua zi. Sima Ion, un brigadier care ar putea fi oricînd un magnific erou de roman sau de film — și căruia un regizor ar fi tentat, poate, să-i «retușeze» doar părul prea lins, sau vocea prea blajină — mi-a spus așa:«*căldură, da, o fost, e drept, și la noi vreo 6 luni, cînd am lucrat la o retezare de strat care luase foc. Dădeam trei lopeți și ne stropeau cu apă, că erau 45 de grade. Așa am muncit 6 luni...*»

Ce pretind eu de la viață? Să-mi fie copilul sănătos și oamenii să nu întoarcă privirea și capul cînd mă văd, să mă salute, să merit să-și scoată clopu' și să zică «servus, Sima», «noroc bun, Sima».

Ce merită oameni ca Sima Ion?

Merită stima noastră, merită căldura, dragostea noastră, merită bunăstare, fericire.

Merită totul!

MARIUS POPESCU ■

Maistrul Toma Şerbulea, decan de vîrstă la 33 de ani.

zusem pretutindeni atîţia «copii», încît figura concentrată şi gravă a unui vîrstnic m-a deconcertat. E adevăratul decan de vîrstă — are 47 de ani, dar de peste 30 de ani e strungar şi a venit aici de la Şantierele navale. A auzit că noul combinat are nevoie «de îi crapă limba în gură» de strungari de înaltă calificare şi cu experienţă. Nu e greu să afli într-o întreprindere din Drobeta—Tr. Severin de greutăţile alteia.

Marea problemă, cînd a venit aici Mihai Basarab, era centrala termică, iar fără abur nu există chimia celulozei şi hîrtiei. Nu soseau valţurile de la Reşiţa. Reşiţa era supraaglomerată, încolţită de comenzi ultraurgente. Inginerul Petre Despinoiu, directorul, l-a întrebat pe cel mai bătrîn şi experimentat strungar pe care îl avea în combinat «putem să le facem noi, nea Basarab?» «Încercăm, tovarăşe director», deşi, ca la o casă nouă, Doamne cîte lipseau. Aparate de măsură şi control, S.D.V.-uri... «Da, cu puţină gîndire şi voinţă, ce nu se poate», zice nea Basarab. «Dacă avem ceva rulmenţi», a spus, şi i s-a făcut rost de rulmenţi. «Nu mai făcusem aşa ceva în viaţa mea, dar am văzut unul venit de la Reşiţa. Pînă nu încerci nu poţi să zici nu pot. Înseamnă că eşti de nimic. A mers cineva din conducere la Reşiţa, a văzut toate operaţiile, ne-a explicat şi am făcut. Ştiţi cîte am meşterit pînă acum? Peste o sută de bucăţi. După ce făceam valţurile, erau duse la Reşiţa la rectificat. Drum, timp pierdut, bani pentru transport. Ia să vedem, nu putem să facem noi şi asta? N-aveam maşini de rectificat şi am încercat cu şmirghel. Oglindă le-am făcut. Şi-aşa am mai scutit iarăşi nişte bani de la manoperă.

— De ce v-aţi bătut capul atît, nea Mihai Basarab?

— Auzi vorbă, ştii mata pe cineva în ţara asta, acum, care să nu-şi bată capul? Are careva mulţumire dacă nu-şi bate capul? Cîştigă careva bine dacă nu-şi bate capul?

Înţeleptul nea Mihai Basarab a făcut, în felul său, comentariul la reportajul meu. De ce l-aş strica, adăugînd vorbe în plus? Mă gîndesc doar că îl întîlnim în viaţă, fără să-l căutăm anume, la tot pasul, acel mod de a trăi, a munci, a gîndi înscris în Codul eticii şi echităţii noastre comuniste.

CICI IORDACHE ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

cerul tricolor

Patrie, mamă şi soră şi frate şi sînge
şi carne din trupul meu
şi tot ce e sfînt într-o viaţă de om,
numele tău îl rostesc cu smerenie.

Pentru slava ta, nici o jertfă nu e prea mare,
pentru binele tău, nici un efort nu e prea mare,
pentru florile cîmpiilor tale, aş aduce toate
florile universului.

Fiecare munte al ţării — o treaptă către lumină,
fiecare apă a ţării — o cale către belşug,
fiecare arbore al ţării — o vioară către cîntec.

Pereni ca însuşi soarele, pereni ca însăşi planeta,
meşteşugim România visată.

Din sudoarea noastră, din carnea noastră
arc al semeţiei noastre, fiecare pod nou,
fiecare an nou care ne leagă de un viitor
neasemuit.

Săgeată de apă vie în inima timpului —
fiecare prunc al acestei ţări.

Patrie, vlagă şi steag,
patrie mai mult decît cuvîntul,
mai mult decît iubirea,
patrie, numele tău îl rostesc cu smerenie.

DORA CĂRBUNESCU ■

CE PROFEŢIM, CE PROFESĂM

rezonanţe eminesciene în conştiinţa morală contemporană

Cititorul mai puţin familiarizat cu o considerabilă parte a prodigioasei prezenţe civice a poetului nostru naţional în confruntările de idei ale epocii sale poate fi surprins de acuitatea neştirbită de vreme a unora dintre atitudinile şi punctele de vedere formulate. Evident, remarca noastră se referă cu precădere la consecventa sa intervenţie publicistică din perioada istovitoarei activităţi de gazetar la «Curierul de Iaşi» şi mai ales la «Timpul». Deşi dominată adesea de pasiuni excesiv partizane, de înverşunări polemice cum rar s-au întîlnit în presa românească, de susţineri ideologice infirmate de timp, publicistica eminesciană conţine dincolo de substanţa ei ca document istoric o seamă de idei valoroase, nu puţine dintre ele prezente şi în opera poetică, de o indiscutabilă perenitate, izvorîte din pilduitoarea devoţiune a poetului faţă de destinele poporului român. Ţinînd seama de tematica pe care o dezbatem curent în spaţiul acestei rubrici, nu ne propunem decît să reliefăm cîteva, ca argumente, fie şi de ordin istoric, în dialogul nostru asupra unor ipostaze ale eticii sociale. Nu e pentru prima dată cînd o facem îndeosebi în ceea ce priveşte semnificaţia acordată de Eminescu *muncii ca izvor al libertăţii şi al fericirii*. Valoarea socială şi morală conferită în mod consecvent muncii nu constituie desigur o revelaţie singulară a publicisticii sale militante pentru poetul care încă din tinereţe scrisese «Împărat şi proletar» sau «Junii corupţi» pentru ca în plină maturitate să revină cu apăsătorul tablou al exploatatei cusătorese din «Viaţa». Ceea ce-l revoltă în permanenţă pe poet ca şi pe publicist este că munca milioanelor de oameni din timpul său nu făcea decît să îmbuibe o «pătură superpusă», pe cei care plini de plăcere petreceau a lor viaţă, ca să parafrazăm un vers din poemul «Împărat şi proletar». Iată un singur pasaj de virulentă critică socială rar întîlnită, desprins dintr-un articol cu un titlu semnificativ «**Patria adevărată**».

«*Pe noi însă care nu considerăm nici viaţa ca un tren de plăcere, nici ţara ca lucrul nimănuia, nici poporul făcut pentru a munci spre a cumpăra cu grîul produs de el luxul declasaţilor*, scrie Eminescu, pentru ca mai departe să conchidă: *pentru noi e dureros a vedea cum ni se ia cel din urmă ban fără nici o compensare, fără a ni se da în schimb nici administraţie naţională, nici justiţie acătării, nici instrucţie solidă, nici arte, nici ştiinţe. Pentru noi e dureros sa plătim diletantismul politic, diplomatic, literar al reputaţiilor uzurpate ale demagogiei noastre, cu banii care bine întrebuinţaţi ar fi-n stare a înzeci şi a însuti cunoştinţele noastre şi puterea noastră de producţiune* ».

De pe o asemenea poziţie adesea vehementă, în numele neţărmuritei sale dragoste faţă de păturile muncitoare, faţă de ţăranul român, căruia îi ia în mod curent apărarea, cere Eminescu, pentru înlăturarea «relelor reale», a principiilor strîmbe de guvernămînt, nu oratorie «ci muncă, echitate şi adevăr».

«*Un singur remediu există în adevăr în contra acestor rele* — spune în articolul iarăşi concludent prin însuşi titlul său «**Muncă şi producţiune**» — *dar trebuie aplicat cu toată rigoarea, cu tot exclusivismul: munca, acest corelat mecanic al adevărului; adevărul, acest corelat intelectual al muncii. Dar muncă, nu nimicuri, nu mînare de muşti la apă; şi adevăr, nu fraze lustruite şi negustorie de vorbe*».

Care este adevărul lui Eminescu despre acest «echivalent de putere mecanică pe care îl produce organismul viu»? Iată-l formulat, într-o «reţetă simplă», cum singur o numeşte, în articolul citat anterior:

«*Ţăranul întrebuinţează acest echivalent mecanic pentru a ara, a semăna, a secera, adică pentru a da materiei o formă nouă, aceea a grînelor de o utilitate incontestabilă.*

Ce fac însă ceilalţi cu acel echivalent, la ce întrebuinţează mecanismul fizicului lor preţios? Spre a produce lucruri de utilitate? Ferească Dumnezeu. Unii nefăcînd nimic, îl pierd pur şi simplu, unii joacă cărţi, alţii scriu articole insipide de gazete, alţii precupeţesc lucruri ce nu sunt produse de ei, scumpindu-le artificial, c-un cuvînt: secături, pierde-vară şi cum îi mai cheamă nu fac decît o întrebuinţare inutilă de mecanismul de muncă cu care i-a înzestrat natura. Echivalentul mecanic se pierde pe nimicuri şi pe zădărnicii.»

Oricît de circumscris ar fi acest rechizitoriu împotriva parazitismului, la moralitatea unor indivizi corupţi, mai mult sau mai puţin juni din vremea sa, nu putem să nu-i recunoaştem meritul de a fi ţintuit prin aceste invective pe toţi cei care «numai banul îl vînează şi cîştigul fără muncă». Trebuie să-i recunoaştem lui Eminescu marele merit de a fi un precursor strălucit în campania noastră de eradicare a oricăror reminiscenţe de parazitism, de sinecurism, practicat uneori sub privirile îngăduitoare ale cîte unui şef care nu vrea să se pună rău cu oamenii. Insistenţa clarvăzătoare a lui Eminescu asupra cultului muncii, a emancipării prin «*libertatea de a se întrece muncind*» a generaţiunilor viitoare e pusă în permanenţă în legătură cu starea morală pentru că zice el: «*fără îndoială, sărăcia e un izvor de rele fizice şi morale, dar e tot atît de adevărat că relele morale sunt la rîndul lor cauze ale decadenţei economice.*»

Fervent susţinător al claselor producătoare, convins fiind că «munca aspră, exerciţiul continuu al puterilor fizice (pe care le vede catalizate prin inteligenţa tehnică şi ajutorul maşinilor în alte consideraţii) asigură pentru totdeauna existenţa unui popor, asigură viitorul şi propăşirea lui», Eminescu ţine să precizeze, în deplin acord cu poziţii adoptate nu o dată:

«*Cu aceasta n-am zis însă ca clasele muncitoare să nu fie libere, să nu aibă putinţa de a se ridica. Oricînd trebuie să existe putinţa de a urca prin muncă şi merit ierarhia socială, care n-ar trebui să fie decît o ierarhie a muncii*».

O ierarhie a muncii, a echităţii şi egalităţii şanselor de a urca cu convingerea că nimic pe acest pămînt, pentru a fi priincios, nu se cîştigă fără muncă îndelungată — iată încă un adevăr pe care societatea noastră îl validează prin însuşi codul ei moral fundamental, codul comunist, codul muncii şi vieţii noastre de fiecare zi.

Acum, cînd ceasul libertăţii a sunat şi pentru poporul român, cum afirma cu convingere într-un articol consacrat celuilalt mare vizionar al românilor, tovarăşului său de nemurire, martirului întru patriotism, lui Nicolae Bălcescu, nu putem să nu conchidem împreună cu Eminescu: *fie libertatea adevărată idealul nostru, libertate ce se cîştigă prin muncă.*

NICULAE STOIAN ■

O ştire de ultimă oră în legătură cu ALMANAHUL FLACĂRA. În aceste zile se expediază spre toate unităţile de difuzare a presei o nouă tranşă a ALMANAHULUI FLACĂRA 1975.

Aşadar, la repetatele dumneavoastră reproşuri că nu mai găsiţi Almanahul nostru, un răspuns concret: de astăzi, din nou la chioşcuri ALMANAHUL FLACĂRA 1975. Depinde numai de promptitudinea dumneavoastră să aveţi imediat, cu titlul deplin de proprietate, contra sumei de 16 lei

ALMANAHUL FLACĂRA 1975

ROLUL CONDUCĂTOR AL PARTIDULUI NU ESTE O LOZINCĂ ABSTRACTĂ, GENERALĂ; ACEST ROL TREBUIE SĂ SE MATERIALIZEZE ÎN FELUL ÎN CARE FIECARE ORGANIZAŢIE, FIECARE MEMBRU DE PARTID ÎŞI ÎNDEPLINEŞTE ATRIBUŢIILE.

NICOLAE CEAUŞESCU

cum o înţelegeţi, cum daţi–dumneavoastră–viaţă acestei realităţi?

pentru fiecare minut am muncit cîte 2 ani

— Răspunzînd primei părţi a întrebării în dezbatere — spune conferenţiarul doctor inginer Brăgau Aurel — îmi permit să spun că aceste cuvinte ale secretarului general al partidului compun o formulă precisă de activitate, ba chiar *o formulă de viaţă*. O formulă care ne înalţă la înalte cote de demnitate, dar care ne şi încarcă cu foarte importante responsabilităţi.

Marii teme a întrebării — cum îi daţi viaţă? — am să răspund, dacă-mi îngăduiţi, pe larg, evocînd mai întîi un trecut apropiat de excepţională semnificaţie pentru viaţa mea, arătînd apoi ce fac, cum fac — acum, ce voi face şi cum voi face — mîine.

Întoarcerea în trecut la care mă refer are o dată precisă: 20 noiembrie 1974. O zi pe care, vă asigur, o s-o am vie în minte cît am să trăiesc. În acea zi preşedintele României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a făcut, împreună cu preşedintele Zambiei, Kenneth David Kaunda, o vizită la noi, la Institutul politehnic. Cu această ocazie, printre obiectivele vizitate s-a numărat şi laboratorul DISROM — dispozitive româneşti — pe care-l conduc şi care prezenta un sistem de proiectare şi realizare a dispozitivelor din elemente modulate. În acest laborator şeful statului nostru împreună cu ilustrul său oaspete au zăbovit mai mult, se pare, decît se prevedea, din moment ce după vizită unii tovarăşi m-au întrebat cum am făcut de l-am reţinut pe preşedintele ţării 24 de minute, cînd protocolul prevedea, pentru acel obiectiv, doar 6–7 minute? Ştiţi ce am răspuns? «Pentru fiecare dintre acele minute am muncit cîte 2 ani. Pentru 1 minut 2 ani, pentru 24 de minute, 12 ani». Da, de 12 ani lucrez la acest DISROM care — spus mai pe înţelesul tuturor — face prototipuri pentru prototipuri.

Poate o să mă credeţi orgolios, dar atunci cînd tovarăşii mei mi-au pus întrebarea de mai sus m-am convins — din reacţia lor — că munca este aceea care se impune mai mult decît orice.

Noi, comuniştii români, avem şansa de a avea în fruntea noastră o mare personalitate care a înţeles că — în România acestor ani — nu se poate ca funcţia conducătoare a partidului să fie impusă de undeva de sus. *Acest rol conducător se afirmă şi creşte dinăuntru, din mijlocul muncii, al vieţii*, pe baza unei convingeri mereu mai profunde. Muncind însă, cum se spune, doar cu degetul arătător: «tu fă asta, tu fă aia» nu poţi convinge pe nimeni. Ba, rezultatul este exact contrariu. Şi atunci singura soluţie rămîne munca temeinică, exemplară.

Eu înţeleg cuvintele la care ne gîndim împreună, ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, ca pe un program pentru fiecare comunist al ţării.

Şi pentru că vreau să arăt ce înseamnă — concret — acest program pentru activitatea mea actuală şi viitoare, am să vă spun că, printre altele, lupt cu toate forţele mele pentru a contribui cît mai eficient la realizarea deplină şi cît mai curînd a integrării învăţămînt-cercetare-producţie, iar integrare deplină înseamnă să-ţi fie greu să deosebeşti aceste elemente ale triadei; adică producţia, de pildă, să fie şi învăţămînt şi cercetare, cercetarea să fie şi învăţămînt şi producţie, diferenţierile fiind mici, de nuanţă.

Unul din motoarele viitorului cincinal, cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice, este tocmai această integrare pe frontul căreia munca plină de abnegaţie, sacrificiul înseamnă, de fapt, datorie.

MARIUS POPESCU ■

PE TEME DE CIRCULAŢIE

este periculos şi «excesul» de viteză redusă

Excesul de viteză e periculos. Este periculos nu numai pentru că are deseori ca deznodămînt accidentul, dar şi pentru că seamănă pe şosele acel sentiment de insecuritate, pentru că deranjează pe ceilalţi participanţi la circulaţie. Credeţi, oare, că deranjează numai viteza în exces? Duminică, 5 ianuarie 1975, ora 18, sectorul de drum Buşteni — Comarnic. Şiruri de serpentine, declivităţi pronunţate, vizibilitate redusă din cauza curbelor strînse. Doi, numai doi automobilişti «ţineau» în spatele lor zeci de maşini care nu puteau depăşi din cauza lipsei de vizibilitate şi a traficului destul de intens din sens opus. Coborau cu nu mai mult de 20 km pe oră. Vedeau — era imposibil să nu vadă prin oglinda retrovizoare — luminile numeroaselor faruri ale maşinilor care mergeau cuminte în spatele lor. Nu era mîzgă, polei, zăpadă şi o asemenea viteză nu era justificată. În articolul 45 din Regulamentul de circulaţie, la punctul 22 se stipulează clar pentru conducătorii auto obligaţia să nu circule fără motiv întemeiat cu viteză redusă.

Pot exista desigur şi motive întemeiate, o defecţiune tehnică (nu de natură însă a crea un pericol pentru circulaţie), cineva în maşină este bolnav şi nu poate suporta o viteză mai mare etc. Dar şi pentru aceste cazuri legea prevede obligaţia celui în cauză de a lua măsuri pentru a putea asigura ca maşina ce o conduce să poată fi dublată. Precizez că obligaţiile de mai sus sînt pe deplin valabile şi pentru şoferii de autovehicule grele.

Încă ceva. Trebuie luată în calcul şi cantitatea de nervi pe care o acumulează zeci, sute de şoferi nevoiţi să circule mulţi kilometri ca «după mort». Aceşti nervi se descarcă apoi, uneori, în depăşiri riscante în viteze periculoase.

Şi ajungem vrînd-nevrînd la cei doi poli opuşi ai regimului de viteză dacă nu la fel de periculoşi, cel puţin la fel de jenanţi pentru trafic.

Colonel VICTOR BEDA ■

Fotografie de **ELENA GHERA ■**

suprema fericire: aceea de a fi util semenilor tăi

Veronica Ciobanu, 44 de ani, căsătorită, doi copii — o fetiţă, un băieţel. Deputată în circumscripţia electorală nr. 79 pentru Consiliul popular al sectorului II. Deputată şi înainte de actuala legislatură. Iubeşte florile, firesc: e inginer horticol. Deviză personală: să nu treacă ziua şi să se cunoască că n-ai făcut nimic. Realizări recente notate în agenda de deputat: cîteva părculeţe, terenuri de joacă pentru copii, trotuare noi, răsadniţe de cartier etc. La capitolul nerealizări un singur punct: canalul de pe strada Ţirlei.

Discuţia noastră demarează de la acest punct «slab».

— Îmi spuneţi că n-a fost construit canalul. Dar se pare că este totuşi vorba de o cerinţă a cetăţenilor. Nu aţi avut timp să vă ocupaţi de ea?

— Nu-i vorba de timp. M-am ocupat la început de această problemă apoi am renunţat singură. În sector, în alte circumscripţii electorale există cerinţe mult mai stringente. Am mobilizat cetăţenii spre rezolvarea acestora.

— Să înţeleg că dumneavoastră vă ocupaţi şi de rezolvarea unor probleme ale cetăţenilor din alte circumscripţii electorale?

— Să înţelegeţi şi acest fapt dar nu în sensul că astfel aş neglija problemele cetăţenilor din circumscripţia mea. Activităţile gospodăreşti dintr-un cartier, amenajările social-edilitare le priveşti, dacă eşti un om de bun-simţ, în perspectivă, le aşezi alături de cele ale întregii zone, ale sectorului şi, de ce nu, ale oraşului. Vreţi un exemplu? În multe cartiere din acest sector Bucureştiul este nou nouţ — pînă mai acum un an sau doi, doar cîmpul. În unele locuri a construit statul şi a avut grijă de străzi, de trotuare, de magazine alimentare etc. În altele a construit cetăţeanul. În cartierul Creangă şi-a găsit locuinţă o parte din noua forţă de muncă de la platformele industriale aflate în dezvoltare. Locuinţe noi, dar lipsea canalizarea, lipseau amenajări sociale. Am susţinut în Consiliul popular propunerile altor deputaţi şi astfel s-au putut realiza cîteva sute de metri de canalizare, o alimentară, cîteva locuri de joacă.

— Îmi vorbiţi despre înfăptuiri gospodăreşti, social-edilitare, cum le numiţi. Prezenţa unui deputat, prezenţa reală vreau să spun, se manifestă doar prin organizarea unor asemenea acţiuni?

— Punînd sub semnul probabilităţii o asemenea problemă intuiţi deja răspunsul meu. Nu. Prezenţa deputatului este multiplă. Aş vrea să remarc că în ultimul timp s-a produs şi un soi de transfer privind aceste preocupări. Căpătînd încrederea alegătorilor săi în împrejurări ca cele despre care am vorbit, deputatul devine o persoană apropiată, intimă chiar, un fel de prieten. Eu cunosc mii de cetăţeni. Pe unii nu-i ştiu pe nume dar le-am aflat preocupările, chiar dorinţele. Adesea, din circumscripţia unde sînt deputată, cetăţenii vin la mine cu probleme pe care altă dată nici măcar din auzite nu le aflam. M-am certat cu soţia, îmi pare rău, vreau să mă împac, dar şi ea are o parte de vină. Sau: ce facem cu bătrîna de la numărul 21, au părăsit-o complet copiii. Fireşte, cu asemenea probleme — şi sînt numeroase — nu ajung pînă în Consiliul popular, dar socotesc că şi ele aparţin unui deputat.

— Dacă beneficiaţi de o asemenea «priză» la cetăţeni pot presupune că aveţi un cuvînt de spus şi în orientarea sau stimularea opiniei publice într-o problemă de ordin general. Cum traduceţi dumneavoastră, de pildă, democraţia în acţiune?

— Sînt«ambasadorul»a sute şi sute de oameni, iar activitatea mea este ordonată în forme care permit manifestarea plenară a cuvîntului cetăţenilor. Toţi deputaţii, după cum se ştie, activează în comisii (gospodărie comunală, comerţ şi aprovizionare, social-culturală etc.) şi în cadrul acestora se discută problemele care frămîntă cetăţenii, propunerile lor. Planul de muncă al Consiliului popular este realizat şi pe baza acestor propuneri. Acţiunea de care v-am vorbit privind cartierul Creangă a fost formulată mai întîi într-un asemenea plan, la propunerile cetăţenilor şi, cum spuneam, susţinută apoi de către deputaţi. Cetăţeanul se amestecă deci în conducerea treburilor de stat; în faţa lui este adus bilanţul înfăptuirilor. Eu sînt obligată să mă întîlnesc periodic cu alegătorii, îi văd chiar mai des decît prevede statutul; uneori întîlnirile sînt organizate ad-hoc, într-un părculeţ sau, profitînd de o invitaţie, în casa vreunui cetăţean.

— Vedeţi lărgirea actualelor sfere de manifestare a democraţiei?

— Fireşte, fiindcă este vorba de un proces dialectic prin care în mod continuu manifestarea spiritului democratic devine tot mai amplă. Dealtfel, noua lege electorală aduce îmbunătăţiri în acest sens. Sînt sporite drepturile şi atribuţiile alegătorilor şi ale deputaţilor.

— Sînteţi un om foarte ocupat prin natura profesiei. Întreprinderea pe care o conduceţi îşi desfăşoară activitatea în întreg sectorul. Colega mea care v-a fotografiat, v-a căutat două zile: de la o şedinţă la activitatea de teren, de acolo în audienţă la Consiliul popular al municipiului, apoi la o adunare a comitetului femeilor şi din nou pe teren. Cînd vă rămîne totuşi timp pentru activitatea de deputat?

— Îmbin toate aceste activităţi şi muncesc pînă seara tîrziu.

— Îmi permiteţi şi ultima întrebare? Doriţi să fiţi realeasă în noua legislatură?

— Nu ştiu ce să vă răspund acum. Două idei mă frămîntă. Nu mă plîng de agenda mea de lucru foarte încărcată, îmi cunoaşteţi deviza, în schimb îmi neglijez copiii. Cel mic, mai lipicios din fire, îmi zice adesea: mamă, nu te-am văzut de două zile, mamă, tu cînd vii acasă? În acelaşi timp simt că sînt utilă pentru cetăţeni, pentru întregul cartier. Te duci pe străzi, unde cunoşti aproape fiecare cişmea, fiecare pom, iar oamenii te opresc totdeauna cu un zîmbet pe buze. Şi, trebuie să recunosc, toate acestea vin să-mi umple viaţa, adăugînd calde bucurii.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

festivalul flacăra la a doua ediție

Tudor Gheorghe

Reflex-Flacăra cu Anda Călugăreanu.

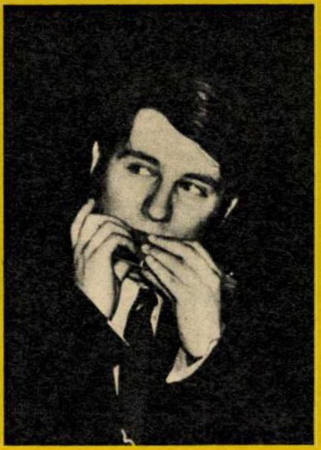
Cornel Ionescu.

Mircea Lucescu.

Ilie Calmineasa, Ileana Zubașcu, Maria Țicală.

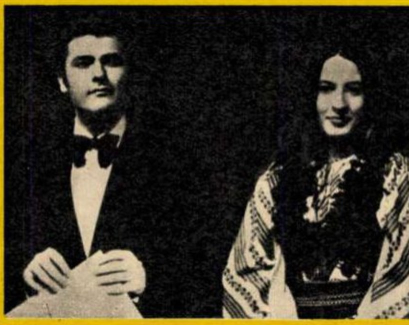
Alexandru Mica, Maria Dragomiroiu.

Mircea Vintilă.

Dan Chebac

cronică (44,45)

În două seri consecutiv — 28 și 29 decembrie — s-a desfășurat în Sala Palatului R.S.R. cea de a doua ediție a *Festivalului «Flacăra»* organizat de cenaclul nostru. Nu vrem să spunem că pentru acest festival impunătoarea sală a fost neîncăpătoare, dar nu se poate să nu ne mărturisim satisfacția pentru faptul că și în această imprejurare spectatorii au ocupat absolut toate scaunele într-un loc destinat unei manifestări a *Cenaclului «Flacăra»*. Cifra de 6 000 care indică numărul spectatorilor prezenți la acest festival ne face să ne gîndim cu duioșie, dar și cu o fărîmă de orgoliu, la prima ședință a cenaclului nostru care a avut loc în acel blînd septembrie bucureștean din toamna anului 1973 într-o sală de circa 60 de locuri a Casei de cultură din sectorul 1. Orgoliu, credem noi, justificat, nu pentru că ar măguli cine știe ce deșarte vanități, ci pentru că intențiile în virtutea cărora a fost inițiat cenaclul și-au găsit ecou și înțelegere în mintea și sufletul atîtor oameni, dintre care într-o cantitate deloc neglijabilă o formează tineretul. Și astfel putem constata la ora de față că arta cu adevărat angajată, de sinceră și combativă atitudine, firesc civică și patriotică, profesată în cenaclu, își găsește un auditoriu tot mai numeros, ce refuză sau e pe cale de a refuza acele producții manufacturiere ale unei poezii de paradă și exterioare sentimente, ale unui cîntec luminat clorotic de o lună leșinată, cînd nu e calp voios, de gînduri și simțăminte minore, fără nici o contingență cu încordatele și măreţele realități de azi ale țării noastre. Premiile *«Flacăra»* și pe anul acesta s-au dat avîndu-se în vedere tocmai acele criterii prin care se poate face și promova o artă adevărată. Dacă sîntem atenți la formularea acestor criterii, vom observa că aceasta circumscrie o bună parte din ideile ce stau la baza activității cenaclului nostru. În deschiderea *Festivalului «Flacăra»*, poetul Adrian Păunescu, decernînd diplomele, a precizat și criteriile premiilor . Adrian Păunescu a citit următoarea listă cu motivațiile respective: Premiul cel mare al *Cenaclului «Flacăra»* pentru cea mai fericită îmbinare a muzicii cu poezia — *Tudor Gheorghe*. Premiul pentru debut în poezie — *Ilie Calmineasa* («Clipa noastră cea mare», publicată pe prima copertă a *«Flacării»* (51) anunță un poet organic ancorat în lirica militantă. n. a.). Premiul special al *Cenaclului «Flacăra»* — Marcela Saftiuc. Premiul pentru activitate în *Cenaclul «Flacăra»* și devotament față de muzica tînără — *Cornel Ionescu*. Premiul «Fair-music» pentru depășirea suficienței și atașament față de muzica tînără — *Anda Călugăreanu*. Premiul consacrării pentru cea mai armonioasă prezență din muzica folk a anului 1974 — *Mircea Vintilă*. Premiul pentru cea mai reală interpretare a textelor proaste de muzică ușoară și pentru atașament față de poezia valoroasă — *«Reflex-Flacăra»*. Premiul pentru cele mai bune cîntece politice ale anului 1974 — *Ilie Stepan și Eugen Iosif (Pro Musica)*. Premiul pentru spiritul militant și convingător al muzicii lor — *Vali și Carmen*. Premiul pentru sensul muzicii sale — *Dan Chebac*. Marele premiu al debutului — *Nicu Alifantis*. Mențiuni pentru debut în *Cenaclul «Flacăra»: Adriana Ausch, Mihai Diaconescu, Adrian Ivanițchi, Nicu Vladimir*. Premiul pentru păstrarea purității folclorului în cîntecele lor — *Maria Dragomiroiu, Alexandru Mica*. Cel mai bun fotbalist al anului — *Mircea Lucescu*.

După înmînarea diplomelor, a început programul festivalului, care a însumat peste 12 ore de cîntec și poezie. Prin vasta sală au început să plutească, spre încîntarea noastră, a tuturora, florile dalbe ale unui colind, cîntat de un bărbat și două fete ce purtau, nu ca-n operete, ci parcă de cînd lumea, niște frumoase costume maramureșene. Bărbatul se numea Ion Zubașcu, una și aceeași persoană cu Ilie Calmineasa, poetul premiat pentru debut și profesor, iar fetele: Ileana Zubașcu și Maria Țicală. Acești trei soli din Maramureș au cîntat trei colinde, în a doua seară. Au cîntat autentic și frumos, așa cum cîntă însuși poporul, umplîndu-ne inimile de candorile și zăpezile de altădată ale copilăriei. Și în acest cadru pur pregătit de unele din cele mai frumoase creații populare a răsunat apoi solemn și angajant textul articolului 21 din *Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste*, rostit de Florian Pittiș. Programul diferit din cele două seri s-a desfășurat în spiritul unor texte din *Cod*, rostite de pe scenă, care punctau ca un moto evoluția festivalului. Fără îndoială că nu putem consemna aici întregul program. Au fost prezenți pe scenă, desigur, toți premiații cu cîntece și poezii, cu tot ce e mai reprezentativ pentru arta lor. În afară de cei distinși cu premii și mențiuni au recitat și cîntat Amza Pellea, Ion Marinescu, Tamara Crețulescu, Florian Pittiș, Dan Tufaru, Adrian Păunescu, Erika și Carol, Doru Stănculescu (în mare formă) și Sorin Minghiat, Mircea Florian (deosebit de expresiv și emoționant). Textele cîntecelor: Mihai Eminescu, Anton Pann, George Coșbuc, Al. Depărățeanu, Haralamb Lecca, Octavian Goga, Tudor Arghezi, Miron Radu Paraschivescu, Mihai Beniuc, Dumitru Popescu, Ștefan Augustin Doinaș, Marin Sorescu, Claudiu Iordache, Adrian Păunescu.

S-a recitat din Geo Dumitrescu, Nichita Stănescu, Radu Cosașu. Au cîntat formațiile Sfinx (sîmbătă) și Phoenix (duminică). Nu cu puține lucruri memorabile s-a plecat de la cele două seri ale *Festivalului «Flacăra»*. Vom numi doar două: *Dulce Românie*, o unduitoare melodie de Mircea Vintilă (versuri Adrian Păunescu), și o alta de Tudor Gheorghe cu un tulburător refren de Ieru-i-Ier (versuri de Șt. A. Doinaș).

Credem că *Festivalul «Flacăra»* a constituit, în cele din urmă, și un argument; precum că în țara noastră e deschis larg drumul unei arte adevărate și că publicul nostru tînăr e pe deplin dispus să o recepteze. **TRAIAN STOICA** ■

Adriana Ausch.

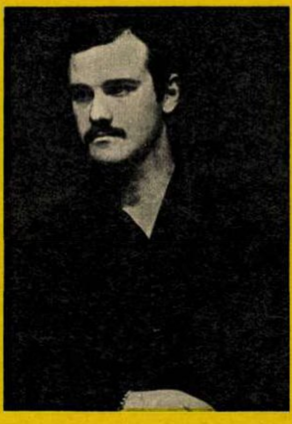
Nicu Alifantis.

Vali și Carmen.

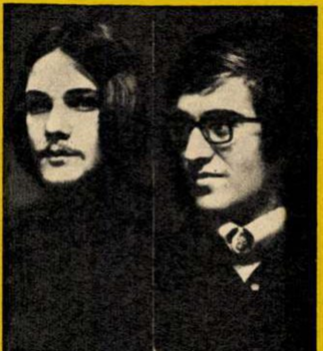
Nicu Vladimir (retușat de noi așa cum i-ar sta bine) și Mihai Diaconescu.

Adrian Ivanițchi.

Ilie Stepan, Eugen Iosif.

Fotografii de **ELENA GHERA, ION PREDOȘANU și EMANUEL TÂNJALĂ**

FLACĂRA CITITORILOR

Numai aceste două cuvinte, Flacăra cititorilor, **vor fi singurele scrise de noi, redactorii, în această pagină. Restul aparține cititorilor care, în interiorul unei reviste ce le este dedicată în întregime, vor avea de acum înainte** o pagină a lor, **alcătuită de ei, de la primul pînă la ultimul rînd. O pagină care își propune să fie un exercițiu gazetăresc și un spațiu al comunicării experiențelor umane ale semenilor. Așteptăm, așadar, de la dumneavoastră, stimați cetățeni, scurte reportaje, interviuri, comentarii, fotografii.**

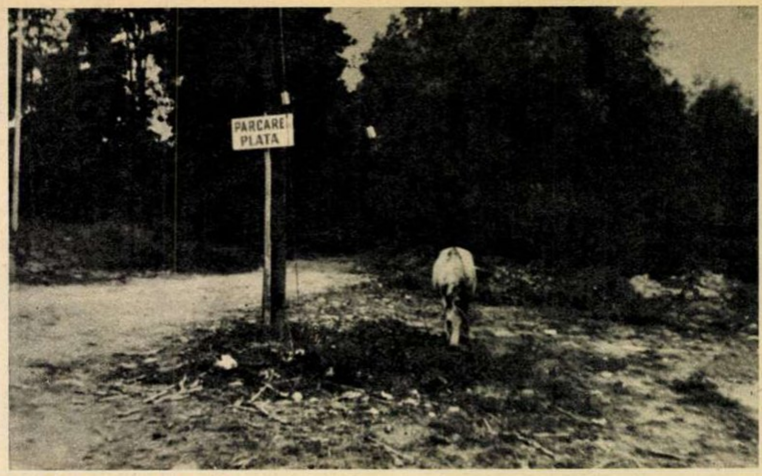

Bun! Cît am de plată? **Autor: cititorul semnat M.O. — Rm. Vîlcea**

UN OM, UN REPORTER

calafat - 317 centimetri

...Și după ce zăbovești îndelung prin aerul acela lunecos pe care Dunărea îl aduce cu ea, rostogolindu-l în șoaptă pe malul Calafatului, sfîrșești prin a nu mai înțelege. Prin a nu mai ști dacă marele fluviu este una dintre podoabele orașului ori dacă, invers, orașul e o podoabă a Dunării. Îți trebuie un dram de iubire pentru a pătrunde în adevărurile locului acesta de lîngă șoldul din stînga al fluviului. Localnicii îți vorbesc cu mîndrie cum că peste cîțiva ani, cînd vor fi gata și combinatul chimic și o fabrică de piese de schimb și o altă fabrică, orașul va deveni un puternic centru industrial. Pînă atunci, argumentele desprinderii de rural rămîn, mai ales, fabrica de conserve și filatura. Două unități aproape gemene, așezate una lîngă alta pe șoseaua care duce spre Craiova și unde muncesc aproape 2000 de oameni. Și unde mai bine de 80 la sută din personal îl formează femeile.

— Bine — zicem — dar ce fac bărbații Calafatului?

— Fac bine, unii pleacă la Craiova, alții mai departe, cei care rămîn își văd de treburi și așa trece timpul. Va veni însă ziua cînd cei plecați se vor întoarce înapoi, la fel ca fiii Vrîncioaiei.

Profesorul de română Nicolae Cramanciuc tace privindu-și puțin încurcat mîinile și se aude iar tăcerea aceea maiestuoasă a fluviului. La Calafat cel mai puțin se vorbește despre Dunăre. Bărbații urbei îți vorbesc de ea mai mult prin tăceri și șoapte (așa, ca de-o nevastă prea frumoasă) și asta după ce te-au cîntărit în ochi mai bine.

— Ne puteți spune cam de cînd există un anume port fluvial numit Calafat?

La început căpitanul Victor Ciobanu nu răspunde, caută într-un dulap și se întoarce spre noi cu un zîmbet și un registru, veritabil jurnal de bord pentru uscat.

— Existența portului e atestată din 1885. Uitați, în acest raport e primul semnal al traficului de mărfuri făcut prin Calafat, port cu cheu de lemn, care a fost pietruit în 1904. Pînă în '44 eram cunoscuți, și chiar vestiți, doar ca port cerealier. După aceea s-au tot schimbat lucrurile. Acum trec pe aici fel și fel de mărfuri: anul trecut, spre exemplu, 276 000 tone mărfuri, transportate în 1055 nave care au aruncat ancora la noi.

...Cînd e cer senin, din Calafat se poate vedea, privind peste ape, Vidinul. Se vede chiar foarte bine. Acum e însă ceață, o ceață groasă ce îmbracă apa într-o cămașă cenușie și care face ca portul să fie pustiu. Ultimul vas, Vetrem, sub pavilion bulgar, a plecat acum o săptămînă. În rest, doar navele portului: Dacia, Călan, Bumbești, Dărăbani și, desigur, Calafat, care sînt trase la kilometrul 720, unde au treabă. Ce treabă au? Duc pe mal nisipul extras acolo, masiv, de pe fundul Dunării, nisip foarte bun pentru construcții. Vara dacă veneam, am fi găsit în port — ni se spune — 20 sau 30 de nave, acum însă este «sezon mort». Între 10 decembrie și 15 martie navigația pe fluviu este oficial închisă, chiar dacă «anul e bun», adică Dunărea nu-i înghețată. Mai trec nave, dar puține, se navighează pe răspundere proprie. Altfel, în timpurile acestea de iarnă, căpitanul de port Victor Ciobanu, ofițerii Ion Vilă, Nicolae Căpreanu și ceilalți au mai puține de făcut. De pildă, să ne explice nouă ce e cu extinderea portului. La anul, se pare, actuala gară fluvială, locul în care ne aflăm acum, va fi demolată. Vor fi instalate aici trei macarale rutiere și o seamă de alte utilaje care, în cîțiva ani, vor aduce portul Calafat la nivelul actual al traficului de la Orșova, spre exemplu.

A venit însă un timp cînd discuțiile noastre s-au întrerupt. Atît căpitanul, cît și cei doi ofițeri s-au aplecat deasupra unor hîrtii, în vreme ce radioul trecea în revistă cotele apelor Dunării. M-am întrebat întotdeauna ce importanță or fi avînd centimetrii anunțați în plus sau în minus. Acuma știu că traficul de mărfuri se face cunoscînd bine adîncimea apei. Dacă tonajul e mai mare, se lasă și nava mai adînc în apă.

— Nu ne-ați spus un lucru, că sîntem singurul port al județului Dolj.

— Credeam că știți acest amănunt. De fapt, ar mai fi două porturi. În sus e căpitănia Cetate, în jos Bechetul. Aparținem cu toții de căpitănia Severin. Dar Calafatul rămîne portul principal al județului și va fi un mare port. În anul viitor traficul de mărfuri va crește considerabil.

...Pe malul Dunării, după ce ne-am despărțit de gazdele noastre, rămînem îndelung, aproape claustrați în aerul acela ud și în cămașa cenușie a ceții. Departe, pe ape, se bănuiesc niște bărci pescărești, într-un ritual tăcut, cu valurile ce pleacă și vin necontenit. Și după ce rămînem o vreme lîngă taina aceea ciudată care leagă bărbații și apa în aceeași rudenie, înțelegem de ce bărbații Calafatului îți vorbesc despre Dunăre rar și mai mult prin tăceri, așa, ca de-o nevastă prea frumoasă. Chiar dacă harta rutieră de lîngă biroul căpitanului Victor Ciobanu limitează această rudenie la numai 78 de kilometri, raza de acțiune a viitorului mare port fluvial, Calafatul.

În urma noastră, cineva schimbă tablele cu cifre de pe schelăria de metal de lîngă apă. Calafat — 317 centimetri. Crește 52 centimetri. Crește...

St. Romeo Ghioc
Bd. Armata Poporului nr. 1-3
București, sector VII

vom trăi după felul cum ne așternem acum pe fapte

Pentru că nu cunosc toate acele mici secrete ale meșteșugului reportericesc, pentru că nu cunosc deci nici tehnica lansării unui interviu, voi începe direct, întrebînd-o pe proaspăta mea cunoștință, strungarul Constantin Banu, de la Uzinele «23 August», ceea ce, sincer de tot vorbind, cred că mi-ar plăcea să aflu și din gura unor prieteni.

— Mi se pare că aparținem aceleiași generații, a celor ușor trecuți de 30 de ani, cei — zic eu — încă tineri. V-ați gîndit, citind Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, în care anume din ideile sale este vorba mai ales despre noi?

— Eu cred că trebuie să ne recunoaștem cu toții oriunde este vorba de marea răspundere ce revine generațiilor tinere în acești ani de muncă. Este o răspundere față de cei din jur și față de noi înșine, pentru că este limpede că vom trăi după felul cum ne așternem acum pe fapte.

— V-ați întrebat vreodată cum se conturează răspunderile generației noastre?

— Îi văd pe cei de o seamă cu mine undeva pe treapta de sus a angajării. Să ne gîndim că spre anul 1990 noi vom fi bărbați aflați la vîrsta cînd am spus ceea ce aveam de spus într-o viață de om, la vîrsta marilor bilanțuri, cînd va trebui să privim o clipă în urmă, să vedem dacă am construit într-adevăr trainic și frumos. Ne vom scruta nu numai noi înșine, ci ne vor judeca și cei care vin după noi și cred că nu trebuie să uităm asta.

— Dacă un ziarist de meserie v-ar ruga să-i faceți cunoștință cu cîțiva tovarăși de-ai dumneavoastră care merită frumosul nume de om nou, către cine v-ați îndrepta?

— Mi-e greu să aleg, dar știu că nu ar trebui să mă deplasez prea mult, întrucît aș începe chiar cu cei din secția unde lucrez.

Nicolae Avramescu,
economist, Centrala fabricilor de spirt
și amidon – București

CITITORII ÎNTRE EI

1) **Alexandru Hupășteanu, Sibiu, Calea Turnișorului 34.** Ați găsit cuvinte cum nu se poate mai potrivite atunci cînd scrieți: «a ilumina o stradă nu înseamnă a face din noapte zi». Și eu, împreună cu colegii mei, am comentat articolul apărut în nr. 51 al revistei «Flacăra», referitor la consumul cu adevărat rațional al energiei electrice. Am citit cu interes și scrisoarea dumneavoastră. Cu interes dar și — să nu mi-o luați în nume de rău — cu un ușor zîmbet: a lumina străzile cu reflectoare, «ca în vremea războiului mare», cum spuneți dumneavoastră, prea ne duce cu gîndul la vremuri triste.

Mihai Ionașcu—București

2) **Adam Teodor Ciofu, Bîrlad.** Vă răspunde un om care a cunoscut și el o experiență tristă, cum este cea pe care o înfruntați dumneavoastră acum. Cu tenacitate, cu răbdare înzecită și cu puterea de a dovedi, prin fapte, că numai dumneavoastră, tatăl, sînteți singurul care își poate asuma deplina răspundere a creșterii și formării, ca oameni, a celor doi copii ai dumneavoastră, numai astfel o puteți întoarce la gînduri mai bune pe cea care le este mamă.

Andrei Ivanciu—Buzău

3) **Eugenia Bogasin, București.** Dacă spuneți că în școală v-ați descurcat bine la disciplinele umanistice, atunci, pentru a intra în rîndurile acelor profesioniști despre care vorbiți în scrisoarea dumneavoastră, vă puteți înscrie la Facultatea de filologie sau la cea de filozofie.

Ioana Botez, studentă—București

● **Dan Hoancă, București.** Nu, la 23 de ani, indiferent de natura împrejurărilor grele prin care treceți, nu aveți voie să depuneți armele. Muncind ca și pînă acum, cu dăruire și sîrguință, dovedind colegilor că trista întîmplare din viața dumneavoastră a rămas în urmă, că sînteți, prin tot ceea ce faceți, egal lor, nu se poate ca ei să nu-și schimbe atitudinea, să nu înțeleagă că sînteți, acum, un om încadrat pe deplin în normele de conviețuire ale societății noastre, că pentru noi nu există oameni iremediabil pierduți. În ceea ce privește povestea de dragoste, ați chibzuit bine: lăsați-o pe iubita dumneavoastră să-și termine studiile și poate, pînă atunci părinții fetei își vor schimba și ei părerea despre dumneavoastră.

Marin Dumitrache — București

ROMÂNIA NEMURITOARE

noi

Noi n-avem tot; nici nu se poate asta.
Noi știm ce-avem și nu ne e rușine;
Tot ce-i pe lume știm, însă năpasta
Rîvnirii către alții nicicînd ne șade bine.

Împărătesc sequoia pe cine știe unde;
La noi se fac și prunul și cetina și nucul.
Poate la alții-i strajă vreo acvilă pe-un munte;
Pe noi ne cată barza și ne mîngîie cucul.

Și nici vreun Ciomolungma nu ne străpunge zarea,
Cum nici vreo Niagară ne stăruie-n auz.
Carpații noștri-s arcul ce ne-a-ncordat spinarea
Iar codrii noștri-n șesuri se cheamă cucuruz.

De dincolo de vremuri vin fapte ce-nspăimîntă,
Rotiri nestăvilite de forțe și de minți.
Noi ținem doar țărîna — țărîna noastră sfîntă
Și omenia noastră rămasă din părinți.

De douăzeci de veacuri luptarăm ici și plînsem.
N-am pus pe margini ziduri și nici la porți zăvozi.
Zidirea ni-i credința că sîntem cine sîntem
Și cronica ne-am scris-o cu os de voievozi.

Noi n-avem tot; nici nu e omenește.
Iar de vreun Kheops sparge boltirea lumii-albastră,
Ne-ntoarcem scurt privire spre-acolo unde crește,
Albastru, Voronețul — ca nemurirea noastră.

Noi n-avem tot; dar din străfund de lume
Și din adîncu-n care se naște veșnicia,
În fața tuturora ne-nfățișăm cu-un nume
De glorie perenă, de forță — România.

Da, într-atîtea vînturi și-atîta nebunie,
Că sîntem România putu-nsemna osîndă;
Dar sîntem România de mult și-n veșnicie
Și tocmai fiindcă sîntem e cea dintîi izbîndă.

...Știm, nu avem Sahare, celebre canioane,
Ori cuceriri de West-uri, ori domni săpați în stînci.
Ca inși nu numărarăm prea multe milioane
Și-ntinsurile noastre nu-s vaste, ci adînci.

Acolo, în străfunduri, ni s-a-ncuibat puterea;
Avem niște podișuri și-un simplu Bărăgan.
Dar fruntea cea mai-naltă, de cînd ne știm, și vrerea,
Ni le-a purtat prin veacuri Prințul Ion — țăran.

Întinsurile noastre nu-s vaste, sînt adînci;
De-acolo pleacă Dorul și zboară Ciocîrlia.
Pentru eternitate ne-am poticnit pe brînci
Să ridicăm un simbol pe umeri — România.

Pentru eternitate aceasta am lăsat
Și pe această sfîntă și tare temelie
Călcăm acuma drept și apăsat
Spre cea mai omenoasă Românie...

GEORGE ENACHE ■
Str. Progresul nr. 1, Slatina

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Mă numesc **Radu Alexandru,** sînt de fel din Pitești, dar vreau să vă scriu despre comuna Furculești,unde am fost de curînd. În această comună — cîștigătoare a titlului de comună fruntașă pe județul Argeș — își are gospodăria ciobanul David Mărin. Nimic de zis, frumoasă gospodărie, cu peste 100 de oi, casă acătării, autoturism... Toate-s bune, dar de ce trebuie să sufere ceilalți locuitori ai comunei de pe urma turmei de oi a acestui cetățean? Fiindcă omul nu vrea să-și țină oile la el în curte, unde a cimentat și e curat; nu vrea să le țină nici pe un teren din vecinătate. Nu, David Mărin nu vrea să-și țină oile decît pe stradă, pe care animalele au transformat-o, pe o bună porțiune, în cîmp arat, murdar și cu miros respingător. Gunoiul lăsat de animale infectează și malul unui mic pîrîu care trece prin comună. Multe familii, foarte mulți copii care au pe aici drumul spre școală înoată prin noroiul pînă la gleznă de pe strada pe care hălăduiesc oile lui David Mărin. De ani de zile durează această situație, s-au făcut reclamații peste reclamații, toate în zadar. Și e păcat de comună, precum am arătat comună fruntașă, păcat de oamenii harnici care s-au străduit s-o facă fruntașă.

*

Aș dori să vă scriu despre deosebita impresie pe care mi-a produs-o atitudinea exemplară a unui elev pe care nici măcar nu știu cum îl cheamă, dar care merită absolut toate felicitările. Vă scriu pentru că elevul mi se pare a fi un model demn de urmat. Acum cîteva zile, în magazinul «Luxor» din Tîrgu Mureș, un cetățean, Majlat Iosif, a vrut să sustragă o pereche de pantofi de 301 lei. Singurul care l-a văzut a fost acel elev, un tinerel firav și cu o privire nevinovată. A anunțat imediat o vînzătoare și hoțul a fost prins. Nu vă pot descrie cîtă patimă și cît interes a dovedit acest tînăr. Dar ceea ce m-a surprins în mod negativ a fost atitudinea a doi cetățeni, probabil soț și soție, care comentau fapta tînărului elev ca pe a unui om doritor să se afle în treabă. Mă întreb cum e posibil ca un elev să aibă o adevărată conștiință, iar ceilalți doi, oameni în vîrstă și bine îmbrăcați, să nu înțeleagă adevărata semnificație a gestului făcut de elev? **(Iosif Chereches** — Tîrgu Mureș).

*

Am stat de vorbă cu inginerul Ion Popescu și tehnicianul Costică Sîrbu de la Ocolul silvic-Ianca. Despre ce? Despre plopul denumit «România-16» care, în douăzeci de ani, produce tot atîta masă lemnoasă și de aceeași calitate (celuloză) cît și bradul într-o sută de ani. Cu acest plop, care are un ridicat ritm de creștere și despre care se spune că ar fi întrecut numai de un alt plop, deci «România-16» s-ar afla pe locul doi în lume, au fost împădurite 450 de hectare de pămînt neproductiv. Ar trebui să mai spunem că alte sute de hectare sînt prevăzute cu astfel de împăduriri. V-am scris despre aceste lucruri atît pentru a-i lăuda — pe merit! — pe silvicultorii brăileni, cît și pentru faptul că revista «Flacăra» a dus și poate că va mai duce o susținută campanie pentru salvarea pămînturilor, pentru întrebuințarea fiecărui metru pătrat de pămînt, fie el, după cum se vede, aparent neproductiv. **(Pavel Chervase** — Brăila).

*

Poate că scrisoarea mea n-are să vă pară deosebit de importantă, dar atît eu, cît și colegii mei, 65 la număr, am sărbătorit vîrsta majoratului în cadrul unui program artistic urmat, bineînțeles, de dans, activități care au avut loc la liceul nostru (Liceul agricol din Poarta Albă, județul Constanța). Cum a fost? Extrem de frumos și emoționant! Am simțit cu adevărat că am devenit... maturi! Nu, nu glumesc absolut deloc, cu vîrsta noastră nici nu e bine să se glumească. Că ne-am simțit foarte bine, vă pot aduce următorul argument — un prieten și coleg de-al meu a scris chiar și o foarte frumoasă poezie pe care vi-o vom trimite mai tîrziu, după ce veți publica scrisoarea noastră. **(Anghel Șișmagian** — Poarta Albă, Constanța).

*

În luna august 1974, Grupul de pompieri militari din județul Hunedoara a inițiat un concurs cu premii pe teme de pază contra incendiilor, în care scop a emis tematica la toate unitățile din Valea Jiului, termenul de depunere a talonului fiind 1 septembrie 1974. Taloanele completate au fost trimise unității de mai sus. Prin tragere la sorți, mie mi-a revenit premiul II, adică 300 de lei. Această plată nu s-a mai făcut nici azi (9 decembrie 1974, data scrisorii n.n). (**Constantin Zăvoianu** — Petroșani).

Nota redacției: Din partea Grupului de pompieri militari din județul Hunedoara am primit următorul răspuns:

«În ziua de 22/XI/1974 un delegat al Unității s-a deplasat la Baza de aprovizionare, transport și prestări servicii Petroșani. La intervenția delegatului, conducerea bazei s-a angajat, printr-o notă scrisă, că în primele zile ale lunii decembrie va achita premiul respectiv. La acea dată numitul Zăvoianu Constantin nu a fost găsit, fiind internat în spital. Grupul de pompieri, cu adresa 238818 din 14 decembrie 1974, îi comunică rezultatul și clarifică pe baza regulamentului că organizarea concursului, stabilirea cuantumului și acordarea premiilor revine conducerii întreprinderii. Sarcina Grupului de pompieri a fost acordarea asistenței de specialitate în cadrul juriului la trierea taloanelor. Menționăm că delegatul unității a mai intervenit la conducerea întreprinderii pentru achitarea premiului la 18 și 26 decembrie. În ambele cazuri, factorii de răspundere au susținut că vor acorda premiile respective pînă la 30 decembrie».

Ni se comunică în continuare că în ziua de 30 decembrie conducerea întreprinderii a înmînat premiul respectiv.

Ne scrie profesorul **Teodor Capotă** din Cluj-Napoca:

Într-una din librăriile clujene, la Librăria «Universității», la o tejghea asaltată de amatorii de noutăți literare, o fetiță rușinoasă și nehotărîtă, cam de vîrsta la care se descoperă miraculoasele «o-uri» și «cîrlige», încerca să-și facă loc spre standul cu cărți de povești, la care nu ajungea măcar cu privirea. Într-un tîrziu, vînzătoarea Iftenie Viorica (așa scria pe ecuson) a observat-o. Înfofolită în cojocelul ei, cu fular la gît pînă peste bărbie, cu ochii vii, dar plini de așteptare și teamă — în liniștea care s-a făcut dintr-o dată — a ridicat o voce mică și silabisită în care se exprima o nespusă dorință de a cunoaște:

— Tanti, vă rog să-mi dați de cinci lei o poveste... Da, o poveste «de cinci lei». Cîțiva din jur au zîmbit.

— Ce carte să-ți dau de cinci lei? Ia-o pe asta de patru! Și i-a trîntit pe masă un Creangă pentru clasa a II-a.

Vocea mică s-a înălțat din nou, tremurîndă:

— Tanti... dar pe asta eu nu pot s-o citesc...

— Atunci ce mai vrei? Ce poveste să-ți dau eu de cinci lei? — a încheiat vînzătoarea discuția.

Am văzut-o pe fetiță retrăgîndu-se rușinată și privind cu jind la cărțile ilustrate despre care n-a mai avut curajul să întrebe. A ieșit dintre oamenii mari care n-o luau în seamă, a alergat pînă la ușă și s-a pierdut în forfota străzii.

În ochii ei umezi licărea durerea unei bucurii refuzate.

*

Doană Ion din Reșița ne-a întrebat într-o scrisoare dacă avînd în întreținerea sa pe soția (casnică) și doi copii minori nu beneficiază de o reducere de 30% asupra impozitului pe retribuție. Din răspunsul dat de Circumscripția financiară de pe lîngă Consiliul popular al Municipiului Reșița, reiese că, într-adevăr, Doană Ion se încadrează în această dispoziție legală de sprijinire a familiilor cu greutăți materiale și, în consecință, urmează să i se aplice reducerea de 30% asupra impozitului pe retribuție.

*

Mă numesc **Alexandru Pascu,** sînt inginer, locuiesc în Drumul Taberei, microraionul 5, și sînt mulțumit de modul în care au fost amplasate cele cinci complexe comerciale care, fiind și bine aprovizionate, rezolvă aproape toate solicitările celor ce locuiesc în această parte a cartierului. Numai că eu vă scriu și despre o florărie, mai bine-zis despre orarul de funcționare a acestei proaspete florării. (Ca un aspect secundar, florăria este, poate și din cauza sezonului de iarnă, cam sărăcuță!). Nu înțeleg de ce s-a aprobat un orar potrivit căruia la ora 16 florăria se închide. Este bine știut că o aniversare este sărbătorită, în general, seara. Sau dacă mergem într-o vizită, mergem tot seara. Dar pentru asemenea evenimente, cu un asemenea orar, florăria ne obligă să cumpărăm **atențiile** cu cel puțin o zi înainte, ori lucrul acesta nu mi se pare de loc normal.

*

De o bucată de vreme locuiesc pe strada Garofița, orașul Dr. Petru Groza. Ce anume vă semnalez? Programul de distribuire a apei nu este respectat, geamurile de pe scările blocurilor nici măcar nu au fost instalate, iar lumina electrică n-a fost trasă în anumite apartamente. Noi, locatarii, am făcut numeroase sesizări, dar deocamdată T.C.L. Oradea, șantierul Petru Groza, se face că nu știe nimic, deși el este dator cu o sumedenie de retușuri și reparații, cu toate că, normal, clădirile sînt mult prea noi pentru a fi deja reparate. Dar dacă s-a lucrat așa cum s-a lucrat, măcar reparațiile să fie bune și la timp făcute — ne scrie **Iosif Adalbert,** tehnician, orașul Dr. Petru Groza.

*

Am fost unul dintre sutele de spectatori care au trăit din plin manifestările celui de-al V-lea «Salon literar Dragosloveni». Bineînțeles că lucrările au fost dedicate în primul rînd acelui poet Alexandru Vlahuță. Dar la fel de interesante au fost și dezbaterile polemice pe marginea cîtorva poeme citite de către membrii cenaclurilor Milcovia și Orizont din Focșani. Despre poezia Ancăi Jitia, a lui Mihai Voicu sau a elevului Virgil Panait au fost exprimate păreri pertinente de către Laurențiu Ulici, Ioanid Romanescu, Ion Roșu și alții. Și pentru că «Salonul literar Dragosloveni» s-a transformat într-o adevărată sărbătoare a poeziei și pentru că nu s-a prea scris despre această manifestare ajunsă la a V-a ediție, iată, mi-am luat permisiunea să vă scriu eu. **(Ion Pantelie** — Focșani).

*

Operatorul chimist **Popa Costică,** de la Combinatul petrochimic Pitești, s-a adresat, de curînd, redacției, sesizînd că — în urma întocmirii greșite a unor state de plata retribuției — a primit o sumă mai mică decît cea care i se cuvenea. Unii dintre funcționarii răspunzători de greșeala comisă, în loc să ia de îndată măsuri de îndreptare, l-au purtat cu vorba, l-au apostrofat și jignit pe cel care nu-și cerea decît drepturile cuvenite pentru munca ce a depus-o.

Direcția generală a Combinatului petrochimic Pitești, în răspunsul adresat redacției, arată că:

«...Țigăniuc Ileana — contabil principal la serviciul financiar, pentru lipsă de tact în relațiile de serviciu ce le are... a fost înlocuită din acest post, trecîndu-se în cadrul serviciului contabilitate. S-au retranscris statele... s-au dat la plată pe data de 23 noiembrie 1974 și s-au achitat, inclusiv reclamantului.

Menționăm că tovarășul respectiv, în rezolvarea drepturilor sale, nu s-a adresat conducerii combinatului, care ar fi luat fără nici o întîrziere măsurile corespunzătoare...».

Nota redacției. Sîntem convinși — după modul operativ în care s-a rezolvat sesizarea — că direcțiunea combinatului ar fi luat direct, fără intermediul nostru, măsurile ce se cuveneau. Punem însă întrebarea: este doar vina tovarășului Popa Costică că și-a pierdut încrederea într-o rezolvare simplă și firească a problemei după ce a fost purtat — cum se spune — de la Ana la Caiafa atîtea luni de zile?

*

Nimeni nu credea că rîpile de pe versantele dealurilor Dorogan și Roșcana din județul nostru — ne scrie **Gheorghe Timofei** din Vaslui — ar putea folosi la altceva decît, poate, ca derdeluș pentru săniuțele copiilor. Dar iată că țăranii cooperatori din Gugești au hotărît altcum. Rîpile de care pomeneam vor fi acoperite în curînd cu pomi fructiferi. Gospodinele noastre și, desigur, din alte părți ale țării, vor face dulceață și sirop de vișine cu fructe recoltate de pe cele 30 de hectare de livezi vasluiene, foste terenuri degradate.

*

De pe meleaguri maramureșene ne scrie **Iosif Toth** din Baia Mare. Comuna Fărcașa va avea în viitor două noi cămine culturale — unul în centrul comunal Fărcașa (o sală cu 400 de locuri), iar celălalt în satul Sîrbi (200 de locuri). Lucrările de fundație au și fost terminate, iar sprijinul pe care-l acordă cetățenii pentru ridicarea acestor lăcașuri de cultură este o garanție că ele vor fi terminate la timp și în bune condițiuni.

*

Zmeură, fragi, afine, ciuperci... Prin pădurile brașovene ele cresc din belșug — apreciază **Vasile Butur** din Predeal — iar oameni chibzuiți și cu dragoste pentru treburile economiei țării au făcut din aceste «sălbăticiuni» un important capitol de venituri. Valorificate la export — alături de alt produs al pădurii: carnea de vînat — au adus silvicultorilor brașoveni realizări de beneficii de peste un milion de lei valută.

*

Iertați-mă dacă vă scriu puțin mai mult decît am văzut eu că se scrie în această pagină. Sînt un tînăr părinte, adică fetița mea este abia în grupa mică la grădiniță. La sfîrșitul anului 1974 — cred că foarte mulți părinți ca mine au trăit emoțiile copiilor lor care, în cadrul programelor artistice organizate de grădinițe, au debutat ca... artiști. Sigur că nu sînt mari artiști și nici nu vor deveni mari artiști, dar noi, părinții, sîntem extrem de emoționați. Iar dacă programul reușește să fie și bun, semn că **tovarășa** (este vorba de tovarășa educatoare, așa li se adresează copiii pe scurt!) pune și suflet, atunci, într-adevăr, ne cuprind și ne bucură emoțiile. Cum vă spuneam, sînt tată, sînt om în toată firea, nu mă pierd eu cu una, cu două, dar mi s-a umplut inima de bucurie cînd fetița mea și toți ceilalți copii de la grădinița nr. 6 cu orar prelungit au ieșit pe scenă, au cîntat, au dansat și au recitat sumedenie de poezii. Eu, ca părinte, vreau să le spun un foarte călduros bravo! — ne scrie **Ladislau Mureșan** din Tîrgu Mureș.

*

Citesc în ziarul «Viața Buzăului» — ne scrie **I. Partenie** din Buzău — că pentru neîndeplinirea **unei** sarcini de serviciu, profesoarei Leontina Roman, de la școala generală din Rușețu, i s-a reținut **integral** retribuția pe luna noiembrie. Să precizăm — este vorba de o singură sarcină de serviciu neîndeplinită. Care să fie? Principala — absența nejustificată de la catedră? În acest caz se cerea desfacerea contractului de muncă. Se pare că nu aceasta a fost lipsa. Și, totuși, autorii acestui trist și grav abuz de funcție sînt N. Seicaș și F. Țepeluș, primarul și, respectiv, vicepreședintele Consiliului popular din comuna Rușețu. Oare să nu fi știut dînșii că numai cu aprobarea consiliului profesoral se poate dispune diminuarea cu o treime a retribuției cuvenite? De la o treime și pînă la reținerea integrală a retribuției lunare este o diferență pe care nu o poți parcurge decît încălcînd grav legea. Dar ceea ce aș dori să știu ar fi sancțiunile pe care le vor primi cei doi conducători ai comunei.

*

Am fost martorul cîtorva scene care m-au întristat profund. Un om în vîrstă, maistrul Aron Cernes de la cooperativa «Tehnica confecției» (secția de lenjerie, str. Ștefan cel Mare nr. 52) vorbea urît, le insulta, ba chiar le-a și lovit, în prezența mea și a altor clienți, pe cele cîteva femei pe care le are în subordine. Le-am întrebat pe aceste femei cum de suportă un asemenea tratament. Se zice că maistrul Aron Cernes ar avea pe cineva la conducerea cooperativei, un prieten sau o rudă, care ar fi mușamalizat toate reclamațiile și toate sesizările făcute chiar de respectivele muncitoare. Și cred lucrul acesta pentru că atît conducerea, cît și comisia de judecată a cooperativei n-au luat absolut nici o măsură, argumentul fiind continuarea de către maistrul bătăuș a aceleiași atitudini care n-are nimic comun cu educația din zilele noastre. Poate că totuși, pînă la urmă, se vor lua măsurile cuvenite, măsuri pe care le-aș dori cu adevărat exigente **(A. Păvăloaie,** Iași).

*

Să zicem că cineva sapă un șanț chiar prin mijlocul străzii. Adevărul e că ne-am cam obișnuit cu asemenea lucrări. Bineînțeles că se poate afla cine este acel cineva care execută lucrarea, după cum se poate afla și scopul pentru care a fost făcută. Ei bine, pe strada Carierei din Brașov, de patru luni de zile există un șanț. Ne-am trezit cu el așa, peste noapte. Cine l-a săpat? Nu se știe. Dar nu se știe nici cine îl va acoperi, pentru că nu se știe de ce a fost săpat. Iată-ne deci într-un fel de cerc vicios, în plin mister comic și trist în același timp. **(Nicolae Bodea** — Brașov).

*

Acum o sută de ani, în luna ianuarie a anului 1875, a avut loc un eveniment de o deosebită importanță în viața Facultății de medicină din București, a avut loc înființarea Societății studenților în medicină. Aceasta a fost nu numai cea dintîi asociație a studenților din România și prima societate studențească științifică din țara noastră, dar și una din cele mai vechi societăți de acest fel din lume, care și-a pus ca obiectiv inițial îmbunătățirea condițiilor de studiu prin înființarea unei biblioteci.

În ședințele săptămînale, pe lîngă comunicările medicale și de interes științific general, membrii societății discutau și probleme de învățămînt și căutau să găsească noi posibilități materiale pentru dezvoltarea societății lor.

În 1881 societatea a fondat revista «Spitalul», cea mai veche publicație medicală. La 27 aprilie 1897, societatea a fost recunoscută ca «persoană morală și juridică», iar în ajunul primului război mondial ea dispunea de o bibliotecă proprie cu 30 000 volume și un fond de 70 000 lei, din care s-a clădit în bd. Schitu Măgureanu Palatul Societății, în care s-a instalat biblioteca cu 50 000 volume și căminul studenților mediciniști — ne scrie dr. **Ion Țugui,** directorul Spitalului clinic Colțea.

*

Cu nerăbdare am așteptat rezultatul anchetei privind desemnarea «Celui mai bun fotbalist al anulu 1974», rezultat care pe noi — și cred că și pe ceilalți suporteri — ne-a mirat foarte mult.

Cu toții ne gîndeam la o luptă strînsă între Mircea Lucescu și Radu Nunweiller. Cu un oarecare avanta pornea favorit Lucescu, jucătorul care a reușit cea mai mare performanță a anului '74, reușind să doboare recordul selecționărilor în echipa națională, jucătorul care a dat dovadă întotdeauna de fair-play seriozitate și perseverență.

Dacă derulăm activitatea jucătorului Dinu în '74 găsim înscris în palmaresul său 15 avertismente 8 cartonașe galbene, 2 mustrări din partea F.R.F, un aport în realizarea scorului de 1–1 în meciul Dinamo-Rapid, punct care a costat pierderea titlului, eliminarea în meciul internațional Dinamo–F.C. Köln pentru lovirea adversarului fără minge etc.

În lumina acestor amănunte, poate neobservate de mulți din cei ce l-au indicat pe Dinu favoritul nr. 1 sugerăm lui Dinu să dea dovadă de FAIR-PLAY, renunțînd la titlu, în favoarea jucătorului Mircea Lucescu

Cu stimă,
Ing. Mihai Seceleanu și
Ing. Niculae Popa

POȘTA REDACȚIEI

Doru Dinu — Cîmpina. Ne scrieți că sînteți supuși unui tir de semnale, ca toba la marș, de către cei ce manevrează locomotivele, fără să se gîndească cel puțin la somnul și odihna copiilor. În numele dumneavoastră lansăm și noi, pe această cale, un semnal forului competent, așteptînd un răspuns cuprinzînd măsurile ce se vor fi luat.

Tudor Rotaru — Craiova. Am fost informați că s-au confecționat de către Exploatare gospodărie orășenească Craiova containere de mare capacitate pentru toate asociațiile de locatari din cartierul Craiovița Nouă, urmînd să fie instalate pe platformele amenajate în acest scop.

Nicolae Andrei — comuna Movila (Ialomița). Răspunsul pe care l-ați primit din partea revistei «Rebus» (scrisoarea 3624) este edificator nu mai avem nimic de adăugat.

Viorel Măguran — Nădrag (Timiș). Încadrîndu-vă la cererea dumneavoastră la o altă întreprindere (după ce v-ați efectuat stagiul militar), aveți obligația să vă onorați contractul față de întreprinderea care v-a școlarizat. Deci achitați-vă sumele ce vă revin.

Gheorghe Detesan — comuna Luna (Cluj). Ni s-a comunicat că, într-adevăr, s-a semănat grîu tratat, precum și faptul că s-au administrat substanțe otrăvitoare împotriva rozătoarelor, dar, în prealabil, atît dumneavoastră cît și celorlalți locuitori vi s-a atras atenția să nu vă mai lăsați păsările pe terenul C.A.P-ului. Se pare că nu ați ținut seama, iar urmarea acestei neglijențe o cunoașteți.

Aurelia Stîngă — Brăila. Adresați-vă Ministerului Apărării Naționale, de unde veți obține cele solicitate.

Gheorghe Gorgan — comuna Miloșești (Ialomița). În legătură cu tarifele de consum de energie electrică la domiciliu puteți obține informații de la Întreprinderea de energie electrică de care aparțineți.

Paula Căciulan — Giurgiu. De soarta celor doi prieteni ai dumneavoastră nu mai știți nimic și ați vrea să vi-i găsim noi. Cu părere de rău vă aducem la cunoștință că nu ne ocupăm de prieteni uitați sau pierduți.

Marin Drăgoiu — Costești (Argeș). Conform prevederilor Decretului 303/ 972, art. 26, aliniat a, sînteți scutit de paza obștească, fiindcă sînteți invalid de război, iar în prezent bolnav.

Ioan Dragomirescu — București. Legea nr. 4/1973 privind dezvoltarea construcțiilor de locuințe prevede: Cetățenii au dreptul să aibă în proprietate o singură casă de locuit pentru ei și, bineînțeles, familiile lor (soț, soție, copii minori). În consecință, băiatul dumneavoastră (fiind elev) nu este îndreptățit să aibă o casă de locuit proprietate personală.

Mulțumim tuturor cititorilor care ne-au scris cu prilejul Anului nou, urîndu-le, la rîndul nostru, multă sănătate și spor la muncă.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

MĂ TEM CA LEGENDA SĂ NU ÎNLOCUIASCĂ PE SAVANTUL GRIGORE MOISIL, PE MARELE MATEMATICIAN ROMÂN, CU DOAR UNA DINTRE MULTIPLELE SALE IPOSTAZE...

- **Prostia permite comunicarea între două inteligențe.**
- **Adevărul nu supără. Pe mine nu m-a supărat niciodată nici o teoremă.**
- **Limbajul comun în evul mediu era latina, azi e matematica... O trăsătură comună a lor: ca să le știi, trebuie să le înveți.**
- **Știința se răzbună ca o femeie: nu cînd o ataci, ci cînd o neglijezi.**
- **Dragostea: Amintirile mele**
  Amintirile tale
  Amintirile lor
  Amintirile noastre?
- **Nu trebuie să așteptăm ca Anul nou să ne aducă ceva... ci trebuie ca noi să aducem ceva Anului nou.**
- **Imaginația este și ea o sursă de informare.**
- **Vîrsta școlară este de la 6 la 60 de ani și după.** (MOISIL)

Un telefon la numărul indicat de Cartea abonaților în dreptul numelui Moisil C. Grigore nu mai trezește decît iritarea reținută a vocii unui bătrîn, prea puțin îndatoritoare, dacă ar fi s-o asemuim cu aceea din urmă cu doi ani doar. Răspunsul e scurt: «Nu știu nimic, nimic! Interesați-vă la „Informații“».

După moartea soțului ei, Viorica Moisil a părăsit casa din strada Armenească, «atît de mică pentru el, dar prea costisitoare pentru o femeie singură», și s-a mutat într-un apartament «mai intim» la ultimul etaj al blocului cu numărul 11 A de pe bd. Ana Ipătescu. Aici, în dreptul ușii cu numărul 25, am sunat duminică 5 ianuarie. M-a primit o femeie tînără încă — «Doamna Moisil?» «Da! Poftiți!» — cu părul încărunțit însă, iar ochii, neobișnuiți de vii, i s-au înnegurat de o tulburare pe care nu încerca să și-o ascundă: Ah, nu! Nu mă simt în stare, înțelegeți: sînt extrem de emoționată și mi-e teamă. Foarte teamă! Ar trebui să spun atît de multe! Iar eu mă pricep atît de puțin la lucruri dintr-astea! La matematică adică, fiindcă viața lui, da, da! ăsta e adevărul!, viața lui, înainte de orice, a însemnat matematică. E chiar trist cît de mult a însemnat matematica pentru soțul meu, cunoscut de opinia publică mai mult din articolele pe care le scria la «Contemporanul» și de la televizor. Prietenele mă sunau: «Cînd îi aud vocea de la bucătărie, las totul și mă reped la televizor», avea talent oratoric, umor, și ar fi putut fi un foarte bun artist... Sau scriitor, orice! Pentru matematică renunța la toate, însă cu doi ani înainte de a muri a refuzat să plece în Canada fiindcă «mai folositor e să-mi scriu cărțile, zicea, n-am făcut decît puțin din cîte mi-am propus...» După ce a aflat că e bolnav de inimă, se grăbea, presimțea... Știa cu certitudine că va muri. Cît e de ciudat! După doi ani am plecat totuși în Canada și a murit. Eram la Ottawa, dimineața am vizitat un centru de calcul, apoi am mers la Expoziția de artă eschimosă. La ora șase, șase și jumătate, eram în cameră. S-a așezat în fotoliu, îl văd și acum, aplecat cu capul pe spate, nu respira tocmai normal, vorbea coerent însă și a fost lucid pînă în clipa morții. A murit după douăzeci de minute. N-am crezut, cine își poate închipui că un om poate muri chiar așa!... Acolo n-ai voie să ții morții în casă și a fost transportat la Casa mortuară. Aveam voie să-l vizitez o dată pe zi, după-amiaza de la șase la șapte, ca pe un bolnav. Abia după trei zile am avut avion spre țară. Eu am venit cu o zi înainte. Coșciugul era atît de mare încît a fost transportat mai întîi la Londra cu un alt avion și abia după aceea a fost adus acasă. Zilele acelea îmi sînt încă foarte vii în minte. După înmormîntare m-am închis între cărțile și manuscrisele lui. Ce lume! O lume necunoscută aproape, și în ea: viața soțului meu. Vreți să vedeți? Veniți! Uitați: toate dosarele astea, cîte să fie? O cameră întreagă! N-a înstrăinat și n-a aruncat nimic. Nimic! Poftim, cartele de pîine din 1919: un copil! În 1919 avea 13 ani. Asta e o piesă de teatru, altă piesă de teatru... Printre frazele de început: «După o zi puțin laborioasă, noaptea pare nesfîrșit de lungă». La 14 ani! Notițe la geografie, plan tematic pentru un roman, alfabetul chirilic, l-a învățat singur, alfabetul morse, bilete de voie, felicitări, scrisori, note, adnotări, alt plan tematic, poezii, o schiță istorică, undeva, țin minte, își propunea să scrie o Istorie a ipocriziei în decursul veacurilor, și asta nu-i decît un pachețel, nici măcar un an întreg din viața lui și toate pachetele astea nu conțin decît manuscrise, scrieri de tot felul, închipuiți-vă, și tot i se părea că n-a făcut destul... Aici sînt numai lucruri strict personale. Biblioteca și toate celelalte lucruri le-am donat Laboratorului de prospectivă. Șase luni am fișat și inventariat. Tot la fel ar fi făcut și el: era extrem de meticulos și așa am devenit și eu. Veneam dintre oameni care vorbeau mult, care mă obișnuiseră să privesc viața ca și ei, ca toată lumea adică, mi s-a părut deodată că am nimerit într-o altă lume, el nu vorbea decît strictul necesar, adică deloc, lucra tot timpul, chiar atunci cînd rămînea nemișcat în fotoliu; treptat, nu pot preciza cît de repede, am început să mă obișnuiesc, îl găseam prietenos, spiritual, de o neobișnuită vioiciune, imaginea primă se ștergea și odată cu ea propria mea imagine din trecut, pînă ce am simțit că, fiind altă femeie, n-aș mai putea reveni de unde plecasem. Și în amintirea mea așa a și rămas: adevărat, cinstit, alcătuit din atributele unei lumi ideale, generos, un OM! Pe măsură ce-l descifram, lumea mea se micșora, se dizolva, tot mai minusculă, mai neînsemnată, și am rămas doar soția și prietenul lui. Un singur lucru n-ar fi făcut de dragul meu: concesii.

Se simțea bine oriunde. Oriunde putea munci. La audiențe, de pildă, unde așteptările sînt, devin la un moment dat exasperante, sau la cozi, el era în elementul lui: putea gîndi. Țin minte: o singură dată a zis că-l deranjează ceva, în afara prostiei împotriva căreia devenea vehement: șoaptele; eram cu prietenele mele într-o altă cameră și vorbeam în șoaptă; el lucra. Vorbiți tare, a strigat, șoaptele mă deranjează. La Sinaia a scris un articol timp de două zile și două nopți fără întrerupere. Putea munci oricît. În mașină citea, nota, uneori chiar scria. Citea cu creionul în mînă orice-i pica în mînă. Totodată, nu-mi amintesc să fi refuzat să stea cu cineva de vorbă. Telefonau ziariști, colaboratori, nu știau cum să-i vorbească, se fisticeau, începeau cu «maestre», «tovarășe academician», voiau să-l vadă, «desigur», răspundea bine dispus, «cînd», se bucurau solicitanții, nevenindu-le să creadă, «chiar acum», era răspunsul. Incredibil de accesibil era, dar pe cît de accesibil era pentru oamenii onești, pe atît de inabordabil părea în fața intrușilor. Cel mai bine se simțea cu copiii. Erau dintre acei interesați cu adevărat de meseria lui. Discuțiile cu ei nu se mai sfîrșeau. Odată, la Palatul pionierilor, abia l-am scos dintr-o astfel de întîlnire. Copiii se interesau de informatică, cibernetică, logică matematică, se înflăcărase de parcă ar fi participat la cine știe ce congres mondial, nu, nu exista întrebare la care să nu-i fi plăcut să răspundă, deși...

— Deși?

— Deși a fost un caz... A venit un redactor de la revista «Teatru». Actorul, actrița preferată?», a fost una dintre întrebări. Soțul meu a refuzat să răspundă. «Nu sînt competent», a explicat. «Totuși, a insistat redactorul, sînteți o somitate științifică»... «Tocmai de aceea, s-a posomorît și mai mult soțul meu, părerea mea ar influența opinia publică, i-ar sugera o scară a valorilor arbitrară... Eu cred că am datoria să nu influențez publicul decît în lucrurile în care mă pricep și anume în cele în care mă pricep cel mai bine». Cît putea urî amestecul necompetenței în treburile lui și, în general, în știință! Devenea violent, striga, amenința, dădea afară pe ușă, în cel mai fericit caz, fiindcă altfel trebuia să-i suporți ironia care, spre deosebire de primul caz, cînd cei vizați, odată trecută violența, nu suportau și alte consecințe, putea fi distrugătoare. «Dumneata, i-a spus unuia, nu mai țin minte în ce împrejurare, ai povestit aici lucruri foarte interesante și lucruri foarte noi. Din păcate însă, lucrurile noi nu sînt interesante, iar lucrurile interesante nu sînt noi». Altă dată și-a salutat unul dintre colegi astfel: «Bună ziua, stimate X». «Eu nu sînt X, eu sînt Y», a rîs colegul. «Eu te respect pentru numele cu care semnezi», i-a strigat soțul meu... «Umorul, amintea, este un coctail de revoltă și disperare». În fața marilor dureri însă rămînea mut. Le ținea pentru el și nu le mărturisea nimănui. Uneori ne sfătuiam, mai mult ca să se verifice pe sine.

Pe 10 ianuarie, dacă ar fi trăit, soțul meu ar fi împlinit 69 de ani. La Casa universitarilor s-ar fi strîns ca de obicei peste o sută de persoane, deoarece, în ultimii trei ani mai ales, apartamentul fiind neîncăpător, iar lui făcîndu-i plăcere să fie între prieteni, anunța: «Deseară sînt la Casa universitarilor, cine are dorința să mă vadă, mă găsește acolo». Toată viața a fost un gourmet, în ultimii ani însă medicul îi interzisese excesele, «mi-am fumat vagonul de țigări și mi-am băut vagonul cu vin, anii ăștia pot sta liniștit», se autoîncuraja. Și totuși acești ultimi ani au fost și cei mai fericiți. Devenise atît de popular, încît, chiar și în tramvai, numai să fi deschis gura și lumea-l recunoștea: academicianul Moisil! Îi admirau verva, inteligența, umorul, dar cîți dintre ei știu ce și cît a făcut pentru matematica românească? De aceea mi-e teamă! Ca legenda să nu înlocuiască pe savantul Grigore Moisil, pe marele matematician român, cu doar una dintre multiplele lui ipostaze.

NICOLAE CRISTACHE ■

LUMEA DE MÎINE

perspectivă

Prin inițiativa înființării unei rubrici consacrate «Lumii de mîine», revista *Flacăra* accentuează incidența situării sale în centrul preocupărilor sociale și spirituale contemporane.

Fără îndoială, călăuzirea înspre viitor a definit viziunea teoretică și activitatea omului aparținînd tuturor civilizațiilor anterioare: dovadă însemnătatea atribuită, în toate timpurile, monumentului, piramidei sau literei scrise. Semnificația acestei orientări era totuși mult diferită față de cea a vremii actuale. Mărturiile destinate posterității aveau un caracter mai degrabă individual. Se propunea, în general, urmașilor, amintirea unei anumite persoane sau a unor fapte cu însemnătate circumscrisă la o singură seminție. Anticiparea viitorului se făcea prin oracole și profeții, întemeiate pe superstiții și dorințe pioase. Viitorul alcătuia obiect de curiozitate sau speculație.

Civilizația actuală, pe care o putem numi electronică, a schimbat, deopotrivă, însemnătatea cunoașterii viitorului, ca și metodele de anticipare a lumii de mîine. Pentru timpul nostru, cu structură revoluționară, definit prin ceea ce s-a numit o seamă de «explozii» (explozie demografică, explozie informațională, cu deosebire), cunoașterea viitorului devine o problemă vitală, pentru însăși existența omenirii și civilizației.

Cu secole sau chiar cu decenii în urmă, oamenii trăiau și clădeau pentru contemporaneitate. Evoluția socială era lentă. O școală, un edificiu public sau o uzină aveau menirea de a răspunde nevoilor prezentului. O atare perspectivă a devenit în prezent inactuală. Tot ce se înfăptuiește în timpul nostru are în vedere nevoile viitorului, în raport cu înmulțirea populației, cu noile deschideri ale orizontului spiritual, sau cu progresele tehnice. Structura economică, socială și tehnică a viitorului, mărturie a progreselor științifice, alcătuiește centrul tuturor preocupărilor contemporane. Urbanistica și activitatea didactică, tehnologia și planificările economice, aplicațiile practice ale biologiei moleculare sau astronautica au deopotrivă orientare către viitorul uneori depărtat de noi, cu mai multe decenii. Dacă înainte cu o jumătate de veac viitorul era gîndit din perspectiva structurii prezentului, putem spune că în momentul de față configurația vieții actuale nu este decît o anticipare a vieții de mîine, care îi servește drept model și impuls dinamic.

O atare răsturnare de perspectivă presupune și o mutație în metodele de cunoaștere a formelor de viață și cultură ce se vor dezvolta în următoarele decenii sau secole. Am asistat, sub ochii noștri, la o pozitivare a cunoașterii vieții de mîine. Consultările «augurilor», «auspiciilor» sau «aruspiciilor» antice, rod al superstiției, au devenit în timpul nostru extrapolare științifică, întemeiată pe cercetare statistică; mantica și divinația inspirate au făcut loc prelucrărilor de fapte pozitive, prin mijlocirea computerului și disciplinelor științifice riguroase; prezicerea a devenit știință. Această știință poartă un nume: Prospectiva sau Viitorologia.

Faptele ce se petrec zilnic pe întinderea lumii, inițiativele individuale sau colective, invențiile științifice sau aplicațiile tehnice dobîndesc, sub incidența acestei perspective a configurației lumii de mîine, adevărata lor semnificație: aceea a unui criteriu cu valoare intrinsecă a acestor fapte. Cu alte cuvinte, numai actele individuale și faptele sociale care prefigurează viitorul, inserîndu-se în structura lumii de mîine, pot fi socotite ca avînd validitate. Rutina, repetiția activităților fără coeficient de inventivitate creatoare se situează alături de calea centrală ce pregătește viitorul.

Semnalizarea în toate domeniile de activitate, spirituale și materiale, a acestor fapte, în țara noastră și peste hotare, vestitoare a lumii pe cale de împlinire, va alcătui obiectul însemnărilor noastre, în cadrul acestei rubrici. Semnalizarea nu va avea însă un tîlc de simplă informație, sau un interes pur anecdotic: va alcătui un îndemn către faptă, vestitoare a lumii, la a cărei naștere lucrăm în prezent.

ION BIBERI ■

Luni 13 ianuarie, prima ședință din acest an a Cenaclului Flacăra se va desfășura în sala Dalles, bulevardul Bălcescu nr. 18, începînd de la orele 19. Invitațiile se vor elibera ca și pînă acum la sediul redacției, Piața Scînteii nr. 1, la ghișeul secției de documentare (telefon: 1623) între orele 9 și 12.

«...mult fericită și mîndră ești tu, și vei fi în veci, scumpa noastră republică, Românie socialistă; cea atît de frumoasă și bogată, ca puține altele pe Terra; că tu ai cu tine și norocul cel mare, fiind condusă în aceste vremi de răscruce și prefaceri de un partid politic atît de tare și atît de demn al poporului nostru muncitor și cinstit, în fruntea căruia, cu cea mai mare demnitate și încredere, stă neclintit, ca un viu luceafăr, vrednicul și priceput în toate, renumitul român Nicolae Ceaușescu, vlăstarul curat al neamului nostru».

(Din scrisoarea lui Vasile Irimescu Humuleșteanu, publicată în numărul 5o, din 7 decembrie 1974, al revistei «Flacăra»).

«OAMENII SĂ MUNCEASCĂ ȘI SĂ AIBĂ ÎNCREDERE, CĂ FĂRĂ ÎNCREDERE ÎN TINE NUMAI DEGEABA MAI TRĂIEȘTI»

— Vasile Irimescu Humuleșteanu, am venit la Bacău să stau de vorbă cu matale și nu știu cum să-ți zic. Cum să-ți zic eu dumitale, care ești un veteran al Mărășeștilor și care te afli în pensie cu mulți ani înainte ca eu să mă nasc? Cum să-ți zic?

— Dacă ai trebuință, zi-mi bunicule.

— Și ce să te întreb?

— Ei, credeam că la București sînteți mai repejori la vorbă. Par egzamplu, să mă întrebi de ce mă cheamă Humuleșteanu.

— Chiar așa. De ce?

— Pentru că sînt de felul meu din Humulești, de unde s-a dedus Ion Creangă, care cînd eram de cinci ani și jumătate m-a ținut între genunchii lui. Mama ducea în Humulești pe Smărândița lui popa Oșlobanu ca pe un fel de cumnată, iar popa Tofan Focșa era văr drept cu mama mea. Dinspre surori.

— Bunicule, ce meserie ai avut matale?

— Am fost didact în învățămînt. Întîi și întîi am fost învățător, după ce am împlinit Normala la Iași. Apoi institutor și după aceea profesor devenit prin concurs, adică învățător superior. Egalat cu cei din facultate.

— Pe unde ai profesat?

— După școală, m-am introdus în Cloșanii Mehedințiului, de unde, în nouă sute doi, am plecat la Văratec, adică m-am tras către Țara Neamțului. Treaba aceasta am realizat-o după conferințele generale din primăvara lui nouă sute doi și la sfatul lui Vlăhuță.

— Care Vlăhuță?

— Cel cu scrisurile. L-am cunoscut la Agapia, unde mătușile mele Frăsina și Elpidia erau arhondare și unde Vlăhuță avea o soră maică. O chema Evghenia. Acolo exista o masă mare, la care încăpeau patruzeci de persoane și căreia noi îi ziceam paravan. La paravanul ăla, am legat prieteșug cu Vlăhuță și i-am întîlnit pe Caragiale și pe Coșbuc.

— Cum era Vlahuță?

— Era cam sarbăd la față, purta oleacă de barbă și slab de fierul lui. Eu îl știam din citirile mele, dar el s-a întors cu vorbă la mine și m-a sfătuit să intru în Spiru Haret cu jalbă și să-i cer să mă tragă spre casă, că este om cumsăcade.

— Ai fost la Spiru Haret, bunicule?

— D-apăi cum? Ministrul m-a ascultat, a sunat clopoțelul, că nu era electrică, și l-a chemat pe Spiridon Popescu spunîndu-i să mă rezolve. M-au rezolvat la Văratec, căci terminasem cu bine conferințele generale.

— Ce-s alea, bunicule?

— Erau un fel de specializări, cum le ziceți acuma. Se petreceau de Paști și durau două săptămîni. În nouă sute doi, cum ți-am spus, eu le-am făcut la București.

— Și după aceea?

— După aceea am stat în slujbă pînă în treizeci și nouă, cînd m-am pensionat, aici, la Bacău, după patruzeci și patru de ani de lucru în didactic.

— Bunicule, matale zici că ai nouăzeci și doi de ani. Împliniți?

— Ai picat bine. Chiar azi, în zi de Crăciun, rotunjesc nouăzeci și doi de ani.

— D-apăi, s-ar cădea să bem ceva.

— Cu dragoste, dar nu prea sînt pregătit. O jumătate de păhărel de vin, beu cu plăcere. Cînd eram în putere beam mai bine. Cu plosca.

— Cum te simți?

— Cum am pus și în scrisoarea pe care mi-ați publicat-o în «Flacăra», pe copertă. Mă găsesc încă lucid și în putere fizică. Toată ziua cînt la violină și scriu cu mîna mea proprie.

— Ce scrii, bunicule?

— Versuri. Am multe, cît îi lumea. Aveam și alte dovezi, scrisori de la Coșbuc și o destăinuire gingașă pe care mi-a făcut-o Vlăhuță la stînca lui Nicodim Sihastrul, dar s-au prăpădit în război.

— Îmi citești și mie ceva?

Veniți frați din lumea toată
Să ne prindem laolaltă
Într-o horă de iubire
Pentru-a lumei fericire
Să ne prindem braț la braț
Ca verigile în lanț.

Ți-au plăcut?

— Mi-au plăcut.

— Lasă că știu eu că mă minți. Zici doar așa, să-mi duci plăcerea la suflet. Voi, băieții de azi, aveți alte gusturi. Mai grăbite.

— Bunicule, vîrsta mea este formată tot din cifrele nouă și doi, ca și a dumitale, doar că sînt așezate invers. Ce făceai matale cînd aveai vîrsta mea?

— În nouă sute unsprezece?! Eram învățător în Girov, lîngă Piatra Neamț. Îi învățam pe copii să fie cinstiți, să muncească și să așeze pomi în pămînt. Eram însurat și aveam numai o fetiță care în urmă a murit. La șaptesprezece ani a murit, și muierea s-a dus repede după fată. A murit de supărare. Moartea este un lucru cam nepotrivit pe lume, nepoate.

— O fi ceva mai rău decît moartea?

— Mai rău este egoismul. Omul este bine să-și iubească familia și neamul, mai ales că noi avem un neam zdravăn și drept. La fel de bine este să fie altruist, căci nu ia nimic cu el acolo unde mergem cu toții.

— Bunicule, matale te temi de moarte?

— Nu prea. Trecem în moarte scăzîndu-ne puterile. Eu sînt fericit că mă mențin oleacă și că-mi văd copiii sănătoși.

— Cîți copii ai acum în viață?

— Două fete la București care sînt neveste și pensionare. A mai mare umblă pe șaizeci și doi de ani. De la a doua femeie am o fată la Bacău, ingineră agronom, și un băiat care este comandor în marină.

— Cum se face că nu locuiești cu ei?

— Au viețile lor și casă puțină. Pe urmă, nu vreau să-i încurc.

— La cine stai matale?

— Stau aici cu chirie. Mai scriu versuri, mai cînt la violină și o duc minunat cu băiatul ăsta care este un fel de rubedenie a mea.

— Bunicule, spune-mi ceva despre primul război mondial.

— A fost mare nenorocire pe pămînt. Eu l-am început ca sublocotenent într-un reghiment de infanterie. După școala de ofițeri de rezervă m-au concentrat la Suici, în Argeș. Dar unitatea era pe destrămate. Am mai ciocnit noi și i-am dat bătuți pe nemți, dar erau mai mulți și ne-am retras. La Titu, am fost lovit la șold și m-am trezit tocmai la Buzău. După aceea, am tot umblat prin spitale, vreo două luni de zile, m-au tot fotografiat la raze, cînd la Focșani, cînd la Bacău, cînd la Botoșani, pînă în primăvară, cînd m-au încadrat comandantul unei coloane de muniții. Am luptat la Mărășești pentru libertatea țării. Duceam muniția cu chesoanele și cînd nu mai era drum de mers cu caii, căram obuzele cu spinarea. Am fost tare expus, dar nu m-a ocolit norocul. Mulți dintre prietenii mei s-au prăpădit.

— Dintre toate minunile pe care le-ai trăit matale, care ți s-a părut cea mai mare?

— Faptul că s-a făcut egalitate între oameni și că s-a introdus electricitatea.

— Ți-aduci aminte, bunicule, cînd ai văzut pentru prima oară lumina electrică?

— Stai să mă reculeg. Întîiași dată am văzut-o la Tîrgu Neamț, în grădina publică, unde juca un teatru. Eram mărișor. Țin minte că era acolo o mașină care producea electrică și care făcea alb într-o șuriță, unde era instalat teatrul.

— Bunicule, ai vrea să mai fii o dată tînăr?

— Să mai fiu tînăr?! E de prisos.

— D-aș avea eu o putere să te ajut să o iei de la început, ce-ai face?

— N-aș lua-o. Am trecut prin toate măsurile. Încetu' cu încetu' m-am epuizat, fără să bag sama. Cînd o veni sorocul, mă duc dincolo cu sufletul împăcat. I-am învățat pe oameni numai bine și i-am ajutat să sădească pomi.

— Ce-i cu pomii ăștia?

— D-apăi mie, pe unde am fost didact, toată lumea îmi zicea tatăl pomilor, că mi-a plăcut să înfig rădăcinile în pămînt, să rămînă după mine nu numai copii, ci și arbori. Mai ales meri și peri, pe marginea drumului, să se dulcească cei săraci.

— Bunicule, s-a făcut noapte. E timpul să plec. Ce-ai vrea să le spui dumneata oamenilor prin intermediul revistei noastre?

— Ce să le spun eu?! Doar nu am moț în frunte?! Eu le-aș supune vederii numai stima mea bătrînească și rugămintea să nu fie egoiști, căci egoiștii se pedepsesc singuri. Să muncească și să aibă încredere, că fără încredere în tine numai degeaba mai trăiești. Să muncească cinstit.

— Asta ar fi totul?

— Să perpetueze specia și să întărească neamul. Să nu perie și să nu lingușească pentru folosul personal, că noi, românii care ne-am bătut la Mărășești, aveam traiul drept și vorba adevărată.

— Multumesc, bunicule. La mulți ani, că este ziua matale și că vine Anul nou.

— Mulțumesc, nepoate. Cei de seama mea s-or cam dus, așa că nici eu nu o să întîrzii mult. Pînă atunci, mai scriu versuri și mai cînt din violină.

— Vrei să-mi cînți ceva?

— Lasă, altă dată. Acum trezim vecinii.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■
Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

mută-te, constantine!

Articolul 16. *...Ei trebuie să fie dușmani neîmpăcați ai individualismului mic burghez, ai manifestărilor de egoism...*

Dumitra și Constantin V., din București, bulevardul Muncii nr. 222, călătoriseră ca nomazii de pe un șantier pe altul. Crescuseră trei copii. Au visat o casă liniștită, undeva, să-și trăiască bătrînețea cu demnitate. Dar bărbatul s-a îmbolnăvit prea devreme de o maladie tristă. Era, de acum, muribund pe un pat de spital... Și aproape în fiecare seară, mituind portarii și surorile de gardă, se strecura pînă la el un tovarăș de muncă. Nu pentru a-i însenina clipele, pentru a-i îndulci durerile sau pentru a-l îmbărbăta în fața neantului! Ci pentru a-i smulge o promisiune. Aceea de a semna, acum, înainte de moarte, o hîrtie prin care declară că renunță la apartamentul de trei camere ocupat la etajul întîi și că acceptă schimbul cu un apartament de două camere de la etajul trei, al petiționarului. Omul abia deschidea ochii. Omul abia vedea. Omul abia respira. Tovarășul său de muncă, maistru pe același șantier și vecin de bloc, era însă perseverent și necruțător ca o a doua boală incurabilă... Și omul a murit, în sfîrșit. Fără să semneze! Și a început sinistrul calvar al supraviețuitorilor săi în apartamentul de trei camere de la etajul întîi. Maistrul, care vroia cu orice preț acest schimb, a început să atace cu alte elemente. Cam în acest stil: deoarece blocul în care locuiește subsemnatul, ca și familia răposatului, este în «organizarea șantierului», avînd dreptul să fie folosit numai de lucrătorii șantierului, menționez că familia răposatului nu mai are nici un drept la acest apartament! Prin urmare, ia-ți femeie copiii și mută-te în plină iarnă unde vezi cu ochii... «Și mă întreb, asta să fie urmarea faptului că soțul meu a muncit fără să știe ce-i odihna, casa și masa, pe șantierele țării vreme de 30 de ani?»

Pînă la urmă schimbul s-a efectuat, *în condiții de asediu!*, la cîteva luni după moartea maistrului Constantin V.

ADRIAN DOHOTARU ■

COMPETIȚIA VALORILOR

cum și pe cine lăudăm?

Articolul 21. *Toți comuniștii trebuie să manifeste curaj și inițiativă în lupta pentru promovarea spiritului revoluționar, a noului în producție, în activitatea economică și socială.*

Am răsfoit zilele trecute mai multe reviste de specialitate tipărite în Statele Unite, Franța și Republica Federală Germania. Îndemnul și recomandarea au venit din partea tovarășului Nicolaie Popovici, director adjunct la Iprochim, și care m-a invitat cu acest prilej să consemnez două lucruri: întîi, marele prestigiu de care se bucură institutul bucureștean în arena competițiilor internaționale și în al doilea rînd dureroasa ingratitudine a gazetarilor români care — susține domnia-sa — vorbesc arareori și doar în fugă despre munca autorilor de proiecte industriale. Mi s-a înfățișat apoi o creație de ultimă oră a institutului, cea datorată inginerilor Doina Stanciu și Teodor Ciobanu, care, realizînd un nou procedeu de obținere a acidului sulfuric, au adus țării economii anuale de aproximativ două milioane lei valută.

Am fost nevoit să-i dau dreptate. Într-adevăr, foarte puține cuvinte despre migala și osîrdia omului de concepție, al celui care leagă zilele de nopți albe pentru a îngemăna cu instrumentele minții întregul organism complicat al marilor unități industriale.

Am mai fost apoi de acord asupra unei situații de fapt: dialogul ocazional dintre proiectant și autorul slovei tipărite nu se desfășoară întotdeauna sub cele mai bune auspicii. De o parte graiul sever al cifrelor, argumentația drastică, lipsită de căldura metaforei, de cealaltă, goana după fapte deosebite, dragostea de omenesc. Or, pentru a converti limbajul ezoteric al specialistului în limpezimea graiului strămoșesc, este nevoie de un efort din ambele părți. Ajutați-ne să desprindem din labirintul obscur al profesiunii voastre eternul omenesc: dragostea și vrajba, binele și răul, bucuria și deznădejdea, pasiunea și lupta cu necunoscutul. **LIVIU TIMBUS** ■

livia a cerut ajutor...

D.R. Popescu spunea într-un articol publicat în «România liberă» că a hotărît să scrie piesa «Pasărea Shakespeare» încă în după-amiaza aceea de iarnă cînd, fiind pe o terasă la Poiana Brașov, m-a auzit povestindu-i unui poet și lui amintirea primei mele anchete ca procuror; drama acelei eleve care într-o zi a constatat că mama ei îl înșală pe tatăl ei cu un tînăr față de care ea simțea înmugurirea unor curate sentimente.

Și mai scria D.R. Popescu că l-a durut durerea care s-a prăvălit peste sufletul acelei fete ca o avalanșă care i-a copleșit și i-a înnăbușit toată ființa; că l-a impresionat aît de mult întîmplarea povestită încît de atunci, de cînd a auzit-o, știa că va trebui să scrie și el o piesă pornind de la acel caz.

Mi-am adus aminte de toate acestea cînd un amic, M.P., mi-a arătat rîndurile trimise de o fetiță de 13 ani, rînduri scrise cumva chinuit, chiar și la propriu, fiindcă dau senzația că degetele au ținut tocul tremurînd.

Scrisoarea e ca o mînă întinsă tremurîndă, ca un strigăt de ajutor, ca privirea unor ochi triști, nevinovați. Ce se întîmplase?

Ana K., domiciliată în Brașov, pe strada Dealul Cetății, a cerut ca fetița ei, în vîrstă de 13 ani, să fie internată într-o școală de corecție. Cerere ciudată, venită de la o mamă, fiindcă ori de cîte ori mi-a fost dat să dispun internarea vreunui copil într-un institut de corecție părinții plîngeau, se opuneau; mai aveau adică speranță în puterea lor de a-i readuce pe drumul cel bun, îi durea despărțirea de ei. Cînd o mamă cere să îi fie internată fiica, înseamnă că aceasta e foarte rea, că purtarea ei a adus-o la un asemenea grad de disperare încît a fost depășită dragostea ei de mamă.

Numai că în acest caz s-a constatat cu totul altceva. Anume că în sufletul ei de mamă a cîntărit mai greu decît dragostea și obligația maternă dorința de «a-și trăi viața», așa cum înțelegea ea acest lucru; cu alte cuvinte, prezența fetiței o deranja atunci cînd primea diverse vizite, sau cînd organiza petreceri de gust dubios. Fetița nu avea decît «vina» de a fi incomodă pentru mama ei.

Ce s-a întîmplat în sufletul acestei fetițe de 13 ani atunci cînd a înțeles cît de puțin este iubită de mama ei, cît de nedrept este acuzată atunci cînd i se cere internarea într-un institut de corecție?

Din fericire, amărăciunea nu a dus-o la acte disperate. A simțit, a sperat că se vor găsi oameni care să îi dea ajutor și a avut tăria și încrederea să ceară sprijinul lor. Iată un pasaj din scrisoarea Liviei K.:

«Eu vreau să învăț, să-mi termin școala și apoi să găsesc un loc unde să muncesc cinstit, dar purtările mamei mele mă împiedică de la aceasta. Aș vrea să trăiesc într-o familie în care să găsesc un cuvînt bun, un sfat, cinste și interes pentru învățătură ».

Astfel se face că la începutul acestui an școlar Livia a plecat de acasă doar cu cîteva cărți sub braț. Cu cîteva cărți școlare doar a plecat, fiindcă nici nu prea avea ea jucării și lucruri, dar nici nu s-a interesat de ele, doar de cărțile care îi trebuiau la școală. Și astfel, a bătut la ușa soților Niculina și Gheorghe Jina dintr-un sat din apropierea Făgărașului.

Am aflat acum, înainte de a începe să scriu aceste rînduri și cînd privesc cum ninge ca într-o cădere de har care iluminează brazii, că Livia merge la școală, că se poartă frumos, că învață bine și, mai ales, că își iubește noii părinți.

Și acum, cînd privesc cum cineva îmi lipește pe geam flori de gheață, ca niște semne ce vin de undeva din adîncul încărcat de poezie al iernii, aș vrea să le spun acestor oameni în casa cărora Livia a găsit căldură, adăpost și mai ales iubire, că vine o vîrstă a iernii, vine o vreme cînd trăim tot mai mult din amintiri, cînd începem să ne legăm de anumite obiecte purtătoare de vechi înțelesuri, cînd ne reîntoarcem ciudat spre naivitățile și neputințele copilăriei, cînd simțim teribil nevoia să ne rezemăm sufletul pe ceea ce rămîne după noi, cînd ne căutăm adică fericirea în iubirea și tinerețea unei ființe dragi. Și aș vrea ca ei să găsească acest sprijin, această omenească fericire a anotimpului de zăpadă al vieții, în sufletul Liviei. Ei merită aceasta. **EMIL POENARU** ■

POLUAREA OMULUI

într-un an și două luni am făcut om din el

Meritata onoare de a deschide această rubrică aparține lui Gheorghe Costache, muncitor la Întreprinderea prestări servicii din municipiul București. Pentru ca omul să nu se strice — afirmă el — să rămînă deci în continuare bun și curat, nu trebuie să uite că totul depinde de el însuși. Un om adevărat, îmi spune în continuare, are picioarele pe pămînt și capul pe umeri. Din păcate, sînt unii care au fost buni și-au încetat să mai fie așa. Aveam de pildă un coleg care umbla foarte mult noaptea și vă cam dați seama pe unde. Dornic să-l ajut, mă sculam dimineața cu o oră mai devreme, mă duceam la el, îl sculam și-l luam la lucru. Procedînd eu așa, am reușit să fac om din el într-un an și două luni. Apoi am lucrat patru ani împreună, vorbeam des despre frumusețea banului de tine muncit, dar cum am încetat să-l mai am coleg a făcut un scandal și a plecat într-o nedorită călătorie la pușcărie. Vreau să vă spun că această poluare a omului depinde și de fire. Sînt unii oameni care se nasc parcă așa și vă rog foarte mult să nu-i neglijați. Omul se mai poate strica, după părerea mea, atunci cînd devine șef, atunci cînd posibilitățile sale de bani sînt mai multe. El devine îngîmfat, nu-și mai salută prietenii întîlniți pe diferite străzi și începe să iubească mai mult lumea de afară decît pe aceea din casă. Cu ei lucrurile se termină firesc: sînt scoși din muncă, trimiși în uzină și-acolo măcar unii dintre ei se reeducă. Alții însă, nu. După părerea mea, principala calitate a omului nepoluat este respectul față de om, pentru că trăim într-o țară în care niciodată nu uităm că muncim și tot niciodată nu este bine ca unii să ne trateze ca pe niște slugi ce le-ar fi destinate. Aceasta este, cum spuneam, opinia muncitorului Gheorghe Costache. **EUGEN SECELEANU** ■

CRONICA IMAGINII

zidul de prejudecăți

La fel ca o carte și o expoziție are istoria și destinul ei. La fel ca o carte și o expoziție se poate uita sau, dimpotrivă, poate rămîne în memoria privitorului multă vreme. Cînd ea stîrnește reacții care par aproape ireconciliabile înseamnă că ne aflăm în fața unui eveniment artistic. În primăvara anului trecut Lena Constante expunea la Galeriile Orizont din Capitală 17 tapiserii. În succinta prefață a catalogului artista explica onest, sincer, geneza lor: «Aceste tapiserii au fost elaborate din broderiile de pe mînecile și pieptii cămășilor lucrate și purtate de femeile unui sat de 72 de case, ascuns printre dealuri, împădurite undeva în miezul județului Hunedoara, și al cărui nume îl tăinuiesc cu tîlc lesne de înțeles. În anul 1973 trăiau în aceste 72 de case 162 de copile, fete și bătrîne. Inimile și mîinile lor sau ale mamelor și bunicelor adormite au migălit, punct cu punct, vreme de vreo 50 de ani, cele 400 de cămăși din care am făcut eu tapiseriile. Timp de 9 ani ele au strîns pentru mine broderiile cămășilor scoase din uz. Am așteptat cu nerăbdare să se adune una cîte una, și abia acum 8 ani mi-am îngăduit să le alătur și să încerc, cu respect și emoție, a le potrivi după cum m-am priceput mai bine. În dragoste și adîncă admirație aduc azi mulțumirile și recunoștința mea femeilor din acest sat hunedorean, prietenele mele.»

Reacțiile criticii și ale multor specialiști și oameni de gust (consemnate și în caietul de expoziție) subliniau unanim originalitatea acestor tapiserii care, printr-o tehnică devenită de acum clasică — colajul — valorificau într-un mod inedit și creator semne din tezaurul popular, adică motive de broderie de pe cămășile țărănești. Experimentul Lenei Constante se rezumase, din păcate, doar la o singură stea din marea constelație a satului românesc. Ea deschisese totuși un drum prin care motivul popular venea cu întreaga lui autenticitate și autonomie să trăiască o nouă ipostază într-o organizare spațială inedită. El nu pătrundea pe ecrane pe căi mediate, reconvertit și conciliat cu alte spații vizuale unde ar fi putut avea numai un statut de pitoresc. E o falsă discuție deci cea care mai curge încă subteran (vezi *Arta* 74, nr. 5–6, pagina 63) și în care, utilizîndu-se sofisme sau ambiguități, se acreditează ipoteze de genul acesta: «În termeni critici, problema se pune, cred, cu totul altfel: dacă Lena Constante a reușit sau nu să integreze unei vieți estetice superioare elementele de broderie populară. Și dacă a reușit, implicit este rezolvată și la nivel superior și problema «conservării» unor valori ce aparțin — cum s-a rostit — patrimoniului național... *Pornim, aici, de la ipoteza că Lena Constante a utilizat — cum afirmă — fragmente deteriorate*». Am considera ca fiind un mod primitiv de gîndire aceia care a reproșat, în alt context, lui Enescu sau Bartok că au utilizat în opera lor, cu evidență, motive și forme ritmice, modale sau intonaționale ori sonorități proprii folclorului dintr-o anumită regiune, smulgîndu-le din contextul lor natural. Demersul Lenei Constante este în multe privințe asemănător. Și e cu atît mai original cu cît ea conferă unor motive bătrîne un statut de actualitate și un nou mediu de existență artistică. Afirmațiile de genul «i s-a reproșat acestei creatoare că ar fi «băgat foarfeca» în cămăși vechi, sacrificînd obiecte cu statut artistic incontestabil...» țin mai mult de mentalitatea unui merceolog. După cum aserțiunea că «artista, cedînd nu știu cărui inexplicabil impuls «artizanal», dorește să imprime ecranului textil un «program» figurativ străin vocației lui intime...» e restrictivă și poate neadevărată, chiar broderiile întrebuințate de artistă, în care apar stilizate motive zoomorfe sau florale, contrazicînd-o. Oricum, mi se pare că nu e momentul să lovim în forța de creație a unui artist, îngrădind-o cu un zid de prejudecăți.

CORNEL BOZBICI ■

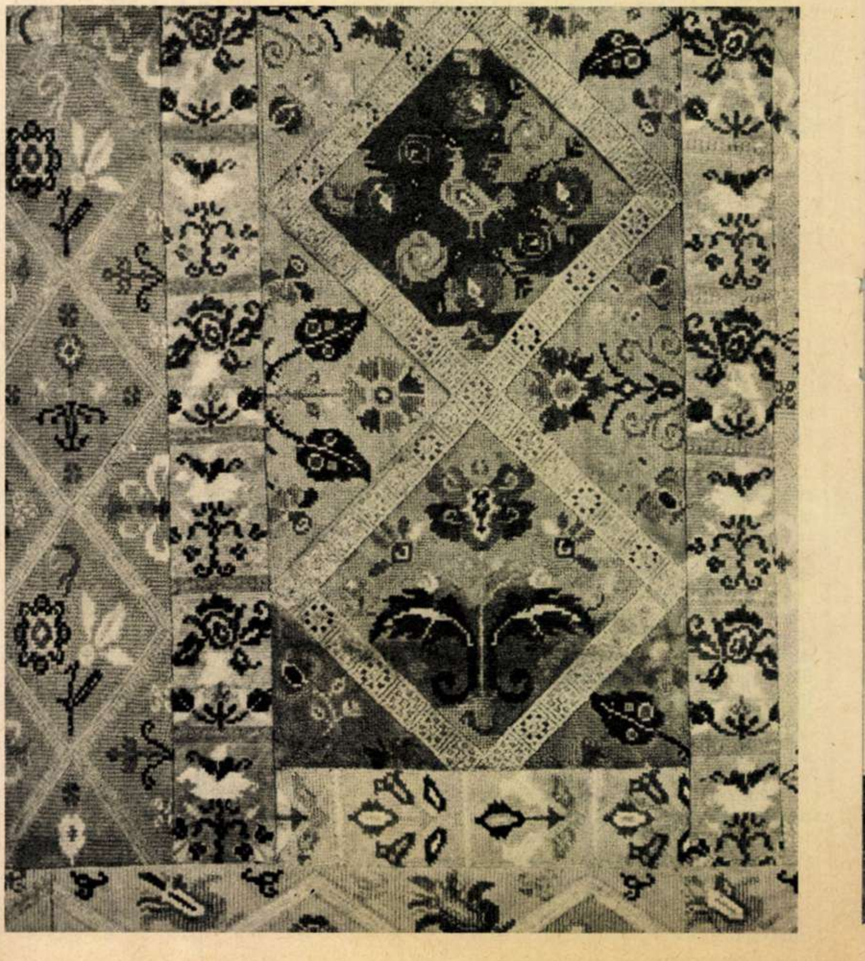

PRIVIRE SUBIECTIV - OBIECTIVĂ ASUPRA MUZICII TINERE

> **Moto:** *«Sufletul contemporan e în căutarea unui drum de scăpare. Manifestări tinere în diferite tărîmuri ale culturii, în artă mai ales, sînt semne prevestitoare ale unei noi integrări spirituale».*
>
> (Lucian Blaga — «Filozofia stilului»)

Muzica tînără și, în general, actul de creație într-adevăr novator, revoluționar în sens autentic, au avut de luptat întotdeauna cu o bună parte a receptivității estetice a epocii respective, cu opacitatea, indiferența sau violența panicată a gustului comun, pentru care existența apriori a unui sistem de standarde privind confecționarea artei constituia un paravan contra surprizelor Noului. Desigur că abundenta revărsare de creație artistică contemporană trebuie canalizată printr-un sistem de norme care reprezintă în fond îmbinarea dintre bunul-simț estetic, definit ca atare de colectivitate, și aspirațiile, necesitățile vremurilor pe care le străbatem. Acest sistem are în direcționarea și finalizarea operelor de artă cam același rol pe care-l au malurile unui fluviu pentru fluviul respectiv; dar direcționarea trebuie făcută cu multă atenție, sinceritate, receptivitate și competență, pentru a nu limita în nici un fel prin chiar normele acestui sistem apariția și dezvoltarea Noului într-adevăr valoros. Continuînd paralela: la anumite intervale de timp apele mai mult sau mai puțin liniștite ale fluviului inițial sînt înfiorate de-o undă proaspătă, puternică, neliniștită, purtătoare a noului, care începe să izbească în malurile convenționale căutînd noile instrumente de receptare, «fisuri» care-o vor ajuta să-și făurească o albie nouă, ajungînd la oameni printr-o deplasare a conștiinței estetice a momentului pe un plan superior, unde malurile sînt mai largi și altfel structurate, fără sedimentele manierismelor de orice fel.

Pentru aceasta însă e necesar ca instrumentele de receptare a noului să fie deja create, sau să existe condiții pentru crearea lor.

O condiție de bază în acest sens este existența unor **personalități culturale receptive la nou,** capabile să înțeleagă sau măcar să intuiască o creație esențial nouă; sînt oameni de care noi, românii, n-am dus lipsă niciodată și care posedă prin însăși natura lor spirituală o capacitate sporită de receptare a valorilor concret contemporane. Ei au un rol imens în răspîndirea respectivei opere de artă, implicit a principiilor care au generat-o. Muzical vorbind, această cerință e numai parțial îndeplinită.

Să trecem la altă condiție necesară creării noilor instrumente de receptare, mai pe scurt — a noii sensibilități; este vorba de **corecta și deplina informare** asupra tuturor aspectelor vieții artistice pe o arie cît mai întinsă. Cunoscînd — înțelegem; și chiar dacă nu înțelegem tot, devenim în orice caz mai înțelegători față de manifestările muzicale cu care nu sîntem obișnuiți dar de care ne lovim uneori și care-ar putea să ne placă destul de mult după cîtva timp. Asemeni direcționării de mai sus, informarea trebuie făcută cu multă atenție, competență și onestitate; folosesc «onestitate» pentru a desemna termenul cel mai necesar unei bune informări, în lipsa lui aceasta transformîndu-se fie într-o reclamă inutilă în fond, fie într-o bîrfă gratuită, totul mascat mai mult sau mai puțin abil. E vorba de forma cea mai gravă: informarea tendențioasă, care alături de cea eronată sincer și de cea evitată de teama a doi termeni cu rezonanțe străine sau din rutină birocratică constituie principalele vicii ale acestui subiect și de asemenea mari obstacole în calea muzicii tinere. Făcînd totul pentru dispariția lor luptăm în sensul cerut de muzicologia modernă, care, alături de justa analiză valorică a tezaurului muzical, pretinde și crearea posibilităților pentru obținerea altor opere — în sens general — mai bune.

Cea mai importantă condiție pentru realizarea acestui deziderat precum și pentru crearea noilor instrumente de receptare necesare pătrunderii în spiritul muzicii tinere — a treia deci — o constituie existența unei **critici muzicale de înaltă ținută profesională și morală,** a cărei obiectivitate să depășească restul blînd-catifelatei critici numite serioasă de ea însăși, unde «bunii» sînt nominalizați, uneori toți cu superlative, iar «răii», dacă există cumva, dispar într-un vag anonimat. Ne trebuie o critică viguroasă și cinstită ca tinerețea însăși, dar în același timp înțeleaptă și limpede, care să umple spațiul dintre cultura profesioniștilor și cea a maselor cu nume, definiții, date, explicații, aprecieri obiective etc., apropiindu-i, căci este interesul muzicii tinere (oare numai al ei?) să-și alieze oamenii. Procesul acesta de apropiere are loc în practică de mai multă vreme, dar trebuie teoretizat, căci trebuie explicat cetățeanului ce se-ntîmplă, chestiunea fiind în fond foarte importantă. Au trecut 111 ani de la primul articol românesc de critică muzicală autentică și problemele educației estetice — finalizarea actului critic — au rămas în fond aceleași. Din păcate, acesta este punctul cel mai slab al muzicii noastre: la noi nu există practic o critică de specialitate. Pe de o parte datorită scurtului răstimp care a trecut de la cristalizarea conceptului MT, pe de altă parte din cauza neîndeplinirii parțiale a condițiilor enunțate mai sus, muzica tînără nu și-a creat **încă** noile instrumente de receptare atît de necesare ei. Fără o tradiție serioasă, fără o critică într-adevăr serioasă, fără prea mult sprijin serios, dar în schimb cu multă prospețime și substanță, ea există în sine, fără a fi prea conștientă de asta, ca un torent de primăvară născut acum, fără maluri săpate deocamdată, ca un fond fără formă, ca un conținut fără ambalaj etichetat, sau, vorba unui poet, ca un urlet fără gîtlej. Șocînd sociologia muzicală mai întîi, amuzînd apoi istoriografia printr-o anecdotică stranie și determinînd-o să scrie mii de cărți despre muzica rock, de pildă (echivalentul anglo-saxon aproximativ al muzicii tinere, ceva mai cuprinzător), această muzică obligă acum critica de specialitate să-i acorde din ce în ce mai multă considerație și bate la porțile esteticii cu o metrică fermă și ritmuri noi. În ultimă instanță, noua integrare spirituală la care se referă Lucian Blaga are ca scop, în cazul muzicii tinere, o MUZICĂ ADEVĂRATĂ pentru OAMENII ADEVĂRAȚI ai zilelor noastre.

CORNEL IONESCU ■

curier

Eugen Pascu — Ploiești. 1. Vă cităm, deși sîntem convinși că o investigație mai atentă a altor aspecte ale muzicii vă va produce și alte revelații. «Nu cred că există prea multe lucruri mai plăcute ca atunci cînd asculți în liniște și cu mare atenție un Mircea Florian, sau un Doru Stănculescu, sau o Marcela Saftiuc, sau un grup pop ca «Sfinx», «Phoenix» ori «Pro Musica». 2. Mărturisirea că atunci cînd ne scrieți ascultați «Mugur de fluier» ne emoționează sincer. **Aurel Bogdan — Grecești (jud. Dolj).** Așteptăm întrebări mai interesante de la dumneavoastră. Credeți că este esențial unde se pun accentele în cuvintele «Demis» și «Roussos»? **Elena Mardare — Gura Ialomiței (jud. Ialomița).** Dacă n-am înțelege că ne solicitați niște fotografii ale solistelor de muzică ușoară și populară (fotografii pe care noi le publicăm, nu le trimitem) textul scrisorii dumneavoastră ar fi o glumă reușită: «Cu prilejul Anului nou vă rog nespus să-mi trimiteți cîteva vedete de muzică ușoară și populară». La fel și finalul: «pentru a nu mă certa cu surioara mea Mimi, vă rog să le trimiteți dublu». **Nagy Karoly — Tg. Mureș.** 1. Este normal ca articolele apărute în pagina noastră să influențeze și opțiunile cititorilor participanți la top-ul nostru. 2. Am spus de multe ori **nu** unui top de melodii străine (și continuăm să spunem) pentru că avem și noi muzica noastră. Noi încercăm să promovăm muzica pop bună, în general, și pe cea românească (tînără), în special. 3. Cred că ceea ce cîntă Elton John se poate numi pop liric, semisimfonic. 4. Traian Cosma a cîntat o vreme cu Marcela Saftiuc. Este din Cluj-Napoca și e student la arhitectură. **Ortenzia Vasile și Tatiana Chiriachidis — Brăila.** Vă mulțumim pentru frumosul text al frumoasei dumneavoastre felicitări. **Vasile Ioan — București.** Instrumentul de percuție folosit de Erika Jozsa la Festivalul «Flacăra» se numește Gordon și este adus din Valea Ghimeșului. În Maramureș, un nume asemănător, gordună, poartă contrabasul.

M.T. ■

TOP FLACĂRA — TALON NR. 1

```
loc 35 din cluj no 4011 17 28 12 1215 =
redactzia flacărapiata scinteii  nr 11eee scinteii nr 1 sector
 1 bucuresti =
marcela saftiuc        bolnava nu vine spectacol =
  florin +
```

top

1. **Mai tîrziu** (muzică Dan Aldea — text Anda Călugăreanu) — Anda Călugăreanu + Dan Aldea. 2. **Olean II** (Tudor Boroș — Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 3. **Cer de baladă** (Petre Magdin) — Dida Drăgan. 4. **Republica** (A. Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi. 5. **Poemul muncii de cu zori** (M. Florian) — Mircea Florian. 6. **Mugur de fluier** (Nicolae Covaci — Victor Cârcu) — Phoenix. 7. **Glossa** (Ilie Stepan — Mihail Eminescu) — Pro Musica. 8. **O, rămîi** (A. Ausch — Mihai Eminescu) — Adriana Ausch. 9. **Dulce Românie** (M. Vintilă — Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 10. **Cine a furat luna** (M. Diaconescu) — Mihai Diaconescu.

SOARELE DE MARAMUREȘ

În Maramureș oamenii sînt, cred eu, altfel. Știu să rămînă în fiecare clipă monumentali. Și în sărbătoare, și în muncă. Și în bucurie, și în suferință. În comuna Bogdan-Vodă, în fiecare luni, cînd se adună oamenii de pe toate văile la tîrg, o bătrînă iese la poartă și-i îmbie pe drumeți cu apă. A mai rămas doar o ramură dintr-o veche tradiție. Însă chiar dacă nu veți trece într-o zi de luni, la orice poartă din Maramureș veți avea unde să beți un pahar cu apă.

Cine va porni dinspre Sighet în sus pe Valea Izei va observa că hainele de iarnă ale oamenilor se închid la culoare. Pe Valea Marei și în satele de lîngă vad sînt albe. Hainele lînoase stau pe umerii oamenilor ca zăpezile pe niște semințe nemuritoare aruncate de o mînă solară între ogoarele văilor. Pe măsură ce satele se deșiră în susul Izei, spre Munții Pietrosului, albul portului se tulbură din ce în ce mai mult pînă în jurul satului Rozavlea, unde o culoare sură, stîncoasă, pune cumpănă sănătoasă între alb și negru. Începînd de aici sumanele, numite lecrece, se întunecă brusc ca umbrite de munții dezlănțuiți din sălbăticia pădurilor pînă în satul Săcel, botezat de izvorul albastru al Izei care țîșnește din coasta muntelui ca o Evă șerpuitoare. Aici negrul împărătește fără spaimă văgăunile portului strămoșesc.

Același destin de întunecare îl are și soarele de pe porți. La Vad, pe porțile cioplitorului Borodi, cununa soarelui se răsucește vînjoasă, simți puterea lemnului cu greu îndulcindu-se sub tăietura colțuroasă a dălții. Poate albul hainelor de aici izvorăște din lumina miezoasă a colacului solar, greu de sănătate și putere ca grîul răscopt. Aici, în comuna Vad, la răscrucea multor văi, Maramureșul este la amiază. Departe de munți, radiația cosmică a lemnului te copleșește. Cu cît urci pe Iza în sus, soarele se devitalizează. Cununa lui se subțiază absorbită de lemnul stîlpilor. În Rozavlea se desprinde de pe stîlpi și umple golul de deasupra porții mici lărgindu-se ca o roată de car. În satele de mai sus motivul se geometrizează, rafinîndu-se, astfel că în Săcel, unde hainele sînt întunecate ca noaptea, din soarele asfințit pe porți nu rămîne decît un cerc subțire și aburos ca o pecete cu care cosmosul ar săruta solia împărătească a Maramureșului.

Aici, la Săcel, apropierea codrilor absoarbe puterea civilizatoare a lemnului din sat. În schimb, copleșitoare este puterea pămîntului. Parcă toate sînt făcute din pămînt: casele, porțile, hainele, oamenii, vitele. Aici nu trăiește nici un cioplitor al sorilor de lemn ca la Vad, ci renumitul olar Tănase Cocian, care scormonește cu sufletul său aprins ca un cuptor oale dacice de pe vremea celor ce au trăit întotdeauna aici. Poate acesta este Maramureșul: o țară solară, cu polul nord de lemn, cu polul sud de lut. Muzică amestecată cu pămînt.

Fiecare sat este o lume aparte, reală și fantastică. Fiecare sat are legenda lui. Săliștenii s-au speriat de bonzarul dintr-un ulcior crezînd că vin tătarii. Dragomireștenii au scos luna din tău. Ieudenii au urcat taurul să pască iarba crescută pe catapeteasma bisericii. Cuhenii au fiert un ou de paturnică pînă și-au ars toate pădurile. Fiecare sat are portul său distinct, armonia modulară a culorilor întemeiind tradiții definitorii pentru profilul spiritual, fiecare sat are expresii de limbă originală și simboluri cristalizate din îndelungata experiență comunitară. Mai mult decît atît, însăși fizionomia oamenilor diferă de la un sat la altul, atestînd o conviețuire în cele mai arhaice intimități cu locurile, cu văile și codrii pămîntului.

La Ieud, pe marginea dumbrăvii ce unește satele Bogdan-Vodă și Dragomirești, se lungește un deal cu formă îmbietoare despre care tradiția pomenește că ar fi mormîntul unui uriaș. Mai demult, pe văile nordului românesc trăiau uriașii. Neamul maramureșenilor se trage dintr-o fată de uriaș. Nu știu dacă de aceea oamenii sînt monumentali, dar știu că soarele Maramureșului este omul.

ILIE CALMINEASA ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 45

PERLE

«în sat se auzea numai huruitul tractoarelor și se vedea numai fumul cum iese pe horne»

●

«poetul G. Coșbuc s-a născut în anul 1818... se stinge din viață la 9 Mai 1918»

●

«altă temă a lui Coșbuc este Tema dradostei»

●

«flăcăi vin fluierînd și chiuind pe lunci de bucurie că au dat un rezultat bun la munci»

●

«poetul țărănimii a reușit să-și redea cu amnigație bucuria țăranilor, tristețea în așa fel încît să fie iubit de întregul popor»

●

«în al treilea tablou este redat cum poetul a intrat într-o casă și spune că toți dorm»

●

«autorul în această poezie folosește comparați, epiteta ca: copii cum se întorc de la rîu»

●

«oameni cu carerel scîrțîind, cîrduri calagioase de copii»

«Le-am descoperit în extemporalele unor elevi de clasa a X-a, extemporale ce aveau ca temă analiza poeziei „Noapte de vară" de George Coșbuc».

CORNEL GALBIN — Bacău ■

DE LA HA LA Z

Doctore, nu știu de ce, dar dimineața, cînd îmi beau cafeaua cu lapte, mă doare ochiul stîng.
— Trebuie doar să scoți lingurița din ceașcă.

●

— Tată, a venit doctorul.
— Spune-i că nu-l pot primi. Sînt bolnav.

●

— Bunicule dragă, ești atît de bătrîn și încă n-ai nici un dinte în gură!

●

Mr. Dublin e așa de avar, încît se trezește noaptea din somn, se duce în fața conacului său și latră ca să economisească întreținerea cîinelui.

●

— Mă uit la urechile dumitale, ce mari sînt.
— Într-adevăr, urechile mele și mintea dumitale, la un loc pot forma un măgar.

●

— Dragă, la mine ține o pălărie 3 ani.
— Cum așa?
— În primul an îi pun o panglică nouă, în al doilea an o întorc pe dos și în al treilea o schimb pe furiș, cu alta, la cafenea.

MICA PUBLICITATE

(din presa județeană)

ÎN ZIUA de 25 decembrie 1974 am pierdut un pachet cu chibrituri, găsitorul este rugat să anunțe la telefonul 3.35.63.

(3.901)

(Steaua Roșie nr. 5211)

PIERDERI

Pierdut la 15 decembrie, în Tiglina I, cîine culoare neagră, păr creț, urechi mari, cu zgardă; răspunde la numele „Imposibilul". Aducătorului recompensă. Telefonați 38190. (3815)

(Viața Nouă nr. 9172)

ANTON DRAGOȘ

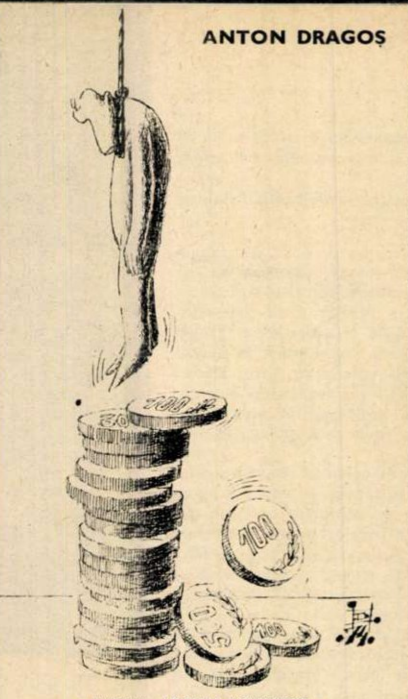

• AVARUL: ULTIMA ACHIZIȚIE •

MIHAI PÎNZARU-PIM

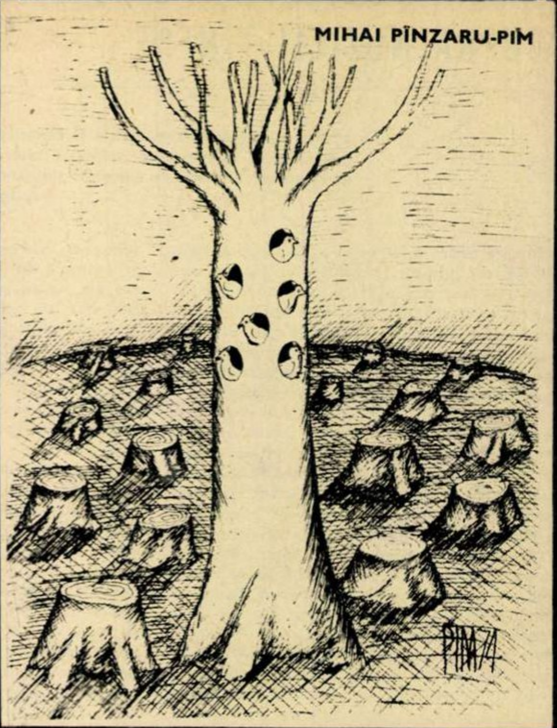

N. VIZITEU

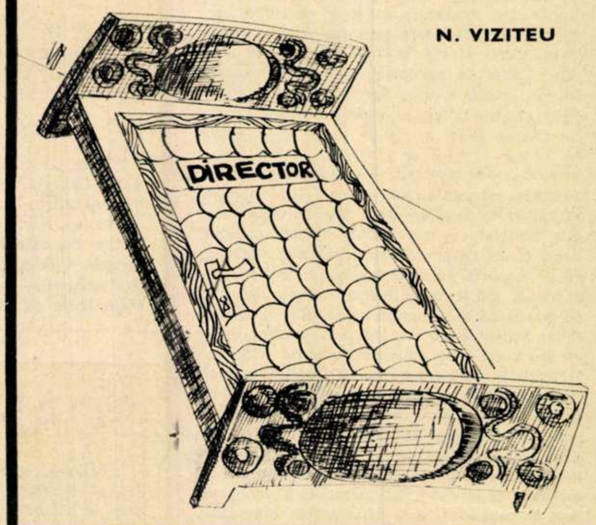

PAUL ȚICANU

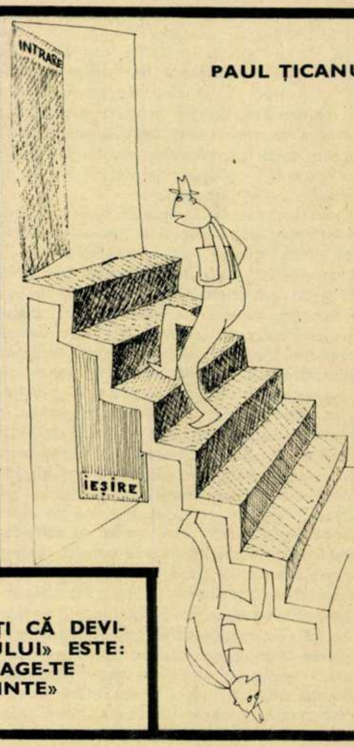

NU UITAȚI CĂ DEVIZA «RACULUI» ESTE: «RETRAGE-TE ÎNAINTE»

DAN BUDICĂ

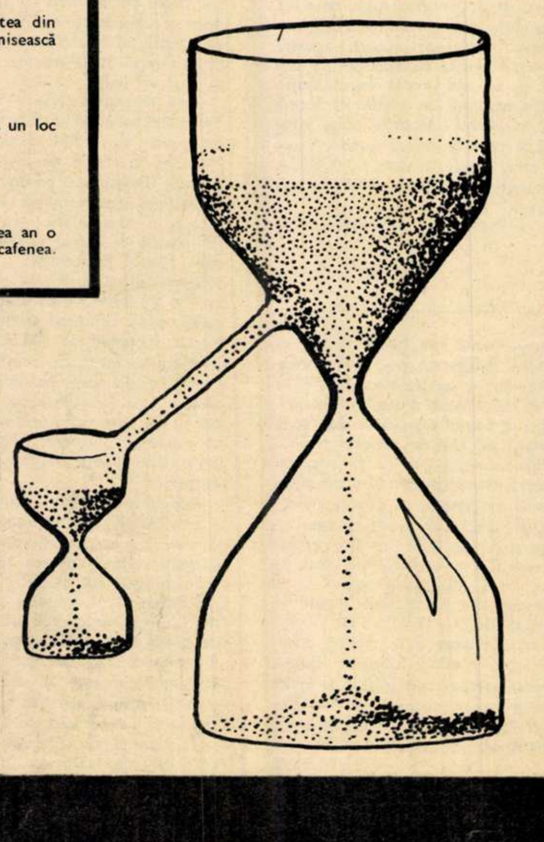

ADRIAN CURSARU

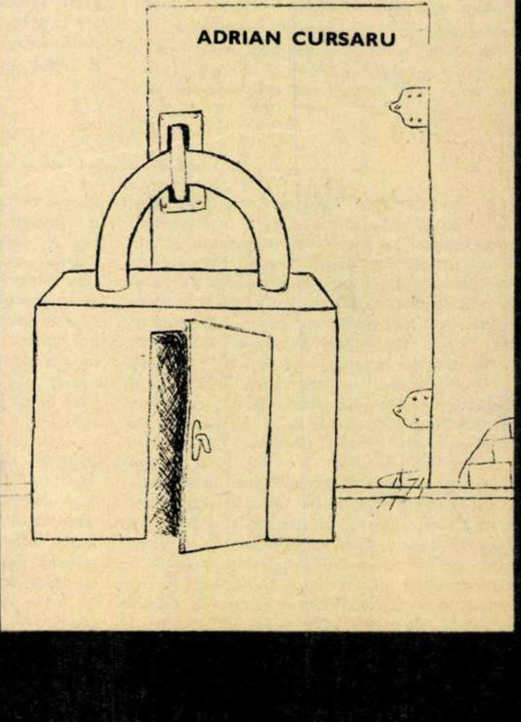

Sinaia — Dinamoviștii, liderii turului de campionat, se predau cu pasiune munților pentru a nu preda la primăvară locul pe care-l ocupă.

CRONICA DE FOTBAL

an nou

De la 1975, fotbalul românesc cere, ca totdeauna, un climat nou, succese și mai ales urnirea din locul mediocru în care ne aflăm.

Ianuarie a debutat furtunos cu invazia olteană asupra Braziliei. Credem că bine a făcut Federația română de fotbal că a trimis unsprezecele craiovean în patria fotbalului: întîi pentru a răsplăti succesul de anul trecut al acestei formații merituoase, care a adus titlul de campion în Bănie, și în al doilea rînd că, oricum te-ai duce în țara lui Pelé, tot vei învăța ceva de la acei magicieni care au făcut din jocul cu balonul rotund **sportul-rege.** Singura problemă care mă frămîntă pe mine la ora de față în legătură cu acest turneu este dacă anunțatele 10 meciuri programate în timp de o lună în localități aflate, după cum se știe, la distanțe apreciabile, vor întări sau vor dărîma pe studenții craioveni. Încercarea maratonistică de a reprezenta fotbalul nostru merită toată stima însă nu este lipsită de riscuri, după cum vom vedea mai devreme sau mai tîrziu.

Celelalte echipe, și ele dispuse la voiajuri, și-au ales țări mai apropiate unde este destul de cald în lunile de iarnă (deși nici la noi nu s-ar putea spune că ninsorile și-au făcut de cap, cel puțin pînă acum!). S-a început cu ozonificarea «cadavrelor» care au fost transportate la altitudine, date cu aer de brad pe la nas și distrate pentru a uita traumatismele **turului** și gîndurile negre de viitor legate de primăvara ce urmează. Am dori ca aceste pregătiri de iarnă să nu fie numai simple distracții, ci o acumulare serioasă de energii și bună dispoziție pentru a avea în sfîrșit acele partide mult visate în care să vedem fotbalul atît de mult așteptat.

*

Federația de fotbal anunță cîteva lucruri îmbucurătoare: transformarea regulamentului de transferări, limitarea numărului de jucători la echipele de divizia A (18) și dispariția perioadei de carantină. Să sperăm că nu se va întîmpla, cum s-a mai întîmplat altă dată, ca din toate aceste măsuri ce se anunță salvatoare pentru fotbalul nostru să rămînă numai o literă moartă. Dealtfel, ziarele anunță că ultimii jucători aflați în litigiu au primit dezlegările și vor juca la noile lor formații. Mă gîndesc mai ales la Dembrovschi și la Olteanu. În continuare marea victimă a anului care a trecut rămîne Dobrin, care să sperăm va fi și el recuperat ori de echipa craioveană. ori de **F.C. Argeș,** Cît privește dispariția carantinei, gîndesc că ar fi bine ca să fie extinsă și la transferurile de la echipe de aceeași categorie și nu numai de jos în sus, potrivit ideii că dragoste cu sila nu se face, așa cum au dovedit ultimele încăpățînări ale unor cluburi, care pînă la urmă au cedat, dînd libertatea celor care le-au slujit atîta vreme. Limitarea numărului de jucători la echipele de prima categorie este o măsură foarte bine venită. Și cînd spun asta mă gîndesc la egoismul manifestat de unele cluburi mari care au practicat pînă acum tristul obicei de a ține pe lîngă vatra lor, chiar cînd nu aveau nevoie, jucători de talie foarte bună, numai pentru a slăbi celelalte echipe. Practic vorbind, măsura e bună pe cîmpul de luptă, dar dacă e vorba de interesele generale ale fotbalului nostru ea se dovedește a fi falimentară.

*

Marea problemă a anului '75 rămîne însă echipa națională. Am cerut și eu, ca și alți cronicari de fotbal, înlocuirea echipei de antrenori care conduce destinele tricolorilor. Federația nu a luat nici o măsură dintr-un conservatorism pe care nu l-a dovedit totdeauna. La drept vorbind nici nu cred că ar putea cineva să mai repare ceea ce au stricat cei care au rulat timp de doi ani peste 50 de jucători, nereușind să stabilească un unsprezece reprezentativ. La drept vorbind, ei ar trebui lăsați pînă la capăt să piară pe limba lor, cum se spune, întrucît nu vedem cine ar reuși să facă o minune în situația precară în care ne aflăm în ceea ce privește calificarea noastră în campionatul european.

Dacă federația de fotbal vrea să facă într-adevăr ceva sănătos, ea trebuie să angajeze încă de pe acum pe cineva care să pregătească în următorii doi ani viitoarea **națională** care ar putea să aducă țării noastre succesele mult visate în acest domeniu. Dar, ca totdeauna, noi ne gîndim la rezultatele imediate, nu avem răbdare, acuzăm pripit și o luăm de la capăt mai devreme decît ar trebui.

Doresc din toată inima lui Valentin Stănescu un an bun la **națională** și succesele pe care și el probabil le dorește, dar, după atîta așteptare, îndoiala cea mai mare stăruie încă în inima mea. Să dea cel de sus să fiu dezmințit, ca să ne putem bucura cu toții, pentru că prefer să-mi pun cenușă în cap decît să aud că sîntem sortiți să rămînem în coada treburilor.

EUGEN BARBU ■

LOVITURĂ LIBERĂ

Lucescu — același și pe scenă

Printre acutele viu aplaudate ale Festivalului Flacăra s-a numărat și un «moment-Lucescu». Provocat la cîteva **«1–2»-uri de caracter** — în care o structură mai slabă ar fi ocolit, ar fi «fentat» verbal, ar fi ales calea echivocului de salon, iar un om cu o personalitate tăiată drept ar fi pus cărțile pe față — Mircea Lucescu nu s-a sfiit să numească limpede adevărul, cu răspunderea, conștiința și curajul omului de reală valoare.

— Ce părere ai, majoritatea anchetelor te-au ales fotbalistul român nr. 1 al anului 1974. Crezi că într-adevăr așa a fost?

— E cazul să spun eu asta?...

— E, de ce nu?

— Ei bine, după formă — da, cred că eu am avut forma cea mai bună. După valoare — nu. Dobrin este și rămîne prima valoare fotbalistică a țării și este mare păcat — pentru el, pentru noi toți, pentru fotbalul românesc — că nu joacă.

Mai trebuie oare interpretat acest răspuns bărbătesc, cinstit, inteligent?

T.V. — Une de Mai și faimoșii All Blacks

Aflate sub o lungă și fericită zodie a inspirației, retrospectivele sportive T.V. ne copleșesc în ultima vreme. Dintr-o suită de capete de afiș, alegem două pelicule care ni s-au părut, fără exagerare, de antologie sportivă:

1. Dramaticul derby al Americii în care s-a consumat emoționanta înfrîngere a celebrei iepe **Une de Mai,** de ani de zile în fruntea turfului mondial fără a fi reușit însă niciodată să cîștige această mare cursă a consacrării. Une de Mai este azi o iapă pensionată, încărcată de glorie, dar și de marile regrete ale proprietarului său.

2. Rareori am avut prilejul să urmărim o luptă mai spectaculoasă, mai aspră, dar în același timp și mai fair decît teribila ciocnire dintre cele două excepționale echipe de rugby **Barbarians** și **All Blacks.** Aceasta din urmă, mai ales, ne-a revelat într-un spectacol de numai 20-30 de minute frumuseți pe care unii nu le-au aflat o viață. Superb, desigur, și tunelul viu din final, cînd gazdele își conduceau oaspeții sub o coroană de aplauze.

«Ultima repriză» a tandemului Henț-Ochialbi

Doi înzestrați ziariști despre care se știe că **boxul este viața lor** au ieșit pe ringul librăriilor cu cea de-a 4-a carte, intitulată **Ultima repriză.** Petre Henț — stilistul —, un Titi Dumitrescu cu condei, și Paul Ochialbi — mitraliera de jab-uri —, un Mircea Dobrescu cronicar, ne servesc istoria nobilei arte ca pe o frumoasă legendă cu care nu adorm copiii, ci, dimpotrivă, le iau somnul, făcîndu-i să viseze cu ochii deschiși. Îndrăznind să-i admirăm și să le apreciem munca mai mult decît o făcea o colegială și foarte zgîrcită cronică de circumstanță, vom recunoaște că tandemul Henț-Ochialbi aduce mari servicii boxului românesc, așa cum un Hristache Naum le-aduce ciclismului nostru, Călin Antonescu — handbalului sau Romeo Vilara — atletismului.

Fotbalul, nebunul, nu iartă!

După ce a contribuit la clădirea, afirmarea, confirmarea și strălucirea unei super-echipe, lui Udo Lattek, antrenorul lui Bayern München, multiplă campioană și colecționară de cupe și trofee, i s-a arătat ușa. Motivul? Rezultatele mediocre din prima parte a actualului campionat. În 2-3 luni cenușii s-au uitat ani — mulți — de strălucită glorie. Numai fotbalul, nebunul, poate săvîrși asemenea cruzimi.

MARIUS POPESCU ■

În drum spre Rio, campioana țării, Universitatea Craiova, a făcut o primă escală la hotelul Union din București.

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

COPERTA NOASTRĂ:

Eminescu — în viziunea pictorului **SABIN BĂLAȘA**

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: ALEXANDRU PĂSĂRIN

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

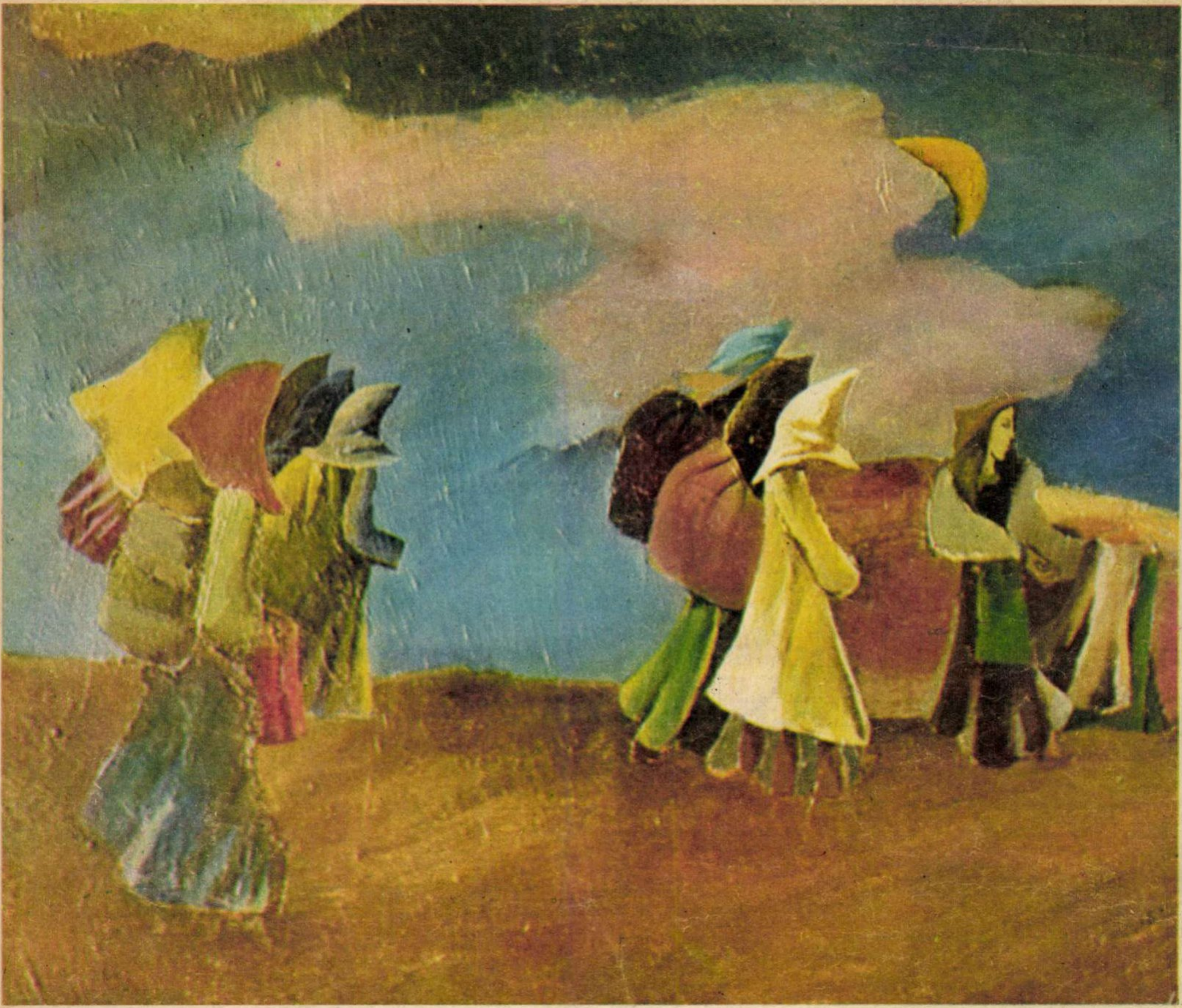

Vînzătoarele de cergi.

UN CER ȘI-UN PĂMÎNT PENTRU OAMENI

Timpul pare să fi fugit undeva din pictura lui Liviu SUHAR. Nu există zile, poate nici anotimpuri, tot ce se întîmplă sau bănuim a se întîmpla nu poate fi măsurat totdeauna cu exactitate, pentru că parcă toate au încetat să curgă, să treacă, să aibă un început și un sfîrșit. Și totuși, privind tablourile, simțim cum se trezește acel sentiment al permanenței îngropat în noi, care ne leagă fără să știm de lume, ni se sugerează pe căi codificate în construcția imaginilor o temporalitate, care este cu certitudine aceea a eternului suflet românesc, perpetuată prin obiceiuri. Suhar nu transcrie însă pe pînze ceremoniale fastuoase, nici ritualuri apotropaice spectaculoase în care masca, vestimentația sau instrumentele muzicale tradiționale conferă imaginii acea atmosferă de sărbătoare, mister și vrajă, el se oprește la timpul omului dintotdeauna, la evenimentele acelui drum care începe cu dragostea și se încheie cu moartea.

Un cer și un pămînt. Totdeauna aceste două elemente sînt nedespărțite și constituie împreună locul oricărui eveniment. Dar pictorul nu se lasă furat de motivul sentimental al vreunei emoții peisagistice, el nu descrie natura, ci o reduce la semnele ei esențiale: la cer și la pămînt. Și de cerul mai are dreptul la nori sau la lumini imprevizibile, pe care numai spectrul infinitului le poate imagina, pămîntul, în schimb, e singur și auster, lipsit de armoniile florei, lăsat să curgă solitar în unduirile dealurilor și să trăiască închis în tăcerea griurilor stinse. Nici o floare, nici un copac, nici măcar vîntul nu tulbură liniștea. Dacă am supune imaginile unui experiment prin care am face să dispară personajele care le populează, am ajunge la o constatare surprinzătoare: fundalurile care în construcția globală reprezintă peisaje, în absența omului nu sînt, de cele mai multe ori, decît figurările unui joc cromatic abstract. Analizate astfel, privitorul va înțelege de unde vine acea senzație de tăcere și de unde prezența unei temporalități simbolice, receptată pe căi afective. Dar, odată omul reintegrat, totul se transfigurează și primește valorile vieții.

Descrierea personajelor nu e retorică, nu concurează adevărurile asemănării, ci sensibil picturală. Sîntem în prezența unor forme care nu declară în mod categoric existența unor individualități, ci le sugerează prin jocul premeditat al juxtapunerilor petelor de culoare, care insinuează optic o formă umană sau un veșmînt. Și cu toate că aceste forme nu definesc și nu afirmă declarativ personajele, ele par a fi coborîte din țările de iluzie ale basmelor și zidite aici din tonalități ciudate, ca să nu se piardă atmosfera de feerie de dincolo. Sînt produse ale memoriei furate realității sau amintiri din lumea obiceiurilor restituite prin puterile incantatorii ale culorilor.

Liviu Suhar nu e totuși un [illegible] pentru că el nu folosește drept instrument nici descrierea, nici localizarea. Figurînd, el cultivă doar sentimentul unui eveniment, evaziv și adesea simbolic. El nu pictează, de exemplu, primăvara descriind explozia florei, ci sunetele ei, personificînd printr-un personaj straniu, care cîntă la nai, întreaga muzicalitate a unui anotimp. Renunțînd la descriere, el mizează pe atmosferă. Și de cele mai multe ori reușește. Pentru că privitorul simte o clipă acea emoție secretă care-l reține în fața vreunei imagini fără să știe de ce.

CORNEL BOZBICI ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV—NR. 2 (1023)—18 IANUARIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

108

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

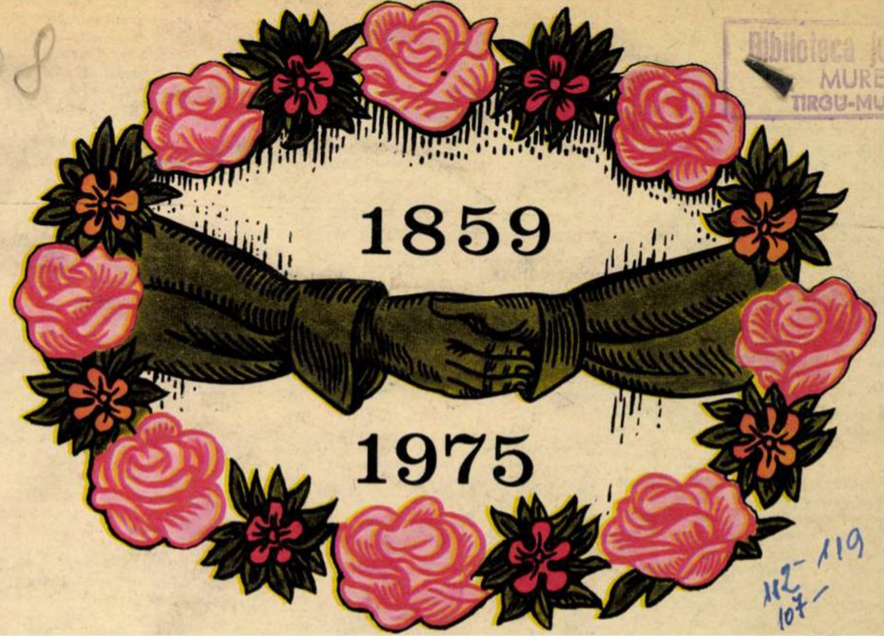

112-119
107-

TINEREȚEA INTELIGENȚEI NOASTRE

Maramureș - pîine și legendă

FLACĂRA CITITORILOR

Am mai bătut și eu drumurile țării și-am văzut lucruri demne de toată admirația, dar am văzut și dealuri goale, rîpi și mari surpături de pămînt. Și de multe ori m-am gîndit că ar fi necesară o inițiativă cu caracter mai larg, ba chiar și cu caracter local, pentru a planta aceste locuri cu pomi fructiferi. Iar dintre toți pomii eu aș alege nucul. De ce? Pentru că de la doi-trei ani de îngrijire, după ce scapă de copitele vitelor, nucul crește singur și nu-l mai amenință nici un pericol. Crește încet dar sigur, iar foloasele sînt foarte, foarte mari. Lemn pentru furnir și un fruct despre ale cărui calități ar fi inutil să mai vorbesc. Și ar fi păcat să nu se treacă la plantarea cît mai masivă a acestor pomi care, este bine știut, nu cresc în orice țară, iar la noi au absolut toate condițiile naturale. Și apoi s-ar mai pune și problema că în ultima vreme s-au consemnat importante tăieri de nuc. V-am scris poate mai mult decît trebuie și poate cu prea mult patos, dar eu iubesc acest pom și vă pot anunța că în comuna noastră au fost plantați 20 000 de puieți de nuc pe dealuri și coaste neroditoare, adică exact în terenul potrivit pentru cultura nucului. Și am mai auzit că alți 50 000 de puieți vor mai fi plantați în zona Lăpușului **(Ion Ciulteanu,** *comuna Coaș, județul Maramureș).*

*

Vă scriu cu bucurie despre dezvoltarea comunei Căzănești din județul nostru (Ialomița, n.n.). Comună i se spune acum, dar va veni și vremea cînd vom vorbi despre **orașul** *Căzănești. Îmbucurător este că la grăbirea acestui moment își aduc o contribuție hotărîtoare înșiși căzăneștenii. Mai ales acum, cu prilejul alegerilor de deputați de la 9 martie, s-au luat numeroase și prețioase inițiative. Astfel, prin muncă voluntară s-a pornit la transportul și așternerea pe o distanță de 2 kilometri de drumuri comunale a unei cantități de 550 metri cubi de piatră* **(Marin Neacșu** *— Slobozia)*

*

Un grup de membri ai Cooperativei de consum *din Șeica Mare, județul Sibiu, ne-au adus la cunoștință o seamă de matrapazlîcuri comise de contabilul șef al cooperativei, Valeriu Popescu. Ni se mai semnala faptul că respectivul — care dealtfel se laudă cu relațiile lui «sus-puse» — nu a fost implicat în cercetările unei delapidări de peste 100 000 de lei, comisă de gestionarul Armeneanu Samoilă.*

Iată ce răspunde, la sesizarea noastră, Comitetul județean Sibiu al P.C.R.:

Verificînd cele sesizate în legătură cu activitatea fostului contabil șef Popescu Valeriu de la Cooperativa de consum din comuna Seica Mare, s-au constatat următoarele: pe baza unei analize făcute de către biroul comitetului comunal de partid din comuna Șeica Mare, privind stilul de muncă al biroului executiv al cooperativei de consum cît și unele aspecte din activitatea acestuia *(Valeriu Popescu, n.n.)* **s-a făcut propunerea I.J. COOP. Sibiu ca să fie schimbat din funcția de contabil șef Popescu V. I.J. COOP. Sibiu însusindu-și propunerea a hotărît schimbarea din funcția de contabil șef a lui Popescu Valeriu și trecerea lui pe o funcție de execuție... Despre sustragerea în valoare de 108 000 lei săvîrșită de către Armeneanu Samoilă, respectivul a fost arestat și în momentul de față se fac cercetări, urmînd să se stabilească de către organele de urmărire penală vinovăția lui Armeneanu Samoilă și a lui Popescu Valeriu, fost contabil șef.**

*

Îmi pare rău — ne scrie **Alecu Vișan** *din Sibiu — că nu cunosc cifra exactă a numărului de cărți vîndute, în anul 1973, de către Centrul de librării Sibiu. În schimb, cunosc împrejurarea că, în anul 1974, acest centru a vîndut mai mult decît în anul precedent cu cîte o carte de fiecare locuitor din Sibiu, Mediaș, Copșa Mică și Cisnădie.*

*

Medicii, asistentele, moașele, surorile medicale, mă rog, întregul personal al maternității din municipiul Botoșani, așteptau cu emoție încă o naștere, una singură, pentru a sărbători jubileul de 3 000 de copii născuți aici. Să vedeți însă ce face o întîmplare poznașă: cooperatoarea Minodora Matei din Bălușeni n-are altceva mai bun de făcut decît să nască doi gemeni — un băiețel și o fetiță — punînd astfel în încurcătură pe statisticienii maternității. S-a găsit însă și soluția: s-a dat prioritate fetiței — așa cum se și cuvine — care a fost declarată al 3 000-lea născut, băiețelul mulțumindu-se cu locul 3 001 **(Nichifor Saveliuc,** *Botoșani).*

*

Școala în care mi-am desfășurat, începînd din 23 ianuarie 1943, întreaga mea activitate de dascăl, a împlinit 111 ani. M-am gîndit că n-ar fi lipsit de interes să alcătuiesc o monografie a celor care **frumos au trudit** *la rădăcina de lumină a tuturor copiilor din satul Ploștina, orașul Motru, județul Gorj. Am făcut acest lucru și vreau să spun că alcătuirea acestei monografii mi-a oferit adevărate clipe de bucurie constatînd că munca de dascăl nu este numai frumoasă, ci decisivă pentru viitorul și destinul celor mai mulți dintre elevi. Și mai vreau să spun că, din motive lesne de înțeles, am dus lucrarea pînă la data în care eu am fost numit la această școală, adică am lăsat mai tinerilor mei colegi onoarea și datoria de a întregi această mică monografie cu deosebitele realizări ale timpului nostru socialist. (învățător gr. I* **Grigore Cioabă,** *pensionar, satul Ploștina).*

*

Mă numesc **Ezaru Ion,** *locuiesc în comuna Boldu, județul Buzău. Vă rog, în numele meu și al consătenilor, să ne ajutați, să convingeți conducerea cooperativei din comuna noastră să se îndure și să redeschidă magazinul de articole metalo-chimice care stă cu lacătul la ușă de o lună de zile. Avem mare nevoie de mărfurile cu care magazinul este aprovizionat din abundență, în timp ce noi sîntem nevoiți acum, în vreme de iarnă, să ne deplasăm la distanțe mari.*

*

Ne scrie **Gheorghe Ghiniță** *din București: Nu-mi explic de ce de multă vreme lipsesc de pe piață adaosurile (amestecurile) de cafea și — în primul rînd — tradiționala noastră cicoare. În ultima vreme a apărut, în fine, un sortiment nou de amestec și de pe inscripția de pe ambalaj am înțeles că este produs în comuna Rușețu, județul Buzău. Mă întreb însă ce fel de control de calitate se face aici dacă în pachete găsești de toate: ațe, scame, impurități de tot felul, grăunțe nemăcinate. Le-aș da o idee celor din Rușețu: să pună în fiecare pachet și cîte o strecurătoare...*

*

Pare de necrezut, dar — din păcate — e adevărat, așa se înfățișează ochilor noștri strada Huedin din cartierul bucureștean Berceni Sud 5, după o ploaie obișnuită. Ne întrebăm ce va fi în primăvară, după topirea zăpezii? N-ar fi exclus ca acei ce au lăsat lucrurile să ajungă aici să apeleze la I.T.B. să înființeze linia de bărci R Nr. 1. **(Nicolae Tokacek** *— București).*

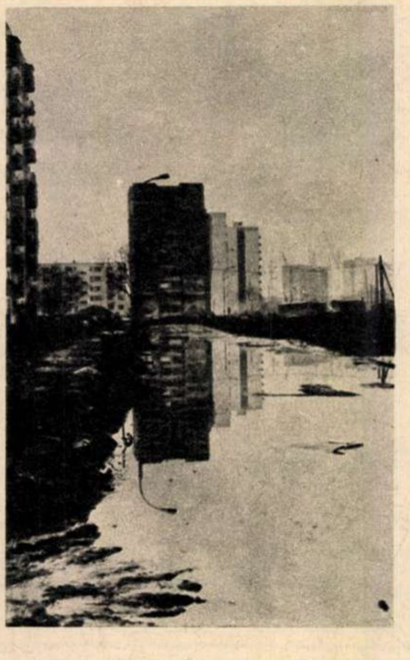

*

Numai de cîteva luni s-a deschis în municipiul nostru — ne scrie **Toma Erdös** *din Deva — cofetăria «Scala». Nu vreau să-i fac reclamă dar ea ar putea fi dată ca exemplu pentru calitatea produselor oferite consumatorilor, pentru excelentul serviciu, pentru atmosfera civilizată și relaxantă (poate doar fumătorii să fie nemulțumiți, fiindcă aici, într-adevăr, nu se fumează). Ceea ce este un lucru de mirare, e că unitatea aceasta este considerată de categoria a II-a, în timp ce așa-numitul «ceai-bar» din orașul nostru, un modest bufet expres, la care cafeaua sau ceaiul se servesc stînd în picioare și care lasă de dorit în multe privințe, este socotit de categoria I. Unde este logica?*

*

Mă numesc **Vasile Pîntea** *și locuiesc în satul Fistîci, județul Vaslui. Am fost și încă mai sînt bolnav, așa că înțeleg foarte bine ce înseamnă să-ți vină mașina Salvării atunci cînd o chemi, mai ales dacă locuiești într-un sat aflat la 35 de kilometri de cel mai apropiat spital. Aș spune că înțeleg și gîndurile, chiar și sentimentele celor care, înfruntînd noaptea, viscolul, ploaia sau arșița, se grăbesc să vină în ajutorul unui bolnav. Dar nu despre aceste lucruri voiam să vă scriu, ci despre amărăciunea pe care trebuie că a simțit-o echipajul unei Salvări care în noaptea de Anul nou, răspunzînd unui apel telefonic, a bătut drumul degeaba, absolut degeaba, pentru că umbla pe ulițele satului, din casă în casă, întrebînd cine a telefonat după Salvare. Și poate că în timpul acesta, în alt loc, un bolnav aștepta, într-adevăr, mașina Salvării! Vreau să spun că o asemenea glumă (ca să nu-i spun mîrșăvie) a fost făcută de un cineva beat sau un cineva care n-are nimic comun cu omenia. După cum vedeți, am folosit cuvîntul cineva și nu cuvîntul om.*

*

Comuna Salva din județul Bistrița Năsăud — ne scrie **Ion Tomuș** *— vestită în toată țara din vremea brigăzilor de reconstrucție, se modernizează și devine tot mai arătoasă. Noul cămin cultural, de curînd dat în folosință și ridicat prin contribuția bănească și munca patriotică a cetățenilor din comună, este o mîndrie. Are o sală de teatru și cinema cu o scenă foarte încăpătoare, cabine pentru actori, săli de repetiție, apoi o bibliotecă cu sală de lectură, mă rog, cu tot ce e necesar. Noi, fără să fim lăudăroși, zicem că am făcut o treabă bună cu acest cămin cultural, unde o să se adune tineri și vîrstnici să petreacă plăcut și folositor lungile seri de iarnă.*

*

Mă numesc **Vasile Petrea,** *locuiesc în Bacău și aș dori să vă scriu următoarele: Un copil de numai 6 ani a fost internat la Spitalul Unificat din Bacău. Medicii au constatat că micuțul pacient are nevoie de o transfuzie urgentă. Către părinții pacientului Constantin Ciorcilă a plecat o înștiințare. Un melc să fi plecat cu această înștiințare și tot ajungea mai repede, mai ales că familia Ciorcilă locuia la cîteva străzi de spital. De șapte zile au avut nevoie lucrătorii de la poștă pentru înmînarea scrisorii. Iar lucrul acesta mi se pare a fi, în contextul respectiv, extrem de grav. Noroc însă că pentru salvarea micuțului Costel n-au pregetat să-și ofere sîngele lor alți bolnavi internați în spital — C. Dantzi, Gh. Petrea și I. Muscalu, oameni cu adevărat oameni!*

*

Cum aș putea ca doar în cîteva cuvinte să vă descriu toată emoția și sărbătoarea care a cuprins satul Romos?! În acordurile solemne ale «Imnului Eroilor» a fost dezvelit un monument închinat fiilor satului căzuți în cele două războaie mondiale. Înfrumusețarea satului nostru cu un asemenea monument se datorește în întregime activității depuse de către «Asociația culturală» din Romos, iar despre această asociație, care și-a propus (ba chiar a și reușit!) cultivarea și continuarea tradițiilor pe aceste meleaguri aflate în preajma Orăștiei, s-ar putea scrie, desigur, mai mult. Deocamdată, noi, bătrînii satului, ne mîndrim că numele prietenilor noștri și ale copiilor noștri, căzuți la datorie pentru libertatea neamului, sînt cinstite prin acest monument **(Lazăr Gastone** *— Romos, Orăștie).*

*

Am avut norocul să văd, cum se spune, cu ochii mei, un obicei străbun — cetele junilor din Săliște. Erau nouă cete din nouă sate — Săcel, Tilișca, Mag, Jina, Gura Rîului, Sibiel, Fîntînele, Vale și — bineînțeles — din Săliște. Cu atît mai mult m-a captivat desfășurarea acestui obicei, cu cît n-am văzut nici un fel de **regizare.** *Totul se desfășura după un ritual bine stabilit și binecunoscut de către juni. Iar eu, care nu sînt nici măcar de prin părțile Sibiului, ci din altă parte a țării, din Ținutul Pădurenilor, de lîngă Retezat și Poiana Ruscăi, am rămas tare surprins de frumusețea acestui obicei despre care am auzit că și astăzi se desfășoară așa cum se desfășura el în vechime. V-aș putea descrie momentele cele mai importante, alaiul junilor și al cetelor de muzicanți, adunatul cojoacelor, datul mîinii peste grămada de cojoace, învîrtitele, cuvîntările juzilor și așa mai departe, dar cel mai bine ar fi ca la anul să scrieți chiar dumneavoastră despre acest minunat spectacol popular* (**Ioachim Lăsconi,** *Ghelar, Hunedoara).*

*

La sesizările făcute de cititorul nostru **Nicolae Boiangiu** *cu privire la unele neajunsuri din orașul său, răspunde* **Consiliul popular al orașului Slatina:**

«...Referitor la deservirea populației în ceea ce privește transportul în comun, informăm că în acest sector de activitate mai există neajunsuri datorită faptului că avem o mare lipsă de șoferi. Totuși, pentru îmbunătățirea activității în acest domeniu, Comitetul executiv, în cursul lunii decembrie a.c. (1974 n.n.), a dispus ca și conducătorilor auto Getax, care au dreptul să conducă autoturisme, să li se dea în primire autobuze în orele de vîrf, să lucreze în cadrul transportului în comun. Prin această măsură, luată în ultima perioadă, și în acest sector activitatea s-a îmbunătățit și ne străduim și în continuare pentru rezolvarea problemelor ce se ridică în acest domeniu. În problema cazului petrecut în data de 21 oct. 1974, referitor la conducătorul auto de pe autobuzul 31–Ot–570 care nu a oprit reglementar în stația de pe str. Ec. Teodoroiu din care cauză un călător a căzut, vă informăm că în aceeași zi acel conducător a fost sancționat administrativ de către conducerea IJGCL Olt și acel caz a fost prelucrat a doua zi cu tot personalul care lucrează în acest sector de activitate».

*

Un grup de tineri *din satul Agriș, comuna Iara, județul Cluj, ne scria că aparatul de radio și televizorul din dotarea căminului cultural au fost mutate abuziv în sediul școlii.*

Iată răspunsul Consiliului popular al comunei Iara: «Vă informăm că sesizarea corespunde adevărului. Începînd cu data de 13 ianuarie 1975 aceste aparate vor fi mutate în căminul cultural și date în grija tinerilor. Menționăm că aparatele au mai fost în grija tinerilor, care le-au deteriorat și au fost preluate de școală și reparate, în prezent fiind în stare de funcționare ».

Acestea fiind zise și făcute, sperăm că tinerii nu vor mai pune școala în situația de a repara din nou respectivele aparate.

*

Sînt dirigintele clasei «Drumuri și poduri» a anului II de la Liceul de construcții civile din Drobeta-Turnu Severin și mă numesc **Sterie Justinian.** *Doresc să transmit prin intermediul revistei «Flacăra» felicitări colectivului de elevi ai acestei clase pentru excepționalele rezultate obținute: un procent de promovabilitate de 96,7%; din 31 de elevi, o singură elevă — fiind multă vreme bolnavă — a rămas cu situația neîncheiată la unele obiecte, un singur elev a rămas corigent la o materie, 16 elevi au obținut medii de bursă, iar ceilalți se apropie de calificativul* **bine.** *Performanța colectivului trebuie comparată cu situația de la sfîrșitul primului trimestru al anului școlar trecut cînd doar 13 elevi au fost promovați, iar 7 elevi erau corigenți la patru, cinci și chiar șapte obiecte. La sfîrșitul anului, am avut 13 elevi corigenți. Desigur, există loc pentru mai bine și sînt convins că mai binele acesta se va realiza. La propunerea colegei mele, profesoara Ioana Mantu, ne vom strădui ca la materiile rezistență, topografie și chimie, să nu existe medii sub 7.*

*

Sîntem un grup **de excursioniști din Deva** *și în această calitate am colindat de curînd Oltenia și Muntenia. Pe lîngă multele lucruri frumoase și interesante cu care ne-am întîlnit la tot pasul, nu credem că e bine să trecem fără să vedem și unele stări de lucruri nemulțumitoare, de neglijență și nepăsare față de oameni. Sesizările noastre privesc mai ales starea deplorabilă din unele stații de cale ferată. Ne întrebăm de ce nu se poate să domnească în toate gările noastre ordinea și curățenia din gara Pitești, de pildă. De mirare că în stația Craiova — unde, dealtfel, se află și sediul Regionalei CFR — lipsurile sînt cu duiumul, începînd cu apa de băut existentă numai la arteziene (dar cum să umpli sticla la arteziene nu explică nimeni), continuînd cu lipsa difuzoarelor la toate peroanele și sfîrșind cu situația intolerabilă din sălile de așteptare — lipsă de spațiu, dezordine, murdărie. Dealtfel, starea de proastă întreținere din sălile de așteptare am constatat-o și în gara Piatra Olt, dar mai ales la Golești. Această stație, de legătură, este gospodărită cum nu se poate mai prost. Niște măsuri birocratice de economisire a luminii electrice, care nu țin seama măcar de calendar, fac ca de la ora 7 dimineața în sălile de așteptare și în fața caselor de bilete să fie întuneric, încît călătorii nici nu pot măcar să-și numere banii. Sala de așteptare este total inutilizabilă fiind transformată în cameră de lucru pentru unii lucrători ai stației, iar altă sală este îngrozitor de murdară, cu bănci rupte. Nu e păcat ca atîtea eforturi, depuse în toate domeniile de activitate — și chiar și la CFR — să fie umbrite de asemenea crasă lipsă de grijă și de responsabilitate?*

*

Fîntînile din comuna Zărneștiul județul Buzău, vor fi în curînd doar obiecte de muzeu sau de studiu pentru cei ce vor dori să întocmească o monografie a comunei. S-a luat hotărîrea ca Zărneștiul să fie alimentat cu apă potabilă și s-au și alocat fonduri în acest scop. Lucrările sînt sprijinite prin acțiuni de muncă patriotică ale locuitorilor comunei pentru grăbirea lucrărilor de săpături **(Bănică Dobre,** *Buzău).*

*

În aceste zile de iarnă — ne scrie **Dumitru Păpușoiu** *— Casa orășenească de cultură din Tîrgu Frumos — Iași desfășoară o activitate rodnică atît la sediul ei, cît și în afară. Așa, de pildă, a organizat recent, la Clubul tineretului din localitate, o expunere legată de apropiatele alegeri de deputați. Tema expunerii — Perfecționarea democrației noastre socialiste. În același sens a avut loc, la secția covoare a întreprinderii «Carpați», o dezbatere cu subiectul «Organizațiile de masă din orașul nostru, factor activ al dezvoltării localității». În sfîrșit, mai consemnăm activitățile pionierești din cadrul acțiunii denumite «Asaltul Carpaților», desfășurate la sediul Casei orășenești de cultură, cît și la unele obiective economice ale orașului.*

*

Militon Cosmaschi, *din comuna Stulpicani, satul Gemenea, județul Suceava, roagă — prin intermediul revistei — pe cei în drept să revadă repartizarea filmelor de cinema în unele localități din județ, cum ar fi Slătioara, așezare de larg interes turistic din nordul Moldovei. Întreprinderea cinematografică-Suceava ar trebui să înzestreze acest sat frumos, unde trăiesc mulți crescători de animale, muncitori forestieri și mineri, cu un aparat de proiecție, iar dacă deocamdată nu e chip, să trimită periodic aici caravane cinematografice.*

POȘTA REDACȚIEI

Nicolae Nedelcu — Tulcea. La data apariției acestor rînduri, credem că în locuința dumneavoastră s-au instaurat pacea și liniștea. Gălăgiosului colocatar Ion Luchiță, certat cu normele de bună conviețuire, i s-a aplicat ceea ce i se cuvenea: evacuarea din locuință, conf. art. 24 din Legea nr. 5/1973.

Aron Căta — Hunedoara. Cum se spune: jos pălăria pentru buna deservire de către personalul de la «Dacia»-Sebeș. Cînd se va ivi prilejul îi vom vizita și noi. Sperăm să se confirme aprecierile dumneavoastră.

Petre Lenghel — Sighetu Marmației. Păcat. Informația (dealtfel interesantă) despre festivalul folcloric «Marmația '74» ne-ați trimis-o mult prea tîrziu după desfășurarea acestuia.

Ana Prisecaru — Piatra Neamț. În anul 1975 (ne informează Consiliul popular municipal) vi se va atribui o locuință din cota C.L.F. Neamț.

Ion Sărăroiu — Tecuci. Orice persoană încadrată în muncă poate să se transfere, de regulă în interesul serviciului ori la cerere, în condițiile legii, într-o altă unitate din aceeași ramură. În cazul că persoana respectivă nu este de acord, pentru motive sau situații temeinic justificate, transferul nu poate avea loc.

Niculina Pop — Cluj-Napoca. Vă plîngeți că nimeni nu aude sau mai bine-zis nu vă răspunde la semnalele dumneavoastră în legătură cu poluarea fonică, nerespectarea unor condiții minime cerute de igienă, produse de uzina Tehnofrig, în incinta căreia aveți locuința. Să sperăm că pe această cale cei în drept vor auzi și vor lua măsurile ce se impun.

Marin Chiuaru — Făurei. Pensia de orice fel nu poate fi mai mare decît retribuția tarifară pe baza căreia a fost calculată (art. 63, al. 1 din Legea nr. 27/966).

Dan Precup — București. «Din lumea animalelor» nu s-a reținut nimic.

Elisabeta Dascălu — Motățel. De la «Rompres-filatelia» (București, Calea Griviței, nr. 64) aflați condițiile efectuării de abonamente la presa de peste hotare.

Victor Pop — Zalău. În legătură cu localizarea istorică a Gurăslăului, vă recomandăm să citi articolul semnat de prof. univ. dr. Dumitru Alma din «Flacăra» (28 decembrie 1974).

MARGA NEDELEA

«FLACĂRA» nu ia în consideratie scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Si nu uitati să vă iscăliti.

Întrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Horst Sindermann, președintele Consiliului de Miniștri al R.D. Germane, s-a desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie.

În timpul convorbirii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul V.E. Dîmșîț, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

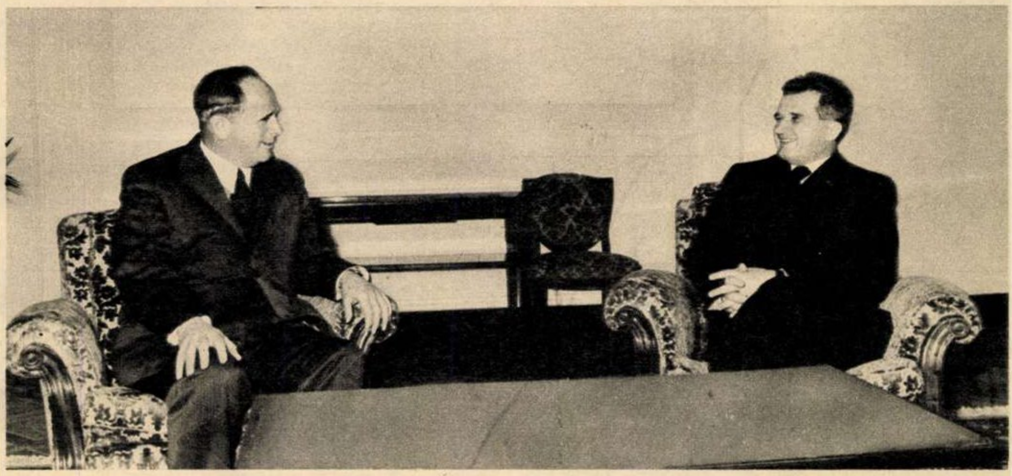

PENTRU STABILIREA UNUI CLIMAT DE DESTINDERE ȘI COLABORARE ÎN LUME

În ziua de 9 ianuarie 1975 tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe ministrul comerțului din Republica Sri Lanka, T.B. Illangaratne.

La întrevederea desfășurată într-o atmosferă cordială, prietenească, au fost abordate numeroase probleme de interes comun pentru cele două state. În timpul convorbirii s-a apreciat îndeosebi cooperarea economică și tehnico-științifică dintre România și Sri Lanka și s-a studiat posibilitatea extinderii acestei cooperări precum și a intensificării schimburilor comerciale, arătîndu-se că prin aceasta se contribuie la strîngerea relațiilor dintre cele două popoare.

În aceeași zi președintele Nicolae Ceaușescu a avut o convorbire cu ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Marii Britanii la București, Derick Rosslyn Ashe, în legătură cu încheierea misiunii sale în România.

Vineri, 10 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe tovarășul Horst Sindermann, președintele Consiliului de Miniștri al R.D. Germane, membru al Biroului Politic al C.C. al P.S.U.G., care a făcut o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

Desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, întrevederea a constituit prilejul unor dezbateri fructuoase a problemelor referitoare la relațiile dintre cele două state, a posibilității extinderii cooperării economice și tehnico-științifice dintre ele. S-au abordat, de asemenea, probleme ale vieții politice și economice internaționale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Horst Sindermann s-au exprimat în favoarea convocării cît mai grabnice, la nivel înalt, a ultimei faze a Conferinței general-europene.

După convorbiri, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au reținut la dejun pe oaspeții din R.D. Germană.

În ziua următoare, președintele Nicolae Ceaușescu a primit delegația militară a Republicii Zair, condusă de generalul de corp de armată Bumba Moaso Djogi, căpitan-general al forțelor armate zaireze. Atmosfera caldă, prietenească a întîlnirii a fost o urmare firească a relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală statornicite între România și Republica Zair.

Marți, 14 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut o convorbire desfășurată într-o atmosferă cordială cu ministrul finanțelor și petrolului din Kuweit, Abdul Rahman Salem Al Ateeqi. Cu acest prilej au avut schimburi de păreri în legătură cu realizarea acordurilor dintre cele două state, a găsirii de noi căi pentru dezvoltarea, în continuare, a colaborării economice bilaterale. Totodată, au fost examinate unele probleme ale vieții economice internaționale.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit la 15 ianuarie pe V.E. Dîmșîț, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., președintele Comitetului de Stat pentru aprovizionarea tehnico-materială.

In timpul convorbirilor desfășurate într-o atmosferă caldă, tovărășească, s-a exprimat convingerea că relațiile de colaborare economică româno-sovietice, relații ce cunosc o extindere continuă, sînt o expresie a bunelor relații de prietenie și cooperare statornicite între P.C.R. și P.C.U.S., între România și Uniunea Sovietică, între popoarele român și sovietic.

Întîlnirile avute de primul bărbat al României cu reprezentanți ai diferitelor popoare au subliniat încă o dată principiile nobile care stau la baza politicii externe a țării noastre, au relevat din nou importanța pe care o acordă statul nostru stabilirii unui climat de destindere și colaborare în lume.

GEORGE ARION ■

Alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare, care vor avea loc în luna martie, vor constitui un important eveniment politic, întregul popor manifestînd, prin votul pe care îl va da candidaților Frontului Unității Socialiste, adeziunea deplină la hotărîrile Congresului al XI-lea, la politica internă și externă a partidului și statului nostru, hotărîrea fermă de a înfăptui neabătut Programul Partidului Comunist Român de ridicare a țării pe noi culmi de progres și civilizație. Totodată, alegerile vor constitui și o puternică afirmare a democrației noastre socialiste, a participării maselor largi populare la conducerea întregii vieți economico-sociale, la făurirea în mod conștient a propriului lor viitor.

NICOLAE CEAUȘESCU

ALEGERILE DE DEPUTAȚI- EVENIMENT DE ÎNALTĂ RESPONSABILITATE CU REZONANȚE ÎN TIMP

La 9 martie a.c. cetățenii Republicii Socialiste România, oriunde se vor afla, în patrie sau dincolo de hotarele patriei, vor vota și alege deputați în forul suprem al statului — Marea Adunare Națională — și în consiliile populare. Pentru a ilustra însemnătatea acestui eveniment, revista noastră a adresat cîteva întrebări tovarășei MARIA GROZA, vicepreședintă a Marii Adunări Naționale, membră în Biroul Consiliului Național al Femeilor.

Întrebare: *V-am ruga să ne vorbiți despre cadrul social-economic, despre temperatura la care se vor desfășura alegerile. Cum ne puteți caracteriza acest eveniment politic?*

Răspuns: Am încheiat de curînd un an marcat de evenimente cu semnificație excepțională în viața poporului român, în evoluția României, pe calea progresului economic și social, a civilizației socialiste. Mă gîndesc, de pildă, la istoricele documente programatice adoptate de Congresul al XI-lea. Ele deschid perspective minunate viitorului patriei noastre. Realizarea lor depinde de picătura de efort a fiecăruia, de participarea angajată, conștientă dar și dinamică a acestui popor-constructor, la traducerea în viață, etapă cu etapă, a obiectivelor stabilite în Directive, în Programul partidului. Cadrul social-economic este conturat de aceste documente. Perspectiva este luminoasă, iar anul în care am pășit marchează debutul unei activități de o amploare și complexitate fără precedent.

Alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și consiliile populare se înscriu în acest cadru ca un eveniment specific de mare însemnătate; un act de înaltă responsabilitate socială, cu rezonanță, dacă vreți, în timp, dar mai ales pentru următorii cinci ani cît va fi durata celei de-a VII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale. Și dacă în general alegerile de deputați — începînd cu primele alegeri libere din 1946 — au dus la mobilizarea maselor de oameni ai muncii, la înfăptuirea programului de construcție socialistă a țării, cu atît mai mult de astă dată, campania alegerilor, care practic, odată cu anunțarea datei, a început, va pune în mișcare un nou potențial de energie, de capacitate creatoare. Va duce la identificarea, dar și la activizarea unor noi resurse umane și materiale, în vederea realizării înainte de termen a cincinalului și pregătirea condițiilor optime pentru trecerea la înfăptuirea directivelor privind dezvoltarea economică și socială a țării pe perioada 1976-1980. Cu un cuvînt, evenimentul alegerilor va determina cu certitudine o participare cetățenească mai activă la traducerea în viață a întregii politici interne și externe a partidului.

Întrebare: *Care este programul electoral al actualei campanii de alegeri?*

Răspuns: Manifestul Frontului Unității Socialiste va avea la bază, așa cum a hotărît plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, din 18 decembrie 1974, documentele programatice adoptate de Congresul al XI-lea: Raportul Comitetului Central prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Programul partidului, Directivele cu privire la planul cincinal 1976-1980. Cu un astfel de program electoral Frontul Unității Socialiste se angajează în măreața și cutezătoarea operă de construcție a patriei socialiste.

Întrebare: *Legea electorală a adus unele îmbunătățiri în practica alegerilor. Este vorba de o perfecționare a sistemului nostru electoral, de lărgirea cadrului democratic al alegerilor. În ce constă această perfecționare și ce semnificație are în viața socială și politică a țării?*

Răspuns: În spiritul prevederilor Programului adoptat la Congres, cu privire la perfecționarea activității organelor supreme și locale ale puterii de stat, în etapa actuală, sesiunea din decembrie a Marii Adunări Naționale a adus unele modificări constituției și s-a votat noua lege electorală. Ele reflectă preocuparea pentru creșterea rolului și răspunderii deputatului în întreaga viață socială și politică a țării, pentru participarea tot mai substanțială a cetățenilor la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului.

Legea electorală consacră dreptul Frontului Unității Socialiste de a depune candidaturi pentru Marea Adunare Națională și consiliile populare, cu precizarea dreptului de a depune două sau mai multe candidaturi pentru unul și același loc. Se dă, astfel, posibilitatea cetățeanului să opteze în alegere pentru cei care dovedesc mai multă competență, inițiativă, spirit gospodăresc, pentru cel pe care-l consideră într-adevăr cel mai bun dintre cei mai buni.

Întrebare: *Legea mai prevede reducerea numărului de deputați în Marea Adunare Națională, a duratei mandatului unor deputați și chiar retragerea mandatului. Ce ne puteți spune despre aceste noi reglementări?*

Răspuns: Este știut că Marea Adunare Națională e un organ cu atribuții și răspunderi însemnate. Atît în domeniul activității legislative, în îndeplinirea funcției de control asupra dezvoltării economice și sociale, a modului de aplicare a legilor țării, a înfăptuirii politicii interne și externe a partidului și statului, cît și în celelalte direcții. Importanța stabilirii noii componențe a Marii Adunări Naționale prin hotărîrea de reducere a numărului de deputați de la 456 la 349 apare evidentă. De ce? Se ivește posibilitatea ca forul suprem al puterii de stat să acționeze cu mai multă operativitate. Va putea stabili responsabilități fiecărui deputat. Pe de altă parte stabilirea duratei mandatului deputaților pentru consiliile populare comunale, orășenești și municipale la doi ani și jumătate în loc de cinci ani, reducerea numărului de deputați la toate organele locale ale puterii de stat, instituirea birourilor, ca organe executive ale consiliilor populare comunale, orășenești și municipale, sînt măsuri care vor asigura o mai mare mobilitate și eficiență în soluționarea multiplelor probleme, în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin; asigură un caracter mai operativ și mai concret de lucru. Cît privește reglementarea procedurii de retragere a mandatului deputatului care nu activează, săvîrșește abateri sau alte fapte incompatibile cu mandatul pe care-l deține, se înscrie în același cadru al lărgirii democrației socialiste. Este drept și spre folosul general al societății ca atunci cînd un deputat nu mai poate să-și exercite mandatul — indiferent din ce motive — să fie înlocuit.

Întrebare: *Campania alegerilor va însemna și o complexitate de activități politice și organizatorice, va fi vorba de o largă manifestare a inițiativei cetățenilor. Ce influență credeți că poate exercita asupra educării maselor largi de alegători?*

Răspuns: Într-adevăr, urmează o perioadă bogată în acțiuni politice și organizatorice. S-a făcut determinarea circumscripțiilor electorale, va fi dat publicității Manifestul Frontului Unității Socialiste. Se vor desemna candidații în alegeri, vor avea loc în întreprinderi, instituții, în toate satele și orașele, întîlniri ale candidaților cu alegătorii, în care vor fi dezbătute problemele generale și specifice ale activității economice și sociale. Alegătorii vor fi informați și vor avea posibilitatea să cunoască mai în amănunt liniile directoare ale dezvoltării societății noastre. Vor putea să aplice indicațiile documentelor la nevoile concrete ale satelor, orașelor, chiar ale circumscripției lor. În această perspectivă actuala campanie electorală va însemna fără îndoială o intensificare a educației politice a oamenilor, se va afirma ca o adevărată școală a responsabilității civice pentru fiecare alegător. Va trebui făcută o largă propagare a codului principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste. Aceste acțiuni vor determina în rîndul maselor de cetățeni o participare mai competentă, cu mai multă convingere la luarea deciziilor în toate acțiunile viitoare, cît și în exercitarea dreptului fundamental al alegătorilor.

Interviu realizat de
N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■
fotografie de
VASILE MOLDOVAN ■

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

OMUL— INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

singurătatea inventatorului

Drumul cel mai scurt al unei invenții este drumul parcurs de o invenție ce poartă semnătura unei autorități în materie! A, nu, nu e vorba de o revelație! E firesc să fie așa, e foarte firesc chiar, sau cît se poate de firesc. Vreau să spun: o invenție semnată Dobre I. Dobre are o șansă dintr-o mie s-o ia înaintea unei invenții semnate, să zicem, Boyle-Mariotte. Deci, drumul unei invenții începe, ca să zic așa, de la coadă la cap, adică de la semnătură.

Invenția inginerului Florin Mihăilescu, șef al secției studii hidrogeologice din I.S.P.I.F., a pornit firește de la o necesitate, cu alte cuvinte de la o nevoie. Necunoscutului, pe atunci, Florin Mihăilescu i se contesta exact ceea ce nu avea și nici nu ținea să obțină cu orice preț: calitatea de inventator. Comisii, tribunale, alte comisii, drum al uzurii nervoase peste ani, și nu atît peste, cît prin ani, luni, săptămîni, zile și ore. «Rămăsesem singur. Nu e un secret pentru nimeni că în asemenea împrejurări puțini sînt cei dispuși să te urmeze în comisii, tribunale... Dacă am fi fost doi, poate eu, unul, aș fi lăsat-o baltă. M-aș fi putut adresa profesorului meu, academicianul. Ideea exista, era a mea și era cum e și azi: bună. Semnătura lui m-ar fi scutit de toate angaralele. Da, îmi ziceam, dar dacă propunerea mea l-ar jigni, eminent și drept cum l-am cunoscut? Și mă mai dă și pe ușă afară... Dar, mai chinuitor decît gîndul ăsta, era celălalt: dacă nu mă dă afară, ci dimpotrivă acceptă...? Ce-aș fi înțeles atunci din viața mea? Din viața lui? A noastră?... Iată-mă deci singur. Eu sau nimeni! Habar n-aveam cîte sînt în stare să îndur și poate nici n-aș fi aflat vreodată... Deși, mai e ceva: dacă n-aș fi simțit întreaga responsabilitate pe umerii mei, poate nici n-aș fi putut lupta atîta!

NICOLAE CRISTACHE ■

FAPTELE ȘI VORBELE

cerneala cu colesterolul crescut

«Flacăra» s-a oferit să-mi găzduiască o rubrică pe care am ținut-o acum cîțiva ani în «Luceafărul». Nu pot decît să-i mulțumesc lui Adrian Păunescu, încurajatorul ei atunci și astăzi, asigurîndu-l că voi căuta să o păstrez într-o cît mai vie actualitate.

Faptele, continuu să cred, e bine să treacă înaintea vorbelor. Vorbele, cînd au puterea să miște sufletele, declanșează actele oamenilor, dar ca să nu-și piardă această prețioasă însușire trebuie să rămînă apoi modeste, îndărătul faptelor și să le lase a grăi ele singure. Altfel zis, cuvintele e sănătos să aibă mereu o anumită transparență prin care să se vadă suportul lor real. Fără el riscă să sune curînd a gol. În nici un caz, vorbele nu trebuie să se lăfăie și să acopere cu o opulență opacă faptele. Trăim într-o epocă și o lume plină de realizări incontestabile. Un serios cusur al literaturii noastre e că nu știe îndeajuns să le scoată la lumină fondul eroic tocmai prin simplitatea lui elocventă. Strictele știri sosite de pe șantiere, din uzine, laboratoare și cooperative agricole cuprind adesea o încărcătură poetică superioară versurilor sau reportajelor publicate prin gazete. În nu puține romane foarte groase și vorbitoare, căutăm faptele cu luminarea, cînd numai de ele nu ducem lipsă. Am sentimentul că literatura noastră suferă de o îngrășare a vorbelor. Cuvintele mari au pornit să o inunde, întunecînd acțiunile omenești dificile, dramatice și mișcătoare prin noblețea lor anonimă. Ne izbim de o supărătoare umflare a limbajului. În loc de societate sau urbe, găsim că e mai elevat să spunem... «cetate». Pe un vrednic montor, care lucrează la înălțimi mari, îl botezăm «alpinist de coloane». Constructorii blocurilor din diferite orașe ale țării devin ziditori de «catedrale» și așa mai departe.

Lucrurile ar mai merge, dacă după asemenea metafore pîntecoase n-ar dispărea exact faptele concrete, demne de laude și realul chip omenesc al celor care le săvîrșesc.

Medicina ne previne împotriva îngrășării, oriunde ar apărea ea. Și vorbele, cînd ajung obeze, riscă să-și piardă agilitatea și, în loc să săgeteze inimile, se tîrăsc, gîfîind, fără a le putea atinge. Peste munca încordată a plugarului vorbăria prea abundentă și umflată sună a bîzîitură de muscă. Să ne aplecăm mai bine încă o dată urechea la lecția simplității lui Virgil: «Cînt omul și faptele lui...»

OVID S. CROHMĂLNICEANU ■

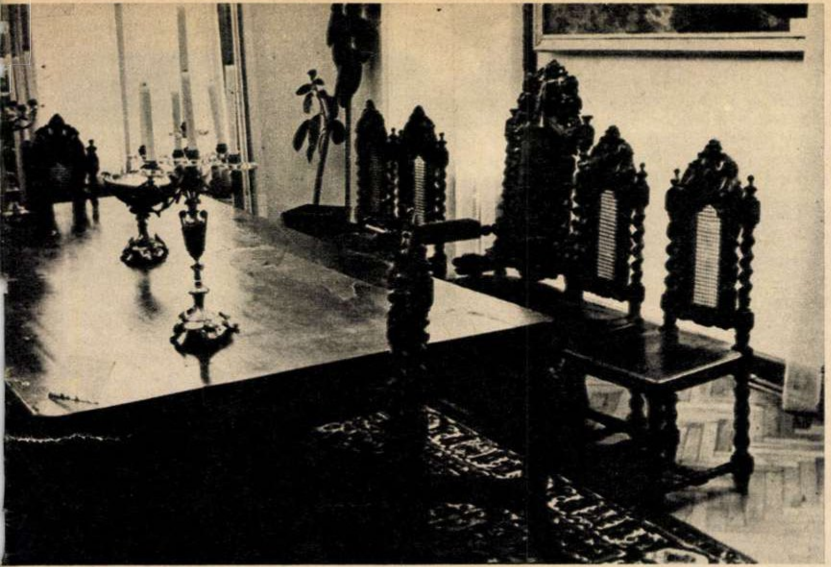

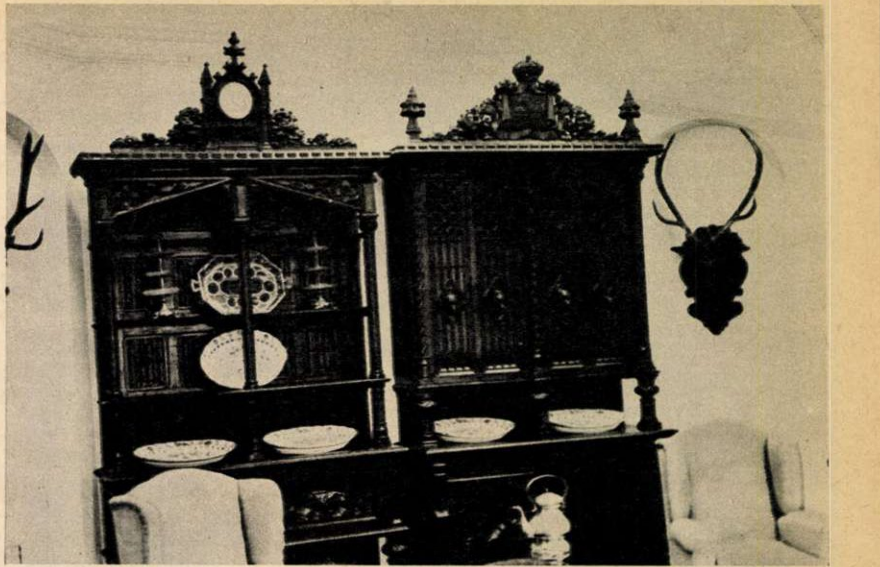

RUGINOASA:

recviem pentru un castel

Sala de consiliu (reconstituită la Muzeul Unirii din Iași) (stînga).

Mobilă aflată în palatul de la Ruginoasa (sus).

Obiecte de toaletă ce au aparținut Doamnei Cuza (Muzeul Unirii din Iași).

Fotografii de IOAN NEGREA ■

1.

De la Pașcani către Iași, trenul urcă domol spre cumpăna apelor dintre Prut și Siret, spre Ruginoasa lui Cuza Vodă. Sub priviri se întinde pămîntul moldovenesc, pămînt vechi, în care s-au aflat pînă și vase neolitice, în trei culori, lucrate într-o tehnică remarcabilă și cu un deosebit simț al formei și al ornamentului, și, de la înălțimea uneia din crispările sale, de pe culmea dealului lui Drăghici, văd norii oglindindu-se într-un iaz văduvit,la ceasul acela al primăverii, de rațe și lintiță, văd valea îndepărtată a Siretului și, printr-o fereastră a zării, mult mai departe, Panaghia și Oculașele Ceahlăului. Mai aproape — castelul prin care s-au perindat Sturdzeștii, Ghiculeștii, Roznovăneștii, unul dintre cele mai frumoase ale Moldovei... Săndulache Sturdza, după ce l-a zidit — pe la 1800 — îl lasă moștenire lui Costache Sturdza, vărul domnitorului Mihail. Odată cu acest «om josnic și arogant», poreclit «bețivul», istoria zidurilor împlinite în stil gotic se precipită, dar, deocamdată, cea care avea s-o domine, prea frumoasa Marghiolița Ghica, e încă departe de noi. În 1824, după un amor cu poetul Beldiman, se căsătorește la Constantinopol cu beizadeaua Nicolae Sturdza, avînd ca oficiant pe însuși patriarhul Chrisantos și înainte de al doilea război din veacul acela al rușilor cu turcii, revine în țară cu o corabie. După pacea de la Adrianopol se părea că ar fi vrut să plece în Rusia cu generalul cneaz Muhamov, dar îl pălmuiește dintr-o pricină necunoscută și revine în Iași din Sculeni, pentru a se recăsători cu marele logofăt Costache, un bărbat trecut de 60 de ani, stăpînul de atunci, cum am mai spus, al Ruginoasei.

Și ce se mai întîmplă aici, pînă în 1862, cînd Vodă Cuza, om nesuperstițios, cumpără zidurile intrate de-acum în ruină, între care cursese sînge?... În călătoria de nuntă, prin Rusia, Nicolae Roznovanu, îndrăgostit lulea de Marghiolița, o urmărește din hotel în hotel. La întoarcere, Costache îi îngăduie tinerei sale soții să se retragă la Ruginoasa, sub paza a zece arnăuți și 50 de plăieși. Nicolae însă trece prin toate capcanele întinse pe drumul spre Iași, hăcuiește poarta castelului cu securile oamenilor săi, doboară apărătorii de pe ziduri, prin unul din arnăuți îl înjunghie pe Săndulache, fiul încornoratului, lăsîndu-l mort pe scara din stejar masiv și fuge cu Marghiolița «leșinată» la castelul din Stînca, aproape de capitala de atunci a Moldovei... Și restul nu mai contează. Costache va fi înmormîntat la Ruginoasa și, din 1862 pînă în aprilie 1864, cînd se va odihni aici cîteva zile, Cuza Vodă restaurează castelul, îl mobilează cu gust, primenește treptat aerul din saloanele sale, saturîndu-l cu o noblețe al cărei parfum îl simțim adiind pînă azi.

2.

Și de la Iași spre Pașcani, în primăvara anului 1923, cînd se împlineau cinci decenii de la moartea domnitorului, drumul lui Ioan Simionescu și al unui număr oarecare de studenți urca lin, oprindu-se în capul scării din stejar pe treptele căreia fusese ucis Săndulache, între opt stîlpi terminați cu capiteluri, ce suportau cîndva frumoase plante exotice. În castel era instalat acum un spital de copii. «Dacă n-ar fi țintuit, pe peretele cancelariei, chipul domnitorului pe o foaie ruptă dintr-un călindar» — mărturisea îngîndurat profesorul, nimic nu ar mai fi amintit pe marele Cuza. Și totuși, în aerul dintre arborii bătrîni și stufoși, «împletitură de sălcii, plopi, arțari și brazi», mai stăruiau uralele cu care țăranii — altfel decît cei de altădată, aduși cu forța, noaptea, s-o aclame pe Marghiolița, la lumina făcliilor — își întîmpinau dezrobitorul. Și viața lui Cuza, într-adevăr, s-a legat de Ruginoasa și prin fapte mari, și prin fapte mici, pînă la înmormîntarea sa pe aceste meleaguri. Cum?

Iată cîteva dintre fapte: în iulie 1863 ajunge aici o scrisoare a lui Baligot de Beyne către Doamna Elena Cuza, în privința celor din opoziție, care nu voiau să-și achite impozitele; în septembrie 1864, Mihail Kogălniceanu, primul ministru, îi scrie aici domnitorului, apoi îi telegrafiază, ca și Ludovic Steege, în pricini privind împroprietărirea țăranilor; Ghiță Alevra, rudă, se pare, a lui Costache Negri, trimite aici mașinile agricole comandate de Cuza, mașini care vor fi puse în funcțiune de un mecanic trimis de Liebrecht, ministrul poștelor; la 8 septembrie 1864, principele semnează aici decretul de numire a lui Daniel Kirițescu în postul de prefect de Mehedinți și tot aici aprobă instituirea «Ordinului Unirii», printr-un decret care nu va mai fi dat publicității, dar care va servi totuși ca model pentru «Steaua României» de la 1877; printr-o telegramă confidențială, generalul Florescu propune lui Cuza, aflător la Ruginoasa, suspendarea ziarului «Opiniunea Națională», care lovea în șeful statului și tot la Ruginoasa, în 6 iulie 1865, Cuza dă o ordonanță privind administrarea țării în timpul absenței sale; revine aici după cura de la Ems; mai înainte, aici primise Doamna Elena vestea morții poetului Barbu Paris Momuleanu; în sfîrșit, după un an de la abdicare, Cuza ar fi vrut să se așeze, împreună cu familia, ca un simplu cetățean, la Ruginoasa, dar principele Carol i-a refuzat acest drept; tot în 1867, generalul Florescu o găsește aici pe Doamna Elena, în deplină sănătate, fapt pe care-l comunică lui Cuza, la Döbling; curînd, Cuza renunță să mai revină aici: «nu vrea — cum consideră istoricul C.C. Giurescu — ca prezența lui să dea prilejul unei aventuri care să pericliteze interesele României» și în mai 1873 trupul îmbălsămat al celui dispărut fu adus la Ruginoasa.

«Cînd trenul mortuar se opri în gara Ruginoasa — adaugă același istoric — o mulțime imensă era de față. Sicriul de metal fu coborît din vagon de șase țărani care, așezîndu-l pe o năsălie neagră, îl purtară în biserică; aici, la cele patru colțuri ale catafalcului făcură de strajă doi țărani și doi ostași». «Nu greșalele lui l-au răsturnat pe Cuza» — ar fi spus, în această împrejurare, Mihail Kogălniceanu —, «ci faptele lui cele mari». «Printr-o genială intuiție a datoriei, omul s-a transformat» — ar fi scris, mai tîrziu, Nicolae Iorga. Dar, atunci, ce ar fi putut spune țăranii și ostașii, cei ce i-au stat de strajă la catafalc?

3.

Să fie adevărat că domnitorul «pe cei de jos i-a cunoscut după ce a luat domnia»? În urmă cu 50 de ani, cei pe care Cuza îi dezrobise aveau încă memoria limpede. «Acolo era un chioșc de sticlă, în fața iazului azi plin de urzici» — își amintea unul. «Acolo stăteau ceasuri întregi Domnul și Doamna. Eram băiat de vreo șapte ani cînd i-am văzut. Venise lume de pe lume să-i întîmpine. Șase bătrîni de-ai noștri le-au ieșit înainte cu o pîine făcută măcar dintr-o dimirlie de făină. Abia o duceau. Un altul ținea sarea, iar alți doi un berbec frumos cu coarnele împodobite cu cordele» — își mai aminteau oamenii. «Uite, colo, în cerdacul plin de copii acum — spuneau alții — s-a arătat Domnul. Parcă-l văd: înalt, frumos și cu fireturi numai de aur. Domnitorul grăi norodului și apoi dădu poruncă să se desfunde un butoi de vin. Ce vremuri, domnule! Ce mîndrețe era pe aicea. Cum s-au schimbat toate în scurtă vreme...»

Schimbarea, în fapt, rezulta din destinul castelului de la Ruginoasa. Cuza Vodă se odihnise cîteva zile acolo, în aprilie 1864 și a revenit după semnarea legii de împroprietărire a țăranilor, cînd cei scăpați de «robia boierescului» l-au întîmpinat în număr mare să-i mulțumească. Aproape toată luna septembrie 1864, de aici, Cuza a urmărit îndeaproape aplicarea legii, a aprobat instrucțiunile guvernului cu privire la efectuarea muncilor agricole, a fost la curent cu numirile și destituirile de primari și prefecți. A mai descins în Ruginoasa pe la mijlocul anului 1865, venind de la Galați, unde își înmormîntase mama, și tot aici revine de la Ems, aici, «unde marele domn a avut singurele răstimpuri de liniște și destindere în cei șapte ani de încordare și de creație continuă». Cînd moare, la Ruginoasa se arborează steaguri în bernă. Doamna Elena, cu toate acestea, a continuat să locuiască în castel, dar în 1888 se sinucide Costache, fiul ei adoptiv, iar în 1889 al doilea ei fiu adoptiv, Alexandru, se logodește cu Maria Moruzi, strănepoata fanariotului Constantin, care, la 18 august 1778, poruncise să fie decapitat Ioniță Cuza, străbunul soțului ei. Și moare și Alexandru în Spania, iar Ruginoasa intră în proprietatea Mariei Moruzi, care, apoi, acolo, întreține relații amoroase cu Ionel I.C. Brătianu, fiul complotistului din februarie 1866. Fapte triste ce n-au intrat în legendă, pentru că legendele, ei bine, legendele se hrănesc din ceea ce este pur în viața eroilor lor.

4.

Cuza Vodă este un personaj legendar, cu o aureolă ce încă mai continuă să-și împlinească strălucirea. Și nu ne poate fi indiferent mecanismul prin care un om, abandonîndu-și înfățișarea lumească, se transformă în mit. Încă de la începutul secolului, înainte de a se petrece din viață, Doamna Elena mutase rămășițele pămîntești ale domnitorului, de sub umbra arțarilor, în biserică, sub o piatră voievodală, într-o raclă din argint, vegheată de o candelă și de o placă lămuritoare, din marmură neagră. Acum ea este depusă în Iași la Trei Ierarhi. Astfel, la Trei Ierarhi, ceea ce a fost cîndva un domnitor, s-a aureolat cu o nouă legendă.

5.

În urmă cu cîteva ore, în gara din Roman, priveam în lungul șinelor, spre semafoarele care, cu lumina lor roșie, închideau drumul rapidului către miazănoapte. Acum mă aflu în Ruginoasa și, însoțit de Ion Costache Vatamanu, îngrijitorul bisericii în care s-au odihnit, pînă către sfîrșitul războiului, oasele domnitorului, rătăcesc fără glas prin ceea ce a fost cîndva parcul unuia dintre cele mai frumoase castele ale Moldovei. Războiul care a distrus și biserica și castelul — recent restaurat — a răvășit și vegetația altădată luxuriantă: numai trei copaci, cărora nu pot să le ghicesc neamul, au mai rămas în picioare. Numai cinci dintre oamenii «vechi» pe care i-am întîlnit au izbutit să mai îmi spună cîte ceva concret, trăit de ei sau auzit din bătrîni, despre Cuza și vremea lui, despre tribulațiile posterității acestuia. Aș putea să le redau, telegrafic, cuvintele. Ale septuagenarilor Petru Ilășoaia, fost portar la spitalul care a funcționat între cele două războaie în castel, și Ion Vîrtosu. Ale mai vechiului Gheorghe Bîrsanu pe care, la 95 de ani, l-am găsit săpîndu-și grădina, petic din peticul de pămînt pe care bunicul său îl primise cîndva de la Vodă Cuza. Sau pe cele ale amintitului Ion Costache Vatamanu, care ar fi cam acestea: «Cînd s-au distrus castelul, domnule ar fi fost ca și cum aș fi căpătat eu însumi o rană». Și totuși peste cuvintele care urmează nu mai pot trece atît de ușor. «Clopotul așezat pe pămînt, în preajma bisericii, care a fost turnat tocmai în 1817, a pleznit la moartea domnitorului» — susține Ion Rarița Hanciuc, om de 83 de ani. «Atît l-au sunat oamenii, și cu atîta durere, încît s-a înfierbîntat și a plezniț. Dar dacă îl bați într-un anume loc, ai să vezi că tot sună». Dealtfel, îmi spun, și memoria oamenilor, dacă o cercetezi în privința unui anumit om, este mereu vie.

În sfîrșit, pe lîngă schelele restauratorilor, din care abia s-a dezvelit castelul, prin una din spărturile zidului de incintă, revin la șoseaua spre Iași, lîngă ruinele poștalionului vechi. Prin valea Bahna alunecă trenuri. Mai sus, la «lutărie», a fost cîndva o așezare de olari. Drumul de altădată trecea prin ea, apoi, peste dealul lui Drăghici, în altă vale, în cea a lui Știubei. Iar dincolo, pînă în cupolele Trei Ierarhilor, se întinde partea de lume spre care privește acum, la o sută și doi ani de la moartea domnitorului în sîngele căruia au înviat voievozii, memoria noastră cernită. **MIHAI PELIN** ■

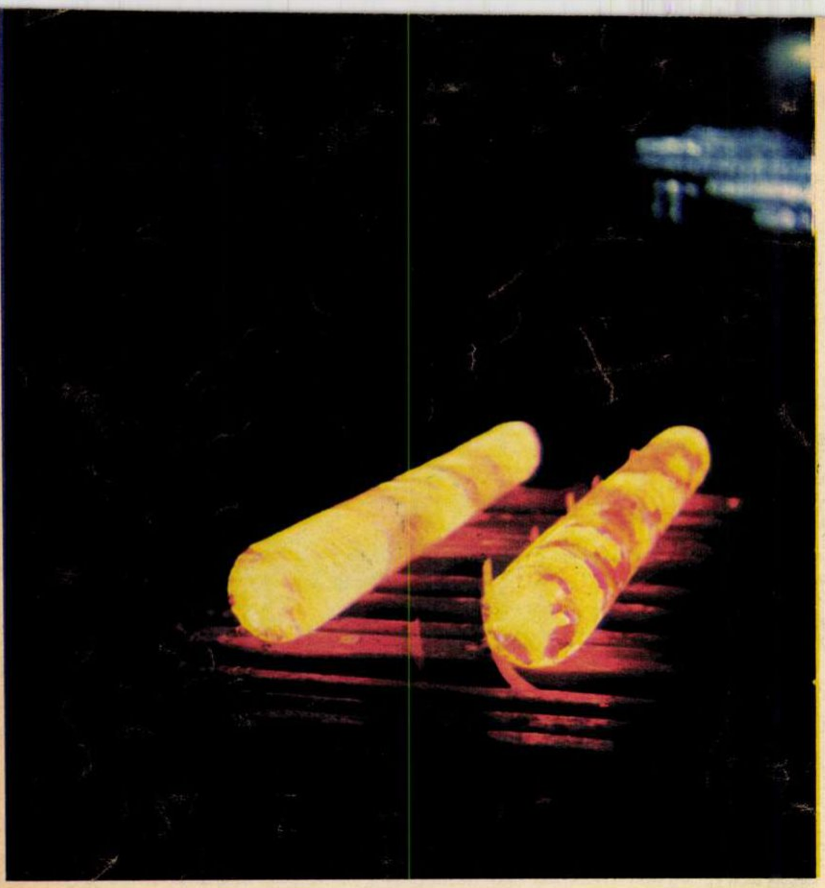

TINEREȚEA INTELIGENȚEI NOASTRE – O FORȚĂ VIE !

Cînd Ion Greavu, lăcătuș la mecano-energetică — un om scund și deosebit de vioi, în ciuda celor șaizeci de ani ai săi — a ieșit la pensie, întregul grup din subordine, format din tineri, i-a organizat o festivitate de rămas bun, pe cît de simplă, pe atît de sinceră și de impresionantă. Bătrînului i s-au oferit flori, i s-au cumpărat cîteva atenții, au băut împreună tradiționalul păhărel de despărțire... «*Atmosfera avea ceva de bunicul și nepoții!*» — îmi relatează astăzi evenimentul inginerul energetician Mircea Ivan, foarte tînărul secretar U.T.C. pe Întreprinderea de țevi «Republica» din București. Și mai adaugă: «Omul ăsta, Ion Greavu, nu a întîrziat niciodată de la lucru!» (Iar eu aveam să înțeleg abia mai apoi ce însemna, și mai ales înseamnă, acest lucru în condițiile de producție ale uriașei întreprinderi.)

*

Nici industria petrolieră (în special cea extractivă), nici cea chimică sau energetică, nici măcar industria alimentară din țara noastră, n-ar putea exista — n-ar putea obține rezultatele de performanță pe care le obțin — fără cei peste 5 000 de lucrători ai «Republicii», dintre care peste o treime o reprezintă tineretul (numai organizația U.T.C. numără peste 1 000 de astfel de băieți și fete — viitorul profesional și de încredere al întreprinderii).

Ce fac acești oameni? Simplu spus: *fac țevi!* Țevi de toate tipurile și dimensiunile, realizate din cele mai diverse materiale, născute prin extrem de complicate și de pretențioase procedee tehnologice. Inginerul Boris Sîrbulescu, cercetător științific principal, îmi reamintește cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite la Congresul al XI-lea al P.C.R.: «Ținînd seama de progresul tot mai rapid al științei și tehnicii contemporane, este necesar ca cincinalul viitor *să devină cincinalul revoluției tehnico-științifice, al afirmării largi a cuceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei românești*». Este și ceea ce facem noi, cei de la «Republica», astăzi — adaugă, comunicîndu-mi apoi cu justificată mîndrie că la ora actuală întreprinderea bucureșteană exportă din produsele ei în peste 30 de țări, asigurînd în același timp nevoile naționale, realizînd totodată noi sortimente de țevi cu caracteristici superioare, menite a reduce permanent importul, pînă la a-l anula în cele din urmă. Avînd în vedere că, pe plan internațional, costul țevilor a crescut în ultimii ani de trei și chiar de patru ori, acest aspect al producerii prin forțe proprii devine și mai important.

În ceea ce privește producția pentru industria petrolieră, de pildă, s-au realizat în ultima vreme — pe baza unor licențe proprii, renunțîndu-se la import — țevi de foraj adînc, de extracție și burlane de tubaj, necesare extracției și pompării petrolului de la mare adîncime. În domeniul ramurii energetice, cei de aici, de la «Republica», au înlocuit importul de țevi rezistente la temperaturi ridicate (sau foarte scăzute), aflîndu-se în perspectivă de a exporta chiar aceste produse. (Printre altele, aceste realizări au dus la posibilitatea construirii în România a unor cazane cu capacități mari, cum ar fi cazanul gigant de la Rovinari, de 1 035 tone abur oră.)

În sfîrșit, în ceea ce privește industria chimică, cea alimentară și alte ramuri, lucrătorii de la «Republica» au trecut recent la fabricarea de țevi din oțeluri inoxidabile — unicat în întreaga țară! — a căror valoare este de 10 ori mai mare decît cea a țevilor din oțeluri obișnuite. Toate cele de mai sus sînt rezultatele aplicării pe scară tot mai largă a unor procedee tehnologice ultramoderne (cum ar fi: tratamentul termic al țevilor în cuptoare cu atmosferă protectoare — tratament ce nu permite oxidarea lor la suprafață; controlul țevilor cu ultrasunete sau pulbere magnetică; efectuarea de probe hidraulice la mare presiune etc. — lucruri care poate nu spun prea mare lucru unui neavizat, dar care au dus «Republica» la dreptul de a ștampila fiecare produs cu însemnul de control internațional de mare performanță «A.P.I.» — înalt prestigiu, cîștigat prin munca, pasiunea și — de ce nu? — sudoarea celor de aici).

*

Atmosfera de la laminoare este fascinantă, atît lumina metalului incandescent cît și zgomotul produs de rostogolirea și stocarea uriașelor țevi te trimit la asocierea cu permanența unor trăsnete în imensele hale. Munca, aici, nu e defel ușoară, «nu ne aflăm nicidecum într-o farmacie» — îmi spune tînărul inginer Mircea Ivan — «în vara lui '68, cînd m-am prezentat la post, în prima zi eram amețit de-a dreptul, acum m-am obișnuit însă și, ceea ce e esențial în cealaltă muncă a mea, cea de secretar U.T.C., este faptul că știu acum să mă port cu nou veniții, le înțeleg primele și fireștile nedumeriri, primele temeri!»...

Majoritatea lucrătorilor sînt navetiști, ceea ce a dus, inevitabil, la fenomenul fluctuației — fenomen de care conducerea întreprinderii se interesează îndeaproape încercînd a-l combate cu toate puterile. Întîrzierile trenurilor de pe linia Oltenița–Titan (cele care duc și aduc grosul oamenilor), cît și *absolut de neînțeleasa pasivitate a I.T.B.*-ului (un singur autobuz și două tramvaie ajung aici din oraș, acestea fiind cu totul insuficiente ca număr și nelegate de principalele puncte ale Capitalei) creează probleme extrem de grave prezenței schimburilor, și nu atît prezenței, pentru că în marea lor majoritate oamenii sînt conștienți, se scoală cu cîte două ore mai devreme decît e necesar — dar și la fel, ajungînd cu două ore întîrziere, se naște astfel un plus de nesomn, de oboseală, care se resimte apoi în producție! Și — repet — munca, deși frumoasă și bănoasă chiar, nu e ușoară!

Cu toate acestea, numărul de absențe nemotivate s-a redus simțitor, iar cel al cazurilor de fluctuație de asemeni; în acest sens, cifrele actuale comparative cu cele de acum doi ani sînt evidente. Uzina, conducerea de partid, fac eforturi permanente pentru legarea oamenilor de întreprindere. În chiar zilele acestor însemnări, se dădea în folosință un cămin de nefamiliști de 300 de locuri, iar în plan, pe anul în curs, figurează încă 3 cămine de cîte 140 locuri fiecare (două dintre ele se vor construi în chiar incinta uzinei). Un alt aspect este acela că numai în cursul anului trecut 400 de lucrători au obținut buletine de Capitală, important mijloc de cointeresare după cum știm prea bine. Muncitorii de la «Republica» mai beneficiază de o cantină cu linie de autoservire, trei bufete, un club cu sală de spectacole etc. De asemenea aici funcționează Grupul Școlar «Republica», compus dintr-o școală profesională, un liceu industrial, cursanții avînd internat și cantină proprii pentru 2 000 de elevi. Sînt, iată, cîteva mijloace evidente de întîmpinare a dorinței fiecărui om de a trăi și munci civilizat. De a munci civilizat, pentru că rezultatele celor de aici sînt impresionante, și mă întreb dacă întotdeauna oamenii ăștia sînt răsplătiți după merit — dacă au adică acele condiții strict necesare pentru ambiționarea lor către și mai mult, către și mai bine...!?

*

Iată, din acest punct de vedere, părerea tehnicianului Gheorghe Popa, responsabil cu propaganda în cadrul comitetului de partid: «avem niște oameni minunați, care răspund chemărilor noastre!»

La ce fel de chemări au răspuns acești oameni? Iată, de pildă, una dintre ele: fiecare cadru tehnic a fost solicitat, printr-o largă campanie de masă, să rezolve — în cursul unui an — o problemă care să aibă valoarea retribuției sale, la fel pe parcursul unui an. Rezultatul a fost peste toate așteptările: numai în anul 1974, prin participarea a 105 cadre tehnice — însumîndu-se 60 de propuneri — s-a obținut o valoare de 13,5 milioane lei! (și ar fi fost și mai mult — susține Gheorghe Popa — dacă n-ar fi fost complicata filieră a aprobării invențiilor). Exemple de invenții și inovații, de autoutilare, sînt nenumărate, unele de-a dreptul uimitoare prin simplitatea și eficiența lor (de pildă, acea instalație, de tragere continuă la rece a țevilor, realizată de către un colectiv aflat sub conducerea inginerului Mircea Stratulativ, și care are o eficiență economică de 600 000 lei anual!), iar inițiativa comitetului P.C.R. s-a extins și la cadre care nu sînt tehnice, la cursanții învățămîntului de partid de pildă, primele rezultate apărînd chiar la scurt timp (cele ale ajustorului Velică Bezdedeanu de pildă, sau ale cursantului Rus Gheorghe — ambele propuneri avînd o eficiență de sute de mii de lei anual).

*

O întreprindere mare și de prestigiu — de prestigiu internațional, putem spune! — un univers uman complex, conștient și responsabil. Un colectiv tînăr asupra căruia se apleacă grija celor vîrstnici, și care folosește din plin experiența acestora din urmă — iată cum mi-a apărut întreprinderea «Republica», astăzi. Oameni în mijlocul cărora te simți ca acasă, oameni care nu-și ascund mîndria de a crea pentru țară, dar care își și spun răspicat păsurile — atunci cînd este cazul să le aibă.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

nemulțumiri

ARTICOLUL 10. Pentru fiecare comunist, pentru fiecare cetățean, munca este o datorie fundamentală, de onoare.

«Întîi am dat examen la facultate. N-am reușit. Au fost alții, mulți, mai buni ca mine, asta am simțit-o și eu. Tata mi-a găsit o slujbă: funcționar. Am simțit (tot eu...) că nu sînt bun nici acolo. Nu era un loc pentru mine, n-aveam unde să mă mișc... Atunci am venit aici, la combinat».

Interlocutorul nostru este un tînăr de vreo 20 și ceva de ani. Se numește Sandu Ionescu și e operator — fruntaș al întrecerii socialiste — pe marea platformă chimică a Piteștilor, la Fabrica de polietilenă.

Așadar, o poveste simplă. Așadar, o poveste despre un om, despre un tînăr al zilelor noastre, care n-a putut accepta locul pașnic, călduț, ce i se propusese la debutul drumului său în viață. Pentru că un astfel de loc îi contrazicea principiile, pasiunea, vocația, întregul său fond sufletesc. Pentru că deci un astfel de loc îl nemulțumea.

Oameni mulțumiți de ei, mulțumiți de ceea ce fac, sînt încă, o știm bine, destui. Tineri din generația eroului nostru, care se «mulțumesc» doar să vîneze o situație (indiferent ce și cum, ba, dacă se poate, cît mai fără pretenții, cît mai puțin exigentă sub raportul efortului), sînt și ei, din păcate, încă ușor de găsit. Dar «mulțumirea» pe care o caută se răzbună cel mai adesea.

Am cunoscut, într-unul din ocoalele silvice ale județului, un tînăr tehnician, coleg de generație cu Sandu Ionescu. Într-o anumită situație, nu lipsită de dramatism, i s-a cerut un efort în plus, și încă unul deloc funcționăresc. O furtună răvășise pădurile de pe o culme a Argeșului și se cerea ca fiecare om, indiferent de vîrstă și de funcție, să pună mîna pe secure sau pe tîrnăcop și să ajute la degajarea muntelui devastat. Omul nostru a refuzat: nu era de demnitatea lui o astfel de treabă. Și, neputînd rezista reproșului pe care-l citea în ochii celorlalți, și-a părăsit slujba și a plecat. L-am reîntîlnit de curînd și m-au impresionat fața lui, nemulțumirea adîncă ce-o respira întreaga-i făptură, bătrînețea prematură, singurătatea în care se simțea exilat. Nu-și găsise locul nicăieri, sentimentul lașității sale îl urmărea zi și noapte. Ar fi vrut să se întoarcă în vechiul colectiv, dar se sfia.

Există o eternă și fecundă nemulțumire creatoare, care-i duce pe unii spre cele mai nobile mulțumiri. Și există o dorință de «mulțumiri» cîștigate ușor, ce se transformă — în dialectica generală a evoluției sentimentelor omenești și în dialectica specială a evoluției societății noastre a cărei valoare o constituie munca — în contrariul scopului propus.

ILIE PURCARU ■

„Craiovița nouă.“ Fotografie de **FLORIAN ROȘOGA**

patria
între
două
legislaturi

O „NEW CRAIOVA“

UN DIMINUTIV ŞI 100 000 DE LOCUITORI

● Un ansamblu arhitectonic gigant, instalat pe un teritoriu de 154 hectare, lîngă marea platformă a chimiei craiovene ● Populația noului cartier: cît a întregii Craiove de acum două decenii ● 25 000 de apartamente, dispuse într-o compoziție arhitecturală modernă, proaspătă: spații largi afectate zonelor verzi, odihnei, respirației, aerului ● Cîteva propuneri pentru numele viitoarelor străzi.

Se numeşte *Craiovița nouă.*

O poți citi ca pe un tablou. O poți recenza ca pe o carte.

Recenzia unui ansamblu arhitectonic? De ce nu! Un coleg de breaslă, cu o sinceră şi mîhnită nedumerire, observa nu de mult acest (să-i zicem) «amănunt» cultural: că avem din belşug, mai bune, mai rele, dar din belşug, în ziarele şi revistele noastre, recenzii sau cronici de cărți, de filme, de opuri dramatice, de concerte, de discuri, de timbre, ca să nu mai vorbim de recenzia evenimentului sportiv, susținută cu atîta fervoare de nume ilustre ale literelor române. Dar un edificiu nou, un cartier sau un ansamblu arhitectonic, e consemnat (cînd e consemnat!) doar în informația de colț de pagină, în care citim despre cîte apartamente e vorba, despre prezența (sau absența) «dotărilor» (care dotări?) şi... cam atît. Nimic despre edificiu ca fapt de arhitectură, ca fapt de artă, nimic despre aportul estetic al acestuia în tabloul oraşului, deci în viața oamenilor, deci în conştiința socială a cetății. De ce?

Craiovița nouă — cel mai tînăr şi cel mai mare dintre noile cartiere ale Craiovei — face parte, după opinia noastră, din acele monumente arhitectonice care pot modela această conştiință a oamenilor. Craiovița nouă, acest foarte tînăr cartier al Craiovei, la a cărui biografie abia a început să se lucreze (abia s-au dat în folosință, aici, primele cinci mii de apartamente), este, după opinia noastră, unul din acele evenimente arhitectonice de excepție, unul din acele monumente ale cetăților româneşti de azi care pot deveni, prin toate datele lor, un spațiu estetic al dezvoltării gustului pentru frumos. Un monument din care oamenii învață şi se educă. Un monument din care oamenii învață îndrăzneala şi armonia liniilor, în care echilibrul formelor creează, am spune, un fel de simfonie, ascultată cotidian de mii de oameni.

Mai întîi, totuşi, cîteva cifre. Cîteva cifre care sînt fabuloase. Noul cartier ocupă — va ocupa, în faza finală — un teritoriu de 154 hectare. Din acestea, suprafața afectată clădirilor de locuit va fi de 96,1 hectare (cam 63 la sută din aria totală luată în studiu), restul fiind al şcolilor, al magazinelor, al străzilor-bulevarde, al terenurilor de sport, al edificiilor culturale, al zonelor verzi, al parcurilor cu lacuri, al odihnei, al respirației, al aerului. Cartierul sau oraşul-satelit Craiovița nouă va număra, în final, cam 25 000 de apartamente, putînd adăposti o populație de 80 000–100 000 de locuitori. (Cifră care concurează numărul total al locuitorilor Craiovei de acum două decenii!) Zona centrală a cartierului, în suprafață de 13,5 ha, dublu legată carosabil de ceea ce craiovenii numesc de-acum «oraşul vechi», este (cităm dintr-un interviu publicat în ziarul local, acordat de autoarea proiectului arhitectonic al Craioviței, tînăra arhitectă Georgeta Voia) «un veritabil nou centru al Craiovei». Nu la modul metaforic, ci în cea mai strictă accepție urbanistică.

Centrul tînărului cartier — un centru al Craiovei înseşi?

Vechiul centru al oraşului Băniei, notam cîndva, centrul oraşului românesc de provincie, în general, e pretutindeni acelaşi. Acest centru e, mai întîi de toate, un fragment, o felie din centrul «cel mare», din Capitală. Ca un ciob de oglindă, el reflectă ciuntit, deformat în grotesc şi meschin, toate «miracolele» din «centrul mare». Locurile aici sînt mai scumpe, pentru simplul motiv că dulăii lui nea Costică, îmbogățit peste noapte, se puteau hărăți printre gard cu cîinii de vînătoare ai prefectului. Casele devin şi ele înzorzonate ca nişte mahalagioaice, pătrunse prin fraudă la un bal mascat de lume bună. Se reeditează la scară redusă, după modelele din «micul Paris», ultima modă edilitară. Cubismul, redus la dimensiunile unor cutii de chibrituri, dă nişte cuşti absurde de beton. Stilul Sécession se împleteşte grotesc cu stilul Mincu, creînd apariții de coşmar. Totul e folosit într-o singură casă (scoică la intrare, peste scara străjuită de lei de ipsos mînjiți cu bronz, colonade inutile, vitralii de biserică, duşumele din cărămidă aparentă sau travertin), astfel încît vecinul de peste pîrleaz să crape de ciudă, ba, dacă se poate, să facă «bre!, bre!» chiar deputatul venit de la Bucureşti.

Oricît de împopoțonat, de colorat, acest centru era, totuşi, un centru rece, ostil, menit să pună o barieră de netrecut între lumea «din vîrf» şi rest. Casele mari boiereşti sînt înconjurate de uriaşe grădini împrejmuite cu zid, odinioară păzite de arnăuți cu şuşanea. O imensă senzație de gol împrejmuit cu piatră te umplea în acest centru peste care suna rar, la ceasurile legiuite, orologiul unui timp perimat sau limba clopotului din turla catedralei, care făcea parcă să răsune neantul.

Senzația aceasta nu te mai întîmpină în Craiovița nouă, ca, de altfel, niciunde în noile cartiere ale oraşelor noastre. Te primeşte, dimpotrivă, aici, o senzație acută, fierbinte, de viață, ca un şoc în plin obraz. Nu este vorba numai de mişcarea străzii (extrem de animată, la toate orele zilei), nu este vorba doar de tinerețea oamenilor (acest nou cartier, ca toate cartierele noi, fiind ocupat în special de cupluri tinere, de familii tinere, de o populație tînără şi dinamică, de angajați ai marilor fabrici din imediata vecinătate: aşa-numita «zonă industrială de vest» a Craiovei, care înseamnă cele peste douăzeci de fabrici ale Combinatului chimic şi marea Întreprindere de prefabricate din beton armat, una din cele mai mari ale țării). Ceea ce îți dă, înainte de toate, această senzație de mişcare, de tinerețe, de viață vie, neconstrînsă de nimic, ascultînd nu de o lege impusă, ci de legile-i proprii, de propriile-i ritmuri, de propria-i muzică interioară, sînt edificiile înseşi şi structurarea lor în ansamblu. Craiovița nouă relevă ochiului încă de pe acum, cînd abia începe să-şi scrie biografia, o concepție, o compoziție arhitectonică ce stau sub semnul noutății, al prospețimii. O compoziție (cum citim în acelaşi ziar local, sub semnătura unui coleg de breaslă) «mai apropiată de ordinea şi coeziunea naturală decît alte ansambluri urbanistice craiovene». Sau, după cum ne declara primarul Craiovei, ing. Vasile Bulucea, «un proiect arhitectural care, folosind intensiv terenul, foloseşte la fel de fericit cadrul său natural; un proiect cu tipuri variate de clădiri, care, neexcluzînd monumentalul, are grija diversității în expresie, grija frumosului, a ambianței calde, şi, mai ales, grija de a înălța demnitatea celor ce-l locuiesc, dîndu-le sentimentul spațiului larg, al respirației nesugrumate de nimic».

Autoarea acestui proiect este, spuneam, o tînără arhitectă craioveană, Georgeta Voia. Tînăra arhitectă craioveană Georgeta Voia, încadrată la I.P.J.-Dolj, n-a făcut, pînă azi, nici costisitoare excursii de studiu peste hotare, nici proiecte gigantice de «oraşe ale viitorului», super-tehnice, supra-umane, care să stîrnească senzație în paginile revistelor de science-fiction. Ea face parte din acea generație de tineri în ale căror lucrări, după cum scria odată arhitectul Octav Doicescu, «omul nu apare înecat în tehnologie», în ale căror lucrări «ei trec dincolo de practicismul curent, cu multă vigoare şi multă poezie». Proiectul Craioviței noi a fost distins cu Premiul Uniunii Arhitecților din R.S.R. Împreună cu soțul ei, Viorel, tot arhitect (autor, printre altele, al ansamblului arhitectonic al noii gări a Craiovei), Georgeta Voia s-a numărat printre cei dintîi locatari ai noului cartier. A insistat ea însăşi să se mute aici, să i se dea un apartament aici... Brutarul care se hrăneşte el însuşi cu pîinea făcută de el, insistînd s-o cumpere chiar pe aceea, nu pe alta, ca şi arhitectul care vrea să-şi locuiască opera, deci să-şi închidă în ea chiar viața lui, fac parte dintre oamenii pe care trebuie să-i stimăm, pentru că, nemințindu-se pe sine, nu ne mint nici pe noi.

Ar mai fi de spus că acest loc al Craioviței noi, fost cîmp pustiu în apusul oraşului, are şi o frumoasă legendă, scrisă tot de o tînără femeie, Lucilla Chițu, un fel de Iulia Hasdeu a Craiovei, şi publicată în revista săptămînală «La petite Roumanie» din 15 ianuarie 1900. Este, notam cîndva, una din cele mai grațioase bucăți literare ieşite vreodată de sub pana vreunui autor al locului. Este vorba de un oraş de marmoră, durat, se pare, de fenicieni, pe care păcatele celor ce-l locuiau l-au scufundat în apele unui lac, numit de oamenii locului, şi azi, cu două nume: «Lacul Marmorii» sau «Balta Craioviței». Se fructifică azi, odată cu cîmpul pustiu de 154 hectare, şi legenda, ochiurile şi sfărămăturile de oglinzi ale vechii bălți transformîndu-se în decorativele oglinzi de lac ale «Parcului Craioviței».

Ne place să credem că una din străzile noului cartier se va numi Lucilla Chițu. Şi că o altă stradă se va numi — de ce nu? — Georgeta Voia.

Şi dacă va fi nevoie şi de nume bărbăteşti, îl vom propune în primul rînd pe Ioanide. Pentru că în acest cartier scăldat de verdeață, de aer, iluminat de oglinzi de lac, monumental dar şi apropiat de om, «Bietul Ioanide» al lui G. Călinescu s-ar fi simțit, sîntem convinşi, foarte bine.

ILIE PURCARU ■

EXTEMPORAL

gîndiți în fiecare zi?

Pentru inaugurarea acestei rubrici, am discutat cu copiii despre ce-ar vrea, despre ce speră ei să descopere ştiința. Am primit atunci şi alte răspunsuri, le alătur acum de cel al băiețelului care speră să apară *«o maşină de mîncat arme»*, apărut săptămîna trecută.

Gabriela Anuța (13 ani, clasa a 7-a, şc. gen. 203): «Aştept să se descopere sistemul unui stilou care să scrie singur. Să se obțină o nouă specie de plantă, prin încrucişarea unor specii care n-au nimic comun una cu alta, poate va ieşi ceva care să dea la toată lumea de mîncare pe săturate. Aş dori să se amenajeze pe o altă planetă mediul de viață în care trăim, apoi să se construiască acolo un orăşel al copiilor, iar drumul pînă la el să fie gratuit».

Cel mai greu de obținut mi se pare a fi aprobarea de gratuitate pentru călătoria copiilor spre viitorul lor oraş de pe o altă planetă.

Mihaela Dobre (15 ani, anul I, Liceul de electrotehnică şi fizică de la Măgurele) «Aş vrea să se cunoască totul despre creierul omului, despre sentimente, încît să ştim cum gîndeşte şi cum nu gîndeşte omul, cum iubeşte şi cum urăşte omul. Aş dori un aparat de «şters» din memoria oamenilor unele imagini, date, cifre, un aparat care să-i facă să uite, spre exemplu, pe cei ce ştiu cum se fabrică o bombă atomică».

Ar fi interesant de aflat dacă oamenii care gîndesc în fiecare zi sînt atît de rari pe cît credea Bernard Shaw, convins că pînă şi el îşi datora celebritatea doar faptului că spre deosebire de ceilalți, gîndea totuşi o dată sau de două ori pe săptămînă. Cît despre aparatul de «şters» din memorie, el a devenit urgent necesar, pentru că din ce în ce mai mulți oameni încep să ştie cum se fabrică o bombă atomică.

ROMULUS BALABAN ■

în vreme ce dumneavoastră nu îndrăzniți să călcați în picioare nici măcar umbrele oamenilor!

«Comuniștii, toți oamenii muncii sînt obligați să cunoască, să popularizeze și să respecte cu cea mai mare strictețe legile țării, să acționeze în spiritul legalității socialiste, să ia poziție hotărîtă față de orice încercare de nesocotire sau încălcare a legilor Republicii Socialiste România».

Ziarele publică o știre la care oricum ne așteptam cu toții: «Nu. Soarele nu a obosit, nu a îmbătrînit. Soarele mai are rezerve suficiente pentru a străluci cel puțin încă 10 miliarde de ani — după concluzia primului Congres internațional închinat Soarelui, care a avut loc la Paris. S-a remarcat că, în timp ce resursele energetice tradiționale sînt pe cale de a fi epuizate în următoarele decenii, Soarele își revarsă asupra Pămîntului, constant și, mai ales, nepoluant, un flux de energie de 1 kW pe metru patrat». Și cu toate acestea pînă și soarele își are petele sale. Cum am putea pretinde atunci ca un kilowatt de energie pe metru patrat să-i facă pe oameni, pe toți oamenii, perfecți și luminoși precum protuberanțele solare?

Priviți strada, piețele, scuarurile, magazinele, cinematografele, sălile de sport unde se adună oamenii și urmăriți prin transfocare expresiile lor, gesturile lor, manifestările lor uneori sublime, alteori grotești și chiar abiecte, auziți-le respirațiile, șoaptele, cuvintele, uneori devenite poeme, alteori coșmare și veți avea imaginea rotundă, globulară a acestui soare planetar pe care îl compun și a cărui ardere o întrețin oamenii cu bătăile lor de inimă în stare să pună în funcțiune o mare iubire și, desigur, un ciclotron! Cei mai mulți muncesc, dau naștere luminii de care avem nevoie ca și cúm am răsuci comutatorul la intrarea în casă și ne-am trezi față în față cu imaginea clară, exactă a fericirii. Ziarele, aceleași infailibile ziare, comunică: ● *«Minerii din Valea Jiului au început anul 1975 cu un ritm intens de muncă. În primele zile de lucru ei au produs 22 832 tone de cărbune brut peste prevederile planului»* ● *«Cinstea de a elabora primele șarje de fontă la Combinatul siderurgic Galați a revenit furnaliștilor conduși de inginerul Ion Vasile și maiștrii Victor Pal, Marcel Senciuc și Gheorghe Ghidel. După prima descărcare, fețele lor și ale tuturor tinerilor furnaliști de aici străluceau de bucurie: se realizaseră deja peste plan 70 tone fontă»* ● *«La locurile cu foc continuu de la Combinatul chimic din Făgăraș, printre alții, tinerii Cristian Tătaru, Viorel Meszaroș, Vasile Lazea, Ion Trîmbițaș au realizat o producție suplimentară, în primele zile ale anului, de 500 000 lei»* ● *«Tot în primele două zile ale anului 1975, Nicolae Pătru, Florea Bucur, Tudor Dumitru, Ghiță Caraman, V. Gioarsă, Gheorghe Lovrin, Toma Voica au adus o contribuție decisivă la realizarea suplimentară de 360 tone clinker, 500 tone făină de ciment și 600 tone de ciment — la Combinatul de lianți Cîmpulung».*

Și astfel, în timp ce dumneavoastră vă urcați în troleibuzul aglomerat, grăbiți să ajungeți la timp pentru a semna condica măcar cu un minut sau cîteva fracțiuni de secundă înainte de ora exactă comunicată prin radio de crainica de dimineață, se întîmplă ca Avram Marin, de pe strada General Dona nr. 16, care lucrează «din cînd în cînd» la I.C.R.A.L. ca electrician, să spargă în țăndări cîteva pahare și sticle de vin în bufetul Mircești și să provoace scandal, supărat de pildă pe cineva, de la o masă vecină, pentru că l-a privit prea lung în ochi. E adevărat, oamenilor nu le place să fie priviți întotdeauna în ochi, chiar și în locuri publice; unii se simt vinovați pentru delicte pe care nu le-au comis cînd cineva se uită insistent la ei, și intră în panică, în derută. ceea ce nu e cazul lui Avram Marin, client vechi la bufetul Mircești, bețiv cu vechi state de funcțiuni, violent și imoral, cu nenumărate procese verbale încheiate de circumscripția 14 de miliție — București și sancționat cu amenzi piperate de fiecare dată. Gurile rele spun despre el că e în stare să bea atît de mult încît dacă cineva aprinde un chibrit în preajma lui, de atîta alcool riscă să arunce în aer întreg localul.

În timp ce dumneavoastră probabil vă odihniți după o zi grea de lucru, deoarece adeseori performanțele noastre profesionale se plătesc cu ore de studiu și de activitate dincolo de programul imediat de serviciu pînă tîrziu după miezul nopții, se poate întîmpla și se și întîmplă de cele mai multe ori ca vecinul dumneavoastră Chioreanu Nicolae de pe strada Lipova nr. 35 să se întoarcă acasă într-o gravă stare de ebrietate. Și atunci se apucă metodic să-și sfarme mobila în bucăți, să spargă vesela, oglinzile, lustrele, ferestrele, ușile și uneori chiar și pereții. Iată un personaj demn de echipele de demolare din cartier!

Probabil că unii dintre dumneavoastră ați oprit pe stradă — pentru a scurta drumurile și a ajunge grăbiți la destinații înscrise pe itinerarul cotidian — taximetrul condus de blondul șofer David Sergiu și ați admirat talentul său de cascador. I-ați oferit poate chiar și un bacșiș, încălcînd discret normele conviețuirii noastre civilizate. Dar să trecem peste asta! N-ați știut și probabil că nici nu aveați de unde să știți că blondul șofer de taximetru care locuiește pe Calea Plevnei [illegible] numărul 214 este de fapt «o lichea sinistr[illegible] cum se exprimă vecinii săi. Nelecuit nici [illegible] de luna aceea dramatică de detenție [illegible] «provocare de scandal și tulburarea li[illegible] locuitorilor» și pentru furioasele aventuri [illegible] femei bizare petrecute chiar în casa de und[illegible] soția trebuia alungată în plină noapte sau supusă torturilor pentru a închide ochii la orgiile sale deșănțate.

Noi rămînem de cele mai multe ori niște dulci copii și, iertați-mă că v-o spun, niște «sublimi inconștienți»... Ni se întîmplă să luăm rar în seamă asemenea malformații ale comportamentului urban. Sigur că vrem să ne facem viața mai frumoasă, sigur că uneori ne închidem între cei patru pereți ai casei și poate ni-i vopsim în diferite culori ca să ni se pară trecerea prin lume mai interesantă; e adevărat că n-avem timp sau mai bine-zis ne ferim cu teamă de ceea ce e urît, de ceea ce e mizerabil în această imensă cetate a construcției, a liniștii creatoare, a certitudinilor, a împlinirilor. Dar cînd Boscu Maria din strada Berzei nr. 64 sau Borș Constanța din strada Timișoara nr. 34 își transformă locuințele în baruri nocturne cu «invitați dubioși și consumatori de diverse băuturi alcoolice» care sfîrșesc în busculade triviale, cu proferări de injurii ce amintesc bolgiile infernului sau chiar în bătăi de cuțite și topoare, ca în cazul lui Anca Traian și Burcea Vasile pe strada Ștefan Furtună nr. 137, totul ia proporțiile unui cataclism insuportabil! Să trăiești în plin secol XX cu astfel de apucături demne de mahalalele sordide de odinioară, să ridici din umeri, să treci mai departe și să te faci «că plouă», e aproape sinonim cu o abdicare de la condiția elementară a omeniei. Dar sînt, evident, cetățeni ca Nică Florica și Bănoiu Ion care nu s-au lăsat intimidați de amenințările huliganilor și și-au făcut datoria de oameni. Ca și, dacă-mi permiteți, măturătorii de stradă Rara Florica, Elena Haraman și Ion Bătrînu care au fost nevoiți să intervină adeseori în busculade pentru a calma unele spirite și care anunță miliția — după cum mi se spune — dovedind poate că își înțeleg foarte exact și corect identitatea de lucrători ai salubrității, că, adică, le-ar face mare plăcere să mătura aceste gunoaie sociale de pe străzile Bucureștiului; încă înainte, mult înainte de ivirea zorilor, de ivirea acelui kilowatt de lumină solară pe metru patrat de care avem atîta nevoie ca să vedem mai ales lucrurile frumoase ieșite din mîinile noastre.

Dar iată că în această iarnă dulce cu derutante ascensiuni prin coloanele de mercur ale termometrelor și chiar cu amenințări de muguri primăvăratici prin merii noștri de lîngă suflet, în această iarnă tulburătoare cu ninsori calme dar și cu explozii solare periculoase pentru bolnavii de inimă, nici măcar zăpada nu i-a ajutat pe unii să lase urme albe, urme de puritate pe unde trec.

Mă gîndesc în special la urmele tipărite pe pămînt de mulți dintre cei trecuți în ziare la rubricile de «Fapt divers» sau la «Aflăm de la Inspectoratul Miliției Capitalei» și în dreptul cărora revine mereu, obsedantă, identitatea aceea care sună ca un gol de aer: fără ocupație! Mă gîndesc la acele abulice făpturi care cutreieră bulevardele și se numesc Marin Elena sau Haidu Ileana din comunele Boița de lîngă Oradea și Icland de lîngă Arad, cu domiciliul fluctuant însă pe strada Vespasian din București, specializate în schimburi de senzualități și în golirea buzunarelor unor bărbați de ocazie. Rememorez pentru atenția dumneavoastră rafinata cochetărie a nu mai puțin elegantei și strălucitoarei Averescu Mihaela de pe strada Ing. Zablovski nr. 22, care, între altele, are cultul cetățenilor străini cu limuzine și cu bani, pomenind aici doar cazul unui june finlandez păgubit de o sumă însemnată de hîrtii cu rezonanță în bancă. Mă gîndesc apoi la acel trist vagabond Foca Alexandru din comuna Mărculești–Ialomița, condamnat și iarăși condamnat pentru furturi și prelungite sărbători bahice. La acel și mai trist și poate înduioșător Haralambie Huzum din comuna Bolintin-Ilfov care s-a ascuns într-o noapte în magazinul «Romarta copiilor» de unde a vrut să iasă cu un sac încărcat de jucării ca să facă pe Moș Gerilă la un colț de stradă.

Excepții degradante, uneori frivole, uneori cu gust de senzațional pentru rubricile obscure ale ziarelor de altădată, strecurate brutal însă într-o lume a muncii, a cumpătării și a cinstei!

● Transcriu aceste elemente de pamflet gîndindu-mă de fapt cu admirație la acei discreți și teribili mineri din Filipeștii de Pădure care coborînd în abataje s-au întors la lumina primei zile din 1975 cu o mie tone de minereu peste plan. ● Mă gîndesc iarăși la meșterii zidari care, profitînd de iarna calmă și aproape mediteraneană din aceste săptămîni, au ridicat cîteva planșee, înainte de vreme, în centrul orașului Tr. Măgurele, la blocurile de locuințe D-15, D-16, G-3 și-mi amintesc că meșterii zidari se cheamă Nicolae Barbu, Marin Melintescu, Constantin Cuglea, Ioan Roșu... (Insist să reproduc aceste nume deoarece adeseori în uraganul de evenimente cotidiene reținem uneori mai ales acele nume care lezează umanitatea noastră și mai puțin pe acelea care ilustrează modest și inexorabil pe oamenii care o fac sublimă.) ● Mă gîndesc iarăși la furnaliștii Ilie Nicurici, Gheorghe Hrișcu, Gheorghe Ancuța, Ioan Biriș, Constantin Cheltonic care au expediat cîteva tone de fontă, peste normele obișnuite, CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

tînăra generație: misiune și educație

— Rezonanțe eminesciene în actualitate —

Pare de-a dreptul neverosimil că un om foarte tînăr, viitorul nostru poet național, la vîrsta adolescentină de numai șasesprezece ani, avea o viziune atît de lucidă asupra prezenței generației sale în epocă. Cu o detașare critică proprie unei înalte conștiințe sociale, precocele «judecător», cu argumentele pamfletului liric, adresează un adevărat rechizitoriu «junilor corupți» ai timpului său, nu sub forma unei sentințe destructive fără apel, ci cu dorința sinceră de a-i readuce în rîndurile combatanților pentru propășirea obștească:

Sculați-vă!... căci tromba de moarte purtătoare
Cu glasul ei lugubru răcnește la popoare
Ca leul speriat,
Tot ce respiră-i liber, a tuturor e lumea,
Dreptatea, libertatea nu sunt numai un nume,
Ci-aievea s-a serbat,
Încingeți-vă spada la danțul cel de moarte,
Aci vă poarte vîntul, cum știe să vă poarte
A țopăi în joc!
Aci vă duceți valuri în mii batalioane,
Cum în păduri aprinse, mînat în uragane,
Diluviul de foc.

Deși tonul pamfletar prefigurează perioada virulent critică de mai tîrziu, a «Scrisorilor» susținută pe plan publicistic de inegalate campanii polemice, nu e greu să deslușim în adresarea manifestă a unor strofe rezonanțele unor îndemnuri pașoptiste adresate tinerimii. «Entuziasmul lucrurilor mari», ca misie a tineretului, pentru care pledase Bălcescu, stăruie încă, dacă nu în conștiința epocii măcar în evocarea unor **«sînte firi vizionare»**:

Și de-aceea spusa voastră era sîntă și frumoasă,
Căci de minți era gîndită, căci din inimi era scoasă,
Inimi mari, tinere încă, deși voi sunteți bătrîni.

Departe de a fi numai o artă poetică, **«Epigonii»** capătă o semnificație istorică nu numai circumscrisă epocii respective, ci, în genere, opțiunii pentru un ideal de viață, formării omului tînăr. Chiar un Odobescu, scriitor format nemijlocit la școala înflăcăratelor spirite patriotice de la 1848, resimte nostalgia unei tinereți în care sălășluia «entuziasmul lucrărilor mari și devotamentul pentru adevăr», potrivit devizei lui Nicolae Bălcescu. Statornica preocupare a lui Eminescu pentru formația morală și intelectuală a tinerei generații e de aceea organică, indiferent că verbul său vizează literatura, școala, politica, numitorul comun fiind consecvent patriotismul: **«Fără îndoială există talente individuale, dar ele trebuie să intre cu rădăcinile în pămîntul, în modul de-a fi al poporului lor, pentru a produce ceva permanent»**. (Nu ne putem abține, fiindcă a venit vorba de talente — deși în accepția noastră viziunea eminesciană are un spectru educativ larg — să nu cităm un pasaj care privește în mod nemijlocit pe tinerii literați și artiști: **«Numai oamenii care au tăria de-a fi credincioși caracterului lor propriu, fac impresie în adevăr estetică, ei nu mai au farmecul adevărului, reprezentarea lor zguduie adînc toate simțirile noastre și numai aceasta e obiectul artei»**. Nimic mai demn de luat în seamă pentru tinerii din orice domeniu de activitate, dornici să-și pună în valoare aptitudinile lor!)

De ce atîta insistență din partea lui Eminescu pentru o lucidă formare a tinerei generații, pentru un proces de maturizare organic, în concordanță cu caracterul societății, cu nevoile sale? Ne-o explică singur într-unul din articolele îndreptate, ca și multe din versurile sale, împotriva cosmopolitismului, a snobismului acelor tineri care veneau de fericeau norodul «cu chipul lor isteț de oaie creață».

«Un bătrîn de spirit a spus despre tineretul nostru — începe un astfel de articol invocînd o pildă semnificativă — **că-i pare că e ca cireșile, cărora grădinarul, voind să le facă să se coacă înainte de vreme, le sucește cozile. Cireșile se coc într-adevăr, dar numai pentru scopul de-a fi mîncate, nicidecum pentru scopul cel tăinuit al naturii, de a cuprinde un sîmbure dătător de viață»**.

Dezavuînd coacerea **«înainte de vreme»**, considerînd numai natura în măsură să dezvolte în fiecare fruct un «sîmbure de adevăr», Eminescu a făcut din aceasta un postulat cu o arie de aplicare dintre cele mai largi.

Din această perspectivă a misiunii tinerei generații a abordat poetul rolul formativ al școlii și al vieții, subliniind deopotrivă rolul disciplinelor care determină **«oarecum atitudinea unei societăți, caracterul ei intelectual și moral»** sau al celor care **«lărgesc activitatea ei economică și sporesc mijloacele și puterea ei de producțiune»**.

Cît de actual sună, în dezbaterea de la noi și de aiurea, despre instrucția activă, despre dezvoltarea însușirii creatoare a cunoștințelor, distincția foarte exactă a lui Eminescu:

«Caracterul însă al unei școli bune e ca elevul să învețe, în ea, mai mult decît i se predă, mai mult decît știe însuși profesorul. Odată interesul inteligenței trezit pentru obiecte, odată simțirile și judecata deprinse la observație, elevul ajunge prin proprie gîndire la rezultate care nu stau în carte. Dar să lăsăm aceasta; destul că școala n-ar trebui să fie o magazie de cunoștințe străine, ci o gimnastică a întregii individualități a omului; elevul, nu un hamal care-și încarcă memoria cu saci de coji ale unor idei străine sub care geme, ci un om care-și exercită toate puterile proprii ale inteligenței, întărindu-și aparatul intelectual, precum un gimnast își împuternicește pînă-n gradul cel mai mare aparatul fizic, fie-n vigoare, fie-n îndemînare».

Pledînd cu patos pentru promovarea culturii și instrucțiunii clasice, luînd apărarea unor cărți de citire, «menite pentru întregul tineret românesc», care să pună mai presus de orice limba românească («organul prin care neamul își cunoaste ființa sa proprie, organul prin care acest neam moștenește avutul intelectual și istoric al strămoșilor lui») și o sumă de elemente caracteristice poporului nostru, între acestea situîndu-se faptele de vitejie ale marilor săi bărbați, Eminescu se pronunță totodata împotriva oricărei sterilități a învățămîntului și educației. Astfel, discutînd despre activitatea unor societăți studențești, respectiv despre un club al studenților ieșeni din perioada cînd salahorea la **Curierul de Iași**, fostul animator al «României June» și al serbării de la Putna, atrăgea atenția asupra necesității ca banii să nu fie cheltuiți mai ales pentru chiria localului, ci la club să se găsească revista atît de importantă pentru studiul istoriei românilor după documente, **Columna lui Traian**, o revistă a științelor juridice și de stat, una cel puțin de științe pozitive, cărți de valoare științifică. Eminescu merge și mai departe, semnalînd lipsa de înrîurire educativă a unor prelegeri. Om al practicii, el cere totodată ca deopotrivă filologii, juriștii și alți tineri cu aspirații intelectuale să se ocupe cu soluționarea unor chestiuni concrete, vitale, în privința științelor naturale, socotind că terenul de acțiune **«e nemărginit»**.

Dar poate că nici un principiu educativ și nici o considerație ale marelui poet nu au și nu vor avea un ecou atît de adînc în conștiințele tinere aflate în pragul marilor opțiuni pentru viață, precum tot mai cunoscuta postumă «improvizație în metru popular, de mare adîncime» — cum o caracteriza Perpessicius. **«Înzădar în colbul școlii...»** pe care nu ezităm să o reluăm în întregime, în încheierea însemnării noastre pe această temă:

Înzădar în colbul școlii.
Prin autori mîncați de molii,
Cauți urma frumuseții
Și îndemnurile vieții,
Și pe foile lor unse
Cauți taine nepătrunse
Și cu slovele lor strîmbe
Ai vrea lumea să se schimbe.
Nu e carte să înveți
Ca viața s-aibă preț–
Ci trăiește, chinuiește
Și de toate pătimește
Ș-ai s-auzi cum iarba crește.

NICULAE STOIAN ■

---

pe fluxuri tehnologice ale țării. ● Tulburătoare în aceste zile e comunicarea președinților de C.A.P. Ioan Cunțan, Ioan Kirr și Simion Roth sau pur și simplu a țăranilor Ioan Fusoi, Andrei Șenker, Ioan Ludoșan, Elisabeta Aker etc. din preajma Sibiului care declară în liniște și cu precizie de programatori la calculatoarele electronice că «starea de vegetație și fotosinteza grîului sînt în prezent bune, superioare semănăturilor de anul trecut; controlul semănăturilor în timpul iernii continuă pentru a se întreprinde cele mai corespunzătoare lucrări de întreținere în vederea obținerii în acest an de recolte sporite». Deci, grîul anului 1975 se anunță în istorie cu un excelent puls al clorofilei.

Oamenii muncesc, pretutindeni muncesc. Natura însăși lucrează ca într-un laborator imens de creație. Și totuși unii oameni se declorofilează cu un fel de voluptate nebună, se dezic, se anulează, își permit luxul macabru al absenței din acest mare concert al muncii.

Nimic mai absurd decît aceste continue și neliniștitoare procese între oameni. În locul proceselor de conștiință pe care ar trebui să și le intenteze cei încriminați, mai des și mai profund pentru a-și găsi, de fapt, liniștea și echilibrul! Există un lung pelerinaj de oameni cu pretenții inutile și stupide care scapără prin sălile pașilor pierduți, inventează pricini, zizanii, gîlcevi, lansează calomnii și dau mereu în judecată pe cineva.

Dumneavoastră, care încercați să construiți armonia și echilibrul în interiorul familiei, trecînd peste diferențele de mentalități, de opinii dintre generații printr-un proces uneori calm, alteori fierbinte dar în limitele argumentelor logice, ale civilizației noastre hai să-i zicem cerebrale, e greu să înțelegeți multe familii care ajung în instanță din aceleași motive. Și astfel, tații își dau în judecată fiii, fiii își dau în judecată tații și așa mai departe. Pentru ce credeți de pildă că s-au întîlnit în tribunal Nicolae Mihail–tatăl și Nicolae Dumitru–fiul, din bulevardul Dinicu Golescu nr. 23–25? Pentru că locuind în același apartament tatăl, recăsătorit, s-a trezit într-o zi să-i interzică fiului, soției acestuia și copilului lor încă foarte mic, accesul la baie și la bucătărie. Și oamenii se dau în judecată, fac recurs, se apostrofează, se bruschează, în timp ce miliția încearcă să-i concilieze pe baza hotărîrilor judecătorești etc. Pentru ce credeți că au ajuns în fața Comisiei de judecată a sectorului I Soare Antigona împreună cu unchiul și mătușa ei, Vasiliu Grigore și Vasiliu Ioana de pe Calea Victoriei nr. 100? Pentru că nu se mai suportă în același apartament. Pur și simplu se învinuiesc reciproc de injurii și violențe atestate de certificate medico-legale.

Dar paralel cu aceste cazuri care au la urma urmei la bază motive dramatice în stare să-i trimită uneori pe împricinați la spitalul Central, se mai întîmplă ca oamenii să se judece pentru fapte cel puțin aberante. De pildă, pentru că domiciliind în același apartament și folosind bucătăria în comun, unul din locatari e nemulțumit de celălalt deoarece — pur și simplu — «purecii motanului» acestuia din urmă sar în laptele pus la prins de către cel dintîi. De pildă pentru că doi foști prieteni, combatanți în cel dintîi război mondial, astăzi în vîrstă de peste 80 de ani, populînd două camere despărțite de o baie, nu mai suportă faptul că unul sau celălalt cînd fac duș scapă săpunul în cadă și acesta face zgomot. De pildă, pentru că o femeie consideră că mama soacră îi face farmece soțului și caută să-l înstrăineze de casă, pentru a-l divorța! De pildă, pentru că un părinte nu mai acceptă șicanele copiilor și soției și cere, nici mai mult, nici mai puțin: «Să mă țineți arestat vreo trei luni ca să mă înrăiesc și să mă duc să le fac de petrecanie!» Cazurile sînt strict autentice. Autorul a crezut de cuviință să nu transcrie numele lor deoarece, de fapt, de-a lungul timpului toți acești oameni sau aproape toți au avut pînă la un moment dat o viață onorabilă, o comportare demnă.

De cele mai multe ori asemenea neînțelegeri sînt rezolvate însă fie de comitetele de bloc, fie de comisiile de judecată. Dar ce te faci cînd, intervenind într-o problemă de gospodărire a imobilului de pe Calea Victoriei nr. 77–79, responsabila blocului, Dinulescu Ana, este «dovită cu pumnii și picioarele» de un înrăit huligan, locatar la subsol, pe nume Tintilă Dumitru? În plin centrul Bucureștiului?!

Și în zori vin măturătorii de stradă și asfaltul, mai ales de pe arterele principale, strălucește dimineața ca un fluviu calm. Deși dacă privești mai atent, pe Căderea Bastiliei, în Piața Buzești, pe Schitu Măgureanu sau chiar pe treptele Tribunalului mare gunoaiele rămîn neevacuate zile întregi. Ceea ce ar trebui să-i mobilizeze mai atent pe cei de la Salubritate.

Da, aplaudăm gestul acelui copil care ajută să treacă strada o bătrînă de 90 de ani. Aplaudăm gestul tînărului care-i face loc unei femei în tramvai. Da, ne emoționează solidaritatea celor patru studenți care și-au purtat prin viscol și avalanșe camaradul cu picioarele fracturate pînă la primul punct de ajutor. Splendidă atenția delicată a tovarășilor de muncă veniți joi după-amiaza cu o pungă de portocale la spital unde un coleg e bolnav. Dar ce te faci cu Ilarie Zdrocan care, invitîndu-și prietenii la revelion le-a servit tort cu frișcă preparată din săpun de ras. După care, intoxicați cu toții, au fost internați în spital cu mașinile Salvării. Glumă bună, nu?! Sau ce te faci cu Pîrlog Stana care intră în casa unor oameni civilizați cărora li s-a făcut milă de neajutorarea ei și pînă la urmă îl seduce pe stăpînul casei asumîndu-și prerogative de amfitrioană și încercînd să o dea afară din apartament pe aceea care a cules-o din mizerie și s-a străduit să o facă om?

Redactînd acest reportaj îmi parvine o știre tulburătoare: un elev se află pe moarte, doctorii îndrăznesc totuși să-l opereze, dar au nevoie de sînge din aceeași grupă sanguină tipărită însă pe foarte puține buletine; se găsesc totuși cîțiva donatori din școală, apoi din școlile din oraș (e vorba de Tg. Mureș) și după operația doctorului Deac Remus, pacientul e salvat. Nici un alt gest omenesc nu poate avea semnificația acestuia, al donării de sînge pentru a salva o viață de om. Nu e vorba aici numai de o solidaritate biologică, ci de o solidaritate etică, de o performanță a frumuseții morale. Puneți însă acest gest alături de al unui tehnician din București care își lovea soția, operată de cancer, în locul unde rana nu se vindecase încă, repetîndu-i pînă la nebunie: «Mori, mori, am nevoie de casa ta. N-ai decît să crăpi dacă nu treci casa pe numele meu!» Ciudat mod de a-și asuma riscurile introducerii euthanasiei în cazurile bolilor ireversibile!?

Infernul e uneori mai puternic, mai halucinant prin bolgiile sale decît paradisul. E replica pe care o invoc pentru a-mi argumenta «bunul de tipar» pe acest reportaj. Sîntem obișnuiți, sîntem mereu bucuroși de faptele frumoase ale oamenilor. Și tocmai de aceea faptele urîte, avariile acestea morale și etice ne impresionează profund, ne pun în stare de veghe. Cu atît mai mult cu cît comportamentul aberant ne cere atitudine, ne cere acțiune imediată pentru restabilirea echilibrului firului cu plumb.

Și iată că în timp ce unii oameni trăiesc tensiunile micilor sau marilor lor probleme personale proiectîndu-le la nivelul parametrilor cosmici, ca pe niște amenințări cu fisiunea nucleară, planeta aceasta cu numele de Pămînt se rostogolește mai departe în spațiul plin de oameni puși în fața unor probleme cu adevărat dramatice la care ar trebui să reflectăm mai profund. ● *Secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, preocupat de decalajele dezvoltării între state, exclamă de la Bridgetown din Insulele Barbados (vă amintiți, cu ani în urmă aici a ancorat Thor Heyerdahl după fantastica lui traversare a oceanului într-o barcă de papirus?): «Trebuie să ajungem la stabilirea unor relații economice mai echitabile între statele industrializate și țările în curs de dezvoltare, întrucît ambele categorii au nevoie una de cealaltă».* ● *Cancelarul vest-german Helmut Schmidt a declarat că R.F. Germania cunoaște o perioadă de secesiune economică și că în viitoarele săptămîni șomajul va crește îngrijorător.* ● *Bilanțul devastatorului cutremur care s-a abătut asupra nordului Pakistanului se ridică la 5 300 morți și la 17 000 răniți. În total au fost afectate 97 000 persoane* ● *Cu prilejul unui control, la o uzină atomică din Statele Unite a fost descoperită lipsa scriptică a unei cantități de uraniu îmbogățit 235 care e utilizat ca materie primă pentru fabricarea bombei atomice. Se pregătește oare cineva să producă o bombă atomică, în subteranele lumii și ale conștiinței, pentru un război pe cont propriu?* ● *Cît despre Leonard Goss și Ivan Taylor care împreună posedă patru inimi, se poate spune că se refac în mod constant după operațiile de implantare a unui cord suplimentar în sălile de operații de la «Groote Schuur»...*

Trebuie să recunoaștem că mulți dintre cei încriminați pe parcursul acestui reportaj se află tot atît de departe de realitățile vieții și ale lumii, precum acel Temo Nakamura rătăcit 30 de ani în jungla Insulei Morotai încă din timpul ultimului război mondial!

Și în vreme ce dumneavoastră nu îndrăzniți să tușiți ca nu cumva dirijorul și orchestra simfonică să ezite o clipă și fondul sonor al audiției să fie tulburat de cîțiva decibeli; în vreme ce dumneavoastră vă cereți scuze cu o politețe care trimite la poezie pentru că ați deranjat un funcționar de la ghișeul de informații ca să obțineți o lămurire strict necesară, chiar dacă el vă răspunde uneori nepoliticos; în vreme ce dumneavoastră sînteți întotdeauna punctuali la întîlnirile cu ceilalți oameni din grijă pentru timpul celor de alături; în vreme ce dumneavoastră nu îndrăzniți să călcați în picioare nici măcar umbrele oamenilor, pentru ca nu cumva să-i sustrageți de la preocupări importante, iată că procesele verbale ale existenței de fiecare zi înregistrează totuși contravenienți de la normele conviețuirii civilizate.

Cum rămîne atunci cu acel kilowatt de energie solară, de lumină pe metru patrat? De fapt nu dispariția Soarelui ne îngrijorează la ora asta, neapărat. Ci mai ales acea iresponsabilă poluare care, după unii savanți, va duce la înecarea Soarelui în nori de smog, nori care ar putea estompa strălucirea lui pe pămînt și care ar putea duce nu numai la o declorofilare a plantelor, ci și a oamenilor. Dar, pînă una alta, va trebui să ne mobilizăm mai consecvent pentru a lupta împotriva poluării sociale!

ADRIAN DOHOTARU ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

ASTA-I ULTIMA MEA CALITATE, SÎNT BĂTRÎN!

Exact cu această replică — pe care am transformat-o în titlu — mi-a răspuns Ilie Gheorghiu, în pragul apartamentului dumisale, atunci cînd i-am spus că-s gazetar și că aș vrea să scriu despre dumnealui. Apoi a rîs și m-a poftit în casă.

O să vedeți însă pînă la urmă că de fapt, pentru Ilie Gheorghiu, această calitate nu este doar metaforică, doar platonică, doar formală, doar potențială, ci este o calitate reală, concretă, ba chiar exploziv productivă.

Dar, înainte de orice, sînt necesare cîteva date despre viața acestui om care la 20 iulie va împlini venerabila vîrstă de 95 de ani. Cîteva date despre o viață arhiîncărcată cu fapte pe cît de senzaționale pe atît de respectabile și sublime pentru esențialul motiv că toate au fost subordonate unui singur crez: acela al luptei pentru cauza muncitorilor, pentru cauza oamenilor din popor, pentru cauza celor mulți, pentru cauza comunistă.

S-a născut în satul Tuțcani de sub codrii Bîrladului. Prima făptură omenească pe care a sărutat-o — copil fiind — a fost haiducul Buruiană. La școală a fost bătut adeseori — de un monitor cu un spirit de vătaf. A văzut, tot școlar fiind, «un convoi de țărani — vreo douăzeci — legați doi cîte doi, cu mîinile la spate, unii din ei în picioarele goale prin zgrumții înghețați, alții numai în cămăși, cu capetele goale, zburliți, însîngerați și tăvăliți de nu se mai cunoșteau cine sînt; se spunea că se prezentaseră la curțile boierești să ceară învoieli mai ușoare de muncă.» A văzut ciocniri între haiduci și armată. A văzut țărani împușcați de armată.

Apoi a plecat din sat și au început anii săi de formare ca muncitor și activist politic. Începînd cu vînzarea publicației ilegale «Lumea nouă ilustrată», continuînd cu participarea la greve, cu munca de organizare a grevelor și a altor forme de luptă muncitorești: întruniri, fel de fel de acțiuni și bineînțeles, cu corolarul lor: concedieri, arestări, schingiuiri, condamnări, evadări.

Paralel cu munca politică, o harnică muncă profesională. În anul 1906, luna iunie, ziua 20, școala de maiștri din Cîmpina, pendinte de serviciul minelor din Ministerul Agriculturii, industriei, comerciului și domeniului i-a eliberat diploma de maistru sondor. O meserie care l-a purtat, ca specialist, și prin Egipt și, — în 1920 — prin America de Sud, în Columbia — și prin Rusia, la Baku și Apșeron.

În Rusia a stat între aprilie 1914 și ianuarie 1919, deci într-o perioadă deosebit de agitată și a înțeles să ducă și acolo o activitate politică. A fost și acolo arestat, a evadat și acolo, a făcut parte din batalioanele de voluntari români care au apărat tînărul stat sovietic.

Apoi s-a întors în țară și a continuat activitatea revoluționară.

De fapt, oricît m-aș strădui eu — biografia acestui bărbat al revoluției proletare — n-aș putea s-o schițez într-un articol. Pentru că doar o parte din ea este cuprinsă într-un volum de 470 de pagini, apărut în colecția «Mărturii» a editurii Eminescu și intitulată «Erupții din adîncuri».

Iar alte părți ale ei sînt acum puse pe hîrtie de către acest om cu memorie formidabilă și înverșunare de a munci și mai formidabilă.

Acasă la dumnealui are două colțuri în care scrie.

Unul este chiar lîngă fereastra din camera mare și este alcătuit dintr-o măsuță pe care-i o mașină de scris, iar în spate pe perete sînt două hărți mari ale țării, un portret al său făcut de o fiică, iar dedesubt numeroasele decorații primite de-a lungul anilor atît din partea statului nostru, cît și din partea statului sovietic. Al doilea colț de lucru este într-un vestibul, e alcătuit dintr-o măsuță, un scaun și în jur pereți încărcați cu cărți.

Ar fi o naivitate, deci, să încerc aici să redau chiar o parte din numeroasele fapte de viață trăite de acest om, chiar o parte din numeroasele evenimente istorice al căror martor ocular a fost, dar și la care a participat activ.

Mi-a povestit de pildă, exact preț de cîteva ore, palpitantele, dramaticele zile în care trupele germane au fugit din orașul Galați în care poporul — împotriva voinței regelui și guvernului Sănătescu — și-a ales o conducere care să-i reprezinte interesele sale, în care cetățenii orașului de care-i cel mai mult legat Ilie P. Gheorghiu l-au ales primar, în care reprezentanții forței guvernului i-au înlocuit pe aleșii poporului, dar în care pentru a doua oară poporul condus de comuniști — în marea lor majoritate abia eliberați din lagăre și închisori — și-a impus voința punînd la cîrma orașului și județului pe acei care— numai în decurs de cîteva zile — făcuseră dovada că știu să lucreze cu pricepere și devotament pentru cauza lor.

Dar, repet, a merge pe calea «depozițiilor de martor ocular» ale lui Ilie P. Gheorghiu ar însemna ori să fii superficial, ori să te limitezi doar la un infim ciob din imensul mozaic al frescei informațional-istorice și nobil-sentimentale pe care — pur și simplu exploatînd intensiv calitatea de care vorbeam la început, calitatea de om care a văzut și a trăit cu participare directă și constantă la viața zbuciumată aproape a unui întreg secol, dumnealui înțelege — ca pe o ultimă datorie — să ne-o lase scrisă pe sute și sute de pagini.

Dar dacă vasta depoziție de martor a acestui comunist care — spre deosebire de marea majoritate a oamenilor — are *conștiința responsabilității de martor*, deci *conștiința de a spune adevărurile pe care le știi*, o puteți citi în volumul apărut precum și în celelalte, care, — o dorim și o urăm autorului, — vor apărea, țin să redau aici — în loc de orice altă încheiere a acestui mic articol despre un om care a știut să-și aleagă calea unei vieți mari trăite nu egoist ci cu mare dăruire — cîteva din gîndurile, din meditațiile, din confesiunile, ba chiar din replicile lui Ilie P. Gheorghiu. Cu alte cuvinte încerc — prin caseta alăturată — să completez imaginea din portretul de pînă acum, cu luminile și culorile unui autoportret, involuntar din punctul de vedere al subiectului-autor.

Înainte însă de a da cuvîntul lui Ilie P. Gheorghiu, vă rog ca fiecare dintre dumneavoastră în parte să vă situați (firește imaginar) personal și direct în fața acestui deosebit bătrîn al nostru și să căutați să înțelegeți marele secret al unei conduite drepte de-a lungul unui parcurs atît de dificil și atît de lung. **NELU IONESCU** ■

● Am fost un om de acțiune, de scris m-am apucat după ce am îmbătrînit. Nu-s nici istoric, nici scriitor. Am scris cartea, ca nescriitor. Ca martor. Nu mai am forță de muncă dar am rămas cu gîndirea. Și stau și meditez. Am o sută douăzeci de pagini scrise din manuscrisul care-l pregătesc pentru editură, pentru '76.

● Arestări? Bineînțeles, și preventiv și condamnări. Am și două evadări la viața mea.

● Am trăit și ilegal în țara mea.

● Plăpumarul Gheorghe Cristescu a fost un om simplu, dar n-aveau burghezii vorbitor ca el. Fără calități de politică subtilă și ocazională, el știa una și bună: lupta pentru drepturile și libertățile poporului.

● De ce țin în albumul de familie, alături de fotografiile alor mei și o copie a tabloului «Grevistul» al lui Octav Băncilă? Pentru că în timpul luptelor noastre tabloul ăsta ne ajuta, ne-a fost ca o icoană.

● Doi feciori mi-au murit în război, unul acum un an. Mi-au rămas trei fiice dar au îmbătrînit și ele. De la una am doi nepoți și de la unul din ei trei strănepoți.

● În 1928, la alegerile pentru Parlament, am fost candidatul Prahovei. M-au concediat. Prigoana asta era dintre cele mai grele. Ne lăsau fără posibilități de existență. După aceea nu te mai primea nimeni. Mai izbuteam să fim iar primiți la muncă prin inginerii care aveau nevoie de noi, pentru că noi căutam să stăm bine și cu meseria.

● Acum sînt un om rătăcit la Dudești-Cioplea. Dar orașul meu rămîne Galațiul. Asta a fost mîndria mea: să fac o treabă în orașul meu!

● Nu-i las pe alții să-mi scrie. Îmi strică prin forme de stil sau metafore, realul redat de mine. N-am meșteșugul să creez fantezii care să placă cititorilor, eu le dau realul și, dacă le place bine, dacă nu, nu.

ILIE P. GHEORGHIU

Peste cîteva luni, în vara lui 1912, oamenii aceștia vor participa la marea grevă de la Moreni. Printre ei, bineînțeles, și maistrul Ilie P. Gheorghiu.

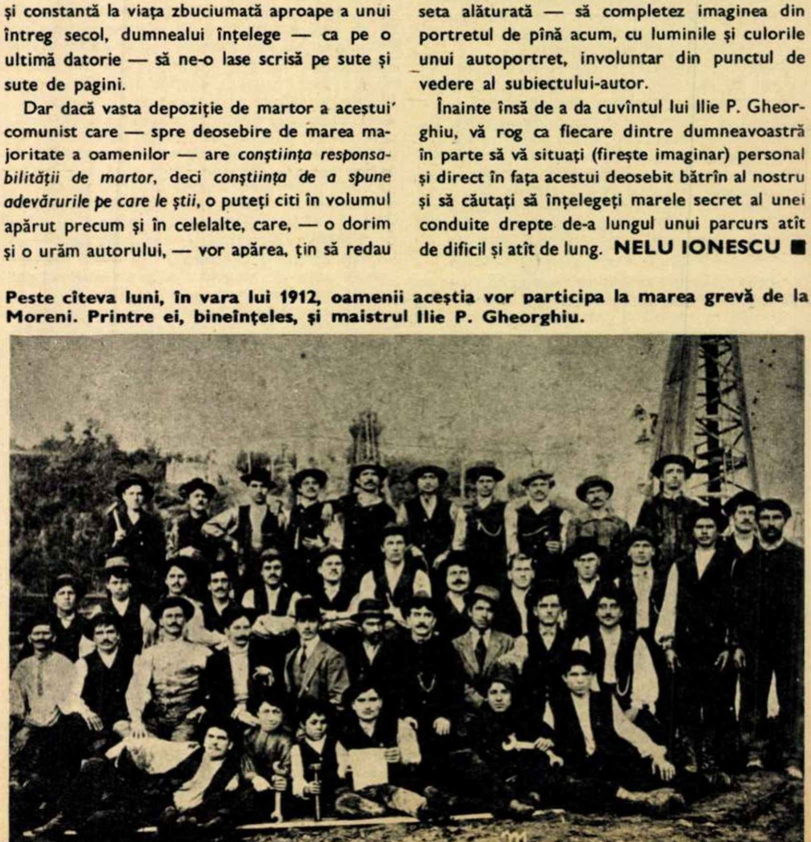

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

copii care au insomnii

Vineri, 3 Ianuarie, pe la orele prînzului, am intrat în cofetăria «Mandarina» de pe strada Sebastian și am fost frapat de un dialog paradoxal și melodramatic. Un copil, cam de 5 ani, își sfătuia tatăl să nu mai bea pentru că «am de o vreme insomnii și mă tot gîndesc ce să fac cu tine tată ca să te lași de băutură și să n-o mai bagi pe mama în mormînt». Părintele i-a răspuns așa cum mă așteptam, cu o gingășie împleticită: «Nu vă amestecați în viața mea. Eu sînt mare. Voi sînteți mici. Cine te-a trimis iar după mine? Nebuna aia de maică-ta? Cară-te de aici!» Copilul însă, obișnuit se vede cu asemenea apostrofări, s-a făcut că nu aude. Și a continuat: «Pînă și tovarășa educatoare ne-a spus că nu mai primește copii de bețivi la grădiniță». Peste cîteva minute ieșeau din cofetăria unde «se vinde bere Rahova la sticlă» și unde e mereu o atmosferă lugubră de chef secret. Tatăl imens și fiica sa care-i ajungea la genunchi. Tatăl clătinîndu-se ca pe coverta unei corăbii în naufragiu. Fetița susținîndu-l, ajutîndu-l să rămînă în picioare și să facă din cînd în cînd un pas. Pe măsură ce înaintau pe stradă, îmbrăcați mizerabil, în decorul strălucitor de iarnă generoasă, vecinii ieșeau pe la ferestre, pe la garduri și priveau. Priveau pur și simplu triști sau compătimitori, ironici și surîzători. Cîțiva au îndrăznit să rîdă în hohote urmărind mișcările dezechilibrate de clovn de circ ale tatălui. Fetița s-a întors și i-a mustrat sever din ochi, cu o maturitate înspăimîntătoare. M-am gîndit încă o dată atunci la toți copiii a căror maturizare e forțată de incapacitatea părinților de a fi părinți. La copiii care au insomnii și ajung pînă la urmă să fugă de acasă, să vagabondeze, să fure, să bată, să înjure și uneori sfîrșesc într-o casă de corecție. Și mă întreb, asemenea părinți mai au dreptul să-și crească copiii? Oare în sprijinul acestor copii nu e nevoie să intervină mai prompt societatea pentru a le oferi educația de care sînt frustrați? Și apoi, ce-ar fi să nu mai trecem pe lîngă ei ridicînd din umeri și făcîndu-ne că plouă!

ADRIAN DOHOTARU ■

UN OM, UN REPORTER

ecuator - 17 noiembrie

Și de ce 17 și nu 15, 16 sau 18? Duminică 17 noiembrie, o zi ca toate celelalte și totuși... Ecuator — 17 noiembrie.

Nu, nu poate fi o zi obișnuită. Pentru că în această zi nava BIHOR și oamenii săi au trecut Ecuatorul, pentru că în această zi tandemul navă-oameni, navigînd sub culorile patriei, a primit tradiționalul botez marinăresc, prilejuit de trecerea pentru întîia dată a imaginarului cerc de foc.

Trecuseră 17 zile (mult și puțin) de cînd ne-am desprins din îmbrățișarea dulce ca sînul de doică a cheiului, salutînd cu trei sunete lungi de sirenă orașul, pornind pe un drum ce ne va ține mult timp departe de casă și cei dragi. Nu-mi plac despărțirile — deși ele fac parte din meseria noastră — pentru nota lor puțin tristă.

……

Printre coloanele lui Hercule am trecut în Oceanul Atlantic. Au fost zile cu ceață, nopțile aveau ceva de reptilă în atingerea lor rece, dar lunecam grăbiți spre zilele ce ne așteptau, mai bogate în soare și cer curat. Iar cînd căldura și-a luat locul cuvenit, am simțit apropierea ecuatorului. Pentru cei ce urmau a fi «botezați» emoția firească era amplificată de seriozitatea cu care acești copii mari, care sînt marinarii, se dăruiesc jocului inventat de ei. La vapor pot lipsi uneori, din neglijență, hărți, scule, chiar și aparate de navigație, însă niciodată nu vor lipsi piesele de recuzită ale acestui joc de bărbați.

Și ziua mult așteptată a venit. Ceea ce avea să o detașeze de celelalte zile era spectacolul pregătit cu minuțiozitate, fastul deosebit al ceremoniei. Puseseră mult suflet bătrînii lupi de mare, secundul Petre Popescu, șeful mecanic Ion Ciocănel, nostromul Constand Protopopescu (care avea să-l întruchipeze pe Neptun), motoristul Ion Rusu, sub regia inteligentă a comandantului Ilie Ignat. Oameni ai căror ani petrecuți pe mare se numără cu zecile, știau ce înseamnă o astfel de sărbătoare și nu puteau da greș. Printr-un joc al întîmplării, ceața subțire a ecuatorului dispăruse și, maiestuos ca un monarh, oceanul ne mîngîia cu brațele sale uriașe de apă. În babord, bazinul plin cu apă de mare își aștepta candidații la titlul de «lupi de mare». Între cele două pavilioane, al țării și al companiei maritime, inscripția «M/N BIHOR — ECUATOR — 17 NOIEMBRIE» marca, dacă mai era nevoie, evenimentul. În două jilțuri așteptau Neptun și soața sa, apoi vraciul, frizerul, spiridușii. Brusc, aerul a început să vibreze de sunetul sirenei, semnalul de deschidere a procesiunii. Timizi, știind doar din auzite ce-i așteaptă, Dumitru Moise, Mihai Rădulescu, Ion Nicolau, Marian Rădoi, Mircea Apostoliu și toți ceilalți s-au aliniat pe punte, sfioși ca niște copii de grădiniță. În ținută de gală, grav, comandantul dă raportul lui Neptun: «Mărite zeu, stăpîn atotputernic peste toate apele și viețuitoarele ce hălăduiesc într-acestea, noi, pămîntenii de pe această corabie, urăm ție și sfetnicilor tăi, bun găsit...» Deși e un joc, nu zîmbește nimeni, în toată solemnitatea e ceva venind din istoria de secole a navigației, acel ceva ce s-a păstrat intact de la primii navigatori în monoxile, pînă în zilele noastre, la marinarii de pe supertancurile gigant de sute de mii tdw, credința că cineva ne veghează pașii rătăcind pe cărări de ape și că, oriunde am fi, într-un colț pierdut de lume, cineva ne așteaptă.

«...plecat-am de pe coastele de vest ale Pontului Euxin ducînd mărfuri și gînduri bune din partea neamului nostru pentru celelalte popoare și seminții ce le vom întîlni în călătoria noastră...» Din Mexic pînă în Filipine, din Canada pînă în Tanzania, din Anglia pînă în Ceylon, din Brazilia pînă în Țara Soarelui Răsare, ridicăm tricolorul în cele mai îndepărtate porturi, purtăm în noi dragostea pentru palma de pămînt cuprinsă între Carpați și mare, iar ca o rugăminte, voi, cei de acasă, găsiți un cuvînt duios pentru cei ce greblează meridianele în drumurile lor, urcînd numele României sus, cît mai sus.

«...nou veniții pe meleagurile imperiului ce-l stăpînești se juruiesc în fața ta și a sfetnicilor tăi să te slujească cu credință, să respecte legile și tradițiile marinărești, să ajute pe cei aflați în nevoi, să se lepede de toate cele nefirești obiceiului marinăresc, aceasta spre slava ta și spre gloria neamului ai cărui fii sînt. Hotărăște, mărite zeu!»

Fără menajamente, noii pribegi ai apelor sînt prezentați lui Neptun de către spiridușii care-i înșfacă din locul unde își așteaptă rîndul.

«Eu, Neptun, coborîtor din Uranus și Geea, care prin grația marelui Zeus stăpînesc toate mările și oceanele pămîntului...» Nimeni nu încearcă să găsească inadvertențe în terminologia zeităților citate, în jocul nostru zeii rămîn zei, indiferent de numele sub care apar. «...săvîrșindu-se acest act de credință în puterile mele, le dau încuviințare să străbată apele împărăției mele, protejați fiind de furia valurilor, lăcomia rechinilor, de farmecul funest al sirenelor... de-mi va rămîne credincios în călătoriile sale luminat fie-i drumul de stele, Naiadele să-l aibă în paza lor și să-i îndrepte pașii spre porturi vesele și îmbelșugate unde să se înfrupte din cornul Fortunei, să bea din licoarea lui Bachus și să se desfete sub veghea înțeleptei Atena și mai ales a zeiței Venus... să-și cinstească nașul după străvechiul obicei marinăresc și să se comporte în tot ca un încercat lup de mare. Botezați-l!»

Purtați pe sus de către spiriduși, după ce «sărută» mîna sirenei (unsă cu un strat gros de vaselină) sînt așezați pe rînd în scaunul «doctorului». Examenul medical, riguros, are la bază un puternic fundament «științific»: «Bei, fumezi, îți plac femeile?» «Da, beau, fumez, iubesc femeile...» «Bun pentru navigație!» Le sînt apoi controlate reflexele cu ajutorul unui uriaș ciocan de lemn, eventualele «extracții dentare» se fac cu o impozantă cheie franceză. Celor mai plăpînzi (toți sînt considerați ca atare) li se aplică un tratament pe bază de ventuze (o pară pentru desfundat chiuvete), tratament foarte zgomotos, urmat de frecții cu un «balsam» a cărui compoziție pe bază de ulei ars, motorină, negru de fum, vopsele, de o culoare nedefinită și mirosind groaznic, are, pe lîngă multiple calități «terapeutice», pe aceea de a se curăța foarte greu. Abia scăpați din mîinile vraciului, sînt trecuți în «cabinetul de cosmetică marinărească». Frizerul, demn urmaș al vestitului Figaro, își agită cu măiestrie «uneltele»: briciul mare cît o coasă, foarfecele din lemn mînuit cu două mîini, pieptenele semănînd cu o greblă de strîns fînul. «Barba, părul!» și fără timp de răspuns, cel de pe scaun se află sub un șuvoi de spumă aplicat cu o uriașă bidinea. Nici manichiura sau pedichiura nu sînt neglijate. Vopsea roșie este destul! În hazul general, ritualul se termină cu aruncarea în bazin, cu un simbolic picior aplicat în partea dorsală.

Neobosite, aparatele de fotografiat țăcăneau imortalizînd fiecare moment, ajutînd peste ani reconstituirea cu nostalgie a evenimentului. Acum eram cu toții vajnici lupi de mare. În careu însă petrecerea abia începea. Cu zgomot sec, sticlele se desfundau una după alta, bucătarul se întrecuse pe sine în pregătirea mesei festive, se schimbau impresii, «ați scăpat ușor, noi am pățit-o mai rău», se glumea dur, ca între marinari, vaporul nu este pension.

Tîrziu, după miezul nopții, ne-am retras în cabine, viața intra în făgașul ei normal.

Și poate că mulți, înainte de a stinge lumina, vor fi consemnat lapidar, într-un colț de caiet: «Ecuator — 17 noiembrie».

DĂNILĂ D. VASILE ■

cititorii între ei

D. Marian. București. Bineînțeles că suma pe care o plătesc prietenii dumneavoastră gazdei, pentru camera în care locuiesc — plus celelalte contribuții care li se cer — nu se cheamă chirie legală, ci pur și simplu speculă și înșelătorie. Unde lucrează cei patru băieți?

Ion Gafiuc
Brăila

D. Melania. Sighișoara. Deocamdată, singura dumneavoastră preocupare trebuie să fie asigurarea celor necesare copilului. El nu este vinovat nici de lașitatea tatălui, nici de ușurința cu care dumneavoastră ați crezut că viața lîngă un bărbat nu îndeajuns de bine cunoscut poate fi «mereu îmbrăcată într-o mantie de sărbătoare».

Rodica Negulici
Brașov

Ioan Mezei. Hunedoara. Vreți să deveniți cascador? Toate bune, dar un sfat: nu vă neglijați frumoasa dumneavoastră meserie, care ține pînă la adînci bătrînețe, în timp ce cascadoria... Oricum, vă puteți adresa Centrului de producție cinematografică București, Piața Scînteii nr. 1.

Mihai Cosma
București

FLACĂRA CITITORILOR

Numai aceste două cuvinte, Flacăra cititorilor, vor fi singurele scrise de noi, redactorii, în această pagină. Restul aparține cititorilor care, în interiorul unei reviste ce le este dedicată în întregime, vor avea de acum înainte o pagină a lor, alcătuită de ei, de la primul pînă la ultimul rînd. O pagină care își propune să fie un exercițiu gazetăresc și un spațiu al comunicării experiențelor umane ale semenilor. Așteptăm, așadar, de la dumneavoastră, stimați cetățeni, scurte reportaje, interviuri, comentarii, fotografii.

SEMNE

Însetat de priveliște, la nume de patrie,
adaug eu, călătorul, semnele tale.
Adaug curcubeul pe umăr, inelele vechi și sfinte,
cusăturile munților, ochii apelor,
diademele,
ramurile codrilor și marele Ram pe degetul mic.
Aceste semne ți-am văzut pe mîna ta,
între noapte și răsărit, între amurg și noapte
numele meu de patrie!

Constantin Brândușoiu
str. Orașului Nou
Bl. Ing. 24

oameni în situații-cumpănă

Ceea ce vreau eu să vă spun se referă la o categorie de oameni trecuți de prima tinerețe și oarecum încercați de viață. Asta, sper eu, nu exclude posibilitatea recuperării lor din punct de vedere afectiv.

Mai concret: mă numesc Gina Nanu, sînt profesoară, locuiesc în București și împlinesc în curînd 32 de ani. În ultimii ani de studenție m-am căsătorit cu un om în care am crezut cu toată puterea și sinceritatea vîrstei de atunci. La mai puțin de un an am dat peste minciună și superficialitate. Am luptat cîțiva ani din răsputeri pentru salvarea dragostei în care continuam să cred. Cu multă răbdare am încercat toate posibilitățile pentru a trece peste prăpastia care, spre disperarea mea, se adîncea. Lupta de unul singur m-a epuizat și după 6 ani ne-am despărțit. O despărțire care mi-a adus oboseală, mutilare sufletească, suspiciune. Au trecut de atunci aproape 4 ani. Norocul meu au fost elevii, acești copii minunați cu ajutorul cărora mi-am recăpătat încrederea în viață și în oameni. Am început să simt nevoia unui cămin întemeiat pe afecțiune și respect. Și am constatat cu bucurie că mai am încă disponibilități sufletești pentru aceasta.

Gina Nanu, profesoară,
București

Călătorie în adîncuri

Aurel Toncoglez
Aleea Romancierilor 6
București

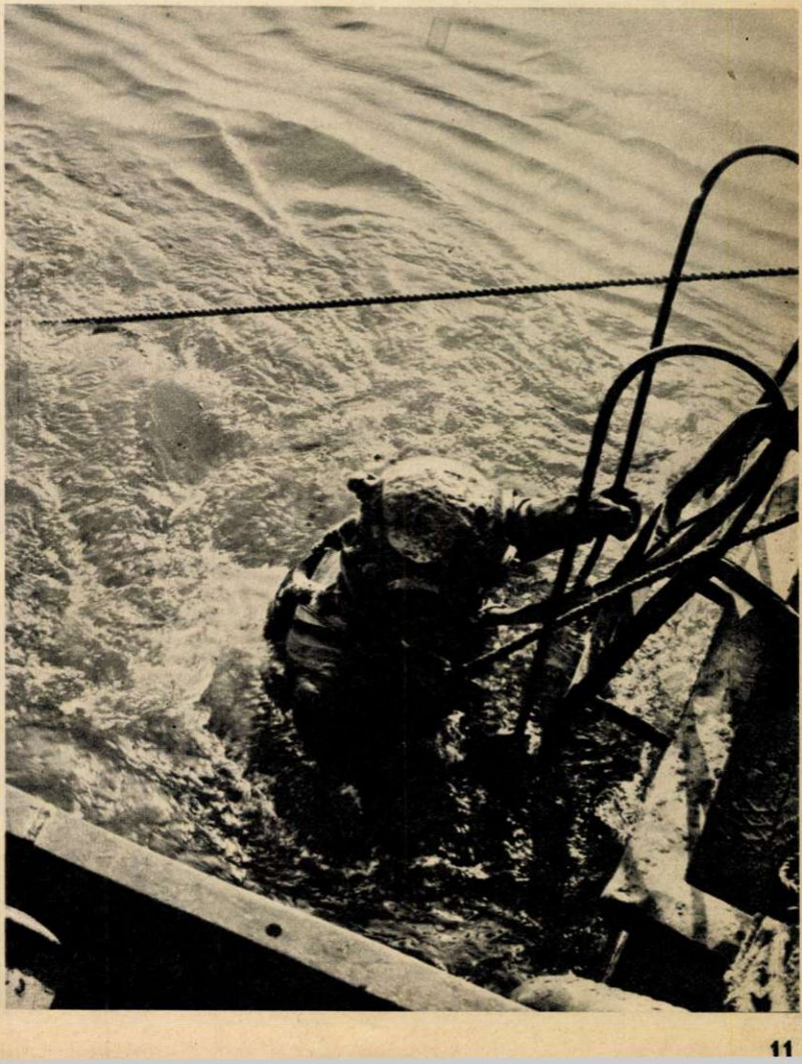

REPORTAJ ÎN CEL MAI MARE BLOC DIN ŢARĂ

ÎNCURCĂTURILE NU MAI VIN ASTĂZI DE LA ASCENSOARE SAU DE LA ROBINETE, CÎT DE LA OAMENI

Blocul acesta e cel mai mare din ţară. Încăpător cît o comună, după cum spun locuitorii lui şi după cum mă dumiresc singur, numărînd pînă la nouă sute cincizeci plăcuţele de pe uşi. Chiar şi numerotarea lui, 97-119, pe strada Dristorului, în chiar gura Bălţii Albe, numerotare înscrisă cu vopsea albă pe geamurile celor trei intrări, numai şi ea lămureşte multe despre lungimea construcţiei, deşi altfel luînd-o, acest sistem de a pune numere cu linioară poate părea ciudat.

Îmi trec căciula în mîna dreaptă, zic bună-ziua, Mihail Miron mă legitimează, apoi se scoală de la maşina de scris şi parcă vrea să se scuze. În meseria asta, zice, n-ai pe unde scoate cămaşa. Trebuie să fii universal. Să te pricepi la chiuvete, la televizoare şi la oameni în acelaşi timp. Mihail Miron funcţionează aici, ca administrator, din septembrie 1969. A fost reales de mai multe ori în funcţie. Ultima oară, la 17 februarie 1974, a fost reales pentru că locatarilor le place pofta lui de muncă şi de curăţenie. Ca să arate că nu minte, se ridică de pe scaun şi scoate dintr-un dulap cîteva felicitări primite cu ocazia Anului nou. Bucăţelele de hîrtie nu conţin numai urări de bine, ci şi mulţumiri, semnate de familia Antonescu de la 204, familia Necşulescu de la 422, familia Nicolcea de la 366, Ionescu de la 754 şi aşa mai departe.

Pentru că administratorul este un om meticulos, deprins la această virtute nu numai din atribuţia de împuternicit al Asociaţiei locatarilor, persoană juridică, după cum scrie la acte, ci şi din meseria de subofiţer practicată înaintea pensiei, dînsul se întoarce în timp la ziua cînd blocul era numai tencuit. S-a mutat pe Dristor, unde nu e numai administrator, ci şi locatar, între primii, iar cînd şi-a luat funcţia în primire chiar că nu i-a venit să-şi creadă ochilor. Era multă dezordine, aerul la subsol era viciat, abundau spărturile, abundau oamenii la care nu găseai nici un dram de înţelegere. Într-un fel, îşi aminteşte, atitudinea oamenilor era firească. Venise aici lume multă şi amestecată. Unii de la tară. Alţii din mahalalele Bucureştiului. Lume pestriţă, îngrămădită în acelaşi spaţiu de locuit şi la acelaşi mod de viaţă. Începutul a fost greu, recunoaşte. Ca la moară. Oamenii nici nu prea iubeau statul la bloc, nici nu prea ştiau ce vrea să fie asta. Lor le-ar fi plăcut să se instaleze pe Dristor cu căţel şi purcel, aşa cum deprinseseră, marea majoritate, de pe bătătura proprie. Asta nu s-a putut. Mihail Miron a dus muncă de lămurire, poticnită o vreme, apoi tot mai lină şi astăzi subsolul arată ca-n palmă. Oamenii îşi plătesc întreţinerea la timp. Iluminatul prin lămpi cu neon este remarcabil. Nu mai curge pe nicăieri. Reclamaţiile s-au redus, iar necazurile mari s-au epuizat.

Asta nu înseamnă, îl aud pe administrator, că necazurile s-au terminat. Încurcăturile nu mai vin astăzi de la ascensoare sau de la robinete, zice, cît de la oameni. De la faptul că ei se mai deranjează încă unii pe ceilalţi. Că mai ţin cîini şi pisici în garsoniere. Că mai aruncă gunoi pe aşa-zisul spaţiu verde, care la noi e alb de hîrtii şi metalic de cutii de conserve. Mai deunăzi am pus mînă de la mînă şi am plătit un parbriz. Cineva a azvîrlit cu o sticlă în geamul unei maşini parcate în faţa blocului şi, fireşte, a trebuit să achităm.

Sun la 215 şi stau de vorbă cu Aurica Budrincă. A locuit înainte într-o casă bătrînească, dotată cu sobe, pe care trebuia să le priponească, zice, să nu se dărîme şi să nu dea fumul în zugrăveală. O locuinţă modestă, în apropierea ţesătoriei unde dînsa a muncit aproape douăzeci de ani. O casă cu curte, dar fără avantajele pe care i le oferă blocul în care trăieşte astăzi. Recunoaşte că nu s-a obişnuit cît ai bate din palme, dar în prezent se simte bine. Ca într-un palat, dar şi ca într-o mare familie în care înţelege să-i respecte pe ceilalţi, ca să fie ea însăşi, la rîndu-i, respectată. Acum o ducem ca boierii, continuă, folosind acest cuvînt pentru că, se scuză, n-a găsit altul mai pe aproape, dar convinsă că înţeleg eu ce vrea să spună, iară eu chiar înţeleg.

Deşi locatarii de pe Dristor sînt mîndri de «casa» lor, conştienţi că dacă alte asociaţii au venit la ei nu numai să bea o cafea, dar şi să iscodească secretul unei curăţenii şi unei discipline exemplare, asta nu se datorează numai vigilenţei administratorului, ci şi vredniciei lor, deşi ei ştiu asta, unii dintre ei mai cad în greşeală. Adică uită dînşii că statul s-a îngrijit de ei cu cincizeci şi două de milioane, cît a aflat Aurica Budrincă de costul construcţiei, şi încalcă datoria de a ţine camerele şi culoarele curate, vădind unele ciudate amnezii, între care şi aceea de a plăti întreţinerea.

La 215 aflu că locatara se împacă omeneşte cu vecinii. În general, asta este regula de convieţuire în bloc. Oamenii înţeleg să trăiască în raporturi civilizate, să-şi dea bineţe în hol, cînd vin sau pleacă la serviciu, să joace o tablă, cel mai adesea pe veresie, să se invite unii pe ceilalţi la intrarea în lift şi chiar să-şi împrumute scaune şi tacîmuri atunci cînd, alături, sosesc oaspeţi al căror număr depăşeşte posibilităţile gazdei. Atunci şi alături, adică o dată sau de două ori pe an, vecinii pot dansa şi cînta pînă în zori şi cu magnetofonul împins aproape de maximum, toţi ceilalţi făcîndu-se că nu aud, căci trăitul în bloc nu înseamnă doar apă caldă şi douăzeci de grade în camere. Ci şi tolerarea vecinilor, cu ce au ei mai bun şi chiar mai rău, după legea aceea nescrisă că oameni sîntem...

Numai cu Nicolae Şain nu se împacă familia Budrincă. Cu vecinul de deasupra mă am rău, recunoaşte, că face baie la unu noaptea de parcă ar fi unu ziua. L-a rugat personal să ţină cont de liniştea celorlalţi, dar i s-a răspuns să se plimbe, căci omul se spală atunci cînd îi face plăcere şi cînd nu doarme, ceea ce, gîndesc, poate să fie chiar posibil.

Între aceste neînţelegeri şi scandalul pe care l-a iscat, recent, Cristina Ionescu de la 44 e o mare diferenţă, atît de mare încît în al doilea caz tămbălăul s-a terminat după cum urmează, prin afişare:

«Locatara Ionescu Cristina de la garsoniera nr. 44 a fost amendată cu suma de 300 (trei sute) lei, pentru tulburarea liniştei locatarilor. De asemenea fiul şi nora tov. Ionescu Cristina, care au tulburat liniştea locatarilor provocînd scandal pe holul blocului, au fost amendaţi cu cîte cinci sute lei fiecare. Bucureşti, 11 decembrie 1974».

În blocul acesta, mare cît o comună, cele de mai sus nu constituie decît excepţii. Rare şi triste. În rest, oamenii muncesc şi trăiesc în ordine, nasc copii sau mor, chiar mor, după cum le e viaţa, şi nu mă mir deloc să citesc în contabilitatea Asociaţiei o cheltuială de cîteva sute de lei pentru coroana de flori aşezată pe mormîntul fostei locatare de la apartamentul 6.

La aceeaşi rubrică, cheltuieli de tot felul. Nu foarte mari, pentru că relaţiile administraţiei cu organizaţiile şi întreprinderile de care blocul are nevoie s-au îmbunătăţit. Înainte de toate, cele cu Ascensorul, mi se spune, dar îmi vine să cred că nu e decît o glumă, de vreme ce mă văd obligat să fac pe alpinistul, patru din cele şase lifturi fiind defecte. Raporturile cu I.C.R.A.L.-ul sînt pe drumul cel bun, aflu, dar aici mai sînt probleme. În garsoniera cu numărul 742, într-o cameră curată şi plină de vederi din Tanzania, unde lucrează ca geolog fratele gazdei, sînt lămurit că atunci cînd vine cineva de la I.C.R.A.L. e musai să-ţi iei o zi concediu fără plată. Trebuie să stai după lucrător, să-l imboldeşti şi să-i sugerezi cîte ceva. Ştiţi dumneavoastră ce...

Încăperea mai e luminată de felicitări, o mulţime, venite de la prieteni vechi, din copilărie, care promit mereu să ajungă în vizită, dar care nu vin niciodată. Nu-i mare regret, aud, ne sosesc mereu rude de la ţară, iar un nepot de-al nostru a făcut un an de facultate dormind pe plapumă. Lîngă şifonier.

Spre deosebire de alte blocuri, aici, lumina este în timpul nopţii ca în timpul zilei, graţie schimbării becurilor tradiţionale prin lămpi de neon. Au fost înlocuite 1380 de locuri de lampă cu 385 de lăcaşe pentru neon, realizîndu-se astfel nu numai o economie de 70 000 kWh anual, adică o economie de peste 20 000 de lei, ci şi o mai mare sigurantă în circulaţie, prin holurile largi, pe unde nu demult, cu ocazia sărbătorilor, oamenii au umblat mai des şi mai dezordonat, îngreunaţi de damigene la mîini şi la minte.

Cu plata chiriei, lucrurile stau bine. Administratorul nu aleargă după bani. Cele mai puţine probleme le are cu pensionarii, care plătesc la timp şi fără să strîmbe din nas. Cei care uită drumul către casierie găsesc lesne drumul către gazeta de perete de la intrarea trei, unde locatarul Emil Coman le-a lăsat următoarea felicitare:

«Puternic nu-i, nu frînge fier
Şi totuşi e om remarcat
Căci el, mereu, ca restanţier
Pe listă este afişat».

Citesc alături nouăzeci şi trei de nume de restanţieri, toţi încadraţi, unii dintre ei — Virgil Nimară, Stelian Neagoe, Gheorghe Zamfir şi alţii — rămînînd datori cu cîte 2-3 luni. Mă opresc să citez mai multe nume pentru că vreau să cîştig ceva spaţiu pentru a scrie că nu copiii sînt marea bătaie de cap a locatarilor, cît animalele. Adică pisicile şi cîinii răspîndiţi prin garsoniere. O asemenea pisică deranjează, la 814, dar rugăminţile oamenilor au fost inutile, Elena Mărgineanu declarîndu-se gata să umble pînă-n pînzele albe, adică undeva foarte departe, pentru cauza sa. La urma urmei, glumeşte, nu glumeşte, pisica este şi ea suflet de om. La fel, la 210, unde familia Popescu s-a mutat recent împreună cu un cîine. E drept, unul de rasă, dar care — se mîndreşte proprietara — moare de bucurie cînd sună cineva la uşă. Ceea ce vrea să însemne că în aceeaşi clipă şi latră.

Dacă am ajuns uşor în blocul cu pricina, doar spunîndu-i taximetristului «caut blocul cel mare de garsoniere», de plecat, plec mai greu, oamenii tot invitîndu-mă şi deschizîndu-şi în faţa reporterului uşa şi sufletul. În cele din urmă, către seară, am părăsit cea mai mare «casă» din Bucureşti, o zi din viaţa căreia încerc să înfăţişez aici vederii dumneavoastră.

Această întreprindere este, recunosc, oarecum temerară şi ea nu se poate termina decît prin a mulţumi celor ce — văzîndu-mă prin vizor — au acceptat să mă primească la masa lor şi să-mi destăinuie cele de mai sus.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

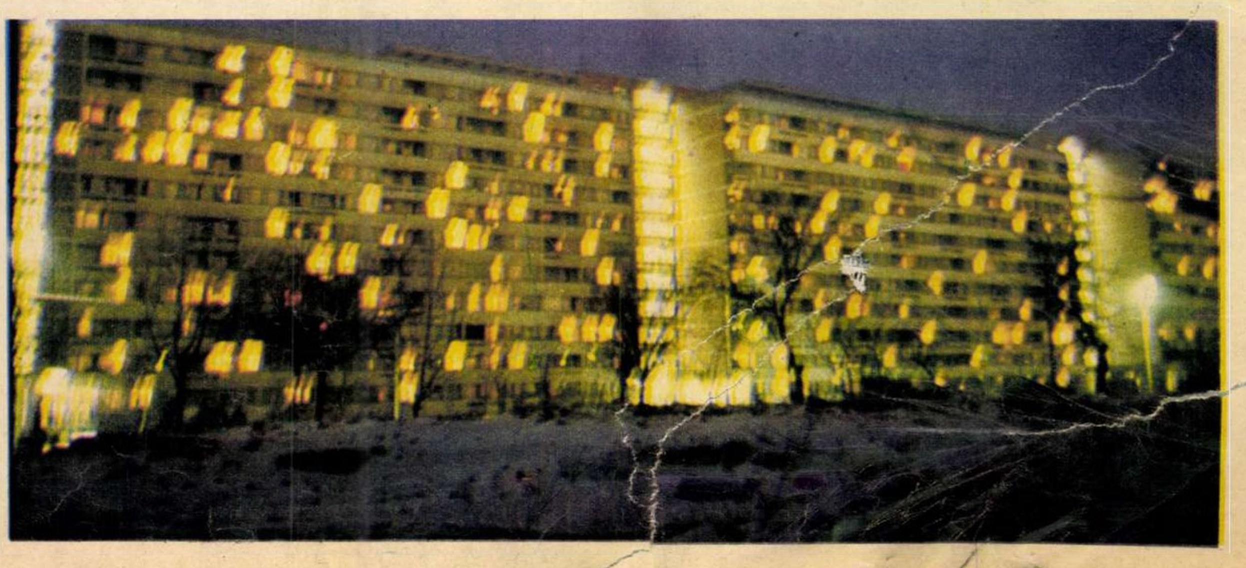

COPII ÎN MAŞINĂ

Din ce în ce mai mulţi copii circulă cu automobilele părinţilor, rudelor, prietenilor, cunoştinţelor.

Datorită avantajului de bază al autoturismului — mobilitatea — şi ei au posibilitatea într-un timp scurt să străbată în maşină sute şi chiar mii de kilometri.

În legătură cu călătoria copiilor în autoturisme se ridică două probleme:

a) comportarea lor în calitate de pasageri;
b) rolul instructiv al călătoriei cu automobilul.

La primul punct trebuie reamintită principala regulă (nescrisă încă) şi anume că în nici un caz copiii mici nu trebuie să călătorească pe locul din dreapta şoferului (chiar dacă sînt ţinuţi în braţe).

Experienţa ultimilor ani ne arată că în sute de accidente copiii ar fi scăpat cu viaţă dacă ocupau locurile din spate.

Foarte frecvent persoanele care ţineau copii în braţe, atunci cînd autovehiculele au frînat brusc sau au intrat în coliziune cu alte vehicule sau obiecte fixe, i-au strivit de bordul autovehiculelor sau au fost ejectate împreună cu copiii prin parbrize. (De reţinut că chiar dacă aveau centuri de siguranţă nu le puteau folosi)

Mai trebuie subliniat şi faptul că sporovăiala continuă a unor copii, gălăgia excesivă ce o produc, mişcările spontane în interiorul maşinii pot distrage atenţia şoferului şi chiar afecta conducerea în siguranţă a autovehiculului, dacă nu li se spune că şi de comportarea lor ca pasageri depinde securitatea deplasării maşinii în care se află.

Este nevoie ca cei mici să fie instruiţi şi cum să se comporte la popasuri. Traversarea neatentă a drumurilor spre o fîntînă, spre un monument, ieşirea fără asigurare prin uşa din partea stîngă-spate a maşinii au fost, în ultimul timp, cauza multor accidente de circulaţie în care au fost implicaţi copii deveniţi din nou pietoni din pasageri.

Călătoria cu maşina e cel mai bun prilej pentru a învăţa pe copii geografia şi istoria ţării pe viu. Oraşe noi, clădiri splendide, sute de uzine, locuri de o frumuseţe neasemuită pot fi arătate, descrise copiilor în cursul călătoriilor cu maşina. Harta drumurilor ţării, principalele încrucişări de magistrale rutiere etc. e bine să fie recunoscute, de asemenea, «la faţa locului». Le va prinde bine acum, dar mai ales mai tîrziu. E un prilej care nu trebuie în nici un caz pierdut. Nu există traseu în ţară care să nu ofere posibilitatea cunoaşterii de către copii a unor locuri, lucruri şi fapte minunate ale înaintaşilor şi contemporanilor noştri.

Din maşină îţi poţi da seama mai lesne de modul cum trebuie şi cum nu trebuie să circuli pe stradă. Atrageţi copiilor atenţia asupra acestor lucruri. Aplicaţii practice mai bune despre comportarea pe drumuri nici că pot exista.

Nu vă sfiiţi să le descrieţi celor mai mărişori comenzile maşinii, tabloul de bord, principalele reguli de conducere şi circulaţie.

Nu ei ne vor lua oare locul mîine la volan?

Colonel VICTOR BEDA ■

fiecare pas, un examen, fiecare decizie, un frămîntat proces de conștiință

Inginera Oltea Panciu mărturisește sincer că a stat în cumpănă dacă să primească ori nu funcția de director. Nu pentru că Întreprinderea textilă «7 Noiembrie» n-are rezonanța unei F.R.B., Dacia, F.C.T.B., nu pentru că ar fi o fabrică anonimă și modestă cu probleme grele de rezolvat. N-are trufii ori orgolii deșarte, și nici nu-i plac căile prea netezi, limpezite de alții. Are însă doi copii mici care au desigur multă nevoie de prezența mamei. A acceptat însă. Satisfacția maternității, oricît de sublimă, se pare că nu mai poate fi rațiunea necesară și suficientă a realizării unei femei moderne. Așadar, iat-o pe inginera Oltea Panciu de cinci luni directoarea întreprinderii bucureștene, adică la începutul unei mari responsabilități, la începutul «unei experiențe spirituale și profesionale totale, unde fiecare pas e un examen, fiecare decizie, un frămîntat proces de conștiință», în acea perioadă cînd înveți să fii director și cînd de fapt ești efectiv. Ce probleme și ce dificultăți are azi un nou director de fabrică? Și ce-și pune în cap un director să facă în și din întreprinderea unde a fost numit? Interlocutoarei mele îi convine să discutăm numai fiindcă am intercalat cuvîntul **azi.** Vehiculăm azi foarte des termenul de conducere modernă, acest deziderat al epocii, al stadiului nostru de dezvoltare, ori asta i se cere și dînșii, ori asta vrea să realizeze și dînsa la «7 Noiembrie». De-aici, din acest punct înalt, foarte înalt, ca toate aspirațiile noastre, au fost și mai sînt probleme, frămîntări necunoscute. Au fost și sînt probleme ale fabricii în a căror rezolvare este implicat și în care trebuie să se implice un director, au fost și sînt necunoscute ce trebuie să devină cunoscute de director, iar drumul cunoașterii n-a fost niciodată simplu și ușor. Cînd a venit în întreprindere, problema numărul 1 era filatura. Filatura nouă. Mutată într-o casă nouă, într-o construcție nouă, însă cu utilajele vechi din Calea Dudești și, în plus, cu tot felul de «vicii ascunse» de la constructor, nu a intrat la timp în parametrii proiectați. Nu se făcea planul. Mare fluctuație de muncitori, 40–50 de oameni pe lună, ceea ce înseamnă într-un an cam 400–600, iar întreg personalul filaturii numără circa 700. Toată conducerea s-a concentrat asupra acestui fenomen. Pornind de la rădăcina lucrurilor, de la cauzele lui. Dacă una o provoacă I.T.B.-ul (iarăși I.T.B.-ul?!), mașina 102 circulă mai prost decît oricare mașină din București, mă asigură directoarea, în baza unor cronometrări reale făcute de oameni din fabrică, alta o provoacă edilii Bucureștiului. Tramvaiul 1 lasă muncitorii la 10 minute de filatură — nu știm cum se face, edilii uită tocmai zonele industriale — îi forțează să parcurgă distanța aceasta de 10 minute prin gropi, noroaie și beznă. «Cînd sînt atîtea întreprinderi moderne care au nevoie de muncitori calificați, pleacă oamenii, dacă nu li se asigură condiții. E un fenomen cunoscut pe plan mondial că azi, în epoca electronicii, industria ușoară își găsește mai greu forța de muncă». Prin urmare, iat-o pe directoarea Panciu, ocupîndu-se de producție, într-un mod bizar, făcînd drumuri la primăria sectorului și chiar a Capitalei, trimițînd adrese la I.T.B. Apoi stînd de vorbă cu oamenii. Aproape cu fiecare în parte. «Studiul cauzelor subiective nu trebuie niciodată neglijat. O muncitoare tînără poate să plece din fabrică și pentru că ajutorul de maistru sau maistrul s-a răstit la ea, ori n-a înțeles-o cînd a avut greutăți la mașina ei». De asemenea, îmi spune mai departe, industria ușoară își găsește azi tot mai greu, bărbații. Adică electricienii, mecanicii, maiștrii, ajutorii de maiștri. Deci, atenție cu ei. A făcut intervențiile care trebuie, s-a zbătut și a obținut 40 de aprobări pentru buletin de Capitală pe care le-a dat cu prioritate băieților și celor mai bune muncitoare. Locuințele, și ele, atîtea cîte au fost, au fost repartizate nu numai după criterii umanitare, dar mai ales în scopul permanentizării cadrelor.

Nu de mult timp la filatura nouă a început montarea flaierelor moderne — în sfîrșit, utilaje noi — fără oprirea producției, dar și fără ori ce fel de pierderi de producție. O problemă în exclusivitate de organizare. O veritabilă strategie a producției pe care inginera Oltea — de data aceasta în perfectă specialitate, fiind de profesie inginer pentru filatură — a stabilit-o împreună cu inginerul șef V. Edelstein, pe care, îmi mărturisește că îl invidiază enorm fiind că a reușit să cunoască atît de perfect, ca pe un mecanism, toate compartimentele fabricii, încît poate să fie și contabil șef și șef serviciu plan..., performanță pe care voiește s-o atingă cît mai repede cu putință. Pentru asta stă 10 și 12 ceasuri în fabrică, vine și în schimbul de noapte în fabrică, o roagă pe șefa serviciului plan să-i dea lecții în domeniu — mai ales că în trio-ul conducerii întreprinderii răspunde de acest sector — învață probleme de comerț exterior, fiindcă o mare parte a producției țesătoriei sînt destinate pieței externe (lucrează cu parteneri foarte exigenți, cu firme de renume din țări capitaliste, învață marketing («o fabrică dacă vrea să-și asigure mereu desfacerea produselor ei, trebuie neapărat să se preocupe de studiul pieței»), învață chimia amestecurilor noi de fibre (anul acesta s-a introdus în țesătorie o fibră nouă din amestec de celofibră cu melană)... «Oricîtă vechime ai avea în specialitate, oricîtă experiență de muncă ai avea în spate, nu poți să spui că te poți descurca de la început, în funcția de director. Lui i se cere să dea soluții și trebuie să le dea, i se cere să ia decizii, și trebuie să le ia, i se cere să răspundă pentru orice hîrtie semnată și trebuie să răspundă, iar asta nu se poate dacă nu cunoaște în amănunt lucrurile din întreprinderea în care se află. Asta nu înseamnă, cred eu, că își subapreciază colaboratorii, ba dimpotrivă. Dar, mărturisesc cu sinceritate că eu nu m-am simțit pregătită pentru această muncă, deși am deținut funcții de conducere și vin dintr-o funcție de conducere, însă nu din aceea de director de întreprindere productivă. Cînd este numit un director, cred eu, ar trebui căutat un om care a trecut prin toate compartimentele unei întreprinderi, sau ar trebui ca persoanele din rezerva de cadre de conducere a ministerelor să urmeze înainte de a fi numite în funcții de conducere, programe corespunzătoare de pregătire. Astfel, o conducere modernă și mai ales siguranța în conducere ar fi asigurată de la început. Fidelă acestei opinii, fidelă mai cu seamă programului partidului de perfecționare a întregii noastre economii, directoarea Oltea Panciu îmi spune că în cadrul studiilor de organizare a producției pe 1975, conform indicațiilor date de Congresul al XI-lea, sînt incluse programe de perfecționare a cadrelor, de ridicare a calificării de la muncitor la șefi de servicii și la directori.

— Ce studii se întreprind, de exemplu, acum, în întreprinderea dumneavoastră?

— Acolo unde avem noi niște puncte nevralgice. Urmărirea zonelor de deservire la filatură, se fac cronometrări și fotocronometrări a muncii filatoarelor, așa fel încît în cele 8 ore să poată lucra de pildă la 3 părți de mașină în loc de două, iar un altul s-a concentrat asupra circulației ambalajelor în fabrică. Nici nu știți cîte probleme poate crea acest circuit și cît pot greva ambalajele asupra eficienței producției?! Apoi, cîțiva oameni vor pleca la cursuri de perfecționare și specializare.

De la sensibilitatea muncitoarei și starea ei de afect în timpul lucrului, la montarea-șnur a flaierelor moderne, de la circuitul ambalajelor, la ridicarea valorii optului de muncă, iată gîndurile, preocupările, neliniștile, problemele unui nou director, unui tînăr director într-o fabrică veche, într-o întreprindere cu mulți ani de existență. (Am uitat să vă spun că inginera Oltea Panciu are 37 de ani.)

— Și ce speranțe mai aveți în acest an în care abia am intrat?

— Noi l-am declarat anul calității absolute. Și fără ce vă spuneam mai înainte nu ne putem ține de cuvînt.

CICI IORDACHE ■

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

COMPETIȚIA VALORILOR

cine este ion simion pop?

ARTICOLUL 10. Pentru fiecare comunist, pentru fiecare cetățean, munca este o datorie fundamentală, de onoare. Fiecare trebuie să dea dovadă de o înaltă conștiință profesională, competență, spirit creator, dăruire și pasiune în muncă, totodată, trebuie să manifeste combativitate și intransigență față de manifestările de indisciplină, superficialitate și lipsă de răspundere în muncă.

S-a născut în comuna Bonțida din județul Cluj la 7 ianuarie 1949. A împlinit, deci, foarte de curînd 26 de ani. Este redactor la Editura Academiei din București și locuiește împreună cu soția sa într-o garsonieră liliputană năpădită de cărți, de colecții de roci, ceramică și flori de mină. Modest, generos, excelent camarad, învăluit și încurcat toată vremea în meandrele unei timidități dulci, atît de specifică omului deprins să-și izvodească gîndurile în meditații solitare.

Ca băiat de țăran și vreme de două decenii departe de metehnele și sechelele civilizației urbane, obișnuit să-și înfrățească vacanțele cu îndeletnicirile agreste — tînărul Simion Pop are o singură pasiune dominantă: lectura. La 10 ani devorează biblioteca comunală. La 15 ani scrie monografia comunei. În anii liceului taie lemne la profesoara de istorie pentru a i se permite să împrumute cărți din biblioteca acesteia. Se înscrie la Facultatea de geografie din Cluj împovărat de cunoștințele unui absolvent și o termină ca șef de promoție. Alege Bucureștiul sub imperiul unei singure dorinți: aceea de a-și hrăni anii tineri în atmosfera culturală a Capitalei. Vreme de doi ani colindă și cercetează cu migală toate muzeele și bibliotecile Capitalei. Refuză să-și cumpere televizor pentru a-și consacra serile spectacolelor de teatru, operă, concertelor de muzică simfonică.

Și-a îngemănat întreaga sa profesiune de credința în aceste cuvinte: «fără un orizont spiritual larg, sufletul rămîne mic».

Ion Simion Pop este cunoscut azi în întreaga țară grație concursului televizat: «Cel mai bun continuă», cînd pe parcursul a 10 etape și-a dominat de la distanță, prin precizia și marele volum de cunoștințe enciclopedice, toți cei 20 de adversari redutabili.

Deocamdată doar aceste cîteva cuvinte despre Ion Simion Pop, acest strălucit reprezentant al vîrstei de aur despre care — sînt sigur — vom mai auzi vorbindu-se de multe ori.

LIVIU TIMBUS ■

POLUAREA OMULUI

nemiloasele gazde recidivează

ARTICOLUL 24. Membrii Partidului Comunist Român și ai Uniunii Tineretului Comunist trebuie să manifeste cea mai înaltă intransigență împotriva concepțiilor de viață burgheze, a influențelor mentalităților lumii capitaliste. Ei trebuie să combată cu fermitate tendințele de căpătuială, parazitismul, înșelătoria, specula și mita, orice forme de obținere a unor venituri ilicite, de însușire prin abuz sau necinste a roadelor activității altora.

Fără îndoială, afirmă medicul primar Eugen Naghi, șeful Policlinicii Rahova, un om bolnav nu este un om poluat, deși în unele cazuri poate să devină, iar în altele, pur și simplu, are toate șansele să rămînă în datele frumoase și cinstite ale vieții.

Policlinica Rahova asigură sănătatea, după scripte, a 110 000 bucureșteni, dar în realitate numărul celor tratați se ridică la 150 000. Numai Circumscripția 172 a crescut într-un an cu 5 000 de pacienți. Consultîndu-i, medicul primar Eugen Naghi a constatat că o cauză a îmbolnăvirilor, nu de puține ori grave, o reprezintă gazdele, persoane care își închiriază casele în mod ilegal și ilicit. Astfel, îmi spunea că unele gazde iau tinerelor sau tinerilor chiar și jumătate din retribuție.

Abia plecat de la Policlinica Rahova iau ziarul «România liberă» și la rubrica «Închirieri» găsesc un număr de telefon și un anunț mititel prin care cineva se oferă să ia în gazdă tînăr sau tînără. Sun la 49.92.74, mă recomand inginer agronom la Fetești, dar dornic să am o cameră în Capitală în care să mă odihnesc și să fac duș două-trei zile pe săptămînă. Doamna Pantazescu, cum mi s-a recomandat, îmi spune că are o asemenea cameră, fără încălzire, care mă va costa 400 de lei. Mai aflu de la doamna Pantazescu (care stă pe lîngă Podul Grant) că și fiica ei, domiciliată în Drumul Taberei, închiriază în condiții relativ asemănătoare. Să ne însușim deci concluzia medicului primar Eugen Naghi și s-o formulăm în termenii acestei rubrici: fenomenul acesta a recidivat în ciuda tuturor protestelor. El reprezintă o poluare a omului și să nu uităm că «pacienții» gazdelor ajung nu de puține ori la Policlinica Rahova sau la alta.

EUGEN SECELEANU ■

Maria Iuga, Pălăguța Mârza, Ilie Calmineasa

Ileana Zubașcu

cronica (46)

Ședința din seara zilei de 13 ianuarie a *Cenaclului Flacăra* s-a desfășurat în sala Dalles. După cele două seri de copios program al *Festivalului Flacăra*, această ședință, imediat următoare manifestării din Sala Palatului și prima din noul an, ne-a confirmat resursele vitale, atît ale publicului care ne urmărește, cît și ale însuși cenaclului nostru. Bănuiam, cumva, că în urma celor douăsprezece ore de program din preajma Anului nou, atenția publicului să acuze o slăbire temporară, iar cenaclul nostru să sufere o firească oboseală. Dar lucrurile s-au petrecut cu totul alt fel. Sala s-a dovedit deosebit de receptivă și entuziastă, iar programul a avut ca notă caracteristică o impresionantă prospețime. Tonul a fost dat de prezența unor oaspeți din Maramureș, care cu poezia și cîntecele lor ne-au făcut să trăim momente de înaltă și adevărată spiritualitate românească. Ei, cu toții, dascăli de limbă și literatură română, ei, în versurile și melodia lor, au altoit organic în substanța natalelor rădăcini, expresivitatea unei arte directe și umane. Maria Iuga, Pălăguța Mârza, Ilie Calmineasa au cîntat pe versuri proprii și populare cîteva piese care ne-au făcut să ne fie și mai tare dor de țară și de pămîntul ei. Ne-a prelungit emoția Vladimir Găitan, care a recitat poemul *Însemnări la apusul soarelui*, *Împotriva celor tari*, *O scrisoare de la mama* de Ilie Calmineasa. Iar actrița Mihaela Buta ne-a recitat cîteva poeme de Ileana Zubașcu, și ea profesoară în acel «Maramureș, Maramureș, tăietură de cuțit pe fruntea latinității». De o cuceritoare sinceritate poetică, fiecare vers mărturisind tensiunea ce l-a generat, Ileana Zubașcu a fost aplaudată la «scenă deschisă». La solicitarea poetului Adrian Păunescu ca auditorii să-și spună părerea despre poeziile comunicate, un glas s-a auzit discordant, penibil în izolata sa stridență. «Nu mi-au plăcut deloc poeziile citite», spune inginerul Șerban Stănciulescu. Cerîndu-i-se să argumenteze, el afirmă spre stupefacția sălii, ca suprem argument, că nu iubește poezia. Nefericita intervenție a bărbosului inginer a sucombat în ridicol mai ales în urma celor spuse de cîțiva participanți, printre care profesorul Hari Brauner și doctorul René Zamfirescu.

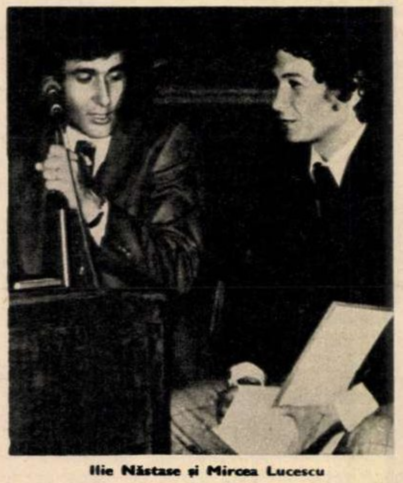

Ilie Năstase și Mircea Lucescu

Ajunși în punctul acesta, să întrerupem expunerea programului pentru a consemna și cele două mari surprize ce ni le-a oferit seara din 13 ianuarie. Pe scenă, Ilie Năstase, ținîndu-și promisiunea, oferă cel de-al doilea *Trofeu anual Ilie Năstase* celui care a fost, evident, fotbalistul nr. 1 al anului, Mircea Lucescu. De asemenea, spre marea satisfacție a publicului, intră în partea a doua a programului, nici mai mult, nici mai puțin, decît reprezentativa studențească a României, cîștigătoare pentru a doua oară consecutiv a Campionatului mondial universitar de handbal. Președintele Federației române de handbal, Ioan Kunst Ghermănescu, și antrenorii federali Nicolae Nedef și Eugen Trofin evocă emoționați drumul spre marea victorie a valoroșilor sportivi. Adrian Păunescu anunța ca partea a doua a programului va fi dedicată tinerelor certitudini ale handbalului românesc. Iar această a doua parte a programului circumscrie cîteva momente de mare și adevărată artă. Cu regretul de a nu putea stărui în preajma lor, să înscriem aici numele Marcelei Saftiuc, această patetică prezență, toată numai suflet și emoție dăruite nouă prin mijlocirea unei arte de filtrată sobrietate. Mircea Vintilă, Cornel Ionescu cunosc, meritat din plin, unul din marile lor succese. *Reflex-Flacăra*, acest inimitabil grup, interpretează, subliniind expresiv frumusețea și originalitatea versurilor, poemele *Glasurile lumii* și *Ieremia* de Geo Dumitrescu. Grupul ni-l mai aduce pe scenă irezistibil pe Stephen Leacock și, la cererea publicului, interpretează *Terente* de Miron Radu Paraschivescu. Anda Călugăreanu cîntă, tot la cererea sălii, *Vinare de vînt*. Poetul Cezar Ivănescu, deși nu prea obișnuit cu microfonul și cu alte mijloace tehnice, își face debutul în chip de cîntăreț cu mari perspective ținînd seama de vocea lui pătrunzătoare. Programul mai înregistrează și alte debuturi în cenaclu: Levi Nicolae, Marius Buta, Viorel Rîpaș, Mircea Popa — Dan Oprina.

Florian Pittiș, prin *Basm* de Geo Bogza și două poeme de Mihai Eminescu, marchează cei 125 de ani de la nașterea luceafărului poeziei românești. Ședința începută sub semnul unor momente de adevărată artă se încheie, după cinci ore, înalt, însuflețitor.

TRAIAN STOICA ■

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

Un inginer absent în fața artei, savurată însă de Ștefan Birtalan

Levi Nicolae

Hari Brauner

Marius Buta, Viorel Rîpaș

Mircea Popa, Dan Oprina

Mihaela Buta

Cezar Ivănescu, Dumitru Lupu

Vladimir Găitan

Luni, 20 ianuarie 1975. Cenaclul Flacăra va avea loc în sala Studio (Grădina Icoanei) a Teatrului «Lucia Sturdza Bulandra» cu începere de la ora 19.00. Invitațiile se vor putea procura ca și pînă acum de la ghișeul secției de documentare a revistei Flacăra (Piața Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10, interior 1623) în ziua cenaclului între orele 9-12.

LOCURI COMUNE

UN NOTAR, UN FUNCȚIONAR DINCOLO DE GHIȘEU CĂRUIA UITĂM ADESEA SĂ-I SPUNEM MULȚUMESC

În viața noastră civilă în care vehiculăm tot felul de acte — practic chiar prea multe — ni se întîmplă (și nu de puține ori) să ni se ceară la un ghișeu «o declarație autentificată de notariat» sau «o copie legalizată de notariat» sau o hîrtie eliberată de notariat... și dăm fuga la notariat una dintre cele mai solicitate instituții în serviciul cetățeanului. Locul poate cel mai comun prin care nu cred că există cetățean, de la majorat în sus, să nu fi trecut măcar odată în viață. Ca argument vă spun că notariatele din București au efectuat în anul trecut peste o jumătate de milion de lucrări, adică tot atîtea felurite acte emise, înregistrate, rezolvate. Dacă ne-am raporta la numărul locuitorilor adulți ai orașului, am vedea că afirmația de mai sus nu-i deloc exagerată. Și nu știu cîți dintre dumneavoastră știți că întocmai cum avem Spitalul de urgență, Salvarea, Farmacia de gardă, de curînd avem în București un Notariat de serviciu în strada Știrbei Vodă colț cu Plevnei, în care doi notari efectuează zilnic, între orele 12–20,00 lucrări pentru cetățenii din toată țara care nu pot să se prezinte dimineața la sectoarele de care aparțin și că există tot de curînd un Serviciu de noapte și de sărbători. Pe o listă afișată la intrarea în Notariatul municipal stă înscris numele notarilor și secretarilor de serviciu noaptea, cu numărul lor de telefon.

— Și pentru ce poate să fie nevoie noaptea de notar? îl întreb pe juristul Ștefan Piersic, șeful Notariatului de stat al Municipiului București și județului Ilfov.

— Pentru tot felul de cauze. Sînt bolnavi grav care vor să-și facă testamentul, care au de dat procuri altor persoane ca să le rezolve diverse treburi și cîte și mai cîte.

Mărturisesc nu numai că nu mă gîndisem, dar că nici nu știam care este, de fapt, activitatea unui notar. Pentru noi publicul el este un funcționar de la ghișeu care trebuie să fie — și este — la dispoziția noastră.

— Da, este un funcționar cu studii superioare, este licențiat în drept sau doctorand sau doctor în drept. (Între cei 52 de notari care funcționează în București sînt mulți doctoranzi și doctori). Deci, este un jurist adevărat dublat de un activist de stat și chiar de partid. Contrar a ceea ce se crede și se bănuie despre notar — din cauza denumirii lui atît de perimate — el nu este un scrib, nu pune numai o ștampilă și lipește timbre, el creează un act. Iar actele ca și oamenii sînt unicate, au identitate de sine stătătoare. Chiar dacă se cheamă la fel, nici un act nu seamănă unul cu altul, fiindcă au premise diferite, situații și cauze diferite. Știți cîte acte normative trebuie să știe un notar pentru întocmirea unui singur act? Obligatoriu trebuie să cunoască perfect toate actele normative, dispozițiile, decretele, legile existente în sistemul nostru juridic. Altfel se poate întîmpla să întocmească un act care, după lege, e nul. Și asta poate să aibă consecințe foarte grave pentru cetățeni.

— Și nu se întîmplă?

— Ba se mai întîmplă, dar din ce în ce mai rar. De pildă în '74, la volumul de lucrări amintit,

(Continuare în pag. 23)

CARTEA

paznic de far

Există un anume conservatorism al literaturii, vizibil de îndată ce scriitorul părăsește canoanele tradiționale. Îți trebuie mult talent pentru a neglija orice convenție, cu atît mai mult pe aceea impusă de speciile artistice obișnuite (lasă că marii scriitori sînt de cele mai multe ori tradiționaliști din punct de vedere formal!). Chiar dacă ignori substanța unui roman, să zicem, și pui în loc orice altceva, este bine totuși să-i păstrezi aparențele. Cititorul are nevoie de aceste repere minime pentru a primi chiar mesajul cel mai tulburător. Iată de pildă literatura lui Geo Bogza, prea ușor socotită drept reportaj, deoarece nu exista specie poetică pentru formula sa incantatorie. În anii din urmă, autorul **Cărții Oltului** a ținut săptămînă de săptămînă «chenarul» revistei **Contemporanul,** cu o tabletă de concepție originală, amestec de poem și litanie, de imprecație și discurs. Reunite în volum, aceste pagini au primit titlul de **Paznic de far,** ceea ce vrea să sugereze desigur veghea unei conștiințe. Ar merita să luăm în discuție titlul, cam impropriu, fiindcă «paznicul» nostru este guraliv, el nu se mulțumește numai să arate direcția bună și să călăuzească pe corăbieri, ci are «sprînceana mereu încruntată» și le face morală, împarte calificative, iar monologul său în fond are nevoie de mulțimi, este o joacă. De obicei ne imaginăm paznicul de far ca pe o ființă singuratică, mai puțin dispus să ridice degetul în chip de institutor. Geo Bogza cultivă retorica morală, el «știe» deja ceea ce este bine și ceea ce este rău și proclamă adeseori adevărul său în mod ostentativ.

Dincolo de aceste posibile obiecții, **Paznic de far** este o lectură edificantă, mărturie adevărată a unui om ce împlinește o datorie. Autorul său face parte dintr-o generație angajată, copleșită de măreția unui Călinescu sau Arghezi, dar păstrîndu-și un timbru propriu, izvorît din luciditatea cu care a traversat evenimente istorice de amploarea celui de-al doilea război mondial, cu tot cortegiul său de atrocități. Dintre toți, Geo Bogza pare că și-a asumat în modul cel mai deschis epoca, urmărindu-i seismele în pagina de ziar, acolo unde conturul evenimentelor este mai viu, chiar dacă nu atît de limpede. Cine dintre contemporani ar putea să spună că nu i-a așteptat rîndurile, în fiecare vineri, cine a uitat oare zguduitoarea lui mărturie: «Este o oră a frunții lăsate în pămînt. Și este o oră a frunții ridicate spre cer. Este o oră cînd fruntea se lasă în pămînt de propria-i rușine. Și este o oră cînd fruntea se lasă în pămînt de rușinea altora. Este o oră, cea mai amară dintre toate, cînd fruntea se lasă în pămînt de prea marea rușine a vremii. Este o oră a frunții lăsate în pămînt. Și este o oră a frunții ridicate spre cer. Este o oră cînd fruntea se lasă în pămînt de rușine. Și este o oră cînd se ridică spre cer, împotriva rușinii»...? Sînt rînduri patetice, străbătute adeseori de un patos atît de mare al conștiinței, încît proza ritmează un discurs ce se depășește pe sine și devine «stare morală», așa cum a năzuit autorul. În asemenea momente, Geo Bogza este contemporanul nostru, al tuturora, iar scrisul său are incandescență. Gestica devine mai puțin solemnă și studiată decît în poemele naturiste ale aceluiași autor, dar convulsia înseamnă sinceritate. Din sinceritate izvorăște comprehensiunea și chiar toleranța, marca spiritelor nobile. Bogza îl admiră pe Dimitrie Cuclin, a cărui gîndire neagă multe convingeri estetice moderniste. În sistema lui Cuclin este greu de închipuit, de pildă, **Poemul invectivă.**

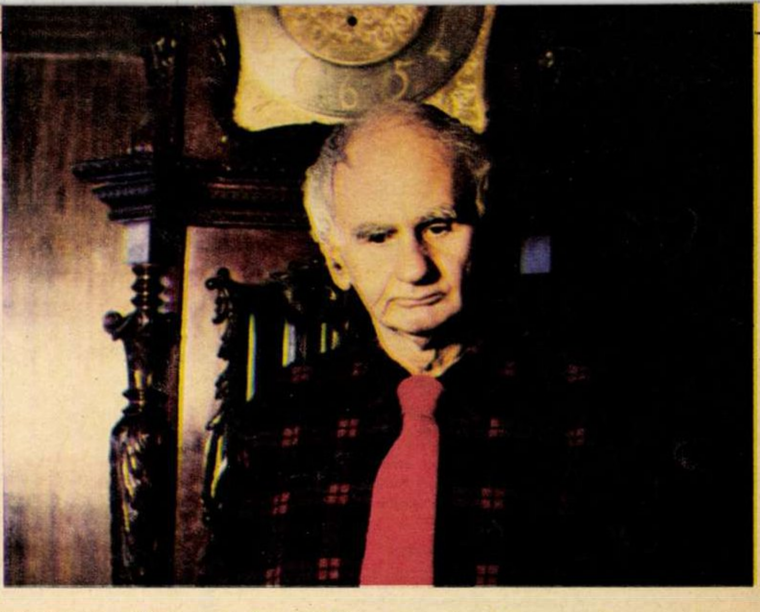

Paznic de far este o carte care trebuie citită. «Pus la colț» de istorie, așa cum însuși recunoaște, Geo Bogza este un autor care merită, pentru veghea sa, un omagiu suprem: «Într-o vreme cînd scrisul a devenit ocupația multor oameni care pot prinde orice după ureche, și e pe cale să devină și a mașinilor cibernetice, se cade ca spiritul uman, dezorientat și dornic de orientare, să se îndrepte mai cu seamă spre acele opere în care autorii lor s-au angajat cu toată ființa, pînă la acceptarea unui destin tragic». Acest destin s-a încrustat, insesizabil și în scrisul lui Geo Bogza. În ochiul său descifrăm mai mult fiorul tragic decît morala atoateștiutorului.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

O NOUĂ VOCE LIRICĂ: ILEANA ZUBAȘCU

Apariția tinerei profesoare din Maramureș, Ileana Zubașcu, în Cenaclul «Flacăra» a produs o impresie atît de puternică, încît din acea seară chiar, a zilei de 13 ianuarie 1975, versuri ale ei circulau din gură-n gură, în pauza și după terminarea cenaclului. Atîta prospețime, atîta dragoste de țară, atîta poezie, atîta dramatism, atîta muncă și seriozitate, atîta curățenie și măreție nu mai întîlniseră acei oameni decît cu cîteva clipe înainte în poezia lui Ilie Calmineasa, el însuși din Maramureș, dar cunoscut deja cititorilor revistei noastre.

Revista noastră acordă întregul său gir Ilenei Zubașcu; și nu numai atît, revista noastră dorește să acrediteze acest fel de poezie, acest mod de a pune problemele. În Ileana Zubașcu noi regăsim o poezie a muncii, a încrederii și dragostei. Sigur că la orice naștere cei care o ajută sînt, pentru o clipă, mai puțin interesați de context și se grăbesc să salute acea naștere. Poate că și noi sîntem în această situație, dar ni se pare evident că, odată cu Ileana Zubașcu, s-a născut o poetă. Și nu una oarecare. Dincolo de înfiorare, dincolo de iubire, versurile ei impun imediat respect. Ele își trag înțelesul și frumusețea dintr-o experiență umană unică, dintr-o sensibilitate cultivată în leagănul mărețului și asprului Maramureș și dintr-un talent literar neobișnuit. Este onoarea noastră să iscălim și să autentificăm acest certificat de naștere: ILEANA ZUBAȘCU.

ADRIAN PĂUNESCU ■

MARAMUREȘ

Maramureș, Maramureș
tăietură de cuțit
pe fruntea latinității.

SORA MAI MICĂ

Eu sora mai mică
am văzut cuvîntul, am văzut patria
luminînd destinul.

Eu sora voastră
am văzut istoria
printre luminile poporului meu.

Istoria mea ete istoria voastră.
De vreți să vă odihniți
rezemați-vă capul de mine.

Voi toți sînteți mari
ochii mei
n-ajung atît de sus
ochii mei
sînt aici
cei mai mici
umplînd formele
jos
unde ochii
sînt casă
sînt masă
sînt cuvînt

Eu închid ușile
cînd vin musafirii
Eu aduc lemne
să nu înghețe păpușile
Sînt sora cea mică
a iubirilor voastre
în mine locuiesc toate
culorile luminii
și mai ales roșul,
roșul ca sîngele istoriei,
roșul trupurilor dornice de libertate
roșul de ie
treaptă a devenirilor, născătoare de genii.
Eu sînt fiica dreaptă a celui mai roșu
steag din lume.

SĂRACA DE MINE

Voi sînteți învățații lumii
sînteți oricum oameni cu scaune multe la cap
voi aveți bogății fără număr
în numere și în cuvinte
vouă nu vă e teamă nici măcar de umbra voastră
voi învîrtiți lumea pe degete
voi țineți bănuțul luminii în palmă
voi știți cum stă toaca în cer
pentru voi totul e la mintea cocoșului
voi aveți uimitoarea putere
de-a îndruga zilnic verzi și uscate
cîte-n lună și-n stele
și-n soare
dar eu biata de mine
stau ca un țurțure ce se topește
la streașina spiritului
săraca de mine eu nu știu
decît să picur, o dată la o mie de ani,
cînd spun adevărul.

ÎNTRU TOTUL

Să fiu moartă de beată
beată criță
să vin de la o petrecere
din satul Botiza
de la prietena mea Ștefanca bibliotecara
de-a dreptul peste dealuri
noaptea la miezul iernii
să mă opresc într-o claie de fîn
limpezită la marginea lunii
să-mi fac un culcuș
și să dorm pe vecie
pînă spre primăvară
cînd vor înfige oamenii furcile
în mine, voind să mă-ncarce pe sanie,

asta nu-i totul

să-ți bronzezi pielea făcînd nudism
săptămîni de-a rîndul
pe plajele picturilor celebre din muzee
să dezgropi cetăți uitate de milenii
doar cu un zîmbet
să ștergi roboți retorici de pe fruntea
copilului strivit sub roțile
unui ceasornic uriaș în plină zi

nimic din toate-acestea nu e totul

Să mă trezesc într-un timp
cu picioarele sloi
cu mîinile cuibărite în gură
să-mi îndes cizmele cu fîn
să-mi umplu sînul cu fîn
și pantalonii cu fîn
lîngă picioare pe la spate
să-mi țină căldură și să
alerg din nou peste dealuri
să mănînc zăpadă zgrunțuroasă
să mă speriu de strigătul vulpilor
stropși-le-ar boala
să trec peste umbre pe văi adîncite în moarte
și să nu simt nici o clipă singurătatea
cosmică dintre reflexele cristalelor

cred c-ar fi prea de tot să fie totul

Să dansezi pînă trupul tău limpede se face
pînă cînd trupul tău ud se înfășoară
în holdele ritmului și armoniei
pînă cînd coapsa ta scoate
lapte și miere din rîuri
pînă cînd se desprind din tine
străzile orașului Skopje împrăștiindu-se
prin Iugoslavia
asudate și cu răsuflarea tăiată

ar fi de tot puțin să fie totul

Să mă scufund în zăpadă
pînă la subțiori
și să dorm astfel iarăși o vreme
apoi să urlu să se strîngă în jurul meu lupii
să mă mănînce de vie
jumătate iar jumătate să rămîn în zăpadă
zvîrcolindu-mă să ies
măcar cu sîngele în lume
oh, mînca-v-ar lupii, clipe de tristețe

asta nu-i totul nu, nu

E he hei dragii mei prieteni
ce știți voi ce-i aceea
o femeie singură
într-un sat străin din codri
departe de casă
și de iubire
să ai cu toate acestea
curajul de-a lupta
cu inerția lumii, conștientă
cît de mărunți îți sînt dușmanii
și cît de mică, fără glorie, victoria
să te cufunzi cu fruntea înghețată
în palma unei pietre prietenoase
și să începi să plîngi de neputință
pînă ce piatra a ajuns pe-un fund de mare
încît din puritatea ei va da lumină

nici asta, nici poveste nu e totul

S-ajung pe podul Izei ce desparte
satul Dragomirești de Bogdan Vodă

Să scriu dintotdeauna versuri
și să trăiesc printre cristale mari cît munții
pulverizată de lumină
în toate colțurile lumii
să construiesc o școală nouă
într-un sat uitat de moarte
să fac garduri și straturi cu flori
să alerg după electricieni
să instalez lumină electrică în sat
să cumpăr lemne pentru iarnă
să nu mă încălzesc niciodată
să mă bat cu unii inspectori
să zidesc ateliere, să cumpăr mașini
să pun pe picioare laboratoarele
să dau de mîncare singurătății mele
învățînd pe copii să creeze
dar mai ales învățîndu-i cum se trăiește în lume
să cred că aceasta e de o mie de ori
mai important decît toate poemele lumii
să cred că de fapt aceasta e adevărata
cea mai necesara poezie

încă nu-i totul

Să cred că aceste cuvinte
nici n-au prea mare legătură cu arta
ci sînt pură spunere, mîngîiere
cîntec de leagăn
la căpătîiul faptelor mele călătorind prin
oameni
acolo într-un sat ce iese de sub ghețuri ca un urs
la polul nord al țării mele

Să cred că astfel de cuvinte sînt posibile
numai dacă tu însăți naști într-un leagăn
într-o pendulare eternă peste codri și rîuri
peste holdele timpului care se coc mai tîrziu
decît holdele spațiului
sau și mai sus
în leagănul în care spațiul și timpul sînt una,
esența și existența stau gură în gură

asta nu-i totul, încă nu

Cînd pe autostrăzile lumii, pe pîrtii,
pe piste, pe orbite
aleargă ființe tot mai necunoscute și mai
invizibile sălbăticindu-se
în vizuinile lor mișcătoare pe roți stroboscopice
să rămîn o țărancă sănătoasă lucrînd
la căpătîiul ultimelor viteze din epoca noastră
cu talpa conștiinței lipită pe acceleratoare
nedezlipită cu mîna de poalele țării
pasăre lucrînd și născînd
copii aburoși în iarba pămîntului
spunînd aceste cuvinte
ca un cîntec de leagăn
ca un cîntec de muncă sau
ca un cîntec de naștere

Să fiu spațiul
lucrînd la butoanele timpului

Să fiu
profesoară de limba română
directoare de școală
într-un sat prăpădit între dealurile
din Țara Lăpușului

nici măcar asta nu-i totul, încă nu-i totul

Să fiu
în mijlocul tuturor drumurilor
din lumea aceasta

Pururi

Să fiu...

LA CAPĂTUL ȚĂRII

Aici îmi e locul
Și vreau să rămîn
Ghiața singurătății
Încălzind-o la sîn.

La capătul țării
Mă-nchid ca o carte
Frumoasă și singură
Și fără de moarte

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 46

UMOR INVOLUNTAR

INTRODUCERE

...Aplicind normele de protecția muncii se ajunge la bunăstarea individuală ce nu se dobîndește și nu se păstrează decît cu prețul unei permanente vigilențe.

CONDUCEREA ÎNTREPRINDERII

...Primul ajutor și asistența medicală intră de asemenea în sarcina conducerii intreprinderii.

RĂSPUNDEREA PERSONALĂ

...(se va arăta că trebuie însă să se știe că postul de prim ajutor este creat numai pentru ajutorul ce se dă în primul moment sau în cazurile care intervin intimplător (o migrenă de exemplu).

...Exceptind locuința, cel mai mult timp îl petrecem la birou.

În birouri se intimplă foarte rar accidente cu sfîrșit tragic. Cea mai mare parte se produce în urma unei simple deplasări dintr-un sector în altul. În birouri, in fiecare an mulți suferă răni serioase, ca urmare a căderilor pe scări. Căderile pe podea și izbirile de alte persoane, de uși și de alte obiecte ocupă locul următor în ceea ce privește numărul și gravitatea accidentelor.

Destul de grave sînt și accidentele ce survin la ascuțirea creioanelor chimice.

SCĂRILE CLĂDIRII

Căderile pe scări nu au nimic spectaculos... Pentru a preveni astfel de accidente, scările sînt prevăzute cu mînă curentă.

NU SFIDAȚI LEGEA GRAVITĂȚII!

SCĂRILE MOBILE

Art. 6 ...Mai devreme sau mai tîrziu scaunele, cutiile, sertarele trase de la birouri și orice alte obiecte pe care le aveți la indemînă, așezate unele peste altele și pe care le folosiți drept «scară» se vor prăbuși provocind accidente.

ASCENSOARELE

Art. 11. Țineți urechile și nasul la o distanță suficientă de ușa și gratiile ascensorului.

PODELELE ȘI CULOARELE

Art. 21. Priviți în direcția in care mergeți.

MAȘINILE DE TĂIAT

Art. 42. Nu lăsați niciodată lama suspendată în aer, nici chiar pentru o secundă.

MOBILIERUL

Art. 45. Înainte de a vă așeza asigurați-vă că există scaunul. Apucați-l cu o mînă în timp ce vă așezați.

Art. 46. Așezați-vă intotdeauna pe tot șezutul și nu pe margine.

DIFERITE FURNITURI DE BIROU

Art. 58. Folosiți un deget de cauciuc atunci cînd trebuie să manipulați topuri de hîrtie și un dispozitiv pentru umezirea degetelor, în nici un caz nu umeziți degetele cu limba.

CUM SE APUCĂ OBIECTELE CARE TREBUIE TRANSPORTATE ÎN BIROURI

Trebuie să știți cum se ridică un obiect. Nu poți ști acest lucru dacă nu l-ai invățat.

Art. 72. Nu duceți niciodată o sarcină care vă acoperă vederea.

Culese de **HORIA POPP** ■

SORIN POSTOLACHE

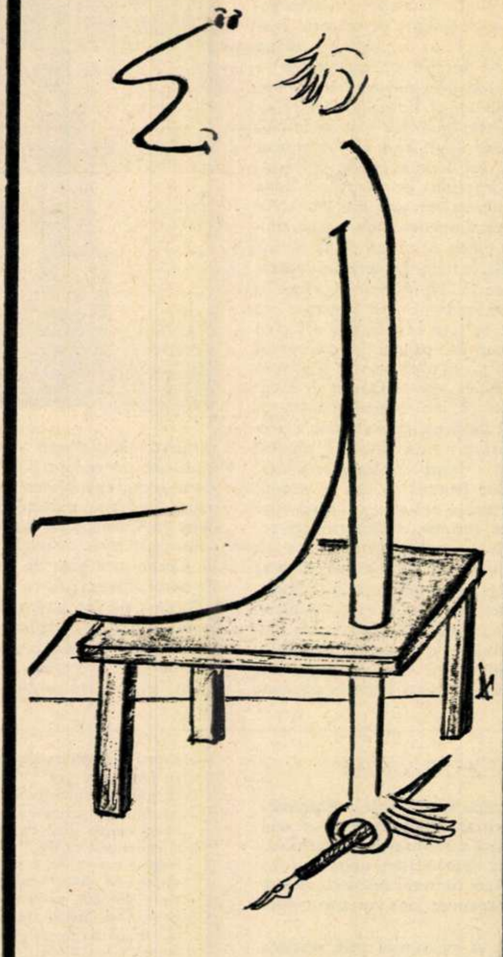

ADRIAN CURSARU

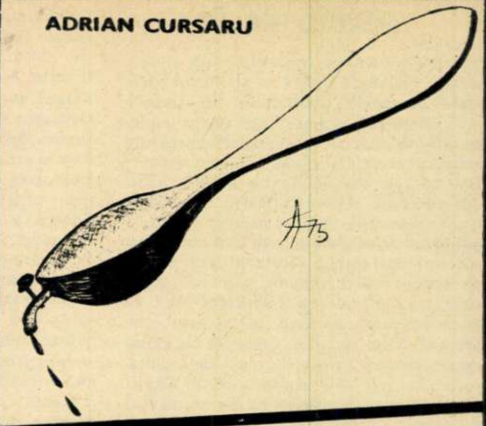

de la HA la Z

Doi scoțieni.

— Ce faci?

— Învăț alfabetul pentru nevăzători.

— Dar de ce-ți trebuie? Ai vreo neplăcere cu vederea?

— Nu. Dar vreau să citesc fără să aprind lumina.

●

— Cine te-a învățat acest cuvînt? — întreabă, mirată, bunica.

— Un băiat de la școală.

— Uite un leu, ca să-l uiți.

— Bunico, eu mai cunosc un cuvînt, dar acesta te costă trei lei.

●

— Care sînt păsările cele mai folositoare omului?

— Cele fripte! răspunse elevul.

●

— De ce pleci la mare cu rochia neagră?

— Trebuie să fiu prevăzătoare. Soțul meu nu știe să înoate.

●

— De ce ți-a plăcut Veneția?

— E un oraș comic. Străzile sînt pline de apă, iar oamenii cîntă.

Culese de **PAUL IORGA** ■

ADRIAN CURSARU

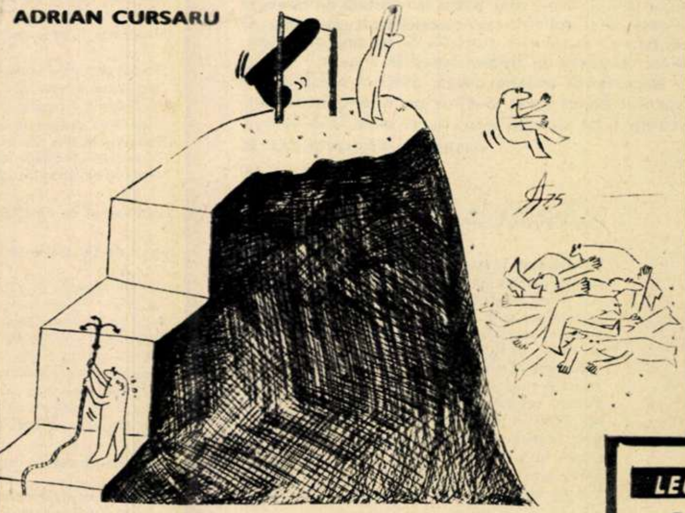

DE-ALE MELE

În sala de disecții, atmosfera era însuflețită.

●

Era cui era înainte de era noastră?

GIUSEPPE NAVARRA ■

NU UITAȚI CĂ DEVIZA «RACULUI» ESTE: «RETRAGE-TE ÎNAINTE»

DEBUT LA RACUL

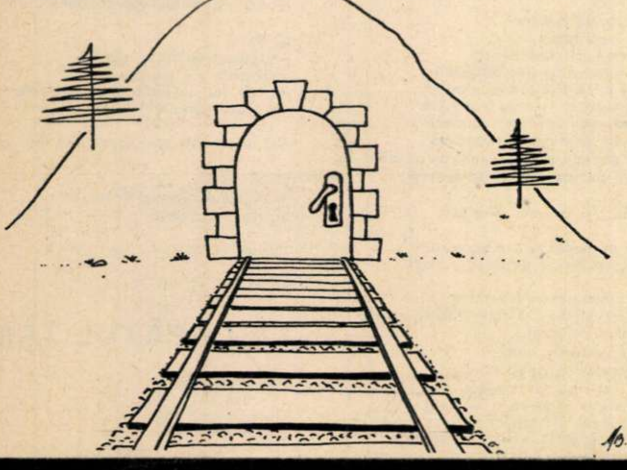

MIHAI BOACĂ

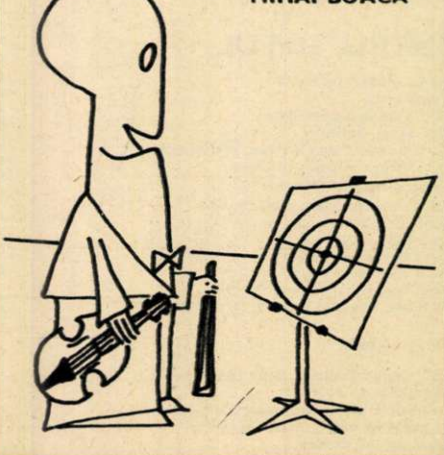

LEGENDE FĂRĂ DESEN

— E un șoarece în castronul cu lapte...

— Sper că l-ai scos afară

— Nu. Am pus pisica.

●

Între iepuri:

— Ce mai face fratele tău?

— A ajuns mare. E vizon la Paris.

●

— Pe acolo e Tamisa?

— Așa cred, sir, tocmai ies...

●

— Doctore, soția mea este complet bolnavă. Crește 60 de pisici în apartament. Este de nesuportat mirosul care se produce, fiindcă ferestrele sînt închise.

— Și de ce nu le deschideți?

— Cum să fac asta? Cei peste 200 de porumbei ai mei precis ar zbura...

●

— Știi că femeile trăiesc mai mult decît bărbații lor?

— Da. Mai ales văduvele.

Culese de **AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU** ■

«Totodată, se poate spune că hotărîtor pentru asigurarea dezvoltării în continuare în ritm înalt a țării noastre, pentru înfăptuirea Programului partidului este ridicarea calificării celor ce muncesc. Iată de ce trebuie luate toate măsurile pentru formarea profesională la un înalt nivel a tineretului, pentru perfecționarea pregătirii întregului personal, împrospătarea — prin reciclare, în concordanță cu prevederile legii — a cunoștințelor tuturor oamenilor muncii, inclusiv a cadrelor tehnice și de conducere».

(NICOLAE CEAUȘESCU — Din raportul prezentat la Congresul al XI-lea al P.C.R.)

«brățara de aur» și reciclarea purtătorilor ei

— INTERVIU CU INGINER TOMA OCTAVIAN — DIRECTORUL CENTRULUI DE PERFECȚIONARE A LUCRĂTORILOR DIN INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI

— Tovarășe director, după cum se știe, o problemă redimensionată spre cotele majore prezentată la lucrările Congresului al XI-lea al P.C.R. este și ridicarea calificării celor ce muncesc. Față de problemele specifice pe care le ridică perfecționarea lucrătorilor în cadrul ramurii construcțiilor de mașini, cum a acționat Centrul de perfecționare în anul 1974?

— Pornind de la specificul domeniului de activitate — ramura construcțiilor de mașini — Centrul are sarcina organizării unor programe de perfecționare pentru șefii de secții, servicii, ateliere, ingineri, tehnicieni și maiștri, atît din punct de vedere al metodelor de conducere, cît și al cunoștințelor tehnice, iar pentru directori și ingineri șefi, programul de perfecționare în specialitatea de bază. Activitatea pe anul 1974 s-a desfășurat în baza planului aprobat de conducerea celor două ministere — M.I.C.M.G. și M.I.C.M.U.E. — și care a fost întocmit ca rezultat al unei anchete întreprinse în 128 întreprinderi constructoare de mașini.

— V-am ruga să ne prezentați cîteva din programele materializate în anul trecut și care a fost eficiența lor?

— Din diversitatea programelor de perfecționare inițiate și conduse de Centrul nostru aș aminti în principal funcționarea a 7 programe de perfecționare pentru șefii de secții, servicii și ateliere din turnătorii, tratamente termice, forje, prelucrări mecanice și montaj, construcții metalice, întreținere și reparații utilaje. Sau cele 9 programe pentru inginerii tehnologi din compartimentele de concepție și din secții cu teme specifice preocupărilor actuale. Care a fost eficiența lor? Aș da un exemplu: programul de perfecționare desfășurat cu inginerii tehnologi din compartimentele de autoutilare s-a finalizat cu realizarea a peste 70 de proiecte de mașini-unelte agregat și cu economii de peste 7 milioane lei valută, renunțîndu-se la importuri. La toate aceste programe, participanții, pe lîngă cunoștințele noi primite, au efectuat lucrări practice în laboratoare, stații-pilot sau ateliere ale institutelor de cercetare cu care Centrul a colaborat la perfecționarea acestora.

S-a desfășurat un program de mare amploare pentru perfecționarea maiștrilor care a cuprins 1 437 cursanți din întreprinderile «Unio» Satu Mare, «1 Mai» Ploiești, «Vagoane» Arad, «Mecanică» Orașul Dr. Petru Groza și care este în curs de desfășurare la «Independența» Sibiu, «Mecanica fină» Sinaia, «Autoturisme» Pitești și Întreprinderea de autocamioane-Brașov. Mai trebuie să arătăm că pentru asigurarea unei metodologii unice de perfecționare în întreprinderile constructoare de mașini am organizat 2 programe pentru formarea de instructori necesari întreprinderilor.

O sarcină suplimentară pentru anul 1974 am primit-o din partea Comitetului municipal de partid București, ca urmare a hotărîrii plenarei din ianuarie 1974 de a organiza perfecționarea a circa 800 maiștri din întreprinderile Capitalei.

Au fost stabilite apoi 7 meserii prioritare cu care s-a început acțiunea după un program aprobat de Comitetul municipal de partid și Comitetul oamenilor muncii din întreprinderile interesate. Programele au fost organizate pe o perioadă de 4 săptămîni cu scoatere din producție, în două cicluri. Primul ciclu s-a terminat și în prezent organizăm începerea celui de-al doilea.

— Cum este înțeleasă acțiunea de perfecționare la nivelul întreprinderilor și ce minusuri ați înregistrat pe parcursul unui an?

— Larga participare a personalului din cele două ministere la acțiunea de perfecționare atestă că există interes și s-au luat măsuri pentru asigurarea cadrului organizatoric propice ridicării calificării. Dar unii conducători de întreprinderi, deși la discuțiile de principiu sînt de acord și consideră că este binevenită o acțiune de perfecționare, atunci cînd trebuie pusă în practică, refuză să dea drumul oamenilor pe motiv că nu se pot dispensa de ei din producție. În ceea ce privește lipsurile, dacă privim retrospectiv, ne dăm seama că nu am acordat permanent prioritate, în acțiunea de perfecționare, întreprinderilor cu grad mare de dificultate sau celor nou înființate. Există o slabă preocupare în popularizarea rezultatelor bune obținute în domeniul perfecționării, iar o colaborare strînsă, eficientă — cum ar fi de dorit — cu institutele de cercetare și învățămîntul superior este încă insuficientă. Dar la existența acestor lipsuri o contribuție esențială o au lipsa unui sediu corespunzător pentru organizarea activității de perfecționare, săli de curs, conferințe, laboratoare, biblioteci, săli de proiecție și multiplicare etc. și lipsa totală a spațiilor pentru cazare, cît și încadrarea unui număr insuficient de experți pentru cuprinderea tuturor acțiunilor.

— În condițiile existenței acestor greutăți și lipsuri în activitatea Centrului în anul 1974, ce măsuri considerați că trebuie luate pentru desfășurarea unor activități normale la nivelul cerințelor actuale și de perspectivă care stau în fața ramurii constructoare de mașini?

— Consider că trebuie rezolvată cît mai repede cu putință repartizarea pentru Centrul de perfecționare a unui sediu corespunzător atît pentru desfășurarea activităților specifice, cît și pentru cazarea participanților. În noul an ne-am propus îmbunătățirea calitativă a colaborării cu institutele de cercetare ale ramurii și cu institutele de învățămînt superior, permanentizînd, în același timp, schimburile de experiență cu alte centre de perfecționare și folosirea din plin a experienței Academiei «Ștefan Gheorghiu». Vom veghea la conținutul programelor de perfecționare ca să răspundă necesităților obiective și de perspectivă atît ale participanților, cît și ale întreprinderilor de unde ei provin, acordînd atenție mai mare întreprinderilor noi înființate precum și domeniilor prioritare în construcții de mașini.

Îmi exprim convingerea că aceste măsuri se pot realiza, în bune condițiuni, în cursul acestui an cu sprijinul și concursul tuturor factorilor interesați și răspunzători de asigurarea ramurii construcțiilor de mașini cu cadre de specialitate temeinic pregătite în pas cu ultimele noutăți.

VIRGIL GHEORGHIȚĂ ■

7-01-1975

CE DĂM SOCIETĂȚII? CE PRETINDEM? CE MERITĂM?

păsările fotbalului

Pretențiile, una și una.

— Îmi dați un apartament cu 4 (patru) camere.

— Bine, dar ești singur, n-ai copii, n-ai nevastă...

— Ce contează? Vine! Vine și nevasta, vin și copiii. De astea nu scapă nimeni. Altceva: să nu fie nici prea sus, nici la parter, să fie pe la etajul unu, doi, și în orice caz să nu fie la stradă, că nu suport zgomotul de tramvai.

— Nu e tramvai, e troleibuz.

— Să nu fie nici troleibuz! Îmi dați pe o aripă interioară, altfel nu discutăm.

. . . .

— Vin dacă o băgați și pe nevastă-mea la facultate. Pe mine, cum ne-am înțeles, la medicină, pe ea oriunde, profesoară să iasă, că are vara trei luni concediu.

— Bine, dar ești abia în clasa a XI-a. Poate la anul...

— La anul pot și singur, vreți 15 goluri în plus pe campionat, aranjați acum; trei, patru sesiuni pe an, bunăvoință să fie, că se poate!

. . . .

— Să las Bucureștiul numai de dragul ochilor voștri e prea mult! Veniți cu o mașinuță, mică, frumușică, mi-o lăsați frumos la poartă cadou de ziua mea, și-ați rezolvat problema mijlocașului ofensiv.

— Păi de unde să luăm atîția bani, Cucule?

— Eu să vă învăț și pe asta?!? N-ați mai auzit de nunți cu dar? Cîți nu s-ar însura cu un mijlocaș modern, conducător de joc și realizator pe deasupra!

. . . .

Ce-au dat ei?

— Știți că Petre nu s-a prezentat la examenul de mecanică și și-a trimis carnetul la profesor să-l semneze și să-i pună notă.

— Și i-a pus?

— Nu. L-a chemat să vină să-i vadă măcar ochii. Nu știe nici cum arată.

. . . .

— Știți că Manole a fugit azi noapte la Constanța, a lăsat un robinet deschis care a inundat apartamentul și nu și-a plătit nici chiria pe ultimii doi ani?

. . . .

— Știți că un vestit bar bucureștean cunoaște, noapte de noapte, după ora închiderii, un insolit spectacol sportiv? În reprezentație, cîțiva chelneri jucînd fotbal — pe ringul de dans! — cu idolul irascibil, din ce în ce mai irascibil (și nu întîmplător) al stadioanelor?

. . . .

Ce merită asemenea păsări ale fotbalului?

În loc de grăunțe, pietricele...

MARIUS POPESCU ■

MARAMUREȘ - PÎINE ȘI LEGENDĂ

În diminețile de iarnă dealurile Maramureșului au culoarea cerului din dreptul lor, iar fulgerul zorilor este ca un țipăt de ceteră peste neliniștea lumii.

Apăsarea cerului pe dealuri este apărarea legendei și a istoriei.

La cîrciuma din Dragomirești, sat de pe Valea Izei, în jurul unui pahar cu hornică pe care-l învîrt din mînă în mînă, țăranii mai vorbesc încă despre voievodul Bogdan. Și spun că el își striga norodul peste munți, m-auziți?, și dintr-un loc i se răspundea «ie-ud» (eu aud), iar din altul «și-eu!», iar locurile acelea așa au rămas botezate Ieud și Șieu. Venerația față de voievod a fost dusă pînă acolo încît se spune chiar că toți cei care «se scriu» Bogdan sînt oameni buni, și asta am aflat-o de la bătrîna Zubășcoaia, căreia 93 de mireșteni îi spun nașă.

De cînd se deșteaptă în lume, maramureșeanul este copleșit de legendă, și așa află că Rozavlea a fost cîndva un sat de uriași, iar numele-i vine de la fata unui astfel de uriaș pe nume Rozalia. Mormîntul uriașului, un deal asemenea unui mormînt, este, se zice, cea mai bună dovadă a existenței acestor gigantice ființe, iar existența pînă nu demult a lui Grigore Apetrei din Dragomirești, om care avea peste doi metri, a întregit oamenilor credința în goliații locului.

*

Și totuși legendele Maramureșului se spun mereu pentru că ele continuă să se facă mereu. Și dacă azi, aici, se mai plămădesc încă legendele, unul dintre eroii acestora s-ar putea numi Gheorghe Săpânțan, cel care mă roagă să-i transcriu numele împodobit cu acel â din vechea ortografiere a cuvîntului pâine; fiindcă, zice, chiar dacă s-a schimbat cuvîntul, numele meu și pâinea rămîn la fel, neschimbate.

— Cum mănînci pita, ruptă sau tăiată?, îl întreb, și zice că el o rupe că a apucat de acasă, unde erau șapte frați dar știe să o și taie cu cuțitul fiindcă de aia a urmat o facultate, ca să afle totul despre pîine.

Are să-mi spună ceva senzațional din viața lui? N-are nimic de povestit, deși eu cred că încă pentru mulți tineri ca el este neobișnuit faptul că a lăsat un post de subinginer în Timișoara, unde substantivul tramvai se poate declina de mai multe ori pe zi, pentru a veni în satul natal să facă pur și simplu pîine. Oare în acest loc în care trăiește, aici unde pînă și pietrele știu măcar o strigătură, oare n-a încercat niciodată să scrie o poezie despre pîine? Spune că n-are talent, dar are un prieten la care doarme de obicei fiindcă are lumină electrică, televizor și e și mai aproape de brutărie, are un prieten, Mircea Chindriș, poet, pe care-l cheamă ades să asculte glasul pitei. Și poate într-o zi Chindriș va scrie o poemă despre pîine că, zău, prea puține s-au scris despre ea. Mă dă aproape de cuptor să văd acolo poezia, să aud larma aceea de miting a pîinilor și dacă mă îndrăgostesc de-o pită să i-o cer să mi-o dea s-o duc la București și să arăt pînă acolo ce înseamnă la Dragomirești expresia «intermediară din cartofi, categoria I-a».

Îi spun că eu îl văd ca pe un doctor de țară, fiindcă, în fond, oamenii pot munci și din pricina lui. Zice că-i chiar așa: întîi, fiindcă oamenii care au renunțat la leacuri în favoarea medicamentelor cumpără și pîinea de la brutărie, și ăsta e un semn că pîinea lui e bună și de mare încredere. Apoi, pentru că și el este sculat cu noaptea în cap de oamenii care, vara, în zori, trebuie să fie sus în poiene la muncă și cărora peste sumanul întins pe iarbă nu le stă rău o pîine, fie ea și proaspătă. Mai zice că răspunderea lui e mare, fiindcă omul dacă găsește cocoloașe în pîine nu-și permite luxul s-o arunce, o mănîncă așa, dar pe el șeful brutăriei îl suduie.

Sînt curios să aflu dacă subinginerul în ale pîinii mănîncă mult din produsele sale și îmi spune că el, ca persoană, mănîncă 700 de grame pe zi. Nu-l mai întreb de ce șapte sute și nu opt sau șase, fiindcă îmi place să cred că, simbolic, mănîncă și porțiile din copilărie ale celorlalți frați ai săi.

Iată că nimic din ce-am spus pînă acum despre Săpânțan nu pare a ține de legendă sau de eroism, și totuși, încăpățînarea mea urbană mă face să cred că a lăsa Timișoara cu Phoenix cu tot, cu Continental cu tot, cu țigările albe și lungi, cu guma de mestecat din arome de fructe și a veni în vatra natală este un eroism sublim și necesar.

*

Am auzit multe cîntece în Maramureș. Cîntece pure, autentice, care te fac să roșești după ce ai ascultat și ai crezut că-ți place folclorul preparat pe care ades îl auzi prin orașe.

Cîntecul pîinii nu l-am auzit încă, dar vi-l pot sugera prin cîntecele Marcelei Saftiuc, cele numite Zorior de ziuă, Mă luai, luai, Fiii lacrimilor tale, sau ale tinerei învățătoare Pălăguța Mârza.

Și din nou ajung la ideea obsedantă a senzaționalului, cînd îmi amintesc că în noaptea Anului nou am ascultat într-o uimire de la începutul lumii mai toate cîntecele acestui Maramureș, cîntate nu de oameni simpli, ci de cîțiva învățători, profesori, dascăli ai acestui ținut. De oameni care-și afișau cu trufie condiția de țărani și purtători ai folclorului. Și mă gîndesc că mult prea strînși de nodul cravatei alți dascăli, transplantați în cine știe ce reședință de județ, municipiu sau metropolă, uită ades numele satului sau gustul cîntecelor românești. Și dacă într-adevăr ceva îi va împinge într-o zi spre locurile natale, îi sfătuiesc să treacă prin Maramureș. Vor înțelege, nu e doar o metaforă să spun, că orice român, pînă să se nască, a fost mai întîi maramureșean.

GEORGE STANCA ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

şansa incompetentului

Vă propuneam în tableta trecută un test de sinceritate şi ziceam, dacă vă mai amintiţi, «Să fim cinstiţi şi să recunoaştem...»

Să fim cinstiţi, aşadar, şi să recunoaştem de cîte ori n-am asistat, dacă n-am participat chiar, la o discuţie care se petrecea cam aşa:

— Ce facem domnule cu, să zicem cutare, nu se prea pricepe la nimic, nu prea e bun de nimic, altfel ocupă un loc bun, ba chiar important, are o leafă onorabilă, ba chiar foarte onorabilă, însă într-adevăr omul nu e la locul lui, să nu fim duri, dar să recunoaştem măcar între noi că e cam incompetent, ba e incompetent bine, nu-l ajută nici aia, nici aia, ce facem, ne trebuie cineva cu har, cu dar, cu profesie, cu...

— Aşa e, zicea cineva, sau chiar noi ziceam, aşa e, — cu un rar curaj al spunerii lucrurilor pe nume — aşa e, e incompetent bine de tot, dar ce putem face, dacă-l schimbăm din funcţie unde îl punem, dacă îl dăm afară cine îl ia, şi rămîne pe drumuri, fiindcă n-are puterea să pună mîna pe o treabă pe care, ar putea să o facă, lasă-l, domnule, unde e, şi mai vedem noi, îl mai ajută cutare, îl mai suplineşte cutare, mai pune umărul cutare, să mai vedem, pînă găsim o soluţie, are şi doi copii, şi nevastă, era, dacă nu mă înşel, şi niţel bolnav, cunoaşte şi pe cineva care lucrează pe undeva, şi ăla un incompetent, dar asta e situaţia, ăştia se ajută între ei, nu ştii...

Şi incompetentul rămîne pe loc şi încurcă lucrurile şi îl trece apa de atîta sforţare ca să pară că ar face faţă, şi se înfige la sarcini sindicale, e săritor la treburile «obşteşti», cunoaşte pe cîte cineva de la cultura de masă şi, cîteodată, poate să obţină o invitaţie colectivă la un festival al căluşarilor din sudul Vlaşcăi, în fine, nu lipseşte de la pomul de iarnă şi nici de la campania de vaccinări contra tetanosului unde e primul, cu meseria stă mai prost adică nu se prea pricepe, nu se descurcă, nu prea e bun de nimic, însă e principial, nu bea, nu fumează, nu se uită după mai ştiu eu cine, cîteodată renunţă şi la recuperări, în fine iar, e om de bază, unde nu face el faţă cine ştie ce, e la slujba pentru care e plătit, pentru care ia retribuţie, altfel iar e om serios, îşi ia notiţe, la defilare nu lipseşte. Păcat de el că e incompetent. Şi incompetentul rămîne pe loc, semnează statul şi ia retribuţia senin, el nu poate fi clintit mai ales dacă ocupă şi o funcţie oarecare.

Aţi văzut dumneavoastră pe cineva care să semneze un memoriu începînd astfel: «Am fost înlocuit din funcţie, sau am fost schimbat din funcţie, ca incompetent şi vă rog să mă ajutaţi să particip la un concurs în urma căruia să se vadă dacă sînt sau nu incompetent...»

Nu, niciodată incompetentul, dacă a ajuns el in situaţia să fie înlocuit ca atare, nu va cere concurs, el va arăta că şi-a plătit cotizaţia la sindicat fără nici o întrerupere, a donat sînge, s-a injectat contra gripei, a făcut pe Moş Gerilă etc., etc., niciodată nu va spune ce a făcut el ca om al muncii.

— Ce facem, domnule, cu cutare, ar trebui să mai primenim şi noi cadrele, să le mai înviorăm.

— Dar e bun, e foarte bun, e un profesionist de elită, ar trebui promovat.

— Şi cu cutare ce facem (cutare e neputinciosul, binevoitorul cotizant sindical şi conştiinciosul Moş Gerilă) unde-l punem, ce-i dăm să facă.

— Da, mai zice cineva, în timp ce omul nostru dacă e bun meseriaş îşi găseşte mai uşor de lucru, se poate duce şi în altă parte, se descurcă... Cum îmi spunea, glumind, un cunoscut cu umor:

— Domnule, să am eu şansa incompetentului...

DINU SĂRARU ■

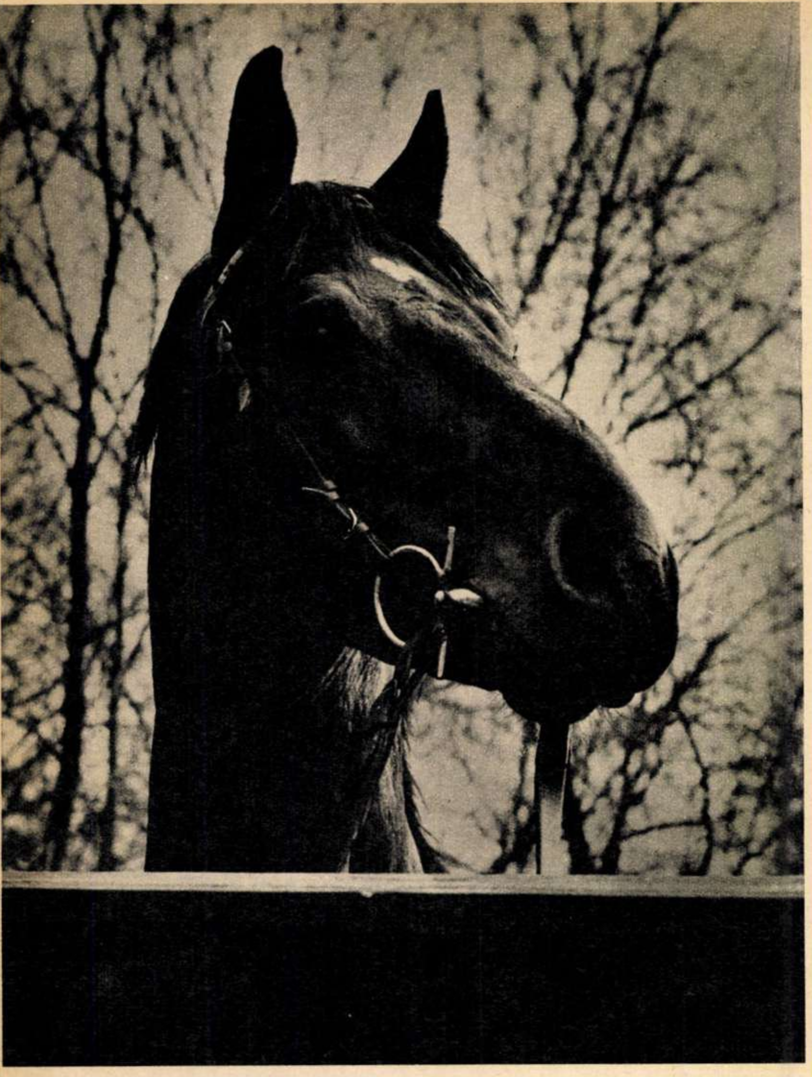

Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU** ■

CAII POT FI ŞI TRIŞTI

Azi-noapte — citim într-un document — Costin a dormit lîngă Emir. Emir are 5 ani şi este născut din părinţii numiţi Narcisa şi Satelit. El a fost predat în custodie de la Sîmbăta de Sus Bazei hipice a clubului «Olimpia», în bună stare de sănătate, vaccinat în februarie şi chiar şi maleinat.

Dacă nu se înţelege, precizez că Emir este un cal, iar Costin un om care îl îngrijeşte zilnic. Maleinat înseamnă că acest cal, pe numele său Emir, nu suferă de morvă, care pe româneşte ar însemna ulceraţii pe mucoasa nazală şi pe piele. Această boală se transmite din păcate şi omului. O altă boală gravă destinată cailor este anemia infecţioasă, boală la capătul căreia numărul hematiilor scade atît de mult încît animalul trebuie sacrificat. Boala de care vorbesc nu se transmite omului, ci altor cai şi, nu de puţine ori, intră în galop în unităţile numite herghelii, încît toţi caii aparţinîndu-i trebuie omorîţi.

Niciodată, sînt convins, nu trebuie să ne doară mîna atunci cînd scriem despre cai. Nu de puţine ori anumiţi copii, şi anume aceia dotaţi cu imaginaţie, îşi doresc ca o zi sau două să devină cai. În ziua de astăzi cred că există mai mulţi cai în proza şi poezia românească contemporană decît în realitate. Cu alte cuvinte, calul devenit simbol a întrecut numeric calul real şi explicaţia, desigur, în ultimă instanţă, trebuie căutată tot în dragostea pentru cal. Caii au participat la marile mişcări sociale ale ţării; Mihai Viteazul a intrat în Alba Iulia călare. Tudor Vladimirescu, de asemenea, avea un cal favorit, iar în istoria răscoalei lui Gheorghe Doja se poate acorda puţin loc şi cailor. Să ne mai gîndim, de pildă, la acele frumoase pagini din frumosul roman «Groapa» în care hoţii de cai, deşi hoţi, ştiu să se apropie de ei cu gingăşie şi în acest fel furtul animalelor capătă şi ceva romantic. Din poezie aflăm că nu de puţine ori caii se duc şi se plîng, că ei reprezintă o filă a istoriei noastre.

De la medicul veterinar Login Dan aflu că animalul numit cal face sport pînă la 16 ani — adică la vîrsta cînd băieţii încep fotbalul sau oina — şi moare pe la vîrsta cînd un bărbat îşi termină stagiul militar. Mai aflăm, nu de dragul de a afla, ci de dragul dragostei, ca să folosim un foarte original vers dintr-un minunat cîntec de muzică uşoară românească, date conform cărora şi calul este credincios omului, că se împrieteneşte rapid cu cîini, capre, măgari şi pentru acest din urmă lucru nu trebuie să-l condamnăm prea mult. Caii pot fi şi trişti şi îngrijitorul Gogu Ştefănescu de la aceeaşi bază îmi spunea că la înmormîntarea reputatului călăreţ Gheorghe Langa caii pe care acesta i-a călărit n-au mîncat toată ziua şi priveau mereu în pămînt, fără să se gîndească desigur la faptul că acesta este rotund şi orice viaţă începută are şi un sfîrşit.

Cea mai mare nedreptate făcută calului este bătaia. O altă nedreptate, considerată, probabil, şi de cal ca atare, este schimbarea stăpînului. Dacă bătaia este cea mai mare nedreptate făcută calului, atunci trebuie să ştim că măcar anumitor cai li se fac şi alte nedreptăţi şi unele dintre acestea afectează oameni şi relaţii umane. După cum se ştie, rolul calului în film nu este deloc de neglijat. Cu ajutorul său s-au făcut tot soiul de filme, inclusiv westernuri. Şi tot după cum se ştie, în filme, în imensa majoritate a cazurilor, caii sînt călăriţi de nişte oameni numiţi cascadori. Se întîmplă însă că, pe nişte criterii aş spune oculte, pe delicaţii noştri cai călăresc cascadori foşti pe vremuri jucători de rugbi mijlocaşi la grămadă, adică sportivi la care greutatea substanţială este adeseori o condiţie obligatorie.

În altă ordine de idei trebuie relevat că graţie şi Federaţiei române de călărie şi pentatlon modern, clubul «Olimpia» a obţinut cu caii săi rezultate foarte bune. Astfel, echipa clubului este campioană R.S.R. la pentatlon modern şi la individual titlul a fost cucerit de călăreţul său Spîrlea Dumitru, de profesie fochist. În luna octombrie a acestui an echipa clubului «Olimpia» a obţinut la aceeaşi probă (pentatlon modern) medalia de bronz la Campionatele mondiale de la Moscova, cîştigîndu-şi în acest fel şi dreptul de a participa la viitoarele Jocuri Olimpice din 1976.

EUGEN SECELEANU ■

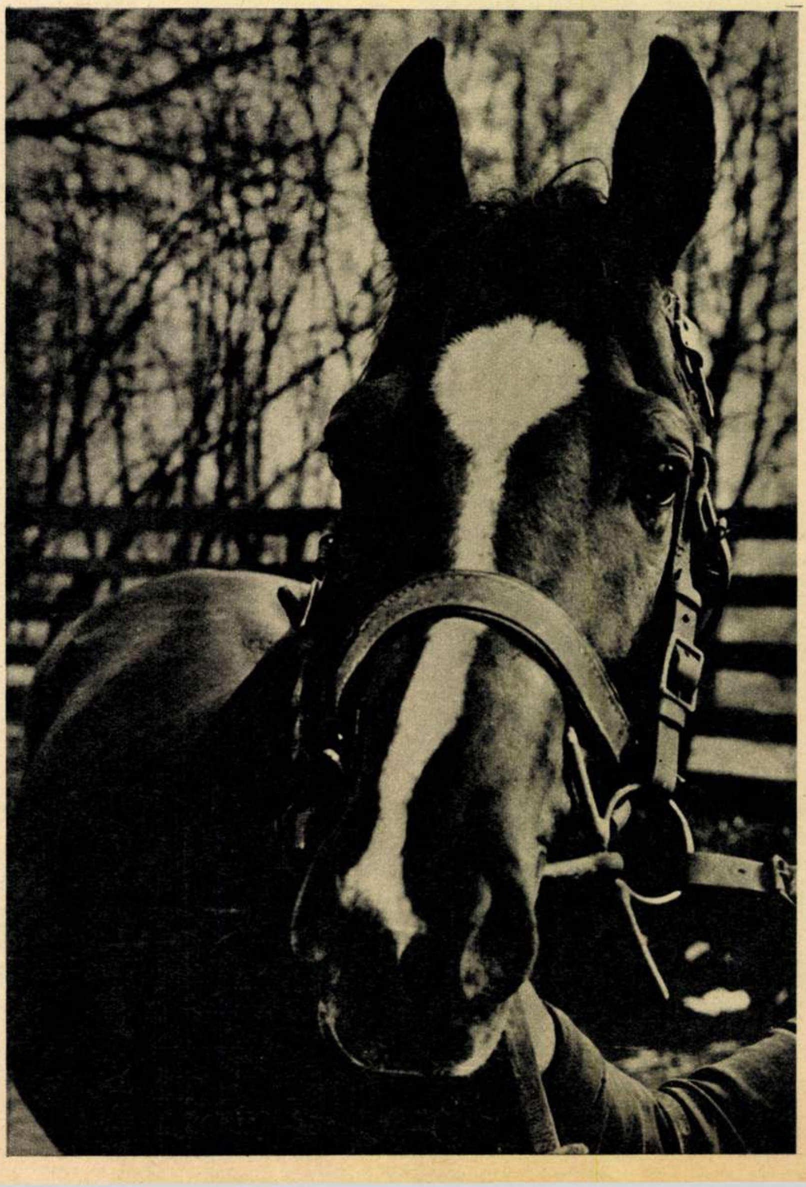

O MESERIE LA ÎNĂLȚIME: TELEFERIȘTII

Începutul de ianuarie a găsit Brașovul trist și însingurat. Pentru că orașul de pe Tîmpa fără zăpadă în ianuarie este parcă un nonsens. Peste tot, lapoviță. Spre seară orașul renaște atunci cînd pentru cîteva ore zăpada îngheață, amintindu-ne vag de ceea ce înseamnă Brașovul.

Și totuși, schiorii mișună. Îi vezi pe stradă, îi vezi în holurile hotelurilor, te deranjează în autobuze. Sînt gălăgioși, plini de voie bună și optimism. Drumul pînă la Brașov nu le-a fost deci zadarnic. Dacă aici și la Poiană zăpada lipsește cu desăvîrșire, au găsit-o mai sus, pe Cristian. Drumul e anevoios, dar merită. Anevoios e un fel de a te exprima deoarece nu trebuie străbătută vreo pantă abruptă, ci doar găsit un loc la teleferic. Or, aici e marea problemă. În ciuda faptului că poate transporta 40 de oameni deodată, telefericul se dovedește neîncăpător. Deci coadă, deci discuții, deci nemulțumiri. Iată motivele care m-au determinat să pășesc pe ușa din spate (pentru că prin cea din față era practic imposibil de pătruns) tentînd să aflu cîte ceva din activitatea celor care cu grijă și răspundere pun în mișcare cutia roșie, de formă octogonală, care transportă lin și în deplină siguranță, din 7 minute și 20 de secunde în 7 minute și 20 secunde, cîte 40 de excursioniști.

În biroul șefului de zonă fac cunoștință cu Ion Steau, omul responsabil cu bunul mers al întregului agregat. Are ceva din aerul celui crescut la munte. Vorbește calm, răspicat. E conștient de faptul că în timp ce pentru fiecare excursionist telefericul este un divertisment, pentru el și ceilalți colegi teleferic înseamnă în ultimă instanță răspundere. Ei n-au voie să greșească, n-au voie să bîjbîie, n-au voie să fie prea severi atunci cînd nu e cazul.

Nu-mi este clar ce înseamnă — în cazul de față — «severitate», de aceea revin.

— Vedeți, îmi explică interlocutorul meu, coada de la casa de bilete poate fi datorată numărului mare de turiști, dar o putem crea și noi, în mod artificial, atunci cînd ne pripim oprind mersul funicularului, dintr-un spirit exagerat de precauție. Este adevărat că atunci cînd vîntul e puternic funicularul trebuie oprit, dar nu orice adiere înseamnă vînt periculos.

Aflu cu acest prilej că telefericul, în forma lui actuală, datează din anul 1970 și că a fost inaugurat odată cu cel din Sinaia. Așadar, au trecut aproape cinci ani. Cum ați străbătut acești ani, tovarășe Steau? Ați avut vreun accident?

— Să facem de la bun început o diferență între accident și incident. Spre deosebire de accident care are același înțeles în orice loc de muncă, incidentul, la noi, înseamnă oprirea curentului, izbucnirea intempestivă a vîntului, arderea unei siguranțe etc., etc. În aceste cazuri cabina este oprită. Dacă incidentul este de lungă durată facem evacuarea excursioniștilor prin trapa existentă, cu ajutorul sacului de evacuare, dacă pana este ușor remediabilă, atunci punem din nou în funcțiune, la momentul potrivit, telefericul. Incidente am avut și vom mai avea, ele sînt într-un fel inerente. Accidente nu, spre mulțumirea noastră, a celor 14 oameni care muncim aici la telefericul de la Poiana Brașov. Munca noastră, în afara răspunderii colosale — ce vreți, lucrăm cu vieți omenești — cere și unele sacrificii care par banale, dar nu sînt. Pentru noi sărbătoare nu există, fie vară, fie iarnă. Nu-i lucru simplu. Dar ne-am obișnuit. Ne bucurăm împreună cu excursioniștii atunci cînd este Anul nou, 1 Mai ori alte sărbători.

Deci în fiecare zi noi trebuie să avem atenția mărită și înțelegere pentru pasageri. Fiecare pasager este un om, este un caz, deci de fiecare dată transportăm 40 de cazuri. Dacă unul dintre ei este cu chef, e un lucru banal, dar cînd sînt mai mulți atunci lucrurile se schimbă. Dar despre felul cum se lucrează în cabină, la înălțime, cu oamenii, e bine să mergeți la fața locului.

Iată-mă deci pentru 7 minute și 20 de secunde în compania conducătorului de cabină Gheorghe Cosma. Telefericul e plin, larmă și voie bună. Gheorghe Cosma tace. Deformație profesională, îmi zic. Drumul e prea scurt ca să poată închega discuții cu oamenii, iar atenția îi este solicitată la maximum. Face zilnic 120 de curse dus și întors. Nu e treabă ușoară. Chiar plictisitoare. Îi place în tăcerea sa să urmărească oamenii cu mișcările și gesturile lor, reușind ușor să identifice naționalitatea turiștilor (aici vin foarte mulți turiști), să deosebească pe gălăgioși de taciturni, pe scandalagii de apatici, pe pasionați de cei ce urcă pentru prima oară. E aici, la Poiana, de 14 ani. La început a fost amenajator de pîrtie de schi, apoi a lucrat la telescaun, pentru ca în final să se califice conducător de teleferic. Nu i-a fost ușor, în ciuda faptului că telefericul nu i-a fost străin. Noaptea se scula visîndu-se în aer, în luptă cu viscolul, pentru că de nimic nu-i e frică acolo sus, decît de viscol. Pornești bine și, pe drum, te lovește rafala puternică a vîntului. Îmi dă niște indicații tehnice: pînă sus la Cristian sînt 2 449 de metri pe înclinarea corzilor; diferență de nivel 693 de metri; punctul cel mai înalt față de sol: 75 de metri; evacuarea în caz de incident: 2 ore etc., etc., etc. Pentru teleferic — sezon mort nu există. Parcă în aprilie și mai sînt mai puțini excursioniști.

— Cu nevasta cum o duci, dat fiind că nu ești liber niciodată în zi de sărbătoare?

— Simplu. Lucrează și ea la teleferic. Conjugăm necazurile specifice muncii. E parcă mai ușor.

La ora actuală funcționează în țară numai 3 teleferice. Mîine, numărul lor va crește. Socotim noi că este cazul ca, de pe acum, să se rezolve problemele actualilor încadrați precum și ale celor care vor veni. Sîntem informați că de la 1 ianuarie administrarea telefericelor va fi preluată de Întreprinderea de agrement-București. Poate cu această ocazie se vor rezolva și unele din necazurile celor ce sus pe munte se ocupă, și nu fără succes, de excursiile noastre.

DAN BÎRLĂDEANU ■

---

jocul cu gajuri

Un caz aparent de rutină

Cînd e vorba de un accident de tren nu e nici greu, nici complicat. Te deplasezi la fața locului; miliția știe să asigure locul întîmplării ca nimic să nu fie modificat pînă la sosirea ta; ofițerul de la «tehnic» fotografiază și dacă e cazul conservă urmele; medicul judiciar examinează victima și știi că vei primi de la el un raport amănunțit — deci vezi, notezi pentru procesul verbal, nu e nimic nici greu, nici complicat, e doar trist, fiindcă un accident rămîne un accident, adică o viață frîntă în mod absurd, stupid. De aceea, întotdeauna cînd mă deplasez la locul unde mi s-a semnalat un accident sînt indispus. De această dată mai și ploua. Cu totul nepotrivit pentru începutul lunii ianuarie, cînd s-ar fi cuvenit să ningă. Dacă în locul stropilor reci, mărunți, pătrunzători, ar fi fost fulgi, poate m-aș fi simțit mai bine, fiindcă o anumită frîntură de suflet a copilăriei e capabilă să mă facă să uit de toate și să mă bucur de orice ninsoare. Acum însă ploua. Ploua și fata era întinsă în lungul liniilor ca și cum ar fi adormit, cu hainele ude, mulate pe corp, cu cîteva șuvițe de păr umede care i se lipiseră pe gît și pe față cum se încolăcesc vrejurile de iederă pe busturile statuilor din parcuri.

«Ce fel de accident mai e și ăsta — mi-am zis — că nu se văd urmele...?» Medicul judiciar mi-a răspuns întrebării nerostite, după un examen fugar:

— Contuzie. Aici, la tîmplă, contuzie, prin izbire. Cred că a căzut din tren. Da, trebuie să fi căzut, altfel nu se poate explica... Dispuneți să fac autopsia, nu?

Am încuviințat, înclinînd din cap, privind în jur în așteptarea momentului acela penibil și trist, cînd vin rudele victimei și sub impulsul teribilei surprize te interoghează, te întreabă cum de a fost posibil, ba în disperarea lor te fac și răspunzător de producerea accidentului, neștiind ce spun, ca oamenii la mare necaz. Se pare însă că părinții fetei au aflat destul de tîrziu, fiindcă au apărut abia cînd plecasem împreună cu căpitanul Bogdan spre stația care se vedea cam la un kilometru distanță, rămînînd să discute cu ei medicul judiciar.

În biroul șefului stației mi-am atîrnat paltonul iar Bogdan mantaua de un cuier din apropierea sobei, fiindcă erau atît de ude încît picura din ele. Am examinat actele găsite asupra fetei. Reieșea că avea 17 ani, era elevă la un liceu din oraș, și într-o fotografie era împreună cu părinții și surorile mai mici, într-o imagine de familie unită, toți zîmbind egal, deschis, aparatului de fotografiat.

— Asta e tot ce ai găsit?, l-am întrebat pe căpitan, înșirînd pe mapa biroului șefului de gară toate hîrtiile, în timp ce acesta așeza o mușama sub paltonul meu și mantaua căpitanului, din care apa continua să picure de zor.

— Totul. Biletul de tren nu i l-am găsit... Dar pe linia asta laterală, în timpul care ne interesează, nu a trecut decît un singur tren personal.

— Da, a confirmat și șeful de gară. Trenu numărul... (nu știu ce număr a spus), care are aici cap de linie.

— Deci, i-am spus, înseamnă că am putea sta de vorbă cu personalul trenului. Să zicem cu controlorul de bilete, fiindcă se pare că fata a călătorit fără bilet.

La nici cinci minute după ce șeful a dat un telefon s-a prezentat un tînăr cu mustață, în costum impecabil de controlor, arătînd ca un ofițer la paradă, mai ales că stătea în poziție de drepți, ținîndu-și chipiul sub braț. Nu știa nimic despre fată. Ne-a asigurat însă că atunci cînd e el controlor este exclus ca cineva să circule fără bilet. Cum era așa bățos și făcea impresia unui ambițios antipatic, Bogdan nu s-a răbdat să nu-l întrebe:

— Dar să cadă cineva din tren fără bilet este posibil?

Am intervenit, mulțumindu-i pentru informațiile date.

Singurul lucru pe care l-am reținut din relatările lui a fost acela că a început controlul dinspre locomotivă spre vagoanele de la coada trenului, deci spre ultimul vagon, singurul din care fata ar fi putut cădea așa cum am găsit-o.

— Să căutăm martori, fiindcă din moment ce este un tren de navetiști va fi ușor să-i găsim și trebuie să o fi văzut careva, mi-a propus căpitanul.

De cine fugea?

Dintre martorii cu care am stat de vorbă, doi mi-au putut spune că își amintesc de fata pe care le-o descrisesem. Își aminteau că a trecut făcîndu-și loc printre ei, pe coridor, privind în urmă, ca și cum s-ar fi temut că o ajunge cineva, ca și cum ar fi fost urmărită.

După plecarea oamenilor, Bogdan și-a așezat șapca pe biroul meu cu un gest care voia să spună: «Fata cu accidentul simplu... Trebuie să luăm totul de la capăt, în adîncime...»

— Da, i-am spus... Fata a putut cădea din tren sau a putut fi împinsă... Mai ales că de la coada trenului nu prea se cade... și nici sinucigașii nu se aruncă în urma trenului... Hai să întocmim un plan și să luăm totul sistematic.

Am pornit deci pe urmele fetei, reconstituind totul, de la plecarea ei de acasă, stînd de vorbă cu toți cei care au văzut-o, cu care a discutat, am identificat aproape toți călătorii din ultimul vagon, am stat de vorbă cu toți locatarii clădirilor care aveau vedere spre locul unde s-a produs accidentul, pînă cînd totul a devenit clar, închegîndu-se întreaga poveste tristă a unei vacanțe de iarnă...

Aventura din vacanța de iarnă

Fata a plecat de acasă a doua zi a vacanței de iarnă, spre a petrece sărbătorile la o colegă a ei într-un orășel din apropiere. Colegele ei mi-au povestit că motivul ascuns al plecării ei în acel orășel l-a constituit faptul că se îndrăgostise de un tînăr inginer, văr al acelei colege.

La prima petrecere la care a participat s-a întîmplat să fie șase fete și în afară de acel inginer, doar încă un tînăr, tăcut, rușinos și posac. Așa s-a făcut că inginerul, deosebit de inteligent și de volubil, le-a dansat pe toate, le-a spus glume, le-a cîntat, le-a recitat poezii și fragmente din piese de teatru, fiind drăguț și atent cu fiecare. Se pare că ea îl iubea prea tare, fiindcă de cîte ori o invita la dans, simțea că i se moaie genunchii și se mișca de parcă ar fi fost un sac cu cartofi. Poate i s-a părut sau în realitate el i-a acordat un plus de atenție.

Spre dimineață au organizat un joc de societate cu numărătoare prin obligația evitării numărului de șapte sau a multiplului său, și predare de gajuri pentru greșeli. S-au dat apoi tot felul de pedepse amuzante. Ei i-a căzut să facă o demonstrație de dans și fiindcă acum nu mai dansa cu el, a putut dovedi că este o excelentă dansatoare. Cînd a fost la rînd gajul inginerului i s-a dat pedeapsa să joace rolul unui îndrăgostit care face o declarație de dragoste fetei iubite.

A simțit că i se aprind obrajii cînd inginerul s-a așezat pe covor la picioarele ei, dîndu-și seama că a ales-o pe ea pentru rol.

I-a vorbit despre singurătatea lui, despre setea cu care așteaptă o iubire adevărată, trainică, despre frumusețea ei, despre o anumită întîlnire ciudată și necesară a destinelor, despre rostul vieții care se poate împlini numai printr-o mare dragoste.

L-a ascultat ca într-o vrajă, uitînd că joacă un rol, mai ales că el vorbea atît de serios, atît de sincer și de cald. Spre sfîrșit i-a spus că o va aștepta mereu, că o va aștepta pînă în ziua în care va veni la pragul casei lui, pînă va veni la el. Semnul va fi acela că va suna de cinci ori scurt. Va fi semnul că a acceptat să fie a lui, să își unească destinele.

Poate i-ar mai fi spus și altele, dacă băiatul tăcut și posac nu ar fi rupt totul, declanșînd o melodie ritmată la magnetofon. Dimineața, cînd s-au despărțit, inginerul a glumit din nou, amintindu-i semnalul «lor» și se pare că fata a luat gluma în serios.

Cert este că a doua zi, spre seară, teribil de emoționată, a sunat de cinci ori scurt la ușa garsonierei inginerului.

Cînd acesta a deschis ușa a reușit să-i spună doar: «Am venit». El a intrat în rolul îndrăgostitului și fata a rămas în garsoniera lui...

Final de joc

Am avut o discuție lungă cu acel inginer deosebit de apreciat pentru capacitatea lui, care mi-a părut un om serios și de aceea am luat de sincere explicațiile lui. Sincere, dar, bineînțeles, nu scuzabile.

Îmi povestea că atunci cînd a văzut fata în ușă, fără să își dea seama, fără să se gîndească mult, crezînd că fata se joacă, a intrat și el în rolul îndrăgostitului. Apoi, cînd a înțeles că gluma se prelungește și fata dorește să rămînă la el, a crezut că este vorba de o ușurică, de o fetișcană dornică de aventuri amoroase de o noapte, care folosește jocul ca un simplu pretext.

A rămas la el cîteva zile, a spălat, a făcut curat, a gătit și cînd venea acasă i se arunca la piept. Dar, e mai bine să vă redau un fragment din explicația lui:

«Sînt un bărbat în toată firea. Am iubit și nu am avut noroc în dragoste. De aceea cred că am fost prea sincer la jocul acela cînd am vorbit despre singurătatea mea și dorința de a-mi ancora sufletul de ceva trainic. Poate că cele întîmplate anterior în viața mea m-au făcut neîncrezător față de fete, de aceea am bănuit-o și pe ea ca fiind o fetișcană dornică de o aventură trecătoare. Cînd mi-am dat seama că ea a luat jocul în serios, că mă iubește și a crezut în cuvintele mele spuse la acel joc stupid, m-am speriat. Da, m-am speriat, fiindcă eu nu o iubeam. Îmi era simpatică, dar nu o iubeam.» «Și cum ați procedat atunci?» l-am întrebat. «Ce era să fac? Nu mai puteam continua jocul. Trebuia să o fac să înțeleagă adevărul. Îmi era milă de ea... Cînd m-am întors seara acasă, nu am mai sunat de cinci ori scurt. Se pare că ea a înțeles totul din acest singur gest, fiindcă m-a privit cu ochii mari, umezi. Îmi era teamă de explicații. Nu voiam să se simtă umilită. I-am spus că sînt foarte obosit și am intrat în baie să fac un duș. Se pare că a plecat în mare grabă, ca să nu mai dea ochii cu mine, fiindcă și-a lăsat paltonul și sacoșa în care avea și banii. Am vrut să fug după ea dar din nou m-am temut de explicații și m-am gîndit că îi voi duce lucrurile a doua zi la verișoara mea».

Fără bilet de tren...

Fata nu a mers la colega ei, ci a fugit la gară și a așteptat, ghemuită și înfrigurată pe o bancă din sala de așteptare, primul tren spre orașul ei. Se voia acasă, cît mai repede, poate să plîngă cu jucăriile copilăriei pe care și le-a păstrat pe dulapul cu cărți, poate să regăsească echilibru în afecțiunea părinților ei.

Cred că abia în tren și-a dat seama că a urcat fără bilet. În starea în care se afla, teama de conductor a luat în sufletul ei proporții nefirești. Pentru a-l evita, s-a refugiat dintr-un vagon în altul, pînă la ultimul. Pînă la ultima ușă, unde nu se mai vedeau decît două linii lucitoare care parcă duceau spre infinit și traversele care alergau nebune, suprapunîndu-se, asemeni clipelor care se învălmășesc în amintire — nu mai erau decît acele două linii de fier lucitor care parcă se opriseră, care parcă nu mai duceau nicăieri. Și a deschis și acea ultimă ușă, a ultimului vagon...

...Cînd am încheiat dosarul am scris în concluzie că accidentul s-a întîmplat pentru că fata aceea nu avea bilet de călătorie... Am scris așa cu toate că știam că altul era «biletul» vieții ei pe care nu îl avea, pe care l-a pierdut într-un joc de gajuri, l-a pierdut confundînd adevărata iubire cu un simplu joc, negăsind tărie să depășească ceasul de disperare și amărăciune... Și am scris aceste rînduri pentru că e de învățat din trista ei întîmplare.

EMIL POENARU ■

disc

THE EDGAR WINTER GROUP

„shock treatment"

Edgar Winter a fost cea mai neașteptată stea-rock a anului 1973. Cu toată impresia favorabilă produsă asupra criticilor și specialiștilor de albumul «Entrance» (1970), de aproape cinci ani cea mai mare parte a publicului a fost tentată să creadă că fratele său mai mare, Johnny, este cel care încearcă să-l facă «vedetă» — dar un single de aur, «Frankenstein» (piesă instrumentală — fapt destul de rar în istoria top-urilor) și un album de platină pentru ceea ce se numea «They Only Come Out at Night» (Ei apar numai noaptea) au schimbat toate părerile.

Winter cel mic (născut — 28 decembrie 1947 în Leland, Mississippi) a apărut drept un adevărat muzician pop în plină dezvoltare, viabilă odată cu alcătuirea primei sale formații rock serioase — White Trash — unul dintre cele mai valoroase grupuri de suflători albi. În general, întreaga perioadă White Trash i-a servit lui Edgar Winter mai mult pentru a-și dovedi că piesele rock și soul cîntate în localurile din Texas pentru bani erau tot atît de sănătoase artistic cît și materialul mult mai ezoteric cîntat ore întregi, după program, zilnic, pentru prieteni.

Noul grup Edgar Winter (modificat doar prin cooptarea lui Rick Derringer drept chitarist și producător) consolidează rezultatele acestei înțelegeri. Cu toate că au pierdut un solist vocal atît de talentat ca Jerry La Croix (care apare pe ultimul album Blood, Sweat and Tears — «Mirror Image») și un element instrumental distinctiv ca extraordinara secție brass a vechii formații, în grup există astăzi trei compozitori deosebit de dotați — Winter, Derringer și basistul-vocalist Dan Hartman, al patrulea membru fiind bateristul Chuck Ruff — precum și o capacitate aparte în a face din muzica hard-rock un produs de largă circulație.

The Edgar Winter Group este cel mai bun — nu în ceea ce privește inovația, ci în ceea ce am putea numi distilarea tradiției heavy-rock anglo-americane. Puterea grupului provine din abilitatea de a introduce disciplină și control într-un gen care părea să predice absența acestor elemente în plus. Aceasta se datorește în mare măsură excelentului producător care este Rick Derringer, dar în același timp ne vorbește despre maturizarea muzicienilor care formează grupul.

De fapt, dacă albumul are o scădere majoră, de vină este limbajul adolescentin în care este scris, limbaj care de multe ori pare forțat. Membrii grupului nu mai sînt copii, chiar dacă se adresează în primul rînd unui public tînăr. Unele titluri, precum «Some Kinda Animal» (Un fel de animal) sau «Rock and Roll Woman» (Femeia rock and roll), sînt semnificative pentru o oarecare dorință de a deveni ceva mai comerciali, fapt care îi devalorizează puțin, dar numai aparent.

În părțile cele mai bune, The Edgar Winter Group sună ca un Led Zeppelin american. În compoziția lui Hartman «Queen of My Dreams» (Regina visurilor mele) îi copiază perfect, producînd una din acele extravaganțe — voce — mai multe chitare în care Led Zeppelin excelează. Altă bucată Hartman, «Sundown» (Amurg), dezvăluie încă o dată influențele melodice ale Zeppelin-ilor Jimmy Page și Robert Plant.

Compozițiile lui Edgar Winter sînt influențate mai mult de soul. El este unul din foarte puținii muzicieni albi care au avut bunul-gust de a alege direcțiile indicate de Stevie Wonder și Sly Stone. În «Do Like Me» (Fă ca mine) synthesizer-ul lui Winter sună teribil de apropiat de cel al lui Wonder, iar partea vocală guturală pare a fi scoasă din manualul lui Sly. Cu toate acestea, Edgar adaugă fantasticele sale nuanțe distinctive — una din acele stranii voci scat, într-un duel permanent cu chitara, voce a cărei origine îi este numai lui cunoscută. (Poate cineva care a ascultat extraordinarul «Tobacco Road» să-l uite vreodată?)

«Shock Treatment» este un album plăcut de ascultat, chiar dacă nu-ți oferă nici o idee de meditație după ce se termină. Rămîne speranța ca vîna adolescentină a acestui grup excelent să fie dublată de ceva mult mai substanțial.

FLORIAN PITTIȘ ■

Formația «Litoral» — o garanție de seriozitate și dăruire față de muzica pop.

după festival

● Se cuvine ca acum, după Festivalul «Flacăra», să mulțumim celor care au ajutat direct sau indirect la buna sa organizare. Adică în primul rînd echipei de ordine aparținînd «Clubului de la ora 7», echipă condusă de Iosif Ezeanu. Mereu prezenți la căratul instrumentelor, la asigurarea legăturii scenă-culise, la ordinea sălii, cei peste cincizeci de tineri bucureșteni au constituit o adevărată ECHIPĂ, bazată pe un entuziasm dezinteresat și pus, după cîte am înțeles, cu tot devotamentul în slujba muzicii tinere.

● Mircea Florian și Nicu Alifantis au fost ostașii festivalului, ambii fiind de fapt în permisie de la unitățile din care fac parte. Mulțumim așadar conducerii respectivelor unități pentru importantul sprijin acordat.

● Întrucît mulți dintre cei care au fost la festivalul nostru sînt încadrați în diverse instituții, ei nefiind deci niște profesioniști, revista noastră aduce mulțumiri tuturor acelora care au permis tinerilor și entuziaștilor artiști ai Cenaclului Flacăra, participarea la festival.

● Amabilitatea personalului hotelului «Modern», hotel condus de Ion Rogojeanu, i-a făcut pe toți invitații festivalului să se simtă ca acasă.

● Duminică dimineața, înaintea ultimului spectacol, toți festivaliștii erau prezenți la redacția Flacăra, unde au repetat împreună colindele maramureșene aduse de frații Zubașcu, și pentru ca seara ele să fie prezentate în cor.

● Versurile cîntecului «Dulce Românie» au fost scrise cu o zi înaintea festivalului. Mircea Vintilă, ieșit din spital în chiar ziua festivalului, a reușit totuși să-l repete de cîteva ori și să-l lanseze cu succes.

● Un formidabil tur de forță au făcut phoenicșii în ultimele zile ale anului ce a trecut: 27 decembrie București (sala Palatului), 28 Caransebeș, 29 București (festivalul Flacăra), 30 Timișoara (acasă). Nu este primul efort de asemenea natură pe care cea mai populară și serioasă formație românească (adică Phoenix) îl face.

GEORGE STANCA ■

curier

Karina Georgescu — Iași. Componența grupului (corect) Rubettes este: Peter Arnisson, pian; Bill Herd, orgă; Tony Thorpe, chitară solo; Mick Clarke, chitară bas; John Richardson, baterie; Alan Williams, lider vocal — înlocuindu-l pe Paul Da Vinci. **Puiu Bădulescu — Calafat.** Aveți opinii juste, ăsta-i termenul. **Liviu Cicioc — Roznov — și alții.** Pentru a vă prezenta la un cenaclu e necesar fie să trimiteți o bandă cu piesele dumneavoastră, fie să vă deplasați personal la redacție, de preferință miercurea între 9 și 21, pe urmă vedem noi. **Mariana Rotaru — Buituri.** Transmitem nota redacției respective a Radioteleviziunii reclamația privind nerespectarea solicitărilor dumneavoastră pentru emisiunile cu interpreți preferați la cererea ascultătorilor. **Florin Pîrlea — București.** Vă răspundem destul de rapid, totuși: 1. Phoenix pregătește o nouă apariție discografică; 2. avem cel puțin 30 de grupuri străine preferate; lista începe cu Beatles și se termină înainte de Black Sabbath; 3. în alcătuirea unui super-grup românesc ar putea intra nebănuit de mulți instrumentiști de valoare; 4. melodia «Om bun», aparține lui Dan Aldea, nu lui Vali și Carmen, și va intra pe viitorul L.P. al formației Sfinx. **Jean Caradima — Plopeni.** (În 3 puncte — 8 întrebări!) Realizarea unui disc mare aparține de mai mulți factori. **Bărăscu Cristiana — Fieni.** Dacă vreți să ne întrebați ceva, cine vă oprește? **Ildiko Bădescu — Tîrgu Mureș.** Mulțumim pentru informațiile despre concertele din frumosul dumneavoastră oraș. Bazele muzicii pop?! ehei!... **Simon Doina — Tecuci.** Aveți multă dreptate, tînăra generație știe din ce în ce mai puțin despre Beatles, uneori chiar surprinzător de puțin! Iată un citat semnificativ dintr-o revistă românească mai veche: «În numai opt ani au apărut în lume peste 300 de milioane de discuri cu formația Beatles, exercitînd o influență deloc de neglijat asupra profilului psiho-social și cultural al tinerei generații». În legătură cu revenirea lor, Ringo a declarat nu demult că nici nu se poate pune problema aceasta, întrucît fiecare este ocupat și atras de altceva; «poate peste cinci ani», încheie el (N. Paris-Match nr. 1324). **Viki Deleanu — București.** Adresa! **Radu Constantinescu — Roman.** Melodia «Yesterday» a formației Beatles a apărut pe albumul «Help!» la 7 septembrie 1965, rămînînd pe locul întîi în top-ul englez 11 săptămîni; reluată pe L.P.-urile «Oldies but Goldies» (G.B.) și «Yesterday and Today» (S.U.A.). **Petru Rini — Deva — și alții.** Dacă ați fi mai conciși ar fi mai bine pentru toată lumea. Melodia «Mai tîrziu» a intrat, deocamdată, pe locurile ultime. Să vedem mai tîrziu.

M.T. ■

top

1. **Mai tîrziu** (muzică Dan Aldea — text A. Călugăreanu) — Anda Călugăreanu+Dan Aldea. 2. **Republica** (Adrian Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi. 3. **Olean II** (Tudor Boroș — Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 4. **Cer de baladă** (Petre Magdin) — Dida Drăgan. 5. **Glossa** (Ilie Stepan — Mihai Eminescu) — Pro Musica. 6. **Poemul muncii de cu zori** (Mircea Florian) — Mircea Florian. 7. **Mugur de fluier** (Nicolae Covaci — Victor Cârcu) — Phoenix. 8. **Dulce Românie** (M. Vintilă — Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 9. **Cine a furat luna** (M. Diaconescu) — Mihai Diaconescu. 10. **O, rămîi** (A. Ausch — Mihai Eminescu) — Adriana Ausch.

TOP „FLACĂRA" - TALON NR. 2

LUMEA DE MÎINE

precursori români

Valorile supreme ale culturii sînt rodul trecutului, împlinit de conștiințe creatoare. Nimic în lumea vieții și a gîndului nu apare nepregătit de o lungă gestație. Totul e continuitate și devenire. Astfel, creația continuă a limbii noastre, dobîndind mereu alte sonorități și înmlădieri, cu putințe de expresie inedite, apare ca o înșiruire nesfîrșită de primeniri și reînnoire, la care a luat parte întreaga viață istorică românească, dar în care poeții și-au pus accentul simțirii lor singulare. Limba românească trimite, în acest mod, un mesaj din depărtarea secolelor în permanența viitorului, iar cîntecul poetului popular, atelierul de lucru al lui Eminescu sau Arghezi sînt prezente în fiecare cuvînt rostit sau scris de noi. Geniul românesc își afirmă creativitatea printr-o structură integrată de valori, între care limba înfățișează expresia cea mai diferențiată, mai complexă și mai nuanțată a gîndului și simțirii întregii națiuni.

Rădăcina acestor seve este, în adevăr, o realitate colectivă ce dăinuie în secole, dar care se împlinește deopotrivă prin artistul anonim, ca și prin meșterul de mare factură. Recunoaștem, astfel, în opera eminesciană creația unui limbaj nou, din formele vorbirii populare, după cum stilizările materiei, ajunse la semnificații permanente, ale lui Brâncuși, vădesc obîrșia sculptorului în lemn a țăranului gorjean; cîntecul popular își desfășură, la rîndu-i, meandrele aeriene în armoniile unui Enescu, sau lucrările lui Aurel Stroe, Olah, Bentoiu; cuvîntul cronicarului își află întregirea în operele lui Nicolae Iorga, Xenopol, Tocilescu sau Pârvan, urmați de istoricii și arheologii ultimelor generații; zugravul de biserici, iconarul lucrînd pe sticlă, meșterul ilustrînd ceasloave sau cioplitorul în piatră, își găsesc expresia înaltă în școala plastică românească, de la Aman și Grigorescu pînă la Țuculescu, Paciurea și nou veniții, iar geniul inventivității practice a țărănimii românești, a cărei măiestrie se află în numeroase muzee populare, se afirmă cu deosebire în înfăptuirile lui Traian Vuia, Aurel Vlaicu, George Constantinescu, creatorul sonicității, sau Henri Coandă.

Toți aceștia și mulți alții, pe care nu i-am putut aminti, au spart tipare și simetrii vechi, creînd altele noi și — depășindu-și epoca — au întreținut un dialog cu viitorul.

Ecoul operelor marilor oameni de cultură români nu alcătuiește însă numai un întreg de valori naționale; valorile elaborate de cei mai mulți dintre ei se integrează culturii universale, fac parte din viața spirituală a omenirii de azi și de mîine. Stilul operei lui Brâncuși și-a pus sigiliul pe formele cele mai evoluate ale artei contemporane, prefigurînd arta viitorului; personalitatea tumultuoasă a lui N. Iorga a statornicit, odată cu **Istoria Românilor** și **Geschichte des osmanischen Reiches** — pentru a ne limita — temeiurile oricărei noi sinteze istorice de mai tîrziu; Eminescu reprezintă un moment din lirica mondială; medicii români — pe care am avut privilegiul de a-i cunoaște în timpul studiilor noastre — Babeș, cercetător pasionat, deschizător de vaste orizonturi, Nicolae Paulescu, premergător al descoperirii insulinei, psihiatrul Parhon, Gh. Marinescu, autor al monumentalei lucrări **La cellule nerveuse** (2 volume, Doin Ed. 1909), au pus temeiurile noului spirit al cercetărilor medicale, experimentale și de observație, continuînd opera unui Claude Bernard.

Trăim, în prezent, și vom continua să trăim, în universul mental, material și tehnic al precursorilor, dintre care compatrioții noștri au avut o participare însemnată; rămîne ca oamenii de cultură ai vremii noastre să creeze, la rîndul lor, universul în care vor trăi cei ce vor veni. Este, pentru ei, o datorie morală.

ION BIBERI ■

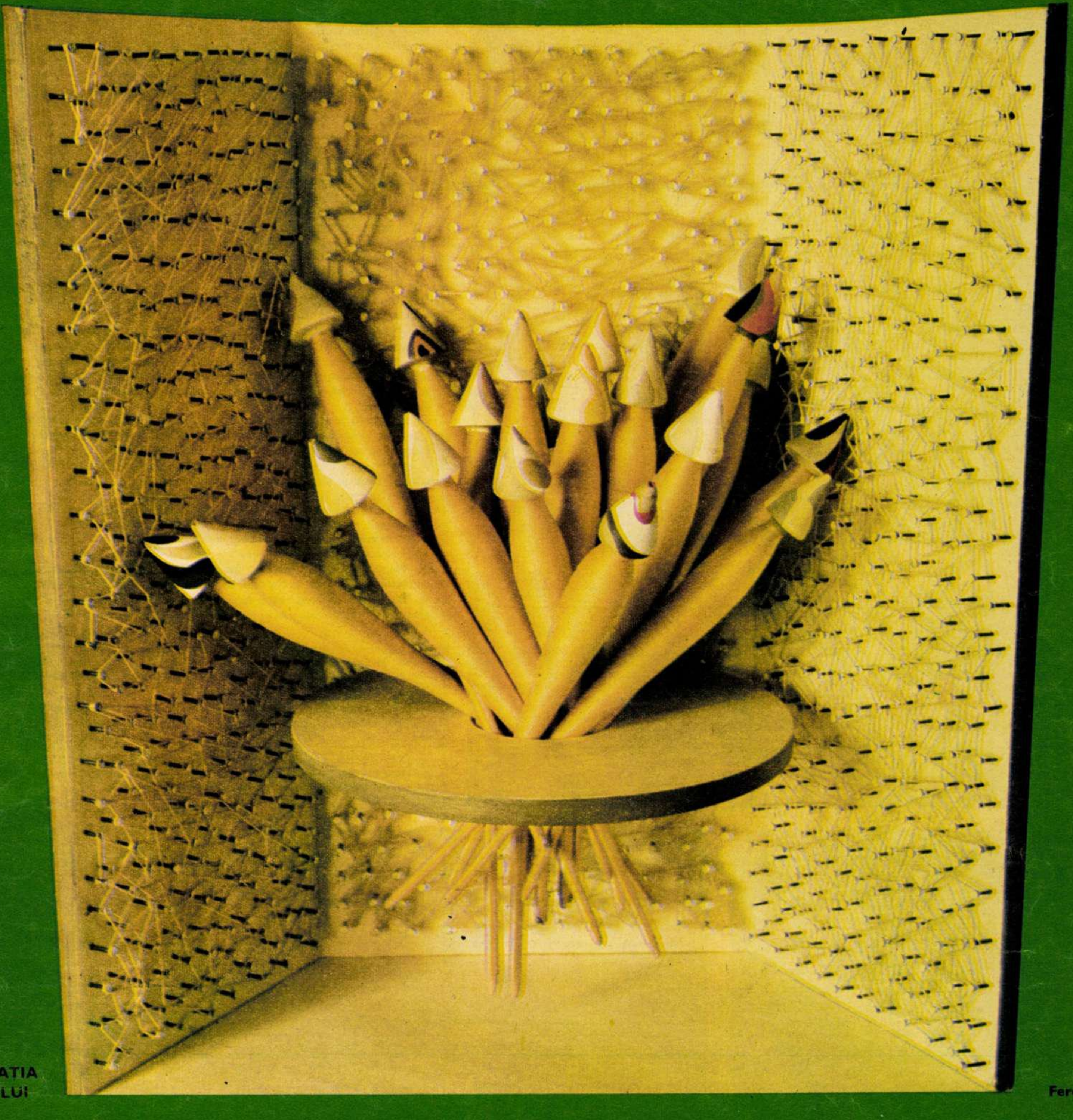

CIVILIZAȚIA
OCHIULUI

Fereastră

ÎNNOBILAREA UTILITARULUI

Artiștii moderni nu mai sînt mulțumiți de materialele pe care de veacuri le folosește arta și năzuiesc să se exprime prin intermediul altora, cu o capacitate de emoționare ce nu a fost încă tocită de o îndelungată întrebuințare. Uneori, ei preiau obiecte din domeniul utilitarului și le înnobilează trecîndu-le în sfera artei. Cu greu ți-ai fi putut închipui de pildă că fusul, suveica, vîrtelnița, mosoarele, țevile pentru înfășurarea firelor pot servi și la altceva decît la funcționalitatea exactă cu care le-a înzestrat din vechime gospodăria țărănească. Și totuși, Teodor Bogoi, grafician de carte și pictor, intuind că aceste obiecte din economia casnică sînt sortite să dispară odată cu expansiunea civilizației tehnice, încearcă să le păstreze în memoria noastră transferîndu-le în domeniul esteticului. Lucrările sale, de o evidentă modernitate, sînt în același timp expresie a unei spiritualități românești, fiind mărturie a nostalgiei către lumea satului. Desigur, ele sînt împotriva comodității omului care vrea numai să arunce o privire și să înțeleagă totul și te smulg din rutină, te indignează sau te entuziasmează, în orice caz nu te lasă indiferent. Lucrările lui Teodor Bogoi sînt «opere deschise», ambigue și precise în același timp, privitorul fiind chemat să participe cu cultura și sensibilitatea sa pentru a le crea împreună cu autorul și pentru a le recrea singur ori de cîte ori dorește. Ce pot să fie aceste suluri de diverse dimensiuni pe care se află înfășurate fire galbene? De pildă, un lan de grîu, îți răspunde artistul,și într-adevăr parcă te-ai afla în fața unui lan bine copt, dogorind sub arșiță și unduind în bătaia vîntului. O altă compoziție — Ritmuri — este o halucinantă succesiune de forme creată prin rigoarea cu care sînt alternate niște simple mosorele. Iar un zbor nu mai băgăm de seamă că este sugerat de artist prin intermediul unor aripi confecționate din suveici — dar oare nu este acesta unul din miracolele artei, acela de a uita de contingent și efemer?

Lumea din lucrările lui Teodor Bogoi, deși imaginată printr-o expresie plastică îndrăzneață, exprimă multă liniște, multă gingășie și candoare, viețuind în atmosfera idilică a unei gospodării țărănești,așa cum au închipuit-o unii scriitori la hotarul dintre veacurile XIX și XX. Paradoxal însă, aceste compoziții își reclamă dreptul de a pătrunde în ambianța epocii noastre, în interioare moderne, de a poposi în parcuri sau în vecinătatea unor construcții de beton și sticlă, ca un simbol al împăcării care trebuie să existe între tradiție și civilizația actuală.

GEORGE ARION ■

Fotografie de **SORIN POSTOLACHE** ■

HANDBAL — MADE IN ROMANIA

Producătoare a unei **diversități** din ce în ce mai întinse de valori cu apreciată competitivitate internațională, țara noastră a ajuns să impună pe locul cel mai invidiat, pe treapta întîi, un **«produs»** pe nume handbal. Deși neinventat în țara noastră, handbalul **«brevetat»** de noi, handbalul românesc, se recomandă — de mulți ani — prin cele mai înalte cote la capitolele **eficiență, spectacol, priză la public.**

Victoria — în recidivă — a echipei studențești a României este o nouă și strălucită probă la **dosarul de aur** al handbalului românesc. Într-o atmosferă de superb entuziasm, cadru moral de fond și de formă pe care tineretul nostru l-a asigurat unei întreceri de mare valoare sportivă, ROMÂNIA a cîștigat noi lauri ca urmare a unei activități exemplare a unor oameni care fac onoare sportului nostru.

Judecînd adeseori, grăbit și superficial, doar efectele directe, imediate, ale fenomenului sportiv, fenomen social căruia conducerea de partid și de stat îi acordă însemnătatea cuvenită, uităm nu o dată cauzele reale care asigură împlinirea obiectivelor propuse. Handbalul românesc, de pildă, a ajuns să aibă o cotă maximă de competitivitate mondială ca urmare a unui proces dialectic asemănător, să zicem, afirmării internaționale a sondelor de foraj românești. Încercînd o radiografie a tot ce înseamnă handbal autohton — tradiție, organizare, cadre de specialiști, competiție etc. — ajungem de fapt la **cauzele** marilor și îmbucurătoarelor succese ale acestei discipline sportive care ne aduce atîta cinste. Avînd în spate o temeinică și susținută activitate de aproape un sfert de veac, handbalul a ajuns să-și creeze, în sensul cel mai profund, o valoroasă **școală românească,** înțelegînd prin școală nu numai un **stil de joc românesc** (pe cît de spectaculos, pe atît de eficace), ci și **tehnicieni de mare reputație** — adevărați profesori de academie a handbalului —, **elevi străluciți** și un **sistem organizatoric** care funcționează ca o mașinărie.

Este limpede pentru toată lumea — și aici «toată lumea» înseamnă realmente ceea ce spun cele două cuvinte: adică Europa și celelalte continente — că tehnicieni de valoarea lui Kunst Ghermănescu, Nedef, Vlase, Trofin, Zugrăvescu sînt cîțiva dintre cei mai buni între cei mai buni profesioniști de handbal ai mapamondului. Este la fel de clar — aici suita eclatantă de victorii în toate genurile de competiții are o traducere fără echivoc — că handbaliști ca Gațu, Voina, Penu, Birtalan, Kicsid sînt **unicate** în handbalul mondial. Niște unicate care, spre mulțumirea noastră, se înmulțesc mereu și acest proces are loc **în România.** Nu se știe, probabil, în măsura cuvenită ce aport considerabil își aduce o federație inteligentă, activă (secretar — Lucian Grigorescu), care, spre deosebire de multe dintre suratele ei din strada Vasile Conta, se conduce după un program dominat de reguli și nu de întîmplări. Insoțit în tot ceea ce întreprinde de numeroase semne de exclamare, handbalul românesc este departe de a fi rodul întîmplării, al conjuncturii. Inainte și mai presus de toate, handbalul nostru înseamnă MUNCĂ. Ea explică totul.

MARIUS POPESCU ■

Prima acțiune, primul șut și primul gol. România: 1 — U.R.S.S.: 0. Autor: celebrul Birtalan (1)

Atenție la contraatacul oaspeților. La pupitrul de comandă, antrenorii Trofin și Nedef (2)

Gol cu boltă, de mare spectacol, reușit de handbalistul român Stockl (3)

Fotografie simbol: o echipă care face zid viu în fața porții apărată cu atîta strășnicie (4)

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

CITIȚI ÎN NUMĂRUL VIITOR AL REVISTEI CONVORBIREA CARE A AVUT LOC ÎNTRE ECHIPA STUDENȚEASCĂ DE HANDBAL A ROMÂNIEI ȘI REDACȚIA NOASTRĂ, LA NUMAI O NOAPTE DUPĂ CUCERIREA TITLULUI MONDIAL.

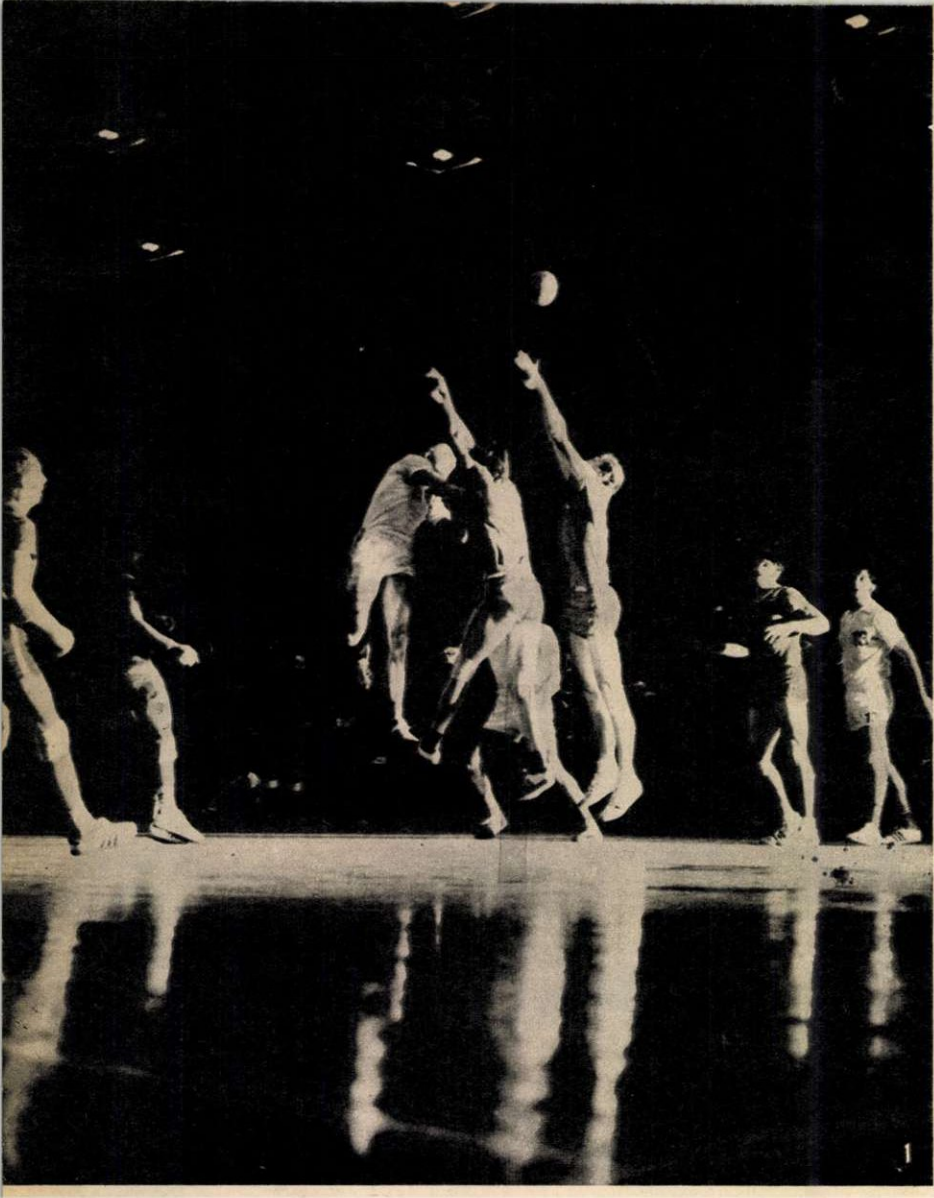
1

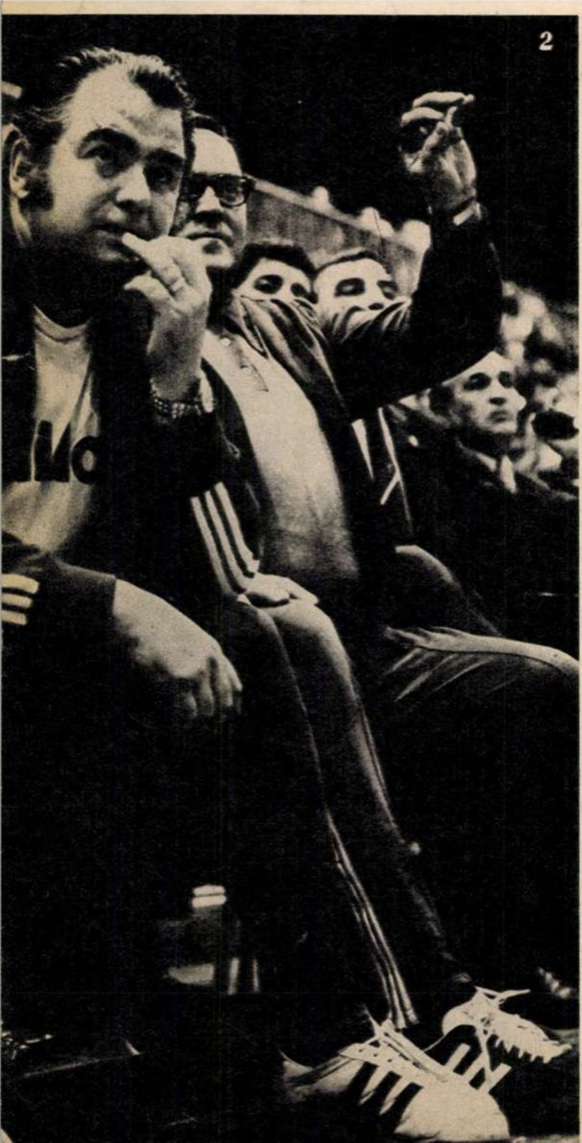
2

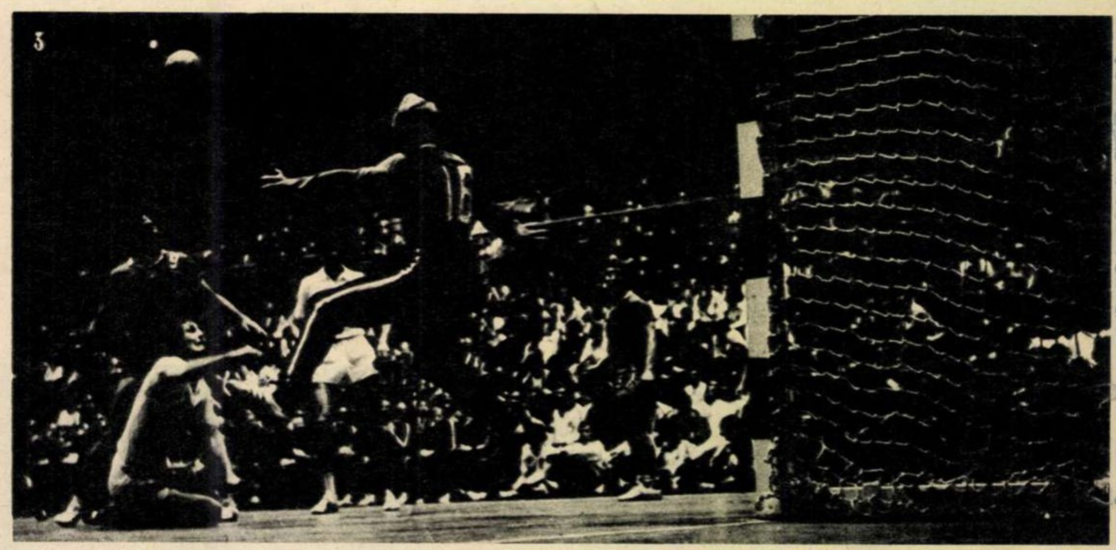
3

4

INFORMATII
LEGALIZARI

(Urmare din pag. 14)

am avut doar 53 de acte anulate. Și ca să ne continuăm ideea, el este și un observator de fenomene sociale care apar la un moment dat.

— Adică.

— După ce verifică documentația necesară pentru o lucrare, trebuie neapărat să-și pună o serie de întrebări, și să urmărească niște corelații. S-a observat la un moment dat că au apărut foarte multe donații de mașini din străinătate către cetățeni români. La început supoziția, «nu cumva sînt vînzări deghizate, iar anumite persoane încalcă legea»? s-a dovedit realitate. Urmărind fenomenul, notarii au constatat o ofertă de donație pentru aceeași mașină apărea către mai multe persoane. Era, prin urmare în mod cert, o vînzare deghizată; cetățeanului străin probabil nu-i convenea prețul obținut, și repeta oferta, iar ofertanții încercau să se sustragă, în fapt, de la legea noastră vamală. La ora actuală fenomenul a început să dispară, fiindcă la sesizarea noastră a fost emis un act normativ care stabilește o taxă de vamă corespunzătoare și în aceste condiții. De asemenea, tot în urma activității notariale s-a modificat Legea 4/73 prin Decretul 205/74 prin care se prelungește termenul de la un an pînă la 31 martie 1975 pentru cei care au construit locuințe pentru fiii lor majori și nu au reușit să le doneze sau să le înstrăineze în timpul reglementar.

Dar nu numai oamenii, noi cetățenii habar n-avem cine este notarul și mai ales în ce constă munca sa de fond, ci și «multe instituții nu ne respectă munca», îmi spune notarul șef Ștefan Piersic. Și care le-o îngreuiază enorm. Există unele, și nu puține, copii de acte, certificate de copii pe care conform articolului 11 din Decretul 377/1960 le pot face organizațiile socialiste. Ei bine, nu le fac și-i trimit pe oameni la notariate. «Cel puțin de două ori pe an, îmi spune notarul Laura Mariana Leșe de la sectorul VI sînt văzuți la noi pe culoare mii de elevi și studenți în valuri, care ne paralizează munca pentru niște biete declarații că au sau n-au venituri, au sau nu susținători legali, în vederea burselor, primirii în cămine etc. De asemenea pentru copii după acte civile, după diplome, cînd toate acestea le-ar putea face, în cadru perfect legal, școlile și facultățile respective. Dar de ce să-și bată capul?! Eu cred că ar trebui modificat textul articolului și în loc de «organizațiile socialiste *pot*...» să se înscrie un termen imperativ».

Așadar, trec zilnic prin fața notarilor, pe drept sau pe nedrept, sute și chiar mii de oameni. Dar munca de cea mai mare solicitare și uzură este cea de informații, îmi spune jurista Mariana Laura Leșe, această îndrăgostită de activitatea de notar. Cine ar crede? Și-a făcut facultatea de drept la fără frecvență, lucrînd ca secretar într-un notariat și ar fi putut la absolvire să-și aleagă orice alt domeniu juridic — judecător sau avocat sau procuror sau jurist-consult... Dar nu, și-a ales-o tot pe aceasta. De ce? «Cînd vine la noi, omul este aproape complet dezorientat. La noi cere cele mai neașteptate consultații juridice, nu numai pur notariale. Și trebuie să aibă cineva vocația de a-l ajuta. Cu cît omul este mai simplu, mai necăjit, mai nepriceput, cu atît sînt mai calmă și mă străduiesc să-l fac să înțeleagă legea prin cuvintele lui. Un mulțumesc pentru un refuz, este pentru mine o satisfacție. Înseamnă că omul m-a înțeles de ce nu pot să-i rezolv pe loc problema. Și pe urmă, să știți, munca noastră este foarte asemănătoare cu a judecătorilor. Dezbaterea succesorală de pildă nu este altceva decît o procedură asemănătoare cu cea din instanță. Noi audiem martorii, luăm declarații, punem soluția. Numai că noi nu sîntem avantajați ca judecătorii. N-avem concluzii scrise, n-avem avocat care să ne ajute, n-avem dreptul la un timp anumit de gîndire pentru pronunțare. Noi trebuie să ne pronunțăm pe loc. Și nu-i ușor.»

— Ați fost vreodată notar de serviciu, noaptea?

— Dar de cite ori. M-am dus la domiciliul [illegible] în cite alte locuri...

— Care este amintirea cea mai frumoasă? Dar cea care v-a încrîncenat cel mai mult?

— Testamentele sînt în general momentele cele mai impresionante. Am întocmit odată un asemenea act pentru un bătrîn care lăsa mica lui agoniseală unui străin care l-a îngrijit. Omenie contra omenie. Pentru noi, dezbaterile succesorale sînt deseori momentele cele mai triste. Regret că n-am reușit odată să împac 7 frați — au deschis proces în instanță — care se certau înfiorător de jalnic, pentru un loc de veci în cimitir, pentru un loc de îngropăciune, lăsat de un părinte, prin testament, doar unuia dintre frați. Ceilalți șase au atacat testamentul.

În timp ce Laura Mariana Leșe declară cu mîna pe conștiință că n-a ridicat niciodată tonul la vreun cetățean pe care l-a servit în cei 16 ani de activitate notarială, Carmen Kahane, notar principal în cadrul Notariatului de stat al municipiului București mărturisește că «nu excelez în amabilitate față de public — sîntem și noi oameni și trebuie să ni se accepte temperamentele ca atare — dar îl servesc fără rezerve. Cu un interes total față de problemele lui, îmi fac complicate procese de conștiință cînd îmi exercit profesia și apăr cît pot de mult drepturile și libertățile lui, ale cetățeanului». Vedeți dumneavoastră, pe lîngă competență profesională, avem și noi nevoie de liniște ca să ne exercităm profesia. Iar cetățenii deseori nu ni-o îngăduie. Un notar, chiar cînd e vorba de o simplă declarație trebuie să vadă pînă la ultima consecință, scopurile și efectele ei. Ce se urmărește prin ea. Trebuie să vadă dacă nu se încalcă orice fel de normă de drept sau regulă de conviețuire socialistă, sau interesele unei terțe persoane, să prevadă toate consecințele sociale posibile în timp ale unei hîrtii. De ce să n-o recunoaștem nu întotdeauna scopul imediat, aparent, pentru care se solicită un act este identic cu cel mediat, ascuns. Un act eliberat de noi poate avea efecte negative la adresa statului, sau a altor cetățeni, după ani și ani de zile. Ori, noi, notarii trebuie să prevedem asta. Munca noastră este, cum se spune, un act cu explozie întîrziată. Cetățeanul nu știe asta și ne judecă greșit, bate cu pumnul și cu vorba în ghișeu, dacă nu i-ai dat ce ți-a solicitat. Ori, dacă nu l-ai servit pe loc, cum vrea el. Pot să vă spun doar, că în 12 ani de cînd lucrez aici, nici o hîrtie care poartă semnătura mea n-a fost atacată, anulată de vreo instanță, ori refuzată de vreun cetățean.

Carmen Kahane are o îndelungată experiență judiciară, de 25 de ani, timp în care a fost procuror, judecător, cercetător în drept. E acum doctorand în științe juridice, și-a dat toate examenele teoretice, mai are să-și susțină doar teza cu tema «Dreptul succesoral al soțului supraviețuitor». Îmi spune că este o problemă deocamdată nerezolvată la noi și de care se ocupă de foarte mulți ani. «M-a pasionat acest articol de lege și am să vă spun de ce. Mi-am început activitatea notarială la un sector și m-au frapat, cînd efectuam acte succesorale, niște nedreptăți revoltătoare, drame adevărate. După o viață întreagă de muncă împreună, cînd un soț trece în lumea umbrelor și rămîne celălalt, dacă n-au copii, apar tot felul de rude și nepoți pe care nu i-au văzut niciodată cu pretenții să împartă, să ia, să capete...»

Carmen Kahane s-a întors nu de mult de la Academia de drept internațional de la Haga, unde a avut o bursă și acum are nenumărate idei să pună în aplicare în activitatea sa ceea ce a acumulat acolo. «Și o fac nu numai pentru mine, vă mărturisesc sincer. Eu nici nu mai am prea mulți ani pînă la pensie. Am acum 53 de ani. O fac ca să ridic prestigiul profesional al notarilor. Sîntem socotiți pe nedrept juriștii de la marginea drumului, ori nu sîntem cu nimic mai puțin pregătiți decît un judecător sau un procuror, sau un avocat, iar activitatea noastră e la fel de complexă și plină de răspundere față de legalitatea statului. Și nu cred că se supără nimeni în fața unei evidențe. Așa cum spunea colega mea, eu, notar, cînd rezolv o situație, cînd dau o pronunțare, cînd iau o hotărîre nu-mi dă nimeni timp de gîndire și dreptul s-o amîn, ca unui judecător».

— În schimb condiția notarului e inferioară judecătorului, îmi spune notarul-șef Ștefan Piersic. Cred că și datorită învechirii titulaturii și a formei de organizare a notariatelor. Ele au fost create în 1952, iar de atunci pînă acum, viața noastră socială a căpătat alte conținuturi, s-a perfecționat ca însăși întreaga noastră legislație.

— Personal cum vedeți notariatele și pe notari, dacă ați fi, să zicem, în situația, și în competența, să le reorganizați dumneavoastră?

— Corp comun cu judecătoriile, iar notarul să fie judecător cu competențe notariale.

Un notar. Un funcționar de dincolo de ghișeu. Uneori amabil, alte ori mai puțin amabil. Dar întotdeauna, cînd ne eliberează un act ne apără un drept și asta e bine s-o știm. Uneori uităm să-i spunem mulțumesc, nemaivorbind că, niciodată, nimeni nu s-a întors la vreun notar — și cînd ne gîndim că majoritatea sînt femei — cu o floare, cum mi-au mărturisit interlocutorii mei.

CICI IORDACHE ■

O CARTE CU VÎNZARE SIGURĂ, O CARTE PLINĂ DE ÎNVĂȚĂMINTE DESPRE DISTANTA DE LA O VIAȚĂ APROPIATĂ LA ALTA

În fiecare an, la sfîrșitul lunii mai sau începutul lui iunie, apare o carte cu vînzare sigură, apare chiar și în 600 000 de exemplare, carte necesară, plină de prețioase învățăminte despre distanța de la o viață la alta. Sau, despre apropierea lor. În strînsă legătură cu această carte, Ioan V. Gheorghe din comuna Lisa îmi povestește următoarele. Irta m-a lăsat în fața gării și m-am dus direct la linia a treia, dar aceasta era goală și cumva tristă. Am plecat pînă la urmă de pe altă linie și, ajuns în București, la 12 noaptea, a trebuit să-l deranjez din somn pe nepotul meu Nelu. Am băgat fisa în aparat și am auzit somnoroasa lui voce. Am întrebat totuși tare «cine-i acolo?» am aflat și apoi i-am spus: Peste o jumătate de oră, unchiul tău Ghiță te așteaptă la vechiul loc.

Iată-l pe Nelu. Vreau să spun că a fost foarte punctual.

— Nelule, ce telefon are tanti-ta Tanța?

— 13.47.48.

— Mulțumesc și iartă-mă că te-am trecut dintr-un somn în altul. A trebuit să ajung pe o schimbare. Băiatul m-a întrebat de ce nu i-am pus întrebarea la telefon, avea dreptate dar eram foarte obosit și parcă nici nu mai judecam. Dumneavoastră vă dați seama ce înseamnă să se schimbe «Mersul Trenurilor»? Înțelegeți deci că acea carte apărută anual la sfîrșitul lui mai sau iunie, carte a distanțelor sau apropierilor este «Mersul Trenurilor». «Procesul de elaborare este greu și începe cu critica celui în vigoare și cu noile relații apărute. Adică, de pildă, noi zone industriale, platforme sau chiar nuclee ale viitoarelor orașe. Se alcătuiește apoi un proiect, care se discută cu reprezentanții regionalelor C.F.R. și ai diverselor organizații politice și administrative județene. Asta, tocmai pentru că nu ne considerăm proiectul perfect, ci doar proiect. Practic, recent, Slobozia ne-a dat peste cap tot «mersul». Mai toată lumea lucrătoare din oraș a trecut pe program de 8 dimineața și ne-a cerut trenuri pe măsură. Puteai să nu le dai? Le-am dat și ne vom mîndri și noi cu realizările lor în muncă». De la același interlocutor, inginer principal II, Radu Stelian din cadrul Regionalei C.F.R.–București, aflu că nu întotdeauna a cere este egal cu a obține. Zadarnic, Întreprinderea mecanică Mija a solicitat înființarea unui punct de oprire între Răzvad și Halta Adînca, adică o scutire pentru muncitorii ei de a merge doi kilometri pe jos. Mai întîi acolo nu există amenajările necesare, adică o gară și apoi, încurajînd pe aceia din Mija, ai fi descurajat pe alții care ar fi ajuns la Tîrgoviște la serviciu cu cinci minute mai tîrziu. Pentru doar 900 de metri, Exploatării miniere Aninoasa i s-a respins, de asemenea, cererea. Dacă elaborarea proiectului «Mersului Trenurilor» durează două luni, atunci discuțiile durează cel puțin tot atît și ele sînt limpezi, nu se promit decît lucruri sigure care în fiecare ianuarie al anului pleacă la tipografie spre a apărea în forma cunoscutei cărți în mai sau iunie, după cum spuneam.

În biroul unde mă aflu pătrunde cu o mapă sub braț un bărbat al cărui nume ar fi posibil să nu-l aflu niciodată. Zice:

— Asta n-am făcut-o, tovarășu'.

— Nu-i nimic dom' șef, i se răspunde.

Dom' șef? Păi de cînd e lumea și pămîntul, de cînd există cale ferată — afirmă inginer Iulius Năstase, șeful stației București-Nord — avem gata moștenită, parcă, expresia «Și știți de ce? Pentru că aici la noi, la calea ferată, fiecare răspunde de ceva și răspunderea sa cu finalitate vădit etică sfîrșește și începe cu siguranța circulației. La alcătuirea unui tren spre Arad, de pildă, la plecarea și întoarcerea sa — totul prevăzut pînă în cele mai mici detalii în «Mersul Trenurilor» — participă, exceptînd personalul administrativ în starea sa pură, întreaga suflare a Căilor Ferate Române. Nu uitați, trenul ajunge în stații care-l așteaptă, le părăsește spre a pleca în locuri unde pregătirile au început demult și nu mai uitați, vă rog, că instituția noastră are și ea monumentele sale de artă. Forțînd ușor nota, dar foarte ușor, un tînăr mecanic — avînd pentru prima oară la el o răspundere uriașă, un «mers» nou-nouț, special față de cel de piață și avînd și un tovarăș la bord — simte la trecerea unui pod, la intrarea într-un tunel, o emoție asemănătoare cu aceea născută din lectura unei alte cărți de largă circulație. Pe aripile vîntului. Ei, v-ați dat seama că podurile, tunelurile și firește viaductele sînt de noi considerate opere de artă și cred că nu greșim?»

Schimbarea «Mersului Trenurilor» înseamnă de fapt o muncă uriașă, un eveniment în viața căilor ferate, o trecere de la o situație la alta. Pentru că, da, căile ferate au o viață a lor și despre viețile lor numite trenuri trebuie scrise cărți. Cînd manuscrisul acesteia este încheiat, apar graficienii. Plini de importanță, ei desenează pentru început trenurile de călători și abia după aceea vine rîndul mărfarelor. Ei nu uită niciodată că rapidul «Decebal» este tren de rangul 2, cursele între Ciulnița și Fetești de rangul 4, iar obositele noastre mărfare au un rang mai mult, ceea ce de fapt înseamnă mai puțin, 5.

În această fază a muncii lor, graficienii nu simt deloc nevoia impiegaților de mișcare. «În C.F.R., școala vieții nu ajunge. Mereu se fac școli, cursuri mai lungi sau mai scurte, într-un cuvînt, mereu se învață. Impiegatul de mișcare este, după cum știm cu toții, nu un om mărunt, cenușiu, ci unul de excepție. Pînă a ajunge să aibă în mînă un mers de tren, îi trebuie o școală, apoi o practică, o autorizare și în fine, intră în servici. Și dă-i cu vizite medicale, teste de inteligență și perspicacitate și lunar cursuri de instruire. Peste toate acestea, zilnic la intrarea în serviciu este verificat. Dacă, de pildă, nu se simte bine este trimis acasă sau în alt loc potrivit pentru a-și schimba dispoziția sa sufletească».

Ce anume are întîietate în alcătuirea acestei cărți de căpătîi? Mi se răspunde categoric că interesele economiei naționale, noile sale cerințe, etapele pe care le străbate. Conform indicațiilor conducerii superioare de partid, în noul «mers» se va da prioritate curselor, adică acelor trenuri care duc oamenii la locuri de muncă vechi sau recent înființate. Aburul va fi aproape în totalitate lichidat, deci «Pacificurile», locomotivele de el gonite pe șine vor intra în muzee sau în fotografii, alături de fanfare muzicale feroviare. Anul acesta există șansa ca de la București la Ploiești să se facă doar 36 de minute. Dealtfel, încă de pe acum Lospe Vasile, om al Regionalei C.F.R. București, domiciliat în Ploiești Vest ajunge mai repede și mai curat la sediu decît colegul său Baciu, cu apartament în cartierul Titan din municipiul București.

Noi nu avem datoria să uităm mărfurile — mi se spune. Firește, mă declar de acord cu gîndul la amintitele cerințe ale economiei naționale. Pe unele linii, mărfurile tot mai multe, sugerînd înaintarea noastră pe toate fronturile, au și intrat cumva în viitorul mers de tren. Din Arad, Iași, Suceava, Satu-Mare, trenuri directe spre Mangalia vor circula doar în lunile de vară și asta datorită neobișnuitei dezvoltări a portului Constanța în care ajunge și din care pleacă tot mai multă marfă. Refacția liniei București-Constanța a și început și aceasta înseamnă înlocuirea șinelor cu traverse cu tot. Viitorul este al betonului armat, traversele de lemn vor muri discret și demn.

Înainte de a pleca, aflu că și unele, să le zicem tradiții pot sau mai ales este cazul să dispară. În ciuda «Mersului Trenurilor», a logicii, unii călători, mai ales țăranii, continuă să vină la gară cu 2–3 ore înainte de venirea trenului. Mai aflu că viitorul prin prisma noului «mers» ne va rezerva destul de multe asteriscuri, căutarea trenului potrivit va fi puțin mai ușoară. În orice caz, pe 26 mai 1975 «Mersul Trenurilor» nou se va vinde doar la agențiile de voiaj și nu în librării, deoarece, probabil «Pe aripile vîntului» ar muri de rușine avîndu-l în imediata apropiere. Trebuie totuși să învingem prejudecățile, să-l vindem și prin librării, inclusiv prin cele comunale, căci altfel din nou Ioan V. Gheorghe îl va trece dintr-un somn în altul pe nepotul său Nelu.

EUGEN SECELEANU ■

COPERTA NOASTRĂ

STÎNGA SUS: La invitația Cenaclului Flacăra, circa 150 de tineri au sosit la statuia lui MIHAI EMINESCU din fața Ateneului Român, miercuri, 15 ianuarie 1975, sărbătorind ziua nașterii marelui poet. (fotografie de Emanuel TÂNJALĂ).

DREAPTA SUS: Desen inspirat din documentele vremii (realizat de Teodor BOGOI)

JOS: Iarna în sat (pictură naivă)

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41505

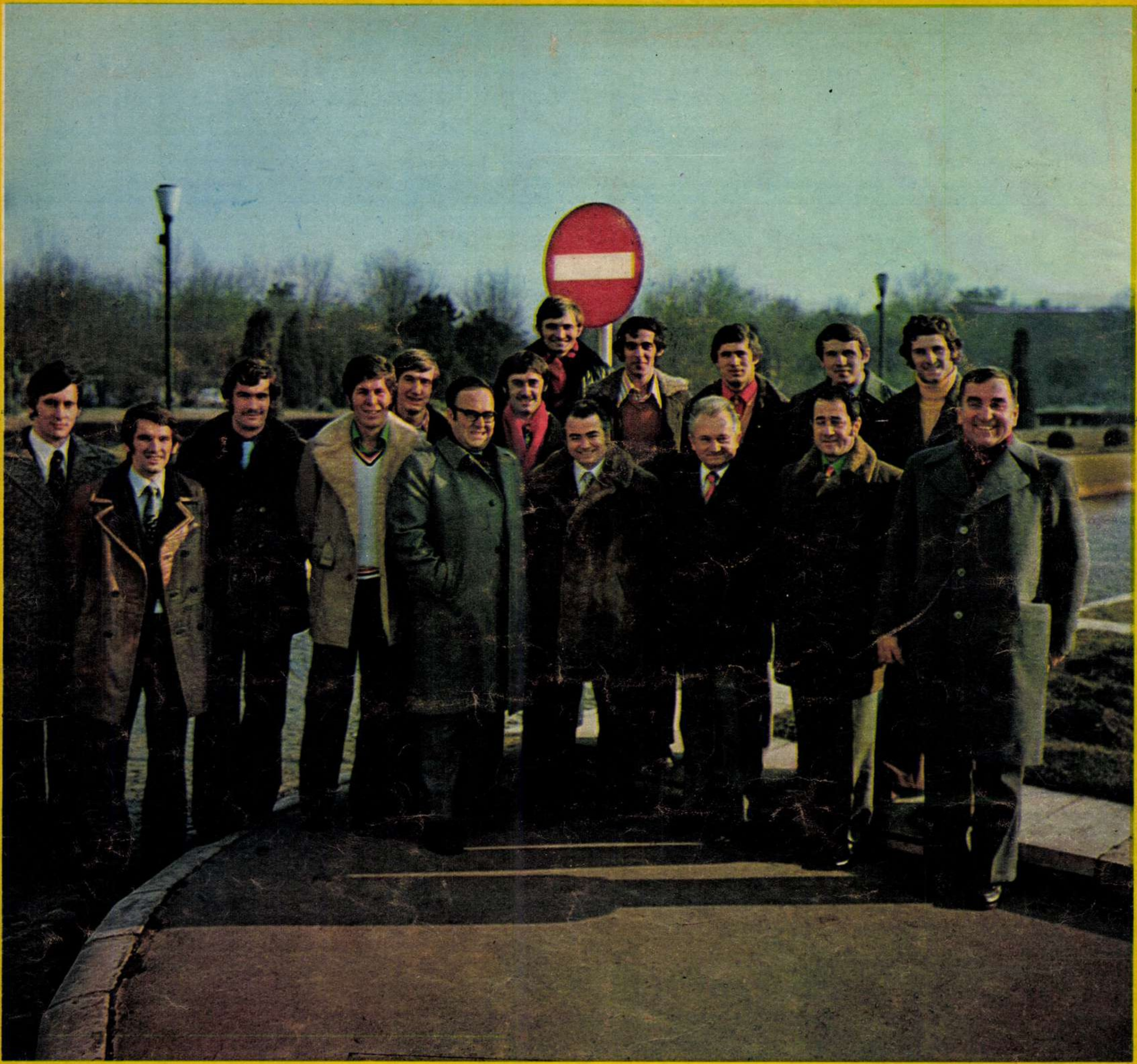

În fotografie — grupați lîngă un semn care li se potrivește întru totul: pe aici nu se trece! — membrii echipei studențești de handbal a României, campioană a lumii. De la stînga la dreapta: Kicsid, Voina, Stöckl, Roșu, Szabo, antrenorul Nicolae Nedef, Drăgăniță, Birtalan,antrenorul Eugen Trofin, Mintici, dr. Gheorghe Mănescu, Vasilache, Eugen Banciu, Orban, Ștef, Ioan Kunst-Ghermănescu, președintele F.R.H. Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

ilie năstase debutează în cronica sportivă comentînd

FINALA CAMPIONATULUI MONDIAL STUDENȚESC DE HANDBAL, PARTIDA ROMÂNIA - U.R.S.S.

N-am mai văzut un meci de handbal de mai bine de cinci ani, adică de pe vremea cînd încă mai jucau Oțelea, Hnat, Ivănescu et comp. Am fost surprins de handbalul actual mult mai activizat, mai eficient mai dinamic, dar și mai dur. Multe artificii tehnice: întoarceri, pase pe la spate, care-mi plac, fiindcă țin evident de temperamentul meu sportiv, au dispărut. Jocul handbaliștilor noștri este însă la fel de spectaculos. Meciul pe care l-am văzut a fost de fapt o luptă continuă, o mare încleștare de forțe și nervi și asta bineînțeles datorită mizei sale mari. Eu dacă aș fi fost pivot — vai, ce hărțuiți au fost pivoții! — într-un asemenea meci, aș fi ieșit de pe teren în cinci minute.

Încleștarea de duminică seara mi-a amintit prin toate laturile ei de atmosfera meciului de Cupă Davis sustinut de noi acum cîțiva ani tot (frumoasă coincidență) cu reprezentativa U.R.S.S. la Tbilisi. Dacă toți cei care au urmărit meciul de handbal pe care îl comentez acum ar fi văzut și meciul nostru de la Tbilisi și-ar fi putut da seama ce mare asemănare a fost. Dintre jucătorii noștri, deși n-aș vrea să se supere ceilalți, îi remarc pe Voina, pe Stöckl, pe Birtalan (deși acesta a jucat puțin). Echipa adversă mi s-a părut bine pregătită, jucătorii ei fiind foarte complecși, bine înzestrați atît din punct de vedere tehnic,cît și fizic.

Dacă ar fi să compar echipa U.R.S.S., după calitățile ei, cu unul dintre adversarii mei din tenis, m-aș gîndi desigur la Newcombe sau la Kodes.

Pînă să știu că voi fi cronicar al acestui meci, deci să-mi impun a fi foarte obiectiv, pe tot parcursul partidei, m-am simțit, așa cum era și firesc, un spectator subiectiv, arzînd de emoție. Și pentru că știu din propria-mi experiență ce înseamnă un meci de mare miză, jucat acasă, în fața compatrioților, subiectivitatea mea de cronicar ocazional (n.r. — asta crede Ilie Năstase) a mers pînă acolo încît aceste rînduri le scriu cu o mînă care duminică seara la Palatul sporturilor și culturii tremura și transpira de emoție.

ILIE NĂSTASE ■
jucător român de tenis

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV — NR. 3 (1024) — 25 IANUARIE 1975
flacăra
revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unităţii socialiste

108

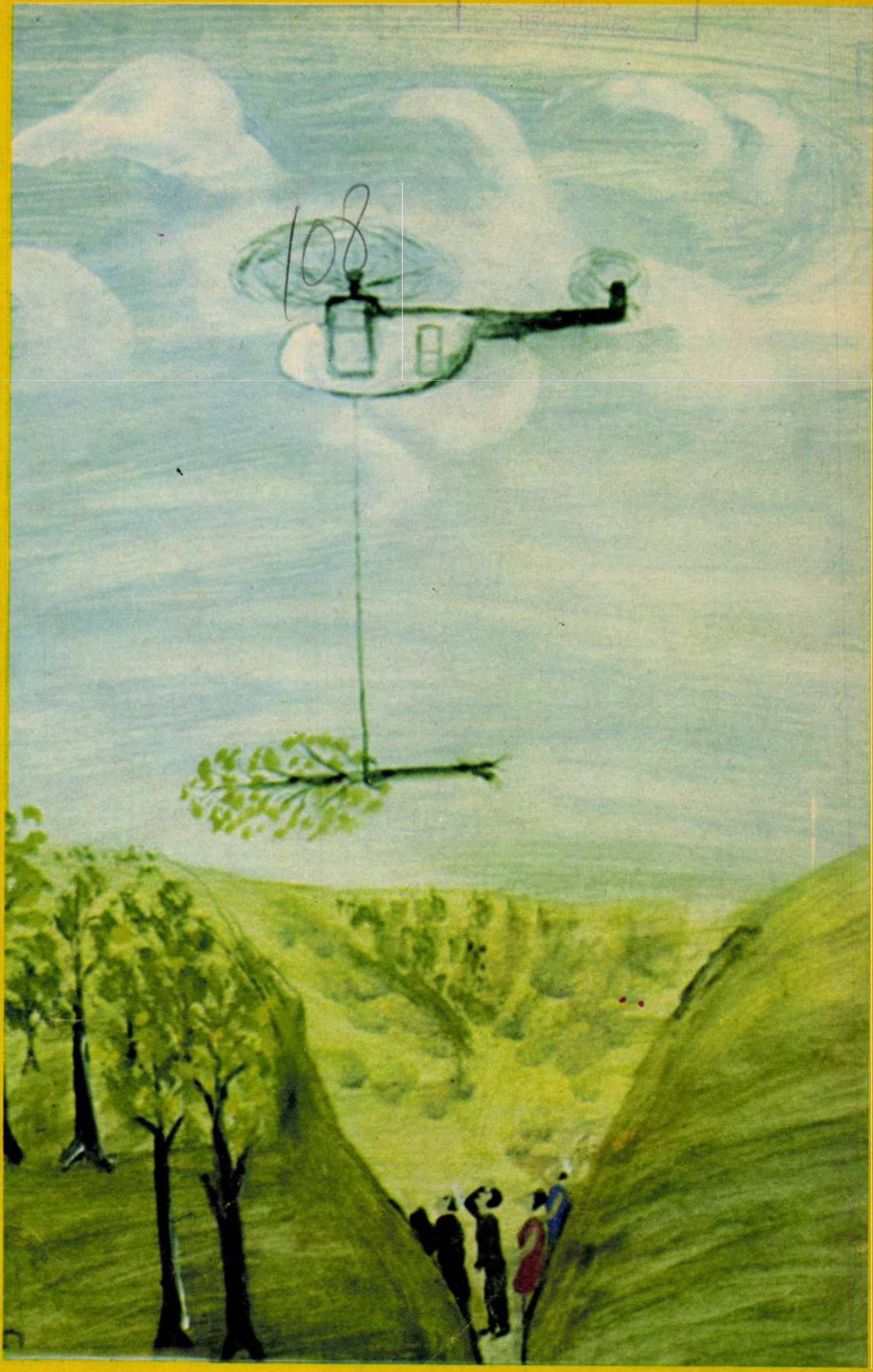

ROMÂNIA NEMURITOARE

SÎNTEM AICI

Sîntem aici din vremea cînd nu ştiam de vreme,
născuţi sub unduirea Carpaţilor aceşti.
Prin sufletul-baladă ne bîntuie şi geme
destinul maicii bune, al ţărnei strămoşeşti.

Ne-a ocărît prigoana şi ne-au certat cu moarte
atîţia neprieteni prin cele lungi vecii.
De spini şi-amară pîine avură bună parte
frumoşii fii ai dreptei şi mîndrei Românii.

Nu ne-au plecat grumazul, nici cugetul, nici vrerea
chiar apa blestemată, chiar sabia ori focul
ci drepţi precum lumina ce-a cunoscut durerea,
prin vremuri colbuite ne-am căutat norocul.

În cumpăna dreptăţii am măsurat veleatul
şi n-am rîvnit vreo poftă de cîrtiţă ce scurmă
ci străjuirăm vajnic obîrşia şi-olatul
cu-a-ntîiului virtute şi-a celui de pe urmă.

Străluminarăm calea cu visuri şi cu torţe
şi-am cutezat departe în inimă şi minţi
că, semn curat şi lege a marii noastre forţe,
e datina iubirii urcată prin părinţi.

N-am pribegit pe drumuri toiagul libertăţii
ci-nverşunat izbirăm în duşmanele scuturi
spre a purta prihana semeaţă-a demnităţii,
veşminte de candoare cu rîuri şi cu fluturi.

Şi n-am răspuns cu vrajbă la pacea nimănui
nici cu ochiri viclene la un străin avut.
Flămînzi fiind, crezurăm ades celor sătui;
n-am cumpărat pe nimeni dar nici nu ne-am vîndut.

Ci-n sfîntă opintirea atîtor lungi răstrişti
ne-am înfrăţit cu lutul şi cerul înflorit;
şi coborînd în doine îngîndurați şi trişti
ne-am risipit bătrînii în lemnul adormit.

Bărbaţii noştri vrednici îmbrăţişară lutul
dar nu le fu zăbavă o cernere de pleavă.
Se rostuia-n izvodul de patimi începutul
şi-o Românie nouă se arcui în slavă.

Acum sub stele bune ne naştem, fragezi, pruncii
şi-oblăduim cu cinste prihana lor şi zborul;
sub zodia iubirii, dreptăţii şi a muncii
ne creşte ca o floare, în suflet, viitorul.

Nici unui timp vreodată nu-i fusem mai datori
nici unei vreri mai nalte nu ne-nchinarăm dorul
precum acestei Patrii de zei nemuritori
ce au purtat pe inimi prin veacuri Tricolorul.

TEODOR CAPOTA ■

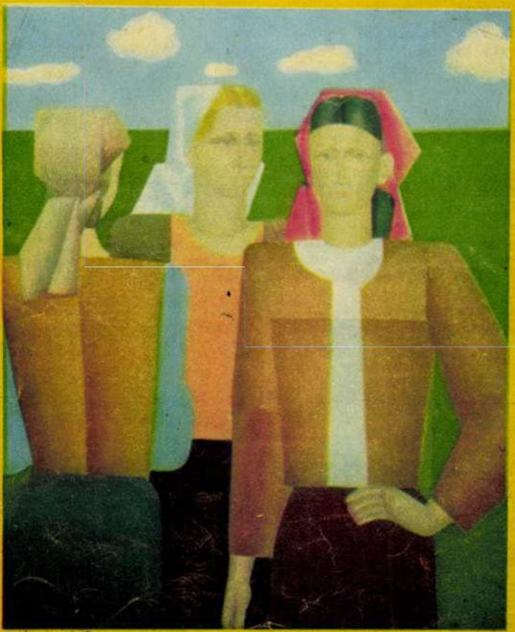

flacăra la dispoziția dumneavoastră

În numele meu și al multor locatari ai cartierului Berceni, cred că suplimentarea numărului de autobuze și modificarea traseului 31 R ar rezolva, în mare parte, legătura acestui cartier cu centrul orașului și implicit cu alte trasee. Propun ca linia rapidă 31, de la stația Piața Sudului, odată cu intrarea pe bd. Metalurgiei, să fie deviată prin strada Nițu Vasile și pe bd. Brîncoveanu și apoi, prin bd. D. Petrescu, să ajungă la actualul punct terminus, reintrînd în circuit pe bd. Metalurgiei. Poate că nu m-am exprimat prea clar, dar călătorii acestei mașini și conducerea I.T.B. mă vor înțelege suficient de bine. Motivul acestei devieri, nu de mare dificultate, ar fi următorul: pe bd. Brîncoveanu nu există nici un fel de linie de transport în comun care să facă legătura cu centrul orașului, pe cîtă vreme prin bd. Metalurgiei mai sînt și liniile 32, 120, 83 și 94. **(M. Păduraru,** *București).*

*

A trecut mult timp de la noaptea revelionului, dar încă nu pot să uit lipsa de ospitalitate, incorectitudinea și nepăsarea cu care am fost tratați la complexul hotelier «Racova» (șef de unitate N. Cruceanu) unde, vrînd-nevrînd, la ora 5,30 am fost pur și simplu dați afară pentru că «revelionul s-a terminat, e ora închiderii». În mod concret — una au trecut pe afiș, pe invitații, pe listele de meniu, și alta era înăuntru. A fost o harababură pentru instaurarea căreia s-a depus mult mai mult efort decît pentru a se asigura un minim de civilizație și căldură omenească. Și pentru că toată lumea a fost nemulțumită, am dori să știm ce măsuri va lua conducerea O.J.T.-Vaslui. **(Luca Vanghele** — *Vaslui).*

*

Iată în cîteva cuvinte viața mea — în 1966, cînd eram elev în ultimul an al școlii profesionale, am suferit un accident prin care am pierdut o treime din antebrațul sting. Am terminat totuși școala. După o scurtă perioadă de producție, am urmat o altă școală, un liceu agricol special, secția horticultură, pe care l-am terminat, iar la bacalaureat am obținut media 8. Visul meu a fost și este să urmez cursurile Facultății de horticultură. M-am prezentat la examen la Institutul agronomic «Nicolae Bălcescu». Am fost respins de comisia medicală pe motiv că nu pot fi... șofer. Dar nu toți absolvenții institutului devin și conducători auto. Cu atît sînt mai necăjit și mai descurajat cu cît din partea Ministerului Muncii, în urma unei examinări medicale ambulatoru din data de 25.III.1974, am primit o adeverință în care, la capitolul concluzii, este scris negru pe alb: «ținînd seama că sînteți absolvent al liceului agricol special, că ați lucrat efectiv în producție, obținînd un randament satisfăcător, considerăm că sînteți apt din punct de vedere medical să urmați cursurile Facultății de horticultură.» Nu vreau să spun că anumiți oameni sînt răuvoitori, dar nici de înțelegere nu pot spune că mă bucur, adică de la facultate am fost trimis la Ministerul Educației și Învățămîntului, de acolo la M.A.I.A.A., ca să obțin o aprobare că aș avea dreptul, în situația mea, să urmez respectiva facultate. Am fost peste tot, dar fără să obțin vreun rezultat. Între timp muncesc, mă pregătesc și aștept o înțelegere omenească. **(Stoica Gh. Ion,** *satul Leicești, județul Argeș).*

*

Studenți ai Institutului de mine din Petroșani, însoțiți de cadre didactice, au coborît în minele bazinului carbonifer Valea Jiului, s-au încadrat în grupe și brigăzi și, timp de două săptămîni, au efectuat o practică asiduă, în contact direct cu realitățile subteranului. Ei au acum satisfacția că, pe lîngă cunoștințele dobîndite, de mare însemnătate pentru viitoarea lor carieră, au adus și o contribuție modestă la realizarea planului de producție în unitățile unde au efectuat zilele lor de practică **(Eugen Chirilă** — *Petroșani).*

*

În legătură cu precizările cerute de **Văsioiu Nicolae, Ștefan Traian, Plingeanu Valeriu, Trifan Ioan, Cibotariu Gh.** *ș.a., arătăm, că Doană Ion, din Reșița, în afară de soția și doi copii minori pe care-i are în întreținere, mai plătește pensie alimentară și pentru alt copil minor din prima căsătorie. În răspunsul Consiliului popular al Municipiului Reșița se arată: «Potrivit prevederilor al. b art. 9 din Decretul Nr. 153/1954 privitor la impozitul pe veniturile populației, muncitorii și funcționarii care au în întreținere mai mult de 3 persoane beneficiază de o reducere a impozitului pe retribuție cu 30%... În numărul persoanelor întreținute nu se socotește și respectivul retribuit...»*

*

Ca multe alte localități din țară, aflate în plin mers pe drumul urbanizării și modernizărilor — ne scrie **Lucian Pretorian** *din Arad — Nădlacul, orașul din extremul apusean al țării, își justifică din ce în ce mai mult atributele de oraș. Străzi și trotuare asfaltate, spații verzi bine întreținute, localuri noi, corespunzătoare activităților comerciale și de deservire a populației, piețe agroalimentare amenajate și aprovizionate, o grădiniță nouă de copii... Iată cîteva, doar, din ultimele realizări ale gospodarilor din Nădlac. Și sînt sigur — încheie cititorul nostru — că nu se vor opri aci.*

*

Nevoia te învață — spune o vorbă bătrînească, înțeleaptă ca orice vorbă bătrînească. În județul nostru, Buzău, se resimte serios nevoia de cadre didactice bine calificate pentru predarea limbilor străine. De la grădiniță și pînă la școli înalte, în întreprinderi și instituții, se învață cu sîrg limbi străine de largă circulație. Cine să le predea? Cine, mai ales la sate, fiindcă și la sate copiii învață nemțește, sau franțuzește, sau rusește, sau englezește? De la această nevoie a pornit Casa corpului didactic cînd a inițiat lecții deschise, expuneri etc. urmărind perfecționarea pregătirii celor ce predau, la toate nivelurile, limbi străine. Această activitate valoroasă și de pe acum cu rezultate bune, este sprijinită de unii specialiști cu experiență (și cu multă dăruire) de la catedrele universitare din București, cărora li se cuvin calde mulțumiri, **(Domnica Sîrbu** — *Buzău).*

*

N-a existat chemare la care oamenii să nu fi răspuns prezent. N-a existat propunere care să nu fi fost analizată cu toată atenția și (dacă a fost bună) pusă în practică. Așa se face că în decursul acestui an au fost obținute cîteva bune rezultate în ceea ce privește înfrumusețarea comunei noastre. Este adevărat, s-a muncit mult, cu elan, cu dragoste, cu deplina convingere că principalii beneficiari sîntem chiar noi, locuitorii comunei Măneciu. Și pentru că s-a muncit așa cum s-a muncit, cîntărind în balanța faptelor întreaga noastră activitate pe anul 1974, comisia de urmărire a întrecerii patriotice între comune ne-a onorat cu acordarea locului I pe județ, ceea ce înseamnă un premiu în valoare de 70 000 lei. Eu, ca un mai vîrstnic locuitor al satului, sînt convins că banii aceștia, plus munca noastră, a tuturor, cu mic cu mare, vor înfrumuseța și mai mult comuna. **(Alexandru Spiridon,** *Măneciu, județul Prahova).*

*

Inginerul **Paraschiv Rădulescu** *s-a plîns redacției de felul inadmisibil în care unii lucrători ai stației C.F.R.-Toplița își fac datoria în legătură cu manevrarea barierei de la intrarea în stație. Ni se semnala că, într-un total dispreț față de regulamentele de serviciu, ridicînd bariera după bunul plac sau cînd se trezesc din somn, acești lucrători, certați cu disciplina și respectul pentru munca altora, produc greutăți și întîrzieri mai ales în circulația autocamioanelor care transportă bușteni și care se adună în lungi convoaie în fața barierei inutil închise.*

Din partea Regionalei C.F.R.-Brașov, căreia i-am înaintat sesizarea, am primit următorul răspuns: «Referindu-ne la reclamația înaintată la redacția revistei «Flacăra» vă comunicăm că este justă și s-au luat măsuri pentru remediere. S-a dispus ca șeful stației Toplița să urmărească deschiderea barierei în timpul manevrei din 10 în 10 minute, în conformitate cu instrucțiunile noastre.»

*

Un grup de muncitori *din Brașov ne-a adus la cunoștință că pe unele din piețele municipiului, anumiți cetățeni, printre care și Popovici Elena, certați cu legalitatea, pun în vînzare boia de ardei falsificată și la preț de speculă. Am înaintat scrisoarea Miliției Municipiului Brașov care ne răspunde:*

«...s-au efectuat mai multe controale inopinate de către Inspecția sanitară a județului Brașov, s-au ridicat probe de boia, de la unii producători, printre care și de la Popovici Elena, iar în urma analizelor de laborator s-a constatat că boiaua de ardei este falsificată. Pentru aceste motive s-a întocmit dosar penal Nr. 438 610/1974 și, împreună cu alte persoane, Popovici Elena a fost trimisă în judecată pentru comiterea infracțiunii de falsificare de alimente sau alte produse, faptă prevăzută și pedepsită de art. 313 din Codul penal.

*

Mă numesc **Dumitra C. Gheorghe** *și sînt absolvent al Institutului politehnic din București, Facultatea de mecanică, secția utilaj tehnologic. Menționez că am promovat examenul de diplomă cu nota 10 și mă număr, în ordinea mediilor, printre primii zece din aproape 100 de absolvenți. Am fost repartizat la Grupul școlar chimie Găiești și am acceptat repartiția numai pe baza promisiunilor că, fiind o unitate a Ministerului Industriei Chimice, voi face inginerie. În realitate mi s-a dat un post de profesor de desen cu 17 ore săptămînal. Consider că asta nu corespunde deloc cu ceea ce mi s-a promis. Desigur, și activitatea didactică poate fi interesantă. Eu însă țin foarte mult la meseria de inginer pentru care m-am pregătit în institut și socotesc că trei ani de stagiu în învățămînt echivalează cu trei ani de rămînere a mea în urmă sub raport profesional. Am solicitat atît direcției de învățămînt a M.I. Ch. cît și Întreprinderii de utilaj chimic Găiești să fiu transferat într-o uzină, obligîndu-mă chiar — dacă este atîta nevoie de cadre — să-mi asum și o jumătate de normă la școală. Nu am primit nici un răspuns satisfăcător la cererile mele juste. Vă rog să mă înțelegeți și să mă ajutați. Nu vreau decît un lucru simplu și omenesc: să muncesc potrivit și pregătirii și vocației mele — în uzină.*

*

Sînt profesor metodist **Codruța Mihai,** *București, iar în rîndurile ce urmează vă relatez cîteva dintre activitățile mai reprezentative ale Ateneului Tineretului, focar de cultură chemat să contribuie la educația comunistă a tinerei generații. În același timp, el este un centru al îndrumării metodice, o bază pentru promovarea mișcării de amatori, o școală de afirmare și cultivare a tinerelor talente.*

Concretizînd cele de mai sus, voi enumera cîteva din ciclurile permanente de manifestări care au loc în clubul nostru. «De la Ateneul Tineretului la Ateneul Român» — stagiune permanentă de concerte (săptămînal marțea orele 20). În cadrul acestor concerte își dau concursul elevii liceelor de muzică, studenți de la conservator sau nume deja consacrate ale muzicii noastre culte. «ARTIS», Galerie de expoziții pentru tineret — deschisă zilnic între orele 8–20, galerie în care organizăm expoziții de grafică, pictură, sculptură, tapiserie, obiecte de artă populară etc. La 8 ianuarie a.c. a avut loc vernisajul expoziției ciberneticianului Ion Șerbănescu și a studentului Dan Oprina de la Facultatea de biologie. Această expoziție cuprinde atît lucrări de grafică, cît și lucrări de pictură și a fost primită cu entuziasm de tinerii prezenți la vernisaj.

Ateneul Tineretului găzduiește și cenaclul literar al revistei «Luceafărul», precum și cenaclul literar al elevilor, «Săgetătorul». Noi dorim să îmbunătățim activitățile urmărind o corelare cu instituțiile și organizațiile de tineret din sector, dat fiind faptul că Ateneul Tineretului este o instituție de cultură cu un pregnant caracter politic de formare și educare a tinerei generații.

*

Avîndu-se în vedere numărul mare de muncitori încadrați în întreprinderile Electromagnetica, Tînăra Gardă, Vulcan și alte întreprinderi mai mici, oamenii care locuiesc și vor locui în cartierul Drumul Taberei, considerăm că se cere urgent studiată și rezolvată problema mașinii 73 și a tramvaiului 8, cele mai importante mijloace de transport folosite de noi pentru a ajunge la locul de muncă — ne scrie un **grup de muncitori ai întreprinderii Electromagnetica.** *Iată și propunerile noastre: tramvaiul 8 să facă legătura între Calea 13 Septembrie și Calea Rahovei prin Bulevardul Tudor Vladimirescu (se poate studia dacă legătura aceasta se poate face chiar și prin strada Sebastian); mașina 73 să întoarcă înainte de calea ferată (unde așteaptă ridicarea barierei și nu la Întreprinderea de produse lactate unde întoarce în prezent, adică să întoarcă alături de tramvaiul 8. De ce? Pentru că majoritatea celor care călătoresc cu mașina 73 merg pe Calea Rahovei sau chiar mai departe. Tot pe Calea Rahovei ajunge și tramvaiul 8, dar numai după ce ocolește prin Piața Unirii. Va lua cineva tramvaiul 8 pentru a ajunge pe Calea Rahovei? Nu. Iată de ce mașina 73 este prea aglomerată și iată de ce ar trebui modificat traseul tramvaiului 8, suprapunînd sau suplimentînd aceste două mijloace de transport. Să punem problema și altfel, demonstrînd că este inutilă trecerea tramvaiului 8 prin Piața Unirii: din Drumul Taberei nimeni nu ar folosi acest tramvai pentru Piața Unirii, deoarece există mașinile 118 și 118 barat care sînt mult mai rapide și fac legătura directă între Drumul Taberei și Piața Unirii. Acestea fiind motivele noastre de fond, am mai dori foarte mult ca unul dintre conducătorii I.T.B.-ului să urmărească modul total necorespunzător de circulație a mașinii 73 la ora actuală, pe cînd tramvaiul 8 circulă aproape gol.*

*

Mă numesc **Budea Ionel** *și sînt din Cugir. În luna mai 1974 am cumpărat o pereche de pantofi de la magazinul «Artizanat» din Cugir. Cînd m-am încălțat cu ei s-a rupt pielea de lîngă șireturi. Gestionara magazinului mi-a spus să fac un pachet și să-l trimit la Blaj, cu bonul de garanție, pentru a primi alți pantofi. Gestionara m-a asigurat că așa se va întîmpla pentru că s-au mai văzut astfel de cazuri. Am trimis pantofii la Cooperativa Înfrățirea din Blaj cu chitanța nr. –279 din 10.V.1974. După ce m-am săturat să tot aștept, am mai trimis și două telegrame la care mi s-a răspuns că da, în data de 16.V.1974, coletul poștal 279 a fost predat tovarășei Dicui Maria delegat la Cooperativa Înfrățirea. În 13.XII.1974, după aproape 7 luni de așteptare, am trimis o recomandată tovarășei Dicui Maria. Am primit confirmarea de primire, dar pantofi, nu. Vă rog să mă ajutați să-i primesc măcar pe aceia stricați, să lucrez cu ei în uzină, deși am dat pe ei 231 lei.*

*

Ambițioși, locuitorii comunei Corbii Mari din județul Dîmbovița! Am în vedere, cînd spun asta, obiectivele pe care și-au propus să le realizeze în ultimul an al acestui cincinal în vederea ridicării nivelului de viață și civilizație al comunei lor — ne scrie **Vasile Grecu** *din Tîrgoviște. La peste cinci milioane și jumătate de lei se va ridica valoarea lucrărilor executate prin muncă patriotică. Printre principalele obiective, citez: un laborator și un atelier-școală, o grădiniță de copii în satul Grozăvești, o brutărie. Locuitorii comunei, membri ai cooperativei agricole de producție, își propun să obțină rezultate importante și în ce privește sarcinile lor economice și în primul rînd livrarea de carne la fondul de stat, îmbunătățiri funciare și altele. Iată de ce vă spuneam că locuitorii din Corbii Mari sînt ambițioși, desigur într-un sens bun al cuvîntului.*

*

Am fost într-o tabără din care n-a lipsit nimic, o tabără în care toți ne-am simțit excelent, motiv pentru care celor ce au răspuns de organizarea și desfășurarea activităților li se cuvin adevărate cuvinte de laudă și mulțumire. Expuneri atractive, consistente, lectori degajați, lipsiți de obișnuitele rigidități, excursii, spectacole, schimburi de experiență, discuții și dezbateri, seri de teatru. Toate aceste manifestări s-au desfășurat sub semnul unei permanente întreceri între reprezentanții județelor Iași, Bacău, Botoșani, Harghita, Neamț și Suceava. Cîștigătorii acestei întreceri am fost noi, toți, participanții la tabăra de instruire organizată de C.C. al U.T.C. în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej la Centrul școlar de chimie. Am mai participat și la alte tabere, dar nicăieri nu m-am simțit atît de bine și nicăieri nu cred că mi-am îmbogățit atît de mult experiența mea de activist al comitetului U.T.C. pe școală. Cît despre eficiența acestei tabere, atît eu cît și toți prietenii mei de aici considerăm că vom reuși să dinamizăm activitățile politico-ideologice și profesionale în școlile de unde am venit și unde ne întoarcem cu multe clarificări în ceea ce privește viitorul stil de muncă. **(Ștefan Tudosie,** *Bacău).*

*

Vreau să vă întreb dacă ați auzit cumva despre satele Fintesul Mare și Fintesul Mic, Hideaga, Pribilești, Arieșul de Pădure, Coltău, Mogoșești și Fersig? Eu cred că nu, deoarece ele nu sînt trecute pe hartă, pentru că pe hartă sînt trecute doar comunele. Aceste sate țin de comuna Satulung din județul Maramureș. Dar despre hărnicia oamenilor din aceste sate de bună seamă că iar nu știți nimic. Vă pot spune eu că oamenii de aici și-au propus în 1974 ca prin muncă patriotică să realizeze lucrări în valoare de 1 milion de lei, iar la sfîrșitul anului s-a văzut că au realizat lucrări de 2,5 milioane lei. Asta înseamnă 10 500 mp de trotuare pietruite, 6,6 hectare de zone verzi, 8 baze sportive, 4 000 de arbori ornamentali, 45 de podețe, zeci de kilometri de drumuri reparate, substanțiale contribuții la construirea unor cămine culturale, săli de clasă, magazine. Cifrele acestea mi-au fost puse la dispoziție de către conducerea Consiliului popular comunal. Eu m-aș fi gîndit să vă scriu despre oamenii care au realizat aceste cifre. Dar pentru că sînt foarte, foarte mulți, m-am hotărît să-i numesc cu numai două cuvinte — adevărați gospodari. **(Ion Văleanu,** *comuna Satulung).*

*

Am aproape 60 de ani și îmi aduc aminte de școala pe care am făcut-o eu, cum am putut, și cum erau condițiile pe atunci. Dar iată că îl tot aud pe nepotul meu vorbind cu niște cuvinte care, pentru necunoscători, numai a unelte școlare nu par să aducă vorba — butoane, circuite, becuri de control, panouri de comandă, diagrame, tabla înmulțirii automată și alte de asemenea minuni, că nu li se pot zice altcumva. Adevărul este că eu am fost electrician la viața mea, așa că am mai înțeles cîte ceva din ceea ce fac ei acolo, dar am vorbit și cu alți bunici care se minunau cît de «firoscoși» le erau nepoții. Să mori de rîs cînd vezi că nepoțelul îi explică bătrînului său bunic niște lucruri care și pe mine, ca fost electrician, mă cam depășeau. Nu despre asta voiam să vă scriu, ci despre faptul că multă dragoste de elevi și de meseria lui trebuie că are învățătorul Cristian Dobre care, cu mîna lui, a construit toate lucrurile scrise mai sus și a transformat școala într-un adevărat și folositor laborator. Vreau să mai spun că mulți copii, cred eu, vor prinde dragoste de meserie și vor înțelege mai ușor lecțiile lor de fizică sau alte materii. **(Costache Nicolae,** *comuna Ștefănești, județul Vîlcea).*

*

Mă numesc **Anghel Popescu** *și fiul meu, Lucian, este elev la Liceul «Andrei Mureșanu» din orașul Dej. Acum cîteva zile, îi explicam soției cîte ceva din frămîntările Consiliului oamenilor muncii din întreprinderea noastră care și-a propus să rezolve unele nereguli, deficiențe și alte greutăți ivite în procesul de producție. Bineînțeles că au fost discutate și aspectele pozitive. Și iată că în discuția noastră intervine și Lucian, fiul meu, dovedindu-se surprinzător de bine pus la punct cu o serie întreagă de probleme strîns legate de organizarea muncii, respectarea procesului tehnologic și respectarea graficului de aprovizionare și desfacere, mă rog, într-un cuvînt, se arăta a fi un fel de contabil sau șef de secție sau șef de echipă. Am avut în acea clipă convingerea că* **microîntreprinderea școlară** *este, mai mult decît credeam eu a fi, o simplă obișnuință a elevilor cu munca. Am aflat că au și plan valoric de 500 000 lei, iar în cadrul unei «adunări a oamenilor muncii» au fost ridicate probleme ca — secții care lucrează sub plan, sectoare cu sarcini prea mici în raport cu alte sectoare, elevi care se sperie de muncă și dau bir cu fugiții, ori fac muncă de mîntuială, elevi care se ocupă de inovații și raționalizări etc. «Dar, mi-a spus Lucian, sîntem destui care să înlăturăm greutățile și pînă la urmă să ne îndeplinim planul.» Iar eu cred că, în afară de această problemă destul de importantă a planului, microîntreprinderea își îndeplinește și scopul propus — educație prin și pentru muncă.*

POȘTA REDACȚIEI

Alexandru Oșorhan — Oradea. Avînd în vedere că soția dumneavoastră este bolnavă și are nevoie de îngrijirea unei alte persoane, cererea dumneavoastră privind locuința a fost luată în evidență, urmînd să fie analizată de către comisia pentru priorități pe anul 1975.

Efrevonia Vieru — București. Pensia de urmaș a fost calculată legal în raport cu anii de vechime și a retribuției avute de soțul dumneavoastră.

Elena Miron — Corbeni (Argeș). Clinica de otorinolaringologie ființează în cadrul Spitalului Colțea din București, bd. 1848 nr. 1.

Ioan Dragoș — Lugoj. Ne scrieți să urmărim dacă s-au executat reparațiile la apartamentul în care a locuit mătușa dumneavoastră din București, str. Macaralei nr. 2–8. Credem că ați inversat scrisorile, ne-ați trimis-o pe cea care trebuia adresată centrului 11 ICRAL — Vitan.

Alexandru Pîslaru — Craiova. La apariția acestor rînduri, credem că v-ați și luat în primire apartamentul. Deci nu ne rămîne decît să vă urăm mult noroc și spor în casă nouă.

Branco Stepanovici — Buzău. Anunțuri de obiecte pierdute sau de identificare de persoane cărora li s-au încredințat diverse colete, ca în cazul dumneavoastră, se dau la «Mica publicitate» din ziarul «România liberă». Flacăra nu deține o asemenea rubrică.

Ștefan Marinescu — Constanța. Litigiul dintre dumneavoastră și cel de la care ați cumpărat casa îl puteți soluționa adresîndu-vă instanțelor de judecată.

Constantin Crihan — Pitești. Nu punem la îndoială seriozitatea solicitării dumneavoastră, dar pentru a vă vizita un redactor al revistei noastre trebuie să cunoaștem mobilul, deci scrieți-ne despre ce este vorba.

Alexandru Manea — Sibiu. Vă manifestați nemulțumirea față de sistemul de plată a premiilor, aplicat de către A.S. Loto. Dacă aveți în acest sens propuneri concrete și justificate de îmbunătățire a acestui sistem, trimiteți-le direct la A.S. Loto.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

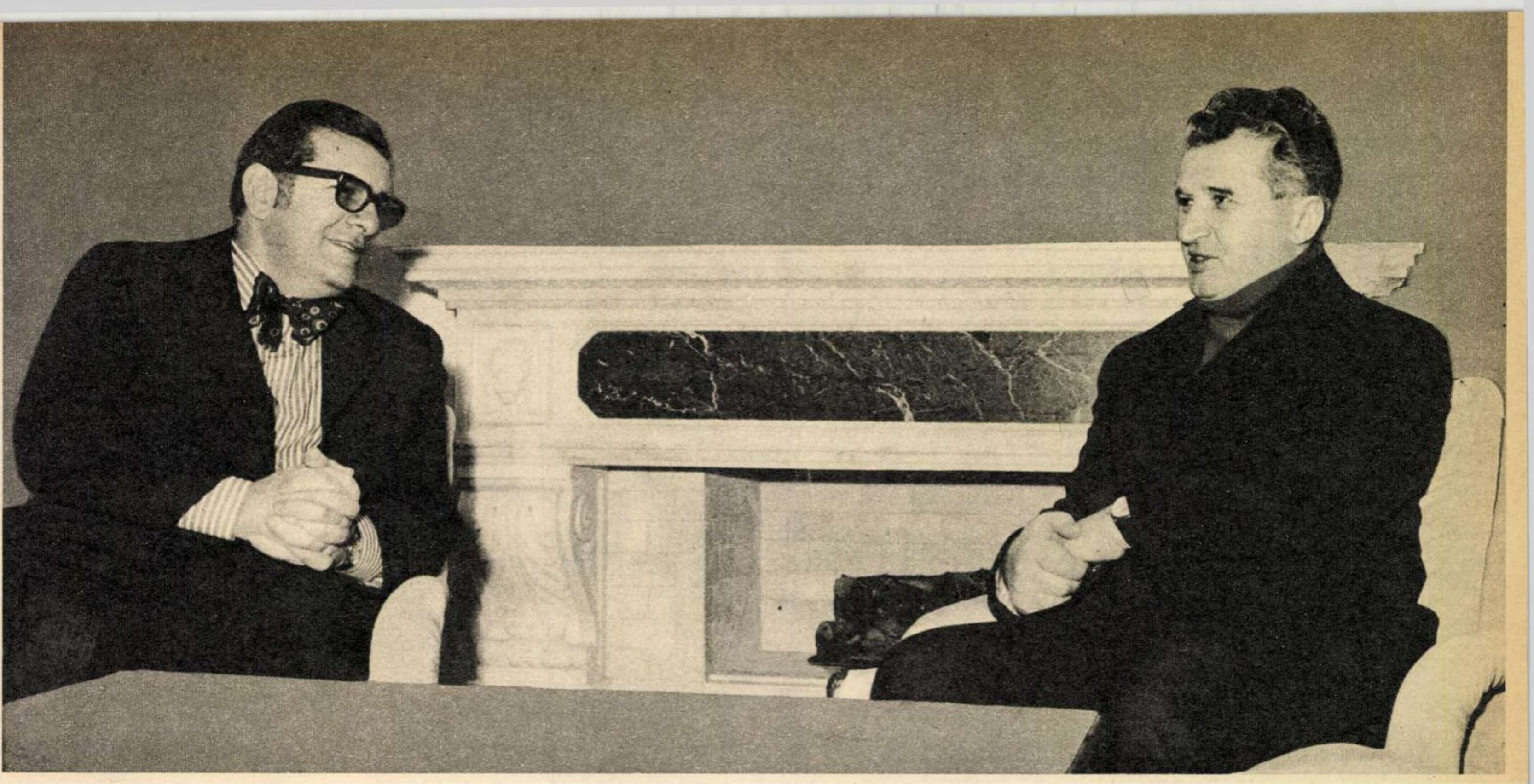

În timpul întrevederii președintelui Nicolae Ceaușescu cu Julio Cesar Turbay Ayala, președintele Congresului Republicii Columbia.

CONȘTIINȚA CIVICĂ ȘI POLITICĂ ÎN ACȚIUNE

Efervescența politică, profunda conștiință a semnificațiilor și implicațiilor pe care le au, pentru viața țării și a fiecăruia dintre noi, alegerile de la 9 martie au marcat și această din urmă săptămînă. O săptămînă ale cărei zile și ceasuri s-au scurs sub semnul înalt al unui elan constructiv despre care ne vorbesc vibrantele chemări la întreceri socialiste, lansate din toate colțurile patriei. Peste tot unde se depun trudă, inteligență și răspundere, oamenii se întrec nu numai cu alții, ci și cu ei înșiși, pătrunși de sensurile politice pregnante ale acestor îndemnuri la autodepășire: se muncește și se creează, în tot acest timp pe care-l trăim și-l vom trăi, în lumina însuflețitoarelor și dinamicelor perspective deschise de Congresul al XI-lea al Partidului, se muncește și se creează fără să se uite nici o clipă că ne aflăm în ultimul an al unui cincinal hotărîtor, care trebuie să poarte, adînc încrustate, însemnele lucrului nostru mai bun, mai spornic și mai eficient.

Pe acest fundal al muncii se proiectează intensa și multilaterala activitate de pregătire a alegerilor de la 9 martie, fermitatea cu care se înfăptuiește actul de răspundere civilă pe care îl reprezintă propunerile de candidați pentru organele puterii de stat, desemnarea celor mai buni dintre oamenii de lîngă noi, a celor care și-au cîștigat, prin faptele lor de zi cu zi, această deosebită cinste și încredere de a fi împuterniciții obștii.

În ședința din 17 ianuarie a Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Frontului Unității Socialiste, s-a exprimat «satisfacția pentru faptul că organele centrale și locale ale Frontului Unității Socialiste, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, desfășoară o intensă activitate politică și educativă în vederea desemnării drept candidați ai Frontului Unității Socialiste a celor mai buni muncitori, țărani, intelectuali, oameni ai muncii reprezentînd toate categoriile sociale, fără deosebire de naționalitate, pregătirii și organizării în cele mai bune condiții a campaniei electorale și a alegerilor de la 9 martie».

*

Agenda de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, acele file de viață în care noi ne-am obișnuit să întîlnim un ritm omenesc neobosit și pilduitor, a consemnat, în această săptămînă, și primirea de către secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu, a lui Clodomiro Almeyda, fost ministru al afacerilor externe al Republicii Chile, însoțit de alte personalități și militanți ai partidelor participante la Guvernul de Unitate Populară condus de președintele Salvador Allende. În cadrul unei întrevederi ce s-a desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat sentimentele de solidaritate militantă ale Partidului Comunist Român, ale poporului român, cu forțele revoluționare și progresiste din Chile.

Ca o nouă expresie a bunelor relații stabilite între țara noastră și toate popoarele iubitoare de pace și cooperare, s-a înscris și vizita oficială în România a președintelui Congresului Republicii Columbia, Julio Cesar Turbay Ayala.

În cursul întrevederii avute cu președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost subliniată necesitatea intensificării eforturilor menite să amplifice destinderea, înțelegerea și colaborarea eficientă între popoare.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au primit pe Clodomiro Almeyda

MAREA ÎNTRECERE

La Combinatul petrochimic de la Ploiești, una din citadelele noii noastre industrii, întrecerea socialistă a adus, încă din primele zile ale anului, însemnate sporuri de producție, dublate de o calitate tot mai înaltă.

Țara e în întrecere.

Lansată, simbolic, la început de an, într-un an simbolic — ultimul dintr-un cincinal ce va rămîne înscris cu majuscule în analele marii noastre construcții — chemarea întrecerii, pusă sub semnul însuflețitoarelor hotărîri și îndemnuri ale Congresului al XI-lea al partidului, a cuprins, în răstimp de zile, întreaga țară. Între București și Craiova, între Timișoara și Iași, între Cluj și Bîrlad, între Pitești și Constanța, între Hunedoara și Galați, s-au țesut, în răstimp de zile, coloane de cifre. Cifre ale angajamentelor în întrecere, cote de la care pornim la asaltul anului. Cifre care iau temperatura înaltă a muncii și a creației românești în aceste zile. Izvorît din cîteva puncte incandescente — puncte care numesc, pe harta economiei noastre, mari fabrici și combinate, centri vitali, de veche sau nouă tradiție muncitorească — itinerarul întrecerii a cuprins, astfel, întreaga țară, într-un unic flux de entuziasm creator, de fervoare a gestului muncii, de temperatură etică înaltă. Ca să măsori intensitatea acestui flux — într-o desfășurare epică pe măsura sentimentelor ce-l animă — ar trebui, așadar, să străbatem România acestui ianuarie 1975 așezare cu așezare, oraș cu oraș, sat cu sat.

Unde — totuși — să poposim mai întîi?

Zeci de scrisori și telegrame, trimise pe adresa ziarelor, propun zilnic prelungirea acestui itinerar. Redactate în limbajul sobru, tipic muncitoresc, al omului care nu prea are vreme de vorbe, spunînd exact atît cît trebuie să spună, lăsînd cifrele să cuvînte singure (și cît de elocvent cuvîntă ele, aceste severe și drepte cifre despuiate de orice împăunare retorică!), ele ne invită, fiecare, la un popas, iar aceste popasuri circumscriu, laolaltă, pe un spațiu cît țara, noua etapă, inaugurată de Congresul al XI-lea, a drumului de hărnicie și încredere pe care mergem spre viitor.

Unde — totuși — să poposim mai întîi?

Din chemările la marea întrecere înscrise pe o singură pagină de ziar, ultima care ne cade sub ochi, înainte de închiderea ediției:

«Însuflețit și mobilizat puternic de hotărîrile istorice ale Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, de indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, colectivul Întreprinderii de confecții și tricotaje-București, în frunte cu comuniștii (...), a pornit cu deosebit elan la muncă în noul an, fiind hotărît să raporteze realizarea actualului cincinal în luna februarie 1975»...

Din aceeași pagină:

«Însuflețit de marea acțiune patriotică pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen, colectivul de muncitori, tehnicieni, ingineri și economiști de la Întreprinderea de rulmenți Bîrlad cheamă la întrecere pe anul 1975 toate colectivele din întreprinderile de utilaj tehnologic, material rulant, rulmenți și organe de asamblare, angajîndu-se să realizeze (...) depășirea planului de producție la rulmenți cu 500 000 bucăți»...

Și mai departe, pe aceeași pagină:

«...Mecanizatorii din Stațiunea pentru mecanizarea agriculturii Cuza Vodă (...), cheamă la întrecere socialistă toate stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, angajîndu-se să realizeze, în medie, următoarele sporuri peste plan: la cultura grîului, 500 kg/ha; la cultura porumbului, 1 000 kg/ha; la cultura florii-soarelui, 400 kg/ha; la cultura sfeclei-de-zahăr: 10 000 kg/ha»...

La această suită de cifre-angajamente, sau la alta, la oricare alta, culeasă din orice parte a țării, se adaugă, spuneam, zi de zi, noi șiruri de semnături, aparținînd altor și altor oameni, altor și altor colective muncitorești, cuprinse în marele dialog de fapte pe care-l numim întrecere. Ca și într-o familie, unde schimbul de mesaje între membrii ei ține de firescul unei legături inextricabile, bazate pe sinceritate și franchețe, acest dialog dintre oamenii României socialiste presupune, sub fiecare cuvînt de angajament, de promisiune, întărit de o semnătură cu nume propriu, un adevăr, o realitate, constituite sau pe cale de a se constitui. Altfel spus, sub fiecare din aceste angajamente, sub fiecare din aceste chemări și răspunsuri, vor fi — tot atît de reale și de exacte ca și cifrele, cel puțin pe măsura cifrelor — niște fapte. Iar unele din aceste fapte au și început să apară, chiar de acum, din aceste zile în care cerneala chemărilor la întrecere încă nu s-a uscat pe fila ziarelor.

De pe fila unui ziar cu cerneala proaspătă ca și fapta:

«Colectivul Combinatului de fibre sintetice Iași, care a lansat recent chemarea la întrecere socialistă către toate unitățile industriei petrochimice, chimiei organice și de fibre chimice, și-a îndeplinit, încă din primele zile ale acestui an, ritmic și integral, planul la toți indicatorii. În secția «Fibră-2», al cărei colectiv e format din aproape 700 de tineri, lăcătușul Neculai Țacu a reușit ca prin remedierea din mers a dispozitivului de rotire a instalației de filare, să evite oprirea liniei tehnologice (oprire ce ar fi putut întîrzia, fie și numai cu cîteva zile, întîlnirea angajamentelor de întrecere cu fapta, n.n.) și deci să salveze o producție de peste 300 kg de fibră».

Din același ziar, din aceeași zi:

«La laminorul de tablă din Galați, primele 10 zile ale lunii ianuarie au însemnat, pentru producție, după cum ne declară inginerul Vasile Scorțeanu, directorul Întreprinderii, «cea mai bună decadă» din ultimii ani. În acest răstimp, colectivul de aici a reușit să realizeze peste plan mai mult de 740 de tone laminate». Și mai departe, citîndu-se o altă declarație, a șefului serviciului producției: «Pentru prima dată, după mai mulți ani, reușim să ne încadrăm în consumul de metal prevăzut. Mai mult, unele formații de lucru cum sînt cele conduse de Duțu Iamandi, Ion Marinescu și tînărul laminator Ștefan Goiciu au obținut și economii de 1—1,5 kg metal pe tona de tablă».

Angajamente concrete, răspunsuri concrete de fapte, semnate de oameni cu nume proprii. Oameni care, pornind la asaltul anului, o fac nu cu vorbe, nu cu lozinci, ci cu examenul critic, lucid, deschis, al realităților cu care se confruntă, puse față în față cu exigențele viitorului. Oameni care, pornind la asaltul anului, inaugurînd un nou ciclu de muncă și de creație, cu eforturi în plus, cu pretenții în plus, își ordonează gestul cotidian al muncii în funcție nu de azi, ci de mîine și de poimîine. Și în funcție nu numai de ei, ci de întreg, de colectivul de care țin.

«Fiecare loc de muncă își are cincinalul lui!», ne mărturisea, în aceste zile, un astfel de om. Se numește G. Crăciun, e lăcătuș și e secretarul organizației de bază P.C.R. a secției de acid fosforic a Combinatului chimic din Năvodari. «Am deci, și eu, propriul meu cincinal. Înțeleg prin asta că răspunderea mea — să zicem, răspunderea unei zile de lucru — nu se oprește la ora ieșirii din schimb, ci se prelungește spre ziua ce vine și, de la ea, în lanț neîntrerupt, spre toate celelalte zile»...

«Fiecare loc de muncă își are cincinalul lui», dar, pentru un comunist, locul de muncă este mai mult decît perimetrul unui spațiu strict, mai mult decît o geografie limitată, mai mult decît sarcina sa de producție. Locul său de muncă este întreaga uzină sau instituție; este — în ultimă instanță — țara întreagă, la al cărei avînt contribuie și de al cărei mers înainte răspunde, la modul cel mai direct și mai concret. Secția în care lucrează Crăciun este cea mai tînără a combinatului din Năvodari; de produsul ei (acidul fosforic) depinde fabricarea superfosfatului concentrat, atît de cerut de cîmpiile noastre. Cînd însă, cu cîtăva vreme în urmă, secția se afla în impas, în primejdia de a nu-și onora obligațiile, organizația de partid, toți comuniștii combinatului au pus umărul la redresarea situației. Din inițiativa organizației, toți specialiștii, întreaga inteligență tehnică a întreprinderii, au fost mobilizați pentru a primi, în afara sarcinilor lor curente de lucru, răspunderi concrete în fluxul producției de acid fosforic. Comuniști cu munci de răspundere, în frunte cu directorul combinatului și cu inginerul șef, s-au «mutat» (în sensul cel mai propriu al cuvîntului) în organizația de partid a tinerei secții, sprijinind direct, cu experiența lor profesională și politică, lupta pentru viitorul pro-

în fața mea, muntele pietrosului

În lume apune soarele.
Peste tot deodată.

Privesc țintă apusul. Soarele
a ajuns între două dealuri
ca în gura căscată a unui cal
mușcînd cu sfială zăbala.
Acum nu se mai vede
însă ochii nu mi-i pot dezlipi
de la lumina aceea puternică
rămasă în urmă.

M-am întors cu fața la sat.
În fața mea piscul Pietrosului
alb de zăpadă și larg
îngrădea depărtările
ca îmbrățișarea unei femei.
Pe deasupra satului clocit de umbre
muntele mai era luminat.
Dacă-aș fi avut o mînă uriașă,
și aș fi ridicat-o cu palma desfăcută,
pe muntele alb s-ar fi văzut umbra
mult mai uriașă a palmei mele.
Mi-am întins doar sufletul —
această prelungire și această
neputință a mîinii —
și într-adevăr el a întîlnit razele
soarelui apus și s-a bucurat.
Dar cîte raze trec pe deasupra noastră
tot astfel în fiecare clipă
și noi nu le cunoaștem?

Un fum albăstrui nălucește peste sat
ca mireasma unui gust amar de sîmbur.
Sub bolta nopții, între gingiile a două ape,
satul meu stă pe limba pămîntului
ca un cuvînt foarte greu
ce nu s-a rostit încă.

De cîte ori sînt în fața apusului
mă copleșește senzația mișcărilor cosmice.
Îmi vine să strig de pe zidul dumbrăvii
peste sat și peste lumea întreagă:
Oameni nu vă pierdeți măreția,
nu uitați că trăiți pe un astru!

Nici o pasăre în răsuflarea serii
doar un vînt vulturã aspru.
Deasupra satului se înalță
țipuriturile nuntașilor cu putere
spintecînd întunericul
ca și cîntatul cocoșilor în zori.
Cetera nu se aude,
numai zongura aduce în valuri de sunet
pulsul unui animal junghiat.

Fericit cel ce vede soarele
răsărind cît mai aproape
și apunînd cît mai departe.

ILIE CALMINEASA ■

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ŞI VIEŢII NOASTRE DE FIECARE ZI

O PROBLEMĂ DE O VEŞNICIE ŞI ÎN ACELAŞI TIMP DE ULTIMA ORĂ

ce-i fericirea?

Apăi, eu ţi-oi răspunde dumitale cu o poveste şi dumneata îi spune dacă asta-i fericirea ori ba. Ai copii?

— Am.

— Atunci ţi-oi vorbi de copii. Eu am cinci. Amu' vin de la ăl mare, care-i inginer la Alexandria, şi-s bucuros tare că-l ştiu sănătos. Dacă mă întrebi ce fel de inginer e, nu ţi-oi putea spune, deoarece eu nu ştiu. Eu toată viaţa am umblat cu ciubere. Toader Onuţ din Sălciua — îmi zice. La şcoală nu i-am dat, cît i-o trimis statul. Am avut noroc de băieţi buni. Al doilea e doctor de reumă la Sibiu. Doi băieţi îi am cu meserie la Cluj. Şi ăl mai mic e la Cîmpeni, mai aproape de noi.

Vara fac ei ce fac şi se întorc toţi odată p-acasă, să ne vadă pe noi, ăi bătrîni. Ei, şi ne-aşezăm toţi la masă şi umplem casa, şi-n capul mesei stau eu. Şi ţare mulţămit mă simt eu atunci. Şi mă uit aşa lung la ei şi nu mă mai satur, şi poate că aşa cum arăt par posac, nu scot o vorbă şi copiii mă întreabă ce-ai tată, nu eşti bucuros că ne vezi? Şi eu răspund ba da, măi băieţi. Cum să nu! Şi mă uit mereu le ei şi ei nu ştiu cît de bucuros sînt eu atunci. Şi-o văd pe maica lor, adică pe nevastă-mea, că se ridică şi eu ştiu că fuge în grădină să plîngă un pic, iar eu, că-s bărbat, rămîn locului şi plîng o lacrimă în mine. Şi mă tot uit la ei şi in capul meu se face o învălmăşeală de gînduri şi parcă îmi visez viaţa şi n-am eu vorbe potrivite să-ţi explic dumitale ce simt eu atunci. Vezi dumneata, omul cînd are o mulţămire mare, mare de tot, parcă se sfieşte să rîdă. Că de rîs poate omul să rîdă din orice nimica. Cînd ai o mulţămire mare, rîzi în tine, îţi rîde sufletul şi nu te ştie nimeni.

Acuma, dacă dumneata ai să mă întrebi, Toader Onuţ, ai vrea să fii mai des aşa mulţămit?, eu ţi-oi răspunde că da. Dacă mă întrebi ai vrea să fii mereu aşa mulţămit?, eu ţi-oi răspunde răspicat nu. Asta-i peste puterile omului.

Eu de felul meu sînt om mîndru, că-s moţ. Şi-mi pun eu atunci, în zilele alea cînd mi-s feciorii acasă, îmi pun, zic, hainele de duminică şi plec aşa, pe uliţa mare, să-ntîlnesc lume. Şi-l aud pe cîte unu' că-mi strigă din poartă: Noroc, mă Toadere, ţi-or vin't feciorii, sănătoşi îs? Şi pot răspunde mîndru: Noroc, mă Gheorghe, sănătoşi, mulţămesc de întrebare.

Ei, asta-i fericirea ori ba? Dumneata ce zici?

TRAIAN PROSAN ■

Din chemarea la întrecere a colectivului Întreprinderii de confecţii şi tricotaje Bucureşti: «Vom realiza actualul cincinal în luna februarie a.c.!»

ducţiei de acid. «Şi v-am spus de ce — conchide Crăciun. Fiindcă cincinalul fiecăruia dintre noi este parte din cincinalul uzinei, parte a întregii noastre economii. Muncim ca să ne facem treaba, sarcinile pentru care sîntem plătiţi, dar muncim, înainte de toate, aici, la Năvodari, ca să dăm jumătate din producţia de îngrăşăminte fosfatice a ţării. Aşa că...»

Fiecare gest al muncii — înscris unui dialog major! Dialogul nostru, al tuturor, cu timpul, dialogul nostru, al fiecăruia şi al tuturor împreună, într-un deplin şi fierbinte consens cu viitorul. Acest dialog — acum, azi, aici, în România anului 1975 — se cheamă *întrecere*. Marea întrecere socialistă pentru înfăptuirea exemplară a planului anual, a cincinalului.

Faptele pe care le-am transcris mai sus — cîteva dintr-o amplă suită, vastă cît ţara — sînt ecouri dintr-o unică melodie, iar melodia, cunoscută şi cîntată de toţi, marcînd solidaritatea noastră de idealuri, este imnul Republicii.

ILIE PURCARU ■

La Combinatul de fibre sintetice Iaşi, de unde a pornit chemarea la întrecere către toate unităţile industriei petrochimice, chimiei organice şi de fibre chimice.

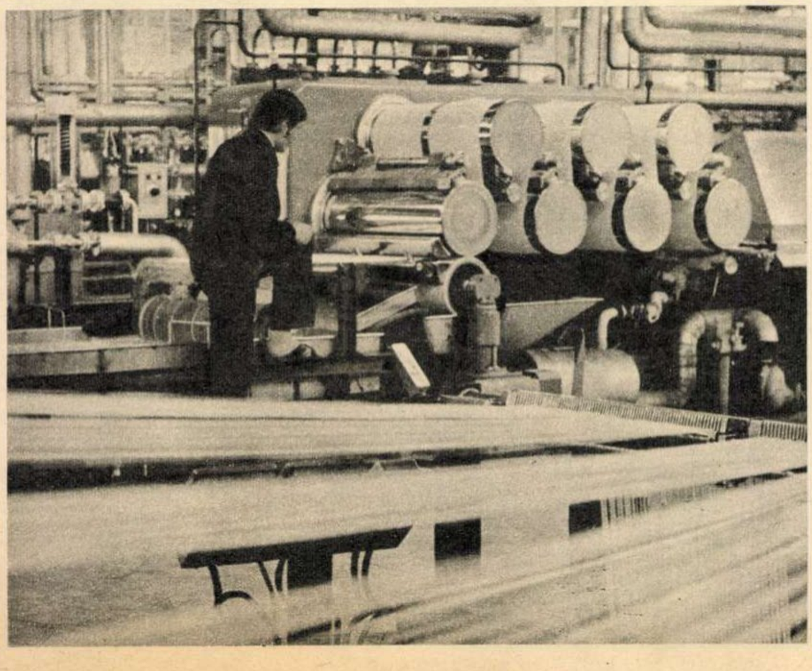

CE PROFETIM, CE PROFESĂM

simţul istoric

(Rezonanţe eminesciene III)

Programul Partidului Comunist Român debutează, în mod neobişnuit pînă acum pentru un asemenea document, dar pe deplin dialectic, cu un amplu capitol de sinteză a istoriei naţionale încă de la începuturi, cu înfăţişarea felului de a fi şi a gîndi al poporului nostru, aşa cum s-a constituit acesta de-a lungul veacurilor. Nici nu era posibilă o altă abordare a prezentului şi viitorului unei naţiuni fără o viziune unitară, consecvent ştiinţifică asupra devenirii ei, în luptele şi experienţa trecutului său istoric sălăşluind multe răspunsuri la întrebările ce şi le pune acum sau şi le va pune mîine. Marxismul însuşi ca ştiinţă care se întemeiază pe experienţa istorică a popoarelor conferă caracter de necesitate acestei dimensiuni a evaluării proceselor dezvoltării sociale. De la un asemenea principiu universal valabil a şi pornit partidul nostru în elaborarea cartei sale fundamentale, în fapt carta călăuzitoare a poporului întreg. Raţiunea acestui larg preambul istoric o şi formulează clar tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Raportul la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român:

«La elaborarea primului Program al partidului a fost necesar să pornim de la retrospectiva istoriei poporului nostru, a luptelor sale pentru progres social, împotriva asupririi naţionale şi sociale, împotriva dominaţiei străine, pentru apărarea fiinţei naţionale, a libertăţii, pentru o viaţă mai bună».

Un asemenea mod de a aborda trecutul poporului, pentru a lua din el izvor şi tărie în luptele prezentului, chiar dacă nu într-o viziune atît de coerentă şi mai ales de clarvăzătoare sub raport ideologic, poate fi întîlnit la o seamă dintre gînditorii noştri înaintaşi şi înaintaţi, unii dintre ei, dealtfel, nu o dată invocaţi de secretarul general al partidului în cuvîntările şi lucrările sale. Excelent cunoscător a tot ceea ce se realizase şi se gîndise înaintea sa pe terenul faptei istorice, el însuşi unul din cei mai mari vizionari asupra trecutului şi viitorului poporului român, Eminescu, gînditorul social-politic manifest în publicistica sa, nu putea rămîne străin faţă de o asemenea dimensiune a dezvoltării sociale. Deşi această raportare la trecut, la exemplele sale, se face adesea în focul înverşunatei polemici cu liberalii, fiind minată de contradicţii şi limite ideologice cunoscute, ideea împlîntării cu toate rădăcinile în istorie a oricărei noi forme de viaţă şi de civilizaţie se poate detaşa proeminent ca una din moştenirile preţioase ale gîndirii şi operei sale în genere. Acel vizionar vers **«La trecutu-ţi mare, mare viitor»** din celebra «Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie», scrisă la numai şaptesprezece ani, cunoaşte cu timpul, atît în poezia eminesciană — cît şi în activitatea publicistică — o vastă argumentare, nelipsită cum am spus — mă refer la publicistică — de numeroase pagini nevalidabile dintr-o perspectivă marxistă. Pledoaria eminesciană pentru ceea ce numea **simţ istoric** în tot ce are ea mai peren şi mai însufleţitor trebuie însă reţinută ca o energie postumă ce trebuie integrată fluxului de viaţă al prezentului şi viitorului. Un asemenea **simţ istoric** Eminescu îl reclama nu numai la scara întregii colectivităţi naţionale, ci şi a individului.

Făcînd o cosmică analogie între universul intelectual şi moral al fiecărui individ şi mişcarea planetei centrale pe axa celor doi poli, Eminescu era de părere că şi în concepţia de viaţă trebuie «**să existe poluri,** idei **dominante, împrejurul cărora să se opereze mişcarea celorlalte gîndiri. Aceste idei** — scrie poetul într-un articol din **Timpul, 1 mai 1882 — sunt vertebrele caracterului individual, şi cînd ele aparţin unui popor întreg, ele constituie caracterul naţional. Însă aceste idei dominante nu sînt invenţiuni A PRIORI** (sublinierea poetului) **nu sunt culese de prin gazetele franţuzeşti şi parastisite ca marfă nouă pe malurile Dîmboviţei. Ele cată să răsară din elemente statornice ca şi dînsele din natura pămîntului de sub picioare, a cerului de deasupra, a statornicilor datini şi gîndiri ale rasei naţionale dimprejur. Aceste idei se moştenesc în bunul comun al poporului, în aptitudine şi înclinări de caracter, pe care le lasă părinţii din părinţi strănepoţilor lor».**

Exacerbarea de către poet a datelor caracterului naţional într-o seamă de polemici cu adversarii săi de idei, apărarea consecventă a continuităţii istorice, i-au făcut pe unii comentatori ai acestei cuprinzătoare părţi a operei poetului să nu remarce totuşi distincţia pe care o face poetul în ce priveşte asimilarea unor elemente creatoare ale civilizatiei de pe alte meridiane, distincţie valabilă dealtfel şi în ceea ce priveşte elementele autohtone definitorii. Ideea pe care o subliniază nu o dată e într-adevăr una sănătoasă, lucidă, pe deplin valabilă şi din perspectiva ştiinţei contemporane cele mai înaintate. Declarîndu-se adversarul acelor forme de civilizaţie «care nu i se lipesc de suflet» acestui «popor plin de originalitate şi de-o feciorească putere formată prin muncă», are în vedere următorul criteriu:

«**Nu există o civilizaţie umană generală accesibilă tuturor oamenilor în acelaşi grad şi în acelaşi chip, şi fiecare popor îşi are civilizaţia sa proprie, DEŞI ÎN EA INTRĂ O MULŢIME DE ELEMENTE COMUNE ŞI ALTOR POPOARE** (sublinierea noastră).»

Trebuie dedus de aici cumva că marele patriot ar fi manifestat un conservatorism opac faţă de cuceririle civilizaţiei şi progresul social? Nicidecum, mai ales pentru cine studiază opera acestuia în ansamblul ei, dispunînd de toate coordonatele viziunii sale. Ca o precizare complementară punctului de vedere citat mai sus cu privire la conceptul de civilizaţie am adăuga o aserţiune desprinsă dintr-un comentariu, semnificativ ca temă, pe marginea **progresului real şi cel fictiv** («**Timpul**» din 12 octombrie 1882): «**Lucrul la care aspiră toţi este a se folosi numai de avantajele civilizaţiei străine, nu însă a introduce în ţară condiţiile de cultură sub care asemenea rezultate să se producă de (la) sine».**

Nu mai puţin răspicat este publicistul militant care a dominat mulţi ani presa epocii sale în ceea ce priveşte progresul social nemijlocit. Poetul care în fragedă tinereţe se înflăcărase de idealurile unei orînduieli în care orice om «**să aibă parte dreaptă, egală fiecare**» avertiza pe omnipotenţii epocii sale, «pătura superpusă», asupra efectelor sociale grave la care vor ajunge cei nemulţumiţi dacă se va continua ca în trecut, «**a nu se realiza nici o reformă pentru ridicarea claselor muncitoare**», dacă nu se va introduce «**o echitate mai mare în relaţiunile de muncă**» (vezi «**România liberă**» din 20 noiembrie 1888, articolul «Iar iconarii», prin care combătea ideea vehiculată pe atunci a marii trebuinţe de icoane resimţită în rîndurile poporului. «**Cauzele care ar putea slăbi siguranţa statului român** — atrăgea atenţia Eminescu — **sunt cu totul de altă natură: sunt economice şi sociale»).**

Conştiinţa că principalul merit al fiecărei generaţii este «**acela de a fi un credincios agent al istoriei, de a purta sarcinile impuse cu necesitate de locul pe care îl ocupă în lănţuirea timpilor**» izvora pentru poetul nostru naţional din nemărginita lui dragoste faţă de «**acest popor bun, blînd, omenos»,** din statornica sa recunoştinţă faţă de înaintaşi, indiferent dacă aceştia erau «**sîntele firi vizionare**» invocate în Epigonii sau oamenii simpli, ţărani, lucrători, oşteni luptători pentru independenţa vetrei strămoşeşti. În această direcţie, a întemeierii simţului nostru istoric pe lucrarea şi jertfa înaintaşilor, Eminescu era de-a dreptul axiomatic şi ne place să conchidem acest conspect al nostru asupra unora din ideile sale perene cu acest paragraf din articolul «Independenţa română»:

«Ar fi un act de adîncă ingratitudine către strămoşii noştri dacă ne-am închipui că cu noi se începe lumea în genere şi România îndeosebi, că numai noi am fost capabili a avea instinctul neatîrnării, cînd la dreptul vorbind, n-am făcut decît să menţinem cu mai mult ori mai puţin succes ceea ce ei au cîştigat, fie prin sîngeroase lupte, fie prin dezvoltarea unei isteţii extraordinare, puse amîndouă adeseori în serviciul acestei unice preocupaţiuni, a păstrării neamului ţării».

Cinstind cotidian, nu numai cu prilejul evenimentelor aniversare, memoria marelui poet şi patriot, ne facem o înaltă îndatorire faţă de noi înşine, de naţiunea noastră, din a ne îmbogăţi sufletul şi conştiinţa cu asemenea idei luminoase care însoţesc în traiectoria sa strălucitoare poezia nemuritorului Luceafăr.

NICULAE STOIAN ■

UN CARTIER CARE CREȘTE-NTR-UN AN CÎT ALTELE ÎN ZECE: PANTELIMON

patria
între
două
legislaturi

CIRCUMSCRIPȚIA ELECTORALĂ NR. 1 «23 AUGUST» PENTRU MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ

Pînă la sfîrșitul anului, populația Pantelimonului se va dubla

— *Tovarășe prim-vicepreședinte Florian Ionescu, aici, în cadrul Primăriei sectorului 3, cineva mi-a spus că dumneavoastră sînteți «responsabil cu cartierul Pantelimon». Termenul e așa cum e, poate nu-l socotiți cel mai potrivit, dar persoana dumneavoastră pare să fie cea mai potrivită pentru un dialog despre Pantelimon. Cînd începe foarte scurta istorie a cartierului?*

— Prima casă a fost demolată pe Șoseaua Pantelimon în februarie 1973. Primul bloc de locuințe, blocul 23, cu zece etaje și confort doi, a fost dat în folosință în cinstea zilei de 23 August a aceluiași an, cu cîteva luni înainte de termen.

— *Ce s-a construit pînă acum?*

— Dacă vă referiți la blocuri, numărul acestora este astăzi de treizeci și patru, însumînd aproape șapte mii de apartamente. Asta înseamnă că, în prezent, cartierul Pantelimon este un fel de orășel, numărînd cu totul pînă la treizeci de mii de locuitori.

— *Să rămînem cu discuția la spațiul de locuit. Rugămintea mea ar fi să aflăm ce se va construi în viitorul imediat?*

— În cursul acestui an, vor fi date în folosință în Pantelimon alte cinci mii șapte sute patruzeci și trei de apartamente, repartizate în patruzeci și unu de blocuri. Pînă acum, construcțiile noi s-au ridicat, marea majoritate, cu zece etaje. Tendința este ca blocurile, aflate deocamdată pe planșetele arhitecților, să fie cît mai înalte. Multe vor avea șaisprezece etaje, unele optsprezece, iar la intersecția cu Iancului este prevăzută ridicarea unui bloc cu douăzeci și patru de niveluri.

— *Înțeleg din cele ce-mi spuneți că extinderea cartierului se va face către oraș. Înțeleg bine?*

— Într-adevăr, noul complex de locuințe se va numi Pantelimon-Iancului, în zona șoselei Iancului urmînd să fie date în folosință, în cursul anului 1976, peste trei mii de apartamente.

— *Să lăsăm pentru o clipă cifrele. Dacă astăzi cartierul numără, cum spuneați, vreo treizeci de mii de locuitori, el ar urma să aibă chiar la sfîrșitul anului în curs o populație dublă. Ce se întreprinde, concret, pentru ca locatarii blocurilor de pe Pantelimon să trăiască civilizat, să fie aprovizionați, să găsească în preajmă cele necesare vieții de fiecare zi?*

— Toate blocurile de pe șosea au fost prevăzute de constructor cu magazine la parter. Deși nu vă plac cifrele, sînt obligat să mă întorc la ele: funcționează astăzi șaptezeci și nouă de unități comerciale, din care treizeci și cinci au caracter de deservire. Suprafața comercială totală se ridică la peste optsprezece mii de metri pătrați, suprafață care va crește necontenit, pe măsură ce va crește cartierul, regula blocurilor cu parter comercial urmînd să funcționeze în continuare.

— *Unde vor învăța elevii cartierului?*

— Pentru ei s-au dat deja în folosință publică cincizeci și patru de noi săli de clasă, prin extinderea Liceului «Alexandru Sahia» și prin construirea a două școli generale, care au primit numerele 66 și 77. De asemenea, au fost deschise cinci noi creșe-grădinițe. Operațiunea va continua, planul pe 1975 incluzînd deschiderea unei noi școli generale, pe strada Istrate Popa, și a altor trei creșe-grădinițe. De asemenea, atelierele școală de la Liceul «Alexandru Sahia» vor fi dotate cu optzeci de locuri noi. Ca să nu mă mai întrebați, o să vă răspund acum că multe din noile dotări s-au realizat și prin intermediul muncii patriotice. În cadrul circumscripției electorale numărul 1, al cărei nucleu îl constituie Șoseaua Pantelimon, s-au prestat în intervalul ultimului an peste șase milioane de ore de muncă patriotică.

— *Alte dotări, tovarășe prim-vicepreședinte Ionescu, alte amenajări, alte dovezi ale grijii față de locuitorii acestui cartier?*

— În același perimetru au fost date în folosință două noi unități spitalicești: Spitalul clinic «23 August» cu șapte sute douăzeci de paturi și Spitalul de întreprindere «23 August» cu o sută douăzeci.

— *Am aflat unde locuiesc oamenii cartierului, unde vor locui, de unde vor face cumpărături și, unde vor fi internați dacă se vor îmbolnăvi. N-am aflat însă cum se distrează și cum se recreează ei. Cum și — mai ales — unde?*

— A fost dată în folosință nu demult baza de agrement a tineretului Pantelimon II, una dintre cele mai ample și mai frumoase din aria Capitalei. Se află în curs de reamenajare parcul Vergului, iar în curs de extindere și dotare se află parcurile Hățișului, Cosmos și Textilistelor, spații de agrement ce vor fi dotate cu tot felul de instalații și jocuri pentru copii. De asemenea, pînă la sfîrșitul anului acestuia va fi inaugurat un cinematograf modern, la intersecția dintre strada Socului si Șoseaua Pantelimon.

— *Tovarășe prim-vicepreședinte, aș vrea să ne spuneți ce gîndește primăria sectorului să întreprindă pentru ca accesul oamenilor către noul cartier să fie mai ușor. Astăzi, îmi pare rău că trebuie să spun, se ajunge greu în Pantelimon și se pleacă greu de acolo, tramvaiele și autobuzele sînt rare și pline. Ce preconizează primăria?*

— La intervenția noastră s-a introdus o linie nouă de tramvai, 13 barat, dar mijloacele de transport continuă să fie o problemă, mai ales pentru că, din cauza șantierului în lucru, autobuzele 79, 101 și 119 circulă pe trasee scurtate sau modificate. Cu timpul, această problemă va fi rezolvată și circulația va reintra în normal. În orice caz, aș vrea să știți că deocamdată nu se poate vorbi despre înființarea unor noi linii de transport, ci numai de mărirea capacității pe traseele actuale. Din acest punct de vedere, primăria depune toate eforturile de îmbunătățire a situației, colaborînd cu I.T.B.-ul în condiții pe care le-aș numi bune.

— *Dialogul nostru a ajuns la sfîrșit. V-aș mai întreba numai dacă doriți să transmiteți ceva, prin intermediul revistei, locuitorilor din, hai să-i zicem, orășelul Pantelimon.*

— Le dorim cu toții bun venit în casă nouă, bucurie și sănătate. În ceea ce privește munca și obligațiile noastre, ale lucrătorilor primăriei sectorului 3, vreau să-i asigur că vom face tot ceea ce este posibil pentru ca viața lor să fie mai bună și mai frumoasă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

— Aici au trăit o sută de ani ai lui Bucur... care acum locuiesc la bloc, deși mă apucă amețeala numai cînd mă gîndesc...

După întretăierea cu Bulevardul Gh. Dimitrov, Șoseaua Pantelimon urmează calea tramvaiului 14, depășește stadionul «23 August» și spitalul clinic cu același nume, dar de data asta complet nepotrivit, lasă pe stînga subcartierul Ostrov și se termină în piața cu refugii pentru

Oameni tineri și pîini proaspete pe străzile Pantelimonului.

pietoni și autobuze spre comuna care i-a dat numele. Aici a apărut cu cinci-șase ani în urmă prima colonie de blocuri cu patru etaje, confort trei, și în curțile dinspre lacurile Ostrov și Fundeni oamenii au pronunțat cuvîntul pe care noi l-am auzit de la Ruse Bucur: TREBUIE!... «Ce trebuie?» «Trebuie să ne mutăm!» «Și dacă n-ar trebui?» «Dacă n-ar trebui nu există!»

Vineri, 17 ianuarie, colonia de lîngă piața cu refugii pentru pietoni și autobuze dispăruse. În fața ei, de o parte și de alta, blocurile uneia dintre cele mai moderne artere de circulație ale Capitalei. Primele blocuri. Prima școală. În clasa I, eleva Daniela Saragea află că după primul trimestru nu se trece în clasa a II-a, ci în trimestrul doi. Ceea ce n-o miră atît de mult ca faptul că «tovarășa» nu și-a adus de mîncare pentru recreație și-i oferă felia ei de cozonac.

Nu este deloc simplu să traversezi strada. Chiar și aici, la capătul șoselei, unde primele blocuri au fost date de un an în folosință, circulația seamănă cu vînzoleala aparent haotică de pe șantierele marilor hidrocentrale. Printre betoniere și muncitori, pe una dintre aleile desfundate dintre blocuri, Gigel Stancu se joacă de-a soldații. «Eu nu știu de ce nu sînt la școală. Știe tata!»

— Abia ne-am mutat. Eu sînt pensionar de boală. Capul!... După a treia operație mi-au pus placă. 15 ani am locuit pe unde am putut, adică într-o mansardă pe Rahovei. Locuința am primit-o prin soția mea care e muncitoare la Fabrica «Adesgo». Fiindcă n-am avut condiții, Gigel a fost pînă acuma la orfelinat. Îl iubesc ca pe ochii din capul ăsta betegit, dar abia acum am reușit să ne strîngem toți trei. Apartamentul are două camere, baie, bucătărie, tot ce trebuie și soția mea umblă acum să dovedească la orfelinat că avem condiții să ne creștem fiul care e foarte neastîmpărat. El, mititelul, se simte ca și acasă. Iar noi umblăm de parcă am fi într-o stațiune...

În această dimineață, «stațiunea Șoseaua Pantelimon» este învăluită în ceață; autobasculante, macarale; tramvaiele se împotmolesc, buldozerele le cedează trecerea, pietonii se strecoară printre șine, peste grămezi de moloz, pînă în dreptul magazinelor cu firmele caligrafiate ca în caietul Danielei. Afișe: «Pentru noi, toți! Nu trîntiți ușile; sînt și ale noastre. Închideți-le ușor, cu mîna». «Azi, 17 ianuarie, ședință pentru alegerea comitetului de bloc. Jos, în holul de la intrarea 6». Pe ușa unei macarale: «Sînt la gară!» «Tovarăși! Nu vă jenați! Păstrați curățenia!» În fața cabinelor telefonice: cozi. La debitul de ziare: cozi. «Pensiunea vă asigură zilnic mîncăruri alese. Calde». Ieșiți de la școală copiii își ajută părinții să traverseze strada. Ei, copiii, de-acum știu totul. Pe unde se trece, cine sînt vecinii de palier, cine s-a mutat de curînd, unde se găsește pîine și programul de la cinema «Cosmos».

— Am atîta treabă încît nici nu știu unde mă aflu. Nu mă-ntrebați cum e afară că nu știu. Trebuia să vină cineva să lustruiască mobila. O fi sunat. Cînd sînt lîngă fereastră e atîta zgomot că n-aud nimic. Am mai locuit lîngă Podul Constanța cu soțul meu pe care-l chema tot ca pe mine: Cățoiu. A murit în '47, pe timpul secetei, dintr-o injecție alterată. Aveam 37 de ani. M-am mutat la Buzău după aceea. Fiica mea a încercat să urmeze facultatea, chiar a făcut doi ani, dar nu ne-am mai ajuns cu banii și a trebuit să renunțe. Apoi s-a căsătorit, a venit în București și cînd s-a născut nepoata mea Ana-Cristina am venit și eu să-i ajut. N-am pe nimeni altcineva. Odată, în timp ce mă aflam în cămară, ea a venit acasă, nu m-a văzut și a întrebat îngrijorată unde-i bunica? Acum cînd se întîmplă să fiu plecată undeva și se apropie ora cînd ea se întoarce de la școală parcă o aud: unde-i bunica?

Pînă cînd a murit soțul meu, m-am luptat cu curbele de sacrificiu. Apoi cu boala. Cu frigul. Fiica mea a divorțat. Ana-Cristina a crescut. Ne-am strîns aici trei generații, dar cel mai bine se simte nepoțica, parcă nici n-ar fi locuit niciodată în altă parte. De acum, doar pace să fie!

Firmele magazinelor, caligrafiate ca în caietele de școală ale Danielei și ale lui Gigel, sfîrșesc brusc. Odată cu blocurile. În spate — Șoseaua Pantelimon, pregătindu-se pentru o altă eternitate. În față — Șoseaua Pantelimon pregătindu-se pentru demolare. Șantierele de lucru au ajuns ceva mai jos de Centrala industriei lînii. Vizavi, pregătindu-se să atace tarlaua desfundată ce duce spre lacurile Ostrov și Fundeni, Alexandru Bucur se odihnește lîngă mașina de gătit nouă, ambalată, strînsă în sforile de rigoare: «Un adăpost am. Nu mă plouă. Dacă am fost tîmplar am avut grijă. Deși, cum se spune: croitorul n-are haine... Mă mut, undeva tot mi-or da... Rău îmi pare de străzi. Azi nu se mai dau așa nume: Ciocîrliei, Cocostîrcului, Căprioarei, Berzei... Ostrovul nostru se duce, mare bază olimpică, după cîte am auzit. Dar măcar într-o sticlă să las ceva scris: Aici au trăit o sută de ani ai lui Bucur... Mai pun ceva ani și de la mine... Cine o să-i numere exact? A, și mai adaug: ...care acum locuiesc la bloc, deși m-apucă amețeala numai cînd mă gîndesc...»

Mai departe nu se poate merge pe jos. Pînă la HP, Halele Pantelimon adică, șantierul este generalizat și oricît ar fi de frig, ca în dimineața asta, ca în după-amiaza asta mai exact, pămîntul aici nu îngheață niciodată. N-are timp. Se lucrează în mai multe schimburi, așa cum, pe Șosea în sus, trăiesc, se odihnesc și visează noii locuitori ai Pantelimonului.

NICOLAE CRISTACHE ■

Cred că se cade să mă bucur de bucuria altora

Fulguiește prin ceață. Frigul înțeapă ca o urzică. Vîntul șuduie printre schele și macarale, dar maistrului Dumitru Voinea nu-i pasă, sub cojoc și sub căciulă cu urechi clăpăuge. Cum zice, răspunde cu structura, la blocul patru-trei, adică la blocul 43 de pe Pantelimon, conduce vreo cincizeci de oameni, dulgheri, fierari și betoniști, pentru care nu contează timpul de afară, ci numai depășirea planului.

Zebeul 80, cu alte cuvinte macaraua, sună ca să ne facă atenți, transportînd o uriașă grindă prefabricată pe deasupra capetelor noastre. Ne tragem către șosea și comunistul Dumitru Voinea, de felul său dinspre Pitești, adică din comuna Morteni, spune că are un an și jumătate de cînd lucrează pe șantierul acesta, unde a pus temelie la blocurile trei-opt și patru-zero, cum zice, ca nu cumva să nu înțeleg. Înainte de asta, urmîndu-și meseria, a făcut școli și creșe prin tot Bucureștiul și pe mai departe. A lucrat pe «1 Mai» și pe «Armata Poporului», cu multă tragere de inimă și cu unelte moderne, dar ceva și spune, nu știe cu exactitate ce, poate un simț aparte, o intuiție a celui care a trăit o viață de om în incinta șantierelor, că Pantelimonul va ieși cel mai arătos. Cu blocuri gîndite mai bine și mai variat.

Am început la blocul acesta, zice, care va avea douăsprezece scări și cinci sute patruzeci de apartamente, de vreo două săptămîni. Nu vă uitați că stă să ningă și că e frig. Acum e mizilic, dar săptămîna viitoare o să intrăm pe noapte și nu va fi floare la ureche. Zi sau noapte, o să lucrăm cu aceeași tragere de inimă și cu același elan, pentru că meseria noastră este să dăm betoanele la timp, pentru ca locatarii Pantelimonului să se mute în blocuri curate și frumoase. Apoi, zice, cînd s-o termina tot șantierul, o să ne mutăm în altă parte, în București sau cine știe unde, o să ne fie mîinile și gîndurile acolo, dar puțină nostalgie tot o să ținem noi pentru Pantelimonul ăsta care altădată era o mahala plină de gropi, iar acum e o frumusețe de orășel.

*

Iancu Tritescu n-a avut mult drum de făcut pentru a-și duce canapeaua la reparat. A coborît-o doar pe scări, pînă la parterul blocului 12, în care locuiește, iar la parter a dat-o în grija lui Petre Palcu, responsabilul magazinului de mobilă și tapițerie 65. Responsabilul unității, deschisă pe Pantelimon în luna mai a anului trecut, a întocmit un bon pe care a scris cu scrupulozitate și citeț: «reparat una bucată canapea pat extensibilă cu brațele netapițate». Acum, canapeaua este gata, înscriindu-se ea în procentele de patruzeci la sută reparații, cît a executat cooperativa în lunile de funcționare.

Patruzeci la sută din lucrări sînt reparații, zice responsabilul, iar restul vînzări. Facem mobilă numai la comandă, păcat că n-ați venit cu un sfert de oră mai devreme, l-ați fi văzut pe Ștefan Vasile, de pe șoseaua aceasta, de la numărul 291, ridicîndu-și cuierul pe care l-a comandat. Lucrăm frumos și repede, n-avem reclamații. Ne presează timpul și clienții, și ne presează conștiința noastră de cooperatori și oameni. Una, că trebuie să ne facem datoria, alta, că nu-i putem lăsa pe noii locatari să aștepte, căci oamenii vor să intre în casă nouă cu mobilă nouă sau refăcută.

Aveți mult de lucru?, întreb.

Nu mai prididim, răspunde. Încasăm, în medie, o sută douăzeci de mii de lei pe lună, iar cei nouă băieți pe care-i am în unitate lucrează nu după orar, ci după trebuințe.

Lîngă noi, lucrătorul Coman Velicu încuviințează: avem mult de lucru, dar nu ne plîngem. E o bucurie să-i vezi pe oameni veniți în casă nouă, să-i vezi cum se mută, să te uiți la chipurile lor mulțumite, iar eu, recunosc, cum am o clipă liberă și cum mă lasă șeful, mă reped să dau o mînă de ajutor la căratul mobilei.

Îl întreb de ce face asta și nu-mi răspunde... Ridică din umeri și zîmbește. Apăi om sînt, și cred că se cade să mă bucur de bucuria altora.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

comunismul se construiește cu oamenii care sînt

Aho, aho, copii și frați aflați printre hîrtii
voi stați în marile probleme ale timpului
în timp ce hîrtiile voastre
bulbucîndu-se deasupra pămîntului
urlă că sînt mai presus ca pămîntul.
Mînați măi, hăi, hăi.
Și lăsați-mă pe mine să fiu pămîntul!

Aho, aho, copii și frați din generația mea literară,
Stați puțin și nu mînați
Voi sînteți rîia lichenilor
crescuți în crăpăturile stîncilor
și strigați că sînteți mai puternici
ca stînca
Mînați măi, hăi, hăi!
Lăsați-mă pe mine să fiu stînca!

Aho, aho, copii și frați
Stați puțin și nu mînați.
Voi sînteți iarba pustie de pe vîrful munților
și strigați în cerul mare
că sînteți mai înalți ca muntele
Mînați măi, hăi, hăi!
Lăsați-mă pe mine să fiu muntele!

Aho, aho, copii și frați
Stați puțin și nu mînați
Și cuvîntul mi-ascultați:
Comunismul nu se construiește
Doar cu eroii care au fost
Sau doar cu omul care va fi
Ci mai ales cu oamenii care sînt
Și-nc-o dată măi flăcăi

Comunismul se construiește cu oameni
Sănătoși ca muntele
Puternici ca stînca
Nemuritori ca pămîntul
Și-nc-o dată măi flăcăi
Hăi, hăi.

ILIE CALMINEASA ■

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

CE DĂM SOCIETĂȚII?

CE PRETINDEM? CE MERITĂM?

băbica

O mînă de om. Dimineața, cînd oamenii pornesc la lucru, ea și-a terminat deja cursele la lapte. S-a dus pe întuneric, a venit încărcată cu sticle, le-a lăsat pe la locatarii care au copii și a plecat la blocuri, la curățenie. N-o mai vezi pînă cînd răsună clopoțelul în curtea școlii de vizavi. Atunci apare conducînd, pe rînd, cîțiva prichindei de primară, cărora le mai așază din mers fularul sau căciulița sau ghiozdanul. Apoi se apucă din nou de treburile de la gospodăria blocurilor. Dă de-a rostogolul lăzile de gunoi pînă la stradă, mătură, spală scările, mătură curtea, mătură trotuarul. Oamenii, maturii vreau să zic, trec de regulă grăbiți pe lîngă ea, fără să zică un cuvînt, aproape fără s-o observe, într-atît s-au obișnuit cu ea, ca și cu un fel de decor viu. Spre deosebire de mulți dintre părinții lor, copiii, cum o văd, aleargă la ea. Cu tot felul de rugăminți. Nu mi-a fost greu să înțeleg că în lipsa părinților, aflați la serviciu, majoritatea copiilor sînt în grija ei. Ea îi îndeamnă către casă, culegîndu-i de la joaca prelungită prea mult după orele de școală, ea intervine împăciuitor cînd se iscă vreo bătaie între băieți, apărînd ca din pămînt între «cocoși», ea apără copiii de cîini, ea păzește și ascunde cîinii de hingheri, ea aduce, prima, cîte unui tată, vestea notei bune obținute de odraslă la școală. «Marina a luat azi 10 la aritmetică», după cum tot ea intervine, ca un tampon, între supărarea mamei și puștiul care a luat notă proastă la lucrarea de control.

O mînă de om în cel mai fidel sens al expresiei, adică o bătrînică mai scundă de un metru și jumătate, băbica primește, uneori, cîte un cadou, o pereche de mănuși, pantofi, pantofi de copii, pentru că are număr mic, de copil, la picior... Nu o vezi însă niciodată purtînd ea cadourile. Generoasă, dă tot ce are nepoților. Pentru că are și patru nepoței. Deși le face tuturor numai bine, omulețul acesta are parte, nu o dată, de observații, de cuvinte rele, aspre, întru nimic meritate «vezi, babo, că scările alea sînt murdare de săptămîna trecută». Tăcută de obicei, nici atunci nu spune nimic. Rar, îngăimă un cuvînt, două, «acuși, acuși le fac», dar de cele mai multe ori pleacă fără o vorbă și o auzi apoi bolborosind singură, în surdină, un fel de turuit ca al porumbeilor pe streașină. Tace băbica și face, face mult și face numai bine, ea, această icoană-om, «bunica voluntară» a zeci de copii.

MARIUS POPESCU ■

COMPETIȚIA VALORILOR

în activitatea acestui om o oră valorează 275 lei

Vă invităm, stimați cititori, să faceți cunoștință cu un veteran al Fabricii de încălțăminte «Flacăra roșie», din București, meșterul croitor Constantin Bratu. Omul acesta a izbutit într-un răstimp de 10 ani să aducă întreprinderii o economie de material și manoperă în valoare de 7 640 000 lei.

Am făcut acest calcul după ce, îndemnat de superiorii săi și bombardat de întrebările noastre, meșterul Bratu ne-a prezentat pe scurt cele patru inovații ale sale. Am hotărît apoi să rotunjim această sumă, adăugînd și contribuția zilnică a meșterului Bratu la înfăptuirea sarcinilor de plan, cota sa parte din realizarea venitului net al fabricii. Am obținut următorul rezultat:

Constantin Bratu, el singur, realizează un beneficiu lunar net de 66 166 lei. Sau 2 205 lei pe zi. Sau 275 lei pe oră.

Suma pare fabuloasă, dar inginerul Pintilescu, directorul întreprinderii, s-a străduit să ne argumenteze că meșterul Bratu nu reprezintă totuși singurul caz de excepție. Într-o fabrică unde meseria se transmite din tată în fiu și unde muncitorii cu tradiție sînt cei mai numeroși — artizanii de renume nu se mai numără pe degetele de la o mînă. Un studiu sociologic realizat sub girul specialistului — a mai fost de părere domnia-sa — ar dovedi o dată mai mult că talentul se moștenește, iar meseria transmisă din tată în fiu se dezvoltă aproape totdeauna pe un teren fertil. Constantin Bratu a intrat în fabrică de la vîrsta de 13 ani, adus de tatăl său, muncitor la «Flacăra roșie» vreme de 40 de ani. S-a căsătorit cu o fată de la «C.T.C.» și lucrează amîndoi în aceeași unitate de două decenii. O asemenea anchetă — ne permitem noi să adăugăm — ar mai oferi cîteva concluzii prețioase. Am putea obține, între altele, un preț mai exact al talentului priceperii și abnegației, al importanței lor în cadrul competiției valorilor.

Talentul sau viciul, sănătatea sau boala, inteligența sau prostia se bucură adeseori de privilegiul sau neșansa de a rămîne în familie, de a se transmite de la o generație la alta. Faptul că la «Flacăra roșie» lucrează foarte mulți meșteșugari de talent — este de părere același director Pintilescu — nu reprezintă un joc al hazardului, ci tocmai rezultatul unei situații de fapt: moștenirea din tată în fiu a talentului și a predispozițiilor pentru o anumită ramură meșteșugărească.

LIVIU TIMBUS ■

VOTĂM PRIMA OARĂ!

VOTUL NOSTRU, ACT DE CONȘTIINȚĂ, CERTIFICAT AL MATURITĂȚII NOASTRE CETĂȚENEȘTI

O ÎNTREBARE PENTRU STUDENȚII DE LA MEDICINĂ, PRECUM ȘI EXPLICAȚIA DE CE TOCMAI LOR LE-A FOST PUSĂ:

Prin formație profesională, dirijată, veți ajunge, dacă nu cumva ați și ajuns, la reprezentarea omului — în principal — ca entitate zoo-biologică. Ei bine, ne interesează în ce măsură priviți omul și ca o entitate politică? Mai precis! În ce măsură vă preocupă omul ca purtător de responsabilități și drepturi politice? Și mai precis! În ce măsură trăiți — dumneavoastră, studenții de la medicină în general, de la Facultatea de medicină generală din Iași în special — clipa aceasta, unică în felul ei, în care, pentru întîia oară votați, deci în care, pentru întîia oară în existența ființei dumneavoastră zoo-biologice, veți realiza unul dintre importantele gesturi social-responsabile ale ființei zoo-politice care, spre deosebire de toate creaturile pămîntești, sîntem noi, oamenii? Vorbiți-mi chiar de sentimentele pe care le încercați, acum, cînd numărul zilelor care ne despart de luna martie a alegerilor scade vertiginos!

O ÎNTREBARE PENTRU STUDENȚII DE LA DREPT, PRECUM ȘI EXPLICAȚIA DE CE TOCMAI LOR LE-A FOST PUSĂ:

Spre deosebire de ceilalți tineri care în acest an votează pentru prima oară, dumneavoastră, studenții de la facultățile de drept în general, de la Facultatea de drept din București în special, aveți, prin formația dumneavoastră profesională, o, să-i spunem așa, acută și de amănunt, *preconștientizare* a semnificațiilor gestului cetățenesc de a vota, de a opta, de a-i alege pe acei care să reprezinte colectivitatea căreia îi aparțineți. Știți multe despre drepturi în general, despre dreptul la vot în special, dar iată că, de data aceasta, trebuie să vă și exercitați acest drept. Și acum, întrebarea la care am vrea să răspundeți: ce gînduri, ce sentimente, ce idei și ce legături de idei vă trec prin suflet și conștiință acum, în ianuarie '75, dinaintea lui martie '75?

am sentimentul că noi, care votăm pentru prima oară, sîntem cei care am primit votul de încredere pe care îl vom da apoi, cu toată responsabilitatea, celor mai buni dintre noi

Dacă înțeleg bine, întrebarea pe care o adresați este mai degrabă o invitație la a scoate pentru cîteva clipe «ochelarii de profesionist» și la a privi omul așa cum apare el în complexul sistem de relații reciproce, care este socialul. Nu cred totuși că, dacă specificul profesional îl constituie în principal biologicul, medicul uită vreodată că o bătaie mai repede a inimii nu poate fi dată și de contemplarea unui splendid apus de soare sau că un infarct de miocard nu poate fi făcut în clipa în care echipa favorită a primit un gol. Mai precis, nu există un hotar despărțitor între biologic și social. Omul se manifestă ca o rezultantă a interacțiunii naturalului și socialului, iar sistemele de valori care îi diferențiază pe oameni sînt în principal de ordin psiho-social. Și referindu-ne la om ca «animal-social» nu putem să nu-l privim și din punct de vedere politic. Cred că politicul s-a născut odată cu omul, cu necesitatea de a-și apăra propriile interese și nu cred că ar exista cineva care să nu aibă o părere proprie, chiar neexprimată, despre ceea ce înseamnă politică. Și alienarea politică, fenomenul tot mai frecvent și mai îngrijorător întîlnit în țările capitaliste, este o «politică» antipolitică. Referindu-ne la evenimentul politic de importanță excepțională pe care îl reprezintă viitoarele alegeri, am sentimentul că noi, care votăm pentru prima oară, sîntem cei care am primit votul de încredere pe care îl vom da apoi, cu toată responsabilitatea celor mai buni dintre noi.

Viorica Iosifescu
anul III, grupa 9.

primele mele alegeri reprezintă de fapt un adevărat jurămînt hipocratic

Cînd eram în liceu, deci în premajorat, îmi socoteam anii și vedeam că cei 18 ani ai majoratului aveam să-i împlinesc între două perioade electorale și îmi părea rău, deoarece consideram că dreptul de a vota este ca o adevărată poartă de intrare în masa celor maturi, care au pe umerii lor responsabilitatea rezolvării problemelor societății noastre, ale dezvoltării ei.

Acum nu îmi pare tot atît de rău, sînt la mijlocul facultății, în perioada de trecere de la preclinic la clinic, cînd pot afirma că imaginea despre medicină pe care o aveam în timpul în care mă pregăteam pentru concursul de admitere s-a îmbogățit mult, concretizîndu-i unele trăsături, descoperind altele. Îmi dau seama că abia acum, după trei ani, pot afirma că am reușit să-mi fac o imagine despre responsabilitatea, despre rolul medicului în societate.

Probabil că unele trăsături pe care le iau acum în considerare se vor estompa mai tîrziu sau vor apărea altele noi, dar tot acestea vor gravita în jurul conștientizării ideii, că ești singurul care poți să repari nemijlocit ceea ce nu merge bine în mașinăria organică a semenului tău.

Primele mele alegeri reprezintă realul meu majorat, dar, suprapus pe ceea ce spuneam mai sus, reprezintă de fapt un adevărat jurămînt hipocratic depus în fața fiecărui om, fiecărei case, fiecărui parc, fiecărei fabrici, fiecărui tractor, fiecărei idei, teze, care fac ca bunăstarea fiecărui om să crească continuu, noi, medicii, avînd responsabilitatea sănătății lui, dîndu-i astfel posibilitatea de a contribui și de a se bucura de această bunăstare.

Mircea Eugen Berlescu,
anul III, grupa 8

mă simt într-adevăr emoționat că mi se acordă încrederea de a participa, cu drept de vot, la viața social-politică a țării

În primul rînd, țin să subliniez că medicina privește omul ca individ atît biologic cît și social. Avînd în vedere că sînt multe afecțiuni de etiologie socială, medicul nu poate ignora influența mediului social și ca atare nu-l privește pe individ ca entitate diferită, în funcție de situația în care se află. De aceea nu pot vorbi de o entitate zoo-biologică și de una politică. Politica fiind o reflectare a economicului, iar realul social luînd naștere și în procesul economic, este o strînsă legătură între politic și social; iar medicul trebuie să aibă în vedere și această relație în activitatea sa.

Dar, trecînd de la idei la sentimente, în ceea ce mă privește voi vota pentru prima dată și mă simt într-adevăr emoționat că am prilejul și mi se acordă încrederea de a participa — cu drept de vot — la viața social-politică a țării noastre.

Prin aceasta, am sentimentul că voi contribui încă într-un fel, dintre cele esențiale, la efortul comun de desăvîrșire a construcției societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Victor Diaconescu
anul III, grupa 9

este un moment care-mi reamintește că fac parte dintr-o generație pentru care viitorul surîde

Voi vota pentru prima dată. Voi participa la unul dintre cele mai importante evenimente ale poporului nostru — alegerea reprezentanților săi pentru conducerea societății.

Un sentiment mă stăpînește. Sentimentul că prin votul meu înfăptuiesc primul mare act de maturitate politică, de angajare responsabilă în cadrul societății.

Este un sentiment înălțător. Este, pentru că îmi dau seama că particip la alegerea acelor oameni din mijlocul nostru care vor conduce poporul pentru înfăptuirea visurilor sale, atît de bine conturate în Directivele și Programul P.C.R.

Simt mîndria că trăiesc într-o colectivitate care-și făurește singură destinul, o colectivitate pentru care binele său înseamnă binele fiecăruia, o colectivitate în cadrul căreia trăiesc însuflețit de cele mai nobile idealuri ale naturii umane.

Însemnătatea alegerilor din martie este atît de mare și datorită faptului că au loc într-o perioadă în care, în toate domeniile vieții sociale, au fost luate măsuri menite să ducă la perfecționarea sistemului organizatoric pentru desfășurarea acestora, ceea ce e o expresie a adîncirii democratismului orînduirii noastre socialiste.

Dacă mă refer numai la noua lege electorală din decembrie 1974, se observă că, spre deosebire de vechea lege, aceasta asigură un cadru juridic perfecționat pentru exercitarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor, asigură procedura alegerii celor mai buni fii ai poporului în organele puterii de stat. Este o garanție în plus că fiecare cetățean poate alege pe cel care crede că e mai bun, punîndu-se, în același timp, în evidență responsabilitatea socială a celui ales.

Cu aceste gînduri voi participa pentru prima dată la desemnarea aleșilor poporului. Este un moment care-mi reamintește că fac parte dintr-o generație pentru care viitorul surîde și care trebuie să se străduiască și mai mult pentru realizarea a ceea ce, de fapt, dorim cu toții — societatea socialistă multilateral dezvoltată și înaintarea României spre comunism.

Ion Peia,
anul IV, grupa 548

s-a găsit posibilitatea de a asigura cadrul de alegere a celor care prin întreaga lor activitate au făcut convingerea că sînt demni de încrederea poporului

Trebuie să vă mărturisesc că în fiecare an apropierea primăverii îmi trezește aceeași emoție. Acum, gîndul la cei dintîi muguri pe care-i desfac razele de primăvară mă face să văd în tinerii care votează pentru prima dată mii de «muguri» ai națiunii noastre, muguri în toată vigoarea pe care le-o conferă atingerea maturității politice.

Alături de cei care vor avea înscris numele pentru prima dată pe lista alegătorilor, și eu mă voi prezenta în fața urnei cu conștiința deplinei răspunderi pe care noi, tinerii României socialiste, o avem față de poporul nostru.

Alegerile de la 9 martie se vor desfășura sub semnul noilor reglementări juridice: Legea privind modificarea unor articole din Constituție și Legea electorală. Recunoaștem în aceste acte — o dată mai mult — democratismul care se manifestă ca o coordonată a întregii noastre vieți sociale. Noile reglementări dau posibilitatea propunerii mai multor candidaturi pentru un loc de deputat, determină creșterea răspunderii deputaților față de cei care i-au ales. S-a găsit în acest fel posibilitatea de a asigura cadrul de alegere în organele de conducere a țării a celor care prin întreaga lor activitate au făcut convingerea că sînt demni de încrederea poporului.

Cornelia Dimitriu
anul II, grupa 526

O anchetă de **NELU IONESCU** ■ Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU** ■

voi ce votați pentru prima oară — luați pilda părinților voștri!

Îmi este imposibil să vorbesc numai în numele meu! Mă simt așa de adînc cuprinsă în vîrtejul vîrstei încît îi simt întrebările și tresăririle în ajun de alegeri! Cum va fi?

Voi — ce votați pentru prima dată — cînd împăturiți buletinul și vă pregătiți să-l introduceți în urnă, gîndiți-vă că nu exercitați numai un drept, ci vă luați și o mare răspundere! Omul pe care l-ați ales nu va reuși singur să facă din cerințele voastre realități fără voi!

Voi — ce votați pentru prima oară — luați pilda părinților voștri și mai ales alăturați-vă muncii lor!

Faceți ca omul care vă reprezintă să raporteze, în numele vostru, țării, că v-ați făcut cu cinste și răspundere datoria de oameni ai timpului nostru, de tineri ai anului Congresului XI.

Fete frumoase, cu suflete curate, mîngîiate de boarea primăverii și de răsuflarea caldă a pămîntului.

Îl simțiți? E pămîntul nostru, al tuturora! Nu-i așa că ai un sentiment de siguranță cînd calci pe pămîntul tău?

În acest martie cinstit, culegeți tîmplele albe ale pămîntului și oferiți ghiocei și zîmbetele voastre — voi, fete frumoase ale României — celor mai buni și mai de omenie oameni ai țării și lumii întregi!

Valerica Bălășescu
anul II, grupa 522

expresie a înfăptuirii, în domeniul sistemului electoral, a cerințelor perfecționării și adîncirii continue a democratismului nostru socialist

Exista în viața fiecărui cetățean momente cînd emoția, mîndria, entuziasmul îl cuprind și îl stăpînesc. Solemnitatea acestui moment acum, cînd a mai rămas puțin pînă la prezentarea în fața urnelor, în lumina noii reglementări își sporește semnificația, valențele, cu atît mai mult cu cît este primul eveniment de acest fel din viața mea.

În lumina sarcinilor stabilite prin Programul P.C.R. adoptat la cel de-al XI-lea Congres al partidului, avînd în vedere modificarea Constituției, privind stabilirea componenței Marii Adunări Naționale la 349 deputați, modificare întemeiată pe principiile fundamentale ale sistemului electoral înscrise în Constituție, noua lege electorală urmărește asigurarea unei reglementări unitare a organizării alegerilor de deputați în M.A.N. și consiliile populare, fiind expresie a înfăptuirii, în domeniul sistemului electoral, a cerințelor perfecționării și adîncirii continue a democratismului nostru socialist.

Cristian Săvulescu,
anul III, grupa 532

cetățean alegător — un prilej fericit de a integra ceea ce cunosc numai din punct de vedere teoretic cu practica

În așteptarea debutului ca alegător, mă încearcă sentimentul de mîndrie că pot participa în mod direct și nemijlocit la alegerea deputaților în organele centrale și locale ale puterii de stat, organe prin care *noi ne conducem pe noi*. În același timp sînt mîndru că la prima mea participare la desfășurarea alegerilor electorale *beneficiez de prevederile unei noi legi electorale*, lege adoptată în spiritul preocupărilor permanente ale partidului nostru de a lărgi și perfecționa continuu democrația noastră socialistă. Această lege este un exemplu strălucit al materializării acestor preocupări, creînd posibilitatea să fie aleși în organele reprezentative cei mai valoroși și mai angajați fii ai minunatului nostru popor, *mărind, în același timp, responsabilitatea fiecărui cetățean alegător*. Este, totodată, un prilej fericit de a integra ceea ce cunosc numai din punct de vedere teoretic cu practica, cu realitatea.

Mircea Silviu Nica
anul III, grupa 536

EXTEMPORAL

minus 500 milioane de copii

Ce cred copiii români despre faptul că în lume există, conform datelor oficiale, aproape 500 de milioane de copii care suferă de foame?

«Abia azi am aflat cît de mare este numărul copiilor care suferă de foame. Cred că de acum înainte de cîte ori voi sta la masă mă voi gîndi la ei. Atîția copii n-au ce mînca, în vreme ce alți oameni risipesc. De-aș putea, i-aș ajuta, dar și eu am nevoie de sprijinul celor mari, deci n-am cum să fac ceva pentru ei. Îmi pare rău, cred că lumea de pe Pămînt este o lume nedreaptă» (Mihaela Dobre, 15 ani, Liceul de electrotehnică și fizică — Măgurele).

«N-am suferit niciodată de foame, de aceea nu pot să realizez ce înseamnă cu adevărat aproape 500 de milioane de copii care suferă de foame. Totuși înțeleg că o planetă pe care atîția copii suferă de foame și trăiesc în mizerie este o planetă care trece printr-o perioadă nefastă» (Cristian Alecu, 13 ani, clasa VII-a, școala 122).

«Dacă 500 de milioane de copii suferă de foame, înseamnă că omenirea are 500 de milioane de copii mai puțin. Foamea te lasă fără copilărie. Mai înseamnă că în viitorul apropiat vor lipsi 500 de milioane de capacități de gîndire. Foamea îi moleșește pe copii, împiedicîndu-i să-și arate calitățile. Acest lucru ar trebui să ne îngrijoreze foarte mult, doar ne dăm seama ce înseamnă 500 de milioane de capacități de gîndire!» (Radu Solomon, 12 ani, clasa a VII-a, școala 122).

«Măcar copiii n-ar trebui să sufere de foame. Mi-e milă de fiecare copil care nu are ce mînca, cînd mă gîndesc la condițiile în care trăim noi» (Danielo Vaisglas, 15 ani, clasa a VIII-a, școala 122).

Romulus BALABAN ■

PREFAȚĂ

LA UN ROMAN SERIAL

Lumea e însetată de fapte. Lumea vrea epică. Lumea dă naștere la fapte și la epică. Forța prozei stă tocmai în harul cu care îi redescoperă omului faptele sale. Cel care scrie aceste rînduri a fost — măcar pînă în această clipă — poet și, tot deodată, a fost un gazetar. Dar poate că nicăieri ca în proza plină de epică el nu s-a simțit mai bine, nu s-a regăsit mai înnobilat de plăcerea faptelor urmate de fapte. La urma urmei, viața însăși nu e neapărat o faptă urmată de o finalitate, ci o faptă urmată de faptă, urmată de faptă. La infinit, fapte, fascinantele fapte, întîmplări imprevizibile, evenimente excepționale sau mărunte — toate compunind armătura durabilă a vieții, mai toate sustrăgîndu-se într-o bună măsură esenței pentru a o sublinia pînă la urmă. Vom scrie deci aici o proză a faptelor, a întîmplărilor adevărate, a evenimentelor mari și mici care ne vor traversa conștiința.

Iată, în cutare sat, o mamă cu zece copii trăiește dramatica experiență a singurătății, deși cu fiecare dintre copiii săi a stins singurătatea altor zece oameni — femei sau bărbați — cu care aceștia aveau să se însoțească

Iată, peste un om se surpă o avalanșă de zăpadă, iar el reușește să scape viu, pentru că avea în el puterea și încrederea. Este, aceasta, o dovadă că omul poate scăpa cîteodată de primejdie prin tăria caracterului său. Și asta îi vine din legătura cu lumea pe care o ține el permanent prin gîndul său. Căci, într-adevăr, sigiliul de noblețe și stigmatul apăsător al omului rămîne gîndul, pe care nu-l poate opri nici un zid de gheață și pe care în cazuri apropiate de patologie nici chiar omul însuși nu și-l poate opri de a merge într-o direcție sau alta.

Iată, cutare medic reușește să salveze cu un medicament al său oameni de la moarte. Realitatea formală nu acceptă ușor aceste fapte, dar ele există. Ce-i de făcut? Am fost contemporani și sîntem contemporani deocamdată doar cu faptele, cu primele fapte medicale care îl scot pe om de sub apăsătoarea zodie a ireversibilității. Oameni bolnavi de boli incurabile încep să trăiască. Nu putem spune că noi sîntem contemporani și cu principiul clarificat al felului cum ei au fost salvați de la moarte, dar faptele sînt fapte. Și trebuie să le vedem.

Iată, în cutare întreprindere o delapidare formidabilă. Nu e interesant de văzut mecanismul? Dar mecanismul nu există în afara faptelor.

Iată, în cutare clădire în flăcări, un pompier reușește să salveze viața cîtorva copii. Plicticos subiect, nu? Iar clădiri în flăcări, iar pompieri, iar copii salvați!! Închipuiți-vă, dumneavoastră, însă ce-ar fi ca în clădirea aceea să se afle propriul dumneavoastră copil sau să fiți dumneavoastră în situația de a intra să salvați un copil străin dintr-o casă în flăcări!

Iată, în apartamentul de alături se află doi oameni bătrîni, care nu pot comunica în nici un fel cu lumea, pentru că el e de mai multă vreme foarte bolnav, iar ea a suferit în noaptea trecută o comoție cerebrală. Nu se poate ridica să meargă pînă la ușă să cheme un ajutor. Nu se poate duce pînă în stradă, la un telefon public. Dar singura ei salvare e chiar asta, că nu are puterea să se ridice din pat și că astfel, în loc de accentuarea pînă la distrugere a precarității fizice, femeia se liniștește și organismul e pe cale să-și rezolve singur rana.

Iată, un măr. Dar cum s-a ajuns la acest măr? Sînt ani de trudă și de incertitudine, în umbra acrișoară a acestui măr. Pentru că, în fond, orice intemperie obliga pe inventatorul acestui măr nou să ia lucrurile de la început. Nu-i pasionant?

Iată un om cu o idee nouă într-un anumit domeniu. Lupta lui e grea. El pare și ridicol cîteodată. Dar proza timpului nostru nu poate sări peste acest capitol al vieții contemporanilor: lupta pentru afirmarea noului, teribila încleștare concretă între nou și vechi.

Iată atîtea și atîtea întîmplări.

Acum, la începutul acestui serial dedicat faptelor, întîmplărilor, evenimentelor, zilelor și nopților oamenilor din timpul meu, o rugăminte către cititori: scrieți-mi și povestiți-mi fapte, întîmplări, evenimente pe care le cunoașteți, dăruiți-mi subiecte pentru ca, la rîndul meu, să vi le ofer scrise de mine, iar apoi să vă rog să participați dumneavoastră înșivă la rescrierea celor mai interesante subiecte de către mai mulți. Această proză deci va avea ca autor pe semnatarul rîndurilor de față. Dar în ea vor încăpea toate variantele cititorilor săi pe care autorul le va considera interesante. Așadar, aștept fapte, întîmplări, evenimente, enunțate sau povestite mai pe larg. Pe unele le voi folosi, iar cititorii sînt rugați ca după fiecare capitol să-și încerce ei înșiși condeiele, să rescrie ceea ce li se pare interesant de rescris și să participe astfel la scrierea, din mai multe unghiuri de vedere, a acestui serial de întîmplări adevărate, într-o vreme în care lumea vrea proză, vrea epică, vrea fapte, urmate de fapte, ca noi toți, în secret sau declarat. Fapte, fapte, fapte.

ADRIAN PĂUNESCU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

izbînda

Prin gene de poem lumina se strecoară
Și frunzele din noi au încetat să cadă
Din fluiere de os la căpătîi de doruri
Țîșnește viața toată intrată în baladă.

E-o vîrstă nouă ce-a-nflorit în ploaie
Și-n ochii blînzi cu cer de Voroneț
Ape se-ntorc spre rod și spre izvoare
C-un gest de curcubeu fără de preț.

Ne-am cîștigat un nume fără pete
Seminte galopează prin zăpadă
În zbor brâncușian luat ca pecete
Intrat-am cu istoria-n baladă.

ION DEACONESCU
Brazda lui Novac, Bl. H-4, Craiova

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

POLUAREA OMULUI

tristă dar demnă

Articolul 27. *Fiecărui membru al partidului, fiecărui membru al Uniunii Tineretului Comunist îi revine o înaltă răspundere în întemeierea relațiilor de familie pe principiile moralei socialiste, ale egalității, respectului, afecțiunii și încrederii reciproce între soți, în îndeplinirea rolului ce revine familiei în creșterea și educarea copiilor, în dezvoltarea continuă a națiunii noastre socialiste...*

Aflăm și din presa centrală și din cea județeană și de la cunoscuți, aflăm și noi direct că din cînd în cînd cîte un ins destul de vîrstnic își părăsește familia și pleacă în căutarea unei aventuri asemenea unui bătrîn cărăbuș scăpat din insectar. Interlocutoarea mea lucrează la Fabrica de confecții și tricotaje, are doi copii și, recent, soțul ei, care a depășit vîrsta de 45 de ani, a părăsit-o. Nu vrea să-și dea numele, spune că-i este rușine, o înțeleg și de aceea nu insist. «În urmă cu doi ani m-am înscris la Universitatea populară pentru a învăța spaniola și am făcut-o pentru că mă simțeam îngrozitor de rău traversînd o viață fără a ști și o altă limbă. Soțul meu s-a opus, spunea că toate astea sînt prostii și că datoria mea este alta. Îmi spunea că drumul meu în viață trebuie să fie de acasă la serviciu, de la serviciu acasă, de acasă la piață, de la piață iar acasă și apoi dacă am chef să învăț spaniola să o fac în paralel cu prepararea ciolanului de porc cu fasole. Cred că vă dați seama că la el este vorba de o totală lipsă de profunzime, de o lipsă de înțelegere a omului lîngă care a stat, a omului care i-a dăruit doi copii și chiar o lipsă de înțelegere a timpurilor pe care le trăim.»

Mai apoi, aflu de la aceeași interlocutoare că soțul ei a fost cuprins de o dragoste năprasnică pentru o tînără fată, că stă acuma într-o mansardă, stă prost, dar iubește, zice el, cu vigoarea primei tinereți. În acest timp unul din copiii săi avînd cinci ani a început deja să improvizeze versuri ca acestea: Soba stă cuminte pe pămînt/ Pentru că altfel focul din ea ar ajunge mai mare/ Și ar arde toate jucăriile. Acela care ar trebui să fie impresionat de aceste versuri trimite însă ori de cîte ori poate flori unei tinere de 17 ani, în timp ce soția sa, tristă dar demnă, continuă să învețe limba spaniolă, neuitînd că în limba română i s-au spus cuvinte grele, cuvinte care înseamnă despărțire. **EUGEN SECELEANU** ■

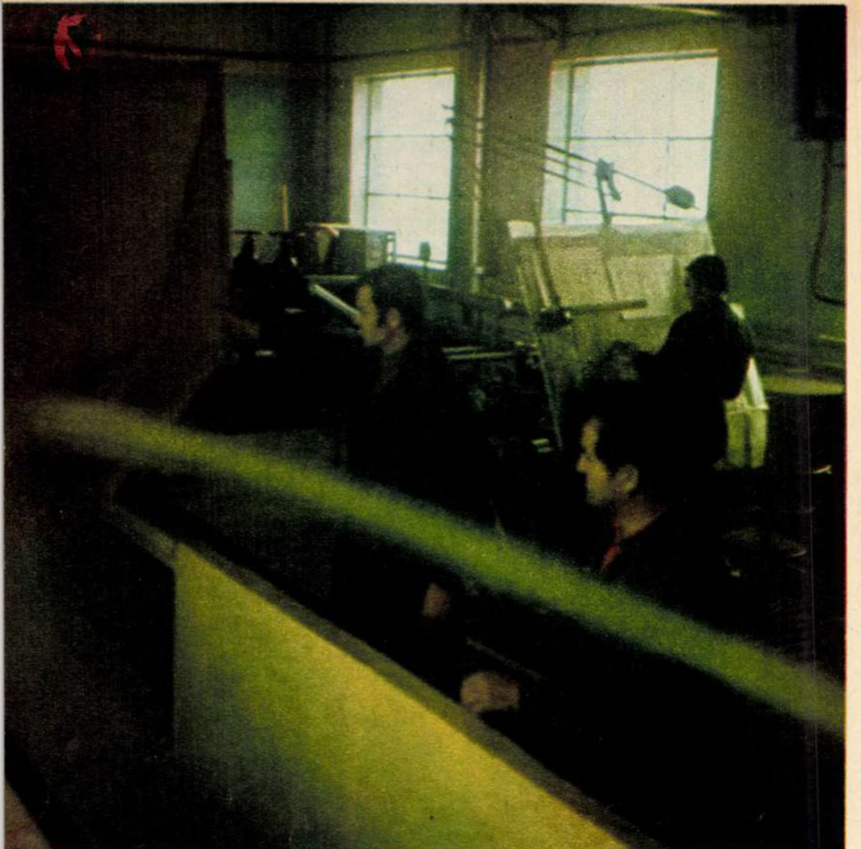

Aici, în acest atelier și laborator, sînt verificate toate tipurile de utilaje folosite în marile sisteme de irigație.

O MÎNĂ A VIITORULUI CARE BATE LA UȘĂ

— Toate ideile trec, mai întîi și întîi, pe aici, pe la noi. Vreau să spun că între noi, proiectanții și inginerii care vin cu fel de fel de propuneri, variante, preocupări, au loc destule dialoguri în cadrul cărora inginerul însuși își mai verifică, vede mai bine ceea ce, să zicem, ar fi fost o idee inițială. Nu vreau să se creadă că noi ne asumăm vreun merit special în lansarea unor mașini sau utilaje agricole, ci vreau doar să punctez că la noi se face prima limpezire a apelor, adică a gîndurilor. Și acest lucru, între noi fie spus, poate oferi oricînd și oricui o mîndrie și chiar un sentiment de satisfacție că ideile trec pe aici, pe la noi, ceea ce spuneam încă de la bun început.

Acestea fiind zise, inginerul proiectant principal Gheorghe Stoicescu scoate cîteva dosare în care erau consemnate zeci și sute de utilaje la care, de-a lungul a peste 20 de ani de meserie, și-au adus contribuția lor, mică sau mare, proiectanții Institutului de cercetări pentru mecanizarea agriculturii. Dar pentru că nu aveam de gînd să facem o inventariere a tuturor mașinilor care au trecut mai întîi pe planșetele proiectanților, l-am întrebat care este, în general, drumul pe care-l parcurge un utilaj agricol. Iată, pe scurt, acest drum: din momentul în care se ajunge la un acord între inginer și proiectant, viitorul utilaj, după cum spunea inginerul Stoicescu, devine o idee propriu-zisă care prinde contur pe planșetă. La atelierul de modele ideea se transformă în realitate. Urmează verificările în condiții de exploatare, verificări realizate la poligonul experimental de la Moara Domnească. Evident că modelului i se aduc tot felul de îmbunătățiri. În sfîrșit, urmează comanda pentru industrie, adică producția de serie, după ce în prealabil modelul a fost omologat. Să reținem că absolut toate utilajele care s-au născut la Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii au pornit de la o necesitate stringentă reclamată de cerințele ogoarelor.

Pentru a înțelege si altfel munca proiectanților și a inginerilor cercetători, să spunem că dacă în anul 1952 existau 30 de tipuri de mașini agricole, la ora actuală sînt 500 de tipuri, iar pînă în 1980 se prevăd 750. Pornind de la aceste date și din dorința de a ilustra complexitatea procesului numit mecanizarea agriculturii, vom consemna, totodată, și substanțialele mutații produse în profilul meseriei și condiției de țăran. Motorișt și motopompișt al marilor sisteme de irigații, combainer, lăcătuș de întreținere și reparații cu o înaltă calificare, țăranul tinde să devină mecanizator, un om complex, un tehnician capabil să lucreze pe 30-40 tipuri de mașini. Să adăugăm acestei mecanicizări a profesiei și o importantă cantitate de noțiuni agrozootehnice — și vom avea imaginea unei agriculturi aflate sub semnul triadei mecanizare — chimizare — irigare, adică agricultura anului 1990, cînd de la 42 la sută din totalul populației active ocupate în agricultura anului 1974 se va ajunge doar la 12-15 la sută în condițiile sporirii de 1,5-1,8 ori a volumului producției agricole.

— În institutul nostru se desfășoară o activitate diversă, care nu poate fi cuprinsă doar în cîteva cuvinte. Eu v-aș propune — ne spune ing. Ion Bianu, de la același institut — să pornim de la știrea publicată în ziarul «România liberă» din 13 ianuarie 1975.

«Recent a fost omologat plugul semipurtat cu cinci brazde pentru tractorul de 180 C.P., cu noul plug putîndu-se ara la o adîncime de 30-40 cm. în soluri grele circa 7 hectare pe schimb. Setul de mașini pentru tractorul de 180 C.P. a fost completat cu o grapă cu discuri avînd o productivitate de 30 de hectare pe schimb, precum și o remorcă basculantă agricolă cu o capacitate de 12 tone».

Comentînd această știre, inginerul Ion Bianu ne spune că principala sarcină a cercetărilor pentru mecanizarea agriculturii o constituie creșterea continuă a puterii tractoarelor. Utilizarea tractoarelor de 180 C.P. va asigura o creștere medie a productivității de 2,8 ori. Creșterea puterii va permite folosirea unor mașini complexe, capabile să execute mai multe lucrări într-o singură trecere. Astfel, reducîndu-se posibilitățile de tasare a solului, mașinile vor executa pregătirea patului germinativ, fertilizarea, insecticizarea, ierbicidarea și semănatul propriu-zis, Aceste mașini vor fi trase în special de tractorul cu șenile.

Iată trei aspecte — mai bine-zis, trei succese — înregistrate în munca de cercetare. Există în țara noastră 1,8 milioane hectare cu soluri grele, așa-numitele soluri podzolice. Cercetările recente au arătat că folosirea periodică a mașinilor de afînare și scormonire adîncă a solului au contribuit la aerisirea acestor pămînturi compacte și au constituit, alături de celelalte măsuri agrozootehnice, o cale principală pentru ridicarea fertilității acestor soluri considerate ca slab productive. Astfel, la Scornicești și în zona Albota au fost obținute pe aceste soluri aceleași recolte-record ca și pe ogoarele Bărăganului. În aceeași ordine de idei se poate vorbi și despre experimentările făcute pe terenurile nisipoase. Au fost stabilite adaptările necesare pentru mașinile care nu aveau aderență pe aceste nisipuri, precum și modificările privind creșterea randamentului utilajelor pe aceste soluri. A treia victorie a luptei pentru recuperarea și folosirea la maximum a suprafețelor agricole o constituie volumul însemnat de cercetări pentru mecanizarea pantelor mai mari de 12 grade, ogoare care ocupă peste 1 milion de hectare teren arabil. Experimentările cu agregate formate cu tractoarele pe șenile, care lucrează paralel cu curba de nivel a pantei, au permis cultivarea rațională a porumbului pînă la pante de 14 grade și au demonstrat că se evită astfel eroziunea solului și se asigură un spor de producție de peste 2 000 kilograme cereale la hectar. Și în acest domeniu, ca rezultat al studiilor făcute, a reieșit necesitatea înlocuirii tractorului de 45 C.P. pe șenile cu un tractor de 80 C.P. pe șenile, asigurîndu-se o creștere a productivității în medie cu 80 la sută. De asemenea, vor fi introduse combinele autopropulsate de recoltat cereale adaptate pentru lucrările în pantă pînă la 20 grade, menținîndu-se totuși orizontalitatea batozei, indiferent de gradul pantei.

— S-ar putea spune că tractorul cu șenile are deja un viitor de aur în mecanizarea agriculturii!

— Da, și ar trebui să consemnați și faptul că tractoriștii nu prea agrează tractorul cu șenile, dată fiind viteza sa mică. Iar dacă ar fi să privim și mai în profunzime viața acestor oameni care sînt tractoriștii, v-aș putea spune că în ultima vreme unii dintre ei părăsesc muncile agricole și se îndreaptă spre construcții. Ar trebui, poate, luate unele măsuri pentru mai strînsă legare a acestor oameni de meserie.

Și poate n-ar fi lipsit de interes să arătăm că, în condițiile unei mecanizări totale, un asemenea tractorist va fi responsabilul unor instalații și agregate care ajung la valoarea de 1 milion lei. Asta înseamnă că trebuie să avem o mare încredere în acești oameni, dar asta trebuie să însemne și o înțelegere pentru acești oameni, al căror rol va crește de la o zi la alta, în mîinile lor aflîndu-se soarta recoltelor de mîine, ei fiind o mînă a viitorului care deja bate în ușă.

VICTOR NITĂ ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Iată locul prin care, după cum spunea inginerul Gheorghe Stoicescu, trec mai întîi și-ntîi toate ideile.

CARTEA

rămîne pururi vatra

Există o vîrstă cînd poeţii se decantează atît de subtil încît versul lor devine pură mărturisire, dincolo de orice artificiu literar. Riguros vorbind se naşte în acest fel o «cîntare» continuă, poezia evită disonanţele, preferînd chiar simplitatea stîngace şi spontană cu care se revelă esenţa poematică a vieţii, în locul structurii mai elaborate. Am avut sub ochi experienţa ultimelor poezii ale lui Arghezi, ca şi versurile din deceniul al şaselea, datorate lui Blaga şi lui Voiculescu. Preferinţa lor pentru folclor, clasicizarea deplină a lui Blaga, toate mărturisesc tendinţa integratoare a senectuţii. Lumea este văzută sub o aură melancolică, precum o uriaşă ţesătură de «frumuseţe», cum ar fi spus acelaşi Blaga. Nu întîmplător, decorul unei asemenea poezii este patria, iar sentimentul de comuniune, de răsfirare în lucrurile şi în oamenii ţării este dătător de certitudini. Inserarea artistului devine *în-serare*, pătrundere deplină, şi unitate cu ţara. De curînd, Mihai Beniuc a publicat la *Albatros* un volum, *Rămîne pururi vatra*, transcriind o stare similară. Avem de-a face cu mărturia unui poet fără de care nu poate fi gîndită evoluţia lirismului românesc din ultimele decenii. Mihai Beniuc s-a aflat tot timpul în avanpostul poeziei, apărînd dreptul de cetate al poetului, într-o vreme cînd părea că muzica lui ispiteşte prea mult pe soldatul aflat pe metereze.

Sentimentul dominant al poeziei din *Rămîne pururi vatra* este transcris ca o presimţire a legămîntului absolut cu ţara, pecetluit prin moarte: «Ce-i, Ţară, de ţi-aş pune la picioare/ Cadavrul meu în racla numai floare?/ O mînă de pămînt pentru pămînt!/ Şi oare ce-i că te-am slăvit în cînt?/ Un zvon de frunză doar într-o dumbravă./ O şoaptă-n vînt subt cerul tău de slavă./ În marea ta o trecătoare undă,/ În timpul tău miime de secundă./ O, de-aş fi fost un spărgător de piatră,/ Un clăditor de ziduri şi de vatră!/ Ştiu bunul ca şi răul meu renume/ S-au vînturat cîte puţin prin lume./ Dar pentru atîta doar că te-am iubit,/ Am fost, socot, prea darnic răsplătit./ Ar fi ajuns şi-o floare ce suspină/ Culeasă-n miezul toamnei din grădină». Poezia declarativă are meritul, atunci cînd este bine scrisă, că mobilizează bărbaţii cetăţii, dar elegia se încrustează în însăşi fiinţa lor, dîndu-le siguranţa unei comuniuni definitive. Tot aşa cum dragostea cea mare în *Tristanul* lui Wagner se afirmă în moarte, iubirea de patrie se citeşte în voluptatea noptatică a confundării cu plaiul şi cu nesfîrşirea timpului: «Nu-i tare mult, mai ai un pic răbdare./ Ce-i dacă n-ai să vezi întîia floare/ Ce scoate nasul de subt frunză-afară?/ A fost şi-o să mai fie primăvară/ Şi nu li-s daţi cocorii tuturor/ Să-i vadă iar — toţi muritorii mor./ Cocorii vin, cocorii iarăşi pleacă/ Şi oameni rînduri-rînduri o să treacă/ Iar cînd se-ntorc se miră că-s morminte/ Pe locuri de-omeneşti aşezăminte./ Cocorii spun mîhnitul lor gru-gru/ Şi nu-nţeleg ce val pe-aici trecu./ Că-s locuinţe doar fără fereastră/ Şi cîte-o cruce priveghind sihastră./ Iar veacurile se perindă-ntr-una/ Prin nori de-a v-aţi-ascuns se joacă luna». În aceste poezii de antologie nu răzbate însă nici o clipă abandonul moral, chiar dimpotrivă, aşa cum dealtfel spune însuşi poetul: «Să renunţăm la viaţă pentru moarte?/ Păcat! Atîta trudă, visuri, carte,/ Cu primii paşi din epoca de piatră,/ S-ajungem toţi s-avem un colţ de vatră.// Ne-am tot schimbat ca oameni rînduri-rînduri/ (Să ne-afundăm, veţi zice-n patru scînduri...),/ Dar eu cînd fac popas pe-un vîrf de stîncă/ Aud în mine-ndemn din vremea-adîncă.// Sînt vînători în luptă cu vreo fiară,/ Sînt baci, sînt descălicători de ţară,/ Sînt arători, băieşi ce lutu-l scurmă/ Şi visători ce-n cale lasă urmă»... Prin *Rămîne pururi vatra*, literatura noastră actuală îşi îmbogăţeşte registrul sentimentului naţional. Am putea să cităm încă multe versuri care fac podoaba acestui volum remarcabil. Ar fi exerciţiul cel mai convingător, pentru că poezia lui Mihai Beniuc trebuie citită, pentru a scăpa de sub povara opiniilor preconcepute.

AUREL-DRAGOŞ MUNTEANU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

douăzeci şi patru de cuvinte

...Am fost şi vatra risipirilor şi-a fost firesc
nu numai vieţile, cîte ni s-au dat, să le pierdem,
n-am pierdut doar dulci avuţii,
stîlpi de case şi ghizduri de fîntînă,
nu doar moşiile moşilor moşilor noştri
cu paloşele
şi dobitoacele blînde; am pierdut
şi cuvinte,
nemăsurat de multe cuvinte
şi numai puţine ne-au ajuns
cuvintele de la Începuturi,
puţine mai răsar în păstaia vorbirii
aşa cum au fost ele
cu-adevărat.

Şi fără ele ne-am vorbit,
noi, care dăm glas tăcerii,
care vorbim cu lunecarea frunzei
şi cheltuirea apei, pe buza cănii,
şi fără ele
am făcut copii şi-am îngropat bătrînii
bătăliilor cu soare dogit
şi ploi de suliţe.

Zice învăţatul-pescar
ivind în nadă cuvintele dacilor
rămase încă-n grai,
viindu-se
şi puindu-se,
zice că ele ar fi cu nimic mai puţine
decît de două ori doisprezece
şi eu le tencuiesc aici, în filă
spre luarea aminte a ta,
cititorule,
le sărut încheieturile firave
înverzite de muşchi,
cuvintele lucinde
şi străveziile mădulare
cu care umflă cu înţelesuri
burta de chit a vorbirii.

Iată-le, ţi le aşez în blidul din care
ochii, sarea bucoavnei, o ling,
iată-le, cuvintele dăceşti
ascunse sub albii de rîu,
cu bolovani prăvălite pe ele,
iată-le, odoare fără de care
ne-ar fi gurile ştirbe,
iată-le, lucrînd şi cînd pare că stau,
băutele
şi dumicatele
cuvinte
fără de moarte:
moaşă
buză
grumaz
mînz
bălaur
şopîrlă
viezure
brad
copaciu
groapă
mal
măgură
baltă
pîrîu
carîmb
gard
jumătate
şteadză
brînză
strungă
stînă
mare
mînzat
murg
Dacă aş sta să le scriu istoriile,
drumurile lor pe uscat şi pe mare,
în carîte şi diligenţe,
dacă le-aş povesti rănile
şi fericitele împerecheri,
dacă le-aş zugrăvi tîmpla afumată
şi tălpile sparte
mi-ar trebui
vieţi fără număr
şi, la brîu, călimară cu cerneli
mai adîncă decît fîntîna
în care unul, Tudor, a fost aruncat.

Mi-e dat să fac focul
cu sîngele meu
pentru a le încălzi
ciolanele sfinte. Mi-e dat
să vieţuiesc, dezlipit de-ai mei
ca sîmburele în piersică.
Mi-e dat
să fiu caligraful
durerilor şi bucuriilor
acelor cuvinte
cu care-am fost dăruit.

M-am tocmit, vouă,
cuvintelor biruitoare
stăpîn şi slugă smerindu-se.
Vă zidesc vouă, conac,
vă legăn copiii,
coc pîinea lespezilor voastre
şi mîine
cînd voi fi şi eu aşezat
într-un elinesc dreptunghi de lemn
fie să se zică
despre umbra mea
îmbrăcată în piele roasă,
scrisă,
răzuită şi din nou zugrăvită,
să se spună
aşadar:
«E şi ăsta un semn
dintr-o scriere
cu cheia pierdută
dar pe care-l citesc
luna,
zăpada
şi ploaia»...

GHEORGHE TOMOZEI ■

FAPTELE ŞI VORBELE

procese dinainte pierdute

Timpul — ştim foarte bine — este criticul cu cea mai înaltă autoritate. El decide, în ultimă instanţă, care autori merită să fie recitiţi şi care daţi, fără pagubă, uitării. Timpul revine rareori asupra sentinţelor sale. Se mai întîmplă din cînd în cînd — e drept — ca un scriitor să recapete o largă audienţă publică, după ce vremea a aşternut, secole de-a rîndul, colbul pe paginile lui. O asemenea răsunătoare anulare a sentinţei care-l condamnă la uitare a obţinut-o, de pildă, François Villon.

Timpul e însă un judecător incoruptibil. Villon a avut incontestabil parte de nişte avocaţi iscusiţi; ei s-au priceput cum să-i introducă «apelul» şi să-l pledeze cu brio. Dar cîştigarea procesului n-ar fi fost posibilă fără marile merite ale poetului care a biruit prin geniul său piedicile «argot-ului coquillard» şi a zguduit profund, chiar peste veacuri, sufletul cititorilor moderni. Nenumărate alte încercări similare au eşuat, neizbutind decît să sporească fişierele bibliotecilor savante.

Spun acestea, pentru că în anii din urmă s-a ivit la noi o tendinţă nouă de a recurge la «favoritisme» pe lîngă judecătorul neînduplecabil care este timpul. Tot felul de autori debili, ieşiţi din circulaţie încă înaintea dispariţiei lor fizice, sînt retipăriţi, doar, doar or mai găsi un ipotetic răsunet, neavut niciodată. Prozatori absolut desueţi ca A.P. Bănuţ sau Al. Ciura, poeţi şterşi, cum au fost Const. T. Stoika ori George Tutoveanu, înmulţesc mereu, cu concursul binevoitor al editorilor noştri, numărul petiţionarilor la tribunalul timpului. E de prisos să arăt ce soartă au atari demersuri. Ele transformă în noi morminte rafturile librăriilor.

Vreau să precizez răspicat, din capul locului, că nici o epocă nu a făcut atîta pentru valorificarea moştenirii literare ca vremea noastră. Îi datorăm un număr enorm de restituiri pentru lauda cărora cuvintele cele mai frumoase sînt neîndestulătoare. Dar sub o operă admirabilă, demnă de tot respectul, s-a născut şi o practică întristătoare. Morţi literari, pe care nimic nu-i poate învia şi ar trebui lăsaţi să odihnească în pace, sînt deshumaţi cu toptanul ori de zelul interesat al «urmaşilor», ori de nişte ambiţii istoriografice necrofore. Poate un autor defunct să fi fost oricît de mediocru; dacă soarta i-a dăruit descendenţi stăruitori, ne trezim cu o «ediţie» a sa, chemată a ilustra în loc de perenitatea valorilor puterea postumă a relaţiilor familiale. Poate altul să fi rămas în amintirea noastră doar prin titlul puţin glorios de detractor al lui Eminescu, ca Aron Densuşianu; dacă are norocul să suscite cine ştie ce curiozităţi arhivistice universitare, se va bucura de o «monografie» rapid publicată. Toată lumea are desigur dreptul de apel împotriva verdictelor istoriei literare şi nu e în intenţia mea să-l contest cuiva. Am apoi deplina certitudine că, judecător prob, timpul rămîne imun la orice fel de «pile». Dar cînd facem economie de hîrtie şi drămuim tirajele acordate autorilor cu adevărat «clasici» şi scriitorilor contemporani valoroşi, asemenea tentative fără nici o şansă sînt curată risipă.

OVID S. CROHMĂLNICEANU ■

---

literatura şi omul

— La care din eroii operei dumneavoastră ţineţi mai mult — şi de ce?

— Iată o întrebare protocolară care s-a mai pus şi se va mai pune şi care mă face uşor să zîmbesc atunci cînd văd sau aud cuvîntul dumneavoastră, şi mai ales cînd lîngă dumneavoastră se mai şi leagă şi cuvîntul operă, demn mai degrabă de operă şi de operetă, de tenorini geniali şi marţi şi miercuri, de luni pînă luni, de luni şi ani, veşnic mohorîţi în a-şi cînta aria. Lăsînd opera şi eroii la o parte, să încercăm însă un răspuns. Personajul la care ţin mai mult din tot ce am aşternut pe hîrtie este unul singur: timpul, pe care îl ştiu de cînd mă ştiu şi pe care îl ştiu şi prin ce ştiu de cînd se ştiu învăţătorii Maria şi Traian Popescu; şi pe care îl ştiu şi prin bunicii şi neamurile mele care vin dintr-un lanţ fără sfîrşit de bărbaţi şi femei, care vin de demult, de cînd oamenii «gîndeau în basme şi vorbeau în poezii». Prin ei eu am fost contemporan cu ei şi cu toţi cei care trăiră pe aici şi cu toţi cei care trecură pe aici şi muriră tăiaţi în săbii cu spînii şi cu împăraţii coloraţi în diverse culori, cu sultanii stînd sub tot felul de semiluni şi luni, cu vîntul ce le împrăştie atunci molima în vînt şi cu dimineţile ce limpeziră pămîntul după acele lungi nopţi de basm şi nebasm. Timpul, acest personaj fantastic, are şi el memorie, o memorie fantastică, neiertătoare.

Iată cum sîntem deci contemporani cu basmele, cu otrava lui Decebal, care nu vru să fie îngenuncheat cu piciorul de pod crescînd din Dunăre, cu Iancu, ce preferă să moară într-o claie de fîn decît într-un pat sculptat, cu primul război mondial, cu al doilea; iată deci cum avem şi vîrsta primului război şi vîrsta lui Iancu şi vîrsta lui Bălcescu, vîrsta acestor bunici şi străbunici ai noştri, vîrsta lor şi vîrsta propriei noastre vîrste. Iată de ce unora o să li se pară ciudat că în ce aştern pe hîrtie se întîlnesc uneori oamenii care trăiră cu cei care mai trăiesc şi azi. Toţi şi toate, cred că se leagă construind acest personaj care e timpul şi care pentru mine nu e altcineva decît istoria noastră, cea dintotdeauna şi cea de fiecare zi.

D.R. POPESCU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

ţara de români

Pe unde ceru-i norul ce veghează
la înmulţirea unui bob de grîu,
unde-ngenunche rîul lîngă rîu
pe lespedea luminii în amiază,
Auzi pămîntul cum se-mparte-n oameni
care-n pămînt se-ntorc mai visători,
palate fragede cum ard în ei
la geamuri lăcrimînd privighetori,
Rotundul ţărm al numelui de ţară,
cupolele de aur unde dorm
cu trup în vreme şi cu ochi afară
somnul acela calm şi uniform
Şi anotimpul adunat în frunze
săpînd de-a lungul arborilor vii
către cuvintele comori ascunse
în dorul de părinţi după copii,
În ţara moştenită, care nu e
decît bătaia inimii, rotundă,
a veacului unui pămînt ce suie
la rădăcina unui brad de nuntă,
Un gînd pe-un suflet — clipa ce răsare,
săgeată albă-n aerul solar,
deasupra ei ne ţine cu nume-atît de clare
coroane să depunem la pietre de hotar,
Şi parcă se desprind din reci inele
în cald văzduhul ţării de români
aştri — şi sparg în lung, săgetători, acele
turnuri de întuneric din fîntîni,
Pe unde roua de amiază cade
pe ape oglindind un cer senin
se limpezesc izvoare tulburate
în viaţa unui limpede destin,
Unde-ngenunche rîul lîngă rîu
pe lespedea luminii visător,
şi la-nmulţirea spicului de grîu
veghează ceru-albastru, ca un nor...

DUMITRU ELIADE ■

UN OM, UN REPORTER

eroii nu vor să se recunoască eroi

Pe cerul coclit, stă de cîteva zile — înfiptă ca un picior de cocostîrc în brazda rumenită de rouă —, o siluetă ce domină singurătatea aparentă a retortelor argintii. Noua nervură prin care pămîntul respiră, împroșcînd involuntar sinceritatea norilor dolofani, făcîndu-i să lăcrimeze din cînd în cînd, rar și bine, nu este altceva decît un banal coș de fum.

De ce banal și nu inedit, veți spune. E banal poate tocmai prin ineditul său, prin simplul fapt că așa îl consideră constructorii sau ochii noștri prea obișnuiți cu înălțimile. E banal pentru că eroii nu vor să se recunoască eroi.

Îmi amintesc, nu știu de ce, de goana cenușie a eroului unui povestitor trotușean, de steaua aceea de purpură, de ținta neatinsă, de gloanțele care au supt bătăile unei inimi tinere, îmi amintesc, acum, secvența aceea și arătarea aceasta de beton respiră ritmic, ca și ieri, alaltăieri, ca acum două-trei-patru zile, ca acum două săptămîni.

O urmărisem de la început, mai întîi nedumerit, apoi... Am văzut cum a crescut centimetru cu centimetru, oră de oră, zi de zi, noapte de noapte. Un duel cu un epilog fericit, cu luptători atîrnați 12 ore pe zi între cer și pămînt, o canonadă care a durat două săptămîni.

Acum e liniște, aerul toarce fumul ieșit din piepturile acestor bărbați tineri, veniți pentru o clipă în baracă, puși pe glume și flămînzi foc, flămînzi de viață, de iubire, flămînzi de înălțimi. Ce-i așteaptă? Se discută aprins și eu urc încet, mai încet ca un melc (în măsura în care el poate să urce), pe scările pierdute-n infinit, bune acum doar de decor și, mai mult ca sigur, sursă de inspirație pentru alții.

Urc și număr, număr și urc, simt o moleșeală și parcă-mi trec zece reactoare prin cap, urc, și număr... 225. Cifră rotundă, rotundă ca un disc pentru telefon, ca o pîine prăjită mai tare, sau nu știu ce altă minune.

La 40 de metri totul e nou. Veniți lîngă mine și vedeți, veniți să simțiți ce înseamnă o mînă de constructor. Aici totul e inedit. Soarele arde epiderma timid, vîntul telegrafiază buletinul meteorologic. Veniți! Nu-i chiar ca-n avion (n-am fost niciodată), dar totul în tine trepidează. Orașul e mai nou ca oricînd, uriașele retorte ale petrochimiei de pe Trotuș dansează într-un tam-tam știut numai de cei care, zi și noapte, le pipăie cu ochii și inima.

Văzuți de sus, constructorii par a fi pitici dar, pe măsură ce cobori treptele încep să ți se pară uriași. Mi-ar fi plăcut să găsesc numele lor săpate acolo sus, unde se simt atît de bine, mi-ar fi plăcut să fie scrise cu litere fosforescente. Pentru că îi iubesc și pentru că soarele le zîmbește altfel, pentru că ei nu știu ce-i ploaia și pentru că se strigă unii pe alții atît de frumos românește, îi strig și-i scriu acum aici și în inimă.

Pentru voi, harnici constructori, pentru maiștrii Vasile Gogonel și Alexiu Basan, pentru șefii de echipă Alexandru Motea și Dumitru Pandele, pentru dulgherii Andrei Laslo, Alexandru Boboc și Ion Stirbăț, pentru betoniștii Mihai Frîncu, Gheorghe Margină și Vasile Puru, pentru voi toți, pentru puritatea voastră și a celor care vă admiră voi închina acum, în prima seară a izbînzii, o cupă în care să se adune la un loc Oituz, Cașin, Trotuș și Tazlău, voi picura o lacrimă la stejarul lui Ștefan.

Cornel Galben — Bacău

CRONICI POSIBILE

Lansăm un critic literar:
Cornel Moraru – profesor, Făgăraș

dinu săraru: «niște țărani»

O carte despre țărani, numai despre țărani, cenzurînd orice pornire intelectualistă, e în sine un act de curaj estetic. Situat la limita dintre document și ficțiune, romanul lui Dinu Săraru descoperă și transfigurează în sens epic o geografie reală (satul oltenesc din părțile Hurezului) și automatismele unei comunități arhaice, asaltată acum de prefaceri revoluționare. Autorul găsește, de la început, tonul cel mai adecvat, obiectiv, capabil să înregistreze mișcarea lentă, sinuoasă a unor tulburătoare mutații de conștiință.

O lectură fără prejudecăți e totuși necesară. Desigur, filiații se pot stabili, îndeosebi pe linia prozei muntene: Marin Preda și Zaharia Stancu. Originalitatea indiscutabilă a lui Dinu Săraru decurge din simplitatea narațiunii, din gustul pentru culoare și umor, din specificul insolit al mediului social descris. Deși viziunea asupra țărănimii e mai mult categorială, cîteva profiluri devin memorabile. Năiță Lucian, de exemplu, face parte din familia spirituală a lui Ilie Moromete. Ceea ce-l individualizează e bineînțeles plăcerea vorbirii, dispoziția ironică, arta disimulării.

În lumea aceasta simplă faptele se succed cu forța destinului, imitînd parcă scurgerea anotimpurilor și indiferența naturii. Cînd satul de sub Măgură, numit simbolic Cornu-Caprei, e trezit la noua realitate, prima impresie e de dezastru cosmic. Timpul, care «devenise foarte grăbit și mai ales nesimțitor la zbaterile oamenilor», agită conștiințele, precipită cursul vieții. Moartea neașteptată a lui Pătru cel scurt, chiar în ziua cînd se încheie colectivizarea, subliniază fondul grav al existenței, accentuează cu alte cuvinte nota realistă a romanului.

Prin raportarea la istorie, care se face simțită chiar din primele pagini, opera cîștigă o tensiune aparte, un fel de suflu epopeic, neostentativ exprimat. Țăranii de aici par a fi mai umblați decît cei din alte locuri. Chiar orizontul lor politic e mai deschis și manifestă o curiozitate deosebită pentru cele trei mari războaie, cărora nu le știu destul de bine numele, dar pe care le-au trăit efectiv; ei sau străbunii lor. Memoria nu merge nici ea prea departe în trecut, fiindcă de la acesta n-au moștenit decît sărăcia cruntă; sărăcia și pustiul sufletesc, ce i-a copleșit, bunăoară, de la o vreme pe Pătru cel scurt și pe nevastă-sa. Evenimentele decurg întotdeauna spontan, de la sine, iar eroii se dezvăluie treptat, atît cît e nevoie, cu umor sau dramatism. Tentația adevărului frust se dovedește a fi pînă la urmă garanția unui realism consecvent, viguros, pentru care dicteul faptelor e mai prețios decît cel al cuvintelor.

CITITORII ÎNTRE EI

● **Aglaia Enache, comuna Comarna, Iași.** Dovedește, în continuare, aceeași ambiție de a învăța, în ciuda relei-voințe a propriei mame. Adresează-te Autorității tutelare de pe lîngă Consiliul popular al comunei Comarna, cere-le sprijinul pentru ca, începînd din acest an, să fii din nou elevă și nu fată în casă.

Mariana Rotaru, Bacău

● **Ion Dobrescu, Cîmpulung Muscel.** Scrisoarea dumneavoastră ne-a întristat și ne-a pus pe gînduri, cu atît mai mult cu cît și noi sîntem oameni ai munților. Tragica întîmplare, în urma căreia au pierit două vieți, nu se datorește, după cum scrieți, doar «ceasului rău», ci și neglijenței unora dintre cei însărcinați să facă educație turistică. Care sînt concluziile cercului de drumeție din Pitești, despre care vorbiți? Informați redacția.

Ion Urdea, Marin Mancas, Brașov

● **Vasile Găman, Moinești.** Poezia ca poezia, dar ce faci cu gramatica? Cinci greșeli în trei rînduri, cam mult pentru un candidat la știința versului.

Ștefan Dragomir, Bîrlad

● **Costin Momîrleanu, Dolj.** Dumneavoastră chiar credeți că niște oameni serioși, oricît de inimoși ar fi ei, își pot pierde timpul căutînd o fată pe care o cheamă Keti, care are «statura obișnuită, părul castaniu, ochii albaștri și vorbirea puțin nazală?»

Vasile Voicu, Craiova

● **A. Moraru, Vaslui.** Aveți dreptate. Nu este vorba de cei 0,50 lei pe care vi i-a luat în plus șoferul Spînu Angheluță, aflat în cursă pe o mașină I.T.A., ruta Gîrceni-Vaslui, ci de «obrazul lui», cu alte cuvinte de probitatea profesională.

Mihai Stănilă, Iași

geneză

Dacă vom cerceta adîncurile noastre,
Și acestea nu sînt minciună,
Vom descoperi în osul cosmic,
Țăndări de lună,
Într-o horă de stele pitice, cu lumină stranie,
Amfora inimii, purpurie,
Desigur ne-a rînduit iubirea dintr-o măsură cerească...
Luceferii se răzvrătesc,
Înțelepții,
În sînge dornici să crească,
Într-o arie largă spre dinamica mîinii...
O stea de mărime primară ce poate auri
Asprimea lopeții,
Belșugul țărînii,
Din care urcarea seminții irupe...
Ne-am răsturnat în priviri cristalul de cupe,
Fantastic de limpezi oglinzi în afară;
Fruntea o galaxie uluitor de ciudată
Cînd necunoscută,
Cînd apropiată,
Și-a brăzdat cu fulger și-adînc visătoarele cute...
Căutăm în arcuri lucide nevăzute hotare
Limitați la miniaturi de scări infinite...
Și gîndul
În răsucirea-i de țipăt
Să zboare,
Încearcă,
Despletind colb ceresc pe copite.

Cornel Oțelaru
Craiova

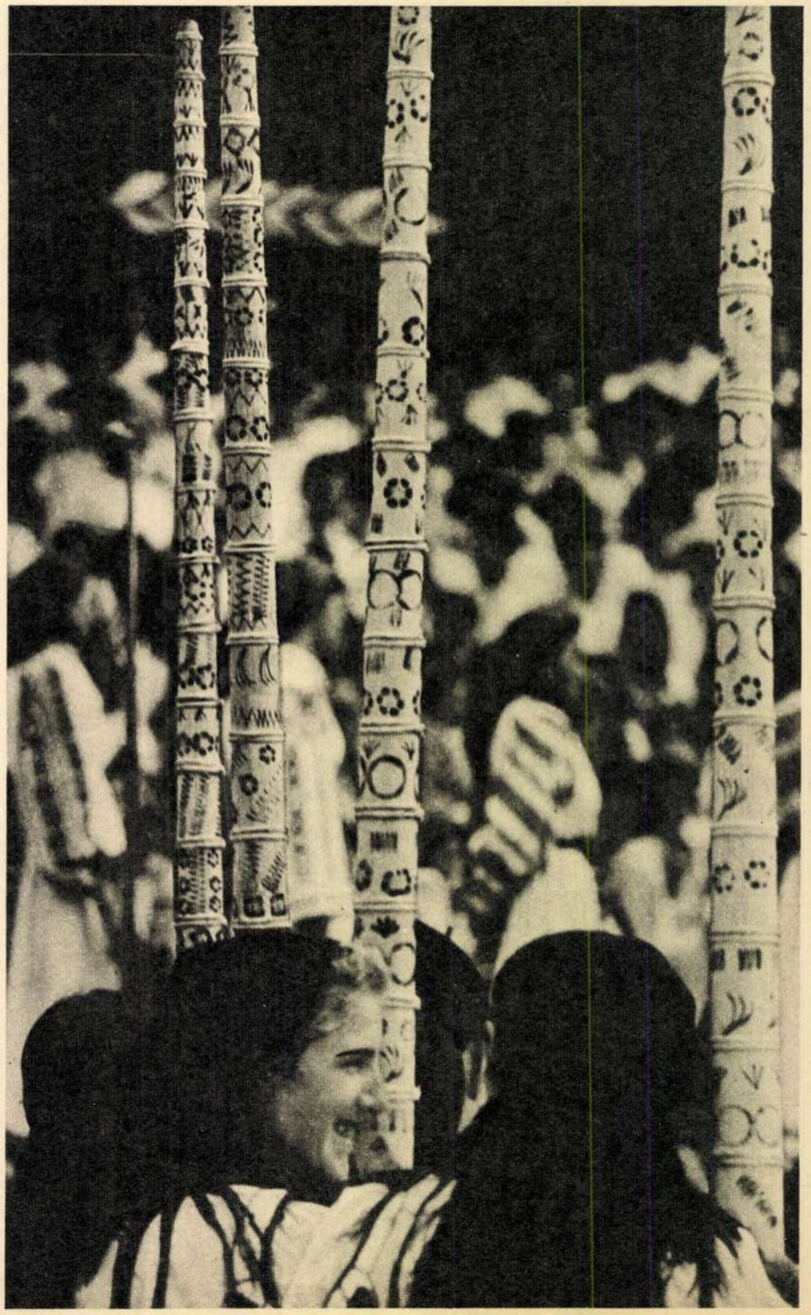

«Coloane sonore»

Fotografie de Koncz Francisc-Gherla

Tinichigiii Vasile Mican și Nicolae Sandu lucrînd la asamblarea carcasei metalice a autoutilitarei T.V.

Doi foști piloți de vînătoare, comandantul adjunct al aeroportului Otopeni, colonelul Constantin Ioniță, și navigatorul principal Virgil Ionescu, în turnul de control, așteptînd ridicarea ceții.

GONIND PRIN CEAȚĂ ÎN SCHIMBUL TREI

Urmează o noapte pe care o visam altfel, agitată, patetică. O noapte în care buletinele de știri comunică evoluția exactă pe orbită a ultimei nave catapultate în spațiu, iar «cosmonauții au trecut la un nou ciclu de cercetări tehnico-științifice». În timp ce aici, la București, o ceață deasă proiectează aeroportul Otopeni într-un ocean de liniște. Din turnul de control, navigatorul principal de dirijare, Virgil Ionescu, privește prin imensele ecrane de sticlă de-a lungul pistelor de decolare și de aterizare, contractat, neliniștit, așteptînd să se ridice aburii în care navighează reflectoarele de semnalizare, colorînd ciudat, într-o nuanță oranj, aerul dimprejur, ca și cum s-ar fi scuturat pe aeroport «toate portocalele din lume». Vizibilitatea e redusă la două sute patruzeci de metri. Plafonul de nori se ridică la 60 de metri. Fostul pilot de vînătoare Ioniță Constantin, comandantul adjunct al aeroportului, fumează, la fel, îngrijorat: cursele de Amman, de Cairo, de Tel-Aviv, de New York au fost dirijate spre alte piste de aterizare, de pildă spre Constanța. Bucureștiul rămîne, pentru nu se știe cîte ore în noaptea aceasta, izolat în marea ceață din sud-estul Europei. Numai operatorii care urmăresc zborul echipajelor din traficul internațional ce survolează spațiul nostru aerian conversează din cînd în cînd de la panouri electrice, de sub căști «de audiții muzicale», cu piloții comandanți rătăciți în aer. Acolo sus, zborurile de noapte sînt fascinante: stelele sînt atît de aproape că parcă pot fi atinse cu genele, aerul e pur ca alcoolul, priveliștea de dedesubt e aceea a Oceanului Înghețat de Nord, cu nori ca niște aisberguri și imagini de fum alb.

De unde atîta ceață pentru o noapte, pentru un oraș? Telexurile Institutului de meteorologie și hidrologie bat în ritmuri infernale comunicate despre starea vremii de pretutindeni, în așa fel încît aici inginerul Gheorghe Stana, șeful secției de telecomunicații, știe exact, la orele 23 după timpul Bucureștiului sau orele 21 după timpul G.M.T., care este configurația meteorologică a planetei. Nu degeaba are părul aproape complet alb, «ca zăpezile de pe Kilimandjaro» — îmi spune, concentrînd în sine tensiunile teribile ale cîmpurilor de intensitate atmosferică, traiectoriile curenților de aer și mai ales conștiința trează a timpului probabil, uneori atît de neașteptat, de aleatoriu. Dar care e starea vremii, de fapt, aici, la București, după datele laboratoarelor de la kilometrul 9,7 pe direcția nord? Tamara Limbășanu (meteorolog principal), pe care am urmărit-o de atîtea ori și pe ecranul televizoarelor noastre schițînd prognoza meteorologică, îmi răspunde că «ne aflăm la –3 grade, într-un nor de ceață care acoperă aproape întreaga țară și că, între altele, ne deplasăm încet, încet spre sud, spre o climă mediteraneană, cu miresme de plajă africană chiar; ceea ce înseamnă că sîmbătă va ploua». «Dar unde-i iarna noastră dintotdeauna? Unde sînt zăpezile copilăriei?» «E tocmai ceea ce mi-au reproșat copiii mei, care — îmi spune Tamara Limbășanu — au fost nemulțumiți de vacanța asta cu sănii ruginite și schiuri uitate pe terasa balconului...»

Noaptea însă există așa cum există independent de voința noastră în ceața aceasta înnebunitoare pentru șoferii de cursă lungă sau chiar pentru șoferii de taximetre, care pîndesc șoselele și străzile apăsînd mai mult pe frîne decît pe acceleratoare.

Uneori nici nu avem timp să privim cerul, furați de preocupările obișnuite de zi și de noapte. Numai astmaticii, și mai ales cei contaminați de viroze respiratorii, de gripe fulgerătoare asediază farmacia 5 de pe Bulevardul Magheru nr. 18 cu program non-stop, solicitînd aceleași și aceleași medicamente: tetraciclină, ampicilină, eritromicină, streptomicină, penicilină, polidin etc. Pentru unii noaptea aceasta e plină de febre și de antibiotice. Fapt pentru care pot depune mărturie farmacista Amelia Popa și asistenta Eugenia Kiș, cu ochii buimaci de somn și chiar cu semne vizibile de viroză, printr-o ciudată «simpatie» cu sutele de pacienți care invadează farmacia pînă la orele 1 sau 2 din noapte.

Mă uit la ceas. E abia 23 și 29 de minute. Acum pleacă din gara Constanța personalul cu numărul 8006, condus de mecanicul Dumitru Păcală (vă asigur că întîmplarea de a purta acest nume nu are nimic comun cu un calambur reportericesc) și ajutat de Dumitru Lepădatu, care la ieșirea din oraș va trece printr-un moment dramatic. Un bărbat, probabil în profundă stare de ebrietate, va traversa linia ferată printr-un loc evident interzis și numai un reflex de ultimul moment, o frînă imposibilă, va salva viața unuia «dintre aceia care se întorceau probabil de la ziua onomastică a unui prieten». Cinci ore mai tîrziu mecanicul avea să-mi relateze evenimentul în Gara de Nord oftînd și dînd din cap încă îngrijorat, ca un bărbat scăpat din infern.

Dar să revenim la București, pe strada Bujoreni, prin spălătoriile albe ale nopții, în halele pline de aburi de la «Nufărul», se pregătesc în etuve racordate la 220 de volți hainele noastre curate pentru ziua de mîine.

Și dintr-o dată — în timp ce prin blocurile cu etaje și apartamente suprapuse dorm oamenii noștri cei mai dragi, rudele noastre de suflet, cei care se odihnesc pentru a se întoarce a doua zi în halele uzinelor, în laboratoare, în sălile de proiecte și prin birouri unde dactilografele bat la mașină adrese, rapoarte, statistici, expertize contabile etc. — înaintează prin ceață clădirile cu pereți panoramici de sticlă de la «Tricodava»...

Sus, în spațiul pe care nu-l putem vedea, cosmonauții «efectuează acum măsurători asupra fluxurilor de radiații X emise de unele corpuri cerești, cu ajutorul unuia din cele două telescoape pentru radiații Roentgen».

...La «Tricodava» deci, la orele 24 și 35 de minute, halele enorme, rivalizînd cu laboratoarele de urmărire prin televiziune și prin sisteme electronice zborul sateliților prin cosmos, intrăm într-un curcubeu neașteptat. Ceața aici rămîne de domeniul fanteziei poetice, e departe ca Londra, ca Dover, ca Stockholm sau Copenhaga — unde a devenit un element de decor aproape imposibil de eliminat din calcule. E aici atîta lumină cîtă îi trebuie probabil unui bijutier să șlefuiască cu ochiul liber un diamant de 24 de carate sau unui ceasornicar să regleze mașinăria aceea minusculă de pe mîna stîngă, după meridianul de la Greenwich. N-am mai văzut de mult atîtea culori care să-ți limpezească ochii, să le redea bucuria unor anotimpuri păstrate eventual în serele grădinii botanice. Să reținem și numele celui care, asemenea unui pictor necunoscut care nu va semna niciodată un tablou, dă naștere culorilor tonice pe care le arborăm în viața de toate zilele îmbrăcînd pantalonii, puloverele, rochiile, bluzele, costumele etc. produse la «Tricodava» din fire sintetice: **Chiril Vlad!**

Munca aceasta minuțioasă și exactă, unde gesturile nu au voie să cadă alături ca scrumul pe un covor persan de pildă, mă trimite cu gîndul la bărbații care la ora unu din noapte calandrează cotidianele și hebdomadarele ce trebuie să apară mîine, la primele semne de lumină ale dimineții; mă trimite cu gîndul la corectorii de noapte, oameni exigenți și pedanți care corectează nu numai erorile noastre de tipar și care adeseori lucrează cu nervii arși ca filamentele de wolfram.

Sînt totuși foarte puțini aceia care suferă de insomnie în noaptea aceasta. Au rămas doar ici și colo cîteva ferestre luminate prin blocuri. Printre cei care nu au dreptul să doarmă în această noapte, în virtutea sarcinilor de redacție, ne aflăm acum și noi: șoferul Mihai Gerea, fotoreporterul Radu Constantinescu și reporterul Adrian Dohotaru, fumînd în mașina 1—B—1600 ultimele țigări fără filtru, preocupați între altele și de faptul că acum nu mai găsim deschis nici un debit de tutun.

Pe Șoseaua Giurgiului, la intersecția cu străzile Cozieni și George Bacovia, îi întîlnim printre lampioane de purpură — semne de exclamare pentru automobilele, autobuzele și tramvaiele de noapte — pe înfrigurații montori de linie ai I.T.B.-ului. Trudesc de cîteva ore la

(Continuare în pag. 23)

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

La invitația Comitetului P.C.R. al județului Vîlcea, ședința cenaclului «Flacăra» de luni 27 ianuarie 1975 va avea loc la Drăgășani.

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

«tinerețea trebuie trăită!...»

Bătrîna doamnă are desigur obrajii căzuți, fardurile degradate, mișcările gelatinoase. Dar e încă numai ochi și urechi la ceea ce se întîmplă în bloc, pe stradă, în cartier, în oraș, în lume... Nu scapă filmele cu îndrăgostiți spumoși, cu valsuri efemere, cu uși glisante în spatele cărora se consumă drame conjugale. Aproape în fiecare după-amiază e invitată la o partidă de remi, bea ceai, gustă cîteva fursecuri și face o plimbare pe jos cu un caniche imperial. Mă vede în stația de tramvai de la Gemeni. Se bucură. Îi sclipesc ochii ca infuzorii și ca amoebele. Rîde. Evident, cu dantură falsă. «Ce mai faci, nepoate? Te văd obosit, încărunțit prea devreme, aud că lucrezi pe brînci, că nu mai ai nici duminicile libere, că nu te mai prea duci la un dans, la un ceai, acolo, nici pe la prieteni nu mai dai, iar pe fete parcă, parcă le-ai uitat în carnetul de telefoane». «Da, lucrez, sînt obosit, am mult de lucru, vreau să-mi dau doctoratul, trebuie să termin niște proiecte, să citesc cărți, dar mai ales să mă zbat să fac rost de cărți, să mă îngrijesc de ulcer, de dischinezie biliară, de nevroză astenică...» «Păcat, băiete, nu știi să trăiești. Eu, îți spun sincer, mi-am făcut de cap la viața mea. Am dus-o numai în flirturi, în baluri, în carnavaluri, îmi făceau curte ofițeri din batalionul de gardă, avocați celebri, oameni de finanțe, mă plimbam prin străinătate... Am trăit ca în vis. Ascultă de la mine: il faut que jeunesse se passe! Tinerețea trebuie trăită!»

Și rîde. Și își ia rămas bun cu un surîs ca bomboanele fondante. Și se urcă în tramvai. Și pleacă. Nu pentru totdeauna. Iar eu mă gîndesc că, între altele, plătesc acum balurile de odinioară, bătăile cu frișcă de la carnavalurile de altădată, nopțile albe de la Moulin Rouge, viețile ca în vis ale acelora care aruncau hohote de rîs în paradis, în vreme ce tata, de pildă, bătrînul meu tată a muncit 42 de ani în ture de 12 ore cu 24. Și pentru că m-am angajat prin rubrică să ofer cititorului nume concrete, prefer de data aceasta să-l transcriu pe al meu:

ADRIAN DOHOTARU ■

OMUL–INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

...fiindcă pe oameni tot oamenii îi fac

Ion Andreica. Miner. Șef de brigadă la hidrocentrala de pe Sebeș. La Bicaz m-a adus un unchi. La prima chenzină m-am dus și i-am spus: cineva s-a păcălit; pesemne că mai e un Andreica și mi-a dat și banii lui. Nu mai țin minte ce mi-a răspuns; sigur e că s-a bucurat și a rîs. Primii bani i-am cheltuit pe timbre: am scris acasă. Tata se va lăuda la tot satul, îmi ziceam, și chiar așa s-a întîmplat. Pe șantier eram «Ionică, fă aia», «Ionică, du-te», «Ionică, stai»! iar acasă devenisem un fel de erou. Ca să devină eroi, colegii mei de joacă mi-au urmat exemplul.

Ruda mea participase la Salva-Vișeu. Știți cum se spunea: La Salva-Vișeu așa ceva nu s-ar fi întîmplat. Sau: Orice ar fi, nu mai e ca la Salva-Vișeu.

La Argeș, eram noi brigadieri de-acum destoinici și cu experiență: «La Bicaz făceam așa...» Cît timp vom construi hidrocentrale, ele vor păstra, după părerea mea, însușirile rosturilor și legilor nescrise de la Salva-Vișeu, Bumbești-Livezeni, Bicaz și așa mai departe.

Fiindcă după noi rămîn nu numai baraje, tuneluri și lacuri de acumulare; rămîn, mai ales, oameni. Mulți dintre constructorii de la Salva-Vișeu sînt azi bunici, pensionari de treabă sau nu mai sînt deloc. Am rămas puțini și noi, cei de la Bicaz. O hidrocentrală se poate construi în patru ani. Pentru a crește un om uneori îți trebuie o viață. Hidrocentralele rămîn, oamenii se schimbă. Și nu neapărat cum dorim noi, uneori se schimbă altfel decît și-o doresc ei înșiși. O hidrocentrală se repară într-o zi, o săptămînă sau o lună. Cîteodată, un om nu se mai repară niciodată. Aceasta-i legea pe care ne-am însușit-o atunci și pe care ne străduim s-o transmitem urmașilor noștri, fiindcă, de fapt, pe oameni tot oamenii îi fac.

NICOLAE CRISTACHE ■

PORȚELANUL DE ARGEȘ SAU SURÎSUL AUTOHTON AL GIOCONDEI

În România se fabrică porțelan, de vreo jumătate de secol, la Cluj. Se mai fabrică, de vreo patru ani, la Alba Iulia. Și se mai fabrică, de cîteva săptămîni, la Curtea de Argeș.

De cîteva săptămîni (mai exact, de la 27 decembrie 1974, ziua «șarjei inaugurale» a porțelanului de Argeș), o nouă și foarte modernă incintă a tehnicii, denumită «Întreprinderea de porțelan pentru menaj-Curtea de Argeș», produce din plin. Faptul, pentru noi, n-ar fi ieșit din sfera instantaneului jurnalistic (o nouă fabrică de porțelan «pentru menaj» nu e totuși o nouă Hunedoară), dacă n-ar fi noblețea acestei materii, sonul scump al acestor silabe, irizarea lor de smalț ales, care nu ne pot lăsa indiferenți într-o lume și într-o epocă dominate de fier, oțel, cărbune, petrol, benzină. Și dacă n-ar fi, totodată, o anume tradiție, o anume istorie, care-și recapătă prin evenimentul contemporan valoarea duratei, socotită de multă vreme pierdută.

Nu știm exact (și poate că n-o vom ști niciodată) dacă discul puțin adîncit sau sfera au fost primele forme emancipate de mîna cugetătoare în lut, așa cum nu știm încă îndeajuns de precis dacă linia frîntă sau curba, dacă elipsa sau voluta, au fost (cum anume și cînd?) o primă ideogramă de gînd. Trecut prin foc, lutul friabil a căpătat duritate de rocă, iar această primă combustie — esențială — a distilat lutul și gîndul omului de efemer, înfățișîndu-ni-le expresiv, nu ca pe o relicvă, ci ca pe un dat viu din istoria planetei umane. Iar unul din aceste daturi vii, unul din cele mai vechi, a fost, la români, ceramica de Curtea de Argeș.

«Mahalaua olarilor, așezată chiar în preajma bisericii cu numele lor (notează Barbu Slătineanu în «Ceramica românească», Ed. Fundațiilor, 1938), este unul din cele mai vechi centre de olărie muntenească... Și aici, ca și la Horezu, pare să se fi făcut o olărie pictată. Unele cioburi găsite de mine în curțile olarilor la mici adîncimi dovedesc că acest meșteșug, părăsit aproape cu totul astăzi, înflorise iarăși în epoca domniei lui Brâncoveanu. El s-a păstrat pînă aproape de zilele noastre»... Păstrat pînă aproape de 1938, dispărut însă cu desăvîrșire (conform statisticilor contemporane) în anii imediat următori, cînd apariția altor materiale și tehnici a însemnat, și la Curtea de Argeș, declinul inexorabil al artei olarilor.

Acum, iată, din nou, arta scoaterii din pămînt a lucrului scump, arta arderii în cuptoare a mineralelor rare, arta oalei pictate, arta smalțurilor curate, irizate, solare, incredibile în prospețimea lor, linse de văpaia rece a albului care le dă o puritate castă de icoană (căci ce altceva e o farfurie sau o ceașcă de porțelan decît o castă icoană pe un perete, pe un scrin sau pe o masă?), reînvie la Curtea de Argeș într-o formulă și la o scară ce țin de legile și de exigențele altui timp.

Ce înseamnă porțelanul de Argeș?

Înseamnă, mai întîi, o mare incintă industrială, cea mai mare din istoria acestor locuri. Înseamnă cea mai modernă întreprindere de profil ridicată pînă astăzi în România. O fabrică proiectată în întregime în țară, de către I.P.I.-București. O fabrică utilată la nivelul ultimelor exigențe ale genului (cele mai moderne utilaje, mai moderne ca la Cluj și Alba Iulia, majoritatea dintre ele purtînd ștampila «made in Romania»). Înseamnă o producție anuală, în etapa finală, de 5 500 de tone, deci vreo 15 milioane de piese: farfurii, cești, servicii de cafea, de ceai, de tort, castroane de toate dimensiunile, formele și culorile, bibelouri etc. În 1975 se vor livra deja primele 10 milioane de bucăți.

Ce înseamnă porțelanul de Argeș?

Orice obiect făurit de om, oferit omului, chiar și produsul de serie, dar cu atît mai mult cînd acesta vine în atingere cu arta, are o valoare personală, sentimentală. Omul producător oferă, odată cu obiectul, ceva din persoana și din identitatea sa, ceva din istoria sa. Celui ce vizitează marile hale cu gigantici pereți de sticlă ale noii fabrici, mobilate cu mașini-bijuterii în culori de tot felul, roșii, albastre, galbene, verzi, delicate ca și ceștile și farfuriile care ies din valțurile lor, nu-i este greu să reconstituie, pe parcursul unei distanțe infime de timp, fiindcă procesul tehnic nu e deloc o complicație, «istoria» acestor obiecte fragile: amestecarea în cuve a caolinului, dolomitei, feldspatului și nisipurilor înnobilate (amestecuri ce poartă, ca și oamenii, niște nume proprii), coborîrea la morile de preparare a pastei, scoaterea calupurilor de pastă, secționarea lor, în funcție de produsul pe care-l vor da, strunjirea acestuia... O narațiune pe parcursul căreia omul intervine mereu, clipă de clipă, mai mult decît în alte procese industriale, cu un surplus de atenție și de grijă, fie și numai pentru faptul că, oricum, o farfurie se poate sparge mai repede decît o bujie sau un rulment. O narațiune cu

multe operații familiare, cunoscute din arta olarului: arderea în cuptoare (la 1 400 de grade, cînd produsul se poate deforma cînd nu te aștepți), uscarea, șlefuirea, modelarea, aplicarea de culori și motive și, în sfîrșit, ambalarea și livrarea spre magazine, unde fragilul produs va sta cuminte pe-un raft, așteptînd întîlnirea cu noi. Și ciclul se desfășoară invers: ceea ce ofer eu, cumpărătorul, cei cîțiva lei pe care-i dau pe o farfurie sau pe o ceașcă strălucitoare, își pierde funcțiunea abstractă de monedă și se încorporează într-o istorie personală, legată de oamenii de la cuve și de la mori, de la strunguri, din secțiile de modelaj și decor, de toti acești inși care, mai mult decît confrații lor din alte industrii, care lucrează cu fier și oțel, au tremurat, clipă de clipă, pentru soarta produsului: pentru ca acest produs, la urma urmei, să nu se spargă...

O lozincă scrisă cu litere mari, pe un perete: «O farfurie adîncă rebutată înseamnă o pierdere de plan de 6 lei».

O alta, lîngă o mașină de strunjit: «Eu produc, eu controlez, eu răspund».

Cine sînt acești oameni?

Halele fabricii sînt pline de adolescenți. Vîrsta medie a colectivului: între 19 și 20 de ani. Băieți și fete în halate colorate și proaspete (băieții, majoritatea, în bleu, fetele în portocaliu), calificați, școlarizați în întreprinderile de profil din țară. Peste 80 la sută din ei sînt, mi se spune, absolvenți de liceu. Ici-colo, cîteva figuri de maturi. Sînt cei cîțiva specialiști veniți de la Cluj, de la Alba Iulia, de la Sighișoara, din alte părți. Sighișoreanul Alexandru Pavel, maistru, e șef de producție; soția sa, Silvia, e șefa atelierului de decor; ambii, cu peste 15 ani experiență în producția de ceramică. Dumitru Moldovan, venit de la «Ceramica»-Ploiești, e maistru la «ardere»; soția sa, Rozalia, e maistru la atelierul de decor. 10 ingineri tehnologi, recrutați în 1973, au lucrat efectiv, vreme de-un an, la Cluj; 36 de muncitori de înaltă calificare, vechi ceramiști din Cluj, Alba Iulia, Sighișoara, au făcut, recrutați de fabrica argeșeană, școli de maiștri. Și lîngă ei, localnicii, cîteva sute. Ce fac localnicii? Localnicii, mi se spune, fac, cei mai mulți, artă. Adică s-a văzut, după primul examen al muncii, că acești oameni ai locului sînt, dintre toți, cei mai dotați pentru «partea de artă», pentru modelaj, pentru operațiile de decor, «făcînd artă fără să știe», cum îmi spune directorul adjunct, Viorel Udrescu, bucureștean get-beget, venit aici de la centrala sticlei. Lucru ce nu poate impresiona, desigur, decît pe bucureșteni, necum pe ei, oamenii locului, care fac ceramică din vremea lui Brâncoveanu.

Sun cu degetul, la plecare, talgerul delicat al unui castron de porțelan, îi ascult ecoul muzical și, deși știu că acest sunet s-a decantat dintr-un tumult modern al tehnicii, știu deopotrivă că el vine dintr-un tumult străvechi, care e al acestui pămînt. **ILIE PURCARU** ■

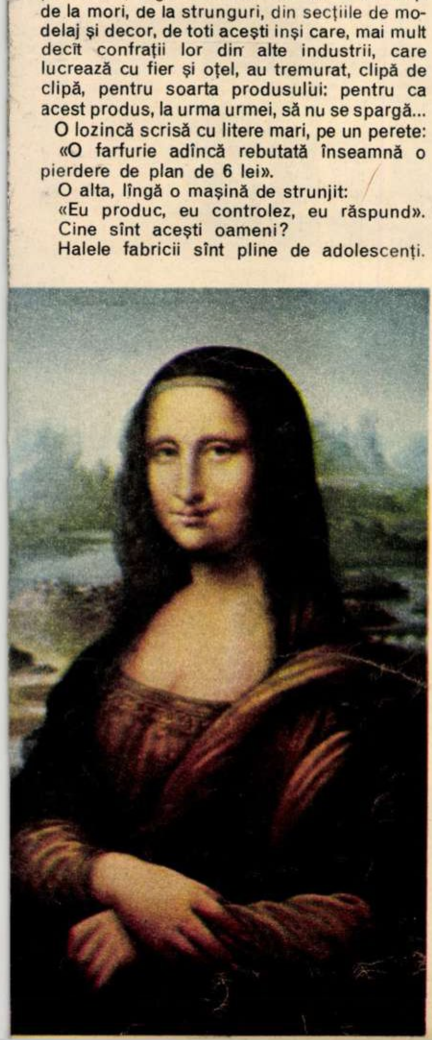

◀ **P.S.** În biroul inginerului Arghir Ciobotaru, directorul fabricii, se află, pe un perete, o pînză pictată: o copie a Giocondei lui Da Vinci, operă a meșterului Vasiluță. Meșterul Vasiluță e un om al locului, vîlcean de fel, fost pictor de biserici, actualmente lucrător al fabricii, muncitor-creator la secția de decor. Gioconda meșterului Vasiluță surîde privitorului cu lipici, cu vino-ncoa. Gioconda meșterului Vasiluță e o fată sănătoasă, de țară, de prin Argeș sau de prin Vîlcea. Pusă la loc de cinste în cabinetul directorului, ea nu vrea să spună nimic altceva decît că oamenii locului au — și nu ascund acest lucru — niște ambiții. Care sună frumos, precum cel mai bun porțelan.

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

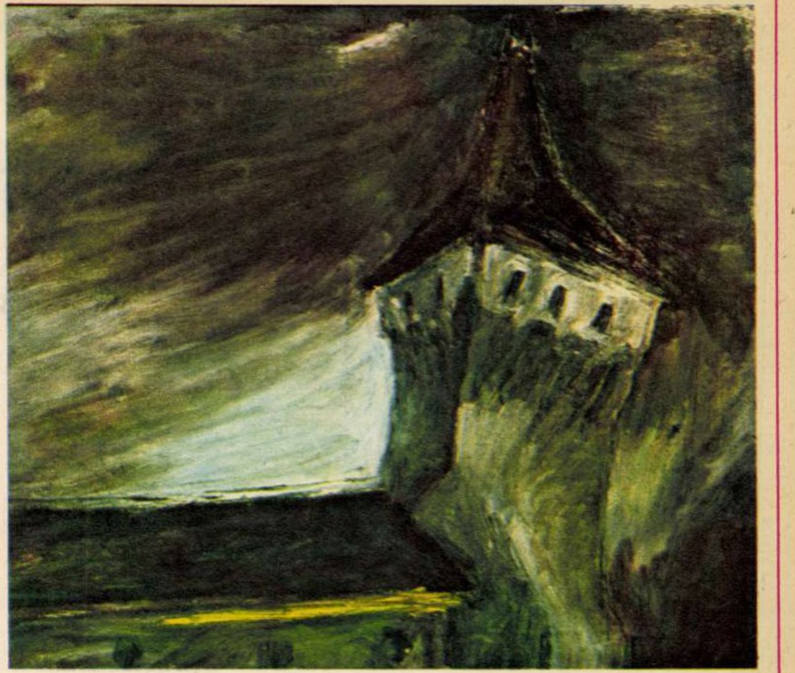

«Turnul **NEBOISA**»

«VIOLENȚA TONURILOR ȘTERSE»

Lucia Martin Niță s-a născut în Hunedoara, și tot aici a împlinit 30 de ani. Se pare că locul de baștină, locul copilăriei și al maturizării, Hunedoara, s-a impus cu pregnanță tinerei plasticiene; de aici, poate, acel șoc — acea surpriză — pe care o ai la un prim contact cu tablourile sale.

Pictorița folosește o pastă groasă, așezată cu duritate, bărbătește, aproape cu violență. Feminină — ca sensibilitate — dar nicidecum «feminină» ca manieră, Lucia Martin Niță își poartă asupra lumii o privire gravă, plină de curiozitate, candidă și totodată singulară: ea propune, cu fiecare lucrare, descifrarea unei experiențe anume. Fie că e vorba de peisaj sau de portret (pictoriței îi place să se considere mai ales portretistă; autorul acestor rînduri nu este întru totul de aceeași părere — dar asta contează mai puțin!), ceea ce se detașează privirii, ceea ce se remarcă din primele clipe este o anumită forță: desenul este contorsionat, uneori frizînd expresionismul, un expresionism însă nu mascat, ci ostentativ «interpretat» prin prisma propriilor atitudini față de om și natură și — de ce nu? — prin prisma propriilor nelinisti.

O reținere deloc forțată, un fel de pudoare, de jenă față de dezlănțuirea propriuzisă a actului creator, înmoaie contururile — și așa destul de stricte, de comprimate pînă la esență — acestor tablouri gîndite și mai ales compuse în aerul cenușiu și tare al Hunedoarei. Hunedoara este prezentă în fiecare lucrare, indiferent dacă e vorba de silueta tulburătoare a unui turn de castel înclinat, «mușcînd» parcă cerul, de intimitatea, concentrată pînă la aparentă urîțenie, a unui portret sau de luminozitatea abia sesizabilă a unei naturi moarte.

Lucia Martin Niță este, evident, o artistă mai ales tensional-afectivă. Tonul culorilor sale este violent de grav, contrastînd cu seninătatea subiectelor alese. Întîlnim, deopotrivă, feminitatea, prezentă discret, alături de o ostentativă, aproape o afișată, forță, o surprinzătoare putere de a privi existența fără pic de jenă: o existență aspră, pătrunzător analizată mai ales prin culoare. O existență dragă, fierbinte, asupra căreia Lucia Martin Niță nu se mai apleacă de mult cu ochi de copil. **HORIA PĂTRAȘCU** ■

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

sîngele roditor al cuvîntului meu

În țeava sîngelui meu clocotesc
descărcîndu-se cu putere
luminile lumii ca gloanțele
de pe banda
unei mitraliere.

Nu vreau bucuria
victoriei să mă consume
vino luptătorule
să facem ordine-n lume.

Azi te binecuvîntă
fecioara pe care durerile
unei grele renașteri
cu patimă o frămîntă.

Prin toate conductele și robinetele lumii
va curge mereu
cu presiunea iubirii de țară
sîngele roditor
al cuvîntului meu.

ILEANA ZUBAȘCU ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR (47)

de la HA la Z

Un domn povestește unui amic că a hotărît să-și educe cîinele astfel încît acesta să latre ori de cîte ori vrea să mănînce. Două luni mai tîrziu, un prieten îl întreabă:

— Ei, ai reușit?

— Să nu mai vorbim despre asta. Acum, eu sînt cel care trebuie să latru, altfel cîinele refuză să mănînce.

●

— Cum te numești?

— 87732

— Ce nume e ăsta?

— La drept vorbind, doamnă, e mai mult un pseudonim.

ADRIAN CURSARU

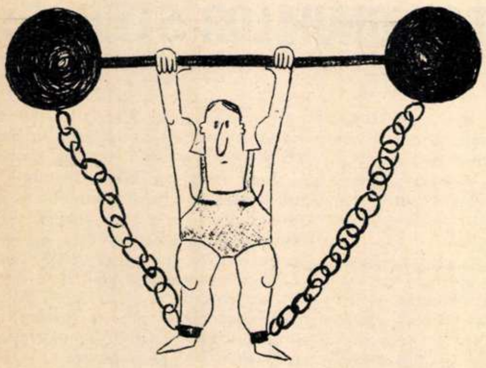

V. CRIȘAN

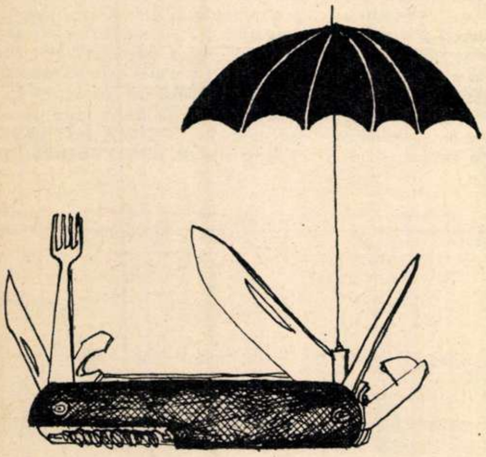

Debut la RACUL

I. VLĂSCEANU

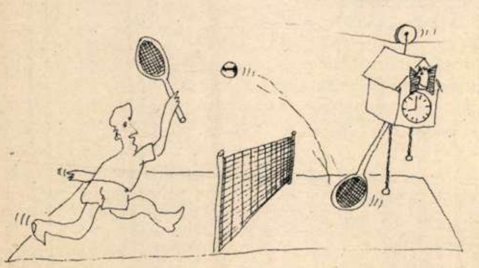

ANTON DRAGOȘ

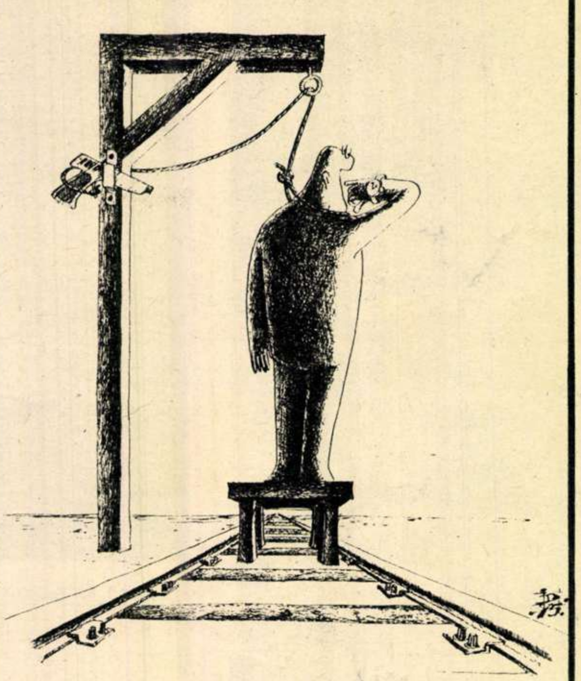

IVAN KANEV

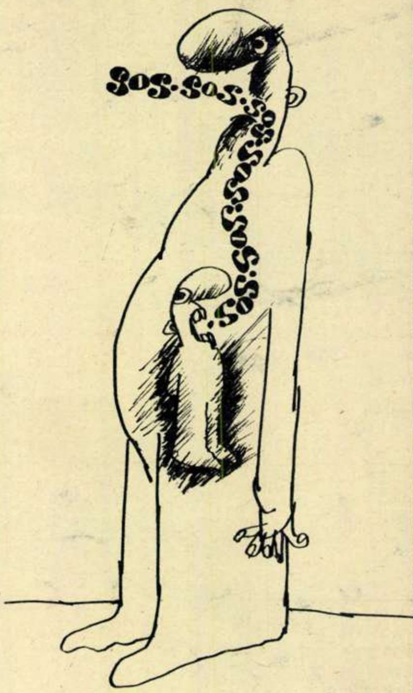

OCTAVIAN COVACI

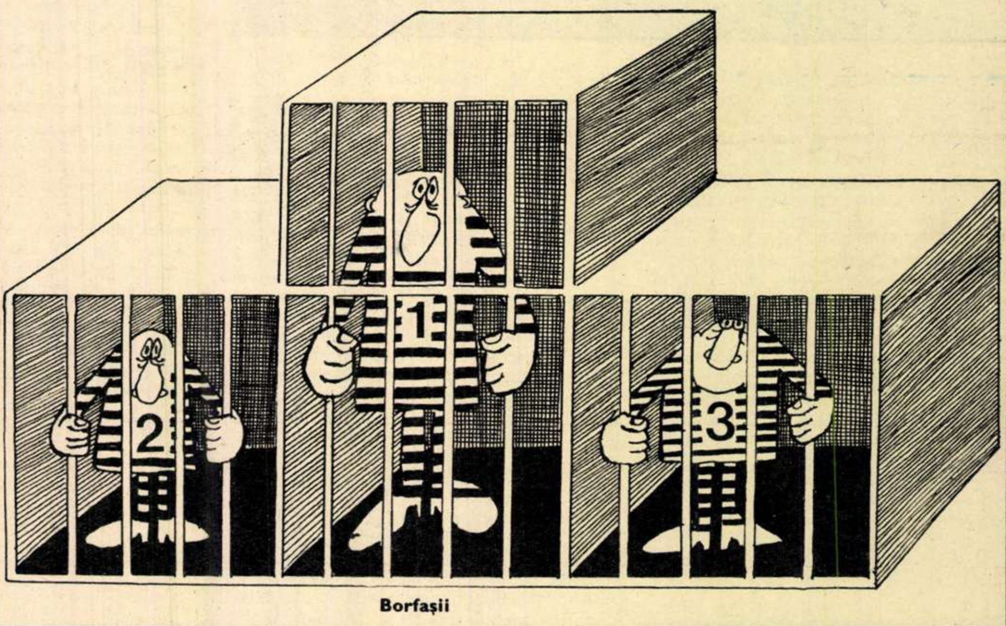

Borfașii

PETRE BOTEZATU

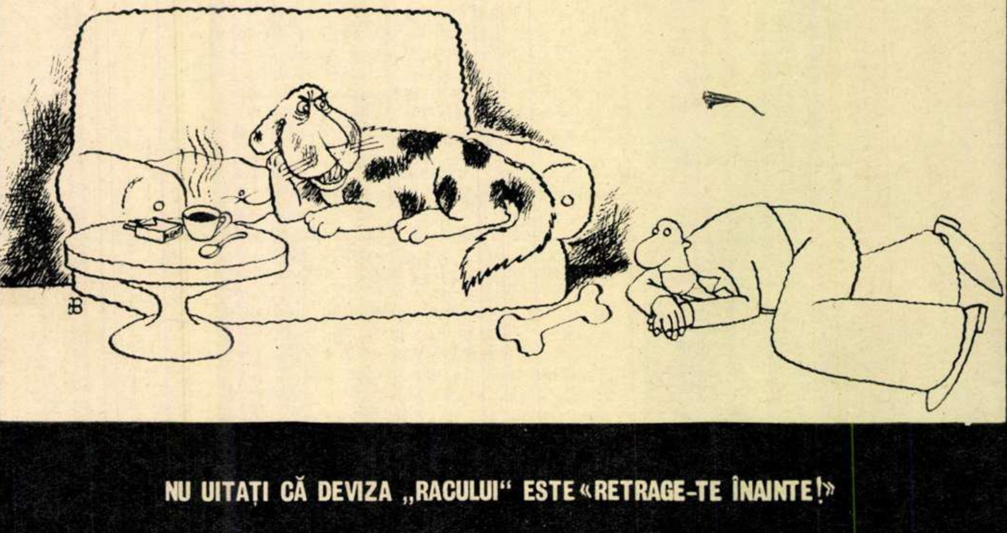

NU UITAȚI CĂ DEVIZA „RACULUI" ESTE «RETRAGE-TE ÎNAINTE!»

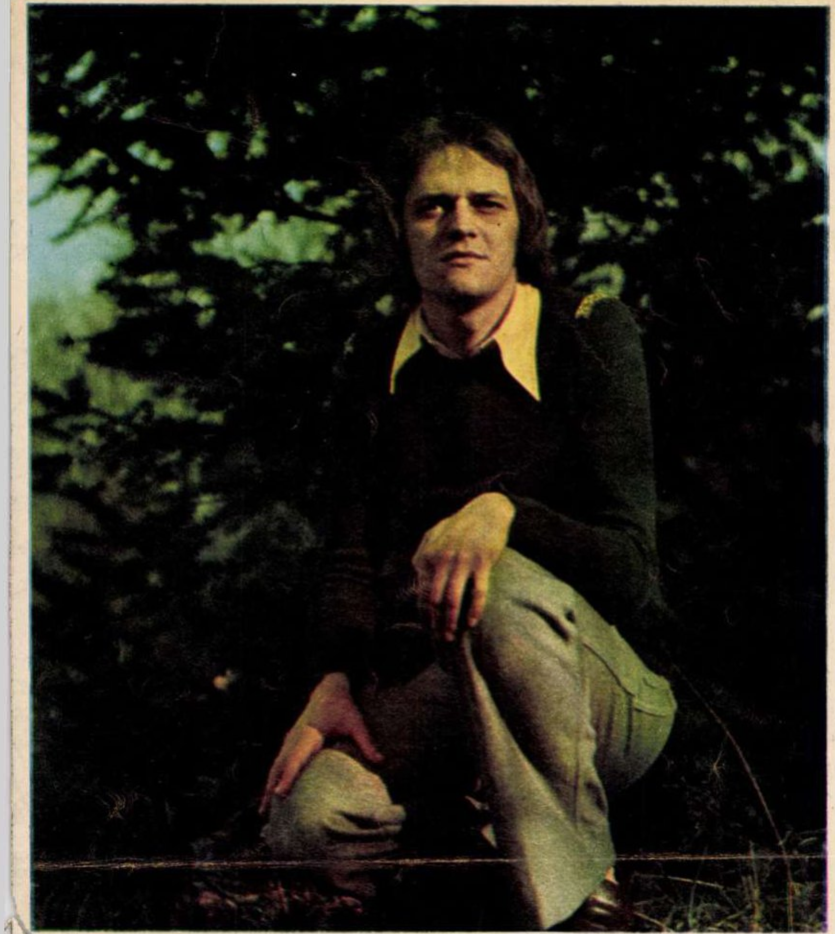

cine este mircea vintilă, ce face și ce vrea el

Cu ani în urmă, să tot fie vreo cinci, cînd încă la noi mai mișunau puzderii de formații «beat», cînd la Student-clubul bucureștean nu știai cum să te împarți între un «Coral», un «Mondial» sau un «Olimpic», Mircea Vintilă își căuta oameni pentru a încropi un grup al său. În care, bineînțeles, el să fie solist vocal. Întîmplător, mă aflam printre cei împreună cu care el dorea să-și facă o trupă. Visele de atunci au rămas însă aproape așa — Mircea Vintilă a cîntat puțină vreme într-un grup și apoi a dispărut undeva în cartierul Cotroceni.

L-am regăsit acum doi ani — la o vizionare pentru prima ediție a «Primăverii baladelor» — cu capul lăsat pe spate, ochii jumătate închiși, bărbia întinsă parcă ostentativ înainte. A cîntat «Lordul John» și «La fereastra spre livadă», cîntece cu care apoi, admis în concurs, a trecut neobservat.

Deși credeam în șansa lui, cînd l-am propus la primul cenaclu nu eram prea sigur de succes. Nici el. Și totuși a început să vină insistent la cenaclu, a început să intre în atmosfera lui, în miezul acela de poezie. Astfel a ajuns ca pe lîngă poeții clasici să-i descopere pe cei contemporani și să le transpună pe muzică unele poezii. Sensibilitatea lui, bine disimulată pînă atunci, ca a oricărui tînăr căruia astăzi îi este jenă să pronunțe cuvîntul romantism, sensibilitatea lui a izbucnit în cîntec. Și din clipa aceea Mircea Vintilă cîntă mereu: la cenaclu, la cluburi, la Sala Palatului, la Polivalentă, la întîlnirile cu prietenii. Nu-și lasă chitara niciodată, de parcă instrumentul acesta ar fi prelungirea gîndurilor sale bune. O vreme a dispărut, s-a dus la Siriu, unde, sînt sigur, a făcut ca Munții Buzăului să audă pentru prima oară uimiți un cîntec despre strada Dr. Lister. S-a întors de acolo cu un formidabil apetit pentru cîntec și scenă.

Universul artistic al lui Mircea Vintilă este altul decît al colegilor lui de muzică folk. Poate tocmai de aceea (nu poate, ci sigur de aceea) este o figură deosebită a muzicii tinere românești. Melodia sa are multă substanță, e originală și simplă.

Cînd cîntă o poezie scrisă de altcineva, fie Eminescu, Șt.O. Iosif, Minulescu, Tudor George, Dorin Tudoran, melodiile sale respiră aerul acelor versuri, transpunînd pe note întocmai esența metaforelor.

Cînd își cîntă propriile texte, Mircea Vintilă este absolut particular. Are, pe lîngă aerul său obișnuit, parcă vocația locurilor comune și a lucrurilor mici de esență caragialescă.

Mircea Vintilă cîntă cu sensibilitate micul său univers, micile sale suferințe sentimentale, cîntă despre Miruna sau despre o «liceană blonda cu un maxi de mătase», și ea locuitoare a străzi Dr. Lister.

Cîntă despre șocul produs de viața citadină asupra unui Constantin venit din Bărăgan la școala profesională («Constantin și Veronica»); cîntă despre micile discuții în care parcă o imaginară statuie a Helenei Rubinstein (obsesia lui lirică!) așteaptă o plapumă obținută în urma unui transfer la IRTA-Galați.

Apăsat parcă de cafeluțele și mînecuțele unei foste birocrații, el se răzbună pe un biet contabil-șef, prin faptele unui cuplu cu șanse de a deveni antologic — Nicuță și Tăligă («Balada contabilului-șef»).

Deși melancolic prin excelență, Mircea Vintilă este dominat aproape involuntar de un umor de care parcă i-e rușine, dîndu-ne uneori cîntece paradoxale, în care melodia de factură lirică se poate lega de un text anecdotic.

Bun observator al străzii și al faptelor ei aparent mărunte, cîntărețul folk Mircea Vintilă va ajunge probabil ziua cînd, descoperindu-se total pe sine, ne va putea cînta propria-i biografie. Condiția e ca această biografie să fie bogată în fapte și demnă de cîntec, în continuare.

GEORGE STANCA ■

top

1. *Republica* (muzică A. Ivanițchi — text Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi. 2. *Glossa* (Ilie Stepan — Mihai Eminescu) — Pro Musica. 3. *Olean II* (Tudor Boroș — Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 4. *Dulce Românie* (M. Vintilă — Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 5. *Cer de baladă* (Petre Magdin) — Dida Drăgan. 6. *Poemul muncii de cu zori* (M. Florian) — Mircea Florian. 7. *Cine a furat luna* (M. Diaconescu) — Mihai Diaconescu. 8. *O, rămîi* (A. Ausch — Mihai Eminescu) — Adriana Ausch. 9. *Mugur de fluier* (Nicolae Covaci — Victor Cârcu) — Pheonix. 10. *Ion Crișmaru* (D. Stănculescu — Octavian Goga) — Doru Stănculescu.

TOP FLACĂRA – TALON NR. 3

noi deziderate vechi

Am pășit într-un an nou. Aruncăm o privire asupra prezentului și ne dăm seama că trebuie să revenim iar și iar asupra unor probleme zadarnic înfățișate.

Cu aceleași optimiste speranțe.

Mă gîndesc, de pildă, la activitatea desfășurată de anumiți cîntăreți profesioniști. Celebri. Atît de cunoscuți încît nu mai este nevoie să le pomenesc numele. Am avut prilejul, în nenumărate rînduri, să ne dăm seama de o anumită concepție greșită pe care acești cîntăreți au început să o promoveze cu tot dinadinsul. Cu încăpățînare, am spune. Ne-am străduit să le atragem atenția privitor la influențele nefaste pe care le-au răspîndit creațiile lor personale, cu infantilele texte melodramatice pe care le-au născocit. Am arătat înrîurirea nefastă pe care scornelile lor o au asupra folclorului. Cu autoproducții de cea mai discutabilă inspirație, acești cîntăreți au început să potopească țara cu descrieri autobiografice aruncînd o falsă lumină asupra adevăratului folclor, a acelui folclor care stă la baza spiritualității unui popor. Pe cine interesează sforăitoarele declarații ale cîntărețului X, care ne cîntă dragostea lui față de cîntecul popular, socotelile personale, numărul fraților, invective sau deșănțate aluzii aduse soției de care s-a despărțit, «problemele» familiale și cîte și mai cîte, zvîrlite în spinarea folclorului. Ne propunem ca pe viitor, în limita pe care spațiul ne permite, să înfățișăm cîteva exemplare din aceste faimoase și hibride scorneli, pe care acești cîntăreți le includ cu tot dinadinsul în programele lor de muzică «populară», în concerte, și care, pînă la urmă, aduc o mare derută, un imens deserviciu cîntecului popular.

Îmi vine în minte o discuție avută cîndva cu un tînăr. Trecuse prin diferite meserii și slujbe, căutînd cu orice chip să se căpătuiască. Fusese desenator tehnic, lăcătuș, șofer și multe altele pînă la vîrsta de 25 de ani. Venise să mă consulte. Spunea că «simte în el» flacăra sacră a creației, nevoia impetuoasă de a se realiza. «Pot cu ușurință să compun». «Ce anume?», îl întreb. «Păi, pot să fac cîntece, aș putea scrie poezii, pot să joc și teatru, aș putea face și pictură, dar cu aia nu se cîștigă». Spre a mă convinge, a început să-mi cînte o melodie populară «făcută de el», pe un text așijderea.

În așa-zisul său cîntec, socotit de el «popular», descria, în metrică populară, cum s-a născut, a cîta odraslă a părinților era, comunica dragostea nespusă față de satul său (în care nu mai pășise de cînd l-a părăsit), iubirea nețărmurită față de părinții săi (de care nu știa dacă mai trăiesc) și multe și mărunte privitoare la micuța căsuță și orătăniile din preajma ei după care, pasămite, jinduia de dor și amor. Cînd am căutat să-i arăt, cu mănuși, cît de lipsite de inspirație și interes sînt creațiile sale, s-a supărat foc, gîndind că-l persecut, dintr-o invidie ușor de înțeles. L-am întrebat ce l-a determinat să se îndrepte către «arte» și mi-a răspuns că «așa se cîștigă mult mai ușor» și că s-a săturat să muncească în fabrică, dorind să devină și el celebru ca X și Y, să acorde autografe ș.a.m.d. Supărat peste măsură că nu-i deschid calea spre glorie, a hotărît: «Atunci fac un roman, o descurc eu și tot ajung bogat și celebru».

N-aș fi povestit această întîmplare dacă ar reprezenta un fapt izolat. Unii dintre cîntăreții noștri de «muzică populară» (ce și-or închipui ei că înseamnă asta?) au lansat moda... Din păcate, această «modă» prinde și la cei de care depind destinele difuzării cîntecului popular și care, pesemne, nu își dau seama de răspunderea ce le revine.

Și, cum ne-am putut da seama, transpuse pe peliculă de un numeros personal tehnic, cîntecele acestea devin adevărate scene familiale în care cîntărețul apare înconjurat de familie, de cățel și purcel. Uneori ne punem întrebarea: ce îi determină pe cei ce hotărăsc asemenea spectacole? Le plac într-adevăr? Atunci este nespus de trist și grav, căci, dovedind totală lipsă de discernămînt, în dorința de a promova adevăratul cîntec popular, nu fac decît să strice, deoarece exemplele acestea sînt urmate cu o repeziciune uimitoare. Sînt imitate, influențînd de multe ori și pe cei ce îndeplinesc munci de răspundere la ansamblurile de amatori, formațiile sindicale etc.

Și marele Constantin Tănase întrebuința anumite melodii cu «iz popular» în celebrele sale cuplete. Deși l-am cunoscut bine, nu știu să fi revendicat vreodată titlul «de promovator» al folclorului. Melodiile popularizate în revistele «Cărăbușului» nu formau preocupările folcloriștilor, ele făceau parte din cu totul altă categorie, și, în nici un caz, nu dăunau menținerii cîntecului popular. Este adevărat că aceste melodii s-au «popularizat», ceea ce este cu totul altceva. Tot astfel cum s-au «popularizat» romanțele, care nu au nimic comun cu folclorul.

Iată însă alt fenomen, asupra căruia ar trebui gîndit cu mai multă seriozitate. Unii dintre cîntăreții de folclor, «cu atestat», au început să creeze confuzii, strecurînd melodiile revistelor de odinioară și romanțele din patrimoniul folclorului. Amestecul de cîntec popular autentic cu romanțe, cu așa-numitele «cîntece de pahar», mărește haosul.

De nu se va pune capăt acestor regretabile practici care au intrat în «moda zilei», autenticul folclor, pe care toți îl doresc pus la loc de cinste, va fi din ce în ce mai gîtuit.

Poate s-ar merita o mai adîncă analiză a acestei tendințe prin care cîntăreții de muzică populară se vor cîntăreți de romanțe (socotindu-se, sărmanii, în acest fel, protăpiți pe o scară superioară), iar ceilalți cîntăreți, de muzică ușoară, de pildă, caută a excela în execuția muzicii populare.

Se iau prea ușor lucrurile și se creează, în felul acesta, o harababură care cu greu va putea fi descurcată.

Fie ca anul 1975 să aducă înțelepciunea cuvenită celor în puterea cărora revine îndrumarea folclorului.

Să-l ferească de năpastă!

*

Să nu fim înțeleși greșit. Nimeni nu poate fi împiedicat să cînte ce crede că-l avantajează. Dacă găsește podium și auditoriu.

Cerem însă cu tot dinadinsul ca nici podiumul pe care se produc aceste «experimente» să nu fie oficial.

Sîntem împotriva unui sacrilegiu ce s-ar săvîrși împotriva esenței însăși a spiritualității românești. **HARI BRAUNER** ■

P.S. Cu cîtă bucurie comunicăm următorul fapt: oficialitățile timișorene au intervenit de curînd cu eficiență în repertoriul unor cîntăreți cu prilejul unui însemnat turneu.

sensibili și responsabili

Fără îndoială e mai puțin dificil să vorbesc astăzi despre muzica tînără decît ar fi fost, să zicem, în urmă cu patru sau cinci ani. Mă gîndesc desigur la evoluția pe care această muzică o înregistrează în ultimul timp fără a exclude aici nici procesul ei de maturizare, din ce în ce mai evident, și nici primejdiile ce o întîmpină. Asist la procesul ei de cristalizare dincolo de meandrele pe care fiecare reprezentant al ei le parcurge inerent. Pentru că muzica tînără este o muzică prin care ne reprezentăm, o muzică reprezentativă chiar și în delicata sudură a muzicii cu poezia sau a poeziei cu muzica. Acest drum se parcurge indiferent de sensul traiectoriei ce combină elementele în realizarea unei stări emoționale specifice. Muzica tînără este o muzică militantă al cărei mesaj se degajă spontan din însăși starea pe care o creează. Și în acest sens, fiecare interpretare dobîndește valoare în sine. Muzica tînără este, apoi, și o muzică îndrăzneață nu numai prin caracterul ei militant, dar și prin natura stărilor pe care le promovează. Contopirea textului (aș spune a poeziei) trebuie să devină perfectă, ca unică garanție a autenticității mesajului. Iar de aici, o compartimentare a muzicii tinere în muzică folk sau pop devine neadecvată și uneori riscantă. Pentru că muzica tînără este în mod esențial o muzică românească împreună cu întreg coeficientul de personalitate pe care îl degajă. Probabil că aici se creează delicata situație în care o compoziție (și sînt destule) deși aparent sinceră este neconvingătoare. Nu știu foarte bine, dar pot bănui în ce măsură muzica tînără bună îl solicită pe spectatorul ei.

Pot spune, în schimb, în ce măsură ea reclamă existența autorului ei în cristalizarea expresiei poetice, în realizarea compoziției ca unitate, în evitarea atît a complicațiilor inutile și pseudointelectualiste, cît și a celor de un sentimentalism vulgar. Au apărut mulți cîntăreți de folk în ultima perioadă, și e foarte bine așa, dar ar fi infinit mai bine dacă toți ar realiza responsabilitatea lor față de această muzică, devenind mai exigenți cu propriile compoziții. Este evident că muzica tînără trebuie să fie proprie unei sensibilități tinere, chiar și este dealtfel, dar un proces riguros de selecționare a muzicii promovate mi se pare iminent în această avalanșă de noi reprezentanți. Desigur că nu există limite de încadrare și dincolo de sensul general al tinerei muzici, fiecare din cîntăreți realizează o schimbare proprie.

Odată cu procesul ei de maturizare, muzica tînără devine tot mai autentică și proprie unei sensibilități românești, realizează acordul cu sensibilitatea tinerilor de pretutindeni.

MARCELA SAFTIUC ■

LA O NOAPTE DUPĂ VICTORIE

Cei mai buni handbaliști ai lumii — handbaliștii români — din nou în vizită la «flacăra»

Ioan Kunst - Ghermănescu, președintele F.R. handbal

antrenorul Nicolae Nedef

Adrian Păunescu: La o noapte după victorie, aerul solemn a început să dispară. Pericolul pe care vi l-am semnalat atunci cînd ați fost în redacția noastră prima oară (n.r. — după titlul cîștigat la C.M. din R.D. Germană), că o să începem să ne obișnuim cu victoriile dumneavoastră, există și se mărește. Dacă fotbalul românesc ar ajunge pe locul zece în ierarhia mondială ar fi sărbătoare, iar dacă handbalul ar ajunge numai pe locul doi, ar fi o catastrofă. E foarte firesc ca unor oameni să le crească și pretențiile, însă e într-adevăr extraordinar că dumneavoastră, după atîtea victorii, ați reușit să mai aveți una răsunătoare, într-un turneu care nu e deloc simplu.

Redacția noastră vă iubește în mod declarat și la bine,și la rău. Noi sperăm să nu apucăm, în legislația noastră existențială, prilejul de a vă consola pentru un pas înapoi, dar știm că toate astea sînt firești, Nu sîntem singuri pe lume,și chiar dacă am fi singuri, în lupta dintre noi și noi înșine tot trebuie să învingă ori noi, ori noi înșine. E firesc ca în viitor să se petreacă schimbări în ierarhia mondială. Dorim din tot sufletul să fiți mereu în frunte. Dar înainte de a face planuri de viitor, să facem planuri pentru prezent și să vă felicităm din toată inima pentru victoria dumneavoastră în acest rugbi cu mîna care e handbalul, în această bătălie de multe ori fizică, dar întotdeauna de tensiune morală, pentru această victorie pe care dumneavoastră o obțineți ca într-o programare. Dorința unei întregi atmosfere sportive, a unei întregi populații care vă iubește a fost îndeplinită și aș vrea să vă întreb și să discutăm ca între prieteni, să ne spuneți și nouă cum e posibil ca handbalul nostru să fie învingător în continuare? Și nu închei această introducere înainte de a semnala, firește, și de a da eu un răspuns la întrebarea aceasta: marele aport al tehnicienilor noștri. Se poate spune cu adevărat că e un răspuns. Dar trebuie să mai fie ceva. Poate fi cineva un șofer excepțional, dar dacă nu are mașină bună pe care să meargă nu poate realiza nimic. Deci, care este secretul acestei armonii de realizări care a dus la cîștigarea unui nou titlu suprem pentru echipa României, de către o selecționată a României, care este elementul în plus față de celelalte echipe? Între noi și jucătorii sovietici, aseară, n-a fost numai un gol, ci o victorie. E o aritmetică mai complicată. Noi am fost învingătorii.

Deci între întîmplări și întîmplări este acest spațiu în care dumneavoastră mergeți ca niște ceasornice. M-am mai gîndit aseară la cîtă birocrație există la noi dacă nu s-a aflat la clubul «Steaua» că fotbalistul Sameș a jucat la 20 de ore după o întindere după ce a fost tratat cu Boicil, dacă nu se știa că la «Universitatea»-Craiova și la «Steaua» se ajută refacerea jucătorilor cu Boicil, medicament care nu s-a folosit pentru Birtalan — handbalist la Steaua. L-am văzut pe Birtalan sărind crispat de durere. Era bine că Birtalan a fost în echipă în această situație?

Dar, cum spunea un poet american, «tot ce s-a întîmplat trebuia să se întîmple».

Antrenorul Nicolae Nedef: Noi știam că Birtalan nu va avea, în joc, un aport deosebit, dar credem că prezența lui pentru colegi a fost însemnată, Birtalan era — fizic — acolo și prezența lui a însemnat implicit o angajare mult mai mare a celorlalți.

Birtalan: Noi avem o echipă în care nu se pune problema unui singur jucător. De exemplu, lipsa mea dintr-o echipă a României nu se face atît de simțită, fiindcă sînt jucători atît de buni, încît, de exemplu, Kicsid, despre care se spunea că nu poate să dea multe goluri, a dat 8. Radu Voina, la fel, este un marcator de temut. Avem jucători de o valoare ridicată, care pot să dea goluri oricînd și în orice situație.

Eugen Trofin: Noi, în cazul acesta, așa am gîndit. Că prezența ta acolo, Birtalan, le va da avînt celorlalți, le va spori curajul. Îi cunosc bine pe băieți de ani de zile. Birtalan a reprezentat aseară pentru echipa României un doping psihologic. Prezența lui Birtalan i-a paralizat în bună măsură pe jucătorii sovietici, pentru că în două victorii repurtate la Moscova Birtalan a înscris numai el 12 goluri. Faptul că el a dat primul gol a dezlănțuit restul echipei.

Adrian Păunescu: Aceasta e problema personalității și problema colectivității. Vreau să vă întreb pe ceilalți, care sînteți personalități foarte puternice și mari jucători, care sînt resursele morale, de unde pînă unde tot bateți dumneavoastră? Ați plecat dintr-un sat, dintr-un oraș, aveți necazuri, aveți fiecare cîte o problemă umană normală, sînteți oameni cu destine normale și deodată vă apucați de handbal și bateți continuu și duceți de ani de zile o ștafetă.

Kicsid: De cîte ori ajungem în situația să intrăm în competiție, nu putem accepta ca altă echipă să fie înaintea noastră. Poate și datorită ștafetei preluate de la colegii noștri. Eu cel puțin nu pot să accept ca vreo echipă, cum este aceea a Iugoslaviei, una din marile noastre rivale, să fie înaintea noastră.

Adrian Păunescu: Ați căpătat o psihologie a locului întîi.

Kicsid: Cînd ne-a bătut ultima oară echipa R.D. Germane, n-am fost luați la rost în ședință, dar n-am fost deloc bucuroși pentru că nu ne-au certat. Fiecare a ieșit cu zîmbetul pe buze, dar aveam o durere în suflet. Vă asigur însă că în prima întîlnire între R.D.G. și România, indiferent unde se va juca, victoria va fi a noastră!

Voina: Vă pot spune că din punctul de vedere al dotării fizice sîntem inferiori unora dintre adversarii noștri și dumneavoastră, din tribune, v-ați putut da seama de asta. Și față de jucătorii sovietici, și față de cei iugoslavi, noi eram mai plăpînzi. Cu toate astea, noi, care sîntem mai plăpînzi, am învins, deoarece, cred eu, sîntem moralicește mai tari ca alții.

Adrian Păunescu: Care e cheia acestui succes? Care sînt adevăratele valori din acest turneu?

Voina: După părerea mea, primele trei locuri — România, U.R.S.S., Polonia — sînt foarte juste.

Adrian Păunescu: Am văzut un lucru care m-a bucurat mult: din nou handbal artistic, cu angajări la semicerc, cu treceri de pe o extremă pe alta. M-a bucurat foarte mult. A fost în intenția dumneavoastră să jucați chiar așa? În ultima vreme nu s-a mai preocupat nimeni de frumusețea, de spectacolul jocului.

Nicolae Nedef: În general, programul competițional vizează ca echipa noastră să întîlnească echipe foarte bune. Or, la meciurile în care ești angajat încerci în primul rînd să obții victoria, după aceea te preocupi și de latura spectacolului handbalistic. Noi izbutim să marcăm goluri și din asemenea situații spectaculoase, cum reușește, de exemplu, Mircea Ștef. Sigur că noi trebuie să îndeplinim ambele obiective — eficiență și spectacol — pentru că sportul are nevoie de aceia care îl susțin și ne-am bucurat că din acest punct de vedere Campionatul mondial universitar a depășit toate așteptările. Apreciez că handbalul și-a făcut datoria și trebuie să fim bucuroși.

Președintele F.R. de handbal, **Ioan Kunst-Ghermănescu:** Ați întrebat de ce revenim mereu în frunte. Cineva îmi spunea odată: prost merge handbalul! Și eram pe locul 3. Atunci am făcut, ca în orice activitate, un grafic unde nu mi-au trebuit decît 5 linii: pe linia întîi obținuserăm 7 bucăți — adică 7 locuri 1 — pe a doua 2, pe a treia 2; printre ele am adăugat niște cupe ale campionilor europeni, cupe ale campionatelor mondiale de tineret și la fete. Celelalte mari turnee din țară și de peste hotare nu am mai avut unde să le trec, pentru că se umpluse prima linie. Eu cred că putem să vorbim cu certitudine despre ceea ce se cheamă un sistem destul de bine conturat în handbalul nostru, despre o școală de handbal.

Adrian Păunescu: În ce constau caracteristicile ei?

Ioan **Kunst-Ghermănescu:** Prin școală, eu văd un stil de joc propriu, dar văd și organizarea federației, administrația.

Adrian Păunescu: Și este organizarea la nivelul handbalului?

Ioan Kunst-Ghermănescu: Da, avem o rețea organizatorică foarte bună. Ea susține apariția elementelor valoroase. Deși sîntem încă nemulțumiți de sistemul de descoperire a valorilor, care e încă perfectibil. Majoritatea jucătorilor noștri sînt absolvenți ai liceelor cu profil sportiv și ai școlilor sportive.

Trofin: La un moment dat era în teren fosta echipă «Universitatea».

Adrian Păunescu: Am văzut că «Universitatea»-Cluj a bătut toate echipele din seria sa.

Ioan Kunst-Ghermănescu: Datorită și felului cum au jucat adversarii cu clujenii...

Adrian Păunescu: Dar băieții aceia nu sînt buni?

Eugen Trofin: Ba da. Bota, de pildă, este un jucător de reală valoare. El însă n-a fost selecționat datorită unor greutăți pe care ni le-a făcut în pregătire. Era în mare luptă cu Werner Stöckl, izbutise să intre în echipa națională înaintea lui, dar e un tip dificil.

Adrian Păunescu: Spuneați, ieri, că s-a simțit lipsa lui Licu. Dar Bota n-ar fi putut juca în locul lui?

Eugen Trofin: În apărare, nu.

Ioan Kunst-Ghermănescu: Noi am susținut propunerea tovarășului Trofin, l-am lăsat afară pe Bota care e încă neformat în unele privințe. Sînt însă sigur că clujeanul își mușcă acum mîinile. Dar e și un mijloc de a-l atrage. Dacă vrea să muncească în legea noastră handbalistică, este binevenit. Noi ne-am format împreună cam de un sfert de secol de muncă, cam aceiași oameni am muncit, am fost colegi de facultate, am învățat împreună, am fost extrem de exigenți cu noi înșine. La finala din R.D.G., de pildă, am fost nemulțumit de Nedef că n-a lăsat hățurile, nepermițînd jucătorilor atacuri în trombă, în moriscă. Dar el mi-a zis: sîntem campioni mondiali? — Da. Și nu ești mulțumit? — Ba sînt foarte mulțumit.

Eugen Trofin: La C.M. de la Paris am avut o discuție foarte aprinsă. Eram campioni mondiali și tovarășul Kunst ne tot critica după finală...

Nicolae Nedef: E o nemulțumire permanentă față de ceea ce am obținut. Cu băieții nu discutăm întotdeauna așa, ca astăzi, cu pepsi și cafea. Între noi relațiile sînt uneori încordate, pentru că sînt relații de muncă în care noi cerem și ei trebuie să facă. Și să faci nu e ușor! Trebuie să suporte niște sacrificii, pe care noi le înțelegem, dar pe care trebuie să le cerem. Le punem mereu în față acest obiectiv: locul întîi! Uneori este obsedant. E o mare încărcare psihologică.

Adrian Păunescu: Sigur, cînd n-ai alți adversari să te pună în dificultate, soluția este să-ți creezi tu o stare de autonemulțumire, un adversar.

Eugen Trofin: Uitați și aseară. Am cîștigat aseară, dar nu după sufletul meu. Eu visam altceva.

Voina: La Iași am cîștigat cu Franța cu 30–9, deci cu o diferență de 21 de goluri, iar în ședință ni s-a spus că am jucat prost. Cîteodată jucăm foarte bine, cîștigăm foarte greu, cu un gol diferență, dar e mare bucurie.

Adrian Păunescu: Ce se înțelege prin joc bun?

Eugen Trofin: Să nu facem greșeli.

Birtalan: Din 10 șuturi la poartă, 8–9 să fie goluri. Să dăm goluri din faze bune, cursive, nu atunci cînd fac greșeli adversarii.

Adrian Păunescu: Dar e un merit să-l obligi pe adversar să facă greșeli. Ceea ce am văzut la națională, și aici nu, e jocul la intercepție.

Eugen Trofin: E riscant. La națională, Gațu are o capacitate de anticipație extraordinar de mare. În echipa aceasta n-am avut un acroșor care să marcheze om la om.

Ioan Kunst-Ghermănescu: Să vă spun altceva. La federație avem un secretar general din 1950, nu l-a dat nimeni jos de pe post pentru că au venit performanțele și omul muncește la administrație excepțional. Îl cheamă Grigorescu. I-a trimis lui Nedef, cu care stă în același birou, o hîrtie — cu număr de înregistrare — cu sarcini pe puncte, pe multe puncte...

Adrian Păunescu: Poate primi premiul de birocrație pe Europa, cel puțin. După ce face tot ce face, Nedef mai primește hîrtii cu indicații... Se întîmplă de multe ori că, luați cu treburile, uităm tocmai esențialul, că ați luat campionatul.

Ioan Kunst-Ghermănescu: Jucătorii noștri provin de la diferite cluburi, dar cluburile la noi au înțeles că trebuie să se subordoneze intereselor generale. S-au adunat conducerile cluburilor «Universitatea», «Steaua», «Dinamo» și antrenorii au consimțit să-și subordoneze întregul program de activitate obiectivelor pe care le-am avut în acest an. Campionatul acesta universitar a fost apreciat ca obiectivul numărul 1, Cupa campionilor — obiectivul numărul 2, care acum devine obiectivul numărul 1, totul fiind subordonat participării la mondiale și la J.O. În felul acesta, deși pe plan intern există și la noi concurență, emulație, fricțiuni și chiar jocuri de culise, neînțelegeri, cu toate acestea oamenii demonstrează multă înțelegere și arată că sînt buni atunci cînd e vorba de un interes major, național. Ceea ce la alte ramuri de sport nu prea se simte.

Nicolae Nedef: Lucrurile acestea reflectă însă un mod de organizare a activității. Ați văzut programul, avem, de pe acum, o întîlnire programată în 14 mai 1976. Noi cînd ne apucăm azi, mîine, de treabă, știm ce trebuie să facem. Avem o perspectivă și lucrăm pe baza unor date clare.

Adrian Păunescu: Care au fost cei mai buni jucători ai noștri?

Ioan Kunst-Ghermănescu: Echipa.

dr. Gheorghe Mănescu și Birtalan

Stöckl

Voina

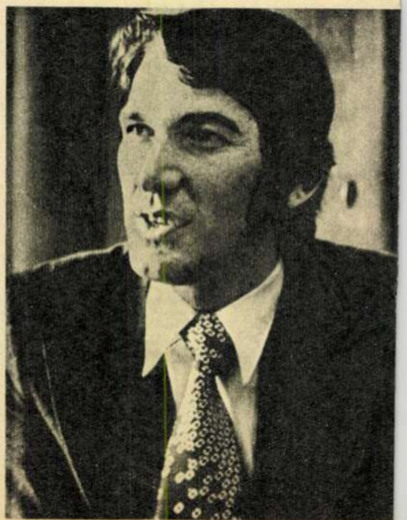

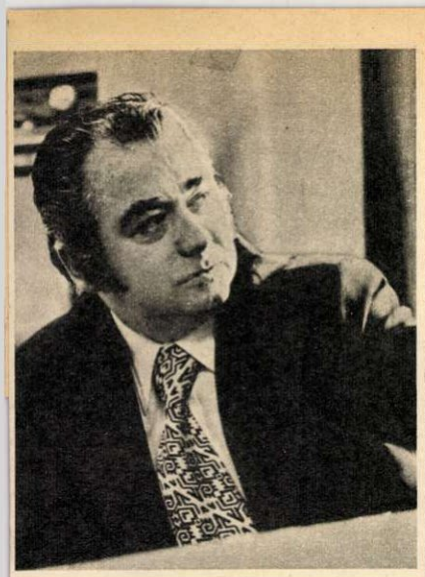

antrenorul Eugen Trofin

Kicsid: Radu Voina a fost cel mai constant.

Birtalan: Radu Voina, Kicsid, Orban, care a apărat mai bine în meciul cu Iugoslavia, dar și ieri a fost bun.

Orban: Finala a fost meciul cel mai greu pentru mine; am fost foarte emoționat. Acum sînt foarte fericit și trebuie să mulțumesc antrenorilor care mi-au insuflat încredere, m-au liniștit.

Adrian Păunescu: Ce-ți spuneau?

Orban: Luptă!

Adrian Păunescu: Care a fost momentul cel mai greu aseară?

Orban: Cînd eram conduși cu 4—2.

Voina: Atunci a apărat cîteva mingi, tocmai în acest moment-cheie.

Drăgăniță: Cînd am fost conduși, Fane a scos două mingi foarte importante pentru noi.

Adrian Păunescu: Care sînt cei mai buni jucători români ai turneului?

Stöckl: Radu Voina. A avut constanță. A avut acel meci cu polonezii cînd ne-a salvat.

Adrian Păunescu: Ce reprezintă el pentru echipă? Un Gațu?

Stöckl: Este cel mai complet, este foarte complex. Cînd Birtalan s-a accidentat, a venit el și a dat gol.

Birtalan: Este cel mai complet jucător. Poate fi folosit pe orice post.

Kicsid: El este și un tip de realizator, joacă și pentru el și pentru alții.

Adrian Păunescu: Cum te înțelegi, Voina, cu Gațu?

Voina: Foarte bine, sîntem prieteni.

Eugen Trofin: Prezența lui Penu l-a pus pînă acum pe Orban în imposibilitatea de a se valorifica. Are deja 26 de ani. Noi ne bucurăm că acum a izbutit să capete încredere și să demonstreze valoarea lui.

Orban: Radu Voina a fost cel mai bun.

Adrian Păunescu: Cîți ani ai, Radu Voina?

Voina: 24.

Kicsid: Într-un fel, accidentarea lui Birtalan ne-a ajutat, pentru că a intrat o frică în noi. Cînd el este sănătos și în formă, eu sînt liniștit și handicapat. Cînd știu că el poate să dea gol, sînt liniștit și reținut și nu numai eu, toată echipa zice că dă gol Birtalan.

Stöckl: Neavîndu-l în teren pe Birtalan, fiecare s-a gîndit că trebuie să facem noi mai mult.

Eugen Trofin: Înaintea meciului cu Iugoslavia l-am dezbrăcat pe Birtalan să se mai sperie adversarul. Numai văzîndu-l, s-a speriat.

Adrian Păunescu: Vreau să încheiem rugîndu-vă să contați pe prietenia și pe sprijinul nostru și acum, la bine, și la rău. Repet asta pentru că sînt convins că nu se poate trăi numai din victorii. Nu spun că trebuie să căutăm înfrîngerile. E însă omenesc să fie așa.

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Orban

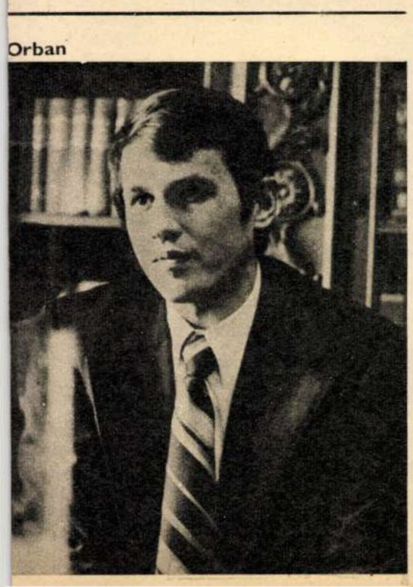

GONIND PRIN CEAȚĂ ÎN SCHIMBUL TREI

(Urmare din pag. 17)

ridicarea traseului denivelat al tramvaielor 17, 12 și 7. Iată-i în ordinea alfabetică (aproape înghesuiți unii într-alții de frig) pe acești montori de linie pe care nu-i bagă aproape nimeni în seamă: Florea Albu, Ilie Barbu, Nicolae Bălan, Dumitru Bălane, Ion Căciulan, Gheorghe Gogoț... Hardughia aceasta imensă cu numărul 31—B—8043 se numește autoturn. Înaintează greoi pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej ridicînd, la comandă, o întreagă schelărie pe care se cațără electricienii Emil Tecla și Constantin Năsturică pentru a schimba în întregime, pe o porțiune de 65 de metri, cablul uzat al troleibuzelor 90, 92, 84, 85. Și e afară acum un frig care amintește o expediție în apropierea Polului Nord. Anonimii aceștia, despre care se spune de obicei «anonimii noștri de toate zilele», sînt mult mai îndepărtați de atenția noastră, oricît de distributivă ar fi în cotidian, pentru că ei își desfășoară munca la înaltă tensiune și în plină noapte, deasupra trecătorilor întîrziați cu gulerele paltoanelor ridicate și cu ochii în pămînt, deasupra limuzinelor cu farurile pîlpîind în ceață și demarînd la intersecții uneori anapoda, deasupra balcoanelor unde, din păcate, nu au mai rămas nici un Romeo și nici o Julietă dispuși să-și facă declarații de dragoste la minus nu știu cîte grade. Ceea ce nu înseamnă însă că noaptea nu rămîne timpul cel mai deplin al iubirilor, cînd trupurile îndrăgostiților îngheață pe sub porțile de pe strada Silfidelor sau Rozelor, pe sub pomii dantelați de chiciură din preajma căminelor studențești de la complexul Grozăvești, de pe băncile friguroase și, doamne, dureroase ale parcurilor din fața Operei sau din Cișmigiu, și se simt atrase ca emisferele de Magdeburg... E ora 1 și 12 minute și la maternitatea Giulești izbucnește în lume «Alexandru Pruncu, fiul lui Ioan și Elisabeta Pruncu, în greutate de 3 200 gr. și 50 cm. înălțime». Asistenta de gardă bate la mașină imperturbabilă, absentă, datele nou născutului, în timp ce la «Cantacuzino» moare o femeie tînără, muncitoare la o întreprindere din București, datorită unei hemoragii provocate de un avort forțat...

Desigur, unii m-ar putea învinui de cinism urmărindu-ne în această cursă contracronometru pe străzile suspendate în ceață ale Bucureștiului și descinzînd tocmai după această veste în laboratoarele modeste ale unei întreprinderi («Miraj») de șampoane, farduri și balsamuri din recuzita de oglindă a femeilor pe care continuăm mereu și mereu să le iubim. E de-a dreptul impresionant să afli prin cîte procese savante se prepară șampoanele Miraj și Extra pentru păr gras, pentru păr uscat, pentru păr degradat, cu ou, cu mușețel, cu lanolină, cu lapte etc. amintind miresmele grădinilor japoneze. Puțini știu probabil că toate aceste balsamuri se prepară sub îndrumarea de maistru al deliciilor olfactive și al dresurilor cosmetice Constantin Dumitrescu.

Și în timp ce Ioan Pruncu, beat de fericire că i-a născut soția, urcă în liftul blocului său din Balta Albă și apasă pe butoanele de sus cu senzația că se catapultează în spațiul cosmic, de pe calea undelor ne parvine altă știre: «cei trei membri ai echipajului american care va participa în acest an la misiunea comună cu un grup de cosmonauți sovietici au efectuat un test al sistemelor de bord ale navei «Apollo», la altitudinea simulată de 73 300 m. Experimentul a durat 9 ore». Și noi uneori ne plîngem de ceață! Urmează apoi la radio un program de blues-uri...

Solicit o convorbire, de la un telefon public, cu 03. Îmi răspunde o femeie amabilă,cu un glas cald, învăluitor. Refuză să-și declare identitatea. Ca și pe a colegei de la receptoarele informațiilor de noapte. Dar îmi mărturisește că au numerele 84 și 23! In sfîrșit, adresa căutată de noi (după nenumărate bancuri proaste strecurate de indivizi numeroși care simt nevoia să încerce nervii telefonistelor de serviciu și întreabă, de pildă, «care e diferența dintre mersul trenurilor și mersul stelelor»?,) este str. Ostrov, nr. 3, telefon 23 57 74.

Și iată-ne pe fluxul tehnologic al Uzinelor «Autobuzul», străbătînd halele de mecanică încărcate de zgomotele obsedante ale strungurilor. Zeci, poate sute de strunguri la care lucrează extraordinar de mulți tineri ne dau impresia că ne aflăm undeva, pe o arteră supracirculată, unde muncitorii de la drumuri și poduri intră cu pichamerele în asfalt. Din mîinile tinerilor meșteri ies piese mici, suple, piese delicate fără de care microbuzele sau autobuzele «ROMAN» ar fi bune de pe acum de cimitirele de mașini ale secolului. Și în acest fabulos concert de muzică concretă executată la strunguri, freze și borhwerk-uri, unde cel mai vîrstnic lucrător din schimbul de noapte are 25 de ani, o soție la Electronica, o fetiță de 4 luni și se numește Gheorghe Munteanu — cunoscut acordor și reglor (nu de piane) de aparate, mai «cîntă» tot felul de șuruburi, piulite, axe etc. Ilie Grăjdan, Adrian Stan, Dan Matei, Vasile Mican și Nicolae Sandu punctau simultan, cu flux incandescent, aripile de metal ale carcaselor de autoutilitare cu o viteză care ar putea pune pe gînduri chiar echipa noastră națională de scrimă. Și, în sfîrșit, jeturile de scîntei lăsate în urma lor sfidau pentru a nu știu cîta oară ceața de afară și chiar telescoapele observatoarelor astronomice care n-au putut prinde niciodată o imagine mai clară a cometei Kohoutek de anul trecut.

Dar adevăratele focuri, adevăratele vetre de ardere continuă aveam să le redescoperim, în noaptea noastră de veghe și de goană în zigzag prin orașul răsturnat de acum temeinic în somn, la Uzinele «Vulcan». Ciudat cum, folosind mereu firma acestei întreprinderi în limbajul rapoartelor și articolelor de ziar, am pierdut acoperirea reală a cuvîntului, expresia lui naturală care amintește sau trebuie să amintească erupțiile Etnei, Vezuviului, ale exploziilor de magmă din Borneo și Sumatra... Realitatea e că în cuptoarele electrice din halele Uzinei «Vulcan» unde se elaborează șarje de oțel și de fontă de o finețe ce simulează preparatele farmaceutice, am simțit că ora 3 dimineața e foarte aproape de soare, foarte aproape de răsăritul soarelui. În hala prin care podurile rulante alunecă asemenea unor Boeing-uri peste un aeroport cu piste de beton, unde bărbați precum Constantin Bărbulescu, Nicolae Becicai, Marin Chesaru, Ilie Troacă Vasile Ieremia toarnă forme de pămînt ca sculpturile cubiste, de o perfectă funcționalitate și exemplară linie estetică, se nasc piese pentru mașini de toate calibrele. Oțelul preparat de Ilie Cercel, Badea Tîrnă, Gheorghe Oprescu, Dumitru Rășcioagă și Gheorghe Nedelcu, depoluat de cea mai mică bulă de hidrogen, fără nici un gol de aer sau pulbere de zgură, se transformă, de pildă, în piese pentru pompele de extracție a petrolului, piese pentru podurile rulante, piese pentru mașini electrice rotative sau, pur și simplu, în traverse dansante pentru vagoanele de cale ferată!

Tulburători mi s-au părut aici, la Vulcan, în căldura aproape toridă a cuptoarelor, în vacarmul derutant al utilajelor manevrate rapid, greierii aceia trubaduri care se auzeau cînd și cînd în momente surprinzătoare de liniște și pe care oamenii îi iubesc ca pe niște lăutari rămași ca și ei în schimb de noapte.

Dar, fără îndoială, la ora primelor semne de lumină prin ceața devenită lăptoasă a nopții, focurile nestinse ale cuptoarelor unde se face pîinea albă de la Titan, au pus aproape capăt foamei noastre de drum, grabei noastre patetice. Am mîncat pîine proaspătă, caldă, aburindă, scoasă din cuptoarele electrice, înainte de a fi expediată spre magazinele alimentare. Brutarii lui Rîpă Costică, maistrul de schimb al nopții dinspre vineri spre sîmbătă, Nicolae Damian, Haralambie Guță, Mircea Șerban, în halatele lor albe, învăluiți într-o promoroacă subtire și albă precum chiciura de pe străzile Bucurestiului, ne-au redat calmul soarelui de dimineață, pregătit desigur undeva în spațiul de dincolo, pe celelalte meridiane ale lumii. Țineam în sfîrșit în mîini pîinea noastră cea de toate zilele!

La ora 4 și 27 de minute personalul 8006 de la Constanța intra în Gara de Nord, cu mecanicii săi obosiți dar încă dispuși să schimbe o vorbă și să aprindă o țigară pînă cînd cei 40 de călători de la clasa I și cei 470 de la clasa a II-a invadau peronul, îndreptîndu-se spre treburile lor. Erau printre ultimii pasageri din cei 100 000 care trec prin Gara de Nord în 24 de ore! Deși fusese ceață, deși de-a lungul traseului avuseseră cîteva restricții de viteză datorită unor porțiuni de linie aflate în șantier, mecanicii «diesel»-ului înregistrau doar un minut de întîrziere. «Cum e marea?»— i-am întrebat. «Liniștită» — mi-au răspuns. «Ce vi s-a mai întîmplat pe drum?» «Nimic, decît ceață, ceață, ceață... Și uneori ne întristează că din goana trenului se zdrobesc de parbriz mai ales porumbei, porumbei albi, porumbei de culoarea plumbului. Nu știu de ce mie îmi pare rău de porumbeii ăștia care au atîta puritate și candoare...»

Urmează ca soarele să răsară la București exact la orele 7 și 46 de minute.

Și cu toate acestea, redactorul Constantin Oprișan care deschide la ora 6 emisiunea de radio anunță: «Din păcate, nici în această dimineață nu se semnalează ninsori».

ADRIAN DOHOTARU ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

«zebrele» nu sînt făcătoare de minuni

Pietonii au dreptate atunci cînd reproșează multor șoferi o atitudine lipsită de respect față de trecători, în timp ce aceștia se află pe «zebre». E vorba, desigur, pe lîngă lipsa de bună-cuviință, și de o crasă imprudență.

Dungile paralele albe, aceste locuri de potențiale conflicte pieton-mașină, primul nefiind protejat cu nimic contra secundului blindat, suscită continuu discuții, comentarii, păreri.

Prevederile foarte precise ale legii circulației — care, pentru a asigura un maximum de securitate în aceste puncte, cer șoferilor reducerea vitezei, acordarea întîietății de trecere pietonilor, interzic depășirea — sînt foarte frecvent ignorate. Ba, mai mult, unii șoferi, continuînd să circule cu aceeași viteză, semnalizează cu farurile și chiar claxonează puternic pe trecătorii care «îndrăznesc» să se afle pe pasajele de traversare. Periculos, dar și urît, foarte urît!

Dar pietonii? Pot contribui și ei la sporirea siguranței pe zebre?

Secvențele rutiere prezintă însă și reversul medaliei: autovehiculul se apropie de pasajul pietonier pe care nu e nimeni. A redus viteza, șoferul e atent. Și totuși, la un metru, doi, în fața mașinii se precipită în fugă un pieton care nu a dat în nici un fel de înțeles că vrea să traverseze. Pietonul e lovit.

Putem absolutiza vinovăția șoferilor în cazul accidentării trecătorilor la pasajele pietoniere? Cred că nu! În primul rînd, trecătorul trebuie să dea de înțeles că intenționează să traverseze. El trebuie să se asigure totuși înainte de a trece. La deficiențele pe care le creează ceața, ploaia, poleiul, mîzga, zăpada (care acoperă uneori dungile albe), trebuie să se gîndească, ce e drept, în primul rînd, șoferii, dar nici pietonii nu pot ignora că toate acestea reduc substanțial vizibilitatea și aderența solului, care pot juca uneori feste și celui mai prudent automobilist.

Cînd vă pregătiți să traversați, gîndiți-vă puțin și la cei din autobuze, dar și la faptul că, la urma urmei, «zebrele» nu sînt făcătoare de minuni.

Colonel VICTOR BEDA ■

COPERTA NOASTRĂ:

Autorul poeziei **Sîntem aici** este profesor la liceul de muzică din Cluj-Napoca

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: ALEXANDRU PĂSĂRIN

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41505

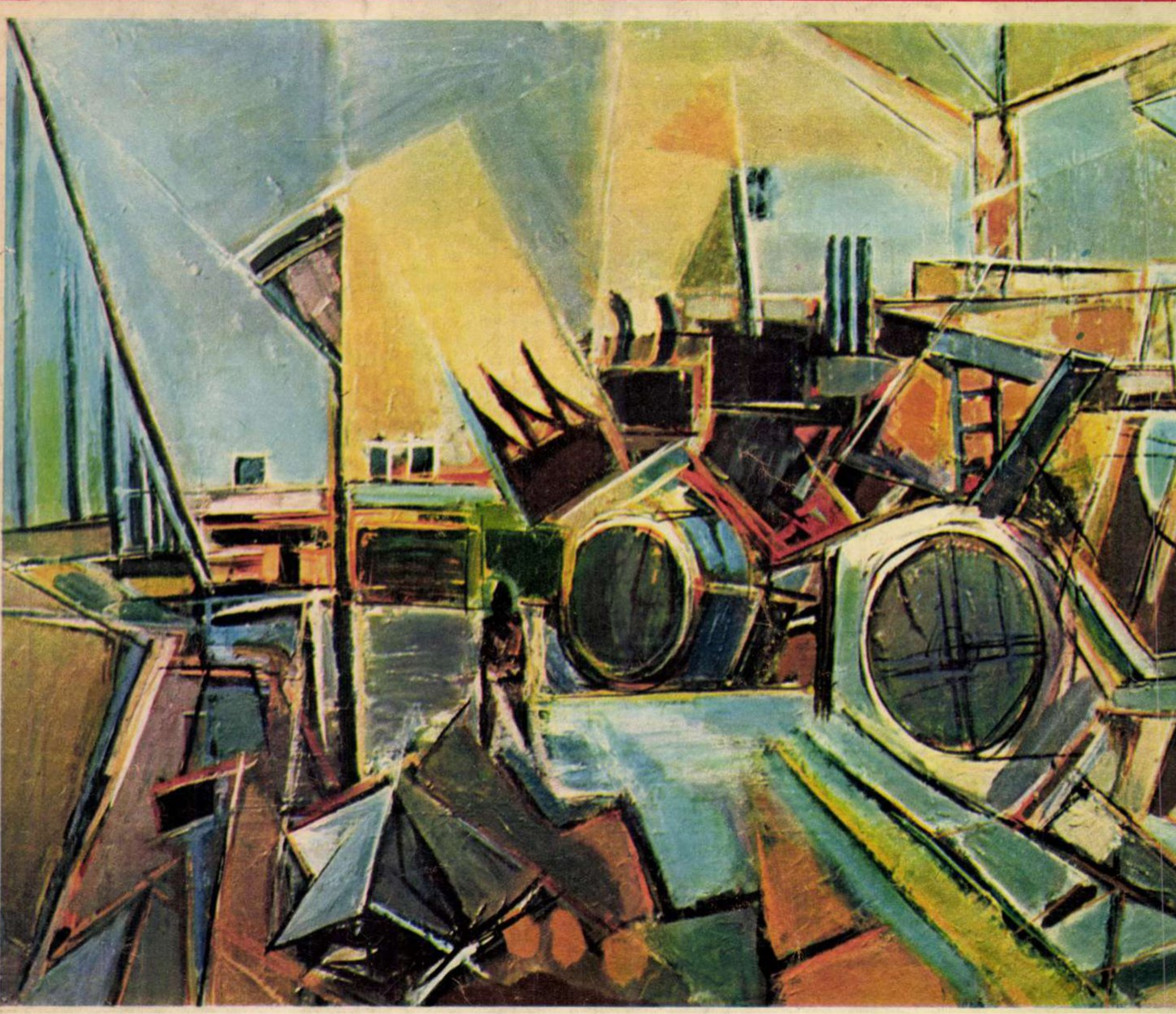

Șantier Reproducere color de V. MÎNECAN ■

LUCRÎND LA FRUMUSEȚEA OCHILOR NOȘTRI

O celebră revistă franceză de știință arată că maladiile oamenilor pot fi descoperite privind mai atent irisurile. Probabil că odată cu prezentarea la medicul oculist pentru schimbarea dioptriilor la ochelari, oftalmologii vor căuta să depisteze și starea noastră de sănătate. E cert însă că de cînd lumea ochii rămîn porțile paradisului și uneori, e adevărat, ale infernului, prin care pătrundem în interioarele de conștiință ale oamenilor. Dar atunci cînd oamenii ne privesc cu ochi albaștri, clari, capabili să se mire, să exclame, să licărească într-un surîs care vine dinlăuntrul ființei ca o floare, să acuze, să dea sentințe? Dar cînd acești ochi ai oamenilor simt nevoia, la rîndul lor, să exprime tensiunile noastre interioare și să le zugrăvească chiar pe pereții sufletului nostru? Un diagnostic precis nu se poate da aproape niciodată, nici măcar în cazul celor mai înrăiți oftalmologi care ne fac chiar «fundul de ochi»! Darmite în cazul imaginilor pe care acești ochi le lasă să se desfășoare singure, arborescent, să trăiască și după ce pleoapele se închid? Închide ochii deci, Horia Roșca, și treci peste acest preambul cam lung la ceea ce vreau să spun despre lucrările tale, acelor cititori care iubesc imaginea, culoarea, frumusețea peisajului omenesc.

Pictorul pe care vi-l propunem atenției este un patetic, un patetic lucid, cerebral. El vine întotdeauna în întîmpinarea realității înconjurătoare cu o poftă de lucru nemaipomenită, cu o nevoie de a privi, de a suspecta natura, de a urmări viața, pe care o întîlnești mai ales la adolescenți. Horia Roșca este un privitor adînc și plin de tensiune al realității. Cînd se retrage în «camerele obscure» de developare a imaginilor absorbite, a expresiilor însușite și transcrise uneori fulgerător pe file de hîrtie întîmplătoare, a evenimentelor prin care trece, a gesturilor oamenilor, ele se umplu ca de polen cu o viziune fantastică, uneori grotescă. E o nevoie a creatorului de a învesti lumea cu viziunile sale fabuloase. Deși realitatea păstrează datele ei fundamentale! Pictorul se «încălzește», lucrează cu voluptate, cu respirația întretăiată, trage liniile cu bărbăție. Tablourile sale respiră neliniște, nu împing la reverie, la extaz, la beatitudine. Ele exclamă, ele strigă, ele te smulg din inerție. Aceasta și pentru faptul că Horia Roșca trăiește cu ochii larg deschiși, cu toate celulele deschise ca niște ochi, ca niște fantastici ochi. El plutește printre lucruri, printre oameni, cu frenezie, descoperind ineditul unde nu te aștepți, metaforizînd, metaforizînd, metaforizînd... El este de asemenea un reporter. Tablourile sale, «Victorie», «Uzină» și chiar «Han», sau «Pescari și sirene», sau «Supliciul lui Doja», sînt reacții directe fie la evenimente, fie la o emisie imediată a realității, fie la o rememorare cu caracter afectiv profund, fie la o anume stare poetică pur și simplu. De aici și «spargerea în țăndări» a imaginii, încărcarea sa, uneori, cu scene aparent contradictorii, dar care, prin asociații de imagini și de idei, se desfac în fața privitorului într-o unitate logică de concepție de gîndire.

Totuși, pictorul e încă uneori exterior și superficial și aș spune mai bine: grăbit. Nu știe întotdeauna să aștepte, să pîndească. E și firesc. E într-o permanentă căutare. E într-o permanentă goană. După el însuși probabil; după acea fuziune îndelung visată între sine și opera de artă. Îi recomandăm să coboare și mai adînc în «interioarele sale de conștiință». Să nu renunțe la adolescență. Nici la romantismul său lucid. În felul acesta, sîntem convinși, își va face datoria și față de el însuși ca artist, dar va lucra și mai adînc la frumusețea ochilor noștri, ferindu-ne de boala urîtului care ne invadează din gangurile artei, de incapacitatea unora de a trăi sau, mai bine-zis, de a încerca să trăiască pentru a fi sublimi.

ADRIAN DOHOTARU ■

«Iubesc poezia, anatomia, astronomia, chimia macromoleculară, sistemele electronice, și perspectiva Renașterii, și frescele mănăstirilor noastre; iubesc deci tot ceea ce regenerează spiritul unui om, îl proiectează într-o stare de revoluție continuă, iubesc ceea ce rămîne veșnic tînăr în atmosfera de spaimă a criticilor care exclamă criza artei! Pentru că arta contemporană, adevărată, trebuie să-și propună să fie o conștiință a epocii».

HORIA ROȘCA ■

«Horia Roșca este poate cel mai talentat student pe care l-am avut de-a lungul anilor de dascăl universitar. Serios, pasionat, profund, extrem de muncitor, cu un volum impresionant de lucrări la o vîrstă încă atît de nefiresc dedicată de alții întîmplărilor efemere. Om de aleasă probitate, cultură profesională și universală. Cred în el, cum cred în triumful talentului dincolo de toate vicisitudinile temporare ale destinului.

Sînt convins că va ajunge departe, acolo unde artiștii ating esența, sublimul, i-aș recomanda să dea frîu liber înclinației sale spre ample desfășurări de scene, pe spații mari, panoramice, pentru că are forța de a copleși, de a zgudui, de a afirma adevărurile noastre de toate zilele și dintotdeauna».

Prof. univ. GHEORGHE ȘARU

Redactor sef: ADRIAN PĂUNESCU

Biblioteca județeana
MUREȘ
TÎRGU MUREȘ

ANUL XXIV — NR. 4 (1025) — 1 FEBRUARIE 1975
flacara
revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

108

pentru poezia comunistă...

Sînt convins
că n-a existat
Niciodată
Un timp mai prielnic
Poeziei!
Sînt convins
că România
Nu a fost
niciodată
Mai aproape
de ea însăși.
Sînt convins
că poezia
Mare
Nu a fost
încă scrisă!
Acum
Cînd obținem
larga conștiință
De sine!
Cînd
timpul nostru
Poartă
crustele clipei
Ca pe o sarcină
veșnică!
Acum
Cînd cele mai multe
guri
Sînt deschise,
Prin presiunea
strigătului de izbîndă!
Acum
Cînd muncitorul
necunoscut
și
Nenumărat
A
căpătat
un nume,
Pe măsura
măreției
Mîinilor sale!
Acum
cînd erupem
Ca
o lavă de păsări
Spre
Comunism!
Sînt convins
că n-a existat
Niciodată
Un timp mai prielnic
Poeziei!
Sînt convins
că România
Nu a fost
niciodată
Mai aproape
de ea însăși!
Sînt convins
că poezia noastră
Mare
Nu a fost
încă
Scrisă!
Pentru
poezia
Comunistă
Eminescu
nu s-a născut
Încă...

CLAUDIU IORDACHE ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Niște specialiști ai Întreprinderii de industrie locală din Bacău s-au decis să desființeze proverbul vechi «la rînd ca la moară» — ne scrie **Eftimie Covaliuc** din Bacău. La moara cu valț, construită de ei — o premieră pe țară — nu numai că nu se stă la rînd, dar nici nu vin oamenii la moară, ci merge moara la oameni acasă. Adică a fost realizată o moară mobilă, montată pe o platformă cu roți pe pneuri, care se deplasează, tractată, din sat în sat, unde e nevoie, se instalează pe orice fel de teren și se pune la treabă. Deservită doar de 2 oameni, moara mobilă macină în 8 ore o cantitate de 12 tone. Cînd vor fi gata cele 10 mori mobile puse în lucru și care se vor deplasa potrivit unui grafic, locuitorii satelor, în care au fost desființate morile vechi și nerentabile, vor scăpa de necazuri.

*

Vă rog să-mi dați voie — ne scrie **Domnica Pricop** — să mă laud cu orașul meu, Horezul, cel mai tînăr oraș vîlcean și, dacă nu mă înșel, printre cele mai tinere din țară. Locul întîi pe care orașul meu l-a ocupat în anul 1973 în întrecerea pe țară dintre orașele sub zece mii de locuitori a dat, parcă, aripi horezenilor. În anul 1974, valoarea lucrărilor edilitare și gospodărești realizate prin muncă patriotică s-a ridicat la nu mai puțin de 13 milioane de lei. În timp de șase ani, de cînd este oraș, Horezul și-a modernizat 20 000 mp de străzi și 30 000 mp de trotuare, și-a ridicat un local nou cu trei niveluri pentru liceul de cultură generală și încă o școală cu două niveluri în satul de subordonare, Romanii de Jos. A fost construit un frumos complex turistic, s-au creat spații comerciale potrivit nevoilor crescînde ale populației, au fost sprijiniți vestiții artizani din Horezul, cărora li s-au creat condiții bune de lucru, iar atelierele industriei locale se dezvoltă necontenit, «amenințînd» să devină fabrici. Am înșirat toate acestea — și ar mai fi și altele — ca să nu credeți cumva că lauda mea e goală.

*

Citind articolul despre mersul trenurilor, apărut în «Flacăra» din 18 ianuarie, m-am gîndit să vă scriu și eu ceva tot despre mersul trenurilor. În ziua de 23 decembrie 1974 urma să plec cu soția și fiica mea la Drăgășani. Am cumpărat bilete pentru trenul accelerat 237 cu plecarea din București-Nord la ora 23.33 și sosirea la Drăgășani la ora 3.41. Potrivit indicațiilor, trenul urma să fie garat la linia 7. La ora 23.30 — adică numai cu 3 minute înainte de ora fixată pentru plecare — linia 7 era încă ocupată de un alt tren. Atunci de abia s-a anunțat prin megafon că trenul nostru trage la linia 8. Vă puteți închipui ce harababură s-a produs și cum a dat năvală puhoiul de oameni peste linii, iar la suirea în tren nu vă mai spun ce s-a întîmplat, cum se urca lumea și pe uși și pe ferestre, iar femeile și copiii țipau. Îmbrîncită, soția mea s-a ales cu o mînă luxată. În timp ce multă lume a rămas pe peron, trenul a pornit cu întîrziere și a ajuns la Drăgășani cu o întîrziere de aproape un ceas și jumătate față de grafic. Bineînțeles că n-am mai prins nici cursa de autobuze cu care trebuia să ne continuăm călătoria. Eu cred că asemenea lucruri nu trebuie să se întîmple în nici o stație C.F.R. și cu atît mai puțin în principala stație din țară, Gara de Nord. Dar nu despre ce cred eu e vorba, ci despre ce cred despre treaba asta cei din conducerea C.F.R. **(Nițu Nicolae,** București).

*

Mă numesc **Golea Ioan** din Cîmpina Calea Doftanei nr. 2. La data cînd mi-a venit vremea să ies la pensie m-am prezentat la Oficiul de pensii Cîmpina cu actele necesare. Mare și plăcută a fost surpriza mea cînd numai după 2 zile de la data prezentării actelor, tovarășul Capetti Ioan, directorul instituției respective mi-a înmînat, personal, Decizia de pensionare cu rugămintea s-o verific și să fac contestație dacă ceva cred că nu e în regulă. Totul era în cea mai perfectă regulă. Am avut ocazia să stau de vorbă și cu alți pensionari și toți mi-au confirmat felul prompt și civilizat în care colectivul amintitului oficiu satisface toate cererile îndreptățite ale oamenilor. La Oficiul de pensii din Cîmpina nu este cunoscută plictisitoarea formulă «vino mîine!». Am relatat cele de mai sus cu un gînd bun pentru cei buni.

*

Ceea ce m-a îndemnat să vă scriu este faptul că, aflîndu-mă într-o stațiune, la Herculane, și discutînd cu tot felul de oameni veniți din toate colțurile țării am constatat că, deși știau bine ce este aceea o panglică, habar n-aveau unde sînt produse aceste panglici. Iar cînd le-am spus că eu sînt panglicar, au rîs. Sigur că nu-i condamn, aș fi rîs chiar și eu dacă aș fi fost în necunoștință de cauză. Sînt, într-adevăr, panglicar, adică lucrez la Întreprinderea de panglici din Zimnicea. Vă mai pot spune că, în 1970, cînd a luat ființă întreprinderea noastră, eram doar 30 de muncitori și realizam doar două sortimente de panglici. În 1974 am ajuns la 8 sortimente, 450 de muncitori și 320 de războaie. Iar pentru cincinalul viitor în unitatea noastră vor fi investite zeci de milioane de lei pentru sporirea capacității de producție. Scriu despre toate aceste lucruri numai așa, ca să se știe, că a face panglici este un lucru folositor și serios. **(Florea Mincu,** Zimnicea)

*

Sînt un miner cu mulți ani de subteran la spate, mă numesc **Petru Stan** și lucrez încă la mina din Lonea. Eu vă scriu despre o bună inițiativă lansată de Ion Cojocariu, șef de brigadă la sectorul III. Inițiativa lui se numește «Brigada de producție și educație» și, după cum se vede chiar din titlu, ca să cîștigi întrecerea cu celelalte brigăzi, trebuie ca oamenii tăi să fie adevărați mineri la locul lor de muncă, iar în familie, adică în lume, să fie toți oameni cumsecade, adică unul și unul. Vă spuneam că sînt ceva mai în vîrstă și, după experiența mea, că am văzut multe la viața mea, cred că inițiativa asta vine să-i sprijine mai ales pe tinerii care încă mai au nevoie de ajutorul nostru, de sfatul nostru pentru a munci mai bine și a trăi mai adevărat, mai cu cinste.

*

Mă numesc **Vîlcu Gheorghe,** m-am născut în comuna Săpata de Jos, județul Argeș, și am 20 de ani. Întreb dacă la vîrsta mea aș avea dreptul să-l cunosc pe tatăl meu, numitul **Florea Truță** din București. Eu cam atît aș avea de spus și poate că, publicîndu-mi adresa — I.M. Sibiu, Șantierul Pitești, comuna Bascov, județul Argeș — își va aminti că fiul lui cu greu poate rosti cuvîntul tată.

*

Anul trecut, în colonia sticlăriei din Avrig s-a deschis un centru de legume-fructe care, după numai cîteva zile de funcționare, dovedindu-se extrem de folositor pentru cei care locuim în colonie, s-a și închis. Acum, pentru diverse cumpărături trebuie să batem un drum de cel puțin un kilometru pînă în centrul comunei Avrig. Și n-ar fi vorba numai de distanța respectivă, ci și de faptul că unitatea din centrul comunei este foarte slab aprovizionată. Vă întreb dacă mai sînt necesare și alte explicații. Eu cred că nu. **(Mihai Dragoș** — Avrig)

*

Mă numesc **Georgescu Ion** și locuiesc în Fălticeni. Cumpărînd aproape zilnic țigări de la un debit am văzut că în acea unitate lucrează doi tineri, unul a terminat școala comercială de aproape un an în ramura textile-încălțăminte, iar cel de-al doilea a fost contabil la întreprinderea de care aparține și debitul de tutun unde lucrează acum. M-a supărat faptul că doi oameni tineri nu lucrează acolo unde ar da randamentul cel mai bun și cred că, la numita întreprindere, repartizarea oamenilor se face cam la voia întîmplării.

*

Vă vorbesc despre dorința unor cetățeni de a închide balcoanele locuințelor lor, ceea ce ar duce, indiscutabil, la asigurarea, în lunile de iarnă, a unei temperaturi mai ridicate în locuință cu economie de combustibil și la reducerea zgomotelor din încăperi. Eu cred că realizarea unor proiecte tip, la prețuri convenabile, de către o întreprindere de specialitate ar asigura armonia și estetica exterioară corespunzătoare și s-ar înlătura improvizațiile pe care le fac unii, încercînd să ocolească dispozițiile legale. De remarcat că preocuparea aceasta există și în alte țări, după cum ne informează ziarul «Scînteia» din 14 ianuarie 1975 la rubrica «De pretutindeni» în articolul „«Balcoane «decapotabile»" **(Gașpar Dorina** —București)

*

Mult se simțea nevoia la noi, la Slatina, de un așezămînt pentru copii preșcolari ai căror părinți lucrează — soț și soție — în producție și n-au pe nimeni care să vegheze asupra micuților lor. Se știe că greutatea cea mare pentru acești părinți este pînă își văd odraslele date la școală. De curînd, necazurile acestea ale multor părinți s-au dus. În cartierul Progresul II a fost dat în folosință un minunat cămin pentru copii și o creșă, însumînd locuri pentru 340 de prichindei. Este un început bun care-i bucură mult pe slătineni. **(Gheorghe Mihalcea,** Slatina**).**

*

Stațiunea de cercetări agricole Brăila a primit anul trecut niște oaspeți de soi, tocmai din Danemarca: 500 de juninci din vestita rasă Holstein. Pesemne că acestor blînde ființe din țara lui Hamlet le-a plăcut la noi de vreme ce au rămas și de vreme ce 320 dintre ele au acum și moștenitori și dau — chiar din prima lactație — cîte 15 litri de lapte pe zi, iar unele din ele dau chiar și 25 de litri de lapte pe zi. Ne scrie **Livia Brebu** din Brăila.

*

Ne numim **Ioachim Gorcean** și **Teodor Varga** din Deva. În luna martie 1972 am încheiat o convenție cu tîmplarul Ștefan Iacob din orașul Toplița, județul Harghita, pentru confecționarea, pe bază de autorizație, a unor binale (uși, ferestre) în valoare de 8 000 lei. Pentru că Ștefan Iacob nu a executat lucrările respective, am vrut să ne recîștigăm banii, dar tîmplarul nostru n-a fost de acord cu așa ceva, motiv pentru care l-am acționat în judecată. La data de 14 mai 1974, Judecătoria oraș Toplița hotărăște ca numitului Ștefan Iacob, muncitor la C.A.P.-Mureșul, din Toplița, să i se rețină 1/5 din retribuția lunară pînă la acoperirea sumei de 8 000 lei. Se părea că totul este suficient de clar, dar judecătoria n-a informat C.A.P.-ul, C.A.P. nu execută reținerea respectivă, iar noi nu primim banii. Mai mult decît atît, judecătoria ne propune ca **noi** să intervenim pe lîngă C.A.P. pentru a determina conducerea să treacă la aplicarea sentinței! Considerăm că în acest caz judecătoria împreună cu conducerea C.A.P.-ului, din partea cărora constatăm atîta **bunăvoință,** ar trebui să ne plătească drumurile și celelalte speze de deplasare pentru că ne aflăm, cum s-ar spune, în interesul **lor** de serviciu, chiar dacă problema ne privește numai pe noi doi.

*

În primăvara anului 1970 Mocanu Traian își abandonează copiii, pe Valeriu și Ion. Eu m-am gîndit că fac o faptă de omenie și i-am luat la casa mea. I-am crescut cum am putut. Dar tatăl lor a ridicat în tot acest timp alocația de stat ce se cuvenea copiilor. N-am o leafă prea mare, sînt un simplu cantonier, așa că banii aceștia ne-ar mai fi scutit de anumite cheltuieli. Menționez că prin sentința civilă Nr. 3 025 din 2 octombrie 1972, dată de Judecătoria din Baia Mare, tatăl era obligat la plata unei pensii alimentare pe care n-a achitat-o, așa cum n-a achitat nici alocația de stat. Judecătoria Deta din județul Timiș l-a sancționat cu 10 luni închisoare pentru abandon familial și a mai fost condamnat Mocanu Traian și la 8 luni închisoare de către judecătoria din Baia Mare. După cum vedeți, problema este tare încurcată, dar eu tot nu știu din ce cauză nu pot să ridic alocația de stat pentru acești copii pe care îi îmbrac, îi hrănesc și care îmi sînt dragi. **(Burdea Vasile,** comuna Valea Chioarului, județul Maramureș)

*

Eu n-am fost niciodată la stațiuni. Toată viața mea am muncit. Primăvara și vara și toamna eram pe cîmp, iarna eram în casă unde aveam multe de făcut. Și am muncit și le-am făcut pe toate. Dar acum, că au venit și bătrînețele, m-am îmbolnăvit. Conducerea C.A.P.-ului nostru m-a trimis aici, la Olănești, unde s-a dat în folosință pentru noi, țărani cooperatori, un sanatoriu care este atît de frumos că nici n-am cuvinte să spun. Aici i-am cunoscut și pe alți țărani veniți din toate părțile țării. Eu le-am spus cum îi pe la noi, ei mi-au spus cum îi pe la ei și am zis cu toții, am dat pe față, că multă laudă merită cei care au gîndit că trebuie și noi să ne umblăm prin stațiuni și să aibă grijă doctorii de bătrînețele și beteșugurile noastre. Că n-am știut scrie scrisoarea mai frumos, cred că nu-i necaz. Numai să înțelegeți că pînă acum, aici la Olănești, totul merge bine. **(Maria Lungu,** comuna Totești, Hațeg)

*

Pentru că lucrători din comerț cu însușiri profesionale desăvîrșite nu prea întîlnim la tot pasul, m-am gîndit să vă scriu eu despre unul. Ba despre doi — soții Olimpia și Arpad Csiszer, vînzători la un magazin alimentar de pe strada Kossuth din municipiul nostru (Tîrgu Mureș n.n.). Este o adevărată plăcere să intri în acest magazin și să ai de-a face cu unul sau altul dintre cei doi vînzători. Sînt nu numai politicoși și manierați ci și întotdeauna bine dispuși, zîmbitori încît chiar dacă nu găsești marfa pentru care ai intrat, parcă nu ți-e cu supărare. Ți se oferă cu atîta bunăvoință altceva, ești poftit cu atîta sinceritate «să mai veniți pe la noi» încît, într-adevăr, revii aici ca într-o casă de prieteni. V-am scris despre acești oameni fiindcă, după părerea mea, așa ar trebui să arate peste tot lucrătorul din comerțul socialist. Și cine are urechi de auzit, să audă! **(Erica Mareș** — Tîrgu Mureș)

*

Am auzit, nu întîmplător, că minerul Pavel Pascu are 30 de ani de mină. A lucrat numai în mina noastră, la Țebea. La mai toate ședințele de analiză a producției despre el au fost rostite numai cuvinte de laudă. Brigada 126 pe care o conduce Pavel Pascu este socotită drept una dintre cele mai bune brigăzi. Despre ei toți se poate spune că sînt oamenii care înving orice greutate. De ce? Pentru că brigada aceasta numai la lucrări grele a muncit, adică nu numai că nu s-a ferit de cele mai dificile locuri de muncă, dar a știut să se achite repede și bine de orice sarcină, cîștigîndu-și astfel respectul și prețuirea noastră despre care v-am scris cu ocazia împlinirii a 30 de ani de minerit a ortacului nostru Pavel Pascu. **(Petru Tîncu,** Brad)

*

Pentru alimentarea cu apă potabilă a comunei noastre, Movila Banului, din județul Buzău, s-a întocmit un deviz de 1 milion de lei. Prin munca patriotică a tuturor sătenilor devizul a scăzut cu cîteva sute de mii de lei. Într-o adunare a membrilor cooperatori, cetățeanul Constantin Lefter a propus să fie reparat un dig de pămînt care asigură debitul de apă necesar irigării legumelor. Oamenii au reparat acest dig, iar cîștigul cel mare a fost, de bună seamă, un șir de recolte sporite. Maria Lazăr și Ecaterina Butuceanu au arătat că programul consultațiilor la punctul sanitar din satul Limpezișu ar trebui reorganizat după nevoile localnicilor. Problema a fost analizată și rezolvată. Și aș mai putea adăuga și alte asemenea propuneri care, ilustrînd interesul oamenilor pentru bunul mers al comunei, ne arată, totodată, și un anume stil de muncă — de la cetățeni la primărie și de la primărie la cetățeni — care se dovedește a fi eficient. **(Aurel Mocanu,** Movila Banului, Buzău).

*

Mă numesc **Florin Popovici** și sînt elev al Școlii de specializare postliceală radio-tv din Brăila. În vara anului 1974 am efectuat 10 săptămîni de practică în producție în cadrul IJCOOP din Suceava. Acolo n-am avut nici cazare, nici masă, lucru pentru care tovarășii de acolo au semnat pe delegațiile noastre. Tot dînșii ne-au sfătuit să plătim noi din banii noștri, deoarece la reîntoarcere banii ne vor fi decontați. Dar școala a refuzat să ne deconteze banii cheltuiți. Noi am făcut o adresă către CENTROCOOP-București de unde a venit un răspuns (nr. 3 077/26 nov. 1974), prin care școala era invitată să se achite de îndatoririle respective. Unii dintre noi am primit banii integral, alții au primit doar banii de pe cazare. Motivul? Cică adeverințele și actele noastre nu sînt clare. Dar ce vină avem noi că respectivele acte n-ar fi suficient de clare?

*

Locuiesc în cartierul Militari și vă semnalez unele neajunsuri din această parte a orașului cu rugămintea să ne sprijiniți: în prima fază a construcției blocurilor pe artera București-Pitești s-a început cu partea dreaptă (direcția est-vest) a autostrăzii și aici s-au prevăzut trei complexe alimentare care cu greu pot face față cerințelor populației actuale, în special la aprovizionarea cu pîine. Din anul 1974 s-a început construcția de noi blocuri și pe partea stîngă a autostrăzii; aici existau înainte patru centre de pîine care, în urma noilor lucrări, au fost desființate, iar complexele de care am vorbit s-au aglomerat și mai mult. În blocurile ce s-au construit pînă în prezent pe partea stîngă nu se profilează magazine la parterul blocurilor cum s-a făcut în cartierele Floreasca, Pantelimon ș.a. și pe lîngă supraaglomerarea unităților alimentare existente, pentru celelalte necesități gospodărești sîntem nevoiți a merge pînă în centrul orașului. Am dori să știm dacă în construcțiile viitoare de pe această arteră sînt prevăzute și alte complexe alimentare, precum și magazine generale, absolut necesare în raport cu creșterea populației în această parte a Capitalei. **(Stoian Coman,** București, str. Conductei, nr. 29 Militari).

*

O denumire topografică de o deosebită importanță istorică, dar nu suficient studiată, pare a fi «Drumul lui Traian». Cred că ar fi o datorie a arheologilor de a fixa cu precizie locurile prin care a trecut acest drum. După cum se știe, drumul a început la Drobeta Turnu-Severin, a urcat pe Valea Oltului, apoi, neputînd străbate defileul mult prea strîmt al Oltului, a trebuit să treacă peste creasta Carpaților, ca un antic transfăgărășan, continuîndu-se în Transilvania prin Apullum (Alba Iulia), Potaissa (Turda), Napoca și ajungînd în cele din urmă la Porolissum (Moigradul Sălajului). Și cred că ar fi și de datoria județelor respective să consemneze prin cît mai multe inscripții acest istoric drum folosit încă și astăzi. **(Grațian Mărcuș,** Zalău).

*

Pe ghișeul casei de bilete de la patinoarul Floreasca din Capitală este pus un afiș care mă nedumirește și, într-un fel, mă și jignește. Și pe mine și pe alți tineri care nu sîntem bucureșteni. Fiindcă iată ce glăsuiește numitul afiș: «nu se închiriază patine decît posesorilor de buletin de populație din București». Prea bine, drept e ca acela care îți încredințează un bun să se asigure că i-l și restitui. Dar, mă întreb, de ce un buletin de București reprezintă o garanție, iar unul din Tîrchileștii din Deal, să spunem, nu? Ce să facă tinerii care vin într-o duminică din provincie în Capitală și vor să patineze? Mai mult, ce să facă tinerii care lucrează în Capitală și au viză de flotant sau care fac naveta și vor să-și petreacă o oră plăcută la patinoar. Oare toți aceștia nu pot practica acest sport decît pe bază de patine proprietate personală? **(Enache George,** flotant, București).

*

La 3 iunie anul trecut, Iuliana Buzogany din Petrila ne-a scris, amărîtă, că pe ziua de 20 aprilie 1974 (vă rugăm rețineți data!) a expediat din Petrila la Tg. Mureș un colet prin serviciul de mesagerii al C.F.R. Se preciza că în colet se afla «mica și unica garderobă a copilei mele, elevă la Tg. Mureș». Coletul n-a ajuns la destinație și de la 20 aprilie și pînă la 3 iunie (cînd ne-a scris nouă) a alergat zadarnic pe la organele C.F.R. pentru a afla ce s-a întîmplat.

Ne-am adresat și noi Departamentului C.F.R. din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor cerînd lămuriri, iar la 16 august 1974 am primit din partea Regionalei C.F.R. Timișoara următorul răspuns (o copie de pe răspunsul adresat petiționarei):

«Urmare reclamației... din cercetările efectuate vă comunicăm următoarele: cererea de despăgubire înreg. sub Nr.... se găsește în momentul de față la Divizia Comercială Cluj pentru cercetări în vederea stabilirii personalului vinovat de lipsa acestui colet, care urmează să plătească valoarea solicitată de dvs. Vă comunicăm că întîrzierea acordării despăgubirii se datorește faptului că, pentru stabilirea vinovaților, cercetările se fac, pe trei direcții regionale: Timișoara, Cluj și Brașov. După stabilirea personalului vinovat care urmează să plătească contravaloarea coletului vă vom trimite banii la adresa indicată de dv. Timișoara 10.8.1974».

Așadar, asta se întîmpla la 10 august 1974. La 22 ianuarie 1975 am primit o nouă scrisoare — mai amărîtă încă — din partea Iulianei Buzogany prin care ne aduce la cunoștință că nici pînă azi nu s-a rezolvat reclamația ei și ne întreabă ce e de făcut.

Tovarășă Iuliana, dacă îți este de vreun folos părerea noastră, iat-o: noi credem că în 11 luni de zile se puteau obține rezultatele cercetărilor făcute nu în trei regionale C.F.R., ci în trei continente.

*

Ce ar putea să știe un franțuz de la Paris despre noi, locuitorii din Chișineu-Criș? S-ar zice că nimic. Ei bine, eu cred că nu numai la Paris, ci și în multe alte părți de prin Europa se știu cîte unele despre noi, datorită unor produse de-ale noastre care ajung prin alte țări. În atelierul de tîmplărie și împletituri, aparținînd de Întreprinderea județeană de industrie locală Arad, se lucrează mobilă — dormitoare, garnituri de hol — iar cît despre împletituri, nici nu mai știi dacă e vorba de meșteșug sau de artă. Aici, la fabrica noastră lucrează doar 173 de muncitori, dar despre treaba pe care o fac — cum s-ar spune — vorbește Parisul **(Teofil Petrican,** Chișineu-Criș).

POȘTA REDACȚIEI

Gabriela Bîlboianu — București. Adresînd Ministerului Muncii plîngerea dumneavoastră, am fost informați că vi s-a reanalizat situația medicală de către Cabinetul de expertiză medicală al sectorului III prin care vi s-a avizat pensionarea de invaliditate (avizul nr. 12/975).

Matei Ionescu — Pucioasa. Așteptați cu încredere rezolvarea situației dumneavoastră de către forurile cărora v-ați adresat.

Dumitru Dulăcioiu — București. De ce protestați? Vi s-a răspuns la rubrica de față din nr. 41/974. Acum, ca și în răspunsul anterior, vă cerem să precizați despre ce este vorba.

Elena Mașinistru — Oltenița. Dreptul la cumulul pensiilor se acordă numai cooperatorilor care au lucrat în C.A.P. și au realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală în cel puțin 5 ani (în cazul pensionarilor de stat, titulari, se cere și condiția ca în același an să nu fi lucrat și în sector de stat și în sector C.A.P.).

Ana Marin — Brăila. Omiteți să precizați motivul pentru care tatăl dumneavoastră refuză să vă mai vadă. Adică ceea ce este esențial. Reveniți cu amănunte.

Maria Moise — Reșița. În nr. 52/974 am publicat la «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» o scrisoare despre același tratament aplicat de doctorul Tiberiu Răibuleț. Nu mai revenim. Adresați mulțumirile direct doctorului.

Virgil Turtureanu — Cîmpulung; **Șarlota Haneș** — Alba Iulia; **Iosif Somcuteanu** — Baia-Mare și alții. Almanahul «Flacăra» a fost difuzat în data de 11 ianuarie a.c. Credem că în momentul de față ați intrat în posesia lui.

Ștefan Miren — Ploiești. Informații suplimentare găsiți în volumul «Eforia spitalelor civile» de Gălășescu (Biblioteca Academiei R.S.R. III 6 336 sau Biblioteca centrală de stat V 3 504).

Gh. Moroșanu — Piatra Neamț; **Maria Bejan** — Bacău; **Alex. Borneanu** — Craiova; **Pavel Rătundeanu** — Comuna Hida (Sălaj); **Ion Crăciun** — București. Versurile trimise nu sînt publicabile.

Anghel Geambașu — comuna Schitu (Ilfov). Farmacistului Nicolae Oiță îi puteți scrie la Spitalul militar-Iași.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

În timpul întrevederii președintelui Nicolae Ceaușescu cu guvernatorul Bagdadului, Jamil Ahmed Al Addad.

PENTRU AȘEZAREA RELAȚIILOR DINTRE STATE PE BAZA PRINCIPIILOR INDEPENDENȚEI ȘI SUVERANITĂȚII NAȚIONALE, PENTRU INSTAURAREA UNEI NOI ORDINI ECONOMICE ȘI POLITICE INTERNAȚIONALE

Joi, 23 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, l-a primit pe guvernatorul Bagdadului, Jamil Ahmed Al Addad, aflat într-o vizită oficială în țara noastră, în fruntea unei delegații a Guvernatoratului Bagdad. În cadrul întrevederii a fost exprimată dorința comună de a dezvolta și diversifica relațiile dintre România și Irak, de a identifica noi posibilități și forme de colaborare în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și înțelegerii între state.

Sîmbătă, 25 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe V.I. Drozdenko, ambasadorul Uniunii Sovietice la București, care a transmis șefului statului nostru, cu prilejul zilei sale de naștere, din partea tovarășului Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., a celorlalți tovarăși din Biroul Politic al C.C. al P.C.U.S., un mesaj de prietenie și urări de sănătate, viață lungă și noi succese.

Luni, 28 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, l-a primit pe profesorul doctor Miroslav Peciulici, directorul Editurii «Komunist» din Belgrad, și pe David Atlagici, redactor șef la Editura «Komunist». Oaspeții au înmînat șefului statului nostru volumul omagial «Nicolae Ceaușescu — Scrieri alese», apărut recent în Editura «Komunist» și care a suscitat un larg interes în țara vecină și prietenă. Cei doi reprezentanți ai editurii iugoslave au arătat că în adoptarea hotărîrii de a edita lucrarea au avut în vedere bogata experiență și rezultatele remarcabile ale construcției socialismului în România — experiență care interesează și popoarele iugoslave — rolul jucat de România, personal de președintele Nicolae Ceaușescu, în așezarea relațiilor între state pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Această lucrare — au arătat oaspeții — reprezintă un aport la mai buna cunoaștere dintre popoarele României și Iugoslaviei, la triumful ideilor socialismului, la întărirea prieteniei româno-iugoslave, la care o contribuție esențială au adus-o președinții Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito.

C. IORDACHE ■

DULCE ROMÂNIE

Text: Adrian Păunescu **Muzica: Mircea Vintilă**

Țară-faptă, țară dor,
Din pămîntul tău eu cresc,
În pămîntul tău cobor,
Că pămîntul românesc
Brazdă mi-i și pernă.

Dulcele din aspru-l iei,
Anii buni din anii grei,
Binele îl scoți din rău,
Zbuciumat destinul tău,
Patrie eternă.

Nu te mișcă vînt, nici val,
Țara mea fără egal,
Rămîi demnă în furtuni,
Țara mea cu oameni buni,
Preamărire ție.

Omul tău pe-al tău pămînt,
Zis Cel Mare, zis Cel Sfînt,
Zis Cel Bun, zis Cel Viteaz,
Este omul tău de azi,
Dulce Românie.

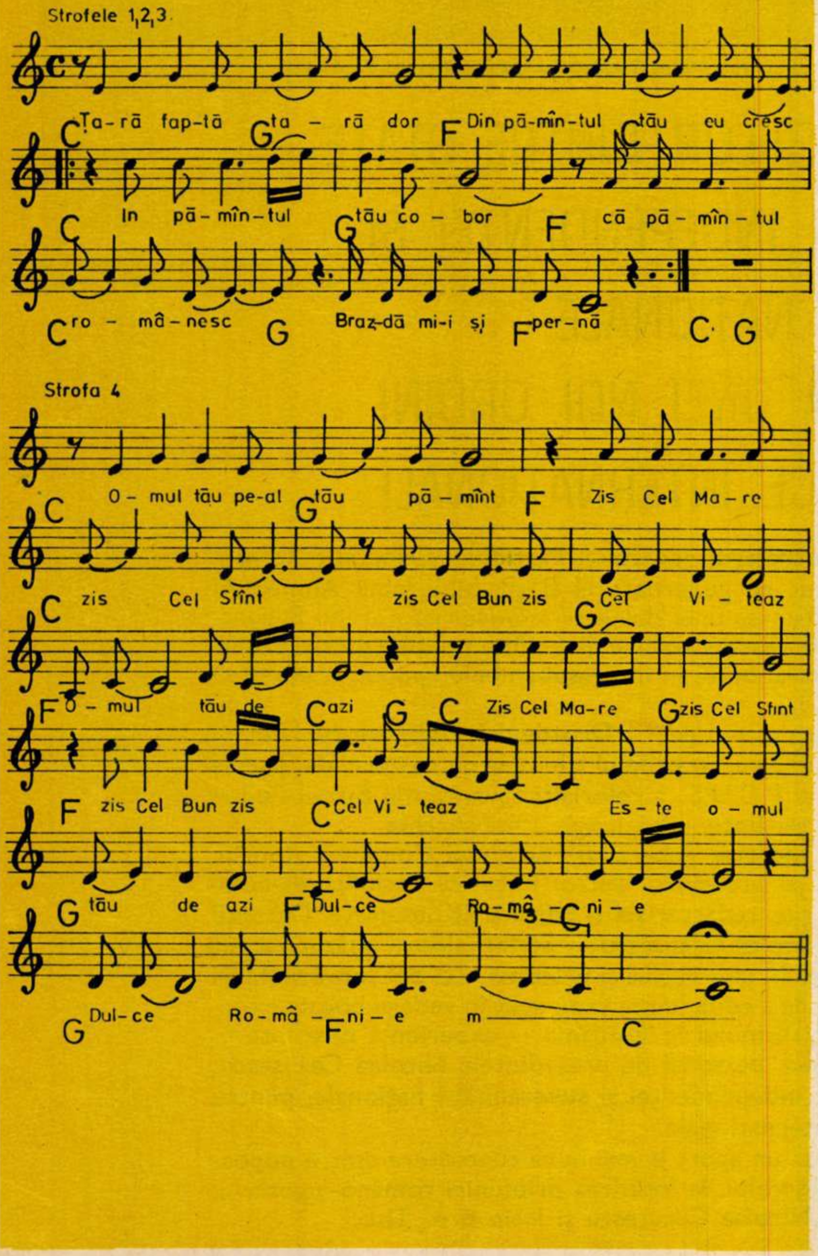
Strofele 1,2,3
C Ța-ră fap-tă G ța - ră dor F Din pă-mîn-tul C tău eu cresc
C În pă - mîn-tul G tău co - bor F că pă - mîn - tul
C ro - mâ-nesc G Braz-dă mi-i și F per-nă C G
Strofa 4
C O - mul tău pe-al G tău pă - mînt F Zis Cel Ma - re
C zis Cel Sfînt zis Cel Bun zis G Cel Vi - teaz
F O - mul tău de C azi G C Zis Cel Ma-re G zis Cel Sfînt
F zis Cel Bun zis C Cel Vi - teaz Es - te o - mul
G tău de azi F Dul-ce Ro-mâ - C ni - e
G Dul-ce Ro-mâ - F ni - e m C

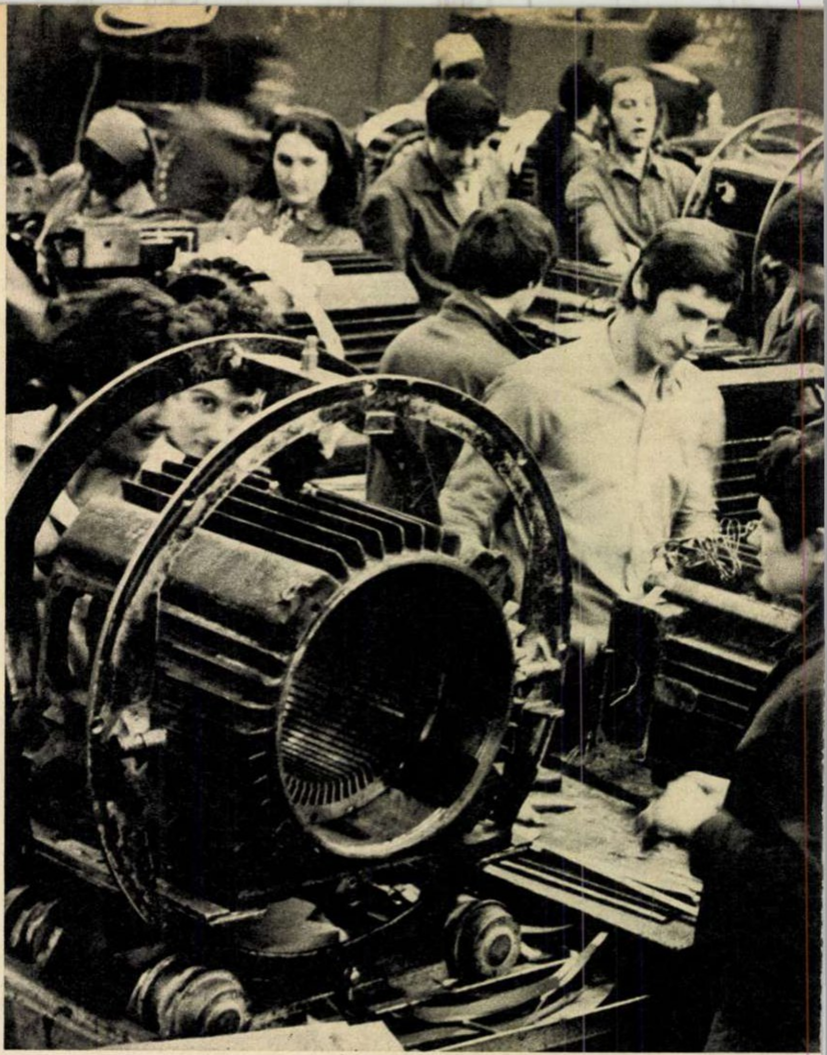

chemarea la întrecere: felul nostru specific de a ne stimula, o lege și expresia unui sentiment:

SOLIDARITATEA MUNCITOREASCĂ

Un indicator: kg/kW. Mai clar: cît metal este incorporat într-un motor electric pentru un kilowatt. După cum se poate vedea: un indicator nu numai sintetic, ci și subtil. Subtil și neîngăduitor. Necruțător se poate spune. Acest indicator poate fi găsit în situațiile comparative ale I.M.E.B. — Întreprinderea de mașini electrice-București.

La un tip de motor situația se prezintă așa:	I.M.E.B.	— 16,7
	Siemens	— 19,1
	A.E.G.	— 16,9
La un alt tip, statistica inversează raporturile:	A.E.G.	— 18
	I.M.E.B.	— 22
Sau:	I.M.E.B.	— 8,4
	Siemens	— 8,13

Deci: diferențe oarecum mici; unele favorabile, altele mai puțin, dar în orice caz, onorabile. Siemens este singura întreprindere de aparate electrice a cărei existență este consemnată de acum un secol. A.E.G. reprezintă una dintre cele mai renumite firme de specialitate din zilele noastre. I.M.E.B. a fost creată în 1948:

«Mai mult decît lipsa materialelor ne apăsa nevoia de cadre. Electrotehnica este o parte a industriei ce s-a așezat de la început pe poziția de vîrf a acesteia, iar noi, își amintește Vasile Radu, lăcătuș-montor, cei care eram, proveneam de la niște ateliere de reparații».

Firma «Întreprinderea de mașini electrice-București», printre puținele din București și din țară care-și recunosc deschis, pe frontispi-

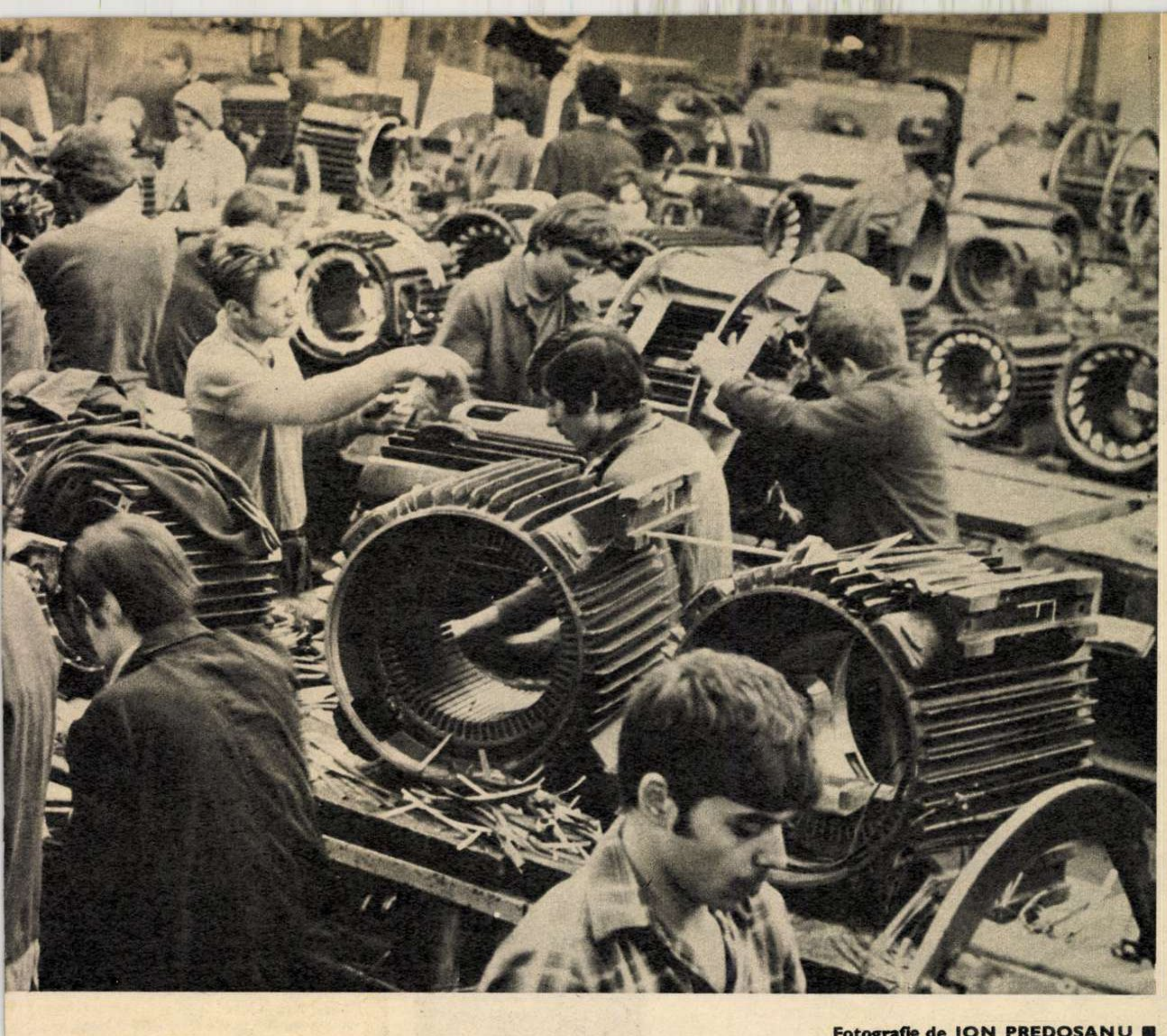

Fotografie de **ION PREDOŞANU** ■

ciu, specialitatea, este întîlnită zilnic în cartierul Drumul Taberei, în vecinătatea Fabricii de confecţii şi tricotaje-Bucureşti, de către locuitorii ce călătoresc cu troleibuzele 93 si 90.

O clădire cu aer de fabrică de epocă, ceva mai retrasă de la stradă, ferită astfel de comparaţii cu impozanta sa vecină.

I.M.E.B. este o uzină mare, una dintre acele uzine care ar modela personalitatea oricărui oraş, i-ar acapara istoria şi oamenii, i-ar modifica existenţa şi obiceiurile pentru a se recrea pe sine. În Bucureşti, I.M.E.B. n-are decît un «sat» în interiorul cartierului amintit — patria electrotehniştilor, dar pentru atît istoria sa nu e mai puţin interesantă, chiar dacă pînă la un punct repetă alte istorii de fabrici şi uzine. Acest punct — înjghebarea ei în fostele hale ale atelierelor de reparat avioane — rămîne şi singurul punct de contact. «Această parte a industriei ce s-a aşezat de la început pe poziţiile din vîrf» «a prins» neobişnuit de repede. «Este o meserie curată, o meserie la modă, complexă, de viitor».

Un alt indicator: aria exportului.

Industria electrotehnică se dezvoltă cu precădere în ţările dezvoltate din punct de vedere industrial fără motoarele şi aparatele ei nefiind azi posibilă industria modernă. Aria exportului deci: toate continentele, inclusiv ţări ca R.F.G., Suedia, Italia etc. Printre produse: generatoare, convertizoare, grupuri de sudură, grupuri de medie frecvenţă, aparataje maşini electrice, motoare silenţioase de tramvai. Dealtfel, I.M.E.B. a făcut pionieratul multor maşini electrice: pentru C.F.R., tractoare, frigidere, pentru industria petrolieră, laminoare, pentru tracţiune minieră şi urbană, pe care apoi le-a transferat altor uzine ce s-au specializat în producerea lor.

Luni, 20 ianuarie, dimineaţa. La Comitetul de partid al întreprinderii, ofiţerul de serviciu, o femeie în vîrstă: «atîta aleargă bieţii oameni, e greu să prinzi vreunul». Şi n-a «prins» pe nimeni, telefonic.

«Bieţii oameni? !» Inginerului şef Marin Ghineraru îi place expresia, în orice caz îl amuză: — «Bieţii oameni nu prea aleargă; dimpotrivă gîndesc. Acesta a fost şi scopul chemării noastre la întrecere: regîndirea în acest ultim an al Cincinalului a căilor şi modalităţilor de îndeplinire a angajamentului de a termina în patru ani şi jumătate planul pe cinci ani».

— Tovarăşe inginer şef, aţi rezumat obiectivele «Chemării» dumneavoastră în trei puncte. Le repet: utilizarea la maximum a capacităţii de producţie, gospodărirea raţională a materiilor şi materialelor; asigurarea îndeplinirii angajamentelor printr-o mai bună organizare a aprovizionării producţiei. Este exact?

— Exact.

— Cititorului neavizat i se par fireşti aceste obiective şi s-ar putea întreba de ce e nevoie de o «Chemare»?

— Am participat la lansarea acestei iniţiative. Lucrurile par într-adevăr aşa cum spuneţi, doar citindu-le. Obiectivele menţionate se învaţă din şcoală, le ştie orice copil sau cursant al unei forme de învăţămînt. A şti e una şi a pune în practică e alta. Precum a pune în practică e ceva şi a asigura continuitatea, constanţa acestei practici e altceva. Toţi membrii unei familii cunosc oportunitatea stingerii luminii în camerele pe care nu le foloseşte. Şi totuşi... Ştiţi cum se întîmplă. Nu. Chemările la întreceri au finalitatea pe care ar trebui s-o aibă critica şi autocritica. Sînt forţe motrice. Felul nostru specific de a ne stimula, o lege şi expresia unui sentiment: solidaritatea muncitorească. Într-un fel, aparţin, sînt componente ale democraţiei socialiste: asigură participarea cea mai concretă, imediată şi eficace la conducerea, organizarea şi stimularea producţiei.

— Aici, la dumneavoastră, ce măsuri au fost luate?

— Propun mai bine o vizită prin uzină. De acord?

— Bineînţeles.

*

David Doici s-a născut la Iaşi, a urmat şcoala la Braşov şi Comăneşti, unde «şi-a însuşit meseria de electrician»; la I.M.E.B. lucrează de 15 ani, vreme în care a avut timp să-şi termine liceul seral şi Facultatea de mecanică şi să fie membru titular al echipei de fotbal a uzinei. Scund, ca un fotbalist, tenace şi voluntar prin practica unei munci de opt şi cu şase (serale) patrusprezece ore timp de 10 ani. Secţia pe care o conduce, «secţia de montaj», produce 40 la sută din marile valori, valori ce se concretizează în maşini «premiere», de înaltă tehnicitate, maşini speciale de curent continuu, convertizoare, convertizoare de medie frecvenţă, motoare silenţioase pentru traficul urban, motoare de nave.

— Ce-şi doreşte un inginer tînăr, mă întrebaţi? Ateliere complet mecanizate, benzi rulante, maşini automate, acţionate electronic. Vă spun toate astea fiindcă nu sîntem departe de această realitate, pe de o parte, iar pe de altă parte deoarece un inginer, mai ales un şef de secţie, nu poate găsi alt rost vieţii decît acela de a fi inginer, nu funcţionar în inginerie, ci obsedat de creaţia şi invenţia tehnică. Depinde cum pronunţi şi cum declini cuvîntul inginer.

— Ce v-aţi propus cu prilejul «Chemării»?

— Bineînţeles nu e vorba de mine personal, ci de conducerea întreprinderii: organizarea liniei în flux la maşinile de curent continuu şi grupurile de mică putere. Montarea benzilor rulante şi organizarea fluxului de subansamble pe circuitul cuptoare — vopsitorie — linii convertizoare — sector prelucrări — impregnare — izolare fonică şi retur.

— Îmi cer scuze. Mai abstract dacă se poate. Sau mai concret. Nu mai ştiu...

— Cum doriţi: electrotehnică în înţelesul cel mai pur al cuvîntului, electrotehnică modernă, cînd meseriile ce o compun încep cu electro şi continuă cu o acoladă în dreptul căreia figurează îndeletnicirile de: mecanic, metalurgist, electronist, energetician, acţionarist etc. Ajuns aici, mai adaug ceva la întrebarea dumneavoastră «Ce-şi doreşte un inginer tînăr»: ca toate astea să fie făcute aici, în uzină, prin autodotare, prin acea secţiune adică de care răspunde chiar însoţitorul dumneavoastră, inginerul-şef Marin Ghineraru.

*

Din troleibuzele 93 sau 90, călătorul n-are cum bănui că în spatele faţadei înguste, cu aer de fabrică de epocă, se ascunde un vast şantier, hale vechi şi noi, hangare, fostele hangare ale avioanelor, turnul de încercare şi mica sirenă de pe timpul lui Aurel Vlaicu deasupra unui vechi atelier pe lîngă care inginerul-şef Marin Ghineraru, însoţindu-ne, trece grăbit, deschizînd doar uşi «aici, uitaţi-vă cîţi oameni lucrează»! şi pe direcţia mîinii întinse cîţiva muncitori acţionează liniile complet automatizate, complet automatizate de către secţia autoutilare spre care ne îndreptăm şi unde Vasile Radu, de 37 de ani lăcătuş-montor, ne explică cum a reuşit să realizeze, să execute, mai bine zis, «fiindcă asta este îndatorirea unui muncitor», să execute deci maşini de bobinat, regulatoare mecanizate, prese, maşini de probat, maşini de rodaj, lucrări de modernizări etc.

Şi iarăşi hale, hale vechi şi hale noi, cărora însoţitorul nostru le deschide doar uşile. Şi aici, tot ce vedeţi, de asemenea autoutilare, şi ceea ce vedem este de fapt auto-automatizare, fiindcă, ne explică inginerul-sef, sînt secţii unde a întreprinderii care execută mai ales comenzi, serii mici sau unicate, pentru care pînă şi visul doar al automatizării complete a fost considerat prea îndrăzneţ, idee care în ultimul timp începe să şovăie, cu atît mai mult cu cît dotările pe care le aşteptăm chiar în acest răstimp pînă la sfîrşitul cincinalului vor dovedi contrariul.

*

Atelierul de proiectare-execuţie, aceasta pare a fi denumirea exactă pentru locul unde proiectanţii adună din cărţi şi reviste şi din propria lor imaginaţie forme concrete şi ridică pe calc chipul geometric pentru instalaţii a căror nevoie tehnologul-şef o semnalează printr-o idee generală şi teoretică.

Din discuţia cu inginerii Virgil Secăreanu şi Dumitru Petraşincu aflu că I.M.E.B. are nu numai o istorie prestigioasă, un trecut precis şi clar, ci şi un viitor pe măsură, un viitor dedus nu atît din sarcinile de plan, nu atît din proiecte... Viitorul I.M.E.B.-ului este garantat de oameni, fiindcă oamenii din I.M.E.B., lucrătorii, tehnicienii, maiştrii, inginerii ştiu, şi ştiu fiindcă înţeleg, ce este electrotehnica, unde îi este locul, care-i sînt sarcinile şi chiar dacă inginerul-şef Marin Ghineraru afirmă că a şti e una şi a pune în practică e alta, perfect adevărat dealtfel, nu te poţi îndoi nicicum că un inginer care afirmă că munca sa, proiectarea autodotării, înseamnă a adapta munca socială, experienţa muncii sociale, a-i descoperi trăsăturile, resorturile, invenţia, pentru a le aplica în ramura specifică, la condiţiile particulare ale muncii din întreprinderea pe care o cunoşti, un asemenea inginer, asemenea ingineri, n-ar fi înţeles dacă, în acelaşi timp, n-ar fi întrezărit şi posibilitatea traducerii lor concrete în maşini instalaţii şi linii automatizate.

NICOLAE CRISTACHE ■

două sate

Dacă vii de la Sighet te dai jos la o răscruce. Două pancarte roase de vreme îţi indică două sate la prima vedere cu acelaşi numitor comun — trecutul, două săgeţi care te trimit la două biserici vechi din secolul 18. Stai nehotărît între drumuri. Două sate de lemn într-o ţară de lemn. Din şoseaua principală un drum se-abate spre o vale, un drum rău, noroios. Mulţi din cei ce vin în Maramureş caută vechiul şi judecînd după drum s-ar părea că aici e de găsit lucrul pe care-l caută însetaţi acei care nu-şi cunosc rădăcinile.

Călătorule, să nu te aştepţi la minuni, e un sat maramureşean, păstrat, lăsat puţin pe dinafară, deşi cîteva clădiri cu etaj, gen cutii de chibrituri, violează liniştea patriarhală a satului. Case mici, cu copii mulţi. E un păcat să nu faci copii de la 10 în sus. Omul e dator să muncească, să fie dur, ca stînca, dar e dator pămîntului cu fii. Aceasta e credinţa, aceasta e viaţa şi moartea lor, care n-a fost încă tulburată de televizoare. Dacă te uiţi cu ochiul turistului, îi vezi pe aceşti oameni mereu în sărbătoare, din cauza hainelor, din cauza nobleţii culorilor. Sînt ţapinari, care ştiu să înjure, dar stiu să cînte dumnezeieşte. Tradiţiile se ţin cu cea mai mare sfinţenie. Este o impietate să mergem noi, turiştii, şi să ne mirăm. Este viaţa lor cu obiceiurile lor, aşa cum orăşenii îşi au tabieturile lor. Cei care au trecut peste greutăţile drumului necivilizat au avut marea ocazie de a strînge mîna şi de cinsti un pahar cu horincă cu cei mai autentici păstrători de datini. Casele lor sînt deschise ca şi inimile lor. Nimeni nu pleacă de aci cu mîna goală, nimeni nu pleacă de-acolo, toţi rămînem cîte puţin, toţi murim cîte puţin acolo unde se mai simte sînge de voievod.

Dacă voi, călători puţin mai comozi, deşi căutaţi senzaţii noi, continuaţi şoseaua asfaltată, intraţi în satul lui Bogdan, voievodul Maramureşului. Dacă veniţi din Ieud, imposibil să nu simţiţi un aer schimbat, deşi este un sat de lemn, din ţara de lemn. Fiind la şosea vin mulţi străini. Oamenii au prins gustul banului. Ştiu să dea şi să ia. Bisericuţa de lemn stă ca o rachetă gata de zbor pentru a duce mai departe povara istoriei. Au trecut mulţi străini pragul caselor, oamenii sînt suspicioşi, casele mari cu televizoare şi radio nu arată că oamenii sînt alţii. Alte gusturi. În curte cîte un copil, doi. Din credinţă a rămas bisericuţa. Se cîntă doine bănăţene, cîntece de Dolănescu. Radiourile şi-au spus cuvîntul. Tinerii poartă plete şi se duc la dans. Bătrînii sînt cei care mai duc tradiţia. Două sate de lemn din ţara de lemn, două sate cu destine diferite.

De evoluat însă vor evolua amîndouă — pînă la urmă — pe acelaşi drum, al civilizaţiei.

ILEANA ZUBAŞCU ■

ieri

PATRIA ÎNTRE DOUĂ LEGISLATURI

azi

ORAȘUL NOU
ALBA IULIA

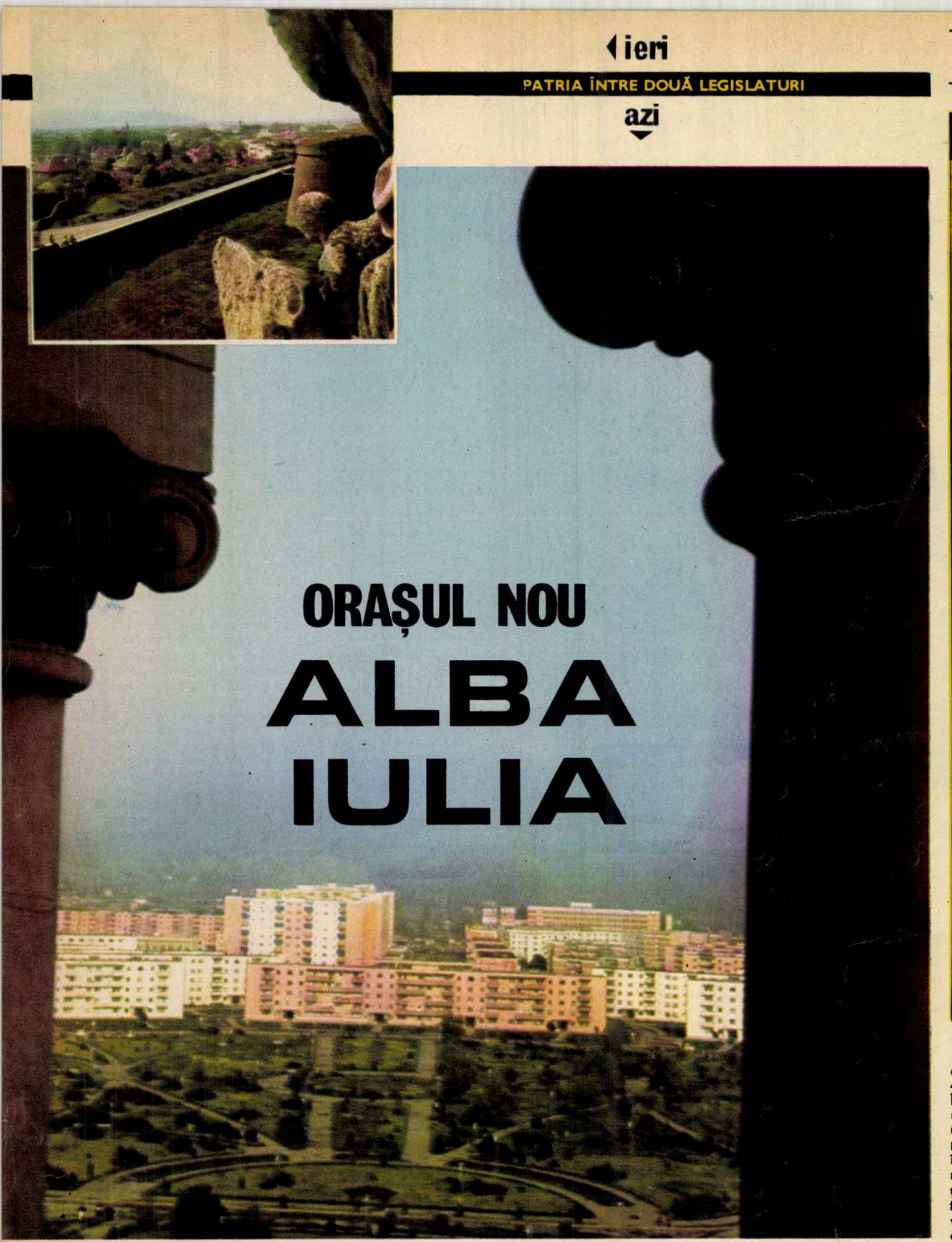

Cartierul înălțat pe Platoul Romanilor, un adevărat oraș-replică la Alba Iulia istorică (fotografia de sus) și căruia oamenii îi spun simplu și sănătos: orașul nou.

Este o iarnă bizară, săracă în zăpadă, și peste Alba Iulia — la două milenii după ce s-a așezat piatra de temelie a orașului și la 375 de ani după ce, sub același cer, Mihai Viteazul a pecetluit întîia unire deplină a tuturor românilor — coboară, o seară rece, a cărei lumină difuză se împletește cu cețurile ce coboară din văile Munților Apuseni. Dar în casa în care mă aflu, nu departe de zidurile cetății care s-a numit cîndva Alba Carolina, e bine și cald, și lumina vie a veiozei cade pe un teanc de fotografii răvășite cu evlavie, din care mă întîmpină chipurile unor oameni de mult trecuți în lumea drepților. Și din nou amfitrionul meu, profesorul de istorie Eugen Hulea — memoric-tezaur și custode al unui veritabil, deși miniatural, muzeu al orașului — își răvășește cu evlavie mărturiile unui timp revolut. Și privesc în tăcere aceste fotografii-document din ziua de 1 decembrie 1918, ziua Unirii Transilvaniei cu România: fiecare al doilea bărbat din grupurile pe care le-a surprins omniprezentul fotograf Samoilă Mîrza poartă manta, chipiu, însemne militare. Și arme. Cu alte cuvinte, fiecare al doilea bărbat din aceste imagini venea din Serbia, Bosnia, Herțegovina, Muntenegru, Italia, Galiția, Polonia sau Lituania, de pe toate fronturile primului mare război, în care toți luptaseră pentru o cauză cu totul și cu totul străină. Readunați acasă, înfăptuiau Unirea, îndulcind o mare și îndelungată amărăciune cu o și mai mare bucurie. *Acasă*...

Ei stau de 2000 de ani acasă și fac de 2000 de ani istorie... Sub un cer sub care timpul a îngrămădit nu numai fapte, ci și efemere sau durabile zidiri. Puțin gotic, puțin romanic, și ceva mai mult baroc, cu deosebire în zidurile propriu-zise ale cetății. Și ce altceva este barocul decît un soi de adîncă nostalgie, solidificată în forme durabile, împlinite din materiale de construcție care prin excelență refuză să cocheteze cu efemerul, de către meșteri convinși că trecerea timpului este o realitate cu care nu se poate glumi? Deci, puțin gotic, puțin romanic, și mai mult baroc, mai cu seamă în zidurile de incintă ale cetății...

A reface astăzi drumul din centrul orașului Alba Iulia spre cetate înseamnă a te amesteca cu umbrele, cu cei care au urcat în urmă cu mai mult de cinci decenii și jumătate același drum, amestecați în rîndurile marii mulțimi de moți, maramureșeni, hunedoreni și tîrnăveni a numeroșilor delegați sosiți din cele mai îndepărtate județe:Timiș-Torontal, Arad, Bihor, Satu Mare sau Someș.

Dar acolo, sus, inevitabil, convenția se deteriorează, se produce ieșirea din istorie, vălul de pe ochi se destramă și peisajul care se oferă privirilor — spectaculos, modern și temeinic împlîntat în solul străvechi — pare aproape ireal. Precum în toate localitățile țării, ne întîmpină și aici un oraș replică la Alba Iulia istorică, un oraș care-și așterne bulevardele și aleile — Brazilor, Transilvania, Constructorilor, după numele acordat de edilii contemporani — chiar în marginea platoului pe care, la 1 decembrie 1918, reprezentanții poporului român din Transilvania, peste 100 000 de oameni la număr, au proclamat Unirea cu țara.

Mulți dintre locuitorii acestui cartier mai poartă clopul moților, ca semn că nu demult au coborît cu mocănița din munți, spre a întări cu brațe de muncă zdravene industriile locului.

În fapt, despre ce este vorba? În anul 1950, în Alba Iulia și unitățile industriale ale județului lucrau mai puțin de 13 000 muncitori. În deceniile care au urmat, an de an, aici, investițiile masive au atras în circuitul productiv zeci de mii noi brațe de muncă, proces care este departe de a fi încheiat: investițiile privind Alba Iulia și județul al cărui centru de reședință este municipiul însumează în deceniul VIII de 4,5 ori mai mult decît în cei 10 ani anteriori. În municipiu ca atare se remarcă printre cele mai importante unități industriale Întreprinderea «Refractara», care furnizează jumătate din producția de porțelan-menaj a țării. În prezent, în zona de N–V, pe platforma industrială a municipiului, se află în stadiu avansat de execuție un nou obiectiv industrial: turnătoria de fontă pentru mașini unelte. Constructorii și viitorii ei beneficiari? Îi aflăm desigur printre cei 16 000 de locuitori care, într-un singur cartier al orașului, s-au mutat în 6 000 de apartamente noi, înconjurat de o salbă de edificii social-culturale. Acestor apartamente li se vor adăuga, într-un viitor apropiat, alte 6 000, însoțite de o modernă casă de cultură, a cărei construcție a și început, de un cinematograf de 500 de locuri, de un elegant hotel-restaurant cu 14 etaje, de un motel, de un supermagazin cu 6 000 mp suprafață comercială.

Astfel spus, astăzi închidem istoria bimilenară a localității într-o singură frază: încă din acea neuitată zi de 1 noiembrie 1599, dată la care Mihai Viteazul își făcea intrarea triumfală în Alba Iulia, acest oraș a devenit un simbol al unității statale a românilor. Dar dincoace de istorie, dincoace de baroc, dincoace de nostalgia solidificată pe care acesta o personifică, orașul, treptat, se scutură de chingile care păreau să-i pecetluiască făptura, cenzurîndu-i nemilos expansiunea. Alba Iulia anilor noștri se emancipează, își reorganizează structurile urbane în funcție de o vocație fermă: capacitatea de a-și asuma responsabilități industriale de o acută contemporaneitate. În acest sens, cartierul înălțat pe Platoul Romanilor — un adevărat oraș replică la Alba Iulia istorică și căruia oamenii îi spun, simplu și sănătos: orașul nou — nu este decît un ecou urbanistic prin care locuitorii străvechiului Apullum și-au aflat îndeletniciri noi, în consens cu aspirații care, de data aceasta, se hrănesc din dimensiunile viitorului.

MIHAI PELIN ■

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

POLUAREA OMULUI

atentat la civilizație

Cred că nu prea mulți au fost aceia care credeau că, odată devenită capitală de județ, Slobozia va arăta atît de frumos. S-au ridicat impozante clădiri ce adăpostesc manifestări de cultură, au apărut fabrici și uzine noi, iar cei care an de an le fac să devină mai productive se poartă civilizat și corect în orașul care le asigură viața. Cu atît mai regretabil este faptul că în chiar centrul orașului, la modernul restaurant-hotel «Muntenia», se petrec uneori scene demne de faima mahalalelor de odinioară. Am văzut cum Bucurică Dumitru, domiciliat în București, strada Becației nr. 31, sector 4, a fost lovit într-un mod de-a dreptul sălbatic, cu capul în gură, de către ospătarul Ion Istrate. Este adevărat, Bucurică nu se adresase tocmai reverențios ospătarului, dar de aici și a-l lovi cu capul în gură este o distanță mare și lipsa de educație și de bun-simț sînt evidente. Nu sînt deloc convins că pentru această rubrică chelnerii sînt cei mai indicați, cu alte cuvinte cred că în rîndul lor există oameni demni și civilizați, care-și iubesc cu adevărat meseria și pe acei care le sînt clienți. Mergînd mai departe pe firul succintei anchete făcute, afirm că nimeni din jur nu a căutat să tempereze zelul ospătarului, o mulțime de oameni privea neputincioasă la veritabila demonstrație de forță a lui Ion Istrate al cărui loc de muncă nu este desigur ringul de box. Atunci cînd pe bună dreptate doi milițieni l-au încadrat pe turbulentul ospătar, acesta a predat fără nici un fel de forme banii lui Florica Rîncu care vindea țigări la garderoba restaurantului, fără a fi încadrată legal, și zîmbind și-a exprimat convingerea că se va întoarce foarte repede. Dincolo de fapta ca atare mă urmărește gîndul că ne aflăm în fața unui veritabil atentat la noua viață a orașului Slobozia în care multe din lucrurile vechi au dispărut și foarte multe noi, inclusiv civilizația, își au deplină acoperire în fapte. Este mai mult decît evident că trebuie să ne iubim orașul și să-i respectăm viața cea autentică, cea care îl caracterizează cu adevărat. **EUGEN SECELEANU** ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

Eroi cu dor de bine

Să arzi în șansa ta de-a fi etern,
Și să reziști mișcării temporare,
Cum ritmic, cosmic, boabele se-aștern
Sub brazda ce le ține-n așteptare,
Cum cosmic nasc femeile, etern,
Durerea lor schimbînd-o-n desfătare —
Brațe-mpletite dulce peste stern,
Copilul viu și seva viitoare.

Să crezi într-un destin ales odată,
Și tihna faptei limpezi să te poarte,
Amestecate-n limba legănată,
Pelin și izmă, o amară parte,
Și dulcea parte, trudă și răsplată,
Și poezia jertfei fără moarte,
Eroi cu dor de bine, trași pe roată,
Ori arși cu foc, ori cugetînd în carte.

Atît de roditor se face norul,
Ai unui soare fără margini sînt
Acești eroi, cum cîntecul prin dorul
Ce-i este dat prin naștere, mormînt,
Leac pentru cei pierduți, între fiorul
De revedere și de legămînt,
Plai îngînat de turme, păstrătorul
Comorilor de viață pe pămînt.

Să vrei să te cunoști, recunoscînd
În fii și fiice sîngele curat,
Spre lauda strămoșului flămînd
Care-a zidit întreg acest palat
Și l-a împins spre noi — icoane-n rînd
Și mînăstiri în care au pictat
Trecutul nostru, spirit, har și gînd,
Și voci, și lacrimi care au luptat.

Iubind din neam în neam această fire
Prin care trec, din care umbra-mi pleacă,
Din zi în zi mai blîndă, mai subțire,
Amenințată muma mea săracă,
Din zi în zi, din știre în neștire,
Amestecate florile pe cracă,
Una rodește, zece-s amăgire,
Și-o mie-s plîns care-n surîs se-neacă.

De sufletul mi s-ar mai ține-n sine
Pentru viață și pentru poeme,
Să te-nțeleg, popor al meu, senine,
Popor al meu, cinstit jurînd sub steme,
Cu fiecare prunc care ne vine
Din rănile eroului ce geme,
O, neam al meu, să apărăm cu bine
Ce-am fost, ce sîntem, ce vom fi în vreme!

CONSTANȚA BUZEA ■

PĂRINȚII COPIILOR FĂRĂ PĂRINȚI

● Divorțul prin ochii copiilor e un fapt zguduitor ● 600 anchete sociale într-un an ● Înainte de toate, legislația noastră ocrotește copilul

O fetiță, un copil gingaș și candid ca toți copiii, sare în brațele unui bărbat. Pietoni grăbiți cu gîndurile la treburile noastre, de obicei nu dăm atenție la un atare gest al străzii. Sare în brațele lui, îl sărută pe un obraz și pe altul, bărbatul face la fel, fetița îi spune «Săru' mîna nene Bogos, ce mai faci?», nenea Bogos constată «ce mare te-ai făcut, Corina! Și ce frumoasă ești! Dar cum înveți?» Familiar, ca între rude. Numai că Bogos Naradunghian nu-i este nici un fel de rudă Corinei, iar Corina Ioana Lupu, care are acum 7 ani, simte, mai mult decît știe, că ființa ei a fost salvată de o posibilă despărțire de mama și bunicii ei de către acest «nenea Bogos», șeful biroului de autoritate tutelară al Consiliului popular al sectorului V al Capitalei. Juristul Naradunghian Bogos începe cu acest caz discuția noastră despre activitatea autorității tutelare și a comisiei de ocrotire a minorilor din sectorul V, nu pentru că a trăit zilele trecute această emoționantă întîlnire cu Ioana Corina și cu mama ei, dar pentru că acesta a fost unul dintre cele mai dificile cazuri de rezolvat din toți anii — și nu puțini — de cînd lucrează dînsul aici.

Niște părinți în vîrstă cumpără, din agoniseala lor de-o viață, un apartament în Bulevardul Metalurgiei. Și locuiesc în el împreună cu fiica lor, Olga Venera, om serios, ziua traducătoare la un institut de cercetări, seara studentă la Facultatea de limbi germanice. Se căsătorește. Cu Lupu Mihai, tehnician la Uzinele «23 August». Au un copil, pe Ioana Corina. Locuiesc cu toții în Bulevardul Metalurgiei. Cum s-a văzut în apartamentul socrilor, elegant și proprietate personală, tentație mare, Lupu Mihai începe scandalurile. Bieții bătrîni, crezînd că ei ar fi de vină, și ca orice părinte dorind fericirea copilului său, pleacă din apartamentul cumpărat din munca lor, și se mută cu chirie într-o singură cameră mică și fără confort în Șoseaua Olteniței, lăsînd tînăra pereche singură. Dar scandalurile continuă. Tînărul ginere aduce în casă fiica din prima sa căsătorie, o tînără de 18 ani — fată de care, pînă atunci nu se omorîse de grijă — o instalează într-o cameră și o forțează pe soție să părăsească domiciliul. Ca să nu fie martora oribilelor dezlănțuiri ale tatălui, în plus avea de învățat, iar seara era la facultate, Olga Venera o duce pe Corina la părinți săi, în Olteniței. Tatăl, Lupu Mihai, știind că fără Corina nu poate pune mîna pe apartament, continuă să-și maltrateze soția, dar deschide acțiune la judecătorie pentru încredințarea fetiței sub motivul că mama nu se ocupă de ea. Judecătoria, conform procedurii, cere ancheta socială efectuată de autoritatea tutelară. Inspectoarea Alexandrina Dumitriu, meticuloasa Alexandrina Dumitriu, care lucrează de 23 de ani ca asistentă socială — iar de 13 numai aici, la sectorul V — întreprinde ancheta și pune rezoluția: «copilul nu numai de drept, dar și pentru că stă de fapt, trebuie să rămînă la mama și în speță la bunici unde i se acordă toată grija și afecțiunea pentru a fi ocrotită de un mediu tensionat care ar traumatiza-o psihic». Și atunci, Lupu Mihai începe să lovească, nu numai cu pumnii. A făcut nenumărate sesizări și memorii, adresîndu-le primarului, împroșcînd cu noroi funcționarii autorității tutelare, a venit zile întregi în audiențe la primul secretar al Comitetului de partid al sectorului V, contestînd valabilitatea și imparțialitatea anchetelor. Demagogic și ipocrit, încearcă să deruteze, răpește funcționarilor timpul cu fraze de genul «fosta mea soție ține copilul la părinții săi care sînt oameni foarte bătrîni, peste 80 de ani, oameni cu idei care astăzi nu mai corespund vremurilor noastre» sau... «trebuie analizată problema dacă acest copil trebuie lăsat pe mîna acestor bătrîni cu idei de exploatare sau este indicat să se încredințeze tatălui care este încadrat și contribuie efectiv la construirea societății socialiste». «Abilul» uita că și comportarea etică în familie ca și climatul de educare a copiilor sînt fațete ale aceleiași construcții a societății noastre socialiste. Dar nu cazul Lupu, caz deviant de la morala noastră, ne interesează direct acum, în articolul de față, el este doar unul din dovezile dificultății activității de autoritate tutelară. El a declanșat nenumărate anchete și a luat mult timp și multă cazna inspectorilor de la autoritatea tutelară a sectorului V, fiind nu o dată trași la răspundere de conducerea comitetului executiv, fiindcă ocrotirea minorilor intră direct în competența comitetelor executive ale consiliilor populare. Preluînd ancheta, șeful biroului a investigat peste 35 de persoane, a făcut deplasări în Olteniței, în Metalurgiei, la întreprinderea soțului, la întreprinderea soției și la cîte alte foruri și instituții, zile întregi. «Ziua umblam și noaptea lucram, fiindcă n-aveam numai cazul Lupu», precizează tovarășul Bogos.

Încredințarea copiilor minori în cazul destrămării familiei este doar o parte din activitatea acestor lucrători numiți inspectori și, în fapt, adevărați părinți ai copiilor fără părinți, ai acelor fără părinți cu adevărat, dar și ai acelor ai căror părinți uită că sînt părinți. «Acum, după atîta experiență, disting cu mai multă perspicacitate, pun diagnosticul cu mai multă precizie, ca să zic așa, cui să încredințez copilul, dacă tatălui sau mamei, îmi spune asistenta socială Alexandrina Dumitriu. Îmi amintesc însă că la începutul profesiei mele, cînd plecam de la o anchetă socială mă gîndeam ziua și noaptea, în tramvai, pe stradă: «Doamne, cui să dau copilul? Oare nu greșesc? Care sînt dedesubturile pe care nu le-am sesizat, care este de fapt realitatea?» În fond, ne interesează copilul, drumul lui în viață, drum care, precum știm, depinde esențialmente de mediul familial. În instanța judecătorească punctul nostru de vedere cîntărește foarte mult, în privința copiilor este de cele mai multe ori singurul valabil. În plus, noi sîntem cei care împlinim în practică legislația noastră privind ocrotirea copilului. «Încredințarea de minori este, nu exagerez deloc cînd vă spun, o mare frămîntare de conștiință pentru noi, cei patru funcționari de-aici. Educarea copilului, pregătirea lui pentru viață și societate în mediul familial cel mai bun, cel mai adecvat, depinde în aceste situații de noi.

— Stați de vorbă și cu copiii cînd efectuați anchetele dumneavoastră?

— O, cum să nu! Divorțul, despărțirea părinților, relațiile de neînțelegere dintre soți, văzute prin ochii copiilor sînt un fapt zguduitor. Cel mai adesea, copilul singur este cel care îți dă soluția, judecă și pune verdicte. Dacă aș putea, aș scrie o carte, cu aceste mărturii și judecăți ale copiilor și apoi i-aș obliga pe toți părinții s-o citească și mai ales pe toți tinerii înainte de a ajunge în fața ofițerului stării civile.

Convorbirea noastră este întreruptă de o bătaie în ușă. Intră o femeie între două vîrste, cu ochii în lacrimi. Ioana Rusu. Are 46 de ani, este mașinist pod-rulant la Întreprinderea «Steaua roșie» și este bunica micuței Magdalena Doina Mîrzea, părăsită și de mama și de tatăl ei, care nu vor să lucreze nicăieri și a căror comportare morală și civică este aberantă. La solicitarea bunicii autoritatea tutelară i-a încredințat fetița, dar acum femeia dorește o încredințare definitivă, ca să-i poată face intrarea în spațiul ei locativ, și ca niciodată acești părinți nedemni — care nu numai că nu contribuie cu nimic la creșterea ei, dar nici măcar nu vin s-o vadă — s-o revendice. Prin lege însă e un lucru posibil. De aceea e dificilă de făcut intrarea în spațiu. Tovarășul Naradunghian Bogos însă, care cunoaște situația acestei copile ca și legislația, se străduiește s-o ajute pe Ioana Rusu. O roagă să lase o cerere la registratură și cînd se va întruni comisia de ocrotire a minorilor va pleda pro cauza sa, fiindcă «important e să-i creăm posibilitate copilului să crească așa cum trebuie».

— Care este partea cea mai grea în activitatea dumneavoastră, tovarășe Bogos?

— Anchetele sociale în cazurile copiilor ai căror părinți se despart. în situațiile de stabilire a domiciliului sau de încredințare de minori unuia dintre părinți, ori bunicilor, ori altor persoane. Sînt grele, pentru că investigațiile sînt foarte ample, relațiile de care avem nevoie sînt multiple și diverse — noi n-avem voie să fim părtinitori și nici să șovăim cînd punem o soluție. Trebuie să desfoliem cu grijă și tact aparențele, să dăm la o parte subiectivismul și sentimentalismul, cum vă spunea colega mea, facem analize ca de laborator ca să punem un diagnostic precis și totul în favoarea copilului. Lupta pentru partea materială este acerbă la unii părinți. Vor copilul pentru a le rămîne o casă (ca în situația Lupu), vor copilul pentru o pensie alimentară, pentru a-l compromite social pe celălalt și nu pentru copil în sine. Din păcate, mai sînt asemenea oameni și noi trebuie să-i intuim, să-i descoperim ca să nu greșim, cînd punem un verdict. Atunci îți implici, dar îți și încarci conștiința.

— Care a fost cea mai mare bucurie trăită în munca dumneavoastră, tovarășă Alexandrina Dumitriu?

— Cînd am împăcat doi soți, cînd i-am determinat să-și reia viața de familie în mod normal, ca să nu sufere copiii. Și cînd efectuez înfieri, înfieri de copii fără părinți, de către oameni cu familii echilibrate, frumoase, cu o viață omenească. Mai ales cînd nu sînt rude ale copilului. Este omenia de cea mai înaltă calitate după mine. Și cînd redai părinților și societății un copil care din diverse motive a apucat-o pe un drum greșit.

— Care sînt aceste motive, care sînt cauzele care mai creează azi, la noi, delincvența juvenilă?

— Să vă exemplific. Noi, autoritatea tutelară, răspundem și de minorii aflați în libertate supravegheată. Adică de copiii care săvîrșesc anumite delicte, furt, vagabondaj... În septembrie anul trecut — deci recent — am avut o adresă de la organele de miliție să luăm în atenția noastră patru fetițe, toate minore, între 14–16 ani. Ce făcuseră? Furt premeditat și organizat. Atrase de F.B., de 15 ani, mergeau prin parcuri, prin scuarurile de copii mici și le furau cerceii de aur din urechi. Cine era F.B. și cum a ajuns pe acest condamnabil drum? Copil nesupravegheat. Copil traumatizat. Copil care odată fusese bun la învățătură, disciplinat, ceea ce se cheamă un copil normal. Certurile de-acasă dintre părinți, fuga de-acasă de teamă, de groaza veșnicelor beții ale tatălui și a isteriilor mamei au adus-o aici. Noi am luat măsuri. Este internată într-un institut de reeducare și urmărim evoluția ei. Cum merge pînă acum, ne dă motive să credem că va fi recuperată pentru o viață demnă în societate. În acțiunea ei a atras-o pe R.P. Ne-am îngrozit cînd am mers la școală. Era premiantă ani de-a rîndul; părinții, oameni onești, muncitori, serioși, cînd au auzit, au ajuns la o asemenea disperare, încît erau să-și piardă mințile. Mai ales mama, care era casnică. Profesorii ei au rămas stupefiați. Fata a reintrat repede în normal, bine supravegheată și îndrumată de școală și de familie. De curînd, noi i-am ridicat «sancțiunea», ca să zic așa, juridic spus, am încetat măsura educativă de libertate supravegheată, dar o mai avem în grijă.

— Și totuși, nu găsiți chiar nici o vină părinților lui R.P.?

— Ba da. Mai ales că avea o mamă cu destul timp s-o supravegheze. Unii părinți uită însă că pe copiii noștri îi mai pîndesc medii negative de influență și că supravegherea, o supraveghere plină de tact, nu trebuie să înceteze, chiar cînd fiii noștri au crescut.

— Ce nemulțumiri aveți în această activitate atît de complicată?

— Nemulțumirea că nu ne ajută mai mult activul obștesc al autorității tutelare. Poate de vină sîntem noi că n-am reușit să obținem sprijinul dorit. Avem nevoie de un cît mai larg activ obștesc nu pentru a face alții munca noastră. Dimpotrivă, semnătura și răspunderea sînt ale funcționarilor acestui birou, pentru fiecare din cele 600 de anchete sociale efectuate de noi anul trecut — toate laborioase și cred eu făcute bine — pentru activitatea profilactică. Pentru o activitate preventivă, de prevenire a cazurilor infracționale la minori, pentru depistarea la timp a copiilor care au nevoie de ocrotire, ori tutelă, pentru persoanele, minore sau majore, care au nevoie de curatelă.

— Vă place această muncă, tovarășă Alexandrina Dumitriu?

— Cum să nu?! E specialitatea mea. Sînt asistentă socială de profesie, absolvind o școală de profil care, din păcate, nu știu de ce s-a desființat. În sistemul învățămîntului nostru sanitar nu se mai pregătesc asistente sociale, o categorie profesională de care este încă atîta nevoie. După opinia mea, funcționarul de la orice birou de autoritate tutelară trebuie să fie neapărat asistent social. Gîndiți-vă că noi, ca să facem cum trebuie această muncă, trebuie să cunoaștem neapărat Codul familiei, Codul civil, Codul penal și în plus psihologia copilului, pedagogie, sociologia familiei, și probleme sanitare — igiena muncii, igiena copilului, a familiei — plus probleme pure de asistență socială. Eu toate astea le-am învățat la școală. Poate de aceea la sectorul nostru avem rezultate bune în activitatea de autoritate tutelară, fiindcă un licențiat în drept și trei asistente sociale de specialitate ne facem pur și simplu datoria.

Dar nu o dată acești părinți ai copiilor cu sau fără părinți trec dincolo de ceea ce spunem curent «datorie». Trec spre excepțional, spre devoțiune, spre dăruire fără rezerve, în slujba copiilor. Ca toți copiii țării să crească drept, sănătoși, robuști fizic și moral.

CICI IORDACHE ■

patria
între două
legislaturi

1

2

diata

Ți-am spus că era iarnă și neguri de zăpezi
băteau pieziș în ziuă trecînd către apus
și se vedeau doar munții ca niște mănăstiri
voievodal crescute în Țara cea de Sus

Ți-am spus că subt pămînturi s-au fost zidiți oșteni
să-nalțe drumuri vechi de sănii peste leat
căldura-aceasta care ne ține ca un dor
e răsuflarea cu putere de bărbat

Și-atîtea ierni căzură din zare năvălind
și-atîtea lăncii de ger în noi țintite
c-ar fi durat imperii de gheață fără grai
și ar fi fost aici cîmpii încremenite

Ci numai o putere născută în adînc
un abur sfînt și pămîntesc de veșnicie
le-a tot oprit și le-a supus pe rînd
și ne-a lăsat diată de drumuri și tărie.

aici s-au fost zidit

Aici s-au fost zidit de vii cu sufletul,
dar cu trupul în moarte trecătoare
un om cu femeia lui și erau
Voievod și doamnă, doar din întîmplare

e un loc bîntuit de cîntecul lui
i s-a spus mănăstire ori hotar
dincolo de el începe țara, începe pacea
începe nașterea noastră și cinstirea,

pămîntul unde stau plecat cu inima și ar.

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ ■

3

confecții
încălțăminte

4

1. Florile, oricît de frumoase, nu se cresc de florile... mărului. Serele înființate au un plan de peste 9 milioane de lei anual.
2. Al doilea transport de mobilă pe care Videanu Constantin îl face în cursul aceleiași zile. Și tot la același bloc — D4 — dat în folosință la sfîrșitul anului trecut.
3. Zamfir Mihai, cooperator din comuna Siliștea, venit la oraș pentru cumpărături.
4. Pînă acum, la Videle s-au construit numai blocuri cu patru etaje. Peste cîțiva ani vom avea însă și blocuri de două ori mai înalte, adică mai încăpătoare, zic oamenii.

VIDELE

UN ORAȘ CARE A FOST ODATĂ O COMUNĂ CU CINCI BLOCURI

La 6 iunie 1968, orele 15, comuna Videle a fost declarată oraș. Cei doi vicepreședinți ai Consiliului popular orășenesc, Badea Ilie și Cristescu Gheorghe, își amintesc cu exactitate această dată, nu numai pentru că memoria lor este foarte bună dar și pentru că ani la rînd au fost nevoiți să înregistreze impresiile călătorilor din trenurile rapide de Craiova sau Timișoara, care priveau lung pe ferestrele vagoanelor și comentau că orașul Videle nu pare să fie altceva decît o comună cu cinci blocuri.

— De fapt, zice Badea Ilie, încă de pe atunci aveam o policlinică modernă, un spital care deservea — ca și astăzi — zeci de comune din jur, un restaurant în care se putea mînca civilizat, un complex comercial de unde puteai cumpăra un costum din cea mai bună stofă. Și totuși, cinstit vorbind, acești «martori» care treceau pe aici cu 80 de kilometri la oră, aveau și ei, în felul lor, dreptate. Pe atunci, trebuie să aflați, localitatea era electrificată în proporție de aproximativ 25 la sută. Dacă voi arăta că proporția aceasta a ajuns acum la 98 la sută, sînt convins că nu am spus încă decît prea puțin. Adevărul este că am luat-o în multe privințe de la zero, am căutat să ne formăm, să ne alcătuim o zestre, să ne compunem fizionomia unui oraș adevărat. Vedeți, marea noastră șansă — în absența căreia Videle ar fi rămas, poate, doar un nume de gară și o comună oarecare, pierdută în această cîmpie — a fost Schela de extracție de aici. Cea mai mare schelă petrolieră din țară, lucrînd cu numărul cel mai redus de muncitori.

— Cele cîteva blocuri existente la data înființării orașului erau, cred, ale petroliștilor!

— Întocmai. De-a lungul acestor ani s-au construit însă circa 500 de apartamente, în care stau deopotrivă și lucrătorii secției mixte de industrie locală (care produc așa-numita «mobilă populară», de 3 800 de lei, foarte căutată de către cumpărători) ori cei de la atelierul metalurgic. Din totalul planului anual de 15 milioane al acestui atelier, 11 sînt realizate în colaborare cu Uzinele «Vulcan», pentru care fabrică tubulatura unor sisteme de ventilație, iar 4 în cooperare cu Întreprinderea «Inox», tot din București. În economia orașului au mai apărut, de asemeni, un complex avicol, unic în județ, cu o capacitate de 650 000 de capete pe an, un complex de sere cu o suprafață de peste 1 000 de metri patrați — numai flori! — și funcționînd cu un plan de 9 milioane și jumătate lei, precum și noi secții ale cooperației meșteșugărești, în care se produc, de exemplu, covoare ce ajung pînă în Belgia, Olanda sau Franța.

— Vedeți, intervine Cristescu Gheorghe, noi avem aici, între noi, o vorbă: dacă în următorii ani orașul va fi de două ori mai mare, el trebuie să fie de trei ori mai frumos. Principiul acesta a fost valabil însă și pînă acum. Nu am avut ambiții care să ne depășească posibilitățile. Să luăm un exemplu! Să zicem, piața orașului. Este mică, dar destul de frumoasă, destul de cochetă. Și, în orice caz, este exact ce ne trebuie. Spun asta fără să uit că în 1980, de pildă, populația orașului se va dubla, ajungînd la 30 000 de oameni — altfel, se spune încă de pe acum că la Videle oamenii trăiesc ca la oraș dar nunțile le fac, în continuare, ca la țară. Și e ceva adevăr în cuvintele astea! Un singur fapt poate fi destul de edificator: planul cooperației de consum în 1975 este enorm. În urmă cu vreo cinci-șase ani în acest plan era de vreo patru ori mai mic. Tot de atîtea ori, deci, a crescut puterea de cumpărare, pretențiile de confort și de viață civilizată. Ceea ce indică, de fapt, însăși creșterea gradului de urbanizare al localității — obiectiv principal al planului de măsuri alcătuit de către Consiliul popular orășenesc.

Ni s-a mai vorbit apoi despre actuala campanie electorală. Potrivit planului de măsuri privind organizarea și desfășurarea ei — adoptat de către Comitetul executiv al Consiliului popular — vor fi deja afișate listele de alegători, vor avea loc adunările de depunere a candidaturilor și candidații se vor întîlni cu alegătorii. Agendele de lucru ale viitorilor deputați vor cuprinde, astfel, cu o clipă mai devreme, ceea ce rămîne încă de făcut, de înscris la capitolul «obiective». De exemplu, o unitate «Nufărul», devenită necesară în urma faptului că oamenii au început să fie tot mai ocupați. Se va construi, de asemeni, o nouă stație de termoficare, destinată în primul rînd noului cvartal ce se va înălța — conform schiței de sistematizare a orașului — la intersecția străzii Florilor cu Șoseaua Giurgiului. Se vor finaliza, încă în 1976, investițiile de 9 milioane de lei prin care liceul — cu 720 de elevi, viitori petroliști — se va îmbogăți cu laboratoare, ateliere mecanice, un cămin și o cantină. Se vor mai construi încă două spitale, însumînd 450 de locuri, 3 creșe, 3 grădinițe, o școală generală. O problemă mai dificilă, care rămîne încă de rezolvat este, apoi, alimentarea cu apă. Deocamdată aceasta se aduce de la Grădinari-Ilfov și Ungureni-Dîmbovița, prin conducte. În curînd vor începe însă forările, pentru că la 80 de metri în adînc tălăzuie mari rezerve de apă, necesare atît celor 2 670 de gospodării cît și industriei orașului. Cu atît mai mult cu cît această industrie se va dezvolta vertiginos în viitorii cîțiva ani. Încă în trimestrul IV al acestui an va începe construirea unei fabrici de accesorii pentru industria ușoară, în care vor lucra 1 500 de oameni.

La 9 martie vor vota aici aproape 7 000 de oameni. În cele 16 circumscripții orășenești vor fi aleși, desigur, cei mai buni. Pentru că Videle are multe de înfăptuit, astfel încît nimeni să nu mai poată spune — din trenurile rapide de Craiova sau Timișoara — că orașul care în următorii cinci ani își va dubla populația, nu mai este o comună cu un anumit număr de blocuri. Să poată spune nu numai că este un oraș adevărat — așa cum este acum — dar și că — după dorința celor doi vicepreședinți — este un oraș de onoare, cu mari răspunderi față de țară și cu succese pe măsura acestor răspunderi.

DUMITRU ELIADE ■
Fotografii de **ELENA GHERA** ■

Roman serial: povești adevărate (1-2)

BANCNOTELE

Incepem, așadar, călătoria noastră prin lumea faptelor, a poveștilor, a întîmplărilor.

În urmă cu cîțiva ani, m-a impresionat o poveste a unui țăran din Bărăgan, ceva după care un regizor ar putea face și un film, dar un film de un haz și o tristețe care cu greu se pot imagina într-o aceeași operă.

Într-un sat din sud, în urma unui denunț anonim — că de obicei denunțurile sînt anonime — miliția a descins la casa unui țăran.

— Bună ziua.

— Bună ziua.

— Ce mai faceți?

— Bine.

— Da' nevasta?

— Ete, și ea bine.

— Sănătoși, voinici?

— Sănătoși, voinici.

— Altceva?

— Altceva nimic.

— Auzi, nea Vasile, spune milițianul din sat, dar cu sărăcia cum o mai duci?

— Cu sărăcia o duc bine.

— Cum adică o duci bine?

— Păi cum, uite-așa, cu asta de ieri, că alta... Da' de ce mă întrebi?

— Cum de ce te întrebăm? Păi o autoritate locală trebuie să știe cum o duce omul.

— Bine, atuncea eu ce să vă mint, ce să vă mint eu pe dumneavoastră, o duc... să vă mint eu pe dumneavoastră? Tomna pe dumneavoastră, care sînteți oamenii legii?

— Dar cu banii cum o duci, nea Vasile?

— Care bani?

— Cu banii, cu *bacnotele*.

— *Bacnote*? Care *bacnote*? Care bani?

— Mai ai cai?

— Mai am cai? Nu mai am cai, că mi i-a luat la gospodărie.

— Vaci mai ai?

— Vacă nu mai am, c-am vîndut-o.

— Porci ai?

— Porci am, ete-i cresc ca să-i am de Crăciun, să-i tai, că s-au nemerit niște porci buni, de ăștia de fac untură multă, Mangaliță, le dai puțin și-ți dau mult.

— Și unde ții porcii?

— Porcii?

— Porcii.

— La tîrlă. Că are unu', a' lu' Gămanu, o tîrlă. I-am dat trei, îmi dă doi, dar nu mă interesează de ce mănîncă ei. Le dă el zer. Dracu' știe ce face, că mi-i aduce în fiecare an destul de măreți.

— Îhî. Tot pe ăia ți-i aduce în fiecare an?

— Nu, că fată purceaua și dau în orișice an alți purcei și-mi aduce alți porci.

— Cîți?

— Păi n-auzisi? Dau trei și-mi dă doi, da' mari. Unu' și-l ia el.

— Pe care?

— Pe-al treilea.

— Și-altceva ce mai ai matale prin curte?

— Găini.

— Cîte?

— Acu', nu știu, că mai fuge cîte una, mai moare cîte una, dracu știe, că dacă ne-am apuca să numărăm și găinile în fiecare zi...

— Și muncești, nea Vasile? Muncești?

— Muncesc.

— Da-n casă ce mai ai?

— Ete, mi-am luat și eu radio în rate. Prinde numai radio București. Rar cînd prinde alte posturi.

Milițienii aveau chef de vorbă. Omul la care veniseră era un om oarecare, trăind într-o curte oarecare, fără nume mare în sat, o figură obișnuită a locurilor, un cetățean cu teama autorităților si cu indiferența celorlalti.

— Auzi, nea Vasile, da' în grajd, ce-ai matale în grajd?

— În grajd? Eu, în grajd? Ce să am în grajd dacă vacă nu mai e, caii nu mi i-a mai dat, porcii n-o să-i țin în grajd, îi țin la tîrlă, găinile dorm sub șofru, nevastă-mea doarme la vatră, eu tot acolo. Ce să am eu în grajd?

— Auzi, mă, nea Vasile, am auzit că ai în grajd ceva.

— Eu, în grajd, ceva? Ce să am eu în grajd? Ce dracu să am eu în grajd? Ce-oți crede, că n-am dus toți caii la gospodărie sau mai știu eu ce?

— Nooo, noooo, noooo...

— Al dracului să fie ăla de mai știe ce are în grajd. Pe timpurile astea te mai gîndești la grajd? Tovarășu' milițian, eu vă spui așa, ca la copilul meu, că pot să-ți fiu unchi sau mai știu eu ce: omu' nu mai se uită în grajd sau pe pogon sau pe mai știu eu ce alea. Nooo! Omu', uite, vă spui eu, că sînt om bătrîn, omu' a început să vrea să trăiască bine, să aibă el în casă radio, să asculte el Bucureștiul, că nici nu se prind alte posturi, că nu știu de ce nu ne pun ăștia antena aia. Acum au început și cu televizoare din astea, că te uiți din casa ta și vezi ce face altul în casa lui și vezi și guverne, și țări, și muzică, toate le vezi acolo, cică sînt băgate într-o ramă de ștejar. Te uiți, și gata, te saturi de lume. Nu mă mai uit eu în pătul sau în grajd, că brutărie e în sat, porcii la tîrlă, cai n-am.

— Auzi, nea Vasile, știi ce am auzit noi?

— Ce?

— Dar nu te superi pe noi că-ți spunem, rîse milițianul satului, un tînăr destul de jovial.

— Ce-ați auzit, tovarășul jandarm?

— Nea Vasile, am auzit că matale în grajd faci bani.

— Ce să faci? Ce să fac? Eu, bani? De aia mă întrebarăți de grajd și de vaci și de cai și de...

— Hai să vedem și noi grajdul.

— Nooo, nu se poate. Să vă bag eu pe dumneavoastră în grajd? Hai în casă! C-o fi fro dezordine pe-acolo, or fi căpuși, or fi păduchi, dracu' știe ce-o mai fi prin grajd, că nu m-am mai ocupat de el.

— Ei lasă, că nu ne supărăm noi dacă e murdar în grajd. Avem și noi ordin, nea Vasile, avem ordin să-ți facem percheziție în grajd.

— Ei, dacă-i ordin, ce să mai zic? Eu știu de la armată că dacă e ordin, gata.

Cînd au intrat în grajd, i-a întîmpinat o priveliște unică: parcă se aflau într-un laborator fără cusur. Era curat și cald, mirosea înțepător a substanțe chimice, a cerneală nouă, a clei ars și pe o masă foarte bine orînduită lucrarea țăranului. Într-adevăr, Vasile Crețu făcea bani.

Cînd a ajuns în fața judecății, cînd, cu dosarul gata, Vasile Crețu a apărut în boxa acuzaților, prima surpriză a fost că el nu și-a luat nici un avocat. Privea absent lumea din sală — era unul dintre cele mai interesante procese ale momentului și veniseră mulți oameni să asiste la judecată — și toți cei de acolo abia așteptau să înceapă procesul, ca să afle *de ce*. Pentru că întrebarea fundamentală, de fapt singura întrebare pe care și-o putea pune orice om în legătură cu isprava lui Vasile Crețu, care făcea bani într-un sat de cîmpie, era: *de ce*? După ce procurorul ceru ca Vasile Crețu să fie judecat cu mai puțină asprime, datorită faptului că el nu făcea banii atît pentru profit, cît dintr-un motiv inexplicabil, lucrurile începură să se clarifice. Cum adică nu făcea banii pentru profit? Nu, nu-i făcea pentru profit. Dar pentru ce-i făcea? Îi făcea ca să aibă el banii lui.

Ei, da, dar arunca pe piață bani falși.

*

Expertiza a stabilit un lucru de necrezut: pe Vasile Crețu îl costau 300 lei materialele pe care le folosea ca să facă o singură hîrtie de 100. Deci, el cheltuia, pentru fiecare sută, de trei ori mai mulți bani și faptul se întîmpla în fiecare caz, nemaipunînd la socoteală efortul, nopțile de nesomn și teribila frică. Dacă, să spunem, Vasile Crețu ar fi făcut 50 de hîrtii de cîte 100, pe el această afacere l-ar fi costat 15 000, ceea ce însemna, scăzînd tot ce trebuie scăzut, că pe țăranul care făcea bani distracția îl punea la cheltuieli fantastice: 10 000 lei netto. Pleca gîrbovit după cerneală, făcea rost cu chinuri mari de hîrtie apropiată de hîrtia obișnuită a bancnotelor, lucra zile și nopți în șir la fiecare tablou al sutei, cumpăra pensule noi, avea lupe de mai multe dimensiuni, își modificase întreaga viață, pentru a scoate niște bancnote ca lumea, niște bancnote false, dar convingătoare în falsul lor. Îl denunțase cineva și l-au prins. Sigur că nu făcea un lucru corect din punct de vedere social, sigur că există îndeletniciri mai serioase decît lansarea unor sute false pe piață. Dar din punct de vedere psihologic este pentru totdeauna înnebunitoare ideea că un om cheltuia 300 de lei ca să facă o singură sută.

Nu știu sigur ce sentință i s-o fi dat lui Vasile Crețu. Bine ar fi fost, poate, ca judecătorii să considere că el și-a plătit amenda prin faptul că pentru fiecare sută cheltuia trei. Din spaima care a urmat, Vasile Crețu s-a lăsat de meseria aceasta de făcător de bani, dar din cînd în cînd îl mai apucă nostalgia și vorbește cu prietenii lui, între care se află probabil și cel care îl denunțase:

— Bă, fraților, voi nu știți ce-i aia să faci tu un ban cu mîna ta. Oricît ar costa, bă! Dar să știi tu că ai băgat tu suta ta între sutele lumii. Auzi, mă, să ai tu puterea asta, fir-ar a dracului ea de putere, de a face tu suta ta, mă!

Era un țăran român a cărui minte se aprinsese de un gînd năzdrăvan și care urmează probabil să plătească pînă la adînci bătrînețe datoriile pe care le-a contractat în scurta perioadă cît făcea sute. Da, dar făcuse el, cu mîna lui, suta lui. Sînt convins că dacă Vasile Crețu s-ar mai naște o dată și-ar fi pus să aleagă din mai multe căi de urmat una singură, tot pe asta și-ar alege-o.

Să ai tu suta ta! S-o faci tu la tine în curte, în grajd și să te creadă toată lumea că e sută oficială! Ei, cine a trăit senzația asta o dată nu-și mai poate reprima în veci orgoliul că a fost autor de bani.

Sigur că de aici nimeni nu poate înțelege că e cazul să se apuce să facă sute. Și asta din mai multe motive, dintre care ultimul e că numai Vasile Crețu era genial la desen. Și am impresia că nu doar la desen. Folosiți cu încredere, așadar, sutele existente. E costisitor să vrei să ai suta ta. Îți trebuie cel puțin trei din celelalte.

DOI ȘI MUTUL

În timpul secetei, dintr-un sat din fosta regiune Brașov — dar mai știu eu, oare, dacă era regiunea Brașov sau altă regiune? — plecară trei frați *înspre țară*. Exista, poate, și un fel de surdă speranță că dincolo de hotarele unei localități anume seceta nu există și că, deci, pîine îndestulătoare se va găsi acolo, în țară, undeva, un fel de Fată Morgană, uriașă, care copleșea pe suferinzii secetei. Luară, deci, trenul și plecară înspre țară, nu conta direcția, conta doar impulsul spre ceva ce ar fi rezolvat — așa credeau ei — cumplita lor foame și neliniște. Aproape că nici nu conta dacă vor găsi sau nu bucata de pîine căutată, conta doar că își amînau cu fiecare stație de tren precizarea convingerii că nu au ce mînca. Erau trei frați, Ion, Tudor și Marin, flămînzi toți trei, numai că doar doi puteau *vorbi* despre foamea lor și puteau *auzi* sfîrîitul, ca de plită încinsă, al cîmpiei din jur, doar doi *vorbeau* cu lumea și o *auzeau*, pentru că al treilea, Marin, era surdo-mut.

În ziua aceea, în care ei plecau, ca într-o stranie coincidență — iată un loc comun, pentru că nici o coincidență nu este altfel decît stranie — în ziua aceea plecau din stația Salca (să zicem) alte zeci de flămînzi, de neliniștiți, de oameni cu buzele uscate, deshidratați, pînă în strămoși parcă, de acea secetă cosmică.

— Închide, tu, Ioane ușa și ia cheia, că eu mă duc să dau drumul cîinelui din lanț, să nu îl găsim mort cînd o să...

Era un cîine mare și făcea și el parte dintre cîinii curților flămînde, care în acea vară secetoasă parcă turbaseră de foame. Trebuia ținut în lanț, și în lanț fusese ținut, iar acum cei doi hotărîseră să-i dea drumul. Într-un anumit fel, ei amîndoi regretau că nu plecau împreună cu cîinele ci cu mutul. Îi deranja prezența mutului, parcă trebuiau să-l ducă în brațe ca pe un copil epileptic și, după ce ușa casei fu închisă, plecară toți trei spre poartă, iar cîinele mare alerga buimac prin curte ridicînd țărîna ca și cînd ar fi trecut un stol de gîște. De obicei, oamenilor le este milă de cîinii lor. Și chiar cîinii au cîteodată un fel de tandrețe față de stăpîni. Acum, însă, nu putea fi vorba de asa ceva. Soarele zgîlțîia apa fîntînilor, fierbînd sus și ucigînd orice tandrețe, orice gînd bun, orice fir de iarbă.

Cei trei ajunseră la gară uscați ca niște cartoane. După vreun ceas veni trenul lent, greoi, trenul secetei care își căuta pîinea.

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Va urma)

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

OMUL — INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

Alexandru Preda, inginer șef, Șantierul nr. 4 ICM 6 București — Are convingerea că în realitate lucrurile cele mai puțin clare sînt lucrurile evidente, care sar în ochi. Nu e un calambur. Se știe de pildă că pe un șantier proporția normală este de un fierar la trei dulgheri. La precedentul loc de muncă unde era șef de șantier, raportul era tocmai invers: un dulgher la trei fierari. A dat afară jumătate din fierari. «Cum tovarășe Preda, i s-a atras atenția, te plîngi că n-ai oameni și dai afară jumătate»? Nu vedea nimeni că se cheltuiau în vînt și lunar mai mult de două sute mii lei.

Șeful lui îl caracterizează astfel: «extraordinar de tenace; dotat cu inteligență tehnică, Spirt».

A terminat Institutul cu diplomă de merit, a fost pe rînd sau concomitent secretarul UTC al facultății, membru în Consiliul UASCR «După absolvire am ales șantierul, cu toate că mi se deschideau toate ușile prin care se visează intrînd majoritatea studenților: carieră universitară, cercetare, proiectare. «Preda, romanticul» sau «Preda a ales banii». Cînd era atît de firesc să se spună că mă simt mai în largul meu lîngă oamenii din mediul cărora plecasem».

Cumpene simple și adevărate ca și momentul cînd demult i s-a decis viața: După armată s-a reîntors strungar la «Grivița Roșie» Într-o seară, meșterul îl oprește: «Afișul de la poartă e și pentru tine. De ce nu te prezinți la concurs?» Concursul era pentru Facultatea de construcții. După un an s-a prezentat la secretarul Comitetului de partid: «Mă simt dator față de întreprinderea de unde am plecat. De la «construcții» nu mă pot reîntoarce la «Grivița». Poate ar fi mai bine să mă transfer la Politehnică».

— Avem nevoie de constructori serioși, i s-a răspuns.

«Asta am și rămas: un constructor. Un om care vede ce vede toată lumea, dar nu-i e teamă să creadă în evidența faptelor.»

NICOLAE CRISTACHE ■

---

fondul principal de sentimente

Cuvinte, pentru cîte sînt de spus,
Chiar și rezerve-avem suficiente,
Dar nu mărunte vorbe, mai presus
E fondul principal de sentimente.

Cuvîntul, ca și rîul, nu de-a drept,
Irumpe-n energie din torente, —
Tunelu-ntîi deschisu-i-am în piept
Prin fondul principal de sentimente.

Ori ca torid, abia turnat lingou,
Arzînd de magmele incandescente,
Cuvîntul glas să fie, nu ecou
La fondul principal de sentimente.

Răsad purtînd pe rădăcini pămînt
Ce gîlgîie de sevele latente,
Cu sînge-mi smulg eu fiece cuvînt
Din fondul principal de sentimente.

Cuvintele pe care-n vers le chem
Cu mine vin din vîrste-adolescente,
Chezașul pentru fiece poem
Mi-i fondul principal de sentimente.

Poemul meu, ca Dunărea crescînd
Din toate rîurile afluente,
Mi-i patria de inimă și gînd —
Fond principal de vis și sentimente.

NICULAE STOIAN ■

ANUNȚ IMPORTANT, ÎN LEGĂTURĂ CU CENACLUL FLACĂRA

Luni, 3 februarie 1975, Cenaclul Flacăra va avea loc în sala Teatrului Giulești din Capitală. O noutate organizatorică: instituțiile care doresc să se asocieze elevilor Liceului nr. 25, în calitate de gazde ale Cenaclului, sînt rugate să se adreseze redacției (telefon 17.60.10, interior 1623) pînă la data de 3 februarie orele 11. Restul invitațiilor, în număr limitat, se vor distribui luni, 3 februarie, între orele 11-15, la sediul redacției.

«LUPTA ÎNSĂȘI PENTRU APROPIEREA DE ADEVĂR E DE AJUNS SPRE A UMPLE UN SUFLET OMENESC»

Academician profesor doctor docent Eugen Macovschi s-a născut la 4 februarie 1906. Licențiat în 1928 al secției de chimie din cadrul Facultății de științe a Universității din Cluj. Doctor în chimie în 1931 cu lucrarea «Reacții fotochimice în serie a nitrobenziliden-poliolilor» primind calificativul «Magna cum laude».

Între 1934 și 1935 efectuează un stagiu de specializare în laboratoarele de chimie biologică ale Institutului Pasteur și la Sorbona. Paralel urmează cursurile Facultății de științe a Universității din Paris în specializarea «chimie biologică». În 1935 este numit conferențiar la Facultatea de mine și metalurgie a Politehnicii din Timișoara. Din 1940 este profesor la catedra de chimie biologică a Facultății de științe a Universității din București unde funcționează și în prezent.

Devine membru titular al Academiei de Științe din România în 1940, al Academiei de Medicină în 1942 și membru corespondent al Academiei Române in 1947. În 1948 este ales membru titular al Academiei și președinte al secției de biologie, geologie, geografie.

În același an i se acordă docența în biochimie. În 1951 este numit directorul primului Institut de biochimie din România. Sub redacția sa apar publicațiile «Studii și cercetări de biochimie» și «Revue Roumaine de biochimie» cea din urmă, revistă de răsunet internațional. A fost ales membru al Societăților de chimie și de biochimie din Franța, al Societății de botanică din Cehoslovacia; membru în Comisia Internațională pentru chimia și biochimia acizilor nucleici, cu sediul la Praga; vicepreședinte și membru titular al Societății Internaționale pentru cercetarea bolilor de civilizație și substanțe vitale cu sediul la Hanovra (R.F.G.) și al Uniunii Mondiale pentru Protecția vieții cu sediul la Luxemburg.

Este autorul a peste 200 lucrări științifice în domeniul chimiei organice, chimiei analitice, chimiei biologice, precum și al biochimiei medicale.

Maturitatea științifică s-a concretizat în elaborarea unei noi teorii asupra naturii și originii materiei vii «Teoria biostructurii» baza cărților sale «Biostructura» (1969) și «Natura și structura materiei vii» (1972).

Pentru contribuții valoroase la progresul științei i s-a decernat «Ordinul Muncii»clasa I — Medalia «Claude Bernard» și Medalia Jubiliară «Lenin».

Prin ce se deosebește viul de neviu? În ce constă această deosebire? Ce se petrece în timpul morții cînd viul se transformă în neviu?... Întrebări care au frămîntat dintotdeauna omenirea, tulburătoare idei-problemă cu care s-a identificat de timpuriu existența academicianului biochimist Eugen Macovschi. Această nostalgie după unitate, această sete de absolut ilustrează mișcarea esențială a drumului său. Pentru mulți, o temeritate de Sisif, un joc steril pe marginea unei probleme mult prea importante și imposibil de rezolvat, o temeritate la care profesorul Macovschi s-a încumetat convins fiind că va reuși; și astăzi la capătul a 50 de ani de muncă tenace, de căutări și renunțări a reușit să dea științei mondiale o nouă concepție despre natura materiei vii, «teoria biostructurii».

La început a fost povestea ulciorului cu apă vie și apă moartă din basmul Ilenei Cosînzeana și al lui Făt-Frumos pe care i-o spunea mama în copilărie, apoi prietenia cu un vecin farmacist, care iubea copiii. În laboratorul acestuia a văzut pentru prima oară la numai 6-7 ani cum se prepară hidrogenul, sulfatul de cupru, a răsfoit primele cărți de chimie, a aflat de alchimiști. Ulciorul cu apă vie și apă moartă, elixirul vieții pe care-l căutau alchimiștii, o inteligență precoce, o imaginație înfierbîntată, o sensibilitate ieșită din comun, alimentată și șlefuită de aplecarea spre muzică au fost premisele începutului. Dealtfel, datorită măiestriei sale interpretative la pian este primit la 18 ani direct în ultimul an la Conservatorul de muzică și artă dramatică din Cluj, al cărui director era exigentul Gh. Dima.

«Am renunțat totuși la muzică. Nu puteam să servesc doi zei deodată. Am făcut pianul și paralel clasa de compoziție. Mi-au reușit unele lucruri, dar mi-am dat seama că voi fi cel mult un bun executant și nu un compozitor, pe cînd în știință simțeam, aveam credința că voi reuși să fiu un compozitor adevărat. Dorința de a afla secretele vieții, secretele materiei vii, a fost trezită în mine de mama mea încă de cînd eram copil și apoi întreținută atît de mama cît și de tatăl meu. Ei m-au ajutat să-mi găsesc drumul: liceul, facultatea de chimie și apoi cea de biologie, specializarea în biochimie, cercetarea științifică ».

La Universitatea din Cluj, în acel «Heidelberg al României», cum era numit și a cărei nostalgie o are și astăzi, la Facultatea de chimie a înțeles că pentru a afla secretul elixirului vieții pe care-l căutau alchimiștii este mult de făcut în domeniul realului. Ceea ce pînă atunci era curiozitate instructivă pentru tot ce e viu, întrebare filozofică, devine aici rigoare științifică, trudă, ore, foarte multe ore în bibliotecă, în laboratoare. Aici, în preajma unor dascăli ca profesorii Ostrogovici, Tănăsescu, Spacu, Dan Rădulescu și-a dat seama de complexitatea problemei care-l frămîntă, de volumul uriaș de muncă pe care-l cere. Ei au deschis minții sale, înfierbîntate și visătoare, porțile spre gîndirea științifică creatoare. Dar abia mai tîrziu a înțeles cu adevărat sensul profund al spuselor unui cunoscut biochimist, A. Szent Györgyi (laureat al Premiului Nobel, descoperitorul vitaminei C): «A cerceta înseamnă să vezi ce văd alții, dar să gîndești așa, cum n-a gîndit nimeni», deviza de astăzi a profesorului Eugen Macovschi.

Începe să-și urmeze aproape matematic drumul spre aprofundarea problemei materiei vii. Paralel cu chimia asistă la cursuri de biologie, zoologie, anatomie, botanică, histologie, citologie. După ce-și ia doctoratul în chimie, ca bursier al guvernului francez face un stagiu de specializare în laboratoarele de chimie biologică ale Institutului Pasteur la Sorbona și urmează cursurile Facultății de științe a Universității din Paris în specialitatea chimie biologică.

Întors în țară, numit conferențiar la Politehnica din Timișoara, continuă studiul materiei vii, de astă dată pe cont propriu. Se adunase un important bagaj de cunoștințe pe care profesorul nu înțelege să-l irosească. Apoi materia vie văzută la microscop exercita aceeași fascinație asupra sa. «Nu puteam să renunț așa ușor. Mă surprindea complexitatea alcătuirii morfologice a unui țesut aparent pentru mulți fără prea mare importanță, dar care la microscop îmi revela o lume în continuă mișcare, plină de secrete. Încercam o senzație de inferioritate față de natură. Cît de complex este acest fenomen din care vrei să rupi măcar o părticică pentru a-l cunoaște! Dar și o senzație de superioritate că ești astfel creat de natură încît poți să-ți dai seama de anumite realități manifestate de viață».

Ani de-a rîndul, solitar, a cercetat în domenii diferite ca acela al permeabilității membranelor vii, excitabilității sistemului neuromuscular, substanțele care produc paralizia. În aparență, tatonări în domenii diferite, în realitate, convergența către un singur punct: lămurirea deosebirilor fundamentale dintre materia vie și nevie. În fiecare din aceste domenii a muncit mult, a descoperit multe lucruri noi, a publicat peste 200 de lucrări originale care au făcut din el o autoritate în biochimie atît în țară, cît și în străinătate.

Dar teoria existentă asupra materiei vii, teoria moleculară, adoptată de toată lumea științifică, ca justă, i se pare departe de adevăr. Toate aceste realizări le consideră adiacente țelului său care e același: o nouă concepție asupra materiei vii. El se va concretiza abia peste zece ani în volumele «Biostructura» (1969) și «Natura și structura materiei vii» (1972).

«În biologie domină încă concepția moleculară și mulți sînt atît de convinși că este justă încît li se pare curios să fie posibilă o altă concepție. Dar adepții concepției moleculare uită sau nu țin seama de faptul că valabilitatea ei nu a fost încă demonstrată. Probabil datorită convingerii în justețea ei nu s-au efectuat suficiente cercetări menite să demonstreze experimental valabilitatea acesteia. Ea reprezintă un șir de axiome care pot fi juste sau nu. De asemenea, adepții ei par să nu țină seama de faptul că această concepție este de esență mecanicistă și nu dialectică. Dar ce anume susține concepția moleculară aplicată în biologie? Pe scurt și simplificînd problema pentru a fi pe înțelesul tuturor: după teoria moleculară viața este o formă chimică de mișcare a materiei iar materia vie este calitativ identică cu materia moartă. Deosebirea constă în modul de desfășurare a fenomenelor chimice. În materia vie aceste fenomene sînt coordonate într-un proces metabolic care asigură manifestarea vieții. În materia moartă coordonarea lipsește. Moartea se datorează deci încetării coordonării fenomenelor. Conform concepției noi — biostructurale — viața este o formă biologică de mișcare a materiei iar materia vie calitativ nu este identică cu materia moartă și anume: o parte din materia protoplasmei vii este integrată într-o structură biologică, «biostructura» purtătoarea însușirilor viului. Biostructura există numai în protoplasma vie și se destramă odată cu moartea acesteia. Cealaltă parte a materiei protoplasmei vii se prezintă ca o soluție în care se produc reacțiile biochimice. Aceste reacții dau energia necesară formării biostructurii, iar biostructura intervine în coordonarea fenomenelor chimice din soluția menționată. Moartea se datorește destrămării biostructurii. Materia cuprinsă în biostructură se deosebește calitativ de materia obișnuită prin aceea că nu are alcătuire moleculară. Moleculele anumitor substanțe devenind componente ale biostructurii încetează de a se mai comporta ca molecule. Ele capătă însușiri noi și în materia biostructurată exercită funcții pe care nu le au atunci cînd moleculele se găsesc în afara biostructurii. Integrarea moleculelor anumitor substanțe în materia biostructurată (asimilația) și desprinderea componentelor din această materie (dezasimilația) sînt procese cu totul speciale, care depășesc chimismul obișnuit și se deosebesc calitativ de aceasta. În favoarea «teoriei biostructurale» am adus probe experimentale. Ea schimbă radical viziunea pe care o avem în unele domenii ale biologiei, biochimiei, medicinei, agronomiei. O serie de probleme cercetate pînă acum de pe pozițiile concepției moleculare vor trebui revizuite în lumina acestei noi teorii, de asemenea, altele nerezolvate pînă acum își găsesc, își vor găsi soluțiile».

Începutul s-a și făcut. Pentru cercetarea științifică mondială «teoria biostructurii» a academicianului român biochimist Eugen Macovschi a devenit în ultimii ani tot mai mult o teorie fundamentală, punct de referință. Ea a permis elaborarea unor ipoteze noi privind raporturile dintre noxe și medicamente, acțiunea hormonilor, originea nucleelor encefalografice, a vieții pe pămînt, a efectului Kirilian, a fenomenelor parapsihologice. Au fost analizate de pe pozițiile acestei teorii lucrările cercetătorilor germani Maud și Amesan, a englezilor Hodkin și Keynes. Ea constituie obiect de predare la universitățile din București, Bristol (Anglia), Alma-Ata (U.R.S.S.), Wheatan-College Massachusetts (S.U.A.).

Dacă a reușit să-și vadă visul împlinit, academicianul Eugen Macovschi crede că acest lucru se datorează devotamentului unui colaborator apropiat — soția sa — și voinței. Creația științifică a fost pentru profesorul Macovschi cea mai eficace școală a răbdării și a lucidității, cea mai bună posibilitate de a-și depăși propriile sale năluci, de a se apropia de realitatea sa ca om.

«Lupta însăși pentru apropierea de adevăr e de ajuns spre a umple un suflet omenesc. Nu am găsit secretul absolut al materiei vii și nu cred că va fi descoperit prea curînd. Viața este cu mult mai complicată decît ceea ce putem înțelege noi astăzi. Nu este epuizat secretul vieții. Peste 100, 200 de ani celor de atunci li se va părea foarte copilăresc modul nostru de a gîndi actual. Dorința este însă să rupi din acest secret cîte puțin, să faci în domeniul tău un pas cît de mic, ceva care să satisfacă tendința progresului, această tendință nevăzută din om care te mînă, te împinge și nu-ți dă pace. Mulțumirea mea este că prin schimbarea modului de gîndire în problema materiei vii am deschis o nouă cale pentru cercetarea vieții și o posibilitate pentru o înțelegere nouă a rezultatelor ce se obțin.»

LUDMILA PATLANJOGLU ■

EXTEMPORAL

luna în dizgrație

Am întrebat cîțiva copii cum li se părea Luna înainte de aselenizarea omului, cînd se cunoșteau mai puține despre ea, și cum li se pare acum, după ce-am privit-o de aproape, iar pe suprafața ei au rămas urmele pașilor noștri. Observați ușoara tristețe a răspunsurilor.

«Luna mi se părea cînd nu auzisem încă despre oamenii care călcaseră pe ea, un corp ceresc imposibil de atins. Credeam că are formă de banană, cum mi se arăta pe cer, și că acolo trăiesc ființe. Acum mi-am dat seama că nu este decît un satelit natural al pămîntului și că poți să ajungi pînă la el într-o navă spațială. Nu mi-ar plăcea să locuiesc acolo, deoarece nu este nici aer și nici nu există animale. Pe cît de veselă și de distractivă este lumea pămînteană, pe atît Luna este de rece și de neprimitoare. Cred că oamenii, în următoarele secole, vor ajunge să clădească acolo și case și instituții și ministere». (Anca Costescu, 11 ani, clasa a 6-a, școala nr. 124).

«Luna (!) credeam că e ceva inexpugnabil, ceva care nu suportă picior de om! Înainte mă fascina. Îmi închipuiam în fiecare seară că ființe stranii mă priveau de pe ea. Am fost puțin decepționat că nici măcar niște microbi nu se uită la noi de pe Lună, dar cercetările continuă. Dacă aș putea, aș vrea să ajung pe Lună, să calc și eu pe ea și să mă simt ușor ca un fulg. Ar fi foarte interesant. Poate într-o zi chiar o să și pun piciorul pe Lună... atunci însă ea va fi cunoscută și arhicunoscută de către oamenii de știință și mă tem că n-o să mi se mai pară deloc interesantă», (Mihai Pavloff, 14 ani, clasa a 8-a B, școala nr. 124).

«Luna nu mi se mai pare o planetă pe care viețuiesc diferite animale și figuri fantastice ca în filmele de desene animate sau ca în cărțile științifico-fantastice. Nu mi se mai pare nici împărăția umbrelor, cum spunea Eminescu. Dacă-i așa, măcar să se facă plimbări pe Lună și să se construiască pe ea diferite clădiri, adică un spital, un centru astronomic și un magazin care să vîndă suveniruri». (Andreea Milea, 13 ani, clasa a 8-a B, școala nr. 124).

ROMULUS BALABAN ■

Șerban Cioculescu s-a născut la 15 august/7 septembrie 1902. După absolvirea studiilor medii la Liceul «Traian» din Turnu Severin, a urmat cursurile Universității din București. S-a specializat în Franța (Sorbona și Ecole pratique des Hautes Études). Doctor docent în științe filologice. Critic și istoric literar, membru al Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România. A fost șeful catedrei de limbă și literatură română de la Universitatea din București. Este director general al Bibliotecii Academiei R. S. România. Lucrări importante — Varietăți critice, Viața lui I.L. Caragiale, Viața și opera lui Dimitrie Anghel, Medalioane franceze, Introducere în poezia lui Tudor Arghezi, Itinerarii critice, Caragialiana. **Din 1966 este membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.**

AM FOST DIN COPILĂRIE UN MARE MÎNCĂTOR DE CĂRȚI

Pe criticul și istoricul literar Șerban Cioculescu l-am admirat pentru fervoarea cu care a scotocit în sute de documente și a compus apoi *Viața lui I.L. Caragiale*, lucrare de o informație riguroasă, sobră. L-am iubit cînd am citit articolele scrise între cele două războaie mondiale despre Arghezi, Barbu, Blaga, Philippide. Într-o vreme în care acești poeți, ca dealtfel și alți scriitori de talent, erau acuzați că tipăresc aberații, Șerban Cioculescu a arătat cu tact și cu o bună cunoaștere a fenomenului liric în ce constă valoarea versurilor semnate de ei. De aceea, aceste articole nu sînt interpretări savante ale operelor, ineficiente pentru publicul neavizat, ci pledoarii în favoarea unei generații de poeți care, numai în aparență rupîndu-se de tradiție, o sublimează într-o experiență demnă de interes.

I-am îndrăgit scrisul care, oricît de mult ar susține domnia-sa că nu aparține unui stilist, are farmec și personalitate, frazele sale de o ironie fină, pline de vervă și uneori de umor, aparținînd mai curînd unui moralist decît unui critic literar.

Șerban Cioculescu, proeminentă personalitate din critica și istoria noastră literară actuală, a contribuit între cele două războaie la promovarea valorilor autentice din literatura română, contribuind astfel la creșterea prestigiului ei în lume. Autorul *Varietăților critice* este o prezență activă în literatura noastră de azi, rubrica sa *Breviar* de la *România literară*, deși nu se aplică fenomenului literar contemporan, fiind susținută cu o pasiune și o vioiciune nedomolite.

Am discutat cu profesorul Șerban Cioculescu într-una din diminețile acestui început de ianuarie fără zăpadă, în cabinetul domniei-sale de la Biblioteca Academiei R.S. România, printre cărți, acolo unde îi șade bine cărturarului.

— *Citind memoriile dumneavoastră publicate în revista Flacăra, memorii în care vă evocați, așa cum e și firesc dealtfel, părinții, bunicii, prietenii din copilărie și adolescență, profesorii, povestiți la un moment dat de întîlnirea dumneavoastră cu cărțile, întîlnire care v-a marcat pentru toată viața.*

— Am fost din copilărie, aș putea spune, un mare mîncător de cărți, întîi la întîmplare, apoi la alegere.

— *Ce autori citeati îndeosebi?*

— Anatole France, Pierre Loti, Paul Bourget. Am consumat o cantitate atît de mare de romane pînă la vîrsta de 16 ani, încît am impresia că mi-a rămas o lehamite ca de intoxicație alimentară și un fel de idiosincrasie, încît depun un efort deosebit astăzi la lectura unui roman. De la vîrsta de 16 ani în sus m-au cucerit mai ales cărțile de critică literară, (Sainte-Beuve, Lemaître, Faguet, Brunetière, Taine) de istorie și de filozofia culturii. Ca o curiozitate, îți voi spune că am trecut și eu prin faza schopenhaueriană, citind în original faimoasa lucrare *Parerga und Paralipomena* despre care se spune că este cartea de popularizare a ilustrului filozof. Citită în epoca așa-zisă a crizei de creștere, această operă mi-a lăsat pentru cîtva timp o amprentă pesimistă de care însă m-am scuturat probabil datorită unor energii organice latente. Aceste energii au fost în aceeași vreme contracarate de o serie neagră de bronșite și de pneumonii care mă făceau să cred că aș fi fost predispus tuberculozei și unei morți pretimpurii.

— *Ați debutat în anul 1923, la* **Facla literară** *a lui N.D. Cocea, în condiții pe care le-ați povestit de mai multe ori. Vorbiți-mi puțin despre climatul literar dintre cele două războaie, perioadă în care s-a desfășurat o bună parte din activitatea dumneavoastră de critic.*

— Epoca dintre cele două războaie a fost una de mare efervescență creatoare, în care și proza epică și lirismul au dat ceea ce s-a numit ulterior «al doilea clasicism» al nostru (după acela al generației Creangă, Slavici, Eminescu, Caragiale). N-aș putea spune același lucru despre teatru, unde creația originală a rămas deficitară, deși viața teatrală dădea impresia unui corn al abundenței, atît de multe teatre și spectacole solicitau publicul cu o producție superficială, de comedie de salon, după ce experiența expresionistă de la noi se dovedise un pospai.

Am avut prilejul să cunosc în decurs de mai bine de un deceniu personalitățile cele mai marcante ale vieții noastre literare. Scriitorii vîrstnici se arătau atenți față de cei tineri, care știau dealtfel să păstreze distanța bunei-cuviințe și să nu abuzeze de «prietenia» ce le-o arătau seniorii.

Presa literară era foarte bogată, mai multe cotidiane consacrînd zilnic pagina a doua vieții literare. Critica era adeseori usturătoare și nu cruța denivelările marilor scriitori, cînd ele se produceau, iar aceștia nu se supărau. Erau, firește, și unii scriitori foarte susceptibili, ca de pildă Nicolae Iorga, ale cărui piese de teatru trebuiau elogiate. Marele istoric era însă un admirabil prozator și ne răscumpăram, admirîndu-i bogăția limbii și caracterul vulcanic al temperamentului.

— *Ați colaborat la mai multe reviste din acea vreme. Ați fost un colaborator harnic?*

— Am să te surprind, divulgîndu-ți un secret (destul de rușinos). Sînt, mai ales am fost, dar am și rămas, un visător și un pierde-vară. Și acuma, către limanul vieții, mă mustră cugetul că nu am dat tot ceea ce puteam da, nu din lipsă de voință, ci din plăcerea de a vagabonda spiritual, agravată cu neplăcerea de a mă așeza la birou și de a scrie. Dacă mult regretatul meu prieten Streinu ar fi de față și m-ar asculta debitîndu-ți aceste lucruri, el m-ar întrerupe spunîndu-mi: «ai fost însă și ai rămas o peniță veselă». Vladimir Streinu era un mare formulagiu, cum însuși recunoștea și prin această formulă sugera că scriam relativ ușor, fără să-mi bat capul cu găsiri de metafore, de formule portative.

Totuși, mă pot lăuda că de la apariția **României literare** n-am lipsit de la nici un număr și că acum, la bătrînețe, mi-am organizat mai bine munca intelectuală decît în junețe.

— *Cum v-ați caracteriza scrisul dumneavoastră?*

— N-am fost și nu sînt un «stilist», deși apreciez foarte mult la alții calitățile artistice. N-am crezut niciodată și nu cred că și critica ar fi datoare să facă literatură în marginea literaturii și să propună cititorului proza sa ca pe una eminamente literară. Am crezut și cred și astăzi că trebuie să vedem în critică un instrument de cunoaștere și de orientare, iar nicidecum un gen literar autonom, un alt domeniu al frumosului.

— *Credeți în infailibilitatea criticului?*

— Nu, și aceasta m-a ferit de capcana dogmatismului. Cred însă că opinia critică trebuie să fie fermă, categorică, să se ferească de circumlocuțiuni, eufemisme sau alte șiretenii stilistice pentru a ocoli judecata de valoare, care rămîne datoria permanentă a criticii.

Am cunoscut între cele două războaie un climat de franchețe integrală a criticii căreia înțelegeam să-i pun totdeauna frîna bunei-cuviințe.

— *Îmi cer dinainte iertare pentru întrebarea pe care am să vi-o pun. Poate că o să vă incomodeze. Am citit în cartea dumneavoastră* **Aspecte literare contemporane,** *o veritabilă frescă a epocii literare dintre anii 1932–1947, un articol incitant:* **O privire asupra poeziei noastre ermetice.** *L-am citit cu emoție, cu o plăcere deosebită, pentru că acolo dumneavoastră luați apărarea lui Arghezi, Blaga, Barbu, Vinea, adică a liricilor mari din epocă, împotriva învinuirilor de obscuritate. N. Iorga scria în vremea aceea despre poeziile lui Blaga că sînt «monstruozități ale inspirației care nu se mai poate numi poetică», iar despre Ion Barbu că «dă versuri de un neinteligibil absolut». Or, astăzi, mi se pare mie, și nu numai mie, nu mai aveți aceeași atitudine comprehensivă față de poezia modernă pe care o blamați cam în aceiași termeni ca și N. Iorga.*

— Întrebarea nu mă incomodează deloc. Am fost în timpul tinereții mele, pînă la un punct, apărătorul poeziei moderne (Arghezi, Vinea, Blaga, Ion Barbu, Adrian Maniu, Al. Philippide) dar nu și al suprarealiștilor, de la *Unu*, *Integral*, *75 HP*, care îmi trimiteau cărțile lor uneori cu simpla mențiune «Serviciu de presă». Nici atunci nu socoteam că poezia este terenul viran al divagațiilor, al verbigerației. Am luat apărarea acelei literaturi moderne prin substanță, nu prin expresie și prin căutări cu orice preț a originalității. N-am elogiat niciodată ce n-am înțeles și n-am gustat. Cer poeziei celei mai ermetice să aibă totuși un sens și valori estetice, un fior poetic, o vibrație muzicală. Dacă ele lipsesc cu desăvîrșire, consider că sînt încercări ratate. Dacă s-ar ivi astăzi un nou Arghezi m-aș face heraldul său, cu același entuziasm cu care l-am salutat pe Arghezi înainte de a-și fi publicat *Cuvintele potrivite*. Nu consider că aș fi astăzi în contradicție cu atitudinea mea din trecut. În articolul pe care l-ai amintit dezideratul meu final era cel al unei poezii limpezite, al unei poezii care să solicite și afectul nostru nu numai inteligența. Am fost și sînt intelectualist, dar cred că intelectualizarea excesivă devitalizează poezia, o face antipoetică. Dealtfel, nu sînt numai împotriva poeziei antipoetice, dar și împotriva antiromanului, antiteatrului, a procedeelor paralele de dezagregare a genurilor care n-au adus în ultimele decenii la operele mari pe care le așteaptă timpul nostru.

— *Cititor, critic și istoric literar, profesor, director general al Bibliotecii Academiei R.S. România. Care dintre ocupații o preferați?*

— M-ai pus în dificultate. N-aș spune că îmi prefer scrisul. Îmi place mai mult să citesc scrisul altora decît să-l recitesc pe-al meu. Dar sînt zile cînd scrisul îmi dă mari bucurii. Cînd așa-zisa mea «peniță veselă» întîlnește ceasuri însorite ale spiritului. Dar asta nu se întîmplă prea des.

Mi-a plăcut mult profesoratul, mai ales cel universitar, m-am simțit totdeauna bine în mijlocul tinerilor, am vorbit totdeauna liber, fără note, nu mi-am învățat prelegerile pe dinafară și am condus cu plăcere lecțiile de seminar unde am căutat să descopăr personalități critice viitoare.

Iubesc această bibliotecă în care am intrat, student fiind, din anul I, mulțumită unei lucrări pe care mi-o dăduse Ion Bianu, directorul general al Bibliotecii Academiei. Am avut permis de la vîrsta de 18 ani și jumătate. Am frecventat această bibliotecă mai bine de o jumătate de secol. Îi cunosc colecțiile și aș fi nemîngîiat să știu că acest bogat patrimoniu al ei ar putea fi înstrăinat. În această bibliotecă-laborator au fost concepute și lucrate numeroase opere fundamentale ale culturii noastre. Nu există om de știință român care să nu se recunoască debitor acestei instituții de cultură. Vezi, este foarte greu să spun care dintre ocupațiile mele mi-a plăcut mai mult. Poate găsesc numitorul comun în exercițiul muncii intelectuale care în momentul fericit cînd își absoarbe subiectul îți dă maximum de satisfacție morală, aș spune chiar de euforie. Munca mă distrează mai mult decît distracția propriu-zisă. Asta nu vrea să zică deloc că nu-mi plac distracțiile mai ușoare. Nu sînt un sfînt, nu sînt un ascet, un ipocrit, nu îmi place să pozez în om exemplar, am un simț deosebit al umorului și chiar al autoironiei, dar nu exagerez afirmînd că munca m-a sustras «angoaselor» de care sînt bîntuiți atîția dintre contemporanii mei. Munca mă împacă cu existența și îmi fortifică optimismul nativ, care n-a fost cu totul scutit de seducțiile «existențialiste». Cred însă că disperarea existențialistă comportă foarte multă îndîrjire în această direcție, care e în fond un impas și cum eu m-am ferit întotdeauna de impasuri, am vrut să am înaintea mea un luminiș.

— *Filozofii pesimiști prevestesc «moartea» cărților, sfîrșitul «Galaxiei Gutenberg». Dumneavoastră ce credeți?*

— Nu cred în «moartea» cărților. Deși majoritatea publicului e solicitată de cultura audiovizuală, cartea rămîne însă un pivot al existenței noastre și mă simt bine cînd știu că există oameni care au o carte de căpătîi, pe care o răsfoiesc ori de cîte ori simt nevoia.

GEORGE ARION ■
Fotografie de ION PREDOȘANU ■

LUMEA DE MÎINE

tîlcul faptelor de fiecare zi

Realitatea socială și culturală de mîine nu trebuie căutată numai în viitor, prin anticipare. Ea este prezentă în fiecare activitate, individuală și colectivă, actuală, în măsura în care înfăptuirile noastre de fiecare zi și problemele generale pe care ni le punem depășesc semnificația cotidianului, anunțînd structura lumii de mai tîrziu. Prezent și viitor se împletesc într-o unitate configurativă. Nu avem decît să privim în jur, să deschidem un ziar sau să descifrăm tendințele ce se desenează în mersul evenimentelor, pentru a avea o perspectivă asupra a ceea ce se numește Posteritate.

Vom amîna deocamdată discuția marilor probleme generale, pe care le pune momentul istoric de față. Vom începe prin a semnala o seamă de fapte, desprinse la întîmplare din informația zilnică, dar deschizînd o largă fereastră către viitor.

Numărul de sîmbătă, 28 decembrie 1974, al confratelui *Neuer Weg* este, în această privință, bogat în știri pline de tîlc, pe care înțelegem să le grupăm sistematic, pentru o mai clară desprindere a semnificațiilor.

Primele articole, referitoare la țara noastră, vădesc anticipări asupra lumii de mîine, pe tărîm economic-industrial, social-sportiv și cultural. Îndeplinirea planurilor înainte de termen în diferite centre industriale semnalează noi posibilități de producție în materiale de construcție și industrie ușoară; statisticile arată că numai în județul Sibiu s-au înregistrat producții suplimentare în valoare de 50 milioane lei.

De altă parte, însemnătatea crescîndă dobîndită de sport în viața națională, ca și interesul dovedit de turiștii străini pentru stațiunile noastre de sporturi de iarnă arată cu claritate preocupările tineretului nostru, orientate către o viață sănătoasă: la Predeal s-a înregistrat sosirea a 800 turiști străini, cehoslovaci și din Republica Federală Germania, belgieni, englezi și olandezi, atrași de pitorescul peisajului țării noastre, de fraternitatea cu tinerii sportivi români și de instalațiile pistelor de schi, sau de școlile sportive înființate.

Prezența cărții și difuziunea culturii românești în străinătate — cele 50 de expoziții internaționale în care cartea românească a fost prezentată, ca și publicarea lucrărilor științifice românești în edituri române și străine (U.R.S.S., Anglia, Olanda, R.F. Germania) — arată locul ocupat în prezent și în viitor al culturii românesti în lume.

Grija pentru proteguirea valorii vieții omenești se afirmă, pe plan internațional, prin diminuarea numărului de victime de circulație, mulțumită măsurilor luate de autorități; încetarea discriminării dintre retribuțiile femeilor și bărbaților este, potrivit unei alte informații, pe cale de înfăptuire în Anglia; pe tărîm industrial se anunță mărirea producției de oțel în Mexic și invenția unui basculant de 68 tone în Japonia; se anunță terminarea unei conducte petroliere, lungă de 1 500 kilometri, între vestul Siberiei și Marea Neagră; viața artistică este însemnată printr-o nouă punere în scenă a operei Parsifal și o reluare a tetralogiei wagneriene; timpul nostru se află în mers ascendent, pe toate tărîmurile, înspre o nouă existență.

Înseamnă, toate acestea, că viitorul nu comportă dificultăți? Faptele o dovedesc, dar informațiile privitoare la măsurile luate sînt destinate a le îndigui urmările: s-au luat măsuri în Africa de vest împotriva efectelor secetei; semnalarea contaminării prin fluor a cerealelor unui siloz, prin activitatea unor întreprinderi industriale, în Belgia, va comporta remedieri; afectarea unui fond de 50 milioane de drahme reparării și întreținerii operelor artistice de pe Akropole, destinate a păstra viitorului unele din operele de artă cele mai semnificative ale geniului uman.

Se definesc, în acest mod, sub ochii noștri, din faptele actualitătii, sensurile permanente ale viitorului.

ION BIBERI ■

UNEORI OȚELARII ÎȘI SCHIMBĂ DOMICILIUL ȘI PENTRU O OPȚIUNE POLITICĂ

În marea întrecere, laminoriștii Galaților au început anul nou cu dreptul. La laminorul de tablă, primele zece zile ale lui ianuarie au însemnat, pentru producție, «cea mai bună decadă» din istoria ultimilor ani: peste 740 de tone de laminate peste plan. (În imaginea noastră: laminorul de benzi calde).

Fotografie de GH. VINTILĂ ■

Are vorba lui Drișcu un tîlc anume. Stă cu ochii plecați peste masa care aștepți să ia foc de cît o fixează și zice rar despre oțelarii de la LD1: «Oamenii? Cum să fie! Buni, spunem noi. Acum doi ani au mărit capacitatea oțelăriei cu 300 000 de tone față de cea proiectată. Poate alții s-ar fi mulțumit cu atît. Ei, nu. Au mai aplicat niște măsuri tehnice, organizatorice, și au mărit-o cu încă pe atît. Asta — anul trecut. Și parcă poți să știi dacă se vor opri aici? Eu, unul, iar am început să bănuiesc ceva: am trecut de curînd prin oțelărie și i-am văzut iscodind din nou pe lîngă convertizoare. Nu se poate să nu mai pună ceva la cale.»

— Credeți că vor mai găsi și alte rezerve încă nefolosite?

— Acum, nu trebuie să credeți că această capacitate se va putea mări la nesfîrșit. Este o limită și aici, ca în toate de pe pămîntul ăsta. Ceva, ceva se mai poate face, totuși. De aia, sînt și eu curios să aud cu ce propuneri vor mai veni.

Înalt, încă tînăr, cu gesturi fine, de parcă nu s-ar lupta cu oțelul, inginerul George Drișcu n-a fost dintotdeauna inginer. Oțelar la început, s-a hătărît să facă liceul. La seral bineînțeles. Apoi, susținută de posibilitățile acestui timp, și deopotrivă ale sale, evoluția lui Drișcu a început să devină firească: tehnician, inginer, inginer de schimb, inginer principal, șef de secție, iar acum — șeful oțelăriei la cel mai mare combinat siderurgic. La Galați.

— Cum ați ajuns de la Hunedoara la Galați?

— Într-un fel, toți sîntem curioși să știm *cum* și *ce* se va fabrica într-o uzină nouă, utilată modern. Și apoi, n-am venit singur. În aceeași garnitură de tren și-au adus bagajele și maistrul Constantin Văduva, primii topitori Dimitrie Terpea, Gheorghe Furtună, maistrul Alexandru Deac și mulți, foarte mulți alții.

Dar de la simpla curiozitate de a cunoaște o uzină nouă, la hotărîrea, plină de responsabilitate, de a-ți schimba locul de muncă, poate pentru toată viața, de a-ți strămuta familia dintr-un capăt în altul de țară, ni se pare că e o treabă mai complicată. Or fi venit ei, oamenii, aici, la Galați, atrași de multe binefaceri ale acestui oraș: de școli și facultăți (atunci cînd s-au gîndit la viitorul copiilor), de viața lui culturală, de bibliotecile și muzeele lui și, mai ales, de acea vie activitate portuară care îi conferă Galațiului alură de metropolă. Mai întîi de toate și de toate, oțelarii și-au schimbat domiciliile dintr-o opțiune politică. Să fie ei cei dintîi care să ridice din temelii un combinat-gigant. Să spună oricînd, cum spune astăzi primul topitor Dimitrie Terpea, care a cunoscut începutul: «Vedeți colțul ăla din stînga oțelăriei? A fost turnat primul». Sau: «Știți cît beton conține platforma pe care vă aflați? De unde să știți? Vă spun tot eu». Și Terpea vorbește despre o cifră pe care eu nu am curajul s-o notez.

*

Deasupra noastră circulă macarale. Unele aduc tone întregi de fier vechi, altele de fontă topită, și le răstoarnă în pîntecul convertizoarelor. Un fel de butoaie, fiecare susținut de cîte o axă. Fără aceste macarale, și mai ales fără macaragii, practic nu s-ar putea obține oțelul. De aceea, sînt tentat să cred că, într-o oțelărie, mai ales într-una modernă ca aceasta în care mă aflu, macaralele îndeplinesc funcții similare cu ale brațelor în existența unui corp omenesc. Într-atît par de indispensabile fluxului. Într-atît sînt de neînlocuit macaragii. Timp de opt ore, acești, hai să le zicem, oameni-păsări întrerup orice legătură cu pămîntul și intră în cochiliile mastodonților lor de metal. Lui Nicolae Dițoiu îi place comparația. Susține că scoate în evidență importanța muncii pe care o depune în calitate de macaragiu: «Vedeți, tocmai de aceea am cerut eu să fiu transferat de la fabrica de țevi din Roman, aici, la Galați. Și acolo munca mea avea o importanță. Dar aici mă simt mai răspunzător și mai mîndru de ceea ce fac. Îmi aduc aminte, dar asta v-o zic numai dacă vă interesează, de momentul în care m-am urcat prima dată pe macaraua asta de 150 de tone. Am intrat în cabină ca într-o casă nouă («sentimentul cu casa», cum tot el zice, Dițoiu l-a trăit tot la Galați, n.n.), în jur mirosea a vopsea proaspătă. Pe urmă am cuplat o manetă și macaraua a pornit încet pe șine, cam la 7–8 metri înălțime. Teamă n-am avut, dar am zis, așa, să aud numai eu: priviți-l, fraților de la Roman, pe Dițoiu! Parcă-i un tanchist pe Lună. După aia am turnat prima oală cu fontă în melanjor. Era prin iunie 1968».

— Am venit la Galați nu pentru că la Hunedoara nu m-aș fi simțit bine. A fost fain și acolo, zice — pe ardelenește — Ștefan Mocanu, deși se trage dintr-o familie de moldoveni de prin părțile Vasluiului; m-am gîndit însă că e și de datoria mea să vin și să pun umărul la aceste construcții care continuă să se înalțe aici. Răspundere politică îi ziceți dumneavoastră? Cred că îndemnul acela, care m-a adus cu familia aici, se poate numi și așa. Deși, eu, sincer să fiu, nu m-am gîndit ce înseamnă — așa, teoretic — faptul că am venit la Galați. E adevărat că n-am venit nici pentru că se cîștiga mai mult, nici că se trăia pe roze. Ba, de fapt, s-a cerut și se cere o muncă mai îndîrjită.

*

În oțelărie, termometrele indică temperaturi înalte. În trei convertizoare oțelul fierbe ca un lapte al pămîntului. Un convertizor e slujit de patru oameni. Se numesc: omul unu, omul doi, omul trei și omul patru. Ca într-un joc al copilăriei. Dar ce aspru și plin de responsabilitate este acest joc al oțelului! Cine reușește să treacă prin toate legile lui, adică să rămînă oțelar pînă la urmă, acela poartă parcă un fel de semn al învingătorului. Fața lui Gheorghe Furtună, prim topitor la convertizorul unu, seamănă cu o pecete domnească; are săpate cute adînci pe obraji, pe frunte. Mîinile îi sînt prinse în mișcări precise. Rostește comenzi scurte la interfoane și telefoane:

— Alo, unu răspunde la unu!

— Sînt unu, recepție.

— Fierul pentru următoarea.

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

paradoxurile disciplinei

> Articolul 21. *Toți comuniștii trebuie să manifeste curaj și inițiativă în lupta pentru promovarea spiritului revoluționar, a noului în producție, în activitatea economică și socială, să acționeze cu hotărîre împotriva inerției, birocratismului, rutinei și conservatorismului...*

Vorbim deseori despre *disciplină* (inclusiv, sau în primul rînd, despre *disciplina interioară*), ca element decisiv al formării omului. Se mai întîmplă însă ca, în chip cu totul ciudat și paradoxal, această noțiune, atît de binecunoscută fiecăruia dintre noi, să se pulverizeze, pentru unii, în înțelesuri, jumătăți sau sferturi de înțelesuri care se bat cap în cap. Pentru unii disciplina înseamnă, încă, numai și numai, formalitatea de a răspunde la «apelul de sus». Lucru, desigur, important și necesar, cu condiția ca asta să nu însemne renunțarea la *propria responsabilitate*, lăsată integral pe seama celor ce au emis respectivul apel.

Întîmplarea care urmează are o epică dintre cele mai simple. Adică un om, un comunist, pe numele lui Florin Banu, mecanic de întreținere la schela Băbeni, a fost invitat să preia, cu cîtăva vreme în urmă, răspunderea conducerii unei echipe de mecanici, debitoare față de sarcinile de plan. Calitatea care-l recomandase pentru această investitură fusese tocmai faptul că era, ceea ce șefii săi remarcaseră de mult, un ins extrem de disciplinat. Puțini au bănuit atunci, și cu atît mai puțin eroul nostru, că tocmai el, Disciplinatul cu D mare, avea să intre în curînd într-un acut conflict cu «disciplina». Sau, cel puțin, cu o anume accepție a ei, reflectînd o anumită mentalitate.

Luîndu-și în primire noua răspundere, intrînd de la-nceput cu fermitate în dedesubturile muncii echipei, Banu a ajuns, procedînd prin eliminare (eliminînd adică toate carențele ce se puteau elimina cu forțele colectivului), la punctul nevralgic, la un zid de rutină care-i depășea puterile: adică la factori exteriori, la defecțiunile aprovizionării cu echipamente, cu scule... Trebuia deci zgîlțîit acest zid, în spatele căruia se aflau niște persoane importante, niște șefi. Drept pentru care, abandonînd «disciplina» formală care se mulțumește să înregistreze și să aplice ordine, mascîndu-și astfel lipsa de răspundere și incompetența, Banu a început să «deranjeze». Să ceară, să se zbată, să-i plictisească pe șefi cu «pretenții».

«Banu e un nedisciplinat!» au rostit furioși cîțiva (nu puțini!) dintre cei cuprinși în angrenajul emițător de «apeluri de sus». Banu însă nu era deloc un nedisciplinat. Primind o sarcină de răspundere, acest vechi comunist înțelesese să se subordoneze nu unor inși sau unor factori izolați, ci scopurilor și principiilor muncii, scopurilor și principiilor de activitate ale întreprinderii în care lucra. Epica întîmplării, de data aceasta, e cu happy-end: pînă la urmă, direcția și comitetul de partid al schelei l-au înțeles și l-au ajutat, iar echipa sa a ajuns să se numere, de luni și luni, cu o constanță invidiabilă, în fruntea întrecerii.

Dar oare toate întîmplările de acest fel se sfîrșesc așa?!... Dar oare noi ce facem ca să se sfîrșească așa?

ILIE PURCARU ■

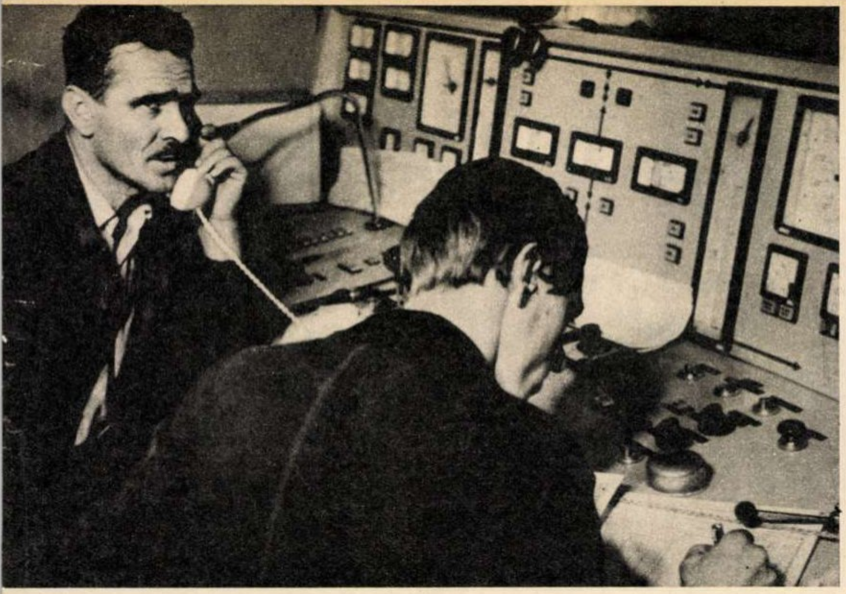

— Gata, nea Furtună, așteaptă în două vagoane.

Lucrînd într-un ritm accelerat, oțelarii au sintetizat comenzile, și-au format propriul lor cod, în care cuvîntul s-a încărcat de multe înțelesuri. Gheorghe Furtună, as în fabricarea oțelului, are chiar — am spune — un stil aparte în care își rostește comenzile. Fără să le diminueze sensul: «Ioniță, măi Ioniță, oprește florura, că dă laptele în foc!» La care Aurel Ioniță — «omul trei» din echipă — se conformează. Adică, reglează arderea carbonului, fapt care precipitase fierberea oțelului (la 1 620 C) și-l deversase peste gura de sus a convertizorului.

— Sînteți un om vesel, tovarășe Furtună?

— Vesel de cînd am plecat în lume. Că, altfel, m-ar fi doborît de mult.

— Cum adică?

— Vino la sfîrșitul turei și am să-ți povestesc.

*

Tînărul Miron Gheorghe are 23 de ani, dar este topitor unu la convertizorul doi și susține că oțelul este unul dintre primele elemente care intră în calcul atunci cînd se vorbește despre gradul de dezvoltare al unei țări. Cum România se află angajată într-o dezvoltare fără precedent, spune el, oțelul este, metaforic vorbind, pîinea noastră. Ne determină viitorul. Oțelarii gălățeni au înțeles demult asta, locul pe care-l ocupă în determinarea procesului de dezvoltare socială, tot Miron Gheorghe spune: «Alături de oțelarii mai vîrstnici, noi, tinerii, ne-am îngrijit de păstrarea durabilității în timp a zidăriei convertizoarelor și-am ajuns la o creștere substanțială a numărului de șarje pe campanie. Adică, de la 150 la 300 și chiar 320 de șarje. Timpul de elaborare a fost redus, de la 51 de minute, la 46 de minute pentru fiecare șarjă».

— De ce vorbiți dumneavoastră în numele tinerilor?

— Sînt secretarul organizației U.T.C. și aș vrea să vă notați aceste cîteva cuvinte despre tineri.

Notăm: în secție sînt 182 de U.T.C.-iști, numai oțelari. Mai sînt și alții, de alte meserii, dar secretarul despre aceștia — despre oțelari — dorește în primul rînd să ne vorbească: «Muncesc nervos, vreau să zic bine, ne-am angajat să efectuăm cîte 24 de ore de muncă patriotică fiecare; să participăm la înfrumusețarea secției, la reducerea consumului de materii și materiale, să realizăm cincinalul înainte de termen.»

— Ce-ar fi dacă n-ați produce într-o zi oțel?

— La așa ceva nu m-am gîndit. Dar, cred că a doua zi ne-am trezi tocmai aici, în oțelărie, cu zeci de delegați care ne-ar spune: «Nouă ne trebuie pentru rulmenți, nouă pentru cargourile de 7 000 TDW, nouă pentru hidrocentralele de pe Olt, nouă pentru tractoare, și lista ar putea continua». Răspuns școlăresc? Poate. Dar ce e rău în faptul de a rosti ca la carte lecția oțelului?

*

M-am întors, la sfîrșitul schimbului, la prim topitorul Gheorghe Furtună. Am aflat că:

S-a născut la Galați, într-o familie numeroasă. La 19 ani a plecat în lume. Pe ce drum? Tot pe-al Hunedoarei. «Hunedoara dădea atunci la mulți proletari de lucru. Mi-a oferit și mie». Era întîia cetate în care o țară eminamente agricolă învăța să fabrice oțel. Așa spuneau cei care nu cunoșteau istoria și geniul acestui popor. Că dacii și-au apărat cetățile cu lănci și scuturi meșterite tot din oțelul acestor pămînturi. Dar ne cunoaștem istoria fiecare. Acolo, Gheorghe Furtună s-a căsătorit. Soția i-a născut trei copii. Printr-o împrejurare nefericită, a pierdut-o. Un timp și-a îngrijit copiii singur. Venea de la uzină, frînt, și își schimba șorțul de oțelar cu cel de bucătăreasă. Viața, nu totdeauna ușoară, l-a obligat să se recăsătorească. O femeie care avea și dînsa doi copii i-a devenit soție. S-au făcut cinci. Dar nu i-a deosebit. A muncit pentru toți și i-a crescut cum se cuvine. Suflet mare. La 47 de ani, Gheorghe Furtună s-a întors din lume. S-a întors însă cu același scop și cu aceeași responsabilitate: să producă oțel, baza unei țări în plină dezvoltare. Dar de data aceasta, în propriul său oraș. Cineva a luat o riglă de calcul, a manevrat-o și a ajuns la concluzia că nea Furtună a elaborat, în 27 de ani de meserie, aproape 4 milioane tone de oțel. Mai mult decît producția pe care o dă oțelăria de la Galați într-un an. Oare rezultatul acestei neobosite activități nu poartă pecetea unei mari răspunderi politice?

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

a da bună ziua

Și să dați, zicea învățătorul meu, să dați bună ziua și copiilor cînd treceți prin dreptul lor și ei stau dinaintea casei părinților lor, și voi să vă ridicați în picioare și să dați voi, întîi, bună ziua, cînd trece cineva prin dreptul vostru și voi stați jos dinaintea porților voastre.

Așa am început să învăț drumul meu prin lume, iar lumea era a unui sat de munte și învățătorul meu da el, întîi, și chiar și copiilor, bună ziua.

Pe urmă l-am cunoscut pe acest om care venea dintr-un sat vecin și care plecase în lume desculț și singur, necunoscut de nimeni și neajutat de nimeni, n-avea cu el altceva care să îl deosebească de alții decît numele, iar cînd l-am cunoscut eu era doctor în economie și la o vîrstă cînd alții mai au copilăria să-și ceară iertare pentru tot ce n-au făcut, el avea nu numai o familie, care înseamnă o răspundere imensă, ci și răspunderea unui oraș întreg și dădea, primul, bună ziua.

Acum ceea ce îl deosebea de alții era nu numai numele și titlul de doctor și răspunderea lui față de un oraș întreg, ci și curajul lui extraordinar de a se ține de cuvînt și de a promite ceea ce poate cu adevărat și de a se ține de promisiune.

Omul acesta rămăsese țăran pînă în cea mai ascunsă fibră a ființei sale, dar țărănia lui însemna această putere rară de a se uita în ochii celui cu care vorbea și de a spune retezat *Nu* atunci cînd adevărul era trunchiat și de a spune hotărît *Da* atunci cînd faptele cereau acest *Da* și mai ales de a nu amîna punerea în practică a acelui *Da*. Țărănia lui era de a privi viața, și mereu, cu o gravitate copleșitoare pentru el însuși și de a înțelege că viața nu este o abstracțiune și că ea înseamnă în același timp și fericirea unuia și nefericirea altuia, iar el avea tăria de a-și ascunde și de a nu-și socoti nici fericirea, nici nefericirea propriei lui vieți. Țărănia lui era o mare și aspră omenie, bucuria lui era de a scrie apăsat *Se aprobă* și *Se pune urgent în practică*, dar asprimea lui nu-l împiedica să scrie tot apăsat, *Se respinge*.

În ajunul Anului nou cerea răspicat unui director adjunct de fabrică să-și dea demisia dacă pînă la sfîrșitul zilei de muncă în curtea unei lucrătoare cu mulți copii, și singură a acelei fabrici, nu este descărcată o mașină cu lemne.

— Să nu-ți fie rușine să le descarci chiar tu, lemnele, pentru că altfel nu-mi închipui cum te poți bucura de Anul nou și dacă vrei să știi vin și eu să te ajut, pentru că eu am mai descărcat lemne în viața mea, după cum am mai și tremurat de frig în viața mea. Și noi dacă am ajuns unde am ajuns și ce am ajuns, nu trebuie să uităm de unde am plecat.

Curajul mare al acestui om era, apoi, de a nu fi uitat de unde a plecat... Ambiția lui imposibilă era de a-i face pe toți să nu uite. Cum zicea un poet lansat de «Flacăra», pentru omul elogiat de mine aici Republica nu a fost niciodată o plăcintă din care să rupă cu poftă și să spună, înecîndu-se de plăcere: Bună republică.

El învățase de mic să dea primul Bună ziua.

DINU SĂRARU ■

---

cîntec de fată

România stă pe masa
cuvîntului meu
ca o pîine flămîndă

Poezia
e gura mea
pe care-aș vrea s-o sărutați
cu toții.

Raza singură nu topește
un munte de gheață
Sculptează doar păsări cîntînd
și pomi înfloriți.

Uneori prea multă lumină
orbește cuvîntul
încît nici nu știi
sub care umbră
s-a ascuns înțelesul.

Costum de cosmonaută îmbrac
căci gîndul nu mă apără
de focul veșnic.

Numai timp să fii
să te strecori
printre planete ruginite
zburînd mai singur
decît zborul.

În mîlul verde
plin cu pietre ostatice
și resturi de sori
va trebui întors cerul
ca o palmă
pe cheie.

Cuvintele în dansul meu
se dezbracă de muzică
ele au trupul bărbaților sălbatici
fără haine scăldîndu-se.

Port în mine sămînța
unui arbore ce
ar crește-n grosime
lărgindu-și cercurile
la infinit.

Locuiesc
în mijlocul drumului.
Cum au copacii către nord
o dungă veșnică de umbră
ființa mea are spre viitor
toate cuvintele.

ILEANA ZUBAȘCU ■

Un prestigios sol al artei și culturii românești: corul «Madrigal»

O explozie de prospețime: grupul de copii al Palatului Pionierilor.

Regizoarea exploziei: Magda Bordeianu

cenaclul flacăra

cronica (47)

Acum, la aproape o jumătate de sută de ședințe ale *Cenaclului Flacăra* — deci timp suficient pentru verificare — se poate constata că activitatea cenaclului, nu fără eforturi și căutări, circumscrie un cadru propice pentru prezența unor valori artistice de cea mai pură esență. Fără îndoială, *Cenaclul Flacăra* a rămas și la ora de față locul experimentului și al talentelor în formare, dar, observăm că începuturile de drum coexistă, în mod firesc, cu formele de artă cristalizate, cu fenomenele artistice recunoscute și consacrate: Tinerețea cenaclului, cu tot ce implică devenire și evoluție pe linia unei arte adevărate, trăiește, în bună vecinătate, fără nici o reciprocă stînjenire, cu manifestarea cea mai deplin artistică. E aici un element stimulativ spre calitate și autodepășire. În acest sens, deși în ședința din seara zilei de 20 ianuarie, desfășurată în sala Studio a Teatrului «Lucia Sturdza Bulandra» (vii mulțumiri conducerii teatrului pentru găzduire), s-a petrecut un fapt excepțional, lucrul totuși a părut destul de firesc în atmosfera și în *spiritul* cenaclului. Pe scenă și-a făcut apariția prestigiosului cor de cameră *Madrigal*, al Conservatorului «Ciprian Porumbescu» din București, condus de profesorul Marin Constantin, valorosul om de artă care a făcut să crească dragostea, admirația și respectul multor spectatori din diferite țări pentru arta și cîntecul românesc. Din cele ce a spus Marin Constantin și din cîntecele *Madrigalului* ne-am întărit convingerea (dacă mai era nevoie) că singura cale spre universalitate e exprimarea sufletului propriului popor. Înainte de a începe programul, Marin Constantin a recitat, drept *credo* al artei sale, versurile: *Fiorul din legenda minunii de pe Argeș/ Ne-nvăluie visarea, înaripatu-i mers...*/ Și noi, *bătrîne meșter, urmîndu-ți pilduirea/ Azi ne zidim sfințirea și ne jertfim iubirea/ Cu fiecare cîntec, cu fiecare vers*. După care corul a interpretat: colind laic de Anul nou, *La casa di peste drum*, de Tudor Jarda; cîntec popular din Maramureș: *citat folcloric*, culegere de Constantin Arvinte; suita *Din Țara Oașului* de Dariu Pop; *Floricica* (colind laic) de Francisc Hubic; *Fluierași și buciumași*, fragment din poemul coral *Obîrșii* de Mihai Moldovan; *Chindia*, o prelucrare fără text a cîntecului popular cu același nume de Alexandru Pașcanu; *Ritual pentru setea pămîntului*, poem aleatoric pentru grup solistic, cor și zece instrumente de percuție de Miriam Marbé. Impecabila linie artistică a interpretării, talentul și virtuozitatea indicînd studiu și seriozitate, întreaga ținută a ansamblului au constituit pentru sutele de spectatori o magistrală lecție nu numai de artă, dar și de patriotism, prin respectul și dragostea pentru adevăratul cîntec românesc. «Exemplificăm pe viu că pe pămîntul nostru a existat o cultură străveche, ca, de exemplu, între veacurile 12-13 și 17» a răspuns la unele întrebări profesorul Marin Constantin. Și mai e ceva care ne-a impresionat în mod cum nu se poate mai plăcut pe toți care eram în sală. A spus Marin Constantin în consistentele sale cuvinte: «Prezența noastră aici, în cadrul acestui cenaclu inițiat de revista «Flacăra», aș vrea s-o considerați ca o primă întîlnire cu dumneavoastră, în sensul că pe undeva în sufletele noastre simțim că avem mai multe de mărturisit... și deoarece pentru un artist român nicăieri nu e mai bine și mai frumos decît acasă și nu-i mai mare mulțumirea decît recunoașterea de către propriul tău popor a muncii și realizărilor tale». Inimoasele aplauze au arătat că prezența *Madrigalului* în cenaclul nostru va fi întotdeauna binevenită.

Punctul următor al programului a făcut să izbucnească pe scenă o explozie de prospețime: grupul de copii al Palatului Pionierilor într-un spectacol de cîntece și jocuri pe versuri de copii, condus și regizat de regizoarea Magda Bordeianu. A revenit și poetul Cezar Ivănescu, care dacă în ședința anterioară vădea nestăpînire a mijloacelor tehnice interioare și exterioare, acum, chiar dacă nu în posesia lor definitivă, a izbutit să rețină atenția publicului dînd, la insistențele sălii, un adevărat recital. Candoarea lui de «neprofesionist», sinceritatea interpretării unor melodii cuceritoare cu texte de substanță, îl arată pe poetul Cezar Ivănescu pe un drum cert al consacrării și în chip de reprezentant real al muzicii tinere. Am privit, de asemenea, cu interes plasticitatea și ritmul *Grupului de dans contemporan* condus de Adina Cezar. *Reflex-Flacăra*, care e un excelent propagator al poeziei de bună calitate, a interpretat din versurile lui Miron Radu Paraschivescu, Ninei Cassian și ale lui Geo Dumitrescu. Încă o dată am avut posibilitatea să verificăm marile calități de interpretare actoricească ale Andei Călugăreanu, în cadrul grupului *Reflex-Flacăra*. Mircea Vintilă e în stăpînirea a două piese muzicale noi, de mare viitor: *Veche baladă* și *Hanul lui Manuc*. Florian Pittiș, în repertoriul lui în continuă și ingenioasă dezvoltare, ne-a recitat niște «modele negative» de poezie primite și publicate de Geo Dumitrescu. Au mai fost prezenți pe scenă, spre rotunda împlinire a serii, sau mai bine-zis a primei jumătăți din noapte, Doru Stănculescu-Sorin Minghiat, Nicu Vladimir, Mihai Diaconescu, Maria Dragomiroiu.

Ședința din 20 ianuarie a cenaclului nostru a demonstrat că acesta are pregătit cadrul necesar pentru a recepta și a transmite o artă de mesaj major.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

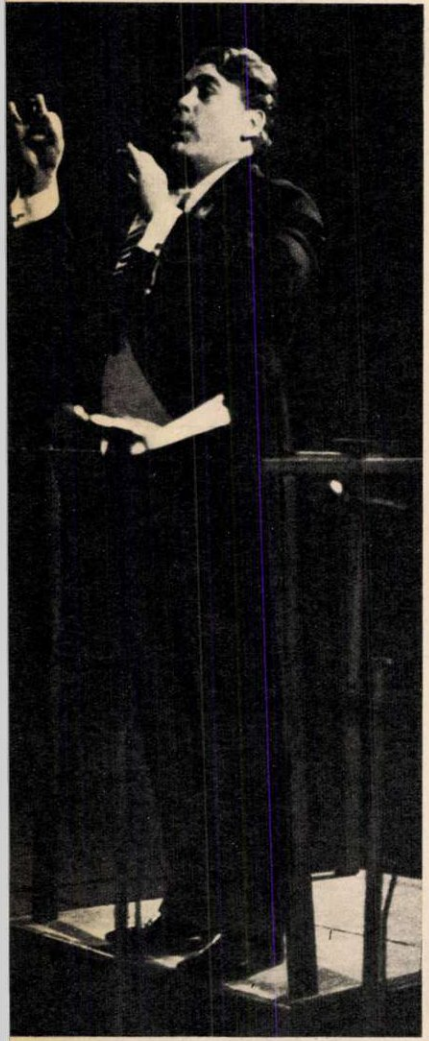

Profesorul Marin Constantin, oficiind la pupitrul său

O tînără atrasă de folclorul adevărat: Maria Dragomiroiu

Unul dintre cîntăreții cei mai ceruți de public: Doru Stănculescu

În drum spre inima auditoriului: Mihai Diaconescu

Grație, ritm, plasticitate: grupul de dans contemporan

CANTEMIR RIŞCUŢIA

PRIMUL ANTROPOLOG EUROPEAN INVITAT SĂ LUCREZE ÎN INDONEZIA

Am să încep reportajul acesta cu o definiţie. Nu cu una adunată din dicţionare, ci cu definiţia antropologiei furnizată de doctorul Cantemir Rişcuţia: antropologia este ştiinţa de sinteză a omului care integrează trecutul, prezentul şi viitorul speciei umane privită în unitatea şi variabilitatea ei.

Această definiţie s-ar putea să fie, gîndesc, oarecum incompletă, dar mi-o însuşesc şi-o aştern pe hîrtie, căci ea vine de la una dintre personalităţile marcante ale antropologiei româneşti, de la conducătorul unui laborator de specialitate din cadrul Institutului «Victor Babeş», de la un cercetător cu îndelungi şi verificate stagii în meserie, pe a cărui teză de doctorat, susţinută în 1949, stă scris «Studiul asupra osului zigomatic bipartit la români». Doctorul Cantemir Rişcuţia, al cărui neam de moţi îşi trage obîrşia dintr-una din molcomele văi ale Apusenilor şi a cărui pasiune pentru antropologie îşi trage seva din studiu şi răbdare, recunoaşte că tema aceea înseamnă astăzi o lucrare de morfologie fără importanţă. Refuză să zăbovească asupra ei, dar se animă atunci cînd trebuie să susţină cauza ştiinţei pe care o practică, subliniind că — citez — trecutul speciei umane interesează ştiinţa într-o măsură la fel de mare ca prezentul şi viitorul ei, pentru că vremurile de demult oferă concluzii fundamentale asupra plasticităţii biologice a speciei. Vorbeşte despre antropologia românească cu evlavie, pomenind la fiecare două vorbe numele profesorului Rainer, întemeietor şi deschizător de drumuri, savant pe care l-a ascultat în conferinţe şi faţă de activitatea căruia are un singur mare regret. Acela că profesorul, prins de o multitudine de probleme, n-a găsit răgazul să se dedice antropologiei cu mai multă fidelitate.

Dar să las deoparte aspectul oarecum teoretic al chestiunii şi să mă întorc la obiect, adică să scriu despre contribuţia doctorului Rişcuţia la bunul renume al antropologiei autohtone, să motivez prezenţa acestui reportaj într-o pagină dedicată inteligenţei româneşti în acţiune. Ca atare, să subliniez că românul Cantemir Rişcuţia a elaborat o metodă inedită de reconstituire morfologică a craniilor străvechi, metodă pe care — în mare — a adus-o la cunoştinţa lumii ştiinţifice internaţionale printr-o lucrare trimisă celui de-al IX-lea Congres internaţional de ştiinţe antropologice şi etnologice desfăşurat la Conrad Hilton Hotel din Chicago, S.U.A., între 28 august şi 8 septembrie 1973, comunicare care a stîrnit un deosebit interes în sobra lume a antropologiei. De fapt, la Chicago, Cantemir Rişcuţia a prezentat concluziile unei munci migăloase de doi ani, la capătul căreia a izbutit să reconstituie un Modjokerto hominid numai după partea de sus a calotei, primită din partea celebrului profesor von Koenigswald, de la Riksuniversiteit din Utrecht, Olanda. Dezvoltînd indiciile ştiinţifice ale savantului sovietic Gherasimov, medicul român a izbutit o refacere inedită a fosilei, reuşind — citez după prezentarea lucrării în catalogul Congresului de la Chicago — să-i determine capacitatea craniană, sexul şi vîrsta, stabilind totodată importante concluzii de clasificare. Fosila cu pricina, descoperită de von Koenigswald în insula Iawa în 1936, constituise în epocă un subiect de ample şi înfierbîntate contradicţii, descoperitorul crezînd că este vorba de un pitecantrop, în vreme ce alte autorităţi ştiinţifice, între care celebrul Dubois, susţineau că osul este mai recent. S-a căutat, relatează Rişcuţia, o minimalizare a descoperirii, dar prin reconstituirea mea s-a constatat că media populaţiei din care făcea parte respectiva fosilă prezenta o capacitate craniană mai mică decît a pitecantropilor, ceea ce însemna că fosila este mai veche. Împotriva părerilor unanime, doctorul român a îndrăznit să dateze craniul ca aparţinînd unei populaţii de acum aproximativ două milioane de ani, afirmaţie pe care verificarea cu nuclee radioactive, realizată mai tîrziu, a confirmat-o cu o mare exactitate. În clipa aceea s-a realizat nu numai o confirmare ştiinţifică a metodei lui Rişcuţia, ci şi — pentru prima oară în istoria antropologiei — s-a determinat capacitatea craniului prin reconstituirea endocraniului, datele diagnosticului de vechime fiind întărite de măsurătorile cu substanţe radioactive.

Cu sau fără voia noastră lumea antropologiei mondiale înseamnă un perimetru aproape închis. Trăiesc şi muncesc în interiorul lui cîteva sute de pasionaţi, oameni ai unui travaliu migălos şi îndelung, pentru care ierarhiile ştiinţifice sînt foarte exacte şi foarte greu de modificat. Bucurîndu-se de succesul repurtat la Chicago şi de bunele aprecieri ale savantului de renume mondial care este von Koenigswald, în prezent director al secţiei de paleoantropologie a Muzeului Senckenberg din Frankfurt pe Main, Cantemir Rişcuţia a pătruns cu o oarecare repeziciune în rîndul elitei antropologiei internaţionale, caracterizarea profesorului citat — «o mare îndemînare şi ştiinţă în reconstituire... un important ajutor la mersul înainte al antropologiei» — deschizînd în faţa sa toate uşile.

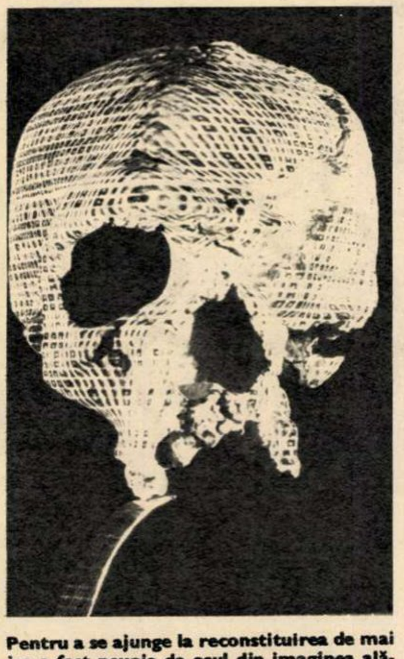

Pentru a se ajunge la reconstituirea de mai jos a fost nevoie de osul din imaginea alăturată şi de inteligenţa doctorului Rişcuţia.

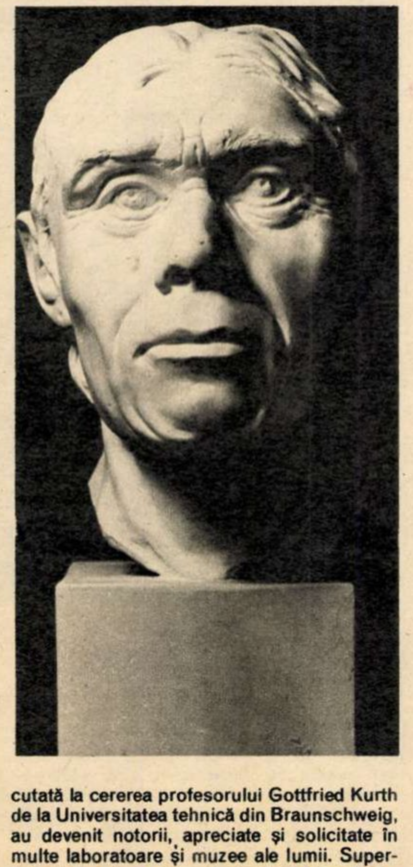

Reconstituirile sale, cea pomenită, cele după Homo erectus Javalensis şi Homo sapiens praesapiens Steinheimensis, ultima executată la cererea profesorului Gottfried Kurth de la Universitatea tehnică din Braunschweig, au devenit notorii, apreciate şi solicitate în multe laboratoare şi muzee ale lumii. Superlativele la adresa muncii medicului român au început să se strîngă, venind de pretutindeni, de la celebrităţi în materie, ca profesorii Bernhardt Rensch din Münster, Gerhardt Heberer din Göttingen, Antoine Delattre din Lille, Johan Huizinga din Utrecht, Jean Sutter din Paris şi aşa mai departe.

Pentru a avea un control mai riguros pe parcursul reconstituirii, Cantemir Rişcuţia, ajutat de inginerul şi matematicianul Ciril Petrescu, a fundamentat o metodă de verificare, «Metoda fotostereotomică Rişcuţia-Petrescu», adică o cercetare care concretizează în imagini configuraţia unui solid şi, prin tăierea spaţiului cu ajutorul luminii, o face accesibilă prelucrării matematice. Avînd similitudini cu hărţile cu curbe de nivel, ea substituie metodele antropometrice clasice, realizînd un progres substanţial, prin aceea că rezultatul ei nu presupune doar o cifră, ci un clişeu, ceea ce oferă cercetării posibilitatea de repetabilitate. Conform acestei metode, explică, realizarea curbei de nivel nu se mai produce printr-o impresie vizuală, ca în cartografia aeriană, de exemplu. Aici există clişeul cu benzi luminoase.

Îl rog să diferenţieze reconstituirile sale de masca mortuară. Masca mortuară, zice, este un mulaj momentan, un instantaneu morfologic cu mimica abolită. Reconstituirile mele sînt vitale. Ele au mimică şi ţin seama de particularităţile etologiei, adică ale comportamentului privit comparativ şi filogenetic. Continuă: comparînd nivelul de dezvoltare al sistemului nervos central afli nu o dată tipul de comportament probabil într-un moment dat. Oricît s-ar părea de ciudat, între mimică şi dezvoltarea speciei umane există o strînsă legătură încă din epoca oamenilor primitivi. În vreme ce creierul s-a dezvoltat şi conţinutul de idei s-a diversificat, mimica a început să se reducă.

În egală măsură îi place doctorului Rişcuţia să vorbească despre aplicarea economică a ştiinţei şi metodei sale. Metoda fotostereotomică se aplică astăzi, aminteşte, în industria confecţiilor, în această direcţie existînd un acord şi o colaborare între laboratorul pe care-l conduc şi Fabrica de confecţii «Bucureşti». Lucrăm la îmbunătăţirea tiparelor pentru confecţii, plecînd de la ideea că tiparele de pînă acum au fost sau sumare sau împrumutate. Existînd o realitate constituţională a omului care trăieşte pe aceste pămînturi, căutăm să definim un tipar cît mai adecvat particularităţilor morfologice ale poporului român. Asta n-ar fi totul. Antropologia are valoare socială şi în ceea ce priveşte dezvoltarea tineretului, contribuind la îndreptarea unor vicii de conformare sau atitudine, ea acţionînd de asemenea, ca un remediu, în tulburări constituţionale, în endocrinopatii, în morfopatologie.

Avînd în spate o activitate îndelungă şi respectată, Cantemir Rişcuţia a primit nu demult o nouă confirmare a capacităţii sale, fiind primul antropolog european invitat să lucreze în Indonezia, ca oaspete de onoare al Universităţii Gadjah Mada din Jogjakarta, în cadrul unui vast proiect paleoantropologic. Pînă la această oră, medicul român, preocupat de reconstituirea a două fosile descoperite la Schela Cladovei, lîngă Porţile de Fier, n-a găsit nici răgazul şi nici modalitatea de a răspunde invitaţiei semnate de renumitul profesor Teuku Jacob. Gîndeşte că într-o bună zi o să ajungă în îndepărtata Indonezie, care constituie marele vis al oricărui antropolog, după cum Bolşoi Teatr înseamnă idealul unui balerin sau Luvrul dorinţa de-o viaţă a unui pictor.

Numai şi această invitaţie, repet, prima adresată unui antropolog european în zilele noastre, demonstrează că prezentarea doctorului Rişcuţia în cadrul acestei pagini a inteligenţei româneşti în acţiune este binemeritată, la capătul unei munci asidue şi viguroase, presărată cu momente de adîncă şi reţinută satisfacţie.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

ALEGEŢI OAMENI ÎNTREGI!

Aici unde pămîntul ne creşte ca iarba pe toţi, unde patria
Ne învăluie într-un nor de polen, dincolo de ceaţă,
De zăpezi fără întoarcere, se alege marea de ţărm, ziua de noapte.
Mirii de mîine, logodnicii puri din balcoane vor duce
La buze cuvîntul luminii pentru sărut. Ne alegem de umbre, de lacrimi,
De griji şi erori, contemplînd numai timpul promis
Cînd vom face profund fericite aceste cîmpii şi oraşe.

Vom alege bărbaţi şi femei fără socluri, pe nume de oameni întregi
Şi de străzi care dau totdeauna spre mare,
Într-o limbă română lăsată cu gură de moarte
Din tată în fiu. Vom fi mulţi, vom fi gravi, vom fi limpezi
Şi poate o clipă nemuritori.

Cine vede mai bine pămîntul şi cerul din noi şi de dincolo
De orizontul intim al tăcerilor noastre de gală
Şi cine vorbeşte în numele nostru, se ştie, va trebui să fie
Un om pentru eternitate. Nu doar o simplă statuie de lut
Pentru o tristă şi regretabilă salubritate!
Noi n-am fost niciodată popor de trădări şi extaz, n-am trecut
Prin pieţele timpului ca la manifestaţii de efemeride!

Alegeţi bărbaţii, femeile-n care ne punem încrederea că ştiu să zîmbească,
Ştiu să clădească un arc de triumf la intrarea în casă
Şi ştiu chiar să şteargă o lacrimă pe un obraz de tristeţe în paradis.
Alegeţi bărbaţii, femeile-n care-am promis să ne spunem pe nume
În marele dom unde ţara ridică prin lege,
Morala de a fi, totdeauna un om, totdeauna un vis.

Fără indiferenţi şi absenţi şi cu mici interese de stradă
Sau de cartier. Şi mai ales fără acei somnambuli repetenţi
Din camerele de gardă şi de la observatoarele astronomice!
Fără bărbaţi şi femei ce promit marea cu sarea,
Pe buzele cărora poate muri un cuvînt important cum e: om!
Fără bărbaţi şi femei care nu ştiu vorbi cu o tîmplă pe umărul
Unui copil fără somn. (Ne e frig serile fără poveşti, nu uitaţi!)
Fără făţarnici şi laşi pe care-i vedem totdeauna trecînd
Prin mari goluri de aer cînd timpul e viaţă şi moarte
Şi cerul ni se prăbuşeşte pe umeri de griji şi erori!
Alegeţi bărbaţi şi femei care ştiu să despartă pămîntul de ape
Şi ziua de noapte, bărbaţi pentru care să merite străzile nume
De oameni şi liniştea nume de cer. Femei pentru tîmplele noastre fierbinţi,
Pentru pianele dulci de lumină şi mere de aur.
Să merite viaţa trăită alături de noi!

Alegeţi tovarăşi, bărbaţi şi femei pentru care-nţelesul vieţii e pur,
Printre care făptura se umple de sine şi gîndul de jur împrejur!
Alegeţi bărbaţi şi femei care cresc cu arătătoare de ceasuri în pumni,
Sub clopotul limpede şi dumnezeiesc
Al patriei noastre
Nemuritoare.
Poporu-i ales! Pămîntul, asemenea, e ales pentru oameni de seamă!

ADRIAN DOHOTARU ■

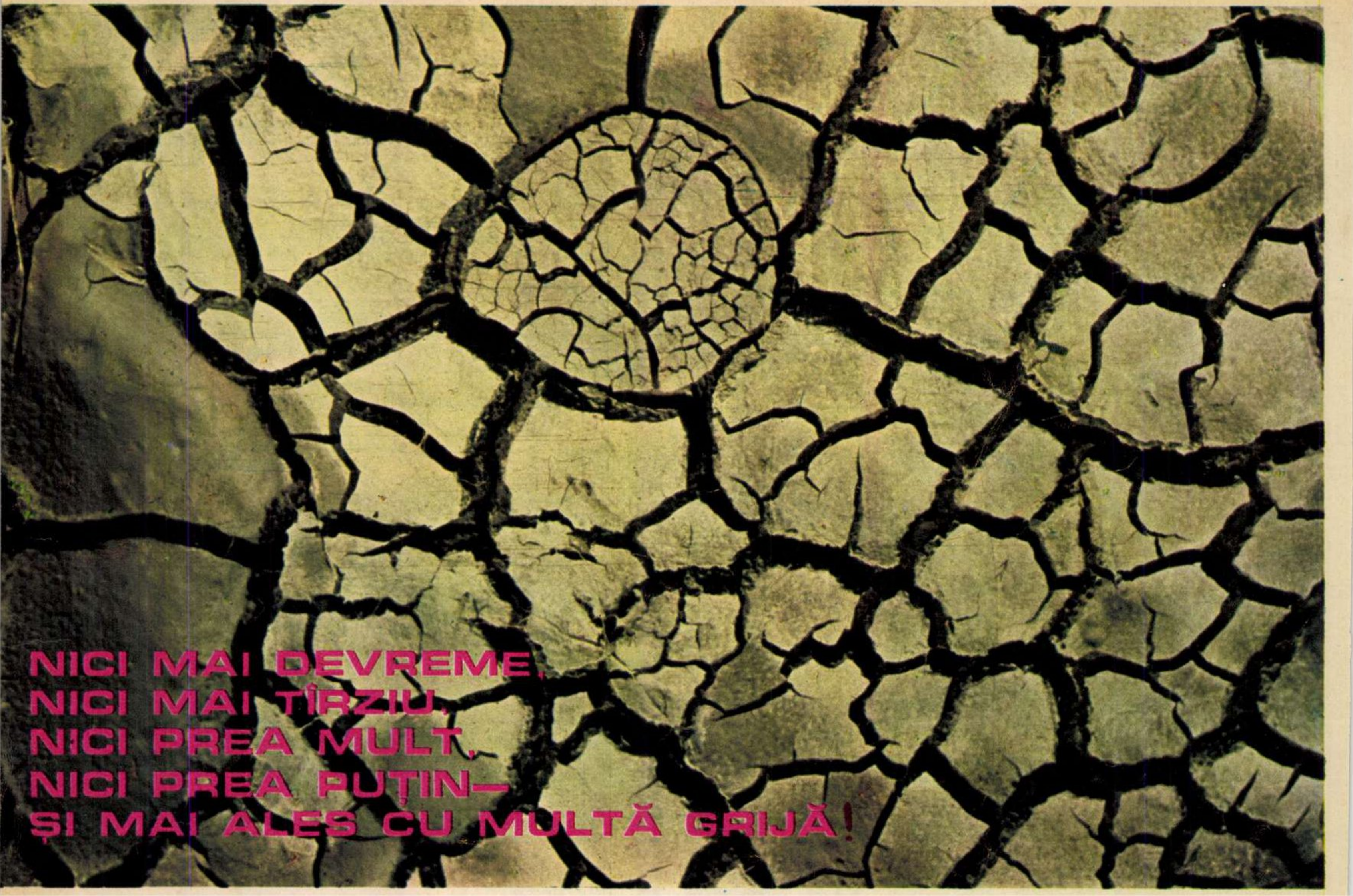

NICI MAI DEVREME, NICI MAI TÎRZIU, NICI PREA MULT, NICI PREA PUȚIN— ȘI MAI ALES CU MULTĂ GRIJĂ!

ART. 4. Protecția și ameliorarea solului constituie partea integrantă din activitatea generală de dezvoltare economică și socială a țării. Acestea se realizează prin lucrări de prevenire și de combatere a proceselor de: eroziune, alunecări, inundații, înmlăștinare, sărăturare, poluare, cît și a altor procese de degradare pe cale naturală sau cauzate de activități economice și sociale și au ca scop menținerea și îmbunătățirea fertilității și a potențialului productiv al tuturor terenurilor țării.

(Din Legea fondului funciar)

Pentru că revista aceasta a ținut cîteva numere la rînd pe afișul său articole cu și despre apărarea pămîntului țării, există oameni care s-au bucurat în mod deosebit pentru sprijin și înțelegere în munca lor, dar care oameni — sau mai bine-zis specialiști — au ținut să ne aducă aminte că există chiar și un institut ce funcționează ca deplină autoritate în materie. Această autoritate se numește de fapt Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie, fiind integrat în suprema Academie de științe agricole și silvice. Ajungînd la fața locului, reporterului nu i-a rămas în continuare decît să noteze cît mai exact ceea ce uneori aproape i se dicta — o discuție cu Cornel Răuță, director al institutului și cu Andrei Canarache, director adjunct științific, permițînd cu greu intervenția unui nespecialist.

S-a vorbit mult, îmi spuneau încă de la început interlocutorii mei, despre sensul administrativ al apărării pămîntului, cu accent pe protejarea, ca să zic așa, *cantitativă* a celor aproape 10 milioane de hectare de teren arabil din fondul funciar al țării. Prea puțin însă despre ameliorarea și protecția *calitativă* a pămîntului românesc — deși atît directivele partidului cît și legea fondului funciar pun accentul cel puțin în egală măsură pe ambele aspecte ale problemei. «La noi, și nu numai la noi în țară, ci de fapt în lumea întreagă, nevoile tot mai crescute de hrană, odată cu creșterea masivă a populației, au devenit evidențe sau poate chiar urgențe — spunea directorul Cornel Răuță. Pămîntul însă, acest fundament care ne ține pe toți atît pe picioare cît și în viață, nu este nelimitat. Deci, pentru sporirea cantității de alimente, deși în teorie se vorbește de două posibilități: cea a măririi suprafeței agricole și cea a sporirii producției agrare pe aceeași unitate de teren, la noi prima variantă e prea puțin valabilă. Ultima mare acțiune de sporire a suprafeței agricole s-a petrecut între anii 1960 și 1965, cînd aproximativ 300 000 de hectare din lunca și bălțile Dunării au fost redate agriculturii. Astăzi, asemenea performanțe devin greu realizabile. Există însă, e adevărat, indicația clară pentru alcătuirea unui studiu care să prevadă «atacarea» a aproximativ 150 000 de hectare din Delta Dunării. Problema e foarte serioasă, lucrările de amenajare a deltei urmînd să mențină prioritatea pisciculturii în zonă ca și netulburarea echilibrului ecologic al mediului. Există însă și controverse, fără însă ca acei care se opun să poată invoca argumente științifice».

Adevărul e că argumente științifice cu greu poți cere unor oameni cu capul în nori! Imaginea deltei va trebui — e sigur — curînd schimbată, așa cum desigur s-a modificat și cea despre Balta Brăilei. Acum o sută de ani, dacă ne luăm după «Pseudokineghetikos» al lui Odobescu, la numai cîteva zeci de kilometri de Capitală se întindeau aproape nesfîrsite cîmpuri de vînătoare. Ele nu mai există demult acum, lăsînd loc întinselor lanuri de grîu — pîinea țării. Sîntem 21 de milioane de români în prezent, nu peste multă vreme vom fi 30 de milioane — iar în asemenea perspectivă sursele idilice, cum le spunea Andrei Canarache, vor trebui — volens-nolens — să moară.

Pentru cercetătorii institutului de pedologie lucrurile sînt destul de clare. Fiind posibilă abia cu greu sporirea numerică a terenurilor agricole, mai puțin excepția de care am vorbit, rămîne în principal, soluția măririi productivității pe aceeași unitate de teren. Cine a auzit de renumita «revoluție verde» știe probabil că acela care a făcut-o posibilă a fost savantul american Norman Borlaug. Primele sale experiențe cu noi soiuri de grîu, extrem de productive, au avut loc în Mexic, iar mai apoi descoperirea s-a aplicat cu aceleași rezultate excelente în India. Ei bine, Norman Borlaug a obținut Premiul Nobel, dar nu în științele naturii, cum ar fi fost poate normal, ci Premiul Nobel... pentru pace — apreciindu-se contribuția ca un însemnat factor al stingerii conflictelor din unele părți ale globului deosebit de populate!

Tot la această a doua variantă trebuie să includem și obligația protejării și ameliorării pămîntului existent în circuitul agricol, al salvării lui de la degradare și sterilitate. Și aici, așa cum s-a subliniat adesea, problemele care se pun sînt cu adevărat majore. «Literatura istorică, îmi spunea Andrei Canarache, susține că dispariția civilizației Mesopotamiei și a celei palestiniene ar fi foarte strîns legată de fenomenul degradării solului. Este desigur o mare exagerare aici, dar pe undeva afirmația conține și mult adevăr. Fii numai atent la dramele popoarelor din sudul deșertului saharian, spre care calamitatea secetoasă a Saharei se mișcă cu aproximativ un kilometru în fiecare an!» Pentru Andrei Canarache, dacă stăm s-o luăm așa la bani mărunți, nici conflictele din «Fructele mîniei» al lui John Steinbeck nu ar fi putut deveni surse de inspirație fără o anume degradare și împuținare a rodului unor pămînturi din sudul Statelor Unite. Prea greu nu este dealtfel de înțeles specialistul pedolog — știut fiind bine faptul că orice drame ale istoriei trec parcă mai întîi prin stomacul popoarelor!

Revenind însă la noi — despre care țară se poate spune, din fericire, că nu are o prea bogată experiență în materie — este în primul rînd de reținut că rezultatele agriculturii moderne pe care o practicăm sînt deocamdată mai slabe ceva decît cele obținute, în condiții identice, de alte țări — și nu mă refer la cele mai avansate, ci la unele țări vecine chiar. În privința cercetării însă, îmi spuneau cei doi specialiști, nevoia acută de terenuri agricole ne-a împins mult înaintea altora, mai ales în problema recuperării solurilor de calitate mai slabă sau chiar neroditoare.

«Intensificarea agriculturii, preciza directorul Cornel Răuță, acțiune de largă și importantă semnificație pentru economia țării noastre, poate duce la apariția unor fenomene secundare nedorite, precum poluarea, dintre care unele probabil că sînt încă necunoscute azi. Și — fără să ne lăudăm, ci cel mult să subliniem importanța muncii noastre de cercetare — institutul trebuie să prevadă, să preîntîmpine și uneori să trateze, totul. Aici greșeli cît de mici pot avea, peste ani, consecințe foarte grave pentru economia națională».

Poluarea — deși a fost amintită, mai mult ca un factor de sinteză — prin formele cunoscute de toată lumea nu este deloc singură între pericolele ce pîndesc pămîntul. Și poate nici cea mai importantă. Discutînd cu cei doi specialiști am reținut, fără a stabili o ordine specială, vreo șase puncte principale — sau dacă vreți tematici prioritare — expuse mai jos, prin care Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie își motivează pe deplin menirea.

1. **Sărăturile.** Între cele sub 10 milioane de hectare din teritoriul agrar arabil, aproximativ 400 000–500 000 hectare sînt sărături și soluri sărăturate. Pe vreo 6 000 de hectare din Lunca Dunării însă, cam de la gura de vărsare a Ialomiței pînă la cea a Siretului, se află o orezărie uriașă (metodă principală de combatere a sărăturilor, un fel de spălare a solului, aducătoare și de beneficii). Peste cîțiva ani aici vor crește și alte culturi, metoda numindu-se în limbajul tehnic asolament. Așa s-a întîmplat de exemplu la Rușețu, pe valea Călmățuiului, unde inițial s-a plantat sfeclă furajeră și după vreo doi ani s-a trecut la culturi de porumb și grîu. Acum, după 7–8 ani de la primele experiențe, recoltele au devenit comparabile cu cele obținute pe alte soluri, mult mai bune. Sărături mai există și în vestul țării, la Socodor, există în unele locuri chiar și așa-zisele «chelituri» — denumire foarte plastică a unui petic de pămînt pe care nu crește absolut nimic, nici măcar buruieni — există deci încă multe fronturi de luptă la acest... prim punct, dar speranțele de rezolvare sînt la fel de îndreptățite, pentru că abia vreo 30 000 de hectare de orezării vor ajunge să satisfacă nevoile țării.

2. **Eroziunea.** Fenomen important, în parte accentuat la noi în perioada dintre cele două războaie, ca urmare — paradoxal — a unei îmbunătățiri temporare a condiției sociale a țăranilor. «Împroprietărirea postbelică spunea Andrei Canarache, a dus la împărțirea pămîntului în mici suprafețe. Acestea erau în majoritate cultivate de sus în jos, de la deal spre vale, pe urmele lăsate de un plug cu boi, urme ce deveneau curînd însă adevărate șanțuri prin care apa curgea în torenți, luînd și pămîntul cu ea. Cînd proprietarul pămîntului murea, se împărțea terenul în vreo 4–5 fîșii, cîți copii erau, luînd naștere acele «curele de pămînt» de doar 3–4 metri lățime și de cîte un kilometru lungime!»

3. **Irigațiile.** Cu irigațiile lucrurile stau cam așa: dacă nu irigi, recoltele sînt slabe; dacă irigi nerațional, recoltele pot fi și mai slabe decît în cazul unor culturi neirigate deloc. Poate nici primele sisteme de irigații, mai ieftine, nu au fost făcute așa cum trebuie. E cazul, de exemplu, al sistemului Stoienești-Vișina — unul dintre primele mari complexe de irigații (amenajat prin 1950–1952) — unde s-au folosit acele canale de pămînt, necăptușite, în prima parte a sistemului apa producînd înmlăștinări, iar în partea a doua nefiind de ajuns... S-au pierdut în acest fel cîteva sute de hectare de pămînt. Se pare că în institut unul din specialiști a ținut să prevină pericolele amintite, dar la vremea respectivă nimeni nu a stat să-l asculte. Acum, studiile specialiștilor pedologi se bucură în general de deplin respect, ca în cazul lucrării de mari proporții ce formează în sudul Olteniei sistemul Sadova Corabia, pe o suprafață de peste 70 000 de hectare.

4. **Compactarea.** Ritmul de introducere a mecanizării a fost la noi foarte rapid. Mașinile agricole însă, cu greutatea lor de cîteva mii de kilograme, apasă — odată cu fiecare lucrare legată de arat, recoltat, întreținerea culturilor etc. — apasă greu asupra pămîntului, producînd fenomenul de compactare sau tasare a solului. «Ar fi stupid desigur să ne gîndim măcar să ne întoarcem la aratul cu boii — susținea Andrei Canarache. Trebuie însă să gîndim mașini agricole mai puternice, dar și mai bine echilibrate, care să efectueze în același timp mai multe lucrări deodată, la o singură trecere peste sol. Nu trebuie să uităm nici de alegerea momentului optim — nici prea devreme, nici prea tîrziu, sau altfel zis exact atunci cînd trebuie — pentru efectuarea lucrărilor, în funcție de umiditatea variabilă a solului. Sînt necesare și foarte multe tractoare pentru asta, mai ales că în unele locuri acest «optim» este foarte scurt...»

5. **Pesticidele.** Aici trebuie să ne întoarcem mai întîi din nou la «idealiștii» de care am pomenit. Adică oamenii care vorbesc, cel mai adesea în necunoștință de cauză, despre «chimizarea agriculturii» — dînd cuvintelor sensul cel mai rău posibil. O agricultură modernă însă, e bine de știut, nu se poate lipsi de pesticide (termen ce înglobează ierbicidele, deci lupta cu buruienile, insecticidele, deci lupta cu insectele și fungicidele, deci lupta cu bolile parazitare), așa cum — comparația îi aparține lui Cornel Răuță — omul modern nu se poate lipsi de medicamente. Și aici, exagerările se plătesc scump — niciodată prea mult, nici mai puțin, doar exact cît trebuie! — mai ales că, la fel ca în cazul virusurilor, se poate deja vorbi despre o anume adaptare a dușmanilor la pesticidele «clasice»... Unele dintre aceste pesticide pot rămîne însă în sol și uneori se acumulează, formînd atît de temutul prag toxic. Într-o asemenea nedorită situație, cultivarea în continuare a terenului ar deveni o adevărată crimă, iar institutul tocmai de aceea există, pentru ca să vegheze.

6. **Îngrășămintele.** Majoritatea solurilor arabile sînt deficitare, în general, în substanțe ce se numesc azot, fosfor și potasiu. Relația plantă-sol poate fi considerabil îmbunătățită prin aplicarea îngrășămintelor avînd la bază substanțele amintite. Cum s-a depășit însă o anumită doză se pot produce acumulări, excesele aducînd adeseori cu ele dezechilibrări în nutriția plantelor. La noi, oamenii — obișnuiți ani de-a rîndul cu «foamea de fosfor» — n-au înțeles de ce culturile lor (se întîmpla mai ales în Dobrogea) tratate cu un îngrășămînt așa de prețios, dădeau producții tot mai slabe. Explicația stă în faptul că, spre deosebire de azot, fosforul se acumulează în sol și după un anumit prag nu se mai simte nevoia îngrășămîntului. Pînă acum cîțiva ani la potasiu nu îndrăznea să se gîndească măcar cineva. Acum, în perspectiva maturizării agriculturii noastre moderne, începe să se vorbească și despre așa-numitele îngrășăminte complexe, cu zinc și alte microelemente. Combinatul de la Ișalnița a produs deja, cu titlu mai mult de experiment, cîteva zeci de mii de saci cu îngrășăminte complexe, excelente pentru evitarea dezechilibrelor.

*

Așa cum am spus, agricultura noastră modernă este încă foarte tînără. Problema eroziunii se pare a fi cea mai grea de rezolvat în momentul de față, dar există un adevărat complex de institute care colaborează în acest sens. Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie este pe cale de a definitiva o hartă a eroziunii solului în țara noastră, care cuprinde chiar și pericolele viitoare de eroziune ale pămîntului românesc. Pentru celelalte probleme, dacă stăm să ne gîndim, am avea experiențele altora (nefericite, în marea majoritate!) drept exemplu. Sîntem deci obligați să luăm din timp măsurile ce se cuvin, pentru fiecare... punct amintit în parte și pentru altele, nemenționate aici — fără, a ține cu tot dinadinsul să încercăm și pe pielea noastră pățaniile celorlalți.

Nu aș putea însă încheia fără să amintesc și despre cel de-al șaptelea punct, total diferit de precedentele, pe a cărui importanță tovarășul Nicolae Ceaușescu accentua astfel: «**Fiecare metru de pămînt pe care construim, sustras producției agricole, înseamnă o diminuare a posibilităților de sporire a recoltelor** (...) **Să nu admitem nimănui să diminueze sub nici o formă suprafața agricolă, posibilitățile de a obține recolte pe o suprafață cît mai mare!**» Pericolul pierderii terenurilor prin folosire neagricolă este real și poate chiar inevitabil — de vreme ce construim în continuare orașe, platforme industriale, drumuri. Iată de ce chiar dezideratul strîngerii în perimetrul arabil al celor 10 milioane de hectare prevăzute devine cu greu realizabil. Legea fondului funciar, în scopul apărării suprafeței existente, insistă pentru cedarea în primul rînd a acelor terenuri prea puțin folosibile în agricultură — soluri mai puțin fertile, sărături, costișe etc., dar acestea sînt în același timp la fel de dificile și pentru constructori, punînd probleme legate de relief, infiltrații de apă, stabilitate, odată cu creșterea prețului de cost. În orice caz, e bine de știut că legea a tranșat net deocamdată disputa în favoarea agriculturii. «În practică însă, merge încă greu, mărturisea Andrei Canarache. Industria are mereu argumente foarte tari, sarcini economice etc. Toate sînt... foarte imediate, urgente — desigur și cu posibile beneficii aproape la fel de imediate. Avantajul sistemului socialist asupra celui capitalist este însă că noi ne putem gîndi și la viitor, la generațiile viitoare, nu numai la planuri și beneficii puse sub semnul urgenței. Și trebuie să ne gîndim, pentru că altfel ce vom lăsa generațiilor viitoare pe acest pămînt nu poate fi tradus în nici un caz în lei, ci în ceva mai omenesc — în posibilități de trai îmbelșugat și de viață!»

DUMITRU GRAUR ■

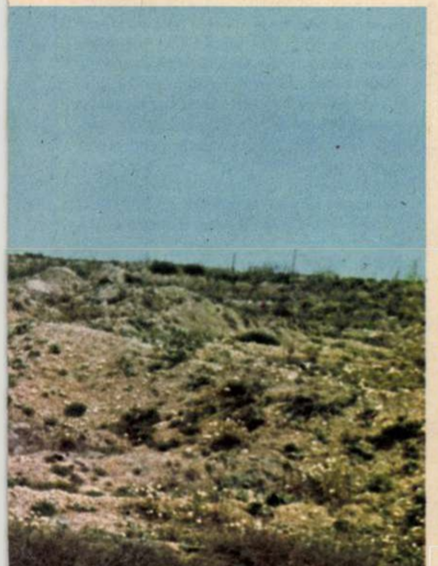

Sfeclă furajeră uriașă, obținută la Rușețu, pe un pămînt de care cu 5–6 ani în urmă nu se prindeau decît buruieni.

◀ **Imagine a unui «depozit» de pămînt sterp format în urma exploatării industriale a pămîntului, la Rovinari. În urma excavatoarelor vin însă specialiștii, punînd în mișcare un adevărat front verde, al recultivării, ce astăzi acoperă deja cîteva zeci de hectare.**

CE DĂM SOCIETĂȚII?
CE PRETINDEM? CE MERITĂM?

o fracțiune de secundă

Peronul 5. Trenul personal 4002 de Satu Mare. Din cabina înaltă a locomotivei electrice românești «Electroputere» mă privește un om care nu are în expresia și în alura lui absolut nimic deosebit și pe care scrutîndu-l în cele cîteva secunde cît îi trebuie să coboare scărița pînă la peron îmi dau seama că se putea foarte bine să-l întîlnesc la teatru, la alimentara sau la meci fără să-mi pot închipui cu ce se ocupă, ce meseria are. Nu, iată totuși ceva care îmi atrage atenția, un zîmbet sfios și bun, dar mă gîndesc imediat că întîlnești zilnic destui oameni cu zîmbetul sfios și bun...

— Din 1952 sînt ceea ce mă vedeți și acum, mecanic. Am lucrat cu toate felurile de locomotivă, le-am tot gonit și am depășit, cred eu, milionul de kilometri cu vreo două-trei sute de mii. Asta-i tot.

La 47 de ani, mecanicul de locomotivă Ion Cureteanu n-a făcut nimic altceva decît a «mînat locomotiva» și a mînat-o cale de vreo treizeci de ori lungimea Ecuatorului. Atît. Comentarii suplimentare n-avem timp să facem pentru că trenul nu așteaptă.

Încerc să reînnod firul discuției pe aceeași temă cu mecanicul Balt Orient Expresului nr. 302, abia sosit pe linia a 2-a de la Berlin — Praga — Budapesta — Eliscopia Bihorului etc. Spre surprinderea mea dau peste un mecanic aproape geamăn de biografie cu mecanicul Cureteanu. Îl cheamă Dumitru M. Ion, are un an mai puțin la vîrstă, adică 46, a trecut și el de 1 milion de kilometri «mîncați pe locomotivă», ba chiar se apropie de 1 milion și jumătate. Nu-și dă seama de cîte mii de ori a străbătut distanța Episcopia Bihorului — București, în schimb socotește cam cîți oameni au transportat trenurile conduse de el.

— Să tot fie vreo 15 milioane de călători; mîine, poimîine poate ajung să zic că am dus cu trenurile mele tot poporul nostru.

Îl întreb ce e greu în meseria lui, ce necazuri are, dacă are?

— Grea e doar încordarea — îmi spune. Din clipa în care mă urc pe locomotivă și pînă mă dau jos sînt încordat ca un arc. Gîndiți-vă, la viteza mare de azi a locomotivei, o frînă o pun în 1200 de metri. Deci trebuie să văd măcar cu 1205 metri înainte orice neregulă pe linie. Necazuri? Am doar cu soarele! Ziua, cînd toți se bucură de el, doar noi, mecanicii de locomotivă, îl dușmănim pentru că ne omoară ochii și trebuie să ne încordăm și mai mult pentru a vedea semnalele cu o fracțiune de secundă mai devreme. O fracțiune de secundă care uneori poate însemna viața a 2000 de oameni.

MARIUS POPESCU ■

COMPETIȚIA VALORILOR

timpul justițiar

Inventatorul, inovatorul, autorul ideilor generoase și pasiunilor dominante, se bucură astăzi de apreciere unanimă. Într-o lume tributară progresului tehnic și științific, obligată unor remodelări galopante, el a devenit omul zilei, stimat și căutat pretutindeni. Creatorul adevărat nu mai poate fi în prezent ținta ignoranței și victima ingratitudinii din moment ce marea majoritate a semenilor săi îl apreciază drept pion al fericirii colective.

Cu toate acestea, chiar și în asemenea împrejurări, arsenalul otrăvit al injustiției a mai păstrat pînă astăzi una dintre cele mai periculoase, josnice și perfide arme ale neputinței: *invidia*. Iată un exemplu:

Cu cinci ani în urmă am cunoscut în împrejurări dramatice un inventator. Omul a fost și a rămas inginer chimist și de atunci și pînă astăzi a ajuns o autoritate în domeniul industriei ceramice, datorită mai multor invenții și inovații de mare răsunet. Dar la ora respectivă M.R. (voi explica de îndată de ce folosesc doar inițialele numelui său) fusese nevoit să părăsească întreprinderea în care lucra deoarece prestigiul pe care și-l cucerise prin merite de excepție începuse să incomodeze pe directorul respectivei unități. Pus în umbră de calitățile profesionale ale subalternului său, onorabilul director a căutat prin toate mijloacele să se descotorosească de această prezență incomodă. Dar invidiosul — ca să-i dăm cuvîntul lui Democrit — se pedepsește singur. Amărît și jignit, inginerul M.R. a plecat să lucreze într-un institut de cercetări.

Am scris despre toate acestea în «Flacăra», am fost dat în judecată pentru calomnie, dar în instanță s-a dovedit că dreptatea era de partea mea și a celui pe care îl susținusem. Care a fost destinul directorului invidios? Dovedindu-și an de an incompetența și pierzîndu-și amicii sus-puși a fost obligat să coboare treptele ierarhiei profesionale. În cele din urmă a fost «nevoit» să redevină un «simplu» cercetător, deci să-și justifice prin muncă diploma de inginer chimist. În prezent — mi-a spus M.R. — face toate eforturile pentru a se remarca prin merite cu adevărat profesionale, de aceea m-a rugat să nu-i mai dau numele la ziar.

Am readus cazul în discuție pentru a aminti din nou puterea de judecător a timpului. Dar nu a timpului impasibil care cerne întîmplător adevărul de nedreptate, ci a timpului iminențelor justițiare, propriu unei societăți care își propune ca obiectiv permanent încurajarea noului și amendarea vechiului și în cadrul căreia circulă o singură monedă forte: munca omenească.

LIVIU TIMBUS ■

Ultimul roman al prozatorului Marin Preda, «Delirul», a fost lansat miercuri, 29 ianuarie, orele 18,00, la librăria «Cartea Românească». Prefața acestui eveniment literar a fost semnată de criticul Eugen Simion.

CARTEA

gustul sîmburelui

Există o mare unitate de ton în ceea ce scrie Dumitru Popescu la ora actuală, respectiv în ultimele trei volume, dintre care două sînt de versuri. Aceeași vigoare expresivă, uzitarea cuvintelor cu ecou, gestica amplă etc. Să fie vorba de o poezie conceptuală, cum spune Eugen Barbu? Aceste determinative se potrivesc în general unor întreprinderi puțin semnificative, cum este și tentativa poetică a lui Camil Petrescu. Autorul **Transcendentaliei** vedea «pretutindeni în natură» idei, ceea ce sună ridicol pentru filozof și foarte stîngaci pentru poet, ca să nu mai vorbim de bietul cititor. Presupun că iubitorul de poezie s-a întors degrabă la Shakespeare și la Goethe, mult mai umani și mai pe înțelesul lui, și cu atît mai poeți, știind că ideile nu se caută în natură, fiindcă nu acolo este locul lor. Dumitru Popescu era deja un liric «accompli» în **Pentru cel ales,** dovedind exercițiu îndelung, citibil numai în caligrafia sigură a versului, deoarece poetul nu publicase înainte prin reviste și nu-i putusem urmări evoluția. El a preferat apoi o formulă artistică sinonimă cu apelul tribunului, cu exhortația militantului dedicat trup și suflet cauzei sale. Era o poezie cu registru social și politic, plină de efect. **Gustul sîmburelui** realizează acum o reconciliere a celor două direcții, într-o carte somptuoasă, comentată cu gust de penița inspirată a lui Octav Grigorescu.

Nota socială este mereu prezentă, cu caracter de experiență intimă. În acest sens, o scîrbă de «cuvinte goale» are ca efect revolta împotriva demagogiei, cum înțelegem dintr-un expresiv poem: «Asurzitor vacarm de babilon.../ Pulsul inimii se pierde./ Tăceți o clipă, ascultați!/ Deasupra crește iarbă verde./ Iarmarocul de-ar amuți, nimeni pe nimeni de n-ar mai vinde...» Moartea este aici în cuvinte, deasupra cărora crește iarba vieții. Iarmarocul de vorbe îl provoacă pe poet și în **surpriză:** «Cînd zbîrnîie țambalele frenetic/ și chiote răzbat în drum,/ cînd bate/ valul predicii de fum,/ spărgeți amăgitoarele hanuri,/ butiile umplute de cîrciumari./ Veți vedea fugind,/ pe picioare pitice, vorbele mari». Probabil că aici se găsește și sursa obsesiei cuvintelor dure, a tensiunii permanente din versurile sale. Dumitru Popescu se află în arenă cu cuvintele, ca un gladiator, el încoardă fiece expresie ca pe arcul lui Ulisse, pentru a slobozi săgeata prin inelele poeziei. Scena este «lumea», iar cel care vorbește este «Omul»: «Lătrat de cîinii îndoielii,/ lipit de-un gard ghimpos,/ mă curățam de acidul negației/ care rosese pînă la os...» Sentimentele sînt extreme, definite în cuvinte «tari»: «jivinele inerției», «butoi de sînge în clocot» ș.a.m.d. Din cînd în cînd, o poemă traduce neliniștea ce vine din hazard, ca să nu spunem din absurd: «Un iatagan retează capete/ pe lîngă capul meu./ O mînă gîtuie privighetoarea,/ apoi felină mîngîie/ grumazul imperial de leu./ A cîta oară trăznetul/ alege același ciot semeț? Barda destinului mereu/ se înfige/ în inima unui drumeț./ Atotnepăsătoare, întîmplarea/ era de netemut stăpînă,/ pe cînd nu existau/ clopotul de cristal/ din piept/ și gestul suferinței/ desenat de mînă». Știu prea bine ce înseamnă a fi ciotul semeț lovit de trăznet, iar starea primară evocată cu nostalgie mi se pare a nu schimba lucrurile. Poezia cea mai adîncă vine din privirea melancolică a deșertăciunii lucrurilor, cu luciditatea omului care sesizează golul existențial și cată a-l umple prin acțiune: «Mi-am risipit arginții/ în reverii deșarte,/ în alchimia trecerii spre nemurire/ a bobului de moarte./ Pîlpîitor, ca flacăra de spirt,/ în reci culori mă scald,/ iscînd fîșii de auroră,/ trufaș, heraldic fald». În **inerție** revine un motiv constant al poeziei și eseisticii lui Dumitru Popescu, o meditație asupra marii treceri, acolo unde nu mai există stări intermediare și contrariile se împacă subt un ocean nemișcat: «Să te împrăștii/ în brazda toamnei de tuci/ liber, sărac,/ sac golit de grăunțe de aur!/ Să te zmulgi din mormanul/ clipelor pietrificate/ ce umplu pămîntul/ cu iluzia nemișcării!/ Să ieși ca peștele de baltă, obez,/ în anafoarele fluviilor timpului/ și de pe crestele niagarelor albe/ să plonjezi chiuind,/ pentru totdeauna scăpat/ din ghiarele inerției,/ vindecat de bolnava frică a schimbării». Prin acuitate problematică și printr-o expresie tinzînd adeseori spre o realizare demnă de adîncimea substanței, Dumitru Popescu este un poet în amiaza vocației sale.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

literatura și omul

Ce reprezintă omul, omul nostru de azi, lectura ființei și a vrerilor și a aspirațiilor lui, pentru dumneavoastră, pentru poezia dumneavoastră?

Omul este pentru el însuși obiectul cel mai uimitor din natură, a spus cîndva un mare gînditor, formulînd astfel poate chiar postulatul naturii umane. Există oare preocupare mai reală, mai **adevărată** pentru omul adevărat decît omul?

Ca scriitor m-am gîndit adeseori la Cartea «Ideală», cartea pe care dacă nu o poți scrie visezi toată viața să o citești măcar. Dar cu cît meditez asupra ei, cu atît îmi dau seama că ea nu poate fi o simplă carte, căci, evident, cea mai perfectă carte este numai **ființa omenească.** Iar «descifrarea» acesteia este cea mai grea treabă din cîte se cunosc, căci mesajul ei este nu numai etern, ci și inepuizabil. Codul ei, «cifrul» ei este viața și, deși «cel ce o scrie» este totuna cu «cel ce o citește», descifrarea ei este la fel de grea, responsabilă și nobilă ca însăși «scrierea». **Acest cod, fără de care «lectura» ființei umane nu este posibilă, acest alfabet total și unic este, pentru noi, românii, Omenia.**

Ce e literatura în fond, dacă nu «căutarea» de către fiecare autor a acestei «cărți desăvîrșite» care este înscrisă în esența noastră? Ne apropiem cu fiecare încercare de ipostaza supremă a Cărții, dar de egalat nu o putem egala niciodată. Eminescu, mai mult decît oricare altul, s-a ridicat pînă lîngă ea, de aceea el ne-a exprimat în chip atît de desăvîrșit pe toți cei de un împreună nume de pe acest pămînt românesc.

Căci ea este focarul și izvorul tuturor cărților. În ea nu încetăm niciodată să «citim», după cum nu încetăm niciodată de a o «scrie». Înțelege-te pe tine însuți, fă ceea ce corespunde ființei tale adevărate, fii propriul tău stăpîn, mergi pe drumul tău propriu sînt literele ei de foc care nu se pot șterge niciodată. Realitatea care ne-a configurat și ne-a dat lumina noastră proprie, inconfundabilă este marea, inepuizabila noastră Carte. O citim cu noi înșine și o scriem cu sîngele, viața și munca noastră.

Ea este Cartea care se scrie clipă de clipă și despre care orice om din România poate spune cu îndreptățirea nobilă a autorului: îmi aparține.

CEZAR BALTAG ■

FAPTELE ȘI VORBELE

inconvenientele unei bogate producții editoriale

Titlul acesta e sortit să stîrnească nedumeriri, de la început. Cum — vor sări mulți — ne plîngem de belșug? Nu e bine să avem cărți cît mai numeroase, de toate felurile, și oricine să poată alege ce-i place? Fără îndoială; aș fi nebun să neg asta! Dar nimic pe lume nu e perfect și ceea ce convine majorității se întîmplă să producă destule neplăceri unora. Despre cîteva dintre ele, a căror cauză ajunge să fie tocmai apariția cărților bune într-o mare cantitate, cer îngăduință, deci, să vă vorbesc.

Simpla prezență în librării a unui șir lung de nume scriitoricești faimoase, românești și străine, amărăște grav o întreagă tagmă literară. E, în primul rînd aceea a grafomanilor contemporani, de care, slavă Domnului, nu ducem lipsă. Pentru ce s-au căznit ei să înnegrească atîtea topuri voluminoase de hîrtie? La ce i-au pisat, luni de-a rîndul, neobosiți, pe redactorii editurilor, pînă să-și vadă manuscrisele tipărite? Ca să concureze acum cu cine? Cu Dostoievski și Proust, cu Hortensia Papadat-Bengescu și Mateiu Caragiale, cu Saul Bellow și Marques? Fiecare nou titlu interesant în vitrine înseamnă pentru dînșii o altă zi neagră.

Bogăția producției editoriale are, pe urmă, anumite efecte dureroase chiar și în cercuri mai distinse. Dumneavoastră vă bucurați că puteți, în sfîrșit, să cunoașteți, grație retipăririlor masive, o serie de poeți români importanți, foarte des pomeniți, dar care (vai!) nu prea circulau pînă mai ieri. Blaga și Barbu, Voiculescu și Pillat, Ilarie Voronca și Emil Botta stau acum la îndemîna oricui. Dar cîte reputații poetice recente de inovatori au început să se clatine serios după aceasta, v-ați gîndit? Și cînd descoperiți versurile modelelor, rătăcind furate printr-o vastă producție epigonică, investită prea ușor cu meritele originalității, realizați ce capital de prestigiu piere astfel în fiecare zi?

Nescutită de indispoziții pentru unii e și tipărirea multor scrieri critice vestite. Traducerea în românește a lui Nortop Frye lasă brusc nudă contribuția atîtor mitozofi ai noștri, care s-au mulțumit doar să-i macine ideile. Acum avem un acces facil și la Umberto Eco și la René Wellek și la Tzvetan Todorov. Cunosc cel puțin zece compilatori foarte docți, cărora faptul acesta, împiedicîndu-i să mai fabrice tomuri savante, le provoacă migrene serioase. Vă dedați cu voluptate lecturii foiletoanelor lui Perpessicius, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu sau Șerban Cioculescu, adunate azi în volum din revistele unde zăceau risipite. E, într-adevăr, un prilej de rare satisfacții. Dar prin ce drame trec cei care-i «ciupeau» fără grijă de atîta vreme nu suflă nimeni nimic!

Recunoașteți, prin urmare, că o producție editorială bogată are, orice ați spune, inconvenientele ei.

OVID S. CROHMĂLNICEANU ■

LANSĂM UN CRITIC LITERAR

literatură și adevăr

Arta și-a cucerit definitiv propria sa identitate, încît abia acum este posibil realismul, ca formulă estetică deschisă, atotcuprinzătoare. Clasica raportare la frumos nu mai poate justifica, singură, condiția operei. Credeam mai degrabă într-o literatură a adevărului, în sens larg, într-o literatură ce se adresează omului concret. Sfera artisticului se află deci în expansiune. A sosit momentul ca literatura să devină ea însăși **o forță socială în societatea socialistă multilateral dezvoltată.**

Pledăm, desigur, pentru un realism neanacronic, care să țină seama de experiența artistică a veacului, inclusiv de cea a avangardei. Lukacs se mai simțea încă obligat să aleagă între Thomas Mann și Kafka. În realitate, este loc pentru amîndoi. Cu o condiție totuși: să nu abdicăm de la idealul cetății noastre.

Acest lucru e realizabil numai atunci cînd adevărul artistic și adevărul social se apropie tot mai mult unul de altul. Latura egotistă a creației e cea mai vulnerabilă. Timpul a sancționat ireversibil deviațiile individualiste. Nu se îndoiește nimeni că orice poet se manifestă ca o voce singulară. Dar ne place să descoperim în poezie, printre altele, conflictul cu lucrurile, cu inerția și nu doar conflictul (de obicei, agresiv) cu alte moduri de a spune.

Literatura angajată mai înseamnă simplitate, deschidere, demistificare a condiției umane. Prin cuvînt, Poezia restituie realului energiile pierdute. E vorba mai ales de a înlătura falsele semnificații, iluziile, credințele de tot felul. Gîndit la limită, sensul activ, militant și vizionar al liricii de azi ne apare ca o replică la izolarea în cotidianul mărunt.

Poetul oficiază acum «starea de foc», «trăsnetul gîndului incandescent». Am citat din *Gustul sîmburelui*, de Dumitru Popescu. Un remarcabil context de probleme ale poeziei de principiu este circumscris aici. Confruntarea cu istoria, cu viața, cu societatea înlesnește comunicarea, face mai accesibil mesajul general uman, pe care arta valoroasă, indiferent de ce formulă, n-a încetat să-l exprime vreodată. În plus, dialogul politic, în poezie, nu face abstracție de dilemele individului. Poemul, crescut de regulă din rostirea frustă, nu e străin uneori de inflexiuni rafinate, ca în aceste versuri în care ideația trece copleșitor în elegie: «Nu găsesc duioșia totului pentru parte,/ infinit multiplicatul ecou/ al fiecărei celule gata de moarte!/ Solidara durere/ cu atomul trist, gînditor!/ Înfiorarea orchestrei/ la oftatul flautului,/ din urmă, de dor».

Cornel Moraru
Profesor, Făgăraș

în timp ce

Din nou zăpezile se lasă alb peste Țara Românească
Din nou, ca o purificare, zăpezile coboară moi
Mieii mărunți, mieii de carne pe fîn așteaptă să se nască
La noi în țară este muncă, la noi în țară sîntem noi
În timp ce timpul se mai schimbă, în vreme ce planeta plînge
Și submarinele îngheață în apa mărilor sărace
În timp ce gloanțele mai taie cărări în vasele de sînge
În țara noastră este muncă, în țara noastră este pace
Cînd aerul depune zgură pe buza lumii, însetată
Și cînd focoase nucleare topesc deșertul, în răstimpuri
Cînd ninge pe meridiane unde nu ninge niciodată
În țara noastră se mai schimbă, știute, patru anotimpuri
Cînd tancurile-și trec șenila pe anemonele grădinii
Cînd unii oameni văd incerte, cum urcă zilele de mîine
Cînd avioane mai împroașcă cu bombe sursele luminii
În țara noastră este pace, în țara noastră este pîine
Ninge ca o încununare a celor patru anotimpuri
Ninge de miei, de grîu, de pîine, de vremurile care vin
Ninge că trebuie să ningă, cum știm din cele mai vechi timpuri
Ninge curat, ninge de bine, ninge pe țară, din senin.

MIRCEA FLORIN ȘANDRU ■

„AȘA ZICEA ȘI BRÂNCUȘI: MĂI, ROMA, NICĂIERI NU E MAI BINE CA PE PRISPA PĂRINTEASCĂ"

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

— După toate probabilitățile, dumneavoastră, Gheorghe Romașcu, sînteți cel mai bătrîn bărbat din București. Poate chiar din țară. Aveți, într-adevăr, o sută patru ani?

— Așa mi se pare. Nu-mi mai amintesc. În buletin scrie mai puțin, dar eu știu că am mai mult. Nu prea mai țin acte. Sau au ars sau mi le-au furat. Ia citește buletinul.

— De ce nu-l citiți dumneavoastră?

— Nu mai văd bine. Mă doare o cataractă. Uită-te singur.

— Aici scrie așa: Gheorghe Romașcu, născut la 7 aprilie 1873. Căsătorit la 24 octombrie 1919, actul de căsătorie avînd numărul 3616.

— Așa o fi. Eu mă țineam că am o sută patru ani. Oricum, mă bucur că m-au scos mai tînăr. E bine să fii un bătrîn mai tînăr... Ei, ia spune, ce vrei să știi? Să-ți povestesc despre Petrașcu?

— Care Petrașcu?

— Pictorul. Am fost ca frații, legați din clasa întîi primară și pînă cînd a murit. Eu nu mai am forță să-ți povestesc, dar citește aici. Citește-mi și mie, cu voce tare, vederea asta pe care mi-a trimis-o la 31 mai 1902.

— «Iubite Roma, trec prin niște împrejurări detestabile. Zilele trecute am primit o hârtie de la minister în care-mi zice că îmi trimite prin bancă cinci sute lei. În momentul de față primesc o scrisoare de la frate-meu că Ministerul de Finanțe refuză să plătească cinci sute lei, ci două sute cincizeci acum și două sute cincizeci la iulie... Te rog, cînd ai rândurile de față în mână dacă dispui de două sute cincizeci lei trimite-mi, pentru a mă întoarce în țară. Pe tine te am cel mai aproape și acel ce înțelege înțelepțește lucrurile».

— Păi, vezi? Soția mea, Margareta, ar putea să-ți spună mai multe despre Petrașcu. Cum era să ne înecăm la Constantinopol și cum am ajuns în fața sultanului Abdul Hamid al doilea, pe vremea răzmeriței, pentru că nu aveam pașaport. Îl uitasem acasă...

— Cînd a fost asta?

— Nu mai știu. De mult.

— Doamna mi-a spus că l-ați cunoscut și pe Brâncuși.

— L-am cunoscut. Am fost prieteni la cataramă. De cîte ori mă duceam la Paris, cu serviciul, că eu am funcționat la căile ferate vreo cincizeci de ani ca inginer, trăgeam la Brâncuși. Nu dormeam acolo, dar acolo mîncam. Brâncuși zicea că un român nu e bine să se îndrepte la cîrciumă și că e mai bine să mîncăm ce-om găsi. Ceva românesc. Avea el o sobă și cocea ouă. Făcea și mămăligă. Foarte gustoasă.

— Cum era Brâncuși?

— Ehe, frumos... Cu barbă. El și Petrașcu tot una arătau. Parcă Petrașcu era mai vorbăreț. Rîdea mereu. Cînd ne întîlneam era vesel și se evaporau toate necazurile. De la el mai am în casă trei tablouri. De la Brâncuși am avut «Cuminținia pămîntului» care acum se află la muzeu. Am ținut mai multe, dar le-am vîndut cînd am fost nevoiași.

— Am înțeles că ați lucrat la căile ferate. Ce-ați făcut?

— Pune-o pe Margareta să-ți povestească... Am fost inginer, am făcut căi ferate, București-Craiova, spre Palanca, am zidit tunelul Ilva Mare-Ilva Mică. Citește asta și o să te lămurești.

— «Certificat pentru parcurs pe locomotivă, Tîrgu Ocna-Palanca pentru domnul Gheorghe Romașcu, inginer asistent la serviciul studiilor și construcțiunilor. Valabil pînă la 31 decembrie 1899».

— Am fost și pictor. Chiar arhitect, nu-i așa, Margareta?

— Așa e. A înălțat o casă la Sinaia în stil românesc, o frumusețe de clădire. Am văzut-o anul trecut fotografiată pe un calendar de perete.

— Cînd v-a fost dumneavoastră cel mai greu în viață?

— De mai multe ori mi-a fost greu.

— Dar cel mai greu și mai greu?

— De mult. Începusem Școala de drumuri și poduri și stăteam în gazdă la madame Chirani. Eram mai mulți băieți într-o cameră, dar n-aveam foc și într-o noapte a fost așa de frig că a înghețat pisica. Dimineața am găsit-o moartă, sub pat.

— Soția dumneavoastră îmi povestește că în perioada în care v-a cunoscut n-aveați decît o pereche de pantaloni. Rupți. Ca să nu se vadă ruptura, dădeați pe picior cu cremă de ghete, să fie la culoare. Vă mai amintiți?

— Nu... Cum ai scris madam?

— Cum să scriu?!

— Cu e la urmă. Ma-da-me.

— Așa am scris. Vreau să vă întreb însă ce v-a plăcut mai mult în viață?

— Să muncesc și să călătoresc. Am muncit șaizeci de ani, pe șantiere și prin alte părți. Nu m-am dat la o parte de la muncă. De umblat, am umblat jumătate de lume, dar de întors tot acasă m-am întors, că eu sînt din Tecuci. Nicăieri prin Europa sau Africa nu m-am simțit mai bine ca acasă. Așa zicea și Brâncuși: măi, Roma, nicăieri nu e mai bine pe lume ca pe prispa părintească. Brâncuși a fost un bun român.

— Ce v-a plăcut să mîncați?

— Ciorbă. Eu am făcut totul în viață cu cumpătare. N-am trecut măsura cu nimic și așa i-am învățat și pe copiii mei să facă. N-am băut niciodată un pahar de vin pe neașezate.

— Pe neașezate la masă?

— Cum adică?!

— Ce-ați vrut să spuneți cu neașezate?!

— Aha, înțeleg. Adică fără să mănînc.

— Am aflat că pînă acum doi-trei ani făceați baie în mare. E adevărat?

— Ultima oară am făcut plajă la Techirghiol acum... stai puțin... acum cîți ani? Da, acum trei. Am avut însă un vertij și mi-a zis doctorul să nu mă mai duc. Nu m-am mai dus.

— Dacă tot v-am întrebat ce v-a plăcut în viață, spuneți-mi și ce nu v-a plăcut?

— Să se umble cu intervenții. Mi-am dat cîndva demisia pentru că generalul Anghelescu, mareșalul curții regale, a umblat cu intervenții, să-și ridice casă pe Magheru încălcînd aliniamentul străzii de care eu răspundeam. N-am închis ochii. Pe atunci eram la cadastru.

— Cînd a fost asta?

— Nu-mi mai amintesc anul. Demult.

— Gheorghe Romașcu, cum e Bucureștiul de astăzi față de cel de acum, hai să zicem, cincizeci de ani?

— Ei, e altceva. Nu mai sînt nici tramvaie cu cai și nici felinare. S-au făcut case zdravene. Fetele mele stau acolo, cu copiii lor și trăiesc bine. Acum e trai bun în România. E bucurie.

— V-au sărbătorit nepoții cînd ați împlinit o sută de ani?

— A fost puțină lume. Neamuri. Prieteni nu mai am. Au murit. Cel mai mult m-a întristat moartea lui Petrașcu... Ce faceți, ați terminat cu poza?

— Gata, terminăm.

— Vreau să mă culc. Am ostenit.

— O singură întrebare: ce contează cel mai mult în viață?

— Să-ți iubești familia și neamul. Eu am umblat mult și am muncit mult, dar cel mai bine m-am simțit acasă. Am ținut întotdeauna pămîntul românesc ca pe casa mea mai mare. Asta e.

— Vă e frică de moarte?

— Nu știu ce-i aia... Adineaori ai spus că e ultima întrebare. Uit-o pe-asta cu moartea și lasă-mă să mă întind.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

cu autobuzul

Cineva, nu mai știu cine, iar dacă aș ști și aș scrie aici toată povestea și-ar pierde hazul, așadar, cineva, nu mai știu cine, îmi povestea amuzat dar și îngrijorat, despre călătoria cu autobuzul a cuiva, nu mai știu cine, fiindcă iar dacă aș ști și aș scrie aici n-ar mai avea nici un haz, va să zică cineva îmi povestea îngrijorat despre călătoria cuiva cu autobuzul, undeva la țară sau în provincie, nu mai știu nici eu exact, și autobuzul, firește, era plin, ba era, cum se zice, supraaglomerat, lume multă deci, oameni cu tot felul de treburi și nevoiți să se ducă dintr-un loc într-altul, cu bagaje și cu papornițe și, bănuiesc, fiecare cu tot neamul, nu mai era loc să arunci un ac.

Omul despre care mi se povestea era încă cineva, după funcția lui, însă nu mai avea mașină și se dezvățase să umble singur și mai ales să umble cu autobuzul, el nu mai avea de mult mîndria de a semna cu umor, cum semna cineva, spirit ales, într-o carte poștală, «G.B., să zicem, călător cu autobuzul.»

Mi se pare însă că el nu avusese niciodată această mîndrie de a merge cu autobuzul, iubea foarte mult oamenii văzuți însă ca masă, la miting, dar îl înfiora contactul cu omul, față în față, și totuși, acum se afla în situația de a merge în interes de serviciu cu autobuzul.

Cu autobuzul, firește, știți foarte bine și dumneavoastră, rar se întîmplă să mergi singur pe o banchetă și să privești nestingherit pe fereastră. Cu autobuzul, apoi, nu ești chiar atît de departe de cei care merg pe jos pentru că la oricare stație poți și tu să cobori și să mergi pe jos.

Cu autobuzul, în sfîrșit, merge mai toată lumea și merg de obicei toți cei care semnează cereri și petiții și așa mai departe încît omul nostru care nu mai mersese de mult cu autobuzul, venea acum în contact direct cu acești confrați ai lui dintre care unii așteptau la audiențe apostila lui pe o cerere sau pe o petiție.

În sfîrșit, alt fel vorbești cu cineva care stă lîngă tine, înghesuit pe bancheta unui autobuz în provincie sau pe un drum de țară și alt fel, nu mai încape vorbă, atunci cînd îl întîlnești după ușa capitonată a biroului, păzit de cineva care îți face de la început semn să mai aștepți deși tu nici nu apucaseși să deschizi gura.

Așadar, acel cineva a făcut o călătorie cu autobuzul și cunoștința mea a asistat cu îngrijorare la această călătorie.

Ce ușor se dezvață omul de autobuz și ce greu se reînvață cu el — iată subiectul unei adevărate drame.

Venea primăvara, îmi spunea pomenita cunoștință, era o seară frumoasă, bătea un vînt dulce cu miros de migdal înflorit, deasupra noastră, pe un cer de culoarea mugurelui de liliac treceau rațele sălbatice într-un stol ca o ecuație a solidarității, coborîsem din autobuz la o stație oarecare, șoferul vrea să respire și noi toți trăgeam pe nări mireasma unui martie grăbit. Nu mai știu cine s-a apropiat de acel cineva și l-a întrebat prietenos și totuși îngrijorat:

— Mi se pare că începeți să vă reobișnuiți cu oamenii. **DINU SĂRARU** ■

Călător și el, măcar din cînd în cînd, cu autobuzul.

LUMEA DE MÎINE

cu fața la timpurile ce vor să vină

Se repetă în ultimii ani o formulă verbală care rostește un adevăr evident: am intrat într-o nouă eră istorică. Semnele unei adînci primeniri de structură se vădesc, în adevăr, pe toate planurile vieții mondiale: apariția multiplicată a statelor cu orînduire socialistă; decolonizarea; participarea din ce în ce mai intensă a femeii la viața socială; creșterea populației pe glob cu o cadență necunoscută în trecut, consemnată de statistici; dezvoltarea unei intensive automatizări industriale; rolul crescînd al activității științifice în viața intelectuală, manifestată multiplu, prin înmulțirea institutelor de cercetare, a laboratoarelor, a «informației» științifice, exprimată prin multiplicarea periodicelor, prin indexarea și organizarea lor sistematică; locul esențial ocupat de ordinator, în măsură a săvîrși milioane de operații pe secundă; cucerirea spațiului cosmic și debarcarea omului pe Lună, condiționate cu deosebire de mașina de calcul și de progresele tehnologiei din ultimii ani...

Oprim enumerarea, doveditoare a *mutației de structură* a lumii, intervenită în ultimul pătrar de veac. Ne limităm la menționarea unui ultim fapt: s-a arătat că numărul oamenilor de știință de mare factură — putem pronunța în această privință cuvîntul geniu! — din acești ani depășește cu mult numărul marilor savanți apăruți de la începutul erei istorice, pînă în prezent!

Acestui salt evolutiv al vieții sociale, economice, spirituale și tehnice a lumii îi răspunde o reacție paradoxală, din partea contemporanilor: în fața spiritelor lucide și realiste, care constată creșterea exponențială a potențialului de viață al lumii și a progresului se aliniază numărul crescînd al detractorilor vremii de față, prevăzînd declinul lumii și mersul către catastrofă al acestei dezvoltări.

— Materiile prime și izvoarele de energie actuale sînt pe sfîrșite, nemaifiind îndestulătoare decît pentru cel mult 20–30 de ani! proclamă aceștia doctoral.

— Progresul poluării aerului și apelor, consecință a unei intensificări industriale excesive, vor sfîrși prin a altera profund mediul planetar în care trăim! se înspăimîntă alți rău prevestitori.

— Creșterea excesivă a populației va sfîrși prin a produce o foamete de proporții dezastruoase, pe o planetă cu resurse alimentare limitate! se neliniștesc partizanii concepțiilor malthusiene.

Acestor Casandre, îndoliate înainte de vreme, spiritele cumpănite răspund cu un surîs liniștitor:

— Păstrați-vă sîngele rece! Dacă materiile prime și izvoarele «clasice» de energie ar fi pe sfîrșite — ceea ce constituie o ipoteză, prin nimic dovedită! — prospecțiunile multiplicate în fiecare zi, pe pămînt și în fundul mărilor, vor da la iveală alte energii și alte materii prime, iar cercetarea de laborator va *crea* alte energii — de tip nuclear, de pildă — sau va conduce la aplicări practice a forțelor cosmice, în primul rînd solare!

— Poluarea mediului este tot atît de ușor remediabilă în timp, observă partizanii progresului, deopotrivă prin depistare sistematică și măsuri adaptate de ordin științific, industrial și administrativ.

— Spectrul foametei este tot atît de fantezist, el putînd fi înlăturat prin procedee de producție agrară intensivă, prin prepararе de alimente sintetice, prin descoperirea de noi și importante resurse alimentare pe pămînt și mai ales în mări. În această ultimă privință punerea în evidență recentă a importanței «Krill»-ului oceanic, este concludentă!

...În fața demisiunii de la încrederea în viață și descurajărilor neîntemeiate sau cu întemeiere aparentă se afirmă astfel spiritul încrezător în propriile puteri, creator, prometeic al omului nou.

Descoperitorul focului, ființa care a descifrat tainele materiei și universului și care s-a emancipat de sub forța gravitației, cucerind spațiul și aruncînd sonde exploratoare la milioane de kilometri depărtare de pămînt, va ști să domine greutățile create de marele salt evolutiv al civilizației actuale, chiar dacă aceste greutăți par a fi de neînvins.

Și nu sînt! **ION BIBERI** ■

CUM SÎNTEM SERVIȚI ÎN VAGOANELE-RESTAURANT

CIRCULĂ PE ROȚI, DAR NU FUNCTIONEAZĂ CA PE ROATE

La serviciul personal al ROMVARED-ului brigăzile de servire pe vagoanele-restaurant sînt împărțite în trei categorii: foarte bune, bune și satisfăcătoare. Pînă să aflăm că echipa de pe rapidul 16 — rapidul Traian, plecat la 14,30 din București — este considerată drept foarte bună, observăm că un ciorchine de călători așteaptă la ușa vagonului: înfrigurați, obosiți, aruncîndu-și din cînd în cînd privirile pe geamurile aburite și înghițind în sec cînd trecem prin fața binecunoscutei reclame de pe stadionul Giulești, care ne recomandă călduros să consumăm pește oceanic. De la Chiajna în sus, pe oameni îi interesează dacă a răsărit grîul, deși trag mereu cu ochiul la ușa aceea afurisită, care se încăpățînează să rămînă închisă. Se mai aprind vreo trei-patru țigări, se mai schimbă cîteva păreri despre turneul Universității Craiova și, cu toate acestea, timpul trece greu, iar nervii par să se fi subțiat primejdios de mult, cînd, spre norocul tuturor, vagonul se deschide și lumea dă năvală în febra de a ocupa un loc. Pe urmă, bineînțeles, e cu totul altceva, viața pare mult mai frumoasă, oamenii se destind, își regăsesc buna dispoziție și așteaptă să fie serviți. Se înțelege că pe culoar mai rămîn destui care nu sînt de acord cu această viziune optimistă a realității, dar cei care s-au instăpînit la mese par să se scuze că nu le pot ceda atît de repede locurile, întrucît aceasta depinde, la urma urmei, de promptitudinea cu care ospătarii își fac datoria. Iar aceștia, propunîndu-și ca odată cu depășirea gării Videle să nu mai poată spune nimeni că nu a fost servit cu ciorbă, reușesc ca pînă la Roșiori să aducă și fripturile sau șnițelele comandate, astfel încît, în timp ce trenul alunecă mai departe, spre Caracal, primii consumatori încep să se retragă. Vlad Alexandru, consilier juridic la Trustul de construcții Dolj, a dat bacșiș un leu și este de părere că serviciul a fost bun, numai că berea a fost cam acrișoară, pîinea a fost veche, iar ficatul insuficient prăjit. «Ospătarul zice că mi-a atras atenția să nu iau bere. Spune că mi-a făcut semn cînd am comandat, dar eu n-am observat așa ceva». «Dar de ce v-ar fi atras atenția, vă cunoaște?» «Nu, pesemne doar că m-a văzut om cu părul alb, adică mai puțin rezistent la o intoxicație, nu-i așa?» Simion Ilie, mecanic la Întreprinderea de sistematizări feroviare București, a dat berea înapoi — pe același considerent, că e veche — și a cerut un pepsi. Pîrvulescu Livia, care se recomandă «soția doctorului chirurg Pîrvulescu, de la Spitalul mare din Turnu Severin», adoptă în schimb o linie a minimei rezistențe: «lipsă de amabilitate există în atîtea alte părți, de ce să cerem ca pe vagoanele-restaurant să fie numai bine?» Dumneaei a început — dar nu a reușit să termine — o ciorbă a cărei carne, după cum spune, avea un miros destul de greu și a mîncat un șnițel «foarte mic». Nu a consumat pîine, iar un pepsi pe care l-a cerut din capul locului i-a fost adus abia atunci cînd a cerut să i se facă plata. În plus, cafeaua a fost slabă, apoasă. Duțu Marin, tehnician-investiții la Întreprinderea Jiul-Balș, nu a controlat nota de plată «ca să nu-l supere pe tovarășul inginer», adică pe colegul său de masă, inginerul Rîcă Gheorghe de la Trustul de construcții industriale Dolj. Nu i se pare însă normal ca respectiva notă să nu rămînă pe masa fiecărui consumator. «De ce o ascund ospătarii? Au ceva de ascuns, ori se tem că o să învățăm și noi prețurile?» «Ne-a convenit sau nu, am plătit și-am plecat, zice și Nicolae Constantin, care este tehnician la Întreprinderea de foraje și călătorește cu colegul său mai vîrstnic, Hodar Iosif. Noi facem des drumul ăsta și putem arăta că alte echipe sînt mai slabe. De obicei întîlnim pe un tovarăș — șef de unitate — mai respingător. Aceștia de azi totuși s-au străduit». Toporîște Teodor, șeful vagonului, este și el de acord că s-a străduit, precum și cu faptul că nu toată lumea a fost pe deplin mulțumită. După cum spune singur, berea, este foarte adevărat, «a rămas de alaltăieri». Carnea însă a fost bună, crede el, deși instalația frigorifică nu funcționează tocmai cum trebuie. Cele mai multe necazuri, zice, provin de la sistemul de aprovizionare. Aprovizionarea se face numai în București, indiferent dacă vagonul pleacă pe trei sau patru zile! Urmarea? Stive întregi de navete care dau impresia unui vagon de mărfuri și nu a unui vagon-restaurant civilizat, cu toate că nu acesta e răul cel mare, ci faptul că marfa ținută astfel se depreciază. Cum, pe de altă parte, vagoanele funcționează pe un criteriu bine stabilit al eficienței, se înțelege că uneori asemenea mărfuri ajung și sub ochii cumpărătorului, care, fără să-și dea seama întotdeauna de adevăr, tace și plătește. Apoi, foarte frecvente sînt cazurile cînd vagonul-restaurant e scos din garnitura de tren pentru defecțiuni la partea de rulare, iar această operație se face cu o oră sau două înainte de a pleca. Adică atunci cînd vagonul a fost deja aprovizionat. Or, asta înseamnă iarăși bani pierduți sau discuții cu călătorii obligați să consume alimente cărora li s-a prelungit regimul de conservare. Faptul e recunoscut, iar el se petrece adesea chiar din start, adică de la plecarea din București. Firește însă că tuturor acestor necazuri, Toporîște Teodor, la cei 24 de ani de meserie pe care îi are, știe să le găsească o soluție. Așa cum a făcut și astăzi, 13 ianuarie 1975. La urma urmei, cum zice el, chelia pe care nu se sfiește să și-o recunoască «nu a făcut-o la biserică».

Din Craiova ne întoarcem cu trenul 104, care vine de la Timișoara. Liniște nu prea este, iar fumul se tîrăște în valuri consistente prin lumina săracă (nu toate tuburile cu neon ard!) a vagonului-restaurant, unde, în ciuda tacîmurilor cam murdare și a fețelor de masă nu prea curate, se mai poate mînca și bea în condiții relativ acceptabile. Încăperea tinde să devină însă un fel de crîșmă de cartier vechi, și nu lipsesc nici discuțiile ceva mai vehemente, cum ar fi aceea prin care Trană Petre și Prună Ion, elevi la școala de impiegați de mișcare C.F.R., refuză să plătească o comandă pe care n-au făcut-o. După cum aflăm, ei călătoresc des pe acest traseu, deși mai rar se aventurează să treacă pragul vagonului-restaurant, iar astăzi nu înțeleg de ce — pe lîngă o sticlă de bere și două de pepsi cerute — sînt obligați să plătească și cele două cafele care le-au fost aduse fără să-i întrebe nimeni nimic. Oricum, puțin le pasă lor de regula conform căreia aici nu ești servit cu bere decît dacă iei și cafea, iar incidentul se încheie cu un «lasă că ne-om mai întîlni noi» pe care Dumitreșconiu Nicolae, șeful unității, îl rostește apăsat, luîndu-și apoi lădița metalică în care-și ține banii încasați și trîntind-o cînd pe o masă cînd pe alta, îmbufnat, cerînd plata.

Clara Leth, se abține să spună ceva despre felul cum a fost servită, pentru simplu motiv că și ea lucrează «în ramură», la una dintre unitățile O.J.T.-Timișoara. În schimb, Ungureanu Emil, fierar betonist la Întreprinderea de construcții-montaj 4, șantierul 6, Drumul Taberei, zice lucrurilor pe nume: «Am cerut să mi se dea un meniu, o listă. Mi s-a spus că așa ceva nu au, dar mi s-a recomandat: pot să mănînc un pește proaspăt. Am făcut comanda la 18 și 20, iar peștele a sosit abia pe la 19 și ceva. Nu-mi dau seama de ce o fi durat atît, pentru că nici măcar nu era cald, după cum îl cerusem. Apoi, în timp ce așteptam, am cerut o sticlă cu bere și mi s-a spus că nu au decît «Cazino». Am luat una, deși nu prea îmi place, fiind o bere cam grea (plus faptul că e și mai scumpă!). Pe urmă, pesemne după ce au terminat Cazino-ul, am văzut că au scos, așa, fără jenă, bere la jumătăți».

Subiect de discuție între o soție și un soț care, prin natura meseriei lui, trebuie să meargă mai des în delegații, vagoanele-restaurant au — nu încape îndoială — o viață a lor, fremătătoare și pitorească. Ce-i drept, în raidul nostru nu s-au întîmplat lucruri deosebite, cum ar fi acela petrecut pe 19 decembrie 1974, cînd bucătarul Oancea Filip a părăsit la Simeria vagonul din componența trenului 241. Nici nu am avut prilejul de a da peste șefi de unitate ca Romilă Frentz, care a eliberat din gestiune, fără documente circa 1,5 kg alune prăjite și 60 de ouă pentru a fi valorificate în scopuri personale. Dar credem că am văzut și auzit suficiente lucruri pentru a spera că într-o bună zi — citind o expresie notată tot la ROMVARED — «echipajul în costume de protecție și starea fizică bună» ne vor invita într-un asemenea restaurant făcut nu numai să circule pe roți, dar și să funcționeze ca pe roate.

DUMITRU ELIADE ■

«PERSONAL, VĂ SFĂTUIESC SĂ NU MÎNCAȚI ÎN PERSONAL»

Alexandru Moldoveanu, pe ecusonul căruia stă scris «lucrător gestionar numărul 33», circulă printre mesele vagonului-restaurant al Rapidului 35 cu o dexteritate de om care a învățat meseria mergînd mai întîi pe sîrmă. Duce cu sine, la zece minute după ce trenul a plecat din gară, mai multe căni cu ciorbă de văcuță și un refuz pentru cei care s-au urcat aici, cu alte cuvinte într-o unitate de categoria întîi, după cum citim pe un perete, cu dorința de a bea o bere și a mînca un coniac. Întîi masa și apoi udeala, zice dînsul, servind pe toată lumea cu de-ale gurii, produse proaspete și arătoase, explicînd cui vrea să audă că numai berea singură nu merge la ceas de prînz, că trebuie și mîncare. Mai întîi mîncare, ca să fie întîlnirea bună în stomac.

Trecem de la ciorbe la friptură cu sos, serviți prompt și conștiincios nu numai cu ceea ce cerem, ci și cu șervețele, ceea ce înseamnă, să recunoaștem, o raritate chiar și pentru destule localuri ce nu-și plimbă consumatorii de-a lungul și de-a latul țării. Chiflele sînt oarecum tari, cartofii sînt oarecum reci, salatele sînt oarecum obligatorii, dar una peste alta, aici, în vagonul-restaurant al Rapidului care merge la Cluj-Napoca cu plecarea la 13,35 de pe peronul opt, se mănîncă bine și în liniște, într-o atmosferă care, cu siguranță, va ajuta la digestie.

Alexandru Moldoveanu, ajutat de Gheorghe Dabija și, firește, de Nicolae Sterpu, de profesie bucătar și mare specialist în ciorbe, Alexandru Moldoveanu, zicem, abia mai pridideşte, căci la douăzeci de minute după plecare se întocmesc primele plăți. Lucrătorul gestionar, scriem așa din respect pentru dînsul și pentru ierarhie, lasă deoparte șervetul, care se cheamă în limbaj strict de specialitate anker, și la la subraț cutiuța metalică destinată încasărilor. Face un tur de vagon pentru că, după cum zice, coboară Ploieștiul, apoi se întoarce către masa noastră și — într-un moment de răgaz — ne mărturisește că lucrează în meseria asta de douăzeci și șapte de ani și că n-a avut niciodată decît «reclamații bune». Pe una dintre acestea, semnata de Ion Iercoșan de la Opera din Cluj-Napoca la pagina 35 a condicii de sugestii, o citim, aflînd că «serviciul a fost ireproșabil și ospătarii îndatoritori»

Înainte de Predeal, solicităm plata. O primim imediat, cu dată și iscălitură, cu adunarea corectă și cu invitația verbală să mai revenim. Bunele noastre impresii nu ne împiedică să ne întrebăm și să întrebăm de unde atîta atenție pentru noi? Alexandru Moldoveanu zîmbește părintește și arată către aparatele de fotografiat: cred că sînteți de la presă, eu am ochiul format pentru ziariști și pentru cei care se urcă în vagon în dorul lelii, trag două-trei beri și pleacă neplătiți.

Sînt și din aceștia?

Omul, care și-a început meseria ca băiat de prăvălie, pe doctor Felix, la «Puiul de aur», și care mai are numai patru luni pînă la pensie, zice că da. Mai sînt și din ăștia, dar datoria noastră este să uităm că există ei și să-i servim pe ceilalți cu curățenie, mîncăruri proaspete și amabilitate, în așa fel încît omul să coboare din tren nu numai sătul, ci și mulțumit.

Exact așa punem și noi piciorul pe zăpada din Predeal.

*

A doua zi dimineață, personalul 4002 ne aduce către București cu plecarea la 8,14, după cum scrie în «Mersul trenurilor» și după cum ridică paleta impiegatul.

Întrucît vagon-restaurant nu există, încercăm să înfruntăm ceața dimineții cu un ceai la vagonul-bar. Pronunțăm noi cuvîntul ceai și auzim un răspuns sec: n-avem!

Ce-aveți cald?, ne hazardăm în continuare.

La ora asta putem să vă oferim numai șuncă presată și salam de Sibiu.

La altă oră ce ne puteați oferi?

Omul din spatele barului, care n-are ecuson, dar despre care vom afla că se numește Constantin Baltă, schimbă o privire cu ajutorul său, o privire pe jumătate ironică și pe jumătate fioroasă, apoi ne lămurește: am avut cotlete și fripturi, dar s-au terminat. Dacă vreți o țuică sau un rom, cu plăcere.

Ne mulțumim cu un pepsi și cu o ceașcă de ness, care nu contează că e numai pe jumătate plină, de vreme ce nu costă mai mult de patru lei și optzeci de bani, rece fiind și sleită.

Barul este gol, ne tragem în încăperea cealaltă, notăm cîte ceva și facem cîteva fotografii. Ajutorul își face de lucru cu mătura, trăgînd cu coada ochiului și încercînd să descopere ce e cu noi, călători deveniți suspecți încă din clipa în care ne-am permis să cerem un ceai.

Dumirindu-se dînsul despre ce este vorba, cu viteza unuia care va refuza să ne spună cum se cheamă, mulțumindu-se doar să ne explice, glumeț, că e de la țară, adică sperînd că răspunsul ne-a ironizat pînă în măduva oaselor, înțelegînd deci care este situația, avem plăcerea să stăm de vorbă cu șeful, lucrătorul gestionar cu numărul 77.

Se înclină adînc și ne-ntreabă ce-am dori să servim?

Ceva de mîncare, zicem.

Nu v-ar prinde bine o fripturică la tigaie, specială, pentru dumneavoastră?

Ziceați că n-aveți... Restul lumii doar bea. Nimeni nu mănîncă, nu pentru că nu le-ar fi foame, ci pentru că n-au ce.

Lăsați-i în pace. Eu m-am gîndit că vreți...

Spunem că nu vrem și întrebăm de-o omletă, S-ar mai găsi și ceva ouă, dar dînsul nu ni le recomandă. Cu ouăle astea nu e bine s-o iei de dimineață, niciodată nu știi ce-i în ele... Face o pauză și se scuză: ca să fiu sincer, personal, vă sfătuiesc să nu mîncați în personal. Ne interesam mai departe și aflăm că barul se aprovizionează numai la plecarea din București, ceea ce înseamnă că alimentele pe care ar urma să le consumăm aici, în personalul 4002, care vine tocmai de la Satu Mare, au fost livrate în urmă cu trei zile.

Coborîm la București, după două drumuri, cu impresii contradictorii. Mulțumiți de masa și atmosfera din vagonul-restaurant al Rapidului, unde timpul de stat jos e limitat la cincizeci de minute și unde mîncarea e proaspătă și gustoasă. Nedumeriți de cele găsite în restaurantul-bar al personalului 4002, care nu ni s-a părut altceva decît o cîrciumă pe patru roți, în care fiecare mănîncă ce și-a adus în traistă și bea la discreție. După voie și după buzunar.

Chiar dacă, firește, există o diferență între trenurile rapide și cele personale, diferență care se traduce nu numai în culoarea cu care acestea sînt trecute la Plecări și Sosiri, ci și în cei unsprezece lei plătiți în plus către Predeal, credem noi că această diferență ar trebui să se manifeste mai mult prin viteza de deplasare a garniturii și mai puțin prin modul cum oamenii ajung la destinație, sătui sau înfometați.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

CARNETUL? A ZBURAT

Acceleratul 821, de Constanța, demarează și se afundă lent în ceața începutului de zi. La ușa ce dă spre vagonul-restaurant, așteptare și îmbulzeală. Cunosc: «asta e dispoziția — ușile vagonului-restaurant se deschid după 15 minute de la plecarea trenului din Gara de Nord». O dispoziție veche, foarte veche; cine a dat-o? de ce a dat-o? Nu se prea știe. La un accelerat cu locuri se mai poate aștepta pe culoar 15 minute, dar la un personal aglomerat problema devine problemă și ori te lipsești, ori beneficiezi de unele amabilități verbale rostite de ceilalți călători care nu doresc să se ducă în fumul și aglomerația din vagonul-restaurant și sînt nemulțumiți cînd cineva îi deranjează.

În fine, intrăm. Se pare că de data asta așteptarea este răsplătită de ambianța vagonului: curat, cald, lumină discretă. În schimb, continuă așteptarea: încă cinci minute pînă apare primul ospătar, care începe să noteze comenzile — el singur, toate. Există în vagoanele-restaurant, la echipajele de servire, un încetățenit sistem despre care este timpul acum să spunem că, din punctul nostru de vedere, al consumatorilor, nu face prea multe parale. Vine un ospătar, șeful de obicei, adună toată comenzile — durează! — apoi începe servirea pe etape, după meniurile comandate. Ai șansa să primești printre primii comanda sau să fii chiar ultimul, chiar dacă ai venit devreme în vagonul-restaurant. Cu mici variații, sistemul aplicat la ora deschiderii este continuat pînă seara. În cazul despre care relatez, primii călători au fost serviți abia după 20 de minute de la intrarea în vagonul-restaurant. În ceea ce mă privește, împreună cu alți trei consumatori, am fost servit după 40 de minute; cerusem altceva decît ne oferea ospătarul în cadrul comenzilor-bloc. La sfîrșitul celor 40 de minute de așteptare am privit, ca și alții, afișul mare așezat deasupra ușii salonului, cu textul devenit de această dată ironic: «Timpul de masă — 50 de minute».

Am rămas în vagonul-restaurant pînă la Constanța. După dejunul tîrziu, am cerut o cafea cu zahărul separat. A sosit după o jumătate de oră. «Nu se putea mai devreme?» «Nu, nu putem satisface toate poftele clienților». «De ce?» «Nu sîntem la o cantină, ci la un restaurant de categoria întîi». Din acest moment am intrat într-un adevărat carusel al întrebărilor cu răspuns ambiguu sau fără nici un răspuns.

Am reținut dintr-un început defecțiuni de organizare a servirii mesei datorită aplicării unui sistem comod pentru ospătar și incomod, cum spuneam, pentru consumator. Dar sînt și alte defecțiuni. În ziua aceea, la vagonul V.R. 016-5 a fost de serviciu echipa condusă de Ion Haiducu.

— Da, aveți dreptate, a mers greu cu servirea. Dar avem lipsă un ospătar din echipă. Nu a venit pur și simplu la tren.

— Se întîmplă des?

— Se mai întîmplă, nimeni nu ia măsuri. Tovarășul director al întreprinderii noastre a promis cu vreo cîteva luni în urmă ca pentru vagoanele acestea noi, cu mese mai multe, să mai aducă în echipă un ospătar. Adică numărul de mese pe cap de lucrător să fie ca în civilie.

— Ce înseamnă civilie?

— Așa le zicem noi, cei din C.F.R., la ceilalți. Adică la restaurantele din oraș, unde sînt 4—5 mese de ospătar. Aici, la noi, sînt 14 mese și servește un singur ospătar — eu, ca șef de echipă, îl ajut, dar tot nu ajungi să-i mulțumești pe toți clienții.

S-ar părea că are dreptate, mai ales că la vagonul-restaurant condiția rapidității deservirii se pune în mod deosebit. Acestei observații îi putem adăuga și altele, și tot pentru agenda de lucru a întreprinderii ROMVARED, care administrează vagoanele-restaurant. În ultimul timp, acestea sînt cuplate în coadă sau lîngă locomotivă și nu la mijloc, caz în care s-ar asigura un flux normal de consumatori prin ambele uși. Garnitura de tren la care există vagonul-restaurant este trasă la peron cu 15 sau chiar 10 minute înainte de plecare, timp uneori destul de mic pentru aprovizionarea cu marfă și aranjarea acesteia. Pentru rezolvarea acestor probleme, C.F.R.-ul a promis cîte ceva, apoi pesemne a uitat, iar întreprinderea amintită n-a mai insistat.

M-a uimit de asemenea faptul că ROMVARED-ul a făcut în ultimul timp, pentru restaurantele pe roți, investiții lipsite de eficiență. De pildă, au fost achiziționate cantități însemnate de pahare înalte cu picior. Ospătarii le țin împachetate, neîndrăznind să pună nici unul pe masă. Se sparg la cea mai mică mișcare și costă dublu față de cele clasice, cu talpa lată și groasă.

Dar să revin la călătoria noastră. La Constanța, l-am rugat pe șeful «echipajului» să-mi arate carnetul în care notase comenzile primite. Observasem că nu eliberase decît la unele persoane nota de plată.

— Ce carnet, care carnet?

— Cel pe care l-ați avut în mînă.

— L-am avut eu în mînă?! Cum arăta?

(Așa și așa, l-am făcut să-și amintească.)

— Păi da, dar nu-l mai am... l-am aruncat...

Se uită apoi la bucătar, cerîndu-i din ochi ajutorul. Acesta prinde «șpilul» și zice:

— Mi l-a dat mie să fac comenzile, iar eu, după ce le-am făcut, l-am aruncat în foc.

Nu pot să vă spun deci ce nereguli conținea — eventual — acel carnet. În același timp, responsabilul m-a asigurat că el n-a fost niciodată în neregulă, dovada fiind registrul de control. L-am cercetat și într-adevăr: notații care vorbeau despre respectarea regulamentelor. Numai că erau notații făcute cel mult o dată pe lună, numai că din întîmplare nu priveau echipajul nostru (echipajele se schimbă la cîteva zile), numai că notațiile elogioase erau contrazise pe ici, pe colo, prin părțile esențiale cum se spune, de reclamațiile existente într-un alt registru, și anume cel în care își inseraseră părerile consumatorii.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Raidul nostru se încheie — deocamdată — aici. Nu cu prea multe elogii la adresa celor de care ne-am ocupat, nu cu prea multe note bune în condicile de sugestii ale «restaurantelor pe roți». Succese, lucruri cîștigate există, fără îndoială, și în acest domeniu. Și dacă nu le-am consemnat, poate, la realele lor proporții, ne vom scuza prin aceea că, prin profesia noastră de gazetari, sîntem prin excelență niște călători. Și ca orice călători înrăiți, care-și petrec o mare parte din viață în trenuri (inclusiv deci în vagoanele-restaurant), sîntem tentați să căutăm, înainte de toate, soluții pentru problemele încă nerezolvate, pentru problemele care, profesional și omenește vorbind, ne dor.

Căci aceste probleme, din păcate, există. În acest mecanism atît de sănătos, atît de bine pus la punct, care e C.F.R.-ul, vagonul-restaurant rămîne încă, dacă nu un mădular bolnav, cel puțin unul nevralgic. Așteptăm măsurile de însănătoșire. Ele privesc, la urma urmei, și sănătatea noastră.

CENACLUL FLACĂRA

CRONICA (48)

Ședința *Cenaclului Flacăra* din 27 ianuarie, desfășurată la Drăgășani, în urma invitației Comitetului P.C.R. al județului Vîlcea, ne-a dat marea satisfacție de a fi pe deplin răsplătită strădania noastră în a oferi bucurii oamenilor. S-au adunat în Casa de cultură peste 600 de cetățeni ai orașului, care, de-a lungul celor aproape cinci ore de program, au participat la unison cu scena. Încă o dată am avut tonicul prilej de a ne da seama cît de arzătoare e setea de cultură a omului țării noastre. Emoția și gîndurile exprimate pe scenă au găsit instantaneu ecou în publicul din sală. Varietatea unui program care alterna rapid tonuri și stări de extremă diversitate, își afla reacții tot atît de prompte într-un public deosebit de doritor de artă umană, substanțială. De aici și receptivitatea lui care, pe măsură ce se înainta în program, departe de a da semne de oboseală, căpăta noi resurse. S-a vrut de către conducerea cenaclului ca ședința să se termine cam după două ore și jumătate. Lucrul s-a dovedit de-a dreptul imposibil, deoarece insistențele sălii, decente și totuși imperative, ne-au mai fixat pe scenă un timp dublu față de cel programat inițial. Membrii cenaclului s-au simțit cum nu se poate mai bine, întovărășiți de înțelegere și căldură, încît li s-au oferit publicului și cîteva puncte din program, așa cum se spune, în premieră absolută. Deoarece aceste numere au fost pregătite — texte și melodii — chiar în mașinile care ne purtau spre Drăgășani, ele, dacă nu s-au prezentat decisiv finisate, aduceau, ca o azimă proaspătă, aroma unor calde emoții receptate ca atare și de spectatori. E vorba de piesele *Pămîntul, deocamdată* și *Eroii* — versuri de Adrian Păunescu și melodii de Mircea Vintilă și de o altă piesă, pe versuri de Ioana Crăciunescu și muzica de Anda Călugăreanu și Gelu Colceag. Dar fiecare membru al cenaclului, care a cîntat și rostit poezii, a fost urmărit nu numai cu sufletul la gură, dar și cu înțelegere, pînă la nuanță. Credem că lui Eugen Seceleanu îi vor stărui mult în auz aplauzele și reacțiile de bună dispoziție stîrnite de umorul fragmentului citit din realizatul său debut editorial, romanul *Eternitate locală*. Prezența lui Mircea Vintilă s-a aureolat de o adevărată sărbătorire. Repetata chemare în scenă a talentatului cîntăreț a mărturisit, pînă la urmă, deschiderea publicului către talentul lui Mircea Vintilă. Entuziasta primire de care s-a bucurat Anda Călugăreanu a indicat, de bună seamă, prețuirea artistei, dar și inteligența sălii, care s-a adaptat uimitor de repede cu noua ipostază a ei de cîntăreață a muzicii tinere. Dar cum spuneam mai înainte, diversitatea programului, cu ritmul lui de repezi alternanțe, a găsit un public extrem de mobil, dispus să rîdă franc, dar să și vibreze emoționant și grav atunci cînd momentul o cerea. Sala a rîs cu mare poftă la aparițiile grupului *Reflex-Flacăra*. De la cascada de voie bună provocată de *Reflex-Flacăra*, sălii însă nu i-a fost deloc greu să treacă la ascultarea plină de înfiorare a versului civic și patriotic. Densa poezie a lui Geo Dumitrescu *Inscripție pe piatra de hotar*, s-a ascultat la înaltul diapazon pe care l-a avut recitarea lui Florian Pittiș. La cererea, cu neputință de refuzat a publicului, Adrian Păunescu a citit din volumul *Repetabila povară* poemele *Copiii de țărani* și pe acel care a dat titlul cărții. Gelu Colceag și Gabriel Iencec au recitat versuri din Ștefan Augustin Doinaș și Ion Nicolescu. Acum, cînd așternem pe hîrtie rîndurile de față, observăm că, de fapt, s-a prezentat la Drăgășani un fel de antologie a cenaclului. Membrii cenaclului au fost dintre cei mai valoroși, iar piesele — dintre cele mai de succes. Pentru piese desigur că «vina» o poartă și publicul, care datorită comportamentului său conducerea cenaclului i-a dăruit ceea ce merita. A fost și seducătoarea muzicuță a lui Cornel Ionescu, care pentru strălucirea talentului său și de interpret vocal, aplauzele de prețuire și simpatie parcă se materializau în tot atîtea flori. De asemenea, metafora florală, pe care ne-ați îngăduit-o — mai pot beneficia și aplauzele adresate lui Dan Chebac. Doru Stănculescu e prezent cu cîntece pe versuri de Octavian Goga, Ion Minulescu, M.R. Paraschivescu. Mihai Diaconescu e în plină afirmare, ceea ce îi atrage un binemeritat succes. Tînăra Ionela Copaciu a cîntat *Povestea căprioarei*.

Ne-am întors de la Drăgășani cu certitudinea că avem și putem avea un public dispus să iubească o artă directă, sinceră, care dacă trebuie să fie și frumoasă, aceasta să nu se facă prin sofisticări și inutile prețiozități.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Ei, lasă-mă. Reflexele!

Să mai vină o sticlă (de lapte) în onoarea lui Doru Stănculescu

Folk pentru toate vîrstele!

Iubesc pe Mircea Vintilă.

Daca ar scrie Dan Chebac mai multă muzică...

O metropolă orgolioasă și iubitoare a artei: orașul Drăgășani.

ACOLO UNDE OAMENII NU CUNOSC DORUL VERII

Trebuie să mărturisim că prima veste pe care am aflat-o de la inginerul Nicolae Ridiche, directorul Întreprinderii de sere Popești-București, a fost destul de nemingîietoare pentru noi, cei doi gazetari aflați la dînsul: nu știu cum s-a făcut, dar ni s-a spus dintr-un foc cum că *Laleaua neagră* a lui Dumas este un biotop și încă unul dobîndit într-un mod nu tocmai științific. Asta — ca o introducere la o scurtă alocuțiune cu privire la părerile cam fanteziste pe care le mai au unii și astăzi despre sere: «Adevărul este că noi sîntem oameni și ai agriculturii și ai industriei. Am luat ce este mai al dracului și dintr-una și dintr-alta. Creștem plante, organisme vii deci, dar exploatarea lor se face industrial. Realizăm o producție globală uriașă, industrială, dar nu cu produse ce cunosc încă de la naștere tona, ci adunînd, ca să spun așa, roșie cu roșie. Aici, la masa aceasta, unde stăm acum de vorbă cu dumneavoastră, discutăm nu numai probleme de biologie și agrochimie, ci și despre legile lui Bernuli, despre circulația lichidelor prin tuburi, întrucît cele 142 ha de sere sînt alimentate de o rețea de conducte subterane de apă care, puse cap la cap, însumează 4 500 km. Cea mai mare parte a lucrărilor sînt automatizate și mecanizate, încălzirea, ventilația, în parte și fertilizatul. Transportul — de asemeni. Avem locomotivă proprie. Trenul intră pînă în hală și pleacă de la noi nu numai încărcat, dar și cu inscripția T.M. pe el, ceea ce înseamnă că trebuie să aibă cale liberă. Ca Salvarea.

Cu 12 ani în urmă, specialiștii nu-și puteau imagina o întreprindere de acest fel, printre cele mai mari din lume, care să producă 21 000 tone de legume pe an. Dealtfel, acum patru ani ieșeam pe piață numai cu trei specii. În 1974 — cu zece.

— Ce credeți că știu cei interesați, cumpărătorii, despre dumneavoastră și ce credeți că nu știu?

— Din moment ce cumpără roșii, castraveți, salată, varză și altele din magazinele noastre, bănuiesc că știu că noi sîntem printre cei care ne străduim să le asigurăm legume proaspete în lunile dificile ale anului, noiembrie, decembrie, ianuarie, februarie, martie. Ceea ce nu știu — și mă întreb ce am putea face în această privință — este să aibă încredere în produsele noastre mai puțin obișnuite: iată, am avut necazuri cu desfacerea țelinei-pețiol, o excelentă legumă ale cărei seve sînt concentrate toate nu în bulb ci, așa cum îi spune și numele, în pețiol, în firul care îi susține frunzele, un fir devenit vînjos. Este căutat în multe țări ale lumii. Păcat că la noi este ignorat. Nu peste multă vreme vom scoate pe piață ciupercile pleorotus, niște minuni, nu altceva, au o pălărie mare, de toată frumusețea, poți să faci șnițel din ea. Lumea nu le cunoaște însă și, drept să vă spunem, ne este teamă să cultivăm prea multe. Se pare că ne pricepem mai bine să facem reclamă pentru Loto-Pronosport decît pentru educația alimentară.

— Dar dumneavoastră ce cunoașteți din prospectările pieței, despre cumpărători?

— În aparență, psihologia lor este curioasă; în lunile octombrie și noiembrie, parcă le-ar mai fi dor după roșiile de cîmp și atunci le cumpără pe ale noastre. În decembrie, ianuarie, însă, nu. Sînt lunile în care ne fac concurență murăturile. Castraveții — sîntem singurii producători din țară — se vînd pînă în iunie. Numai săptămîna aceasta vom scoate 20 de tone. După părerea mea sînt mai buni decît cei de cîmp. Sînt și mai ușor digerabili. Au mai multă savoare. Nu același lucru l-am putea spune despre roșii. Asta nu înseamnă că le iubim mai puțin.

MAGDA MIHĂILESCU ■
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

▲ **Nu vă luați după basme. La început, orice salată verde arată ca în aceste miniaturi.**

Ca să ajungă aici, le trebuie nu numai timp, ci și multă muncă și migală omenească. ▶

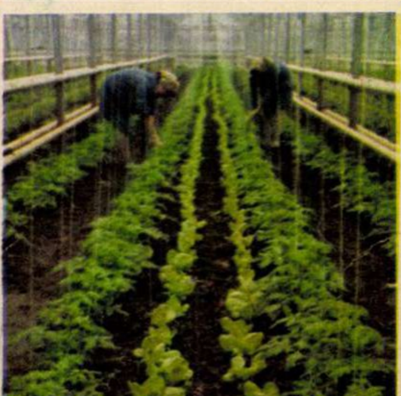

În bună și planificată vecinătate. ▶

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

veșmîntul vorbelor de gală

ARTICOLUL 20. Comuniștii trebuie să militeze ca în fiecare colectiv să se instaureze un climat favorabil promovării oamenilor în exclusivitate după contribuția proprie la înfăptuirea politicii partidului, la îndeplinirea planului de dezvoltare economică a țării, după comportarea și atitudinea lor politică și morală.

Asistăm deseori la situații în care golul interior al unui om, golul său de neputință și de neștiință, se drapează în veșmîntul somptuos (a cărui aparentă strălucire poate intimida) al «inițiativelor», «propunerilor» și «sugestiilor», veșmînt de gală al ședințelor cu asistență numeroasă, menit să ia ochii celor nehotărîți. Insul în cauză își acoperă neputința de a se descurca în muncă, în faptă, printr-o rafală de vorbe mari. Și astfel de inși, fără-ndoială, «muncesc», numărul «inițiativelor» lor verbale fiind adesea impresionante, dar ce rămîne în urma lor?

Sînt unii (nu puțini) care se străduiesc să dea unei asemenea risipe de «efort» o coloratură pasională. Am cunoscut un activist de casă de cultură care, în ciuda unor eșecuri repetate, se îndărătnicea să lucreze mai departe acolo, ocupînd un scaun ce i s-ar fi cuvenit, de drept, altuia. La demonstrația că tot ceea ce «produce» el e de nefolosit, avea un unic și duios răspuns: «Bine, dar eu îmi iubesc profesia!» Alteori, din «dragoste» pentru profesie, omul mai sare și peste cal și nimerește, în dîrdora «inițiativei», exact în direcția contrară scopului. Scuza, din nou, e cea a tumultului pasional. Omul este atît de «dăruit» cauzei pe care-o slujește încît, din prea multă aviditate de muncă, din dorința de a rezolva cît mai multe, greșește. Sînt substituite din nou criteriile, căci (s-o mai spunem?) nu dăruirea în sine interesează, ci rezultatele ei, sau, altfel spus, rezultatele sînt cele ce verifică forța și, de ce nu, autenticitatea dăruirii. Din aderența la o cauză nu se poate face o scuză pentru slujirea ei proastă.

Unul din constructorii hidrocentralei de pe Olt, dulgherul șef de brigadă Vasile Ghinuță, îmi relata, cu cîtva timp în urmă, un episod semnificativ. «Era pe la-nceputul lucrărilor, trebuia să-mi completez brigada, căutam printre cei care mișunau pe șantier pe cei mai buni. Timpul ne presa, nu prea era cînd să facem examene și verificări... Mi s-au recomandat, de către niște meșteri, niște inși (o să le zic și eu cum le ziceau acei meșteri) «pasionați» și «plini de foc», din aceia, știți, care se bat cu pumnu-n piept c-o să facă și c-o să dreagă. Viața însă, curînd, i-a denunțat ca inapți. N-au putut rezista la asprimile, la pretențiile muncii pe șantier. Cînd au văzut că nu le merge cu vorba, că norma nu se poate face doar în ședințe, și-au luat urgent tălpășița. Au rămas lîngă mine, lîngă noi, cei modești, cei vrednici. Gheorghe Țurcanu sau Mihai Abănăriță, niște puști teribil de sfioși cărora nu le-am știut multă vreme culoarea glasului, sînt acum cei mai buni din brigadă».

Un episod, spuneam, semnificativ. Și cu o morală limpede, care face inutil comentariul adiacent.

ILIE PURCARU ■

La urma urmei, de ce nu ne-am putea rătăci și într-o pădure de castraveți!

ȘCOALA ROMÂNEASCĂ DE SPEOLOGIE CUCEREȘTE ADMIRAȚIA ȘI INTERESUL CERCURILOR ȘTIINȚIFICE MONDIALE

Grand Caverna, una dintre peșterile cercetate de specialiștii români în Cuba.

DUPĂ CERCETĂRI STRĂLUCITE ÎN MALLORCA, FRANȚA ȘI CUBA, SPECIALIȘTII NOȘTRI VOR PARTICIPA LA O TEMERARĂ EXPEDIȚIE ÎN PĂDURILE VIRGINE ALE VENEZUELEI

În 1907 Emil Racoviță publică la Paris celebrul «Eseu asupra problemelor biospeologice», semnînd în fapt actul de naștere al unei discipline științifice distincte. Abjurînd teoriile idealiste și fixiste din domeniul cercetărilor cavernicole și folosind ca instrument de lucru metoda materialismului dialectic,ilustrul savant român pune cu acest prilej bazele unei noi ramuri a științelor naturale, conturîndu-i cu limpezime menirea și obiectivele, disociind-o net de geografie, fizică sau biologie. Speologia devine o știință sintetică modernă, de sine stătătoare, capabilă de a aduna lumină în universul tenebros al lumii subterane.

După cum se știe, în 1920, Centrul speologiei mondiale este transferat de marele savant român din Franța în România, prin înființarea la Cluj a primului Institut de speologie din lume. El cunoaște o activitate intensă, susținută de un grup de tineri entuziaști, dar criza mondială din 1930 și mai cu seamă izbucnirea marii conflagrații mondiale întrerupe definitiv investigațiile cercetătorilor. Echipa de lucru e părăsită mai întîi de René Jeannel, cunoscutul entomolog francez, elevul și apropiatul colaborator al lui Racoviță, apoi după moartea savantului român și odată cu plecarea în Franța a lui P.A. Chappuis, Institutul din Cluj rămîne cu un singur cercetător.

Înființarea unei adevărate școli de speologie națională, cu o largă și complexă arie de cercetare, visată, întrezărită sau anticipată de regretatul profesor Emil Racoviță, devine posibilă abia începînd cu 1956 cînd un grup de entuziaști, între care și actualul profesor dr. docent Traian N. Orghidan, revitalizează cercetarea lumii subterane, din peșterile țării și, cu ajutorul nemijlocit al statului și partidului nostru, pun bazele unui Institut republican de speologie cu centrul în București. Noile cercetări întreprinse pe teritoriul țării devin într-un timp scurt cunoscute în întreaga lume. Este vorba, de data aceasta, de studii complexe și nu de simple descrieri de specii, investigațiile biospeologice se extind cu un succes remarcabil la studii de paleontologie și stratificare cuaternară prin săpături metodice efectuate în depozitele de umplătură ale peșterilor. Este abordat de asemenea și un al treilea mare capitol al speologiei: speologia fizică.

Mai rămîne de arătat că datorită marelui prestigiu de care se bucură în întreaga lume Institutul de speologie din București, cercetătorii români au ocupat locurile de cinste la toate congresele internaționale de specialitate, au fost solicitați, în calitate de experți, să desfășoare cercetări de specialitate în diferite zone ale globului. Vom aminti în acest sens cele două expediții efectuate în Mallorca precum și cele din Bulgaria, Franța, Spania, Cuba. Recent, la invitația Academiei de științe din Venezuela, o echipă de speologi, condusă de profesorul Traian Orghidan, directorul Institutului, urmează să plece în această țară pentru a contribui la descifrarea tainelor zăvorîte în subteranele pădurilor virgine din această parte a lumii. Vă prezentăm în continuare cîteva amănunte privind această temerară și puțin obișnuită expediție speologică, pe care le-am obținut într-o convorbire cu profesorul Traian Orghidan.

— Viitorul nostru itinerar cuprinde și un popas de cîteva luni în Cuba. În această țară, începînd cu 1969, delegații noștri au făcut importante descoperiri asupra faunei subterane tropicale publicate într-un volum cuprinzînd 400 de pagini. Volumul doi este în curs de apariție, iar rezultatele următoarelor cercetări vor vedea probabil lumina tiparului într-un al treilea volum. În legătură cu cercetările din Venezuela, unde vom ajunge în martie anul acesta, aș dori să vă informez că este vorba de o expediție internațională, dar problemele de biospeologie vor reveni specialiștilor de drept, cercetătorilor români. Expediția își propune să cerceteze avenele (grote verticale, n.r.) născute prin capriciile naturii în inima junglei, a pădurilor tropicale din sudul Venezuelei. Vom avea de străbătut un teren virgin, o zonă vastă unde natura și-a conservat întreaga ei originalitate ancestrală.

— Deci o luptă cu necunoscutul și, totodată, o previzibilă întîlnire cu specii de animale puțin ospitaliere.

— Jungla e frumoasă doar în filmele de aventuri. Vom fi nevoiți să facem cercetări în cea mai umedă zonă a planetei. Interiorul craterelor este sufocat de bioxizi de carbon, iar solul năpădit de o mulțime de animale otrăvitoare: păianjeni, șerpi, scorpioni.

— Veți face probabil cunoștință cu celebrul Anaconda, campionul în lungime al tuturor speciilor de șerpi și din a cărui îmbrățișare n-a ieșit nimeni teafăr pînă azi.

— Anaconda nu va fi inamicul nostru nr. 1. Gazdele noastre ne-au asigurat de asemenea că la nevoie există ser antiveninos pentru orice mușcătură. Există din păcate un inamic și mai de temut, șarpele botrops-atrox,a cărui mușcătură este fatalmente mortală.

— Acestea fiind datele problemei, bănuim că veți purta și arme la dumneavoastră.

— Securitatea noastră și paza taberei vor fi asigurate de militari înarmați, dar probabil că și noi vom purta la brîu tradiționalul pistol și cuțit de vînătoare, nelipsite exploratorului din zonele tropicale.

— Ați împlinit de curînd 58 de ani — mulți înainte! Aveți o vîrstă care vă mai permite să efectuați ascensiuni riscante și să îndurați dogoarea soarelui și călușul umidității?

— E adevărat, speologia reclamă nu numai osîrdia specialistului, pasiune și curaj, ci deopotrivă o constituție robustă, și deci, implicit, tinerețe, sănătate, brațe puternice și priviri agere. Celebrul colaborator al lui Racoviță, Jeannel, s-a aventurat în grote pînă la 80 de ani. O excepție, desigur. În Venezuela vom fi patru. Vasile Decu, Eugen Șerban, Ștefan Negrea, toți cercetători ai Institutului nostru și «vizibil» mai tineri decît mine. Speologul trecut de prima și a doua vîrstă a tinereții are însă un cuvînt hotărîtor de spus în etapa de analiză și cercetare a materialului recoltat. Pentru a ajunge în fundul grotelor vom beneficia de sprijinul elicopterelor, iar echipe speciale ne vor înlesni defrișarea terenului.

— Ce obiective își propune expediția din Venezuela?

— În primul rînd descifrarea tainelor ascunse în subteranele acestei zone albe a globului terestru. Va trebui să lămurim geneza acestor grote verticale a căror deschidere are un diametru de 400 m și a căror adîncime trece de 300 m și unde ne așteptăm să întîlnim o faună și o floră necunoscute pînă în prezent. Bănuim de asemenea existența unor peșteri orizontale, deoarece supozițiile noastre ne determină să afirmăm că în subteranele acestei jungle se găsesc unul sau mai multe rîuri subterane. Prin compararea faunei existente cu cea găsită în cavernele din Cuba vom putea stabili dacă această mare insulă s-a desprins din nordul Americii sau din partea sudică a acestui continent.

— În sfîrșit, o întrebare care este și cea a unui numeros public neavizat. Ce înseamnă pentru progresul științei mondiale cercetările cavernicole, care este, pînă la urmă, eficiența practică a unor asemenea investigații?

— Ne grăbim să vă răspundem mai ales că asemenea întrebări ne-au fost adresate cu ani în urmă chiar de către oameni de știință de notorietate mondială. E locul aici să arătăm că în acest domeniu au fost susținute cercetări consecvente doar de reprezentanții școlilor de speologie din Franța și România. Astăzi rezultatele obținute au stîrnit un larg ecou în lumea științei mondiale încît interesul pentru speologie a dus la înființarea unor institute și cercuri specializate în foarte multe țări ale lumii. Iată și cîteva dintre numeroasele motive. Extinderea speologiei la studii de paleontologie și stratificare cuaternară ne-au permis să tragem concluzii extrem de prețioase privind evoluția vieții în această parte a Europei. În peșterile dobrogene «La Adam» și «Gura Dobrogei» vestigiile animale (peste 70 de mamifere cuaternare) și resturile de cultură umană descoperite au fost de-a dreptul uimitoare. Au fost depistate astfel animale înrudite cu speciile existente astăzi în zona polară sau în zonele tropicelor, ceea ce ne-a permis să obținem primele date sigure despre paleoclimatul Dobrogei. Rămînînd în domeniul eficienței practice al meseriei noastre voi mai aminti că studierea microelementelor din rîurile subterane ne-au permis să descoperim importante filoane și zăcăminte de metale și minerale, oferind un prețios și neașteptat ajutor geologilor. Și tot speologiei îi revine meritul descoperirii unor mari depozite subterane de apă potabilă. Recent, în Dobrogea, explozia provocată pe un șantier pentru dislocarea unui teren ne-a făcut să descoperim în adîncuri un lanț de peșteri necunoscute și odată cu ele un rîu subteran cu un apreciabil debit. A fost elucidat astfel misterul lacului Tașaul, lac cu apă dulce în preajma Mării Negre, care s-a dovedit astfel că este alimentat de ape subterane. Deci rîuri subterane în Dobrogea, zonă atît de văduvită de acest element vital. Îmi permit să enumăr în continuare preocupările cercetătorilor români în domeniul speologiei fizice, denumire ce grupează astăzi toate problemele ce țin de mediul subteran abiotic. Este vorba de cercetări de fiziografie și geomorfologie subterană, de probleme privind studiul radiațiilor cosmice și radioactive, gravitația și magnetismul terestru, de hidrologie, hidrogeologie și geologie tectonică. Cercetări încununate cu succese care au făcut cunoscută în întreaga lume școala românească de speologie. O tradiție bogată pe care dorim s-o îmbogățim cu rezultatele expedițiilor din Cuba și Venezuela care — sînt sigur — vor rezerva cercurilor științifice mondiale numeroase surprize.

— Vă dorim succes și drum bun!

LIVIU TIMBUS ■

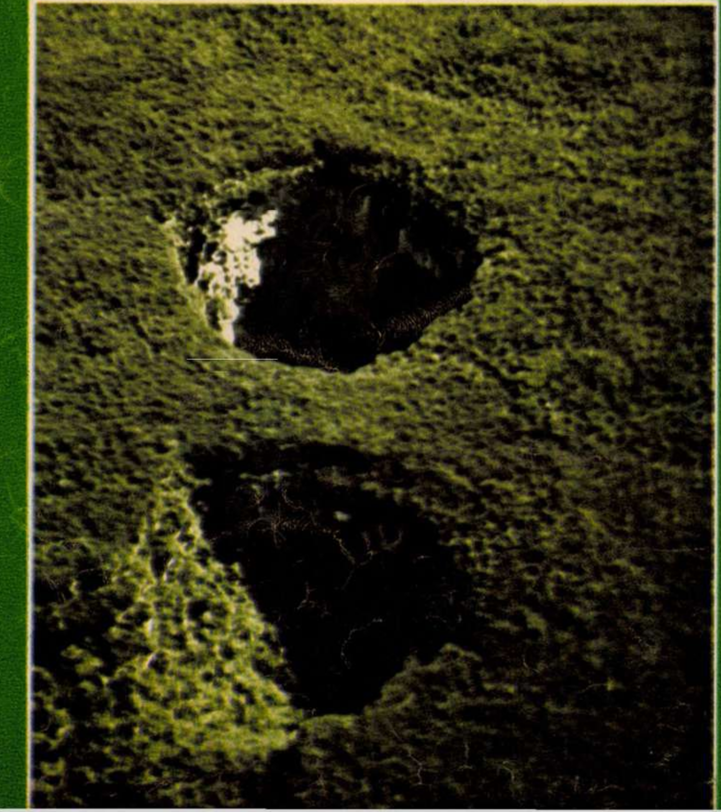

Vedere aeriană a grotelor verticale născute în pădurile virgine ale Venezuelei, ținta speologilor români.

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

băieții au spart și ei o vitrină

Duminică la orele 18, în Piața Kogălniceanu s-a spart o vitrină încărcată de whisky, Havana-Club, Chery-Brandy, vodcă și alte băuturi spirtoase de colorat măruntaiele pe la ceaiuri dansante. Autorii spargerii: cîțiva elevi ai Liceului nr. 42.

Gest reprobabil. Gest condamnabil după rigorile imediate ale legii. Dar... Dar băieții au spart vitrina din greșeală. Așteptîndu-și prietenii să coboare din troleibuz, s-au împins în joacă și unul din ei s-a rezemat cu umărul de... imprevizibil. Și vitrina s-a prăbușit în țăndări pe caldarîm. Huliganilor! derbedeilor!,au exclamat înfierbîntați unii trecători. Colonelul Costache Amanci de la secția 12 Miliție a luat hotărîrea înțeleaptă de a-i însărcina pe vinovați să păzească singuri vitrina spartă, pînă a doua zi, la sosirea vînzătorilor respectivului magazin. Băieții au trasat, ca la șotron, cu cretă, locul «infracțiunii», s-au așezat pe cîteva lăzi goale de citrice, luîndu-și rolul de paznici în serios și ascultînd muzică la casetofon. «Între timp, îmi declară colonelul Costache Amanci, am primit nenumărate telefoane anonime în care eram anunțați, aici, la secție, că «vitrinele sînt devastate», că «au dispărut diverse lucruri din magazin» etc. Telefoanele astea erau evident răuvoitoare. Eu păstram discret legătura cu băieții. Aveam încredere în ei. Știam că n-au lăsat și că nu vor lăsa pe nimeni să se apropie de vitrină. După ce m-am gîndit că pedeapsa cu caracter educativ, pentru neglijență, și-a făcut efectul scontat, i-am trimis acasă. Știam că a doua zi aveau școală. Surpriza cea mai mare am avut-o cînd băieții au refuzat să-și părăsească postul motivînd că se simt datori să-și ducă pînă la capăt misiunea încredințată. Deși mulți trecători au continuat să-i condamne și să-i apostrofeze neîntemeiat».

Și asta în timp ce într-un alt cartier al Bucureștiului, în aceeași noapte, un grup de pasageri dintr-un autoturism, printre care doi medici, au părăsit locul unui accident provocat de ei, lăsînd pe caldarîm o victimă în stare gravă!

ADRIAN DOHOTARU ■

Unitatea între degete și partitură este pe deplin dovedită.

CULTURA GENERALĂ SE TERMINĂ LA ORA 12, LICEUL ÎNCEPE LA 13,30, IAR SPECIALITATE SE FACE DE LA 7 DIMINEAȚA PÎNĂ LA 9 SEARA

În ziua de 20 ianuarie, Liceul de muzică «George Enescu» din București i-a avut ca oaspeți pe americanii Timothy Feehan și Elliot Ritter. Li s-au oferit cîteva piese executate de elevii liceului, au ascultat gravi și plini de importanță și la urmă au cerut cartea de impresii a școlii. Directorul adjunct, Constantin Tucaliuc, se oferă să-mi aducă acel caiet, mi-l și aduce și apoi întreabă:

— Știți englezește?

— Nu!

— Nu-i vorbă, că nici eu, dar să chemăm o profesoară care știe.

Peste foarte puțin timp își face apariția în cabinetul directorului unul dintre cele mai bune cadre didactice ale școlii, profesoara Liliana Săftoiu, care traduce cursiv o frază aparținînd celor doi americani: «Am asistat la o autentică demonstrație de talent, eficiență și geniu în viața muzicală română».

Unul dintre interpreți a fost elevul Duma Nicolae din clasa a X-a B provenind din comuna Bazna, județul Sibiu. Cu alte cuvinte, fiu de țărani. «Cînt încă de la 5 ani pentru că făceam parte dintr-o formație de fluierași, dirijată cu multă dragoste de profesorul Șuleri. Am venit aici, în București, odată cu clasa a V-a și în momentul de față m-am specializat la trombon. Ce să răspund eu întrebării dumneavoastră în legătură cu posibila apropiere între expresia atît de cunoscută și instrumentul la care interpretez? Este adevărat, interpretînd la trombon, cu o singură mișcare lentă a mîinii scoți cele mai diverse sunete, deci posibilitatea de fals este mai mare. Altă legătură, iertați-mă, dar nu văd. Să vă povestesc acum ziua de 20 ianuarie, cînd am cîntat în fața celor doi americani. Pe 18, tovarășul profesor Popa Virgil m-a anunțat că trebuie să prezint o piesă. A doua zi, duminică, între orele 8 și 10 am făcut repetiție. Am marcat, firește, punctele dificile, am clarificat intrările și tempoul și am fost sfătuit să nu renunț la stilul meu. Am interpretat o sonată de Herman Ambrozius, un compozitor destul de puțin cunoscut, dar cu mult sentiment în prima parte. În a doua este ceva trecător, dar bine marcat. A treia parte a sonatei sună lent ca o rugăciune, adică frumos și impresionant; a patra are un tempo rapid în care atît posibilitățile instrumentului, cît și calitățile instrumentistului sînt pe deplin evidențiate. Cum am terminat, americanii s-au interesat cum mă cheamă și de unde sînt, le-am răspuns și-am plecat cu sufletul încărcat de o mare bucurie. În această seară voi scrie și părinților mei și voi pune scrisoarea la cutia poștală din colțul străzii Ion Slătineanu».

Nu este un secret pentru nimeni, ba dimpotrivă, în ultimul timp voci autorizate de poeți, prozatori și publiciști afirmă tot mai răspicat că an de an și poate lună de lună, dacă nu chiar zilnic, satele și comunele trimit spre municipiul București băieți sănătoși și viguroși, fete talentate, spre a-i prinde în circuitul vieții spirituale cărora ei le sînt pe deplin atașați și pregătiți. Așa stau lucrurile și la Liceul de muzică «George Enescu», unde an de an un număr tot mai mare de fii de țărani se evidențiază prin talent nativ, prin muncă serioasă. Cu toate acestea la ora actuală, din cei aproape 900 de elevi ai acestui liceu, doar 54 sînt proveniți din familii țărănești sută la sută. Cauza pentru care se întîmplă acest lucru nu este una care ține de sfera dramaticului și nici măcar una care să nu poată fi rezolvată. La Liceul «George Enescu» școlarizarea începe, cum este și firesc, cu clasa I. Mai mult decît atît, există și o clasă pregătitoare în care copii de cinci ani își dovedesc măsura talentului lor, și-l cultivă și ajung nu de puține ori nume cunoscute în viața spirituală a țării și, de ce nu, a lumii. Aceștia însă sînt luați numai din București și numai din locuri foarte apropiate de liceu, așezat pe strada Locotenent Dumitru Lemnea. Este și normal să fie așa pentru că nu întotdeauna părinții pot să-i aducă la școală sau să-i ia la terminarea cursurilor cu vioară cu tot. Ar trebui ca liceul să aibă un internat mai mare pentru a primi și pe copiii de țărani avînd cinci ani. Dealtfel, școlii i s-au repartizat fondurile necesare pentru construirea unui nou internat în chiar curtea școlii, aceasta însemnînd demolarea unei modeste căsuțe aflate pe acel loc, căsuță din care răzbat sunete pe care copiii nu trebuie să le audă, iar rufele puse pe frînghie seamănă prea puțin cu o partitură. Constantin Tucaliuc îmi spune că lucrările de construire a noului internat trenează pe undeva și mă roagă să scriu acest lucru pentru că, în acest fel, îi putem ajuta în mod eficient pe aceia la care gîndurile noastre se îndreaptă pline de dragoste și nu de puține ori de nostalgia locurilor de unde noi înșine sîntem veniți în municipiul București.

Deci fiii de țărani ajung la liceul de muzică din București odată cu clasa a V-a, atunci cînd ei sînt dezvoltați fizic și în această situație dintre ei se recrutează marea majoritate a suflătorilor. O observație de bun-simț a directorului adjunct Tucaliuc sună în felul următor: «Suflătorii sînt o parte din marea categorie a sufletiștilor». Chiar și în aceste condiții, adică handicapați din plecare, chiar și în condițiile în care la țară selecția este extrem de riguroasă, fiii de țărani se apropie plini de îndrăzneală și putere de Mozart și de Brahms, de Beethoven și Haydn. Cultura lor muzicală este deja impresionantă, limbajul lor este elevat și de specialitate, și asta în condițiile cînd locurile natale n-au fost uitate, ci dimpotrivă.

Din comuna Ludești, județul Dîmbovița, s-a îndreptat, a ajuns și a rămas la Liceul de muzică «George Enescu» elevul Ionescu Liviu, acum în clasa a XI-a A. Are în mînă o partitură împrumutată de colegul său Stepan Mihai. Vezi pe partitură «Sonată» de G. Ecles (1670-1742) și tot pe aceasta întîlnești cuvinte și expresii care țin desigur de specificul școlii: «Allegro con spirito», «Adagio» și «Vivace». Mi se spun următoarele lucruri: «Voiam să vin la acest liceu încă din clasa I, dar mama se temea că mă voi rătăci prin București sau că mă voi îmbolnăvi de gripă. Îmi tot pretindea să fiu mai mare și avînd eu răbdare m-am și făcut. Acum cînt la violă care, după cîte știți, este o vioară mai mare cu registru mai grav și acordată cu o cvintă mai jos. Îmi place foarte mult Paganini pentru că s-a ocupat întreaga sa viață de muzică și pentru că în lucrările sale folosește foarte mult secunda mărită, adică un lucru care ține de jale, propriu dealtfel și muzicii populare. Pentru că veni vorba de aceasta, vă pot spune că în comuna mea există fără îndoială mult interes pentru muzica populară, dar pentru muzica simfonică, nu. O parte din prietenii mei vin la oraș să învețe notele muzicale perfect și odată ce le învață cîntă mai avizați tot muzică populară. Nu este fără îndoială nimic rău în aceasta, dar cum în muzica simfonică avem de-a face tot cu sentimente, cu lucruri frumoase și grave, nu înțeleg de ce se face atît de puțin în această privință». Directorul Constantin Tucaliuc are printre alte calități și pe aceea de a fi nepotul lui George Enescu. Îmi spune că eminentul compozitor nu i-a lăsat moștenire nici o partitură, ci doar dorința de a ajuta cît mai mult fiii de țărani să treacă pragul de unde începe muzica simfonică. Îmi mai spune că anual fiecare cadru didactic al liceului se deplasează în comune cu sarcina expresă de a aduce la București cei mai talentați dintre talentații fii de țărani. Nu de puține ori afirmă: trimitem la județe și adrese prin care le comunicăm că liceul nostru există și așteaptă plin de înțelegere și exigență fiii de țărani. Zonele cele mai productive sînt așezate în Transilvania și Banat, unde există serioase tradiții muzicale și de unde se recrutează suflători la trompetă, trombon, corn, clarinet, flaut. Li se cere posibililor elevi să aibă auz și memorie muzicală și un fizic corespunzător pentru că, de fapt, la această școală se fac două școli. Una este liceul propriu-zis, iar cealaltă, cultura muzicală de care vorbeam. Aici, cultura generală se termină la 12, liceul începe la 13,30, iar specialitatea se face începînd cu 7 dimineața și terminînd cu 9 seara. Deci o uzină în toată regula în care nu se lucrează și în al treilea schimb, doar din grijă de a nu deranja vecinii. Pe deplin conștienți de faptul că trecerea unui fiu de țăran dintr-un mediu în altul este grea, severă, cadrele didactice ale școlii, condusă de profesoara de pian Stela Camenită, fac tot ceea ce omenește este posibil ca elevii să deprindă cît mai repede și mai bine tainica lume a muzicii simfonice. Dealtfel, anul trecut școala normală de muzică din Paris a acordat două burse la doi dintre elevii care s-au deprins să cînte frumos și plini de strălucire aici, la Liceul «George Enescu». Unul dintre aceștia, Constantin Bobescu Efremov, este fiul cunoscutului muzician, dar celălalt, Sorin Melinte, s-a născut într-o familie de țărani din Munții Vrancei. Pentru cei care nu știu, spun că școala normală de muzică din Paris acordă anual opt burse, deci școlii din București i s-a acordat un sfert și, lucru important, pentru prima dată în istoria țării.

N-a ajuns la Paris și nici în altă capitală a Europei eleva Pîrvu Teodora născută la Colibași, județul Ilfov, dar din modul în care muncește, din modul în care recepționează muzica sînt absolut convins că voi mai avea prilejul să-i acord puțin spațiu în viitoarele mele reportaje. «Încă de mică am fost nemulțumită de educația muzicală primită în școală. Era totul prea simplu, prindeam imediat și apoi, deși mică, rămîneam cu un sentiment de insatisfacție. Voiam să învăț să solfegiez, să cunosc notele muzicale într-o mai mare măsură. Dealtfel, în unele ore de muzică făceam matematică și din cîte am auzit la colegele mele și prin alte locuri lucrurile stau la fel. Am venit la liceul de muzică în urmă cu trei ani însoțită de tatăl meu, lucrător la C.A.P., și de un unchi pe care continuu să-l iubesc. Tatăl meu, din cîte am aflat, a cîntat la muzicuță pînă în ziua în care a plecat la armată; mama cîntă și acum foarte frumos și se interesează săptămînal de progresele școlare ce le-am făcut și în scrisori mă întreabă tot ceea ce nu mai știe despre mine. Eu cînt la violoncel care este tot atît de greu ca și un geamantan gol și în fața unui asemenea instrument trebuie să fii perfect sinceră, să nu ai nici un fel de calități care să se transforme în defecte. Cîntînd nu trebuie să fii frămîntată decît de gînduri frumoase pentru că acestea, la urma-urmei, te liniștesc. În satul meu nu este audiată muzica simfonică, iar în vacanțe mulți dintre locuitori îmi spun: aștept să cînți tu muzică simfonică la radio sau la televizor și atunci o să ascultăm și noi»

Nicolae Zarioiu din comuna Băbeni, județul Vîlcea, cîntă la flaut și-mi spune că deosebirea dintre muzica populară și cea simfonică este următoarea: pe prima întîi o simți și-apoi o înveți, pe cealaltă o cînți și-apoi o înțelegi. Tot el îmi spune că muzica simfonică te face mai bun și mai îndrăzneț, nu te îndepărtează de cea populară, ci te apropie de ea în deplină cunoștință de cauză. «Noi nu sîntem puși decît în situația de a fi suflători. Trebuie pentru aceasta să ai plămîni puternici, viguroși, ori eu am». Este adevărat, continuă, trebuie să ne menajăm gîturile, să ne ferim de răceală și de gripă și, dealtfel, odată cu luna octombrie ne punem în mod automat fularele la gît.

Pînă a veni la liceul de muzică, Ciobanu Gheorghe din comuna Brezoia, județul Ilfov, cînta singur sau împreună cu prietenii «La marginea pădurii», «În grădina bucuriilor» și mai asculta pe interpretul de muzică populară Ion Dolănescu care, plin de bunăvoință, obișnuia deseori să participe la nunțile celor din sat. Elevul îmi spune că în cursa care l-a adus la oraș a cîntat la muzicuță pus de oamenii ceilalți și mai ales de șofer. Aici însă la oraș a învățat percuția, adică lovirea instrumentelor pe numele lor baterie, marinbafon, xilofon și timpan. Se împrietenește de regulă cu băieți care se ocupă și ei cu percuția și mai ales cu aceia care au ajuns deja prin clasa a IX-a. «Ei știu mai multe decît mine și mă pot ajuta».

Lucruri asemănătoare aflu și de la Nicolae Mehedințiu, elev în clasa a VIII-a A, născut și crescut pînă la 12 ani în comuna Leleasca, județul Olt.

După cum se vede în acest liceu sînt asigurate toate condițiile pentru ca fiii de țărani să-și valorifice pe deplin talentul să ajungă pe culmile însorite ale muzicii simfonice, să aibă deci o contribuție serioasă și sinceră la dezvoltarea impetuoasă a culturii românești.

Am vorbit mai pe larg despre acești tineri virtuoși, băieți și fete sosiți din mediul rural, deoarece este recunoscută marea importanță pe care o deține în dezvoltarea talentului virtual mediul ambiant, cultura muzicală dobîndită din fragedă copilărie, deci un teren fertil de afirmare pe care băiatul de țăran nu-l are la dispoziție în aceeași măsură ca și tînărul de la oraș. Faptul că un număr din ce în ce mai mare de copii născuți la țară ajung totuși pe băncile liceului de muzică dovedește marea grijă a statului și partidului nostru pentru ridicarea gradului de cultură generală, rolul pe care îl joacă în această privință școlile de cultură generală și liceele înființate în mediul rural, larga răspîndire a mijloacelor moderne de comunicare.

EUGEN SECELEANU ■

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

Aceste eleve se îndreaptă spre casă, unde le așteaptă nu numai odihna, ci și obositoare repetiții.

Chiar și la liceele de muzică tinerii elevi nu disprețuiesc obiectele de joacă.

FOTBALUL ROMÂNESC
între realitate și aspirații

jucătorii nu sînt niște soldăței de plumb

O temă caldă în discuția personalităților care îl slujesc sau au slujit, cîndva, de-a lungul anilor, fotbalul nostru.

O temă care merită, în sfîrșit, atenția cuvenită și o rezolvare pe măsura interesului și dragostei de care se bucură acest sport din partea a sute de mii, ca să nu spunem milioane, de simpatizanți în țara noastră.

Începem acest dialog cu cel mai autorizat reprezentant al fotbaliștilor români activi, nu întîmplător și președintele colegiului jucătorilor, cu MIRCEA LUCESCU,

FOTBALISTUL NR. 1 AL ANULUI 1974

— Nu știu cum îl privești tu — în calitate de autor al lui, e adevărat, unul din autorii cei mai stimați — dar fotbalul nostru produce în ultima vreme parcă mai multă supărare, mai multe nemulțumiri simpatizanților lui care îl iubesc statornic și tocmai de aceea au dreptul să fie supărați.

— Și eu sînt nemulțumit de fotbalul nostru și tot pentru că-l iubesc.

— De-a lungul anilor s-au acreditat, pe rînd, două teorii de ameliorare și afirmare a fotbalului românesc: 1) Să țîșnim în sus prin forța echipei naționale, ea polarizînd majoritatea eforturilor, reușita ei antrenînd, ulterior, ca pe o remorcă, progresul general al fotbalului nostru; 2) să fortificăm baza, cluburile de fotbal, echipele, consolidarea lor avînd ca efect progrese pe toate planurile, pînă în vîrful piramidei, la nivelul reprezentativei. Deși în vorbe prima teorie — care a făcut multă vogă acum 4-5 ani — a fost, declarativ, abandonată, în fapte — de regulă timide, nesemnificative, jumătăți și sferturi de măsură — se oscilează între aceste două gîndiri emise întru rezolvarea problemei reale pe care o prezintă fotbalul nostru. Care este punctul tău de vedere în această chestiune, la ce idee te raliezi?

— La nici una. Rezolvarea prin tratarea fotbalului românesc «la vîrf» a eșuat, nu fără a se obține însă unele rezultate parțiale apreciate, dar totuși rezultate parțiale, pentru că s-a aplicat un tratament local, parțial. Se preconizează acum întărirea, vitalizarea cluburilor, echipelor. Coborîm, cu alte cuvinte, pe scară în jos, dar nu ne oprim unde trebuie, ne oprim cu cîteva trepte deasupra factorului hotărîtor.

— Factorul hotărîtor fiind?...

— Fotbalistul. Jucătorul. În fotbal poți renunța la multe și la mulți, cu excepția a două elemente: jucătorul și mingea. O spun cu mîhnire, dar noi sîntem priviți cam la fel cu mingea, care tace și e jucată cum vor alții. Sîntem șutați ca și ea, pasați ca și ea, desconsiderați ca și ea.

— Deși metafora o vor interpreta foarte lesne cei care lucrează în fotbal, te-aș ruga s-o traduci pe înțelesul marii mase de iubitori ai acestui sport, oameni care adesea nu vă înțeleg și vă judecă în primul rînd pe voi, fotbaliștii.

— Am să caut să fiu foarte limpede. Cluburile nu prea se gîndesc la viața jucătorilor, cum nu se prea gîndesc nici la evoluția și dezvoltarea lor socială. Luați de joi, uneori și mai devreme, în ceea ce se cheamă pregătire comună, fotbaliștii sînt rupți de lume pînă în ziua meciului de duminică. Atunci sînt scoși din cutie, ca niște soldăței de plumb, sînt lustruiți puțin, pentru ca după joc, în săptămîna următoare, să fie din nou aruncați la loc.

— Înțeleg din ce-mi spui că această prelungită pregătire comună are asupra jucătorilor efecte nedorite.

— «Efecte nedorite» este o exprimare exagerat de elegantă și de eufemistică. Gîndiți-vă cum se pot simți niște oameni după 4-5 zile — săptămînal — de izolare, de tensiune, de rummy, de fum de țigară, de concentrare nervoasă permanentă?

— Te cred, vreau însă să ne lămurim perfect punctele de vedere. Înțeleg că arunci, cum se spune, vina pe alții, scoțîndu-vă din cauză pe voi, pe jucători. Spune-mi însă ce soluție are un antrenor de la un club mare, cum este Dinamo, sau este Steaua, cînd în numai 6 ore de învoire într-o duminică după meci, în condițiile în care miercuri urma o altă partidă de campionat, 3-4 jucători se întorc la echipă beți criță. Exemplul nu este imaginar, este absolut autentic, și mi l-a furnizat antrenorul Constantin Teașcă astă-toamnă, copleșit de reacția sub orice critică a unor jucători în care investise o încredere răsplătită în felul amintit. Ce soluție are antrenorul în asemenea cazuri?

— Renunțarea la astfel de elemente!

— Este o soluție pe care mulți o propun, dar cluburile nu o acceptă pentru că ea atrage, fatal, o scădere a performanțelor în turul sau returul unui campionat, poate într-un campionat întreg, dacă nu și mai mult, iar echipele — în primul rînd cele mari — nu se împacă cu lipsa, fie ea și temporară, a rezultatelor de valoare.

— Nu se împacă, iar derbedeii sînt — implicit — cultivați, astfel că pentru rezultatul imediat de duminică se compromite perspectiva, se compromite fondul unui sport care poate crește — asemănător tuturor activităților sociale din țara noastră — în primul rînd din conștiință.

Ca să nu spun că această prelungită pregătire comună subminează adeseori și randamentul imediat. Ilustrativ la temă mi se pare, bunăoară, exemplul meciului cu Atletico la Madrid: noi, jucătorii, ne-am strîns marți, cînd am plecat din București, după-amiază am fost la Madrid și a doua zi am făcut un meci excelent în compania celor care aveau să ajungă finaliști în Cupa campionilor. Reîntorși în țară însă, am fost imediat băgați la «cutie» în pregătirea comună și duminică am jucat execrabil cu Steaua, fiind învinși cu 2-0! Cam la fel a fost, dealtfel, și cu F.C. Köln. Ne-am adunat duminică, iar marți am jucat — în deplasare — după cum probabil știți, foarte bine. Ce vreau să spun cu toate astea? Că «pregătirea comună» prelungită face un *mare rău* pe toate planurile. Stricîndu-ne o viață normală, constructivă, ea este un fals scut pentru ședința de analiză de după posibila înfrîngere de duminică. «Am făcut tot ce s-a putut! Băieții s-au pregătit sub ochii noștri începînd de joi...» și alte asemenea refrene. Păi dacă unii dintre băieți au băut de luni pînă joi, ce mai poate face o pregătire centralizată în zilele care au mai rămas pînă duminică?

— Bine, dar ar putea exista replica: ce te faci însă dacă băieții, aceiași — în lipsa pregătirii comune — beau nu de luni pînă joi, ci de luni pînă duminică, pînă în ziua meciului?

— Îi scoți din fotbal! Nu se poate ajunge la o realizare serioasă acceptînd măsuri pe jumătate serioase. Vicioșii s-ar elimina, vă asigur, singuri, iar în fotbal ar rămîne oameni cu sînge și cu inimă de fotbaliști...

— ... Și cu minte care judecă.

— E adevărat. Și cu minte. Pentru că fotbaliștii adevărați și fotbalul adevărat există acolo unde e și minte.

— Care este după opinia ta cota valorică de azi a fotbalului nostru? La nivelul reprezentativei, al echipelor de frunte și privit în media sa generală?

— Echipa reprezentativă se află și ca loc și ca valoare sub ceea ce era acum doi ani. Vorbind de echipele din fruntea diviziei noastre naționale, îndrăznesc să spun că Dinamo ar putea juca de la egal la egal cu oricare din primele opt echipe ale Europei. Ar putea — pentru că are valoare, *ar putea* — subliniez — dar nu poate, din păcate, pentru că joacă doar două meciuri mari, cu echipe de renume, pe an, — meciuri-examen, meciuri eliminatorii — și nu 10-15 partide internaționale amicale în compania unor adversari de la care poți deprinde ceva. Văzîndu-i numai la televizor cum joacă — și joacă într-adevăr admirabil — nu o să putem să-i învingem nici pe englezi, nici pe refegiști!

Cît despre media generală a fotbalului nostru, ce să vă spun? Echipele noastre joacă *acasă* cam de nota 7, uneori și mai bine, iar în *deplasare* de 4, ăsta ar fi un răspuns; alt răspuns: avem multe echipe în jur de nota 5, trei-patru de 7 și restul de divizia B, una peste alta, avem un fotbal mediu cam de nota 6, cu excepții care se numesc Dinamo-Steaua sau Dinamo-Universitatea Craiova care se apropie de fotbalul european bine cotat

— Care sînt, după părerea ta, frînele dezvoltării fotbalului nostru?

— Din păcate sînt multe. În afara celor pe care le-am amintit deja, am să mă refer la: 1) condiția cluburilor; 2) regimul transferărilor; 3) arbitri; 4) antrenori; 5) jocul dur; 6) multe terenuri improprii, neîngrijite. Să ne oprim aici, deși ar mai fi și altele.

— Fiind un adevărat inventar, punctajul tău ar trebui totuși argumentat. De pildă, care este opinia ta despre cluburi, la care ți-as solicita, în plus, părerea despre cluburile exclusiv de fotbal, care încep să răsară, pe ici, pe colo?

— La cluburi, în fotbalul nostru, în general, trăiesc prea mulți oameni care au numai interese, dar n-au și pricepere, ca să nu mai vorbesc de pasiune. În ce privește clubul de fotbal, ideea mi se pare excelentă, dar am impresia că noi ne-am oprit la stadiul declarării ei.

— Ce crezi despre regimul de transferări?

— Este... ce să mai spun!?! La noi se pot transfera numai jucătorii mediocri. Ăștia circulă, an de an, de la o echipă la alta. Un fotbalist de valoare este însă țintuit la o echipă, vrea-nu vrea, mort-copt, deși a slujit-o, poate, pînă atunci zece ani cu tot devotamentul. Cazul celui mai valoros fotbalist român în activitate, al lui Dobrin, este un model nefericit al genului.

— Arbitrii?

— Arbitrii noștri, destui dintre ei, s-au despersonalizat inadmisibil. Este de neacceptat să tot vezi jucători aruncînd cu mingea în ei, sau trimițînd-o peste tribune. Iar arbitrii — oameni concesivi?, nu — oameni fără personalitate! — să te amenințe cu degetul sau să te dojenească. Nu mai vorbesc de jocul dur, promovat de unii (antrenori-fotbaliști) și favorizat de cavaleri ai fluierului fără personalitate.

— Aminteai, vorbind de frîne, și de antrenori.

— Avem puțini antrenori de reală valoare. Puțini citesc și se informează cu problemele la zi ale fotbalului mondial. Puțini sînt buni pedagogi. Puțini sînt cei de la care ai — efectiv — ce să iei.

— Crezi că jocul dur a ajuns pe terenurile noastre într-adevăr o frînă, adică propagarea lui este mai mare decît o simțim noi, locuitorii Capitalei, unde mai de nevoie, mai de frica Federației, se joacă acceptabil din acest punct de vedere?

— În provincie sînt fundași care rad și iarba, nu numai atacantul din fața lor. Și pentru că vorbim de iarbă, să știți că terenul este de mare importanță pentru fotbal — pentru pregătire, ca și pentru joc. E inadmisibil, de pildă, să joci un meci de cupă pe stadionul «23 August» — cum am jucat noi cu Rapidul — iar terenul să mustească de îngrășăminte, de bălegar adică, de unde să-ți scoți cu greu bocancii. Nu știu ce să vă spun, dar au cam dispărut îngrijitorii pasionați ai terenurilor. Înainte era cîte unul singur, îl țin minte pe nea Viziru, de la Politehnica, tatăl lui Gogu și al lui Marin, pentru care terenul era ceva sfînt. Acum se învîrtesc cîte 7-8 inși în jurul unui teren și toți îl lucrează cu gura...

— Care este, după părerea ta, cauza principală a scăderii numărului de spectatori la meciuri?

— Spectacolul a fost înlocuit prin luptă în majoritatea cazurilor.

— Cum îți explici scăderea, progresivă, a numărului de goluri? Doar prin înăsprirea jocului în apărare?

— Antrenorii se gîndesc, de regulă, cum să nu piardă — în consecință cultivă apărarea — și numai uneori cum să cîștige. Nu se lucrează nici cantitativ, nici calitativ jocul înaintării, nu se lucrează pe fragmente, pe segmente de joc, pe combinații. Credeți că Cruyff n-are cu Neeskens sau cu Repp combinații pe care le lucrează de sute de ori «în atelier» la antrenamente? La noi nu există așa ceva. Apoi a cam dispărut «vîrful de lance» de clasă. Dumitrache nu e restabilit, Oblemenco acuză și el dese indisponibilități, Neagu joacă pe la Slatina, Kun pe la Cîmpia Turzii. De alții n-am prea auzit.

— Vorbeai înainte de fotbalul englez și de cel din R.F. Germania, pe care îl admirăm la TV. Nu ți se pare că băieții ăia joacă alt joc în comparație cu ceea ce se face la noi?

— Este, într-adevăr, cam alt joc. Ceea ce se vede clar și pe micul ecran este angajamentul, total, fără nici un menajament, dar și fără durități; ceea ce nu se vede însă este scopul căruia i se subordonează orice echipă engleză, fie ea și ultima în clasament, care și atunci cînd joacă la Liverpool, bunăoară, chiar acolo, pe terenul uneia dintre cele mai temute teamuri britanice, joacă numai la victorie! Adică toți, toate echipele joacă ofensiv. Nu la ciupeala unui punct sau pentru o înfrîngere «cît mai onorabilă»...

— De unde vin, în fond, diferențele pe care fotbalul nostru le acuză în raport cu marele fotbal european?

— Din seriozitate. Mai exact spus din lipsa ei. Fotbalul românesc este, mai presus de toate, minat de absența seriozității, a seriozității care caracterizează ansamblul vieții sociale a României de astăzi. Fotbal de concesii și compromisuri, în care nimic nu este definitiv, nimic nu este inapelabil, hotărîri care se schimbă de azi pe mîine după practica lui «mai dă el, mai lași tu», vorbe multe, agitație mare, fapte consistente puține și rezultate pe măsură. În încheiere, v-aș ruga să-mi răspundeți și mie la o întrebare: de ce nu s-a folosit vremea atît de frumoasă de care ne-am bucurat pînă la 25 ianuarie pentru a organiza o Cupă a Bucureștiului, de pildă, cu participarea unor echipe românești de valoare (noi, Dinamo, am jucat între timp cu Vîscoza!!!), competiție care ne-ar fi fost de un real folos și nouă, jucătorilor, competiție care ar fi adus, sînt sigur, și mulți spectatori în tribune și încasări pentru cluburi, pentru federație? De ce?

— Pare o întrebare în deșert, deși n-ar trebui să fie...

MARIUS POPESCU ■

duminică dimineața

Subliniam gîndul bun al conducerii Muzeului satului prin aducerea diferitelor echipe de artiști amatori, care, însuflețind ulițele muzeului se întrec prezentînd măiestria cîntecelor, jocurilor, frumusețea datinilor și portului pe care, de multe ori, le feresc de la dispariție.

În acest fel sînt atinse mai multe obiective deopotrivă de însemnate. Bucureștenilor legați prin munca lor de oraș li se dă prilejul să cunoască și pînă la urmă să îndrăgească adevărata creație a poporului, specialiștilor li se oferă ocazia de a-și da seama despre fructuoasa activitate a căminelor culturale, de stadiul în care se află folclorul în diferitele ținuturi ale țării. Ne-am putut da seama de influența binefăcătoare pe care o au asupra tineretului aceste manifestări care se arată din ce în ce mai interesat îngroșînd de la o săptămînă la alta rîndurile spectatorilor. Cu aparate fotografice, cu carnete în care își iau însemnări, ei pot fi văzuți roind în jurul sătenilor ce îi fac părtașii unor frumuseți nebănuite.

De puțină vreme, în lăudabila intenție de a deschide gustul pentru aceste valori specifice spiritualității românești s-au pus bazele Asociației prietenilor Muzeului satului. Dacă la început printre membrii se numărau doar vîrstnici, care au activat cîndva în acest domeniu, astăzi tinerii școlari, studenți, muncitori, ce participă la întîlnirile organizate periodic, au făcut ca sala mare în care au loc diferite comunicări ale specialiștilor în domeniul etnografiei, folclorului, artei populare, să devină neîncăpătoare. Bineînțeles că documentatele expuneri sînt însoțite de bogate exemplificări: fotografii, diagrame și mai cu seamă ilustrații «pe viu» realizate de către valoroși săteni, artiști amatori, veniți anume, uneori de la mari depărtări. Numărul crescînd al celor interesați dovedește cît de binevenită este inițiativa organizatorilor.

Specialiștii, sociologii, au ocazia, la rîndul lor să urmărească reacția sătenilor veniți în Capitală în scopul de a înfățișa orășenilor comorile artei lor, pe care înțeleg să o cultive cu devotament. Nefiind vorba de concursuri, de calificări, de judecători alcătuiți în jurii, evoluția formațiilor se produce natural, neforțat, plină de însuflețire și de voie bună. Prezența echipelor artistice țărănești, atît de variate, din toate punctele de vedere, mai aruncă și o concludentă lumină asupra felului în care cei ce îndrumează această valoroasă activitate înțeleg să-și desfășoare munca. Uneori, unele echipe se prezintă mai slab, datorită nedoritelor intervenții ale unor instructori, metodiști, coregrafi, ce sînt lipsiți de chemare artistică. Aceștia, în prezența lor mai mult strică decît dreg. Ne-a fost dat să asistăm la nejustificate falsificări de jocuri populare, puerile «puneri în scenă» ale unor pași inventati care se depărtează de spiritul jocului popular al regiunii prezentate, după cum ne-a fost dat să ascultăm cîntece populare care prin inovațiile introduse de către dirijorii cu prea multe inițiative ne depărtează în mod flagrant de practica muzicală specifică poporului. Nu este cunoscută în spiritul popular cîntarea unui solist, urmată de refrenul executat de întregul grup. Cîntarea homofonă, atît de minunata cîntare a unei melodii de către întreg grupul vocal, specifică practicii noastre populare, trebuie cultivată în continuare. Desigur, prezentarea unui cor pe mai multe voci ridică o altă problemă, dar lucrurile nu trebuie amestecate atunci cînd se înfățișează o străveche datină. Ne-a fost dat în schimb să luăm cunoștință de activitatea minunată a unor elemente talentate care au reușit să ridice echipele artistice de săteni la adevărate culmi, ce justifică pe deplin nenumăratele izbînzi ale participanților români la concursurile și festivalurile internaționale. Acești metodiști, instructori și așa mai departe, precum am arătat și altădată, își marchează eficiența prin discreția cu care duc munca dînd impresia că nici nu există. În acest fel ei dau putința artiștilor amatori să-și valorifice calitățile creatoare, să se manifeste la largul lor. Cît de reconfortant pentru privitor este entuziasmul proaspăt cu care echipele vin să aducă obolul lor artistic, mîndria cu care împărtășesc bucureștenilor frumusețile prea puțin cunoscute, create de strămoșii lor, păstrate cu nespusă dragoste de ei. Nu s-ar opri ceasuri întregi de la joc, de la cîntare. Nu s-ar opri dacă... n-ar fi opriți la tot pasul. Și în această privință, fie-mi îngăduit să mă adresez colaboratorilor de la televiziune, care, spre cinstea lor, nu trec cu vederea sus-zisele manifestări. Din păcate însă, prezența lor se face uneori mult prea simțită. De cele mai multe ori se uită că formațiile artistice de amatori sînt venite în Capitală în scopul de a se prezenta ei înșiși bucurestenilor. Așa cum gîndesc ei că trebuie să o facă. Pe noi, pe toți, ne interesează, în cea mai mare măsură să-i vedem în acest fel, nu dădăciți în vederea filmării lor. Realitatea este astfel ciuntită, iar sătenii se transformă în actori, ceea ce e cu totul altceva decît dorim să surprindem pe ulițele Muzeului satului. Așa precum casele aduse caută să redea cît mai fidel apartenența, sătenii veniți să fie lăsați să-și desfășoare programul cum l-au conceput la ei acasă. În definitiv ei nu vin în scopul de a filma pentru televiziune, care, de prea multe ori face abstracție de realitate, în scopul unor, de mine neînțelese, realizări estetizante cu parfum de operetă. Este foarte grea dar în aceeași măsură plină de măiestrie profesională, redarea realității. Ni s-a întîmplat, la Muzeul satului, să fim obligați să stăm în fața unei uși zăvorîte cu un cerber care întrebuința magica formulă — se filmează! Și puzderia de oameni anume veniți să vadă și să asculte... aștepta. Ar fi foarte util să se repună în discuții problemele ridicate de specialiștii noștri și cei de peste hotare cu privire la filmul documentar, discuții purtate cu prilejul simpozionului timișorean ce a avut loc de curînd. S-a desprins, în unanimitate, dezideratul științific de a nu se falsifica realitatea în numele unor foarte îndoielnice criterii estetizante.

Și vai! atît de personale.

HARI BRAUNER ■

curier

Alexandru Ionescu — București. O parte a portretelor cerute de dumneavoastră, precum și istoricul formației Phoenix nu mai sînt publicate în revistă pentru simplul motiv că ele figurează deja în Almanahul «Flacăra» din anul acesta. **Cristina Marinescu — București.** Deși am reținut dorința dumneavoastră de a vedea mai rar la televizor pe surorile Kessler și ceva mai des pe Mircea Vintilă, Tudor Gheorghe sau Phoenix, ce putem face noi? **Constantin Arghir — București.** Vă cităm și vă aprobăm spusele în legătură cu Festivalul «Flacăra»: «este ceva nemaipomenit ca în timp ce cîntă Phoenix să nu se fluiere în sală». Va fi însă, sîntem siguri, din ce în ce mai pomenit, pentru că muzica și civilizația nu se exclud. Dimpotrivă. Se conjugă. **Oara Ștefan — Brăila.** Melodia «Superstition» a fost lansată de Stevie Wonder și reluată de formația Beck, Bogert and Appice. **Cristian Marcel Popescu — Craiova.** Ne mulțumiți degeaba pentru eventuala republicare a unei fotografii a grupului «Emerson, Lake and Palmer». Lucrul odată făcut... **Chira Alexandru — București.** V-am simțit atît de aproape de noi, după cele scrise despre festival, încît avem impresia că răsuflarea dumneavoastră ne apasă pe tîmple. **Nelia Adam — Piatra Neamț.** Ne urați un frumos La mulți ani, noi vă mulțumim pentru asta, dar de publicat adresa cerută de dumneavoastră tot nu o publicăm. Pentru că nu se poate fără acordul solistului. **Tatiana Chiriachidis — Brăila.** Multă, multă dragoste față de muzica folk «pură si adevărată» respiră impresionanta dumneavoastră scrisoare. Trimiteți-ne neapărat o bandă cu cîntecele dumneavoastră. Așteptăm. **Aurel Bogdan — Drobeta-Tr. Severin.** Ne bucură că v-a plăcut o tînără artistă descoperită de cenaclul nostru, Maria Dragomiroiu, cea despre care spuneți, deloc greșit, că «ne poate face să credem că Maria Tănase n-a dispărut cu adevărat». **Paruc Casimceali — Constanța.** Destul de aproape de adevăr clasamentele întocmite de dumneavoastră împreună cu prietenii, colegii, vecinii, deși ni se pare exagerat ca solistul Cezar Tătaru (pe care dealtfel și noi îl apreciem pentru tenacitatea cu care luptă de mult pe redutele muzicii tinere) să fie chiar personalitatea anului. **Ovidiu Sută — Bradu (jud. Argeș)** Nu publicăm, of, adrese ale soliștilor străini. **Mihaela Drângu — Piatra Neamț.** S-au publicat destule fotografii, ba chiar și un poster, cu formația Phoenix.

M.T. ■

top

1. **Republica** (muzica A. Ivanițchi — text Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi. 2. **Glossa** (Ilie Stepan — Mihai Eminescu) — Pro Musica. 3. **Dulce Românie** (M. Vintilă — Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 4. **Olean II** (Tudor Boroș — Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 5. **Cine a furat luna** (M. Diaconescu) — Mihai Diaconescu. 6. **Cer de baladă** (Petre Magdin) — Dida Drăgan. 7. **Poemul muncii de cu zori** (M. Florian) — Mircea Florian. 8. **O, rămîi** (A. Ausch — Mihai Eminescu) — Adriana Ausch. 9. **Ion Crișmarul** (D. Stănculescu — Octavian Goga) — Doru Stănculescu. 10. **Mugur de fluier** (Nicolae Covaci — Victor Cârçu) — Phoenix.

TOP „FLACĂRA" - TALON NR. 4

Erika Jozsa și Carol Horvath, un cuplu de artiști aplaudat la fiecare apariție.

este o luptă-n toate cele

Dacă ne gîndim că sîmbătă la Sala Palatului au fost (concomitent) trei mii de spectatori iar la Sala Polivalentă alte șapte mii, și că duminică lucrurile s-au repetat întocmai, putem deduce cu ușurință că în zilele de 18 și 19 ianuarie douăzeci de mii de spectatori au fost răpiți cel puțin televizoarelor. Principalul este însă ce au cîștigat acești oameni numiți vremelnic spectatori.

La **Sala Palatului** a fost programat, și s-a jucat, spectacolul de muzică ușoară «De necrezut». Titlul, aparținînd de fapt unui cîntec de Mihai Dumbravă, este, pe cît se pare, singura dovadă a pasagerei sale existențe în acest spectacol. Capete de afiș — Mihai Constantinescu, Margareta Pîslaru și compozitorul Marius Țeicu.

Spectacolul începe penibil cu oribilul cuplu probabil de muzică folk, intitulat «Frații Georgescu». Ei sînt doi tineri cărora le-ar sta mai bine la școală, fie și la lecția de muzică, dar care sînt atît de des văzuți la Sala Palatului încît se poate crede că aici este adevărata lor școală. Cîntecele lor sînt atît de triste ca și însăși prezența lor de «cort», subliniată mai ales prin ghiulul de aur ce sălășluiește strălucitor pe unul din degetele lui Georgescu cel mare. Cîntecele lor sînt ale colțului de stradă — o muzică a tavernei și a mahalalei de tristă amintire. Ca unul care cunoaște folclorul mahalalei mă mir că n-am auzit, deși după cum evoluau cei doi «artiști» mă așteptam, n-am auzit vestitul cîntec (cu memorabilele versuri): «Eu nu-ți primesc inelul iubite marinar/ Căci mie soarta-mi spune că ești un cremenal». Cum-necum, frații Georgescu stîrnesc bisurile și aplauzele caritabile ale publicului, chiar și cînd cîntă melodii din jalnica memorie a filmului «O floare și doi grădinari». Dar să nu-i facem pe frații Georgescu mai mari decît sînt, pentru că după ei a urmat o solistă care, cîndva, promitea. Numele ei este Zoe Cîmpeanu și deși e mai frumoasă decît o arată numele, prezența ei este searbădă, goală, fără ecou. Dar nu-i nimic, după o glumă arborigenă aparținînd frumoasei perioade de studenție a lui Nae Lăzărescu, dar spusă de Gioni Dumitriu, apare mereu adolescenta Olimpia Panciu, care cu binecunoscuta-i sinceritate (sinceritate admisă de limitele genului) reușește să mai încălzească sala. Și iar o poantă cu Gioni Dumitriu, iar o poantă veche: aceea cu numele fotbaliștilor pe toate gardurile, și tare îmi vine să cred că Dumitriu e frate de cruce cu Horia Șerbănescu, recordmenul în longevitatea poantelor arhicunoscute.

Și iată adolescentele dudui nu-și mai pot ascunde bujorii din obraji, darmite buchetele de flori pregătite pentru cine? Pentru Mihai Constantinescu. Dînsul cîntă pentru început un cîntec de cînd «eream copii» și apoi se afundă definitiv într-o zonă infantilă populată prin rime previzibile, cu penițe, bomboane, cioburi colorate, baloane și chiar animale domestice chemate folcloric «pisicută pis-pis-pis».

In momentul care a urmat a apărut vulcanicul baterist Ovidiu Lipan — Țăndărică, de ale cărui solo-uri precise și dinamice nu se mai miră nimeni. Fiindcă așa cum publicul s-a obișnuit cu victoriile lui Năstase, tot așa formidabila poliritmie a celui mai bun baterist român pare acum banală. Or, adevărul este altul și ar trebui să reflectăm mai mult, atunci cînd judecăm o valoare excepțională. Se pare iată, după vizionarea acestui concert, că Lipan și-a găsit însă un urmaș, care deocamdată are numai cinci ani și care este fiul lui Nicolae Păun de la Romanticii; cu un simț ritmic formidabil și cu o dezinvoltură demnă de un mare talent Fredi Păun este un aspirant sigur la gloria lui Ovidiu Lipan. Vîrsta sa, și mediul muzical în care trăiește ne îndreptățesc să facem această afirmație.

După o destul de lungă absență iat-o, din nou, pe Margareta Pîslaru — șlagăre internaționale, autohtone, compoziții proprii, toate în stilul său caracteristic.

Și dacă, după o viață muzicală de mai bine de 15 ani, putem încă vorbi despre viitorul Margaretei Pîslaru, acesta nu va putea sta, după părerea noastră, decît pe linia schițată, e drept destul de timid, prin cîntecul «Este o luptă în toate cele». Este, într-adevăr, o luptă și în muzica ușoară — lupta sincerității cu spectacolul bucuriei mimate, a antrenului forțat. Gîndul serios rostit simplu face mai mult decît afectarea artistică și asta ar trebui s-o înțeleagă destui combatanți din cîmpul muzicii noastre ușoare.

La **Sala Polivalentă**, tot sîmbătă și duminică, spectacolul intitulat, neinspirat, «Folk '75». Printre «folkiști» — Dem Rădulescu, Puiu Călinescu, Alex. Lulescu. Și toate astea tocmai acum cînd formația Experimental Q a sunat mai omogen ca niciodată, cînd Mondial a revenit în atenția marelui public cu o formulă în care chitaristul Mihai Muncioiu se leagă bine și în care bateristul Cornel Liuba excelează prin forță, precizie și rotunjime a gestului; tocmai acum cînd inițialele F.F.N. sînt scandate, pe merit, de șapte mii de suflete tinere. Tocmai acum, iată, începem să amestecăm noțiunile.

Bineînțeles că nici de la acest spectacol n-au lipsit frații Georgescu, trist numitor comun al tuturor manifestărilor cultural-artistice din Capitală. (De data aceasta, «orientîndu-se» ei au cîntat melodia «Andrii Popa» cu o dezinvoltură pentru care Mircea Baniciu i-ar invidia în visele sale cele mai urîte.) Și pentru că totuși spectacolul era bazat, cel puțin după titlu, pe muzică folk, au fost prezenți pe scenă și cîțiva reprezentanți ai acestui gen — Mircea Vintilă, Mihai Diaconescu, Nicu Vladimir, Adriana Ausch, Pro Musica.

Faptul că mixturile sînt bune numai în chimie și construcții este aproape o axiomă tehnică, dar ce ne facem cînd termenul se extinde și în arta spectacolului tînăr? Oare fără vulgaritățile pe care un om cu bun simț s-ar jena să le rostească într-un grup restrîns, dar pe care Alexandru Lulescu nu s-a sfiit să le spună în fața a șapte mii de oameni, un spectacol care se agață de numele «folk» ar fi pierdut ceva? Pentru obscenitățile acestea trebuie, noi, organizatorii unui spectacol noi, contabilii, care înmulțim exact locurile unei săli cu prețul unui bilet, să acceptăm compromisuri care să polueze spiritul muzicii tinere? Nu prea credem că lipsa cîtorva «capete de afiș», fără nici o legătură cu muzica ar fi micșorat numărul spectatorilor de la Sala Polivalentă. O dovedește foarte recenta experiență a unor manifestări asemănătoare dar neinfestate cu umor de stradă. A venit, credem, momentul cînd nu mai trebuie să ne bucurăm pentru simplul fapt că o sală mare găzduiește un concert pop-folk. Este momentul exigenței, al discernămîntului, al apărării spiritului muzicii tinere! Scriem toate acestea, în apărarea adevăratei muzici tinere, muzică pe care, nu întîmplător, revista noastră o promovează și susține numai pînă la limita acelor compromisuri dezonorante pentru spiritul său.

GEORGE STANCA ■

EDUCAŢIE PRIN AMINTIRI

aproape de necrezut

Descoperisem o infracţiune. O infracţiune pe care legea o consideră gravă şi de aceea ar fi trebuit să întocmesc proces-verbal de constatare şi apoi actele de trimitere în judecată pentru vinovaţi. Nu am făcut nici una, nici alta, ci am tăcut, m-am prefăcut că nu am observat nimic, am închis în mine cu străşnicie secretul, pînă astăzi, cînd scriu despre acest caz incredibil, pentru că a fost prea frumos gestul acelei studente care atunci avea 20 de ani, şi prea încărcat de semnificaţii omeneşti, ca să nu fie cunoscut.

Fata care m-a rugat să mă desprind de grupul de studenţi şi studente cu care mă întreţineam fumîndu-mi ţigara, ca în fiecare pauză, avea ceva plăcut în înfăţişare, aşa cum era pieptănată simplu, îmbrăcată cu bluză albă, imaculată şi pantaloni de doc albastru, şi mai ales prin felul respectuos şi discret prin care îmi solicita un «consult juridic».

— Vă rog frumos să îmi spuneţi, a început, cum trebuie să procedez ca să beneficiez de bursă. Nu mi s-a dat în acest an, cu toate că am media peste nouă, iar venitul părinţilor, mai exact al mamei care mă întreţine, este în limitele plafonului prevăzut pentru a putea primi bursă...

— Şi atunci, cum de nu primiţi? Ce vi s-a spuş?

— La secretariat mi s-a spus că nu pot beneficia de bursă fiindcă nu sînt integralistă. Asta fiindcă în timpul sesiunii de vară am intrat în concediu de boală şi de aceea am dat ultimul examen în toamnă.

Am privit-o mai atent. Ceva îmi părea neverosimil în relatarea ei. Amînarea unui examen pentru motiv întemeiat de boală nu însemna pierderea calităţii de «integralist» şi mi se părea ciudat ca fata să fie victima unei astfel de nedreptăţi.

— Bine, i-am spus, dar nu ai făcut o contestaţie la decanat?

— Nu...

— Uite, îmi notez numele dumitale şi o să mă interesez.

Mi-a spus numele, dar apoi mi-a mulţumit şi a precizat că mi-a cerut doar o consultaţie, fiindcă dacă legea prevede aşa cum o asigur eu, atunci va întocmi o contestaţie scrisă.

La terminarea celei de-a doua ore de curs, m-am dus totuşi pe la secretariatul facultăţii. După ce i-am spus secretarei numele fetei, de situaţia bursei de care mă interesez, aceasta m-a privit cumva îndelung, înciudată, răspunzîndu-mi tot cu o întrebare:

— Dumneavoastră sînteţi tovarăşul procuror care predaţi şi la noi un curs la anul III?

— Da...

— În ce calitate vă interesaţi? Ca procuror, poate ar fi bine să lăsaţi totul baltă...

— Nu înţeleg! Cum adică? Dacă v-aş spune că mă interesez de situaţia ei, să zicem, în calitate de prieten?

Secretara m-a privit cu un oarecare dispreţ şi, scoţînd dintr-un dulap un dosar — probabil al fetei — pe care l-a deschis demonstrativ, m-a «lămurit» cu o nuanţă de ironie în ton.

— Dacă vă interesaţi în calitate de prieten... atunci vă pot spune că nu pentru faptul că nu e «integralistă» nu i-am dat bursă, ci pentru faptul că a refuzat să-mi aducă un certificat medical valabil.

Secretara mi-a fluturat prin faţa ochilor un certificat medical pe care ar fi voit numai să-l zăresc, dar am profitat de faptul că îl ţinea doar între două degete, mai exact între două unghii lungi, şi i l-am luat. După ce l-am examinat, am ţinut să precizez.

— E un certificat eliberat legal. Poartă semnătura şi parafa unui cunoscut medic psihiatru... De ce susţineţi că e fals?

— Dacă insistaţi, trebuie să vă spun că în jurul datei în care domnişoara — a rostit cuvîntul cu vîrful buzelor — a figurat ca prezentînd nu ştiu ce tulburări nervoase, era într-un alt spital, adică, mai exact, tocmai năştea... Un copil... cum se spune? Din flori...

— Atunci înseamnă cu atît mai mult că a absentat motivat, fiind în concediu de naştere.

— Tocmai... de aceea i-am cerut şi eu un certificat în acest sens, dar nu mi-a adus... Dacă îmi prezintă un certificat bun...

Secretara a considerat că a încheiat discuţia, fiindcă şi-a instalat în faţă nişte hîrtii pentru o situaţie «urgentă». Totuşi, am întrebat-o:

— Deci, dumneavoastră consideraţi certificatul eliberat de medicul psihiatru ca «rău». Aţi făcut formele pentru denunţarea lui ca fals? Vă întreb, fiindcă altfel nu îi puteţi contesta efectele legale...

Nu i-am mai aşteptat răspunsul, fiindcă am intrat la decan.

Imediat ce am rostit numele fetei, distinsul profesor şi-a amintit:

— E studenta care are un necaz... O taină a ei...

— Copilul?

— Văd că ştiţi... S-a hotărît să acţioneze în justiţie pe tatăl copilului pentru stabilirea paternităţii?

— Nu.

— Am stat şi eu de vorbă cu ea. Am vrut să o conving în acest sens... Parcurge un moment de viaţă dificil. E o studentă foarte bună. Inteligentă, disciplinată, făcuse parte din comitetul asociaţiei studenţeşti, din echipa artistică... Spun făcuse parte, fiindcă în această toamnă nu a mai fost realeasă şi s-a retras şi din echipa artistică. Ce vreţi? Trebuie să plătească tribut opiniei, prejudecăţilor... Cum e o fată sensibilă, resimte cercul de răceală care s-a închegat în jurul ei... Am mai avut asemenea situaţii... Pînă la urmă o să îi uite toţi «păcatul».

— Fata nu primeşte bursă pe motiv că certificatul medical pe care l-a prezentat nu ar fi valabil, nefiind eliberat de maternitate, ci de un medic psihiatru, de aceea...

— N-am ştiut! De ce nu a venit la mine? De ce nu a făcut o contestaţie? Tocmai în situaţia ei, cînd are nevoie mai mult ca oricînd de un venit în plus?

Decanul a vrut să cheme secretara, dar l-am rugat să aştepte pînă voi avea o convorbire telefonică cu medicul care-a eliberat certificatul, fiindcă voiam ca să o lipsesc pe aceasta de şansa argumentului cu certificatul «rău».

Îl cunoşteam pe acel medic, m-a rugat să aştept o clipă la aparat, a căutat în registre şi mi-a confirmat că a eliberat acel certificat. Curios, atunci cînd l-am întrebat dacă fata era gravidă, şi la repetarea întrebării cînd i-am precizat că la data prezentării pentru consultul lui trebuia să fi fost în luna a opta, mi-a răspuns că nu a observat nimic. Poate pentru faptul că am pus receptorul în furcă îngîndurat, decanul m-a întrebat îngrijorat:

— A adus cumva un certificat fals?... Ca să ascundă adevăratul motiv al absenţei.

— Nu, certificatul depus e valabil. A fost cu adevărat bolnavă...

— Deci, noi îl luăm ca atare!

Faţa profesorului decan s-a luminat. Am plecat înainte de a vedea mutra secretarei în clipa în care primea dispoziţia de a întocmi urgent formele pentru plata bursei.

Am plecat şi m-am dus direct la maternitate, poate pentru faptul că de la o vreme fiecare procuror trăieşte o deformaţie profesională, tradusă şi printr-un exces de curiozitate, într-un fel de presimţire a lucrurilor neclare

În registrul de naşteri am găsit trecut numele studentei. În cabinetul medicilor l-am întîlnit pe doctorul care a asistat-o la naştere. Numai că acesta, amintindu-şi numele, spunea «doamna» cutare, şi se uita mirat la mine cînd spuneam «studenta» cutare. La un moment dat m-a întrebat:

— Cum poate fi studentă la peste 40 de ani?

— Patruzeci de ani, spuneţi?, am exclamat şi eu.

— Peste patruzeci! Îmi amintesc foarte bine!

Eram pe cale să încep o explicaţie cu medicul, dar, prudenţa şi reţinerea specifică ce se dobîndesc în anii de practică judiciară m-au determinat să zîmbesc, să îi spun că poate nu am notat bine datele în carnetul meu şi să mă duc direct la Oficiul de stare civilă a Consiliului popular... Unde, la acelaşi nume, la vîrsta mamei, da, era trecută vîrsta de 20 de ani.

Asta însemna că în momentul în care fata de la ghişeul maternităţii a întocmit formele pentru certificatul de naştere a fost indusă în eroare, s-a săvîrşit un fals, profitîndu-se de coincidenţa de nume dintre acela al studentei şi al mamei ei. Dar, era de necrezut ca o fată tînără, necăsătorită, să preia copilul născut de mama ei... Şi, mai era ceva. Fapta constituia fals, fals în acte publice, deci infracţiune, deci trebuia să mă formalizez...

Săptămîna următoare, în pauză la curs, am întîlnit-o din nou pe studenta din anul doi. A venit să îmi mulţumească. O chemase decanul şi i-a spus că va primi bursa retroactiv. M-am deplasat cu ea în lungul culoarului ca să rămînem singuri şi am întrebat-o:

— Ce face copilul?

— O, e atît de scump... Îl îngrijeşte mama...

— De ce ai făcut asta?

M-a privit uimită, cu ochii ei mari, albaştri şi s-a îmbujorat.

— Se poate întîmpla oricui...

— Nu oricui. Doar unei fete care are un motiv... Un motiv teribil care să o determine să treacă pe numele ei un copil care...

Îi venea să plîngă.

— Vă rog... Vă rog din suflet... Să nu afle nimeni...

— Îţi promit... Dar ce motiv ai putut avea? E de necrezut...

— Tata ne-a părăsit, cînd eram mică. Am suferit şi eu şi mama... Am trăit singure... Mama a trăit numai pentru mine... Acum un an, s-a întîmplat... Vă închipuiţi, după atîţia ani de singurătate... Şi tocmai atunci, da, după atîţia ani, tatăl meu mi-a scris... Scria că ar vrea să se întoarcă acasă... De aceea, înţelegeţi, de aceea... Era mai bine să afle că este al meu copilul... Să se întoarcă...

EMIL POENARU ■

Conştiinţa pădurilor

Am visat azi-noapte c-au înviat pădurile
ce ne-au fost retezate de pecenegi şi avari.
Ieşeau din osuare de crengi şi de cenuşă-nstrăinată
şi-abia-ncăpeau pe sub luceferii severi şi rari.

Erau păduri tăiate de necunoscuţi şi fugari
erau păduri tăiate-ntr-o zi cît într-o viaţă.
Păduri ca picioare de tinere mame, lucioase
păduri asemenea unor izvoare-ale privirii ce ne curgeau pe faţă.

Erau păduri pînă la capătul somnului
şi de culoarea icrelor de scrumbii albastre
Păduri lăsate nouă, cu mierle cu tot, de bunici
ca nişte nume de botez ale noastre.

Am visat azi-noapte c-au înviat pădurile
ce ne-au fost retezate de vizigoţi şi cumani.
Ieşeau din lemnul dulce-al meselor, din paturi de arme,
căci umbra şi răcoarea le fuseseră vîndute pe bani.

Am visat azi-noapte c-au înviat pădurile
ce ne-au fost retezate într-o văduvie de gînd.
Poienile şi psalmii ploilor depuneau mărturie
şi-am auzit conştiinţa pădurilor plîngînd.

DAN MUTAŞCU ■

CE PROFEŢIM. CE PROFESĂM

martori sau complici morali?

Nu pot rămîne numai simplu cititor al tragicului «Fapt divers» relatat pe scurt potrivit specificului rubricii cu acelaşi nume, în ziarul «Scînteia» de acum vreo două săptămîni. Un cetăţean din Purani-Teleorman a fost accidentat mortal în drum spre casă, de un camion. Şoferul care a săvîrşit accidentul, Gheorghe Chelu, de la C.A.P.-Cernetu, împreună cu un alt ins, Marin Naciu, au tras victima sub un gard şi pe-aci ţi-e drumul, s-au pierdut în noapte. Singur cîinele, care-şi însoţise stăpînul la drum, cu acea credinţă a acestui străvechi prieten al omului de mult intrată în legendă, a dat fuga acasă, vestind, prin semnele lui recunoscute, tragica întîmplare şi ducînd-o pe soţia celui mort la locul accidentului. Anunţată imediat, miliţia l-a descoperit pe făptaş, atît pe el cît şi pe cel care l-a ajutat să tragă victima sub gard pentru a părăsi grabnic locul accidentului, urmînd să fie judecaţi în public. Cumplita fărădelege săvîrşită de şofer, ca şi de cel care l-a ajutat să încerce a o tăinui, este suficientă pentru a te revolta de atîta josnică inumanitate cîtă poate să manifeste uneori un semen al nostru pentru a se salva de rigorile legii şi de oprobriul colectivităţii. Nu e pentru prima dată cînd, cu o cutremurătoare durere şi cu sentimentul apăsător de a fi înjosiţi noi înşine în demnitatea noastră de oameni şi concetăţeni, luăm cunoştinţă de asemenea fapte dezumanizante. Legea este de aceea necruţătoare faţă de cei care săvîrşesc nu numai infracţiunile fizice ca atare, ci şi atentatele morale asupra condiţiei umane. În numele ei, neîndoielnic, şi în cazul reluat de noi după «Faptul divers» din ziarul Scînteia (nr. 10 079) sentinţa va fi cea meritată.

Comentariul nostru s-ar putea opri aici dacă, în amintita notă nu ar mai exista şi următoarea precizare în legătură cu procesul: «*Printre martori vor figura şi 9 persoane, 9 călători aflaţi în seara aceea în camion, dar care nu au sesizat miliţia de cele întîmplate. Noroc cîinele credincios,* adaugă cu amărăciune redactorul rubricii, Petre Popa, *care a grăbit urmărirea*»

Amănuntul acesta ne umple inima şi mai mult de indignare. Va să zică n-au existat numai un şofer care a încălcat grav legea accidentînd mortal un om şi fugind de la locul accidentului şi un complice care l-a sprijinit să-şi tăinuiască groaznica infracţiune, ci pe deasupra 9 (nouă) martori oculari? Martori care însă n-au mişcat nici un deget, văzîndu-şi mai departe de drum, întorcîndu-se la cei dragi ai lor, la treburile zilnice, fără remuşcări *că un om*, căruia i s-a luat viaţa prin neghiobia unui şofer lipsit de orice responsabilitate, a fost abandonat, cadavru, sub un gard, rămînînd doar *unui cîine* posibilitatea de a semnala cele văzute.

S-ar putea ca unor cititori să li se pară că merg prea departe în disocierea pe care, nemijlocit nu eu o fac, ci ne-a impus-o tragica întîmplare însăşi. Nu dorinţa de a fi cu orice preţ moralizatori şi patetici ne îndeamnă să înfăţişăm în adevărata ei lumină impasibilitatea condamnabilă a celor 9 călători, cum bine îi numeşte colegul Petre Popa, grava lor abdicare de la condiţia morală *de oameni*. Oare prin viaţă putem trece astfel, *călători indiferenţi* la ceea ce se întîmplă în jur, numai pentru a ne păstra nezdruncinată liniştea noastră?

Îmi vin în minte, cînd scriu aceste rînduri, nenumărate gesturi de o înaltă răspundere civică şi o pilduitoare nobleţe umană pe care aş fi tentat să le povestesc în contrast cu cele întîmplate, dar vina morală a celor 9 persoane, călători, e atît de evidentă prin ea însăşi încît orice alte argumentări sînt de prisos. Dacă ne-am hotărît ca printr-un cod moral, cum puţine societăţi umane din cîte ştiu şi-au propus, să făurim un om demn cu adevărat de condiţia prin înalta moralitate de care trebuie să dea dovadă în acţiunile sale zilnice, mari sau mici, nu e oare firesc să cerem a nu fi implicaţi *numai ca martori la judecarea infracţiunii la care au fost de faţă nişte oameni care nu s-au simţit obligaţi moral să nu permită tăinuirea ei şi nici s-o anunţe organelor în drept de urgenţă?* Personal, eu cred că DA, chiar dacă juridic (nu sînt competent în acest domeniu), ei pesemne nu pot suporta rigorile legii. Rigorile legii noastre morale trebuie însă să le cunoască: şi ei trebuie *judecaţi în public*. Colectivităţile din care fac parte, organizaţiile, în cazul cînd careva dintre ei are o apartenenţă politică, trebuie să-şi rostească în mod ferm opinia şi să le dea un categoric avertisment public pentru abdicarea lor de la condiţia de om şi de cetăţean. Codul nostru moral, comunist, este o lege vie, transformatoare, în aplicarea căruia colectivitatea, şi în primul rînd comuniştii, tinerii comunişti, trebuie să intervină prompt, condamnînd orice laşităţi. Actul indiferentismului social, profund inuman cum s-a dovedit în cazul de mai sus, trebuie scos în afara conduitei noastre normale de viaţă. Cei 9 CĂLĂTORI din camionul al cărui şofer a săvîrşit accidentul mortal rămas nesemnalat imediat trebuie să înţeleagă că pe orice rută ar circula au totdeauna o destinaţie: colectivitatea noastră socială cu legile ei morale de o nedezminţită responsabilitate umană.

NICULAE STOIAN ■

COPERTA NOASTRĂ: Studiu. Fotografie de RADU CONSTANTINESCU

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, sectorul 1. Căsuţa poştală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

41.505

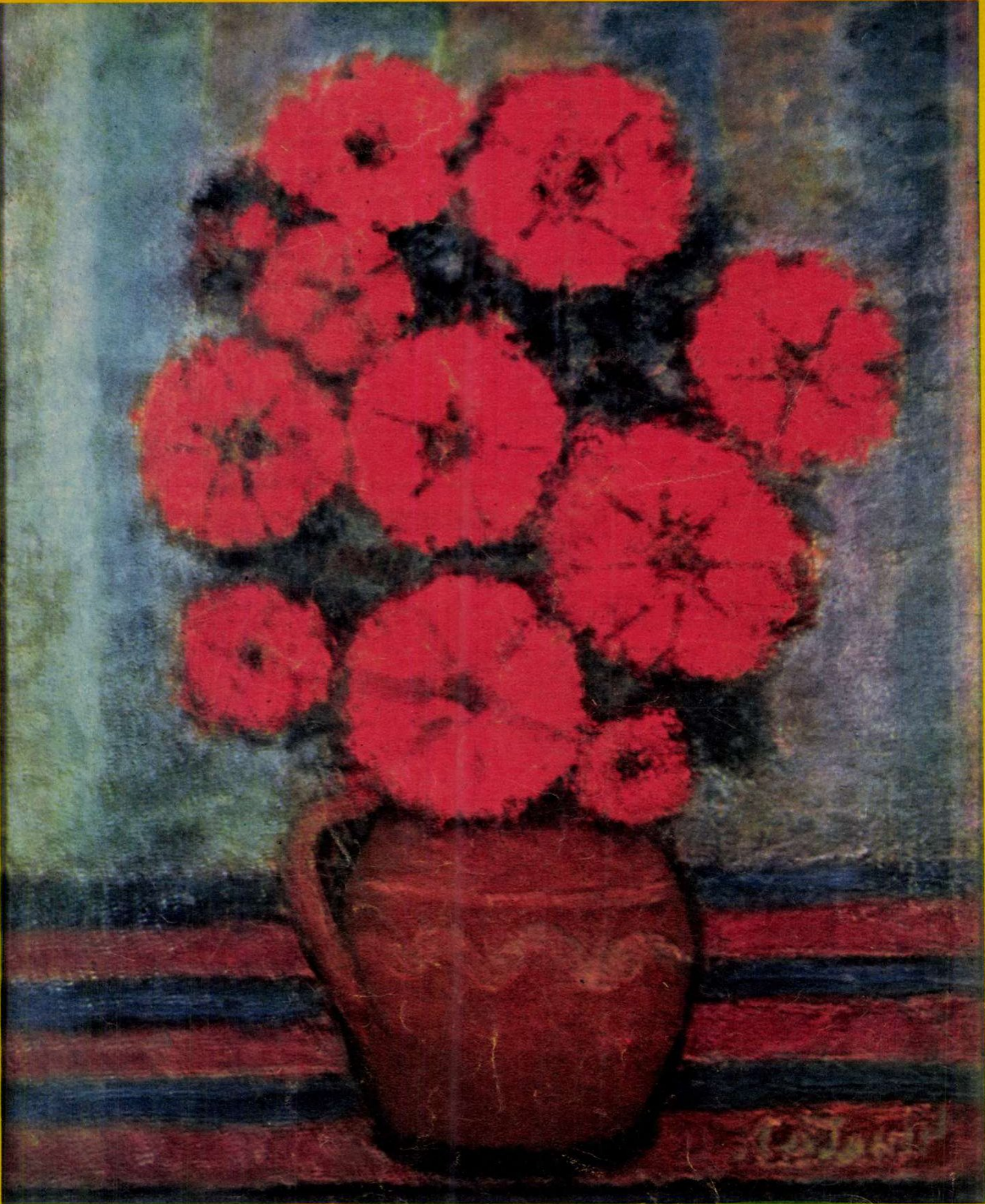

Flori.

CÎTEODATĂ ÎN IANUARIE MI-E DOR DE GHIAȚĂ

Cîteodată în ianuarie îmi aduc aminte de cel care a fost pictorul culorilor iernii și sufletul mă îndeamnă să privesc tablourile lui Dumitru Ghiață. Nu știu de ce el picta ierni cu atîta evlavie, de ce rătăcea mereu prin catedralele de zăpezi ale naturii, nu știu ce chemări îl îndemnau spre cerurile de oțel care nu te lasă să fugi din mijlocul anotimpului. Poate că-i plăceau alburile acelea stinse în griurile din neaua străzilor de odinioară, ori în albastrurile de pe acoperișuri, ori în brunurile copacilor desfrunziți. Ori, poate, acele neașteptate vecinătăți ale albului cu celelalte culori? Iernile lui Ghiață nu sînt nici retorice, nici descriptive, de aceea ele nu au nevoie de orizonturi dramatice ori de deschideri spațiale largi. Pictorului îi sînt de ajuns un gard și cîțiva copaci, dar totdeauna geometria întîmplătoare a acoperișurilor și a fațadelor, care îi permit să creeze acele asociații neașteptate și ritmuri ale suprafețelor de culoare. Poate că el nu picta cu tot dinadinsul iarna, ci singurătatea și liniștile ei într-un colț umil de oraș, pe unde trec un om sau doi sau nu trece nimeni. Nici sănii, nici clopoței. Și-n liniștea protejată de blănurile zăpezilor, copacii dezfrunziți izbucnesc ca niște flăcări, pe care penelul pictorului le descrie cu vigoare, flăcări care uneori îmi dau o senzație termică contradictorie (și în contradicție cu dominantele tonale) că iernile lui sînt calde...

Cîteodată cînd mi-e dor de lume și de oameni, caut țăranii pe care i-a pictat Ghiață, lumea aceea a simplității unde casa are un gard, ulița — copacii săi, satul — dealul apropiat și duminicile — clopote și hore. Cînd nu vor mai fi țărani, ci numai cuvîntul acesta trecut printre arhaisme în dicționare, cînd ne va întreba cineva unde s-au dus ei, cei de odinioară, vom putea răspunde fără
să greșim că ei sînt plecați în satele lui Ghiață, acolo, în acele altare ale realului, unde s-au pre
schimbat în formă și culoare. Luîndu-i în lumea lui, pictorul nu le-a făcut nici case frumoase, n
le-a dăruit nici pămînturi cu zări prea întinse, doar nițel cer, cîteodată albastru, și cîțiva copac
și uneori o clopotniță mută și i-a însoțit în tîrgurile lor, la acele ceremoniale ale gesturilor ș
comportamentelor. Și dacă nu i-a zugrăvit nici frumoși, nici pitorești, le-a dăruit, în schimb, tă
cerea și mai ales și pentru totdeauna așteptarea. Adică i-a pictat așa cum au fost cîndva, cum i-
cunoscut el, răbdători și tăcuți, înțelegători cu vremea care trece și mereu așteptînd ceva car
va veni sau poate nu va veni niciodată, în acele tîrguri care poate nu sînt altceva decît moment
dintr-o mare scenă a lumii țărănești de altădată. I-a pictat cu o adîncă evlavie, cu simplitate și gra
vitate, investindu-i cu o monumentalitate ca și cum i-ar fi închipuit pe o frescă a timpului.

Cîteodată cînd mai avea răgaz, el picta și mere și ulcele și pești și pepeni, adică acele natur
moarte pline de virtuozități cromatice, apoi drumuri care duc prin păduri monumentale și ma
ales flori care pentru el nu aveau cu tot dinadinsul un nume, ci erau înainte de toate mici sim
fonii de tonuri de culoare. Sau cum zicea cîndva maestrul Baba: «Nu a pictat decît subiecte neîn
semnate, la dimensiuni modeste și a reușit din toate să facă tablouri mari»

CORNEL BOZBICI
Fotografie de V. MÎNECAN

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

Biblioteca Județeană
MUREȘ

ANUL XXIV – NR 5 (1026) – 8 FEBRUARIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

NE SCRIE UN NAVIGATOR

În primăvara anului 1967 acostam cu nava «*Cluj*» la una din danele portului libian Tripoli. Atunci, în timpul descărcării navei, l-am cunoscut pe Ali, un docher libian cu vechi state de serviciu în portul Tripoli și cu o mare sete de cunoaștere. Pentru că numai setea de cunoaștere l-a îndemnat ca, timp de 5 zile cît a durat descărcarea, să ne întrebe zilnic:

— *România? București? Constanța?* Unde se găsesc? Și tot ea l-a determinat ca în ultima zi să-și procure o hartă a Europei, pe care ne-a rugat să-i precizăm unde se află România, spre a putea arăta, la rîndu-i, prietenilor sau poate fiilor sau poate nepoților. Și astfel ne despărțeam de Tripoli lăsînd în urmă un prieten care aflase unde se găseste România...

...În toamna anului 1974 acostam cu nava «*Codlea*» la una din danele portului libian Tripoli, unde trebuia să descărcăm materiale de construcții pentru șantierele ARCOM. Pe vechiul nostru prieten Ali nu l-am mai găsit printre docheri, se pensionase, aveam să aflăm mai tîrziu, cînd ne-am interesat de el. Erau prezenți însă prietenii săi, poate fiii sau nepoții, căci la intrarea în magazii, cînd au citit pe sacii de ciment «*Made in Romania*», ca la o comandă, de acolo, din mijlocul sacilor, ne-au zîmbit și ne-au strigat cu voce tare, ca să se facă auziți «*România-Ceaușescu*».

Am stat la Tripoli șase zile. Și acum, ca și

NICOLAE MOROȘANU ■
navigator, Constanța

(Continuare in pag. 17)

VOTUL DINTÎI

Ci eu, născut în focul cel aprig al tăriei
De-a rostui o Țară, iată că vin să spun
Ce greu atîrnă astăzi în fiii României
Răspunderea, curajul de-a fi aici stăpîn,

Ci eu, întîia oară chemat să vin cu votul
În fața Țării, singur să hotărăsc, să știu
Ce-am de făcut s-o merit, ce-am de făcut ca totul
Să dăinuiască-n pace și în istorii viu,

Aduc solia vîrstei și proaspăta-i putere,
Aduc curat cuvîntul și gîndul cel mai bun.
Întru-mplinirea Țării și-a neamului meu vrere,

O, sfînta bucurie de-a ști că pot să spun!

TEODOR PETRESCU ■
elev

BUCUREȘTI, 3 FEBRUARIE, CIRCUMSCRIPȚIA NR. 1: UN IMPUNĂTOR MOMENT ELECTORAL

«PENTRU AL ȚĂRII MARE SFAT CEAUȘESCU CANDIDAT»

TRĂIASCĂ VICTORIA ÎN ALEGERI A FRONTULUI UNITĂȚII SOCIALISTE!
TRĂIASCĂ VICTORIA ÎN ALEGERI A FRONTULUI UNITĂȚII SOCIALISTE!
PENTRU AL ȚĂRII MARE SFAT CEAUȘESCU CANDIDAT!

Țara se pregătește de alegeri. În toate localitățile s-au desfășurat și se desfășoară adunări consacrate desemnării candidaților F.U.S. în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională și consiliile populare. A mai rămas o lună de zile pînă la 9 martie. O lună pînă la răspîntia unui anotimp care, marcat prin urna în care se vor depune milioanele noastre de voturi, milioanele noastre de opțiuni, va marca o nouă priveliște a victoriilor noastre de mîine, pe temelia teafără a victoriilor noastre de azi. Gestul prin care vom introduce buletinul de vot în urnă va fi un gest de ctitor.

Vom vota pentru ziua noastră de azi, pentru fața strălucită a României contemporane, și vom vota pentru ziua noastră de mîine, chezășuită prin hotărîrea noastră fermă de a traduce în faptă planurile de dezvoltare și înflorire a patriei, trasate de Partidul Comunist Român, planuri care întruchipează visurile întregului nostru popor. Fiindcă niciodată legătura dintre ideal și faptă, dintre vis și viață, n-a fost mai strînsă ca în acești ani, în acești ultimi ani. Fiindcă niciodată avîntul muncii creatoare a poporului român, acest avînt care înseamnă de fapt istoria, n-a căpătat dimensiuni mai ample și mai decisive ca în acești ani ai socialismului, ridicați pe o treaptă majoră de Congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului. Fiindcă niciodată nu s-a realizat o mai deplină fuziune de vis, faptă, crez, la nivelul întregii societăți, decît în epoca acestor ultimi și tumultuoși ani constructivi, cînd unitatea dintre partid, guvern, popor a devenit temelia de granit pe care se reazimă noua noastră civilizație, independența și suveranitatea noastră, garanția destinului pe care ni-l făurim.

Alegere, în spațiul nostru istoric, înseamnă — printr-un consens unanim — opțiune, iar opțiunile poporului nostru au fost, de-a lungul istoriei, acte de gravă seriozitate și răspundere. Alegerile spre care ne îndreptăm în aceste zile o confirmă o dată în plus.

Am avut rara șansă de a asista, într-una din aceste amiezi de februarie, la un moment de patetică și profundă semnificație în care s-au întîlnit — ca într-un pisc — opțiunile cîtorva mii de oameni. Cîteva mii, reprezentînd de fapt milioane, reprezentînd un întreg popor. Am asistat, în amiaza zilei de 3 februarie, sub tavanul de sticlă al unei uriașe hale industriale, la clipele cînd peste șase mii de oameni, muncitori, tehnicieni, ingineri, economiști, cetățeni de diferite profesii, tineri și vîrstnici, bărbați și femei, și-au propus candidatul în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională a României socialiste.

La ora cînd apar aceste rînduri, impunătorul moment electoral din Bucureștiul zilei de 3 februarie 1975 e cunoscut, înscris public în ceea ce numim, cu un termen curent, campanie electorală. Întruniți în hala fabricii de motoare a Uzinelor «23 August», cei peste șase mii de cetățeni ai acestei zone a Bucureștiului — care cuprinde deopotrivă mari întreprinderi, precum «Republica», «Mașini-unelte și agregate», «Electroaparataj», «F.R.B.», «Filatura de lînă pieptănată», «Progresul» etc. — l-au desemnat drept candidat al lor în alegeri pe omul care, împovărat cu cele mai mari răspunderi politice din această țară, e cel mai neobosit slujitor al lor, deci al nostru: secretarul general al partidului, președintele Republicii, președintele Frontului Unității Socialiste, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

Pentru cei ce au participat la această vibrantă manifestație populară, în care cuvintele vorbitorilor se înecau în tumultul de aplauze și urale, de mii de voci scandînd împreună — «Pentru al țării mare sfat, Ceaușescu candidat!» — momentul, dincolo de temperatura lui, dincolo de culoarea fierbinte a unei clipe unice, s-a circumscris, firesc, unei logici a faptelor, care e logica istoriei, logica actelor de matură și înaltă răspundere prin care ne-am afirmat, de cînd ne știm, opțiunile. Nimic mai firesc deci ca omul care, de un deceniu. e în fruntea destinelor noastre, făcînd din acest deceniu cel mai strălucitor din istoria românilor (istorie pe care, de fapt, o slujește ca nimeni altul de mai bine de patru decenii!), să fie ales, cu acea rară și fierbinte dragoste unanimă pe care poporul o hărăzește doar bărbaților săi celor mai vrednici, în marele forum legislativ care exprimă democratia noastră socialistă.

În trecutul istoric al poporului nostru momentele de deplină coincidență între idealurile, interesele, nevoile maselor și forma de organizare socială și statală, între popor și cei aflați la cîrma țării, au fost rare și semnificative. În istoria noastră mai veche, asemenea clipe de coincidență s-au produs nu o dată, peste contradicțiile de clasă, peste interesele divergente ale grupurilor sociale, dar numai în momentele de gravă primejdie sau răscruce, cînd existența noastră însăși era pusă în joc, cînd *țara* devenea cuvîntul magic, unificator. Am optat astfel (am ales!) alături de Ștefan cel Mare și de Mihai, de Tudor Vladimirescu și de Alexandru Ioan Cuza, fiind alături de ei și în victorii, și în înfrîngeri. Alegerea, la noi, a fost dintotdeauna între viață și moarte, între libertate și supunere, între demnitate și înfeudare. Urna istorică a poporului nostru, deschisă la date comemorative, conține numai oseminte, un tezaur de oseminte ce reprezintă, practic, pămîntul, pămîntul de jertfă al României.

Dincolo însă de aceste momente majore, țara își destrăma înțelesul, și chiar ființa, în realități și structuri deosebite, care cu greu se mai puteau concilia. Nici o orînduire socială n-a fost în stare să asigure ca factor de permanență unitatea de interes, simțire, ideal a membrilor săi, nici o orînduire — într-o țară în care erau două țări, una pentru bogați și una pentru săraci — n-a fost în stare să transforme unitatea întîmplător realizată între comunitatea socială și structura ei, între popor și conducătorii lui, într-un element motor al dezvoltării, al civilizației și progresului, cu iradiere egală pentru toți membrii săi. Acest țel și l-a propus socialismul. Acest deziderat s-a transformat, astăzi, la noi, într-o realitate trainică, realitatea unei țări în plină ascensiune, a unui popor care a devenit o singură ființă cu creația și munca sa, realitatea unității moral-politice desăvîrșite a societății noastre, realitatea unui nume care, întruchipînd voința unei întregi națiuni, și-a făcut din cauza sa sfîntă cauza sa proprie. Acest nume este Nicolae Ceaușescu.

Pe acest om, omul din fruntea partidului și a țării, omul prin care ne exprimăm aspirațiile și care ne exprimă prin tot ceea ce face, cetățenii circumscripției electorale nr. 1 «23 August» din Capitală l-au propus candidat al lor în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională a României.

Am ascultat, acolo, în marea hală a Uzinelor «23 August», cuvintele celor care s-au perindat la tribună. Cuvinte emoționante, cuvinte simple rostite de oameni care muncesc, care știu prețul muncii, care știu deci să-și măsoare cu strășnicie și siguranță vrerile, învățați astfel tocmai de prețul muncii, de această realitate stringentă, aspră, după care nu primești nimic dacă nu investești nimic, după care nu poți să iei fără ca mai întîi să dai. Cu astfel de cuvinte, cu astfel de rigori în a măsura și a prețui și-au exprimat ei opțiunile. Cu astfel de cuvinte și cu astfel de rigori au făcut ei portretul celui pe care îl propuneau drept candidat al lor. Au vorbit, prin cuvintele bătrînului muncitor pensionar Ioan Matei, despre dăruirea de o viață a tovarășului Ceaușescu cauzei partidului, cauzei poporului. Au vorbit despre prezența sa nemijlocită în mijlocul oamenilor, la bucurii ca și la greu, în momentele decisive ale oricărei înaintări spre mai bine. («Am avut onoarea, arăta ing. Alexandru Roșu, directorul Uzinelor «23 August», ca prima vizită de lucru făcută de tovarăsul Ceausescu în acest an să aibă loc în uzina noastră»... Dar astfel de vizite își pot revendica și cei de la «Republica», cei de la «Electroaparataj», cei de la F.R.B. Și ei, și toți oamenii uzinelor noastre, ca toți oamenii acestei țări.) Au vorbit, prin cuvintele secretarului organizației U.T.C. de la F.M.U.A.B. și ale directorului Liceului nr. 29 «Alexandru Sahia», despre calda grijă pe care bărbatul din fruntea țării o acordă muncii, învățăturii și vieții tinerei generații. Portretul revoluționarului, al patriotului, al strălucitului militant internaționalist, portretul omului de omenie, chintesență a celor mai nobile însușiri ale poporului nostru în această vîrstă a strălucirii sale care este socialismul.

Votîndu-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu — au arătat vorbitorii la întrunire — votăm pentru socialism!

Votîndu-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, votîndu-i pe candidații Frontului Unității Socialiste, votăm pentru linia politică a Partidului Comunist Român!

Votăm pentru progresul, bunăstarea, civilizația înfloritoare a poporului nostru!

Fără acest popor — ne-a spus-o și ne-a arătat-o în atîtea rînduri tovarășul Ceaușescu — țara nu există. Iar cei ce au vrut cîndva țara au vrut de fapt să supună acest popor harnic și blajin, au vrut truda lui schimbată în carate, au vrut zilele lui amare prefăcute în aur, au vrut harul prin care materia moartă devine bun de civilizație și cultură. Va trebui să medităm mereu la ce au însemnat averile țării, rîvnite de diferiți stăpîni, ce a însemnat sîngele adîncului care este petrolul, ce a însemnat aurul cîmpiilor care este grîul, ce au însemnat munții îmbrăcați în păduri asasinate sub topoare. Toate acestea sînt acum ale noastre, sînt averea întregii noastre societăți, sînt rampa de lansare a expediției noastre în viitor. Toate acestea asigură azi, prin hărnicia poporului, prin politica industrializării socialiste, prin politica de dezvoltare a agriculturii, a științei și a culturii, fața înfloritoare a țării și impetuosul ei marș spre mîine, spre orizonturile înscrise cu slove de aur în Directivele celui de-al XI-lea Congres al partidului.

«Făcîndu-ne cinstea deosebită de a ne reprezenta, ca și pînă acum, în forul suprem legislativ al țării — se arată în scrisoarea trimisă tovarășului Nicolae Ceaușescu de participanții la întrunirea de la «23 August» — aceasta constituie pentru noi o mare onoare și, totodată, un imbold în întreaga noastră activitate pe care o desfășurăm pentru realizarea obiectivelor și sarcinilor ce ne revin pentru înfăptuirea măreților hotărîri adoptate de istoricul Congres al XI-lea al P.C.R.»

Transmisă secretarului general al partidului de o delegație a adunării cetățenilor din circumscripția electorală nr. 1, propunerea candidaturii a fost acceptată; mulțumind pentru ea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită oamenilor muncii din circumscripția «23 August» urări de noi succese, menite a «consfinți prin muncă, prin fapte angajamentele de îndeplinire a Programului partidului».

Avem un partid care ne-a înțeles idealurile și năzuințele, înscriindu-le cu slove incandescente pe steagul său. Avem un conducător care, cu girul său personal, a întărit aceste idealuri și năzuințe, un conducător pentru care progresul, independența, suveranitatea, fericirea României reprezintă țelul suprem: Nicolae Ceaușescu.

Votînd pentru partid, pentru patrie, pentru socialism, votăm pentru noi înșine.

ILIE PURCARU ■

Agenda externă a președintelui Republicii Socialiste România, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a îmbogățit, în această săptămînă, cu noi file, cu noi mărturii ale unei neobosite activități de întărire a relațiilor de colaborare și solidaritate militantă cu popoarele iubitoare de pace și progres. Într-o atmosferă de caldă prietenie s-a desfășurat întrevederea dintre secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și delegația Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde (P.A.I.G.C.), condusă de Osvaldo da Silva, membru al Consiliului Superior de Luptă al P.A.I.G.C.

În cursul acestei săptămîni au avut loc și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășul Stane Dolanț, secretar al Comitetului Executiv al Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia (în fotografie, un moment al convorbirilor), în cadrul cărora a avut loc un schimb multilateral de păreri privind dezvoltarea colaborării dintre P.C.R. și U.C.I., precum și în legătură cu unele probleme internaționale actuale.

ORGANIZATĂ DIN INIȚIATIVA
TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU
LA BUCUREȘTI A AVUT LOC O AMPLĂ CONSFĂTUIRE CU APROAPE 8 000 DE LUCRĂTORI AI OGOARELOR

A devenit o lege înscrisă cu litere de aur în practica profund democratică a partidului și a statului nostru, aceea de a ne afla cu toții laolaltă, gîndire lîngă gîndire, răspundere lîngă răspundere, ori de cîte ori se iau hotărîri menite să statornicească ascensiunea societății noastre pe drumul progresului, al perfecționării, al civilizației. Consultarea maselor largi de oameni ai muncii nu mai este demult un concept teoretic a cărui împlinire practică are un caracter de eveniment; nu, pentru noi ea este o măsură vitală a muncii și a angajării colective, a participării directe și active a tuturor la treburile țării, la conducerea întregii vieți economice și sociale. Săptămîna pe care o încheiem astăzi a fost marcată de o astfel de consultare de largă respirație: din inițiativa secretarului general al partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a avut loc, la București, Consfătuirea cu activul de partid și de stat din agricultură, din cercetarea științifică agricolă, din domeniul îmbunătățirilor funciare și din piscicultură.

Aproape 8 000 de delegați, oameni al căror efort zilnic este absorbit de aceste ramuri importante ale economiei naționale, lucrători ai ogoarelor, oameni de știință, cadre de conducere, au dezbătut cu exigență, în lumina istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea și a indicațiilor secretarului general al partidului, ceea ce s-a înfăptuit pînă acum, ceea ce rămîne de făcut în etapele următoare. Pe parcursul amplei analize a activității de producție și economice financiare cuprinse între 1971-1974, forumul specialiștilor a subliniat experiența pozitivă acumulată în ultimii ani, a spus pe nume unor deficiențe reale, care mai există în aceste zone de activitate. În spiritul înaltei răspunderi și al fermității comuniste care caracterizează toate consfătuirile de lucru — în care ne-am obișnuit să vedem un vast dialog, la scara întregii țări — a fost dezbătut programul de măsuri concrete, eficiente, izvorîte din practica zilei de azi pentru ziua de mîine, pe care le reclamă îndeplinirea, în toate sectoarele, a marilor sarcini stabilite de documentele Congresului al XI-lea.

MAGDA MIHĂILESCU ■

PRINTRE OAMENII CARE AU LANSAT CHEMAREA LA ÎNTRECERE PENTRU ÎNDEPLINIREA ȘI DEPĂȘIREA SARCINILOR DE PLAN PE ANUL 1975

MINERII, ACEIAȘI EROI AI LUMINII NOASTRE

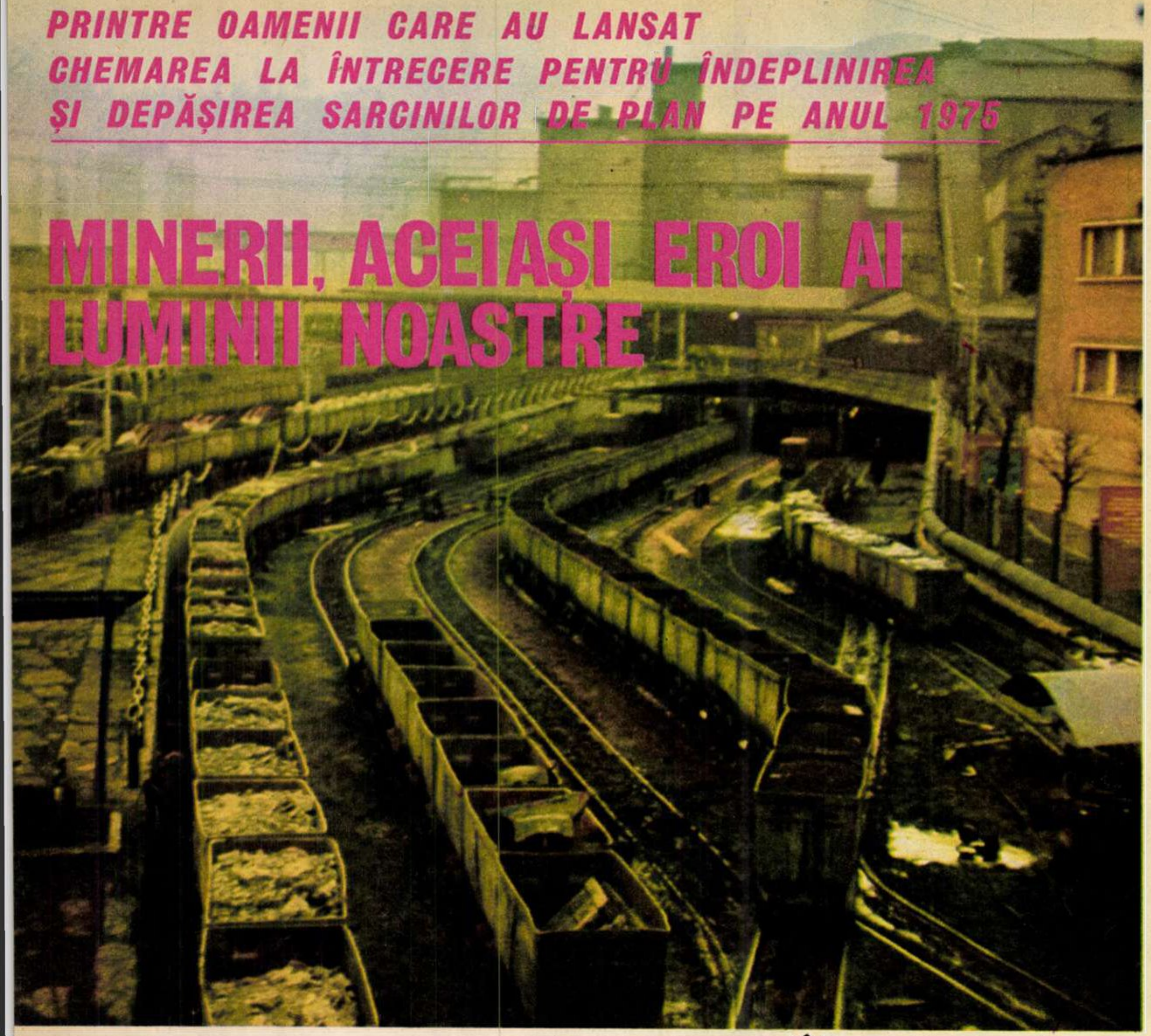

Cea mai mare gară minieră: pe 16 linii circulă vagonetele goale; pe 7 linii plinele, iar pe alte două, vagoanele care transportă materialul lemnos.

Dacă ne-am afla pe dealurile cu păduri puține, tăiate de cîteva cursuri de ape, locul pe care l-am ocupa acolo, în spațiul de deasupra, s-ar putea delimita astfel: la est, pintenul de calcar și pîrîul Baleia. La vest, un alt pîrîu — Valea Vacii. La nord, Munții Hațegului, iar la sud, cei ai Vîlcanului. Dar ne aflăm la vreo 400 de metri adîncime undeva spre centrul pămîntului, și punctele cardinale nu ne mai interesează. Acum și aici, în mina Lupeni, cardinală rămîne lupta pentru a scoate «la ziuă» cît mai mult cărbune. Un singur punct de reper există și interesează în subteran: roca în care a veșnicit stratul de aur negru. Către ea minerii își taie drum centimetru cu centimetru.

*

— Bine măi, omule, dar de ce nu ți-ai anunțat familia?

— N-am avut cum, tovarășe secretar.

— Să fi trimis vorbă prin cineva.

— I-am zis lui Romancenco să treacă pe la soția mea, să o anunțe. Nu cred însă să fi ajuns. Dar acum iertați-mă un moment.

Apoi, Ion Sălăgean se rupe brusc de lîngă noi și aleargă îndoit de spate printre pădurea de stîlpi care susține bolta joasă a abatajului frontal. Transportorul s-a blocat, trage în gol, «tușește» și trebuie ca unul dintre mineri să decupleze. A ajuns mai înainte șeful de schimb Vasile Codreanu, care oprește, curăță banda și pornește din nou. Secretarul comitetului de partid al minei Lupeni, tovarășul Nicolae Novac, bănuindu-mi intenția, se explică: «Îl cert că de 16 ore stă în subteran. A avut o defecțiune la transportor: și știți ce înseamnă asta? Înseamnă mult, fir-ar să fie». Ca vechi miner, pune mîna pe o lopată și aruncă de pe banda transportoare un bulgăre de steril care ar fi putut să o blocheze din nou. Înseamnă efort cheltuit pînă la epuizare, înseamnă producție pierdută, înseamnă preț de cost ridicat. Iar brigada lui Sălăgean e o brigadă fruntașă. Cei 82 de ortaci ai lui nu prea au de-a face cu asemenea caramboluri, cum zic ei. În primul rînd, pentru că știu să tragă, adică să folosească la maximum timpul de muncă; să-și organizeze bine lucrul la fiecare post din abataj; să se aprovizioneze cu scule și materiale, cu combustibili. Înseamnă mult, fir-ar să fie: «de la noi a plecat chemarea la întrecere către toate exploatările miniere din țară», iar tovarășul Clement Negruț, prim-secretar al Comitetului municipal Petroșani al P.C.R., spunea că dînsul crede că cei care au lansat chemarea, adică cel mai mare furnizor de cocsificabil, colectivul cu cea mai durabilă tradiție de luptă și de muncă, Lupenii, tot aceia o vor și cîștiga. «Atunci, spuneți și dumneavoastră, cum era să fi plecat eu acasă cînd lanțul ăsta s-a rupt o dată, de două ori și s-a rupt și a treia oară într-un singur schimb? Un altul ar fi spus, poate: «să se mai ocupe și alții de defecțiuni; eu am stat opt ore, așa că nimeni nu mă obligă să mai rămîn un minut; să mi se dubleze stratul de cărbune pe piele». Dar comunistul Ion Sălăgean a rămas.

În adunarea generală a minerilor din Lupeni, Petre Constantin, Erou al Muncii Socialiste, se angajase să producă peste plan, cu brigada, 4 000 tone de cărbune. Dăm și noi 4 000, a zis, de pe aceeași bancă, Sălăgean, tot în numele oamenilor. Curaj? Da, curaj, deși pe Petre nu-l cunoaște doar cine nu s-a format la școala lui. Sălăgean de la Petre a învățat mineritul, ca mulți alții, și știe bine cît poate. Deocamdată lupta abia a început, iar din plusul de 4 000 de tone oamenii lui Sălăgean au realizat deja 1 200 tone. Pe întreg cincinalul au un plus și mai mare: 42 702 tone.

— Care sînt primii cinci oameni din brigadă?

— Notați: Mihai Cîrdei, Ioan Tecșa, Vasile Codreanu, Vasile Mărgineanu, Gheorghe Bejan și, dacă vreți, treceți-l și pe Petru Purcărea.

— De ce susții să fie și Purcărea?

— Are vreo 40 de ani și e miner vechi. E ajutor de șef de schimb și-i om de nădejde.

— Peste cît timp vei reveni aici în abataj?

— Peste 14 ore.

Nu știu dacă brigadierul Ion Sălăgean a mai putut să participe și la plenara comitetului municipal de partid Lupeni care avea loc în aceeași zi. Dar chiar dacă nu a participat, a fost totuși prezent. Înțelegeți cum.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Răspunzînd PREZENT la apel, minerii se îndreaptă spre subteran, ducînd cu ei ceva din lumina zilei.

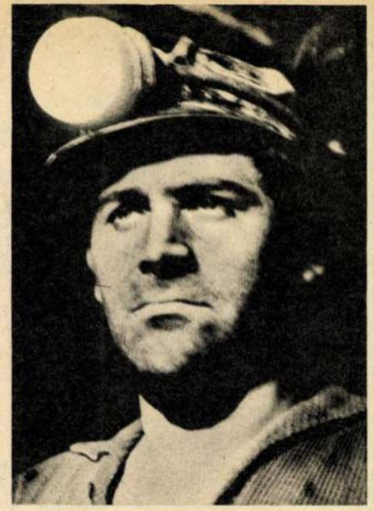

În abataje minerii nu prea vorbesc între ei. Frazele, chiar și cele necesare, sînt simplificate. Cuvintele au o încărcătură de înțelesuri mult mai mare decît la suprafață. Gheorghe Mircea pare să fie totuși o excepție. A venit din Teleorman, la Lupeni, cînd avea 27 de ani. Acum are 47. În mină temperatura suie uneori chiar și peste 50 de grade; atunci își mai scoate cămașa. Casca de protecție n-o scoate însă de pe cap niciodată. Acoperit cum e de cărbune, nu i-aș fi putut aprecia numărul anilor. În abataje oamenii nu mai au vîrsta lor. Împrumută parcă vîrsta pămîntului. Am fost tentat să spun că seamănă cu un demiurg al subteranului. Dar nu, nici un fel de metaforă nu rezistă. Aici omul poate fi comparat numai cu el însuși. Minerii sînt numai oameni și atît. Numai omul cu mintea lui iscoditoare, cu curajul lui, a putut cîndva să ia o lopată pe umăr și să plece după cărbune undeva spre centrul pămîntului. Că azi la Lupeni munca minerului s-a ușurat mult prin mecanizarea lucrărilor, acesta este meritul timpului nostru socialist. Dar să nu uităm că într-un timp apus au fost indivizi care nu numai că nu s-au ocupat de ușurarea muncii minerilor, ci au tras cu gloanțe în ei cînd au cerut o tratare mai omenoasă. La Lupeni timpul va păstra totdeauna mărturie numele celor 22 de mineri uciși la 6 august 1929. Mi-ar fi plăcut, poate, să văd alături de placa de marmură și 22 de lămpi de miner în miniatură, luminînd continuu. Pentru că și așa inimile lor se aud parcă bătînd în fiecare abataj.

— Eu, tovarășe, am realizat destule în 20 de ani, zice Gheorghe Mircea. Am casă plină cu lucruri aici în Lupeni și mi-am construit una și la Bragadiru. Se cam apropie pensia și o să mă retrag acolo. Am și patru copii, din care doi gemeni. De fapt și eu tot din gemeni mă trag. Din cauza asta n-am prea crescut, pentru că a trebuit să împart înălțimea cu fratele Florea, și el în Lupeni, la «vîscoză». Băiatul cel mare e militar. Un timp n-am știut pe unde ascultă goarna. Pe urmă, zice el într-o scrisoare: «Dragi părinți, dormiți fără grijă, vă păzește fiul dumneavoastră». Atunci am bănuit eu că e la grăniceri. Am fost la el și acolo. Zice că după ce dezbracă haina militară, vine la mină, strînge bani și se duce să se facă doctor veterinar. Acum e numai tehnician. Măi băiețaș, bani am eu, tu învață, i-am zis. Georgeta vine după el și vrea să se facă profesoară de sport. Ce-o fi găsit? Dar dacă-i place, eu nu mă opun. Că atît s-a dezvoltat și ramura asta!

*

Puse cap la cap, galeriile active ale minei Lupeni ar atinge o lungime de 160 kilometri. Și ele cresc mereu. În 1980 producția de cărbune a minei va fi egală cu producția de cărbune pe care o realiza întreaga țară înainte de război. Informația ne-o dă tovarășul Alexe Furdui, secretarul comitetului de partid al sectorului de exploatare nr. 4. Anul trecut colectivul acestui sector a dat 31 000 tone cărbune peste plan și realizează cam 33 la sută din planul minei. Are trei abataje frontale cu cea mai mare capacitate de producție din toată Valea Jiului.

— Tovarășe inginer Grigore Popescu, sînteți șeful sectorului, cum ați reușit această performanță?

— În 24 de ore efectuăm toate operațiile ordonate ale unui ciclu: *tăierea*, ridicarea grinzilor și evacuarea cărbunelui; *riparea* transportorului la front și executarea *răpirii* (mutarea stîlpilor hidraulici din spate în față pentru susținerea bolții abatajului); *perforarea-pușcarea* și ridicarea capacelor. Fiecare operație este executată de către un schimb. Această organizare a muncii ne-a ajutat să mobilizăm oamenii, să înlăturăm timpii morți, să specializăm fiecare miner pe operațiuni. În final, productivitatea muncii a crescut. Ba, mai mult, șeful de brigadă Petre Constantin a luat o inițiativă: să dea două cicluri în plus în fiecare lună prin suprapunerea unor operații. Inițiativa a fost preluată și de Ion Sălăgean, Ion Solomon și alți șefi de brigadă. În prezent avem realizate 1 300 tone cărbune peste plan. Experiența credem că merită să fie preluată și de alte exploatări miniere.

*

Înaintăm în șir indian spre alte orizonturi: în față Nicolae Novac, secretarul. E vechi miner și e o călăuză bună. Îl urmez. În spate, plin de vervă, tînărul meu coleg, fotoreporterul Ion Predoșanu; la Lupeni avea să-și revadă unchiul care poartă același nume: Ion Predoșanu. Încheie șirul tehnicianul Alexe Furdui. Ne strecurăm cu greu printre vagonete, printre șanțuri pline cu apă, printre zeci de cabluri și conducte care duc minerilor aer, apă potabilă și industrială, energie electrică. Din spate bate un fel de crivăț rece. Se dirijează aerajul. În galeriile de coastă vîntul (aerajul) creat de oameni e destul de puternic. Din loc în loc aerajul se zăgăzuiește ca apele: galeriile sînt închise cu uși de scîndură prin care curenții de aer fluieră. Aici ești obligat să strîngi bunda pe tine și să ridici gulerul. În abataj însă, la mare căldură, lucrezi fără haine pe tine. Și galeriile minei Lupeni cresc, se ramifică, asemenea unui uriaș arbore subteran. Dar minerii nu folosesc în explorarea labirintului firul Ariadnei, ci experiența, curajul, dîrzenia. Victor Baciu e șef de schimb în brigada lui Costache Dobre. De 17 ani deschide noi fronturi de lucru. Acum pregătește un front pentru brigada lui Sălăgean. Ciocanul lui pneumatic perforează roca, mușcă din ea și lasă în urmă un tunel de aproape un stat de om.

— Cît cîștigi, tovarășe Baciu?

— Cinci mii și peste cînd depășim planul.

— Și-l depășești?

— Cu pînă la 15-25 la sută pe zi.

— Azi ai mîncat?

— Da, pe la 10 și 20 de minute.

— Și ce-ai avut la masă, nea Baciule?

— Dacă-i musai să știi, ți-oi spune: un pateu de 5 lei, pită, ceapă și slănină. Altă dată, unt sau unsoare, salam, lapte, găină. Dar nu prea mult, că te trage la somn. Bine, bine de tot mîncăm cînd ieșim din schimb.

— Și cînd ieși, nea Baciule?

— Apăi, la două.

— Și cît timp mai vii în mină?

— Încă un cincinal.

— Și pe urmă?

— Apăi, pe urmă oi merge în penzie.

— Noroc bun, nea Baciule.

— Noroc bun.

În aceeași formație, cu atenție, ne îndreptăm spre ziuă.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

REVOLUȚIA NOASTRĂ

Mă adresez
muncitorului,
Mîndru,
puternic,
revoluționar.
Mă adresez
celor
Ce au în sînge
istoria!
Pentru cel
ce a spus:
«Revoluția
mea»
Eu răspund:
«Revoluția noastră!»
Poezia
se cere astăzi
Scrisă
la timpul prezent.
Ea
veghează
nașterea
Acestor
crude secunde.
Ia
cu sine
intîiul strigăt
Al pruncului
Și-l
repetă
în lume.
Îi privește
carnea fragedă
Și
ombilicul prelung
Îl leagă
cu un nod sigur.
Ea
urmărește,
pas cu pas,
Neobosit,
timpul
în trup.
Scormonește
în privirile omului
Și se întreabă:
«E momentul
Craniul acesta
are umeri puternici,
Cînturi
libere,
înalte,
Ochii săi
sînt destul de adînci?
Poezia mea
Este scrisă
la timpul
prezent.
El însuși
Și-o scrie.
Cu un pumn
de soldat
În timp
ce miinile
mi se odihnesc
Pe hîrtie,
adîncite
în cuvînt.
Pentru cel
ce-a gîndit
«Revoluția mea»
Noi răspundem
«Revoluția noastră!»
Mă adresez
muncitorului,
Mîndru,
puternic,
revoluționar.
Mă adresez
celor ce au în sînge
Comunismul,
Istoria...
Versuri
scurte
Interjecții
de flamă.
Retranscrise
în grabă.
Să-i
cînte
așa cum sînt.
Să fim
noi,
muncitorii
sonori
Ai chemării!!

CLAUDIU IORDACHE ■

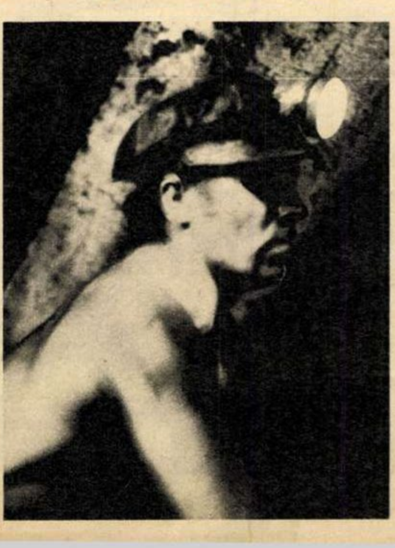

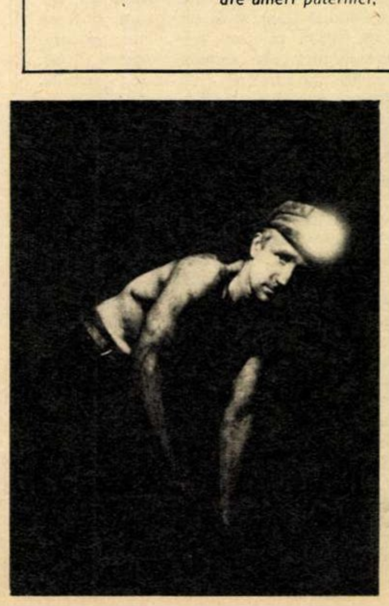

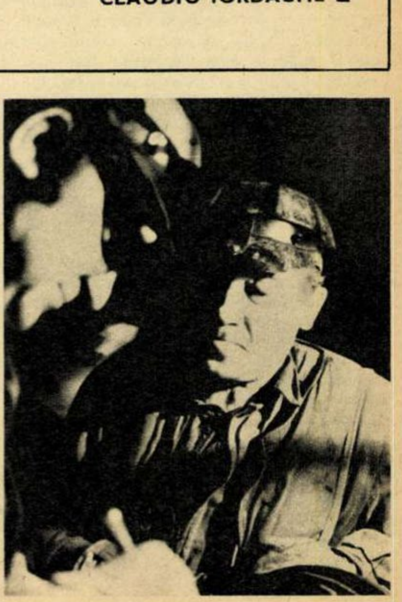

BRAȘOV 1975: TRACTORUL ROMÂNESC — O BIOGRAFIE LA CARE ÎNCĂ SE LUCREAZĂ

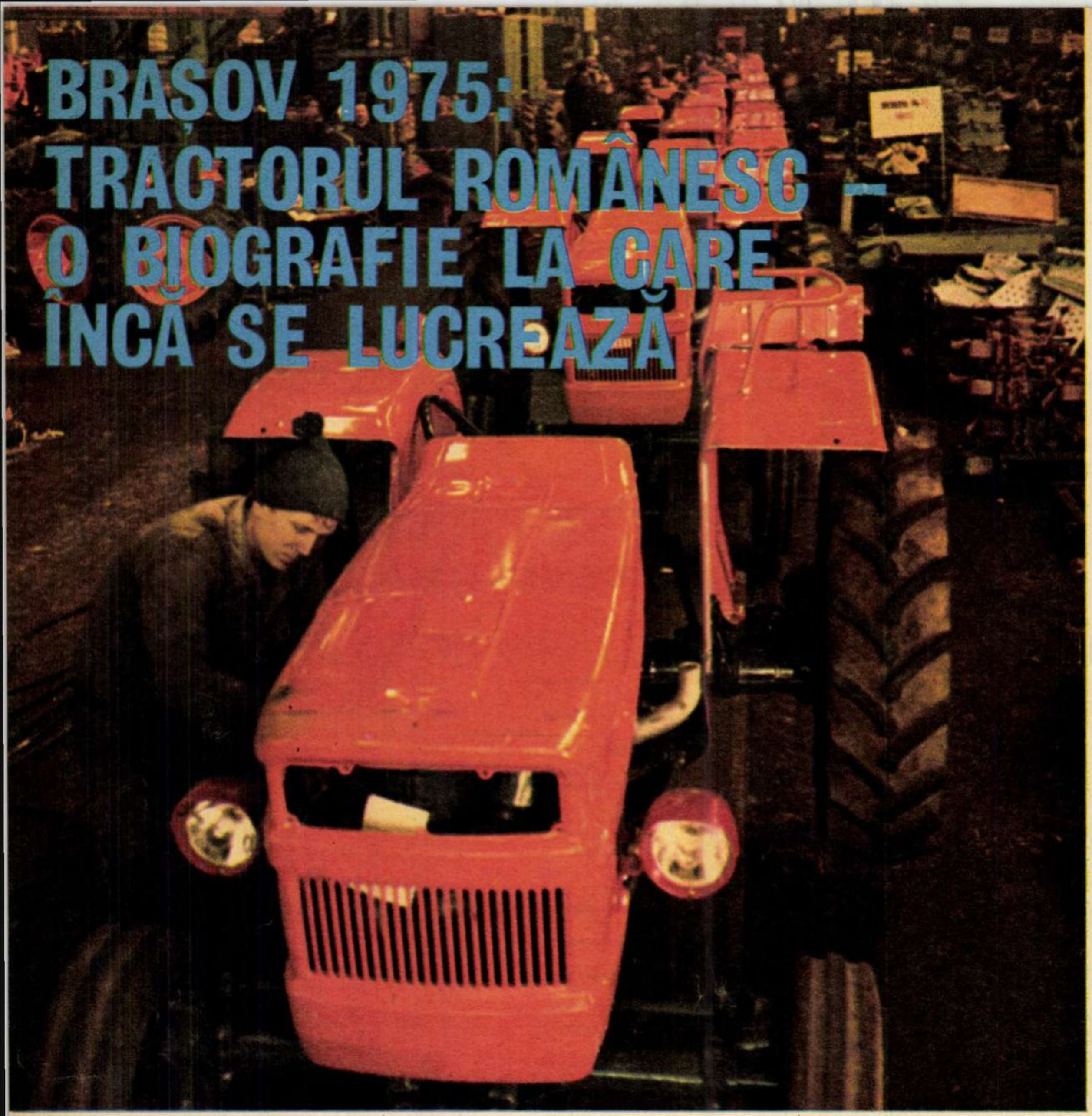

La Uzina de tractoare din Brașov întrecerea socialistă împlinește o cifră rotundă.

Dincolo de amintiri, peste amintiri, îmi spune unul din veteranii uzinei, maistrul Dumitru Diaconescu, participant la efortul primelor «I.A.R.»-uri agricole «Made in Romania», iarna anului 1945 — de care acum ne despart exact trei decenii — are forța obiectivă a faptelor definitiv încorporate în istorie. Și, continuă maistrul, curios mi se pare faptul că mai bine de jumătate din existența noastră a oamenilor mai în vîrstă, a suferit aceeasi consecință: s-a încorporat în altceva, a devenit obiectivă. Putem deci scrie sau vorbi despre aceste lucruri, dă a înțelege interlocutorul meu, «sine ira et studio», ca și cum pagina trăită atunci de noi ar ține de un letopiseț anonim din alt veac, si nu de niște zile sau clipe care ne-au implicat nemijlocit, cu toată viața și cu toată ființa noastră.

Da, iarna lui 1945 a însemnat, aici, la Brașov, istorie, Istorie cu majusculă. Da, forța — peste amintiri — a acelei ierni, petrecute cu exact trei decenii în urmă, este forța faptelor istorice care depășesc insul, atrăgînd în gravitația lor ceea ce ne-am obișnuit a numi, cam de atunci încoace, *masele*.

În România, continuă meșterul, întrecerea socialistă a început, cam peste tot, odată cu 1948, cu naționalizarea fabricilor și uzinelor, cu trecerea lor în mîinile adevăraților lor stăpîni. O excepție, celebră în epocă: întrecerea dintre nituitorii șantierelor navale din Galați și Drobeta-Turnu Severin, declanșată cu vreun an mai devreme. La Brașov însă totul a început cu mult înainte, a început, de fapt, exact acum treizeci de ani.

Așadar, iarna lui 1945... Cu cîteva luni mai înainte, această uzină, una din cele mai importante din România (vechiul «I.A.R.», cetatea avioanelor), fusese decimată de bombe. Nea Dumitru Diaconescu și tovarășii lui participaseră la lupta împotriva fascismului, iar după 23 August, în uzina agonizînd sub ruine, porniseră, din proprie inițiativă, în frunte cu comuniștii, bătălia pentru reconstrucția halelor. Sîntem deci în iarna lui 1945, cam pe vremea cînd, citînd opiniile unor «observatori calificați», agenția «Reuter» era de părere (nea Diaconescu păstrează și azi ziarul din epoca în care se transcria această părere) că «România se îndreaptă spre o completă ruină economică». Sîntem încă în plin război, într-o țară cu drumuri de fier distruse, cu cuptoare metalurgice înghețate, cu uriașe greutăți materiale. Ca să descleștezi grinzi de fier din moloz cu mîinile goale, ca să fabrici cu ciocanul, în vetre primitive, primele unelte de lucru, ca să mînuiești lopata și cazmaua sub viscol, împărțind la cîteva guri o singură bucată de pîine, nu era, desigur, o premisă de «salt». Cînd autorii sumbrelor pronosticuri cu privire la reconstrucția României au aflat, cam pe atunci, prin iarna lui '45, că muncitorii flămînzi și dezbrăcați de la Brașov intenționează să fabrice, în incinta de moloz, tractoare, primele tractoare concepute în România, reacția a fost un hohot de rîs.

Da, cam pe atunci, prin iarna lui '45, își amintește nea Diaconescu, s-a lansat, purtată de comuniști, în uzina agonizînd sub ruine, ideea pregătirii producției celor dintîi tractoare «Made in Romania». N-a trecut mult, a trecut chiar prea puțin de la acel hohot de rîs al altora, și, la sfîrșitul lui '46, ceea ce păruse imposibil și incredibil devenise de-acuma faptă: pe porțile uzinei reclădite din Brașov ieșiseră cele dintîi tractoare românești. Părea încă, pentru mulți, o glumă tristă, de prost-gust. Uzina din Brașov, «prematur naționalizată», își dovedise, în răstimp de sezoane, sub ecourile încă nestinse ale unui hohot de rîs, capacitatea tehnică, deși foștii directori și consilieri străini deveniseră șomeri. Probă a acestei capacități — primul tractor românesc! Era timpul ca gluma să fie luată în serios. Cei care refuzaseră, cu suveran dispreț, atîtea patente românești, atîtea proiecte de invenții, atîtea revoluționare descoperiri în știință și tehnică, purtînd semnătura românilor — cei ce le trimiseseră la coș sau le încuiaseră în arhive — se opreau, cu lentilele căzute pe nas, în fața acestui titlu alarmant, ivit fără veste pe prima pagină a ziarelor: primul tractor românesc, făcut de comuniști! Blajina mașină nu era un tanc —

Fotografii de ELENA GHERA ■

Alte embleme ale Brașovului — tractoarele — și alte spectaculoase cifre de perspectivă: o producție anuală de 60-65 mii de tractoare la sfîrșitul viitorului cincinal.

▼

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

O PROBLEMĂ DE O VEȘNICIE ȘI ÎN ACELAȘI TIMP DE ULTIMA ORĂ

ce-i fericirea ?

Inginerul Ilarie Isac e directorul Stațiunii de cercetări pomicole de la Voinești, județul Dîmbovița. Îl văd în toamna trecută cînd fusese sufletul unor frumoase festivități care marcau 25 de ani de existență a stațiunii. Le numise simplu și tulburător «sărbătorile mărului» și erau un fel de imn închinat acestor fructe binecuvîntate. Era o sărbătoare a stațiunii, a comunei Voinești, a Văii Dîmboviței de sus devenită pămînt roditor. Și-mi amintesc cuvintele unui specialist străin aflat acolo cu acel prilej. «Fericiți cei care mai pot găsi timp și mai au deschis sufletul unor asemenea sărbători ».

Puțin după acea sărbătoare am aflat că inginerul Isac fusese bolnav. Îl obosiseră probabil zbaterea lui, tot efortul și ambiția de a face ceva durabil acolo pe Valea Dîmboviței. Cînd l-am reîntîlnit mai tîrziu, mi-a vorbit despre acel semn de boală, dar îmi părea împăcat cu toate și mai ales împăcat cu sine. Nu o spunea. Se trăda. Mai puțin vioi decît îl știam, modest însă ca întotdeauna, părea mulțumit. Și era mulțumit. Fusese un an bun. Obținuse o recoltă care depășise toate așteptările. Reușise cu multa trudă să facă la cei 25 de ani ai stațiunii o sărbătoare pe măsura rezultatelor ei. Dorise și reușise să închine un imn mărului.

Inginerul Ilarie Isac e un om tînăr, în jurul a 40 de ani, dar e încă și mai tînăr în spirit. Să ai puterea și acele disponibilități ca într-o livadă să vezi mai mult decît niște pomi și mai mult decît niște fructe înseamnă, îndrăznesc să spun, să fii omul care sfințește locul. Pentru că e om, are uneori supărări, nemulțumiri, unii oameni meschini îi fac șicanări. Dar simte din cînd în cînd gesturile discrete de recunoaștere a meritelor lui de la oamenii cei mai valoroși ai stațiunii și atunci uită toate necazurile, cerul se înseninează și e din nou omul energic și inimos din cele mai multe zile.

— M-am străduit să asigur în stațiune un climat de muncă, de cercetare, să creez acea atmosferă fără de care nu poate exista creație. La Voinești s-au creat în ultimii ani soiuri noi de mere și pere și părintele acestora e doctorul Nicolae Moruju. Simt adesea recunoașterea acestui om admirabil și-atunci nu-mi mai trebuie nimic. Aceasta numesc eu fericire. În fond sîntem fiecare nițel orgolioși, dar ce-i rău în asta? Avem nevoie să ne verificăm și asta n-o putem face decît cu ajutorul celor din jur. Cînd am fost numit directorul stațiunii cred că am avut un alt moment de fericire. Dacă n-am primit cumva această funcție din greșeală înseamnă că atunci atinsesem un anume grad de competență. Marile satisfacții în profesie nu sînt posibile fără competență. Incompetența naște nefericiți.

TRAIAN PROSAN ■

Vîrsta medie a constructorilor brașoveni de tractoare e o vîrstă a împlinirilor: în jur de 30 de ani.

«I.A.R.-22» era realmente o modestă mașină agricolă! — iar capacitatea ei nu producea, pe atunci, explozii în tehnică. Dar această mașină forța o breșă, deschidea, din proiectul ei, dimensiunea unor posibilități la care prea puțini — chiar dintre noi! — se așteptaseră.

Poate că n-am fi întîrziat, împreună cu nea Diaconescu, asupra acestor pagini de început, dacă n-ar fi fost această cifră rotundă — 30 — marcînd, odată cu intrarea în fabricatie a celui dintîi tractor românesc, însăși vîrsta întrecerii, a marii întreceri socialiste care a consacrat, de atunci încoace, prestigiul, și strălucirea, și forța acestei citadele muncitorești a românilor. Uzina însăși, ca existență, celebrează în anul acesta o cifră rotundă: 50. O jumătate de secol de la întemeierea «I.A.R.»-ului. Cei ce au fost martori acelei epoci de noi începuturi, din iarna lui '45, spune nea Diaconescu, cei ce i-au dăruit acelui anotimp ce părea ostil o căldură umană, nu uită, și de aceea și-o amintesc cu atîta emoție în aceste clipe aniversare, capacitatea cosmică de transfigurare pe care astfel de evenimente o aduc în viața unui colectiv de oameni. Stăm, practic, și azi, mai zice nea Diaconescu, chiar dacă uzina este în întregime nouă, chiar dacă vîrsta medie a colectivului ei este de 32 de ani (peste 10 000 de muncitori de aici au sub 30 de ani!), chiar dacă s-au făurit pînă azi peste 300 000 de tractoare moderne, din ce în ce mai moderne, răspîndite în toată țara și încă în vreo 70 de țări, stăm deci, practic, și azi, în prelungirea acelui elan de atunci, pe care l-a potențat de la an la an marea întrecere.

Ce înseamnă această întrecere, azi, la 30 de ani de la iarna lui '45?

În biroul maistrului Dumitru Diaconescu (fiindcă vechiul muncitor strungar din iarna lui '45 este astăzi șeful unei importante secții, cea denumită «tractor greu», avînd deci un birou al lui) există, ca în toată uzina, așezate la locuri vizibile, mari panouri și grafice, elocvente pentru acest capitol. În 1975, spune unul din panouri, vor trebui fabricate 50 000 de tractoare, în 25 de tipuri și aproape 200 de variante. În 1975, spune graficul de alături, producția uzinei va fi cu 47,4 la sută mai mare decît cea din 1970. Ce înseamnă totuși aceste cifre, transpuse în viața vie, fierbinte, a uzinei, a secției, deci în marea întrecere a acestui an?

Anul 1975, îmi spune meșterul Diaconescu, a demarat, din punctul de vedere al planului, fără o strălucire deosebită. Au fost, și mai sînt încă, și greutăți obiective, care țin de furnizorii uzinei, dar și deficiențe de ordin subiectiv, ținînd de organizarea și de disciplina cotidiană a muncii, astfel că, într-un fel, anul acestei aniversări a început, se poate spune, sub semnul unei îndîrjite bătălii a muncii. Tonul cu care-mi vorbește meșterul e în contrast evident cu ideea de «îndîrjire». N-aș spune că e ton foarte vesel, dar ochii omului sînt totuși veseli, dacă pot numi veselie lucirea lor, febra lor, la care se adaugă febra mîinilor, un fel de tensiune a întregii făpturi. De fapt (nu e nevoie de prea multă perspicacitate ca să înțeleg acest lucru), vechiul comunist se simte, din nou, în plină luptă. Și îi place cînd se simte așa, cînd sînt greutăți de învins, cînd trebuie deci «îndîrjire» într-un fel ce evocă înflăcărata bătălie a începuturilor, acea bătălie în prelungirea căreia ne aflăm, după spusele lui, și azi.

Străbatem împreună marea secție a «tractorului greu». Trec printre mașini gigantice, multe din ele automate sau semiautomate, altele mînuite încă de oameni, trec printr-o hală în plină modernizare și, deopotrivă, în plină luptă. Îmi sînt prezentați «luptători de elită», cei care, primii, au «intrat în ritm», îndeplinindu-și și chiar depășindu-și planul și trăgînd astfel după ei întreaga secție. Fruntași, în această zi de sfîrșit de ianuarie, sînt tinerii reglori Ion Colceag și Dieter Wagner, conducătorii unei «linii de inele», mai e și maistrul Gheorghe Bartoș, care conduce «linia de pistoane și biele», mai sînt și cei din echipa reglorului (tot tînăr) Dumitru Bugnaru, cam vreo douăzeci de inși, toți în avans cu planul. Pe secție, cifra «avansurilor» cîștigă teren oră de oră. Ca să depășească handicapul «demarajului greu» de care-mi vorbea meșterul Diaconescu, oamenii muncesc nu după timpul stabilit de grafice, ci după cel al exigențelor întrecerii, deci al conștiinței, venind în uzină, deseori, chiar și duminicile. Vîrsta medie a oamenilor din secție e de 30 de ani. Deci ei se nășteau, de fapt, chiar în acele clipe de '45, cînd se declanșa bătălia tractorului, în timp ce el, meșterul Diaconescu, se năștea acum 50 de ani, o dată cu nașterea «I.A.R.»-ului. Coincidențele, chiar și simbolice, nu sînt, desigur, un lucru asupra căruia să merite să insiști, dar acum, în timp ce îl ascult pe meșterul Diaconescu sau schimb cuvinte grăbite cu acești tineri de 30 de ani, prinși în febra fierbinte a muncii, nu mă pot opri să le consemnez ca atare.

Și fiindcă vorbim de simboluri, iată încă unul. Chiar în aceste zile aici, la «tractorul greu», în marea secție a marii uzine, se pregătește încă un eveniment sărbătoresc. Începe montajul unui nou tip de tractor.

Motiv pentru care (element de «culoare» reportericească, dar și simbolic), doi maiștri, Marin Bucur și Constantin Grecu, pe care am vrut să-i cunosc, fiindcă figurau pe listele celor dintîi clasați în întrecerea anului, au refuzat, pur și simplu, să stea de vorbă cu mine. Nu au timp, atît au apucat să spună. Șeful de atelier, Marin Bucur, și ajutorul său, Constantin Grecu, sînt ocupați, acum, cu confecționarea ultimei piese a noului tip de tractor, un segment de fontă, pe care vor să-l dea în avans față de grafic.

Se naște, așadar, în aceste zile, un nou tractor românesc, un nou dar al oamenilor în marea întrecere, o nouă victorie într-un bogat palmares, o nouă deschidere spre viitor. Spre viitorul care înseamnă 50 000 de tractoare în '75 (de fapt, mă asigură meșterul Diaconescu, vor fi peste 50 000, totdeauna ne-am depășit angajamentele, indiferent de «demaraje»: anul trecut, de pildă, uzina a dat peste plan mai bine de 1 000 de tractoare). Spre viitorul care va însemna, în 1980, conform Directivelor Congresului al XI-lea al partidului, un raport anual de 60 000-65 000 de tractoare.

Meșterul Diaconescu a fost delegat la Congresul al XI-lea. «Și cum a fost, ce moment al Congresului v-a impresionat cel mai mult?» îl întreb, cu întrebarea pe care «Flacăra» o adresa, în zilele istoricului noiembrie '74, mai multor interlocutori din toată țara. «Nu uit nici acum ce-am simțit cînd tovarășul Ceaușescu a zis că drumul spre viitor e un drum de muncă și de luptă, nu de plimbare. Nu știu dacă am motive să fiu mîndru, dar eu, atunci, am fost mîndru că am fost primul, cred că primul din sală, care am aplaudat».

Oameni ca meșterul Diaconescu se simt bine numai în luptă.

Uzina, în prezent, este ea însăși, spuneam, în plină luptă, într-o luptă care ține de vreo trei decenii și care acum, în acest an jubiliar, n-are nimic festiv, ci doar eroic și bărbătesc. La biografia acestei citadele muncitorești, la prestigiul și strălucirea și forța ei, încă se mai lucrează, încă se mai aduc, zi de zi, file proaspete, note noi, puse — toate — sub semnul aceleiași inițiale de ton.

Întorcînd capul în urmă, meșterul Diaconescu și ceilalți veterani ai uzinei găsesc acest drum de decenii măsurat de pietre kilometrice care sînt marile și modernele hale, înzestrate cu o tehnică la zi, care sînt sute de mii de tractoare moderne, în marș glorios peste țară și peste meridiane, adică o altă uzină, o altă epocă, ce ne despart de acea iarnă din '45, de acel anotimp al elanurilor prime, prin corpul lor compact, masiv, încordat și sărbătoresc. Prin zidurile acestui înalt edificiu al unei alte epoci, adolescenții de atunci își caută chipul. Nu-l mai găsesc. Ei găsesc în schimb o vastă operă care se cheamă industrializarea socialistă, modernă, tînără, proaspătă. Și atunci cine sîntem noi, se întreabă meșterul Diaconescu, noi, cei de atunci, dacă în ce este nu ne mai regăsim?

Ceea ce înseamnă, spune tot el, că istoria este pînă la urmă o schimbare în sine, adică o încorporare a sinelui în altceva — în niște realități care rămîn înapoi. Și pe care cei ce au astăzi 30 de ani clădesc mai departe, stînd practic în prelungirea elanului de atunci, potențat de o nouă — și parcă mai vie ca niciodată — întrecere pentru mai mult, pentru mai bine.

Deci pentru viitor. **ILIE PURCARU ■**

FAPTELE ȘI VORBELE

propuneri constructive

M-am trezit la consultații, acum cîteva zile, cu un fost student al meu, astăzi profesor într-un sat din județul Buzău. Venise să-l sfătuiesc ce lucrare de cercetare folositoare ar putea întreprinde în timpul liber. Suspectînd puțin atîta ardoare științifică după șase-șapte ani de la luarea diplomei, i-am cerut să-mi mărturisească sincer care e mobilul practic al demersului său. Speră cumva să plece astfel de la țară? Urmărește o promovare în ierarhia didactică? Vrea să cîștige niște bani? Nici una însă din aceste ipoteze nu se confirmă. Omul era mulțumit și satul unde nimerise îi plăcea, se căsătorise și — ca într-o povestire idilică sămănătoristă — izbutise chiar să-și clădească o căsuță frumușică. Preda — mi-a explicat — franceza la clasele elementare, deși nu prea o stăpînea, căci specialitatea lui «principală» fusese româna. I-am spus că are o ocazie excelentă să-și sporească simțitor capitalul cunoștințelor, cea mai bună metodă pentru a învăța un lucru fiind încercarea de instruire a altora asupra lui, cum zice Platon, dacă țin bine minte. A rîs și m-a asigurat că tocmai teama să nu se descalifice îl aducea la mine. Înțelegea să predea franceza, dacă e nevoie, dar i se părea absurd ca din cauza aceasta să uite tot cea a studiat cinci ani de zile. Și n-ar fi însemnat curată risipă publică irosirea unei atari pregătiri dificile?

Știu că niște drăguți de planificatori au greșit pe ici, pe colo, prin părțile esențiale și au creat pocinogul acesta. Sînt la curent și cu prevederile luate spre a se evita repetarea unor astfel de situații deplorabile, în viitor. Dar nu putem oare drege puțin lucrurile încă de pe acum? Ce ar împiedica antrenarea celor mai pregătiți și dotați profesori de limbă și literatură română în cîmpul cercetării, după un plan larg național? Nu s-ar putea cumva transforma o societate filologică, destul de somnolentă, într-o instituție științifică serioasă, al cărei membru să devii nu doar plătind o cotizație, ci dovedindu-ți competența cu lucrări apreciate? Nu ar izbuti un asemenea organism să țină treze și să stimuleze aptitudinile spre cercetare ale atîtor dascăli studioși, aflați prin toate colturile țării, realizînd sesiuni periodice, la București, Iași sau Cluj-Napoca, cu comunicări și dezbateri, premiind și editînd contributiile cele mai valoroase, scotînd o publicație vie, serioasă și căutată? Și nu ar apărea astfel o agendă limpede a multor însușiri prețioase, adesea ignorate și lăsate să piară?

Se insistă pe drept cuvînt asupra integrării muncii de cercetare în producție. Dar cum s-ar realiza mai potrivit așa ceva în domeniul științelor filologice rămîne încă o problemă deschisă. Fără să vrea, fostul meu student mi-a sugerat, poate, o soluție, dacă universitățile ar prelua o vastă acțiune de conlucrare științifică organizată cu cei mai înzestrați profesori secundari, cum a schițat-o cîndva N. Iorga, la Vălenii de Munte. Ar mai trebui doar ca faptele să treacă și aici înaintea vorbelor.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

comunismul se construiește cu oameni

Iată un adevăr fundamental asupra căruia vă rog să-mi permiteți să vă atrag atenția și asupra căruia să vă rog să meditați, căci nu o dată acest adevăr pare prea de la sine înțeles ca să mai fie nevoie să stăruim cum s-ar cuveni, cînd vine vorba de el. Ba, de curînd, cineva se îndoia chiar de oportunitatea unei asemenea formulări, părînd a nu o înțelege și mai ales făcînd tot ce putea, acel cineva, ca să o evite.

«Da, tovarăși», își începea discursul, în tinerețile mele, un om care nu poate fi uitat atît de ușor, pentru că de el se leagă în amintirea mea intrarea în U.T.C. a unei generații întregi într-o epocă în care, deși 23 August fusese înfăptuit,a intra în U.T.C. continua să fie un act de curaj. «Da, tovarăși», zicea acel cineva de la balconul sediului U.T.C. al unui mărunt oraș de provincie, «comunismul se construiește cu oameni și iată în fond și măreția acestei construcții, căci ea face apel nu la roboți, nu la sclavi, nu la forta de muncă în sine, ci la conștiință».

Odată am să încerc să scriu despre acea epocă tulburătoare și despre acei oameni care ne fascinau vorbind de la balcoanele unor sedii comuniste într-o epocă în care fiecare cuvînt al lor continua să se plătească cu viața.

Comunismul este cea mai înaltă treaptă pe care ne-o putem imagina astăzi a societății umane, iar noi visăm la ea și luptăm pentru ea și cu fiecare succes al nostru năzuim spre ea și cu fiecare succes al nostru ne constituim în ziditori ai comunismului, dar noi nu ne gîndim să intrăm în comunism ca într-un rai, căci această societate va fi o societate umană și actul ei de noblețe va străluci prin strălucirea conștiințelor care au însemnat pietrele ei de temelie.

Cei care construiesc se construiesc ei înșiși pe sine, în procesul construcției și într-o solidaritate conștientă.

Acesta este un alfabet pe care se cade să-l învățăm mereu, construind și avînd mereu în față *imaginea perfectibilă a omului*.

Comunismul se construiește cu oameni și recent, la Motru, un oraș cu o istorie de numai un deceniu, un oraș construit de comuniști, am avut revelația a ceea ce înseamnă această lozincă. Cu o istorie, cum ziceam, de numai un deceniu, orașul se constituise ca un univers, avea bucuriile și durerile lui, oamenii lui se căsătoreau și făceau nunți bogate, regretau lipsa unei florării, se concurau cu forțele artistice ale reședinței de județ, cumpărau cu cincisprezece lei biletul la o șezătoare a televiziunii, directorul minei, care dusese la întemeierea orașului, ținea să se știe că nu are deloc complexul provinciei, primarul se bucura că a fost din nou propus pe listele electorale, responsabilul restaurantului nu putea să țină secret faptul că depinde de abatorul de la Mehedinți unde, firește, fiind din alt județ, nu era primul băgat în seamă, un maistru miner nu înțelegea de ce nu se construiesc garaje pentru mașinile personale, o speranță locală a cîntecului popular nu vrea să accepte să cînte după doctorița dentistă, deși știa ce rol joacă ea, dentista, în viața orașului, în sfîrșit acest univers era atît de uman, atît de autentic în sinceritatea trăirii lui și atît de conștient că întemeia o lume nouă și că era populat de constructori, încît n-am putut să nu-mi amintesc adevărul fundamental cu care mi-am început însemnările de azi.

Comunismul se construiește cu oameni — acest adevăr fundamental exclude demagogia, ipocrizia filistină, devotamentul de circumstanță, lașitatea celor care se ascund după falsa vigilență, acest adevăr presupune curajul de a privi omul în față, curajul de a privi viitorul în față, curajul de a iubi oamenii și de a-i crede perfectibili, acest adevăr presupune curajul opțiunii, cu acest adevăr construim comunismul.

DINU SĂRARU ■

CERCETĂTORI ROMÂNI ELABOREAZĂ MODELE CIBERNETICE ALE IMUNITĂȚII. VOM AJUNGE SĂ DIRIJĂM CELULA ȘI DECI VIAȚA?

Este un titlu de mîndrie pentru țara noastră că într-un timp extrem de scurt, în pas cu dezvoltarea mondială a cercetării științifice și chiar devansînd-o în unele sectoare, specialiștii români au reușit să obțină rezultate cu ecou internațional într-unul din domeniile-cheie ale științei acestui agitat sfîrșit de veac. Ne referim la ceea ce am putea numi bioingineria activității nervoase superioare, la biocibernetică. Implicațiile sînt tulburătoare, deoarece nu privesc un viitor depărtat și oarecum nebulos, ci, de pe acum, se anunță fertile în aplicații practice.

În fond, ce își propune neurocibernetica? Să descifreze enigmele creierului uman pornind de la modele cunoscute din studiul sistemelor automate de prelucrare a datelor. Și dacă, într-o primă etapă, accentul s-a pus pe evidențierea *structurilor* sistemului nervos, în noua etapă școala românească a elaborat adevărate modele neurocibernetice referitoare nu numai la structuri, ci și la înseși *programele de lucru ale creierului.* Și apoi, un nou salt în necunoscut: de la cibernetica sistemului nervos la cibernetica celulei: «Unele studii (B. Zeigler) sînt promițătoare — subliniază profesorul Edmond Nicolau. Vom ajunge să dirijăm celula și deci viața? Se cunosc de pe acum interpretări cibernetice ale celulei vii, datorate lui Bălăceanu, Bîrlea, Dona, Nicolau...»

În acest context ne-am adresat doctorului Constantin Bălăceanu, unul dintre promotorii biociberneticii pe plan mondial. Ce e nou?

PENDULA NEVĂZUTĂ

— Tovarășe doctor Bălăceanu, care sînt perspectivele pe care abordarea cibernetică le deschide pentru cunoașterea omului, și, în special, a activității cerebrale? Se poate vorbi de un salt?

— Da, deoarece pe această cale putem diseca mecanismele cele mai subtile ale substanței vii și putem ajunge la un nivel mai înalt de înțelegere a fenomenelor vieții. Învățăm să le privim într-o lumină nouă, făcînd apel la o teorie provenită inițial din sfera telecomunicațiilor: teoria informației, care s-a dovedit uimitor de rodnică în aplicații.

O problemă fundamentală — poate cea mai importantă — a biologiei și medicinei contemporane constă în elucidarea mecanismului de transmitere a însușirilor ereditare. Or, s-a dovedit că sistemul genetic se bazează, în primul rînd, pe o colecție de instrucțiuni înscrise în acizii nucleici, ADN și ARN, din fiecare celulă. Ele sînt scrise într-o limbă universală, valabilă pentru toate organismele vii de pe glob și definită pe un alfabet de patru litere. Considerații teoretice și date experimentale au permis să se precizeze o parte din dicționarul folosit și unele semne de punctuație. De asemenea, s-au evidențiat aranjamentele necesare pentru siguranța transmiterii instructajului genetic (numărul mare de copii ale unei instrucțiuni pe un acid nucleic). Firește, cuvintele «limbă», «alfabet», «literă», «semn de punctuație» desemnează, de fapt, diferiți constituenți organici, dar fenomenele în sine sînt descrise în mod adecvat în termenii teoriei informației.

Cu toate precauțiile luate de natură, instructajul genetic e supus unor perturbații care le alterează, generînd modificări (mutații). Acestea din urmă explică apariția fenomenelor patologice și, totodată, reprezintă izvorul unor modificări care stau la baza evoluției speciilor.

Așadar, înțelegem azi mult mai profund decît în trecut fenomenele eredității tocmai datorită folosirii conceptelor cibernetice.

Avantajele acestui mod de abordare nu se mărginesc la genetică. Să luăm, de pildă, diferențierea celulară. Fiecare celulă din corpul nostru conține instructaje comune, dar numai o parte din ele sînt realizate în celula adultă. De ce? Fiindcă unele din ele sînt blocate și, drept urmare, celula se dezvoltă într-o singură direcție, bine determinată, devenind, bunăoară, o celulă a ficatului sau a creierului. Diferențierea nu se efectuează concomitent de toate celulele organismului, ci într-o anumită succesiune, cîteodată după ani de zile de la naștere (gîndiți-vă la glandele sexuale). Conchidem că în corpul uman, ca și în oricare alt organism viu, există așa-numite ceasuri biologice. Poate niște oscilatori? Iată deci, dintr-o dată, o posibilitate nebănuită: dacă există asemenea ceasuri — firește, termenul e folosit în mod convențional: în corpul nostru nu se ascunde nici un fel de ceas cu cuc! — atunci ele pot fi, cel puțin teoretic, încetinite. Dar aceasta înseamnă, pur și simplu, *amînarea îmbătrînirii!*

Se naște întrebarea: cum ar putea arăta un asemenea ceas interior? Unii presupun că el este reprezentat prin diviziunea celulară: orice celulă se poate divide cam de 50 de ori, așadar organismul «numără» pînă la 50! Există și alte teorii, dar esențialul rămîne însuși conceptul de ceas biologic, care oferă un cîmp larg de investigații și de aplicații potențiale.

MARILE CONSECINȚE ALE MICILOR GREȘELI DE TIPAR

— Ce alte exemple din acest pasionant domeniu de cercetare, situat la granița dintre cibernetică și medicină, ne-ați putea prezenta?

— Noi putem introduce în celulă virusuri. Acestea sînt, în fond, simple variante de ADN, deci fragmente de instrucțiuni genetice. Arhicunoscuta infecție virală o înțelegem astăzi în felul următor: virusurile sînt «paraziți» care — folosind limbajul radio — bruiază instrucțiunile înscrise inițial în celulă și o obligă să producă proteina care le este lor necesară. Cîteodată, acest instructaj parazitar nu înlocuiește, pur și simplu, pe cel original al celulei, ci se combină cu el, ca și cum peste o hîrtie s-ar așterne o alta și amîndouă ar continua să existe, una lipită de alta. Mai tîrziu, dacă apar anumite condiții specifice, se vor realiza tocmai instrucțiunile virale: este cazul așa-numitelor virusuri lente, de pildă în encefalita spongioasă sau în boala Kuru, frecventă în Indonezia. Or, înainte de a fi înțeles mecanismul pe baza căruia acționează virusul, medicul se vedea redus, în cele mai multe cazuri, la neputință. Se cunoaște enorma dificultate de a nimici un virus fără a afecta, în aceeași măsură, și organismul. Acum s-a deschis o cale de atac cu totul nouă: nu distrugem virusul, ci *blocăm informația* pe care el o poartă, determinînd ștergerea unei «litere», astfel încît mesajul nefast să devină de neînțeles și să nu mai poată fi pus în aplicare. Iată, din nou recurgem la limbajul teoriei informației!

Atingem, astfel, și problema luptei împotriva cancerului. Această boală se declară la om fie prin «emanciparea» celulelor bolnave de instructajul comun restului organismului, ca urmare a unor accidente intervenite în înseși celulele respective, fie, poate, prin pătrunderea în celulă a unor virusuri lente, de tipul celor despre care am amintit mai sus, și care, în anumite condiții, impun celulei să nu mai asculte de factorii regulatori ai organismului. Cu alte cuvinte, totul, sau aproape totul, s-ar reduce — din nou! — la transmiterea de mesaje codate, unele favorabile, altele nefavorabile organismului. Deci revenim la probleme legate de transmiterea de informație.

Cu aceasta ne apropiem de miezul biociberneticii, care-și propune să analizeze, prin metodele ei specifice, cele trei mari sisteme informaționale biologice cunoscute — endocrin, imunologic, nervos — la care trebuie adăugat sistemul genetic. În aceste domenii, oamenii de știință români au obținut rezultate semnificative.

DECÎT NEUROCIBERNETICĂ MAI BINE SPIRITISM ?!

— Vă referiți, probabil, la Marele Premiu al Institutului de înalte sinteze din Nisa, acordat lucrării dumneavoastră, scrisă în colaborare cu Edmond Nicolau, «Les fondements cybernétiques de l'activité nerveuse», editată de «Collège des Médecins des Hôpitaux de Paris»?

— Nu. Mă refer la rezultate mai recente. La Congresul internațional de cibernetică de la Namur, eu, împreună cu doctor Gabriela Dona, am prezentat o schemă cibernetică a sistemului imunologic. După știința noastră cel puțin, este prima încercare pe plan mondial de analiză cibernetică globală a acestui mare sistem informațional biologic.

Se știe că imunitatea poate fi de două feluri: humorală — în care caz răspunsul organismului la agresiunea din afară constă în secretarea anumitor substanțe — și celulară, asigurată prin mobilizarea de celule albe deosebit de active. În descrierea acestor mecanisme complexe am folosit concepte pur cibernetice: intrare, ieșire, stare, funcțiii matematice, scheme-bloc etc. Credem că o asemenea abordare duce la o înțelegere mai profundă a sistemului imunologic, cu aplicații posibile în gerontologie și în tehnica grefelor de organe, pusă actualmente sub semnul întrebării din cauza rejecției implantului prin reacția imunitară a organismului.

Un alt capitol al biociberneticii în care școala românească își spune cuvîntul cu autoritate este neurocibernetica. Mi-aduc aminte, cu ani în urmă, un academician, nu lipsit de merite, dar prizonier al unor prejudecăți, îmi spunea pe un ton superior: «Decît să te apuci de neurocibernetică, mai bine să faci spiritism!» Această atitudine negativă a apus, noua disciplină manifestîndu-și din plin fertilitatea. Împreună cu Edmond Nicolau am pornit la descifrarea mecanismelor nervoase prin mijloacele ciberneticii. Am mers de la simplu la complex, începînd cu unitatea elementară, neuronul, și am dovedit, pentru prima dată în lume, că acesta nu are doar două stări — inhibat și excitat — ci o pluralitate de stări, asemănîndu-se cu un calculator electronic. Dintr-o dată s-a schimbat optica: cele 14 miliarde de celule nervoase din corpul uman nu reprezintă, așadar, 14 miliarde de relee simple, ci 14 miliarde de calculatoare! Apoi am elaborat modele de rețele neuronale, arătînd cum conlucrează neuronii, am identificat tipuri de rețele cu funcții precise: recunoașterea formelor, detectarea unor surse sonore în spațiu etc. Justețea schemelor teoretice, cibernetice, a fost apoi verificată în laborator.

ȘI DACĂ VOR VENI ROBOȚII

— Inutil de subliniat perspectivele deschise de asemenea studii — continuă doctorul Bălăceanu. De pildă, descifrarea modalităților de recunoaștere a formelor — domeniu în care se fac cercetări intense în lumea întreagă — a deschis drumul *mașinilor de citit.* Problema este de o complexitate extremă. Recunoaștem litera *a.* Dar litera poate fi scrisă de mînă sau de tipar, poate fi mare sau mică, neagră sau roșie etc., etc. Cum poate un automat recunoaște *același* semn în infinitele lui ipostaze? Odată rezolvată problema, s-ar deschide noi posibilități de automatizare a proceselor de producție, a liniilor tehnologice: *roboții ar putea recunoaște, deci manipula, piese!* Nu e nimic științifico-fantastic în această perspectivă, tocmai datorită ciberneticii!

Și, în fine, să mai spun cîteva cuvinte despre psihocibernetică, în care, de asemenea, există contribuții românești valoroase, care au redus prăpastia existentă între înțelegerea activităților pur biologice și cele psihice, trecîndu-se la analiza sistematică și operațională a psihicului uman. Am elaborat scheme cibernetice ale diferitelor motivații — foame, sete etc. — și chiar ale unor comportamente complexe, utilizînd teoria deciziei și teoria jocurilor. Aparatul teoretic al ciberneticii economice — funcții de utilitate, de risc etc. — poate fi utilizat cu succes, firește cu adaptările de rigoare, în descrierea proceselor psihice. Cauzele unor dereglări nevrotice pot fi, pentru prima dată, elucidate printr-o neașteptată analogie cu tehnica electronică: de pildă, o anumită afecțiune nervoasă caracterizată prin tremurături incontrolabile s-ar asemui cu un sistem intrat în oscilație! Un fel de măgar al lui Buridan electronic... — conchide interlocutorul nostru.

Nu am dori ca din discuția noastră cu doctorul Constantin Bălăceanu să se înțeleagă că astfel de modele și de interpretări cibernetice ar șterge granița dintre fizic și psihic, estompînd caracteristicile activității nervoase superioare. Nu revenim la Descartes — fie el și adaptat la secolul XX! — nu explicăm visurile, idealurile, simțămintele noastre prin circuite bioelectronice. Ceea ce realizează însă specialiștii români este ca pe această cale să pătrundă tot mai adînc în esența proceselor psihice și ale vieții înseși.

LIONEL NIȚESCU ■

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

planificarea erorii

Articolul 22. ...*În orice împrejurare, în colectivele de muncă în care lucrează, comuniștii trebuie să promoveze un climat de dezbatere exigentă a lipsurilor, să stimuleze și să creeze condiții pentru formarea și afirmarea unui puternic spirit critic al maselor de oameni ai muncii.*

Nu e o noutate: există oameni care muncesc și există, pe lîngă ei, oameni care numai se fac c-o fac. Ultimii mimează doar gestul muncii acoperind sau încercînd să acopere, cu exces exterior de gesticulație, vidul de fapte. Ei știu însă că, mai devreme sau mai tîrziu, își vor da în petic, drept pentru care au pus în circulație un fel de formulă-scuză, un dicton aberant, ce poate fi deseori auzit împotriva oricărei logici: «Cine muncește — greșește».

Așadar, eroarea ca fatalitate, ca atribut inseparabil al muncii! Așadar, incompetența, stiindu-și neputinta de a evita eroarea, o «planifică». Dictonul amintit e invocat adesea cu forță de lege, așa cum vechii noștri dascăli de limbi clasice citau, în sprijinul cutărui sau cutărui principiu, aforisme sau fraze celebre din autori latini. Sigur că omul care muncește mai poate, la urma urmei, să și greșească (errare humanum!, fie că muncești, fie că nu); dictonul, cu alte cuvinte, ni se pare că nu poate scuza decît, cel mult, o eroare, una singură, o greșeală întîmplătoare, fără sorți de a se repeta. O eroare repetată înseamnă altceva. Simplu spus: incompetență. Și este bine să ne întrebăm, la acest punct al discuției, la cîte erori repetate are dreptul un individ?

Mișcarea incompetenței e vizibilă și prin fuga de răspundere. Cei ce știu că nu pot, din cauza nepriceperii lor în ale muncii, să evite eroarea, își asociază pe un al doilea și pe un al treilea. Cînd greșesc mai mulți, socotesc ei, nu prea mai știi pe cine să pedepsești. Un vechi tehnician de la «Electroputere»-Craiova, Petre Săftoiu, autor a cîtorva zeci de inovații, îmi povestea despre un «specialist» care, sub pretextul «muncii în colectiv», își asociase, în vederea unei «lucrări științifice», un subaltern. Întîmplător, cel ce fusese invitat să-l secondeze era un ins avizat, drept care, mirosind nepriceperea celuilalt, și-a permis un test semnificativ: i-a oferit drept bune niște «descoperiri științifice» rizibile. Celălalt s-a entuziasmat de ele, le-a comunicat... iar cînd farsa a ieșit la iveală, s-a apărat cu dictonul citat. Cei ce salutaseră «comunicările» s-au apărat și ei la fel. În asemenea circumstanțe, e de părere Petre Săftoiu, normal este ca răspunderea să se împartă, ca sancțiunile, dacă sînt, să-i cuprindă deopotrivă și pe cei care, cu voie sau nu, au devenit solidari în eroare. După cum, ca să privim și cealaltă latură a problemei, atunci cînd săvîrșești o eroare trebuie să ai loialitatea de a răspunde singur pentru ea, fără să te ascunzi în umbra altora, fără să cauți cu tot dinadinsul «asociați». Concepînd diverse inovații și perfecționări ale proceselor de producție, Petre Săftoiu a apelat, de pildă, nu o dată, la ideile, sfaturile și sprijinul unor tehnicieni sau muncitori cu experiență, dar a înțeles totdeauna ca, în caz de eventuale eșecuri (și a avut, ne mărturisește, și eșecuri), să-și asume singur răspunderea lor, a eforturilor și a banilor irosiți.

«Cine muncește — greșește». Dacă planificăm eroarea, să planificăm măcar și plata ei.

ILIE PURCARU ■

Sculptorul Ion Jalea s-a născut la 19 mai 1887, în comuna Casimcea, fostul județ Tulcea. A primit întîile lecții de inițiere artistică de la pictorul Dimitrie Hîrlescu, ca elev al acestuia la gimnaziul din Constanța. Studiază la Școala de arte și meserii (profesor de sculptură, Ștefan Ionescu-Valbudea, maistru de atelier, Anibal Spoldi) și la Școala de Belle-Arte din București (profesor de sculptură, Dimitrie Paciurea) pe care o absolvă în 1911. Expune la «Tinerimea artistică» și «Expoziția artiștilor în viață». În mai 1915 are loc prima expoziție personală. Între 1915 și 1922 îl găsim la Paris unde studiază la Academia «Julien». Frecventează atelierele lui Rodin și Bourdelle. Este prezent în mari confruntări expoziționale internaționale sau în expoziții organizate peste graniță la Paris în anii 1925, 1927, 1931, 1961, 1972, la Barcelona 1928, la Bruxelles, Haga 1930, la New York 1939, 1974 la Moscova, Leningrad în 1957, 1958, 1959, 1960, 1967, 1968, la Veneția în 1958, la Varșovia, Praga și Atena 1960, la Berlin 1966, 1973, la Pekin, Tokyo 1966, Amsterdam 1967 și Londra 1970. I se decernează Marele Premiu pentru sculptură la expozițiile internaționale de la Barcelona 1928 și Paris 1937. Este membru titular al Academiei R.S.R. și artist al poporului.

Dintre cele peste o mie de lucrări ale artistului menționăm: Remușcare **(1912)**, Sfarmă piatră, Căderea îngerilor, Lucifer, Hercule doborînd centaurul, Centaureasă, Monumentul soldaților francezi căzuți în România **(Grădina Cișmigiu)**, Monumentul ceferiștilor căzuți în primul război mondial **lucrat în colaborare cu Cornel Medrea (Gara de Nord)**, Monumentul soldaților români foști prizonieri la germani **în regiunea Saar (Dieuse-Franța)**, Monumentul ostașilor români căzuți în primul război mondial în Austria **(Viena)**, Arcaș odihnind **(1927)**, Pantelimon, Cap de cioban, Tatăl meu, Autoportret, Victorie, Eminescu **(Constanța), busturile lui** Pușkin, Cervantes, Ceaikovski **(Parcul Herăstrău)**, George Enescu **(Opera Română)**, Țărancă cu dovleci, Muncă patriotică, Întemeierea Țării Românești **etc.**

ION JALEA:

ÎMI PARE RĂU CĂ SÎNT BĂTRÎN, CĂ VIAȚA MEA SE ISPRĂVEȘTE. ACUM ERA DE ÎNCEPUT

L-am găsit în atelierul său de lucru. O siluetă fragilă, care te duce cu gîndul la sculpturile lui Giacometti. Ființa diafană a artistului, în contrast cu ușurința și siguranța gesturilor, pare să-i dezică vîrsta venerabilă. 88 de ani. Privindu-l lucrînd la statuia lui Decebal, îți dai seama că pentru Ion Jalea toate lucrurile din lume nu prețuiesc cît frămîntarea aprinsă a lutului. Mîna se desfată în conturarea formei, insinuantă și leneșă ca o îmbrățișare. O mînă cu degete nu prea puternice, dar deosebit de sensibile. Comuniunea confuză și nemărginită a celui care cu inima și spiritul modelează materia e un spectacol fascinant.

«Cu nimic nu poate fi asemuită opera de artă ieșită direct din mîinile unui artist purtînd însemnele și urmele degetelor lui ca pe o semnătură ce nu poate fi de nimeni inventată».

Plimbîndu-te prin amintiri cu Ion Jalea, cuvintele par obosite. Din acel timp din vremuri trecute nu a rămas decît o vagă aducere aminte în care pămîntul Dobrogei, chipul tatălui, luptele de la Mărășești, viața boemă și artistică a Parisului, umbrele unor figuri ilustre, ca maeștrii săi Paciurea, Rodin, Bourdelle sau prietenii Enescu, Medrea, Titulescu, Coandă, Vlaicu se amestecă într-un tot. S-a născut într-un sat din Dobrogea, într-o familie de țărani săraci, păstori la origine. Multă vreme n-a știut de sculptură sau pictură. În copilărie și chiar mai tîrziu, în adolescență, muncea la cîmp ca să poată merge la școală. La gimnaziul din Constanța, în preajma dascălului său, pictorul Dimitrie Hîrlescu, a descoperit fericirea unui destin de artă.

«Hîrlescu aprindea la Constanța o flacără de artă care avea să devină cîteva decenii mai tîrziu un mare foc arzător. De la el artiștii descopereau Dobrogea și se știe prea bine ce a însemnat acest străvechi ținut al soarelui pentru generația de artiști dintre cele două războaie mondiale. După veacuri multe, în care vînturile și praful istoriei au acoperit orice amintire de artă pe aceste meleaguri, efortul arheologilor a repus în drepturi spiritualitatea clasică. Pe aceste temelii puternice artiștii generației mele aveau să marcheze un important capitol al artei moderne românești încă prea puțin studiat de specialiști, cel al coloniilor artistice care au activat în ținutul de la mare».

Și astăzi, după lungi săptămîni petrecute în atelier își regăsește echilibrul și vigoarea pe locurile natale. Îi place să participe la muncile cîmpului și socotește că virtutea sa cea mai mare nu este aceea de a fi sculptor, ci de a fi rămas un țăran. Dealtfel, ciclul vital, anotimpurile existenței de zi cu zi și le orientează după calendarul muncilor agricole. Ritmul său de viață și de lucru este foarte asemănător cu cel al țăranului, un ritm detașat de trepidația vieții citadine. Se scoală odată cu soarele și lucrează pînă se întunecă. Seara sau noaptea cu lumina ei artificială nu este interesantă pentru el ca sculptor, plăsmuitor de forme. Dobrogea, cu cîmpiile ei saturate de soare, cu vestigiile ei antice, l-a inspirat întotdeauna. Cu încărcătura afectivă formată pe aceste meleaguri a pătruns Ion Jalea în lumea artistică a Parisului. Va fi ales societar al saloanelor de toamnă în 1922 iar la expoziția internațională din 1937 i se acordă Marele Premiu pentru sculptură. Aici urmează Academia de arte frumoase «Julien», dar îi respinge repede pe academiști. Este atras de cele două mari personalități ale vremii, Rodin și Bourdelle, ale căror ateliere le frecventează. De la cei doi maeștri francezi își însușește însă mai mult atitudinea de artă a acelui timp, îmbinînd în sinteza operelor sale virtuțile modelajului rodinian cu construcția viguroasă, arhitecturală, a sculpturii lui Bourdelle. Are conștiința tot mai acut că artistul își află originalitatea și universalitatea atunci cînd își ia subiectele din cultura și spiritualitatea țării în care s-a născut. Ei trebuie să-i facă portretul, poporului și eroilor săi care au luptat, pentru a o păstra, au trudit pentru a o face mai bogată, pentru a o orîndui mai bine. Un crez artistic care l-a legat printr-o prietenie trainică și lungă de George Enescu. O credință pe care a căutat s-o exprime nu numai în artă, dar care l-a urmărit și în viață. Cînd a aflat că România a intrat în război, deși avea un atelier, urma cursurile unei academii, iar situația internațională făcea aproape imposibilă întoarcerea sa acasă, străbate aproape jumătate din Europa pentru a fi la datoria lui de român pe cîmpul de luptă. La Mărășești este grav rănit. Un raport militar din 17 august 1917 consemna laconic: «Locotenentul în rezervă Ion Jalea este greu salvat după ce-și pierde brațul stîng». Un fapt care ar fi putut marca existența unui om, cu atît mai mult destinul unui artist sculptor.

«Acela care simte că menirea sa pe lume este să facă artă este în stare să scoată apă din piatră seacă. Pleacă pe acest drum și nimeni nu-l poate opri. Greutățile, descurajările... n-au importanță. Suferința care nu omoară, întărește. El are credința că va reuși, simte lucrul acesta, dacă nu simte înseamnă că nu-i artist».

Ion Jalea a fost de la început și a rămas pînă astăzi un artist solar, refuzînd întotdeauna întunericul, creatorul unei arte calme. Lumea dorințelor confuze, a febrelor latente a căutat s-o țină ferecată. O umanitate rațională domină forma sculpturilor sale, toate închinate omului.

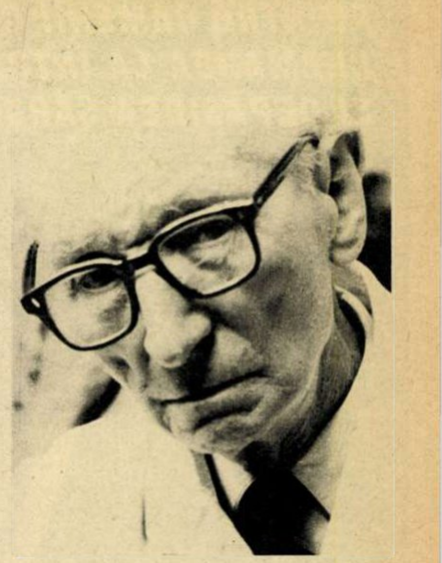

«Totul trebuie să fie pătruns de rațiune. Și arta mea arată acest lucru. Nu-mi plac oamenii care se lasă conduși numai de sentimente. Așa este filozofia mea, poate nițel cam severă. Nu fac artă abstractă, asta nu înseamnă că sînt împotriva ei. Sculptura mea este o artă de tradiție cunoscută de 30-40 de mii de ani, care niciodată în esența ei nu s-a schimbat și care probabil nici de acum încolo nu se va schimba. O artă a umanului. Este cea mai veche artă care există și pe care o găsim și în cavernele din Spania, în nordul Africii în care artiștii au fost preocupați de chipul omului. Caut monumentalul printr-o tehnică fermă, tare, esențială, claritate indubitabilă».

De la «Remușcare», «Centaurii», «Lucifer» la «Arcaș odihnind», de la «Tatăl meu», «Victorie», «Eminescu», «Muncă patriotică», la «Întemeierea Țării Românești» sau «Întemeierea Moldovei», totul este rezultatul dorinței de lumină și lumina a sporit la Ion Jalea pe măsura trecerii timpului. Această structură a artistului va căpăta noi valențe, noi disponibilități creatoare după eliberarea țării. Ca artist este cucerit de timpul prezent pe care-l trăiește, de entuziasmul pentru viitor care ne caracterizează epoca, de interesul și sacra ei iubire pentru om, pentru trecut, pentru pămîntul românesc.

În ultimul timp îl preocupă în mod deosebit sculptura monumentală cu subiect istoric.

«Întotdeauna mi-am dorit o artă expresie reală și completă a omului, a vieții și pămîntului românesc. Socialismul m-a ajutat să-mi formez pe deplin conștiința artistică în acest sens. Altădată, în Centaurii în ciclul închinat lui Lucifer, căutam să redau sensul revoluționar al omenirii prin imaginea răzvrătitului. Cred că nu aveam însă noțiunea prea exactă a sensului umanității și omului în sine. Timpurile noi, dîndu-mi posibilitatea să înțeleg ce înseamnă colectivitatea, omenirea în înțelesul ei democrat, mi-au adus mai mult discernămînt și poate am devenit mai clar în intențiile mele.

Cred mult în generația tînără, a sculpturii noastre, atît de talentată, atît de energică, al cărei destin de artă mă preocupă în cel mai înalt grad. Dezvoltarea noastră ca oameni și artiști în această țară nouă oferă perspective de împlinire foarte mari. Îmi pare rău că sînt bătrîn, că viața mea se isprăvește. Acum era de început».

LUDMILA PATLANJOGLU ■

Fotografie de MIHAI OROVEANU ■

EXTEMPORAL

cum ne văd copiii?

Ce nu le place copiilor la noi, oamenii mari!

«Știu că oamenii mari și în special rudele ne vor numai binele; totuși ar putea să fie mai indulgenți cu noi și să nu ne spună un lucru de mai multe ori, fiindcă așa devin pisălogi. Nu-mi place la oamenii mari că ei îți spun să nu faci un anumit lucru, pentru că nu-i frumos, dar ei îl fac. Or fi ei oameni mari și au dreptul la orice, dar să nu facă asta chiar dacă sînt grozavi. Să fie modești, așa cum ne învață pe noi să fim». **(Ruxandra Lalescu,** 13 ani, clasa a 6-a, școala 124)

«Oamenii mari, după părerea mea, sînt în unele situații neînțelegători cu frumoasa noastră viață. Mulți părinți au trăit greu și acum nu prea înțeleg cum copiii se pot juca fără grija zilei de mîine. Apoi, părinții sînt prea serioși. Chiar dacă vin obosiți de la lucru, trebuie să înțeleagă că nouă, copiilor, ne plac vorba, veselia, joaca. Uneori părinții se poartă cu noi într-un fel care arată că n-au încredere în noi». **(Mihai Pavloff,** 14 ani, clasa a 8-a, școala 124).

«Uneori sînt arțăgoși, vor oricum să-și impună voința. De multe ori cînd eu sau alt copil avem dreptate, oamenii mari ne contrazic sau susțin că noi sîntem mici și că nu trebuie să ne dăm cu părerea. În relațiile dintre ei, unii oameni mari sînt foarte îngîmfați și doresc să pară impunători. Nu-mi place felul în care ei vorbesc despre cineva sau critică o altă persoană, fără ca ea să audă. Aș dori ca oamenii mari să nu mai vrea cu dinadinsul să ne pară superiori, pentru că și noi, cu toate că sîntem mici, avem puțină știință». **(Andreea Milea,** 13 ani, clasa a 7-a, școala 124)

«Oamenii mari nu prea înțeleg că noi facem parte dintr-o generație nouă, crescută în alte condiții decît cele în care au crescut dînșii și că avem un alt fel de a privi lucrurile. Părinții ne tratează de obicei, chiar dacă am trecut de vremea cînd ne jucam cu păpușile, ca pe niște copilași, gîndesc ei pentru noi, învățîndu-ne ce să facem în relațiile noastre cu alți copii, sau îndemnîndu-ne mereu să mîncăm, fără să-și dea seama că sîntem destul de mari ca să știm cît trebuie să mîncăm sau ce să vorbim». **(Ana Maria Jobi,** 10 ani, clasa a 5-a, școala 124)

«Au foarte multe secrete între ei, pe care nu le spun niciodată copiilor. Chiar dacă vorbesc cu noi, nu ne explică pe înțelesul nostru. Uneori nu se comportă cum trebuie și cred că noi nu-i judecăm în minte, și că nu putem să le dăm sentințe defăimătoare pentru ei. Adesea nu sînt sinceri cu noi, ceea ce-mi displace». **(Anca Costescu,** 11 ani, clasa a 6-a, școala 124)

ROMULUS BALABAN ■

N.A. *Poate nu toate opiniile sînt fundamentate suficient; oricît de copii ar fi, oricît de copilăroși în ceea ce gîndesc, ceva tot trebuie să luăm aminte. Să reținem măcar că ei ne văd! Copiii de astăzi au altă înțelegere, altă capacitate decît am avut noi, la vîrsta lor. În viitor, îi vom ruga pe părinți să-și spună opinia.*

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

POLUAREA OMULUI

minima rezistență

Am avut ocazia, într-o recentă deplasare, să-l cunosc pe un foarte harnic președinte de C.A.P. dintr-o comună așezată aproape de Dunăre. În urmă cu doi ani, în revista noastră, publicistul Niculae Stoian, în cadrul rubricii «Ce profețim, ce profesăm», îi elogia președintelui calitățile și mai susținea că unul din principiile sale de viață este acela ca niciodată să nu se facă mai deștept decît este.

Președintele de care scriu are decupat în portofel articolul cu pricina, merită din plin toate elogiile noastre, nu și-a schimbat principiile, dar ca orice om conștient din această țară obișnuiește ca din cînd în cînd să mai reflecte la ele. «Adevărat că un om nu trebuie să pară mai deștept decît se află, dar este de datoria sa ca în timpurile pe care le trăim să se deprindă să fie tot mai deștept și tot ceea ce știe să aplice în viață. Cu alte cuvinte, cred că nu este cazul să te lauzi pe toate drumurile că eu sînt deștept atîta și-atîta la sută și în rest nu mă mai interesează nimic. Lucrez de ani de zile în agricultură, deci cu același pămînt și aproximativ cu aceiași oameni, dar zi de zi am ocazia să învăț lucruri noi și să observ lucruri care pînă atunci îmi scăpaseră. Consider deci că situarea la limita minimei rezistențe este un lucru cît se poate de dăunător și puteți să-i acordați puțin spațiu în cadrul rubricii dumneavoastră. Ce poate fi mai dăunător decît un președinte de C.A.P. a cărui încredere în natură este nelimitată și asta în condițiile în care, după cum bine se știe, n-am reușit încă s-o subordonăm pe deplin».

Așa înțelese lucrurile, cu un asemenea crez despre viață, nu este de mirare că unitatea pe care o conduce a primit mai toate distincțiile posibile în această țară, iar oamenii din subordinea sa nici nu-și concep viața decît în cadrul colectivității numite C.A.P.

EUGEN SECELEANU ■

PRINTRE OAMENII CARE AU LANSAT CHEMAREA LA ÎNTRECERE PENTRU ÎNDEPLINIREA ȘI DEPĂȘIREA SARCINILOR DE PLAN PE ANUL 1975

PLOUĂ, NINGE, E CEAȚĂ SAU GER, ÎN VALEA TROTUȘULUI RĂSUNĂ CUVINTELE: «HEI, BARDA LA VALE!»

Peste întreaga Vale a Trotușului stăruie o ceață groasă ca o pulbere de plumb.

Urcăm pe sub ea încet, pe poteci mai lăturalnice, spre parchetul de exploatare Slănicelul. Drumul nu mai e drum. Umezeala l-a desfundat, l-a făcut aproape impracticabil. De sus,din munte,coboară un taf — tractor destinat muncilor forestiere — care trage după el un arbore uriaș. La o curbă, tractorul patinează și dispare pînă la motor în noroi. Credeam că acolo rămîne. Ștefan Camil se manifestă însă cu calm: are 26 de ani și a făcut armata la tancuri. Ambalează încet, manevrează scurt volanul și taf-ul lui iese din încurcătură.

— Ce facem, tovarășe Botez? Așa nu se mai poate. Omor motorul și doar știți cît am tremurat pentru tractorul ăsta.

— Dacă drumul e rău, oprim transportul, Camile — spune așa, într-o doară, Gheorghe Botez, șeful sectorului de exploatare Tîrgu Ocna.

— Cum să stau, tovarășe șef, că simt cum mi se înfurnică mîinile. Uite, știți ce m-am gîndit eu? Haideți mai bine să-l aducem pe Busuioc cu lebăda lui (în traducere tractor cu remorcă basculantă), să care piatră și să înzdrăvenim drumul...

*

Cu toate condițiile vitrege create de timp, cei peste 4 000 de muncitori ai Întreprinderii forestiere de exploatare și transport (I.F.E.T.) Bacău nu stau o zi. Taie și transportă pădurile date lor spre exploatare de pe toată Valea Trotușului, a Siretului și a Bistriței, din Munții Ciucului și Tarcăului și din alți munți și alte văi. Fabricile de industrializare cer lemn, combinatele de prelucrare cer lemn, într-un cuvînt viața cere lemn. Nimeni nu înțelege mai bine această foame de lemn decît silvicultorul și forestierul. Drept urmare, de la I.F.E.T. Bacău a plecat o fierbinte chemare la întrecere către toate întreprinderile de profil din țară. O chemare în care printre multe alte propuneri de îmbunătățire a activității sînt și acelea referitoare la gospodărirea chibzuită a pădurilor, a lemnului. De ce de la Bacău? «Pentru că — ne spune tovarășul director Ion Croitoru — la I.F.E.T. Bacău s-au obținut anul trecut cei mai mari indicatori cunoscuți și realizați vreodată de către colectivul întreprinderii: 37 milioane lei depășiri la producția globală, 57 milioane lei la producția marfă și un milion de lei beneficii peste plan.

*

Două sînt motivele pentru care tînărul Ștefan Camil, din comuna Oituz, a rămas să lucreze la pădure: «Primul, zice el, îmi place aerul curat și apa limpede; al doilea e că îndrăgesc nespus de mult tractoarele. Taf-ul meu doar că n-are turelă, încolo trage ca un tanc».

— Auzeam că ai tremurat pentru el. Cum adică?

— De-adevăratelea: eram în gara Dofteana cînd am primit telefon de la tovarășul Botez: Camile, vei primi un tractor nou, dar trebuie să-l aduci de la I.U.P.S. Reghin. Îl aduc și de la capătul pămîntului, tovarășe Botez, i-am răspuns. Am sărit în primul tren și-am stat două săptămîni la Reghin. I-am pus pe băieții de-acolo să mi-l verifice peste tot. Cînd m-am întors nu m-am dus la personal, adică la tren, ci m-am urcat tot în marfar, lîngă tractorul meu. Era spre iarnă și era tare ger. Aveam un rucsac în care țineam mîncarea. L-am tăiat în două și mi-am înfășurat cu el picioarele. Tot degeaba. Cînd am ajuns acasă eram aproape țeapăn de frig. M-a pus pe picioare tata, cu frecție și cu vin fiert. Pe urmă, unii spuneau că la Slănicelul nu se vor putea transporta buștenii cu tractorul, că e pantă mare și teren accidentat. Eu simțeam că se poate. Și ca să mă conving am venit într-o noapte cu șeful de brigadă Emil Michea, și am făcut o probă. Mergeam cu farurile aprinse, dar la urcuș mare ele băteau în sus și nu mai vedeam drumul. Michea mă dirija. Începuseră să patineze și roțile. Atunci am băgat într-a întîia cu reductorul la mic. Cînd am ajuns sus, în parchet, și eu și Michea ne-am bătut căciulile de pămînt de bucurie. Apoi am alergat la maistrul Botezatu și i-am zis: maistre, merge. «Merge, mă?» Vino și vezi că am adus bușteanul jos. Și la urmă, maistrul Nicolae Botezatu a dat o bere.

*

Șeful de brigadă Emil Michea are ochii roșii. Zice că se înroșesc din cauza fumului de la ferăstrăul mecanic și a rumegușului. Dar nu asta îl nemulțumește pe el, ci faptul că i s-a rupt lanțul de la «Retezat». I-a spart și carcasa. Suduie. De sus cad fulgi mărunți care se transformă repede în ploaie.

— Sînt bune «Retezaturile», tovarășe Michea?

— Sînt, domnule, dar nu avem piese de schimb.

— Și unde se fabrică piesele astea?

— La «Metrom» Brașov și la I.U.P.S. Sibiu. Dacă muncitorii și inginerii de acolo ar înțelege să îmbunătățească mai mult calitatea aliajelor, a pieselor de schimb și în special a bobinelor, segmenților, pistoanelor și cilindrilor, ne-ar da

LUMEA DE MÎINE

omul deasupra vremilor

Cuvîntul cronicarului român, constatînd că «nu omul se află deasupra vremilor, ci bietul om sub vremi», este o mărturie a unui timp în totală opoziție cu epoca noastră și cu spiritul civilizației viitorului. Era firesc, de altminteri, într-un secol în care activitatea industrioasă a omului era rudimentară și limitată la îndemînare individuală, și în care neatîrnarea popoarelor se afla sub amenințarea subjugării și invaziilor — ca simțămîntul dependenței umane de puteri supranaturale, credință întărită de slăbiciunea corporală relativă a omului ca și de tradițiile religioase, să domine spiritele. Concepția omului, «trestie gînditoare», supusă vicisitudinilor și forțelor naturale, era, în aceste secole, curentă.

Mutația psihologică, socială și tehnică a erei electronice, instalată în ultimul pătrar de veac, statornicește și teoretizează o altă viziune a omului, în complexul vieții istorice. Înțelegerii omului ca fiind supus «vremilor», adică evenimentelor, îi urmează o concepție eroică, în care omul domină și creează istoria, civilizația și mersul vieții sociale.

Nu putem afirma totuși că această înțelegere a rolului jucat de factorul uman în rosturile vieții sociale ar fi rezultatul exclusiv al timpului nostru. Rădăcinile acestei călăuziri sînt vechi și coincid cu zorile civilizației omenești. Ele își au, fără îndoială, o ilustrare mitică, întrupată fiind în marii eroi civilizatori.

Prometeu, socotit, în concepția mitologică greacă, întemeietorul primei civilizații, a fost un răzvrătit împotriva zeilor, reușind, prin șiretenie, prevedere, temeritate și jertfă de sine, să-și însușească focul, pentru a-l dărui oamenilor; obîrșia civilizației este statornicită astfel prin voința unui om.

Ghilgameș, eroul epopeii assiro-babiloniene (sec. XIX–XVI î.e.n.), ipostaziere, pe cît se pare, a regelui sumerian din Uruk, trebuie să fie de asemenea socotit ca un creator de civilizație, deopotrivă prin înfăptuirile sale, care au inspirat în mitologia greacă legenda «muncilor lui Hercule», pe care le prefigurează, ca și prin salvarea omenirii și vieții de ape, credință aflată la obîrșia mitului biblic al Potopului.

În acest mod, figurativ și simbolic, nu se mai afirmă supunerea omului la greutatea vremilor, ci dominarea acestora prin voința umană.

Caracterul simbolic al acestei concepții merge însă mai departe, depășind atît izbînzile acțiunilor civilizatoare, cît și jertfele ce le-au impus aceste acțiuni (înlănțuirea lui Prometeu) sau, mai ales, nereușitele tragice înregistrate. Prăbușirea din înalt a lui Icar, eroul mitologic grec, nu este decît un episod al luptei neîncetate, cu izbînzi și înfrîngeri succesive, a acestor acțiuni civilizatoare, în istoria umană.

Drumul reușitelor de astăzi a fost, totdeauna, accidentat, oprit de numeroase piedici și însemnat cu numeroase căderi. Vom aminti, în această privință, jertfa lui Giordano Bruno, întemnițările lui Campanella, sau încercarea de abdicare, sub constrîngere, a lui Galilei, care a provocat murmurul de revoltă și indignare al gînditorului: e **pur, si muove...**

În spiritul vremii noastre, prefiguratoare a viitorului, omul este aflat deasupra vremilor, pe care le stăpînește, deopotrivă, prin spirit inventiv, anticipator de idei și tehnici, prin perseverența acțiunilor sale și prin spiritul său de hotărîre, ajungînd pînă la sacrificiul propriei persoane. Exemplele exploratorilor și ale experimentatorilor științifici, care și-au riscat adesea viața pentru cucerirea adevărului și anticiparea viitorului sînt din ce în ce mai numeroase, în ultimul timp, în toate domeniile (astronautică, speologie, explorarea adîncurilor oceanelor cu batiscaful, cu deosebire).

Socotim, așadar, că aceste nereușite, sfîrșite uneori tragic, nu pot și nu trebuie să descurajeze cercetarea; ele reprezintă, dimpotrivă, noi îndemnuri către alte eforturi. Un eșec este, adesea, pentru omul vremilor noastre, mai bogat în învățăminte decît o izbîndă. Amintim din aceste prăbușiri încercarea, cu deosebire patetică, săvîrșită în 1897 de exploratorii suedezi Andrée, Strindberg și Fraenkel de a cuceri Polul Nord, într-o expediție cu balonul. Expediția a eșuat. Cei trei au fost descoperiți îngropați sub zăpadă, în Insula Albă, trei decenii mai tîrziu. Într-unul din caietele de însemnări ale lui Andrée se află însă înscrise aceste cuvinte, exprimînd crezul omului nou, creator al civilizației de mîine:

«Se spune, adesea, despre o întreprindere că este atît de grea, încît nu merită osteneala de a încerca să o săvîrșești». Andrée afirmă însă poziția contrară: «Întreprinderea este atît de dificilă — încît nu mă pot împiedica de a o înfăptui!»

În accepția cea mai strictă, cea mai plenară, «omul deasupra vremurilor» — omul care nu numai stăpînește vremurile, dar le și transformă potrivit voinței sale — este omul socialist, reprezentantul celei mai avansate civilizații a planetei . Dar asupra acestei probleme vom reveni.

ION BIBERI ■

---

un ajutor substanțial în întrecerea în care ne-am angajat. Probabil că și dînșii se află într-o întrecere și situarea pe un loc bun depinde și de calitatea producției.

Arborele sub care vorbește Michea se clatină și pornește pe un drum căzut, iar Mihai Grecu strigă cît îl țin puterile: «Hei, barda la vale!» Adică, atenționează în jur că se doboară arbori și indică direcția de cădere.

Tăietorii de pe Valea Trotușului și a Oituzului au uneori și alte necazuri: dinții ferăstrăului se mai opresc, din cînd în cînd, în cîte o schijă sau o legătură de sîrmă ghimpată, urme ale războiului, urme pe care arborii ca și oamenii harnici ai acestei țări s-au grăbit să le acopere în creșterea lor. Dar aceste mici stînjeneli nu durează mult, ci un moment, atîta timp cît un gînd poate să lumineze trecutul și să-l judece, că pe urmă forestierul se simte și mai răspunzător angajat în întrecerea socialistă pe care a declanșat-o; ferăstraiele mecanice, cu marca românească «Retezat», scapără mai violent, iar arborii pornesc pe un drum al industrializării și ajutorii șefilor de echipă strigă tot mai des, avertizînd: «Hei, barda la vale!»

*

De cîteva ore mergem cu un ARO în sus, pe Valea Camencii, și șeful de sector Nicolae Ioje de la Unitatea de exploatare și transport (U.F.E.T.) Agăș nu scoate un cuvînt. Ne oprește o pană de cauciuc — aveam să mai facem una de curent — și o luăm pe jos, dar maistrul Ioje tot nu vorbește. Răspunde doar la cîte o întrebare:

— Cînd ești dumneata vesel, tovarășe Ioje?

— Cînd fac planul și îmi rămîne timp să mai dau ceva pe deasupra.

— Ai avut și necazuri?

— Odată, demult. Mi s-a accidentat un om.

— Rău?

— Rău.

De felul lui, Nicolae Ioje nu e un vorbăreț. Felul lui e să bată zilnic 20 de kilometri pe jos, să controleze și să îndrume munca fiecărui parchet de exploatare. Ioje stă de vorbă cu drumul. Adică își spune în gînd ce trebuie făcut la parchetele Hotara, la Voica Miorilor sau la altele. La Hotara treaba merge bine, datorită șefului de parchet Neculae Toncu. Omul ăsta nu are încă 40 de ani, nu are o palmă — în 1944 s-a jucat cu o capsă cît o țigară, care i-a mîncat palma stîngă. Adică i-a zburat-o. «Trebuie să fi fost de pe la vreo mină», zice. În schimb, Toncu are steagul de parchet fruntaș în întrecere.

— De cînd mînuiești ferăstrăul, Toader Cadaru?

— De la 26 iunie 1963. Adică de 12 ani. Atunci am terminat școala profesională și am venit la pădure.

Are 38 de ani, dar cu roșeața lui din obraji pare mult mai tînăr. El zice că nu-i cel mai roșu. Cel mai roșu este maistrul Anton Ioje, din parchetul Purcăreți. Are o față ca o creastă de cocoș. E atît de roșu că după ce s-a întors din prima învoire în oraș, ofițerul de serviciu de la poarta cazărmii l-a oprit și i-a zis: «Măi soldat, tu ai băut». Dar Anton Ioje a luat poziția de drepți și a raportat: «Să trăiți, tovarășe plutonier, n-am băut». Și nu băuse. Despre Toader Cadaru se spun altele. Se spune, de pildă, că e cel mai bun fasonator mecanic de pe toată Valea Trotușului. Într-o lună îți doboară pînă la 1 000 mc în loc de 350 mc cît e norma. În 1973 a participat chiar la concursul pentru cel mai bun fasonator mecanic, a cîștigat locul întîi pe I.F.E.T. Bacău și un premiu. Anul trecut nu s-a mai prezentat la concurs.

Colectivul Unității forestiere de exploatare și transport Agăș și-a realizat sarcinile actualului plan cincinal încă de la data de 17 octombrie 1974, iar pînă la sfîrșitul anului 1975 va obține un spor de producție în valoare de 90 de milioane lei.

Cum?

Prin muncă exemplară, prin permanentă dăruire.

N. GRIGORE MĂRĂSANU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

---

roman serial

Povești adevărate (2)

DOI ȘI MUTUL

Tudor urcă. Ion și Marin rămaseră pe scară. Ion purta și un cufăr greu pe care-l împinse sub picioarele unui tînăr aproape adormit. Întregul tren părea uscat și, pe toate geamurile, fețele acelea nebărbierite și slăbite ale țăranilor înfometați parcă erau pămîntul însuși care-și căuta răzbunarea, deshidratat și țepos. Pîinea nu se arăta nicăieri, dar ei toți plecaseră după pîine și, cînd ajunseră la Brașov, se treziră din amețeala căutării, surprinși că, în sens contrar, mergea înfometat alt tren plin și acela de țărani fugăriți de secetă. Aveau, cu toții, ochii aproape închiși, de oboseala lor mare cît o istorie, și cînd coborîră din tren la Brașov, parcă se spărsese o imensă oală de pămînt și cioburile i se dădeau de-a dura, în toate părțile. De-abia aici, în gara marelui oraș, oamenii își puseră cu adevărat problema unde se duc. Pentru că, pînă la urmă, totuși, oricît ar fi fost de departe, pîinea pe care o căutau trebuia să existe.

— Ioane, eu aș zice să mergem către satele grîului, de exemplu eu am auzit că pîn Romanați sînt din astea.

— Taci, bă, din gură, bă, nu există nicăieri pîine, numai noi credem că există. A mai bună pîine era tot acasă. Al dracu' că mai bine mîncam acolo cureaua de dat briciu pe ea, decît să murim aici, pe căldurile astea.

— Mă, și numai d-am fi mai puțini, mă, da' sîntem trei. Mă uit la nævlednicu' ăsta de Marin și parcă-mi vine să urlu. Greu sac ne-au lăsat ai noștri să ducem.

— E greu, mă, da' e fratele nostru.

— E, mă, e, da' n-are nici o întrebuințare. Uită-te la el ce prost e. Și-al dracului, nici apă nu iese din el! Parcă n-are piele, parcă e de tinichea.

Se uitau amîndoi la mut și mutul le răspundea privindu-i cu ură, pentru că vorbeau și el nu știa ce vorbeau. Parcă presimțea ceva și-n noaptea aceea, care a urmat zilei cînd cei trei frați plecaseră din Salca, Ion și Tudor visară același vis, iar mutul îi trezi din vis, zbătîndu-se lîngă gardul gării unde adormiseră ca și cînd i-ar fi intrat un cuțit în spate. Ion și Tudor se visau singuri, fără mut, pe malul unei gîrle, unde erau sălcii multe, cu gîște leneșe și «uite, mă Ioane, uite, mă, Tudore, o moară», «Moară, mă?» «Moară!»

— Cum ai visat tu, mă, moara?

— Era d-astea cu găleți. Vine apa pînă în roată, lovește găleata, găleata se umple și începe să învîrtă pietrele.

— Și ce ieșea, mă, din moara asta, ce ieșea?

— Ieșea un fel de pîine. Pietrele alea care se învîrteau ele, acolo, scoteau o pîine subțire, subțire, de cădea lîngă picioarele mele și eu mă aplecam în jos și băgam mîinile dedesubt și o ridicam în dreptul gurii ca pe-o americă, așa cum ridici cum, să-ți spun eu, o pînză d-asta, america. Sau, mă, ca să-ți dai și tu seama, era cum e cînd bagi pumnii sub zăpadă și o duci la gură.

— Și ce făceai tu cu ea?

— Ce să fac, o mîncam.

— Mîncai pîine?

— Mîncam.

— Să știi că eu nu am visat așa. Eu visam că din moara aia iese făină și eu mă repezeam cu amîndouă mîinile pe sacii cu făină și cum îi deschideam, cum zbura făina din ei și nu voia ea să fie pîine. Bătea vîntul în făina aia și m-am băgat cu capul în ea, s-o gust și parcă mîncam cenușă. Și tu erai în spatele meu și rîdeai.

— Păi, cum să nu rîd mă, cum să nu rîd, dacă tu te băteai cu făina.

— Păi, tu ce-mi răspunzi mie acu'? Ce, tu știi cum te-am visat eu?

— Cum să nu știu, mă, n-am fost eu în visul tău?

— Ai fost, mă, da' nu erai! Ce, parcă tu ai simțit cînd te-am visat eu?

— Daaaaa.

— Cum o să simți, mă? Ai simțit pe dracu'!

— Da, mă, am simțit. Cînd ai început să mă visezi parcă m-ai luat în brațe că vroiai să mă treci gîrla ca să nu-mi ud pantofii.

— Fugi, mă, dracu' de aici. Păi ce omu' simte cînd este visat de altu'?

— Asta nu știu eu ce simte omu', da' eu am simțit. Chiar mă uitam la tine cum mă visezi și cînd am văzut că te bați cu pîinea m-a pufnit un rîs de mi-era să nu te trezesc din vis.

— Taci mă băiete, că ți s-a urcat căldura la cap.

— Și-auzi neică, stăteam acolo în visul tău și-odată te-am privit drept în ochi și ți-am zis «Lasă-mă și pe mine să mă duc să-mi visez eu visul meu că vreau să visez o pîine de secară».

Nici unul nu mai vorbea despre mut. Era dimineață și un ceferist trecu cu bicicleta pe lîngă ei și, ca și cînd ar fi vrut să arate în ce măsură seceta și sărăcia ajunseseră a fi considerate o stare firească a lumii, îi salută pe cei trei cu prietenie. Atunci, Tudor se ridică în picioare și-l opri:

— Domnu' dragă, sîntem aci niște frați fără pîine. N-am mîncat de mult. Dă-ne și nouă ceva, că murim.

— Da' de unde veniți?

— Noi sîntem trei olteni trăitori la Salca, de 15 ani, de cînd tata s-a mutat acolo. Acum sîntem singuri, fără mamă și fără tată, și-am plecat după pîine.

— Da, e greu, mă, să știți, nu se găsește nicăieri. Cine are, are pentru el și puteți voi să fiți flămînzi cît ați fi, că omul nu vă dă din pîinea lui de mîine să vă hrăniți voi astăzi.

— Ce-i de făcut, domnu'?

— Numai ploaia!

— Și-ncotro ne sfătuiești, domnule, să o luăm?

— Păi, luați-o încolo încotro v-a fost tatăl.

Desfăcu o servietă mare, pe care o purta în spatele șeii, și ochii lor nebuni de oboseală și de foame văzură un sfert de pîine ardelenească, înaltă, rumenă și proaspătă, într-un prosop curat, ale cărui margini se mai agățau de colțurile pîinii. Se dădură puțin înapoi, în mod instantaneu ca și cînd vroiau să nu îi calce o mașină. Toată goana lor după o pîine se oprea acum în fața acelui sfert de pîine. Ceferistul scoase un briceag din buzunar și începu să taie. Atunci Ion se repezi asupra pîinii, o luă cu amîndouă mîinile, se tăie în briceag și începu să fugă, strigînd:

— Nu face firimituri, lasă-ne-o cum ne-ai arătat-o. Criminalule! Asta-i pîine! Ce-ai cu ea? Aoleooo! A distrus pîinea!

Zorii fierbinți ai dimineții de secetă veneau brusc. Pomii erau uscați și calzi, pămîntul dogorea, în semiîntunericul dimineții. Ion mai făcu cîțiva pași și căzu. Sîngele îi podidi palma, și cu mîinile desfăcute el părea crucificat pe pămîntul fără apă și pîine. Bucata de pită pe care o furase, alunecase mult în față, lîngă șine. Și lui Ion i se păru atunci că vine un tren și îi calcă pîinea și strigă ca la o înjunghiere: Nuuuu!

Ceferistul și Tudor îl aduseră leșinat lîngă gard și-l lăsară acolo. Ceferistul scoase o sticlă Monopol, în care avea apă, și îi dădu lui Tudor:

— Aruncă-i pe buze.

— Nu fiți supărat pe noi, domnu', vă rugăm.

— Lasă, mă...

— Sîntem nemîncați, sîntem vai de capu' nostru. Umblăm amîndoi prin trenuri și prin gări și nu avem nici un rost.

— Da' ăla cine-i, de nu-l puneți voi la socoteală?

— Nu că nu-l punem, dar el e mut.

Mutul adormise din nou, cu bărbia în piept; părea frumos cum dormea acolo, fără să știe nimic din tot ce se întîmpla.

— Ne mai dați pîinea? îndrăzni Tudor.

— Luați-o, mă, luați-o.

Tudor luă pîinea în mînă, o scutură puțin de țărînă, o rupse în două, apoi se mai gîndi, o rupse în patru, luă o parte el, dădu o parte lui Ion care se trezi la simpla apropiere a bucății de pîine, a treia bucată o băgă în buzunar, mai luă o parte el, îi mai dădu lui Ion o parte și ultima bucată o rupse în două, o părticică pentru el și o părticică pentru mut. La cîtă poftă aveau, mîncară foarte încet. Parcă le era teamă de pîinea pe care o mîncau și înaintau greu în ea, simțind probabil țărîna, gustul amar de pămînt. Mutul se trezi mult mai tîrziu și în ochii lui era aceeași ură. Aceeași presimțire, ce nu se putea exprima cu privire la ceea ce îl aștepta, îl amețea. Pe mut îl aștepta, într-adevăr, ceva important, ceva grav din partea fraților săi.

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Va urma)

COMUNA GÎRLA MARE, JUDEȚUL MEHEDINȚI, CHEAMĂ LA ÎNTRECERE SOCIALISTĂ TOATE COMUNELE DIN ȚARĂ

CHEMAREA LA ÎNTRECERE, CHEMAREA LA VIAȚĂ

În primele zile ale lunii ianuarie, din Gîrla Mare, județul Mehedinți, a pornit o chemare adresată tuturor comunelor țării, adică un act de cinste și seriozitate, un apel la o mai bună gospodărire a fondului funciar, la roade cît mai îmbelșugate, la o viață demnă și civilizată. După cum se știe, referindu-se la politica partidului cu privire la dezvoltarea economico-socială a tuturor județelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma: «Aplicînd această politică noi am pornit de la învățătura marxistă, de la conceptul că edificarea socialismului și comunismului presupune ridicarea la o viață nouă — așa cum spuneau Marx și Engels — a tuturor localităților, pentru ca fiecare să poată duce o activitate înfloritoare, independentă în toate domeniile existenței sociale. Or, amplasarea teritorială judicioasă a diferitelor activități industriale, dezvoltarea forțelor de producție în toate zonele țării merg tocmai în direcția creării condițiilor pentru ridicarea tuturor localităților, a tuturor comunelor la un nivel superior de civilizație materială și spirituală».

Despre județul Mehedinți se cunosc lucruri frumoase și interesante în legătură cu noua sa viață, iar chemarea la întrecere pornită dintr-o comună aparținîndu-i dovedește și ea că unde există dragoste de muncă și seriozitate faptele mari nu întîrzie să apară.

Primarul și secretarul comitetului de partid al comunei, Aurel Cergă, îmi spunea: «În primăvara lui 1973 am fost învestit și cu funcția de primar. Atunci s-a creat în mine o foarte mare ambiție, deoarece observasem că alții ne-au luat-o înainte. De pildă, comuna Gruia, ca să nu mai vorbesc de colegul meu de la Livezile, care era mereu citat în dările de seamă la capitolul fruntași. M-am gîndit că avem oameni harnici și săritori, două C.A.P.-uri care pot produce mai mult și am trecut la mobilizarea tuturor forțelor. Am dat în folosință o grădiniță de copii cu 60 de locuri, în care băieții și fetele lui Dincă Atanase sînt educați în spiritul muncii și tot acolo deprind primele cunoștințe despre viața care-i înconjoară. Am dat în folosință și un magazin universal, deci pentru prima oară cei 6 009 locuitori ai comunei și-au cumpărat de la o mică distanță de casă mobilă cu plata în rate, televizoare «Venus» și, firește, butelii cu aragaz. Să vă dau cîteva exemple de oameni care și-au luat mobilă nouă: Sundea Petre, Olaru Ion, Fulga Constantin, Popescu Stela și alți 66. Am construit 10 500 metri patrați de trotuare, cu 10 metri patrați mai puțin decît capitala județului! Aș vrea să mă înțelegeți bine: eu nu uit că pentru timpurile pe care le trăim trotuarele sînt cumva de domeniul trecutului. Acum la putere, ca să zic așa, sînt caloriferele și băile comunale. Trebuia însă să facem și trotuare, pentru că numai o asemenea comună poate lansa o chemare la întrecere. Există o hotărîre în care se prevede că pot lansa chemări la întrecere acele localități care realizează nu mai puțin de 39 de indicatori economici».

Cele două C.A.P.-uri care au primit Ordinul Muncii clasa I, titlul de Erou al Muncii Socialiste, precum și numeroase alte distincții, au avut anul trecut ceea ce se cheamă un an de vîrf. Astfel, C.A.P.-ul din Gîrla Mare a obținut 5 335 kilograme de grîu de pe 620 de hectare. Cea din Vrata a obținut 6 104 kilograme porumb la hectar și încă în sistem neirigat. Nu avem dreptul, cred, să uităm că în anul înființării celor două C.A.P.-uri, adică în 1959, se obținea la grîu o recoltă de 900 de kilograme la hectar.

Evident, în asemenea condiții, chemarea la întrecere a pornit de aici firesc, cu siguranța și cu încrederea unor viitoare recolte tot mai îmbelșugate. Secretele unor asemenea activități nu sînt prea multe și nici prea greu de aflat. Iată ce-mi spune Ilie Bărăitaru, președintele C.A.P.-ului «Unirea» din Gîrla Mare.

«Deși nu am decît șapte clase, cunosc tainele pămîntului și știu precis că el trebuie muncit bine de fiecare dată, cu alte cuvinte pămîntul nu poate și nu trebuie păcălit. Dacă e să vorbesc plastic, aș zice că am terminat vreo trei facultăți și uitați de ce. Între 1959 și 1964, cînd am obținut 1 052 kilograme grîu la hectar, cred că am terminat-o pe prima, dar cu o medie foarte mică; între 1964 și 1969 m-am apropiat de media 7, pentru că am obținut 3 190 kilograme grîu la hectar; din '69 pînă în '74 m-am apropiat de media 9, pentru că am depășit la grîu 5 000 de kilograme la hectar. Trebuie să știți că oamenii sînt atît de harnici încît au grîul asigurat pentru patru ani. Dacă într-o casă lucrează patru inși la C.A.P. înseamnă că acolo vor fi 5 000 de kilograme de grîu. Pămîntul, ce este drept, ne favorizează, dar niciodată nu uităm că singura legătură reală cu el este munca noastră».

Primarul comunei îmi spune că de profesie este cadru didactic, și-mi mai spune că înțelege patriotismul local în felul următor: să facem din fiecare vatră strămoșească nu atît un oraș, cît mai ales un loc unde să te simți bine, aproape de bucuriile pămîntului și de cele ale civilizației. Tot de la dînsul aflu că au și primit răspunsuri la chemarea la întrecere, unele dintre ele de-a dreptul impresionante. Li s-au adresat și foarte mulți dintre fiii satului, în marea lor majoritate medici și profesori universitari de geografie. «Citind în ziare chemarea noastră s-au și simțit mobilizați și în iulie vor participa la sărbătoarea grîului. Recent, ne-a telefonat Daia Florea, contabil la Porțile de Fier. Citise evident chemarea, era emoționat și a oferit comunei, contra cost firește, lemne pentru acoperirea noului dispensar uman».

A spune despre Gîrla Mare că este frumoasă, că are case noi și atrăgătoare înseamnă a fi superficial. Aici în comună nu există, de pildă, nici un navetist. Stancu Eugen, inginer, șeful legumiculturii din comună, a depășit cu 800 000 lei planul valoric, dar n-a depășit elementara condiție a bărbatului îndrăgostit. Așa se face că destul de recent s-a însurat cu Ioana Spătărelu și naveta sa la Craiova a luat sfîrșit. Ca

Răsadurile serei din comună sînt ocrotite cu o grijă impresionantă.

COMPETIȚIA VALORILOR

arbitrul dreptății împlinise 10 ani

Aristița N., din București, 30 de ani, casnică, și-a lăsat soțul, contabil, 45 ani, trei gradații, sciatică declarată, pentru Marcel I., 32 ani, coafor de lux, cazier, mașină «Dacia 1300». Aventura extraconjugală s-a desfășurat la Eforie, unde a fost interceptată de Grigore P., frizer, coleg cu Marcel, dar — ironia soartei — și rudă cu soțul înșelat.

Întîmplările aduc a snoavă caragialescă și nu întîmplător din moment ce fac parte din recuzita sonoră a proceselor de divorț, unde împricinații și martorii, în căutarea cîștigului de cauză, joacă veritabile scene revuistice, dînd în vileag amănunte tragicomice fără importanța pentru desfășurarea acțiunii judiciare. Dar iată faptele:

Aristița N. părăsește domiciliul conjugal, motiv pentru care soțul, îndemnat de rude, prieteni și martori, se decide să divorțeze. Dar soața adulterină intuiește pericolul: cîștigînd procesul, soțul rămîne stăpîn pe averea imobiliară — un apartament în cazul de față — revenindu-i totodată și dreptul de a-și păstra unicul fiu, Doru, în vîrstă de 10 ani. Atunci se străduiește să-și convingă soțul, și soțul se lasă convins, ca acțiunea de divorț să fie înaintată de către ea, Aristița N., spre *binele* și numai spre *binele* copilului, care la această vîrstă e mai firesc să rămînă lîngă mamă.

Docil și inimos, contabilul acceptă. La prima înfățișare a procesului, ascultă, umil și inofensiv, tirada acuzării, prin care este făcut bețiv, cartofor și bătăuș, persoană iresponsabilă și dezagregată moral. «Ce are de spus pîrîtul N?» Și atunci se produce miracolul. Din liniștea sălii țîșnește o voce firavă, sugrumată de emoție. Și balanța dreptății se înclină sub puterea unei judecăți de valoare nepărtinitoare, născută din mintea, durerea și intuiția cutremurătoare a unui copil de 10 ani: «Nu este adevărat ce-ați spus despre tata! Tata este un om bun și mama o rea. Tata n-o bate pe mama și nu este bețiv. Tata este un om bun și eu vreau să rămîn cu tata fiindcă este un om bun...»

Cuvintele i-au fost retezate de avocatul acuzării: «Copilul n-a fost citat ca martor!» Dar judecătorul a cerut liniște și s-a adresat micului Doru: «Cine te-a îndemnat să spui lucrurile astea?»

Și din nou surpriză. În locul copilului a răspuns mama: «Nu l-a îndemnat nimeni... Acesta e adevărul... Eu sînt vinovată și rog onorata instanță să-mi dea un nou termen de judecată».

Faptele s-au oprit aici. Deocamdată. Dar cei care au fost martorii acestor întîmplări sfîșietoare mai au un cuvînt de spus.

LIVIU TIMBUS ■

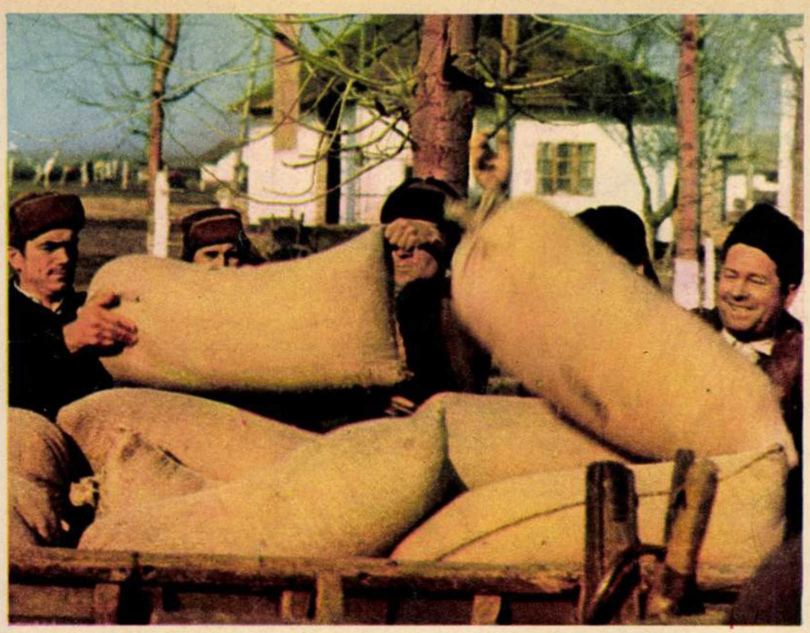

Ca urmare a muncii științific desfășurate, ceea ce înseamnă și deplina folosire a posibilităților pămîntului, împărțirea produselor la C.A.P.-urile din Gîrla Mare seamănă de fiecare dată cu o cuvenită sărbătoare.

și din alte părți și de aici pleacă, anual, spre a da orașelor strălucire și vigoare, 80-85 fii de țărani. În aceste condiții, Aurel Cergă se gîndește că forța de muncă va îmbătrîni, dar speranța sa se numește mecanizare.

Alte date pe agenda comunei: grîul a fost semănat la timpul optim, dispensarul uman este aproape gata, un alt magazin universal este pe punctul de a fi predat oamenilor și se lucrează de zor la construirea încă unei școli generale.

Ilie Bărăitaru îmi mai spune că «noi am avut curaj și în stațiunile experimentale. Așa că sîntem absolut convinși că în primul rînd noi înșine vom îndeplini punct cu punct obiectivele chemării la întrecere. Starea fizică și morală a oamenilor este mai mult decît favorabilă și vă dați seama ce importanță deosebită prezintă acest aspect».

În ziua documentării mele, pînă la ora 12 se vînduseră în comună o mașină de spălat «Alba lux», cîteva plăpumi, desigur pîine și, cu titlu informativ, 30 de kilograme de portocale și 20 de sticle de sirop. În încheierea reportajului menționez cu mare plăcere cuvintele primarului comunei: «A lansa o chemare la întrecere echivalează cu un act bărbătesc de muncă și de viață».

EUGEN SECELEANU ■

Magazinul universal din chiar centrul comunei Gîrla Mare oferă locuitorilor toate produsele de care au nevoie.

BUFET
SUPERMAGAZI

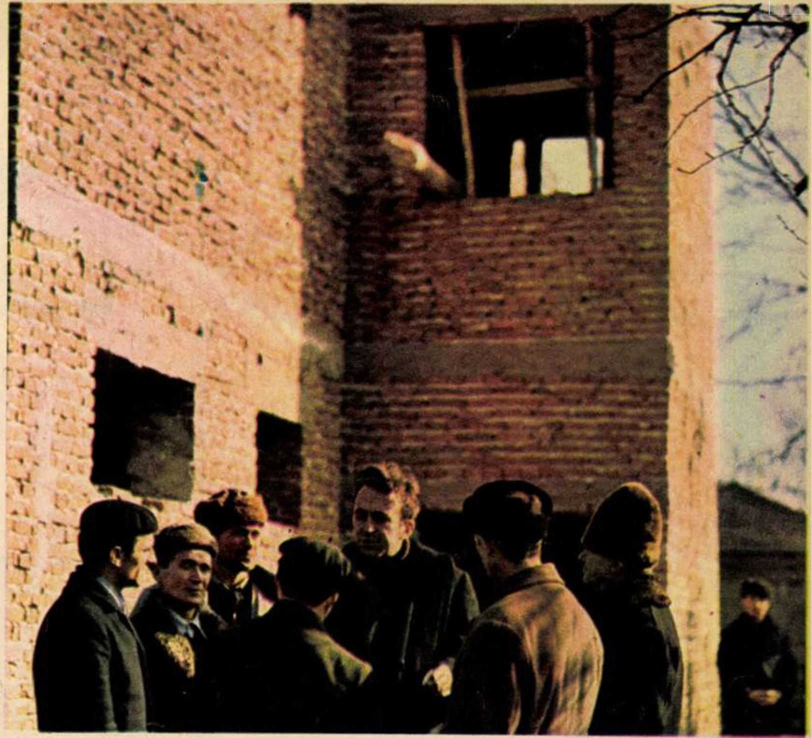

Peste foarte puțin timp dispensarul uman din comună își va primi primii pacienți, iar un punct din chemarea la întrecere va fi socotit, pe bună dreptate, realizat.

Fotografii de ELENA GHERA ■

spre deplina valorificare a bunelor intenții în folosul nostru!

Exact la întîi martie anul trecut o bună intenție a Consiliului popular al municipiului București — bună intenție față de una din nevoile imperioase ale cetățenilor — a căpătat concretețe: s-a înființat *«Centrul de prestații pentru facilitarea schimburilor de locuințe»*.

A fost acesta, fără îndoială, un pas de început, dar un pas important mai ales din punct de vedere social-omenesc.

Deci unsprezece luni de existență concretă, organizată și activă a unei bune intenții care — spre deosebire de multe altele tot sublime, dar rămase platonice — nu am trimis-o să contribuie la mărirea suprafeței pavate a iadului, ci am reținut-o aici pe pămînt, pentru noi, oamenii.

Și-acum să vedem ce s-a petrecut în acest aproape un an de viață al centrului mai sus-numit. Pentru un spor de autenticitate, vă redau chiar dialogul pe care l-am avut cu tovarășul *Dinu Constantin*, șef al centrului:

— Cam în ce măsură ați fost solicitați de către cetățeni în răstimpul de la înființare și pînă acum?

— Mai bine de 2 500 cereri, deci în medie 250 de solicitări pe lună, ceea ce e foarte puțin.

— Mă iertați, dar cred că nici oamenii nu prea știu că, ducîndu-se pînă pe strada Știrbei Vodă nr. 68 sau telefonînd la 14.28.46 sau 14.28.23, pot să-și rezolve marea problemă a apropierii domiciliului de locul de muncă sau de acela al unor rude apropiate sufletește, dar îndepărtate teritorial.

— E adevărat, cu publicitatea nu stăm prea fericit și vă mulțumesc pentru amabilitatea dumneavoastră de a fi formulat întrebarea în așa fel încît implicit să ne ajutați.

— Ca să fiu sincer, am făcut-o gîndindu-mă nu numai la dumneavoastră, ci la miile de oameni care realmente au nevoie de dumneavoastră.

— De fapt, lumea ar trebui să ne afle nu numai adresa, ci și altele despre noi.

— Adică? Precizați!

— Că primim orice cerere și o avem în continuă și permanentă vedere, dar că nu percepem taxa de 50 de lei decît atunci cînd sîntem în măsură să oferim solicitantului măcar o primă dintre cele trei variante de schimb la care ne obligă statutul nostru de organizare. Că atunci cînd un solicitant a fost de bună credință, dar a avut neșansa doar a unor parteneri cusurgii, noi ne străduim să-i oferim și o a patra posibilitate de schimb, deci că scopul nostru principal nu e acela al unei rentabilități economice, ci acela politic superior de a întinde cetățenilor — din partea statului — o mînă de ajutor. În sfîrșit, că tot noi le mai facem oamenilor un mare serviciu: acela că-i aducem cu picioarele pe pămînt.

— Pare a avea un haz amar, dar tocmai de aceea vă rog să vă dezvoltați ideea.

— Lucrurile se petrec așa: în general, oamenii vor să obțină mai mult decît li se oferă. Noi însă, pe de o parte, le cunoaștem adevăratele posibilități, iar pe de altă parte, prin statutul de organizare, avem obligația să facilităm schimburi oneste, de la egal la egal. De aceea, le spunem oamenilor care le sînt șansele adevărate, nu le creăm iluzii. Ceea ce facem noi nu-i o chestiune de reglementare de spațiu, ci una de schimb. Cei care vor spațiu mai mult sau mai bun, trebuie să se adreseze întreprinderilor unde lucrează, sindicatelor, I.C.V.L.-ului și așa mai departe. Noi cunoaștem jocul dintre elementele de interes — situația din zone și chiar viitorul zonelor locative; gradul de confort al locuințelor; numărul camerelor; felul de încălzire; și, ceea ce-i foarte important, sensul diferitelor fluxuri ale interesului de schimb — încît, spre deosebire de cetățeni, noi putem ști și le putem spune cu precizie ce șanse pot avea pentru o rezolvare a problemei lor locative, rezolvare cît mai apropiată de dorințele lor, dar și de realitate.

— Am înțeles. Și totuși — în afară de consilieratul acesta științific și realist — ce realizări palpabile mai are colectivul centrului?

— Am rezolvat 165 de cereri și sînt în curs de rezolvare alte 350, în sensul că le-am și oferit solicitanților cîte 2-3 posibilități de schimb. Dar o realizare mai esențială cred că este alta! Și anume, aceea că, observînd că există un mare număr de cereri din partea locuitorilor din Berceni și Giurgiului spre Pantelimon, deci spre zona întreprinderilor 23 August, Republica, Electroaparataj, Mașini unelte și altele, am trimis delegați și am depistat și alți doritori de schimb, care nu depuseseră cereri la noi, dar ar fi vrut să se mute în zona Pantelimon. Apoi am sesizat Comitetul executiv al Consiliului popular al Capitalei de existența acestui flux potențial și s-a luat măsura ca să fie mutați solicitanții în limitele disponibilităților care apar în Pantelimon (construcții noi etc.); dar, fără a mai ocupa apartamentele eliberate de aceștia în Berceni și Giurgiului, aceste apartamente urmînd a fi închiriate celor care au serviciul în aceste zone. Din 350 de cereri pentru Pantelimon, 70 au fost rezolvate; mai precis cele care se refereau la apartamente de două camere. Cererile privitoare la apartamentele de 3-4 camere vor fi rezolvate pe măsura apariției apartamentelor din aceste categorii.

— Cu alte cuvinte, *o rezolvare și pentru o întreagă colectivitate de oameni, nu numai pentru solicitanți individuali.*

— Să știți că de la Comitetul executiv al Consiliului popular al Capitalei avem foarte multă înțelegere și sprijin.

— Asta presupune că aveți, pe de o parte, concluzii în urma experienței acestor unsprezece luni de existență a centrului, iar, pe de altă parte, că aveți inițiative și gînduri pentru viitor.

— Bineînțeles. Am vrea ca în viitor să ne ocupăm și de schimburile de apartamente proprietate personală, pentru că solicitări sînt. Am vrea să ne ocupăm și de schimburile București — localitățile din provincie. Am vrea ca — prin lărgirea competenței — tot noi să facem și formele de schimb, astfel încît cetățenii să nu mai fie nevoiți să alerge de la un sector la alt sector. Cu alte cuvinte, *am vrea ca noi să preluăm integral grija cetățeanului.* Dar, totodată, am vrea să fim — și eu susțin că am și început să fim — un organ de studiu; un colector de informații; un organ de studii statistice, care să contribuie la o lămurire științifică a situației populației Capitalei în această privință, pentru a putea ajuta Comitetul executiv să ia măsurile cele mai judicioase, în lupta cu această problemă a oamenilor.

NELU IONESCU ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 48

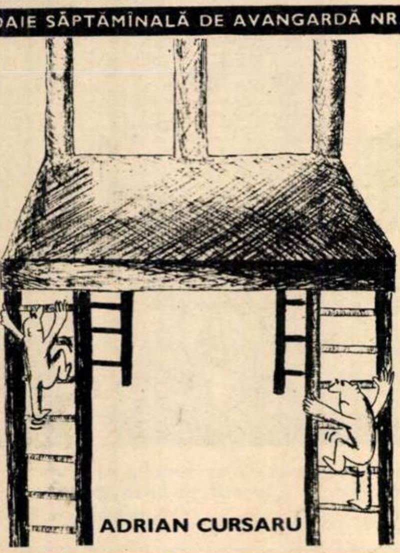

ADRIAN CURSARU

ÎNTÎMPLĂRI CU HAZ amar

Cu ani în urmă, cînd îmi propusesem alcătuirea unei culegeri epigramatice, am solicitat de la umoriștii în viață materiale pentru ipoteticul meu florilegiu. Printre alții, scriitorul Mircea Pavelescu mi-a înmînat cîteva epigrame, printre care se afla și catrenul următor:

Unui morocănos.
Cunosc un taciturn bizar —
Un fel de sfinx săpat în stîncă;
Deschide gura foarte rar:
Numai cînd bea și cînd mănîncă.

Răsfoind presa județeană a sfîrșitului de an 1974 am redescoperit această epigramă în ziarul «Secera și ciocanul» (29 dec. 1974), de astă dată semnatarul ei fiind un oarecare *Dumitru Cristache*. Mai departe, catrenul și-a dezvăluit prezența și în paginile ziarului «Steaua roșie» (31 dec. 1974), semnată fiind tot de *Dumitru Cristache*. Deci este vorba despre un furt indiscutabil.

Mi-a fost dat însă ca să mai fac o «descoperire» similară. Același Dumitru Cristache fură o altă epigramă, publicînd-o în ziarul clujean «Făclia» (tot din 31 dec. 1974). Epigrama incriminată este aceasta:

Unuia cu curajul opiniei.
Ba că-i neagră, că-i bălaie,
Ba că-i rece, ba e caldă.
Nu prea face omul baie,
Dar o scaldă.

Din culegerea recent apărută «Epigramiștii români de ieri și de azi», aflăm că epigrama de mai sus aparține de fapt scriitorului N. Crevedia, de la care «epigramistul» *Dumitru Cristache* a șterpelit-o.

Performanța lui *Dumitru Cristache* — care dintr-un foc fură două epigrame — este demnă de «laudă». Și de aceea, în numele celor doi maeștri buzunăriți, ca și în numele tuturor slujitorilor cinstiți ai literaturii, îi adresez lui *Dumitru Cristache* acest «madrigal»:

D. Cristache nu-i un fur
Îndoielnic și obscur;
Ci, precum s-a remarcat,
E un hoț neastîmpărat.

GIUSEPPE NAVARRA ■

ANTON DRAGOȘ

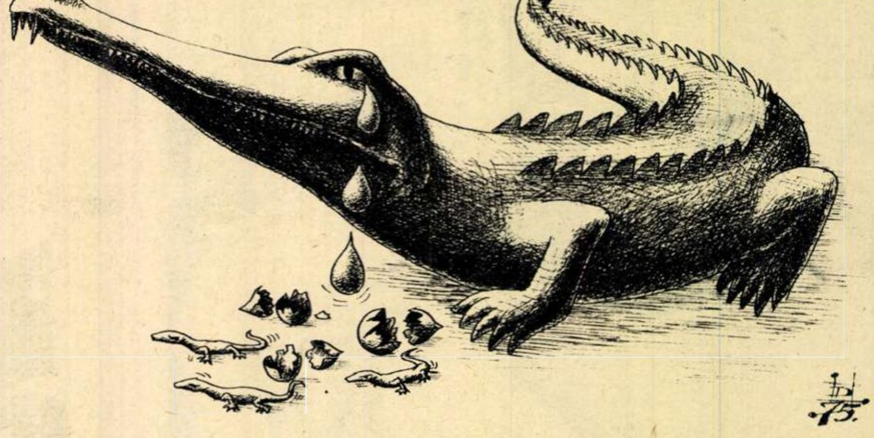

ȘTEFAN BOROȘ

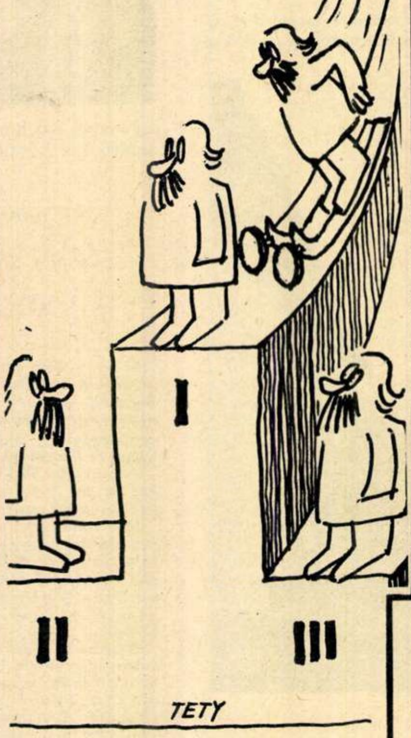

IVAN KĂNEV

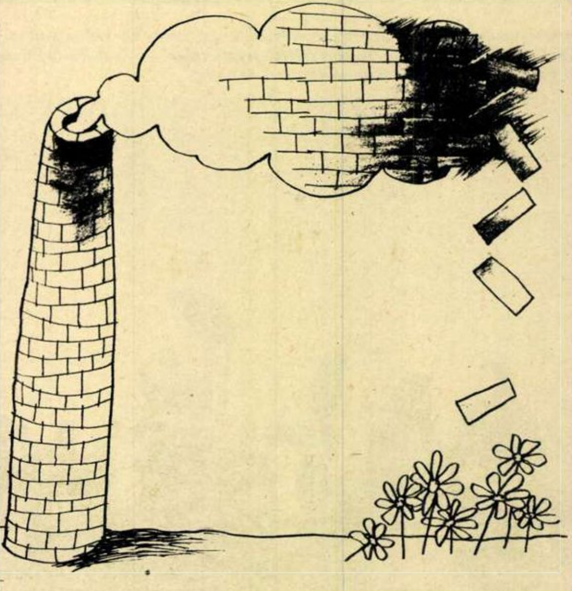

UMOR INVOLUNTAR

PIERDUT Canich maro, blană mare, bună. Oferim recompensă

de la HA

Într-un bar un cowboy cere barmanului 3 whisky-uri care, de fiecare dată, îi sînt luate cu agilitate de o maimuțică. Enervat, se duce la pianistul barului și-l întreabă:

— Cunoști maimuțica?

— Dacă mi-o fredonezi — spune pianistul — o cînt și pe asta.

●

— Cîți ani crezi că am eu?

— În orice caz arăți mult mai tînără!

●

— Spuneți că stofa e din lînă curată, dar pe etichetă scrie că-i din bumbac.

— Scriem așa pe etichetă ca să păcălim moliile.

●

— Doriți prăjituri de 2 sau de 3 lei?

— Ce diferență este între ele?

— Diferența de 1 leu!

la Z

NU UITAȚI CĂ DEVIZA „RACULUI" ESTE «RETRAGE-TE ÎNAINTE!»

Din expoziția de caricaturi VASLUI ianuarie 1972

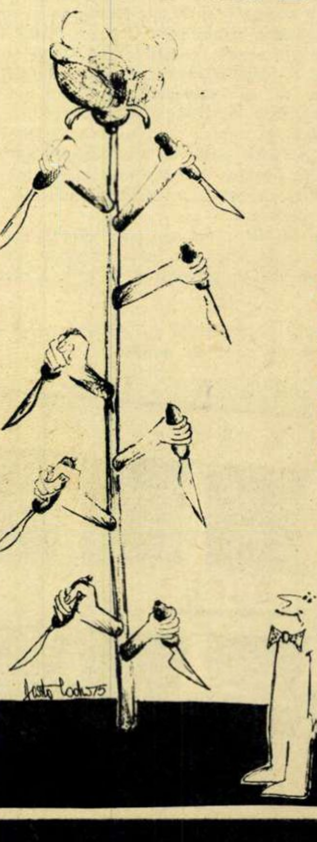

SORIN POSTOLACHE

CONSTANTIN GAVRILĂ

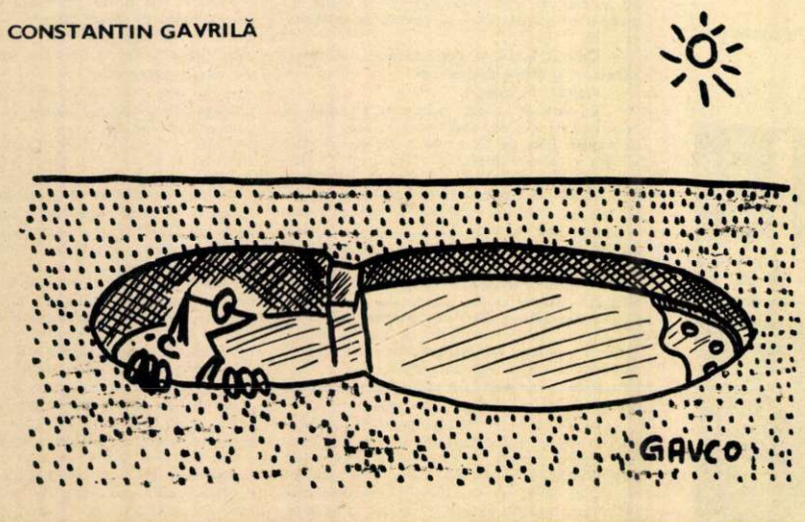

LUMEA COPIILOR NOȘTRI

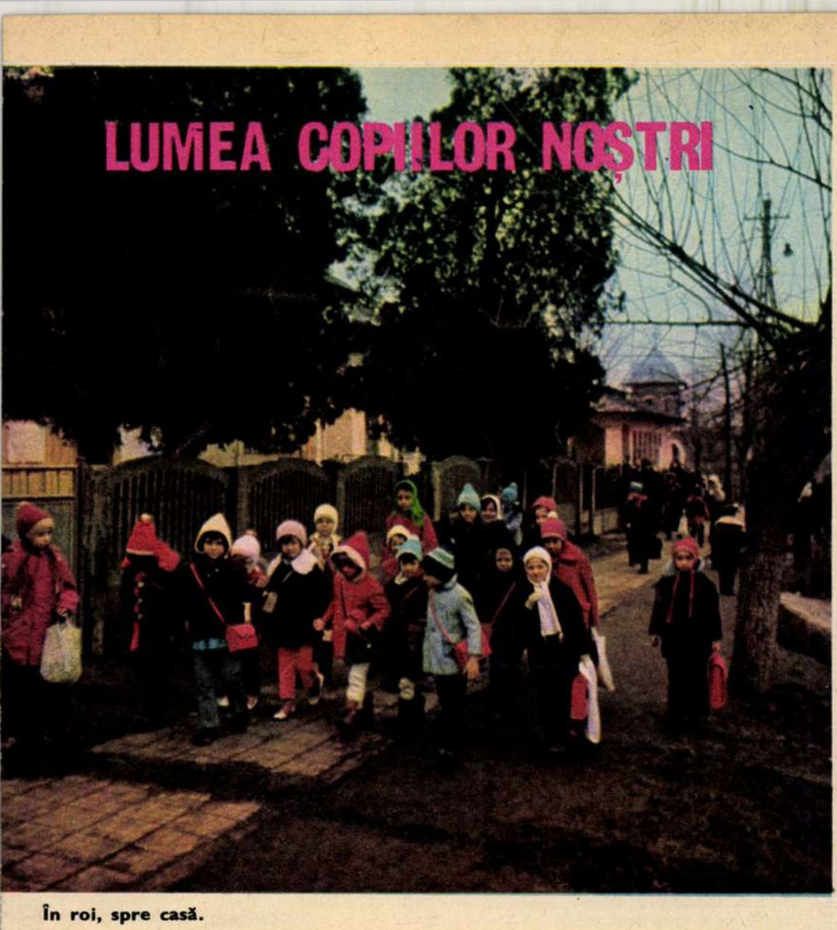

În roi, spre casă.

Lor le plac mașinuțele, dar să fie mari.

ÎN LUNĂ, CA ȘI PE PĂMÎNT, CEL MAI BINE ESTE SĂ FII ȘOFER, AVIATOR, ARHITECT, MILIȚIAN

Imaginea mogîldețelor de vîrsta grădiniței, ținîndu-se de mîini și mergînd în roi spre casă, nu mai este astăzi insolită nici pentru lumea satului. Mai neobișnuită este însă pentru noi, pentru ochiul nostru de orășeni, atenți la pericolul străzilor, libertatea cu care puii de om își poartă singuri de grijă atunci cînd dau colțul comunei. I-am întîlnit, nu se putea să nu-i întîlnim, și la Brănești, comună mare, așezată în coasta Capitalei, și ar fi putut să ne iasă în drum, tot atît de bine, și acum 20 și ceva de ani. Căci din 1949, copiii de aici, înainte de a deveni școlari, trec prin jocurile grădiniței, se pregătesc de fapt pentru a fi elevi, fără să știe, cam tot așa cum făcea și Monsieur Jourdain proză. Tot meșterind ei liniuțe de tot felul, tot adunînd și scăzînd «băbește», se trezesc că le este mai ușor cînd trec la *o-i*, *oi* sau la 2-1=1. Dar cum asta este o problemă de viitor, trebuie să spunem că, în materie de anticipație, micii noștri prieteni mai degrabă se văd în Lună decît la școală. În Lună unde, ca și pe Pămînt, cel mai bine este să fii șofer, milițian, aviator sau un nene care face case (arhitect este mai greu de pronunțat la vîrsta lor); unde nu strică să ai și un pistol din plastic și unde, de asemeni, nu trebuie să uiți poeziile, ba, din contra, trebuie să știi cît mai multe.

— Tu cîte știi, Daniela?

— Zece știu, ba stiu mai multe. Și douăzeci de povești.

— Ce-ți place ție mai mult și mai mult aici, la grădiniță?

— Îmi place să spun povești și poezii. Dacă vrei, îți spun Brăduțul și Capra cu trei iezi.

— Mihăiță, la anul mergi la școală. Știi să scrii vreun cuvînt?

— Știu să mă iscălesc. Dar numai Marian știu să scriu. Pe mine mă cheamă Dobre Mihăiță Marian. Gabi m-a învățat să fac litere de tipar. Numai pe Marian știu să-l fac. Manivela asta n-am știut s-o pun, a pus-o Paul.

— Cine este Paul?

— Pe mine mă cheamă Sebe Paul. Îmi plac mașinuțele, dar să fie mari. Basculanta și tramvaiele.

— Acasă ai jucării?

— Nu mai am, le-a stricat vecinii!

— Ce poezie îți place mai mult?

— Capra cu trei iezi.

Pe hăinuța unuia dintre băieței, pe nume Anton Doru Mihăiță, o insignă, «Fruntaș în întrecerea socialistă»!

— De unde o ai?

— Mi-a dat-o tăticu.

— Știi ce scrie pe ea?

— Nu. Mie îmi place pentru că este frumoasă. Da' nu pot să fac schimb cu ea, este a lui tăticu.

150 de copii cu nume frumoase sînt dispuși să-ți povestească, fără nici o sfială, — neintimidați nici de prezența directoarei, Mihaela Jijia — viața de grădiniță așa cum o trăiesc ei, de la orele 7 la 12. Dacă ai timp să stai mai mult lîngă ei, îți desenează și o casă, care neapărat trebuie să fie mare și cu multe geamuri.

Anul viitor, mulți dintre acești copii, ajunși pe băncile clasei I, vor ști mai bine ce înseamnă o insignă ca aceea pe care, deocamdată, Mihăiță o apreciază, ca să zicem așa, după criterii exclusiv estetice. Vor afla, mai tîrziu, și cum se dobîndește, cum poate ajunge ea în casele părinților lor, cei mai mulți — muncitori în întreprinderile bucureștene, la Titan sau la Sărulești, la Semănătoarea sau la Pipera, la Fabrica de confecții și tricotaje ori la Electronica, alții — lucrători în C.A.P. Tați și mame care, printre alte multe merite, îl au și pe acela că, odată întorși de lîngă mașinile «la care lucrează cu adevărat» — cum spunea o fetiță — sînt gata să repare și un camion în miniatură.

MAGDA MIHĂILESCU ■
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

Albă-ca-Zăpada la concurență cu tehnica.

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

de teamă să nu devenim sentimentali

Știți cum se întîmplă. Dintr-o dată te trezești cu o invitație protocolară la banchetul celor 20 de ani de la absolvirea liceului. Sîntem cîțiva tineri, încă tineri, din generația noastră care am intrat la șase ani în școala primară, în primele zile de pace, am absolvit zece clase de liceu, și la 16 ani ne-am trezit studenți la politehnică, la medicină, la agronomie, la istorie etc. Unii dintre profesorii noștri de liceu își continuau încă studiile serale la facultate și erau chiar invalizi de război. Probabil că în luna mai ne vom întîlni cu toții în băncile ultimei noastre săli de clasă și profesorii veterani, aflați de acum în retragere, cu destine modeste de pensionari, ne vor striga din catalog. Și vom răspunde probabil cu toții prezent, dacă nu cumva, între timp, unii dintre noi vor avea de îndeplinit misiuni îndepărtate și delicate și vor lipsi motivat, dacă nu cumva alții se vor simți vinovați mai ales pentru acele superbe promisiuni neîndeplinite sau pentru încrederea nemeritată investită odinioară în ei și vor absenta nemotivat. Evenimentul acesta nu m-ar fi tulburat atît de mult dacă nu aș fi urmărit, de departe e adevărat, traiectoria unei vieți de excepție: a celui mai bun dintre noi, a șefului nostru de promoție: inginerul Dan T., atins de o boală de inimă gravă și practic condamnat la moarte fără drept de apel. Mulți colegi de școală din Cluj mă sfătuiau să-i fac o vizită, pentru că zilele îi sînt numărate și pentru că i-ar face poate bine să ne revadă înainte de a se inocula în neant. Am fost slab. N-am putut să merg la căpătîiul lui. N-aș fi știut să mint. M-am interesat dacă nu cumva ar putea fi operat undeva, în străinătate. Poate chiar de profesorul Barnard! Mi s-a răspuns că e tardiv și inutil. Viața cu problemele ei de fiecare zi a făcut din mine un fel de ușă turnantă. Am uitat. Sau am vrut să uit de colegul meu Dan T., ieri însă, în holul operei, un coleg, tot medic, mi-a spus cu o imensă bucurie că a fost salvat! Un chirurg român, un chirurg încă tînăr, cu numele Dan Făgărășanu, de la spitalul Fundeni, a îndrăznit să-l opereze, operația a reușit și l-a redat familiei, societății, pe cel mai bun dintre noi, într-un moment în care intraserăm cu toții în zona plină de umbre și de penumbre a renunțării.

Și spuneți-mi cum i-am putea mulțumi noi, colegii din generația ce împlinește, iată, 36 de ani, acestui medic minunat pe care nu-l cunoaștem, despre care, în ignoranța noastră, nu auzisem pînă acum? Sigur, nu sîntem nemuritori. Dar cred că veți putea înțelege bucuria noastră, a celor care ne vom așeza în luna mai în băncile ultimei clase de liceu, îl vom vedea pe inginerul Dan T. ridicîndu-se și răspunzînd, ca întotdeauna, **prezent** în fața timpului pe care îl trăim. Un om drag ca lumina ochilor. Deși poate că, așa cum se întîmplă uneori între bărbați, n-am știut să i-o spunem niciodată. De teamă să nu devenim sentimentali.

ADRIAN DOHOTARU ■

CARTEA

enigmatica noblețe

Titlul cărții lui Ion Caraion sugerează starea de poezie. Eseurile sale ar fi deci expresia unei trăiri artistice particulare, interesantă mai ales din unghiul operei propriu-zise. Ion Caraion aduce în literatura actuală exemplul unui poet care meditează asupra condiției sale, și-și asumă toate riscurile ei. Pentru autorul *Panopticum*-ului arta este o stare de suferință continuă, în numele unui ideal niciodată atins. Umanitatea întreagă se justifică prin tremurarea unui vers, după cum refuzul poeziei condamnă la extincție morală. Aserțiunile se justifică în cele din urmă cu ajutorul unor lungi disertații pe texte din poezia recentă a lumii, alese prin afinitate. Este desigur tulburător să încerci a cuprinde înțelesul propoziției lui Novalis: «Poezia este realul absolut», într-un secol plin de «moduri» ale unei realități teribile, încrustate atît de adînc în versurile și memoria lui Ion Caraion, de pildă! Visul aduce salvarea prin coerența paradoxală a sensurilor, ceea ce il va face pe Ion Caraion să proclame: «Cine nu visează, moare». A crea starea de libertate «organizată» a visului este însă «mult mai greu decît toate celelalte greuri». Ea presupune luciditate dureroasă, un sacrificiu sărbătoresc.

Ion Caraion aparține unei generații de scriitori mai puțin discutați de critica de azi și mi se pare absolut normal să încerce a reaminti, chiar cu ostentație, de existența unei experiențe literare de ținută, cum a fost aceea dintre '45–'48. Exagerarea nu supără deloc, este în fond o trăsătură a expresivității. De aici pînă la negarea violentă a contribuției lui Ioan Alexandru, Nichita Stănescu sau Ion Gheorghe drumul trece totuși pe alături de buna-credință. Sînt un iubitor de pamflete și am o mulțime de dușmani ca martori pentru faptul că le cultiv cu delicii. Un pamflet împotriva lui Ioan Alexandru, înțesat cu «găselnițe» splendide (de tipul «Paradisul nu-i departe. Doctorii, însă, da», atunci cînd poetul povestește nașterea unui miel în casă) nu mi se pare deloc reprobabil. Din perspectiva altui tip de poezie, poate că *Imnele* devin gîngave! Din punctul meu de vedere, expus altădată chiar în aceste pagini, ele reprezintă una dintre cele mai valoroase cărți de poezie din literatura noastră, iar trăirea oamenilor alături de «inventarul viu» este o imagine a armoniei cosmice, și nu o problemă sanitară, ca pentru Ion Caraion. Cum spun, chestie de interpretare, și n-aș fi făcut din ea un prilej de dispută, dacă nu ar fi apărut în contextul unor analogii stabilite de autorul *Enigmaticei nobleți* între versuri din *Imnele bucuriei* și realități puțin literare din preajma războiului. Însemnări de tipul celor de la paginile 137–138 cu veșnica întrebare care presupune un singur răspuns: «Nu vă amintesc nimic expresii și fraze ca, de pildă, următoarele?» au contribuit la transformarea poeziei într-o rană. Ion Caraion știe prea bine!... Procesele de intenție n-au ce căuta într-o discuție literară. Dealtfel, multe obiecții din *Trăim printre fenomene* se vor cu două înțelesuri. Cunoaște însă toată lumea că forma «imne» nu vine de la nemțescul «die Hymnen», ci este atestată în cărțile noastre vechi, ca și «mială» și toate celelalte. Ele au, oricum, mai multă justificare, într-un text poetic, decît «a obstacula», întrebuințat de Ion Caraion, într-un articol de critică literară. Ca să nu mai vorbesc de ușurința cu care se pot face procese de intenție. Dacă l-am crede pe Ion Caraion în legătură cu Ioan Alexandru, am spune că «înfrunziri îngerești» sau ninsoarea de «fluturi muribunzi» sau cuvîntul talisman ce schimbă compoziția pămîntului (toate din *Enigmatica noblețe)* ne duc cu gîndul cine știe unde! Ceea ce nu e cazul și nu se potrivește deloc cu felul nostru de a fi. Glumind, vrem să spunem doar că nu e bine să dai foc la casa altuia, pentru că se poate aprinde tot satul și-ți arde chiar propria casă.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

LANSĂM UN CRITIC LITERAR

teatrul sincerității totale

«Setea muntelui de sare», recentul volum de teatru al lui Marin Sorescu, constituie un eveniment artistic exemplar, cu ecouri adînci în conștiința cititorului contemporan. E vorba, în primul rînd, de trilogia tragică, ce însumează binecunoscutele piese «Iona», «Paracliserul», «Matca». Puține alte opere îndeamnă în aceeași măsură la cunoașterea de sine, la eliberarea din capcana aparențelor.

Formula dramatică e de *mister existențial.* Marin Sorescu înscenează cu luciditate și poezie însăși ideea de existență, în momentele ei fundamentale și critice. Viața și moartea sînt reprezentate direct pe scena vastă a lumii. Personajul, oricare ar fi acesta, nu mai are nici un secret față de sine. Iona și Paracliserul vorbesc întotdeauna singuri sau cu dublul lor.

Replicile sînt diferențiate numai de o anumită stare: meditativă, ironică, gravă, anxioasă. Dialogul nu mai are loc, fiindcă a devenit inutil. Cînd se confruntă doi, ceea ce se întîmplă foarte rar în piesele din trilogie, replicile nu se prea întîlnesc. Marin Sorescu, punînd accentul pe monologul direct, ne oferă un teatru al sincerității totale. Impresia de experiment, ca în arta de avangardă, e mai mult de suprafață.

Protagoniștii sînt aduși de obicei în situații limită. E pus atunci sub semnul întrebării chiar faptul elementar de a fi. Autorul mai cultivă, în plus, metaforismul hieratic. Eroii sînt și ei ființe elementare, oameni primordiali sau ultimi, cum se sugerează într-o notație scenică. Condiția le e pecetluită de niște tipare fixe, din care nu pot evada. De unde senzația de sufocare lentă, de mișcare iluzorie în orizont închis.

Iona trăiește drama captivității: mereu în pîntecele monstrului, multiplicat în tabloul final la nesfîrșit. Oscilînd între uitare și panică, eroul se gîndește la «un lăcaș de stat cu capul în mîini în mijlocul sufletului». Monstrul pare a fi deci un principiu interior. În cele din urmă, Iona își spintecă propriul său pîntece, în timp ce se cheamă cu glas tare ca pe un altul. E o încercare disperată de a se depăși, suprimîndu-se.

Niște captivi sînt și Paracliserul și Irina, singuri cu ei înșiși, monologînd ori dedublîndu-se, după împrejurări. Abundă stările de coșmar. Mecanica visului paralizează implacabil voințele, întîrzie reacțiile firești. De fapt, nu se întîmplă nimic. Totul e vorbire. O notă pronunțată de absurd le învăluie gesturile și limbajul. Prăbușirea schelei și potopul îi izolează definitiv de lume. Dar eșecul e transfigurat de fiecare dată: în *Iona*, de aspirația către lumină; în *Paracliserul*, de arderea ritualică, ce sugerează împlinirea prin creație; în *Matca*, de supraviețuirea copilului, purtat peste ape de sicriul bunicului.

Cei doi poli ai dramei existențiale, în teatrul sorescian, sînt *tragicul* și *complexul ironiei.* Acesta din urmă are rostul de a umaniza un spațiu prea auster, redus la esențe. Cu aceeași intenție Marin Sorescu mai folosește imagismul cosmic, decorul biblic (întotdeauna de expresie populară și folclorică) sau pur și simplu raportarea la cotidian. Aspectele de acest fel (trimitem și la «Pluta meduzei» sau la «Nervi»), participarea spontană la micile ori marile evenimente ale vieții dau impresia de cufundare în concret, de reîntoarcere la starea naturală.

CORNEL MORARU ■
profesor, Făgăraș

PATRIE GÎNDITOARE

Patrie gînditoare — visul nostru fără prihană,
noi suntem inima ta de uraniu sever.
Cînd auzi sîngele nostru hohotind de miracole,
bucură-te, iubește-ne, dă faptelor noastre
adevăratele și dreptele lor nume,
căci ne pregătim a fi marele tău anotimp.

Patrie gînditoare — lacrima noastră cea mai curată,
noi suntem caii tăi de rouă cuvîntătoare.
Ziua privește-ne cum trecem peste cîmpii
cu copitele noastre tinere de diamant
măsurînd tăria ierbii acestui pămînt.
Noaptea ascultă-ne: sufletele noastre foșnesc
în bibliotecile marilor orașe ca niște fructe
din care timpul va învăța să te iubească și mai mult.

Patrie gînditoare — altar de purpură,
noi suntem stejarii tăi de lumină,
prin venele noastre de ceară, caldă se ridică
seva tînără bolborosind ca sîngele curaților miri;
primește semnele acestei primăveri tulburătoare —
noi ți le-aducem ca pe un anotimp de foc neistovit.

DORIN TUDORAN ■

Luni, 10 februarie 1975, începînd de la orele 19, Cenaclul Flacăra va avea loc la Teatrul Național (sala Mică) din București. Invitațiile se pot procura — nominal și, evident, numai în limita locurilor existente — între orele 9 și 13 la «secția de documentare» a revistei (telefon 17 60 10, interior 1623), Piața Scînteii nr. 1.

Spectacolul fiind televizat, accesul publicului e permis numai pînă la orele 18,45.

O NOUĂ VOCE LIRICĂ : GEORGE BOCȘA

Primim din partea unui tînăr, care-și satisface stagiul militar, un grupaj de versuri, dintre care destule remarcabile. Îl semnalăm cu bucurie și-i dorim o evoluție curată spre expresivitate și substanță.

A.P.

cînd infloresc cireșii

Mama se-ascunde-n grădină și plînge
Cînd înfloresc cireșii
Lacrimile ei mă strigă pe nume mirosind a văi
Cînd înfloresc cireșii
Fîntînile despuiate dau buzna prin case
Cînd înfloresc cireșii
Tata iese desculț pe arătură
Cînd înfloresc cireșii
Îi întinde soarelui o mînă de prieten
Cînd înfloresc cireșii
Ochii lui deschid o imensă fereastră albastră în zare
Cînd înfloresc cireșii.

la înălțimea adevărului

Acum cînd rîndunelele zboară alb
de la Maria la Ioan
ciripind povestea soarelui prin scaieți

acum cînd Munții Apuseni miruiți de tulnice ard
de la un capăt al copilăriei mele la altul
cînd clopotele ies din turnuri să dănțuiască
pe pajiști
cu amiaza și mieii

Acum cînd tata primește lunar o pensie călduță
(«mercurul nostru cel de toate zilele»)
în care se-ntinde cît e dumnealui de lung
și de mîndru
cînd furibundul poet deschide
și-nchide întruna ușile conștiințelor noastre
să nu care cumva să ruginească-n balamale
să nu care cumva să uităm că sîntem oameni
că această inimă de pămînt numită România
bate-n fiecare din noi — în fiecare din noi —
și nu în cușca de mătrăgună a unor piepturi senile
acum ori niciodată să fim la înălțimea adevărului
pentru care ne-am născut a trăi.

vă rog frumos

Să avem grijă de aceste urcioare sfinte
să le umplem cu lumina poveștilor noastre de fier
cu miresmele pîinii îndelung rumenite-n
cuptoarele iubirii de oameni
Să avem grijă de chipul zilei de mîine
de cerul nobil al picăturilor de sudoare
sub care-i dăm bună ziua pămîntului
in care niciodată nu ne vom ascunde
unii de alții

Să avem grijă de aceste urcioare sfinte
de liniște de pace
să nu le spargem cumva în graba mare
dragii mei
odihna pe cioburi e cumplită ca rîia, ca rușinea
vă rog frumos cu limbă de lacrimi
să avem grijă de aceste urcioare sfinte
șiroind de noi
și atît de scump plătite...

mulțam fain

Mulțam fain pentru pita și sarea
acestei tihne însorite
in care înfloresc tulnicul și vrabia

mulțam fain pentru bîrnele de sfințenie
ale Muzeului de istorie
în cele atît de afumate dinspre Nord
copilăria generației mele
și-a aninat opincile

mulțam fain pentru sufletul copt
al cuvintelor
ce-mi rostesc amiaza
pentru eterna acuarelă cu mori de vînt
migrînd din retină-n retină
întru gloria surîzîndului lăncier Don Quijote

mulțam fain dragi oameni de pe toate drumurile.

a iubi toamna

a iubi cînd toamna/ și-n Nord munții vineți
de par exaltări ale Poetului
leapădă mocnite arderi în fastuozitatea imaginației/
cînd toamna ne umple de coji de nucă dulci
și sub prepelițe rîncezește miriștile
iar peste amintiri ne-azvîrle pătura ei rece
de brumă de umbră —
a iubi cu mîinile goale/ cum sfiala fecioarei
ce-atinge întîia oară mărul copt al păcatului
cu dințișorii ei de lapte nesmîntînit/
cu mîinile goale cum ai frămînta pîine
în covata unei dimineți de duminică
pentru copiii vecinului rămași fără mamă —
a iubi cînd vîntul adulmecă mereu mai aproape
focul rodnic al cuptoarelor din tine
cînd ziua devine umedă de privirea ta
ca de-o ploaie silabisită-ndelung
în pădurea tînără și zveltă de mesteceni
a copilăriei
a iubi cînd toamna îl strivește pe Dumnezeu
în struguri
la privilegiul clopotelor
cînd tăcerea miroase a must acru și-o bem
din grele cupe
moștenite —

flacăra cititorilor

ne scrie un navigator

(Urmare de pe coperta I)

atunci în urmă cu ani, în pauzele de masă ne înconjurau docherii. Dar acum, spre deosebire de atunci în urmă cu șapte ani, urmașii lui Ali nu ne mai întrebau: «*România, București, Constanța, unde se găsesc?*» Acum ei știau că România este o țară a păcii, știau că România a întins o mînă prietenească Africii negre, știau că România este prietena Libiei și mai ales vedeau sub ochii lor cum se înalță blocuri de locuințe și edificiile culturale construite de mesagerii industriei românești, constructorii ARCOM-ului. Acum ei știau că în fruntea României se află un statornic militant pentru pace și libertate în lume, un OM pe care ei l-au ovaționat, așa cum ne mărturiseau, sincer emoționați, din toată inima, cu ocazia vizitei efectuate în patria lor. Și acești fii sau nepoți ai lui Ali, care în 1967 nu știa unde se află situată România, alătură spontan la numele țării pe cel al primului său bărbat, *Ceaușescu*.

Plecam din Tripoli lăsînd în urmă nu un prieten, ca în urmă cu ani, ci un oraș prieten. Pentru că cetățenii întîlniți pe stradă, atunci cînd ne auzeau vorbind și se dumireau că sîntem români, ne arătau blocurile înconjurate de schele, pe lucrătorii ARCOM-ului care trebăluiau pe ele și ne spuneau cu zîmbetul pe față: «*România-Ceaușescu*».

Atunci, la plecare, am simțit — așa cum simțisem peste tot unde munca de «cărăuș al mărilor» mă purtase — mîndria că sînt fiul acestei țări pe care oamenii de pretutindeni, din Africa, Asia, Europa sau America o cunosc și despre care spun simplu, dar cu respect și căldură: «*România-Ceaușescu*».

noi, oamenii, am evoluat extraordinar

Da! Fii ai lacrimilor tale... căci în clipa aceea aș fi dat (poate cu subiectivismul care mă caracterizează și ne caracterizează) totul, aș fi uitat totul, aș fi ignorat totul, numai să fiu, măcar și o infimă parte dintr-o secundă, FIU al lacrimilor tale, IOANA CRĂCIUNESCU, cînd, spunînd versurile lui Geo Dumitrescu, ai izbucnit în plîns.

«Să vorbim despre oameni!» (versul lui Geo Dumitrescu!) Poate că e necesar... Poate că mai e necesar.... Poate că e necesar mai ales ACUM. Acum cînd lucrurile capătă contururi noi, capătă un sens nou. Acum cînd ne pregătim pentru marele PAS ÎNAINTE al întregii societăți umane. Poate ne veți iubi, poate ne veți urî, dar sînt sigur că veți vrea să vorbim....

«Noi, oamenii, am evoluat extraordinar!!!» Da!! Noi sîntem iubitori de frumos, noi nu sîntem iubitori de urît, noi am făcut «CENACLUL FLACĂRA», noi vom continua să credem în tot ceea ce se face AICI pentru că este bun, și frumos, și înălțător, vom continua să ne batem pentru o invitație luni seara, vom continua să fredonăm o DOINĂ (chiar dacă n-o vom putea face ca Sorin Minghiat), vom continua să stăm în picioare, pe jos sau cîte doi pe un scaun, ca să vedem și să auzim ARTA ADEVĂRATĂ, ca să ne simțim cît mai mult OAMENI și să realizăm cît de mult am EVOLUAT!

«Noi, oamenii, am evoluat extraordinar»!!! Dintre noi s-au născut cei ce sînt astăzi cenaclul: Mircea Vintilă, Marcela Saftiuc, Reflex-Flacăra, Dan Chebac, Cornel Ionescu și Anda Călugăreanu (căreia i-au fost necesari 9 ani de muncă — ca și la asediul Troiei — ca să izbîndească într-al zecelea), dintre noi s-au născut cei care primesc arta, și tot dintre noi cei care-i dau glas (Geo Dumitrescu, Eugen Jebeleanu).

— Și dacă noi, cei care SIMȚIM că sîntem FII AI LACRIMILOR TALE, vom face (sperăm prin MUNCĂ și ARTĂ) ca odată și odată să TRĂIM la superlativ, ne vom merita destinul de OAMENI. Vom fi COMUNIȘTI ADEVĂRAȚI.

— VOM REUȘI!! Și pentru certitudinea asta vă mulțumim! Vă mulțumim pentru luni seara! Vă mulțumim pentru că o dată pe săptămînă ne faceți să TRĂIM ca FII AI LACRIMILOR VOASTRE ARTISTICE.

OCTAVIAN IONESCU ■
elev, anul IV,
Liceul Mecanică 18, București

cenaclul flacăra

Prospețime și exactitate în interpretare: corul de cameră al Liceului nr. 25.

Auditorii tineri ai muzicii lor.

Un moment de vîrf al muzicii tinere: Mircea Vintilă.

Un inteligent propagator al poeziei: Reflex–Flacăra.

Anda Călugăreanu și Gelu Colceag interpretînd o compoziție proprie.

Muzica tînără și poezia bună adună generațiile

Capriciul fotoreporterului a alăturat chipurile a doi interpreți apropiați prin lirism: Marcela Saftiuc și Dan Chebac.

Debutul în cenaclu al confirmatului talent care se numește George Mihăiță.

Un debut adjudecat: Radu Gheorghe.

Actorul Florin Tănase a recitat cu dicție și sensibilitate.

cronică (49)

Ședința cenaclului nostru din 3 februarie, desfășurată, prin amabilitatea direcției, în sala Teatrului Giulești, la invitația Liceului nr. 25 din Capitală, ne-a relevat, în mod grăitor, un salt calitativ al programului. Un salt constituit pe două căi: prin perfecționarea lucrurilor tradiționale și prin apariția unor creații noi, receptate de la «prima vedere» cu entuziasm de către participanți. În ceea ce privește munca de continuă finisare a unor lucrări intrate în tradiția cenaclului, vom aminti doar interpretarea dată de către grupul **Reflex-Flacăra Baladei păguboșilor** de Miron Radu Paraschivescu, care s-a prezentat și mai just dozată, pentru transmiterea unor noi sugestii și nuanțe, În ceea ce privește apariția lucrărilor noi, aceasta o consemnăm, în primul rînd, ca un semn al spiritului de emulație, ce e pe cale să se încetățenească în **Cenaclul Flacăra.** La ora de față, membrii cenaclului se găsesc într-o stare de adevărată efervescență creatoare. Ședința din 3 februarie 1975 atestă factorul stimulativ din interiorul cenaclului, ce a cuprins pe numeroși membri ai săi, ea însumînd o bună parte din premierele ultimului timp. Iată-l pe Mircea Vintilă care e acum în posesia unui repertoriu surprinzător de larg. Spunem «surprinzător», deoarece acest foarte talentat cîntăreț părea, la un moment dat, cantonat într-un perimetru prea strîmt pentru posibilitățile sale. Astăzi, Mircea Vintilă înaintează impetuos, spre bucuria noastră, a tuturora, pe drumul unei plenare afirmări. Cîteva din noile melodii proprii: **Crezul meu, Pămîntul deocamdată, La hanul lui Manuc, Dulce Românie** (toate pe versuri de Adrian Păunescu), deși proaspete, au și intrat în memoria publicului. Bineînțeles, să nu uităm nici acel șlefuit, ca o bijuterie, dialog cu un miel, cîntec care înveșmîntează cu candoare un tulburător tîlc. În seara despre care vorbim, Marcela Saftiuc cîntă cu specifica ei lacrimă — atît cît trebuie — în glas: **Vînt de seară, Omaelum, Fiii lacrimilor tale,** dar și o nouă creație, **Îngrozitorul happy-end** (versuri, Adrian Păunescu). Anda Călugăreanu, al cărei talent e însoțit de conștiință și perseverență, cîntă în afară de vechiul cuplet **Unde «e» iluziile mele,** și două recente compoziții proprii: **Romanță absurdă** (în colaborare cu Gelu Colceag pe versuri de Ioana Crăciunescu) și o melodie foarte inspirată pe un «cînt» de Ion Nicolescu. Din șantierul său de lucru, Dan Chebac ne comunică o prelucrare pe motive folclorice și **Caii liberi** (versuri, Adrian Păunescu). **Reflex-Flacăra,** așa cum l-am numit și altădată — un bun propagator de poezie, se prezintă cu un nou montaj pe versuri de Eugen Jebeleanu, Geo Dumitrescu, Ion Nicolescu (și pentru că veni vorba de **Reflex-Flacăra,** să nu uităm să mai transcriem și numele componenților grupului, pentru ca omogenitatea lui valorică să nu facă să se estompeze — ceea ce ar fi nedrept — valoarea individuală: Gelu Colceag, Ioana Crăciunescu, Gabriel Iencec, Mihai Perșa, Ștefan Sloboda, Anda Călugăreanu.) Cu finețe cîntă la flaut Sorin Minghiat o doină culeasă de Tiberiu Brediceanu. Pînă aici, deci numai noutățile care justifică în mod concret saltul pe care-l enunțam în rîndurile liminare și afirmația că în interiorul cenaclului există un climat favorabil realizării unor noi și de calitate producții. Desigur că nu putem relata punct cu punct programul integral al serii, care și de astă dată a ținut aproape cinci ore în fața a circa 1 200 de persoane. În fugă, vom numi actorii care au recitat poezie de diferite genuri: Mihaela Buta, Vladimir Găitan, George Mihăiță, Geo Costiniu, Florin Tănase, Teodora Vasilescu. S-a recitat din creațiile unor scriitori precum Ion Minulescu, Victor Eftimiu, Marcel Breslașu, Nicolae Labiș, Geo Dumitrescu, Claudiu Iordache, precum și din Walt Whitman și **Antologia inocenței.** Corul de cameră al Liceului nr. 25, dirijat de profesoara Eugenia Necula-Văcărescu, a interpretat cu prospețime și în stilul corespunzător **Siciliana** de Bach și două song-uri americane. Seara ne-a mai oferit **surpriza unui debut deosebit:** Radu Gheorghe, student la I.A.T.C., care a cîntat de pe acum cu o notă personală. Ionela Copaciu interpretează **Trebuiau să poarte un nume** de Marin Sorescu. La solicitarea poetului Adrian Păunescu, echivalînd într-un fel cu un sondaj al posibilităților artistice ale spectatorilor, au urcat pe scenă tinerii: Nicolae Tudoran, student la A.S.E. (recită **Bătrînul și moartea** de Molière), Oprică Ștefan, elev (recită **Toamna tîrziu** de G. Coșbuc), Olingheru Eugenia, elevă (recită **Contabilitate** de Marin Sorescu), Mielușelu Viorel, student la politehnică (interpretează două cîntece și e pe merit aplaudat).

Din păcate, seara a coincis și cu despărțirea — să sperăm doar temporar! — a cenaclului, de doi dintre membrii lui de bază: Florian Pittiș și Doru Stănculescu. Aceasta, ca urmare a sancționării de către conducerea cenaclului a exclusivismului și spiritului de disoluție, manifestat în ultima vreme de Florian Pittiș, a situației inacceptabile în care se află Doru Stănculescu ca student și a unor neajunsuri ale comportamentului său. Căci — trebuie spus! — **Cenaclul Flacăra** vrea să crească și să găzduiască **oameni,** în primul rînd **oameni.**

Dat fiind semnul sub care s-a desfășurat ultima ședință, credem că, în finalul său, s-a plecat cu convingerea că în evoluția cenaclului pe linia unei arte a spațiului și timpului nostru, vor apărea mereu noi surprize.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

DRUMUL DE LA SLATINA DE IERI LA CEA DE AZI E PAVAT CU MUNCĂ ȘI CU ALUMINIU

Deși nu se văd în imagine, oamenii, sub mîna cărora se modelează acest aluminiu, sînt foarte tineri. Media de vîrstă a personalului e mai mică de douăzeci și trei de ani.

Cu fiecare săptămînă, Slatina încetează să mai fie un amplu șantier și se încheagă într-un oraș, în perimetrul căruia schelele se retrag în aceeași măsură în care blocurile noi își primesc locatarii. Slatina de astăzi miroase a tencuială și a vopsea, fruntea orașului înălțîndu-se pînă la etajul al zecelea sau chiar mai sus.

Parcurgînd orașul, tînăr și invadat de industrie, asculți cu reținere cuvintele primarului Radu Barbu care susține că, nu cu mult timp în urmă, așezarea însemna doar o adunătură de case pitice, o fabrică de cherestea și o moară. Moara se chema «Aluta», luînd numele străbun al Oltului, iar fabrica era mai mult un gater. După cum spun actele și după cum spun localnicii, mai prosperau acolo viile pe dealuri și sumedenia de cîrciumi din centru, în care mușteriii mîncau cîrnați și beau rachiu îndoit cu apă. În rest, nimic, stagnare și amorțeală.

Am spus în două vorbe ce înseamnă Slatina de astăzi, dar se cade să revin: un oraș cu fiecare ceas mai articulat, a cărui transformare se explică prin apariția și consolidarea industriei socialiste, pe cît de tînără pe atît de viguroasă aici, capabilă astăzi de o producție globală de ordinul miliardelor de lei anual, ceea ce vrea să însemne că Slatina contemporană produce după măsura centrelor cu tradiție.

Localnicii socotesc anul 1965 drept începutul noii istorii a orașului. Atunci, la 30 iunie, a fost elaborată prima șarjă de aluminiu românesc, dar data aceea a rămas — după cum ați văzut — doar un reper sentimental, de vreme ce industria Slatinei împlinește în prezent întreaga producție a anului 1965 în numai două zile și jumătate!

Cu excepția fabricii de aluminiu, întreaga dotare industrială a orașului a apărut în intervalul ultimei legislaturi. Asemenea unei trepte simbolice către comunism, fiecare an a marcat, la Slatina, intrarea în funcțiune a unui nou obiectiv, după un ritm care a fost și este al turațiilor maxime. In 1971 a fost inaugurată Întreprinderea de prelucrare a aluminiului, în 1972, Întreprinderea de produse cărbunoase, în 1973, cea de utilaj alimentar, în sfîrșit, în 1974, «Textila», unitate de care se leagă multe din satisfacțiile slătinenilor, căci ea a rezolvat și rezolvă — pe măsura intrării în exploatare a tuturor capacităților — problema locurilor de muncă pentru femei. Urmînd acestui pas rapid de extindere, devenind un adevărat magnet pentru mare parte din populația județului și înlocuind tot mai mult schelele cu construcții terminate, în decursul a numai zece ani Slatina a reușit marea performanță de a-și dubla numărul de locuitori, numărînd în prezent treizeci și două de mii de suflete. Din acest punct de vedere, cifra locuitorilor Slatinei ocupați în industrie, cincisprezece mii cinci sute, vorbește de la sine, constituindu-se într-o robustă pledoarie în favoarea unui ritm extraordinar de industrializare, dar și în favoarea pasiunii pentru muncă a unor oameni care descoperindu-și tîrziu vocația pentru fabrici și uzine și-au descoperit, cu siguranță, adevărata vocație.

Cu fiecare săptămînă, Slatina încetează să mai fie un amplu șantier și se încheagă într-un oraș. Evident, metamorfoza aceasta impune ochiului, dar ceea ce surprinde cel mai mult la Slatina de astăzi sînt oamenii. Tineri și vrednici, conștienți că istoria în formare a orașului lor nu înseamnă altceva decît istoria fiecăruia dintre ei, luați în parte. Oamenii aceștia tineri, pe care-i vezi concentrați deasupra mașinilor sau pe care-i admiri plimbîndu-se pe Calea Libertății, primul bulevard din istoria Slatinei, inaugurat în vara trecută, tinerii aceștia au izbutit să urnească orașul și să facă din el un bastion al industriei românești celei mai avansate, cu întinse rezonanțe pe plan mondial.

Slatina, urbea care n-a atras niciodată pe nimeni și care și-a făcut, cîndva, un trist renume din neputința de a-și ține copiii la școlile proprii, a inaugurat numai în răstimpul ultimei legislaturi patru licee, între care trei de specialitate, pepinieră pentru industria în detentă a orașului. În acest domeniu Slatina a ajuns să numere astăzi nouă mii de elevi și a ajuns în fața problemei — care nu e numai de viață, ci și de mîndrie — de a rivaliza cu orașe mai mari și mai vechi în ceea ce privește atragerea absolvenților de institute superioare. Am avut ocazia să stau de vorbă cu comunistul Nicolae Dubcovețchi, deputat în circumscripția orășenească numărul 28. Am aflat o grămadă de lucruri și — printre altele — am asistat la demonstrarea unei teorii care cîștigă tot mai mult teren în conștiința celor ce conduc treburile Slatinei de azi: orașul lor poate oferi astăzi unui proaspăt inginer sau unui proaspăt doctor nu numai un loc de muncă pe măsura pregătirii, ci și excelente condiții de viață, la concurență — ele, condițiile — cu cele existente în, să zicem, Craiova sau Pitesti.

Argumentele demonstrației?

În urmă cu cîțiva ani la Slatina se punea cu dramatism problema apei potabile. Astăzi nu se mai pune nici măcar problema apei calde, care curge în blocuri din cartierele Progresul sau Crișan, în toate cele șase mii de apartamente construite în timpul ultimei legislaturi, la orice oră din zi și din noapte. Nu demult imaginea slătineanului cu butelia de aragaz în spinare era o imagine familiară străzilor orașului. Există și se extinde, pe strada Tudor Vladimirescu, pe strada Andrei și așa mai departe, canalizarea. Cîndva, cultura Slatinei se reducea la un cinematograf înghesuit și la un club în care se juca biliard și se citeau ziare. În prezent, în perimetrul circumscripției electorale numărul 28 se află în curs de terminare șantierul unei moderne case de cultură cu șapte sute treizeci de locuri. La o aruncătură de băț este gata de deschidere un mare magazin universal cu o suprafață comercială utilă depășind șase mii de metri patrați. Într-un cuvînt, Slatina dobîndește fără încetare necesități și înlesniri ale unei vieți superioare, tot atîtea argumente de partea demonstrației deputatului.

Cu fiecare săptămînă Slatina încetează să mai fie un amplu șantier și se încheagă într-un oraș. Către el sosesc în vremea din urmă tot mai mulți bărbați și tot mai multe femei, oameni atrași aici deopotrivă de nostalgia pămîntului natal, cît și de posibilitătile sporite de a munci și locui. Cînd scriam că populația Slatinei este foarte tînără, nu mă gîndeam doar la elevi. În egală măsură mă refeream la personalul marilor întreprinderi ale orașului. Am să dau un exemplu: la Întreprinderea de prelucrare a aluminiului media de vîrstă a oamenilor e mai mică de douăzeci și trei de ani. Directorul unității n-a împlinit încă patruzeci. Inginerul șef mai are o bucată bună pînă la treizeci și nouă,

Mulți locuitori ai orașului privesc astăzi strada de la înălțimea etajului zece. Fruntea orașului se ridică în fiecare zi.

Patria
intre
două
legislaturi

OMUL—INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

doi stagiari

Fiind pe un șantier, în vederea unui reportaj desigur, am întîlnit doi stagiari, care m-au și însoțit un timp. Unul, cel înalt, concepea activitatea pe șantier ca un supliciu: «Fiind arhitect, munca mea este legată de creație». Celălalt, scundul, tot arhitect, tremurînd tot, îi dădea dreptate.

Dimineața am petrecut-o împreună. Am cunoscut oameni și faptele lor.

La plecare, grăbit și fericit că mai trecuse o zi, cel înalt a spus ce se spune în asemenea ocazii: «Mi-a părut bine de cunoștință. Sper să ne mai vedem». Și a adăugat subtil: «dar nu pe aici». Scundul a mai zăbovit un timp însoțindu-mă pînă la tramvai. După un timp a remarcat: «Trei lucruri mi s-au părut interesante: oamenii ăștia sînt mult mai tineri decît credeam; îi bănuiam carieriști și nu sînt; și, mai ales, n-au avut o evoluție liniară: școală, facultate, șantier. Aproape toți, dacă nu chiar toți, au trecut prin producție, școli profesionale, cursuri serale și abia în cele din urmă facultate, funcții...» Părea îngîndurat și nu mai tremura.

Îi compara, în gînd, cu evoluția lui «liniară». Șantierul, pentru o clipă, cel puțin, nu i se mai părea «un supliciu».

Ce vor fi ajuns peste zece ani, să zicem, cei doi prieteni?

Evoluția primului, a celui înalt, e previzibilă. Scrupulele nu-l vor sufoca! Scundul însă? Ce l-ar putea convinge că ea, cinstea, nu-i o calitate care să îndrituiască pretenția de a ne realiza doar în baza actului de proprietate asupra ei? Că ea, cinstea, nu este o însușire care ridică prețul forței de muncă, ci o stare a conștiinței, o stare totală care pretinde, pentru a o păstra și a beneficia de ea, să acționezi în concordanță cu comandamentele ei și nu numai constatîndu-i prezența? Din nefericire nu se poate ajuta decît singur, pornind mai departe în direcția arătată de acest scurt moment al conștiinței de sine.

NICOLAE CRISTACHE ■

Macheta Slatinei de mîine — un oraș extins și modern, răsplătind munca fără răgaz a localnicilor.

iar secretarul de partid nu e nici mai bătrîn, nici mai tînăr. Asupra vieții și împlinirii ultimului dintre ei, asupra destinului comunistului Ilie Barbu, voi zăbovi preț de cîteva rînduri, nu pentru că omul ar avea calități extraordinare, ci pentru că viața sa mi se pare semnificativă nu numai pentru ceea ce reprezintă Slatina de astăzi, semeață și extinsă, ci și pentru ceea ce a reprezentat ea în ultimii ani, punînd la socoteală rigorile și sacrificiile începutului de drum. Originar din Pitești, Ilie Barbu se afla la Drăgănești-Olt în momentul în care Slatina a declanșat operația de industrializare. Ca să ajungă la Slatina, chemat de însărcinări pe linie de partid și de ambiția sa de a da o mînă de ajutor la nașterea noului, Ilie Barbu a făcut luni în șir naveta. Împreună cu soția. Se scula la patru dimineața, ca să prindă prima rată, grijuliu la activitățile zilei care urma, dar și la lecțiile fetiței, lăsată acasă sub supravegherea unei vecine și cu ceasul deșteptător pe noptieră. Crede că pornirea operației despre care vorbeam n-a fost ușoară. Nici un început nu e ușor, iar la Slatina a fost cu atît mai puțin ușor cu cît nu existau tradiții industriale și oamenii nu erau deprinși cu tehnica și disciplina muncitorească. Totul a trecut parcă într-o săptămînă, deși calendarul nu minte și el confirmă că de atunci s-au scurs cîțiva ani buni. Astăzi, familia Barbu locuiește într-un apartament nou, în condiții de armonie și confort, iar pe unul din pereții sufrageriei atîrnă — înrămată cu auriu — diploma de profesor de istorie pe care șeful casei a dobîndit-o recent. La fără frecvență și printre picături, cum încearcă să glumească.

În aceste zile ale campaniei electorale, reporterul a descoperit Slatina ca pe un uriaș sfat cetățenesc. În viața orașului momentul alegerilor nu reprezintă numai ocazia unui amplu bilanț, ci și prilejul unei atente scrutări a perspectivelor. Este vorba de o analiză lucidă, de o prospecție riguroasă făcută cu picioarele pe pămînt și cu ochii la macheta orașului de mîine. Anticiparea este întreprinsă cu încredere și optimism, căci viitorul Slatinei se află bine definit în planurile localnicilor. Astfel, în 1980, orașul ar urma să atingă o populație de patruzeci și șase de mii de locuitori, mai mult de jumătate din aceștia fiind angrenați în industrie, o industrie în continuă expansiune, supusă unui neostenit proces de extindere și modernizare. Producția industrială a anului 1980 va fi cu 124 la sută mai mare decît cea a anului în curs, iar orașul va deveni — prin munca oamenilor și grație înființării microhidrocentralelor de pe Olt — o așezare tot mai dinamică și tot mai frumoasă.

La Slatina, extraordinara metamorfoză socialistă a prezentului garantează un viitor pe măsură. **OVIDIU IOANIȚOAIA** ■

Inaugurarea «Textilei» a rezolvat problema locurilor de muncă pentru femeile Slatinei.

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

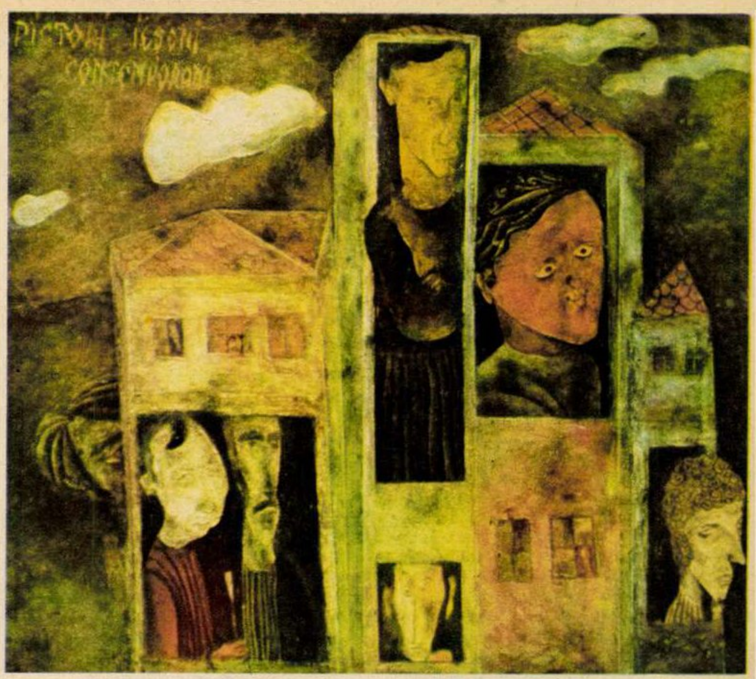

CRONICA IMAGINII

PULSUL ARTELOR IEȘENE

Artiștii plastici din Iași n-au prezentat de mai mulți ani, în Capitală, o colecție atît de reprezentativă, care să ne permită să ne dăm seama care este «starea picturii» în orașul moldovean. Totuși iubitorul de artă bucureștean nu e cu totul străin de pulsul artelor ieșene, pentru că el a avut posibilitatea să vadă anul trecut — la fosta galerie Apollo, la Galeria Nouă etc. — în cîteva expoziții de grup, lucrări semnificative ale multora dintre artiștii care expun la Dalles. Poate de aceea vizitatorul avizat nu va fi decît uneori atras de noutatea imaginilor.

Juriul, care și-a propus să prezinte o «evoluție în timp a artelor plastice ieșene», a făcut o selecție ce cuprinde toate generațiile de artiști, realizînd acea diversitate care dă farmec unei expoziții de asemenea amploare. Poate vom contraria afirmînd că, în peisajul artei plastice românești, aspirația spre constituire a unei școli ieșene, cu specific anume, care să reprezinte un fenomen plastic distinct, nu este perceptibilă, artiștii navigînd solitari, sau în grup, pe mări distincte, supunîndu-se — cum bine se observă în prefața catalogului — «proteicei diversificări a stilurilor». Expoziția de la Dalles trădează totuși o unitate sentimentală: artiștii ieșeni își iubesc orașul și îi pictează ipostazele, cu venerație, surprinzînd pe pînză priveliști și acele periferii care mai dăinuiesc încă și în care, de exemplu, Mihai Cămăruț mai descoperă o melancolică poezie, descriindu-le cu delicatețe culorile și pitorescul, după cum Victor Mihăilescu Craiu, cu ușoare tușe, oprește în pînze iernile cartierelor. Și Dan Hatmanu prezintă o suită urbană ieșeană, dar pictorul nu mai face apel la tehnica postimpresionistă de construcție a imaginii, ci, pornind de la lecția lui Klee, convertește realul în semne cromatice, mizînd pe puterile evocatoare ale liniilor care curg ca în naivele desene ale copiilor, ca să imagineze osatura aluzivă a unei clădiri, sau piețe, sau a unui deal.

Privitorul mai descoperă în expoziție un respectabil spirit de breaslă care e convertit în pictură în acele tablouri de grup. Poate nici într-un alt loc nu se cultivă cu atîta duioșie amiciția dintre pictori încît ei să simtă nevoia să lase posterității portretele lor grupate, într-o șarjă amicală, cum este aceea din tabloul lui Dan Hatmanu, «Pictorii ieșeni contemporani», sau ca în «Brigada peștelui de aur», a lui Adrian Podoleanu, compoziție cu înțelesuri simbolice și orgolii de breaslă.

Poate ceea ce caracterizează mai profund acum climatul picturii ieșene este acea dorință a diferențierii individuale, căutarea unui stil propriu. Și ea se realizează prin acea țară a imaginației pe care o creează Dimitrie Gavrilean, unde expresionismul și suprarealul se interferează adeseori, dînd naștere la acele ceremonialuri sau imagini feerice seducătoare («Nuntă în cer», «Omagiu Voronețului» etc.) sau în prospecțiile cromatice ale lui Corneliu Ionescu, unde realul este convertit în metafore ale culorilor, ca în acel splendid tablou numit «Calm», iluzie a cerului și a mării inundate de un verde liniștitor, pe care plutește o prezumtivă navă, sau numai fantoma ei, unde jocul petelor albastre, verzi și roșii închipuie valuri înghețate într-o clipă de tăcere. Val Gheorghiu e un programator de spații austere în care plasează mici scene («Dans», «Duet», «Cîntărețul singuratic» etc.); Liviu Suhar, un creator de atmosferă, care prin juxtapunerea petelor de culoare sugerează forme umane, produse ale memoriei furate realității («Tîrg de oale», «Familia» etc.), după cum dialogurile cromatice ale lui Fr. Bartok nu sînt decît fermecătoare aventuri abstracte ale unor jocuri tonale («Metamorfoze»). Dezamăgitoare, de astă dată, este prezența în expoziție a lui Ion Gînju, reprezentat doar cu o singură lucrare de circumstanță. Grupurile de personaje sculptate în lemn ale lui Iftimie Bîrleanu, plasate într-un aranjament solemn, sînt parcă un impresionant cor mut. De o remarcabilă expresivitate este «Pachița», statuia tînărului sculptor Nicolae Păduraru, care mi s-a părut a fi una dintre cele mai interesante lucrări expuse în expoziție. **CORNEL BOZBICI** ■

RĂSFRÎNGERE A PATRIEI, POETUL

Un fel de nor e sufletul în noi,
rotit sub stern și-n țarcul alb de oase;
și dealul unei lacrimi, ca stropul unei ploi,
răsfrînge chipul patriei frumoase.

Dar dacă-s trist o clipă? În clipa care trece
nu-i tristă țara mea cît de încet?
În luciul ființei ceva se petrece
căci țara urcă noaptea în poet.

Îmi spun în gînd că mîine voi fi iar,
că ființa mea se mai repetă-n soare
și știu că se repetă, ca timpu-n calendar,
în ființa mea, o țară viitoare.

Poate-i firesc, și știu cîtă iertare
există-n viitor pentru trecut...
Un timp promis, mai blînd ca o ninsoare,
așterne fulgi pe rana ce-a durut.

VASILE VERSAVIA ■
Timișoara

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

inteligențele tinere față cu lumea

Nu mai surprinde pe nimeni astăzi, desigur, constatarea că, ori de cîte ori un tînăr de la noi, aflat la vîrsta formării și afirmării sale, are posibilitatea să-și confrunte zestrea și înzestrarea intelectuală cu tovarăși ai săi de generație de pe alte meridiane, impresia pe care o face e dintre cele mai strălucite. Am avut prilejul acum cîțiva ani să-l cunosc la facultatea unde studia, ca urmare a obținerii unei burse de merit, pe fiul unui inginer bucureștean. Băiatul, pe nume Victor Giurgiuțiu, era pe atunci student în anul III al Departamentului (facultății) de aeronautică, aparținînd de «Imperial College», una dintre instituțiile de învățămînt superior de mare reputație în capitala Marii Britanii. Ei bine, tînărul nostru compatriot era eminența numărul 1 a facultății sale, își trecuse toate examenele cu calificativele maxime și, pe deasupra, ca o recunoaștere supremă a meritelor sale, primise și medalia Herinci (instituită în memoria unui renumit matematician englez) pentru studentul-inginer «cel mai bun în matematici» din «Imperial College». A fost o adevărată încîntare pentru mine să pot vedea nemijlocit de cîtă considerație se bucura acest student peste tot pe unde m-a purtat prin acest departament și colegiu, unde și alți tineri români care studiaseră aici înaintea lui au lăsat o impresie durabilă prin inteligența și seriozitatea lor în pregătire.

Unii necreduli ar fi în stare să pună deosebitele virtuți studioase arătate de studentul român cu precădere pe seama ambianței oferite de reputata școală superioară engleză. Dar, iată, nu demult, a revenit în țară în scurta vacanță de sărbători un alt tînăr prieten al meu, șeful de lucrări Valeriu Rusu de la I.M.F. Iași, trimis în Franța cu o bursă pentru un stagiu de specializare. După numai două luni, tînărul universitar, autor al unei teze de doctorat în domeniul biologiei (dacă nu mă înșel), își cîștigase la un important centru de cercetări medicale din Lyon o carte de vizită pe care, sînt sigur, și-ar fi dorit-o mulți colegi de ai lui francezi cu stagii îndelungate. Cercetătorul ieșean avusese darul, nici mai mult nici mai puțin, de a fi contribuit într-un timp foarte scurt la încheierea cu succes a unei investigații importante. M-a bucurat mult izbînda repurtată cu brio de mai vechiul meu tînăr prieten, fiu al unui modest ceferist bucureștean, deși ca om care am lansat numeroși poeți și publiciști, mi-am dat seama că fostul redactor șef al revistelor universitare ieșene «Sympozion» și «Opinia studențească», comentator de mare rafinament și competență al mișcării ideilor științifice de la noi și de pe alte meridiane, ar putea să fie și mai mult disputat decît pînă acum de către fascinanta lume a științelor.

Deunăzi, în drum spre Universitatea din Louvain, a trecut pe la mine tot o mai veche cunoștință ieșeană, studentul în filozofie de pînă acum cîtiva ani Ioan Petru, discipolul renumitului profesor Botezatu, principala noastră competență în materie de logică naturală, personalitate recunoscută în domeniul său pe plan internațional. Pe Ioan Petru — fiu al unor țărani de lîngă Huși — îl cunoscusem în calitate de «chairman» al unui memorabil colocviu al principalilor exponenți ai gîndirii studențești, colocviu desfășurat în urmă cu vreo 6 ani la Iași. Băiatul timid de la țară, cum îl știau toți colegii săi și cum eu însumi am avut prilejul să-l observ îndeaproape după aceea, în timpul unei deplasări comune în străinătate, era de o siguranță academică în a conduce dezbaterile, în a face de fiecare dată, cu o «logică» impecabilă, remarcile ce se impuneau. Deși nu are în față decît cîteva luni de stagiu, nu mă îndoiesc că această tînără speranță a logicii românești, după cum îl consideră profesorii săi, va asalta cu o aviditate neostoită rafturile celebrei biblioteci a Louvainului universitar.

Mi-am amintit la reîntîlnirea cu tînărul asistent al Facultății de filozofie din Iași de prima «aventură» dincolo de graniță a unui alt coleg al său de promoție, student pe atunci la Universitatea din Cluj, redactorul șef adjunct de astăzi al revistelor «Viața studențească» și «Amfiteatru». Fiu al unor țărani din Găgeștii Vrancei, «fără putere economică», așa cum se exprimă uneori mama sa, prin «puterea intelectuală» dovedită, devenise una dintre personalitățile studențești ale Clujului încă din primii ani de facultate. Trimis într-o călătorie de studii în Franța, în cadrul tradiționalelor cicluri de cunoaștere a acestei țări, uimise din primele zile pe colegii de pe alte meridiane prin bagajul său de cultură și mai ales prin maturitatea gîndirii sale științifice. Ceea ce îi atrase repede porecla plină de admirație de «Monsieur le philosophe». Marea lui pasiune pentru cunoaștere a devenit proverbială cu timpul printre colegii săi de redacție, unii dintre ei lansînd în glumă ideea atașării unui vagon-bibliotecă pe linia de tramvai 14, pentru ca acest «băiat de carte», în cea mai nobilă accepțiune a expresiei, să poată folosi din plin timpul pe care-l consumă cu drumul din Pantelimon pînă în centrul Bucureștiului, unde lucrează.

Exemplele citate de mine, dealtfel notorii pentru multă lume, nu reprezintă nici pe departe niște excepții. Oricare cititor mai tînăr ar putea apela în acest sens dacă nu, din modestie, la exemplul propriu, în orice caz la colegul de lîngă el, elev sau student încă, dar cel mai adesea deja o adevărată certitudine în știință, tehnică, artă, cultură. Adevărul acesta mi-a apărut și mai plin de relief în urmă cu cîțiva ani, cînd, la săptămînalul studențesc la care lucram, inițiam rubrica de dialoguri «Destinele epocii». Înverșunarea aceasta eroică și nobilă, prin care o generație, descinzînd nu într-un singur caz din părinți aproape analfabeți a ținut să facă dovada marilor sale virtuți de inteligență, în condițiile sociale echitabile ale accesului spre cultură oferite de revoluție, e desigur, unul din argumentele cele mai categorice ale superiorității pe care o reprezintă socialismul ca echitate a șanselor. Mi-au apărut în acest sens extrem de cuceritoare versurile, sunînd poate cam stîngaci astăzi ca meșteșug poetic, ale lui Ioan Alexandru — insolitul poet dublat de un cărturar strălucit, universitar stimat și preferat de studenți, versuri dintr-o poezie de debut:

«Cînt bucuria aspră ce-o poartă un țăran
Venit în școli înalte direct de pe ogoare».

«Bucuria aspră» cîntată de mai tînărul confrate am crezut o vreme că e o reacție pro domo, pînă cînd, într-o convorbire despre generația tînără angajată ad-hoc la Roma, unde ne întîlnisem întîmplător, reputatul nostru jurist și profesor Tudor Popescu avea să-mi recite patetic versurile amintite. Oare între entuziasmul romantic al ilustrului nostru profesor pentru poezia lui Ioan Alexandru și faptul că ne aflam la «Academia di Romania», reședința studiilor la Roma a unui întreg grup de studenți români, să se fi stabilit o intimă legătură?

NICULAE STOIAN ■

ALEGEREA BĂRBAȚILOR

Oră de fluture, oră de stîncă,
noi, limbile ceasului, clătinîndu-se încă,
între fapte și zori și între istorii
baladesc străbătînd cîmpiile țării.

Cîmpiile frunții fără de margini,
turn de cuvinte clădit fără pagini,
e trupul sub scutul iubirii eterne
noi înșine sîntem timpul din steme.

În noi prinde viață o hartă suavă
e țara română frumoasă și gravă
prin noi alegîndu-și bărbații cetății
acești cavaleri cu blazonul dreptății.

MIHAI DUȚESCU ■

---

beți cam mult, tovarășe director!

Poate că aș fi avut și un alt prilej s-ajung în satul Bîrzești.

Să zicem, de pildă, că aș fi vrut să scriu despre copiii din Vulturești. Nu cred că-n țara noastră s-ar putea găsi măcar un singur profesor de desen care să nu fi auzit despre desenele acestor copii. Cutreierînd lumea în triumf, din Franța și pînă-n India, desenele lor s-au făcut mesajul unui anume fel de a privi și a înțelege lumea, cu deosebire lumea de acum a satului românesc, satul copilăriei multora dintre noi, orășenii de azi. Și aș fi aflat că la Bîrzești, la numai 2 kilometri de Vulturești, alți copii repetă cu aceeași candoare explozia de simțire și culori. Și-aș mai fi văzut la școala acestor copii și o sală de gimnastică, așa cum multe școli de oraș și-ar dori. Din păcate sala de sport... dar asupra ei vom reveni cu triste amănunte.

Ori, poate că, printre alte motive care să mă aducă în Bîrzești, să zicem că, într-un tren, călător fiind, l-aș fi auzit pe învățătorul pensionar Nicolae Grigore vorbind despre satul său. Cu atîta patos ar fi vorbit mai ales despre Valea Muierii (o vîlcea unde, noaptea, dintr-o parte se-aud cum cîntă privighetorile, iar din cealaltă parte se-aude, ca un ecou, cîntecul mierlelor), încît n-ar fi fost exclus să vreau să aud acest, hai să-i zicem, concert, ori să merg pe vîlcea pînă sus, în poiană, la fagul haiducului Radu lui Anghel din Greci, un fag bătrîn și scorburos sub care se credea că se află îngropată o comoară.

Și-n fine, să zicem că Andrei Constantin, primarul comunei Hîrtiești în raza căreia se află și Bîrzeștii, ne-ar fi scris la redacție cam așa: «Despre oamenii din Bîrzești, numai cuvinte de laudă și prețuire. Iar despre adevărații fii ai satului, aceleași cuvinte. O realizare deosebită — dînd dovadă de multă hărnicie și istețime, pe baza unui proiect semnat de inginerul Titel Țigănescu, sătenii au construit un prim bazin unde au fost captate apele unui izvor; cu alte cuvinte, peste 40 de familii au apă în casă, la robinet. Urmînd acest exemplu, sub conducerea directorului de școală Ion Chirițescu, profesor de educație fizică, gradul I, celelalte familii au construit un al doilea și un al treilea bazin. Cîte sate se pot mîndri cu o asemenea realizare? Veniți să scrieți despre frumusețea acestui sat, despre munca plină de avînt a acestor oameni care, pe lîngă altele, sînt și muncitori la Colibași, constructorii acelor vestite Dacii ».

Așa să ne fi scris primarul, pentru că, deși există o întreagă istorie destul de încurcată și înverșunată a acestor bazine care s-au transformat într-un măr al discordiei, totuși, în mare, așa au stat lucrurile.

Numai că la redacție ne-a sosit o scrisoare din care reproducem: «În duminica de 12 ianuarie, pe la orele 15-16, treceam pe lîngă noul pod construit în mijlocul satului (o nouă dovadă a hărniciei acestor oameni — n.n.). Dintr-un grup de săteni care au tot băut încă de pe la orele 11 (se făcea aldămașul podului) s-a desprins directorul școlii, profesorul Ion Chirițescu, care mi-a pus mîna în piept și, înghiontindu-mă, mi-a azvîrlit în obraz și în văzul lumii aceste vorbe — porc bătrîn, bandit, n-ai făcut nimic pentru sat, ai trăit necinstit, numai în minciună, lasă că ai să vezi tu și fiul tău, Titel, că-l dau afară din servici, le-arăt eu ălora de la minister (Ministerul Agriculturii) cine-i domnu' inginer, Titel, fiu-tău. V-arăt eu reclamații. Adevărul e că în aceeași zi Ion Chirițescu a fost anchetat în urma unei reclamații pe care, martoră mi-e însăși conștiința mea, n-am scris-o eu... Consider că acestea sînt acte huliganice, manifestări condamnabile, mai ales că ele vin din partea unor foști elevi de-ai mei, lucru de care mie mi-e tare rușine. Actele lor sînt exemple negative și dăunătoare pentru educația satului și a copiilor de școală care și ei au fost martori la jignitorul spectacol săvîrșit chiar de directorul lor ».

Iată deci, din păcate, motivul pentru care m-am deplasat la Bîrzești. Spuneam că voi reveni asupra sălii de gimnastică. Această sală este folosită cu deosebire pentru nunți. Se împrumută chiar și veselă. Se plătesc taxe între 1000 și 500 de lei, în raport de contribuția de muncă adusă la ridicarea sălii. Trebuie să spunem că sala ar fi costat 240 000 lei, dar ea a fost construită cu numai 80 000 lei, meritul revenind sătenilor și într-o măsură rezonabilă directorului, adevăr pe care îl recunosc mulți oameni. Numai că zidarii au fost deseori plătiți cu bani neînregistrați, bani proveniți din alt fel de încasări, cum a fost cazul celor 1000 de lei plătiți de C. Duțulescu pentru racordarea la primul bazin cînd lucrările la acest bazin se încheiaseră. Și nu este vorba numai de acești bani, ci de contribuția a încă vreo cîtorva familii, cărora Chirițescu le-a realizat racordarea. Dar primul bazin era prevăzut pentru un anumit număr de case, or, prin racordarea altora, debitul a scăzut și au apărut nemulțumirile. După cum spuneam, problema a fost rezolvată prin construirea altor două bazine și, în mod deosebit, prin a celui de-al treilea bazin care are un volum satisfăcător. Nu vrem să spunem că directorul și-ar fi însușit acești bani, departe de noi o asemenea bănuială. Dar practicînd asemenea **jonglerii,** fără a contabiliza, pe bază de chitanță, intrarea și ieșirea acelor sume date direct zidarilor, s-a creat o anume suspiciune care a generat, pe bună dreptate, tot felul de reclamații și sesizări, mai ales că nicăieri n-a fost prezentată o dare de seamă asupra cheltuielilor efectuate.

Adăugăm acestui fapt și obiceiul scării. Este vorba de un anume apetit față de țuică. Cîțiva dintre sătenii de așa-zisă frunte se întîlnesc destul de des și beau. Sigur că da, nu li se poate interzice să bea, dar uneori se bea în neștire, pînă cînd unul, cel care este mai slab și nu ține la băutură, cade de somn și alcool. Respectiva victimă este plimbată, la ceasuri tîrzii de noapte, cu... scara. Este dus acasă, sau la cimitir. Stînjenit, ca un copilaș prins cu o faptă nu prea gravă, directorul consideră că asta este, așa, un fel de obicei, iar un om mai în vîrstă îmi spunea că nu e bine, pentru că ei rîd unul de altul, dar pînă la urmă rîde țuica de ei și rîde și tot satul, ori asta nu se cade cînd ești și profesor și director de școală, sau contabil sau altceva.

Și totuși, din spusele multor oameni s-a desprins ideea că directorul este trup și suflet pentru sat. Se zbate, își neglijează chiar și familia, ba chiar și funcțiile de director și de profesor (mărturie este chiar inexistenta activitate sportivă a elevilor și a tinerilor din sat) numai pentru a fi mereu în fruntea oamenilor, pentru a-i dinamiza, a-i conduce. Dar, în același timp, cu îngăduința și mult prea larga încredere a primarului din Hîrtiești, ori a directorului de centru, profesorul Mihai Ivașcu (după părerea dînsului nu i se poate reproșa nimic lui Chirițescu!), directorul nostru s-a transformat într-un fel de stăpîn al satului, nimeni neîndrăznind să i se opună cu absolut nici un fel de problemă. Altfel spus, un fel de mică teroare. Iar dacă a apărut, pe ici pe colo, cîte o reclamație, Chirițescu, bănuindu-l dintr-o mai veche și tristă dușmănie pe învățătorul Țigănescu, cel care, cît de cît i-a mai spus ceva despre rosturile acestei vieți, despre așezarea acestei lumi, s-a gîndit în acea zi de 12 ianuarie să-i ceară socoteală. După spusele sale, Chirițescu vrea să acționeze și împotriva inginerului Titel Țigănescu, ale cărui merite le recunoaște, ca și toată lumea dealtfel, în frunte cu primarul Andrei Constantin. Cu atît mai mult m-a surprins această îmbinare de bine și rău în același om cu cît, chemat fiind pentru împăcare, Chirițescu, sub ochii primarului, îl îmbracă pe bătrînul dascăl în tot felul de amenințări, reproșîndu-i vrute și nevrute, întîmplări dintr-un trecut mult prea îndepărtat, de pe cînd actualul profesor Chirițescu nu era decît un copil de 4-5 ani, întîmplări pe care le-a preluat din tendențioasele povestiri ale cine știe căror slujitori într-ale vrajbei.

Și cum ar mai fi multe lucruri de spus, argumente care ni-l arată pe Ion Chirițescu așa cum considerăm noi că om fi reușit cumva să vi-l prezentăm, cu merite, dar și cu mari scăderi, incompatibile cu ceea ce s-ar numi etică, sau bunul-simț al satului nostru românesc, dar ne vom opri aici pentru că, așa cum spunea acel țăran, în timp ce ne îndreptam cu un gust amar, amar spre autobuz, «o iarnă fără zăpadă e ca o vară fără muște, adică nu-i pădure fără uscături, nici om fără melicuri (un regionalism care denumește un obicei rău — n.n.), știți dumneavoastră, lumea greșește, învață și se mai îndreaptă dacă nu-l oprește patima, adică, pînă la urmă, tot se împacă ei, dar așa, de adevăratelea, ca niște oameni ce sînt».

Noi considerăm că forurile competente din județ, ca și Ministerul Educației și Învățămîntului vor acționa hotărît pentru curmarea acestei stări de lucruri, pentru așezarea firească și, într-adevăr, corectă a treburilor din acest sat. Nimeni n-are dreptul să-și nesocotească îndatoririle. Cu atît mai mult un dascăl, un om care trebuie să fie în colectivitatea, ai cărei copii îi sînt încredințați spre educare, un exemplu incontestabil. Și cu atît mai mult nu are dreptul la erori grave un cadru de conducere. Cum este cazul directorului Ion Chirițescu.

VICTOR NIȚĂ ■

Acesta este — pur și simplu — Bob Dylan.

TRĂIEȘTE, TRĂIEȘTE ROMANȚA. DAR GREU!

Convorbire cu Mia Braia

— Sînt sigur că m-ați crede un ipocrit, stimată doamnă Mia Braia, dacă v-aș spune că am venit la dumneavoastră pentru că mie îmi place romanța foarte mult și că fără ea mi-e tare greu, că n-am mai auzit de mult acel «Am început să-mbătrînesc» care îmi amintește de tinerețe (cînd eu nu am nici 28 de ani) etc., etc. V-am căutat, sincer să fiu, dintr-un spirit de solidaritate, acela cu destinele muzicii pe care o reprezentați. Iată-ne deci, față în față, doi iubitori ai muzicii generațiilor extreme. Mai trăiește romanța?

— Ai potrivit-o bine, drăguțule — fiecare generație cu muzica ei. Voi cu ai voștri, noi cu ai noștri, numai că, vezi, nouă au cam început să ne moară «clienții», și, se zice, cu ei odată se duce și romanța, dar eu nu cred — pentru că romanța-i patrimoniu românesc și tot ce-i românesc nu piere. Să nu zici că mă laud, dar eu gîndesc că am cel mai mare bagaj de romanțe rămase de la Ienăchiță Văcărescu încoace. Și ce să fac cu ele? — o să zici, să le cînt, o să zici, dar unde? Înainte de a avea 32 de ani, că eu la vîrsta aia m-am oprit, chiar dacă trebuie s-o înmulțești cu doi pînă să dai aproape de realitate, le cîntam peste tot, și mai ales prin restaurante. Eu mă aflu printre pionierii muzicii de restaurant și nu mi-e rușine s-o spun, fiindcă acolo era scena noastră, dar ne făceam meseria cu demnitate și clienții ne respectau, deși știi tu cum e publicul de local. Și cînd zic demnitate, să știi că mă gîndesc la colegii mei mai tineri care cîntă prin restaurante mai mult după gustul ospătarilor, tot felul de «romanțe» și de «folclor». Eu cîntam pe versurile lui Minulescu și acum prin localuri circulă stafia unuia Băbălău, cine o fi ăsta, că haiduc îți spun eu sigur nu este. Da' uite că zic ce zic și pînă la urmă ajung tot la vorba ta — moare romanța. Și pînă să moară, uite că este și insultată. Da, drăguță, mi-a fost insultată romanța!

— Eu v-am întrebat dacă mai trăiește.

— Trăiește, trăiește, dar greu! E o poveste lungă și vreau să o auzi: acum doi ani — stii, eu sînt pensionară, dar n-am astîmpăr — m-am dus la A.T.M. să facem un spectacol cu noi, bătrînii. Un spectacol la Sala Palatului, unde pe lîngă ăi tineri să apărem și noi, cu cîntecele noastre. Rețeta, că trebuie să ne gîndim și la asta, era sigură, fiindcă dintre tineri îi propusesem și pe ăi la modă acum, pe Irina Loghin, Mihaela Păsărin, Benone Sinulescu ș.a. Toată lumea, conducerea și toți ceilalți au zis că e bine. Hai să vorbim și cu contabilul, am zis noi, și ce să vezi, ăsta zice că nu, nu umplem sala, pierdem, ba îmi sugerează să iau în spectacol și pe Horia Șerbănescu, că așa și pe dincolo, aranjează el că se pricepe. N-am vrut, dar nici la idee n-am renunțat! Și uite că pînă la urmă am dat spectacolul la Ploiești. Două săli arhipline! Și ce spectacol, lecție de romanță, domnule, concert-lecție. A recitat Besoiu, eu am vorbit oamenilor despre romanță, s-a cîntat decent, a fost atmosferă mare. Amețită de succes, m-am dus iar la A.T.M., am dat examenul cu bătrînii, zic, și le-am dat o listă pentru un spectacol de mare ținută — cu Ion Finteșteanu care să ni-l facă pe Barbu Lăutaru, cu Ion Voicu care să cînte «Sîrba din căruță», cu Besoiu care să recite Blaga, Minulescu, ce mai, elită, colectiv nobil și iar ajung la contabil și-l văd că se apucă să taie nume de pe listă cu o ușurință de parcă-și ascuțea creionul chimic. Și iar îmi vorbește de Horia Șerbănescu ca despre unchiul lui de mamă. Dar zău că nu se lega el cu ce vroiam eu să fac, mai ales că de 20 de ani de cînd îl știu tot cu glumele alea umblă. Dar ce era să fac, drăguță, dacă nu vreau compromisuri, eu sînt exigentă și dacă nu mă crezi îți arăt ziarul, să vezi că am dat un interviu întreg despre exigență.

— Și ce mi-ați putea spune dacă v-aș propune o discuție despre exigență.

— Că-mi pare rău că, fiind plecată în străinătate, n-am reușit să fiu în comisia de atestare a A.T.M.-ului. Eu, în ceea ce privește muzica, sînt un om foarte dur și cred că aș fi reușit să fac puțină curățenie pe estradele din restaurante.

— Continuînd să vorbim tot despre exigență, credeți că vocea dumneavoastră mai este acum ca înainte, mai rezistă la un concert?

— Sigur, nu vezi? Eu nu cînt fiindcă n-aș avea voce, ci pentru că, uite, vîrsta asta a mea a devenit ca un ciot, mă tot împiedic de ea. Nu uita, tinere, că bătrînii oricum ar fi ei înnobilează un spectacol. Ai văzut Chevalier cît a cîntat, și uite că Josephine Baker cîntă și acum! Cu ce sîntem noi, Dorina Drăghici, Nicu Stoenescu, Ion Luican, Rodica Bujor, mai prejos decît ei? Sîntem vinovați că am fost contemporani cu Maria Tănase (Doamne iartă-mă, c-o pomenesc în zi de duminică; inteligentă și plină de frumos a fost femeia asta; și avea o memorie ca Iorga!)?

— Totuși, n-am înțeles pînă la urmă: ați renunțat la ideea spectacolului dumneavoastră? Romanța va rămîne doar pe discurile favorite ale mamei mele?

— Scrie acolo că pînă la urmă am găsit un teatru — Ion Vasilescu — care să ne susțină și poate în curînd o să vezi și mata ce putem. Am găsit spectacolului și un nume frumos, i-auzi: «La noi nu-i nimenea bătrîn», ce zici?

— Ce să zic, frumos. Aș mai vrea doar să-mi spuneți cine sînt aceia care prin cîntec își vor nega vîrsta.

— Generația noastră, dragă — eu, Dorina, Rodica Bujor, Petre Alexandru, păcat că soră-mea, o știi, Ioana Radu, nu vrea să vină. I-am spus, hai Ioano și tu, fără tine romanța n-are strălucire, dar nu vrea și gata, nu pot s-o oblig. Mai cîntă și Gică Petrescu, cu toate că, poate mi se pare mie, îi e cam rușine de bătrînețea lui.

— Deși nu știu dacă voi putea înțelege, sau simți, în întregime, acest spectacol, ideea că am aflat cu o săptămînă înaintea multora zbuciumata lui poveste mă face să vă cer de pe acum un bilet de favoare.

— Cum să nu, drăguță, dar mai dă-mi cîte un telefon, ca să te țin la curent. Poți să mă suni cît de dimineață, că eu sînt artistă democrată, mă scol devreme și-mi fac singură piața. Dar, vreau să-mi faci și mata o favoare; dacă ai de gînd să scrii despre discuția noastră, ai grijă să rămînă ceva și din ce-am spus eu!

GEORGE STANCA ■

---

cornel dumbrăveanu

Avem un important șef de orchestră încă prea puțin cunoscut, dacă ne gîndim la statura lui artistică. A condus de curînd, la Ateneu, două concerte ale Filarmonicii George Enescu și, aflat pentru prima oară la pupitrul acestei fîntîni din care se scoate o minunată muzică, avea să extragă din ea elixiruri secrete, cum numai baghetele miruite cu har absolut pot să obțină. În doar cîteva repetiții, Dumbrăveanu și orchestra și-au amestecat rădăcinile. Împreunarea s-a petrecut simplu, ca ori de cîte ori doi termeni din natură se caută în numele unei elementare forțe de atracție. Numeroși iubitori și profesioniști ai muzicii au mărturisit bucuria lor curată din acele două seri cînd Filarmonica a sunat ca o pădure de argint. La pupitru, Cornel Dumbrăveanu devine duh, un centru de sugestie. Supune orchestra care simte voluptatea de a se lăsa supusă. Muzica țîșnită din el fără sunet, muzica aceea codificată în gest, privire și expresie, intră în circuitele orchestrei și se transformă în substanță sonoră incantatorie. E sensibil ca o plasmă, precis ca ora răsăritului, are un simț al ritmului infailibil, construiește din fiecare piesă muzicală propria lui viziune. Peste momentele cele mai dificile ale fiecărei partituri face orchestra să treacă în stare de bucurie. Pregătirea și toate datele lui elementare de artist îl ajută, atunci cînd dirijează, să nu mai fie un om supus greșelii ca fiecare om. Din compoziția Ison, a redutabilului născător de muzică nouă Ștefan Niculescu, a făcut o peșteră de pe vremea cînd natura se zbuciuma să treacă dincolo de treapta ei minerală. Muzica lui Ives a proiectat-o ca pe o frescă a sensibilității americane de pe vremea cînd a fost scrisă. Iar povestea lui Dafnis și Cloe de Ravel, de la începutul ei, cufundat în aburul presimțirilor, pînă la extazul din final, avea să fie gradată perfect, așa cum numai pămîntul știe să gradeze creșterea unei plante. Cornel Dumbrăveanu, elev de suflet al lui Celibidache, de la care a împrumutat probabil o voievodală desfășurare a gestului, n-a dirijat pînă acum nici orchestre faimoase, nici în săli care aduc reputație. Destinul lui cu picioare de rac l-a întîrziat puțin. A fost pînă de curînd doar șef de orchestre modeste. Dar dacă așa s-a întîmplat, și totuși Cornel Dumbrăveanu are statura artistică pe care o are, asta înseamnă că el a crescut pînă acum nu și din influența binefăcătoare a muncii săvîrșite în marea lume a muzicii, înseamnă că a crescut numai din el. Vine din trunchiul marilor conducători de orchestre români. La întîiul contact cu o prestigioasă filarmonică, ce nu se supune și nu aplaudă decît în fața unor dirijori cu subtile arderi (admirabili, instrumentiștii Filarmonicii l-au omagiat în fiecare seară pe Dumbrăveanu cu aplauzele lor), acest purtător de nobilă electricitate s-a dovedit a fi nu o promisiune, ci o realitate copleșitoare. E o fericire să descoperi că există un important șef de orchestră aproape necunoscut. Nu mai rămîne decît să-și întindă aripile.

ROMULUS BALABAN ■

P.S. Cel ce scrie aceste rînduri nu este profesionist al muzicii sau al criticii muzicale, este un iubitor de artă și de valori românești.

---

top

1. **Republica** (muzică A. Ivanițchi — text Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi. 2. **Dulce Românie** (M. Vintilă — Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 3. **Glossa** (Ilie Stepan — Mihai Eminescu) — Pro Musica. 4. **Cine a furat luna** (M. Diaconescu) — Mihai Diaconescu. 5. **Olean II** (Tudor Boroș — Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 6. **Cer de baladă** (Petre Magdin) — Dida Drăgan. 7. **O, rămîi** (A. Ausch — Mihai Eminescu) — Adriana Ausch. 8. **Poemul muncii de cu zori** (M. Florian) — Mircea Florian. 9. **Ion Crîșmarul** (D. Stănculescu — Octavian Goga) — Doru Stănculescu. 10. **Moara** (Valeriu Sterian) — Vali și Carmen.

TOP «FLACĂRA» – TALON NR. 5

CINSTITUL LEGĂMÎNT

La ceas de naltă grijă pentru destinul obștii
venim să vă alegem pe cei mai drepți și buni,
pe voi ce știți temeiul și rînduiala oștii,
virtuțile luminii și legea din străbuni.

Vă-mpodobim cu harul de-a ne purta credința,
Solia vrerii noastre de-a face-o lume dreaptă,
că știm ce-i roua genei și ce e umilința
ori vorba vinovată de-a nu rodi o faptă.

Cu inima ușoară vor înflori cireșii
cum dulce-n primăvară or să ne zburde mieii.
Ci unui timp de pîrgă voi ne veți fi aleșii,
preabunii fii ai țării, ai faptei și ideii.

Ne veți purta dorința de-a cuteza departe
cu suflet de miresme și frunte ridicată,
dorința de a face, nu de a sta deoparte,
de-a spune «rău» sau «bine» cu vorba răspicată.

Întinerite vremuri și-adastă rostuire
cînd visele pogoară pe trupul țării, sfînt.
Noi nu vă dăm scrisoare să duceți jeluire
ci hărnicia noastră, cinstitul legămînt.

TEODOR CAPOTĂ ■
Cluj-Napoca

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Cînd actorii sînt copii, cînd piesa se numește «Teza la limba română» de Virgil Stoenescu, și cînd pe scenă copiii dovedesc multă pasiune și seriozitate (iată-i doar pe cîțiva dintre acești copii: Ileana Geantău, Mioara Vicol, Mariana Vijoiu, Constantin Crețu), ei bine, într-un asemenea caz, spectacolul nu poate fi decît o adevărată încîntare, chiar și pentru cel mai aspru critic. Și aș mai dori să scriu și despre micii păpușari (eu cred că unii dintre ei încă se mai joacă de-a păpușile pe la casele lor!) care au prezentat la Gura Văii două spectacole la care au participat cîteva sute de spectatori între patru și șase ani. Spectacolele s-au numit «Fără prieteni nu se poate» și «Bursucel învață carte». Dintre acești păpușari îi amintesc pe Elena Stoian, Monica Brătescu, Rodica Morosceag, Alexandru Scripcaru, Elena Drăgoi și Mimi Șoptică. Închei cu precizarea că respectivii actori sînt iubitorii de artă dramatică din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, membrii studioului «George Vraca». Și adaug, sigur că da, bucuria mea de spectator și însoțitor al copilului meu, Mircea, care la numai cinci ani vrea să joace teatru. **(Anghel Sfetcu** — municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej).

*

Au fost pietruite aproape toate străzile și trotuarele. S-au realizat primii kilometri din rețeaua de apă și canalizare. A fost construit liceul, mai multe școli generale. Avem peste 30 de unități comerciale. Comuna se ridică pe zi ce trece, tot mai frumoasă, iar despre noi, locuitorii comunei Băbeni, vă pot spune că de o bună bucată de timp am devenit chiar orășeni. De ce? Iată cum devine problema: din cei peste 2000 de muncitori ai U.F.E.T. Băbeni, 85% sînt localnici; ar mai fi sondorii din cadrul atelierului de extracție, lucrătorii unităților din comună, plus cei peste 1000 de navetiști care lucrează în Rîmnicu Vîlcea. Și pentru că la Băbeni vor fi construite o hidrocentrală, o secție de PAL (pe lîngă U.F.E.T.-ul actual),o casă de cultură, un complex turistic cu hotel și restaurant, o policlinică, un cinematograf, o centrală termică și încă multe altele pe care nu le mai înșir, cred că am prezentat suficiente argumente ale comunei noastre care în viitorul cincinal se va numi orașul Băbeni. **(Constantin Filipoiu** — Băbeni).

*

Povestea cu spalierii a început la data de 1 noiembrie 1974. La această dată, au sosit în stația C.F.R. Tîrgu Frumos două vagoane cu spalieri cu destinația C.A.P. Stroiești din comuna Todirești, județul Iași. Zac și acum pe rampă și nimeni nu pomenește de ei. Uimitor este că în scriptele C.A.P.-ului, spalierii figurează ca fiind ridicați și n-ar fi de mirare să aflăm că au fost și plantați. Te joci cu spalierii birocrației și scriptele neglijenței? **(Dumitru Păpușoiu,** Tîrgu Frumos).

*

Mă numesc **Stamate Constantin,** de profesie mecanic auto la I.C.M.J. din Brăila, secția S.U.C.T. Acum 7 luni de zile am susținut un examen de încadrare de la categoria I bază la categoria II bază. La acest examen s-au prezentat toți cei 14 foști colegi din școala profesională și, în prezent, tovarăși de muncă la această întreprindere. Examenul a avut loc la 1 iulie 1974, dar deciziile cu cei promovați s-au dat abia prin octombrie. Eu, împreună cu încă trei colegi, eram «omiși» de pe lista de promovați, dar nici pe cea de respinși nu figuram. A început alergătura de la șeful biroului de învățămînt pînă la directorul general, dar mai mult decît cu promisiuni nu ne-am ales. Pînă de curînd, cînd ni s-a comunicat, nici mai mult nici mai puțin, decît că tezele de la examen ca și cererile de schimbarea categoriei (cînd te gîndești că erau în cîte trei exemplare!) s-au pierdut. S-au pierdut și gata. Cine răspunde de ce sîntem noi sancționați cu rămînerea într-o categorie inferioară, asta nu ne-o mai spune nimeni. Poate o să vi-o spună dumneavoastră.

*

În urmă cu numai trei ani ferma noastră se afla pe ultimul loc din județ. Ne era rușine, cu atît mai mult cu cît aveam toate condițiile de a munci bine și cu spor. De ce nu reușeam? Mai bine să vă spun cum de am ajuns să fim primii pe județ, ba chiar primii pe țară. A fost, mai întîi și întîi, ambiția fiecăruia, dar și a întregului colectiv de a nu admite nici cea mai mică greșeală, sau nepăsare, sau neglijență. Și ar mai fi și alte lucruri de spus, dar iată un singur exemplu: În 1973 producția medie de lapte pe cap de vacă furajată era de 2 900 litri; în 1974 am ajuns la 4 020 litri. Cu alte cuvinte, am dat peste plan 1 200 hl de lapte, iar venitul nostru, al lucrătorilor fermei de stat Laza I, a crescut în anul 1974 cu 200 la sută față de acel an 1972, cînd eram pe ultimul loc din județ, loc pe care, vă asigur, nu vom mai fi niciodată. **(Ion Costache,** Laza, județul Vaslui).

*

V-aș scrie despre gîndul care i-a stăpînit pe Gheorghe Tudorache și oamenii săi să construiască un gater de 16 țoli pentru debitarea lemnului de 12-16 cm, materie primă pentru confecționarea lăzilor. Poate că știrea pare puțin cam tehnică, dar nu vreau să alunec în explicații de tot felul. Adevărul este că oamenii, în cadrul planului de autoutilare (atelierul mecanic al Fabricii de cherestea din Zăbrătău, U.F.E.T.-Întorsura Buzăului), au realizat utilajul respectiv, un unicat în tehnologia de debitare a buștenilor, iar eficiența instalației se ridică pînă la 72 000 lei anual. Mult sau puțin, este un lucru care arată interesul oamenilor noștri pentru folosirea tuturor resurselor. **(Alexandru Anghel,** Zăbrătău).

*

Poate că scrisoarea mea nu vine să prezinte un fapt extraordinar. Și, totuși, după ce s-a depus o muncă susținută, dovedind entuziasmul și hărnicia tuturor sătenilor, iată că, spre sfîrșitul lunii ianuarie, a fost inaugurat dispensarul uman din comuna Abrămuț. Despre noul dispensar vă pot spune că este spațios, luminos și bine utilat pentru asistența medicală terapeutică și profilactică. Cît despre bucuria oamenilor care, bolnavi fiind, nu vor mai bate drumurile lungi și grele pînă în Arad sau alte dispensare mai apropiate, cu greu aș putea spune altceva decît că putea fi citită pe fața tuturor. **(Ion Mănoiu** — Arad).

*

La noi, în Pogoanele (județul Buzău — n.n.), munca patriotică este o treabă serioasă. Pe masa primarului din comună s-au adunat niște date statistice demne să apară și la revista «Flacăra», nu numai în gazeta locală. S-au angajat oamenii din Pogoanele să execute prin muncă patriotică 4 500 mp de trotuare, să modernizeze 6 km de drumuri, să extindă rețeaua de alimentare cu apă potabilă cu încă 500 m în centrul comunal și să înceapă treaba asta și în satul Căldărești. Mai departe: să construiască 500 de podețe, 25 de fîntîni, să desfunde 10 kilometri de canale. Valoarea lucrărilor — cinci milioane de lei. Statistica de la primăria din Pogoanele e mai lungă, dar eu mă opresc aici. Mă numesc **Chirilă Dumitru,** Pogoanele.

*

Am văzut că dumneavoastră ați scris despre niște mineri care au sărbătorit revelionul în luna noiembrie, pentru că la acea dată își îndepliniseră planul anual. Dar iată că noi, ospătarii restaurantelor I.C.S.A.P.-Baia Mare, am sărbătorit revelionul nu înainte, nici la timpul potrivit,ci după, adică în 11 și 18 ianuarie 1975, deoarece în noaptea de 31 decembrie am fost la... datorie. După cum vedeți, unii mai devreme, alții mai tîrziu. Că ne-am simțit bine, mai ales că am fost serviți chiar de către elevii noștri, cred că n-are rost să vă mai dau și amănunte. **(Octavian Lenghel,** Baia Mare).

*

Mai toate ogoarele noastre sînt situate pe dealuri, multe dintre ele prezentînd serioase semne de erodare, iar altele se umpluseră de mărăcini sau erau pline de butucii unor pomi tăiați. Într-un anume fel, soarta lor era clară — ieșirea din circuitul agricol. Numai că noi, membrii C.A.P.-ului din Bucșani, județul Dîmbovița) — ne scrie **Vasile Poloagă** — n-am fost de acord cu așa ceva. Și cred că nu mai trebuie să vă explic de ce n-am fost de acord. Socot însă că trebuie să-i arăt pe acei mecanizatori care au dat acestor pămînturi o mare mînă de ajutor, adică au muncit așa cum se cuvine. Ei sînt Dumitru Stănculeanu, Ion Stanciu, Dumitru Băncilă, Marin Pahonțu și Constantin Porodici. Au fost nivelate 25 de hectare, 15 hectare au fost terasate și alte 10 au fost desfundate. Vă mai pot spune că alte 50 de hectare vor fi plantate cu viță-de-vie în primăvara acestui an.

*

Un om a muncit o viață întreagă. Un om are 66 de ani. El se numește Gheorghe Micu, locuiește în comuna Scărișoara, județul Olt. Acest om a ajuns la vîrsta pensionării. Pentru că a muncit în mai multe locuri, trebuie să aducă tot felul de adeverințe, pentru a face dovada timpului lucrat. Ei bine, iată sistemul numit birocrație în cea mai concretă ipostază a sa — indiferența dublată de nepricepere.

În luna **decembrie 1973,** Gheorghe Micu cerea de la O.I.F. Craiova o adeverință de vechime pe perioada 1 aprilie 1964-31 octombrie 1968, timp în care a lucrat la sistemul Stoienești-Vișina, secția Scărișoara. De abia la data de 10 iunie 1974 i se răspunde. Mai mult decît atît, respectivul răspuns purta data de 7 ianuarie, dar se vede treaba că de la emiterea actului și pînă la destinație au trecut 154 de zile! Bineînțeles că răspunsul era nefavorabil, în sensul că nu s-a eliberat actul de vechime. Gheorghe Micu mai trimite încă o cerere și așteaptă, așteaptă dar degeaba! Din nou trimite o cerere, a treia, dar zilele trec fără nici un răspuns. Se adresează redacției noastre. La data de 30 septembrie 1974, trimitem și noi, redacția, respectiva doleanță a numitului Gheorghe Micu. Aveam să ne convingem că la Consiliul popular al județului Dolj, la secția reclamații și sesizări, scrisoarea noastră și cererea numitului Gheorghe Micu au fost înregistrate cu numărul 73524/24 octombrie 1974. Atîta doar, au fost înregistrate, dar nu și rezolvate. Scrisoarea, mînată de o inexplicabilă indiferență, este trimisă județului Olt. De ce? Pentru că Gheorghe Micu locuiește în județul Olt? Poate. Dar asta înseamnă că funcționarul care a «rezolvat-o» atît de repede nu prea cunoștea conținutul scrisorii. Sau pentru că sistemul Stoienești-Vișina se află acum, după împărțirea teritorială, în județul Olt? Iarăși poate. Dar nu era cu adevărat normal ca funcționarul respectiv să se intereseze, să vadă și să înțeleagă despre ce este vorba?! Ar fi aflat că arhiva fostului D.R.I.F.O.T.-Oltenia, în construcția căruia s-a aflat sistemul Stoienești-Vișina, se află acum la O.I.F. Craiova. Da, era simplu pentru un om competent, era omenește pentru un om cu adevărat om, dar, după cum se vede, nu pentru cel care se ascunde în spatele birocrației.

*

La casele de cultură din Drăgășani și Călimănești din județul Vîlcea — ne scrie **Cristea Voicu** din Rîmnicu Vîlcea — au avut loc simpozioane cu tema «Norme și modele de comportare». Desigur, în această perioadă pregătitoare a alegerilor, asemenea manifestări au loc pretutindeni în țară. Eu vreau doar să subliniez că numărul mare de tineri și tinere care au participat — peste 500 — se explică prin faptul că tinerii aceștia — care vor vota la 9 martie pentru prima oară în viața lor — au dorit să se informeze în legătură cu prevederile noii Legi electorale, recent votată de Marea Adunare Națională, despre drepturile și îndatoririle lor de cetățeni ai Republicii Socialiste România.

*

Mi se pare interesant — și tocmai de aceea vă scriu și dumneavoastră — cum se reflectă, în activitatea comercială dintr-o simplă comună, starea generală de dezvoltare a economiei naționale. Mă refer, concret, la faptul că în magazinul universal din Berbești, județul Vîlcea, vînzările au atins la sfîrșitul anului trecut suma de zece milioane de lei. Cifra ascunde, de fapt, o semnificație mai profundă decît pare la prima vedere, cu implicații social economice generale. Cum se explică creșterea vertiginoasă a cifrei vînzărilor globale din acest magazin (și altele, desigur)? Iată doar una din explicații: în urma electrificării satelor aparținînd de comuna Berbești, la magazin se cer acum insistent televizoare, mai multe radioreceptoare, mașini de spălat rufe, frigidere și alte obiecte de uz casnic ținînd de un nivel de viață, evident, mai ridicat, obiecte pînă acum necunoscute sau mai puțin cunoscute în gospodăriile țărănești de prin partea locului. De la fosta dugheană sătească, bine aprovizionată cu gaz lampant, fitil și sticle numărul cinci și pînă la magazinul de astăzi cu televizoare cu diagonala de 58 cm, expuse în vitrine impozante, s-a consumat, cred, o întreagă epocă din istoria contemporană a țării **(Ion Smarandache,** Rîmnicu Vîlcea).

*

În numărul trecut al revistei, am publicat răspunsul Regionalei C.F.R. Brașov la sesizarea inginerului Paraschiv Rădulescu din Toplița, referitor la modul cu totul necorespunzător în care se manevrează bariera de cale ferată de la intrarea în gara Toplița și din care pricină coloane de autocamioane cu mărfuri și autoturisme pierd vreme multă în mod inutil. Din răspunsul Regionalei C.F.R. Brașov reieșea că sesizarea este justă și că s-au luat măsuri. Ce măsuri? Ne-o spune — spre mîhnirea noastră — o nouă scrisoare a inginerului Rădulescu, sosită la redacție:

«...Vă relatez două cazuri recente, luate la întîmplare din multe altele, rezultat al «eficienței» măsurilor luate pentru bunul mers al treburilor. În seara de 22 decembrie 1974 la orele 21.50, bariera era închisă. Am așteptat pînă la orele 22.05 (între timp pe linie nu a circulat nimic). Am rugat pe cineva să meargă la cabina paznicului de barieră și să-l roage să o ridice. Acolo l-a găsit pe un anume Anty Bacsi, care dormea. A fost sincer, s-a scuzat: «am ațipit o țîră...», a deschis bariera să trecem noi (între timp se adunaseră mai multe mașini) și apoi a lăsat-o din nou. Omul trebuia să își continue somnul, doar... În dimineața de 14 ianuarie 1975 ora 4.43, bariera era închisă. M-am dus și am rugat să o deschidă. A ridicat-o și după ce am trecut pasajul, a lăsat-o iar. N-a mai deschis-o pînă la 5.28 (precizez: între timp n-a trecut nici un tren sau măcar o drezină). Ce este, așadar, de făcut? Poate să-mi mut casa dincolo de barieră? Ar fi o soluție, dar numai pentru mine, fiindcă de pacostea acestei bariere nu mă lovesc numai eu. Și afară de asta, pe raza Regionalei C.F.R. Brașov mai sînt și alte bariere, deloc mai breze».

*

Grădiștea Muncelului, Prislop, Galbena, Balșa, Poiana și Valea Munților Orăștiei. V-am enumerat cîteva din bazinele forestiere ale județului Hunedoara — ne scrie **Toma Mercea** din Deva. În pădurile acestea, zăpadă se găsește berechet, peisajul de iarnă e minunat, nimic de zis. Vreau numai să spun că muncitorilor forestieri din aceste părți nu prea le rămîne timp să admire frumusețile naturii și nici să simtă că-i pișcă gerul, fiindcă preocuparea lor principală este să dea producție. Dotați cu mecanisme moderne de tăiere și transport, ei au livrat în primele 20 de zile ale lunii ianuarie 115 mc de lemn peste plan. Li se cuvine — zic eu — un cuvînt bun de laudă și de îmbărbătare.

*

Mă numesc **Grigorescu Dumitru** și locuiesc în comuna Leleasca, satul Afumați, județul Olt. Îmi pare foarte rău că nu pot să spun, ca alți locuitori ai atîtor altor așezări din țară, lucruri frumoase despre meleagurile mele. Spun asta deoarece în timp ce majoritatea localităților cunosc o continuă modernizare, la noi lucrurile stau altcumva. Iată cîteva aspecte: în urmă cu trei ani, la căminul cultural exista un aparat de proiecție și astfel, după o săptămînă de muncă, cetățenii care doreau să se mai relaxeze și să se cultive, vizionau sîmbăta sau duminica cîte un film. Din anul 1972 nu mai există nici aparat de proiecție și, deci, nici spectacol cinematografic și nici măcar o explicație de ce și cum s-a întîmplat așa. Acum, cîteva cuvinte despre felul în care se comportă cu cetățenii gestionarul magazinului mixt. Nu știu după care legi se conduce acest gestionar; el nu vinde, de pildă, chibrituri dacă nu iei și țigări, nu vinde ciorapi dacă nu cumperi și fotografii cu actori și cîntăreți, nu vinde gaz lampant dacă nu cumperi și niște catarame sau alte fleacuri nevandabile. Te apucă amețeala cîte mai inventează acest gestionar pus să satisfacă nevoile cetățenilor și care le face toate pe dos.

*

În numele mai multor locuitori din comuna Florești — Stoenești, satul Palanca, județul Ilfov, eu, **Bunica Nicolae,** invalid, vă scriu despre neajunsurile mari ale noastre, cei din Palanca, din pricina unui pod. Satul nostru este traversat de la nord la sud-est de pîrîul Sabar. Legătura dintre cartierul Gogora-Fund cu centrul satului (unde se află școala, grădinița, dispensarul, casa de nașteri, căminul cultural, magazine etc.) se făcea peste un pod de lemn în punctul denumit «Biserica veche». Încă din anul 1959 podul nu mai este practicabil pentru traficul vehiculelor de orice fel, iar din 1968 este impracticabil și pentru pietoni. Vă dați seama cît de greu le vine celor 220 de familii, cu copii, bătrîni, unii oameni neputincioși, care sînt nevoiți să treacă peste acest pod fără balustrade de protecție, cu podeaua denivelată, cu goluri mari. Este un mare risc de accident să folosești podul în halul acesta, dar alt drum spre centrul satului nu există. Cetățenii ar dori să refacă podul prin contribuția lor dar nu găsesc nici un fel de sprijin la cei în drept. Despre situația noastră grea s-a ocupat și emisiunea «Reflector» a TV și ziarul «Steagul roșu». În zadar. Lucrurile nu vor să se clintească din loc. Undeva, birocrația e mai puternică decît nevoile vitale ale oamenilor.

*

Am observat în ultimul timp că mulți oameni vă trimit pentru pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» știri de pe meleagurile unde trăiesc, fapte cu care se mîndresc. Și noi, locuitorii comunei Aita Mare din județul Covasna, avem cu ce ne mîndri, și atunci de ce nu v-aș scrie și eu? Din multele lucruri pe care aș putea să vi le povestesc, iată doar cîteva: în comuna noastră — care și ea a început să semene a oraș — există o secție S.M.A., un atelier de reparații, două școli, cooperative de prestări de servicii pentru populație, magazine în care oamenii cumpără nu numai lucrurile mărunte de toată ziua, ci și televizoare, radioreceptoare, mașini de spălat rufe. Oamenii noștri din Aita Mare n-au așteptat să le pice toate astea din cer; ei au pus umărul cu nădejde, iar acum au planuri noi; să modernizeze drumurile, să înzestreze școala cu ateliere pentru practica elevilor și altele. Dacă veți veni în primăvară pe la Aita Mare, veți vedea primele case cu etaj din istoria comunei **(Molnar Arpad,** Aita Mare).

POSTA REDACȚIEI

Doctor Gheorghe Danielescu — Craiova. Informîndu-ne la Editura medicală, am aflat că: 1) în 1974 au fost tipărite și livrate de această editură 20 de titluri de reviste ale Uniunii societății de științe medicale, urmînd ca pînă în data de 28 februarie a.c. să se încheie apariția revistelor pe anul 1974 cu încă 24 de titluri; 2) Editura medicală, cu adresa 185 a.c., v-a expediat proiectul de plan pe anul 1975; 3) Între anii 1969 și 1974, în Editura medicală au apărut opt titluri de manuale de pediatrie.

Gheorghe Popescu — Petroșani, **Nicolae Dumitra** — București. Vă informăm că Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a făcut cunoscut că problema denumirii subinginerilor și a continuării studiilor este în studiu.

Mircea Pally — București. Tabletele dumneavoastră «plecate din inimă și scrise tot pentru inimă» (sic!) rămîn numai pentru inima dumneavoastră, fiindcă nu sînt publicabile. Vă mulțumim pentru sentimentele bune ce ni le purtați.

Stana Nisulescu — Bănești (Prahova). Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală și locativă al județului Prahova ne-a informat că figurați pe tabelul de priorități al celor ce urmează să primească locuință de la Întreprinderea de rețele electrice-Ploiești, PRAM Cîmpina, unde sînteți încadrată.

Vasilică Popa — Bîrlad. Vina este a dumneavoastră. Trebuia, mai întîi, să vă onorați contractul pe care l-ați încheiat cu I.U.P.S.M.B. și apoi să vă transferați.

Constantin Pintilie — Iași. Ne cereți și, nu numai atît, ne impuneți să vă publicăm un articol trimis în 1973 «Despre dreptate și favoare». Lăsînd deoparte tonul dur și chiar ireverențios față de un organ de presă, materialul trimis dacă era publicabil ar fi fost tipărit în 1973.

Costin Marinescu — Ploiești. În almanahul «Flacăra» s-a publicat la rubrica Evocări, sub titlul «Fuga mare cu prinsoare» (pag.134) despre același anunț «publicitar sportiv» ca al dumneavoastră trimis pentru «Rac».

Profesor M. Albu — Tulcea. Eleva, pe care ne-o recomandați ca o tînără speranță, să ne trimită prin poștă cîteva poezii. Nu este posibilă deplasarea unui reporter în acest scop.

Cristiana Bărăscu — Fieni. Care a fost ultimul număr al revistei noastre citit de dumneavoastră? După ce ne veți răspunde la această întrebare, vă vom comunica dacă extemporalul ce l-ați trimis anul acesta pentru o rubrică a revistei din anul 1973 este bun sau nu.

Mircea Feurdean — Cluj-Napoca. E bine ca opiniile referitoare la programarea unor filme pe micul ecran să le trimiteți direct la TV.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

FOTBALUL ROMÂNESC ÎNTRE REALITATE ȘI ASPIRAȚII

Atacă!!!

PROMOVAREA PRIN EȘEC...

— Stimate Constantin Teașcă, îți fac o propunere pe care, cunoscîndu-te, presimt că o vei primi fără rezerve: hai să sărim, de la primul pas, în afara tiparelor guralive, introductive, declarative, prezentative etc. — dumneata nu mai ai nevoie de nici un fel de prezentare în România — spre a ajunge la idee. Invitația mea pleacă și de la impresia că lumea e destul de plictisită de introduceri, ca și de autorii de introduceri care nu au ulterior ce să pună în interiorul unui cadru expozitiv, lipsindu-le miezul, ideea. Așadar, o întrebare de 100 de puncte, clară, fără urmă de echivoc, reclamînd un răspuns neocolit, direct, la obiect. Ce are și ce nu are fotbalul românesc de azi?

— Are dreptul să trăiască, să crească și să se dezvolte la parametrii fotbalului modern, are dreptul... Nu poate, deocamdată, să împlinească acest deziderat pentru că nu este organizat în direcție competitivă. Să nu fiu greșit înțeles: fotbalul românesc are condiții excelente asigurate de statul nostru — bază materială, alimentație, mijloace de recuperare etc. — *nu are*, repet (1) organizare competitivă tipică; (2) *nu are* oameni pregătiți și dispuși să facă orice efort pentru a clădi la noi un fotbal mare, de nivel continental; (3) *nu are* mentalitatea marii performanțe pe care acest sport o are acolo unde a ajuns cu adevărat mare performanță. Fotbalul de astăzi este o *industrie de spectacol* și nu joaca de duminică din anii copilăriei noastre. Nefiind o știință — deși e ajutat de multe științe — fotbalul pare accesibil tuturor, toată lumea se crede competentă și oferă soluții, sfaturi, arbitrează și încurcă o întreprindere în care este nevoie, ca și în toate celelalte, de pricepere, de eficiență și chiar de sacrificiu.

— Unui critic i se cer soluții. Care sînt primele măsuri — de certă eficiență — pe care le-ai lua, dacă ai fi investit cu drepturile corespunzătoare, pentru o substanțială creștere calitativă a fotbalului nostru?

— 1) Organizarea unei federatii cu structură specifică, individualizată, care să conducă fotbalul în ansamblu și nu numai echipa națională;

2) Înființarea a 3-4 cluburi foarte puternice, atît în ce privește baza materială, cît și componența lor umană (conducători de club-antrenori-jucători);

3) Stabilirea unor obligații reciproce precise între cluburi și jucători. Jucătorii la noi au numai drepturi și n-au nici un fel de obligații; dar la această temă vom mai ajunge, desigur, și în următoarele etape ale convorbirii noastre.

— Pentru a ieși total din condiția spectatorului, căruia i se înfățișează spre apreciere efectele unei munci pe care nu o cunoaște în amănuntele ei, să vorbim despre cauze. Care sînt cauzele obiective care frînează, întîrzie, dorita dezvoltare a fotbalului nostru?

— Iată, după părerea mea, cîteva cauze-frînă:

1) Copiii nu mai joacă fotbal. Nu mai au timp. Iar cei care-și fac totuși vreme și pentru fotbal îl joacă, să zicem, de două-trei ori pe săptămînă. Pe vremea mea copiii jucau fotbal în fiecare zi, iar în vacanță de dimineața pînă seara.

— Scuză-mă că te întrerup: ce soluție propui? Să ne întoarcem la copilăria dumitale nu se poate...

— Există o soluție: introducerea fotbalului în școală, cum e gimnastica, de pildă. Toți elevii ar îmbrățișa, sînt sigur, o asemenea măsură. Iar școala ar reprezenta prima pepinieră naturală a fotbalului.

Alte frîne:

2) Sistemul competițional, care este o rețea geografică, nu una calitativă;

3) O selecție adeseori superficială, fără criterii;

4) Un insuficient proces de instruire, sub raport calitativ și cantitativ;

5) Absența unor conducători valoroși de cluburi;

6) Aranjamentele de culise pentru obținerea punctelor;

7) Absența respectului reciproc în raporturile antrenori-jucători;

8) Lipsa unor contacte internaționale, mai ales la nivelul cluburilor.

Fiecare din punctele de mai sus poate fi ilustrat cu un evantai de exemple — destule binecunoscute, dealtfel — unul mai convingător ca altul.

— Revin în considerațiile dumitale cei trei pioni activi ai fotbalului: conducătorii, antrenorii, jucătorii. Care sînt relațiile adevărate dintre ei? Cine sînt vinovați de procesul de dezvoltare întîrziat pe care îl trăiește fotbalul nostru în raport cu fotbalul din alte țări care au pornit mai tîrziu decît noi, dar și-au găsit mai iute direcția, înscriindu-se pe ea cu seriozitate și eficiență?

— Vinovați sînt toți: și conducătorii, și antrenorii, și jucătorii. Interesante sînt relațiile acestui trio. Jucătorul face ce vrea, cum vrea, cînd vrea. Antrenorul este prizonierul jucătorului, atît timp cît urmărește să aibă o... vechime în cartea de muncă (nu e cazul meu — nefăcînd compromisuri, cartea mea de muncă conține un impresionant șir de pauze) și alte satisfacții de slujbaș. Conducătorul «merge» cînd cu antrenorul, cînd cu jucătorul.

Cum răspund cei trei factori pentru rezultate, pentru muncă?

În 90 la sută din cazuri răspunde antrenorul. *Din cînd în cînd* răspunde și conducătorul. Singurul care nu răspunde *niciodată* este jucătorul.

— Iată-ne ajunși, așadar, conform pronosticului de la începutul discuției noastre, la subiecții fotbalului despre care spuneai că au numai drepturi, jucătorii.

— La jucătorii de fotbal care, notează, își fac și își rezolvă în această calitate *buletinul de populație* (de București sau de alt mare centru urban), *școala* și *facultatea*, deci o meserie — ceea ce nu este rău, este chiar foarte bine! — *un serviciu*, de regulă cît mai avantajos, *o locuință*, de regulă foarte bună, uneori și o mașină și alte avantaje, dar nu fac adeseori tocmai ceea ce toată lumea așteaptă de la ei: *fotbal*. Cu alte cuvinte, mulți jucători păcălesc fotbalul. Iau mereu și iau de toate. dar nu dau nimic. Iar în sistemul de organizare a fotbalului nostru, unor asemenea indivizi nu poți să le faci ceva.

— De ce nu poți să le faci? Uite, aici ajungem la o critică formulată săptămîna trecută de Mircea Lucescu în revista noastră și care mie mi se pare întru totul întemeiată: de ce nu sînt eliminați derbedeii din fotbalul românesc? De ce nu sînt scoși din fotbal bețivii?

— Iată o întrebare care-mi place nemaipomenit! Păi eu sînt omul care am căutat — și am reușit în mare parte — să curăț echipele pe unde am trecut de bețivi, de derbedei. Dacă mai erau 10 antrenori la noi care să procedeze ca și mine în această direcție, aveam acum măcar un fond de oameni pe care să contăm cu adevărat. Realitatea este că nu te lasă conducătorii de club să scoți merele putrede. Sub lozinca «nu se poate, tovarășe, ca jucătorul X să fie irecuperabil», faci compromisuri, se mai strică și alții și nu rezolvi niciodată niște probleme pe care ar trebui să le tranșezi o dată și definitiv. Mulți nu vor să înțeleagă că un jucător bețiv este irecuperabil pentru fotbal, pentru că fotbalul înseamnă competiție și înseamnă o activitate de 5–6–10 ani, nu de o viață. Pentru societate un asemenea element poate fi recuperabil, dar în fotbal el înseamnă o *pierdere multilaterală* (pierde jucătorul bețiv, ocupă și locul unuia bun, pierde și echipa), *planificată*.

— Iată-ne acum în fața unei teme pe care, am certitudinea, mulți sînt curioși să vadă cum o abordează antrenorul Teașcă: problema echipei naționale la ora prezentului și în perspectiva viitorului.

— Prezent competițional la echipa națională înseamnă Campionatul Europei. Realist judecînd, avem destul de puține șanse de calificare. Șansa care ne-a mai rămas, de fapt, este să judecăm corect și în perspectivă. Dacă polonezii au prezentat la Jocurile Olimpice de la München o echipă spre rodare, cu care anul trecut au obținut succesul binecunoscut la Campionatele Mondiale, cred că și noi am putea să luăm acest exemplu deștept, prezentînd, în continuare, în jocurile grupei, o echipă tînără, olimpică, pe care să o călim în vederea viitoarelor Campionate Mondiale din Argentina.

Alte două idei referitoare la această importantă problemă a echipei naționale care ne-a preocupat, firește, întotdeauna, dar pe care am căutat adesea s-o rezolvăm cu soluții în afara logicii. a) Antrenorii federali *nu antrenează* echipa reprezentativă — nu au timpul s-o facă, ar trebui să se ocupe de ea multe luni de zile, ceea ce ar însemna dezorganizarea echipelor de club și implicit a campionatului —, ci *o selecționează*. Atît. Cerîndu-i, firește, să joace potrivit concepțiilor lor de joc. b) Forța echipei naționale vine de la forța a 2–3 echipe puternice. Aminteam înainte de echipa Poloniei. Am să vin și în sprijinul acestei idei tot cu un exemplu ușor de citit, adică de înțeles. Jucam în 1967, la București, cu Olanda și după acel 0–0 cu care s-a încheiat partida ne-am simțit profund afectați. Au trecut 7 ani, Olanda și-a fortificat două mari cluburi, Ajax și Feyenoord, și iat-o în 1974 pe locul 2 în lume, producînd fotbalul cel mai spectaculos de la ultimele C.M. Noi, cei afectați în 1967, am fi azi fericiți să obținem un rezultat egal *într-un meci oficial* cu Olanda.

— Campionatul nostru a consacrat, în chip nedorit, un subiect de duminică seara și de luni: arbitrii. Vorbind despre multe meciuri, vorbim — din păcate și nu întîmplător — mai mult de arbitrii în loc să vorbim de echipe, de jucători. Ce părere ai despre acest personaj care «se impune» într-un anumit mod în fotbalul nostru?

— Arbitrii noștri sînt așa cum îi știm cu toții. Mulți dintre ei au ajuns să se considere *factori determinanți în joc*, uitînd că rolul lor este să fie doar *semafoare*, factori de circulație, puși să dirijeze în lumina unor regulamente. Ultimul păcat la modă al arbitrilor noștri — cartonașele, pe care le-au înțeles greșit; de regulă, arbitrul bun apelează la regulament, nu la cartonașe.

— Mircea Lucescu găsea, remarcînd spiritul ofensiv care animă fotbalul englez, de la prima pînă la ultima echipă din clasament, o diferență de optică, de concepție care explică multe din tarele fotbalului nostru, obsedat, zic eu, de defensivă chiar și acum cînd aproape toată lumea a descoperit că motorul fotbalului modern este atacul. De ce crezi că se marchează la noi puține goluri? De ce se joacă atît de ineficient momentul atacului pe terenurile noastre?

— Un răspuns-formulă ar fi următorul: jucăm atacul de azi cu mijloacele de ieri, mijloace romantice, desuete, ieșite din uz, ineficiente. Desfacerea formulei ar da următoarele elemente: 1) progresia balonului în atac se face, de regulă, tot individual și nu colectiv (dezavantajul este evident — atacul unui singur om îl organizează pe adversar, în timp ce circulația balonului îl dezechilibrează); 2) nu jucăm pe extreme și nici nu avem extreme; 3) fotbaliștii noștri se angajează mult prea puțin.

Se marchează puține goluri? Eu cred că — față de cît de puțin este înțeleasă și învățată lecția atacului la noi — se marchează norocos de mult. Față de atacul echipelor olandeze, de pildă, atacurile de la noi se află într-un raport asemănător celui care există între matematicile superioare și aritmetica de primară. Noi sîntem la împărțire și ei sînt la calculul integral.

— Reproșîndu-ți absența marilor rezultate, adversarii dumitale au ajuns să-ți conteste și marile idei pe care le emiți continuu de mulți ani, dar pe care le socotesc fără acoperire practică, uitînd — deliberat sau în numele ignoranței — că un antrenor de fotbal nu lucrează cu un singur subiect din care urmează să facă un performer, de pildă cu un atlet sau un gimnast. ci cu un lot de 20 de jucători, cu un lot de conducători și cu alt lot de chibiți-băgători de seamă, ziși cu bună intenție, dar cel mai adesea încurcă-lume. Spune-mi, sincer, crezi că vei ajunge vreodată să-ți vezi visele-idei transformate în fapte?

— În momentul în care îmi pierd încrederea că se va împlini — odată și odată — ce gîndesc, mă las de fotbal. Sînt un om tare ambițios, extrem de orgolios și lupt cu disperarea unui Sisif pentru a-mi vedea visele cu ochii.

Cei care îmi reproșează absența marilor rezultate uită cîteva lucruri. Uită, bunăoară, că nu am lucrat cu echipe mari — dealtfel echipele mari obțin uneori rezultate și fără antrenori — și că m-am omorît o viață întreagă pe lîngă formații în mare criză de oxigen. Mai uită și că la cîrma echipei naționale o dată (în 1962) am apucat să joc doar meciul-tur (cu Spania), iar a doua oară (în 1967) am fost lăsat să lucrez doar 3 luni. Vrăjitor trebuia să fiu ca în numai cîteva luni să fac dintr-un ansamblu mediocru un «11» de clasă europeană, așa cum speram eu să ajung să fac.

Interesant mi se pare de subliniat faptul că fotbalul nostru cultivă — am verificat-o pe pielea mea, dar și pe a altor antrenori — promovarea nu prin valoarea succesorului, ci datorită eșecului predecesorului. Or, promovarea prin eșec mi se pare cea mai antidialectică formă de evoluție.

Antrenor federal fiind, am avut totuși parte și de rezultate mai deosebite, la reprezentativa de juniori, unde am fost lăsat să lucrez omenește. Ceea ce am reușit însă cu siguranță de mai multe ori — și nu poate fi contestat decît de orbi, ei, săracii, fiind singurii care nu văd ceea ce se vede — este factura jocului pe care l-am plantat la Cluj-Napoca sau la Iași, la Bacău sau la Pitești. Pe unde am trecut, echipele au jucat după *școala-Teașcă*.

— O școală însemnînd ce?

— O școală însemnînd *joc colectiv* de anvergură modernă, joc pronunțat *ofensiv*, joc *spectaculos*, în care marea vedetă a fost echipa.

— Această ultimă idee a fost și este uneori interpretată ca o expresie indirectă a antagonismului dintre dumneata și jucătorii cu mare personalitate din formație. Se spune chiar că nu suporți o a doua personalitate lîngă dumneata într-o echipă.

— Vorbe goale, emise de oamenii care se *roagă* de vedetele răsuflate sau încă nerăsuflate ale fotbalului nostru, situîndu-se adeseori pe un plan de solidaritate complice cu ele.

Pentru mine jucătorul de mare personalitate este cel care interpretează ca un virtuos partitura întregii echipe, nu ce vrea el. Cum să-ți explic. Dacă noi jucăm... Ceaikovski și el joacă... Gershwin — îl dau afară. Pentru că strică tot jocul echipei.

— Care ar fi ultima idee pe care contestatul Teașcă, dar incontestabilul ferment pe care l-a reprezentat și-l reprezintă prin vederile sale strălucitul personaj T.T. al fotbalului nostru mi-o încredințează în această convorbire?

— Cred în fotbalul românesc! Îmi urmez ideile. Cred în ofensiva fotbalului nostru care nu se poate salva decît printr-o multilaterală ofensivă! Cred în promovarea ideilor vii, adevărate, nu în promovarea acționată prin eșec! Cred în adevărurile fotbalului adevărat!

MARIUS POPESCU ■

COPERTA NOASTRĂ:
În universul muncitorilor forestieri. (Citiți reportajul din pag. 10–11)
Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: ALEXANDRU PĂSĂRIN

41.505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

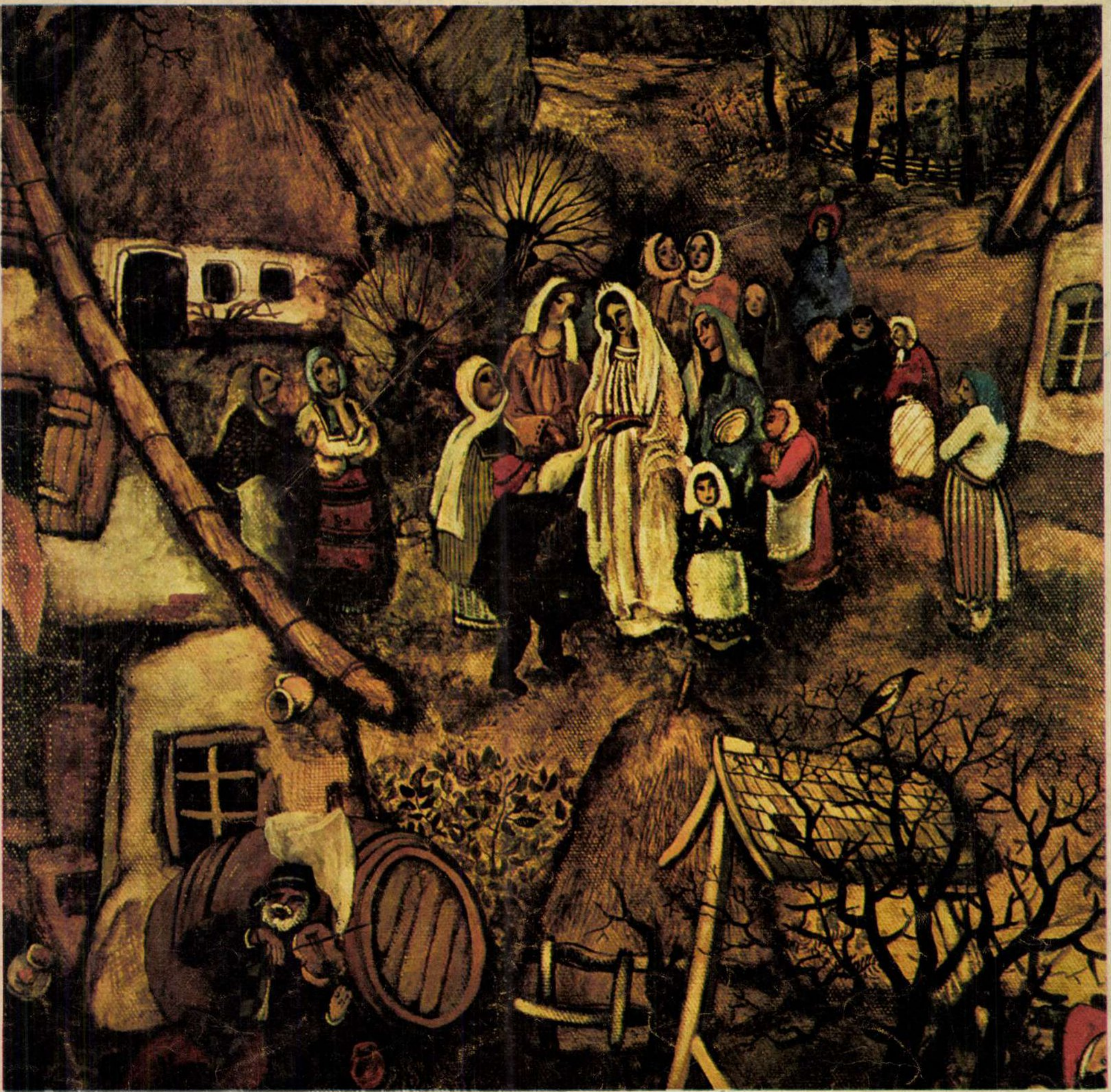

«Nunta» (detaliu)

UN SPAȚIU CARE TREBUIE TRĂIT

Cîteodată mi se întîmplă un lucru ciudat privind un tablou: toate în jur se dizolvă, timpul cel măsurat de orologii se spulberă și, fără să simt, ecranul pictat mă absoarbe și, fără să vreau, iată-mă trăind sub alte zodii și calendare, unde mecanica astrelor e parcă aceeași ca dincoace și totuși nu e aceeași și trăiesc în imagine parcă aș trăi în amintiri risipite prin memorie. De fiecare dată cînd privesc un tablou de Vrăneanțu, mă simt astfel, un călător hoinărind printr-un mic ducat al visului, care totuși nu e vis, pentru că de fiecare dată îmi aduc aminte că multe din tot ce se întîmplă în imagine le-am mai trăit cîndva dincoace, numai că aici culorile lumii sînt altfel. Dacă ar fi să propun o definiție pentru pictura lui Vrăneanțu, ar fi aceea de realism magic. Ecranele lui sînt scene ale unei vieți care curge necontenit de cînd lumea, rezumate în proverbe, în obiceiuri, în sărbători, zile și munci, pe care pictura le-a cultivat dintotdeauna, dar pe care pictorul le reia încercînd să le adapteze la spațiul românesc, la mitologiile lui. În tăcere și cu perseverență, Vrăneanțu a recreat calendarul ceremonialurilor țărănești, aducîndu-ne aminte că într-o lume care se schimbă sînt durate ale sufletului care rămîn eterne. Pentru această istorie a vieții el adună coline și anotimpuri, oameni și copaci, case și păsări, animale și ape și, ca un magician, inventează un cadru, o scenă pentru desfășurarea evenimentelor. Totdeauna natura domină tutelară narațiunea din tablouri, după cum toate evenimentele au loc în văzul lumii, în acele curți deschise ale peisajului, unde artistul poate să-și desfășoare nestingherit descrierile. Ecranul nu are un focar unic, care să atragă și să rețină privirea, ci este construit dintr-o suită de imagini, de aceea privitorul nu poate să înțeleagă dintr-o dată sintagma vizuală, ci odată intrat în acest univers, el trebuie să înceapă o adevărată călătorie prin spațiu ca să-i descopere poveștile: să se întîlnească pe o vale cu o mireasă solemnă, să poposească la un praznic, și apoi, din nou, să-și mute privirile spre vreo idilă, adică să trăiască bucuria senzorială a detaliului aflat într-un loc sau altul din spațiul tabloului. Am rezumat aici sumar doar morfologia unui tablou, dar această modalitate de construcție poate fi extinsă aproape la întreaga creație a lui Vrăneanțu. Pentru că pictorul e preocupat mai mult de comportamentul personajelor decît de spectacolul etern al naturii, care este doar un decor scenografic evocator, fascinant prin realitatea lui, un peisaj inventat. Dar toate aceste personaje și toate aceste priveliști iluzorii, care se impun pînă la urmă ca adevărate, creează privitorului acea stare de incantație. De aceea la Vrăneanțu spațiul nu trebuie contemplat, ci trăit: trăit prin narațiune, prin desen, prin culoare. Retorica mașinii compoziționale e susținută de exactitatea desenului, sever dar inventiv, și care pe lîngă funcția lui constructivă mai are și un rol evocator, el introducînd în imagine acea patină care dislocă timpul și-l trece într-un trecut imprecis, dar cu atît mai fascinant. Și tonalitățile generale ale tablourilor se supun aceluiași sens evocator, brunurile valorate creînd mereu senzația de «cîndva», de «odinioară», de «a fost odată», după cum griurile saturate nasc uneori anotimpuri ireale. În această atmosferă plăsmuită culoarea locală vine să diferențieze oameni și lucruri, să le potențeze existența în spațiul imaginii, corpuri și umbre, și arhitecturi care trăiesc o autonomie cromatică dictată de imaginația pictorului. Pentru că lumea din tablourile lui Vrăneanțu este în aceeași măsură adevărată ca și poveștile.

CORNEL BOZBICI ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

801

ANUL XXIV - NR. 6 (1027) - 15 FEBRUARIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

LA CENACLUL FLACĂRA, RADU BELIGAN DESPRE MIRCEA VINTILĂ

Este, pur și simplu, o revelație pentru mine acest tînăr cîntăreț popular, care, la început, dă impresia că face un lucru facil și ajunge la adîncimi pline de semnificație, de mare valoare estetică. Este pentru mine un exemplu de ce poate să dea acest gen atît de îndrăgit de dumneavoastră, tinerii, și spre ce trebuie să se canalizeze toată această producție foarte mult solicitată. Sigur că, pe aceste texte, lucrurile capătă cu totul și cu totul alte valențe. Îi fac urarea să persevereze în această calitate a textelor care m-au subjugat din primul minut. Îl felicit pe Mircea Vintilă și-i doresc succes. Are un farmec, o sensibilitate și o modestie pe care i-aș dori să nu le piardă niciodată.

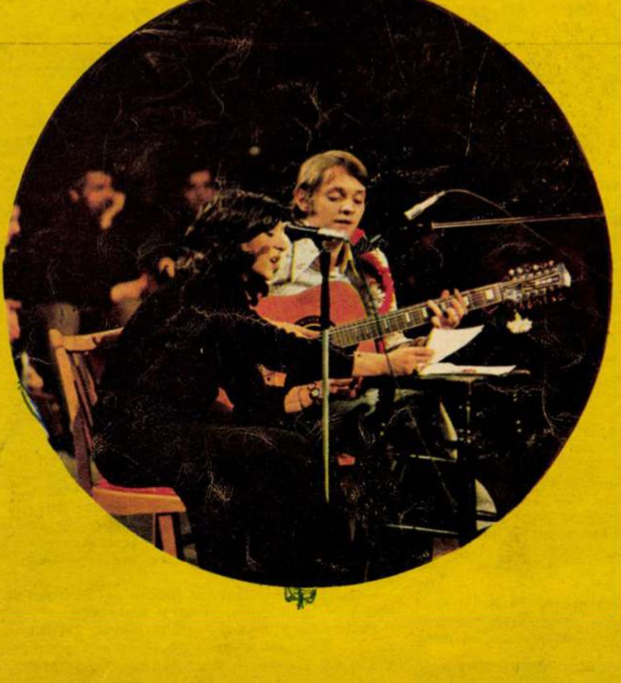

ROMÂNIA NEMURITOARE

cîntec pentru destinul țării

Țară, cu-nrourate dimineți
și cu-un prezent ce-n timp se recunoaște,
în trunchiul tău se vindecă săgeți
și omul nou din vechiul vis se naște.

Nu mai aveam nici cripte și nici porți,
copiii noștri-i botezau în foc,
atîția demoni ne trăgeau la sorți
că nici la masa noastră n-aveam loc.

Orbiseră-a pămîntului retină
călcînd prin vrerea noastră cu noroi,
că într-un ceas au trebuit să vină
cît într-un secol proaspetele ploi.

Ei și pămîntul i-ar fi dus pe roate
de-ar fi putut, chiar munții i-ar fi scos,
și cerul nostru ni l-au pus în spate,
dar n-am umblat cu frunțile în jos.

Am dat seminței dorul să-ncolțească
și am aprins-o, felinar, sub ploi,
am pus la loc vorbirea românească
și-am curățit-o de uscați altoi.

În trunchiul tău se vindecă săgeți
și poate crește iarba pe morminte,
dar, mai presus, lucrarea ta se-aprinde
demnă, sporind lumina noii vieți.

LUCIAN AVRAMESCU ■

Biblioteca județeană
MUREȘ
TÎRGU-MUREȘ

Stă în spinarea păstorului său și nu știe încotro să se uite. A devenit ființă foarte recent. Este un subtil și dulce *Combinat de producere a purității universale* intrat de curînd în funcțiune. Motoarele îi funcționează perfect și, pînă va deveni berbec bătrîn, pe pajiștea mohorîtă a vîrstelor, nu va avea nevoie de reparații capitale. Doar lîna îi va fi tunsă din cînd în cînd, cu dublă preocupare ciobănească: pentru comerț și pentru împlinirea unei invincibile tandreți.

Acesta e mielul care schimbă în fiecare primăvară echilibrul naturii, acesta e mielul care face să zbîrnîie scîndurile de balans ale tuturor vîrstelor, începînd cu copilăria.

Cum spune un vechi cîntec, auzit și prelucrat de poeții și cîntăreții momentului: «Und'te duci tu, mielule?/ La pășune, domnule!/ Ce să faci tu, mielule?/ Să pasc iarbă, domnule!/ Cin-te mînă, mielule?/ Ciobănașul, domnule!/ Cin-te taie, mielule?/ Măcelarul, domnule!/ Cin-te mîncă, mielule?/ Dumneavoastră, domnule!»

Deocamdată, acest miel are să ne spună ceva. E încă orbit de lumină, e încă sfios. În fiecare an, un miel întreabă lumea ce mai face.

ADRIAN PĂUNESCU ■

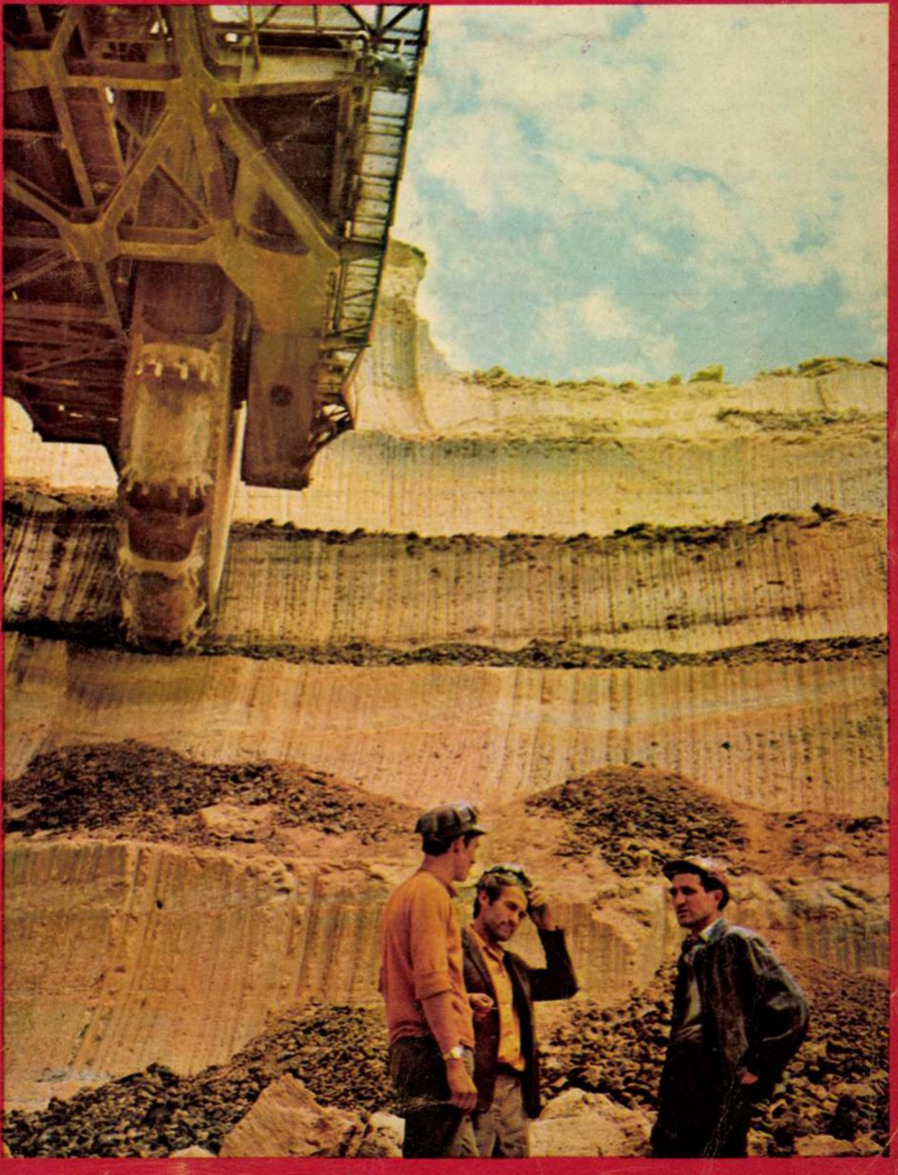

Mă numesc **Vasile Dascălu,** *locuiesc în Piatra Neamț. Din niște date pe care le-am găsit într-un ghid turistic reiese că la Piatra Neamț, la poalele masivului Cozla, s-au descoperit, pe la sfîrșitul veacului trecut, cinci izvoare cu ape minerale. In anul 1882, marele nostru savant, chimistul Petru Poni, a făcut o serie de analize la fața locului și a continuat apoi cercetările în laborator, la Iași. Pe baza lor a publicat, un an mai tîrziu, lucrarea «Analiza apelor minerale de la Piatra». Precizări ulterioare, din mai multe surse medicale, confirmă nu numai existența izvoarelor, ci și valoarea lor terapeutică în tratarea unor afecțiuni digestive, boli hepatice, ale sistemului circulator etc. Pe baza acestor atestări, în anul 1885 orașul Piatra Neamț a căpătat statut de* **stațiune balneară.** *Din păcate, se pare că edilii din acea vreme s-au mulțumit doar cu acest statut de hîrtie și n-au întreprins nimic pentru valorificarea izvoarelor a căror existență piere, astfel, în negura uitării. O alunecare de teren produsă în anul 1937 ar fi astupat gurile celor cinci izvoare și povestea a luat sfîrșit. Eu mă întreb însă de ce să ia sfîrșit o problemă de larg interes cetățenesc, economic, social, sanitar? Nu ar fi cazul să se întreprindă noi cercetări în zonă, să se aprecieze perspectiva punerii în valoare a unor izvoare de sănătate?*

*

Nu prea știu eu cum să încep scrisoarea, așa că intru direct în subiect: nu oricine se poate lăuda cu o producție medie de 20 000 kg cartofi la hectar, mai ales cînd noi am obținut această recoltă pe o suprafață de 900 de hectare. Mai sînt și alte lucruri cu care noi, cooperatorii din comuna Cernat, județul Covasna, ne mîndrim. Iată-le: un nou complex comercial bine aprovizionat și o nouă grădiniță unde copiii noștri dorm pe cele mai bune și mai noi saltele — Relaxa — așa cum cred că dorm numai copiii de la oraș **(Ion Casztor,** *Cernat).*

*

Iată trei nume — Ildiko Monea, Erwin Mrazanek, Emil Mureșan. Toți trei sînt medieșeni. Eu personal nu-i cunosc, dar am văzut și am admirat lucrările lor de pictură, grafică și sculptură expuse în cadrul unei expoziții deschise la Casa de cultură a sindicatelor din Sibiu. Deși nu sînt critic de artă, tare mult v-aș fi scris și de ce anume mi-au plăcut lucrările lor. Dar consider că nici dumneavoastră nu aveți un spațiu prea mare pentru o asemenea scrisoare. Vă mai spun totuși că în aceeași perioadă, sfîrșitul lunii ianuarie, am mai vizitat încă alte două expoziții — Veronica Tăutu la sala «Sirius» și doi elevi ai liceului de muzică și arte plastice — Marius Atanase și Traian George — care au expus la Casa de cultură a tineretului. După cum vedeți, pentru un iubitor al artelor plastice, Sibiul, pe lîngă celebrul său muzeu, oferă multiple și plăcute expoziții **(Francisc Günther,** *Sibiu).*

*

În comuna Rasova din județul Constanța — ne face cunoscut **Irimia Voicu** *— trăiesc și mai sînt de folos obștii niște oameni foarte bătrîni. Ei sînt Nicolae Gîsnac de 95 de ani, Nicolae Pop de 90 de ani și Florica Burnaz care recunoaște singură că are 82 de ani (știți, femeile își cam subțiază uneori vîrsta). Cei trei veterani alcătuiesc un fel de «sfat al bătrînilor», neoficializat, dar bucurîndu-se de mult respect și stimă din partea întregii comune. Îndelungata experiență de viață și înțelepciunea bătrînească a celor trei este adesea de folos atît maturilor, cît și tinerilor din Rasova.*

*

Sîntem un **grup de locuitori ai comunei Botoroaga** *din județul Teleorman. De la bun început vrem să spunem că și noi sîntem de părere că în toate cele trebuie să fie stăpînă chibzuiala, buna gospodărire, economia. Se vorbește mult de economia de energie electrică și noi credem că este nevoie de asemenea economie. Dar iată cît de prost se poate înțelege, uneori, treaba asta. În comuna noastră există un mic chioșc pentru desfacerea pîinii și aici ard nu mai puțin de trei becuri electrice. La fel se întîmplă la bufetul sătesc și la magazin, iar la secția de fierărie becurile ard chiar și ziua. În timp ce în aceste locuri se face o adevărată risipă, pe drumul principal al comunei iluminatul este ca și cum n-ar fi, adică nu arde nici măcar un bec. Noi propunem ca între orele 4 și 6 dimineața și între 6 și 8 seara să se aprindă lumina pe șosea pentru oamenii care se duc la lucru sau se întorc acasă. Nici nu s-ar cunoaște consumul de lumină, dacă în același timp s-ar lua măsuri de economisire acolo unde se face risipă* **(I. Marin).**

*

Mă numesc **Coturbaș Nicolae Constantin** *și trăiesc în orașul Cîmpulung Moldovenesc. Sînt absolvent al Școlii energetice Buftea, promoția 1971, dar examenul de absolvire l-am susținut abia în anul 1973 din pricină că, venindu-mi vremea, am făcut între timp stagiul militar. Din 1973 și pînă astăzi nu am izbutit să intru în posesia diplomei mele de absolvire. Conducerea școlii mă poartă pe drumuri, de la Cîmpulung Moldovenesc și pînă la Buftea e cale lungă, mă amînă mereu fără temei și fără rost. Nu înțeleg ce greutate mare e să eliberezi o diplomă atunci cînd toate lucrurile sînt în regulă. Sau poate că la conducerea Școlii energetice din Buftea se crede că eu vreau să înrămez diploma și s-o pun în cui și nu să-mi cîștig pîinea pe baza ei.*

*

Editura «Litera» din București a publicat în ultima lună a anului 1974 placheta de versuri «Ochi deschis» de Al. Florin Țene, vechi pensionar al tuturor poștelor redacțiilor literare din țară. Nu vreau să discut despre calitatea lucrării sale și nici despre criteriile de lucru ale Editurii «Litera» cu tinerii debutanți care își tipăresc lucrările pe banii lor. Ceea ce aș vrea să semnalez este doar un furt, chiar dacă furtul ăsta se cheamă, mai elegant, plagiat. Vă rog să supuneți judecății opiniei publice acest furt, publicînd — față-n față — poezia mea apărută în nr. 5 din anul **1973** *(pagina 9) al publicației «Literatorul» — Biblioteca Argeș sub titlul «Şi te-am urcat, iubito...» cu cea intitulată «Şi te urc, Ofelia...» de la pagina 20 a volumului lui Țene, apărut cu un an și jumătate mai tîrziu*

Nu-mi rămîne decît să amintesc că legile noastre, și cele penale și cele morale, condamnă aspru furtul, de orice natură **(Ion Popa Argeșanu,** *Pitești)*

Şi te-am urcat, iubito...

Şi te-am urcat, iubito, în pomul cărnii mele
Şi-n crucea calcaroasă a oaselor rebele —
Hlamizi de cer albastru îți aruncam pe suflet
Şi vraja moliciunii peste umblet.
Tînjeam ca o fantomă după viață
La poarta ta fierbinte și de ghiață.
Privirile-mi erau furtuni barbare
Pe coapsele-ți rotunde în mișcare..
N-ai să mai pleci de-acum, capătul lumii ninge
Suava noastră viață în care ne vom stinge.

Şi te urc, Ofelia...

Şi te urc, Ofelia, în pomul cărnii mele
Să-nvețe ce-i iubirea vinele-mi rebele —
Hlamizi de dragoste să-mi arunci în suflet
Şi vraja înălțimii peste umblet.
Îți caut fantoma blondă în viață
Bătînd la poarta ta fierbinte și de gheață,
Privirile-mi sapă în straturi de vreme
Şi te găsesc troienită-n poeme.

Brațul dorinței și brațul negăsirii se-mparte
Pe coapsele-ți rotunde și nemoarte...
Dar nu te găsesc, la capătul lumii tale ninge
Suava ta viață în mine încet se stinge.

*

La Zătreni, o comună cu 19 sate din județul Vîlcea, se face treabă bună — ne comunică **Sandu Ion** *din Rîmnicu Vîlcea. Să vă spun numai ce s-a făcut aici în ultima vreme: s-a terminat construcția unei băi comunale, s-a dat în folosință o școală nouă în satul Mecea, s-au ridicat grădinițe de copii în satele Săscioara și Lăcustenii de Jos, un atelier-școală și un bloc de locuințe în centrul comunal. Bun, astea-s din anul 1974. Să mai amintesc deci cîteva lucruri realizate mai înainte: un sediu pentru S.M.A., un «Supercoop», au fost electrificate 18 din cele 19 sate aparținînd de comună, s-a așternut piatră pe 7 km de drumuri lăturalnice. Mai sînt lucruri de făcut? Mai sînt, nici vorbă. Dar nici hărnicia zătrenilor nu s-a terminat.*

*

Tradițiile binecunoscute ale unei vieți cultural-artistice bogate, în vechea reședință domnească Cîmpulung Muscel se păstrează cu sfințenie — ne scrie **Grigore Mihăilă** *— iar exemplele sînt multe și grăitoare. În oraș există 24 de formații artistice de amatori pe lîngă așezămintele culturale și ale sindicatelor și 28 de formații artistice în școli. Toate active! În anul care a trecut, corul mixt al Casei de cultură a orașului ca și ansamblul «Cetina» au obținut Premiul I și Medalia de aur la Concursul republican al formațiilor artistice de amatori. La concursul coral «Cîntare patriei», corul Liceului pedagogic a obținut de asemenea premiul I. Biblioteca orășenească a avut în anul 1974 un număr de 3 516 de cititori în evidență care au împrumutat peste 62 000 de cărți (ceea ce înseamnă că numărul cititorilor e mult mai mare). Mai semnalez, printre altele, că sala de expoziție permanentă a orașului a găzduit 9 expoziții de pictură, sculptură și gravură, vizitate de circa 30 000 de oameni.*

*

Citind reportajul «Au fost zile frumoase zilele acelea cînd de la dezamăgire treceam la încredere» din revista «Flacăra» nr. 51, din 14 decembrie 1974, am rămas profund dezamăgit de felul cum poate fi abordată problema mineritului din aceste locuri.

Autorul reportajului trebuia să meargă să vadă cum arată o mină de fier. Acolo trebuia să stea de vorbă cu vechii mineri din Dognecea și Ocna de Fier, acolo unde se face minerit, nu la Bocșa. Toți băștinașii știu că mineritul are doar cîteva birouri la Bocșa, înființate din dorința unor șefi care nu pot trăi în Dognecea sau Ocna de Fier, două comune uitate de toată lumea.

Ce-ar fi putut scrie despre cele două comune?! Eu cu plăcere l-aș fi însoțit și cu plăcere voi însoți un reporter al revistei prin perimetrul Dognecea și Ocna de Fier. Am fi scris și despre viața bufenilor (așa le zice locuitorilor veniți din zona Baia de Aramă — tismonarii, ponoranii, izvernarii etc. veniți pe aceste locuri de prin anul 1970). Şi am fi scris și despre starea comunei Dognecea, comună lungă de 6 km cu circa 4 000 de locuitori fără o casă de cultură, cu — doar — trei puncte alimentare și cu trei școli neîncăpătoare. (Construcția celei de-a patra a fost începută înainte cu șase ani, s-a realizat doar fundația, acum e acoperită de bălării, iar cărămida stivuită a rămas pradă risipei.)

Dognecea a fost o comună fruntașă din punct de vedere economic și cultural. Aci au existat formații corale și de teatru, fanfară, două tarafuri de muzică populară, o reuniune de cînt și lectură cu o bogată bibliotecă. În Dognecea sînt circa 22 învățători și profesori și nici o asociație culturală.

Astăzi, cînd turismul este atît de dezvoltat în țara noastră, șoselele spre această comună sînt prost întreținute. Cei circa 18 km de la șoseaua asfaltată a Reșiței și pînă în comună îi parcurgi cu autobuzul în mai bine de o oră. Închipuiți-vă un accidentat sau o femeie care trebuie să nască, cum sînt transportați la spitalul din Reșița, în comună este doar un medic care își face meseria cum poate, fiind mai mult pe bicicletă.

Regiunea cu dealuri împădurite este încîntătoare, pe potecile bine întreținute aproape la fiecare cotitură întîlneai căprioare și alte specii de vînat. Astăzi «să dai cu pușca» și nu mai găsești nimic, se pare că și zecile de soiuri de păsări au amuțit. O bogată activitate putea să aibă aci o fabrică de mobilă, parchete sau celuloză, comuna fiind în mijlocul pădurilor unde cresc diverse esențe de lemn. Mari suprafețe pentru pășunat ar putea asigura în bună parte dezvoltarea unei ferme zootehnice etc.

Ar fi multe de spus și poate că nici nu vă scriam dacă «Flacăra» nu agita o problemă care este mult mai importantă decît problema caloriferelor de la blocul din Bocșa, unde oamenii **nu au inimă pentru ele.** *Poate că totuși veți reveni pentru a scrie mai de dinlăuntrul adevărului nostru, al minerilor din Dognecea și Ocna de Fier.* **(Gheorghe Stoianovici,** *Reșița, str. Viața nouă nr. 6, sc. III, ap. 18).*

*

Cine poate ști pe unde se vor găsi marinarii de pe flota noastră maritimă la data de 9 martie? La Galați, în Oceanul Indian, în Atlantic, la Marsilia? Oricum și oriunde vor fi ei, de votat tot vor vota pentru alegerile de deputați din acea zi. Şi dacă vor vota, firesc este să fie și informați în legătură cu acest eveniment din viața țării. Iată de ce la Clubul marinarilor din Galați a avut loc, deunăzi, o expunere pe tema «Democratismul sistemului nostru electoral». Au participat o mulțime de oameni ai mării care, se înțelege, se aflau în ziua aceea pe uscat **(Gheorghe Panaiote,** *Galați).*

*

Unde-s doi puterea crește, iar unde-s mai mulți, se naște o vibrosonetă. Proiectul acestui utilaj pentru construcții aparține unui colectiv de studenți ai Institutului politehnic timișorean, catedra de amenajări și fundații; Centrul de cercetări pentru utilaje grele din Brăila în colaborare cu specialiști ai Întreprinderii județene de construcții-montaj au adus proiectului unele îmbunătățiri; în sfîrșit, cunoscuta întreprindere «Progresul» din Brăila și-a asumat sarcina executării lucrării. Așa s-a născut vibrosoneta, unealtă de înaltă tehnicitate pentru executarea pe loc a piloților pentru fundații prin vibrare. Prețul de cost al fundațiilor executate cu vibrosoneta se reduce cu 30 la sută față de metoda folosită anterior, iar pe ansamblul unui bloc de 10-12 niveluri, costul fundației se ridică pînă la 30 la sută din costul total al blocului. Nu-i nevoie de un computer ca să ne dăm seama ce economii aduce vibrosoneta realizată de studenți și specialiști **(Matei Mironescu,** *Brăila).*

*

Mă numesc **Aurel Mărgărit** *și mă adresez în numele mai multor cetățeni din orașul Băicoi, cartierul Țintea, județul Prahova. În cartierul nostru locuiește familia Gheorghe și Ana Oprea care, de vreo 18 ani încoace, terorizează pe cetățeni cu procesele pe care le intentează peste tot unde se intentează procese. Nu există ședință săptămînală a Comisiei de împăciuire a Consiliului popular orășenesc la care sus-numiții să nu apară ca reclamanți. Ziarul județean «Flamura Prahovei» a scris în mai multe rînduri, la sesizarea cetățenilor, despre acești procesomani. Trebuie să te ferești să-i întîlnești pe stradă, că-i gata procesul. Să nu te vadă că stai cu cineva de vorbă, că te și trezești cu citație. Cînd e numai la Consiliul popular (unde cred că jumătate din arhivă este ocupată cu dosarele «Oprea») mai merge. Dar ei te poartă și pe la Cîmpina, la judecătorie, și pe la Ploiești, la tribunal. Hai să pierdem deci ore bune din producție, hai să aruncăm în vînt bani cîștigați cinstit. Ce este de făcut cu acești reclamagii și procesomani, adevărată pacoste pe capul nostru?*

*

Sînt căsătorit. Atît eu cît și soția mea sîntem încadrați în producție și de aceea ne-am văzut nevoiți să încredințăm cele două fetițe ale noastre (ambele sub patru ani) spre creștere părinților soției mele, familia Paul Alexandrescu din Brăila. Precizez că ei locuiesc în acest oraș, pe strada Ștefan cel Mare nr. 131, de peste 30 de ani. Cu gîndul mereu la copilele noastre, dăm adesea telefon la Brăila să avem vești despre ele. Se întîmplă că socrii mei nu au un post telefonic la domiciliu și atunci trebuie să recurgem la sistemul avizului telefonic. O vreme lucrurile au mers cum trebuie, dar de cîtva timp avem mari necazuri cu transmiterea avizului. Uneori nu se transmite deloc și cînd ne prezentăm la convorbire ni se spune că persoana n-a fost găsită acasă. Nu este adevărat: a doua zi avizul a fost găsit aruncat în curte de un vecin. Altă dată ni s-a spus că adresantul este... necunoscut la adresă (acolo unde locuiește de 30 de ani!). Este un adevărat calvar pînă obținem în sfîrșit legătura telefonică mult dorită. Este clar că cineva de la oficiul telefonic nu-și face datoria și tot atît de clar este că mai-marii lui nu-l controlează **(Ciotea Ioan,** *București).*

*

Sîntem locuitori ai comunei Nehoiu, *satul Mlăjet, județul Buzău. Apa rîului Buzău desparte satul nostru de centrul comunal Nehoiu, de gară, de moară etc. Acum doi ani a început construcția unui pod peste apa Buzăului, dar anul trecut, nu știm din ce pricină, lucrarea s-a oprit. Avem mari greutăți din această cauză și mai ales acum, iarna, cînd nu putem să ne transportăm combustibilul pe la casele noastre* **(Vasile Ioan).**

*

Pînă nu de multă vreme mulți dintre vizitatorii atrași de măreția castelului Corvineștilor din Hunedoara trăiau un fel de dezamăgire. Se întîmpla acest lucru pentru că dincolo de romanticul pod care duce direct în curtea castelului, vizitatorul era întîmpinat de-o sumedenie de încăperi... goale, fără nici un fel de mobilă sau obiecte aparținînd dacă nu vestitului voievod Iancu de Hunedoara, cel puțin evului mediu. Deziluzia era oarecum atenuată prin explicațiile amănunțite și pline de culoare ale ghizilor conduși de către profesoara Maria Cosma, o femeie care, născută fiind chiar în curtea acestui castel (tatăl dînsei a fost zeci de ani singurul ghid și paznic al castelului), cunoaște, cum s-ar zice, fiecare colț de ruină și toate legendele născute în jurul cetății. Dar, așa cum vă scriam, de cîtăva vreme, să zicem chiar un an, sub conducerea profesorului Ioachim Lazăr, directorul muzeului, castelul Corvineștilor a devenit și încă mai devine un adevărat muzeu de istorie medievală petrecută pe aceste meleaguri. Au fost achiziționate multiple și valoroase piese și documente care umplu singurătatea de altădată a încăperilor. O atracție deosebită o reprezintă grupul de camere numite Lapidarium, unde sînt amenajate cu mult gust o mulțime de blazoane, capiteluri și ancadramente renascentiste originale, adică săpate în piatră de vestitul pietrar numit Conradus Lapicidus. Iar eu, ca oricare hunedoarean adevărat, iubind umbra moale a turnurilor pe sub care au răsunat cîndva pașii lui Iancu de Hunedoara, nu pot decît cu bucurie să vă scriu despre toate aceste strădanii și realizări **(Dan Nicoară,** *Hunedoara).*

*

Socot că în pagina aceasta a revistei «Flacăra», unde se critică ceea ce este de criticat, dar și se laudă ce-i de lăudat, s-ar cuveni să se scrie un cuvînt bun și despre locuitorii comunei Ungureni din județul Botoșani. Se cuvine, pentru că nu e totul să-ți iei angajamente, ci să le și duci la bun sfîrșit și, dacă se poate, chiar să le depășești. Adică, tocmai așa cum au făcut cei din Ungureni. S-au făcut, bunăoară, mai multe contracte de livrare la stat de produse rezultate din creșterea animalelor așa că, în luna ianuarie, sporul de livrări de carne și lapte a fost mai mare cu 10 la sută decît angajamentul de contractare. La îmbunătățiri funciare, membrii C.A.P. din satul Sapovani nu s-au lăsat mai prejos și și-au onorat angajamentele. La fel s-a întîmplat și cu lucrările edilitare: drumuri, șanțuri. Cît privește asigurarea pentru viitor a hranei pentru vite, s-a făcut și aici treabă ca lumea. Mai mult de 500 de cetățeni au participat la muncă pentru îmbunătățirea pășunilor prin fertilizare cu îngrășăminte chimice și naturale, prin construcția de gărdulețe, săparea de șanțuri pentru scurgerea apei, defrișări de mărăcinișuri. Așa e bine: cuvîntul dat să fie cuvînt respectat **(Mihai Chiru** *Botoșani).*

*

Dacă doriți să aflați de ce comuna Salcia a primit premiul I pe județul Mehedinți în întrecerea patriotică pentru gospodărirea și înfrumusețarea comunelor, să știți că nu e nici un secret la mijloc. Cei din Salcia își merită locul de frunte pe județ, mai întîi pentru hărnicia dovedită în muncă patriotică. Pentru fiecare locuitor al comunei revine o contribuție de 1 145 de lei, iar angajamentul pe întreaga comună a fost depășit cu patru milioane de lei. Asta este o cifră, dar întrebarea ar fi: cu ce s-au ales oamenii din cifra asta? Iată cu ce: oamenii din Salcia au acum un cabinet medical stomatologic bine dotat, în comună sînt străzi și trotuare gospodărești întocmite pe o suprafață de 2 000 mp, s-a construit un canal betonat foarte trebuitor pentru scurgerea apelor din ploi, s-au mai ales oamenii cu o bază sportivă, cu spații verzi frumoase, cu un monument istoric și altele. Şi fiindcă — așa cum se spune din bătrîni — pofta vine mîncînd, cei din Salcia au planuri mari de viitor, așa ca premiul I să nu le scape nici pe '75. Deocamdată s-au angajat ca pentru acest an, valoarea muncii patriotice să fie de patru milioane și jumătate de lei **(Adriana Moț,** *Drobeta Tr. Severin).*

POȘTA REDACȚIEI

Traian Dumitru — Giurgița (Dolj). În București ființează un liceu industrial de poștă și telecomunicații pe str. Romancierilor nr. 1. Vă puteți informa în problema care vă interesează la secretariatul școlii.

Mircea Calinovici — Găești. O mamă a putut crește trei fii, dar cei trei fii nu numai că nu pot întreține o mamă la 87 de ani, dar nici măcar cota-parte de contribuție obligatorie pentru întreținerea bătrînei la căminul unde este internată nu o achită. De aceea ați fost acționat în judecată de către căminul de bătrîni pentru neplata lună de lună a contribuției, care a dus la adunarea unui debit destul de însemnat și de care nu puteți fi scutit.

Elena Marin — Tîrgoviște. «Carnetul cultural tîrgoviștean» este doar o enumerare de date; păcat!

Eugenia Niculescu — Tulcea. Nici mai mult, nici mai puțin, ne cereți «**15 artiști** de muzică ușoară și **20 artiști** de muzică populară expediați prin poștă». Ați omis însă să menționați pe care îi preferați să-i facem colet? Noi însă am prefera (fiindcă sînteți elevă) să vă expediem o gramatică a limbii române, v-ar fi cu siguranță de mai mult folos (să-mi trimiteți, nu **sămi trimite-ți).**

Dorina Munteanu — Techirghiol. În cazul dumneavoastră este vorba de autoritatea unui lucru definitiv judecat la care redacția nu mai are nimic de adăugat.

Gabriel Ioan, Darius Jilavu — București. Așteptăm să ne mai trimiteți și alte poezii.

Florin Ciurumelea — Rm. Sărat, Dumitru Luca — Hălchiu, Petre Pavelescu — București și Costel Dobre — Baia Mare. Vi s-a reținut, din ceea ce ați trimis, cîte o poezie.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Şi nu uitați să vă iscăliți.

FORUMUL OAMENILOR MUNCII DIN AGRICULTURĂ ȘI STAREA DE VEGETAȚIE A PĂMÎNTULUI ÎN ACEST AN

Într-un moment în care oamenii pămîntului se îngrijesc de bunul mers al stării de vegetație, de calma înaintare a lumii semințelor spre ora încolțirii, la București, iată, s-a întîlnit timp de trei zile activul de partid și de stat din agricultură, din cercetarea științifică agricolă, din domeniul îmbunătățirilor funciare și din piscicultură. Inițiativa acestei consfătuiri plenare a tuturor oamenilor care decid starea de vegetație a pămîntului aparține secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. A devenit deja un obicei ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să se întîlnească periodic cu oamenii de pe ogoare, și întotdeauna din asemenea dezbateri temeinice pămîntul a ieșit parcă mai generos, mai bogat, mai fertil.

În perioada premergătoare Consfătuirii, ziarele noastre au relatat în spații ample acțiunile de înnobilare a pămîntului, de irigare și desecare a acelor zone care suferă de inundații și excese de umiditate, de pregătire a uneltelor, mașinilor și utilajelor ce urmează să decoleze în campania agricolă de primăvară de-a lungul și de-a latul pămîntului românesc. Hărnicia oamenilor de la țară e consacrată întotdeauna prin rodnicia pămînturilor, prin greutatea recoltelor, prin sutele de mii și milioanele de tone de grîu, de porumb care se tezaurizează în fiecare toamnă.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a adresat de la tribuna Consfătuirii cu înțelepciunea proverbială a bunului român care se pregătește din timp pentru acțiunile sale viitoare, pentru bunul mers al campaniei agricole desfășurate astăzi, iată, în plină campanie electorală pentru desemnarea celor mai demni oameni ai țării în forurile legislative supreme ale democrației socialiste. Cuvîntarea sa conține indicații prețioase care reprezintă de fapt un vast și mobilizator program de acțiune pentru dezvoltarea agriculturii sub zodia hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului. N-a fost numai o consfătuire de lucru, ci o consfătuire de excepție care a trasat exact, concret sarcinile viitoare ale cooperatorilor, lucrătorilor în întreprinderile agricole de stat, în sectoarele de îmbunătățiri funciare și în piscicultură, specialiștilor și cercetătorilor în științele agricole. Acum toți oamenii țării știu că în domeniul producției vegetale va trebui să realizăm peste 20 milioane tone de cereale, peste 8,5 milioane tone sfeclă-de-zahăr, peste 4 milioane tone legume, peste 5 milioane tone cartofi, cantități sporite de furaje, peste 400 mii tone in și cînepă pentru fibră; așa cum în domeniul producției animale urmează să oferim pieței 2,1 milioane tone carne, 52 milioane hectolitri lapte, cantități sporite de lînă și ouă, peste 1 300 tone gogoși de mătase etc.

În acest sens **chemarea** adresată tuturor oamenilor muncii din agricultură este de fapt un îndemn revoluționar la o schimbare de mentalitate în interpretarea sarcinilor de producție! Într-o țară civilizată care tinde să se înscrie în rîndul statelor avansate nu se mai poate face agricultură nici în cel mai îndepărtat sat sau cătun, fără o pregătire științifică temeinică și fără o înaltă conștiință și responsabilitate umană. Chemarea este într-adevăr vibrantă și mobilizatoare. Lucrătorii din întreprinderile agricole de stat, mecanizatorii din stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, țăranii cooperatori, țăranii din satele de deal și de munte, specialiștii din agricultură, cercetătorii, oamenii de știință etc. sînt conștienți că acum există toate condițiile, că sînt create toate premisele pentru trecerea la generalizarea experienței pozitive din unitățile de stat și cooperatiste care au obținut rezultate bune și foarte bune în anii trecuți. Ei sînt conștienți că prin luarea tuturor măsurilor pentru a asigura atît suprafața necesară și semințele corespunzătoare, cît și prin executarea lucrărilor la timp și în conformitate cu normele științei agricole, prin amplasarea culturilor de cereale pe pămînturile propice, vor obține realizarea obiectivului trasat de Congresul al XI-lea și înscris în Programul partidului, de a realiza o tonă de cereale pe cap de locuitor, adică cel puțin 3 500 kilograme la hectar. Dar acest lucru nu-i privește numai pe oamenii direct răspunzători de destinele agriculturii noastre, ci pe toți cetățenii țării. Noi, cu toții, trebuie să trăim conștienți de faptul că fiecare palmă de pămînt trebuie folosită cu chibzuință, trebuie apărată, conservată și hrănită cu toate substanțele necesare marilor sinteze ale clorofilei, marilor recolte ale viitorului care începe chiar cu acest an!

Știe toată lumea că munca în agricultură nu e ușoară; e, dimpotrivă, plină de sacrificii, plină de eforturi, dar ea trebuie să devină din ce în ce mai mult, mai ales în cadrul I.A.S.-urilor, o activitate cu caracter industrial, o activitate în care sistemul planificării să poată fi respectat riguros, o activitate în care știința și tehnica joacă un rol decisiv. «În acest sector putem și trebuie să vorbim de o organizare modernă» — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Consfătuirii. «Munca agricolă trebuie să fie aici o variantă a activității industriale. Dispunem de condițiile necesare pentru a emite asemenea pretenții, pentru a obține o asemenea organizare a activității».

Primăvara este, iată, aproape. Condițiile climatice din acest an cer aplicarea unor metode agrotehnice diferențiate care să conserve provizia de apă din sol. Totul depinde de rapiditatea și eficiența desfășurării lucrărilor în cîmp, de felul în care vor fi întreținute culturile. În acest sens, oamenii muncii din agricultură privesc cu spirit revoluționar sarcinile care le revin: «**Ne angajăm cu toții în fața conducerii partidului și statului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, că vom acționa cu toate forțele noastre, cu toată priceperea și abnegația noastră pentru îndeplinirea obiectivelor spre care am fost chemați, a tuturor sarcinilor ce ne revin din Programul Partidului și din Directivele Congresului al XI-lea pentru progresul agriculturii românești, pentru bunăstarea și înflorirea întregii țări**». **ADRIAN DOHOTARU** ■

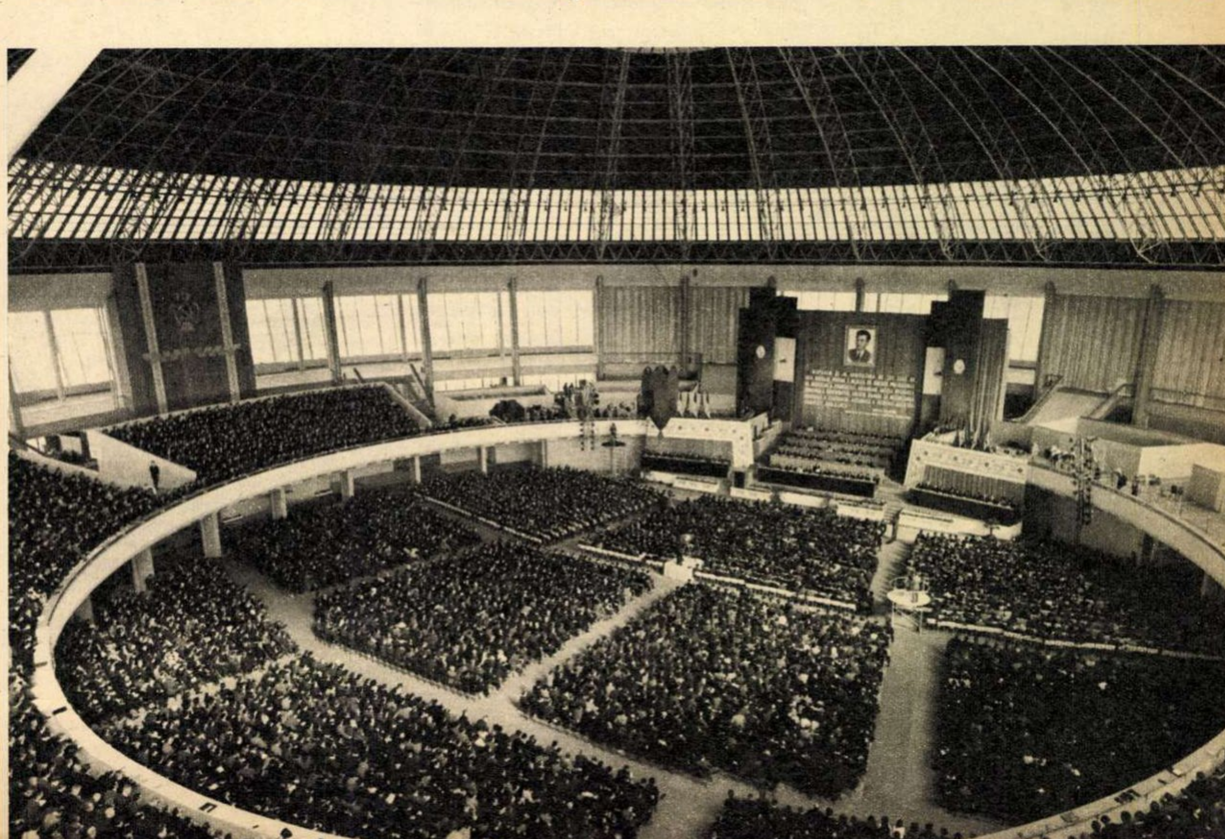

COMUNICATUL CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI ÎN 1974, O DEFINIȚIE A NOASTRĂ, UN BILANȚ ÎN MARȘ

«În 1974 — al patrulea an din actualul cincinal — clasa muncitoare, ţărănimea, intelectualitatea, toţi oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate, muncind cu abnegaţie şi elan patriotic, sub conducerea organelor şi organizaţiilor de partid, au obţinut noi şi importante succese în dezvoltarea economico-socială a ţării, în înfăptuirea programului partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate».

Cuvintele care deschid *Comunicatul cu privire la dezvoltarea economico-socială a Republicii Socialiste România în anul 1974*, dat publicităţii în aceste zile, deschid, de fapt, o definiţie. O definiţie a noastră. O definiţie a succeselor noastre. O definiţie a potenţialului productiv al patriei, a ritmului românesc, a avuţiei pe care am strîns-o, a efortului împlinit, a resurselor creatoare cu care ne-am angajat în dialogul nostru cu viitorul. Cifrele aşezate sub cuvinte împlinesc definiţia, îi dau rigoare şi forţă. Ca într-o gigantică expoziţie — fiindcă un comunicat economic este o gigantică expoziţie naţională, o vitrină a naţiunii — ele unesc toate meridianele de hărnicie ale ţării într-o expresie impunătoare şi sintetică.

«În anul care a trecut s-au obţinut rezultate bune în îndeplinirea sarcinilor principale ale dezvoltării economico-sociale: economia naţională s-a dezvoltat în ritmuri înalte, s-a adîncit procesul de modernizare a structurii producţiei, înregistrîndu-se creşteri mai accentuate în ramurile strîns legate de progresul tehnic contemporan, a fost aplicată cu consecvenţă politica partidului de repartizare teritorială raţională a forţelor de producţie. S-au îmbunătăţit laturile calitative ale activităţii economico-sociale, au fost reduse în continuare cheltuielile de producţie, a sporit productivitatea muncii, potenţialul tehnic şi uman a fost mai bine folosit...»

E aici, în acest bilanţ, România, aşa cum o ştim. Permutînd cifrele, elementele, datele din pagina de ziar, în locurile lor de origine, în spaţiul geografic care le-a zămislit, în munţi, pe şesuri, pe rîuri, în galerii subterane, vom obţine întreg teritoriul fertil şi dinamic al ţării, cu stadiul său de civilizaţie, cu bornele de înaintare spre mîine, plantate ferm şi clarvăzător încă de azi. Cifrele comunicatului — cifrele industriei, ale agriculturii şi silviculturii, ale transporturilor şi comunicaţiilor, cifrele investiţiilor şi construcţiilor, cifrele şi datele privind cercetarea ştiinţifică şi dezvoltarea tehnologică, relaţiile economice externe, populaţia şi nivelul de trai — compun astfel o armonioasă vitrină a României anului '74, un compendiu asupra dezvoltării noastre, ce se ridică, spuneam, la prestigiul unei definiţii sau la puterea de sugestie a unui poem.

Spaţiul nu ne îngăduie să parcurgem întreg itinerarul de hărnicie, abnegaţie, efort creator, eroism, competenţă, inteligenţă, capacitate de a visa, ştiinţă de a uni visul cu viaţa, aspiraţia cu puterea înfăptuirii, concentrate în acest bilanţ ca într-o oglindă în care se răsfrînge noua noastră geografie economică şi socială. Fiecare capitol, fiecare cifră reprezintă o întreagă industrie sau o întreagă ramură a creaţiei, ce şi-a trimis aici, pe dreptunghiul paginii de ziar a Comunicatului, un ambasador, un mesaj.

Este impunătoare, în primul rînd, imaginea dinamismului industriei româneşti. «Ramură principală, fundamentală a economiei — subliniază Comunicatul — industria a înregistrat, în anul 1974, cel mai înalt ritm de dezvoltare din ultimul deceniu». Este anul în care — citim mai departe — producţia globală industrială s-a ridicat la 495 miliarde lei, cu 25,8 miliarde mai mult decît valoarea prevăzută de cincinal pentru acest an. O dovadă în plus a consecvenţei, clarviziunii şi forţei unei politici care — reafirmată cu o nouă vigoare, cu o nouă şi amplă deschidere de orizonturi, în acest ultim deceniu marcat de congresele al IX-lea, al X-lea şi al XI-lea ale partidului — a sfîrşit prin a consacra România ca o ţară industrială în plin progres, impunîndu-şi ritmurile drept cea mai vie imagine, drept cea mai sugestivă definiţie.

Ritmuri înalte, echilibru, armonie a dezvoltării, diversitate, înzestrare la zi, ţinută modernă, noutate tehnică: «Au fost asimilate şi puse în fabricaţie noi maşini, utilaje şi instalaţii, sortimente de materii prime şi materiale». Lista e amplă, trimiţînd sugestii bogate spre ceea ce înseamnă, în România şi la români, creaţia, chiar limitată la un singur an: grupul turbogenerator de 330 MW cu turbină de condensaţie, motorul diesel de 4 000 CP pentru tracţiune, autocamionul de 10 tone, nava fluvială de pasageri de 150—200 de locuri, strunguri automate şi revolver, maşini de filat bumbac, noi sortimente şi mărci de laminate finite pline, tablă mijlocie şi groasă din noi mărci de oţeluri etc., etc. Lîngă ele, produse de larg consum, tipuri noi de televizoare, de mobilă, de ţesături şi confecţii, de produse alimentare etc.

Agricultura a fost dotată, în acest an, cu 13 940 de tractoare şi 5 100 combine autopropulsate («de aproape două ori mai mult decît în anul precedent»! precizează Comunicatul), s-au amenajat pentru irigaţii 179 mii de ha s-au obţinut producţii medii de 2 062 kg/ha, la grîu-secară, 2 432 kg/ha porumb boabe etc. Deşi nu încă la nivelul marilor resurse de care dispunem, roadele cîmpului «asigură satisfacerea nevoilor de consum ale populaţiei, necesarul de materii prime pentru industrie, precum şi alte cerinţe ale economiei naţionale».

Ne mîndrim, de la un timp, faţă de noi şi faţă de cei ce ne urmăresc evoluţia, nu cu simple proiecte şi visuri, cu lozinci şi noţiuni programatice, ci, înainte de toate, cu fapte, cu realizările noastre concrete. Nu ne sfiim să dezvăluim, la fel de exact şi concret, deficienţele, lipsurile cu care luptăm, fiindcă stăm siguri pe solul faptelor noastre şi fiindcă ştim — viaţa însăşi ne-a învăţat — că arma cea mai eficientă a oricărui progres e adevărul, examenul critic lucid şi sincer al realităţilor cu care ne confruntăm. Realizările încă mici, lipsurile din unele domenii de activitate (agricultură, industria chimică), unele depăşiri ale cheltuielilor de producţie, nerealizarea unor indicatori calitativi ai eficienţei economice, sînt dezvăluite la fel de exact, în comunicatul-bilanţ, ca şi succesele. Avem, de la un timp, nu numai onestitatea acestor examene, dar şi capacitatea, forţa de a le transforma în premise de noi victorii. E un mod superior de a face istorie, sau, altfel spus, de a conferi istoriei autenticitatea faptului concret, a adevărului

Alte cifre, la fel de simbolice, de elocvente pentru efortul anului: un volum de investiţii realizat în economie de circa 125 miliarde lei (cu 17,3 la sută mai mult ca în 1973); aproape 200 mii de noi locuri de muncă (900 mii, de la începutul cincinalului); 63,5 mii de apartamente construite din fondurile statului, 47,2 mii locuinţe construite de cetăţeni, cu sprijinul statului în credite şi execuţie; 3 163 de noi săli de clasă; 7 spitale noi, cu 4 525 de paturi şi 8 policlinici; 4 400 de titluri de cărţi; venituri băneşti ale populaţiei mai mari cu 8,8 la sută faţă de anul trecut (cu 39,2 la sută mai mari faţă de 1970); cheltuieli social-culturale atingînd 47,8 miliarde lei (cu 3,4 miliarde lei mai mult decît în 1973, cu aproape 14 miliarde mai mult ca în 1970).

Vîrsta ţării, contemporaneitatea ei cu civilizaţia tehnică avansată, îşi află o strălucită ilustrare în acest bilanţ, într-o aliniere competiţională de izbînzi ale creaţiei, semnificative pentru fiecare sector al economiei. Este, lîngă imaginea dinamismului, lîngă imaginea de armonie a dezvoltării, încă o trăsătură ce se impune cu tot mai multă vigoare. S-au creat, astfel, arată Comunicatul, «condiţii favorabile pentru extinderea relaţiilor economice externe, sporirea participării României la schimbul mondial de valori, la diviziunea internaţională a muncii». Volumul total al comerţului nostru exterior a crescut astfel, în 1974, cu 38,3 la sută faţă de anul precedent, relaţiile economice, comerciale şi de cooperare ale României cuprinzînd în aria lor nu mai puţin de 130 de state ale planetei.

Bilanţul acestui an — încă un pisc cucerit, încă o bornă în drumul spre mîine, pe spirala mereu ascendentă a devenirii noastre, aşa cum ne-o deschid în faţă Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. Privit de pe acest pisc, de pe această culme cucerită cu efortul nostru, cu dăruirea noastră, panoramicul anului pe care l-am încheiat se desfăşoară pe multiple planuri de mişcare, în evantaie de culori şi lumini, aducînd privelişti din toate zările ţării, ca într-o mare proiecţie de spectacol sărbătoresc. Scenele sau secvenţele se succed cu repeziciune, concentrînd un an de efort într-o imagine, sintetizînd într-o cifră munca a sute de mii de muncitori, ingineri, ţărani sau oameni de ştiinţă, iar dinamica acestui film panoramic care se cheamă România anului 1974 te face şi spectator, dar şi participant la acest palpitant moment istoric de viaţă. Fiindcă acest an — anul al IV-lea al cincinalului, anul Congresului al XI-lea al P.C.R. — este un moment istoric, un popas solemn pe culmea a trei decenii de nouă istorie.

Ascultînd ritmul de uzină, de construcţie care se ridică, receptînd respiraţia amplă a acestei incinte de viaţă şi de creaţie care a fost România celui de-al XXX-lea an al Eliberării, ai măsura făuritorului, omul românesc, harnic, întreprinzător şi lucid, traducînd în viaţă idealurile partidului, cu fermitate de geometru şi fantezie de poet.

Trei decenii într-o istorie înseamnă abia un pas. Dar pasul acestor trei decenii este hotărîtor. E un pas dintr-un marş, iar comunicatul de victorii al anului jubiliar, marcîndu-l, se înscrie ca o prefaţă la viitor. **Ilie PURCARU** ■

tinerii

Istoria începe din clipa
în care ne privim
în rîurile tale.
Pulsaţia gigantică a vieţilor noastre tinere
redefineşte specia umană.

Cînd intrăm în rîuri
simţim pieptul materiei larg dilatîndu-se
într-o universală
unică
eternă respiraţie.

Înaintea ta venim
cu bucurie şi cu suferinţă
ca pentru sacrificiu.

Pămîntul tău îl simţim
ca un contur sau ca o zare lină
a conştiinţei noastre.

Dacă am desprinde numai o linie
din formele tale deschise şi calde,
cu ea am putea umaniza
geometriile cosmice.

Toată inteligenţa pămîntului
ar trebui să vegheze
oamenii tăi blînzi —
nuclee de lumină ale lumii.

Pămîntul tău ne îmbogăţeşte
cu siguranţa victoriei şi libertăţii,
tu nu vei zbura niciodată
sorbită-n cer
de calmele puteri nemuritoare
pentru că drumul tău este opţiunea definitivă
a civilizaţiei noastre.

În spaţiul tău cuvintele mici îşi uită limba
împotmolită în tăcere
în timp ce roiuri de tăceri din cosmos
se-adună pe munţii tăi
şi-nvaţă să vorbească.

Am dobîndit candoarea monumentală,
severitatea fără spaimă a tinereţii,
grandoarea incredibilă
de a respira aerul tău.

Nu ne dorim altă glorie.

Numai prin tine înălţîndu-ne
în faţa poporului nostru
trăim
înfăşuraţi într-o tinereţe eroică.

În contemplarea destinului tău frumos
regăsim şansele umanităţii
de a decide asupra istoriei sale.

Construcţia comunismului trebuie să respecte
proporţiile noastre curate
de tineri îngrăgostiţi.

În puritatea ta armonioasă şi aspră
regăsim uriaşa putere a revoluţionarului
care întemeiază noua credinţă
a comunismului.

ILIE CALMINEASA ■

patria între două legislaturi

CÎTEVA CEASURI LA FILIAȘI, ÎNTR-UN ORAȘ PE CARE-L POȚI STRĂBATE — CU PASUL — ÎNTR-UN CEAS

Cîteva ceasuri la Filiași nu sînt — și n-au fost niciodată — cîteva ceasuri la Mizil. La Filiași opresc opt trenuri accelerate pe zi. La Filiași au oprit totdeauna acceleratele.

Localitate rurală de cînd se știe, iar în ultima legislatură oraș, Filiașii propun vizitatorului un popas, deși scurt, nu lipsit de semnificație, am zice chiar de inedit.

Ca să străbați orășelul nu-ți trebuie, de fapt, mai mult de un ceas, reglat după pasul unui orar turistic. Ca în orice așezare de cîmpie, totul e dezvelit, etalat ca-n palmă. Casele se înșiră de-a lungul «uliței mari» («uliță mare» care, aici, înseamnă drumul european E-94), nu prea înalte, teșite parcă de vîntul amplu și slobod al șesului, înconjurate de mari grădini. Printre case, printre grădini, pe trotuare, ici-colo, arbori pe care îi bănuiești la vară frunzoși și grei, risipiți asimetric, deși pare-se potrivit unui plan, unei intenții, ca niște accente sau ca niște semne de carte favorizînd noului-venit lectura priveliștii. Meri și peri, nuci, viță-de-vie, abur suav de pîine bună și vinuri negre, miresmele verii și ale toamnei arzînd încă vii, chiar cetluite sub coaja rece a iernii, ca o chisea cu dulcețuri uitată pe cîmp, la discreția oricui. Și, în sfîrșit, ca puncte inedite de reevaluare a peisajului, construcții industriale ultramoderne, blocuri de locuințe, edificii noi.

Sensul sub care a decurs de cînd se știe (deci de vreo patru veacuri, spun istoricii) existența locului a fost, se vede bine, discreția, modestia, nuanța. Dar acum?

Evident, unul din noile edificii este sediul Comitetului orășenesc de partid și al Consiliului popular și, aici, într-un birou mobilat în gustul unui director de mare uzină,stau de vorbă despre acest *acum* cu primarul orașului, tovarășul Constantin Pîrvuică.

Om al locului, voinic, smead, 43 de ani, cu o frumoasă frunte senină scăpînd înaltă de sub casca părului deja alb, Constantin Pîrvuică îmi confirmă observația cu privire la modestia locului, neuitînd totuși să-mi aducă aminte că, oricum, în acest punct din cîmpia olteană au oprit dintotdeauna acceleratele. Opreau însă, zice, așa cum nu opreau la Mizil, ceea ce vrea să spună că Filiașii de altădată nu însemnau mai mult decît o oarecare gară de provincie, cu un siloz, cu niște arabescuri de șine, cu un impiegat cu șapca decolorată de ploi, cu o duduie melancolizînd în chenarul ferestrei gării pe fila, decolorată și ea, a aceluiași roman franțuzesc. Adică o sinteză-clișeu a «locului unde nu se întîmpla nimic». Adică un oarecare punct pe o hartă, un punct care cel puțin trei sferturi din an era mort. Singurele clipe de viață: vara, cînd soseau negustorii de grîne și moșierii de la Craiova, cînd silozurile își deschideau obloanele, cînd înspre gara aglomerată de trenuri de marfă se tîrau convoaiele de căruțe, aducînd aurul cîmpului strîns în saci. Apoi singurele clipe de atingere a comunei cu lumea se încheiau. Negustorii ștergeau din agendă punctul geografic efectuat, silozurile se închideau, trenurile se pierdeau în cîmpie chiuind stins, tot mai stins, carele și oamenii lor se pierdeau în infinitatea de lut. Rămînea o uliță goală (un drum european...), cu case tăcute, cu arbori încremeniți în singurătate. O gară pustie (cu opriri de accelerate...), pierdută ca și un ponton într-o mare de gheață. Duduia din chenarul ferestrei își pregătea în grabă o valiză, înfiorată de un frig autumnal. Trebuia să prindă un ultim tren spre Craiova, înainte ca orășelul să se închidă definitiv în cripta iernii.

Comuna de ieri avea 6 000 de locuitori, îmi spune primarul. Orașul de azi are mai bine de 13 000. În 1968, cînd Filiașii au devenit oraș, lucrau aici 380 de muncitori, majoritatea în meșteșuguri tradiționale (morari, forestieri, fierari, potcovari), vreo cîțiva maiștri, nici un inginer. Acum sînt peste 2 200 de muncitori, peste 60 de ingineri, proiectanți și economiști, viața orașului de astăzi însemnînd, înainte de toate, acești oameni, ritmurile imprimate de ei, modul de trai impus de ei.

Prin 1971, pe prima pagină a ziarului «Înainte» din Craiova apărea fotografia unui inginer de la «Electroputere», lîngă un trauler gigantic, pregătit de drum. Poza, cercetată și comentată de toți oamenii Filiașilor, ieșea din cadrele instantaneului jurnalistic, însemnînd, pentru mica localitate, un eveniment pe care nu vom ezita să-l numim istoric. Sosea la Filiași, cu acel om și cu traulerul lui, cea dintîi piesă, cel dintîi utilaj al unei fabrici care, dată în funcțiune un an mai tîrziu, inaugura cariera industrială a locului, pusă de la-nceput sub semnul ambițiilor mari, al anvergurii tehnice ultramoderne: Fabrica de transformatoare electrice mici (mici: adică de la 40 KVA pînă la nu mai puțin de 1 600 KVA !), produse cunoscute azi în toată țara și în alte țări, de la U.R.S.S., R.D. Germană și R.P. Bulgaria pînă în Kenya, Bangladesh, Maroc, Pakistan.

Inginerul Costin Rădulescu, omul din fotografie și primul director al fabricii, transferat aici de la «Electroputere», este azi candidat al orașului pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională, alături de ing. Vergil Ioan Poli, directorul Stațiunii de cercetări legumicole Ișalnița. Costin Rădulescu nu mai este director la Filiași, e din nou la Craiova (locul său l-a luat un foarte tînăr inginer, Alexandru Radu, trecut și el prin școala cetății electrotehnice a Craiovei), dar tot ceea ce au însemnat și înseamnă «transformatoarele mici» pentru Filiași înseamnă, în mare măsură, și munca lui.

«Transformatoarele mici» au însemnat, aici, 1 050 de muncitori de înaltă calificare recrutați dintre oamenii locului, deci 1 050 de noi retribuții,au mai însemnat apartamente în blocuri noi (unul din zece muncitori stă la bloc), un cămin de nefamiliști (300 de locuri) și, nu în ultimul rînd, acea ieșire la larg, acea racordare cu lumea și timpul, acea nouă civilizație și nouă cultură pe care le aduce cu sine marea industrie. Noul perimetru economic al urbei mai cuprinde, dublînd numărul muncitorilor amintiți, un modern Sector de prelucrare a lemnului (plan de export: U.R.S.S., Iugoslavia, Cehoslovacia, R.D. Germană, Grecia, Elveția etc.), o Întreprindere de utilaje și piese de schimb pentru industria de prelucrare a lemnului (care-și expediază produsele pînă-n Iran), un Complex pentru creșterea și îngrășarea berbecuților (unul din cele mai moderne din țară, cu debușee în Libia, Turcia, Italia, Grecia, Franța, Siria etc.), un Complex pentru creșterea vacilor cu lapte: toate, unități economice foarte tinere, construite în acești ultimi ani. Urmează ca acest perimetru al noului să se lărgească, în cincinalul viitor. Celor 300 de apartamente noi ale orașului li se vor mai adăuga 500. Creșei cu 100 de locuri — o Casă a copilului, cu o capacitate de trei ori mai mare. Apoi: cămine de nefamiliști, noi edificii ale culturii (un liceu industrial, o școală, un cinematograf cu 500 de locuri), o centrală telefonică automată cu 600 de linii, un motel etc.

Curios, evenimentele apropiate par uneori mai încețoșate decît cele vechi. Omul de azi, contemporanul, îmi dă a înțelege primarul (care-i primar chiar din 1968, de cînd Filiașii sînt oraș), este un om care vede scurt; noi, cei de azi, inclusiv acești oameni ai unei localități, modeste, atît de spectaculos transformată într-un răstimp de sezoane, dar totuși o localitate micuță, pe care o străbați cu piciorul cam într-un ceas, deci oameni deloc complicați, deci oameni ai unei localități care nu e Craiova sau Timișoara, vom fi mai bine înțeleși de copii și, foarte exact, de strănepoți. Dar pentru aceasta trebuie să lăsăm documente despre noi, cît mai multe și cît mai oneste; nu atît ideile sau interpretarea noastră despre faptele pe care le-am trăit, cît fapte, consemnarea faptelor. Dosarul prezentului nu se poate deschide azi: sîntem prea încleștați în plasma fierbinte a clipelor, a evenimentului, ca să-l putem privi cu nepărtinire, lucid. Dar se poate face altceva: se pot aduna pietrele viitorului mozaic pe care cei de mîine îl vor contempla «la rece», în deplină conștiință a semnificațiilor. Cum? Valorificînd mărturiile celor care au făurit direct istoria, au participat nemijlocit la ea sau i-au fost martori, oricît de modești.

Iată, a fost ziua aceea cînd a plecat din Craiova traulerul inginerului Rădulescu, candidatul de azi pentru M.A.N., cu prima piesă a fabricii de transformatoare. Fotoreporterul ziarului craiovean, nimerit în dimineața aceea la «Electroputere», a surprins scena, ne-a lăsat-o pentru istorie. Dar au mai fost aici în acești ultimi ani, atîtea fapte de semnificație, trecute neobservate și scăpate din amintiri! Nici un reporter sau istoric, cu un magnetofon sau aparat de fotografiat, n-au fost de față la dimineața aceea din '72, din preajma Conferinței naționale a partidului, cînd s-a făcut inaugurarea fabricii de transformatoare, în prezența primilor muncitori, intimidați de halele uriașe, intimidați de mașinile uriașe, oameni care purtau sub salopetă cămașa de cînepă țesută în casă, încingîndu-se pe deasupra cu brîie roșii. Nimeni n-a fost de față cînd, anul trecut, în scriptele primăriei a fost înscris lucrătorul nr. 4 500 (ceea ce înseamnă că unul din trei locuitori are leafă, că în fiecare familie filișană există cel puțin una, dacă nu două retribuții), așa cum nimeni n-a consemnat zilele cînd, tot anul trecut, la biblioteca orașului s-au înregistrat cartea cu numărul 40 000 și cititorul 4 500 (ceea ce vrea să însemne cam vreo trei cărți pe cap de locuitor și cam un cititor la trei locuitori). Așa cum nimeni n-a consemnat, în vară, ce-a zis cantaragiul de la C.A.P. Fratoștița, una din cele trei cooperative agricole ale Filiașilor, cînd s-a făcut bilanțul grîului; deci cînd, constatîndu-se cifra de 1 850 kg la hectar, s-a constatat că este vorba de cea mai mare recoltă de grîu din moși-strămoșii acestei zone sărace de deal. Se va spune că sînt evenimente obișnuite, care țin de efemerul clipei. Dar cîte evenimente de felul acesta fac istoria?

Străbăteam, împreună cu primarul, «ulița mare». E amiază, acum un ceas era soare, în clipa asta ninge. În grădini, printre case, nuci și meri tac încremeniți în singurătate, pe lîngă ei iarna trece luxuriantă și zgomotoasă, în sarabanda albă a fulgilor mari. Ce s-ar mai putea nota, consemna, pentru «biblioteca de memorii» a locului? Să privim atenți, ca să nu se spună că reporterul contemporan are privirea scurtă; că el lasă în seama celui de mîine, a viitorului editor de memorii, obligația de a căuta documente despre acest prezent. Cum le va găsi, unde, cui să le mai ceară cel de mîine? Să le căutăm deci azi, în această zi.

Într-un ceas sau în cîteva ceasuri la Filiași nu poți vedea mare lucru, și totuși...

Să vedem și niște lucruri mici. Niște fapte ce, repetate, riscă să capete proporția de eveniment. E un eveniment curent, de pildă, în orașul în care opresc nu mai puțin de opt accelerate pe zi, ca ziarele si revistele să întîrzie. «Flacăra» ajunge aici abia lunea. O scrisoare trimisă din Filiași la Răcari (sat aparținător Filiașilor, aflător la numai 3 kilometri) face pe drum vreo două zile. După un sistem pe care ne e greu să-l pricepem, misiva filișanului către cel din Răcari ajunge la destinație după un prealabil ocol prin Craiova. Mai bine îi dai de-o bomboană unui copil: zboară cu misiva la Răcari în trei sferturi de ceas... Evenimente mărunte? Dar cîte evenimente mărunte fac istoria? Oricum, apelînd la copii-poștași n-ai totdeauna siguranța că scrisoarea n-o să se piardă pe drum, iar viitoarea «bibliotecă de memorii» a Filiașilor n-ar avea nici un sens fără a indica ceea ce este cert, certitudinea.

Să ne întoarcem deci la certitudini.

Întrebarea care, pusă oamenilor din Filiași, ar putea colecta în prezent cele mai variate și mai certe răspunsuri ar fi: «Cu ce vă ocupați?» Oamenii din Filiași sînt constructori («constructori» însemnînd de fapt nu o profesie, ci un summum de meșteșuguri moderne), sînt bobinatori sau electroniști, strungari sau frezori, proiectanți sau economiști, specialiști în mecanizare sau zootehnică, operatori sau laboranți, profesori sau medici etc., etc. O întrebare care pînă mai ieri ar fi primit de regulă un singur răspuns: «Sînt țăran». Sau, în destule cazuri, nu chiar un răspuns, ci o îngînare de sunete, ceva mai mult decît vag, ceva ca o eschivare, ceva ca o derobare: «Iacă, trăiesc și eu»... Vorbe spuse nu cu orgoliul acela nobil, deși discret, al omului care ară și seamănă, ci pe un ton ferit și ambiguu. Un întreg grup social, mi se spune, trăia, fără pămînt, din expediente, mai spărgînd niște lemne la «curte», la boierul Beligredeanu, mai ajutîndu-l pe morar, sau pe potcovar, sau pe felcer, mai... Acum, la 13 000 de oameni sînt 4 500 de retribuiți în afara membrilor celor trei C.A.P.-uri. Iar în curînd vor fi și mai mulți.

Revenim deci — iarăși — la certitudini.

Privim, sub despletirea fastuoasă a fulgilor, dincolo de oraș, cîmpia. Ne aflăm în punctul în care va prinde contur, foarte curînd, fabrica de motoare electrice, cea mai mare incintă a tehnicii din istoria locului: 2 000 de muncitori. Astă toamnă, pe aici foșnea încă porumbul. În iarna asta, cad încă fulgi pe-o cîmpie goală. Aici e însă certitudinea, și locul, ca și momentul, merită consemnate ca atare. Certitudinea, fiindcă e scrisă în directivele partidului pentru debutul viitorului cincinal, deci certitudinea deplină, cu majusculă, intrată de pe-acum în «biblioteca de memorii» a viitorului.

Locul în care stăm, lîngă viitoarele temelii ale marii fabrici, ca lîngă o rădăcină a timpului tînăr, e alb acum, alb sub ninsoare, alb ca o coală proaspătă de hîrtie. O filă albă — una din multele — pentru viitoarele puncte din ghidul orașului. Al orașului anului 1980, care va ajunge la 25 000 de locuitori.

Am notat tot? Nu ne-a scăpat nimic din prezentul orașului, din deschiderea sa spre mîine? Ceea ce i-a scăpat azi reporterului, mîine va observa cititorul, localnicul.

Și ne place să credem (căci și evenimentele «mici» rămîn, totuși, evenimente, într-un oraș cu 13 000 de locuitori) că acest lucru se va întîmpla chiar mîine, adică sîmbătă, cînd apare «Flacăra». Și nu luni, cînd, negreșit, va fi mult prea tîrziu, căci între timp memoria orașului va fi solicitată de alte și alte întîmplări, de alte și alte fapte, de bună seamă mai puțin perisabile decît cel de față.

ILIE PURCARU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

răspundem

..Da, noi, atît de tineri, tandri și dîrji și tari deopotrivă,
Sîntem bunicii pentru mîine — și pîn-atunci mai e puțin.
De-aceea-mbrățișarea noastră, iubirea noastră colectivă,
Vor trebui să nască Omul din zece veacuri care vin.

De-aceea punem preț atîta pe ce-i lucid și drept și bun,
Pe forța minții, cu-ale sale străluminări adînci, străfunde,
Pe dăruirea sufletească — aripă largă de lăstun —
Pe necuprinsele-nțelesuri din cîte are a răspunde.

Răspundem de seninul mare și de un timp neîntrerupt,
Răspundem de țărîna sfîntă din talpa veșnică de țară,
De testamentul de simțire al celor duși pe dedesubt —
Cei ce, de ne știau nevrednici, nici nu mai osteneau să moară.

De Mioriță și de Doină, de Marea noastră și de Munți,
De fapta noastră rău făcută răspundem, dacă-o fi și-o fi;
Răspundem și de suferință — dacă sînt cute-adînci pe frunți,
De morți răspundem — dacă totuși ei trebuiau să fie vii.

Răspundem cu ființa noastră de vreun ulcior al altor guri,
Ce ne păstrează mut povestea, adevărată, grea dar vie;
De obiceiul vechi răspundem, cu foc păzit ori cu securi:
De a dura o temelie tot peste altă temelie.

Ci poate că-ncordării noastre și urmei noastre pe pămînt
Nu noi le vom găsi măsura și sensul tot nu li-l pătrundem.
Noi însă ne-ncetat răspundem de toate cîte sînt și sînt
Și-n primul rînd de chipul nostru din suflet de urmași răspundem.

GEORGE ENAĆHE ■
Slatina

ELIBERĂM PĂMÎNTUL DE COŞMARUL ARŞIŢEI, DE COŞMARUL SETEI

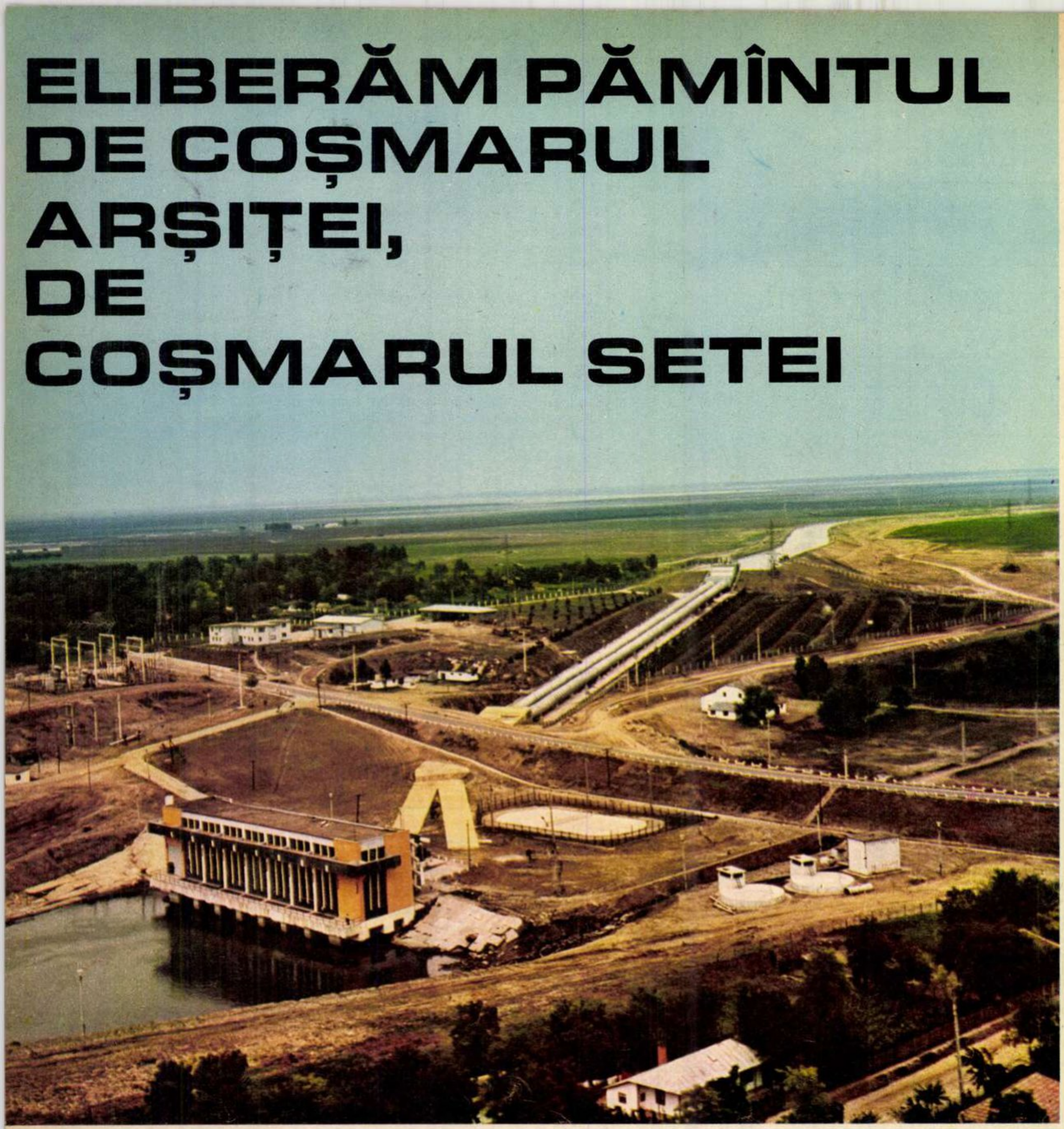

«Nu pot să spun că nu-l credeam pe profesor, prelegerile sale erau fascinante. Dar nu credeam că noi, primii studenţi, prima promoţie a primei facultăţi de hidrotehnică, înfiinţată în 1948 de profesorul I.M. Gheorghiu la Galaţi, vom fi generaţia care va realiza, la scara realităţii, acest vis extraordinar. Visul că tot pămîntul României, bun pentru agricultură, va fi irigat. Şi n-am crezut asta în vremea studenţiei, dar nici mult mai tîrziu. Gîndiţi-vă că în 1960 mai lucram la diguri, în deltă, mai lucram la îndiguirea Dunării cu lopata şi tîrnăcopul. Lucram cu lipovenii care între ei glumeau şi-şi spuneau «buldozere cu barbă». Acum ştiţi ce se petrece?! Numai anul acesta, deci într-un singur an, se vor pune în funcţiune sisteme de irigaţii pentru aproape 520 000 de hectare, care echivalează cu tot ceea ce am realizat în cincinalul 1966–1970. Profesorul I.M. Gheorghiu, vizionarul meu profesor, a avut aşadar fericirea să vadă realizate cîteva mari sisteme de irigaţii în Dobrogea, în Oltenia, în Bărăgan, exact în cele mai secetoase, dar şi cele mai fertile ţinuturi ale noastre, a avut fericirea să stea (din păcate prea puţin, trecînd în lumea umbrelor) la conducerea unei facultăţi de specialitate, de îmbunătăţiri funciare, creată la Bucureşti».

Sistemul Giurgiu-Răzmireşti, copil iubit al inginerului Comaniuc, este o mare speranţă şi în mod egal o certitudine a Cîmpiei române.

Cel ce gîndea astfel cam pînă nu demult este inginerul Constantin Comaniuc de la Institutul de studii şi proiectări pentru îmbunătăţiri funciare, actualmente şeful de proiect al unuia dintre cele mai mari sisteme de irigaţii în curs de realizare, în Cîmpia Burnasului, Cîmpia română cum o ştim noi de la geografie, sistemul Giurgiu-Răzmireşti, cum auzim în ştirile de presă. Încă la o sută patruzeci de mii de hectare de Bărăgan nu le va mai fi sete! Nu le va mai păsa de secetă! Unui constructor de sisteme de irigaţii, mai exact concepător, creator de sisteme de irigaţii, comparaţia ce i se potriveşte este aceea a arhitectului care gîndeşte oraşele, iar tărîmul său de meditaţie este o răscruce între ştiinţele pămîntului şi ale apei. «La un proiect de irigaţii concură 20–30 de specialităţi, cu un număr cel puţin egal de specialişti, dacă nu mai mulţi, mă informează inginerul Comaniuc. Sînt cei care analizează solul, fertilitatea lui, adîncimea pînzei de apă, adică hidrologia lui, geotehnia lui, compoziţia solului, microrelieful, hidrologia cursurilor de apă din zona pe care o irigi, chimismul apelor, climatologia, adică toate fenomenele de climă, iar precipitaţiile din zonă le analizăm statistic pe 30 de ani în urmă». «De ce pe aşa de mulţi ani în urmă?» «Ca să ştim ce grad de secetă ar putea să trăiască teritoriul respectiv, ca să-l putem prevedea. Altfel cum am putea să dimensionăm capacitatea instalaţiilor de irigaţii? E normal să ne gîndim la toate situaţiile posibile. Apoi urmărim necesarul de apă la anumite culturi. Avem cîmpuri experimentale în toate părţile ţării, unde se urmăresc dezvoltarea plantelor şi producţiile obţinute în raport de cantitatea apei, ca să se poată stabili optima. Ei, şi acestea încep să fie datele preliminare ale unui proiect de irigaţii».

— Concret, cum aţi imaginat sistemul Giurgiu-Răzmireşti?

— Este o reţea de conducte şi tuburi flexibile din butil cauciuc îngropate şi prevăzute cu orificii care alimentează brazdele. Practic, reţeaua este îngropată, pentru a face economie de zestre naţională care se cheamă pămînt. După opinia mea este pînă la urmă sistemul cel mai economic, canalele deschise din sistemele clasice pot părea pe moment mai ieftine, dar în perspectivă nu sînt. Consumă mult teren pe de o parte, iar pe de alta, risipesc multă apă. Apa fiind iarăşi o avuţie de care trebuie să avem grijă.

Se vorbeşte mult, auzim multe despre acest sistem Giurgiu-Răzmireşti. Mai ales despre aceia care acum, în iarna aceasta blîndă, îi dau viaţă. Înainte însă, aici, în clădirea de pe Bulevardul Magheru, au ars multe nopţi lămpile cu braţ, luminînd planşetele proiectanţilor. Greul era să se găsească o soluţie, cea mai bună soluţie, cum să se ducă apa din Dunăre, întîi pe o terasă joasă la o cotă de circa 20 metri şi apoi să fie urcată în Cîmpia Burnasului, la o cotă de 80–90 de metri, pe aproape 100 000 de hectare. Pentru un specialist nici asta n-ar fi fost un prag de netrecut, dar între cele două terase cu diferenţe atît de mari de nivel pămîntul se frămîntă de ere întregi geologice. Pînă la urmă, la Ghizdaru, o comună atît de anonimă pînă acum, — un punct ales după zeci şi zeci de calcule —, specialiştii au instalat o staţie de pompare, unică în ţară. Concentrează un debit de apă fantastic, de 73 metri cubi pe secundă, iar conducta prin care este dusă apa de pe terasa joasă pe cea înaltă, iarăşi un unicat, are un asemenea diametru, încît prin ea ar putea circula nestingherită o Dacie 1300. «Fantastic este însă, cum îmi spune inginerul Comaniuc, nu datele tehnice ale unui asemenea proiect, ci faptul că un sistem de irigaţii de atare proporţii a început să se execute anul trecut, în 1974, iar în 1976 va fi dat în funcţiune».

«Acum, lucrăm la documentaţiile pentru cincinalul viitor, mă informează inginerul Virgil Dobrea, directorul institutului. Pînă la sfîrşitul anului 1974 s-a încheiat elaborarea studiilor tehnico-economice pentru marile lucrări de irigaţii ale cincinalului următor. În ritmul în care se merge, conform investiţiilor fără precedent îndreptate spre lucrările de îmbunătăţiri funciare, este posibil ca în perioada 1980-1990 să se realizeze integral irigaţiile din ţara noastră».

● Carasu, vestita vale Carasu, soarbe într-o secundă apele Jiului şi Oltului la un loc.
● S-a închis Portiţa. Portiţa de comunicare a Razelmului cu marea, şi lacul a fost unit, printr-un canal, cu braţul Sfîntul Gheorghe care-i îndulceşte apa. Va uda peste 120 000 de hectare. Pînă la sfîrşitul cincinalului următor tot pămîntul apt pentru agricultură al secetoasei Dobroge va fi irigat.
● În sudul Olteniei, în ţinutul aspru al nisipurilor zburătoare, în sistemul Sadova-Corabia, apa este dirijată prin conducte de un teledispecer central cu comandă electronică.
● Fără matematică nu se mai pot face irigaţii, afirmă prof. univ. dr. doc. Simion Hîncu. «La ora actuală avem o reproducere, o simulare numerică pe un model matematic a tuturor fenomenelor hidrotehnice de pe rîurile ţării».
● Am văzut într-un poligon de cercetare cum Siretul se uneşte cu Dunărea prin Bărăgan. Acest lucru se va întîmpla curînd la scară naturală. Am mai văzut o variantă posibilă a Canalului Dunărea-Marea Neagră la care specialiştii lucrează intens.

Dar faptele nu sînt chiar atît de simple ca vorbele, iar a face nu este egal cu a spune. Pe lîngă munca aspră de pe cîmpuri, unde se trasează în lung şi-n lat conducte şi canale, unde se modelează pămîntul şi unde se instalează uzine-staţii de pompare, o întreagă industrie a irigaţiilor ia fiinţă, iar în institute de proiectări şi cercetări numeroşi specialişti studiază, încearcă, probează, experimentează, caută modalităţile cele mai bune de a uda holdele. Despre cercetare, despre automatizarea sistemelor de irigaţii prin sisteme cibernetice, rămîn datoare a scrie curînd. Mai ales că într-un poligon de cercetare de la Institutul de cercetări pentru îmbunătăţiri funciare am văzut cum lacuri de acumulare a apei, cît nişte veritabile mări, în Moldova şi în Bărăgan, am văzut barajul de la Siriul Buzăului la scara 1 pe 50.

CICI IORDACHE ■
Fotografii de GH. AMUZA ■

În 10–15 ani, prin înfăptuirea prevederilor Programului de prognoză al dezvoltării României aprobat de Congresul al XI-lea al P.C.R., privind amenajarea rîurilor interioare, harta ţării nu va mai arăta aşa cum o ştim. Cu rîuri naturale, curgînd în meandre, şi cu lacurile ei cunoscute. Va fi o reţea hidrografică cu rîuri naturale dirijate şi rîuri create de om, cu lacuri naturale şi artificiale, cu tot felul de canale create de om.

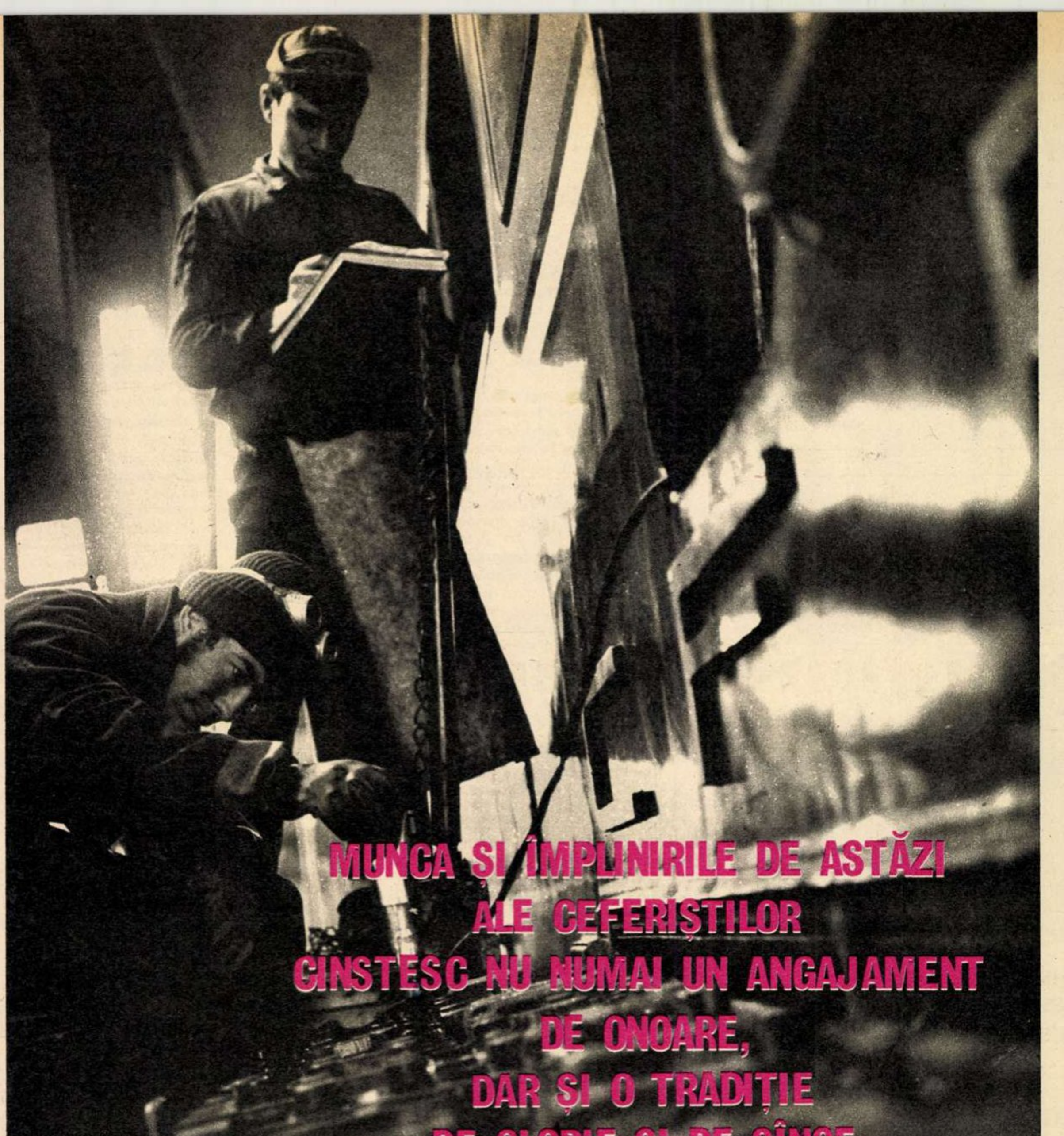

MUNCA ȘI ÎMPLINIRILE DE ASTĂZI ALE CEFERIȘTILOR CINSTESC NU NUMAI UN ANGAJAMENT DE ONOARE, DAR ȘI O TRADIȚIE DE GLORIE ȘI DE SÎNGE

16 Februarie 1933, noaptea. Grupuri de muncitori și membri ai familiilor greviștilor din cartierul Grant, care doresc să se apropie de Ateliere, sînt oprite de patrule de polițiști, cu foc. Sînt rănite două femei, Aneta Tudose, modistă, și Rădița Grigoriu, muncitoare. Un grup de muncitori se adună în fața podului Grant și aprind un foc în mijlocul drumului, blocînd circulația. O mașină de pompieri care vine dinspre pod este nevoită să se reîntoarcă. Lucrătorii rămași în curtea atelierelor aprind focuri pentru a se încălzi.

4 februarie 1975, dimineața. La Depoul de locomotive C.F.R.-București are loc adunarea generală a oamenilor muncii din unitate, reuniune la capătul căreia se hotărăște — într-o unanimitate comunistă și muncitorească — răspunsul pentru chemarea la întrecere, lansată de Depoul Brașov. Ceferiștii bucureșteni votează cu entuziasm angajamentul care cuprinde, între altele, depășirea cu unu la sută a planului de transporturi, reducerea cheltuielilor de exploatare cu aproape două milioane și jumătate, realizarea unor substanțiale economii la combustibil convențional, energie electrică și în sectorul de reparații-locomotive.

16 Februarie 1933, dimineața. Legitimele cereri ale lucrătorilor ceferiști sînt răsplătite cu gloanțe. Iată cum descrie trimisul special al ziarului «Lupta» momentele de crudă represiune: «Soldații așteaptă cu arma în mînă. Domnul colonel Cornicioiu, comandantul regimentului de grăniceri, primește un semn al comisarului regal, apoi comandă: Foc! Asistăm, în spatele trupei și al reprezentanților autorităților, la scena tragică: mitralierele, cu țeava îndreptată spre Ateliere, intră în funcțiune. E un pîrîit scurt, care amintește celor care au făcut războiul momente zguduitoare. Gloanțele ciuruiesc gardul și zidul Atelierelor. Înăuntru, în mulțimea lucrătorilor se petrec scene de groază: se aud deodată, nalte, strigăte de durere».

Februarie 1975, în zori, Ion Bonghez coboară scărița locomotivei sale electrice, 040-EC1, dă mîna cu cîțiva colegi și se grăbește către casă. Îl așteaptă familia, soția și doi băieți. Îl așteaptă cîteva ore de repaus și verificarea lecțiilor copiilor. Mecanic de locomotivă cu multe zeci de mii de kilometri la bord, Ion Bonghez a ajuns la maneta diesel-ului după multă încordare și multă meserie. A început ca fochist, preluînd pasiunea pentru locomotivă de la tatăl său, conștient că are în față un drum dificil, cel al perfecționării în meserie, dar un drum încărcat de tradiții.

Comunistul Ion Bonghez, a cărui locomotivă merge, cum zice, ca și ceasul, n-are cum să-și aducă aminte de evenimentele tragice din 1933. Le reconstituie numai din povestirile tatălui și din cărți. Simte însă că muncind cu spor și depășind planul își face nu numai datoria, față de el însuși și față de colectiv, dar îndeplinește și o obligație de onoare pentru memoria celor căzuți în urmă cu patruzeci și doi de ani.

Privită numai și prin prisma vieții lui de astăzi, a realizărilor și împlinirilor sale, jertfa ceferiștilor de la Grivița capătă semnificații înalte și omenești.

Februarie 1933. Ziarul «Dimineața» notează sub titlul «Un mecanic șomer, bolnav de apendicită, refuzat a fi primit în spitale»: «Deși febrilizează și are temperatură mare și varsă, nu e primit „căci cine plăteste pentru el”, i se spune. E alungat. Și așa bolnav vine la noi la redacție. Ce să-i facem noi? Deși nu nădăjduim într-o îndreptare, totuși încercăm publicarea acestei întîmplări. Nenorocitul locuiește în str. Eminescu nr. 1 (Dealul Spirei)».

Februarie 1975. Viorel Iacob are douăzeci și doi de ani și lucrează ca lăcătuș. După cum alții sînt foarte mulțumiți de munca sa, la fel este și dînsul, deși ține în suflet un regret. A venit la calea ferată, își aduce aminte, ca să se facă mecanic de locomotivă. N-a reușit pentru că i-au găsit ceva, nu știe prea exact ce, la ochi. Nu mare lucru, dar o afecțiune suficientă pentru a-l împiedica să urce pe locomotivă, unde trebuie să scoți capul pe fereastră și să spui «două galbene pe stînga, unul roșu la macaz».

A fost de mai multe ori la Spitalul C.F.R. și la Policlinica Departamentală, medicii l-au primit și studiat cu înțelegere, dar nu i-au dat aviz pentru că nu are, cum zice, simț cromatic. Chiar dacă doctorii nu i-au permis să devină mecanic de locomotivă, Viorel Iacob nu le păstrează ranchiună: s-a îndreptat către altă meserie, o face cu dragoste și — zice dînsul și zic ceilalți — cu bune rezultate.

Munca de fiecare zi, purtată cu atenție și îndemînare, îl lasă foarte rar să-și aducă aminte de visul adolescenței. Mai vine din cînd în cînd cîte un reporter, glumește și-l întoarce pe drumul amintirii, dar asta este departe de a-l întrista. În viața sa de astăzi funcționează de-acum alte vise: să termine liceul, poate chiar o școală tehnică, să-și cumpere casă.

Dacă visul acela a murit, zice, toate cele ce v-am spus vor deveni curînd realități.

16 Februarie 1933, după amiaza, în ședința Adunării deputaților, deși om politic burghez, dr. Nicolae Lupu se vede nevoit să precizeze: «la ora șase și un sfert muncitorii obosiți au fost somați ca în timp de cinci minute să părăsească Atelierele. Cine cunoaște Atelierele Grivița — și dumneatale cunoști, domnule ministru Ioanițescu — știe că nu se poate ca în cinci minute să fie avizată lumea împrăștiată în cei patru kilometri patrați de suprafață a acestor Ateliere. Muncitorii au cerut zece minute, cinci în plus. Dacă cinci minute se mai întîrzia, dezastrul era evitat. După aceste cinci minute, fără somațiune s-a intrat în masa nearmată a muncitorilor, s-a tras cu mitraliera.»

Februarie 1975, la amiază. Secretar al organizației P.C.R. din sectorul reparații, maistrul Aurel Stroe își aduce aminte cum era prin 1950, cînd a venit dînsul pentru prima oară în incinta Depoului. Se lucra în șanțuri cu apa pînă la genunchi, fie iarnă, fie vară, pentru că zgura de la locomotive astupa gurile de scurgere. Clădirile erau dărăpănate, condițiile se arătau vitrege și de aceea tineretul nu se înghesuia la meserie. Dacă lucrau aici, își reamintește, trei-patru tineri, restul erau muncitori bătrîni, la șaizeci de ani, trecuți prin multe, unii dintre ei trecuți și prin pîrjolul din 1933. Păcat că au ieșit la pensie și că nu mai sînt de găsit, ca să stați de vorbă cu ei. Povesteau niște lucruri de ți se făcea părul măciucă-n cap.

Astăzi, cînd ceferul înseamnă o instituție stimată și apreciată în toată țara, nu numai datorită istoriei ei, ci mai ales datorită prezentului ei socialist, Aurel Stroe recunoaște că la porțile Depoului bat mai mulți tineri decît poate unitatea să primească. Vin acum o grămadă de absolvenți de liceu, pasionați după meseria aceasta frumoasă de a călca țara pe picioare de oțel, cu bucurie în inimă și cu troleul locomotivei deasupra capului, căci multe din drumurile de fier ale patriei s-au electrificat. Au existat unele păreri sceptice, recunoaște, în ceea ce privește încadrarea liceenilor, îndeobște a celor cu studii teoretice. Comuniștii Depoului, întregul colectiv, au pus mînă de la mînă pentru inițierea tinerilor cu liceul la bază și aceștia au demonstrat — nu prin vorbe, ci prin fapte, adică prin conștiinciozitate și economii de combustibil — că se poate, că e tot mai în firea lucrurilor ca un mecanic de locomotivă să-și înceapă meseria după terminarea liceului.

*

Februarie 1975. Cercetînd noi, vreme de o zi, Depoul de locomotive C.F.R. București-călători, am stat de vorbă cu mai mulți oameni decît ne lasă spațiul tipografic să povestim, am luat cunoștință de sîrguința și vrednicia oamenilor de acolo, de ambiția lor de a contribui la binele țării, prin împlinirea datoriei și a planului cincinal înainte de termen.

Am stat de vorbă, între alții, cu inginerul Dumitru Zvorișteanu, șef de Depou pe schimb («vedeți dumneavoastră, cînd Calea Griviței era mărginită numai de căsuțe pipernicite, mergea să scoți fum cu locomotiva, căci fumul se ducea peste ele. Acum, cînd Grivița înseamnă o arteră modernă, cu blocuri impunătoare, povestea se schimbă și e nevoie de electricitate. O locomotivă cu aburi nu se oprea decît o dată pe lună. Pentru revizie. Acum, mecanicul apasă pe buton și motorul se stinge»), cu montatorul specialist Constantin Mihalache («mașina asta, EA îi zice, are aproape șapte mii de cai, e cît o uzină. Cînd mă gîndesc că e făcută la Craiova, adică de mîini românești, mă simt mîndru că sînt român»), cu inginerul Eliodor Stănescu, șeful Depoului («în 1974, 1,86 la sută din totalul de combustibil planificat l-am trecut la economii. Asta înseamnă vreo opt sute de tone de motorină, adică aproape șapte sute de mii de lei. Pot să vă asigur că pentru noi Anul nou 1976 va veni mult mai devreme, poate chiar în toamnă»), cu mulți alții.

Căutînd un final pentru acest reportaj de contrast, mulțumind «Magazinului istoric» din care am ordonat citatele de mai sus, ne oprim la cuvintele pensionarului Constantin Negrea, participant la greva de acum patruzeci și doi de ani, vorbele pe care le-am mai găzduit în revistă, dar pe care simțim nevoia să le repetăm:

— Nu e bine c-am uitat, dar așa e lumea făcută. Au trecut anii. Am plecat de la Grivița. Am devenit maistru, mi-am crescut copiii. Doi din ei au ajuns ingineri. Am ieșit la pensie... În țară s-a făcut dreptate și trăim bine. Am un apartament frumos, pe Colentina, sînt mulțumit. Dar cînd îmi aduc aminte de umilințele și întîmplările de la Grivița parcă mă ia cu frig. Vă spuneam că am mai uitat, pentru că așa e omul. Uită și bune și rele. De uitat, om mai fi uitat noi... Dar de iertat, nu vom ierta niciodată.

Munca și împlinirile ceferiștilor de astăzi dau cel mai înalt sens grevei de la 16 Februarie 1933.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■
DUMITRU GRAUR ■

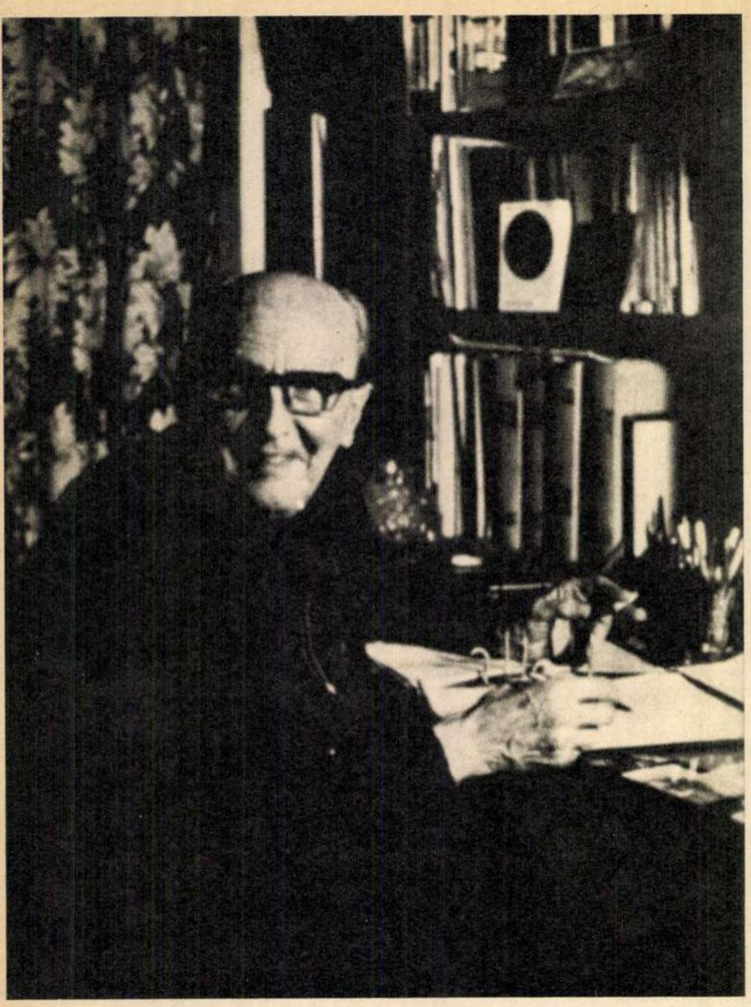

CU PROFESORUL HENRI H. STAHL, MEMBRU CORESPONDENT AL ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

despre

ORĂȘENI ȘI ȚĂRANI

— Ne adresăm dumneavoastră, stimate tovarășe profesor, ca unui eminent reprezentant al unei științe care astăzi a fost, în sfîrșit, repusă în drepturi. Și ca reprezentant al acestei științe — al sociologiei — v-am ruga să ne spuneți cîteva lucruri despre cercetările actuale ale domeniului. Tema predilectă a sociologiei românești între cele două războaie a fost — ne amintim — tema satului: principalele lucrări ale școlii sociologice românești au fost consacrate acestei probleme — «eterna problemă rurală». Epoca socialistă, care a schimbat întreaga structură a societății românești, a propus, firesc, alte teme: raporturile dintre sat și oraș, adaptarea populației rurale la stress-urile vieții industriale, urbanizarea, mutațiile demografice antrenate de acest proces etc., etc. Care socotiți a fi cele mai importante din acest amplu dosar de teme?

— E adevărat, între cele două războaie ne-am ocupat mai mult de lumea rurală decît de cea urbană — și e limpede de ce. Astăzi, după o epocă, așa cum ați remarcat și dumneavoastră, tabloul problematicilor sociologice românești e radical diferit — iarăși e limpede de ce. Am trăit o mare revoluție socială, care ne-a modificat destinele structural, care a schimbat structural «România eminamente agricolă». Apoi, în ziua de azi, toate țările lumii se află sub impactul revoluției tehnico-științifice, care aduce după sine prefaceri esențiale în viața socială a oamenilor. Acest impact se realizează — în situații sociale diferite — în chip diferit, dînd naștere unor forme și niveluri de dezvoltare socială care sînt, de asemenea, diverse, specific locale. Este și cazul nostru. Și mai e ceva, o primă demarcație, extrem de importantă: sînt societăți care, datorită unor condiții istorice specifice, primesc în mod pasiv acest impact, sînt adică «victimele» lui — cel puțin deocamdată — și societăți care se orientează deliberat spre dezvoltarea accelerată, creîndu-și propriile lor forțe de propulsie în cadrul revoluției tehnico-științifice contemporane. Este — iarăși — și cazul nostru. Gîndiți-vă cum ar fi primit acest impact România anului 1938, față de România de azi, și veți observa diferența.

— V-am ruga să ne explicați chiar dumneavoastră această diferență. Eventual, pe baza unor cifre. Cîți țărani avea România de ieri? Ce însemna «civilizația țărănească» la noi? Ce s-a întîmplat cu ea?

— Recensămintele vechi, de pildă cel din 1930, arată că 78,6 la sută din locuitorii României erau rurali, trăind în situații sociale, eufemistic vorbind, nu totdeauna avantajoase, precum în multe țări din lumea a treia de azi. Desigur, nu puteam ignora «civilizația țărănească», atît de importantă la noi și pentru noi. Dar — iarăși vom apela la cifre — 48,7 la sută din ei erau, în epoca la care ne-am referit, analfabeți. Iar condițiile de viață oferite de satul vechi erau de așa natură, încît țăranii aveau de rezolvat dubla problema a unei suprapopulații și a unei subproducții agricole.

— Migrația spre oraș — despre care se vorbește astăzi atît de mult — exista, pare-se, încă de pe atunci, tocmai datorită acestor condiții.

— Da, se forma de la sine un curent demografic spontan, de evadare înspre oraș, în căutarea de lucru. Ei bine, în aceste împrejurări, în ce situație s-ar fi pus România — România de ieri — dacă ar fi fost confruntată cu impactul de care vorbeam? Țăranii noștri ar fi fost victimele unei mișcări cu caracter brownian — fără țel precis și fără poli de atracție — spre locuri de muncă neagricole pe care țara de ieri nu le putea asigura.

— Dar azi? Migrația spre oraș nu mai are nimic spontan?

— Industrializarea, acest uriaș magnet, nu exclude mișcarea spontană. Dar între actuala mișcare spre oraș și curentul demografic spontan — în același sens — pe care-l remarcam în trecut, există, în primul rînd, o diferență de amploare: curentul de azi e incomparabil mai mare. Apoi, o diferență de calitate. Pe acești imigranți, față de ieri, orașul, adică industrializarea socialistă, îi cheamă acum în mod sistematic, oferindu-le un viitor cît se poate de cert: locuri de muncă; locuri de cazare în noile cartiere de blocuri; acelorași, orașul le oferă și o prealabilă pregătire profesională, în școli speciale, după terminarea celor zece ani obligatorii de școală generală. Este vorba, în fapt, de o politică deliberată de orientare a unei părți a populației, țărănești în primul rînd, către munca industrială, lucru ce ține de opera industrializării, de noua civilizație românească, de apropierea structurii țării noastre — inclusiv din punctul de vedere al populației — de structura țărilor avansate.

— Vorbeați mai înainte, în legătură cu «mișcarea spre oraș», de o «diferență de amploare». Cît e, de fapt, de amplu, la ora de față, acest proces — de atragere a ruralilor, de integrare a lor în viața urbană?

— Să luăm un exemplu: Bucureștiul. Față de 1948, cînd avea 1 066 769 de locuitori, populația lui de azi a crescut considerabil. Creșterea populației s-a făcut, în primul rînd, prin oameni ai satelor. Orașul, spun statisticile, a crescut prin aflux migratoriu, nu prin spor natural (care nu e decît de 4,5 la mie). Recensămîntul din 1966, de pildă, a constatat că 49,1 la sută din locuitorii Bucureștiului erau născuți în alte localități.

— Această cifră e valabilă și pentru alte orașe?

— În medie, jumătate din actualii locuitori ai orașelor noastre sînt de recentă origine rurală (diferențe mari înregistrîndu-se totuși de la un oraș la altul: unele sînt locuite de peste 80 la sută foști rurali, altele numai de 15–20 la sută. Importantă însă este media de care vorbeam.)

— O astfel de gigantică deplasare de oameni, de straturi umane, nu s-a produs, desigur, linear și simplu, cu gestul cu care deșerți conținutul unui pahar cu apă în alt pahar. Vorbeam la începutul discuției noastre, de niște stress-uri. Adaptarea la viața urbană presupune oriunde niște șocuri. Cum arată la noi acest impact cu viața industrială — urbană, deci — și cum se înfățișează, în ochii sociologului, această nouă populație orășenească a României? S-a vorbit adesea despre «rapida adaptabilitate a românului», despre capacitatea lui de a asimilă noutățile. Procesul de care vorbeam certifică această constatare de psihologie istorică? În sfîrșit, «adaptabilitatea» aceasta exclude oare «deruralizarea» de care vorbesc sociologii în astfel de cazuri?

— Industrializarea implică, evident, oriunde, problema unor stress-uri psihice. Fostul rural, obișnuit cu anumite condiții de viață, determinate mai ales de ritmurile muncilor sale, legate de sezon, de anotimpurile anului, dar și de un anumit sistem de relații sociale, de o anume etică, de anumite moravuri și concepții de viață, se trezește, brusc, strămutat într-o cu totul altă lume: o lume, dacă vreți, în care hotărîtor a ajuns a fi «ceasornicul», cu ore de serviciu măsurate riguros zi și noapte, într-un sistem de viață radical diferit de sistemul tradițional, în mijlocul altor relații sociale, al altor moravuri decît cele patriarhal-rurale. Ruralului sosit recent la oraș, dar și celui rămas la țară (pentru că și satul, să nu uităm, s-a schimbat, agricultura se industrializează, cadrul de viață se modernizează), li se pune, deși în grade diferite, problema unei duble adaptări: pe de o parte, la muncile profesionale ale tehnicii moderne, iar pe de alta, la stilul de viață urban sau pe cale de urbanizare.

— Riscasem adineaori o formulă: «adaptabilitatea la nou» a românului.

— E o realitate, confirmată prin mii de exemple, confirmată statistic, dacă vreți.

— Cum se manifestă ea, în cazul de față?

— Mai întîi, prin adaptarea la munca profesională. E, la români, cea mai ușoară, cea mai rapidă formă de integrare urbană a insului venit de la țară. Să ne amintim în ce ritm rapid și-a pregătit țara noastră — recrutîndu-le tocmai dintre țărani! — cadre calificate pentru atîtea domenii industriale fără tradiție.

— Dar formele cele mai lente de integrare?...

— Mai lent și mai dificil este procesul de «acomodare», de «asimilare» și, în final, de «integrare» deplină în noua viață socială urbană. De pildă, tehnica locuirii într-un apartament de bloc trebuie mai întîi învățată, pînă să ajungă a fi deprindere. Normele noi ale conviețuirii în mari aglomerări umane nu se asimilează ușor, nici simplu, astfel că trebuie dusă o întreagă campanie, cu ajutorul unor «servicii sociale» specializate, pentru a se înlesni încadrarea oamenilor, a noilor orășeni, în speță, în grupurile sociale noi, la rîndul lor încadrabile într-o viață socială de ansamblu. De fapt, avem de-a face cu un lent proces de «deruralizare», ca etapă prealabilă a oricărei «urbanizări». Prin această etapă au trecut toate țările avansate, țări cu «civilizație citadină». Specific pentru noi, românii, este că un astfel de complicat și complex proces se face pe o cale atent drenată, care ne scutește de accidente, de șocuri, de traume.

— Dar problema unor «stress-uri psihice» — chiar dumneavoastră o spuneați — există?

— Da, și v-am explicat de ce.

— Ne-ați explicat și ne-ați avansat — pentru combaterea sau ameliorarea lor — o soluție: «servicii sociale specializate». Despre ce este vorba?

— Serviciile sociale sînt de două feluri, răspunzînd la două necesități de viață: integrării profesionale (deci servicii sociale de întreprindere) și integrării sociale (servicii sociale de cartier).

— Ce ne puteți spune despre ele, despre modul cum funcționează?

— Nu vă pot spune nimic, pentru că, din păcate, deși necesare, deși sublime, ele încă lipsesc...

— Dar în întreprinderi, cel puțin în marile întreprinderi, există după cîte știm, sociologi repartizați, bănuim, tocmai pentru prestarea unor astfel de servicii.

— Vedeți, trebuie să stabilim mai întîi, ca să înțelegeți problema, care e rolul unor astfel de servicii. Trebuie să avem, mai întîi, de toate, servicii sociale de «primire» a omului, cu scopul de a-l informa asupra drepturilor și obligațiilor pe care le are, deci servicii de orientare profesională și cetățenească. Ruralul care pășește pragul unei uzine și al unui oraș trebuie să știe, de la început, din prima clipă a noii lui vieți, ce datorii și ce drepturi are prin Codul muncii, prin Codul familiei, prin întreaga noastră legislație socialistă. Apoi, aceleași servicii vor urmări, pe parcurs, comportamentul omului, integrarea lui, problemele care se ivesc... Spuneați că există, în marile întreprinderi, sociologi. E adevărat. Dar ce poate face un sociolog într-o uzină cu zece mii de oameni? Nimic. Nimic alta decît — să-mi fie iertat — să se descalifice la locul de muncă.

— Chiar așa?

— Să vă povestesc o întîmplare. O fată, absolventă a facultății, a fost repartizată ca sociolog într-o uzină. «Fată dragă — i-a spus directorul acelei uzine — am să-ți dau un birou frumos, am să-ți pun acolo și un telefon, am să-ți dau și o secretară, dacă e nevoie, dar cu o condiție: să nu te amesteci în treburile noastre».

— E o anecdotă?

— E un fapt real. Vorbim despre necesitatea, pentru «integrare», a «serviciilor sociale», dar, în prezent, nici chiar rolul sociologului de întreprindere, ca unealtă de documentare și informare, încă nu-i înțeles, încă nu-i precizat. Nu beneficiarii, nu cei ce trebuie «integrați», trebuie lămuriți de necesitatea acestor servicii, ci, înainte de ei, cadrele de conducere din întreprinderi. Ele, aceste cadre, sau, în sfîrșit, o bună parte din ele, n-au încă în suficientă măsură conștiința faptului că productivitatea muncii, eficiența economică, planul atîrnă în covîrșitoare măsură de gradul de integrare profesională și socială a oamenilor. Cheltuielile care s-ar face pentru organizarea serviciilor sociale s-ar dovedi, astfel, pînă la urmă, destul de rentabile...

— Dar — spuneați — «ce poate face un sociolog într-o uzină cu zece mii de oameni???...» E nevoie de mai mulți?

— E nevoie (și niște bune începuturi, în acest sens, există, trebuie numai generalizate și dezvoltate) de laboratoare de întreprindere, care să cuprindă, deopotrivă, sociologi, psihologi, medici, specialiști în medicină socială, ergonomi, factori răspunzători de securitatea muncii etc. Sociologul — singur — nu poate face mare lucru, el nu poate acoperi aria vastă a «integrării», în toate problemele, fenomenele și implicațiile ei.

— N-am vrea să vă supărăm... Dar cu un număr de ani în urmă, cînd sociologia («știință reacționară», după unii dogmatici) a fost, în sfîrșit, repusă în drepturi, ni s-a promis, chiar de către dumneavoastră, de către sociologi,

Povești adevărate

DOI ȘI MUTUL (2)

In ziua plecării celor trei din Brașov, gara era din nou supraaglomerată. Nu știau unde pleacă și păreau toți trei leșinați. N-au mai avut loc în vagon, s-au urcat deasupra, pe burduful dintre vagoane.

Trenul mergea greu, parcă-și mirosea drumul. Noaptea i-a prins tot între munți și, atunci, Ion și Tudor se hotărîră să-și împlinească gîndul monstruos. Nu vorbiseră niciodată despre ceea ce aveau să facă, dar acționară ca și cînd ar fi învățat pe dinafară un rol și-l jucau secundă cu secundă.

Mutul dormea. Ei îi băgară în buzunarele hainei sărace, care îi acoperea pieptul slab, hîrtii pe care scria cu litere stîngace «spion străin». Apoi, sub stelele mari ale cerului plin de secetă, nebărbieriți cum erau și frumoși și tragici cum erau, deveniră dintr-o dată urîți, monstruoși. Îl luară fiecare de cîte un umăr și-l aruncară de pe tren într-o vale cu brazi ale cărei dimensiuni, lumina slabă a trenului care trecea moale pe acolo, ea nu le putea dezvălui. Nu se auzi nici un zgomot, parcă soarta acelui mut, soarta acelui biet om, frate cu cei doi care-l aruncau morții, soarta lui era să moară pe mutește. După aceea, Ion și Tudor ațipiră. Spre zori, Ion zise:

— L-am scăpat de mizerie. Era vai de capul lui. Și se-nchinară. Dumnezeu să-l ierte!

*

La 15 ani după această faptă, Ion și Tudor fură chemați la miliția județului. Acolo-i așteptau doi civili și doi milițieni. Unul dintre civili îi pofti să ia loc.

— Dumneavoastră sînteți din Salca?

— Da, noi sîntem din Salca, zise Ion.

— Pe dumnealui îl cunoașteți?

— Nuu!, răspunse Tudor.

Era un om puțin ciudat, alb complet, cu fața aspră, cu niște haine parcă luate atunci dintr-o vitrină, dar dincolo de toată înfățișarea lui se citea parcă tragedia unui țăran.

— Eu, zise omul, și se ridică în picioare, sînt fratele vostru.

Cei doi se uitară unul la altul; începură să le tremure mîinile și genunchii, se uitară ca la o icoană, care ar fi început să miște, la bărbatul acela, al cărui obraz, puțin cam întunecat, accentuă și mai mult senzația de frig care îi cuprinsese.

— Acum 15 ani m-ați aruncat, de pe trenul cu care plecasem, într-o prăpastie. Nu am murit. Nici nu v-am văzut cînd m-ați aruncat, dar v-am cunoscut mîinile cu care mă luaseți de mîinile mele. M-a găsit un milițian în brazi, că din cauza brazilor am rămas în viață, și m-a dus la post și mi-a găsit în buzunare niște hîrtii pe care scria că sînt spion. Și m-a bătut să-i spun ce spion sînt. A bătut la mine pînă mi-a secat pieptul că nu puteam nici să urlu și după cîteva zile mi s-au dezlegat urechile și gura, din bătaie. Și am răcnit. Cînd m-am auzit răcnind, am înnebunit. Am stat zece ani în spitale că nu-mi dădeam seama nici cine sînt, nici unde sînt și nici nu mă puteam eu pe mine întreba vorbe din astea «cine, unde?». Trăiam ca o broască într-un pat de spital. Și m-am împrietenit, în al unsprezecelea an cu un alt nebun și acela m-a învățat să scriu, să citesc și, în ultimii trei ani, m-a învățat să gîndesc. Că el nu era nebun de prost, cum eram eu, ci era nebun de prea deștept ce era. Și după tratamente și după somn și după învățat, doi ani de zile, omul ăsta a stat lîngă mine să mă-nvețe să-mi aduc aminte. Asta a fost cel mai greu. Mi-aduceam aminte încet–încet de voi, măi frații mei, Ioane și Tudore, nenorociților! Mi-aduceam aminte dar nu știam să lipesc fețele voastre de numele voastre. Și omul ăla îmi spunea săptămîni în șir, pe mutește, *nume* și acum trei luni mi-am adus aminte că vă chema Ion și Tudor și că sînteți din Salca. Și mi-am adus aminte gara și mi-am adus aminte pîinea și bicicleta și toate mi le-am adus aminte și acum am venit să vă întreb. De ce m-ați omorît, mă? Ce-ați avut cu mine? Ce vă făceam eu, mă, de ați avut voi curajul în fața cerului să omorîți un om și să dați de mîncare unui cîine? Ce, mă, v-a fost mai milă de cîine decît de mine? Mă, eu acte nu am să vă bag în pușcărie că m-ați omorît. Dar omu' ăla care m-a învățat pe mine să gîndesc și să citesc și să vorbesc, cînd a murit el, acum două luni, mi-a spus: «Mă băiete, să te duci la frații tăi și să le cînți cîntecul ăsta:

«Pe-un picior de plaiu,
Pe-o gură de raiu,
Iată vin în cale,
Se cobor la vale
Trei turme de miei
Cu trei ciobănei...»

Eu am fost mut, mă, și cică am fost ca ăla de-al treilea de au vrut să-l omoare ăilalți doi și uite-mă, eu sînt fratele vostru. Am venit alb la voi și mi-e milă de voi. Nu v-a fost, mă, frică de nimic, mă, cînd m-ați omorît mă, pe mine, mă, pe fratele vostru, de ați supt voi țîță de la aceeași mumă, mă, și să mă aruncați pe mine, mă, să mă omoare ăla în bătăi, mă? Și să iau eu drumul nebuniei, mă? Eu știam, în prostia mea de mut, că voi nu mă iubiți, dar eu credeam că o să mă lăsați pe undeva, prin lume, mă, și să mă rătăciți că nu știam nici carte, nici vorbe, dar nu-mi închipuiam eu să vreți voi să mă omorîți pe mine, fratele vostru care nu v-a făcut nici un rău.

— Mureai de foame, măăă — urlă Tudor și vocea i se stinse și buzele i se mișcau fără sunet și rămase mut pentru totdeauna.

Iar Ion înainte de a înnebuni, lucru care avea să se producă după cîteva clipe, spuse:

— Nu ne era frică de nimic deoarece era înghesuială. Care mai era om și care desagă cu pîine nu mai știai. Nu ne vedeam la fețe, nu aveam acte, eram ca păsările și eram cățelele pămîntului. Bă băiete, așa. Da, de condamnat nu ne puteți condamna că n-aveți probe. O fi, n-o fi, ce spune străinul ăsta, eu nu mai țin minte, că sînt bătrîn, așa că bine că este pîine pe pămînt și că oamenii sînt sănătoși.

Și începu să rîdă cu ochii ficși, aprinși.

—De, acuma începeți să ne luați după nume, unde-am fost, ce-am făcut, că s-a terminat cu îngrămădeala. Ce știți voi ce sete și foame ne era nouă!?

«Că mi s-au vorbit,
Mi s-au domuit
Cei doi ciobănei,
Verișorii tăi,
Ca pe la chindie
Ei să te răpue.
Și l'apus de soare
Ei să te doboare,
Să mi te omoare,
Și la miez de noapte —
Dorm apele toate —
Să mi te îngroape
La vale adîncă,
La poteca strîmtă».

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Va urma)

---

rezolvarea unui întreg complex de probleme, dacă nu chiar a **tuturor** *problemelor dezvoltării noastre... Amintiți-vă declarațiile și articolele sociologice din epocă!*

— E perfect adevărat. O întreagă generație de sociologi (nu a mea, din care nu mai sîntem decît puțini, nici cea care se naște acum, și care e extrem de serioasă, de învățată, de creatoare, ci generația dintre ele, generația declarațiilor generale, generația sloganurilor) a promis, cum ziceați, marea cu sarea. Sociologia însă, ca orice știință, ca orice activitate umană, nu este, nu poate fi mai mult decît ceea ce este. Rolul ei, vă spuneam, e doar acela de documentare, de informare asupra situației sociale. Cine pretinde mai mult — înșală. Cine-i cere mai mult — se amăgește.

— *Dar ea poate face, credem, cel puțin în problemele de care ne ocupăm — ale integrării profesionale și sociale — mai mult decît a făcut, mai mult decît face azi.*

— Cu o condiție: să fie ajutată să-și creeze specialiștii. Serviciile sociale de care vă vorbeam nu pot funcționa fără specialiști. Avem nevoie de specialiști în asistența socială — și pe acești specialiști încă nu-i avem. A existat, cu ani în urmă, un institut superior dedicat acestui scop, celebra, în epocă, Școală superioară de asistență socială. Destinul ei a fost dramatic. S-a transformat într-o școală tehnică, iar această școală, la rîndu-i, n-a apucat să dea decît o promoție — și a fost desființată. Absolvenții i s-au risipit: unii (și acesta a fost cel mai norocos dintre cazuri!) au nimerit la Institutul de recuperare a forței de muncă; alții, printr-o confuzie de termeni, au fost trimiși să lucreze ca... asistenți medicali! (Adică să facă injecții!) Urmarea: ne lipsește corpul de specialiști, de tehnicieni, necesar pentru organizarea serviciilor sociale a căror nevoie o resimțim atît de acut. N-avem specialiștii necesari pentru orientarea profesională și socială: pentru combaterea nu numai a delincvenței, ci și a pre-delincvenței juvenile (chiar dacă, astăzi, la noi, și delincvența, și pre-delincvența, nu sînt, nici pe departe, ceea ce s-ar putea numi o «problemă»: dar pe noi, în această epocă de atît de vertiginoase prefaceri, de atît de profunde și ample mutații în viața oamenilor, ne interesează o evoluție **perfectă**, cruțată nu numai de probleme «mari», ci și de cele mici și foarte mici!). N-avem specialiștii și tehnicienii necesari pentru plasamentul familial al copiilor lipsiți de familie sau care trebuie scoși din familii nesănătoase. Și așa mai departe.

— *Ce propuneți?*

— Aștept cu emoție creșterea noii generații de sociologi. E, după cîte mi-am dat seama, printre studenții de azi, o seriozitate, o aplicare la aceste probleme, care trezeste cele mai mari speranțe. Măsurile inițiate de partid pentru reașezarea învățămîntului pe baze noi, pentru modernizarea lui, pentru revigorarea lui prin vigoarea practicii, sînt, și aici, în acest domeniu, salutare. Rezultatul se va vedea — sperăm — nu peste multă vreme.

— *Revenind la tema discuției noastre — orășeni și țărani, în condițiile integrării urbane — v-am ruga ca, acum, la sfîrșit, să discutăm puțin și despre aceștia din urmă. Există, după cîte știți, tendința de a se socoti că «orașul suge satul», că orașul concentrează tot ce-i mai bun ca energie creatoare de valori. Ce se întîmplă, în aceste condiții, cu satul? Se poate ivi posibilitatea unor dezechilibre?*

— Da, în unele zone ale țării, precum știți, agricultura a rămas a se face mai ales cu oamenii în vîrstă, în special cu femei. Se pot deci produce, și s-au produs, dezechilibrări demografice locale, provocate de scurgerea masivă a tineretului rural spre orașe, în dauna nevoilor de forțe de muncă agricolă. Dar există — lucru iarăși bine știut — mijloace de stăvilire planificată a acestui proces, mijloace care constau într-o activă politică de echilibrare între forțele de muncă necesare în mediul rural și în cel urban. Astfel de zone pot fi, de pildă, mai rapid înzestrate cu mijloacele mecanizării agricole, pentru a se scădea aici, în mod prioritar, necesarul de forțe de muncă, pot fi înzestrate mai rapid cu condiții și atribute ale vieții urbane, pentru a se scădea ispita de a se pleca cu orice preț.

— *O aplicație a principiului vaselor comunicante: satul dă orașului, iar orașul dă satului ceea ce are mai specific.*

— Exact.

— *În felul acesta diferențele dintre sat și oraș devenind, cu timpul, tot mai puțin sensibile.*

— Cu atît mai mult cu cît am început, și la noi, să asistăm la procesul invers celui al migrației din rural spre urban: și anume, la o «exurbație» adică la o mutare a urbanilor în spațiile rurale, unde poluarea nu e atît de mare, locuitorii putînd profita aici și de o casă mai spațioasă, înconjurată de o grădină și de un mic lot agricol.

— *Prin «exurbația» aceasta, prin exodul citadinilor spre sate, s-ar crea, astfel, între lumea orașelor și cea a satelor, o lume nouă?...*

— Da, o lume nouă, cu un mod de viață «deruralizat», în localități «suburbane», «dormitor», «de navetă», în «centre de convergență» locală, care, toate la un loc, schimbă văzînd cu ochii peisajul rustic tradițional. Cu alte cuvinte, un întreg sistem de dispecerat demografic și social, dublat de o politică de amenajare teritorială, sînt în plină desfășurare în România de azi, astfel încît procesul de destructurare și restructurare demografică să aibă loc într-un mod cît mai rațional și mai uman. Dar cîte probleme, nu imediat sesizabile și nu ușor rezolvabile, se ridică de aici!

— *Tovarășe profesor, cîți țărani avem astăzi în România?*

— Am avut mai mult de trei sferturi; acum avem mai puțin de jumătate din populație.

— *Cîți vom avea în anul 2000?*

— Directivele Congresului al XI-lea sînt clare: «În cursul cincinalului (cincinalul 1976–80), populația ocupată în industrie va depăși pentru prima dată în istoria țării pe cea ocupată în agricultură; în 1980, industria și construcțiile vor cuprinde 47–48 la sută din populația ocupată, iar agricultura 27–28 la sută».

— *Vom ajunge deci la ziua cînd — ca Anglia sau ca America — nu vom mai avea deloc țărani?*

— Cel puțin «țărani» în înțelesul clasic al cuvîntului... Dar aceasta este o altă problemă, care ar merita ea însăși o întreagă discuție. Întrebați-i însă nu numai pe sociologi, întrebați-i și pe alții, întrebați-i pe scriitori, pe Marin Preda... Viitorul unei țări nu depinde numai de ceea ce **trebuie** să facem, ci și de ceea ce **simțim că trebuie** să facem. Dar aceasta, cum vă spuneam, e o altă problemă..

ILIE PURCARU ■

LUMEA DE MÎINE

inițiativele noutății

Gîndul cutreierînd în timpuri, în lungul istoriei umane, descoperă totdeauna, în configurația culturilor, cîte o invenție creatoare, care schimbă dintr-o dată modul de existență al oamenilor. Civilizația, în înțelesul total al cuvîntului, nu este decît o succesiune de idei novatoare. Descoperirea focului și cioplirea armei de cremene, arcul și roata, barca și bumerangul, mașina cu aburi sau calculatorul au reprezentat tot atîtea depășiri ale vechilor metode de lucru, creînd noi forme de activitate și gîndire. Evoluția socială comportă o permanentă primenire a tehnicilor, fără să anuleze, totuși, în totalitate, vechile mijloace de lucru: dacă trenul și automobilul au suprimat diligența, nu au înlăturat carul sau căruța, după cum avionul nu a eliminat trenul. După împrejurări și cu roluri funcționale deosebite, toate invențiile, vechi și noi, își au o folosință, dar invenția recentă se impune, în general, prin eficiență și arie de aplicare.

Faptul este recunoscut de toți cei ce trăiesc în spiritul contemporaneității, cu deosebire de pedagogi, ingineri, diriguitori de mari întreprinderi sau oameni cu răspundere politică. Încurajarea creativității, a elaborării de idei noi în toate domeniile, în știință, artă, tehnică, în aplicațiile de fiecare zi ale tuturor activităților de muncă, alcătuiește un principiu cardinal, cu deosebire în educația copiilor și tineretului. Este caracteristică, în această privință, relatarea unui inventator prezentat, cu ani în urmă, unui om de răspundere, căruia i-a solicitat o mare sumă de bani, pentru a pune în aplicare o invenție, socotită ca importantă. Conducătorul a examinat atent propunerea, apoi a exclamat:

— Vă pun la dispoziție suma, împreună cu toate mijloacele ajutătoare de care dispun, deși nu sînt întru totul convins de eficiența acestei invenții. Ideea este însă îndrăzneață. Orice inițiativă trebuie încurajată!

Răspunsul acesta depășește semnificația unui caz particular. Ilustrează însuși mecanismul procesului de propășire socială și industrială. La începutul oricărui mers înainte social se află o idee novatoare. Psihologii creativității stăruie asupra acestor idei, care trebuie *provocate* în număr cît mai mare. Trebuie creată, în adevăr, în mentalitatea oamenilor de toate categoriile — școlari, studenți, lucrători, ingineri, scriitori — o pletoră de idei noi, reprezentînd tot atîtea depășiri ale rutinei, sau tot atîtea îmbunătățiri și schimbări revoluționare ale mecanismelor și metodelor de lucru existente. Va interveni, mai apoi, într-un al doilea timp, al reflexiei și examenului la rece, sarcina de a izola din aceste idei novatoare formele într-adevăr creatoare, cu aplicații deschizătoare de noi pîrtii în știință, artă sau tehnică.

Examenul atent al acestui proces îndeamnă, așadar, la prudență. Nu orice inițiativă este, prin simplul fapt al noutății sale, fecundă. Noutatea va trebui să reziste examenului critic. Istoria culturii nu a reținut, în adevăr, din numeroasele idei, aparent înnoitoare, ce au fost elaborate în decursul secolelor, decît valorile care au rezistat timpului, după cum din miile de lucrări literare publicate posteritatea nu reține decît operele cu valoare artistică.

Va trebui să se facă, fără îndoială, în această cernere a valorilor, o clasificare între marile idei novatoare, care deschid un alt orizont cultural, și între contribuțiile modeste, aducătoare de ameliorări de amănunt în tehnicile actuale, înlăturînd însă ideile ce nu rezistă examenului critic.

Se afirmă, astfel, în toate cazurile, atitudinea mentală a omului contemporan, orientată către invenția creatoare, deschisă fiind noutății, pentru a o primi. Receptarea va fi totuși prudentă și înarmată cu spirit critic.

Astfel, în știință și tehnică, inițiativa noutății poate fi foarte adesea punctul de plecare a unor mari împliniri viitoare, după cum în literatură și artă avangarda de azi poate reprezenta adesea clasicismul de mîine.

ION BIBERI ■

sugestie și hipnoză noi orizonturi

Cercul de sugestie și hipnoză al Asociației psihologilor din România, reînnoind o tradiție care începe cu Titu Maiorescu, aduce în discuție o pasionantă problemă a medicinei și psihologiei contemporane, cu multiple aplicații

Cercetări foarte recente au dus la rezultate surprinzătoare: prin determinări bioelectrice s-a stabilit că nu există diferente marcante între starea de veghe și cea de hipnoză.

Într-o clinică dermatologică din București un cunoscut psihiatru a aplicat cu succes hipnoza la afecțiuni ale pielii cu fond nervos (mîncărimi etc.) care, ani de-a rîndul, rezistaseră cu îndărătnicie la tratamentele clasice. A doua zi după începerea ședințelor, printre bolnavi vestea s-a răspîndit sub această formă: «A venit unul de la circ care a făcut hipnoză».

O pictoriță este invitată să audieze o conferință despre hipnoză, ținută de un specialist. Ea se arată extrem de interesată: «Vin, cum să nu. Mai ales că mă preocupă și astrologia...»

Asemenea păreri par absurde, dar ele au o răspîndire mult mai largă decît se crede. Firește, azi nu mai există medic cît de cît competent, nici la noi, nici aiurea, care să aibă idei fanteziste despre acest fenomen psihofiziologic, redevenit obiect de studiu pe plan mondial. Prejudecăți numeroase persistă însă în publicul larg. Se vîntură, de pildă, asemenea păreri: «hipnotizatul este un instrument orb în mîinile hipnotizatorului», sau: «hipnoza e bună la orice»! Să precizăm de la bun început: nici un hipnotizator din lume nu va putea determina pe cineva să acționeze într-un mod contrar structurii sale psihice. Nici nu ne mai referim la afirmațiile aberante că prin hipnoză o persoană cinstită ar putea fi împinsă spre acte infracționale. De fapt, un hipnotizat nu poate fi determinat nici chiar să verse o sticlă de cerneală pe pantalonii săi! Cît despre părerile eronate în omniaplicabilitatea hipnozei, și aici trebuie precizat că aceasta este doar o metodă terapeutică — și în general de acționare asupra altui individ — printre multe altele și că se cere aplicată cu discernămînt, doar de către specialiști și numai de la caz la caz. În acest cadru însă și cu aceste limite nu este mai puțin adevărat că hipnoza, multă vreme subapreciată, își găsește azi, alături de sugestie, aplicații multiple și, din acest motiv, interesează, în mod direct și nemijlocit, un număr crescînd de specialiști. O dovadă peremptorie o constituie și recenta înființare în țara noastră, în cadrul Asociației psihologilor, a unui cerc de sugestie și hipnoză.

Asistînd la ultima masă rotundă organizată de acest cerc am fost impresionat de larga audiență. În adevăr, dacă prezența psihologilor și psihiatrilor era întru totul normală — profesorul universitar doctor Victor Predescu, I.M.F.-București, doctor Robert Floru, directorul Institutului de psihologie al Academiei de Științe Sociale și Politice, psihologul Vladimir Gheorghiu, inițiator al cercului, și alții — oarecum neașteptată, deși, după cum se va vedea, perfect justificată, a fost participarea unor ingineri de telecomunicații și a unor specialiști în electronică (profesorul universitar Alexandru Spătaru de la Institutul politehnic București și alți electroniști), a profesorului doctor docent Eugen Costa și a altor stomatologi, a unor alergologi, logicieni, matematicieni, filozofi, antropologi și biociberneticieni (doctor docent Victor Săhleanu) și alții. Această participare merită relevată și comentată, avînd în vedere că este pentru prima dată în România cînd ia naștere un cerc științific de hipnoză și sugestie, deși și în trecut au existat la noi preocupări în această direcție. Știați că însuși Titu Maiorescu a ținut, cu multe decenii în urmă, la Ateneul Român, o suită de prelegeri de o înaltă ținută academică despre hipnoză? Mai aproape în timp trebuie amintit că eminentul neurolog Gheorghe Marinescu a practicat cu deosebit succes această metodă în terapie, criticînd totodată de la tribuna Academiei Române și a altor foruri obscurantismul și șarlatanismul asociate uneori cu hipnoza.

Așadar, cercul creat în cadrul Asociației psihologilor români se înscrie într-o bună tradiție, pe care intenționează s-o continue cu mijloacele științifice cele mai moderne.

OMUL CARE A IZBUCNIT ÎN PLÎNS

Cîteva cazuri remarcabile de aplicare a hipnozei în psihoterapie au fost evocate de înșiși participanții la masa rotundă. Doctorul Nistor Diaconescu, de la Spitalul nr. 9 «Gheorghe Marinescu» din București, cita un caz din propria sa experiență: o pacientă în vîrstă de 40 de ani suferea de 25 de ani de o migrenă atroce, care nu putea fi combătută prin nici un tratament cunoscut. Un sfert de veac de suferință! După prima ședință de hipnoză durerea a dispărut. Este adevărat că, după o vreme, ea s-a manifestat din nou, deși într-o formă atenuată, pentru ca după alte cîteva ședințe să dispară definitiv. Același specialist a menționat cazul unei profesoare de 30 de ani care suferea de o insomnie rebelă. Pacienta a fost adusă în stare hipnotică, iar apoi a fost pusă în situația să-și producă autohipnoză, adică învățată să se autosugestioneze, eliberîndu-se astfel de influența hipnotizatorului și făcînd inutilă participarea sa. Timp de o săptămînă bolnavei i s-a creat, astfel un reflex de adormire și s-a putut reduce astfel administrarea de luminal, existînd speranța că, grație acestei metode, afecțiunea va fi lichidată. Autohipnoza este dealtfel o tendință care-și croiește un drum tot mai larg în psihoterapie.

Un caz cu totul ieșit din comun a fost expus de un practician veteran al hipnozei, medicul Chivu Lichter, fost la Spitalul nr. 9 «Gheorghe Marinescu», astăzi pensionar. Pacientul resimțea îngrozitoare dureri în cap, refractare la toate tratamentele. Examenele cele mai minuțioase nu relevau leziuni organice și totuși durerile persistau și se accentuau! În disperare de cauză s-a recurs la hipnoză. Atunci bolnavul a izbucnit în plîns și a mărturisit că fusese martor, cu mai multă vreme în urmă, la un accident de automobil. Astfel, în cursul hipnozei, atît pacientul cît și medicul și-au dat seama că una din cauzele posibile ale tulburării psihice ar putea consta în tensiunea rezultată din prezența întîmplătoare la locul accidentului. S-a sugerat atunci bolnavului, tot sub hipnoză, că nu are nici o vină, că, oricum, accidentul nu fusese comis de el și că, după atîția ani de la eveniment, o declarație a sa tot n-ar putea schimba lucrurile. După trezirea din hipnoză durerile au încetat complet! Bolnavul avea atunci 48 de ani și a ieșit la pensie la 62. Astfel, grație hipnozei, un om a fost salvat de la dezagregarea morală și fizică și redat societății.

Desigur, cazurile relatate mai sus au un caracter extrem și nu trebuie generalizate. Totuși ele relevă din plin unele din virtuțile terapeutice ale hipnozei. Să revenim însă la punctul de plecare, subliniat cu vigoare de specialiștii care au făcut expuneri la ședința de lucru a cercului — doctorii Vianu, Diaconescu, Hanganu, Diacicov: hipnoza este doar **una** din metodele psihoterapeutice cunoscute, care însă, mînuită cu pricepere, se poate dovedi foarte eficientă.

— În ce domenii? — I-am întrebat pe tovarășul doctor docent Vladimir Gheorghiu, de la Institutul de psihologie, autorul unor lucrări și cercetări cu ecou internațional în domeniul hipnozei și sugestiei și care și-a închinat întreaga activitate științifică acestor probleme.

NAȘTEREA FĂRĂ DURERI

— Una din principalele aplicații — a arătat interlocutorul nostru — rămîne combaterea, reducerea și chiar suprimarea durerii. Este un domeniu larg și de o importanță atît de evidentă încît nici nu mai trebuie subliniată. Despre ce e vorba? Durerea, indiferent de substratul ei în organism, reprezintă totdeauna o manifestare psihică, deci subiectivă prin definiție. Or, micșorînd cîmpul conștiinței sau realizînd așa-numita comutare, hipnoza poate limita, implicit, efectul dureros, reducînd receptivitatea la diverşi excitanți. Cu alte cuvinte, în acest mod, durerea, deși determinată de factori obiectivi, nu ajunge să se integreze în planul conştiinței; din punctul de vedere al bolnavului, pur și simplu, nu mai există sau este trăită estompat.

Iată cîteva exemple recente. Într-o clinică specializată din Stockholm, profesorul A. Mellgren și colaboratorii au reușit să determine, prin hipnoză, nașterea fără dureri. Mai precis, ei au recurs la autohipnoză, metoda prin care pacienta însăşi, după învățarea unor tehnici adecvate, își realizează relaxarea. Studiul naşterii fără durere prin hipnoză a fost inițiat în Franța de doctorul Léon Chertok, director de departament la Institutul de psihiatrie «La Rochefoucauld» din Paris. Nu demult a apărut în Republica Federală Germania o carte dedicată în întregime acestui subiect, sub îngrijirea profesorilor Langen și Chertok.

Un număr crescînd de stomatologi, membri ai societăților naționale de hipnoză din S.U.A. și Canada, practică extracţii dentare fără dureri prin hipnoză. Nenumărate asemenea cazuri au fost consemnate recent și de publicația de înaltă ținută științifică «The American Journal of Clinical Hypnosis». Revista vest-germană «Die Therapie Woche» a publicat un amplu studiu de sinteză al profesorului stomatolog Kirsch, de la Facultatea de medicină din Mainz, în care se evidențiază vastele și variatele posibilități de aplicare a hipnozei și sugestiei în stomatologie.

ANESTEZICE DE UN FEL DEOSEBIT: SUGESTIA ȘI AUTOSUGESTIA

— Un alt domeniu important în care se pune problema combaterii durerii prin hipnoză și sugestie — subliniază tovarășul Vladimir Gheorghiu — îl oferă chirurgia. Organismul unor pacienți este cîteodată intolerant față de anestezice. În aceste cazuri, hipnoza reprezintă una din puținele modalități de acțiune. Ea mai poate anula anxietatea preoperatorie, scutindu-l pe bolnav de tensiunea psihică brutală implicată de intervenția chirurgicală și contribuind astfel la evitarea sau atenuarea temutului șoc postoperator, care are uneori urmări fatale. Gluma macabră «operația a reușit, dar pacientul a murit» are, din păcate, un fundamentat aspect științific: se cunosc multe asemenea situații. Totodată, prin hipnoză — a constatat cunoscutul anesteziolog vest-german, profesorul Frey — se poate reduce considerabil doza de anestezice, chiar pînă la jumătate din doza normală!

Un alt aspect: sugestionarea pacientului *încă în cursul intervenției operatorii*, în condiții în care un contact verbal rămîne posibil între psihoterapeut și pacient. Această metodă dă și ea rezultate încurajatoare în atenuarea sau evitarea șocului postoperator.

O altă posibilitate de acționare pe cale pur sugestivă, fără prezența psihoterapeutului, se realizează prin utilizarea produselor *placebo*, substanțe neutre, fără nici o acțiune terapeutică. Pilulele, de pildă, au aceeași formă și aceeași culoare ca pilulele reale, dar nu conțin decît zahăr, bicarbonat etc. Și totuși, prin autosugestie, ele determină atenuarea durerii. A.S. Keats, care a făcut un test cuprinzător, arată în «Journal of Chronical Disease» că la 43% din pacienți s-a obținut, pe această cale, eliminarea sau reducerea simțitoare a durerilor postoperatorii. Asadar, în aproape jumătate din cazuri, atenuarea sau anularea durerii au fost realizate *exclusiv prin autosugestie*, fără nici o intervenție a unui agent medicamentos!

În ultimii ani, cercetările asupra hipnozei și sugestiei au luat mare avînt și sînt legate de numele unor savanți de renume mondial: profesorul Ernest Hilgard, de la Universitatea Stanford, California, ales recent președinte al Societății internaționale de hipnoză (una din lucrările sale fundamentale, «Teorii ale învățăturii», a fost recent tradusă și în limba română). De asemenea menționăm cercetările întreprinse de Martin Orne, profesor de psihologie la Universitatea din Philadelphia, O. Tihomirov, profesor de psihiatrie la Universitatea «Lomonosov» din Moscova, profesorul de psihoterapie Diedrich Langen de la Universitatea din Mainz, cunoscutul anestezist Jean Lassner, profesor la Universitatea din Paris ş.a. Există azi, așadar, fără putință de tăgadă, un interes științific crescînd pentru hipnoză și sugestie.

UN OARECARE GOETHE ESTE CORECTAT LA LIMBA GERMANĂ

— Acest interes, tovarășe Gheorghiu, se traduce, în special, prin cercetări întreprinse în marile universități?

— Nu. Pentru prima dată se editează reviste științifice consacrate exclusiv hipnozei — în S.U.A., Marea Britanie, America Latină, Japonia — apar monografii specializate, care tratează exhaustiv doar unul sau altul din aspectele hipnozei și sugestibilității: mecanismele psihofiziologice, influența asupra memoriei etc. Din trei în trei ani se țin congrese internaționale de hipnoză. La ultimul, cel de la Uppsala, Suedia, am participat și eu, ca reprezentant al României. Crearea cercului nostru interdisciplinar ilustrează și ea acest interes sporit. La urma urmei, hipnoza este doar un caz particular al sugestiei, iar cercetarea științifică a fenomenelor de sugestie și sugestibilitate are nenumărate implicații practice și teoretice în viața modernă. În fond, reclama nu se bazează oare pe capacitatea, pe știința de a sugestiona? Aceleași mecanisme acționează și în formularea gustului în materie de modă, în formarea — și deformarea! — anumitor atitudini în aprecierea unor opere de artă. Să vă dau un exemplu mărunt, dar grăitor. Unui intelectual de limbă și cultură germană i s-a dat un text în proză de Goethe — astfel ales încît doar un specialist în literatură ar fi putut detecta autorul — spunîndu-i-se că este scris de un străin, rău cunoscător al limbii germane. Drept care, persoana respectivă a fost rugată să aducă modificările lingvistice necesare. Acționînd sub imperiul sugestiei, ea a desființat, pur și simplu, textul, înnegrindu-l cu o sumedenie de corecturi. Vă închipuiți reacția sa cînd a aflat că l-a «corectat» pe cel mai mare scriitor al Germaniei.

SĂ NU NE LĂSĂM HIPNOTIZAȚI DE HIPNOZĂ!

Ce își propune să realizeze în viitorul apropiat cercul de sugestie și hipnoză recent creat în București? Să aducă în jurul mesei rotunde specialiști de profil cît mai divers, să-i ajute să se lămurească ei înșiși asupra a ceea ce știu și ce nu știu despre hipnoză. Printre primele cercetări sistematic întreprinse în lume cu privire la mecanismele psihofiziologice ale acestui fenomen figurează și cele datorate savanților români Gheorghe Marinescu și Arthur Kreindler. Or, multe din necunoscutele asupra cărora au atras ei atenția dăinuie pînă în ziua de azi. Astfel, cercetări recente efectuate prin determinări bioelectrice au arătat că *nu* există diferențe semnificative între starea de veghe și cea de hipnoză. Spre deosebire de părerea larg răspîndită că hipnoza ar fi echivalentă cu somnul, ea apare deci, mai curînd, ca o manifestare particulară a stării de veghe. Iată doar una din problemele deschise asupra cărora specialiștii reuniți în acest cerc își vor apleca atenția. Tot în acest cadru va fi discutată o problemă deosebit de interesantă, insuficient studiată din punct de vedere științific: aspectele referitoare la sugestie din medicina populară. Așa-numitele tratamente băbești, descîntecul, deochiul — fără a ignora aspectele lor negative evidente — pot fi înțelese și dintr-o perspectivă științifică. În fond, ele reprezintă forme speciale de sugestie persuasivă și tocmai acest substrat le-a asigurat dăinuirea de-a lungul mileniilor. Se va discuta, de asemenea, despre tehnicile hipnozei, despre sugestie și sugestibilitate ca obiect de cercetare. Cunoaștem insuficient mecanismele!

În fine, o masă rotundă va fi consacrată cercetărilor actuale asupra sugestiei și hipnozei din perspectiva medicinei psihosomatice, care se ocupă de raporturile dintre procesele psihice și cele organice (somatice). Să nu uităm că aproape nu există boală în care să nu acționeze și componente psihice. Se știe, de asemenea, că acțiunea terapeutică a unui medicament este puternic susținută de factorii sugestivi, subiectivi, ai fiecărui bolnav în parte: încrederea sa în însăși posibilitatea de vindecare, în virtuțile medicamentelor administrate, în condițiile în care se efectuează tratamentul etc. Dimpotrivă, neîncrederea sa în acești factori — deci o atitudine pur subiectivă — poate întîrzia considerabil vindecarea. Din nou, puterea de sugestie!

Abia în ultimii ani ni s-a relevat, în toată amploarea, diversitatea metodelor terapeutice bazate pe hipnoză și sugestie. Doritor să contribuie la spulberarea unor prejudecăți, la combaterea obscurantismului și șarlatanismului, legate uneori de hipnoză și sugestie, la răspîndirea în cercurile specialiștilor a cunoștințelor actuale asupra acestor fenomene și la stimularea unor cercetări originale, cercul și-a elaborat un program de activitate de mare interes. În țara noastră activează în acest domeniu cercetători și practicieni reputați, în cadrul unor catedre de specialitate din Institutele medico-farmaceutice din București, Iași, Tîrgu Mureș, Spitalul «Gheorghe Marinescu» din București, Centrul de psihiatrie infantilă din Timișoara, Institutul de neurologie, Institutul de psihologie etc. Grație acestui cerc, eforturile lor vor putea fi mai bine conjugate, pentru ca prin hipnoză și sugestie să fie puse în slujba vindecării oamenilor rezerve nebănuite care zac necunoscute sau sînt insuficient folosite.

— Cu o singură condiție — precizează Vladimir Gheorghiu: să cunoaștem cît mai exact limitele, să acționăm diferențiat și în deplină cunoștință de cauză și... să nu ne lăsăm hipnotizați de hipnoză.

LIONEL NIȚESCU ■

închinare

Pe morminte cresc
florile gîndurilor voastre,
acum cînd pămîntul mai răbufnește
a jertfă nevinovată,
cînd inimile devenit-au făclii
spre viitorime...
Piatra lui Vida
deplînge-n chip de martiri
pe cei petrecuți în vecie
de Moiseiul cernit
și rămas cu împietrirea răzbunării,
cu blestemele mamelor, copiilor...
La voi vin azi eroi ai Moiseiului
cînd roua din iarbă, din ochi
se prelinge-n stalactite,
spre voi, cei fără speranțe și dor,
acum, cînd pe morminte,
vă celebrează coroanele sufletelor noastre,
parcă la chemarea cornului lui Bogdan,
vestitorul Maramureșului,
drept închinare!

CORNELIU IUREȘ ■
București

„Dacă oamenii ne-ar asculta sfaturile, ne-ar chema mai rar“

— Sînt gazetar și vreau să scriu despre dumneavoastră, cei de la Centrul 5 al I.C.R.A.L.-ului Giulești.

— Sînt *Dumitru Vasile*, tehnicianul cu producția al Centrului și n-am nimic împotrivă să scrieți, pentru că — n-aveți de unde ști — ocupăm locul 1 pe întreprindere la realizarea planului.

— La sfîrșitul anului trecut, de pildă, aș fi primit aceeași replică?

— Nu. Aveam debite care însumau 170 de mii de lei; acum avem credite.

— Și care-i cauza miracolului trecerii dintr-o extremă în alta, trecerii de la debit la credit?

— La 3 noiembrie 1973 au fost trimiși aici doi oameni noi: tovarășul Stănică Badea, șeful centrului, și eu. Ne-am zbătut și am pus ordine în lucruri. Dealtfel, premise existau.

— Adică?

— Păi, faptul că fondul de locuințe de care răspundem e alcătuit din blocuri noi și faptul că avem un colectiv de oameni bine calificați.

— De pildă? Spuneți-le pe nume!

— Zidarii Constantin Țăpescu și Dumitru Manolache, care au participat la lucrările în mozaic și faianță — lucrări de finețe necesitate de transformarea hotelului «Veneția» din Piața Kogălniceanu; instalatorii Ion Enescu și Mihai Tudose; zugravul Ion Rusu; electricianul Ion Nunu...

— Că sînt buni meseriași nu mă îndoiesc, dar sînt și punctuali?

— Chiar eu le stabilesc baremul de timp pentru efectuarea lucrărilor și le planific zilnic pînă și orele între care să se ducă la solicitanți. Dealtfel, avem și un registru care, susțin eu, e o oglindă foarte exactă a punctualității noastre. Și-apoi, dumneavoastră ați intrat pe ușă la 7 dimineața, noi începem programul la 7,30 și totuși m-ați găsit aici. Și iată că a venit și tovarășul Badea!

*

— Înainte de orice m-ar interesa, tovarășe *Stănică Badea*, să-mi spuneți cîtor oameni le asigurați, dumneavoastră și colectivul pe care-l conduceți, liniștea, să o numim așa, a vieții lor concret domestice?

— Numărul oamenilor n-am de unde să-l știu, dar vi-l spun pe cel al apartamentelor: 7047 apartamente din 71 de blocuri proprietate de stat, deci o suprafață locuibilă de 362 580 metri patrați la care se adaugă încă 3 420 metri patrați ai celor 14 obiective comerciale din zona deservită de noi și, doar în limita solicitărilor, spațiile dintre alte 68 de blocuri proprietate personală. În mare, răspundem de toate construcțiile de pe partea stîngă a cartierului Drumul Taberei, începînd de la numărul 19 și pînă la capătul mașinii 105, în Valea Oltului.

— În fața unei asemenea sarcini colective, pe ce oameni vă bazați?

— În medie, colectivul nostru a fost alcătuit din 16 oameni. Mai toți conștiincioși. Am avut un instalator — Gheorghe Nichifor — care se ținea de ciubucuri și l-am scos; de asemenea i-am scos pe doi zidari: Ghiocel și Mihai Ion. Și-acum se mai întîmplă ca unii de-ai noștri să plimbe treaba, cînd e vorba de lucrări mici: cică au fost și locatarii nu erau acasă. Dar îi controlăm și nu le merge. Adevărul pe care trebuie să-l înțeleagă e că noi, de fapt, trăim din planul de la servirea populației. De aceea nu refuzăm nici o lucrare, nici chiar de 6 lei!

— Apropo de plan și implicit de retribuția oamenilor din colectivul Centrului, cum ați ieșit anul acesta? Bineînțeles mă refer la '74.

— La «servirea populației» — de care vorbeam — planul a fost de 510 000 lei și am realizat 642 000 lei, deci cu peste 100 000 lei în plus. Iar planul total a fost de 738 360 lei și am realizat 802 978 lei; deci oricum ne luați tot cu depășire ne găsiți.

— Dar în cadrul binelui general, ce se întîmplă cu zugravii? După cîte știu eu, iarna ei nu prea au de lucru.

— Mda, oamenii nu sînt dispuși să-și zugrăvească apartamentele în cele 4 luni ale iernii, iar pe de altă parte, trebuind să fie mutate lucrurile dintr-o cameră ca s-o zugrăvești pe alta, frontul de lucru al zugravilor este mic și obligă la pierderi de timp. Din mai și pînă în septembrie, zugravii cîștigă fără nici o problemă; iar pentru celelalte luni am găsit niște soluții: am contractat zugrăvirea unor scări și îi mai și «împrumutăm» I.C.M.-ului.

— Aveți necazuri cu materialele?, vreau să spun cu lipsa lor?

— În general, nu. În special, da: cu materialele din P.V.C. pentru instalații. Cîteodată sîntem nevoiți să închidem instalația unui bloc chiar și pentru 24 de ore.

— Dar ponoase de pe urma neglijențelor constructorilor, trageți?

— Tragem!

— Vreau exemple!

— Blocul Z-48! Recepția definitivă a fost făcută în august '74. În septembrie și octombrie a fost senin. În noiembrie însă au început ploile și 10 apartamente au suferit din pricina infiltrațiilor exterioare. Necazuri asemănătoare am avut și cu cele patru blocuri S-14: infiltrațiile au apărut doar la vreo 10 zile după preluare. În general lucrări de proastă calitate face I.M.I.-ul.

— Ce fel de relații aveți cu responsabilii de blocuri: blînde sau încordate?

— De bună conlucrare.

— Dar cu cetățenii-solicitanți?

— O singură dificultate: unii ne solicită efectuarea lucrărilor după ora 17 și noi nu avem posibilitatea să le răspundem la această doleanță.

— Aș vrea să schimb cîteva vorbe și cu unul dintre lucrătorii colectivului centrului. Unul absolut la întîmplare.

— Încă n-a plecat pe teren instalatorul *Constantin Moraru*.

*

— Care-s cauzele principale ale defecțiunilor la instalații?

— Avem dese dificultăți cu țevile din plastic care se sparg pentru că-s prinse în beton. Dacă ar fi puse în niște nișe, ar face altfel față diferențelor de presiune; pentru că, să știți, dacă în timpul zilei presiunea la care-s supuse țevile e doar de 2 atmosfere și jumătate, noaptea, cînd consumul de apă este redus, presiunea crește la 4 atmosfere.

— La aspectul acesta ar trebui să mediteze proiectanții și constructorii.

— Iar la alte aspecte, gospodinele și gospodarii.

— De ce gospodinele?

— Pentru că nu-s tocmai bune gospodine și aruncă la canal cîrpe și altele și asta-i foarte prost pentru cei de la parter care se trezesc cu inundații.

— Și de ce gospodarii?

— Pentru că nu-s pricepuți și în meseria noastră, fac reparații singuri, dar le fac rău; pînă la urmă ne cheamă tot pe noi, dar ca să dregem cusururi de-acum mai mari. Am să vă spun o concluzie de-a mea: dacă oamenii ne-ar asculta sfaturile și s-ar purta mai cu grijă cu instalațiile, ne-ar chema mai rar.

*

După aceste trei microinterviuri am rămas și eu cu «o concluzie a mea»:

M-am convins că lucrătorii de la I.C.R.A.L. sînt conștienți că bunăstarea lor personală depinde de numărul intervențiilor la care sînt solicitați. Și totuși ei ne atrag atenția cum să procedăm — fie că sîntem constructori de blocuri, fie că sîntem locatari beneficiari de apartamente — ca să fie cît mai puțină nevoie de intervenții la întreținere.

Vreau să spun că — în pofida unor păreri și a unor exemple proaste — și la I C.R.A.L. există o conștiință a interesului general.

NELU IONESCU ■

MILA 7 ORELE 12,35: CONTINUĂ SĂ PLOUĂ... TREC PE RECEPȚIE

În Delta Dunării se desfășoară din plin campania de recoltare a stufului. Anul acesta se lucrează în condiții mai grele din cauza apei care n-a înghețat. În toate unitățile stuficole există stații de radio. (Ziarul «România liberă» din 21 ianuarie 1975)

Tulcea, cîteva zile după apariția notei din ziar. Centrala «Delta Dunării», în spatele muzeului orașului, cu care face corp comun. Interlocutor: Corneliu Dascălu, directorul general al centralei. Prima întrebare, după ce șeful întreprinderii sfîrșește de a clătina din cap a «țara piere, iar baba se piaptănă», se referă desigur la conținutul formulării «condiții mai grele».

— Condiții mai grele înseamnă că de 20 de ani eu unul n-am mai cunoscut ceva asemănător. Delta este pur și simplu inundată. Sfîrșitul lui octombrie anunța un an obișnuit: apele scăzuseră și așteptam înghețul. Ce a urmat contrazice toate normele și prescripțiile hidrologiei. În scurt timp apele au atins cota de patru metri, în loc de un metru, un metru și douăzeci de centimetri, cota obișnuită în acest anotimp. Ce e mai rău, cota s-a menținut constantă, în ciuda previziunilor meteorologice.

— Cauza?

— Cine poate ști? Nu mai înțeleg nimic. S-a schimbat clima pe glob? — habar n-am. Iernile în deltă se desfășurau după un tipic anume...

— Consecințe?

— Deocamdată așteptăm: sînt anunțate geruri de minus 20 grade. Vreau să spun că nu ne gîndim încă la consecințe, deoarece ele există: recoltă mică de pește; lucrăm în condiții, aș spune, unice, mai ales la stuf...

— Ce presupune gerul de este un fenomen atît de așteptat?

— Stuful crește pe plauri și în general pe terenuri mocirloase. Ca să poată fi recoltat, pămîntul de sub el trebuie consolidat si nu există decît două modalități pentru asta: scăderea apei și înghețul. Pe de altă parte, stuful este o plantă anuală care poate fi tăiată numai după ce i-au căzut frunzele. Frunzele cad după două-trei brume care, în mod obișnuit, vin în noiembrie. Tot în noiembrie începem și noi campania. În martie începe vegetația noii generații de stuf și recoltatul încetează.

— Ce este un plaur?

— Plaurii sînt încrengături de plante care asimilează aluviuni și reprezintă o formă intermediară de evoluție a solului deltei. Sînt insule plutitoare cu o grosime de 0,50-1,50 metri. Cînd apa este mare sau nu este înghețată nu se poate ajunge la ei cu mașinile de recoltat. O curiozitate a naturii: stuful cel mai bun crește pe plaurii subțiri.

— S-a vorbit și se mai vorbește încă de o deteriorare a plaurilor...

— Plaurii nu se deteriorează. Acțiunile omului în deltă, în condiții nefavorabile (n-au căzut frunzele stufului, recoltarea se prelungește după luna martie, pămîntul nu este bine înghețat, consolidat în general) conduc la traumatizarea rizomilor.

— Ce este un rizom?

— Rizomul este un tub, gol pe dinăuntru, care rămîne după recoltare și care sub presiunea mașinilor se poate sparge; apa pătrunde în el și refacerea lui, practic, este imposibilă.

— Există astfel de zone?

— Productivitatea zonelor stuficole a scăzut, dar nu numai datorită mașinilor. Inundațiile din 1970 au împiedicat rizomii să iasă la suprafață pentru a înfrunzi și suprafețe întregi au fost deteriorate. Am recreat premisele inițiale, dar deocamdată rezultatele sînt slabe. O altă curiozitate a naturii: în zonele piscicole ne căznim să scăpăm de stuf și nu reușim. Am adus din import pești fitofagi care mănîncă vegetație: degeaba!

— Deci, traumatizarea rizomilor este un fenomen real?

— Toate acțiunile omului din natură o afectează. După cum e valabil și cazul invers. Inundațiile din 1970 au avut printre urmări și un început de depopulare a deltei, depopulare susținută de cererea de forță de muncă din județ sau din județele limitrofe. Pot spune că urmările activității omului în deltă sînt imperceptibile din punct de vedere natural, pe cînd intervenția naturii în viața oamenilor a lăsat urme grave. Pentru noi, cel puțin, recrutarea forței de muncă s-a transformat într-o aventură. Este o gravă problemă.

— Ce se va întîmpla peste cîțiva ani?

— Chiar în acest an, Institutul de studii și proiectări al centralei finalizează mai multe teme de cercetare care au ca scop tocmai reducerea operațiunilor care se execută manual. Rezultatul va fi: mecanizare completă.

— Ce mașini se folosesc?

— Cu asta răspund de fapt și la întrebarea precedentă. Mașinile pe care le folosim, mașini cu pneuri de joasă presiune, sînt atît de ușoare încît, dacă așezi piciorul gol sub roata recoltatorului, nu pățești absolut nimic. Pericolul traumatizării rizomilor a dispărut, deși o afectare oarecare tot are loc Și pentru că tot am vorbit de curiozități, încă una: după mașinile astea, pămîntul se afînează, rizomii răzbat mai ușor la suprafață și stuful se îndesește. Da... e adevărat au fost într-adevăr perioade cînd la recoltare se utilizau tractoare cu senile.

*

Anii de glorie ai stufului coincid cu perioada «declinului» său. O glorie fără lauri, însă glorie de pionierat (România este singura țară din lume care beneficiază de un fond stuficol exploatabil industrial) și un «declin» care a însemnat reașezarea rolului și importanței sale pe făgașul firesc. Pe timpul acela, Corneliu Dascălu abia sosea de la Brașov unde terminase facultatea de mecanică. «După două-trei zile am plecat la Rusca. Barăci, organizare de șantier. Zeci de ingineri tineri; mie mi se păreau o puzderie. Sîmbăta ne adunam la restaurantul Dunărea, singurul pe timpul acela, murdari, flămînzi și dornici să mergem la bal. Tulcea: un oraș mic, vechi și îngrămădit, cu gazde bătrîne și godinuri împotriva frigului de care nu scăpam toată iarna. După cîteva luni m-am însurat. Nesiguranța Dunării naște nevoia de stabilitate. Cînd ne întorceam din campanii, orașul era de nerecunoscut: industrii noi, oameni necunoscuți, biologi, ingineri, economiști, tehnicieni. După cinci ani am fost chemat și anunțat că am fost numit director general. Cine mă întreabă cum s-au întîmplat toate, nu știu ce sa-i răspund. Tulcea creștea, se transforma, oamenii plecau, veneau și culmea! o iarnă superbă: geruri nemaiauzite, teren propice recoltării... Bomba: producție record. Milionul de tone! Încercați producția maximă, mi s-a spus. Tractoare, pregătiri, am început campania mai devreme, deși nu știam dacă toată delta, de la un cap la altul, avea un milion de tone. Ca un făcut a fost un an negru, îngrozitor, cald, zăpadă, cotă mare a apelor. Anul următor la fel. Ne-am trezit la realitate. N-a fost tîrziu. Era în 1966. Atunci a început să se vorbească despre protecția fondului stuficol. S-a renunțat la mașinile grele, au fost interzise recoltările în septembrie și după luna martie, planurile au fost reașezate. Aceste noi planuri le-aș putea caracteriza în două cuvinte: raționale și responsabile. Desigur, stuful nu mai trăiește gloria de acum 20 de ani, nici n-ar mai fi posibil. Tulcea este renumită pentru un buchet de industrii de primă mînă. Nici Combinatul de celuloză de la Brăila nu mai este, dacă-l comparăm cu unitățile economice care i-au urmat în timp, ce a fost pe timpul acela. Dar importanța stufului nu s-a micșorat. Raționalizarea exploatării i-a mărit importanța economică, fiindcă stuful rămîne o materie primă care n-are altă folosință, crește singur, crește anual, fără amenajări sau lucrări de întreținere, o materie primă pentru una dintre ramurile industriale foarte discutate pe plan mondial: celuloza și hîrtia.

*

Plouă. Plouă fără întrerupere de cîteva zile.

Stuful, o plantă anuală ce crește pe plauri.

Fotografii de [illegible] HERA ■

Din biroul directorului general, în curte, printre băltoace invizibile din cauza întunericului, simțite direct în pantofi, apoi scările spre camera stației de radio. Circa 24 de coloane răzlețite prin canalele deltei raportează producțiile realizate peste zi. După fiecare cifră comunicată se poate auzi: «Continuă să plouă. E o bezna să-ți bagi degetele în ochi.» «După ploile astea, iar cresc apele». George Bonciu, șeful producției, abia reîntors și el din «baltă», îi liniștește: «Aveți răbdare! Previziunile anunță minus 20 de grade.» «Crește ziua, nu mai pot fi geruri mari»...

— Care este cea mai apropiată coloană, tovarășe Bonciu?

— Șase-șapte ore de mers cu șalupa.

*

A doua zi dimineață. Ploaia a încetat. Ceața s-a risipit. Vasul «Nutria», 22 mile la oră.

Ceamuri pentru transportat stuful, tancuri cu combustibil, «flota Centralei este cea mai mare de pe Dunăre», primul dig construit prin muncă patriotică, ferme horticole, C.A.P.-uri, cherhanale. A reînceput să plouă.

— Cine lucrează pe o vreme ca asta, tovarășe Bonciu?

Este chemat căpitanul vasului, Iordan Mihai: «...O vreme la fel ca asta. Prin noiembrie însă. La plecare nu era ceață. Pe urmă am sperat că va trece. Ne-am împotmolit între două șlepuri. Am coborît în apă, sub vas, cu hainele de pe mine. Frig nu mi-a fost decît la început, cînd îmi înghețaseră mîinile, apoi m-am obișnuit. Am lucrat cîteva ore sub apă. Țineam ochii închiși. Așa m-am obișnuit: sub apă nu deschid niciodată ochii; mi-e frică și mi-e scîrbă. Trei luni după aceea am umblat cu brîu și pielicică de iepure peste piele. Acum nu mai am nimic...»

— Chiar se depopulează delta?

— După inundații au plecat mulți. Alții plecaseră mai dinainte la cursuri de calificare în uzine. Copiii se duc la școli și unii nu se mai întorc. Dar o parte însemnată au devenit mecanizatori stuficoli sau stuficultori, cum li se spune Pămîntul deltei, o parte a lui, pînă acum mocirlos, a devenit favorabil pentru agricultură. Agricultura de aici va fi mai aproape însă de ceea ce se întîmplă în Insula Mare a Brăilei: mecanizare completă, ferme mari, forță de muncă de înaltă calificare. Va fi o experiență interesantă: un sat de un alt tip. Aici, agricultura sare o etapă întreagă a evoluției și începe direct de la mecanizare și automatizare. Mecanizatorii noștri au destulă experiență.

— Și stuful?

— Cînd noi începem campaniile, agricultura și le încetează. De pe tarla direct în deltă. Se va regulariza nu numai sporul natural, dar mulți vor fi tentați de noile condiții din deltă, fiindcă delta rămîne un punct de atracție căruia i se va adăuga coeficientul respectiv de confort și civilizație

Mila 29. Unitatea stuficolă «Sulina». Blocuri de locuit. Centrală electrică. Centrală termică. Ateliere de reparații, cantine. Unitatea stuficolă este reședința de vară a mecanizatorilor, iar în campanii, cartierul general. Aici se adună și de aici se împrăștie în canale coloanele de lucru pentru a se readuna primăvara. Pornim mai departe spre coloane însoțiți de ing. Viorel Gherman, șeful unității: «Ieri, deși a plouat, au lucrat toate coloanele. Dimineața a fost ceață și oamenii se încurajau: «Dacă e ceață, nu va ploua», deși ploua. S-au dus pe plauri și au rămas, nu le place să stea fără lucru. Sînt obișnuiți cu intemperiile. Acasă cînd merg, fug cu bărcile după animale și cînd nu reușesc cu barca o iau înot. Așa e obiceiul pe aici. Se dă drumul porcilor în baltă și aceștia cresc singuri. Aici se încrucișează cu mistreți și cînd vin acasă, vin cu droaia de purcei după ei. Greu e pînă-i adună.» *George Bonciu:*«Prin '69 stuful era acoperit de chiciură. Zăcea culcat la pămînt Șefii noștri se alarmau: La voi nu se știe niciodată: rău e cînd e cald, rău — cînd e frig... Mergeam cu mașina pe plaur. Atent la drum, n-am observat decît foarte aproape scroafa cu purceii care sugeau întinși peste mamă. Păreau domestici și am trecut pe lîngă ei; mama s-a ridicat să-și apere puii și s-a repezit cu capul înainte de n-am mai văzut decît oasele care săreau».

Viorel Gherman:«Am intrat în canalul Fuga. Primăvara aceasta a întîrziat și stuful e destul de rar. Și inundat. După indiguirile care s-au amenajat pe cursul mijlociu al Dunării apele nu se mai revarsă în lunci și vin mari tot timpul anului. Anul ăsta n-o să mai apucăm să dăm foc stufului».

— Se dă foc stufului?

— Se organizează campanii în vederea îngrășării solului. Dar oamenii dau uneori foc atunci cînd își amintesc. Spun că așa trebuie. A trebuit să aducem helicopterele pentru a-i opri și convinge să respecte datele stabilite de noi. Se pare că ajută și la pescuit. Sînt tot felul de metode de pescuit. Una dintre ele o mai folosesc și azi bătrînii și se numește «clonc». Mai ales pentru somnii mari. Se desface un bostan în două, se curăță jumătățile de miez, se leagă cu o sfoară și tot de sfoară se prind broaște. Unealta asta este aruncată în apă și apa face clonc! clonc! clonc! Somnii dau buluc și uneori se adună atît de mulți, încît pescarii lasă uneltele și tot și o șterg cu barca cît pot de iute. Somnii sînt periculoși.

*

Mila 7. Canalul Fuga. Continuă să plouă. Canalul Fuga se varsă în ghiolul Litvin. De aici, prin alte canale se poate ajunge în brațul Sf. Gheorghe. Stuf. Vîntul și rafalele de ploaie seceră apele, învolburîndu-le. În urma vasului valurile deversează malurile, se sparg în pădurea de stuf cu un fîșiit scurt și înfundat.

Trei pontoane dormitor. În dreptul hublourilor apar capete de copii, femei, bărbi și ochi urmărindu-ne plini de curiozitate.

Anton Petre, șeful coloanei, împreună cu mecanizatorii au revenit de pe plaur pentru masa de prînz. Cu o seară în urmă, în vreme ce George Bonciu înregistra în camera stației de radio de la Centrală rezultatele coloanelor, Tănasca Onofrei și soțul ei Vasile Onofrei terminaseră curățenia, încălziseră centrala și așteptau împreună cu fiica lor de șase ani, Liliana, întoarcerea oamenilor din deltă.

Facem și alte cunoștințe:

«Mă numesc Nicolae Ifrim și sînt de meserie recoltator. Locuiesc în comuna Partizani împreună cu soția mea Floarea și trei copii, un băiat și două fete. Noi am fost șapte frați; patru am rămas în deltă; ceilalți trei au plecat la fabrici. Copiii, după cum e obiceiul acum, doresc să-și urmeze unchii din fabrică. La noi condițiile de lucru s-au înăsprit în sensul că nu mai sînt zone prea productive din cauza apelor. Cînd merg acasă mă sfătuiesc cu prietenul meu, Ion Munteanu; ne strîngem la unul ori la altul și ne punem întrebări. Viitorul îl vedem și mai bun, care după gîndul nostru înseamnă să fim sănătoși și s-avem de lucru. Pe 8 martie mă duc iar acasă și fetița cea mică mă va întreba ce i-am adus, «vorbe bune, fata tatii», îi spun. Ne strîngem în camera unde locuim acum iarna și copiii îmi spun cum merg cu învățătura. După ce ei se culcă o întreb pe femeie cum merge gospodăria, ce fac vitele, iar ea mă întreabă cît am cîștigat. Cel mai apropiat mijloc de transport la noi e barca și a doua zi mă duc și eu ca toți oamenii să votez. Pe urmă mă ocup de grădină. De la inundații nu mai rodește de parcă a trecut focul nu apele. Pomii se usucă și rodul pămîntului nu mai este așa bun. Dacă s-o face agricultură în deltă, eu am meserie pentru ea și poate vreunul dintre copii va rămîne pe lîngă noi, fiindcă de-acuma, de fapt, pentru ei muncim...»

*

Coloana lui Anton Petre se pregătește să iasă din nou în ploaie. În ianuarie, deși a plouat, planul realizat a depășit recolta din luna noiembrie, apropiindu-se de recolta maximă a lunii celei mai productive: decembrie.

Pontoanele rămîn în urmă. În dreptul hublourilor apar capete de copii, femei, bărbați; le facem semne de rămas bun. De jur-împrejur: stuf.

NICOLAE CRISTACHE ■

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

POLUAREA OMULUI

MOARTEA PRIETENIEI

Despre valoarea și sensul prieteniei s-au scris foarte multe lucruri. Istoria reține exemple celebre de prieteni nu mai puțini celebri și aproape de fiecare dată legătura dintre aceștia, dincolo de caracterul ei sentimental, a avut și o mai mare sau mai mică utilitate socială.

Din păcate, uneori prieteniile se pierd. Unul dintre prieteni, să zicem, trădează. Cum-necum fapta sa este aflată de celălalt și în acest fel asistăm la ceea ce putem numi moartea prieteniei. Sigur, nu ne aflăm în fața unui lucru frumos, dar cel puțin este limpede. Spun asta pentru că în unele situații lucrurile sînt echivoce, ele refuză limpezimea și proliferează nu de puține ori situații care își merită locul în rubrica aceasta. Iată de pildă ce-mi spunea maistrul Gheorghe Zamfir care-și desfășoară activitatea de mai bine de zece ani în Combinatul chimic-Făgăraș. «Noi înțelegem că, rămași aici, am rămas nițel și în urmă față de prietenii noștri din copilărie aflați acum la București, Cluj-Napoca, Craiova sau Galați. Înțelegem acest lucru și pe lîngă prietenia ce le-am purtat-o și le-o purtăm îi privim cu deosebit respect. Se întîmplă însă ca unii dintre cei plecați să mai vină pe acasă, să ne caute și lucrul acesta ne bucură. Cînd colo vedem că de fapt ne caută pentru a le servi drept parteneri la o ședință de beție sau pur și simplu pentru a avea unde să găzduiască 3-4 nopți, economisind în acest fel, și acest fel este necinstit, cîteva zeci de lei. La dragostea cu care-i așteptăm, la nostalgia cu care-i așteptăm, ni se încredințează lucruri plutind în aburii alcoolului, lucruri cunoscute sau fapte mult prea roze, sau mult prea întunecate din orașele în care locuiesc de mai mulți ani. În această situație continuăm să avem încredere în prietenie, în gingășia și frumusețea ei, dar simțim că numărul prietenilor se împuținează și aceasta nu din cauza noastră.»

EUGEN SECELEANU ■

Ce nu se vede în fotografie: ploaia.

Să-ți spun ce înseamnă clonc?

Prînz pe cîmp la Crîngu.

PATRIA ÎNTRE DOUĂ LEGISLATURI

La Crîngu, într-o comună care nu este mai mult dar nici mai puțin decît o comună, țăranii se vor numi mai departe țărani

Nu încape îndoială că ne bucurăm atunci cînd o comună ajunge oraș. Dar tot la fel de mult, cred, trebuie să ne bucurăm și atunci cînd un sat rămîne mai departe un sat și o comună rămîne mai departe o comună, cu oameni care să facă în primul rînd agricultură și care vor să se numească în continuare țărani, și asta nici pentru pitoresc și nici pentru tradiție, ci pur și simplu pentru că așa este deocamdată firesc, așa se cuvine. Comuna Crîngu din județul Teleorman nu își propune nici ea să devină într-o perspectivă prea apropiată oraș, deși, după cum spune primarul Alexandru Ratcovici, aceasta nu înseamnă că sătenii s-ar mulțumi să lase lucrurile așa cum sînt, să nu mai schimbe nimic. Ba chiar dimpotrivă Că oamenii vor să trăiască civilizat și cu înlesnirile orașului este un adevăr, dar vor să o facă aici, acasă la ei, și fără pretenția — cum spuneam — de a se numi neapărat orășeni. Ar fi multe de spus în această privință. Despre drumuri asfaltate și pietruite, despre trotuare, despre pomii și florile sădite pe marginea drumurilor, despre tot ceea ce în mod obișnuit se spune într-o asemenea situație în 1974 s-au efectuat prin muncă patriotică lucrări în valoare de 3 milioane și jumătate . Dar sătenii, dincolo de aceste amănunte — care la rîndul lor n-au fost deloc amănunte, oricît de banale și de subînțelese pot să pară acum — au avut îndrăzneli și inițiative ceva mai neobișnuite, mai surprinzătoare. Dintotdeauna, după cum spune primarul, pe dealurile care înconjoară comuna au existat izvoare, izvoare de suprafață, care curgeau pe vîlcele și se pierdeau în Călmățui. Izvoarele astea au însă o apă după care mulți orășeni adevărați ar tînji. Ce-ar fi, și-au zis oamenii, să le captăm? Și s-au apucat de treabă, știind de la început că nu e un lucru prea ușor ce vor ei și că nimic nu se face bătînd din palme. Cu ce au pus mînă de la mînă, cu ce au mai dat C.A.P.-ul și Consiliul popular, au făcut rost de conducte, și-au săpat singuri șanțuri prin fața porților și și-au tras apă în case. Așa se face că, fără nici un consum de energie, prin simplă cădere naturală, apa rece și limpede a acestor izvoare intră în casele cu patru și cu cinci camere, în cea mai mare parte a lor — peste 90 la sută — case noi. «Apa asta e o minune», zic cei din satele Crîngu și Dracea, contemplîndu-și lucrarea. Primarul este însă mai reticent: anul ăsta să ne străduim să fie apă curentă și în satul Secara — care aparține de comuna noastră — și pe urmă ne putem lăuda!

În stînga șoselei naționale,care coboară dinspre Alexandria către Turnu Măgurele, oamenii au mai construit un drum. Unul cu adevărat fără pulbere pentru că prin canalele acestea ca niște defilee de ciment săpate în trupul pămîntului negru, lucios ca pana corbului, apele Dunării urcă aproape 25 de kilometri pînă spre comuna Crîngu, punctul cel mai nordic al sistemului de irigații întins pe terasa dintre Olt și Călmățui. Caracteristica principală care conferă sistemului — unul dintre cele mai moderne din țară — un înalt grad de tehnicitate constă în faptul că apa circulă sub presiune într-o rețea de conducte îngropate pe 1 000 de kilometri, ceea ce a permis scoaterea din circuitul agricol a unei suprafețe minime de teren, de numai unu la sută, pe unde au fost așezate canalele deschise de aducțiune și de distribuție. În plus, debitele și funcționarea instalațiilor sînt controlate, centralizat, de un creier electronic, care judecă și hotărăște creșterea în bune condiții a recoltei. Sistemul a intrat în funcțiune anul trecut, în semestrul al doilea, cam tîrziu poate pentru culesul pe care-l așteptau, dar tot au avut surpriza și mulțumirea de a scoate peste 1 000 de kilograme de porumb în plus la hectar față de ceea ce obținuseră în anii trecuți. Mare dușman le-a fost seceta, zice primarul. Arau oamenii, semănau, și pe urmă, spre vară, năvălea soarele cu arșița și scorojea pămîntul. Necazul se pare însă că a fost destul de repede uitat, întrucît sătenii au acum curajul de a prevedea producții de-a dreptul neverosimile. Le-a venit oamenilor, cum s-ar zice, inima la loc, au prins curaj. De curînd, ca răspuns chemării la întrecere lansate de către cooperatorii din Izbiceni, județul Olt, au hotărît ca pe locurile cele mai bune, alese cu grijă, să dea anul acesta 15 000 kilograme porumb la hectar. O cifră la care nici în visurile lor cele mai frumoase nu puteau să se gîndească Ghinea Florea, Răduca Ion, Leaotă Georgica — cîțiva dintre cei ce și-au luat acest angajament — țărani de frunte, obișnuiți să muncească pămîntul cu amîndouă mîinile și cu toată inima, și pămîntul să-i răsplătească la rîndul lui tot cu două mîini.

Cum spuneam, comuna nu se grăbește să se numească oraș. Își propune să rămînă mai departe o comună care să dea în continuare orașului, ca și pînă acum, cel puțin două lucruri: oameni pentru industrie și grîu pentru pîine. Și cu toate acestea, aproape pe nebăgate de seamă, sătenii se apropie ei înșiși de industrie. O industrie pe care o fac tot aici, acasă la ei, și după cît se pare o fac cu destulă dezinvoltură. În cadrul C.A.P.-ului, s-au gîndit, s-au sfătuit, au făcut planuri în comun și în cele din urmă și-au luat inima în dinți și au înființat o secție de conserve. Rezultatele au fost mai mult decît satisfăcătoare. Secția — de fapt o fabricuță în care aproape 100 de oameni lucrează, cînd este «sezon», în schimburi — produce tot felul de gemuri și compoturi, avînd o capacitate anuală de 500 de tone. Iată, așadar, cum țăranii au devenit inventivi și chibzuind cum să-și gospodărească banii cu cît mai mult folos — pentru că investițiile de pînă acum le aparțin, ca și beneficiile — nu s-au oprit la primul pas, fiind acum pe cale de a utila secția cu încă o «linie» de fabricație, ce va dubla producția. În cursul anului trecut planul secției, de patru milioane, a fost «substanțial depășit», și e de înțeles că produsele fabricate aici au creat o bună impresie din moment ce ele au ajuns pînă în R.F.G., Italia sau U.R.S.S. Această mică întreprindere — și nimic nu-i poate face pe crîngeni să nu creadă că ea va deveni, treptat, o importantă unitate de industrie alimentară a județului — prelucrează legumele de pe o suprafață de 100 de hectare. Tot cam pe atît se întind și viile — Afuz-Ali, Hamburg, Perlă, Cardinal — de pe dealul Gorganului, de care pînă acum cîtva timp nu se prindeau decît scaieții și mărăcinii aceia de cîmpie, cu flori pitice și liliachii. Aproape 15 000 de kilograme s-au obținut aici la un singur hectar. Struguri care au luat și ei calea exportului, dar au rămas destui ca să ajungă și pe mesele oamenilor. Ca să mănînce, de exemplu, nestingheriți, nepoții lui Ion T.I. Bobonete («De ce și T și I?», «Așa, fiindcă sîntem mulți în sat cu numele ăsta, și ca să se știe că pe taică-meu îl chema Tudor iar pe bunicu Ispas») care la cei 80 de ani ai săi și-a făcut răgaz să-l citească pe Zaharia Stancu — a cărui comună, Salcia, se află la vreo cîțiva kilometri — și afirmă că întîmplarea țăranilor nevoiți să-și pună botnițe la culesul viei boierului este cît se poate de adevărată.

Un soare nehotărît, de februarie, lasă peste sat aburul auriu al unei lumini primăvăratice. «De nu s-ar desface mugurii», zice primarul temător. Mergem către centrul civic al comunei, acolo unde se construiesc un dispensar uman și o grădiniță. La dispensarul actual, medicul Matei Cornel, de fel din comuna apropiată Voivoda, neavînd la această oră pacienți a deschis geamurile să intre aerul proaspăt al acestei primăveri înșelătoare. Pe drum întîlnim copiii care vin de la școală, și Ghinea Elena, elevă în clasa a VI-a, ne răspunde, cu ochi mari și galeși, că a luat astăzi numai șapte la geografie, întrucît tovarășul profesor n-a vrut să țină seama că ea e fată de la cîmpie și deci nu are de unde cunoaște la perfecțiune Carpații Orientali. Pe poarta brutăriei, mînîndu-și caii în trap întins, Bobonete Marin trece cu căruța plină cu pîini mari și rumene către satul Zlata, aparținînd tot de comuna Crîngu, iar la librărie vînzătoarea Podeanu Doina ne ajută să aflăm că nu există de fapt nici o contradicție în gustul oamenilor care, pe de o parte, se grăbesc să-și facă rost mai ales de discuri cu muzică populară, iar pe de altă parte nu se sfiesc să cumpere — e drept că nu au fost decît două exemplare — «Calea regală» a lui Malraux. Mai ales liceeni, cînd vin acasă de la Turnu și de la Alexandria, cumpără asemenea cărți mai rare — zice gestionara. Cu această remarcă sau fără, faptul nu mă surprinde. Are dreptate primarul: «Din punctul de vedere al pregătirii, al voinței de a cunoaște și de a se instrui, țăranul incult, limitat și poate cam rudimentar — așa cum s-a fixat el în mintea unora — urmează nu să dispară într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat. El a și dispărut!» La 9 martie, peste 4 000 de oameni vor vota în primul rînd pentru aceste cuvinte, cu atît mai pline, cu cît le auzeam aici, într-o comună care nu se sfiește să fie și să rămînă de țărani.

DUMITRU ELIADE ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Încă un efort și ultimele 80 hectare din totalul de 650 vor fi fertilizate.

Eram departe cu dispensaru', dacă nu da geru' — pare să spună primarul Al. Ratcovici.

ÎNTOTDEAUNA, ÎN URMA NOASTRĂ, RĂMÎN SĂ TRĂIASCĂ ȘI SĂ MUNCEASCĂ OAMENII

În februarie Dunărea e întinsă ca o piele de bivol. Ninge mărunt, crivățul șfichiuie fața. Dar, Dunărea e liniștită. S-a retras spre albie. Constructorii șantierului hidrotehnic Brăila, din lotul «șantierul naval», conduși de inginerul Horia Mănescu, pot acum să execute nestînjeniți lucrările la bazinul de armare. Ritmul de muncă a crescut: se deschid noi fronturi de lucru. Dunărea e capricioasă, se poate răzgîndi și într-o noapte iar inundă malurile pînă sus la chei. Pe urmă stai și fluieri. Apoi navaliștii brăileni trebuie să lanseze la apă tot felul de nave: șlepuri, șalupe rapide, împingătoare, iar de curînd cargouri. Cargouri de 4 500 tdw, de 7 000 și în viitor de 20 000 tdw. Cala de lansare, operă a acelorași constructori, urmași adevărați ai lui Saligny, a fost dată în folosință de peste un an. E o cală modernă, cum nu sînt multe pe toată Dunărea de la izvoare și pînă la Sulina. Acum trebuie dat în folosință și bazinul de armare. Navaliștii se grăbesc. Sînt angajați în tradiționala lor întrecere — a nituitorilor, vă mai amintiți? — și nu pot arma cargourile la uscat. Două dintre ele — Săcele și Plopeni — au fost lansate la apă și au acostat la cheiul din larg — la mal — chiar dacă bazinul nu este terminat. Apoi, intenția hidrotehnicienilor din lotul inginerului Mănescu este de a da în folosință bazinul cît mai devreme. «Un constructor nu e bine să stea prea mult în incinta unei întreprinderi, zice dînsul. Devine un fel de mană cerească pentru alții, adică toate neajunsurile în capul lui se sparg».

*

— Aș rămîne, tovarășe Barbu, zău aș rămîne, dar uitați-vă și dumneavoastră la gulerul ăsta. E ca o pană de corb. E ca pămîntul. De două săptămîni...

Șeful echipei de dulgheri, Barbu Dragu, n-are timp însă să examineze gulerul omului care de două săptămîni nu si-a văzut familia. Nici al lui nu e mai apretat. «Fir-ar să fie! Parcă țara asta am înălțat-o purtînd numai gulere curate. Dacă era să ținem la gulere albe cu balene, tovarășe, nu mai construiam noi podul de la Giurgeni-Vadul Oii. Nici cargouri de 7 000 de tone». Nici altele, care lui Barbu nu-i vin acum în minte.

— Așa că vreau să știu care dintre șoferi mai rămîne. Trebuie să mi se asigure betonul, înțelegeți?

— Nea Barbule, la mine treaba e limpede: discul de ambreiaj e spart. Dacă Nicolae îmi lasă mașina lui, eu rămîn.

— Deci, Teofil Nichita; Mihăiță, rămîi și tu. Cu două mașini faceți față.

Vîntul suflă. Suflă mai puternic pe Dunăre, și dacă nu strîngi pufoaica pe tine simți cum îți strînge el oasele. Teofil Nichita e șofer, are 34 de ani, și, în comuna Romanu din județul Brăila, are soție și doi copii. O să-i vadă săptămîna viitoare. Acum s-a suit pe un «buceag» și cară betonul de la stație la malul Dunării, acolo unde se execută turnarea coloanelor care vor susține cheiul drept. Ambalează scurt, dispare și lasă în urmă un nor de gaze de eșapament.

— Turnați beton pe o asemenea vreme?

— Am turnat și la minus 15 grade. Dar îl protejam. Așa facem și aici. Preparăm betonul cu pietriș și nisip cald, cu apă caldă. Îl turnăm în cofrajele astea și-l acoperim cu rogojini. Pe urmă vin marinarii de pe remorcherul «Aninoasa» și bagă un furtun cu abur în cofraj. Pînă seara intră în priză.

*

Paul Roșu este șeful echipei complexe, adică are în subordine 30 de oameni de toate meseriile: sudori, dulgheri, fierari betoniști, săpători. Pe șantier mai are doi frați: pe Ieremia și Anghel. Cu toate că aceștia sînt mai mari, el, Paul Roșu, frate mai mic, conduce. Se spune despre dînsul că e mai categoric. Îl văd cum intră în biroul șefului de lot cu cizme înalte pînă la brîu, pline de noroi, plin de beton și zice scurt: «Pe Popescu îl ard, tovarășe inginer. Avea obligația să rămînă la coloane și n-a rămas. Îl sancționez cu zece la sută din retribuție și lasă-l să zică el despre mine că sînt rău. E șantier, n-avem gard de sîrmă în jur, n-avem portar, dar trebuie să avem conștiință. Că dacă nu avem cinste și conștiință, nu mai facem poduri, nici cheiuri de armare și nici cale de lansare».

Paul Rosu are 43 de ani. S-a născut într-o comună din județul Buzău. De 12 ani muncește însă numai pe Dunăre. A lucrat cu aceeași oameni la Porțile de Fier, la podul de la Giurgeni-Vadul Oii, la Docurile din Brăila și acum aici la Șantierul naval. Nu s-au despărțit. Peste tot s-au înfipt, cum zice el, la lucrări de care alții fugeau. Cel mai greu spune că i s-a părut însă la cala de lansare de pe acest șantier. La montarea grinzilor.

— Ce amintire păstrați de la pod?

— Pe 20 decembrie 1969 — citează data din memorie, n.n. — eram pe terminate cu ridicarea și montarea tablierului de 1 600 tone. L-am ridicat tot cu oamenii ăștia, pe care îi vedeți: Ion Moșog, Ștefan Pecheanu, Alexandru Briceag, cu alde frate-miu. În două schimburi a fost gata. Dar tot atunci, în pila opt (piciorul podului) se formase o breșă în care apa pătrundea cu violentă. Am instalat pompele să o evacuăm. Pe Dunăre se iscase însă un adevărat uragan. Ploua. Furtuna a rupt cablurile de curent de înaltă tensiune. Macaraua, pompele, toate utilajele noastre funcționau la curent. A murit curentul, au murit și ele cu toatele. Valurile deveniseră mai mari decît șalupele «Podaru» și «Narcisa». Oamenii rămăseseră cu toții pe piciorul podului. Lîngă noi era acostată o platformă plutitoare. Tovarășe inginer Mănescu, vă mai amintiți cum îi zicea?

— De Lang, Roșule.

— Chiar așa îi zicea. Pe ea se afla un excavator. Dar să vedeți ce treabă. Cînd ridicam brațul excavatorului ca să scoatem pompele, la care începuse să ajungă apa, se debloca sistemul de rotire al brațului și turela excavatorului era rotită de vînt ca turela unui tanc. Unuia dintre noi i-a venit o idee. Uite că nu mai știu cine era. Mă, fraților, zice ăla, să blocăm sistemul de rotire cu un șurub. L-am blocat și așa am reușit să terminăm totul cu bine. Pe urmă am rămas ca niște sinistrați pe piciorul podului, acolo, în mijlocul Dunării, și am început să dăm cu banul. Vine, nu vine, vine, nu vine cineva să ne salveze? Au venit marinarii, cu bacul autopropulsat «Chiciul» și ne-au adus la mal.

Pentru asemenea fapte și pentru altele tot atît de bogate în emoții, în efort, în eroism, Paul Roșu a fost distins cu Ordinul Muncii clasa I. Mulți dintre oamenii lui au fost de asemenea distinși cu ordine sau medalii.

— La ce lucrări veți pleca de aici?

— Apăi, nimeni nu știe. Cert e că se vor ivi destule treburi pe Dunărea asta. Tovarășul inginer Horia Mănescu, șeful nostru de lot, are o vorbă latinească. Dar rugați-l pe dînsul să v-o zică, pentru că eu latinește nu mai știu.

— Cum zice vorba aceea, tovarășe inginer?

— Ei, convertim și noi unele principii la viața noastră proprie: de pildă în loc de «ubi bene, ibi patria», noi spunem: «Ubi șantierul, ibi patria». Adică, nu unde e bine acolo îmi e patria, cum vrea să zică dictonul latin, ci unde e șantierul acolo îmi e patria.

— Cel fel de oameni sînt, după dumneavoastră, constructorii hidrotehnici?

— Unii ne consideră niște sacrificați, alții niște duri, iar alții de-a dreptul nebuni. Nu sîntem însă în nici unul din aceste feluri. Sîntem, dacă vreți, niște romantici sau sentimentali optimiști, care sînt gata s-o ia oricînd de la capăt. Mă uit, de pildă, la șeful șantierului, inginerul Ion Barbu. E un om cu experiență, un specialist bun, e chiar aspru. Așa cum trebuie să fie uneori un șef de șantier. Dar, după ce închide o lucrare și uită toate greutățile, i se citesc emoția și nostalgia pe față. El, bineînțeles, nu se mărturisește. Și cum să nu fii asa, cînd vii pe un loc viran, gol-goluț, pleci de la zero și peste un an sau cinci lași în urma ta un obiectiv pe care îl inundă oamenii spre folosul vieții lor. Vezi cum plantezi viața acolo unde doar vîntul își avea culcuș. Pentru că întotdeauna, trebuie să știți, în urma noastră rămîn să muncească și să trăiască oamenii.

Ninge mărunt. Vîntul suflă. Suflă mai puternic pe Dunăre. Dar, deocamdată, Dunărea s-a retras undeva, spre albie.

N. GRIGORE MĂRĂSANU ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

inteligența efortului

Despre *consumul de inteligență* cerut de organizarea unei acțiuni s-a vorbit și s-a scris nu o dată, concluziile oricărei dezbateri pe această temă fiind, totdeauna, fără excepție, unanime și foarte clare: cu cît consumul de inteligență este mai mare, cu atît rezultatele, pe unitatea de timp, vor fi mai mari. Totul depinde de știința de a solicita această materie primă care este inteligența. Iar a «acționa inteligent» înseamnă (încă o concluzie pe care nimeni n-o s-o atace vreodată!) a selecta dintr-o varietate de căi și soluții pe cea mai potrivită nu momentului, ci țelului propus. Altfel spus, de a găsi drumul cel mai scurt dintre două puncte, fără a te lăsa copleșit de obstacole ori greutăți temporare.

Unul din vechii constructori de locomotive diesel-electrice de la «Electroputere»-Craiova îmi povestea, apropo de aceste lucruri, o întîmplare din epoca începuturilor, de pe vremea cînd pentru specializarea craiovenilor în uzină lucrau mai mulți tehnicieni străini, reprezentanți ai firmei ce ne vînduse licența. La un moment dat, mi se povestește, a venit, pe nepusă masă, vara și, tot pe nepusă masă, specialiștii străini au plecat cu toții în vacanță. Constructorii primelor diesele românești s-au văzut puși în situația, deloc simplă, de a alege: ori așteaptă întoarcerea celorlalți, amînînd astfel treaba la care se înhămaseră, ori, răspunzînd nevoilor presante ale economiei naționale, fac ei înșiși această treabă. Era vorba, își amintește interlocutorul meu, de montarea locomotivei cu seria 09. Dosarele cu scheme și calcule (nici măcar traduse în românește!) li se păreau unora tot atît de misterioase și complicate ca și traiectoria unor stele cu coadă. Aceștia au decretat: «Trebuie să studiem, nu-i deloc simplu, trebuie să mai cercetăm, să mai vedem»... Constructorii însă s-au apucat de treabă și în termenul pe care și-l propuseseră, termen dictat de necesitățile producției înseși, au încheiat cu succes lucrările. A fost un termen, un timp în care au investit întreaga lor iscusință, un timp care n-a fost doar de efort, ci de inteligență a efortului, de solicitare la maximum a materiei cenușii, a capacității de a crea. Un timp la capătul căruia ceilalți, cei ce decretaseră că «lucrurile nu sînt simple», încă mai «studiau», încă mai «cercetau»... Și aceasta cu o mare risipă de transpirație, de dureri de cap, de gesturi patetice. Și foarte mulți, evident, se opreau să-i admire, ignorîndu-i pe ceilalți, care-și vedeau în tăcere de treabă.

Indivizi care se scarpină la urechea dreaptă cu mîna stîngă, mirîndu-se apoi că planurile le eșuează, că «studiile» s-au împotmolit, că lucrurile proiectate de ei ies anapoda, se găsesc mereu. Interesant este faptul că astfel de inși produc, în rîndurile neavizaților, impresia că «muncesc foarte mult», că «fac» într-adevăr ceva, deși, cînd îl cauți, acest «ceva» este foarte greu de definit. Cantitatea de inteligență utilizată pentru fructificarea timpului se poate scrie, în astfel de cazuri, cu cifre minime. Iar la ceasul bilanțului (fiindcă vine totuși și un asemenea ceas, a venit și în cazul citat de la «Electroputere») îi vezi surprinși, deconcertați: «Bine, dar de ce ne criticați, doar noi ne-am zbătut, am studiat și am cercetat îndelung, ne-am gîndit, am muncit»... Ce mai poți să le zici?

ILIE PURCARU ■

cronica (50-51)

Fără intenția de a se marca mai festiv împlinirea unui număr rotund de ședințe ale **Cenaclului Flacăra,** totuși, simpla coincidență a făcut ca manifestarea din 10 februarie 1975 să se desfășoare în împrejurări mai deosebite. Cenaclul nostru a urcat în seara respectivă pe prima scenă a teatrului românesc: gazdă i-a fost deci spiritului tînăr al tuturor străduințelor noastre noul, dar atît de încărcat spiritual de istorie, lăcaș al **Teatrului Național «I. L. Caragiale»** din București. Amfitrion, care ne-a cinstit cu onorurile casei, a fost însuși directorul prestigiosului teatru, marele artist și om de rafinată cultură, Radu Beligan. Au fost prezente și camerele televiziunii, care vor face cunoscute cîte ceva din intențiile și realizările noastre. Atingînd această sumă de jumătate de sută a ședințelor **Cenaclului Flacăra,** nu ne gîndim nici pe departe de a face aici un bilanț a ceea ce am realizat sau nu, dar ne îndeamnă acum condeiul și inima să consemnăm doar ceea ce credem că e o împlinire. Am vrut și vrem, printre altele, ca o parte din oameni să-și trăiască timpul lor liber cît mai frumos. Deci să nu-și **umple** oricum timpul lor disponibil, să nu și-l **petreacă** la întîmplare sau să și-l **consume** risipindu-l. Socotim că timpul acesta trebuie să și-l **ocupe,** nerenunțînd nici în acest caz la modelarea lor etică și estetică. În cele două ședințe, despărțite printr-o pauză de un sfert de oră, prima mai reprezentativă, a doua cu un contur mai pronunțat de lucru, s-a înfățișat pe scenă un program care pentru felul cum a fost primit ne-a indicat cu prisosință că omul de azi e dispus ca și în timpul lui liber să se facă mai om, receptînd o artă precisă în finalitatea ei morală. Dar cum ora bilanțurilor n-a sosit, să parcurgem, atît cît ne permite spațiul, programul serii din ambele ședințe. Rostite de actori, au răsunat grav și penetrant, alternînd cu poezia și cîntecul, texte din **Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste.** Timbratul glas al excepționalului actor Ion Marinescu ne-a transmis mereu emoționanta confesiune comunistă a poetului Geo Dumitrescu din **Dar priviți-mă-n ochi. Reflex-Flacăra** a interpretat în stilul lui original o nouă piesă: **Clipa noastră** cea **mare** de Ilie Calmineasa, precum și **Balada păguboșilor** și **Terente** de Miron Radu Paraschivescu. Vibrant, Dan Nuțu în patetica **Fără țară** de Octavian Goga. Originalul talent al lui George Mihăiță subliniază irezistibil causticitatea din poezia **Republica** de Claudiu Iordache și recită inimitabil **Dumneata** de Marin Sorescu. Cu inteligență artistică, Valeria Seciu interpretează **Atac de noapte** de Geo Dumitrescu. Debutează în cenaclu — frumos și emoționant moment! — artistul poporului Radu Beligan, care ne spune **Hanny** de Miron Radu Paraschivescu, spusă și domniei-sale, cu ani în urmă, chiar de autor. Faptul îl aflăm din mărturisirea artistului care a precedat lectura poeziei, ceea ce face să simțim și mai lîngă noi pe neuitatul poet al **Cînticelor țigănești.** Invitat de public, Adrian Păunescu, ieșind din rezerva pe care și-a impus-o de vreo cîteva săptămîni în ceea ce privește lectura versurilor sale, recită: **Deocamdată nu, Calul călare, Căpătuiala poeților tineri, Un fost temnicer, Repetabila povară.** Capitolul muzică îl vom deschide cu prezența prestigiosului și omogen ca o singură ființă **Corul de cameră Madrigal,** condus de recunoscuta valoare care e Marin Constantin și care ne-a făcut plăcuta surpriză de a declara de pe poziția sa de dirijor: «Corul Madrigal se consideră începînd de astăzi membru al acestui înflăcărat cenaclu». S-a cîntat **Triptic omagial «Pentru patrie»,** muzică de Aurel Stroe, Marin Constantin, Vasile Donose, text de Marin Constantin, **Ofrandă copiilor lumii** de Sabin Păutza, **Ritual pentru setea pămîntului** de Miriam Marbé. Pentru cîntecele lor au fost răsplătiți cu aplauze, multe aplauze: Anda Călugăreanu, Marcela Saftiuc, Mircea Vintilă, Mihai Diaconescu, Maria Dragomiroiu, Erika Jozsa și Carol Horvath, Radu Gheorghe, Cezar Ivănescu, Dan Chebac, Cornel Ionescu. Adrian Ivanițchi, după părerea noastră, trebuie să-și reconsidere melodiile, aceasta în vederea «trecerii rampei».

În decursul desfășurării programului, sala, mai protocolară la început, se încălzește treptat. Punctul culminant al acestei încălziri e atins atunci cînd Radu Beligan rostește cuprinzătoarele sale cuvinte despre Mircea Vintilă, pe care le reproducem pe copertă.

Radu Beligan, foarte atent la ce se întîmplă pe scenă, apreciază și talentul deosebit al actorului Ștefan Sloboda. Tot Radu Beligan ne spune despre Cornel Ionescu și muzicuța lui: «**Uimitor ce se poate face din acest instrument atît de modest și de desconsiderat. O adevărată orchestră. Bravo, din toată inima bravo, Cornel Ionescu**». Și tot despre Cornel Ionescu, Adrian Păunescu afirmă: «**În a cincizecea seară a întîlnirilor noastre, vreau să fac o precizare. Dacă astăzi, datorită talentului și muncii sale, Mircea Vintilă este în vîrful preferințelor celor care cîntă aci sau ascultă muzică, dacă Vintilă este cîntărețul cel mai iubit în această clipă, trebuie să spunem că dacă tragem o linie și adunăm ce rămîne după 50 de ședințe, fără îndoială că pe primul loc al celor care cîntă se află Cornel Ionescu**».

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■
și ELENA GHERA ■

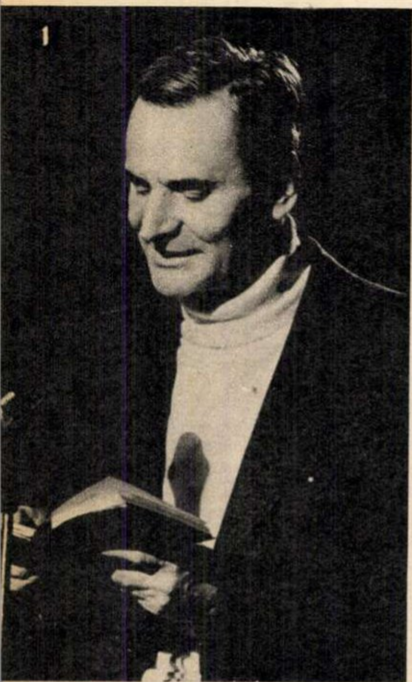

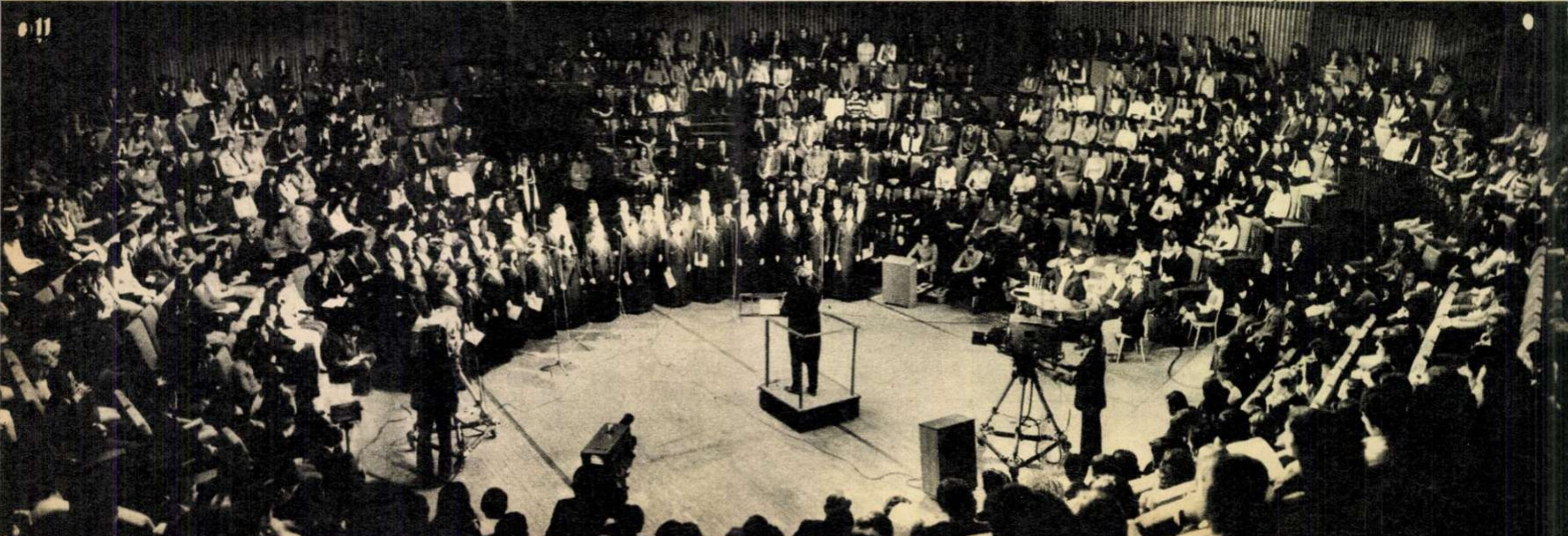

1 — Moment memorabil în istoria cenaclului, debutul lui Radu Beligan, artist al poporului. 2 — Umorul în acțiune: Gelu Colceag, Mihai Perșa, Gabriel Iencec, Ștefan Sloboda. 3 — Talent + virtuozitate + consecventă + seriozitate = Cornel Ionescu. 4 — Pentru prima oară în cenaclul nostru: Valeria Seciu. 5 — Maria Dragomiroiu nu contribuie la poluarea folclorului. 6 — Actorul George Mihăiță și mimica lui irezistibilă. 7 — Oricînd așteptat și binevenit în cenaclu: Dan Nuțu. 8 — Un mare iubitor și interpret al poeziei: Ion Marinescu. 9 — Un cuplu cu multe instrumente și talent: Erika Jozsa și Carol Horvath, ajutați de Ortensia Sabău. 10 — O certitudine a cenaclului, Dan Chebac, cu altele în devenire: Radu Gheorghe, Dumitru Lupu, Cezar Ivănescu. 11 — Un proaspăt membru al cenaclului: prestigiosul *Madrigal.*

CARTEA

caragialiana

Profesorul Șerban Cioculescu este cel mai bun cunoscător al lui Caragiale, dintre toți criticii români, adăugind rigorii sale obișnuite o afinitate electivă. Autorul **Scrisorii pierdute** a fost subiectul său de predilecție, de-a lungul unei jumătăți de veac. Criticul a avut comun cu dramaturgul un ideal clasicizant, irizat de maliție. Ceea ce l-a sedus mai ales a fost omul Caragiale, despre care spune în **Medalion**, folosind parcă termenii unui argument **pro causa,** că «e mai interesant și mai nepătruns decît opera, analizabilă în materialul ei de experiență umană, în atitudinea creatorului ei și în scrisul artistic. Dealtfel, personalitatea omenească a lui Caragiale a sedus mai mult pe contemporanii care au intrat în atingere directă cu dînsa, decît opera ce li se părea unora oarecum stereotipă. Începînd cu seniorii, P. P. Carp, Titu Maiorescu, Iacob Negruzzi și Vasile Pogor au fost fermecați de inteligența scăpărătoare, în permanentă veghe, a tînărului care avea parcă într-însul un demon al contradicției și o vitalitate plină de neprevăzut». Este explicabil astfel să găsim chiar în paginile de comentariu al operei un personaj viu. Caragiale este pentru Șerban Cioculescu un partener de discuție, un participant la sympozion-ul inteligenței convocat de critic. Nici o singură clipă autorul nu se disimulează în spatele «oglinzilor perfide» ale operei sale. El este prezent, cu rîsul subțire și tainic. Criticul este foarte decis a face din autor personajul cel mai de seamă al operei, iar atunci cînd descifrează tîlcuri are în vedere numai pe nenea Iancu, cum se întîmplă de pildă în comentariul schiței **Ion,** apărută mai întîi în **Universul** din 9 martie 1909 și reprodusă în **Schițe nouă** din 1910, dar neglijată mai apoi de toți editorii: «Acum să lămurim parabola. Ion e chiar Caragiale; sora lui cea împopoțonată și norocoasă e opinia publică, opinie care dicta și la Curte; iar măgarul, cîntăreț vestit, întors de peste graniță și decorat, e scriitorul și artistul prost, sărbătorit de o societate fără simț artistic dezvoltat, care se mulțumește cu orice, numai să i se spună că e artă !» **Caragialiana,** alcătuită din articole scrise la mari intervale, are totuși o mare unitate de structură, izvorîtă din perspectiva moralistului. Șerban Cioculescu este interesat de «fiziologia» lui Caragiale, adică de tipologia lui morală. Din operă se induce un portret generic, un model uman, un caracter, cum erau cele realizate de La Bruyère, pentru care francezii au creat mijloacele fiziologiei literare. Lucrurile devin și mai limpezi cînd Șerban Cioculescu se oprește asupra lui Mateiu Caragiale și a raporturilor sale cu autorul **Păcat**-ului. Răceala critică este abandonată de tot, iar autorul **Crailor** apare ca în fața judecății. Nici o îngăduință nu-și are locul față de ingratitudinea primului născut al lui Caragiale. Era leneș, înfumurat, pretențios, interesat, rău, contractase o căsătorie din motive joase etc., etc., etc. Toate sînt bune, desigur, însă pe noi ne interesează că a fost autorul acelei inestimabile bijuterii care este **Craii de Curtea-Veche,** iar calitățile și defectele sale apar în lumina acestei cărți, care nu ar fi putut să apară fără carențele de **oisif** ale lui Mateiu. Restul sînt problemele familiei Caragiale. Vorba profesorului Șerban Cioculescu: «au bon entendeur salut».

Dealtfel. din cele remarcate mai sus vine și calitatea cea mai înaltă a scrisului practicat de profesorul Cioculescu, farmecul acela indicibil al personalității sale. Domnia-sa este un clasicizant interesat de armonie morală și de tipologie, în bună tradiție galică, pentru care literatura pare mai puțin o colecție de absurdități originale, cît un mediu de realizare a omului dominat de rațiune. Tipul devine astfel mai real decît individul, care își adaugă aspecte neesențiale sau chiar condamnabile. Cercetînd pe Caragiale, Șerban Cioculescu a avut în vedere, desigur, un model de scriitor apropiat de opiniile sale. Luminile aduse în volumul supus atenției noastre sînt esențiale, pentru că ele vizează experiența politică a lui Caragiale, patriotismul său, ca și nuanța tragică a personalității dramaturgului, tradusă în puternice accente din operă. **Caragialiana** este o carte plină de savoare, cu texte pentru rafinați. Epicureismul decelabil pe alocuri este, în fond, tot o trăsătură a imanentismului de sursă clasică. Literatura devine într-o asemenea viziune o experiență mai puțin tragică, dar mai nuanțată.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

În librării, o nouă carte de Ion Gheorghe: «Cultul zburătorului». Nu o carte de versuri, ci o mitologie de construcție personală, plecînd de la date folclorice și arheologice. În fotografia noastră: poetul, invitat — cu ocazia apariției cărții — de membrii cenaclului de tracologie al juriștilor din București.

LANSĂM UN CRITIC LITERAR:
CORNEL MORARU

De cîteva săptămîni, publicăm, sub numele de Cornel Moraru, scurte articole, recenzii, eseuri critice. Autorul e profesor la un liceu din Făgăraș. Scrie clar, tăios și adevărat. N-are complexe, nu pare a voi să parvină în lumea literară. De aceea e sincer, deschis, interesat de adevăr.

Și are talent!

Îl aruncăm în dulcea arenă a iluziilor literare.

ADRIAN PĂUNESCU ■

fețele tăcerii

Cu unele rezerve, **Absenții** lui Augustin Buzura a fost primit ca un excelent roman de debut. **Fețele tăcerii** este deja o operă matură. Saltul valoric merită încă subliniat. Căci s-au ivit prea multe cazuri, în ultima vreme, de plafonare sau chiar de situare sub linia debutului. Dimpotrivă, proza lui Augustin Buzura convinge de acum prin masivitatea construcției, prin deschidere și vigoare epică.

Romanul se organizează polifonic în jurul celor trei personaje mai importante. Autorul nu le împrumută vreun rol anume (pornește de la prototipuri sociale arhicunoscute), ci procedează mai degrabă prin reducție, dezgolindu-le de orice haină convențională. Acesta pare să fie și sensul investigării adevărului prin analiză. Povestirea de prim plan e desigur cea a ziaristului, dar și ea se axează mai mult pe rememorări. Încît nu ni se comunică propriu-zis fapte, ci fapte vorbite, analizate și ca atare interpretate. Este un realism al evenimentelor filtrate eseistic prin conștiință, un realism la puterea a doua.

Una dintre vocile distincte ale romanului este Radu. Fostul activist, uitat acum de oameni și de «șefi» în satul pe care-l cooperativizase, își istorisește trecutul agitat. Tonul e ferm, chiar și atunci cînd se disculpă. Eventualele greșeli s-ar datora în primul rînd epocii. A fost pus de atîtea ori în situații dure. Pentru a supraviețui, trebuia să acționeze el însuși dur. Aceasta e o față a lucrurilor și Radu pare îndreptățit să-și declame adevărul. Dar Augustin Buzura se arată mai puțin preocupat de adevărul trecutului. Lecția de istorie, admirabilă și ea, ține oarecum de subtextul operei. Indiferent de ce făcuse înainte, Radu se află acum pe punctul de a comite o eroare, care ar putea leza grav legea morală. De aceea intervine probabil ziaristul în ipostază de anchetator. Pentru a se răzbuna pe Carol, ultimul dintre Măgureni, Radu înscenează afacerea cu explozia. Confesiunea lui Carol, calmă și fără intenția de a demonstra ceva, dovedește netemeinicia acuzației. Dominat de orgoliul tatălui, el acceptase să fie zidit în pivniță, de unde va ieși complet devitalizat. O singură trăsătură virilă i-a mai rămas: curajul de a gîndi. Necruțător cu sine și incapabil de a urî (nici chiar pe Radu), lipsit de energie și avînd neșansa de a trăi într-o lume scindată, Carol este un învins neglorios, sceptic, claustrat în reverie și în dialectica pură a ideilor. Evident, nu se născuse pentru luptă. (Așa îl descoperă ziaristul Dan Toma pe cel împotriva căruia se pregătea să intervină la un procuror, prieten din copilărie).

Radu a fost întotdeauna om de acțiune. La fel de abil și întreprinzător se dovedește și în noile împrejurări. Nemaiavînd acces la putere (fusese pensionat), mizează totul pe sprijinul legii penale. Aceasta e greșeala de care vorbeam. Ura împotriva Măgurenilor (o ură justificată) era acum doar de domeniul legii morale. Or, Radu nu avea nici o șansă pe acest teren; pînă și fiică-sa, «deșteapta de Melania», îl acuza fără menajamente. Poate și din disperare (trăise atîtea insatisfacții, fiind mereu stopat de la orice ascensiune ierarhică), apăsat de singurătate și de ingratitudinea multora, el recurge la stratagema amintită, punînd în mișcare și relațiile ginerelui ziarist. Categoric, adevărul pentru care se zbate de data aceasta Radu e cel puțin anacronic. Istoria însăși aplanase conflictul pe care el voia să-l perpetueze. Mai mult, nu mai era posibilă denaturarea subiectivă a unui principiu general, obiectiv (așa cum abuzase odinioară, se pare, de principiul luptei de clasă, decretîndu-i cu prea mare ușurință pe toți Măgurenii dușmani ai poporului).

Și fiindcă tragedia începe să se întunece, intervine acest superpersonaj, ziaristul Dan Toma, un ins dificil, incomod pentru cei mai mulți, torturat de deprinderea de a scormoni în sine și în afară, dar care are misiunea de a media între legea morală și legea penală, între drepturile individului și datoriile lui sociale. O misiune civică și umanitară.

Diversificarea atît de pronunțată a vocilor în roman sugerează existența mai multor adevăruri. În realitate, adevărul e unul singur: toți protagoniștii sînt niște victime. Suferința singulară, oricît de intensă, ar fi ridicolă. Tragedia se naște aici din experiența profundă a durerii și înfrîngerilor, din solidarizarea spontană în fața necunoscutului (în final, toți trei pleacă în aceeași mașină spre orașul «surprizelor»). Reducția analitică sfîrșește normal în revelarea tăcerii, ca aspirație la echilibru și puritate. Ancheta și discursurile au fost poate și un mod de disimulare și de clarificare interioară. E vorba mai puțin (sau doar în subsidiar) de judecarea istoriei.

CORNEL MORARU
profesor, Făgăraș

FAPTELE ȘI VORBELE

ca să vorbim discuții

Că în presa noastră literară nu au loc discuții interesante, ne putem da seama prin cel mai simplu test. Cine-și amintește vreo controversă care să fi pasionat, la noi, spiritele, în ultimii ani? Firește, ne aflăm cu toții pe aceeași poziție ideologică. Discuția literară presupune existența acestui acord fundamental.

Curios este însă că ne jucăm de-a discuția cu o adevărată frenezie. Niciodată paginile revistelor n-au fost mai pline de atîtea «mese rotunde»; parcă republica literelor s-ar fi transformat într-o imensă grădină de vară. Numai animația respectivă, din păcate, lipsește. Dar chiar formula de «masă rotundă» trebuie să ne trezească bănuieli. Împrumutată din diplomație, ea vrea să sugereze înlăturarea opozițiilor prea marcate. Colțurile și orice alte asperități au dispărut. Participanții la dezbatere nu stau de o parte și de alta a mesei, nu se divid în tabere rivale, nu au opinii categoric diferite. Pozițiile sînt labile, e o nimica toată să treci de la una la alta.

Nu trebuie deci să ne mire că, astfel concepute, «confruntările de opinii» devin invariabil niște lungi pălăvrăgeli, orchestrate mai mult sau mai puțin abil. Fiecare «débatteur» intră în scenă, începînd prin a-și exprima acordul cu antevorbitorul său. El cere voie să aducă doar cîteva «completări»; rarele divergențe sînt exprimate cu infinite precauții — «mă deosebesc oarecum», «nu împărtășesc întru totul părerea colegului meu», «permiteți-mi să am o opinie nițeluș diferită» etc. — și se aplanează repede.

La aceste mese rotunde ai impresia că toți invitații cîntă excelent cîte o partitură, dar fiecare dintr-o altă operă muzicală. Întrebarea e, ce rost au asemenea spectacole bizare? Încerc să mi-l explic:

În primul rînd, umplu paginile gazetelor literare cu multe nume răsunătoare. Nu e lesne să obții de la niște persoane foarte ocupate un articol pe o anumită temă la ordinea zilei. Așa, ca să dai din gură cîteva minute, mai merge, de vreme ce grija stilizării îi revine redacției.

În al doilea rînd, se știe că fără luptă de opinii literatura nu progresează. Cum se cer neapărat schimburi de păreri, să le dăm atunci măcar un cadru cît mai cuminte cu putință, la masa rotundă și la o cafea.

În sfîrșit, o pseudodezbatere are asupra unei autentice controverse avantajul că «nu face valuri». Ne executăm fiecare numărul și plecăm acasă liniștiți. Nu s-a produs nici o zguduire și, cum zice omul de pe stradă: «am vorbit discuții !»

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

totul devine istorie

Nu, profesorul Iorga n-a murit niciodată.
Nu poți împușca un fluviu,
nici o bibliotecă; el a întîrziat doar
în sinteza bizantină, ca-ntr-o poiană de măreții,
cu picioarele în rouă,
pe urmele vreunui Canatacuzen șchiop.
Cînd îi fu foame, mușcă din cronici,
din zaharate descrieri de ospețe, din acele
capitole cu miere și unt în care
ducii Athenei deveneau vasalii bucătăriei
răsăritului, rîzînd.
Cînd îi fu frig se înveli cu peceți,
cu salv-conducte-mpărătești, cu steaguri osmanlîie,
cu diplome feudale și urme-ncenușate de cetăți
desenate în grabă pe piei de viezuri.
Cînd îi fu somn se culcă în hărțile sale
dormind cu genele către Antiohia
și tălpile către Posada, pe sub un cer
plin de stele și de potîrnichi,
privind cu ochi deschiși și neticluiți
către iarba cerului scriind tratate despre vise.
Nu, profesorul Iorga n-a murit niciodată.
N-avea timp pentru asta, îl așteptau,
la scară, nori de cărți ca mînjii tineri,
căci el era calea cea dreaptă pe care-o lasă
iubirea de Patrie.
Nu, profesorul Iorga n-a murit niciodată.

DAN MUTAȘCU ■

Analizele de laborator vor stabili cu exactitate proprietățile chimice și morfologice ale fructelor selecționate în toamna anului 1974.

VOINEȘTI - DÎMBOVIȚA, FEBRUARIE 1975:

AVANPREMIERĂ LA UN SECOL DE AUR ÎN POMICULTURA ROMÂNEASCĂ

La Voinești-Dîmbovița, în marele bazin al fructelor tîrzii, pomicultura românească a înregistrat cel mai mare succes din întreaga sa istorie. Din livezile cu producție intensivă cercetătorii Stațiunii experimentale au recoltat în toamna trecută 55 000 kilograme de mere la hectar, iar producția totală de fructe culeasă în anul 1974 a fost de 6 milioane kilograme. Două cifre care anticipează emoționant secolul de aur al pomiculturii naționale, lăsînd la mare distanță producțiile medii prevăzute în viitorul cincinal. Pentru omul de specialitate — biologul sau geneticianul care se străduiește să convertească știința agricolă în practică zilnică — această performanță se înscrie la capitolul excepțiilor de renume. Pentru insul neavizat vom încerca să detaliem aceste rezultate, slujindu-ne de instrumentul comparației. 55 000 kilograme mere la hectar înseamnă recolta obținută în anii generoși de pe 5 hectare cu livezi clasice, iar 6 milioane kilograme fructe sînt suficiente pentru a aproviziona timp de trei luni populația unui oraș cu 110 000 locuitori, considerînd că fiecare în parte ar mînca zilnic o jumătate de kilogram de fructe.

Despre secretul de fabricație al acestor recorduri am vorbit pe larg într-un reportaj publicat în revista noastră în octombrie anul trecut. Vom reaminti de data aceasta pe scurt cititorilor noștri că aici, la Voinești, în Stațiunea experimentală pomicolă au luat naștere cunoscutele soiuri autohtone, merele «Frumosul» și «Deliciosul» de Voinești și para «Republica», fructe care se recomandă prin remarcabile proprietăți organoleptice, prin mărime și rezistență la boli și intemperii. Ele reprezintă rodul a 20 de ani de studii și experimente. Și tot aici la Voinești livezile clasice au trebuit să cedeze locul culturilor intensive și superintensive (terenuri cu hibrizi pitici, sădiți în linie dreaptă la distanță mică unul de altul și avînd crengile dirijate pe spaliere în plan vertical), care în afara producțiilor record prezintă alte trei mari avantaje: ajung să rodească intensiv, după 4–5 ani (față de 20 de ani cît este necesar unei livezi clasice), sînt ușor de întreținut, iar recoltarea nu prezintă nici un fel de dificultăți (pomul nu se înalță cu mult de un stat de om). Iată de ce, sfidînd capriciile naturii, «insula fructicolă» de la Voinești și-a menținut an de an producțiile record, pentru ca în 1974, an de vîrf în istoria stațiunii, colectivul de aici să realizeze un beneficiu sporit față de angajamentul inițial.

Am revenit la Voinești în acest miez de iarnă îndemnat de dorința și curiozitatea de a afla ce se întîmplă într-o stațiune experimentală pomicolă în răstimpul sezonului mort al naturii. Și asta deoarece de la mărul discordiei și pînă în zilele noastre anotimpul zăpezilor a însemnat, prin datină, întreruperea oricăror lucrări în zonele cu livezi. Hibernarea naturii, etapă firească în cadrul ciclului vegetal, se confunda, conform tradiției, cu un fatal și «binemeritat» concediu de sezon pentru toți pomicultorii particulari și, din păcate, și pentru foarte multe unități agricole de producție.

Directorul Ilarie Isac, vechea noastră cunoștință și principal animator al climatului de muncă și studii atît de propriu stațiunii din Voinești, este de părere că:

— Întreruperea temporară a lucrărilor într-un perimetru teritorial rezervat livezilor înseamnă *ab initio* diminuarea sensibilă a producției de fructe. Iarna este o etapă pregătitoare de mare importanță, dar puțini cunosc lucrul acesta și deci, deocamdată, din noiembrie și pînă în martie puțini își găsesc de lucru în livezi. În ultimele decenii știința agricolă a făcut salturi atît de senzaționale încît în toate sectoarele s-a trecut la revizuirea structurală a metodelor milenare, la recondiționarea însăși a modului în care natura a conceput viața, dezvoltarea și dispariția speciilor de plante și animale. Revenind însă la merele noastre, atunci vă rog să notați și să comunicați un lucru esențial: acum iarna pomicultorii au obligația de a tăia crengile, de a fertiliza solul cu îngrășăminte organice, de a se aproviziona cu îngrășăminte pentru campania din primăvară și de a repara uneltele și utilajele necesare lucrărilor de întreținere și recoltare.

— Și pentru asemenea operații sînt necesare patru luni de zile?

— În mica livadă din spatele casei, gospodarul își termină treburile în cîteva săptămîni, dar în marile unități agricole este nevoie de un timp mai îndelungat. A mai rămas însă o îndatorire foarte importantă: ridicarea nivelului profesional, participarea la cursuri de inițiere în tainele agrotehnicii avansate. La noi, în Dîmbovița, rezultatele studiului teoretic și aplicațiilor practice, organizate cu concursul specialistului, pot fi văzute azi cu ochiul liber. Pretutindeni au fost introduse soiurile alese de mere, pere și cireșe și în foarte multe C.A.P.-uri și gospodării individuale au apărut livezile intensive și superintensive, realizate cu material săditor cumpărat de la noi.

— Aceasta e deci explicația că am găsit stațiunea aproape pustie. Inginerii și tehnicienii sînt plecați, înțelegem noi, pentru a organiza demonstrații practice de agrotehnică?

— Iată situația pe ziua de azi. Inginerii Gh. Moruza, Petre Gheorghe și Thiess Rezo sînt plecați la Pucioasa unde, în fața unor colective de săteni sosiți din satele și comunele învecinate, se fac demonstrații practice de tăiere. O altă echipă e plecată la Buciumeni, zonă pomicolă care mai cuprinde localitățile Fieni, Runcu, Moroeni și Pietroșița. Alta ține lecții practice la Valea Lungă în fața unor cultivatori din Ocnița Visinești, Moroeni. În același timp, la noi în stațiune au sosit 26 de cooperatori din Prahova care vor urma cursurile noastre, vor da un examen practic și vor obține la sfîrșit un document de atestare. Cunoștințele și experiența dobîndite în stațiunile de cercetări valorează extrem de puțin dacă nu devin un bun al maselor de cultivatori. Este vorba nu de a aduce corective unei îndeletniciri milenare, ci de a lua totul de la început, în conformitate cu o nouă știință agricolă. A obține dintr-un hectar de livadă nu 5 000 de kilograme, ci 50 000, de zece ori mai mult, înseamnă, înțelege oricine, a face complet altă pomicultură. Înseamnă a deveni stăpînul naturii și nu tributarul ei.

— Știința pomicolă pe care aveți datoria să o împărtășiți miilor de cultivatori este însă și ea într-o continuă transformare.

— Asta e situația. Sîntem beneficiarii, dar și victimele unui secol galopant. Ceea ce este considerat bun, excepțional la un moment dat, devine vetust, nesatisfăcător peste cîțiva ani. Ne mîndrim cu soiurile create, dar nevoia de fructe, cantitățile mereu sporite pentru consumul intern și extern ne obligă să creăm soiuri și mai productive. Mărul domnesc a trăit secole, dar «Frumosul de Voinești» este osîndit la o viață scurtă. Primul soi cu calitate sporită îi va lua locul. Selecționarea noilor fructe obținute, a materialului biologic din cîmpurile experimentale este și ea tot o treabă rezervată lunilor de iarnă. În prezent fructoteca stațiunii găzduiește peste 2 000 de feluri de fructe (mere și pere) din care va trebui să selecționăm pe cele învestite cu proprietăți deosebite și care urmează să fie înmulțite sau supuse unor noi experimente. Stabilim genitorii pentru viitoarele scheme de ameliorare.

— Cititorii noștri cred că ar fi interesați să afle cîteva noutăți de ultimă oră.

— Analizele de laborator — prin care stabilim însușirile chimice și caracterele morfologice ale fructului precum și concluziile privind rezistența la boli și productivitatea hibridului selecționat — ne-au îndreptățit să procedăm la omologarea unui nou soi de pară, pe care am botezat-o «Aniversarea»... Este vorba de un rod de toamnă tîrzie, care, sperăm, va ajunge pe masa consumatorului, făcînd punte între para de toamnă și cea ajunsă la maturitate în iarnă. Am obținut de asemenea rezultate încurajatoare prin încrucișarea soiului parmen cu un fruct extrem de rezistent, Pirus Kaido, și apoi prin încrucișarea hibridului născut cu mărul ionatan. Rodul obținut se recomandă prin rezistență, gust și mărime. Altă realizare ar mai fi hibridul rezultat din încrucișarea soiului autohton numit popular Verzișoară cu soiul ionatan. El s-a dovedit complet rezistent la rapăn, boala care deocamdată nu cruță alte fructe.

— Vă felicităm din toată inima, dar nu fără a ne exprima și următoarea îndoială: după părerea noastră, care este și cea a unui public neavizat, va fi foarte greu să îndemnați marea masă a cultivatorilor noștri de a ține pasul cu inovațiile dumneavoastră, de a-i determina, cu alte cuvinte, să-și planteze livezile cu soiurile obținute în stațiune, pentru ca peste numai cîțiva ani să treacă la defrișarea grădinilor și la replantarea lor cu alte minuni ale pomiculturii.

— Un deziderat greu de atins deocamdată dar deloc irealizabil în următorii ani. Reîntinerirea perpetuă a metodelor de lucru prin adoptarea rapidă a unor decizii de către masa largă a cultivatorilor va fi perfect posibilă într-un viitor pe care îl prefigurăm și îl anticipăm în mod practic încă de pe acum. Agricultura va deveni — așa cum se preconizează în documentele Congresului al XI-lea — o veritabilă ramură a industriei, o agricultură industrializată, unde gradul înalt de tehnicizare și înaltul nivel profesional vor crea mobilitate în gîndire și acțiune, posibilitatea adoptării rapide și la scară națională a ultimelor cuceriri ale agrotehnicii.

LIVIU TIMBUS ■
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

O altă operație rezervată sezonului rece: tăierea crengilor.

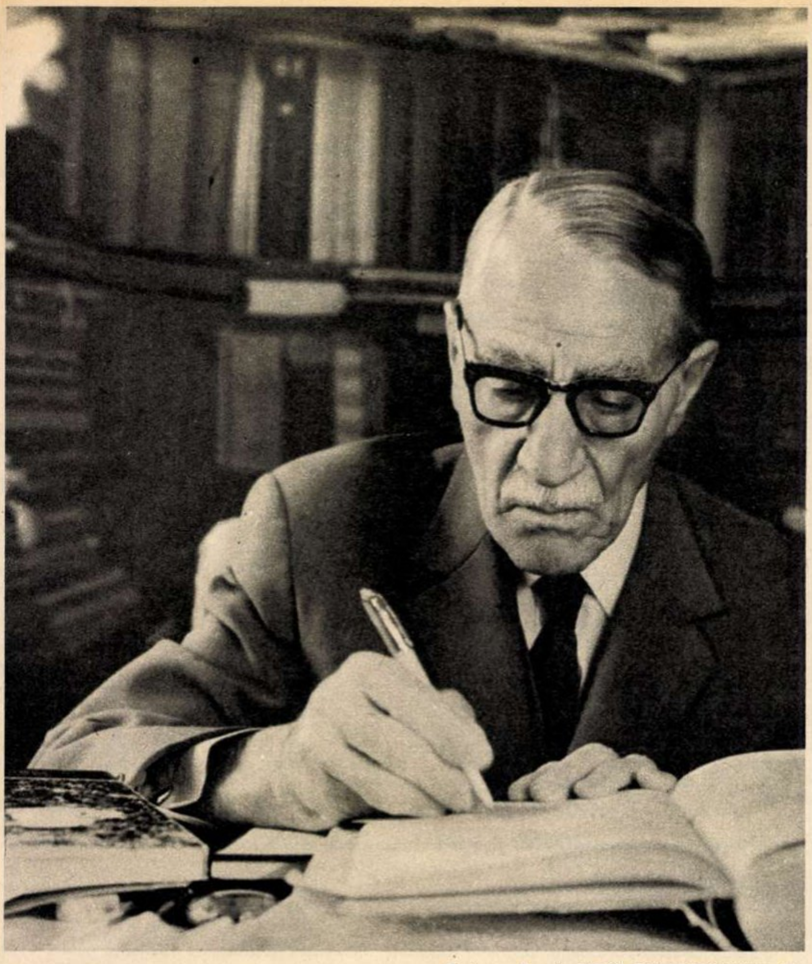

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

Licențiat în filologia modernă, Iași, 1911. Licențiat în drept, Iași, 1912. Doctor în filologia modernă, Iași, 1919. Doctor honoris causa al universităților din Berlin, 1959, Montpellier, 1966, Iași, 1967, Gand, 1967. Membru corespondent al Academiei române din 1934, membru titular din 1945. Membru corespondent al Academiei saxone de științe, Leipzig, 1958, al Academiei germane de științe, Berlin, 1964, al Academiei austriece de științe, Viena, 1966, al Academiei bavareze de științe, München, 1968, al Institutului mexican de cultură, Ciudad de Mexico, 1969. Membru fondator al Societății de lingvistică romanică, Paris, 1925; consilier al Biroului acesteia din 1965, președinte de onoare din 1968. Membru al Societății de lingvistică din Paris, 1959, al Asociației internaționale de studii hispanice, 1962, vicepreședinte al acesteia din 1971. Membru al Asociației latino-americane de lingvistică și filologie, 1964, al Comitetului internațional de științe onomastice, 1958, al Comitetului internațional permanent al lingviștilor, 1967, al Comitetului pentru supraviețuirea omenirii (Conference of Human Survival) New York, 1972, și al Parlamentului Lumii (Emergency World Council), Haga, 1973.

Membru în Comitetul de redacție al revistelor «Beiträge zur romanischen Philologie» (Berlin) 1961 și «Ibero-Romanica» (München), 1969. Redactor responsabil la revistele «Studii și cercetări lingvistice» (1951-1953), «Revue de linguistique» (1956-1963), «Revista de filologie romanică și germanică» (1957-1964) și «Limba română» (din 1964).

Distins cu mai multe ordine și medalii ale Republicii Socialiste România.

IORGU IORDAN:

«NU VREAU SĂ GREȘESC, DAR CRED CĂ LA TERMINAREA CLASELOR ELEMENTARE ȘTIAM MAI MULTĂ GRAMATICĂ DECÎT ABSOLVENȚII DE LICEU»

Deși mulți l-au socotit grec, judecîndu-i prenumele, Iorgu Iordan se trage dintr-o familie curată de moldoveni. S-a născut la Tecuci, în 1888, la 29 septembrie, pe stil vechi, cum spune, din doi părinți analfabeți. «Tata era muncitor calificat de pămînt. Grădinar de legume. Mama provenea din Nicorești, nu știa carte, dar a făcut zece copii și i-a educat cum se cuvine».

Primele patru clase elementare le-a trecut la Tecuci, la școala cu numărul doi, apoi și-a încercat norocul la liceu, dar norocul său s-a arătat la prima încercare spart în fund. A căzut la examen și ultimul an al secolului trecut l-a petrecut pe prispa casei părintești, gîndind la cauzele eșecului și citind mai ales cărți de gramatică, lucru nefiresc pentru un copil de vîrsta sa, dar aproape normal dacă îl ascultăm: «Avusesem în primară un institutor, Ion Diaconescu, de la care am căpătat mare dragoste pentru gramatică. Nu vreau să greșesc, dar cred că la terminarea claselor elementare știam mai multă gramatică decît absolvenții de liceu ». A urmat Liceul Internat din Iași, un fel de colegiu englezesc, cea mai bună școală din Moldova acelor vremuri, gimnaziu care — recunoaște — nu mai era ce fusese imediat după înființare, dar care mai număra o serie de dascăli iluștri, între care Justin Brîndușanu și — pentru un an — Garabet Ibrăileanu. De la primul a primit dragostea și stăruința în studiul limbilor, al germanei îndeobște, grai pe care va avea ocazia să-l aprofundeze mai tîrziu, urmînd specializări de filolog romanist la Bonn și Berlin, între anii '21-23.

Pentru cariera sa, pentru ceea ce avea să devină, anii studenției din Copou au fost hotărîtori, mai ales cei de la litere, interval în care și-a descoperit pe nesimțite vocația către filologie, către studiul limbii. Doi oameni vor avea în această perioadă o înrîurire decisivă asupra cursului vieții sale, doi oameni de care-l leagă obligații și amintiri, nostalgie și admirație, personalități cărora cultura românească le datorează foarte multe: Alexandru Phillippide și Garabet Ibrăileanu. Cu primul a trecut doctoratul în filologie, în 1919, cu o temă despre diftongul lui e și o accentuați, teză pe care o va publica mai tîrziu, pe cheltuială proprie. Socotește că Alexandru Phillippide a contribuit substanțial la formarea sa ca lingvist, de la acest maestru a primit știința de a fi metodic și meticulos, dar în formarea sa ca om meritul cel mai mare aparține criticului Ibrăileanu: «Ibrăileanu m-a influențat enorm în ceea ce privește caracterul, înspre partea umană a ființei mele. Omul care atunci cînd polemiza părea un diavol era în restul timpului discret și blînd, chiar tolerant, învățîndu-ne și pe noi că trebuie să-i privim pe ceilalți cu blîndețe, să le vedem calitățile și slăbiciunile. Să-i ajutăm ».

Nu ascunde că Ibrăileanu l-a considerat mult timp, mai ales la liceu, un elev mediocru. Scria compoziții banale, amendate de marele critic. Recunoaște: «talent literar propriu-zis n-am avut niciodată». Întîlnirea cu Ibrăileanu a fost de bun augur, și-a însușit de la acesta aplicația și seriozitatea științifică, cultul formulării ample și savante, cu timpul ajungînd să lungească fraze bogate, chiar abundente. «Poate pentru că sînt moldovean, nu mi-a plăcut niciodată formularea seacă și stearpă. Chiar dacă am învățat să scriu mai greu, am căpătat cu vremea o deosebită dexteritate și mulți au remarcat că din punct de vedere al frazei, al clarității și exactității ei n-am fost de ocară printre filologi ».

Ca profesor de liceu, apoi ca profesor universitar, la Iași și București, Iorgu Iordan a pus note timp de șaizeci și unu de ani. Crede că prin prisma severității a semănat mai mult cu Phillippide decît cu Ibrăileanu, adică a fost mai puțin pătimaș, căutînd toată viața să fie exigent, dar drept. Este sigur că în toți acești ani, care la urma urmei înseamnă o viață de om, a săvîrșit greșeli și nedreptăți, dar este convins că n-a făcut-o niciodată din rea credință. S-a condus întotdeauna la catedră după omenia deprinsă de la Ibrăileanu și nu-și aduce aminte ca în atîta amar de vreme să fi lăsat vreun student repetent, dacă cel în cauză trecuse la toate celelalte materii.

Îmi spune că a fost toată viața democrat, de partea celor săraci și obidiți, de partea dreptății și libertății. Încă din 1934 i-a atacat pe legionari în presă, le-a demascat intențiile și i-a arătat cu degetul, acțiuni care i-au atras ura cămășilor verzi și destule neplăceri. La rîndul său, fiind considerat deocheat, mai ales după ce, în 1934, fusese ales președinte al Comitetului Național Antifascist, a fost adesea ultragiat în public, ironizat și înjurat de ziarele de dreapta, care l-au acuzat nu o dată de comunism, deși Iorgu Iordan va primi carnetul roșu de partid în anul 1945.

Vorbește curent franceza, germana, italiana, spaniola și rusa, citește în englezește, în portugheză, în catalană, în latină și provençală. Datorită acestor cunoștințe, grație înclinației deosebite pentru limbi, Iorgu Iordan a devenit un romanist în cea mai pură accepție a cuvîntului, a profesat — și poate chiar a întemeiat la noi — lingvistica romanică, în paralel cu studiile de limbă română contemporană, disciplină pe care a studiat-o primul în mod descriptiv, împotriva obișnuinței de a se cerceta mai puțin limba vie și mai mult istoria limbii. Zăbovind asupra meritelor sale științifice, să notăm contribuția academicianului Iordan la studiul toponimiei, început foarte devreme — «Rumänische Toponomastik» I, Bonn-Leipzig, 1924 — și aprofundat în special în anii după eliberare, cînd profesorul a găsit și atmosfera și răgazul necesare unei munci asidue.

Deschizător de drumuri în ceea ce privește stilistica limbii române, profesorul a semnat pînă acum 532 de lucrări de lingvistică și filologie, a ținut 39 de cursuri universitare, a întocmit 6 manuale școlare, a străbătut continentele de la Viena la Moscova, de la Paris la Lisabona, de la New Delhi la Quebec, Havana sau Montevideo, luînd parte la congrese și conferențiind, conducînd prin lume mîndria de a fi român și prestigiul omului de știință cu merite recunoscute pe plan mondial. În ciuda unor exagerări din trecut, crede că soarta i-a hărăzit un mare noroc atunci cînd s-a născut pe acest pămînt și printre acești oameni, român, convins fiind că, din punct de vedere al însușirilor intelectuale și al inteligenței, poporul acesta se poate întrece cu oricare altul. Ca un om care a fost toată viața de o punctualitate și o meticulozitate de-a dreptul — cum spune — maladive, socotește că arătăm nițel cam grăbiți, uneori superficiali, dar descoperă aceste minusuri mai ales la intelectuali, căci «muncitorii și țăranii noștri sînt foarte curați, mai stăruitori și mai serioși».

După ceea ce înțelege de unul singur și după ceea ce descoperă în timpul congreselor și călătoriilor din străinătate, lingvistica românească se află într-un moment propice, de mare afirmare internațională. Nu mai vorbește despre academicienii Rosetti și Graur, de care-l leagă o amiciție de aproape cincizeci de ani, trece chiar și peste realizările generației mature, reprezentată de profesorii Coteanu, Cazacu, Ivănescu sau Iliescu, în marea lor majoritate foști elevi ai săi, dar zăbovește asupra pleiadei celei mai tinere de cercetători, din care remarcă pe Sanda Rîpeanu, Anca Giurescu și Marius Sala, ultimul, un ardelean din Beiuș, ales recent drept consilier al Biroului Asociației internaționale de lingvistică.

La 88 de ani, profesorul arată încă o vitalitate extraordinară. Trupul, care a suferit mai multe operații de hernie și ulcer, trupul și spiritul par nealterate. Nu e bine să te încumeți să faci o plimbare alături de Iorgu Iordan. Pasul profesorului este atît de săltat, încît după parcurgerea unei străzi începi să gîfîi și să pierzi ritmul. Fără să fi fost un polemist înverșunat, n-a suportat niciodată valorile ambigue și protecțiile. Nu s-a sfiit, ori de cîte ori a fost nevoie, să pună mîna pe condei și să încerce să restabilească adevărul științific, așa cum a fost cazul nu demult, cînd a izbîndit într-o controversă avută cu Dimitrie Macrea.

Nu prea doarme noaptea și de aceea compensează întotdeauna cu o oră de somn după-amiaza. Umblă cîte două ceasuri în fiecare zi, pentru că-i place și pentru că i-a recomandat doctorul. Lucrează șapte-opt ore din douăzeci și patru, ascultă muzică și, de cînd are mai mult timp liber la dispoziție, stă de vorbă cu oamenii. Domol, agale, cufundat în fotoliu și cu picioarele așezate după moda de cînd era flăcău. Pe o pernă. Este convins că numai munca metodică l-a păstrat atît de bine și l-a scăpat de boli. Acum, cînd a rămas singur pe lume, fără copii și fără soția cu care a trăit alături 47 de ani, presimte că moartea nu poate fi foarte prea departe. Nu-i solicită decît un răgaz de cîțiva ani, trei-patru, ca să continue munca de dirijare la marele Dicționar al limbii române și să încheie studiul despre «Antroponimia românească». Citește mult, vrea să fie la curent cu totul, nu-i scapă nimic, își formează păreri sau certitudini, le transmite celorlalți, dar nu ține să și le impună. Despre lingvistica matematică, disciplină foarte la modă, vorbește reținut: «N-o cunosc prea bine, dar îmi vine să cred că nu este lingvistică cu metode matematice, ci matematică operînd cu fapte de limbă».

La 88 de ani, profesorul acceptă că a venit vremea bilanțului. Simțind aceasta, scrie rîndurile de mai jos, pe care le socotesc cel mai nimerit final pentru prezentul articol: «... vreau să arăt că, atît cît m-au ajutat puterile, mi-am îndeplinit datoria, prima și cea mai importantă datorie, față de ea (n.n. — colectivitate) sau, ca să folosesc o formulă populară și familiară, foarte expresivă, că n-am trăit degeaba».

Numele și lucrările sale stau mărturie că Iorgu Iordan nu greșește.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

EXTEMPORAL

părinții recunosc dreptatea copiilor

Pompiliu Iobi: «Copiii s-au plîns în revistă că nu-i înțelegem. Așa e, îi înțelegem prea puțin. Nu doar fiindcă facem parte din generații și din vremuri diferite, ci și pentru că ritmul de dezvoltare al personalității copiilor de azi e atît de accelerat încît ne surprinde. Îi credem mereu mai mici decît sînt ei în realitate, le subapreciem capacitățile. Apoi, nu prea avem timp să răspundem la întrebările lor, avem și mai puțin timp să ne jucăm cu ei (observîndu-i cît sînt de precoci, de maturi, comitem greșeala să credem că nici nu mai au nevoie să se joace). Criza de timp ne determină să concentrăm, să comprimăm toate discuțiile cu ei. Motiv pentru care de multe ori nici nu reușesc să ne mai înțeleagă. Bucuroși de maturizarea lor prematură, le încărcăm sistemul nervos, memoria, dornici să-i vedem îndopați cu cunoștințe. Fără să ne dăm seama că, de fapt, nu-i mai lăsăm să-și trăiască copilăria. Riscăm să facem dintr-un asemenea copil un tînăr îmbătrînit, obosit, plictisit. Trebuie să ne preocupăm de dozarea cunoștințelor copiilor, să nu le uzăm la această vîrstă capacitatea de asimilare, au nevoie de ea și mai tîrziu».

Alfons Stegaru: «Marea majoritate a părinților nu sîntem specialiști în probleme de educație, dar toți avem datoria să fim educatori. Cine poate spune pînă unde trebuie mers exact cu alintarea sau cu strictețea? Linia de echilibru e cea mai dificil de atins și de păstrat. Condițiile în care trăiesc azi copiii sînt incomparabile cu cele avute de noi la vîrsta lor. Nu e permis să-i lăsăm să-și închipuie că toate astea vin din senin, vin de-a gata. Îi ajutăm noi oare să-și dea seama că au și ei o responsabilitate? Că tot ce se face pentru ei acum, nu se face doar pentru obținerea unei note bune la școală, ci pentru creșterea unor oameni de nădejde care să ducă pe umeri țara de mîine? «Flacăra» n-ar trebui să renunțe curînd la această rubrică».

ROMULUS BALABAN ■

phoenix se destăinuie

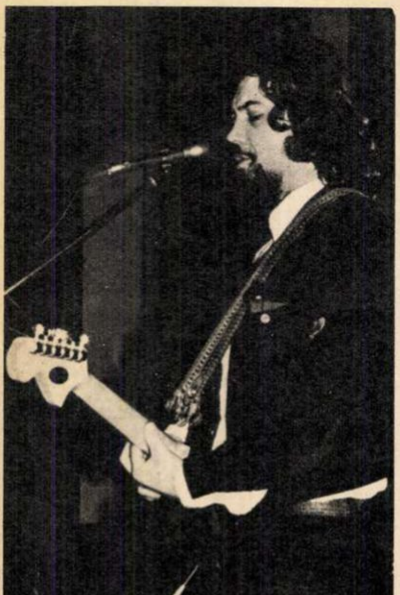

Și iată că turul de forță pe care phoenicșii l-au făcut la sfîrșitul anului '74 s-a încheiat. Anul acesta celebra trupă timișoreană este de negăsit, de neauzit. Am ajuns la jumătatea celei de-a 2-a luni a anului și încă nici un concert Phoenix nu a spart liniștea vreunei săli de spectacole sau (modă mai nouă) de sport.

Și totuși unde au dispărut phoenicșii, unde sînt, și ce fac? Și dacă au dispărut, de ce?

Mulți tineri din București mă pot asigura că nu demult i-au văzut cu ochii lor pe Nicu Covaci și pe Cornel Calboreanu prin Capitală, ba chiar i-au zărit la un concert. Dar unde sînt ceilalți? Și ce se întîmplă în general cu grupul Phoenix?

Lucrurile sînt mai simple și mai lipsite de mister, pe cît ar părea la prima vedere: formația Phoenix s-a retras într-o cabană din Munții Semenicului și lucrează la elaborarea unui nou spectacol, care bineînțeles va fi și un nou album, de data asta dublu.

Nicu Covaci, pe care nu numai că l-am zărit prin București, dar l-am și chestionat cît de mult am putut, îmi dă astfel amănunte proaspete despre viitorul spectacol.

Aflu, așadar, că în primăvara acestui an vom putea urmări noul concert al phoenicșilor numit poate «Cantafabule», poate «Zoosophia» sau poate altfel.

Structura va fi cea devenită acum clasică (vezi Who-«Tommy» sau «Quadrophenia», vezi Kinks-«Victoria», vezi tot Phoenix — «Cei ce ne-au dat nume»), adică aceea a operei rock. Tema operei va cuprinde semnificația universală a animalelor mitice. Conducătorul popularului grup timișorean, îmi spune că fiind vorba despre vechi simboluri a căror semnificație s-a păstrat nealterată pînă în zilele noastre, muzica și textele (acestea din urmă semnate în totalitate de Șerban Foarță și Andrei Ujică) vor crea izul arhaic necesar atmosferei întregii lucrări. Vom asculta deci de la muzica evului mediu, cu aranjamente de clavecin, cor, fluier, blockflöte, pînă la hard-rock-ul expus cu obișnuitele sale mijloace.

Desigur, curiozitatea și nerăbdarea m-au împins pînă acolo încît am vrut chiar să mi se povestească întregul subiect al spectacolului. Taciturnul Covaci, deși ține mult la elementul surpriză, mi-a dezvăluit în cele din urmă și acest lucru, pe care, de teamă ca interlocutorul meu să nu se răzgîndească, mă grăbesc să-l transcriu: spectacolul (discul, dacă vreți) va începe cu un cîntec liniștit, senin, un dans al antilopei. Apoi beznă — animalele renasc dintr-o invocație lungă expusă în armonii complexe. Aceasta va fi de fapt uvertura ce cuprinde ideea reunirii tuturor animalelor pe care le vom întîlni evocate în decursul concertului. Apoi, din fiecare cîntec va răsări simbolul unei noi vietăți, care în cele din urmă se va șterge, va deveni cenușă, într-un ritual apoteotic.

...Și din această cenușă va renaște într-un imn simbolul grupului, pasărea Phoenix.

Pe scurt, aceasta este ideea noului spectacol. Cum muzica este mai greu de «povestit» nu ne rămîne decît să așteptăm deci elementul-surpriză ce rămîne încă ascuns în cele douăsprezece melodii ale spectacolului.

Să ne bucurăm, așadar, că patrimoniul muzicii tinere românești se va îmbogăți cu o nouă lucrare (pe care o dorim valoroasă) a phoenicșilor. Să ne bucurăm și mai ales să sperăm că Electrecordul care a scăpat lucrări ca «Sinestezie» (Metronom), «Soare și vînt» (Roșu și Negru), «Omul 36 : 80» (Phoenix), dar care ne-a oferit un «Cei ce ne-au dat nume» și «Mugur de fluier» ne va da prilejul să ascultăm noua lucrare a phoenicșilor, numită poate «Cantafabule», poate «Zoosophia» sau poate altfel.

S. GEORGE ■

DIN VIITORUL ALBUM PHOENIX

pasărea calandrinon

«...care are această fire întru sine, că décă o aduc înaintea bolnavului și iaste ca să moară de acea boală, întoarce capul ei și nu-l veade, iară décă iaste ca să se scoale bolnavul, îl veade și toată boala iase dintr'însul».

(Floarea Darurilor)

Vine. Fără s-o chemi. I-auzi. Bate-n geam.
Intră. Fără să-i ceri. Mîndră și de neam.
Vede. Prin carnea ta. Ca priintr-un geam.
Albă. Calandrinon. Cu ochi de mărgeamn...

Soră, pasăre-n alb... Psihi mu!
Harnic, darnic duh!

Patemi, boale și chin: ia-le tu,
du-le în văzduh...

...Dreaptă. Făr' de-a clipi. La biet patul tău.
Priivindu-mi-te. Cu drept ochiul său.
Izbăvindu-mi-te. De ăl ceasu' rău:
Fiară. Cu dinți de fier. Zimți de fierăstrău.

……

...Pleacă. Și-n urma ei: foi de trandafir.
Doctor. Făr' de arginți. Straniu musafir.
Albă. Calandrinon. Cu ochi de safir.
Albă. Calandrinon. Cu ochi de safir.

ȘERBAN FOARȚĂ și ANDREI UJICĂ

top

1. *Dulce Românie* (muzică M. Vintilă — text Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 2. *Republica* (A. Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi. 3. *Cine a furat luna* (M. Diaconescu) — Mihai Diaconescu. 4. *Glossa* (Ilie Stepan — Mihai Eminescu) — Pro Musica. 5. *O, rămîi* (A. Ausch-Mihai Eminescu)— Adriana Ausch. 6. *Olean II* (Tudor Boroș-Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 7. *Ion Crișmaru* (D. Stănculescu — Octavian Goga) — Doru Stănculescu. 8. *Moara* (Valeriu Sterian) — Vali și Carmen. 9. *Cer de baladă* (Petre Magdin) — Dida Drăgan. 10. *Fiii lacrimilor tale* — Marcela Saftiuc.

TOP «FLACĂRA» - TALON NR. 6

cinci ore în compania contaminantă a unui tineret cuviincios și sensibil, cultivat în dragostea pentru poezie și muzică

Am un soi de alergie la cercurile literare, dar faima turbulentă a **Cenaclului Flacăra** mi-a forțat curiozitatea.

Ei bine, am petrecut cinci ore în compania contaminantă a unui tineret cuviincios și sensibil, cultivat în dragostea pentru poezie și muzică. Nimic din atmosfera insuportabilă a acelor reuniuni dezlănțuite în jurul idolilor muzicii pop. Spectatori înclinați spre reflecție, spre calitatea conținutului, sensibili la valorile autentice, respingînd strălucirea falsă ori moda nedigerată.

Animatorul inteligent și dinamic (care este Adrian Păunescu), cu vocație de manager social, reușește să pasioneze tineretul pentru citatele din «Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste», care circulă ca un laitmotiv prin programul serii, izbutind să facă să vibreze un public tînăr la poezia care cîntă socialismul și frumusețea patriei.

Grupul de tineri artiști care, muncind cu un remarcabil spirit de echipă, caută un limbaj contemporan pentru o artă sinceră și directă, impresionează prin varietatea și bogăția talentelor.

Rămîi uimit, de pildă, ascultînd «Balada» lui Ciprian Porumbescu cîntată de **Cornel Ionescu** la muzicuță de gură. Izbutește acest foarte înzestrat artist să te emoționeze și să scoată accente tulburătoare dintr-un instrument derizoriu.

Și **Marcela Saftiuc**, cu grația ei lunară.

Și **Mircea Vintilă** ale cărui cîntece curg ca o apă limpede care te ia și te duce într-o zonă de inefabilă poezie.

Și **Anda Călugăreanu** care nu e numai o cîntăreață consacrată, dar și o actriță cu fior dramatic.

Și **Dan Chebac** cu baladele lui «dylan»-iene.

Și **Maria Dragomiroiu** care ne face să sperăm că rasa Mariei Tănase nu s-a stins.

Și **Erika Josza,** un glas cu secrete nostalgii.

Și poetul **Cezar Ivănescu,** în care se amestecă lirismul grav cu umorul (uneori, involuntar).

Și — last but not least (ultimul, dar nu cel din urmă) — grupul **Reflex Flacăra** condus cu fantezie de multitalentatul **Gelu Colceag,** ale cărui înscenări sînt adevărate drame și comedii în capsule.

Și... și...

Și Adrian Păunescu, care a recitat din propria sa operă cu un talent actoricesc pe care nu ezit să-l certific.

RADU BELIGAN ■

esență și excese

Se pare că astăzi drumul și destinele muzicii tinere românești sînt mai limpezi ca niciodată. Mulți (poate chiar majoritatea) dintre cei care practică genul știu ce vor, au clară imaginea a ce trebuie făcut pentru ca muzica lor să fie plină de substanță și sens. Nu este prima dată cînd o spunem, avem o muzică tînără a noastră, a omului de azi — o muzică revoluționară, militantă, angajată, patriotică, plină de un fertil respect față de patrimoniul nostru folcloric, și față de istoria patriei. Ceea ce ne bucură este faptul că, în ultima vreme, grație calităților sus-menționate, muzica tînără românească este tot mai mult acceptată și respectată. Și asta, în primul rînd, datorită faptului că ea a fost în sfîrșit descoperită.

Multă vreme simpla pronunțare a cuvîntului «folk» crea asociații deformate, cu plete, dezordine artistică, zgomote distrugătoare de nervi etc. Și, pornind din acest punct, oamenii maturi respingeau firește fenomenul, această nouă muzică, în mod justificat. În eterna luptă dintre vechi și nou, acesta din urmă nu se poate impune decît dacă posedă durată și adevăr. Trebuie deci ca elementul înnoitor să fie calitativ superior vechiului, pentru că nu se poate accepta ideea că tot, absolut tot ce este nou e neapărat și bun. Muzica tînără a dovedit, în lupta sa cu barierele vechiului (bariere poate uneori necesare, stăvilind influențe străine de spiritul nostru sau ajutînd — nu neapărat voluntar! — la producerea unor decantări și epurări), că este un fenomen durabil, și asta numai prin seriozitatea cu care ea a tratat și tratează, în continuare, tematica gravă, majoră.

Esența acestei muzici, conținutul ei sînt așadar clare. Mai rămîn formele, formele exterioare, modul cum muzica tînără apare sub aspectul vizual scenic. Întrucît muzica folk, sau mai bine-zis muzica tînără de factură lirică, este prin excelență simplă, directă, nu cred că ar mai avea nevoie de artificii sau de zorzoane strălucitoare. Gestul steril devine un complement inutil, este poate chiar nociv în momentul în care muzica și textul spun într-adevăr ceva. Un exemplu recent și regretabil l-am găsit la grupul folk Pro Musica, tocmai în timp ce interpreta excelenta piesă numită «11 Septembrie».

Textul, se știe, este un pumn de cuvinte la adresa celor ce vor să sugrume libertatea lumii, un text politic vitriolant, direct, care concură cu melodia în modul cel mai fericit. Expuse cu pertinență, justificatele violențe sonore ale cîntecului ajung la conștiința ascultătorului. Și totuși pe scena sălii Palatului sporturilor și culturii, în timpul acestui cîntec, am văzut un Erlend Krauser tăvălindu-și pe jos, inutil, genunchii, în niște spasme false, făcute, incompatibile cu atmosfera piesei. Mincinos și degradant exhibiționism! Un neavizat prezent în sală ar putea confunda mijloacele de expresie ale talentatului violonist timișorean cu înseși mijloacele de exprimare ale muzicii tinere. Pentru că neavizatul — și nu numai el! — poate pleca de la un spectacol cu impresia produsă de lucrurile cele mai evidente și țipătoare. Și apoi ajungem să ne mirăm noi, admiratorii muzicii tinere bune, cînd auzim din gura mai vîrstnicilor noștri prieteni într-ale muzicii, expresii de genul «a, folk? ăia care se tăvălesc pe scenă!»

Să nu confundăm, așadar, spiritul muzicii tinere cu cele cîteva, inerente poate, caricaturi ale ei, să nu confundăm gestul sublim al muzicii tinere cu mătăniile ridicole care, printr-o mișcare sacră, mătură scena cu prea lungile plete ale unei cete, melopoice care înconjoară, inutil, pe Mircea Florian. Și spunem «inutil» pentru că, mult prea preocupat de găsirea acestor sterile forme, remarcabilul creator care este Mircea Florian s-ar putea să uite adevăratul fond al muzicii pe care el o practică, lipsind-o astfel — în ultima vreme — de substanța incontestabilă a textelor sale de pînă acum.

Să nu confundăm spectacolul de muzică tînără românească cu melanjurile compromițătoare și stufoase ca o barbă de profet cu studii superioare. Și pentru că am întîlnit aceste compromisuri în ultimele spectacole de la Sala polivalentă, unde valorile au fost amestecate — parcă voit — cu nonvalorile și unde atmosfera creată a fost ades incompatibilă cu spiritul muzicii noastre tinere, viciind astfel aureola — cîtă e — dar cîștigată cu multă trudă, cenaclul nostru nu va mai îngădui membrilor săi permanenți să participe la asemenea manifestări.

Stridențele în orice domeniu al artei nu sînt compatibile cu noțiunea de calitate. N-o să ne apucăm acum să cerem muzicii tinere un profil tuns plastic și îmbrăcat în haine de lustrin sau să-și pună papion și pantofi de lac. Dar îi cerem — ceea ce ea însăși își impune — să nu depășească limitele decenței, ale pertinenței, pe scurt să rămînă în matca sa plină de vigoare și sinceritate. Să nu creeze false probleme!

GEORGE STANCA ■

Luni 17 februarie 1975, membrii cenaclului Flacăra împreună cu toți aceia care doresc să omagieze memoria lui Miron Radu Paraschivescu, de la a cărui moarte se împlinesc 4 ani, se deplasează la Vălenii de Munte. La întoarcere, va avea loc o ședință a cenaclului în sala Teatrului de stat din orașul Ploiești, cu începere de la ora 19.

Menționăm că înscrierile pentru deplasarea cu autocarele B.T.T. la Vălenii de Munte se fac sîmbătă 15 februarie a.c. pînă la orele 11, la secția de documentare a redacției (telefon 17.60.10, interior 1623), Piața Scînteii nr. 1. Prețul unui bilet: 31,50 lei.

Plecarea, luni 17 februarie, ora 8 dimineața, din fața restaurantului Cina.

SĂ ELIBERĂM FOTBALUL DE DRAGOSTEA SUFOCANTĂ A NEPRICEPUȚILOR

— Stimate tovarășe Valeriu Buzea, ați trecut prin fotbalul nostru, dar **ați rămas.** Ați rămas, zic eu, mai mult decît o amintire vie, plăcută, interesantă, adeseori de referință pentru cei apropiați acestui sport și nu numai pentru ei. Spuneți-mi, cît timp ați fost președintele clubului Dinamo?

— Aproape trei ani. Între 1970 și 1973.

— Cum apreciați azi, cu ochiul sever al omului care este îndeobște pornit, tentat să privească înapoi cu mînie...**reușitele** și **nereușitele** care au caracterizat activitatea dumneavoastră la conducerea unuia dintre cele două mari cluburi sportive ale țării?

— Vreți, cu alte cuvinte, să auziți din gura mea ce consider că am făcut rău **și ce am făcut** bine?

— Exact, alegeți dumneavoastră ordinea **rău-bine** sau **bine-rău,** dar referiți-vă analitic, cu avantajul unghiului mai mare pe care ți-l oferă trecutul împlinit, la aceste două valori opuse care ne caracterizează toate activitățile și pînă la urmă întreaga viață.

— Consider că am contribuit, într-un mod sau altul, la următoarele reușite **ale fotbalului dinamovist:**

1) **Am izbutit să păstrez «vechea gardă» de jucători pe care graba și superficialitatea unora o condamnaseră definitiv. Faptul că am avut dreptate este demonstrat** de realitatea că aceiași fotbaliști **— Lucescu, Nunweiller ș.a. — au avut ulterior** și au **— azi — o nouă perioadă de înflorire,** ea fiind, **în fond, aceea care a readus** pe **Dinamo în fruntea fotbalului** românesc.

2) **Pregătirea echipei s-a făcut sub semnul unor pretenții și exigențe mari, convertite după cauzalitatea cea mai simplă în două titluri de campioană, în acel meci-calificator de neuitat de la Tîrnava și... mă opresc aici, ca să nu dau impresia că mă aplaud singur.**

3) **Vorbeam de vechea gardă, să știți că n-am fost totuși exclusivist, dimpotrivă, grija pentru schimbul următor a fost mai mult decît o preocupare, ea s-a tradus, concret, în pătrunderea în «11»-le de bază a talentaților Dobrău, Sandu Gabriel, Sătmăreanu II și Cavai.**

4) **Am cultivat relații de prietenie și colaborare cu alte cluburi mai mici — Metalul, Crișul, Chimia Rm. Vîlcea, F.C.M. Reșița, cu cei de la Slatina — dîndu-le jucători de-ai noștri tineri spre rodare și primind în schimb cîte un fotbalist a cărui valoare era păcat să nu se exprime pe scena diviziei naționale A. Cred că nu am greșit — dealtfel în străinătate majoritatea cluburilor mari au relații de reciprocitate cu un adevărat furnicar de clubulețe și echipe mici — atît Dinamo cît și cluburile amintite obținînd roade cunoscute de pe urma colaborării noastre.**

Nu am reușit, **din păcate: 1) să mențin coeziunea sufletească a jucătorilor, necesară ca aerul marii performanțe, marii echipe; 2) să-i conving pe antrenorii noștri — Traian Ionescu, Nicușor, Nunweiller III — că, oricît de mare ar fi priceperea lor, compromisurile, lipsa de exigență le subminează teribil de mult munca; 3) să păstrez regimul de muncă absolut necesar marii performanțe. Cînd am încercat să introduc parametri cît mai obiectivi, care să le măsoare limpede munca — așa cum o face, de pildă, acest test Cooper — am întîlnit o pe cît de neașteptată, pe atît de puternică rezistență din partea antrenorilor. Să știți, i-am urmărit atent pe handbaliști. Muncesc mult mai mult și evident mai bine decît fotbaliștii. Așa că rezultatele atît de diferite ale handbaliștilor și ale fotbaliștilor au la rădăcină cauze net deosebite.**

Referindu-mă strict la volumul muncii de pregătire a fotbaliștilor noștri, am convingerea că la noi se lucrează mai puțin, uneori chiar mult mai puțin, decît în străinătate; nu avem răbdare să lucrăm cît trebuie.

— Spuneți că handbaliștii lucrează evident mai bine decît fotbaliștii. Cum apreciați nivelul, calitatea muncii de pregătire a fotbaliștilor noștri, cum apreciați deci, implicit, calitatea activității antrenorilor?

— Cu rare excepții, antrenorii noștri de fotbal lucrează ca niște meșteșugari cu fotbaliștii. Neinteresant, modest, limitat, în condițiile în care pregătirea în fotbalul internațional este zi de zi mai științifică, mai diversă, răspunzînd dificultăților și cerințelor sporite ale fotbalului modern.

— Ați fost unul dintre foarte puținii conducători de fotbal apreciați în țara noastră. Ce părere aveți despre această categorie foarte importantă — la noi, ca și în toate soccerele — conducătorul de fotbal? Ce părere aveți despre conducătorii noștri de fotbal? Ce rol au? Ce rol ar trebui să aibă? Ați auzit ideea care circulă printre fotbaliști potrivit căreia **conducătorii sînt conduși de jucători?**

— Iată răspunsurile mele la ploaia dumneavoastră de întrebări:

Nu avem conducători de fotbal! Cu una sau două excepții, prea puțin semnificative!, nu dispunem de această categorie de oameni. Adevărul este că nici nu există preocupare pentru formarea unor adevărați conducători de fotbal.

Conducătorul trebuie să fie un bun organizator, un om competent, extrem de exigent **atît cu antrenorii cît și cu jucătorii,** să știe ce și cît să le pretindă, **după cum să fie în stare să le spună și unora și altora** nu, **cînd este cazul, să cunoască bine** parametrii internaționali etc.

Am auzit și eu de formula «conducător condus de jucători». **Ea se explică prin absența calităților mai sus-amintite la cei care sînt, prin funcție, conducători de fotbal. De fapt, cei conduși de jucători nu sînt conducători de fotbal, sînt păpuși, marionete în fotbal.**

Aș mai adăuga ideea că și conducătorilor din fotbal — ca și conducătorilor de unități economice — **le este absolut necesară știința conducerii, care se studiază, se învață, și se aplică. Conducerea fotbalului după ureche, pe baza exclusivă a bunelor intenții, a dorinței nesprijinite pe competență, are vocația eșecului.**

— Spuneți-mi, cum vă explicați că nu reușim să avem 2-3 echipe sau măcar o echipă de mare valoare în România?

— Nu avem pentru că nu încercăm, nu căutăm să avem. Vorbim. Gesticulăm. Ne agităm. Dar nu schimbăm nimic.

— Ce-ar trebui schimbat?

— Destule. Ar trebui, în primul rînd, «dezlegați» jucătorii pe care regulamentul de transferări îi leagă pur și simplu de cluburile la care se află, nepermițîndu-se o circulație logică a valorilor de jos în sus. Ar mai trebui ca cluburile să fie lăsate să se conducă singure — fără o tutelă paralizantă a federației — în multe privințe. Ar trebui — mai ales — să eliberăm echipele, poate chiar fotbalul nostru în general, de dragostea sufocantă a nepricepuților. Toți iubesc fotbalul, dar puțini se pricep în realitate la el. Nu există ceva mai **periculos și mai dăunător decît dragostea fără minte.**

— Ce-i lipsește fotbalului nostru pentru a atinge treapta marii performanțe internaționale la scara reprezentativelor sau a echipelor-ambasador în competițiile cupelor europene?

— Noi am urmărit obiectivul marii performanțe «programînd» să-l obțină echipa reprezentativă, neglijînd în mare măsură posibilitățile «ambasadoarelor», ale echipelor de club. Rezultatul a fost că n-am făcut mare performanță nici cu reprezentativa, nici cu echipele de club. Eu cred că trebuie să pornim invers, să întărim întîi «echipele furnizoare», și vom avea, în consecință, și o reprezentativă puternică.

Lucrînd doar cu 20 de selecționabili strînși în eprubetă **la lotul reprezentativ nu vom putea nicicînd obține rezultate convingătoare, vom obține doar ici-colo, din cînd în cînd, cîte o victorie mai mult sau mai puțin întîmplătoare.**

Pregătirea — cît mai bună — la cluburi rămîne baza pregătirii pentru echipa reprezentativă.

— Cine credeți că face mai multe greșeli în fotbalul nostru, clubul sau federația?

— Și clubul și federația.

Clubul — prin poziția sa tolerantă, concesivă, adeseori neprincipială față de munca de pregătire și față de disciplină, federația — prin atitudinea ei indiferentă, insensibilă la problemele acute ale fotbalului nostru, evitînd să ia o dată pentru totdeauna taurul de coarne, să trateze cauzele esențiale ale fotbalului nostru: reglementarea situației cluburilor, reglementarea judicioasă a transferurilor, stabilirea unor relații firești între lotul reprezentativ și cluburi, stabilirea condiției jucătorului etc.

— V-aș întreba, în încheiere, dacă aveți o soluție — **practică** — pe care fotbalul nostru s-o pună în aplicare **începînd de mîine** în vederea afirmării sale cît mai rapide pe arena soccerului internațional?

— Soluția mea practică imediată se numește muncă! Muncă mai competentă, muncă mai multă, aruncîndu-se definitiv peste bord obiceiuri vechi, dar care-și mai păstrează și azi actualitatea, potrivit cărora «noi ne facem că muncim, ei se fac că ne controlează, ne facem cu toții...»

Pe fondul unor raporturi reale, profunde, de muncă serioasă, **cred în** necesitatea imperioasă a dezvoltării unor strînse legături internaționale cu fotbalul avansat **din lume. În contact cu noul te verifici și progresezi, ca să nu spun că te afirmi pe arena internațională și-ți crește cota valorică. Vedeți, spre exemplu, în turneul în țările latino-americane întreprins acum cîțiva ani de Dinamo — turneu în care, susțin eu, Dinamo a jucat cum nu-și poate închipui cineva, adică mai bine ca oricînd — echipa a evoluat în Peru** în **același timp cu campioana lusitană, Benfica. Deși** a jucat mult mai bine decît Benfica, **Dinamo a primit cu mult mai puțin decît echipa portugheză din cota încasărilor. Asta înseamnă, între altele, numele, prestigiul unui fotbal...**

MARIUS POPESCU ■

pe agenda balonului rotund

RAPID NU NE LASĂ SĂ UITĂM

● Rapid, dublă învingătoare (la Pitești și la București) în fața lui F.C. Argeș. Chiar să vrem, **nu putem uita** — nu ne lasă Rapidul să uităm — finalul tulbure al campionatului trecut, în care echipe în cîrje au «sprintat» salvator, iar formația feroviară — ce și-ar avea, prin valoare, și azi locul în prima jumătate a clasamentului diviziei A — a retrogradat, în numele ciudățeniilor care animă ciclic, asemeni gripei spaniole, fotbalul nostru de toate zilele.

FOTBALUL NU-ȘI IARTĂ NICI IDOLII

● Cruyff, vedeta nr. 1 a fotbalului mondial, eliminat de pe teren în meciul Malaga-C.F. Barlona, Beckenbauer, «prințul apărărilor», autor, repetat, de autogoluri! Cînd a fost cazul — și a fost de zeci de ori — cele două celebrități au fost ridicate în slăvi, ceea ce nu-i oprește pe admiratorii de ieri să le taxeze azi fără urmă de milă, după legile nescrise ale fotbalului care nu mai este demult nici romantic, nici sentimental. Ce dai — aia primești, fotbalul și lumea lui nu te iartă.

ACELAȘI BLAZON ȘI LA MADRID, ȘI LA KÖLN, ȘI LA HUNEDOARA

● Dinamo învinsă la Hunedoara de Corvinul! Știm că bătăile fac bine în pregătire, **«ne mai coboară cu picioarele pe pămînt și ne mai bagă mințile în cap»** — vorba unui antrenor hîrșit de capriciile propriilor elevi, dar nici așa să n-o luăm. 1-1 cu Progresul (divizia B), 0-1 cu Corvinul (divizia B)... Blazonul e blazon și te numești Dinamo și la Madrid, și la Köln, dar și la Hunedoara.

ÎN BRAZILIA, UNIVERSITATEA CRAIOVA NU RĂMÎNE DATOARE

● În patria fotbalului și a lui Pelé, campioana României, Universitatea Craiova, **nu rămîne datoare.** Primește goluri, dar și marchează cel puțin în aceeași măsură, «goleadorul» oltenilor, Oblemenco, împlinindu-și aproape în fiecare partidă norma de maestru al genului. Alături de Oblemenco, corespondentul Agerpres în Brazilia îl remarcă pe Boc, acest jucător de clasă care rămîne una din valorile certe — confirmate ca atare și în acest test al marelui fotbal pe care-l reprezintă meciurile-examen în compania virtuoșilor balonului rotund — ale fotbalului nostru.

Oblemenco

LA 17 APRILIE AR FI BUN VALENTIN STĂNESCU EDIȚIA 1973

● Valentin Stănescu a găsit soluția pentru partida de la 17 aprilie: **curajul.** Frumos spus, dar parcă nițeluș cam poetic. Acum doi ani, același antrenor ne convingea că echipa României trebuie **să joace ofensiv, pe extreme, extreme adevărate, nu false etc.** Valentin Stănescu-1973 ar fi valabil — în fapte — tocmai în 1975, la 17 aprilie.

Curaj, stimate Valentin Stănescu! La 17 aprilie ai ocazia să-ți joci cartea bună pe care ne-ai fluturat-o, cîndva, prin fața ochilor.

M.P.

UN OM, UN REPORTER

interviul din adîncuri

Aici la Petroşeni trenurile stau puţin. Uneori doar cîteva minute, după care pornesc din nou, grăbite, pe drumul lor de fier. În cel mai mare oraş al Văii Jiului trenurile stau într-adevăr puţin, dar mulţi dintre cei care sosesc aici pentru prima dată din vreun colţ sau altul al ţării rămîn în această frumoasă şi binecuvîntată vale mulţi ani. Chiar decenii! Sosesc cu o valiză în mînă şi se întorc în satul natal după 20, 25 sau 30 de ani încărcînd în vagon sau în maşină o adevărată avere.

Cine sînt aceştia? Sînt oameni care vin fără gînd de plecare sau mai precis acest gînd îi apucă doar atunci cînd îşi simt încheiată misiunea în adîncuri, deci atunci cînd ies la pensie.

Se spune că praful de cărbune nu înnegreşte faţa, ci, dimpotrivă, o înnobilează, îi dă personalitate, măreţie. Desigur, pentru dumneata, stimate cititor, care eşti profesor de română, medic pediatru, constructor, strungar, om de ştiinţă, marinar de cursă lungă sau electronist, treaba asta cu praful de cărbune care nu înnegreşte faţa,ci o înnobilează,o să-ţi pară o metaforă pur reportericească, dar noi, cei din Petroşeni, o simţim altfel. Aşa cum o priveşte, de pildă, Costache Zaharia, căruia deunăzi i-am propus un scurt dialog despre mineri şi minerit, un dialog sincer şi obiectiv.

Zaharia m-a privit deloc mirat, în timp ce de pe faţă broboanele de sudoare i se scurgeau prelung, formînd împreună cu praful de cărbune un adevărat şiroi.

— Da, e adevărat, anul trecut am obţinut la Livezeni, în cadrul primului abataj frontal — 6601 — un randament de 12,300 tone pe cap de muncitor, prin tăiere mecanizată şi susţinere hidraulică. Aşa că treburile au mers bine, Centrala cărbunelui ne-a felicitat, comitetul municipal de partid la fel, iar brigăzii conduse de mine i-a fost atribuită «Lampa minerului» 1974.

— Zilele trecute la radiojurnal s-a anunţat că la mina Livezeni brigada dumneavoastră a înregistrat în cadrul noului abataj frontal 6603 un randament de peste 10 tone pe cap de muncitor. Dumneavoastră ce puteţi adăuga?

— Păi, începutul este întotdeauna mai greu, dar noi am pus bărbăteşte umărul, aşa că anul acesta vrem să realizăm un nou record cu care să ne mîndrim.

— La o şedinţă de partid spuneaţi că dacă nu o să pună toţi bărbăteşte umărul, treburile nu vor merge ca lumea. Ce înseamnă «a pune bărbăteşte umărul» în minerit?

— Simplu. În primul rînd, fiecare să ştie concret ce are de făcut, adică să aibă nu numai locul lui de muncă, ci şi o sarcină bine trasată, bine conturată, pe care să şi-o ducă la bun sfîrşit. Şi apoi în minerit nu se face nici mecanică fină, nici bijuterie, ci se munceşte din greu. Mai zice cîte unul: «Ai văzut, dragă, ce bani au luat ai lui Zaharia?» Da, la noi se cîştigă, dar şi tragem.

— Aici, în Valea Jiului, sînteţi considerat brigadierul numărul unu...

— Nu vreau să mă laud, dar ăsta e adevărul. În cei aproape 20 de ani de minerit ai mei mi-am făcut datoria. De ce n-aş recunoaşte-o faţă de mine însumi? Uite, lucram la mina Paroşeni şi la un moment dat sînt anunţat că voi pleca la Vulcan cu toată brigada. Am mers, am făcut treabă acolo şi am revenit la Paroşeni. În '72 Centrala cărbunelui îmi comunică: «De mîine, la Livezeni!»M-am dus şi acolo cu toată brigada. Mai ştii, poate mîine va fi nevoie de mine la Uricani sau Petrila. O să merg şi acolo, desigur tot cu brigada.

E vorba de Costea Aftonie, Ciornei Adam, Ion Silion, Ştefan Lazăr, Dionisie Heghedus şi mulţi alţii.

— Ştiu că uneori rămîneţi în subteran şi cîte două schimburi. De ce?

— Nu-i de mirare. Rămîn, deoarece nu mă simt cu inima împăcată cînd ştiu că unele treburi nu merg bine. Pentru asta rămîn.

— Cum spuneaţi şi dumneavoastră, în mină se munceşte greu, dar se şi cîştigă bine. Aţi fost desigur în locuinţele multor ortaci din brigada dumneavoastră. Ce v-a plăcut în mod deosebit?

— Faptul că trăiesc minunat. Au apartamente mobilate cu gust, trăiesc foarte bine. Şi nu uitaţi: la noi,în Valea Jiului,lumea se îmbracă, se poartă foarte elegant. Asta e uşor de constatat.

— Aveţi o dorinţă specială?

— Poate chiar mai multe. Să-mi meargă brigada din ce în ce mai bine, băiatul meu să fie fruntaş la învăţătură, iar cei tineri, proaspăt încadraţi la mină, să nu dea bir cu fugiţii după numai două–trei luni de zile. Sînt şi din aceştia...

— Şi acum, în încheiere, vă rog să-mi spuneţi: praful de cărbune înnobilează faţa cu adevărat?

— Nu ştiu ce răspuns să dau. După atîţia ani de minerit cred că mi-ar fi greu ca la ieşirea din mină să-mi văd faţa albă, curată. Nu cred că ar fi plăcut asta. Minerului îi stă bine miner.

IULIAN IORDACHE ■
Petroşeni

„noaptea amintirilor" pentru nea mitică

O sîmbătă după-masă ca multe altele. La locul de muncă al lui Nea Mitică au venit majoritatea colegilor din serviciul tehnic al Uzinelor de autocamioane din Braşov pentru a-i ura mulţi ani şi fericire cu ocazia ieşirii lui la pensie. O atmosferă emoţionantă. Au vorbit şeful serviciului, şeful cabinetului tehnic şi unii colegi. Toţi au adus elogii muncii de peste 40 de ani a sărbătoritului şi apoi tovarăşii de muncă şi-au luat rămas bun şi au plecat unul cîte unul. Au mai rămas cei doi copii ai lui Nea Mitică — băiatul, inginer la Uzina de autocamioane, iar fata, inginer la Uzinele de tractoare — şi inginerul care a rămas să muncească în locul dînsului la uzină. Toţi patru au ieşit împreună pe poartă odată cu amurgul. Amurgul zilei, amurgul unei activităţi de o viaţă....

Da, Nea Mitică avea toate motivele să fie fericit. Misiunea cea lungă şi-a îndeplinit-o cu cinste, a muncit 40 de ani cu abnegaţie şi acum îi lasă pe cei doi copii ai lui, cu studii superioare, să meargă pe drumul tatălui. Ce şi-ar putea dori mai mult?

Dar în acea noapte Nea Mitică nu a putut dormi la fel de liniştit ca de obicei. Ea a fost pentru dînsul «Noaptea amintirilor». Prin mintea lui s-au perindat ca într-un film cei patruzeci de ani legaţi de fabrica pe care o părăsise cu doar cîteva ore înainte. Cînd a trecut pentru prima oară porţile ei erau aici doar cîteva zeci de maşini şi cam o mie de oameni. Astăzi... Un salt ca de la pămînt la cer. Cîte probleme dificile au fost rezolvate în acest timp de Nea Mitică! Cîte nopţi petrecute în uzină! De cîte ori a fost trimis în alte uzine din ţară, unde anumite probleme păreau de nerezolvat. Totdeauna s-a întors de acolo cu o caldă strîngere de mînă din partea celor care îi solicitaseră sprijinul.

Şeful cabinetului tehnic a spus în ora despărţirii că el, Mitică, e primul inovator din uzină, cu peste optzeci de inovaţii şi peste două milioane şi jumătate lei economii rezolvate graţie lor. Dar inovaţii a făcut cu mult înainte de a fi fost înfiinţat cabinetul tehnic. Ce coincidenţă: imediat după 23 August a făcut un cleşte acţionat pneumatic pentru tăiat şuruburi la fabricaţia vagoanelor. Efort fizic minim şi economie de timp de 1:10 Ultimele două inovaţii — după 40 de ani — cu două luni înainte au avut tot un caracter pneumatic.

Ce satisfacţie pentru el cînd găsea cheia succesului; se ducea acasă liniştit! Alteori, obosit peste măsură, pleca mîhnit din cauza unui insucces, studia în timpul liber şi apoi tot îi dădea de hac. Da, a întîmpinat multe, foarte multe greutăţi, dar le-a învins!

Abia în zori a adormit,un somn greu fără vise. Niciodată nu a crezut în vise, a fost omul realităţii o viaţă întreagă. Şi e mult o viaţă de om.

DUMITRU OLARIU ■

cititorii între ei

Ioan Justin Purza, Arad. Ne scrieţi că în oraşul dumneavoastră, pe strada Gheorghe Lazăr, există o veche clădire — construită, pare-se, în 1819 — ce stă mărturie a întîlnirii lui Iosif Vulcan cu «Domnul acestei ţări», cum îl numea Nichita Stănescu pe Mihai Eminescu. Şi continuaţi:

«Nu ştiu ce se petrece în interiorul ei — altădată inviorat de comediile şi declamaţiile patriotice ale trupei lui Pascally — dar vă mărturisesc că aspectul dezolant în care se află azi m-a mîhnit profund. Am văzut tineri îndrăgostiţi încetinindu-şi, romantic, paşii pe această ulicioară, am întîlnit, într-o seară, o elevă poetă risipind un buchet de trandafiri sub porţile acestei clădiri şi nemărginită mi-a fost emoţia cînd un bătrînel şi-a descoperit capul dintr-un suprem respect. Dar un regret amar m-a cuprins gîndindu-mă la indolenţa edililor şi cărturarilor oraşului faţă de soarta clădirii»

Am citat mai mult din scrisoarea dumneavoastră fiindcă problema pe care o ridică are, din păcate — cel puţin după impresia mea — un caracter mai larg. Am dori ca cititorii să ne semnaleze, în scop de remediere, şi alte cazuri de nepăsare faţă de valorile trecutului. Sau poate mă înşel şi soarta clădirii din Arad este un caz izolat?

GHEORGHE POPOVICI ■
pensionar, Buzău

înmuind peniţa-n suflet

Nu scriem de dragul de-a scrie,
de-a zice cuvinte frumoase,
ci,
luînd pulsul vieţii i-aşternem bătăile grave
pe albele noastre hîrtii.

Nu scriem din dorinţa frunţii
de-a fi în lauri învelită,
nici fiindcă somnul ne refuză,
ci, înmuind peniţa-n suflet
ne proclamăm în văzul lumii
credinţa-n viitor şi-n oameni.

Nu scriem «laudă cîmpiei» ca să avem ce lăuda,
nu scriem «mîndră Românie» dintr-o scăpare de condei,
ci,
adunată-n noi, trăirea acestei vremi,
acestei ţări, acestor locuri unde soare
şi lună, stele, curcubeu
întîia oară am văzut,
trăirea-aceasta explodează,
se cere spusă şi cîntată.

Noi scriem fiindcă-ntre Carpaţi
şi Dunăre, Mare şi Iza
cu toţii iubitei osînde sîntem
preasupuşi — osîndei de-a scrie
cu inima, mintea şi trupul
un poem nesfîrşit — POEMUL DE SLAVĂ
al existenţei noastre-n timp şi spaţiu,
al vrerii noastre de-nălţare,
de libertate şi de pace,
de viaţă, dragoste, dreptate.

Vom apăra poemul acesta, mîndri să-i fim mereu ostaşi,
pînă cînd ultima suflare o să se-nalţe
vestitoare de biruinţe şi lumini.

DAN MUCENIC ■

«Bunica» de **FRANCISC KONCZ ■**
Gherla

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

mandatul cîntecului

«Să mă iertați, dacă eu nu mă voi arăta prea iscusit la vorbă, dar eu mi-am desfășurat o mare parte din cei aproape treizeci de ani de activitate cîntînd». Astfel și-a început artistul emerit Marin Constantin, dirijorul corului «Madrigal» și profesor la Conservatorul «Ciprian Porumbescu»,cuvîntul de răspuns la propunerea Consiliului Frontului Unității Socialiste, unanim susținută de cetățeni, de a candida pentru Marea Adunare Națională în circumscripția Solca din județul Suceava. Sala casei de cultură a pitorescului orășel Solca era ticsită de oameni ai locului sau veniți din cele nouă comune ale circumscripției, muncitori de la vechea salină Cacica, vrednici gospodari de la Todirești sau din comuna învățatului folclorist Simion Florea Marian, Ilișești, consăteni de-ai țăranului autodidact, scriitor și muzeograf Toader Hrib din Arbore și, bineînțeles, reprezentanții uneia din cele mai sfinte vetre ale cîntecului românesc, vechea Stupcă, numită în zilele noastre, în memoria unuia dintre creatorii de geniu ai melosului nostru, Ciprian Porumbescu. Nici ei, ca și candidatul lor, nu se întrecuseră în demonstrații de oratorie. Vorbiseră simplu, din inimă însă, «cu căldură muncitorească», precum susținuse muncitorul Coturbaș Ion propunerea, într-un «spirit de onoare», cum subliniase primărița Solcăi, profesoara Hildegard Ionescu. Cuvintele înflorite făcuseră loc argumentelor, iar ele erau vizibile și destul de multe peste tot, fie că era vorba de modernizarea vestitei fabrici de bere din Solca, sau de complexul meșteșugăresc din același oraș, fie de producțiile de cartofi record de la Ilișești, fie de magazinele, școala sau căminul cultural din Drăgoești. Oamenii gîndeau cu voce tare în același timp despre ceea ce era de făcut în continuare peste tot și la gîndurile lor își asociau din acel moment, ca sprijin de nădejde al lor, și pe candidatul lor pentru Marea Adunare Națională, artistul Marin Constantin, și pe cel pentru Consiliul popular județean, Moraru Nicolae, activist binecunoscut în aceste locuri pentru virtuțile sale de gospodar și pentru înaltul spirit de responsabilitate față de treburile cetățenești.

Din cuvîntul compozitorului și dirijorului Marin Constantin repede au înțeles, cum știau dealtfel dinainte, că acel spirit militant al cîntecului, acea înflăcărare patriotică a marelui lor «pămîntean», cum se spune prin partea locului, Ciprian Porumbescu, este tonul principal, *nota la* a artei noastre contemporane. Fiul de muncitor prahovean, care pășea în conservator odată cu primele luni de după eliberarea țării, talentatul muzician care-și făcuse ucenicia de dirijor la corurile muncitorești sau studențești, cîntînd prima victorie în alegeri a Frontului Democrației Populare sau salutînd naționalizarea, conducătorul artistic de aproape un sfert de veac al Ansamblului Uniunii Tineretului Comunist, ilustrul sol al muzicii românești în zeci de țări ale lumii era pentru toți cei prezenți în sala Casei de cultură din Solca, într-adevăr, un exemplu de «artist, cetățean, comunist», cum l-a caracterizat unul dintre vorbitori.

«Puteți să contați pe cinstea mea, să fiți siguri că nu voi șovăi nici o clipă să fiu alături de dumneavoastră în ducerea la capăt a tuturor treburilor gospodărești» — i-a mai încredințat muzicianul candidat pe viitorii săi alegători, «cu gîndul și cu sufletul plin de bucurie ».

Știam bine că cuvintele sale nu erau numai o promisiune căreia abia urma să-i cunoască implicațiile reale, fiindcă înainte de adunare îl văzusem studiind atent niște «fișe de probleme» pentru fiecare comună în parte. Desigur, în zilele care urmează, zile care pe dirijorul «Madrigalului» îl găsesc prin satele circumscripției, în dialogul cu oamenii, «partitura sa cetățenească» se va încărca de multe note, fiecăreia trebuind să-i interpreteze sunetul său distinct.

Îl cunosc pe Marin Constantin de vreo două decenii. L-am văzut și în țară și în străinătate, conducîndu-și spre izbînda artistică fie corul Ansamblului U.T.C., fie mai ales desăvîrșitul său «Madrigal». Emoția, oricît nu s-ar vedea uneori, îl stăpînește de fiecare dată, una din cele mai strălucite virtuți ale artei cîntecului său fiind cuceritoarea sinceritate pe care publicul o simte chiar de la intonarea primei note. Ei bine, trebuie să spun că, parcă niciodată, această comunicare sinceră a sa cu oamenii, «cu publicul», cum se spune, n-a fost mai încărcată de o nobilă emoție. Nici nu putea fi altfel: cîntecului românesc, printr-unul dintre cei mai populari exponenți ai săi, i se încredința un mandat de mare răspundere și cinstire.

NICULAE STOIAN ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

patria-i pîinea și cerul

N-are importanță cine sînt și ce însemn pe acest
pămînt
important e că nu pot face un pas fără dragostea
de Patrie
știu, e uzat pentru unii dictonul Pro Patria mori
și o spaimă de frumos îi îngroapă în ghiolul
deșertăciunii
dar în fața lor vin și spun că Patria nu se slujește
cu idei carbonizate de lașitate
nu, Patria nu poți s-o porți pe targă, ci doar în inimă
Patria nu se zidește cu vorbe spuse
nici bătînd fierul cu mănuși de lux
nu, Patria nu poate fi zidită cu aplauze
ci cu roua stelară a brațelor noastre.
Patria e pîinea și cerul omului.
Patria-i omătul bucuriei noastre și focul ce arde
liniștit, ca un somn de copil, în vatră, lîngă laptele
înmiresmat cu flori
Cum să vă spun, Patria e grîul cu voroava sfîntă
și bobul de rouă picurînd în țărînă miere din
candela inimii noastre
și steagul drept și crezul fierbinte
și poate un rîs de fată ce l-am visat în noapte
ori ramul serii împurpurat de șoapte
cînd urcă-n noi luceafăr de sfinte oseminte.
Da, știu că merită să risc o vorbă
frumoasă pentru această nemuritoare Patrie,
merită să risc și să cred că pămîntul Patriei
se-nvîrte-n inimile noastre.

IOAN IUSTIN PURZA
Arad

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

micul cinism de compartiment

Mă aflam în acceleratul 302. Așa cum se întîmplă de obicei într-un compartiment de tren, necunoscuții intră în vorbă, mai întîi stingheri, descumpăniți, apoi cuprinși de o irezistibilă curiozitate și în cele din urmă de o nevoie omenească de a se spovedi. Și spovedaniile lor sînt de obicei ale unor învingători. Nu ale unor învinși. De fapt, conversațiile dintr-un tren de noapte sînt de cele mai multe ori exemplare subiecte de reportaj. Și iată că din vorbă în vorbă, plîngîndu-se unii dintre vecinii de compartiment de anumite maladii, un medic a intervenit brutal și cinic: «Dați-mi oricare om sănătos de pe pămînt și în cinci minute îl fac să se îmbolnăvească de cea mai teribilă maladie!» Un timp am tăcut cu toții contrariați, chiar speriați de perspectiva de a deveni eventual pacienții acestui medic «de gardă» dintr-un tren de noapte. «E foarte simplu. Se prezintă la mine un pacient absolut normal și eu îi strecor cu un ton grav, profesional, ideea că suferă de inimă și de tensiune arterială, că e la un pas de infarct. Îi prescriu tratamente și medicamente și îl supun la un regim de viață de-i piere pofta chiar să și rîdă... Ca să nu mai vorbesc de posibilitatea de a-i insinua și alte maladii mult mai dramatice». El, medicul, ne-a asigurat că a și încercat de cîteva ori această metodă ca să verifice reversul «psihoterapiei» pe care tocmai o studia pentru o lucrare științifică. «Unora, a continuat medicul, le-a intrat atît de bine ideea bolii în cap, încît nu știu dacă a reușit cineva să le-o mai scoată».

Mă uitam la bărbatul elegant din fața mea care, profitînd de anonimatul oricărui călător dintr-un tren de noapte, ne strecura imaginea unei lumi de groază, îmbolnăvite printr-o criminală inoculare de microbi cu efect catastrofal.

Îl priveam în ochi și mă gîndeam, că probabil, nu s-a sfiit să primească un onorariu substanțial pentru zelul cu care s-a îngrijit să prescrie tratamente maladiilor imaginate ale pacienților săi.

ADRIAN DOHOTARU ■

să fii prudent și pentru ceilalți

A respecta normele rutiere e desigur foarte necesar, dar cîteodată insuficient. Un șofer «complet» este acela care cunoaște și aplică tehnica evitării situațiilor periculoase create pe șosele prin încălcarea regulilor de circulație de către alții. În 90% din cazuri el poate face acest lucru. Aceasta o spune practica.

Din păcate, în circulație unde există permanent mari contingente de începători și destui conducători auto și pietoni, practic inconștienți de pericolele care le creează pentru ei și pentru alții la tot pasul, situațiile primejdioase sînt frecvente.

Anul trecut s-au înregistrat zeci de cazuri cînd în pofida celor nouă metri cîți masura în lățime șoseaua (permițînd trecerea paralelă a cel puțin trei autovehicule) șoferii spre care se îndreptau din sens opus mașinile «contraveniente» nu au schițat nici măcar un gest de evitare, continuînd să se deplaseze cu aceeași viteză. «Nădăjduind» că celor din față, care nu aveau legea de partea lor, în final le va veni «mintea la cap», au preferat deci să moară cu «dreptatea de partea lor».

Imaginea unor pietoni care circulă după cum îi «taie capul» este din păcate destul de frecventă, dar și secvențele în care la indisciplina trecătorilor se adaugă imprudența unor șoferi sînt la fel de numeroase.

Cînd pe lîngă stațiile de transport în comun trec fără a reduce cîtuși de puțin viteza atîtea autovehicule, cînd de pietonul vădit neatent se apropie ca un bolid automobilistul, e limpede că are loc un cumul de imprudențe și pericolele se înmulțesc în progresie geometrică.

În lege scrie că nu e permisă staționarea pe drumurile naționale, că vehiculele trebuie să fie iluminate, că cei rămași cu mașinile în pană trebuie să le semnalizeze etc., etc.

A circula imprudent, neatent, bazîndu-te numai pe faptul că există reguli, înseamnă a ajunge mai devreme sau mai tîrziu la accident, cu atît mai mult cu cît pot apărea situații imprevizibile.

Nu demult șoferul unui autotren rămas brusc fără lumini a sărit repede din autovehicul pentru a instala triunghiurile reflectorizante. A fost găsit mort cu ele în mînă. Un șofer neatent a lovit conducătorul auto după care a intrat în plin în autovehiculul respectiv. El și însoțitorul au fost răniți grav.

La urma urmei, obstacolele pot apărea și din pricina capriciilor naturii. Dacă după o ploaie o bucată de stîncă se «instalează» pe drum înseamnă să intri în ea?

S-au făcut calcule din care rezultă că accidentele ar putea fi reduse cu cel puțin 30-35%, dacă șoferii ar conduce «defensiv», dacă ar înțelege că în circulație trebuie să fii prudent nu numai pentru tine, ci și pentru «ceilalți».

Colonel VICTOR BEDA ■

OMUL— INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

mînia omului răbdător

La audiențe oamenii vin convinși de dreptatea lor. N-ar accepta nimeni constrîngerea, cîteodată umilitoare, de a-și dezvălui intimitatea, partea dureroasă a vieții, dacă nu l-ar împinge o nevoie, o suferință. Aceste evidențe și-a propus să nu le uite vicepreședintele Consiliului popular al sectorului 2 din București, ing. Gheorghe Mihăilă: «Unii intră cu șapca în mînă, intimidați de locul unde se află, nu știu de unde să înceapă, le simți îngrijorarea ca nu cumva să spună ceva nelalocul lui sau în plus, răpindu-ne astfel timpul, nouă, celor plătiți ca să-i ascultăm. Nu reușesc niciodată să fie expliciți de la început și lămuririle pe care le ceri îi fac să se simtă vinovați. În contrast cu aceștia, alții îți pregătesc din anticameră pumnul pentru a-l arunca în masă sau piept. Sînt cei ce vorbesc de obicei de nedreptatea care li s-a făcut și nu de puține ori sfîrșesc prin a amenința: «O să mă adresez forurilor superioare...» etc. Toți cred că au dreptate și desigur unii chiar au. Nu este o muncă obositoare, nici măcar grea; ci una în care simțul măsurii și al responsabilității este covîrșitor. Petenții noștri au dreptul să se enerveze, să se îndoiască, să fie suspicioși, să amenințe sau să trîntească ușa. Eu, mi-e foarte limpede acest lucru, am dreptul să găsesc pentru fiecare înțelegerea ce i se cuvine și cuvintele care să ne ajute să comunicăm, adică acele cuvinte care se adresează mai puțin minții, cît, mai ales, suferinței și durerii lor. Sînt și alt fel de cazuri: cei ce vin după ce în prealabil au avut grijă să se asigure cu un telefon din partea unei cunoștințe, cum mi s-a întîmplat deunăzi. Intră siguri de ei, observîndu-ți reacțiile, zîmbetul, contabilizîndu-și gesturile de amabilitate. Dreptatea lor însă e una încropită din fapte care puse cap la cap dau o imagine ciuntită cu aer aparent de adevăr și e de ajuns o întrebare pentru ca edificiul lor să se clatine. Dar tocmai această întrebare îi supără. Se ridică ofensați cu ochii scăpărînd de indignare. «Ferește-te de mînia omului răbdător», spune o maximă. Unii n-o cunosc sau au uitat-o, cum s-a întîmplat în cazul de față: «E dreptul meu», a țipat și n-am mai rezistat, m-am ridicat și luîndu-l de guler, vorba vine, l-am dat pe ușă afară »

NICOLAE CRISTACHE ■

COPERTA NOASTRĂ:

Din activitatea cenaclului «Flacăra»: dirijorul Marin Constantin și cuplul de folkiști Anda Călugăreanu și Mircea Vintilă. Fotografii de Radu Constantinescu; vine și primăvara totuși (fotografie de Lică Iosif); faptele de muncă la Rovinari continuă (fotografie de Emanuel Tânjală)

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

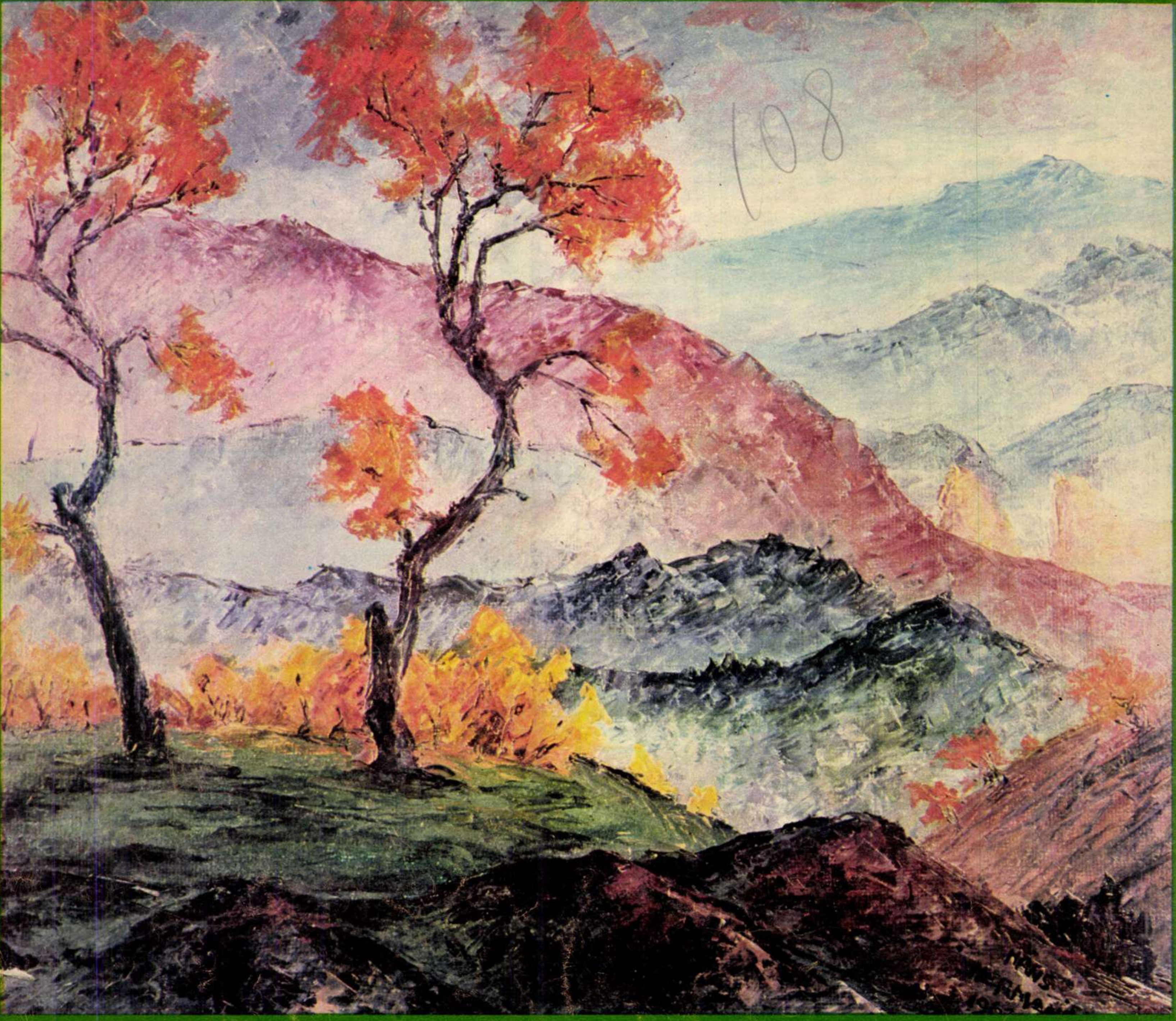

108

Toamnă carpatină

PUNCTUL DE PLECARE ESTE TOTDEAUNA O TRĂIRE VIZUALĂ

Omul, care a cutreierat de la începutul secolului pînă azi cu o neobosită curiozitate drumurile țării în căutarea nu numai a pitorescului, ci și a expresiei esențiale din lumea vizibilului, artistul, care le-a fixat pentru totdeauna într-o operă vastă și impresionant de variată — acest om-artist-cetățean, pictorul și gravorul Hans Hermann, a împlinit în iarna aceasta (la 25 ianuarie) 90 de ani. Aniversarea a prilejuit organizarea în sălile Casei Artelor din Sibiu a unei expoziții retrospective, la care artistul emerit — dealtfel în plină vigoare creativă — a putut participa. O a doua retrospectivă va aduna peste cîteva săptămîni în aceeași sală creația sa grafică.

«Strămoșii mei au fost toți, fără excepție, meșteșugari și dascăli»... Cu această afirmație Hans Hermann își definește de fapt cele două coordonate în jurul cărora gravitează substanța operei sale: pe de o parte, meditația asupra subiectului și procesualității creației, pe de alta, grija meticuloasă pentru alegerea mijloacelor de expresie și pentru realizarea tehnică sau, cum spune el: «Natura este haotică. Un tablou este un organism care trebuie construit. Dar punctul de plecare este totdeauna o trăire vizuală...» și: «Nu există o tehnică picturală și de gravură pe care să nu o fi încercat...»

Peisajul montan al Carpaților noștri, mai ales de la Cazane la Retezat, din Munții Cibinului la Făgăraș, Ceahlăul și Bicazul este surprins din primăvară pînă în toamnă și sub plapuma apăsătoare a iernilor, în cele mai felurite chipuri. Ținuturi maiestuoase și grave sînt pecetluite printr-o atmosferă simpatetică, privitorul invizibil de după șevalet confundindu-se cu ele și captînd convingător acel spațiu deluros, mioritic de care vorbește Blaga, nu numai cel real, ci și cel spiritual. Într-o galerie generoasă, artistul a înșiruit de-a lungul a șapte decenii portretele unor personalități, dar și acelea ale unor oameni obișnuiți. Superbe sînt «Femeile din Jina», gravate cu acul, cu liniile unduitoare, cu contrastul alburilor cu negru din porturile lor naționale sau «Capul unei țărănci din Turnișor» în port săsesc, cu marama albă și agrafe strălucitoare, pictate minuțios. Alăturarea capătă un sens mai adînc, vădind preocuparea maestrului sas pentru ideea bunei înțelegeri a oamenilor de pe aceste plaiuri. Imaginea vechilor burguri transilvane, cu străduțele lor înguste, cu turnurile și bastioanele neclintite de vreme l-a fascinat îndeosebi pe gravorul Hans Hermann. Cîteva sute de asemenea «vederi» — gravate în toate tehnicile posibile, de la acvaforte la acvatinta, point sèche sau mezzotinto, xilogravură sau monotipie —, colțuri ale Sibiului vechi, Brașovului, Sighișoarei, ale Mediașului, Bistriței, Biertanului etc. și-au găsit locul nu numai în muzee, ci mai ales în casele oamenilor («De la bun început, îmi spunea maestrul, am știut că arta mea trebuie să fie înțeleasă de toți oamenii și că trebuie să le înfrumusețeze căminele»).

Se împlinește astfel o operă care rămîne mărturia frumuseților patriei, ea cuprinzînd și un adevărat document al timpului nostru, pentru că acest călător pasionat și-a îndreptat întotdeauna atenția și asupra muncii de transformare a țării. Cu blocul de schițe a poposit la schelele de construcție a furnalelor de la Hunedoara, apoi la gura focurilor lor, a observat oamenii ogoarelor, muncitorii șantierelor, de la Bicaz și pînă la construcția Transfăgărășanului.

Hans Hermann în tablourile sale nu a impus o altă ordine realității, culori și ritmuri noi subiective, ci le-a extras din însăși imaginile vizibile, construind o altă realitate apropiată de prima. Ca în vechea poveste chinezească, tablourile lui cu nuanțările unei lumi dens colorate te îmbie să pătrunzi în ele și să te pierzi în profunzimea spațiului lor pictural.

GERHARD EIKE ■

Reproducere color
VASILE MOLDOVAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

TIRGU

ANUL XXIV - NR. 7 (1028) - 22 FEBRUARIE 1975
flacara
revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

DRUMUL SPRE COMUNISM

Comunismul nu e o Arcadie,
o grădină de aur în care mere de aur
cad în gura unor oameni de aur:
apeşi pe un buton suav şi prin teribile circuite
reglezi mişcarea aştrilor — nu...

Poete, ia-ţi cuvintele şi vino cu ele spre viaţă,
repară cu ele o casă, pietrueşte un drum,
învaţă-ţi cuvintele să ţină în mînă
tîrnăcopul, lopata — asta aşteptăm de la tine:
umilirea morţii,
abisul făcînd reverenţe în faţa realului...

Nu, comunismul nu e o grădină de aur,
lui nu-i plac focurile de artificii,
inimile umflate cu pompa, oamenii
care numără timpul după cărămizile
pe care le-au adunat pentru vilă, vorbele
goale (vai, se fereşte comunismul
de vorbele goale cum privighetoarea de ţeava
puştii!). Drumul spre comunism nu
trece prin carele alegorice.
Drumul spre comunism e un drum
pe jos. Greu. Cu pierderi. Cu vîntul în faţă.
Cu ploaia în creştet. Cu pieptul descoperit.
Adevărul e inima sa. Victoria omului e finalul.

Poete, ia-ţi cuvintele şi vino cu ele spre viaţă.
Încearcă să acoperi cu ele un om — cînd
îi e frig. Să hrăneşti pe cineva cu ele aevea.
Încearcă. Asta aşteptăm de la tine. Adevărurile
noi au nevoie de tine. Să le creşti. Să
le aduci la casele noastre — dimineaţa,
devreme. Odată cu ciocîrliile.

Comunismul este, prieteni, şi un fel de întoarcere
a noastră acasă,
o aşezare a păsării pe ramura sa.

Nu, nu o grădină de aur în care mere de aur
cad în gura unor oameni de aur.
La fel vom apuca şi atunci, cu evlavie,
pîinea
în care se aud strămoşii cum respiră şi
se gîndesc la ţară,
la fel vor răsări şi atunci soarele, luna
la fel va înverzi iarba pe cîmpuri
strigîndu-ne: nu vă opriţi,
la fel ne vom îngropa şi atunci, cu durere
adîncă, părinţii —
dar va fi ceva în plus, ceva pentru care
noi astăzi trăim pe schele (odihna
noastră este lupta!), ceva pentru care
noi astăzi dăm să mănînce zilelor şi nopţilor
nişte grăunţe ce aduc a suflet
ceva ca o centură de siguranţă,
un sentiment de naştere zilnică, de
bunătate — ca atunci cînd priveşti
cum cade ninsoarea peste ţara ta,
cum cade ninsoarea ca o întemeiere de mînăstire,
omul va fi
om
peste tot.

GABRIEL CHIFU ■

801

MANIFESTUL FRONTULUI UNITĂȚII SOCIALISTE

UN DOCUMENT UMAN, UN DOCUMENT AL ADEVĂRURILOR NOASTRE, AL EXISTENȚEI, AL CONȘTIINȚEI ȘI AL DEVENIRII NOASTRE

În prag de primăvară, în prag de alegeri, Manifestul Frontului Unității Socialiste — manifestul-program cu care candidații Frontului se prezintă în fața alegătorilor — ne-a readus în memorie, legate printr-un unic circuit al ideilor, acele istorice documente ale acelui istoric moment sub ale cărui reverberații muncim, trăim, ne întemeiem existența, ne construim ziua de mîine: Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. Fondat în întregime pe aceste documente, pe Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, pe Directivele Congresului al XI-lea cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în viitorul cincinal, parte integrantă a Programului partidului, pe raportul prezentat la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Manifestul Frontului Unității Socialiste se constituie, astfel, deopotrivă, ca o imagine a prezentului și a viitorului, a ceea ce sîntem, a ceea ce vrem să fim. Deci ca o carte deschisă a națiunii, ca un corpus de documente al devenirii noastre, oprit la fila unui ceas în care, rememorînd niște ani de istorie, optăm pentru anii ce vor veni.

În măsura în care rămîne, orice document e neperisabil, în primă și ultimă instanță, ca document uman. Cei care au exercițiul verbului — citit sau scris — știu ce greu se supune cuvîntul, cît de refractar și rebel este pînă să capete plasticitate și greutate, adică vibrația adevărului, adică însușirea de a fi crezut. Aceasta se întîmplă atunci — numai atunci! — cînd, dincolo de o caligrafie politică sau literară, documentul este cel al unui adevăr uman, al unei existențe sau conștiințe a oamenilor. Manifestul la care ne referim este un astfel de document.

Ne recunoaștem în acest document, prin tot și prin toate. Ne recunoaștem în cuvintele lui pentru că ele sînt cuvintele noastre, cuvintele — încărcate de mari înțelesuri și de mari adevăruri — ale faptelor noastre din acești ani. Anii dintre Congresele al IX-lea și al X-lea ale partidului, perioada de maximă afirmare a civilizației socialismului la români, «cea mai rodnică din istoria țării», cum o numește Manifestul. Anii în care, mai mult ca oricînd, între cuvîntul și fapta partidului, între documentele programatice și întruparea lor practică, unitatea a fost deplină, strălucit afirmată în însuși bilanțul acestei etape istorice:

«A fost îndeplinit cu succes programul prezentat poporului în alegerile trecute. Frontul Unității Socialiste s-a angajat, la alegerile precedente, să acționeze consecvent pentru dezvoltarea într-un ritm susținut a economiei naționale, pentru ridicarea continuă, pe această bază, a nivelului de trai al oamenilor muncii, pentru adîncirea și perfecționarea democrației socialiste, dezvoltarea multilaterală a personalității umane, pentru înflorirea patriei noastre și creșterea prestigiului ei în lume. Astăzi, făcînd bilanțul, constatăm că acest amplu program a fost îndeplinit cu succes».

Ce reprezintă — privit în datele sale esențiale — acest bilanț?

Economiștii apreciază drept gigantic efortul unor mari puteri în cursa pentru cosmos. Ei uită sau ignoră însă, adesea, efortul unor țări mici sau mijlocii care, în cursa pentru lichidarea rămînerilor în urmă, pentru emancipare pe toate planurile, pentru sincronizare cu civilizația contemporană, fac investiții echivalente ca greutate (inteligență, forță de muncă, rezerve economice) cu coloșii lumii de azi, dacă punem în balanță potențialele lor absolute angajate în această cursă. Nu-i o metaforă, ci purul adevăr, ușor verificabil de economist, dacă vom afirma că pentru România acestor ani — anii bilanțului la care se referă Manifestul — marea premieră a energiei de la Porțile de Fier, de pildă, e sinonimă, practic, cu un program «Apollo» încheiat. Nu-i o metaforă, ci purul adevăr, ușor verificabil de orice economist al lumii, dacă vom spune, citind doar una din cifrele Manifestului, că nu-i la îndemîna oricui să poată investi, într-un răstimp de numai cinci ani, cît în cei 11 ani dinainte. Într-adevăr, se arată în Manifest, «volumul investițiilor din cincinalul 1971-1975 echivalează cu investițiile realizate în 11 ani anteriori». Un cincinal în care Porțile de Fier reprezintă doar una din cele 2 400 de noi capacități de producție ale țării. Un interval de timp în care, citim mai departe, industria va înregistra «o creștere medie anuală de 14 la sută, depășindu-se prevederile cincinalului la principalele produse». Un cincinal în care, alături de succesele industriei, «obținem cele mai bogate recolte din istoria țării, producția anuală de cereale ridicîndu-se în medie la peste 15 milioane tone față de 12,7 milioane tone în anii 1966-1970».

Așadar, un cincinal al performanțelor, o etapă istorică a performanțelor. Dar dacă performanțele marchează totdeauna excepția (și, în raport cu o mai veche istorie a noastră, ele marchează, desigur, excepția, chiar dacă azi excepția tinde să se încorporeze seriei, să devină deci o obișnuință, un fapt firesc), e locul să notăm, să punem un accent asupra peisajului din care emană aceste realizări de pisc, asupra oamenilor care le făuresc.

Document al existenței noastre în acest ceas, la această vîrstă socialistă a patriei, document al adevărurilor noastre, document uman, Manifestul se constituie — prin toate datele sale — ca un elogiu al omului de la noi. «Marile înfăptuiri dobîndite în perioada dintre Congresul al X-lea și Congresul al XI-lea, cea mai rodnică din istoria țării, sînt expresia vie a muncii eroice, avîntate, a întregului popor, a devotamentului și abnegației cu care oamenii muncii edifică noua orînduire socialistă pe pămîntul României. Toți cei ce muncesc sînt pe deplin îndreptățiți să fie mîndri de ceea ce au realizat în acești ani». Nu ani ușori: ani ai «muncii eroice», cu tot ceea ce presupune acest cuvînt, «eroism», transformat la noi într-o stare de masă, într-o stare dinamică a națiunii întregi. Realizările de excepție sînt rodul unor eforturi de excepție, în care oamenii au dat tot, întreaga lor muncă, întreaga lor viață. Nu ne cruțăm sacrificiile, cînd sacrificiile ni se cer în numele unei cauze înalte. Sîntem apți să le facem. Și le facem fiindcă, în cursa cosmică spre fericire în care ne-am angajat, la chemarea partidului, cu toată ființa, acea planetă, cîndva ascunsă în norii incertitudinilor, acea planetă care este ziua de aur a viitorului, ziua de mulțumire și de răsplată, ziua civilizației comuniste a României, strălucește plenar, limpede și real, drumul spre ea fiind științific și drept trasat, cucerit treaptă cu treaptă, printr-un transfer zilnic de energii din azi în mîine.

Anii al căror bilanț îl avem în față, anii celei mai rodnice epoci a istoriei noastre, au marcat pași uriași pe acest drum, în această cursă. Am trăit mai bine, roadele muncii noastre au fost ca niciodată mai mari. Venitul național al actualului cincinal sporește cu 80 la sută. S-au creat, între anii 1970-1974, peste 1 milion de noi locuri de muncă. S-a asigurat, pentru anul de față, o creștere cu 23 la sută a retribuției reale față de 1970, depășindu-se, și la acest capitol, prevederile de început ale cincinalului. Au fost construite aproape 590 000 de apartamente, în care s-a mutat o populație cît cea a Bucureștiului: aproape 1 900 000 de oameni. Cheltuielile social-culturale ale statului au atins anul trecut 2 270 lei pe o persoană, fiind mai mari cu 670 de lei ca în 1969, anul ultimelor alegeri. A sporit rolul științei, al școlii, al culturii și al artei noastre umaniste. Energia noastră socială s-a cheltuit mai judicios, s-a fructificat mai înalt pe toate planurile. S-a intensificat procesul de omogenizare a societății, s-a consolidat și mai mult unitatea dintre muncitori, țărani, cărturari, indiferent de naționalitate, s-a adîncit și s-a dezvoltat coeziunea națiunii noastre socialiste. S-au adoptat și s-au transpus cu strălucire în practică, dovedind justețea politicii novatoare a partidului, continuitatea și fermitatea luptei cu inerția, importante măsuri de perfecționare a organizării și conducerii vieții economico-sociale, de adîncire a democrației socialiste, de stimulare a inițiativei cetățenești pe toate planurile, de sporire a aportului nemijlocit al maselor la rezolvarea treburilor mari ale obștii. Am trăit deci mai bine și ne-am exercitat mai profund, mai plenar, privilegiile — cucerite de revoluție — de stăpîni ai acestei țări.

Mai sînt, desigur, multe de făcut. «Mai sînt, desigur, multe de făcut — se scrie în Manifest — pentru a ridica economia, precum și celelalte domenii ale vieții sociale, la un grad de dezvoltare care să asigure satisfacerea deplină a necesităților materiale și spirituale ale maselor populare, ale întregului popor. Îndeplinirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea — platforma politică cu care candidații Frontului Unității Socialiste se prezintă în alegeri — va asigura înaintarea tot mai fermă a țării noastre pe drumul progresului și prosperității, va apropia patria noastră de statele avansate din punct de vedere economic».

Cifrele viitoarei noastre civilizații, cifrele economiei, ale culturii, ale nivelului de trai, cifrele-cote ale înaintării spre mîinele românesc, spre mîinele comunismului, ating, din nou, ca ambiție a valorilor, performanța. Industria își va menține ritmurile înalte (9-10 la sută pe an, ritmul mediu de creștere a producției), producția agriculturii în cincinalul 1976-80 va depăși cu 25-34 la sută media anilor 1971-75, învățămîntul, știința, cultura și artele vor dobîndi și ele noi valori, ca pondere în viața societății noastre și ca intensitate și calitate a creației. Retribuția medie reală va spori, față de anul în curs, cu 18-20 la sută. Se vor construi 815 000 de apartamente. Se vor majora mai departe pensiile, alocațiile pentru copii, bursele pentru studenți. Se va înfăptui o primă etapă din prevederile Programului național de sistematizare a teritoriului și localităților urbane și rurale. Se vor asigura condițiile pentru reducerea treptată, pînă la finele cincinalului, a săptămînii de lucru la 42-44 de ore. Vom trăi deci mai bine, cu eforturi mai mici, cu satisfacții mai mari, cu o mai mare disponibilitate de timp și cu mai multe posibilități reale, practice, de confort nu numai material, ci de împlinire a personalității, de împlinire a noastră ca oameni.

Dar pentru aceasta — o știm — va trebui să muncim. Va trebui ca fiecare zi a viitorului cincinal să însemne, în munca noastră, în viața noastră, un pas în plus, o înfruntare cu ceasornicul în mînă a timpului. Va trebui ca fiecare zi și fiecare clipă să fie o zi și o clipă în care se naște ceva, un produs nou, o idee nouă, o zecimală strălucită a acestui efort gigantic pe care-l numim cincinalul 1976-1980.

Munca — izvorul puterii și demnității naționale. Munca — primul examen al conștiinței noastre comuniste, al conștiinței noastre cetățenești, al conștiinței noastre naționale. Munca — temeiul și garanția materializării marilor planuri ce ne vor așeza, conform Programului partidului, în plutonul fruntaș al țărilor care nu numai că beneficiază de civilizația acestui secol, dar o și propulsează.

Cel de-al doilea examen al conștiinței cetățenești, pe care națiunea noastră îl dă periodic, după examenul cotidian al muncii, este reprezentat de dreptul suveran al exercitării puterii, prin desemnarea celor mai buni dintre noi la cîrma treburilor obștești. Ca și munca, e un examen pe care știm — am învățat în acești ani ai socialismului, ai realei noastre democrații politice — să-l dăm cu seriozitate, maturitate, înțelepciune, răspundere.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, «alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare, care vor avea loc în luna martie, vor constitui un important eveniment politic, întregul popor manifestînd, prin votul pe care-l va da candidaților Frontului Unității Socialiste, adeziunea deplină la hotărîrile Congresului al XI-lea, la politica internă și externă a partidului și statului nostru, hotărîrea fermă de a înfăptui neabătut Programul Partidului Comunist Român».

În ajunul alegerilor, Manifestul Frontului Unității Socialiste, manifestul împlinirilor noastre de azi și al vrerilor noastre pentru ziua de mîine, ne oferă prilejul unui popas — însuflețitor și solemn — pe un pisc al istoriei, de pe care putem contempla destinul nostru de sus.

ILIE PURCARU ■

EVENIMENTE CU PUTERNIC ECOU PE AGENDA POLITICĂ A ȚĂRII

Săptămîna care a trecut a înregistrat un eveniment remarcabil în viața României: publicarea Manifestului Frontului Unității Socialiste, expresie grăitoare a succeselor obținute de poporul nostru în perioada de la Congresul al X-lea al P.C.R. pînă la Congresul al XI-lea, «cea mai rodnică din istoria țării», și totodată o sinteză a sarcinilor de anvergură care stau în fața noastră în următorii ani. Manifestul constituie platforma politică cu care candidații Frontului Unității Socialiste se prezintă la alegerile de la 9 martie.

În Manifestul său, îndelung dezbătut în aceste zile pe tot cuprinsul țării, Frontul Unității Socialiste «adresează tuturor alegătorilor chemarea de a acționa, strîns uniți în jurul partidului, al Comitetului Central, al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru înfăptuirea hotărîrilor adoptate de Congresul al XI-lea,înscriind astfel o nouă pagină glorioasă în istoria României, asigurînd înaintarea patriei spre noi culmi de progres și civilizație».

Un alt eveniment politic de seamă care a avut loc în România în săptămîna trecută a fost cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, la încheierea lucrărilor Consfătuirii cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale. Convocată din inițiativa secretarului general al partidului, consfătuirea a examinat modul în care s-au realizat sarcinile privind dezvoltarea colaborării economice internaționale și a trasat căi pentru stimularea acesteia.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu este o analiză lucidă și temeinică a succeselor dobîndite în domeniul relațiilor economice, succese favorizate de principiile generale ale politicii externe a țării noastre, de dezvoltare a colaborării cu toate statele, indiferent de orînduire socială, succese nemijlocit legate de realizările obținute de poporul nostru în dezvoltarea economico-socială a țării. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat intensificarea colaborării cu țările membre ale C.A.E.R., cu țările socialiste în general. Totodată, în ultimii ani, România a acordat o importanță deosebită relațiilor economice și de cooperare cu țările în curs de dezvoltare, precum și cu țările capitaliste, numărul total al partenerilor săi de schimburi comerciale crescînd la peste 130 de țări.

În ziua de 13 februarie tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit o delegație a Partidului Social-Democrat din Finlanda, condusă de Margit Eskman, vicepreședinte al partidului. În timpul întrevederii au fost abordate probleme de interes comun pentru cele două partide. S-a apreciat în mod pozitiv dezvoltarea relațiilor politice, economice, tehnico-științifice, culturale dintre România și Finlanda, s-au discutat probleme ale actualității internaționale, insistîndu-se în special asupra unor aspecte politice ale continentului european.

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, vineri,14 februarie,a sosit în Capitală, într-o scurtă vizită de prietenie, tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria.

În timpul convorbirilor care au avut loc luni,17 februarie între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Todor Jivkov, convorbiri desfășurate într-o atmosferă tovărășească, de caldă prietenie, s-a remarcat cursul ascendent al relațiilor frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dezvoltarea colaborării multilaterale dintre România și Bulgaria și s-a afirmat hotărîrea comună de a extinde și diversifica aceste raporturi de prietenie, bună vecinătate și rodnică conlucrare, în folosul ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii în lume.

Tot luni, tovarășul Nicolae Ceaușescu a oferit un dejun în onoarea tovarășului Todor Jivkov. În aceeași zi, cei doi conducători de partid și de stat au vizitat împreună obiective economice și de interes cetățenesc din București. Au fost străbătute în timpul vizitei prin Capitală noile cartiere Berceni, Titan, Pantelimon și Colentina. Pretutindeni unde au fost prezenți, la magazinul «Cocor», în halele din Piața Unirii, la Întreprinderea de mașini grele și la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Todor Jivkov au fost întîmpinați cu multă căldură de mii și mii de cetățeni care și-au manifestat astfel satisfacția pentru această nouă întîlnire româno-bulgară la înalt nivel. **GEORGE ARION** ■

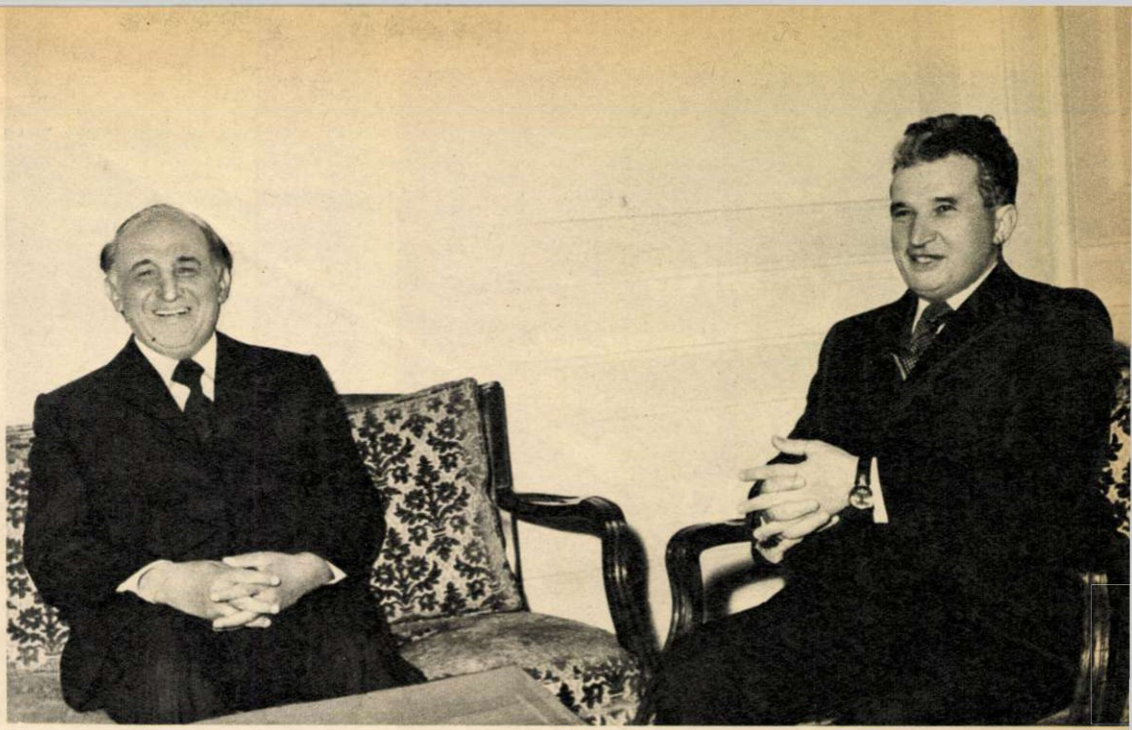

Întîlnirea prietenească dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov a constituit un nou și rodnic moment al tradiționalului dialog româno-bulgar.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu rostindu-și cuvîntarea la încheierea lucrărilor Consfătuirii cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale.

Aspect de la primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a delegației Partidului Social-Democrat din Finlanda.

ACUM 30 DE ANI, ION BICĂ DIN CETATE RĂSPUNDEA PROCURORULUI:

„COMUNIST SÎNT DE MULT, IAR PRIMAR M-A PUS POPORUL“

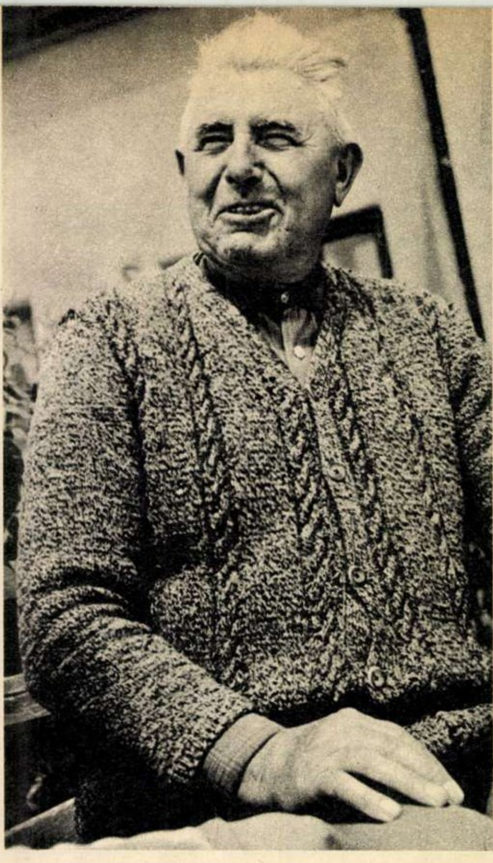

O înserare aproape primăvăratică, deși sîntem încă la jumătatea lui februarie, i-a surprins **la taină,** ca de obicei, pe cîțiva dintre bătrînii satului, ai acestui sat cu nume de străveche rezonanță istorică: Cetate. Cu toate că la o privire mai atentă a chipurilor ai putea distinge unele diferențe de vîrstă, mai toți acești oameni sînt de leaturi apropiate. Locul **tainei** lor, cum i se spune acestui gen de discuție prin Oltenia, aceeași veche răspîntie a satului, încrucișarea drumului care spre sud coboară la Dunăre pentru ca în partea opusă să se piardă printre case, în interiorul comunei, cu șoseaua ce vine dinspre Maglavit și duce mai departe, urmînd decindea Dunării, către Drobeta-Turnu-Severin. Răspîntia e dominată chiar pe centru de primărie, în fața căreia se înalță statuia lui Alexandru Ioan Cuza, martoră neclintită de decenii a tuturor evenimentelor mai importante din viața acestui sat. Vizavi de primărie, încadrat într-un mic grilaj de fier, în plină răspîntie, un «monument al eroilor» sub forma unui obelisc în vîrful căruia se semețește cu aripile larg deschise pentru zbor nelipsitul vultur simbolic. Călătorul care trece grăbit, într-un sens sau altul, pe șosea, obișnuit cu astfel de «taine» ad-hoc întîlnite în mai toate satele sudului țării, n-are cum bănui că răspîntia prin care trece e o vatră fierbinte de istorie contemporană și că din cînd în cînd, ca și în seara aceasta primăvăratică de februarie, aici se reîmprospătează memoria unor zile furtunoase pe care acești bătrîni le-au trăit în puterea vîrstei lor.

— În ce zi sîntem astăzi?, întreabă unul dintre bătrîni, Ștefan I. Decă.

— Încă pe 15 februar, îi răspunde careva.

— Uite cum e azi... zice «tata Ion Bică», așa cum îl numesc cu adînc respect mai tinerii săi consăteni pe acest bărbat zdravăn, care tocmai și-a oprit în răspîntie pașii mari, cumpănindu-i trupul ca sub o povară, trădînd astfel îndeletnicirea de hamal din tinerețe... Cum e azi, continuă firesc, fără vreo poză nostalgică, acest septuagenar încă plin de o forță nestăvilită, acu'treizeci de ani eram în plină fierbere, la aproape cinci luni de cînd steagul roșu fluturase pentru întîia oară pe primăria unei localități românești. Hotărîrea de împărțire a pămînturilor fusese deja luată de întreaga obște a satului, în frunte cu celula de comuniști și cu consiliul popular al celor 43 de cetățeni care preluaseră puterea în comună. Ne pregăteam să pornim spre Craiova pentru a lua cu asalt prefectura...

Din acest punct al «tainei» de la răspîntia Cetății intervine reporterul, interpunîndu-se firesc într-un dialog care, mai ales în aceste zile, se poartă fie spontan, în astfel de «adunări liniștite», fie cu prilejul unor întîlniri cu aură solemnă, găzduite la căminul cultural, la liceu sau la vreuna din școlile generale. «Tata Ion Bică», bărbatul voinic care tocmai a deschis discuția pe această temă, nu e altul decît însuși primarul comunist de acum peste treizeci de ani. Ne aflăm deci la sursele cele mai autorizate ale istoriei revoluționare a acestui sat. Simbolic parcă, deși întîlnirea a avut loc absolut întîmplător, la rememorarea evenimentelor pe care o facem cu «tata Ion Bică» și fratele său ceva mai mare, Costică, este prezent și președintele de astăzi al cooperativei agricole de producție, inginerul agronom Dan Lupu, unul dintre primii copii, a cărui naștere, în noiembrie 1944, fusese înregistrată la cea dintîi «primărie roșie». Tînărul președinte, abia trecut peste trei decenii, e propus candidat în Marea Adunare Națională, for suprem în al cărui prim prezidium, în 1948, fusese ales deputatul țăran de la Cetate, Ion Bică, interlocutorul nostru de astăzi.

— În acele zile cînd nu numai noi, comuniștii, ci toți cei pe care-i reprezentam, începuserăm să respirăm aerul liber al democrației, Cetatea, cum era și de așteptat, avînd în vedere tradiția, a ridicat în văzul tuturor steagul roșu de luptă, fiindcă noi, **cetățenii,** eram cunoscuți chiar din ilegalitate ca oameni care dădeam bătălia pe față. Așa s-a întîmplat în 1934 la alegerile sindicatului hamalilor din vechiul port de grîne, așa în numeroasele înfruntări cu jandarmii din localitate sau de la Craiova.

— Steagul liber, ca să zic așa, îl ridicaserăm chiar din noaptea de 23 spre 24 August 1944, intervine mai vîrstnicul frate al lui tata Ion, Costică. În zorii zilei de 24 august, **cetățenii** au putut vedea cu surprindere fluturînd, pe o sîrmă întinsă între statuia lui Cuza și Vulturul de pe Monumentul Eroilor, drapelul tricolor alături de cele ale forțelor aliate din coaliția antihitleristă. În primul moment, jandarmii, înspăimîntați îndeosebi și de faptul că tot satul venea în răspîntie să vadă această minune, au coborît drapelele, dar la insistența noastră, cînd i-au lămurit și mai-marii lor că nemții erau într-adevăr puși pe fugă, le-au pus la loc. Pericolul era, ce-i drept, mare, fiindcă pe șoseaua care traversează comuna se scurgeau necontenit, escortate de ostașii armatei noastre, nesfîrșite convoaie germane. Cu tot riscul, nu ne puteam abține să nu le strigăm în obraz: **Afară fasciștilor, tîlharilor!**

— Riscul era încă mare și față de autoritățile din țară, de jandarmi mai ales. Cu cei de la Cetate, a căror «veche cunoștință» eram, chiar după ce satul mă pusese primar, am avut mult de furcă. (Reporterul intervine aici, rugîndu-l să reia episoadele din toamna lui 1944 pe care, de fapt, le-a mai auzit, totdeauna însă fascinîndu-l prin măreția lor revoluționară.)

— Era pe la sfîrșitul lui septembrie, începutul lui octombrie, cînd, părăsind unitatea unde fusesem concentrat cu cîtva timp înainte, am revenit în sat să facem dreptate. Semnalul l-a dat, cu toba lui, tot Aurică de la primărie. **Cetățenii** îi cunoșteau pe comuniști, atît pe cei care rămăseserăm în sat, cît și pe cei plecați de multă vreme pe la meserii și intrați de mult în mișcarea muncitorească, precum Vasilichi, Agiu, Bălăceanu și alții. Vreo cîteva mii de oameni s-au adunat tot în răspîntia unde ne întîlnirăm și începurăm discuția. Urcat pe treptele Monumentului Eroilor le-am spus consătenilor mei: «Primăria, locul unde pînă acum s-a hotărît, după cum dictau boierii, exploatarea noastră, trebuie să devină de acum înainte lăcașul dreptății, ea trebuie să treacă în miinile noastre chiar de va trebui să înfruntăm gloanțele!» De alte cuvinte în plus n-a mai fost nevoie, fiindcă oamenii s-au și năpustit. Consiliul popular ales, legal de fapt, prevalîndu-ne de o prevedere pînă atunci formală existentă în Constituția liberală din 1923, era format din 43 de inși, alături de săracii satului figurînd și doi învățători și un popă. Oricît de frumos ne apare astăzi acest moment de curaj, ceea ce a urmat a fost mult mai greu, fiindcă ne legaserăm în fața oamenilor să-i ajutăm să înfrunte cumplitul dezastru în care se afla satul: foamete, mizerie, tifos, iarna care bătea la ușă și cei mai mulți n-aveau o așchie în curte, măcar să ațîțe focul. Trebuia deci să mergem pînă la capăt. Cu toate că între timp inițiative ca ale noastre mai fuseseră luate la Moțăței, Risipiți, Plenița și în alte locuri, Cetatea, cu comuniștii la cîrmă, trăia într-o izolare, ca într-un asediu mai mult sau mai puțin fățiș al vechilor autorități — prefectură, jandarmerie, procuratură. Ceea ce nu ne-a făcut să dăm înapoi: la 3 decembrie am confiscat magaziile cu grîu de la cei trei boieri, Aurel Drugă, Ionel Pleșa și Belizarie Cîncea.

— Într-unul din conacele luate cu asalt — intervine tata Costică Bică — nu călcase o viață picior de țăran din satul nostru. Nimeni nu știa ce rai de flori, ce statui de marmură, leneșe se ascund dincolo de împrejmuiri. De acolo apăreau numai cîinii lupi care ne sfîșiau copiii, sau șareta boierilor care, dacă nu se fereau. ni-i călca fără milă.

— În afară de cereale, continuă «tata Ion Bică», am mai dat săracilor, văduvelor de război, orfanilor, vreo 800 de care de lemne, vechii salcîmi care despărțeau cele trei moșii, cu o suprafață de 7 000 hectare. (Reporterul intercalează aici o secvență reținută într-o altă convorbire despre aceleași lucruri: o biată femeie văduvă care, de cum i s-a indicat de către comisia respectivă salcîmul ce i se cuvenea, nu s-a mai desprins de el și cu o gioarsă de topor, mîncat de rugină de cînd nu-l mai întrebuințase, în cîteva minute a și doborît copacul.) Un lucru să rețineți însă: deși ca oameni săraci ce eram și noi, comuniștii, duceam lipsa lemnelor, cuvîntul de ordine a fost ca nici măcar o creangă să nu ia vreunul. Am făcut, de asemenea, rost de var, tot de la conace, am strîns toți frizerii și am pornit acțiunea contra tifosului, care apăruse și el, la unele familii ce trăiau într-o mizerie de necrezut. În 2 februarie 1945, cu toate repetatele amenințări ale jandarmilor și ale boierilor (unul din ei, Ionel Pleșa, era secretar general al lui Dinu Brătianu, al cărui partid făcea parte din guvernele Sănătescu-Rădescu) noi, sprijiniți de regionala P.C.R. de la Craiova, cu concursul nemijlocit al unor muncitori ce ne-au fost trimiși, am trecut la confiscarea celor trei moșii și la împărțirea lor. Ostilitățile vechilor autorități au devenit și mai înverșunate, astfel că la 18 decembrie 1944 ne-am trezit cu o comisie de anchetă trimisă de guvernul Rădescu, formată din generalul comandant al corpului III armată, prefectul județului, colonel, un alt colonel, inspectorul șef al jandermeriei Oltenia și un procuror de la parchetul Tribunalului. Acuzațiile care i se aduceau primarului comunist și întregii obști erau formulate într-un limbaj cunoscut: violarea proprietății, jaf, furt, încălcarea ordinii publice etc., etc. Ancheta debutase cu întrebările-cheie: «dacă sînt comunist și cine m-a pus primar». «Comunist sînt de mult, iar primar m-a pus poporul. Și tot poporul a hotărît să confiscăm cerealele și lemnele, pentru a nu muri de foame și de frig. Ceea ce am săvîrșit noi nu e nici jaf, nici furt, ci un act patriotic!» le-am replicat eu demn.

În timp ce pe mine mă anchetau, se dăduse de veste în sat și două mii de oameni înconjuraseră postul de jandarmi din vecinătatea primăriei. «Afară cu fasciștii și colaboratorii lui Hitler!», strigau aceștia, gata la un semn să pătrundă în postul de jandarmi. În fața acestei situații, anchetatorii s-au lăsat păgubași, neștiind cum să fugă mai repede cu mașina. Etapa următoare a fost participarea cetățenilor primei comune libere la asaltul prefecturii din Craiova, participare care a fost dintre cele mai energice... (Istorisirile lui «tata Ion Bică» ar putea continua, dar reporterul își circumscrie deocamdată investigațiile în timp la comuna Cetate.)

«Tata Ion Bică» a fost după aceea chemat de alte însărcinări de partid la Craiova sau mai departe, nici un moment însă neîntrerupînd legăturile cu satul natal, cu tovarășii săi de ucenicie și maturizare revoluționară. Anul 1950 îi găsea, de pildă, pe toți fiii comunei Cetate, indiferent de locul unde lucrau, antrenați în construirea căminului cultural. În vederea acestei construcții, la București se înființase un comitet de sprijin format din cei plecați din Cetate, pentru strîngerea de mijloace materiale destinate căminului cultural. Inițiatorul lui era cunoscutul militant comunist Constantin Agiu. Căminul cultural fusese prima cucerire de ordin cultural a noii puteri, acesteia urmîndu-i în timp liceul, școlile, creșa, grădinițele. Îndeosebi după înființarea cooperativei agricole de producție, după primele mari recolte, în sat a început să se facă simțită cotitura ce se realizase. Semnificativ lucru, am căutat altă dată, pentru a ilustra tot un reportaj, fotografia unei case vechi. Mergînd din bătrîn în bătrîn, am dat și peste cel mai vîrstnic cetățean, moș Ion Belu, care călca, încă, apăsat pe asfaltul șoselei, fără să ia seama la forfota mașinilor.

Acest om de 93 de ani, ca unul care a muncit de s-a spetit și la cîmp și la grădină, fiind unul dintre cei mai vrednici țărani, e uluit mai ales de recoltele care se obțin: «Strîns cu combina, grîul e mult și greu ca nisipul iar porumbul face drugile de-un cot și tot cîte două-trei de fir, de ți-e frică să intri prin el ».

Președintele Dan Lupu, unul din cei nouă ingineri cît are această cooperativă agricolă de producție, prezent la discuția noastră, fiu al satului, confirmă prin datele care mi le oferă impresiile bătrînului nonagenar:

— Au fost ani cînd s-au scos în medie și 8 900 kilograme porumb știuleți la hectar. Anul trecut, în condiții anormale din punct de vedere al precipitațiilor, fără să dispună încă de irigație la cereale, grîul a dat în medie 4 200 kilograme la hectar, porumbul, 5 400 kilograme, floarea-soarelui, 2 000 kilograme. Vacile (efectivul total, inclusiv junincile, e 800) au ajuns la 3 150 litri anual. Secretul marilor recolte ale cîmpului? E, bineînțeles, ca peste tot, mecanizarea, chimizarea și, în scurt timp, irigațiile, la Cetate fiind în curs de a se termina un mare sistem. Care sînt perspectivele modernizării în continuare a agriculturii practicate aici — se pot deduce și din faptul că tînărul inginer Dan Lupu a fost trimis anul trecut într-un stagiu de cîteva săptămîni în Statele Unite ale Americii pentru a se iniția în folosirea unor mașini și tehnici de ultimă oră în domeniul agricol.

Perspectivele în domeniul urbanizării străvechii comune Cetate le cunosc dintr-o discuție mai veche cu primarul de astăzi, Ion Gh. Chilom: canalizarea, care e pe cale de a se realiza, darea în folosință a două noi blocuri de locuințe și trecerea la construirea altora, un complex modern creșă-grădiniță. Mă rog, totul conform schiței de sistematizare!

Toate aceste date mi le-ar putea detalia și «tata Ion Bică», fiindcă de șapte ani, de cînd ieșind la pensie a revenit în comuna natală, încercatul comunist e zilnic prezent ba la cutare brigadă a cooperativei, ba la liceu sau pe la magazinele din comună, interesîndu-se de tot ce se întîmplă, dînd un sfat, intervenind la cîte un for superior pentru a se rezolva o problemă sau alta, ridicată de viața satului, a oamenilor. Mandatul de deputat în consiliul popular al cărui prim președinte a fost în urmă cu peste treizeci de ani, ca și propunerea ce s-a făcut de a candida din nou la apropiatele alegeri, se întemeiază pe această tinerețe activă a celui căruia numai din respect pentru îndelunga experiență și strădanie i se spune «tata Bică». La scrierea unor memorii, îndeletnicire proprie vîrstei și unei astfel de reputații, abia acum începe să se gîndească, fiind mai preocupat de fapt să lucreze cot la cot cu consătenii săi mai tineri sau de-un leat pentru ridicarea comunei, așa cum au visat-o ei, **cei care au fost primii la preluarea puterii.** Bătrînul comunist este bucuros că poate să-și vadă împlinit vechiul legămînt făcut în fața fraților săi de suferință, dar și de curaj, semn că steagul roșu, înălțat pe primărie cu trei decenii în urmă e o flamură a demnității, a făgăduințelor devenite cauză de-o viață.

NICULAE STOIAN ■

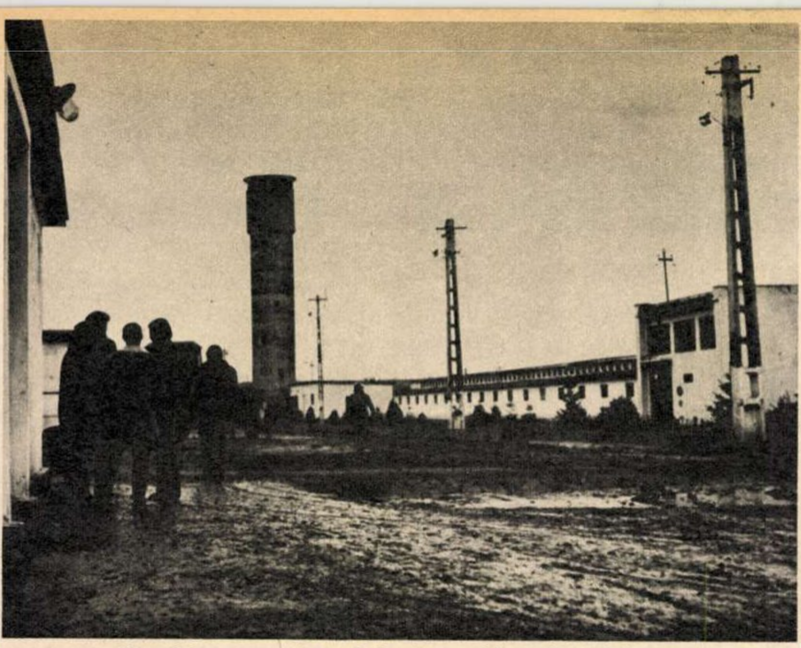
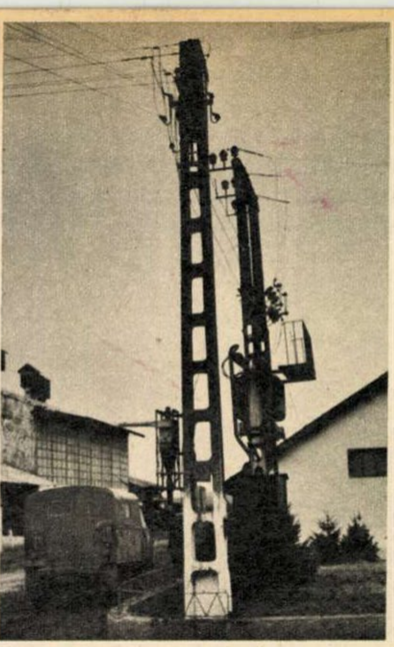

Electricitate, tracțiune și forță — astfel arată astăzi ceea ce ne-am obișnuit a numi «agricultură»!

PROBLEMELE LUCRĂTORILOR DIN AGRICULTURĂ SÎNT, ASTĂZI, PROBLEMELE UNEI ÎNTREPRINDERI

Însemnări de la I.A.S. - Recaș

Cincisprezece mii de suflete, atîta însumă cele șase sate ale comunei Recaș sau *orașul* Recaș al viitorului cincinal. Mulți dintre aceștia își mai spun încă «săteni», deși termenul este perimat vizibil; nu mai sînt săteni demult cei ce beneficiază de spital, liceu, cinematograf, apă caldă, brutărie, cooperative meșteșugărești etc., și care pot servi la restaurantul din centru delicioasa «tochitură à la Recaș»; nu mai sînt demult săteni, așadar, termenul circulă totuși într-un soi de virtute a inerției, dar probabil că ne e și nouă drag,românilor, să ne considerăm oameni de la sat, de la origine, adică de acolo, de lîngă țarină, de lîngă pămînt.

Oamenii ăștia, trăind și muncind într-un loc situat cam la jumătatea distanței dintre Timișoara și Lugoj, se numesc astăzi, în general, mecanici agricoli, tractoriști, lăcătuși, frezori, electricieni, vinificatori, muncitori zootehniști — asta pomenind meseriile de bază, adică mai numeroase, presupunînd, firește, și cele strict citadine, precum medici, profesori, șoferi, aparat administrativ, frizeri, ospătari ș.a.m.d. Deosebirea Recașului de un oraș, astăzi, persistă doar formal, pe hartă, în fapt ea nu se mai află demult, iar nivelul de trai al celor de aici este «citadin», a devenit un fapt evident acest lucru, chiar și pentru cineva care calcă întîia oară pe aici. Oamenii de referință au rămas însă tot președintele C.A.P., Ion Peter, și directorul I.A.S., Ioan Roșca, ambii funcționînd încă de la înființarea instituțiilor ce le conduc, și care, împreună cu Constantin Deliu, primarul comunei, formează acea trinitate informativă competentă pe care și-o dorește întotdeauna un ziarist aflat pe teren. Iar ștergerea deosebirilor dintre sat și oraș, de care vorbim tot mai mult în ultima vreme, devine evidentă mai ales în zona, în spațiul de lucru al I.A.S.-ului, instituție care împreună cu cea similară din Variaș, o altă comună a județului Timiș, reprezintă fala și firma de muncă și progres a Banatului.

La I.A.S.-Recaș, calificarea este necesară în proporție de peste 60% din totalul lucrătorilor, iar curînd obligativitatea supercalificării va deveni evidentă; încă de pe acum, anumite sectoare ale agriculturii din Recaș arată mai mult a construcții industriale, mecanizarea și-a spus și aici cuvîntul, «pitorescul» local ține deja de întîmplare, mi-a rămas, de pildă, întipărită o imagine: într-unul din uriașele grajduri de vaci rasa «Metis Holstein», în interior, întreg tavanul e împînzit de vrăbii, și-au făcut aici cuiburi, e un ciripit permanent care se pare că nu deranjează cu nimic obținerea a 15 000 litri de lapte zilnic, dimpotrivă!...

Ioan Roșca e un om așezat și calm, calm nu potolit, pentru că îmi dau imediat seama că omul ăsta are probleme, există lucruri ce s-ar putea rezolva mai bine, atît dînsul, cît și Mihai Buzilă, inginerul șef al fermei — al fermelor, mai bine spus, căci sînt opt în cadrul I.A.S. Recaș — îmi demonstrează succint cum că munca de conducere a unei astfel de întreprinderi nu e numai delicată, dar pune și probleme **de dirijare tip industrial;** nu mai ai de-a face cu țărani, ci cu veritabili muncitori agricoli, producția este mare, cele trei mari sectoare ale I.A.S.-ului — adică sectorul zootehnic, cultura mare și vița-de-vie — fiind modalități de producție profilate pe meserii și pe specializare, mai ales.

Sectorul zootehnic, de pildă, este mecanizat în proporție de sută la sută, asta înseamnă că mulsul, recoltarea și prepararea furajelor necesare celor 4 000 de taurine și 5 000 de porcine se face folosind utilaj tehnic, aici nu mai e vorba de sapă și lopată, ci de cazane cu abur, transformatoare electrice, prese hidraulice etc. — iar directorul Ioan Roșca e necăjit din pricina lipsei unor piese de schimb; lipsa asta a pieselor, cît și faptul că se simte cronic nevoia unor remorci tehnologice de tip nou, cele vechi nemaidînd randamentul necesar, necazurile astea, uite, îl fac să-mi spună întîi lucrurile care îl dor, lăsînd pe planul doi realizările și inovațiile oamenilor, care nu sînt defel puține sau lipsite de importanță; totuși îți arde să mai vorbești despre introducerea unor mașini superioare, gen combinele «E. 280» sau «E.301», atunci cînd te împiedici de lipsa unor blestemate de căpăcele din plastic, lipsă pentru care întîrzii transportul îngrășămintelor, de pildă?!...

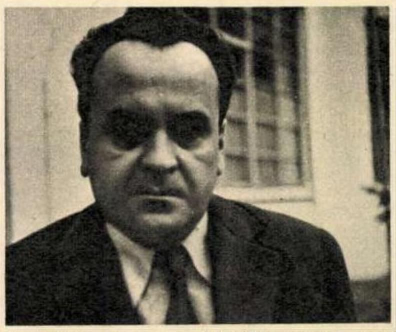

Ioan Roșca, directorul I. A. S.-Recaș — unul din acei oameni pe care un reporter se bucură să-l întîlnească.

Dar să nu ne facem a nu vedea pădurea din pricina uscăturilor, Ioan Roșca îmi spune, iar eu constat, vizitînd diversele sectoare, că oamenii din Recaș sînt buni, sînt admirabili muncitori, că vin și din alte părți oameni să muncească aici, li s-au construit apartamente, peste 110 — cinci blocuri în toată regula — există creșă și grădiniță pentru copii, funcționează și o originală instituție sanitară, un spital pentru copii fiind și școală în același timp, astfel încît micuții să nu piardă din cursuri în timpul tratamentului! — așadar, oameni harnici, cărora li s-au creat și li se creează în continuare condiții mereu mai bune de trai, de viață civilizată, iar oamenii ăștia ai I.A.S.-ului de aici sînt numai o parte din întregul colectiv al comunei ce se desparte vizibil de aproape legendara «lume a satului», pentru a intra în citadin, cu toate complicațiile, binefacerile, dar și problemele caracteristice acestei noțiuni. Conducerea unui astfel de colectiv nu e nicidecum ceva simplu, acest lucru îl știu cu toții cei de aici, și înțeleg curînd că a exporta, de exemplu, vin în R.F.G. sau Cehoslovacia este ceva strict legat de prelungirea conductei de apă potabilă existentă sau de introducerea stropitului culturilor din elicopter!...

Producția zilnică a I.A.S.-Recaș este de circa 2 tone carne, 15 000 litri lapte, 13 tone grîu și porumb, 3 200 litri vin, 500 kilograme fructe; mecanizarea introdusă pe scară largă în toate sectoarele de producție, irigațiile funcționînd pe o suprafață de 1 360 de hectare (și avînd, aici, un efect dublu — adică irigă sau deseacă, în funcție de starea vremii), toate la un loc necesită nu numai muncă de calificare, dar și rezolvarea unor probleme ce țin de conducere, de luarea unor decizii etc., chestiuni ce au fost dealtfel pe larg dezbătute la București, în cadrul recentei Consfătuiri a activului de partid și de stat din agricultură, și care continuă să preocupe spiritele oamenilor și astăzi, cu ocazia diverselor întîlniri de lucru sau consfătuiri prilejuite de entuziasta campanie pentru alegeri la care asistăm. «**Să acționăm în așa fel încît campania electorală să însemne o mobilizare și mai puternică a forțelor comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii din industrie și agricultură, a întregului nostru popor pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XI-lea! Votul ce va fi dat candidaților Frontului Unității Socialiste să demonstreze încă o dată hotărîrea întregului nostru popor de a înfăptui neabătut politica internă și externă a partidului, Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de înaintare spre comunism!**» — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, la consfătuirea pomenită mai sus, iar aceste cuvinte reprezintă astăzi linia de conduită a lucrătorilor agricoli din I.A.S.-Recaș. Conform indicațiilor secretarului general al partidului aici se caută astăzi cele mai eficiente metode de simplificare a aparatului administrativ în favoarea muncii practice, concrete, metode de îmbunătățire a organizării, a **stilului** de muncă, în absolut toate sectoarele de activitate.

Am asistat, printre altele, la o consfătuire în care se punea problema rentabilității, de aici s-a ajuns repede la chestiunea destul de complicată a intermediarilor — adică era evident că se simte nevoia ca producătorul să fie el, mai ales, cel ce-și valorifică marfa, «într-un fel îmi prezint eu marfa, eu care am interes primul, și altfel mi-o prezintă un altul; la urma urmei marfa poți spune că este gata abia **după** ce e livrată, ori cine poate fi mai interesat decît mine să o livrez **bine** pentru a avea un cîștig pe merit?» — spunea Ioan Roșca, și desigur că avea dreptate. La fel cum extrem de concret era și acel punct de vedere afirmat acolo, cum că în diversele schimburi de experiență sau vizite pentru specializare trebuie să fie trimiși mai ales producătorii direcți, și nu numai organele din minister!

Așadar, **simplificare** și **eficiență,** acestea au fost concluziile cu care am plecat din Recaș: cerințe și totodată mărturii ale preocupărilor celor de aici, în sensul de necesitate evidentă a dezvoltării producției, a creșterii conștiinței muncitorului agricol, a responsabilității sale sociale în sporirea contribuției agriculturii la dezvoltarea societății noastre socialiste.

HORIA PĂTRAȘCU ■
Fotografiile autorului

Remorca tehnologică pentru furajare, un atelaj depășit de timp și a cărui îmbunătățire radicală se simte din ce în ce mai mult necesară.

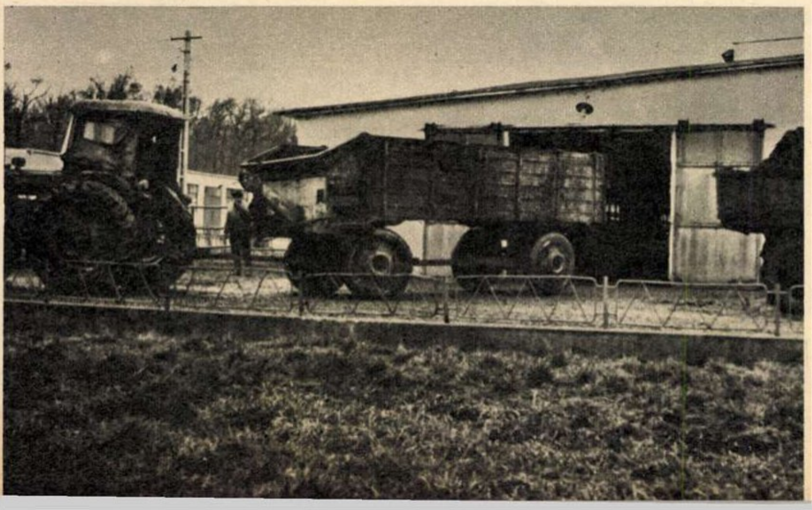

PORTRET AL POETULUI ÎN REVOLUȚIE

Poetul e credeți-mă o busolă de iarbă
e un rîu masculin și o clipă de crin
e ceva ce poate să înghețe sau să fiarbă
o virtute ce seamănă cu roua din lumini
poetul e un scaun pe care nu te poți așeza
cu spătar de azur și romantic de-nalt
e o insulă-n suflet un stîngaci fără za
sau un strateg de fluturi pregătiți pentru salt
poetul e trenul de tunete al verii
și flacăra de magneziu a lunii decembrie
precum e și litera și spiritul serii
cînd se întoarce vreodată
dintr-o sărutată Messembrie
și mai este de asemeni o lanternă de sori
e o cale o logică un auz nesfîrșit
dacă rîzi dacă plîngi dacă pleci dacă mori
dac-un drac și un sfînt simultan au greșit
poetul e adesea un erou de metal
telegraf de lumini și pieton de adevăruri
știe vorbe de sîrmă și de frig de santal
știe vorbe ca puncte și reacții între săruri
poetul e un lift de mirări și de spuse
e chemarea mîndria insurecția și ploaia
prin urmare e un cerc de memorii aduse
de acolo de unde dă în floare odaia.

DAN MUTAȘCU ■

> **«DESIGUR, TOT CEEA CE ÎNFĂPTUIM ÎN ÎNTREAGA ȚARĂ, DECI ȘI ÎN DÎMBOVIȚA, ESTE RODUL POLITICII JUSTE, MARXIST-LENINISTE A PARTIDULUI NOSTRU, A FAPTULUI CĂ PARTIDUL ȘTIE SĂ APLICE ADEVĂRURILE GENERALE ALE SOCIALISMULUI LA CONDIȚIILE CONCRETE DIN ROMÂNIA, CĂ SE STRĂDUIEȘTE SĂ ASIGURE UNIREA EFORTURILOR ÎNTREGULUI NOSTRU POPOR, ÎNDEPLININDU-ȘI ASTFEL ROLUL DE FORȚĂ POLITICĂ CONDUCĂTOARE ÎN SOCIETATEA ROMÂNEASCĂ ÎN STRÎNSĂ UNITATE CU POPORUL».**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**
> **Cuvîntare la mitingul oamenilor muncii de la I.U.P.-Tîrgoviște, la 14 decembrie 1973**

UN ORAȘ CARE ALTĂDATĂ FĂCEA NUMAI PROMENADĂ, FACE ASTĂZI INDUSTRIE DE NIVEL MONDIAL

Pe locul pe care altădată se întindea oborul comunal, sprijinit de stîlpii cîrciumilor dimprejur, se înalță astăzi, pînă la etajul 8, centrul Tîrgoviștei socialiste. În imagine, trei construcții simbol: Palatul administrativ, Casa de mode și Supermagazinul «Mondial».

Sub un soare care este mai degrabă de aprilie decît de februarie, fac ocolul Tîrgoviștei alături de juristul Spiridon Scărlătescu care se află prin locurile acestea, cum zice, de la zero ani. S-a născut nu departe de oraș, la Gura Șuții, dar a sosit cu părinții la Tîrgoviște fiind adus în brațe și cu babețică sub bărbie. Acum, la o vîrstă care pentru dînsul începe să fie a amintirilor, acceptă să mă însoțească pe străzile noi ale orașului, dar limitează timpul de plimbare, căci pe înserate mai are de făcut un drum. Foarte important pentru dînsul, un drum către gară, unde urmează să sosească de la București fiul său cel mai mare. Student la Politehnică.

Ajungem în fața hotelului «Dîmbovița», o construcție modernă, pe măsura Tîrgoviștei socialiste. Spiridon Scărlătescu se uită împrejur și caută ceva în memorie. Aici, zice, unde stăm noi acum cu picioarele, era cîndva o cîrciumă. O crîșmă pentru țăranii care veneau să vîndă sau să cumpere în oborul comunal.

Mergem mai departe. Sîntem în umbra Palatului administrativ, cum îl numesc localnicii, și a supermagazinului «Mondial», construcție cu mai multe etaje și cu două mii de metri patrați de spațiu comercial, magazinul cel mai instruit din oraș, după vorba cuiva. Pe aici se întindea, rememorează juristul, oborul comunal. Acolo, arată cu mîna spre «Mondial», era un colț de clădiri. Niște coșmelii. Pielăria «Jacobsohn», transformată după aceea într-un depozit al fabricii de spirt. Cînd s-a demolat, oamenii colțului, mi-i amintesc, o familie Mitrescu, alta Preda, parcă și Cîrnu, au fost mutați la bloc. Zăbovim pentru o clipă în fața Casei de cultură a sindicatelor, unde mai mulți tineri își așteaptă rîndul pentru un bilet la «Siciliana». Aici a funcționat multă vreme o cizmărie, dar casele erau ale unui profesor de latină, Brînduș. Cîndva, a lucrat în colțul acesta un hotel, «Popa», mai era o cafenea în care se juca biliard. Intrai înăuntru, cereai ceva de băut și luai tacul în mînă, cu gîndul la cîte puncte o să faci și cu speranța că zidurile maghernițel nu se vor prăvăli peste tine. Așa arăta Tîrgoviște altădată, un oraș mort, despre care se zicea că e un monument istoric și că nu poate asimila nici un fel de industrie. Unde e librăria aceea, arată din nou, existau două cofetării, cea mai căutată fiind «Diaconescu». Acolo se întîlneau pensionarii, cincisprezece inși și douăzeci de bastoane. La «Diaconescu» și la berăria «La Filip» se aduna protipendada, să mai schimbe o vorbă și să bîrfească. Altfel, orașul nu făcea toată ziua decît promenadă.

Îl întreb ce se întîmpla în locul actualei platforme industriale a orașului?

Cînd a început construcția, cu uzina de utilaj petrolier care e cea mai veche, nu mai era nimic. Doar cîmp. Mai înainte fusese un fel de rafinărie a unuia Grigorescu, dar au bombardat-o zdravăn în timpul războiului și stătea mai mult o ruină. Nu s-au jucat atunci cu bombele. Au aruncat o grămadă. Au răscolit pînă și cimitirul, scoțînd morții la lumină.

Ultima sesiune a Consiliului popular municipal Tîrgoviște a adoptat, la 6 ianuarie 1975, programul lucrărilor social-economice și edilitar-gospodărești pentru acest an, program cuprinzînd o sută de noi obiective, în valoare de peste optzeci și cinci de milioane de lei.

Dintre obiectivele mari, spicuim:

- **Începerea lucrărilor la șantierele Sălii Polivalente, cu două mii de locuri, și a cinemascopului, cu șapte sute de locuri.**
- **Inaugurarea complexului comercial din microraionul VI.**
- **Darea în folosință a unei policlinici pe platforma industrială.**
- **Construirea a două licee industriale la Întreprinderea de utilaj petrolier și la «Romlux».**
- **Înființarea a opt creșe și grădinițe. Darea în folosință a șase cămine pentru nefamiliști.**
- **Modernizarea străzilor «Nicolae Bălcescu», «Constantin Brîncoveanu», «Petru Cercel» etc. Modernizarea și extinderea lacului din parcul Chindia.**
- **Amenajarea parcului dendrologic.**
- **Extinderea și modernizarea stadioanelor «Metalul», «Oțelul» și «Petrolul».**
- **Zidirea a patru fîntîni arteziene. Montarea a zece ceasuri electrice.**
- **Plantarea a 75 000 de arbori și arbuști.**

Falsa idee că nu reprezintă altceva decît un oraș istoric a anchilozat Tîrgoviștea vreme de multe decenii. Nu s-a construit nimic în perimetrul orașului, nu pentru că orașul trebuia păstrat sub un clopot de sticlă, care să conserve vestigiile fostei cetăți de scaun a Țării Românești, ci din lipsă de interes și din neputință.

De cîțiva ani, mai exact spus de la începutul ultimei legislaturi, Tîrgoviștea cunoaște un ritm de dezvoltare extraordinar, care schimbă fața orașului de la o lună la alta și care demonstrează că fosta cetate de scaun, pînă mai ieri o urbe capabilă să facă numai promenadă, cum zicea Spiridon Scărlătescu, poate să facă la fel de bine și industrie. Multilaterală, la nivelul tehnicii mondiale.

Într-un an, susține Ion Frățilă, secretar al Comitetului municipal de partid, am construit cît pentru toată perioada 1944-1968, am construit cu grijă și cu rapiditate, căci noi sîntem conștienți că avem de recuperat un drum foarte lung. La înființarea județului, Tîrgoviștea nu avea decît o uzină de utilaj petrolier, e drept, redutabilă, cu oameni vrednici, dar insuficientă pentru pretențiile și posibilitățile locale. Astăzi municipiul dă jumătate din producția industrială a întregului județ, detentă de neînchipuit în urmă cu cîțiva ani, dar posibilă prin intrarea în folosință a unor obiective industriale care nu sînt numai de prim ordin pentru noi, dar care reprezintă și veritabile premiere pentru industria țării.

Este vorba de Întreprinderea de oțeluri aliate, unica din țară, capabilă să producă oțel aliat și înalt aliat, unitate care s-a bucurat la inaugurare de prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, moment de care oțelarii Tîrgoviștei își aduc aminte cu mîndrie și recunoștință. Este vorba apoi despre Întreprinderea de strunguri SARO, care a furnizat pînă în prezent economiei naționale 322 de strunguri automate și normale și care va furniza în cursul acestui an, prin intrarea în funcțiune a întregii capacități, o producție de strunguri normale de șase ori mai mare decît la sfîrșitul anului trecut. Vorbind despre bilanțul acestei foarte tinere unități, a cărei medie de vîrstă depășește cu puțin douăzeci de ani, Ion Frățilă nu spune decît atît: în 1980 întreprinderea va împlini jumătate din întreaga producție de strunguri a țării. În sfîrșit, se include în această enumerare a premierelor economice tîrgoviștene Întreprinderea de corpuri de iluminat «Romlux», în sarcina căreia stă realizarea de produse specifice cît mai variate, de la becuri simple și pînă la cele mai pretențioase tuburi de neon.

Pomenind toate aceste izbînzi, interlocutorul meu nu se sfiește să pomenească și despre greutățile cu care ele s-au însoțit către afirmare. Problema cea mai dificilă a constituit-o recoltarea forței de muncă, greu de găsit într-o zonă cu puține tradiții și într-un oraș pe care tineretul se învățase să-l părăsească sau să-l ocolească, căutînd aiurea locuri de muncă. Mi se spune că a fost o operație foarte dificilă. A fost necesar să fie recrutați și pregătiți în diverse meserii, numai în intervalul ultimului an, 7 500 de muncitori, tineri care prestează astăzi activități industriale de prestigiu și care în urmă cu numai cîteva sute de zile lucrau pe cîmp, la prașilă sau semănat. Printr-un apel nu numai comunist, dar și sentimental, au fost chemați să dea o mînă de ajutor în cadrul atelierelor-școală pensionarii, care n-au ezitat să se întoarcă la

Pentru vizitatori, Tîrgoviștea nu înseamnă numai un oraș în plină detentă industrială, ci și fosta cetate de scaun a Țării Românești.

Brațe de macarale profilate pe cerul Tîrgoviștei. Ritmul de înnoire al orașului este uimitor, între ultimele dotări numărîndu-se și Spitalul unificat (în fotografie) cu 720 paturi.

vechile locuri de muncă. Din pasiune socialistă, dar și dintr-o necesitate stringentă, s-a născut la Tîrgoviște inițiativa oțelarului Gheorghe Rus, care a propus tovarășilor de lucru calificarea a doi tineri într-un semestru, adică a douăzeci de tineri în intervalul cincinalului, pentru ca remarcabila explozie industrială a orașului să fie susținută nu numai de forțe proaspete, dar și de competențe.

Astăzi, ca într-un paradox de care nu se mai miră nici un localnic, Tîrgoviștea numără patruzeci de mii de locuitori, înscriși în cărțile de imobil, și șaptezeci de mii de lucrători, trecuți în fișele de pontaj.

La zestrea industrială a orașului se vor adăuga numai în acest an:

● Trei cuptoare electrice de 100 tone.

● O secție de table electrotehnice și o forjă de bare, toate la Întreprinderea de oțeluri aliate.

Se mai preconizează:

● Extinderea turnătoriei la aceeași întreprindere.

● Modernizarea fabricii de pîine.

● Construirea unei fabrici de cherestea.

● Extinderea secțiilor de lămpi cu vapori de mercur și fluorescente la «Romlux».

● Darea în folosință a centralei telefonice automate.

Urmînd un asemenea ritm de dezvoltare industrială, municipiul va realiza peste trei ani o producție industrială globală egală cu cea produsă în prezent de întregul județ.

La fabrica de strunguri constat că Ion Frățilă a fost departe de a exagera. Mă uit peste hală și am impresia că ceea ce văd sînt niște copilandri, ucenici veniți să deprindă meseria. Mă înșel. În realitate este vorba despre meseriași virtuoși, care realizează astăzi produse pentru export, deși în urmă cu un an și jumătate nici măcar nu auziseră de părțile componente ale unui strung. Media de vîrstă a personalului este de douăzeci de ani și, ca să fac o glumă, doar conducerea strică compoziția foarte tînără a unui colectiv care a demonstrat — printr-o asimilare record — o vocație industrială nebănuită.

La această unitate aproape opt sute de tineri votează anul acesta pentru prima oară.

Votînd la 9 martie pentru prima oară, ei sînt convinși că nu votează numai pentru prezent, ci mai ales pentru viitor, un viitor în care au încredere și de la care așteaptă împlinirea multor visuri.

Comitetul U.T.C. al Întreprinderii de strunguri Tîrgoviște, SARO

CHEMARE

Însuflețiți de acțiunea patriotică pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen, precum și de hotărîrile Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, animați de dorința fierbinte de a ne alătura efortului comun în obținerea de succese deosebite în producție cu prilejul alegerilor de deputați în Marea Adunare Națională și consiliile populare, noi, uteciștii Întreprinderii de strunguri Tîrgoviște, Comitetul U.T.C., chemăm la întrecere toate organizațiile U.T.C. din întreprinderile și instituțiile municipiului Tîrgoviște în realizarea unor rezultate deosebite în producție și în afara ei.

Ne angajăm ca în cinstea alegerilor să împlinim următoarele obiective:

● Organizarea unei săptămîni record și a unui schimb de onoare. Tinerii care votează pentru prima oară în uzina noastră vor realiza o producție suplimentară de 200 000 lei.

● Producerea peste plan, pînă la data alegerilor, a două strunguri SARO 42.60 și a două strunguri SNA 710.

● Realizarea peste plan a zece tone piese forjate.

● În scopul creșterii productivității muncii și îmbunătățirii calității producției vom acționa pentru introducerea a două tehnologii noi de fabricație.

● Pentru reducerea consumului planificat vom economisi trei tone metal și 0,1 milioane kWh.

● Vom presta 15 000 de ore de muncă patriotică.

● Vom contribui la darea în folosință a căminului de nefamiliști, cu trei sute de locuri, cu o lună înainte de termen.

După cum l-am și început, termin acest reportaj pe străzile orașului. Spiridon Scărlătescu m-a părăsit, grăbindu-se către gară. Stau de vorbă cu oamenii, aflînd că problemele Tîrgoviștei de astăzi sînt altele decît ale Tîrgoviștei de ieri. Trecătorii sînt mulțumiți de orașul lor, de munca lor. Cei mai mulți locuiesc la bloc, ca urmare a unui ritm de construcție neobișnuit, care cifrează astăzi la peste șaizeci de mii de metri patrați suprafața locuibilă în condiții de încălzire centrală și de apă caldă la discreție.

Pe marginea prejudecății că urbea lor nu putea să însemne mai mult decît bătrîna cetate istorică, păstrată prin timp, localnicii se amuză. Ei au de-acum alte probleme. Se gîndesc la afirmarea orașului, la «Festivalul Caragiale» pe care intenționează să-l organizeze regulat, la înființarea unui anticariat, a unor magazine de flori, la promovarea echipei de fotbal în prima divizie.

După o zi de lucru susținut, industriașii Tîrgoviștei înțeleg să se distreze și să se cultive pentru că, zic ei, au un pas de ținut și un prestigiu de întărit.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Uzina de strunguri, un obiectiv de dată recentă pe harta industrială a Tîrgoviștei, o unitate în care lucrează foarte mulți tineri. Opt sute dintre ei vor vota anul acesta pentru prima oară.

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

Cîntece pentru Miron Radu Paraschivescu

VOIEVODUL PESTE CÎNTEC

Tălmăcind chemări ascunse prin potecile cărunte
Și-un amurg care coboară în Vălenii tăi de Munte,

Cînd o lacrimă ne-ncearcă la un ceas tîrziu în care
De afară glasul lumii te mai bucură, te doare.

Se călătorește-o iarnă iară vremuri vin și-albesc
Sub o palmă de țărînă osul tău trandafiresc

Și un gol nu se mai umple într-al limbii noastre pîntec
Unde-ai fost și vei rămîne Voievodul peste cîntec.

THEODOR PETRESCU ■

SOMN

pat de lut ai vrut să-ți fie
slobod vînt de țigănie

din descînt în ceas de somn
pentru crini și pentru domn

trupul tău cu buze-amare
răstignit pe-un rug de sare

în păienjeni și pelin
trup de lemn și trup de vin

e-ngropat de stele-n cînt
Miron Radu, nume sfînt.

VALENTIN EMIL MUȘAT ■
Vălenii de Munte

ULTIMELE ȘTIRI DESPRE NOI ÎNȘINE, DINTR-UN CABINET DE RADIOLOGIE!

Ideea acestui reportaj s-a născut în cabinetul de radiologie al doctorului Dan Ionescu, de la Policlinica Vitan. Acolo se afla, în fața mea, primul aparat röntgen cu televiziune din țară. Doctorul Dan Ionescu urmărea prin ecranul televizorului radiografiile obișnuite, de fiecare zi, fără lămpi roșii aprinse în semiobscuritate, fără perioadă de acomodare cu întunericul, și fără acei ochelari de soare nelipsiți din recuzita medicilor radiologi și care le conferă un aer enigmatic, extraterestru... Mi s-a părut că, privind imaginile de pe ecran, asist de fapt la un telejurnal, la un buletin de știri filmat despre umanitatea noastră caldă și zbuciumată. Ca și cum radiografiile oamenilor modești care se perindau prin fața doctorului Dan Ionescu ar fi fost de fapt ultimele știri despre noi, despre oameni, despre această planetă numită Pămînt.

Descoperirile arheologice de pe insula dunăreană Păcuiul lui Soare, comunicate în plin ianuarie, cu pămînt dezghețat și ușor primăvăratic, m-au aruncat cu aproape 1000 de ani înapoi în istorie. E miraculos cum în acest anotimp, cînd de obicei arheologii «hibernează» și zăpezi albe ar trebui să dea uitării miresmele ascunse ale pămîntului, iată, ies la iveală, din straturi adînci de pulbere și de mister, ziduri de cetate bizantină, ziduri masive, cu fundații monumentale executate de meșteri pricepuți ai imperiului cu vistierii încărcate de aur și cu dinastii degenerate...

Ele aparțin anului 1000, anului disperării în fața unui iminent cataclism, unui sfîrșit de lume anunțat de cele mai obscure secte religioase, cînd oamenii au ieșit în întîmpinarea neantului fără testamente și fără ambiții terestre. Arheologii emit ipoteza că ruinele acestei așezări cu profund caracter urban aparțin cunoscutului oraș Vicina, pomenit adeseori în documentele vremilor. Se spune că de aici, din acest ostrov strategic al Dunării de jos, bizantinii controlau întreg traficul fluvial de la Porțile de Fier și pînă la vărsarea în mare... În vreme ce alți cercetători neliniștiți, răscolitori, de la Cîrlomănești, anunță descoperirea unui impresionant tezaur «de statuete de o deosebită frumusețe» reprezentînd cerbi, lupi, căprioare, și porci mistreți modelate în poziții statice, sau în plină mișcare, podoabe pentru interioare de familii geto-dace. Surprinzătoare sînt de asemenea execuția plastică a bustului unui călăreț dac, a unui cap expresiv de dac rivalizînd cu detaliile basoreliefului de la Adamclisi, precum și bogăția unui banchet de monede geto-dace din argint... Pămîntul scoate la iveală acum, în plină epocă de germinații ascunse, relicve ale unui trecut pe care le transferăm, iată, în muzeele țării...

Revin obsesiv în aceste săptămîni știri despre «fertilizarea ogoarelor». Țăranii din județul Dolj împrăștiaseră pe cîmp încă spre sfîrșitul lunii ianuarie 2 600 tone îngrășăminte chimice și 70 000 tone îngrășăminte organice. Zăpezile se aflau încă departe de strălucirea monedelor de argint descoperite la Cîrlomănești! E timpul calmelor furtuni de semințe, din soiurile de mare productivitate, prin fermele legumicole ale cooperativelor agricole care s-au angajat să obțină producții mai mari cu 400 000 tone față de anul trecut. Se extind plantațiile de pomi și de arbuști fructiferi. Agenția română de presă AGERPRES anunță: «S-a prevăzut ca din plantațiile intensive de măr să se obțină recolte de 10 000 kilograme la hectar, față de 7 500 kilograme la hectar, cît s-a recoltat din celelalte livezi. De asemenea, s-a stabilit obținerea unor producții la hectar de 6 000 kilograme caise și prune, 4 000 kilograme cireșe și vișine, și de 8 000 kilograme căpșuni. Se repară uneltele, mașinile și utilajele campaniei de primăvară. Lucrările de pregătire a tractoarelor pentru marea traversare a pămîntului din zodiile primăverii înregistrează avansuri față de grafice în județele Tulcea, Iași, Satu Mare, Suceava, Brașov...

Tulburător și mirabil evenimentul înregistrat în comuna Romanu, din județul Brăila: cinci berze, aparținînd de cînd ne știm pe acest pămînt acelor păsări care migrează spre Sud cînd frigul coboară de la septentrion, și-au întrerupt călătoria spre țările fierbinți. Ele plutesc deasupra caselor și heleșteielor, se hrănesc, pilotînd prin zona canalelor de irigații și se adăpostesc în depozitele de furaje... Și cu toate acestea țăranii privesc cerul cu neliniște. Da, într-adevăr, iarna aceasta e blîndă, iarna aceasta e victima unor orologii metereologice aflate în întîrziere; dar serviciul nostru de prognoză anunță că «precipitațiile care vor cădea în februarie continuă să se afle sub nivelul valorilor normale». Ceea ce dă de gîndit oamenilor și sapă riduri pe frunțile nemulțumite ale celor care reglează pe cîmpuri recoltele viitoare. În vreme ce dedesubt, semințele de grîu se pregătesc să arunce în aer antene ca submarinele...

Și tocmai acum îmi cad în mînă cîteva fotografii-color ale creierului uman, executate de Lennart Nilson. Imaginea circumvolunțiunilor noastre seamănă ca aspect și colorit cu valurile de lavă ale unui vulcan în erupție... Masa aceasta gelatinoasă și cu o suprafață lucioasă, cu tranșee subțiri, ascunde o rețea de celule electrochimice de peste 10 miliarde filamente nervoase aflate într-o activitate fantastică și permanentă. Se afirmă că numai respirația necesită coordonarea unui număr de 90 de mușchi! Și mă gîndesc cîtă nevoie are acest creier al nostru, supus atîtor stressuri din exterior, de oxigen, de aer curat. Și ce bine ne-ar face acum să ieșim nu neapărat sîmbăta și duminica pe Valea Prahovei, ci pur și simplu pe cîmp... Pentru că ne place mișcarea în aer liber!

Și toate acestea într-o lume îngrijorată de impuritățile aerului pe care-l respirăm. Într-o lume în care, paradoxal, se acceptă ideea creării unor «rezervații ale biosferei» unde flora și fauna urmează a fi protejate chiar de excesele oamenilor și ale poluării. Pînă la ora aceasta, cîteva țări, precum Statele Unite, Brazilia, Austria, R.F. Germania, anunță desemnarea unor întinse zone geografice drept teritorii ale «aerului pur». Într-o atare împrejurare, desigur, nu mai miră pe nimeni că Himalaya, pînă și Himalaya, acest «acoperiș al lumii», înregistrează fenomene de poluare! După cum nu mai miră nici proliferarea negustoriei de «conserve cu aer» în Norvegia ca și în Suedia, unde constituie un bussines remarcabil pe seama naivilor sau amatorilor de colecții exotice. Să vinzi «conserve de aer»!? Doamne, ce oroare! În loc să te preocupi de purificarea aerului pe care-l respirăm?! În loc să descoperi medicamentul împotriva teribilei maladii Minamata, una din cele mai tragice consecințe ale norilor de smog care îneacă insulele nipone și de care suferă, după ultimele statistici, aproximativ 2 450 de oameni. Și care nu e altceva decît un fel de intoxicație cu mercurul deșeurilor industriale localizată în primul rînd în creier!

O știre lapidară restabilește echilibrul nostru fragil în contextul atîtor preavize alarmante: «**Sub egida Comisiei pentru ocrotirea naturii a Academiei Republicii Socialiste România se desfășoară cercetări în vederea amenajării unui parc natural la Grădiștea de Munte-Cioclovina, în județul Hunedoara. Alegerea acestei zone a fost determinată de necesitatea conservării frumuseților peisagistice și a obiectivelor științifice, concentrate pe o arie restrînsă. Parcul urmează să cuprindă puncte de mare interes arheologic, între care Sarmisegetuza, Cetatea de la Piatra Roșie, monumentele din apropierea Anineșului, una dintre cele mai cunoscute stațiuni antropologice din țară și anume Peștera Cioclovina, unde a fost descoperită o calotă craniană a unui om de tipul Cromagnon; precum și remarcabile vestigii paleolitice și valori etnice de o deosebită importanță**».

Parcul de la Grădiștea de Munte se află în imediata vecinătate a Combinatului siderurgic de la Hunedoara. Ca semn că a face industrie înseamnă în același timp respect pentru civilizația mediului în care trăim, ca semn al luptei noastre împotriva poluării.

Și mă gîndesc acum la cuvintele poetului «semințelor», la cuvintele celui care nu îndrăznea să calce «corola de minuni a lumii»: «Există două realități a căror imensă, zdrobitoare greutate nu o simțim, dar fără de care nu putem trăi: aerul și istoria»! Luați aceste cuvinte ale lui Lucian Blaga ca o sinteză a celor consemnate pînă aici!

Mă aflu, întîmplător, printre reporterii care au străbătut zona de astăzi a Combinatului siderurgic de la Galați cînd încă totul era pulbere si vînt, cînd se lucra la primele săpături pentru fundațiile halelor, de astăzi. Pe vremea aceea pămîntul din preajma Dunării semăna cu un peisaj lunar cutreierat de excavatoare și basculante de mare tonaj. Ei bine, astăzi, în februarie 1975, Combinatul siderurgic de la Galați reprezintă doar jumătate din profilul pe care îl va avea la sfîrsitul viitorului cincinal, «**cînd se vor realiza 17-18 milioane tone de oțel!**». Deocamdată, pe lîngă cele trei furnale intrate în producție, este pe punctul de a se finisa al patrulea agregat de 1 700 metri cubi, unde a început numărătoarea inversă pentru plămădirea primei șarje. Tot în aceste zile a fost terminată operațiunea de înzidire a preîncălzitorului de aer nr. 1. (Mereu revenim la aer!) Continuă înzidirea cupolei celui de-al doilea preîncălzitor. Paralel au fost executate cele dintîi lucrări pentru construcția furnalului nr. 5, «**cel mai puternic cuptor înalt pentru fontă din țara noastră**» — după cum declară specialiștii noștri. Astfel, gesturile furnaliștilor, oțelarilor, laminatorilor de pe marele platou al siderurgiei românești, precum și gesturile constructorilor care desfășoară în aer liber, la temperaturi nefirești pentru acest anotimp, edificiile viitoarelor obiective de la Galați, se înscriu pe traiectoria ultimelor concluzii ale specialiștilor la nivelul mondial: «**Oțelul apare drept unul din cei mai mari beneficiari ai crizei energetice!!!** Studiul «Industria siderurgică în lume», recent apărut la Paris afirmă că «**de oțel este nevoie cel puțin pînă în anul 2000, deoarece perioada economică în care ne aflăm devine mai favorabilă bunurilor de echipament decît bunurilor de** larg **consum. Metalul tinde să se impună din nou în fața materialelor de substituție — mase plastice și ciment, care sînt legate direct de producția de petrol**». Și așa mai departe...

Dar, spuneți-mi, se poate imagina o societate fără oțel? Nu numai ca simbol al atîtor certitudini de care are nevoie viața noastră cea de toate zilelele. Așa cum avem nevoie de ciment, de lemn, de cărbune, de petrol, de apă etc... Sîntem informați că în acest an se vor produce noi mărci de oțeluri pentru rulmenți, oțeluri refractare, oțeluri inoxidabile pentru instalațiile de mare complexitate și pentru aparataj electronic! Pe lîngă oțelurile speciale pentru scule și dispozitive, pentru locomotive diesel, pentru autocamioane și autoturisme, pentru industria chimică, energetică, pentru construcțiile navale... Iată cum, intrînd într-o oțelărie electrică, unde procesele de incandescență sînt urmărite de la pupitre de comandă, intrăm de fapt într-un domeniu fabulos de elemente necesare civilizației moderne!

Aparent, toate aceste informații nu conțin în sine sîmburele acela de senzațional căutat în mod obișnuit de cititori în ziarele pe care le frunzăresc dimineața și seara în tramvaie. Sigur că sînt tentante știrile cu un înalt coeficient de extraordinar, de surpriză, cum ar fi, de pildă, cele despre viitoarele «grădini cosmice» **de 12 m care pot furniza permanent, zi de zi, necesitățile omului în legume și oxigen.** In vreme ce două treimi din populația lumii trăiește sub spectrul foamei! Dar și în timp ce de la Conferința internațională asupra «dreptului mării», ținută la Caracas, primim asigurări optimiste: **oceanele vor furniza, în 1980, 53 la sută din producția de hidrocarburi iar în anul** 2000 vor putea alimenta 30 miliarde de oameni!!! (Pe o planetă populată probabil la ora aceea de 6-7 miliarde de indivizi.) Sigur că reține, de asemenea, atenția o informație care face cunoscut omului de rînd că, de pildă, guvernul statului Fidji, situat în Oceanul Pacific, a interzis scoaterea din țară a armelor și a obiectelor de artizanat!? Și asta pentru că marea majoritate a armelor din Fidji, lucrate cu artă din os, lemn sau piatră, au luat drumul unor colecții de artă prea... europene. Un caz fericit totuși: cînd arta ucide tristețea armelor! Dar uneori, pot fi trecute cu vederea comunicatele lapidare ale agențiilor de presă privind cei 270 miliarde dolari, sumă pe care, se afirmă, au cheltuit-o statele lumii pentru înarmare. Cînd e știut că «**numai 10 la sută din această sumă ar fi suficientă pentru finanțarea importurilor anuale de hrană, petrol și îngrășăminte pentru 40 de națiuni dintre cele mai sărace**». Tragic dar real: lumea cheltuiește astăzi de trei ori mai mult pentru înarmare decît acum 25 de ani! Și apoi, cine nu reacționează violent, atins parcă în fibrele cele mai sensibile ale ființei sale, cînd se anunță sălbaticul trafic de «păsări ale paradisului» prin vama cu atîtea conștiințe încărcate a Singaporelui spre țările supercivilizate, pentru deliciul unor grădini zoologice, dar mai ales al unor persoane particulare... Sînt oameni pe mapamond care cred că achiziționînd la prețuri fabuloase «păsările paradisului» își pot vedea fericirea cu ochii. «Păsări ale paradisului» într-o lume în care mai trăiesc triburi de băștinași australieni: dieri, aranda, narinieri etc. în plină epocă de piatră. Deși «păsările paradisului» zboară deasupra lor, printre ei...

Și atunci? Cum rămîne cu știrile obișnuite pe care, uneori, le trecem cu vederea, așa cum trecem cu vederea întîmplările și evenimentele, grijile și erorile celor care se perindă în imediata noastră apropiere, în vecinătatea noastră intimă? E bine să insistăm, să ne informăm mai atent despre destinul nostru în cotidian. E posibil ca o informație despre energeticienii hidrocentralei Porțile de Fier, care au încheiat primele zile ale anului cu o producție suplimentară de 3 768 000 kW energie electrică, furnizînd sistemului electroenergetic național în 4 800 de ore o cantitate de lumină egală cu producția hidrocentralelor țării de acum două decenii — să fie trecută cu vederea? E posibil, pentru că în marea febră a întrecerii care a cuprins țara, în marea febră a oamenilor de a se întrece pe sine, știrile despre minerii de la Rovinari, de pildă, care au obținut o productivitate a muncii cu 28 la sută superioară față de anul trecut numai în primele două decade pe 1975, se confundă cu alte mii, sute de mii de asemenea știri care se aglomerează zi de zi și pentru care e nevoie de un sistem computerizat al datelor, ca reporterul, reporterul deci nu cititorul, să le facă față! La Rovinari ca la Rovinari, extracția se face la suprafață și în același interval se poate smulge pămîntului cu un coeficient sporit de previzibil, o cantitate de lignit egală cu producția de aici pe întreg anul 1962! Dar pe Valea Jiului, unde se lucrează adînc în subteran și în condiții uneori grele, minerii din abatajele minelor Vulcan, Lupeni, Petrila, Lonea, Paroșeni au vărsat în vistieriile de aur negru ale țării 9 000 tone de cărbune peste plan în cîteva zile. Pot fi oare trecute cu vederea construcțiile recent terminate a 500 de noi obiective aparținînd transporturilor și telecomunicațiilor? În graba noastră de a trăi intens și plenar fiecare eveniment al timpului ce ne aparține, este absolut imposibil să nu rămînem cu ochii asupra acestor enumerări aparent obositoare pentru că se desfășoară în planul realității oarecum îndepărtate de preocupările imediate: s-au dat în circulație 300 kilometri de căi ferate duble și electrificate, s-au întreprins lucrări de sistematizare și modernizare a noi stații și complexe, printre care cele de pe liniile Orsova — Caransebeș — Lugoj — Timișoara — Curtici—Ciceu — Deda — Brașov — Sighișoara etc. La urma urmei, fiecare sau aproape fiecare dintre noi călătorește cu trenul. E destul să aruncăm ochii pe fereastră... De la o călătorie la alta traseele își schimbă parcă identitatea, se metamorfozează. Și dincolo de imaginea concretă a elementelor de civilizație care ne înconjoară, e destul să ne imaginăm oamenii care rămîn la originea lor! Să ni-i închipuim modești, aspri, îndîrjiți, obosiți, iubind, întemeind familii, crescînd copii. Trebuie să ni-i închipuim pe oameni dincolo de știrile de presă chiar dacă, aparent, și poate chiar curent, gesturile lor zilnice nu au nimic senzațional. Dar noi, cei care ne informăm ca să trăim aici, pe acest pămînt, al acestei țări, nu în altă parte, pe această planetă, nu rătăcind undeva în Cosmos, trebuie să trăim cu imaginație. Altfel cele 10 miliarde de celule electrochimice care compun centrul nostru vital de legătură cu lumea din afară rămîne ca un calculator perfect, dar neprogramat, lipsit de funcționalitate, poluat de indiferență, de nepăsare...

La ora cînd, iată, bat la mașină acest text (îmi aduc aminte că «mașina de scris» a devenit de curînd centenară), la ora cînd foarte mulți dintre noi nu avem încă mașină de scris, și nici nu știm bate cu cele 10 degete la mașina de scris, îmi parvine o informație demnă de a emoționa: a fost descoperită o reproducere exactă a statuii Libertății executată de Daniel Rosenthal și expusă în Bucureșiul revoluției de la 1848. (Ea va putea fi practic reconstituită și expusă într-una din piețele noastre publice.) Rog a se reține acest amănunt cronologic: o statuie a libertății la București cu mult înainte de Statuia Libertății americane de pe malurile Potomacului. Sub impresia acestei știri, consemnez cîteva elemente importante din cronica electorală a zilelor de martie 1975: «**Conform prevederilor legii electorale, pentru efectuarea alegerilor, teritoriul corespunzător sectoarelor municipiului București, municipiilor, orașelor și comunelor a fost împărțit în 11 229 secții de votare.**

Pentru a veni în sprijinul cetățenilor din satele mai mici, cu populație de pînă la 500 de locuitori și situate la peste 5 kilometri de centrele comunale, consiliile populare au stabilit secții de votare și în aceste localități.

Au fost organizate, de asemenea, secții speciale în unități militare, pe lîngă spitale, maternități, cămine de bătrîni. Alegătorii aflați în călătorie în ziua alegerilor vor putea vota la secțiile organizate în stațiile de cale ferată, în porturi și aeroporturi. Cei îmbarcați pe navele sub pavilion românesc vor vota în secțiile care vor funcționa chiar pe nave.

Secții de votare speciale vor fi deschise în ziua alegerilor și pe lîngă misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Socialiste România, precum și pe lîngă agențiile economice din țările unde nu există misiuni diplomatice sau oficii consulare, în cadrul cărora își vor putea exercita dreptul de a alege, membrii acestor reprezentanțe și familiile lor, precum și cetățenii români aflați temporar în țările respective».

Ultima radiografie, executată de doctorul Dan Ionescu în ziua aceea, a fost a mea. După care a completat: I.T.N. Adică «Intern, Totul Normal».

ADRIAN DOHOTARU ■

roman serial (IV)

Povești adevărate

ACCIDENTUL DE PE MAGISTRALA BUCUREȘTI – PITEȘTI

Duminică seara, o duminică, pînă într-un punct, oarecare și, dintr-o dată, ciudată a lui februarie 1975. Pe întreaga cîmpie valahă ninge, ninge frumos și plin de speranță pentru pîine și ninge a potrivnicie pentru cei care călătoresc în orele ninsorii. Sigur că da, se petrece și acum, ca în atîtea dăți, o nepotrivire între interesul general și cheful momentan al unui grup de oameni. Am visat toată iarna să ningă pentru că știm cît de strînsă e legătura dintre pîinea țării și starea spiritului, a literaturii, a muzicii. Știm că dacă am fi o țară mai bogată, oamenii ar fi mai bine dispuși, mai deschiși spre artă, spre ceea ce este sau încearcă să fie frumos. Și acum ninge.

Ninge, și pe șoseaua pe care mă aflu călătorii trăiesc o derută uneori tragică. Și iarăși se petrece un fapt care s-a mai petrecut în atîtea dăți: dezobișnuiți să mai fie vigilenți, atenți, suspicioși, oamenii cad pradă credulității și bunei lor dispoziții fără criterii.

Undeva, la kilometrul 50, un Wartburg își pierde echilibrul și se răstoarnă în arătura de lîngă șosea. În mod spontan, ca la o alarmă obligatorie, patru mașini opresc lîngă Wartburg și mă bucur să văd că în stînga mea, în mașina în care mă aflu, se găsește un om — numele lui e Dan Ivanoff — nu un volan. Oprim și parcă trăim episoadele unui film de un stupid optimism. Scoatem noi, zece bărbați, Wartburgul din arătură și-l punem pe șosea. Nici unul nu spune cine e, plecăm ca și cînd ar fi fost obligatoriu să-l recuperăm pe omul căzut. El ne mulțumește bîlbîindu-se.

Ninge parcă pe ochii noștri. Continuăm să călătorim cu prudență. O Dacie roșie cu număr de Sibiu ne depășește cu nonșalanță. Un Mercedes cu număr de vamă ne depășește cu nonșalanță. Chiar și Wartburgul pe care îl salvasem ne depășește cu nonșalanță. E multă nonșalanță pe șosea cînd ninge. Trecem pe la kilometrul 36. Totul e perfect. Luminile de la Peco dau mister decorului. Parcă îți vine să cînți și să te bați cu zăpadă. Înaintăm încet. Ne mai depășește un microbuz, un camion și dintr-o dată ajungem la kilometrul 15. Nu se mai află nici o mașină pe șosea: trei sînt trase în dreapta, iar șase sînt răsturnate pe arătură. A zecea, Dacia roșie cu număr de Sibiu, zace pe peluza dintre culoarul de venire și culoarul de întoarcere. Vrem să oprim, dar se petrece un lucru înspăimîntător: victimele carambolului de circulație de la kilometrul 15 încep să se lovească între ele cu pumnii, cu tîrnăcoape și cazmale. Unii lovesc și fug pe cîmp. Ninge bezmetic și toată imaginea mea despre solidaritatea omenească, imagine pe care o cîștigasem — și de fapt n-am cum s-o pierd — în urmă cu jumătate de oră pentru o viață întreagă, e contrariată de accesele de furie dementă și de absurdă răzbunare ale celor ce fixează cu sînge, în memoria cui a trecut pe acolo, kilometrul 15 al autostrăzii București-Pitești. Omul din stînga mea nu mai vrea să intrăm în această afacere. I se pare, cum mi se pare și mie, că nu ne mai aflăm printre oameni.

— Vedeți, dacă mergeam și noi tare, eram și noi printre cei răsturnați.

— Vedeți, dacă nu ne opream să-l ridicăm din arătură pe wartburghezul care ne-a depășit, precis ne aflam printre cei ce s-au ciocnit cu mașinile.

Un destin este în toate și e sigur că fără acea oprire și, bineînțeles, fără prudență mi-ar fi fost poate greu, aproape imposibil, să vă mai scriu această scrisoare de dragoste și de jale, oameni. În cuprinsul aceleiași ore, la distanță de 30 minute una de alta, două imagini ale omului: una — imaginea solidarității tulburătoare, un fel de cîntec armonios al instinctelor ce sar în apărarea unui frate necunoscut și alta — o imagine a bestialității iresponsabile. Ceea ce e mai tragic, după părerea mea, e că o parte din cei cuprinși în prima secvență au luat parte și la a doua. Și tulburător, grav, alarmant mi se pare faptul că ei și-au creat în conștiințele lor, săvîrșind acele acte neomenești, alibiul omeniei și generozității din prima întîmplare. Dar chiar eu însumi, cum am trecut pe lîngă ei și n-am făcut nimic mai mult decît să anunț autoritățile , cu justificarea plauzibilă că nu te poți amesteca printre fiare, chiar eu nu mi-am creat oare acest ciudat și trist alibi? Nu era oare, da, da, nu era oare mai interesant de intervenit în a doua situație? Pentru că e posibil ca mulți din cei căzuți victime și atrași în acea încăierare să nu fi dorit ei participarea la conflictul respectiv, ci să fi fost determinați să participe.

O șosea tulbure într-o noapte cu ninsoare făcută parcă pentru a răni ochii, într-o noapte a lunii acesteia, a anului acestuia, chiar — dacă stau și mă gîndesc bine — a veacului acestuia. Și dacă pe o șosea de numai 100 kilometri se pot petrece atîtea lucruri contradictorii, exasperant de contradictorii, la cîte nu ne putem aștepta pe celălalt drum, lung uneori de o sută de ani, drum pe care ninge, uneori din patru părți deodată, trecînd peste ochii noștri, drum pe care ne ciocnim unii de alții, drum pe care ne ajutăm deseori, drum pe care uităm cine sîntem de atîtea alte ori.

Dar iată adevărul, după declarația plutonierului care s-a ocupat de accident.

«Au fost implicate în accident următoarele autoturisme: Trabantul cu nr. 5 B 5387 (Udangiu Ilarian), 4 B 9116 (Dobre Petre), 8 B 9479 (Dumitru Alexandru), 9 B 723 (Roșiescu Mircea), 6 B 4763 (Bușoiu Ion), 3 B 9450 (Todor Nicolae), 8 B 9363 (Marica Gheorghe), 2 B 6948 (Apostolescu Toma). Lipsește deci Dacia cu numărul de Sibiu». Să fie o halucinație a ninsorii?

«Vinovat este Trabantul care a stat jumătate pe partea carosabilă. Trebuia să iasă de pe partea carosabilă. Apoi primele patru mașini au venit pe rînd și s-au ciocnit. Primul a venit 4 B 9116, un Fiat 125 albastru, care a lovit Trabantul, l-a proiectat la 20 metri, dar a rămas el pe acel loc. Apoi au venit ceilalți. Ultimele trei au văzut busculada și au evitat ciocnirea intrînd în șanț. Unul a frînat, pe jos era lunecuș, a trecut printre Trabant și Fiatul 125 și s-a răsturnat în șanț.

Nu ni s-a anunțat că ar fi răniți și morți.

— Dar cei cu tîrnăcoapele, care se loveau?

— Nu i-am găsit pe aceștia. La același punct de control unde ați reclamat și dv., au mai reclamat și alții, cel de pe Mercedes.

— Dar cred că el a mîncat bătaie, el era lovit cu tîrnăcopul.

— N-a reclamat nimic despre asta. De fapt, cînd am venit noi plecase.

— De-aia am plecat și eu, pentru că puteau să mă bată. Doi au luat-o pe cîmp. Nu se poate ști cine sînt?

— Nu, nu știm. Totuși, noi am primit anunțul de la dispeceratul nostru, așa că înseamnă că lucrătorul nostru i-a anunțat.

— Eu am dat telefon de la primul telefon public.

— Maiorul Cioranu a spus că a primit mai multe telefoane pentru a se deplasa la kilometrul 15.

Așadar, iată povestea unui accident, din fericire fără victime omenești.

Într-o singură întîmplare cum este aceasta se oglindește însă, ca într-un bombeu lucios, o bună parte din caracterul nostru. Și șoseaua aceasta are numai 100 kilometri, nu 60, 80 sau 100 de ani, ca viața!

Oricum, cei implicați în accident știu mai bine ce s-a întîmplat cu fiecare dintre ei și cu toți laolaltă, așa că nu ar fi neinteresant dacă și-ar povesti ei înșiși povestea din acea noapte cu ninsoare care cădea parcă asupra ochilor. Ca să vadă și să înțeleagă.

ADRIAN PĂUNESCU ■

locuri comune

Se plîng, unii dintre noi, că așteaptă prea mult la telefon. În schimb, unii dintre noi — și nu puțini — pierd din vedere posibilitatea telefoniei automate interurbane. Păcat și pentru ei, păcat și pentru operatoarele de la Telefoane, cărora le sporim, inutil, volumul solicitărilor.

DIN DECEMBRIE ȘI PÎNĂ ÎN FEBRUARIE, LUMEA ÎȘI TOT SPUNE LA TELEFON «LA MULȚI ANI!»

— Pînă să vă întîlnesc, stimată Paula Dumitrescu, am luat în serios îndemnul colegei dumneavoastră, al tovarășei supraveghetoare Ana Savin, și mi-am pus la urechi căștile prin care se interceptau convorbiri cu județul Ilfov. Nu am izbutit să înțeleg decît două cifre și un cuvînt. Spuneți-mi, la început, oricărei fete care se apucă de această muncă, de telefonie, i se pare că nu poate să prindă o propozițiune întreagă, că tot ceea ce aude în cască este un fel de haos sonor?

Amintirile începutului de meserie ale tinerei cu care stau de vorbă, Paula Dumitrescu, de la 091, sînt proaspete (lucrează la telefoane abia de doi ani), încît știe precis că nu ceea ce îmi închipui eu a speriat-o, ci repeziciunea cu care colegele experimentate executau comenzile. «I-am spus mamei că nu voi fi niciodată în stare să mișc degetele așa cum văzusem eu și că nu este de mine acolo. Ceea ce nu era adevărat. Totul a fost o chestiune de puțină răbdare. Și răbdarea nu-mi lipsește. Cînd mă uit în jurul meu, mi se pare chiar că eu sînt de un calm enervant. Știți ce se spune despre noi, telefonistele, despre nervii noștri cărora li se oferă mult mai multe prilejuri — decît altora — de a se măcina. Ei bine, aflați că de cînd lucrez în acest loc, încă nu am reușit să mă enervez tare de tot».

De fapt, de aici, de la răbdarea pusă la încercare, dacă nu diabolic, în orice caz peste măsura cotidianului, ar trebui să înceapă orice reportaj despre munca telefonistelor și nu de la candoarea debuturilor care, oricum, rămîn în urmă.

Directorul I. Florea mi-a povestit, dealtfel, că la admiterea în școlile de specialitate se va introduce anul acesta un test decisiv: cu ajutorul unui aparat care va reproduce condițiile telefoniei se va putea depista robustețea sau fragilitatea sistemului nervos al candidatelor.

Dar asta va fi. Deocamdată, cele care muncesc acum, cele care asigură zborul vorbelor și gîndurilor noastre de la un oraș la altul, de la o țară la alta, cele care slujesc, la modul cel mai propriu cu putință, ideea de comunicare, a cărei noblețe nu se pierde chiar dacă este transmisă prin telefon, ele, aceste femei, au venit aici fără să știe dacă au sau nu un talent special, dar au rămas datorită unei ambiții și rezistențe cu totul aparte.

Fără să ne punem cenușă în cap, dar și fără să ne felicităm — întrucît nu este cazul — trebuie să recunoaștem că noi, «abonații», ne cam ieșim din fire dacă o comandă întîrzie un minut peste cît credem noi, în empirismul nostru, că s-ar cuveni, batem în furcă, strigăm, ne repezim la cuvinte nu totdeauna alese. Și la urma urmei, oricît am fi noi de abonați, de cîte ori pe zi vorbim cu provincia sau cu mapamondul? În timp ce nouă ni se pare că sîntem singurii cărora li se cuvine atenție, în acea fracțiune de timp dînsele execută opt comenzi deodată, 24 de legături pe oră, 160-170 într-o zi, uneori și două sute! Totul proiectat pe un fundal sonor care ne permite să distingem nu niște laitmotive — ar fi prea blînd și nedrept spus — ci niște ciocănele verbale care se reduc la: «alo»-uri rostite pe diverse intensități, «aveți comanda», urmate de numele tuturor localităților țării. Pentru a-ți putea face meseria, nu numai că nici nu trebuie să-ți treacă prin cap să-i spui colegei — care se află lîngă umărul tău — ce rochie minunată ți-ai cumpărat ieri, dar trebuie să ai puterea de a te izola, ca printr-un perete mental, de dînsa.

O recentă anchetă profesională le întreba, printre altele, pe fetele de la telefoane: «Nu v-ați gîndit niciodată să părăsiți această meserie? De ce?»

Răspunsuri simple, frumoase, emoționante: «Nu. Din dragoste. Din ambiție. Din conștiința utilității».

— Chiar nu v-ați gîndit niciodată să vă apucați de altceva, Magdalena Andreescu?

— Nu, pentru că nu m-am speriat niciodată. Chiar dacă, la 28 de ani, am păr alb. Știu să-mi stăpînesc nervii, pentru că știu că avem obligația de a-i înțelege pe abonați și de a le ierta eventualele excese. Îmi pare rău doar cînd ni se strigă, de la celălalt capăt al firului, că stăm la palavre ori bem cafea. Ați văzut ritmul nostru. Cîteva sute de mișcări pe oră. Timp de trei ore nu ne părăsim scaunul. Nervii ni-i vărsăm acasă. Uneori chiar pe soți.

— Cîte numere de telefoane puteți memora?

— Nu pot să vă răspund exact, dar, în orice caz, pot să vă spun că acasă nu am nevoie de carte de telefon.

— Dacă nu greșesc cumva, mi se pare că datoria meseriei dumneavoastră vă cere să fiți și puțin indiscrete, vreau să spun că sînteți, profesionalicește, obligate să ascultați primele schimburi de cuvinte între oameni, să controlați comanda. Intrați, oricum, în posesia unor mici povești de viață. Atît de multe! Ce se întîmplă cu ele, în capul dumneavoastră?

— Pe cele mai multe le uităm. Altele, lucrurile triste ale vieții, ne solicită o omenească participare.

— Se știe că perioada cea mai intensă a activității dumneavoastră este cea a sărbătorilor de iarnă. De fapt, de cînd încep oamenii, pardon, abonații, să-și spună *La mulți ani?*

— Încep mult mai devreme și termină mult mai tîrziu decît s-ar crede. Toată luna decembrie și pînă în februarie tot într-un «La mulți ani!» o țin.

Magdalena Andreescu are 28 de ani. Colega ei de la Internaționale (071), Florina Constantinescu, lucrează de 28 de ani la telefoane. Cunoaște bine lumea cea mare, dar de la distanță. De 20 de ani cheamă la telefon Europa, și nu numai Europa. Cînd copiii vor termina facultatea speră să și călătorească. Crede că Italia va fi prima țară pe care ar vrea s-o vadă. Și mai crede, ca și interlocutoarea noastră de dinainte, că «oricum, lumii îi este mai greu să ne înțeleagă pe noi, cele de la telefoane. Așa că nu ne rămîne decît să înțelegem noi lumea. Și ne străduim, chiar cînd ne solicită comenzi cu numere eronate, notate în pripă, cine știe, chiar cînd ne roagă să-i aducem la telefon pe cineva de la capătul pămîntului, dar fără a avea adresa exactă, chiar cînd face glume. Dar să nu credeți că nu avem și bucurii reale. Și ele nu sînt deloc mici. Nu uitați că noi astîmpărăm dorul de țară și de cei dragi al celor plecați cu treburi în toate colțurile lumii. Uneori liniștim sufletele. Am avut fericirea să stabilesc contacte telefonice între părinții unor copii bolnavi de inimă trimiși la Capetown și însuși profesorul Barnard. Pentru că a venit vorba de părinți și copii, dacă vă interesează, vă voi povesti una dintre cele mai emoționante întîmplări din lunga mea meserie: un profesor din Alexandria, Stoica, insista să-l prindă la telefon pe fiul său, profesor la o școală din Maroc, de la care nu mai primise de mult vești. L-am cautat cîteva zile, dar școala nu răspundea. Într-o după-amiază am sunat din proprie inițiativă, în sfîrșit l-am găsit și l-am pasat imediat tatălui din Alexandria, care nu se aștepta să audă glasul feciorului. Ce să vă mai spun, a fost cu lacrimi».

— Care au fost primele cuvinte ale fiului?

— O să zîmbiți: «Tată, mi-am luat mașină».

În ajunul Anului nou eram de serviciu. Mi s-a spus că sînt căutată de cineva din provincie, în hol. Erau părinții din Alexandria, care au ținut să-mi mulțumească personal.

MAGDA MIHĂILESCU ■

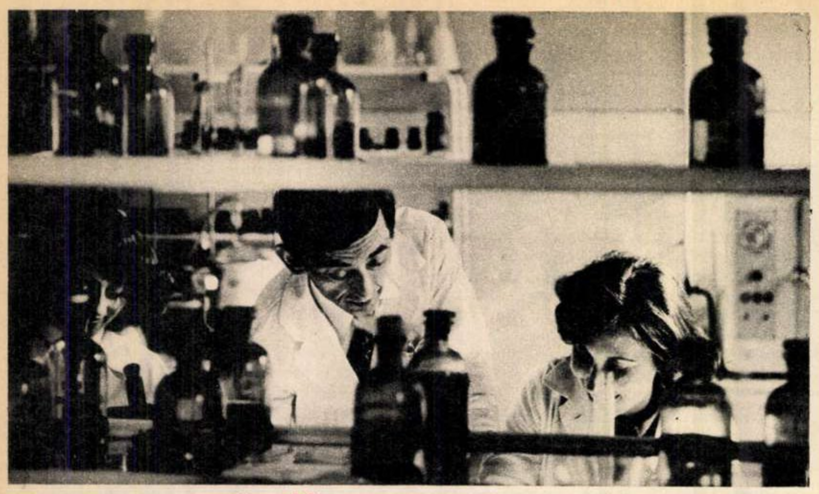

O PREMIERĂ MONDIALĂ

CARTAREA FLOREI MEDICINALE DIN ROMÂNIA

Întîmplarea a făcut ca omul acesta care studiază de 25 de ani flora spontană a țării să se numească Ovidiu Bujor. Doctorul Ovidiu Bujor. «Pasiunea s-a născut încă din copilărie, cînd tata, profesor de științe naturale la Năsăud, mă lua cu dînsul, vara, în vacanțe, în Munții Călimanului. Colecționa plante rare, roci interesante. Era un îndrăgostit al drumeției. Cred că a cărat cu rucsacul tone de roci. Așa se face că și eu, aflîndu-mă încă de la o vîrstă fragedă în acest imens templu care este Natura, i-am rămas credincios adorator».

Din motive independente de voința sa (război, refugiu...), urmează nu științele naturale, ci Institutul de medicină farmaceutică. La București. Teza sa de examen de stat se intitulează «Identificarea florei medicinale de pe cursul superior al Muresului și culegeri de date din medicina populară». Asta era prin '52. «Lucrarea reprezintă rodul a mai multor ani de cercetări. Așa încît pot să afirm că mă ocup sistematic de studiul plantelor care se dezvoltă spontan, mai ales în perimetrul montan, de 25 de ani».

Încă din acea perioadă, ideea începe să se contureze. «Există circa 8 milioane de hectare pe care cresc cel puțin 150 de specii de plante importante din punct de vedere medical. În poienile alpine, în luminișuri de pădure, pe văile rîurilor, prin fînețe. Era capital să se știe precis aria lor de răspîndire, cantitatea care ar putea fi recoltată. O muncă imensă. Gîndiți-vă, trebuia străbătută «la pas» totalitatea masivelor muntoase ale țării, identificate speciile, realizarea de relevee».

Așa se face că ani în șir, din mai pînă în septembrie, drumeții solitari din Făgăraș, Bucegi, Munții Cibinului, ori Munții Rodnei s-au putut întîlni cu un personaj destul de ieșit din comun care nu-și propunea nici să ajungă în timp record în vîrf de munte, nici să vîneze urși care să valoreze 400 puncte C.I.C. Respectivul personaj studiază brîndușa, coada șoricelului ori brusturi de pădure. Doarme în cort. Mănîncă «din brișcă», ori pe la stîni. «Mi-am făcut prieteni buni. Cunosc, de pildă în Argeș, în satul Brăduleți, un personaj extraordinar, baciul stînei din Valea Rea. Curat, drept, înțelept. Alături de el am învățat să iubesc mai profund sufletul poporului meu, după cum peisajul grandios al munților mi-a permis să înțeleg cît de unic de frumoasă este această țară. Dacă m-ați întreba acum care este cel mai superb loc din munții noștri, n-aș putea să vă răspund. Există o varietate a peisajului montan românesc uluitoare». A străbătut «per pedes» cam 40 000 km — apreciază. S-a întîlnit cu urși, lupi și rîși. Fără urmări dramatice, din fericire. A trecut (la propriu) prin furtuni, ruperi de nori și avalanșe. În momentele de «respiro» a realizat sute, mii de fotografii și diapozitive. Îl interesează limbajul, căci limbaj este, al păsărilor. Și iarna trăiește cu nostalgia locurilor paradisiace străbătute cu luni în urmă. Așteaptă cu nerăbdare sezonul cald.

După cîtva timp și-a dat seama că lucrarea era de o vastitate care depășea cu mult forțele unui singur om. A apelat la unii colegi din cadrul Institutului pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice din Capitală unde el însuși activează în calitate de cercetător principal, la institutele medico-farmaceutice din Cluj-Napoca, Tg. Mureș, Iași, București. A găsit înțelegere, ajutor și entuziasm. S-au creat echipe de cercetători care cu aplicație și sistemă cartografiază întreaga zonă unde proliferează în libertate plante medicinale extrem de valoroase. «În final, adică în 1980, cartarea economică a florei medicinale spontane din România va fi încheiată. Lucrarea, de dimensiuni monumentale, este unică în lume. Gîndiți-vă: se va putea ști cu precizie cînd, unde și în ce cantități poate fi recoltată planta X. Deci industria farmaceutică va putea conta la sigur pe cantitățile de plante de care are nevoie».

Doctorul Ovidiu Bujor ține să precizeze că respectiva acțiune căruia i-a dedicat întreaga sa forță creatoare își propune nu numai un scop economic, ci și unul etic, de mare elevație. Se va ști cu precizie cît din respectiva floră poate fi folosită în scop economic, evitîndu-se distrugerea unor întregi suprafețe prin abuzivă, irațională recoltare (cum s-a mai întîmplat). Mai mult încă, se va trece la cultura intercalată a acestor plante, se va putea adică recolta aceeași specie de pe cutare versant, științdu-se că aceasta se dezvoltă și în alt perimetru geografic la data de..., putînd fi recoltată în cantități de..., cu conținutul de cutare substanță în proporție de... Uluitor!

Urmările unei asemenea performanțe sînt de pe acum previzibile: industria farmaceutică românească va cunoaște o puternică dezvoltare și diversificare, grație unei «materii prime» perfect inventariate.

Doctorul Ovidiu Bujor subliniază că această mare lucrare va putea fi dusă la bun sfîrșit datorită spiritului de echipă format în decursul anilor și solicitudinii forurilor în drept care au reacționat cu remarcabilă promptitudine față de-o asemenea temerară acțiune.

«Încă «din mers», ca să zic așa, s-au obținut cîteva rezultate deosebite. Cercetătorii institutului nostru au identificat astfel în măcieșul de munte (rosa pendulina), planta cu cea mai bogată concentrație de vitamina C. Ea se găsește în mari cantități în Munții Cibinului. Foarte răspîndită în zona de munte a Vrancei și Bistriței-Năsăud este mătrăguna (atropa belladonna), extrem de bogată în alcaloizi, cu acțiune antispastică. Pînă nu demult importam reventul asiatic pentru extracția oximetilantrachinonelor care au proprietăți laxativ-purgative. Aceeași substanță am identificat-o și-n acest moment o și extragem din ștevia stînelor (rumex alpinus). Din brîndușa de toamnă (calchicum autumnale) extragem calchicina, în principiu antigutos. Din speciile de coada șoricelului (achilea) se obține un ulei volatil, bogat în azulene, folosit cu mare succes în tratarea arsurilor și plăgilor pielii. Ienupărul de munte (pinus montana) asigură producerea unui ulei care nu cu multă vreme în urmă se obținea din import.

Să nu uităm — fiindcă veni vorba — că plantele medicinale de la noi sînt deosebit de solicitate de industriile farmaceutice de peste hotare. Exportăm în vreo 50 de țări. Cercetările noastre au fost elogios primite în U.R.S.S., S.U.A., Republica Malgașă care, ca și țara noastră, are o floră spontană fabulos de bogată, dar aproape deloc studiată și care este — pare-se — interesată într-o colaborare cu oamenii de știință români».

Simt în glasul doctorului accente oarecum nostalgice. «Așa-i. Aștept primăvara să migrez în munți». «N-ați obosit?» «Tocmai acum, cînd mai mult de jumătate din Atlas a fost întocmit?! Aștept să-mi mai crească feciorul, să-l iau cu mine. Toți trei–adică eu, soția mea și Andrei — vom urma un regim spartan: cort, marșuri regulate. Dar eu consider că tocmai acesta-i norocul meu nemaipomenit: să lucrez și să fiu relaxat totodată. Să mă pasionez de plante și asta unde? — nu în fața unui microscop sau a unei mese de laborator — ci în decorul, a cărui frumusețe mi-e imposibil să o descriu, a munților noștri...»

Deci, dacă întîlniți cumva un ins solitar, cu rucsacul în spinare, cercetînd brîndușe în cine știe ce căldare montană, nu vă mirați. Știți cu cu cine aveți de-a face... **MIHAI HETCO** ■

Profesor doctor docent Panait Sîrbu. Fotografie de ION PREDOȘANU ■

«ÎN MEDICINĂ NU-I LOC PENTRU CONCESII»

O mare doză de întîmplare l-a condus pe strălucitul absolvent al Liceului «Roșca Codreanu» din Bîrlad către medicină. În 1931, în plină ascensiune a «curbelor de sacrificiu», constrîns de puținătatea mijloacelor părinților, a dat examen la o școală militară. N-a pus prea mult suflet și n-a trecut examenul. Nu se poate spune că n-a existat în ajungerea la medicină și o oarecare aplicație. Plăcerea copilului de a trata orătăniile de pe bătătură cu pastile subtilizate din sertarele mamei și de a pune bețe la piciorușele frînte ale puilor de găină. Ca ultim argument, distinge cu duioșie și farmec exemplul unui unchi, medic militar și fala familiei. Șef de promoție la liceu, Panait Sîrbu va intra la Medicină fără concurs, dar se va înfățișa la facultate trei luni după începerea anului, neputînd să achite la timp taxa de cinci mii de lei.

Din epoca formării ca medic, profesorul își amintește mai multe influențe și mai mulți maeștri, dar nu citează. Ca să nu nedreptățească, zice. La insistențe, pronunță numele renumiților profesori Hortolomei și Săvulescu. Recunoaște că de la primul a învățat chirurgia, ca meserie și ca artă, respectul pentru ea și pentru bolnav, stăpînirea de sine indispensabilă unei profesiuni în care fiecare mișcare contează. Mai ales mișcarea greșită. De la al doilea, a deprins tainele și migala obstetricii, bagaj de cunoștințe pe care l-a asimilat și îmbogățit, străduindu-se să-l transmită mai departe, ca pe o adevărată ștafetă a științei. E convins că teza cu care și-a trecut doctoratul, «Contribuții la anestezia în obstetrică», nu mai înseamnă azi ceva deosebit, după cum este convins că n-a reprezentat nici atunci mare lucru. A fost mai mult o lucrare improvizată, spune, pe baza căreia i s-a acordat titlul de doctor într-o jumătate de ceas și fără vreun ceremonial. Într-un amfiteatru, sub semnul evenimentelor și al grabei autorităților de a furniza frontului o nouă generație de medici.

Provocat de o întrebare, practicianul care a asistat cîteva zeci de mii de nașteri nu se grăbește să dea o definiție a acestui act fiziologic. Afirmă doar atît: înainte de a fi o problemă de intervenție medicală, nașterea trebuie considerată un eveniment de participare conștientă a femeii. De efort acceptat. De colaborare. Crede că aducerea pe lume a unui copil trebuie judecată mai extins, analizată nu numai ca un act fiziologic, ci și din punct de vedere psihologic. «Nașterea fără dureri», care se practică în numeroase locuri din lume, îndeobște acolo unde tehnologia medicală a avansat foarte mult, i se pare oarecum nepotrivită, dirijată greșit, tocmai pentru că ignoră latura psihologică. Acestea fiind zise, nutrește convingere că durerea care întovărășește actul nașterii este legitimă și chiar necesară. Apreciază că efortul nașterii angajează decisiv și pe canale încă nedeslușite pînă la capăt sentimentele mamei pentru noul născut. Teoretizînd, amintește că problema care s-a pus — și care se mai pune — în fața obstetricii a fost întotdeauna o problemă de opțiune. Sau alinarea durerilor mamei, prin droguri, dar cu riscuri pentru făt, sau garanția apariției pe lume a unui copil sănătos, prin colaborarea medic-gravidă, adică refuzul anestezicelor.

Nu mai poate număra nașterile pe care le-a asistat. Cu totul și cu totul se adună vreo patruzeci de mii, ceea ce înseamnă că Panait Sîrbu a contribuit la aducerea pe lume a atîtor copii cîți locuitori are astăzi un oraș bine închegat. Această experiență de-o viață, adunată în 15 cărți și în 374 de lucrări științifice, îl determină să susțină că, în momentul actual, cel mai important lucru este legat de extinderea pregătirii psihoprofilactice a gravidei, în fundamentarea metodei de învățare a nașterii. Așa cum înveți să scrii sau să citești, așa trebuie să înveți să naști. Nu-i plac cezarianele. Nici pentru mamă și nici pentru copil, chiar dacă în ceea ce-l privește nu mai simte nici o reținere în fața intervenției chirurgicale, pe care o stăpînește cu virtuozitatea unui prestidigitator. În mîna profesorului Sîrbu, mi-a mărturisit cineva, bisturiul pare un al șaselea deget.

De ani de zile, de cînd este director de clinică, Panait Sîrbu militează și acționează pentru extinderea acțiunii de antrenare a femeii pentru naștere, prin manipularea a două pîrghii educaționale, urmărind dispariția fricii și cîștigarea încrederii. Într-un fel, nașterea îi sugerează urcarea unui munte. Știi despre ce este vorba și ai antrenament, urci cu fruntea sus. Nu știi, renunți și rămîi la cabană.

A fost toată viața un muncitor, un obsedat de datorie. Nu și-a permis nici un răgaz. A urcat scara unei cariere dificile la pas, fără să sară trepte și fără să apeleze la protecție. Ajungînd profesor și șef de clinică, la «Giulești», n-a făcut decît să culeagă roadele unei patimi neostenite, ale unei științe minuțioase și ale unei seriozități profesionale fără cusur. A fost întotdeauna reținut și sobru, convins că în meseria sa nu vorbele au valoare, ci promptitudinea intervenției și blîndețea gesturilor. A cîștigat inima bolnavilor fără să le vorbească. Cu ochii și cu mîinile.

Are certitudinea că medicina nu poate fi concepută fără un cadru organizatoric de calitate, făcînd eforturi pentru a-i convinge pe alții că un bun medic nu înseamnă mare lucru dacă nu este și un bun organizator. De cînd funcționează ca director, n-o spune dînsul, o spun ceilalți, n-a făcut nici o derogare de la această credință. De aceea este socotit un intransigent, punînd la socoteală că nu acceptă nici o secundă de întîrziere, că-i trece pe doctori din garda de noapte în serviciul de zi direct, fără cafele și fără șuete, că-i seminarizează pe medicii secundari cu o strictețe neobișnuită. Nu iartă nici o neglijență, conștient că în medicină nu-i loc pentru concesii. În meseria noastră, spune, licențele se plătesc foarte scump. Uneori cu două vieți. Pentru dînsul, vizita și contravizita sînt sfinte, după un orar de la care nu l-ar abate, glumesc subalternii, nici un cataclism. Adesea, pică la maternitate în miezul nopții, nu numai ca să supravegheze cazurile grave, ci și ca să încerce, cu batista, starea prafului de pe noptiere și de pe pervazul ferestrelor.

Opinează că în ceea ce privește școala românească de obstetrică și ginecologie, mult stimată astăzi în lume, s-au făcut unele greșeli și că se depun eforturi pentru ca un anumit gol rămas între generații să se umple. Este sigur că se va umple, obstetrica noastră aflîndu-se pe mîini bune. Nu dă nume ca să nu creeze animozități. Repetă doar că ar putea pronunța foarte multe.

Cînd ajungem cu discuția la viitorul disciplinei de care se ocupă, devine precaut. Recunoaște că tehnologia medicală a atins culmi înalte, dar se ferește să se pronunțe cu exactitate asupra extinderii ei în biologia fătului. Nu se știe, zice, dacă în viața intrauterină viitorul copil are sau nu un senzoriu. Nici dacă el își poate crea o bază psihologică, dar ceva-ceva pare să existe. Continuator al profesorului Săvulescu, Panait Sîrbu e de părere că unele impresii senzoriale ale gravidei se transmit la făt și că acesta se poate naște cu influențe congenitale. Își amintește că maestrul său recomanda femeilor însărcinate să meargă la concerte sau să viziteze expoziții, sugerînd ipoteza că ceea ce aude sau vede mama poate ajunge pînă la copil. Evident, nu în ideea ca toți copiii să devină muzicieni sau pictori, ci să se nască temperamente mai echilibrate, mai înclinate către reflecție.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Se face apelul: mulţi nu mai pot răspunde, dar jertfa lor n-a fost în zadar.

REÎNTÎLNIREA UTECIŞTILOR VOLUNTARI DE ACUM TREIZECI DE ANI

CĂTRE FRONT I-AU CHEMAT NU NUMAI ŢARA ŞI NEVOILE, CI ŞI CONŞTIINŢA. MÎNDRIA LOR DE ROMÂNI

Mă uit la oamenii aceştia aşezaţi cuminţi sub razele de foc ale reflectoarelor, la bărbaţii aceştia cărunţi răspunzînd cu răbdare şi atenţie celor mai sîcîitoare întrebări ale unei conferinţe de presă improvizate şi realizez că nu sînt alţii decît foştii utecişti plecaţi voluntari pe frontul antihitlerist, în urmă cu treizeci de ani. Mă plimb printre dînşii, îi surprind îmbrăţişîndu-se şi făcîndu-şi mărturisiri, schimbînd fotografii, aducîndu-şi aminte şi chiar lăcrimînd, mă uit şi încerc senzaţia omului obişnuit pus faţă în faţă, măcar pentru o clipă, cu oameni neobişnuiţi,

Au fost atunci, în iarna de la graniţa anilor '44 şi '45, aproape o mie trei sute de voluntari, marea majoritate utecişti, tineri care au cerut să pună mîna pe arme şi să plece pe front, ca să răpună hitlerismul, nu numai pentru că aşa cerea ţara şi aşa cereau nevoile frontului, ci şi pentru că într-acolo îi chema conştiinţa lor. Mîndria lor de români. Au fost aproape o mie trei sute, iar astăzi, aici, în încăperea plină de reflectoare, sînt numai cîteva zeci. Veniţi din toate colţurile ţării şi de la toate meseriile să se reîntîlnească, unii pentru prima oară după atîta scurgere de vreme, în cadrul unei festivităţi organizate de două ziare, «Apărarea Patriei» şi «Scînteia tineretului».

La măsuţa de lîngă intrare se repetă apelul început în urmă cu treizeci de ani în tranşee, sub focul ucigător al duşmanului.

— Mateescu?

— Am auzit c-ar fi la Sibiu. Acum vreo zece ani era preşedinte de gospodărie... I-am scris, mi-a răspuns, dar i-am pierdut urma.

— Mitrea?

— Care Mitrea? Ăla cu cicatrice? Nu mai ştiu.

— Rusu?

— Rusu Alexandru nu s-a mai întors.

— Loga?

— Vasile Loga? Cum să nu, e la «Metrom», la Braşov.

Şi aşa mai departe. Gheorghe Panait a rămas în armată. Dinulescu e la Craiova. Iancu Tudor era elev, pe la Cluj. Durdunescu a căzut. Petre Zaharia e aici. Nica, la fel. Ionescu e marinar, plecat pe ocean.

Petre Zaharia, astăzi inginer la Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, fost de cinci ori campion al ţării la box, îşi reaminteşte cu exactitate plecarea pe front. Chemarea partidului şi a organizaţiei de tineret, al cărei secretar general era pe vremea aceea tovarăşul Nicolae Ceauşescu, l-a găsit la Turnu Severin, la atelierele căilor ferate, unde urma şcoala profesională. N-avea decît şaisprezece ani, dar s-a făcut mai mare, a semnat o adeziune ca major şi s-a înrolat Eşalonul său a plecat la Craiova, acolo s-a unit cu alte formaţii şi s-au îmbarcat cu toţii în vagoane de marfă. După zece zile au ajuns în Ungaria, într-o localitate care nu se găseşte înscrisă pe nici o hartă, dar care se cheamă Verpelet. Au împlinit stagiul de instrucţie, au depus jurămîntul şi au mers pe front. În linia întîi, faţă-n faţă cu duşmanul. De fapt, Petre Zaharia a fost la un pas să fie retrimis acasă: cu cîteva ore înaintea depunerii jurămîntului, colonelul l-a chemat la dînsul şi i-a arătat o scrisoare cu timbru românesc. Bătrînul Zaharia, cum zice, lăcătuş de revizie la Craiova, îşi reclama fiul minor, plecat să lupte împotriva hitleriştilor fără asentimentul părinţilor. Măi, Petrică, l-a somat colonelul, ia adu încoace actul de naştere. A zis că l-a pierdut, colonelul a zis că minte, tînărul utecist nu s-a lăsat, a insistat, s-a zbătut şi pînă la urmă a convins, fiind încadrat în compania 3 din batalionul 1.

Pînă la terminarea războiului viitorul campion de box a fost rănit de două ori. Capitularea fasciştilor l-a găsit la orizontală, într-un spital de campanie cehoslovac, în apropierea localităţii Batovski.

Comandantul grupei sale, olteanul Petre Ştirbu, pe buletinul căruia scrie, la domiciliu, satul Rojişte, comuna Bratovăeşti, judeţul Dolj, a fost rănit o singură dată, dar bine. A căzut împuşcat în piciorul drept la forţarea Hronului, apă în care a curs atunci mult sînge românesc. Nu fumează, e pensionar pe caz de boală, suferă de cord şi uneori, mai ales cînd plouă, îl deranjează piciorul, cu care a stat şase luni în spital. Vorbesc despre ce-a fost, cu feţe grave şi severe, îşi amintesc de actele de eroism de la cota 618, din Tatra, unde — povesteşte Petre Ştirbu — nemţii ne-au tocat cu antiaeriana de-am rămas pe picioare numai şase oameni din douăzeci şi cinci. Se întreabă unul pe celălalt ce-o mai fi cu Hiloghi şi cu Drulă, ostaşi care au căzut atunci răniţi şi care s-au salvat reciproc de sub tirul disperat al vrăjmaşului: Drulă fusese rănit la stomac, iar Hiloghi la genunchiul stîng. Pînă la sania sanitară, era iarnă şi era munte, maşinile răzbăteau foarte greu, răniţii erau transportaţi mai ales cu sania, aveau de parcurs cîteva sute de metri. Întrucît nimeni din companie nu-i putea ajuta, răniţii s-au ajutat singuri. Reciproc. Hiloghi l-a cărat în spate pe Drulă, iar acesta, cu picioarele tefere, a împins în zăpadă. Au ajuns pînă la sanie şi de bună seamă au ieşit vindecaţi din spital, dar nici Ştirbu şi nici Zaharia nu mai ştiu nimic despre tovarăşii lor de luptă...

Gheorghe Nica a venit la această întîlnire sentimentală tocmai de la Baia Mare. Nu atît ca să-şi vadă prietenii cu care a luptat cot la cot, cît să le aducă aminte ostaşilor de altădată cîntecele cu care le-a descreţit frunţile în iarna lui '45. În vremea aceea, copilul de trupă Gheorghe Nica, orfan de mamă, n-avea decît unsprezece ani şi făcea parte din plutonul de artişti itinerant de-a lungul frontului, ca să-i îmbărbăteze pe oameni şi să-i facă să uite nenorocirile războiului.

E rugat să cînte una din melodiile plutonului şi căpitanul de astăzi Gheorghe Nica fredonează în surdină:

«E ostaş tăticul meu
Şi ca el un altul nu-i
Pentru ţară şi poporul lui
El se bate ca un leu.»,

Împrejur, zumzăie aparatele de filmat. Reflectoarele ţin locul unui soare de vară. Operatorii televiziunii trag plan după plan. Fotoreporterii schimbă film după film. Eroii tuturor acestor acţiuni, uteciştii voluntari de acum treizeci de ani, vorbesc în şoaptă. Deapănă amintiri, Beau cafele şi sudează ţigară de la ţigară, căutînd cu înfrigurare un «Snagov» pentru mîini care uneori tremură. Mă uit la dînşii şi nu-i văd numai emoţionaţi şi bucuroşi de ocazia întîlnirii, ci şi stînjeniţi. Nu înţeleg dînşii de ce toată această tevatură, cu ziarişti şi televiziune. Petre Ştirbu îmi spune că nu sînt deloc nişte eroi, că e o vorbă nelalocul ei cea care susţine că, într-un fel, ei au făcut istorie pe viu. Dînşii, continuă, nu şi-au îndeplinit decît datoria, nu şi-au urmat decît conştiinţa de români şi utecişti, dînd o mînă de ajutor la eliberarea unor teritorii ungare şi cehoslovace pentru ca războiul să se termine mai repede şi fiecare să se întoarcă acasă. La bucata lui de pămînt. La meseria lui. La viaţa lui.

Între atîţia bărbaţi, disting o singură femeie. Are părul argintiu şi pieptul plin de decoraţii. Aflu că se cheamă Viorica Dunca Olteanu şi că vine de la Tîrgu Mureş, unde lucrează ca tehnician la un trust de construcţii. Voluntară pe front, după terminarea unei şcoli de aviaţie, Viorica Dunca Olteanu a fost prima femeie cu comandă efectivă în armata română şi prima femeie ofiţer de artilerie.

O întreb ce i s-a părut cel mai greu.

Trage adînc din ţigară şi răspunde, fără să glumească: spălatul. Eram o femeie între douăzeci de bărbaţi, găseam foarte greu posibilitatea să mă spăl şi o făceam cel mai adesea într-un butoi, păzită de un soldat, pe nume Toderei, care avea patru copii acasă şi pe care-l ţineam ca pe un tată. Mă gîndesc că răspunsul acesta cu spălatul reprezintă o foarte bună găselniţă gazetărească, dar sînt convins că nu asta a fost greutatea cea mai mare. Insist. Dormeam în şanţuri, zice. Pe zăpadă. Uneori, dimineaţa, mi se încleşta atît de tare gura că trebuia s-o deschid cu lama cuţitului. Alte probleme dificile n-am avut. Trecerea Hronului a fost un chin dar pînă la urmă l-am rezolvat. Cu morţi şi cu răniţi, dar l-am biruit. La capitolul curaj n-a fost greu decît la început. Comandam numai bărbaţi şi, în primele zile, i-am văzut dîndu-şi coate şi privindu-mă pe sub sprîncene. Atunci am ieşit prima la atac. O dată, de două ori, de trei ori, pînă cînd ostaşii au început să mă respecte şi să înţeleagă că au în fruntea lor un bărbat îmbrăcat în straie femeieşti. Un caracter de bărbat, dacă vreţi.

«La capitolul curaj n-a fost greu decît la început».

Îmi spune că în tranşee, în spatele tunurilor, n-avea vreme să se gîndească la ce va urma. Ne preocupa numai frontul, zice. Terminarea războiului a găsit-o pe prima femeie cu comandă efectivă din armata română în ţară, la refacere, cu întregul batalion. Cînd a auzit vestea, cînd s-a anunţat la radio că războiul s-a sfîrşit, s-a simţit pentru prima oară după multă vreme femeie şi nu soldat. Îşi aduce aminte că a plîns. A udat o întreagă batistă. A plîns, recunoaşte, mai ales după morţi, după tinerii rămaşi în pămîntul Ungariei şi Cehoslovaciei, după flăcăii care au plătit cu viaţa uriaşul preţ al păcii. Al fericirii noastre de astăzi.

Anul trecut s-a întors prin locurile pe unde a luptat. S-a oprit îndelung la monumentul ostaşilor români de la Debrecen, aşezînd la picioarele lui un buchet de trandafiri şi un pumn de pămînt românesc. Acolo n-a mai plîns. A depus florile, trandafiri cumpăraţi de la Oradea nu pentru rude, cum au crezut vecinii de compartiment, ci pentru o amintire dintre cele mai scumpe, a depus florile şi şi-a cerut iertare celor căzuţi. I-a rugat să-i ierte pe toţi cei care au scăpat cu viaţă pentru vina de a nu-i fi salvat...

Întîlnirea foştilor voluntari se apropie de sfîrşit. Vorbeşte Eugen Bantea care era pe atunci soldat şi care este astăzi general-maior. Are cuvîntul aviatorul Aurel Gegiu. Pomeneşte cu evlavie numele celor căzuţi, Dumitru Negrea, fraţilor, vi-l amintiţi?, cît curaj avea băiatul acela, apoi se întoarce la prezent şi în aplauzele celorlalţi spune doar atît: mi se pare că începem să îmbătrînim. N-am prea mulţi ani, dar zilele acestea mă aştept să devin bunic. De la fiica mea cea mică. Îmbătrînim, fraţilor, dar îmi place să cred că n-am îmbătrînit degeaba. Ne-am făcut datoria cum se cuvine.

Părăsesc încăperea gîndind că, fără voia lor, oamenii aceştia modeşti şi simpli chiar dacă încărcaţi de decoraţii, au făcut istorie pe viu.

Niciodată nu vom şti cît le datorăm cu adevărat.

NELU IONESCU ■

Nu s-au văzut de treizeci de ani... Pe atunci erau nişte copii, astăzi sînt bărbaţi în plină putere, gata să se laude nu numai cu faptele de eroism de altădată, ci cu pozele nepoţilor.

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

Datorită Șantierului naval, la Oltenița sîrma ocupă un loc cu totul și cu totul deosebit.

LA OLTENIȚA SE CONSTRUIESC NAVE:

NIMIC DEOSEBIT, NIMIC FABULOS, TOTUL FOARTE IMPORTANT, PE ALOCURI EROIC

Al 30-lea om ca importanță din Șantierul naval-Oltenița este normatorul șef Buciu Ion. Locul 30 îl satisface, dacă ne gîndim că pe acel șantier lucrează 3 500 de oameni. «Fără îndoială că dacă în apropierea noastră nu curgea Dunărea nu eram nici noi. Da, aveți dreptate, într-un fel ne-am lăsat duși de apă. După cum știți, pînă în 1950 am lucrat nave pescărești din lemn. Apoi nave metalice și în acest sens aș dori să menționez că anul 1955 a fost acela în care s-a trecut de la nituit la sudură. Deci, nu greșesc declarînd, după propriile mele criterii, anul 1950 ca fiind anul sudurii, adică unul foarte important. Aceasta, sudura, este o meserie curată, bănoasă, care, spre deosebire de nituit se face în mod individual. Poate știți, la sfîrșitul actului de sudură, cel care a executat-o face cu aparatul un mic semn, adică o semnătură a sa, pe care noi o numim panson. Dar pentru că despre șantierul nostru s-au scris multe lucruri, aș dori ca această succintă prezentare să se încheie în felul următor»...

Acest «fel următor» înseamnă că astăzi Șantierul naval-Oltenița produce motonave de 5 000 de tone, cargouri de 2 150 tone, drăgi cu o capacitate de 400 mc pe oră și remorchere împingătoare de 2 400 CP. De la nave pescărești din lemn la motonave și cargouri de asemenea capacități, drumul este fără îndoială unul ascendent și acest drum nu poate fi separat niciodată de viața acelora care au efectuat acest salt, care zi de zi se prezintă la serviciu și-și desfășoară activitatea în condiții nu totdeauna ușoare. Pe bună dreptate, cum mi s-a spus, unii ziariști apar la Șantierul naval în zile însorite, dar nu trebuie uitat că există și zile în care plouă sau ninge și acestea se lucrează totuși. Deocamdată, operația de asamblare se face afară și adăugînd zgomotul mare din unele sectoare rezultă că există și greutăți reale pe care oamenii Olteniței le înțeleg și, mai mult decît atît, le depășesc prin muncă. Cum este și normal, dezvoltarea extraordinară a șantierelor a atras foarte mulți oameni de la țară, care s-au dedat complicatelor tehnologii atît cu virtuțile muncii ce le curg prin sînge, cît și cu sprijinul conducerii șantierului. De regulă, mi se spune, ei sînt plasați la lucru pe lîngă rude și acestea îi ajută să depășească începutul. La Oltenița începutul nu este greu. Este foarte greu. Unii ziariști mai isteți își colorează reportajele cu expresii de genul «simfonia ciocanului de nituit». O simplă vizită la Șantierul naval din Oltenița te poate convinge că nu poate fi vorba de nici un fel de simfonie, că este vorba de actul plin de forță în care o mînă bătătorită stăpînește un obiect greu și mai este vorba de un travaliu imens.

«Sînt născut și crescut aici în Oltenița. Din cei nouă copii care am fost la părinți doar eu, Ion Buciu, am reușit să fac liceul industrial. Ideea mea de copilărie a fost să devin profesor-maistru, adică să-i învăț pe copii tot ceea ce știu eu, și să mă bucur atunci cînd cîțiva dintre ei mă vor depăși. N-a fost însă să fie așa. În anul 1949, absolvind eu liceul, m-am hotărît să mă întorc în Oltenița, deoarece, fire sentimentală și miloasă, mi-am iubit întotdeauna părinții. Orașul de provincie mi-a adus satisfacții, dar aș minți dacă aș spune că pe toate. În primul rînd și în ultimul rînd, el m-a limitat. La Oltenița nu există cursuri serale la facultăți și dealtfel nici facultăți. Așa că nu am putut deveni inginer și m-am resemnat în a ajunge și a rămîne un foarte bun cadru mediu. În rest trebuie să știți că viața este ca și la București. Avem încălzire centrală, avem sală de spectacole, unde multe teatre și ansambluri din București își fac planul de încasări, iar noi ne facem planul la cultură.

Cel mai important lucru în viață este să ai un scop. Mă refer, desigur, la viața cinstită de astăzi. Prin scop înțeleg să-ți perfecționezi meseria, că după aceea vin și avantajele materiale, adică acele bunuri cu care, în caz de nevoie, poți să-ți satisfaci și plăcerile. Mă mîhnește foarte mult faptul că atît din presă, cît și din discuțiile cu oamenii de pe șantier, aud că se mai fură din avutul obștesc. Îmi pun mereu următoarea întrebare: de ce? După părerea mea este vorba de invidie, cu alte cuvinte unii vor să aibă mai mult decît alții, mai repede și, desigur, necinstit».

Apreciind cum se cuvine judecata limpede și după cum vedeți severă a lui Buciu Ion, am pornit pe șantier. La atelierul de confecționat unul dintre cei mai buni muncitori este Măglaciu M. Ștefan. «Întîi trasez, pe urmă fac osatură, adică nervurile de la navă. Lucrez în acest loc, vreau să spun în șantier, de 20 de ani. Am fost cîțiva ani afară, adică la asamblare, și pe urmă am venit înăuntru, nu pentru a mă încălzi, ci pentru că era nevoie de oameni. Cel mai important lucru în treaba pe care o fac este să respect graficul, pentru că altfel cei de la asamblare ar avea de suferit, ar sta de multe ori degeaba în vînturi și ploi. Cred că munca noastră este eroică cu adevărat, dar nu cred că a te îmbolnăvi de reumatism sau de stomac conține ceva de laudă. Vreau să spun că munca noastră este colectivă și dacă fiecare se gîndește la celălalt vom fi încărcați de satisfacții, sănătoși și, la vîrsta potrivită, pensionari viguroși, capabili încă de multe activități folositoare orașului. Prin șablon eu înțeleg forma unei piese și în atelierul în care vă aflați se fac zi de zi cu miile. Dumneavoastră mă întrebați dacă știu ce înseamnă cuvîntul șablon în viața de toate zilele și eu vă răspund cinstit că habar n-am și nici măcar nu-mi pare rău. La ultima întrebare pe care am onoarea s-o primesc vă răspund în felul următor: la noi, în secție, dreptate se face ori de cîte ori omul este cinstit».

Abia intrat în zona asamblării mi se arată o masină, mi se explică apoi că presează tablă cu o mie de tone forță și mi se spune că este ideea unui băiat isteț. Băiatul isteț, pe numele său Victor Zagăr, este de cîțiva ani pensionar și istețimea sa a constat în aceea că piesa de care vorbeam a fost făcută din patru prese țărănești de ulei, sistîndu-se astfel comandarea utilajului de la Uzinele «23 August» din București. Pe cala de montaj este aproape de intrarea în probă o motonavă de 5 000 tone, avînd 140 metri lungime (și 16 lățime), adică mai lungă decît un teren de fotbal. Aici lucrează cel care mi se recomandă în felul următor: «Sînt Lazăr Țane, am 53 de ani și lucrez aici în acest loc de 27. În brigada mea lucrează zece oameni. Eram pînă în '55 nituitor și în această situație împingeam toată ziua cu fizicul, pe cînd acum folosesc nu de puține ori și capul. Lucrez, e adevărat, în aer liber, dar trebuie să știți că mi-a prins bine. Băiatul este inginer la un institut de proiectări așezat lîngă Circul de stat din București, iar fata este farmacistă la materni-

Adevărata muncă, după cum se știe, se desfășoară de fiecare dată sus, nu numai la înălțime.

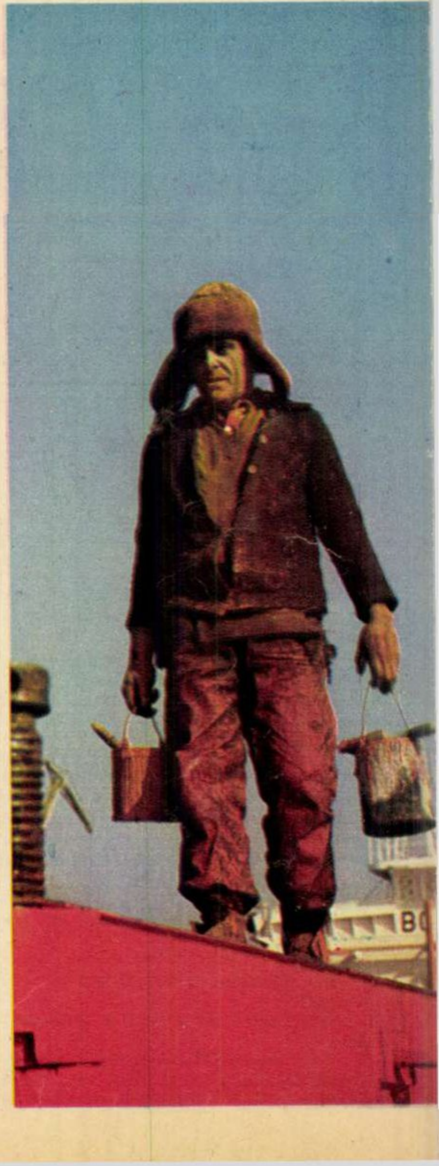

Ioan V. Cristea, găsit între două probleme dificile.

tatea din oraș. Cum să nu-mi aduc aminte de reușita băiatului? M-am trezit cu o telegramă: «Am luat examenul de stat cu 9. Vin peste patru zile. Stop. Marin». Într-adevăr, peste patru zile a venit, arăta la fel ca și înainte, dar era totuși inginer și nu am putut să mă îmbăt, deși n-ar fi fost o crimă. Așa că la acești ani am ajuns un om foarte mare și important prin copiii mei. Dacă e vorba de principiile de lucru, vă pot spune că unele lucrări sînt grele, altele interesante. Dacă știi cui să le repartizezi, înseamnă că ai reușit să te apropii de sufletul omului și cred că despre asta este vorba».

Sînt în careul — un fel de salon de primire — al unui cargou de 2 150 tone aflat în fază de finisare și pregătire de probe. Electricianul Dinescu Gheorghe se lasă adus cu greu, dar odată ajuns în fața mea îmi spune lucruri interesante și bine gîndite. În atribuțiile sale, din cîte înțeleg, intră nu atît producerea luminii electrice pe cargou, cît mai ales contribuția la automatizare. Este în șantier din 1952 și înainte a fost tîmplar. Dar, așa cum navele au încetat să mai fie din lemn, tot așa și dînsul a încetat să mai fie tîmplar. La începutul transformării i-a fost greu, deoarece om însurat și cu doi copii, deci om în toată firea, era obligat să asculte întru totul pe tinerii deja electricieni. A lucrat însă atît de bine încît acum raporturile au ajuns cele firești: cei tineri îl ascultă pe dînsul. După părerea sa, te apropii de starea de fericire atunci cînd promiți un lucru pe care poți să-l faci. Fără îndoială că mi-a vorbit și de ce și de ceea ce oamenii gîndesc în asemenea împrejurări: familie și sănătate. Cel mai greu moment al muncii sale a fost acela cînd s-a făcut paralel la generatoare. Nu dormea nopțile și cu brațele sub cap, în întunericul camerei, se gîndea de ce nu merge. Nu avea de unde să știe că firele pe care le primiseră erau confecționate la Galați de niște tinere fete și erau confecționate în mod necorespunzător. Ele nu ajungeau unde trebuia și nu dădeau funcția de care Dinescu Gheorghe avea nevoie. «Într-o seară pe la opt, își aduce aminte, mi-a venit deodată ideea să le desfac, am văzut că sînt necorespunzătoare, le-am reparat pe toate și de atunci mersul în paralel decurge mai mult ca perfect».

Nu-l nedreptățim cu nimic pe directorul șantierului, inginerul Ioan Cristea, Erou al Muncii Socialiste din anul 1971, dacă îi vom consemna spusele în încheierea reportajului. «Sînt director aici din 11 iunie 1948, director al unui șantier cu multe probleme grele, dar fără îndoială interesante și utile economiei naționale. Dealtfel, vizitîndu-ne șantierul, tovarășul Nicolae Ceaușescu a scris în cartea de onoare următoarele fraze: «**Felicităm colectivul Șantierului naval-Oltenița pentru rezultatele obținute în producție, pentru progresul realizat în ridicarea nivelului tehnic și de confort al navelor. Urăm tuturor muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor să obțină noi succese în îndeplinirea obiectivelor ce le stau în față pentru a da patriei noi nave cu performanțe tehnice înalte**».

Planul pe luna ianuarie l-am îndeplinit și desigur același lucru vom raporta și la sfîrșitul lui februarie. Avem acum lucrări grele, care țin de asimilare și cooperare. Mă gîndesc în primul rînd la construcția cargoului maritimo-oceanic de 2 300 tone.

Viața mea a mai fost scrisă, după părerea mea convingător și frumos, în revista dumneavoastră așa că nu are rost s-o repet. Cu atît mai mult cu cît în urmă cu cîteva zile am împlinit 55 de ani și despre vieți bătrîne este bine, poate, să scrieți mai puțin. Cînd aud spunîndu-se patria între două legislaturi, mă gîndesc că la noi, la Oltenița, acest lucru înseamnă drumul de la sterp la un șantier cu probleme tehnice. Profunda semnificație a alegerilor de la 9 martie constă în faptul că ne gîndim cu legitimă mîndrie la ceea ce am obținut și ne mai gîndim că sîntem datori să îmbunătățim starea socială la toate nivelurile din România socialistă. Eu am fost deputat județean anul trecut și mă mîndresc cu faptul că am băgat apă în cîteva cartiere, am făcut asfalt și am lucrat și la amenajarea unui stadion. Totul s-a făcut prin muncă patriotică și căram la targă ca în anii tinereții. Acum, vedeți și dumneavoastră, mănînc din sertar, între două probleme dificile, și dacă vă veți gîndi că așa procedează fiecare muncitor din șantier cred că sînteți în posesia celui mai nou fapt de muncă din Șantierul naval-Oltenița.

EUGEN SECELEANU ■

Clopotul, simbol al măsurii, al ritmului acestui șantier cu o viață trepidantă.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

CODUL COMUNIST, CODUL MUNCII ȘI VIEȚII NOASTRE DE FIECARE ZI

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

maistrul își încălcase atribuțiile

În incinta unei mari construcții, e vorba de șantierul hidrocentralelor de pe Olt, am asistat, cu cîtva timp în urmă, la o dispută între doi maiștri, unul din ei susținînd «spiritul de disciplină» (sau ceea ce înțelegea el prin «spirit de disciplină»), celălalt «spiritul de inițiativă» (sau ceea ce înțelegea el prin aceasta). O dispută care poate părea, evident, un nonsens, cele două atitudini sau «spirite» trebuind, știe toată lumea, să coexiste, precum fețele aceleiași medalii. Disputa totuși exista, era vie, și ea pornise de la, cităm, «încălcarea de atribuții» săvîrșită de un alt maistru, Tomulescu pe nume, coleg al celor doi. Într-un moment în care șantierul primise sarcina să atace o nouă lucrare, ale cărei pretenții depășeau cunoștințele muncitorilor chemați s-o realizeze, meșterul Tomulescu, om cu școala Bicazului și a Argeșului, dezbrăcase, pentru cîteva zile, halatul de «organizator și coordonator al producției», se dezbrăcase deci de «atribuțiile» stipulate prin legi și regulamente, și trecuse să lucreze efectiv alături de echipele de constructori, socotind de datoria lui nu numai să comande, dar să și demonstreze «pe viu» ceea ce era de făcut. O întîmplare simplă, dar care aprinsese pe loc amintita dispută. Pentru cel ce apăra «disciplina», gestul meșterului Tomulescu însemna o gravă abatere, o încălcare a sacrosanctelor reguli ale producției, reguli ce, spunea el, trebuie respectate cu ochii închiși dacă vrei să eviți, în ordinea muncii, jocul hazardului, perturbările și surprizele. Pentru preopinentul său, dimpotrivă, gestul lui T. merita toate laudele, legitimate dealtfel de însuși succesul travaliului său: respectiva lucrare fusese dusă la bun sfîrșit într-un timp record.

Am transcris pe larg întîmplarea, fiindcă ea dezvăluie, dincolo de epica propriu-zisă a faptelor, două mentalități, două puncte de vedere opuse asupra muncii, cu care ne întîlnim foarte des în viața noastră de toate zilele. În momente în care se cere o acută analiză critică a unui stil de muncă și găsirea unor stiluri, metode și practici noi, adaptate din mers cerințelor vieții, circumstanțelor sau situațiilor neașteptate, «disciplina», așa cum o înțeleg încă unii, înseamnă exclusiv «respectul regulilor», chiar dacă un asemenea «respect» frînează avîntul, ideea generoasă și creatoare, ducînd la conservarea formelor depășite, consacrînd renunțarea la propria responsabilitate, automulțumirea călduță a statu-quo-ului. Cultivarea unei astfel de «discipline» viciate înseamnă, de fapt, cultivarea tuturor inerțiilor ocupației respective, adică dușmanul cel mai feroce al noului. Punctul de vedere opus, cel care susține renunțarea la «disciplina» formală în favoarea descătușării inițiativei vii, este singurul care, practic, contribuie la consolidarea **în fapt** a disciplinei. A unei **discipline reale,** a disciplinei care nu e un scop în sine, ci un mijloc pentru înfăptuirea sarcinilor.

Așadar: nu numai o oarecare cantitate de muncă (oricît de «disciplinat» am presta-o!), ci perfecționarea continuă a acestei munci. Chiar dacă, pentru asta, vom «încălca», temporar sau definitiv, niște reguli.

Așadar, meșterul Tomulescu procedase just.

Rămîne doar de văzut, printr-o analiză atentă, care din respectivele reguli și-au trăit sau nu traiul, care trebuie abandonate (pentru o zi, pentru două sau pentru totdeauna) și care trebuie consolidate, respectate cu strictețe și pasiune.

ILIE PURCARU ■

PRINCIPALUL ESTE SĂ PRIVEȘTI ÎNTÎI LA OAMENI ȘI DOAR DUPĂ ACEEA LA MAȘINI

O echipă studențească, sub îndrumarea cadrelor didactice, realizează o premieră pe țară de un fel deosebit: cercetarea muncii într-o mare întreprindere bucureșteană.

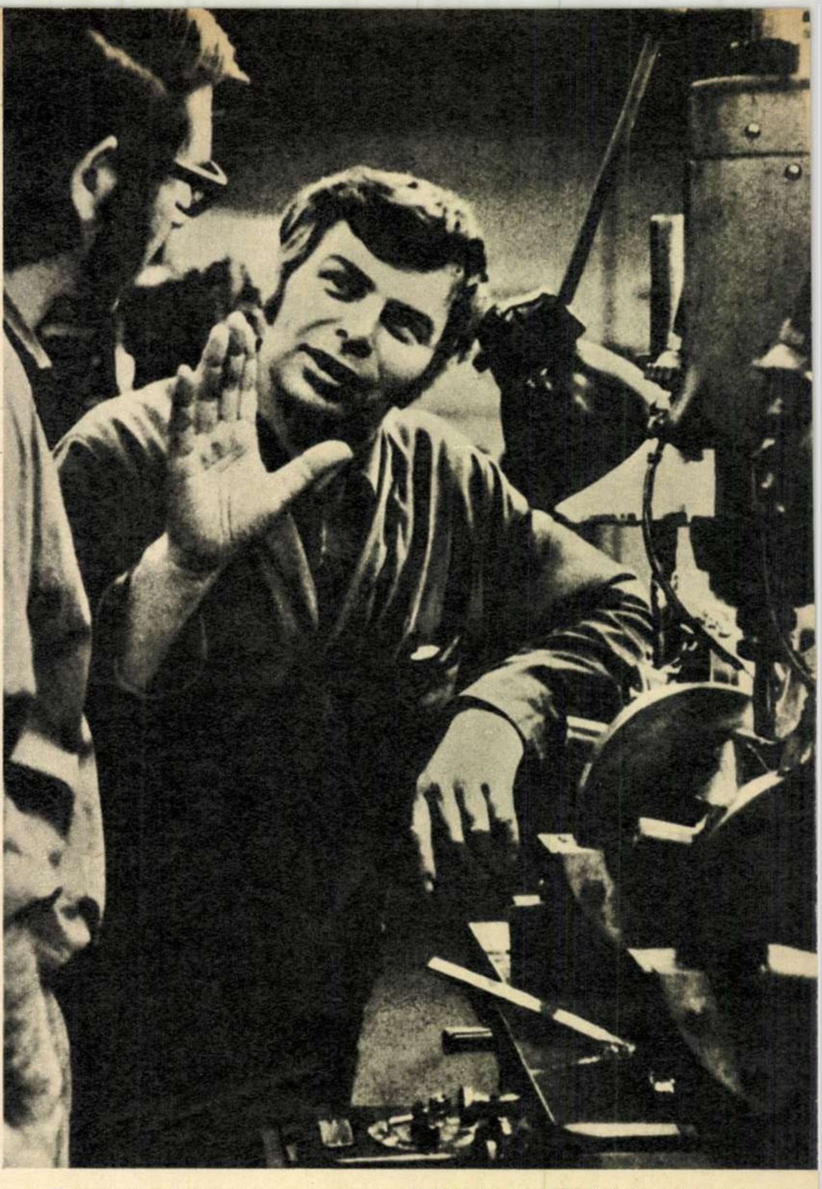

— În ziua de 17 m-am căsătorit. În 27 a început cercetarea noastră în uzină. Și atunci lucrurile s-au petrecut ca în unele filme: nedispunînd de un operator de teren — adică, mai simplu, de un ajutor — am luat-o pe Adriana cu mine să m-ajute. De cîte ori nu ne-a prins seara aplecați deasupra fișelor și chestionarelor psiho-sociologice! Și dacă vă gîndiți că această cercetare a durat aproape treizeci de zile, ați putea spune: originală lună de miere petrecută la Turnătorie, la Prese-bachelită, la Prelucrări mecanice! Tinerii căsătoriți visau, odinioară, un decor romantic pentru luna lor de miere, iar noi luam autobuzul 74, coboram la cap și intram la «Electroaparataj». Dar nu regretăm defel: pentru mine, ca viitor sociolog, pentru Adriana ca viitoare profesoară, a fost o experiență deosebită.

...Cum deosebită a fost, dealtfel, întreaga acțiune, fiind vorba, în fond, despre prima cercetare *interdisciplinară* a muncii într-o mare uzină din țară, așadar, despre ergonomie.

Se știe că de mai mulți ani se fac la noi cercetări ergonomice. Atunci, în ce a constat noutatea? Profesor doctor Petre Burloiu, de la Academia de studii economice din București, Facultatea de economia industriei, construcțiilor și transporturilor, care a coordonat acțiunea, ne dă lămuririle necesare.

— Nedumerirea dumneavoastră este justificată. Ce-și propune ergonomia? Să studieze munca sub toate aspectele — tehnic, fiziologic, psihologic, sociologic, economic — deci presupune, prin definiție, conlucrarea mai multor discipline, care însă pe parcursul studiului își păstrează autonomia. Și totuși, pînă în prezent, cercetările ergonomice au fost întreprinse de specialiști izolați, fiecare lucrînd pe cont propriu, în sensul că, în general, se abordau problemele dintr-un singur punct de vedere: al medicului fiziolog, al sociologului, al psihologului etc. S-ar putea vorbi chiar despre o anumită luptă de hegemonie între fiziologi și psihologi pe tărîmul ergonomiei.

— Cum a început «Operațiunea Electroaparataj?» De unde a pornit ideea?

— În sesiunea pe care am organizat-o la Academia de studii economice împreună cu Institutul de expertiză medicală și de recuperare a capacității de muncă, ne-am propus să contribuim la impulsionarea orientării interdisciplinare a cercetărilor în ergonomie din țara noastră, prin efectuarea unui experiment: formarea unei echipe ergonomice studențești. O astfel de echipă am constituit-o din șase studenți de la facultatea noastră de economia industriei, construcțiilor și transporturilor, șase studenți electrotehnicieni de la Institutul politehnic din București și un student de la secția de sociologie a Facultății de sociologie a Universității București. Colectivul astfel constituit a fost îndrumat de cadre didactice de la Facultatea de economia industriei, construcțiilor și transporturilor (profesor doctor Petre Burloiu, lector Aurel Manolescu, asistent Ioan Nașcu), împreună cu specialiști de la «Electroaparataj» (inginerii Vasile Caisîn și Iulian Svasta). Trebuie subliniat că această acțiune, pe care aș îndrăzni s-o numesc de pionierat, s-a bucurat de sprijinul nemijlocit al organelor superioare de partid, grație cărora, dealtfel, au putut fi învinse și unele greutăți inerente oricărui început. Ea s-a desfășurat la «Electroaparataj», la secțiile Turnătorie-modele din materiale ușor fuzibile, Strungărie, Prese pentru piese de bachelită. În fiecare secție a lucrat cîte o echipă de studenți cu profile diferite, procesul de producție și de muncă fiind însă studiat în comun, sub îndrumarea unui cadru didactic. Întreaga acțiune a reprezentat un început modest, dar el este continuat și amplificat. În prezent, sîntem angajați într-o cercetare similară la o altă întreprindere bucureșteană, «Electromagnetica», cu forțe sporite: 34 studenți și 9 cadre didactice, economiști, sociologi, psihologi, politehnicieni, medici etc. Studiul, în plină desfășurare, va dura trei luni, față de cele 25 de zile cîte le-am petrecut la «Electroaparataj», deci și concluziile noastre vor fi, nădăjduim, mai cuprinzătoare. Dealtfel, sîntem mulțumiți și de rezultatele practice pe care le-a avut și prima cercetare.

— Noi, cadrele didactice și studenții — continuă interlocutorul nostru — am pornit de la ideea că nu trebuie să avem nici o idee preconcepută. Sub lupa cercetării ergonomice nimic nu e tabu, nimic nu e nemodificabil; dimpotrivă, totul poate fi schimbat — sau cel puțin putem propune ca să fie schimbat — pentru a atinge două scopuri majore: omul să muncească în condiții mai bune și mai cu spor.

— De ce natură au fost propunerile finale ale echipei ergonomice?

— Foarte diversă. Să vă dau cîteva exemple. În atelierul de modele ușor fuzibile emanațiile de gaze murdăreau pereții. Nu vă puteți închipui ce ambianță deprimantă domnea acolo ca urmare a acestui fapt aparent mărunt. Am sugerat adoptarea unei palete coloristice adecvate. La locurile de muncă unde se lucrează în poziția așezat nu existau scaune corespunzătoare din punct de vedere ergonomic. Aceasta crea poziții nefirești, îngreunînd activitatea prestată de muncitori și solicitînd un efort superior celui normal. De asemenea, lipsa unor suporți corespunzători pentru picioare ducea la poziții incomode de lucru. Nici acolo unde se lucra în picioare nu existau scaune sau banchete necesare perioadei de repaus a muncitorilor. Am propus introducerea unor scaune ergonomice și a unor suporți de picioare. În atelierul de modele ușor fuzibile lucrătoarele manipulează parafină fierbinte, apoi introduc matrițele în bazinul de răcire, deci mîinile lor trec mereu de la cald la rece și invers. Permanentele variații de temperatură pot duce la apariția reumatismului, fără a mai vorbi de crăparea pielii de pe mîini, datorită nefolosirii mănușilor de protecție. Colectivul nostru a propus și *proiectat* — de aceea aveam și studenți viitori ingineri alături de noi! — un aparat de injecție pneumatic, care rezolvă problema. Am sugerat, de asemenea, îmbunătățirea sistemului de ventilație. Au ieșit la iveală și multe aspecte sociologice interesante. Rodul observațiilor noastre s-a concretizat în zeci de propuneri, în sute de pagini dactilografiate. Firește, nu toate vor putea fi puse imediat în practică, dar în ansamblu le apreciem ca valoroase. Nu uitați că studenții au beneficiat de avantajul tinereții, de lipsa inhibiției, a spiritului rutinier. Interesant de remarcat numărul mare de propuneri tehnice venite de la economiști, precum și sugestiile de îmbunătățire a eficienței economice făcute de studenții de la Politehnică. «Sociologul» nostru, Ion Ionescu-Argeș, student în ultimul an la Facultatea de filozofie, secția sociologie, care dorește să se specializeze în sociologia economică, a sesizat și multe aspecte economice. *Mare preț are prospețimea ochiului tînăr!* Ideile par că vin din adînc, apa freatică a ideilor țîșnește la suprafață.

Am răsfoit și noi voluminoasa lucrare întocmită de entuziastul grup de cercetători, am vorbit cu studenții care au lucrat efectiv, interesîndu-ne îndeosebi de aspectele sociologice și psihologice.

A fost surprinzătoare constatarea că 33% din eșantionul destul de substanțial investigat la secția Prese-bachelită doresc să părăsească întreprinderea, iar 51% consideră că munca nu corespunde deloc sau numai prea puțin pregătirii lor profesionale. Este vorba de tineri recent încadrați. De ce au dat asemenea răspunsuri? Cum s-a ajuns la o asemenea situație? Probabil pentru că nimeni, dar absolut nimeni, nu i-a testat înainte de încadrare pentru a verifica dacă au sau nu aptitudini în meseria pe care aveau s-o practice la «Electroaparataj». După părerea membrilor grupului, aceasta nu constituie o deficiență a întreprinderii, ci reflectă un sistem, sau, dacă vreți, o lipsă de sistem cu un caracter mai general. În orice caz, la foarte mulți dintre tineri era prezentă dezorientarea determinată de cauza mai sus-amintită. Poate la serviciul Personal ar trebui să funcționeze și un specialist în psihologie, sociologie industrială, economie. Poate contractul de muncă ar trebui să se semneze doar după o perioadă mai lungă de testare la locul de muncă al viitorului muncitor, răstimp în care maistrul să alcătuiască un fel de fișe de observație. Poate repartizarea pe meserii în cadrul grupului școlar al întreprinderii ar trebui să se facă și ea pe baza unei testări prealabile, astfel încît școlarizarea, deci pregătirea pentru o anumită meserie, să corespundă atît aptitudinilor cît și înclinațiilor tînărului. Iată cîteva alternative sugerate de membrii grupului. Se pot găsi și alte soluții. În orice caz, testarea aptitudinilor ar juca un mare rol atît în prevenirea fluctuației brațelor de muncă, cît și în creșterea simțitoare a productivității muncii.

O situație curioasă s-a desprins și din răspunsurile la sute de chestionare conținînd întrebarea «Cum considerați munca pe care o prestați: grea, obositoare, murdară sau dimpotrivă?» Or. 101 din 123 de la Presă-bachelită. 79 din 105 de la Prelucrări mecanice, 25din 31 de la Turnătorie, au răspuns afirmativ! Rețineți că, după înseși constatările grupului, la secțiile cercetate — poate cu excepția Turnătoriei, unde însuși specificul activității reclamă eforturi mai intense — în mod obiectiv munca *nu* este, nu ar trebui să fie, nici grea, nici obositoare, nici murdară ! Atunci cum se explică discrepanța? Prin neglijarea organizării locului de muncă potrivit normelor ergonomice, prin subaprecierea unor așa-zise lucruri mărunte, dar cu efecte mari. S-au constatat, în unele secții, o aerisire defectuoasă sau o amplasare nejudicioasă a mașinilor, care obliga pe muncitorii ce deserveau mai multe mașini să parcurgă zilnic kilometri întregi fără folos. Și modul prea monoton în care erau aranjate unele grupuri de mașini contribuia la crearea impresiei că munca e grea, obositoare. Sînt numai cîteva exemple. Eliminarea unor asemenea factori, care exercită un efect negativ îndeosebi asupra psihicului, nu reclamă investiții deosebite; principalul este să-i detectezi. La fel cum trebuie detectate și tensiunile rezultate din ceea ce sociologii denumesc relații umane nesatisfăcătoare. Tonul face muzica! Un conducător de colectiv, mic sau mare, poate să fie excelent specialist și, în general, să posede toate calitățile, afară de una, aparent minoră: să știe cum să se adreseze oamenilor, să nu-i bruscheze, să îmbine exigența profesională cu un ton adecvat, apropiat. Constatare arhibanală,și totuși investigația sociologică a arătat că și la «Electroaparataj», în acele ocazii — e drept, rare — cînd apăreau fisuri în relațiile umane, efectele negative asupra productivității muncii și, în general, asupra colectivului, nu întîrziau.

Iată doar cîteva din multiplele aspecte pe care le poate releva o cercetare ergonomică temeinică.

În legătură cu această acțiune se realizează și un film, în scop didactic pentru studenți, precum și pentru a servi personalului de la «Electroaparataj» și eventual de la alte întreprinderi preocupate de aspectele ergonomice ale muncii.

— Ce eficiență economică poate avea o asemenea cercetare? — l-am întrebat pe inginerul Vasile Caisîn, șeful serviciului de organizare a producției si muncii de la «Electroaparataj».

— O eficiență incontestabilă. O serie de propuneri au și fost incluse în planurile noastre de măsuri interne, trecîndu-se cu prioritate la rezolvarea problemelor legate de atelierul de turnare în modele ușor fuzibile: se vor reamplasa utilajele pentru a se asigura un flux rațional al oamenilor și materialelor, iar în prezent se recalculează întreg sistemul de ventilație și de iluminat. Și la secția Prese-bachelită s-au reamplasat utilajele pentru a se evita eforturi și drumuri inutile din partea muncitorilor și a se facilita fluxul etc. De asemenea, reflectăm la cele sesizate privind selecția profesională. Personal sînt convins că luarea de măsuri pe această linie, pe un plan mai larg — problema nu privește numai întreprinderea noastră! — ar duce la o simțitoare micșorare a fluctuației mîinii de lucru tinere, la legarea mai strînsă — aș zice chiar: mai intimă — a omului de întreprindere și de activitatea în cadrul unui colectiv în care își va petrece, poate, întreaga viață. Toate acestea conduc implicit la o creștere corespunzătoare a productivității muncii. Aș vrea să adaug că întregul studiu ergonomic a fost preluat și continuat de specialiștii întreprinderii noastre. Să nu uităm că cei care l-au alcătuit — sub conducerea cadrelor didactice — erau totuși studenți, deci insuficient familiarizați cu tehnica și structurile noastre organizatorice. În ansamblu însă colaborarea cu ergonomii ne-a fost de un incontestabil folos. Astfel, doar la Prese-bachelită se apreciază că productivitatea va crește cu 10% după punerea în aplicare a propunerilor conținute în studiul ergonomic!

În adevăr, cifra de 10% vorbește de la sine: ergonomia este rentabilă. S-ar putea naște întrebarea: de ce aspectele relevate de echipa ergonomică n-au fost sesizate de la bun început pe plan local, în întreprindere, de ce a fost nevoie de prezența echipei? Poate că unele din ele au fost observate, dar...

— ...Noi am beneficiat de ceea ce în anchetele sociologice se denumește «valoarea de străin» — remarcă studentul Ion Ionescu-Argeș. Venind din afară, am putut observa lucruri care celor care lucrează mai demult în întreprindere le par normale, nu pentru că ar fi în adevăr așa, ci fiindcă s-au obișnuit cu ele. În plus, ergonomia vine cu un arsenal de metode familiare doar specialiștilor. Iată de ce o astfel de cercetare poate da un ajutor mult mai substanțial conducerii decît o simplă analiză a muncii efectuate cu forțe interne, indiferent cît de bine intenționată ar fi. Principalul, după mine, este să nu uităm să privim mai întîi la oameni și doar după aceea la mașini.

LIONEL NIȚESCU ■

La Ploiești am întîlnit un public excepțional de atent și receptiv.

În jurul mormîntului lui Miron Radu Paraschivescu — dintr-o nestinsă dragoste față de marele poet comunist.

cronică (52-53)

Pentru că în ziua de luni, 17 februarie 1975, se împlineau patru ani de cînd fulguie eternitatea peste mormîntul lui Miron Radu Paraschivescu și pentru că spiritul poetului, rămas viu și proaspăt în creația lui, e mereu în substanța activității cenaclului nostru, fie, implicit, prin exemplul unei atitudini umane și responsabile, fie, explicit, prin frecvența poeziei lui rostite în fiecare ședință, **Cenaclul Flacăra** a poposit în semn de pios omagiu la mormîntul autorului **Cînticelor țigănești,** din Vălenii de Munte. Au înconjurat modestul mormînt al marelui poet comunist membrii cenaclului și zeci de tineri, veniți din București, fideli ai străduințelor noastre, cu toții înfiorați de irepresibila emoție a actului de cultură ce-l săvîrșeau. Văzînd acolo, în cimitirul din Văleni, atîta tineret, am avut revelația că poetul Miron Radu Paraschivescu a început să trăiască nu **postum** ci **contemporan** cu tot ce e pur și tînăr în sfera iubitorilor de literatură. Dînd glas gîndurilor și sentimentelor ce ne stăpîneau atunci pe toți, poetul Adrian Păunescu a spus: *Astăzi se împlinesc patru ani de la despărțirea lui Miron Radu Paraschivescu de prietenii săi, de dușmanii săi și de cei care l-au uitat. Sigur că noi, care iubim arta și care iubim pe toți cei care au făcut ceva pentru artă și pentru această țară, începem să simțim abia acum cît de greu ne e fără el, ce important ar fi fost ca el să fie viu; sigur, într-un mod egoist ne gîndim noi la asta, pentru că ar fi fost bine pentru toți dacă el era viu. Dar cum lucrurile încă depind prea puțin de voința noastră și prea mult de a hazardului, trebuie să luăm ca atare această realitate, trebuie să constatăm că într-adevăr aici, la picioarele noastre, se află ceea ce a mai putut rămîne din Miron Radu Paraschivescu. Dar, de fapt, cu cît lipsește mai mult un lucru, cu atît mai mult ceilalți se străduiesc să-l facă mai profund. Poate că Miron Radu Paraschivescu sîntem în această clipă noi, toți aceștia, care dintr-o niciodată stinsă dragoste față de el, am venit aici, unde el a plecat fără voia nimănui, chiar fără propria sa voie și ne grăbim brutal să ne aducem aminte de el, pentru că în mod brutal atîția dintre colegii lui l-au uitat. El ar rîde de toate astea. El n-a scris pentru recunoaștere, ci pentru că n-a putut altfel, pentru că fără artă ar fi fost un infirm. A murit acum patru ani unul dintre marii oameni ai acestei țări, unul dintre acei oameni pe care o generație contemporană cu el nu-l putea înțelege. El e mai important decît toți poeții care i-au fost contemporani. El e primul poet comunist al acestei țări, care a fost de acord, într-un mod cinic cu sine însuși, să se jertfească pentru o idee, pentru o cauză și odată cu plecarea lui Miron Paraschivescu e înfrîntă pentru o clipă această pornire a tuturor celor care l-au urmat. Miron Paraschivescu a fost părintele multor poeți și al multor prozatori. Îmi pare rău că ei nu sînt aici. N-a fost părintele meu. Dar am învățat de la Miron Paraschivescu că pe oameni trebuie să-i ții minte cînd au nevoie să fie ținuți minte. Cînd era viu îl curtau mulți. Era avantajos să fii prieten cu Miron Paraschivescu. Era un poet incomod, dur, chiar lepros într-o perioadă. Însă asta îți dădea o oarecare glorie. Cei care nu-și aduc aminte astăzi de el nu știu că ar fi în avantajul lor să-și aducă aminte de el. E ca și cum într-o anumită secundă a vieții tale l-ai fi văzut pe zeul epocii tale. Miron Paraschivescu va fi receptat abia de la generația noastră încolo. Aici sînt mulți elevi, studenți, oameni îndrăgostiți de artă și de cenaclul nostru și vreau să le spun că dacă noi facem ceva, dacă eu conduc azi acest cenaclu spre un orizont mai bun de artă și de omenie este pentru că am învățat de la Miron Paraschivescu (și de la alți foarte puțini scriitori aflați în viață), dar de la Miron Paraschivescu în primul rînd, că trebuie să facem și cenacluri, să visăm, să nu ne lăsăm copleșiți de necazurile zilnice, de înfrîngerile uneori zilnice, alte ori istorice, de la Miron Paraschivescu am învățat și sînt bucuros că dumneavoastră, oameni tineri, ați venit aici să-l omagiați pe autorul tuturor bucuriilor estetice pe care le trăiți împreună cu noi, cîteodată, să omagiem pe marele poet, pe patriotul și pe revoluționarul a cărui jertfă a fost încorporată de noua cultură română, al cărui spirit — dacă noi sîntem demni de asta — se poate întruchipa și în noi, încît să merităm să ne numim, pentru o secundă, cu toții, Miron Radu Paraschivescu. Clipele de reculegere le trăim și singuri, dar e bine ca înainte de a-i spune bocetul nostru să păstrăm un minut de reculegere.*

Să făgăduim că ne vom revedea în acest loc măcar o dată pe an.

Anda Călugăreanu a cîntat, însoțită de toți participanții, un cutremurător cîntec pe un poem de Adrian Păunescu: **Bocet,** închinat memoriei lui Miron Radu Paraschivescu. Mircea Vintilă a cîntat, de asemenea, o melodie pe o poemă a poetului omagiat: **Conjuncții.** Ștefan Sloboda rostește memorabilul **Epitaf,** scandat de toată asistența. S-a vizitat apoi casa și biroul de lucru, ale poetului. În după-amiaza aceleiași zile, în prezența familiei, la Casa de cultură a Vălenilor s-a desfășurat ședința de cenaclu dedicată lui Miron Radu Paraschivescu, care se deschide printr-o evocare a poetului făcută de Ilie Purcaru. De fapt, cenaclul de la Văleni n-a fost constituit din ceea ce se cheamă un program, deși acesta a existat; de data aceasta, cenaclul a însemnat o stare de suflet, atît de încărcate de emoție erau scena și sala. Anda Călugăreanu, Mircea Vintilă, Dan Chebac, Reflex-Flacăra, Cornel Ionescu, Mihai Stan, Dan Tufaru, Adrian Păunescu au adus de pe scenă, prin cîntec și versuri, omagiul neuitatului «agitator și duhovnic» care este poetul Miron Radu Paraschivescu.

Așa după cum a fost anunțat, în programul zilei a fost prevăzută și ședința unui cenaclu în Ploiești, la invitația studenților și corpului didactic al Institutului de petrol și gaze. De la bun început vom spune că am avut șansa unui public excepțional. Deși nefamiliarizați cu programul cenaclului, participanții au reacționat ca niște «rutinate» cunoștințe. Înțelegerea spiritului cenaclului a fost instantanee, iar interpreții au fost răsplătiți de fiecare dată cu foarte multe și calde aplauze. Cu toată modestia, trebuie să spunem că scena Teatrului de stat din Ploiești s-a bucurat și de o «distribuție» de zile mari. A fost mai întîi actrița și cîntăreața Anda Călugăreanu, care ni s-a relevat ca o interpretă și compozitoare de muzică tînără de captivante realizări. Vom avea prilejul însă ca în viitor să ne oprim mai amănunțit asupra activității ei. A mai fost, și tot mai întîi, și Mircea Vintilă, aflat acum într-o etapă de mare fertilitate cantitativă și calitativă. A mai fost, n-avem ce face, trebuie să spunem și acum mai întîi, Cornel Ionescu cu îndrăgita lui muzicuță. Dar a mai fost și Dan Chebac, care, fără îndoială, își revendică și el un loc fruntaș, mai ales că dă semne (încă puține) și pentru o lărgire a repertoriului său. Au mai cîntat tinerii Marius Buta și Viorel Rîpaș, precum și studentul Viorel Mielușelu, un tînăr cu perspectivă, dar care trebuie să țină seama de faptul că o poezie pusă pe muzică nu trebuie modificată în nici un chip. Ca un moto al ședinței a răsunat sinteticul articol 31 din **Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste,** rostit de Dan Tufaru. Și în ceea ce privește poezia, seara a fost generoasă. Inimitabilul George Mihăiță recită **Republica** de Claudiu Iordache, **Dumneata** de Marin Sorescu, **Monologul lui Păcală** de Victor Eftimiu. Dan Tufaru cucerește sala cu **Fabula rasa** de Ion Dogar Marinescu, **Mihniri de tînăr cărturar** de Tudor Arghezi, iar Mihai Stan interpretează cu vervă **Critica de jos** de Nina Cassian, **Document** de Constant Tonegaru. În minutele închinate memoriei lui Miron Radu Paraschivescu, grupul de strălucită inteligență artistică **Reflex-Flacăra** face să ne sporească dorul după poetul **Laudelor,** interpretînd **Romanțe** și **balade** (special antologate pentru omagiere), **Balada păguboșilor, Terente și Titina.** Adrian Păunescu recită **Deocamdată nu, Dați-ne pace, Da, mai avem, Repetabila povară** și **Psihologie inversă.**

Nu din vina noastră, ședința începută puțin după ora șapte, se termină după miezul nopții. Întrebată, sala, la orele 23, dacă să se continue cenaclul, o pădure de mîini se ridică pentru a se merge mai departe. Ceea ce se și face. Înainte de final, Adrian Păunescu declară: «*Dacă într-adevăr v-a plăcut, vă propun să dedicăm această seară spiritului nou în care se petrec lucrurile în România, noului din dumneavoastră, eforturilor noastre pline uneori de sacrificii și renunțări, care ne pot priva de unele lucruri din punct de vedere material, dar nu ne pot priva de ceea ce este frumos și nou în artă, evenimentului care se apropie și președintelui țării, tovarășului Ceaușescu, ideii că arta bună va fi din ce în ce mai familiară publicului român*». Într-o însuflețire unanimă, Mircea Vintilă, și odată cu el sala și scena, cîntă **Dulce Românie:**

Nu te mișcă vînt, nici val,
Țara mea fără egal,
Rămîi demnă în furtuni,
Țara mea cu oameni buni,
Preamărire ție.

Omul tău pe-al tău pămînt,
Zis Cel Mare, zis Cel Sfînt,
Zis Cel Bun, zis Cel Viteaz,
Este omul tău de azi,
Dulce Românie.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

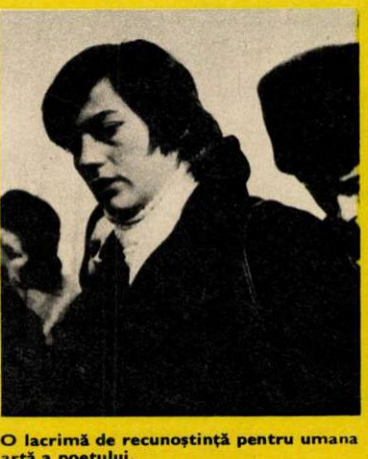

O lacrimă de recunoștință pentru umana artă a poetului.

Dar noi vă vom păzi mormîntul
Și-ngenunchiați, dar și călări
Cît ne va ține vii pămîntul,
Exemplul dumneavoastră dîndu-l
Poeților acestei țări.

O expresie a reculegerii: Anda Călugăreanu și Mircea Vintilă.

Trei mari succese ale cenaclului nostru: Cornel Ionescu, Dan Chebac, Ștefan Sloboda.

Înfrățiți întru talent și artă, Mihai Stan și Dan Tufaru, interpretînd Cîntic de fată neagră **de Miron Radu Paraschivescu.**

UN OM, UN REPORTER

orele orașului meu

Rîndurile acestea s-au vrut inițial, să zic așa, un fel de autointerviu. Doream, adică, de mai multă vreme, să stau de vorbă serios cu mine însumi între doi ochi și să-mi spun: «Măi, Dan Mucenic, ce faci tu toată ziua la cei 23 de ani ai tăi, în afară de serviciu, mîncare și somn?» Pentru ca răspunsul pe care l-aș fi dat să nu fie din cale afară de subiectiv, l-am căutat și printre oamenii în mijlocul cărora îmi petrec o bună parte din timp, contopindu-mi, cumva, gîndurile și faptele cu ale lor.

UN ORAȘ OBIȘNUIT ȘI TEORIA GRUPURILOR

Giurgiu, orașul de care, cu excepția anilor studenției nu m-am putut despărți vreodată mai mult de două-trei zile — și acelea punctate de intenția unei cît mai grabnice reîntoarceri! — Giurgiu nu se deosebește cu mult de alte orașe de aceeași mărime din țară. Se construiește, se învață, se muncește, se visează, ca pretutindeni. Aici, ca pretutindeni, «centrul» este locul geometric al traseelor parcurse de locuitori, indiferent în ce scopuri. Sînt strînse laolaltă, pe cîțiva metri patrați, librăria și restaurantele, Casa de cultură și magazinele, cofetăria și Clubul tineretului, hotelul, piața, poșta, parcul și telefoanele, iar în mijlocul tuturor bătrînul Turn al ceasornicului, fala orașului, simbolul și semnul său distinctiv, mărturie de piatră semeț înălțată a înfruntării valurilor unei istorii agitate.

Zilnic șuvoiul de trecători, ce-și pornește cursul dis-de-dimineață și și-l încheie cu vreo două ceasuri înainte de miezul nopții, întîlnește grupuri statornice de tineri și vîrstnici, mai melancolici sau mai volubili, care nu iau în seamă toanele vreunui anotimp. Pe acești oameni, pierzîndu-și aparent timpul cu nonșalanță, i-am privit cu atenție, căutîndu-mi în ei (asemănători mie, așa cum Giurgiu seamănă cu atîtea alte orașe din țară) rostul orelor din afara serviciului, mîncării și somnului. Și...

...AM AFLAT CĂ PORUMBEII SÎNT ASEMENI COPIILOR NOȘTRI

Pe Dumitru Dezrobitu, om de mare suflet și în puterea vîrstei («un comunist de omenie», cum îi spun oamenii de la Sectorul căilor navigabile, unde este secretarul comitetului de partid), îl atac cu un «Ce faci, nea Mitică, iar aștepți tramvaiul treișpe? Ai uitat că nu mai merge la gară?», așteptîndu-mă la un «Trece, dar ocolește mult».

— Mă uit la turnul ăsta. A început să se aplece și mă gîndesc ce să fac cu banii pe care-i pusesem de o parte ca să merg la Pisa. Și la porumbeii ăștia mă uit, de au culcușul în turn. Copiii noștri sînt ca porumbeii: pleacă departe-departe, dar pînă la urmă tot se-ntorc acasă. Rari ăi de se rătăcesc. Pe-ai mei, pe Romeo și Mircea, i-am făcut marinari. Adică nu eu, ei s-au făcut. Ăl mai mare e acum în armată. Mi-a scris că s-a visat mergînd cu vaporul pe Dunăre-n jos și s-a trezit plîngînd de bucurie că nu peste multă vreme o să i se îndeplinească visul. Ăl mic e-ndrăgostit lulea și cînd nu e la vapor sau cu fata la plimbare, citește întruna sau stă cu ochii-n tavan; te pomenești c-o fi scriind și poezii, dar eu zic că-i bine așa. Uitai de porumbei. Pînă acum un timp veneau mai rar, dar de cînd e Romică-n armată sînt aici în fiecare zi să mă uit la ei, ba cîteodată o mai iau și pe nevastă-mea, le-aruncăm grăunțe și după aia mergem să bem bere aici, la doi pași.

«Lîngă stația lui treișpe» zic eu și nea Mitică zîmbește larg și blînd, însoțindu-mă, vorba lui, la o bere în...

...«COVORUL ROȘU» SAU «CAPȘA GIURGIUVEANĂ»

Te poți mira văzînd un restaurant cu atît de mulți tineri în el și poți fi tentat, de la o vîrstă, să spui mai știu eu ce despre «tineretul de azi» etc., uitînd vorba bătrînului Platon: «toți tinerii îmi par frumoși». Adevărul adevărat este că marea majoritate a celor ce intră în braserie (fără nume, ca o formație de muzică ușoară) vorbesc despre artă. N-aș vrea să fiu acuzat de patriotism local excesiv și, evident, nici de nesinceritate. Intrați însă în «Covorul roșu» sau «Capșa», cum i se mai spune, și veți auzi, aproape la toate mesele, comentîndu-se cutare spectacol sau carte, îl veți auzi pe Dumitru Lupu povestind despre serile cenaclului «Flacăra», unde îl acompaniază pe poetul Cezar Ivănescu, și despre speranțele sale de a-și prezenta singur, odată și odată, compozițiile, pe mai vîrstnicii Constantin Stăncescu și Nicolae Bratiloveanu discutînd despre o nouă idee regizorală pe care doresc s-o verifice într-un viitor spectacol pe scena Casei de cultură sau pe asistentul medical Aurel Dumitrescu citindu-și poeziile. La orice masă v-ați așeza vi se va vorbi cu jind despre necesitatea unei cafenele artistice giurgiuvene — stabilită acum, ad-hoc, aici în braserie — și în deschiderea căreia se speră continuu. Veți surprinde o discuție despre reluarea stagiunii unui entuziast studiu experimental de teatru, «Poesis», despre cel mai recent spectacol al grupului vocal-instrumental «ROD», despre trecuta sau viitoarea ședință de lucru a salonului literar giurgiuvean sau despre nenumărate planuri de viitor, dintre care unele, cu siguranță, vor prinde încet-încet viață. Tot aici îi poți întîlni pe...

...STUDENȚII DE SÎMBĂTĂ SEARĂ ȘI DUMINICĂ DIMINEAȚĂ

Sîmbătă seara Giurgiu este un orășel studențesc. O statornică tradiție căreia și eu m-am conformat vreme de patru ani îi cheamă acasă, la sfîrșitul fiecărei săptămîni, pe studenții și elevii giurgiuveni care învață la București. Centrul se înviorează. Se aduc vești noi din Capitală, se compară cu proiectele sau realizările autohtone și ora concluziilor sosește în timpul cînd sedentarii privesc telejurnalul de noapte și chiar mai tîrziu, la «Covorul roșu».

Duminică dimineața îi întîlnești fie la cenaclul literar, fie la cofetăria-cafenea — cumpărînd cu schimbul și citind laolaltă cotidianele sau săptămînalele Capitalei și ale provinciei — fie plimbîndu-se prin parcul «Alei» împreună cu foștii profesori sau colegi. Și traista de impresii a unei săptămîni se golește cu greutate în două jumătăți de zi.

Recitind rîndurile scrise pînă acum, poate cam sentimentale (lucru perfect normal atunci cînd printre ele îți lași crîmpeie de suflet) constat că n-am spus despre orașul meu decît prea puține lucruri, și acelea putînd acredita ideea că Giurgiu este un loc numai al tinereții, al artei și al glumei, al blîndeții și al ușoarei melancolii sau al marilor năzuințe. Că nu poate fi numai așa mi se pare firesc, la fel de firesc ca și faptul că numărul entuziaștilor, al iubitorilor vieții trăite din plin și ai artei depășește cu mult pe cel al... celorlalți, al indiferenților. Și aceasta pentru că Giurgiu este un oraș ca atîtea altele din țară, cu un centru suprasolicitat unde poți afla cu ușurință tineri ce se autointervievează schimbînd păreri, dorințe și sentimente cu cei din jur, în care se regăsesc cu un spor de luciditate și înțelegere.

DAN MUCENIC ■

ÎNALTA CINSTIRE

Vorbiți-mi de rodul ce umple
carele în miezul verii
cînd murmur de ape ne mîngîie auzul,
de soare vorbiți-mi
dimineața cînd roua ne spală
trupurile de
ultimul vis.
Nici o mare nu-i ca privirea
copiilor de senină
și nici o iubire
nu-i mai caldă ca pîinea
acestor pămînturi.
Vorbiți-mi de păsări
cînd plouă cu raze pe umerii noștri
scăldați în amieze,
o, dar înainte de toate,
vorbiți-mi de Țară
cu glas îndulcit
de-naltă cinstire!

IOAN VASIU ■
comuna Beba Veche,
județul Timiș

joc periculos

După o ședere de aproape două săptămîni în Capitală, eram dornic, desigur, să revăd nordicul oraș și pe cei cîțiva buni cunoscuți cu care schimbi ocazionale vorbe și păreri sau numai un salut abia perceptibil, prin înclinarea ușoară a capului. Dar pînă la plecarea rapidului mai era încă preț de două ore, așa că m-am așezat pe o bancă în sala de așteptare, vlăguit de atmosfera Capitalei. La mese apropiate erau așezați pionieri din toate colțurile țării, inclusiv din părțile noastre transilvane, probabil sosiți dintr-o tabără, deși nu mi-am putut da seama exact de unde. Discutau vrute și nevrute, dar nu felul lor dezordonat de a vorbi m-a surprins cel mai mult. La mese diferite erau așezați, așa cum aveam să deduc abia mai tîrziu, moldoveni, ardeleni, olteni și munteni. N-am înțeles și nici nu vreau să-nțeleg de ce, după care criterii valorice sau afective, s-a făcut această «departajare». Cert este că am auzit, la un moment dat, tot felul de invective la adresa uneia sau alteia dintre «tabere»: că ardelenii-s așa, că oltenii-s pe dincolo — aici era disputa cea mai dîrză. Ce mai, cuvinte și expresii ce nu-și aveau nici locul și nici rostul în acel punct terminus al unei vacanțe în care se legaseră prietenii poate de-o viață.

Fără să se poată abține, un cetățean onorabil a intervenit, cred eu, în mod fericit:

— Spune-mi, tinere — i se adresă unuia cu mîncărime pe limbă — știi cînd și sub cine s-au unit pentru prima oară Țările Române?

Tînărul păli pe moment, dar îi luă apărarea o colegă ceva mai îndrăzneață:

— Lasă-l, nene, că a rămas corigent la istorie.

Replica stîrni hohote de rîs, apoi cîțiva dintre tineri părăsiră sala de așteptare cu capetele plecate.

M-am gîndit automat la Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, la lecția de conduită și morală comunistă pe care el o conține.

În ce fel și cum stăpîneau cei cîțiva tineri întîlniți întîmplător în gară cunoștințe asupra trecutului nostru, adesea răscolitor și dramatic, de cele mai multe ori înălțător și eroic? Oare — mă întreb eu acum — vina trebuie căutată în sfînta, marea lor naivitate? Sau trebuie căutată la profesorul de istorie, care — povestindu-le despre istoria patriei, scrisă cu sînge și foc de către acest popor care n-a asuprit niciodată pe nimeni — nu a făcut ca să coboare lacrima pe obrajii lor? Asupra problemei în discuție socot că toți factorii educaționali și de răspundere ar trebui să insiste ceva mai mult, cu simțire și competență, insuflînd acestor copii profunde sentimente de dragoste și de mîndrie națională.

DORIN SĂLĂJAN ■

acolo sus, la piatra albă, la poarta întîlnirii, am întîlnit un om

Cine a făcut armata la geniu își poate reconstitui ușor în memorie imaginea de șantier — cu tot ce-i este propriu — a unei tabere de instrucție la cursul de apă. Cînd am ajuns, noaptea se mai îngîna cu ziua. Vroiam neapărat să-l văd la lucru pe unul din eroii Drumului Transfăgărășan, pe căpitanul Gheorghe Iancu, despre care auzisem și văzusem atîtea lucruri interesante. Executa un exercițiu tehnic de specialitate, denumit «construcția unei porțiuni de pod jos pe suporți diferiți». Rîul răscolit de valuri părea cenușiu și trist. Un vînt puternic, amplificat și de curentul apei, ne încleșta fălcile și ne făcea să «plîngem» fără voie. Ostașii n-aveau treabă însă cu vremea, cu frigul. Ei lucrau și se încălzeau lucrînd. Îl urmăream pe căpitanul Iancu cum, cu mersul lui puțin legănat, trecea cînd la o echipă, cînd la alta și mă întrebam: unde ascunde această mînă de om atîta energie? S-a oprit mai mult timp la atelierul unde se executa portița de batere a piloților. Explicabil. Ca să faci o asemenea treabă îți trebuie îndemînare și cunoștințe de mecanic și forță de halterofil. Și încă ceva. Ostașii lucrau sus, cățărați pe piloți, iar sub ei — apa adîncă și rece. Cînd am ajuns în dreptul lor, terminaseră așezarea piloților în manșoane, penultima operațiune. Peste puțin timp, mai scurt decît cel prevăzut de «bareme», sonetele aveau să răspîndească în spațiu sunetele lor înfundate, cu regularitate de metronom.

Mă uitam la căpitanul Iancu cu cît calm și competență ajuta oamenii din acest punct nevralgic al taberei de instrucție la apă și pe ecranul memoriei îl revedeam pe Iancu de acum cîțiva ani, croind, alături de alți constructori militari și civili, Drumul Transfăgărășan, lucrare inginerească de mare importanță economică și turistică, cum a apreciat comandantul nostru suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la inaugurarea magistralei peste masivul Făgăraș. Îi revedeam pe el și pe subordonații lui Iancu (artificieri, buldozeriști, autogrederiști, motocompresoriști etc.) luptîndu-se bărbătește cu condițiile neobișnuit de grele de muncă, cu timpul care zbura nebunește, cu viața aspră, uneori plină de neprevăzut, a șantierului. Sute, mii de explozii în roca dură a muntelui și nici un accident în atîția ani! Zicala «Genistul nu greșește decît o dată» a căpătat acolo, la peste 1 500 metri altitudine, semnificație de simbol. Zeci de mii de metri cubi de derocări, sute și mii de metri de terasamente și ziduri de sprijinire, realizați la cei mai înalți indici calitativi. Pericolul avalanșelor și al inundațiilor din vremea ruperii zăpezilor, riscul surpărilor de teren și alte situații greu de prevenit în zona alpină n-au putut clinti hotărîrea ostașilor și a comandantului lor: terminarea la timp a misiunii. Compania pe care o comanda căpitanul Iancu — pe atunci locotenent major, proaspăt căsătorit, care s-a privat conștient, nu pentru o săptămînă sau o lună, ci pentru cîțiva ani, de căldura familiei și de confortul pe care-l oferă azi orice oraș — a executat una din cele mai grele porțiuni de drum, cuprinse între punctele Piatra Albă și Poarta Întîlnirii, porțiune denumită ulterior de constructori, și nu întîmplător, «Aleea lui Iancu».

... Acum căpitanul Iancu comandă tot o companie, dar nu pe versanții munților, ci jos, la marginea apei. O altă ipostază? Da și nu. **Da,** pentru că acum instruiește o nouă serie de tineri, viitori geniști, demni de faima predecesorilor lor. **Nu,** pentru că dintotdeauna muntele și apa au fost «cîmpurile de bătălie» ale geniștilor, mulțumită cărora, pentru celelalte arme, ele n-au fost și nu vor fi obstacole în sensul real al cuvîntului.

Mergem în amonte. Printre echipele care lucrează la întinderea troliului pentru podul umblător și la construcția suportului de mal îi recunoaștem pe locotenentul Angel Scorțeanu, din ultima promoție de ofițeri, pe plutonierul Vasile Ștefan, pe caporalul Nicu Ivănescu, pe fruntașul Tiberiu Borlea. Cu fiecare, acolo, la malul apei, căpitanul Iancu avea ceva de discutat. Probleme legate de treaba pe care o făceau, dar și din acelea care țin de suflet și conștiință, de răspundere profesională și datorie, pentru că în viață, ne spunea secretarul organizației de bază de partid din batalion, același căpitan Iancu, timpul de formare și educare a oamenilor nu poate fi împărțit în fragmente rigide, turnate în tipare.

Într-un moment de răgaz, l-am întrebat pe Iancu despre satisfacțiile trăite în ultimul timp. Cu modestie mi-a vorbit despre calificativul «foarte bine» obținut la ultima inspecție a eșalonului superior, în urma căruia compania a fost declarată subunitate de frunte. Mi-a vorbit și despre momentul în care primul secretar al comitetului județean de partid i-a înmînat «Ordinul Muncii» clasa a III-a, ca recunoaștere a contribuției sale la construcția Drumului Transfăgărășan.

Locotenent colonel IONEL DALBAN ■

cititorii între ei

Gina Nanu, profesoară, București: Am citit scrisoarea dv. publicată în numărul 2 al «Flacării». În ultimii ani de studenție v-ați căsătorit cu un om în care ați crezut cu toată puterea și sinceritatea vîrstei, dar nu ați întîlnit decît minciună și superficialitate. A urmat despărțirea, după ani de chin. Prin muncă, în mijlocul copiilor pe care-i îndrumați, v-ați recăpătat încrederea în viață și în oameni. Și totuși... cîte disponibilități sufletești care se irosesc! Eu cred că oricine a fost în stare să suporte neșansa atîția ani are dreptul nu la recuperarea din punct de vedere afectiv, ci la adevărata, unica disponibilitate sufletească. La aceeași vîrstă cu dumneata, privind alt fel aceste evenimente pe care ne place să le numim esențiale, găsesc totuși că pentru acea unică disponibilitate, atît de rară, merită căutat, dar mai ales creat, un prilej de afirmare. Primul gînd în fața acelui colțișor de pagină a cititorilor din 18 ianuarie, m-a dus aproape fulgerător către Gabriela Mistral.

I.R. RÎȘNOV
Județul Brașov

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

CLOPOTUL ALB

Tovarășei Iordana U.

Cerul părea un imens clopot alb și ninsoarea o desfrunzire de sunete stinse.

Ningea feeric, ca într-un ritual de basm, ningea ca în amintirea unei cărți cu povești, ca în amintirea universului fabulos al viselor copilăriei.

Repetabila minune a iernii de cernere și așternere a albului, cu sugestia fascinantă de eternitate și iluminare, se desăvîrșea molcom, tăcut.

Ceas de seară de iarnă, cînd ceva ne face să ne regăsim pînă și în obiectele, în lucrurile din cameră, ce parcă devin cumva ale ființei noastre, cînd ne regăsim astfel fiindcă ne căutăm. Ceas de leneșă despletire și înălțare a fuioarelor de fum, cînd ceva ne îndeamnă să ne gîndim la noi, să ne gîndim la faptul că noi, oamenii care pășim pe Lună și disociem atomii, am pătruns atît de puțin în noi înșine... Să ne gîndim cît amar de secole am lăsat sărac și străin, cu mîna întinsă pe la porți, cuvîntul «omenie»... Să ne gîndim de ce mai sînt chiar și astăzi oameni răi, să ne gîndim...

Ca făcut, liniștea și pacea, ce parcă ninsese odată cu fulgii peste grupul de blocuri așezate asemeni cuburilor unui joc de copii, au fost sparte de țipetele unui om beat. Clătinîndu-se pe picioare, striga și înjura pe toată lumea, pe sine însuși și pe nimeni. S-a oprit în dreptul portalului scării blocului unde locuia și parcă vocea-i a cîștigat în volum. Înjura mai ales femeile, toate femeile de pe lumea asta care sînt... (în fel și chip le zicea el), precizînd că nu există excepții.

Au început să se lumineze tot mai multe geamuri și unele să se deschidă. Cineva i-a atras atenția că nu e frumos ceea ce face, altul că mai sînt oameni care lucrează în schimbul de noapte și acum se odihnesc, dar omul beat se pare că tocmai asta a așteptat, adică pretextul unui dialog, fiindcă a făcut cîțiva pași înainte, începînd de această dată să se adreseze direct femeilor cu tot felul de epitete, iar bărbaților să le spună că e bine să se pipăie fiecare puțin pe frunte, să vadă ce coarne frumoase poartă... că nici copiii pe care îi cresc nu e sigur că sînt ai lor și altele de acest gen. Cei ieșiți la geamuri au început să-l admonesteze mai aspru.

Era un spectacol dezagreabil, mai ales că omul beat, iritat de replicile primite, a început să își etaleze toată gama de înjurături cunoscute la adresa femeilor, și cunoștea destul de multe. Se auzeau tot mai multe strigăte de «huliganule!» și apoi am văzut apărînd în spațiul dintre blocuri un mecanic cu statură de halterofil, un poștaș, un contabil și un bărbat pe care nu îl știam. Poate ca să-i impresioneze, ca să se grozăvească, omul beat a spart cu un pumn geamul imens al uneia dintre ușile care dădeau spre casa scărilor. După această demonstrație de forță părea hotărît să înfrunte apropierea tăcută a celor patru, cînd un bărbat și o femeie, coborîți pe scara din spatele lui, l-au luat și l-au urcat fără împotrivire.

Am închis geamul, luînd în cameră un pumn de zăpadă proaspătă.

Nu au trecut nici două minute și am auzit bătăi precipitate în ușa apartamentului meu. Erau femeia și bărbatul care l-au urcat pe scări pe bețiv și care m-au rugat să vin cu ei, urgent! Nu pot spune că îi cunoșteam pe cei doi, doar că ne salutam atunci cînd ne întîlneam, însă am plecat grăbit în urma lor, închipuindu-mi că, ajuns sus, cine știe ce trăsnăi mai face omul beat. Cred că același lucru și-au închipuit și cei patru bărbați, care s-au luat după mine, mai ales că au auzit-o pe femeia care m-a chemat spunîndu-mi că cineva a telefonat la miliție. Am urcat scările aproape în fugă, tot mai îngrijorat. Și parcă îmi părea bine că după mine vin și ceilalți patru. Femeia ne-a deschis larg ușa apartamentului unde locuia bețivul, dar era liniște desăvîrșită. «O liniște suspectă», cum se scrie în povestirile polițiste. În cameră, omul beat ședea chircit, cu capul rezemat de masă și plîngea. Doi copii ne priveau cu ochi mari, speriați, mirați, gata să plîngă și ei. Atît...

Cînd bețivul și-a dat seama de prezența noastră s-a furișat în baie, evitîndu-ne privirile. Femeia care m-a chemat a plecat grăbită spre apartamentul ei. A rămas soțul ei, care a început să ne explice. Ne-a povestit că e vecin de mai mulți ani cu omul care acum plînge în baie și că lucrează împreună la aceeași uzină. Că e un om liniștit și de treabă. E căsătorit, are o femeie adusă dintr-un sat apropiat, care de la o vreme a început să o facă pe cucoana, să fie nemulțumită de condiția ei socială, de felul de viață pe care i-l asigura soțul ei.

Femeia care a fugit după mine s-a întors cu o farfurie cu mîncare și i-a așezat la masă pe cei doi copii, în timp ce bărbatul ei ne povestea că de cîteva zile «cucoana» a plecat nu se știe unde, zicea că vrea să facă figurație la o filmare și să devină artistă, a plecat deci, lăsîndu-l pe om cu cei doi copii. Nu e de mirare că s-a îmbătat și se comportă necontrolat, fiindcă o iubea, fiindcă s-a văzut rămas neajutorat, cu cei doi copii la vîrsta cînd au nevoie de o mamă...

Ne-am uitat la cei doi copilași care mîncau tăcuți, cuminți, privegheați și ajutați de soția celui care ne povestea că de acum înainte o să fie mai atent, o să aibă el grijă, că ne asigură că așa ceva nu se va mai întîmpla, cu alte cuvinte ne cerea scuze în contul necăjitului care plîngea închis în baie de rușine și amar.

— V-am chemat, mi-a spus femeia care s-a desprins pentru o clipă de lîngă copilași, v-am chemat fiindcă cineva a dat telefon la miliție, or, e și așa destul de necăjit...

A vrut să îmi mai explice ceva, dar tocmai s-a deschis ușa apartamentului și a intrat un sergent de miliție, condus de o femeie furioasă.

— Unde-i huliganul?!, a întrebat sergentul și cum toți se uitau spre mine, mi-a și zis: «Buletinul!»

Intrase însă și un locotenent care m-a recunoscut și l-a tras de mînă, salutîndu-mă.

Copiii care mîncau liniștiți au făcut din nou ochi speriați și femeia care a fugit după mine mă privea cumva rugător.

— Să vedeți, am început să îi explic ofițerului de miliție, a fost o «istorie», dar acum s-a terminat, e liniște. Se pare că persoana care v-a telefonat s-a cam grăbit...

Nu trebuia să amintesc de telefonul dat la miliție, fiindcă femeia furioasă s-a simțit jignită și a început să explice ce a făcut bețivul, ce injurii a strigat femeilor, aducînd în final, ca argument hotărîtor pentru comportarea lui huliganică, mărturia geamului spart pe care îl văzuseră atunci cînd au urcat.

Sergentul de miliție și-a făcut de joacă cu cel mai mare dintre copilași, lăsîndu-l pe ofițer să descurce toată treaba, iar acesta se uita la mine mirat.

— A trecut..., l-am auzit pe contabil. Se mai întîmplă.

— Om pune noi alt geam, că doar n-o fi o avere, a spus mecanicul cu alură de halterofil.

— Deci?... E o alarmă falsă?, m-a întrebat ofițerul.

Furioasa m-a pironit cu privirea.

— Nu, nu a fost falsă alarma... Doar că lucrurile s-au liniștit... Oamenii aceștia au luat în grija lor pe vinovat.

Ieșind întregul grup din apartament, am auzit în urmă vocea femeii care alergase după mine, spunîndu-le copiilor: «Acum facem băiță... Da? Apoi ne culcăm...»

Jos, în spațiul dintre blocuri, am dat mîna cu milițienii, cu cei patru bărbați și parcă toți ne simțeam cumva ciudat... Deveniți, dintr-o dată, mai apropiați, deși ne îndreptam fiecare spre apartamentul său.

Ningea cu roiuri de fluturi albi învolburîndu-se în jurul lampadarelor, cerul părea un imens clopot alb și mă gîndeam că ar trebui să prețuim mai mult oamenii buni, să învățăm de la ei...

EMIL POENARU ■

LUMEA DE MÎINE

spargeți plafonul!

Circula, pe la începutul secolului, printre anume studenți români aflați la studii în Germania — mai exact, printre cei care confundau sala de cursuri universitare cu berăria, *die Bierstube* — o formulă descurajatoare pentru aptitudinea creierului românesc de a-și apropia marile valori ale culturii: «nu rezistă celula!» În fapt, expresia nu era răspîndită decît printre reprezentanții nepotismului autohton, așadar printre studenții mediocri sau nuli, trimiși cu burse generoase la studii, după criteriul clientelei și rubedeniilor politice ale timpului.

Universitățile străine au cunoscut totuși un mare număr de cărturari români care au impresionat — am putea spune chiar stupefiat — prin originalitate a gîndirii și putere de muncă. Am putea cita aci numeroase nume, începînd cu doctorul Vaschide și continuînd cu doctorul Palade, deținător al Premiului Nobel, dar simpla enumerare, în toate domeniile de activitate, nu ar putea înfățișa prezența spiritului românesc în cultura universală.

Ne vom mărgini a cita două exemple concrete. În elaborarea unui mare tratat de anatomie, inițiat cu multe decenii în urmă de profesorii universitari francezi, nu s-a admis decît un singur colaborator străin, care nu era decît un simplu prosector. Și astfel, printre celelalte colaborări, limitate în general la cîte o singură fasciculă a lucrării, doctorului Toma Ionescu i s-a încredințat, în Tratatul de anatomie Poirier-Charpy, redactarea unui întreg volum, consacrat abdomenului. Studiul a devenit clasic.

Amintim un alt fapt, petrecut în clinica profesorului Emile Sergent, la spitalul Charité, acum patruzeci de ani. Într-o zi de «vizită» generală, cînd, la patul bolnavilor, aveau loc discuții medicale savante, întrerupte adesea, după tradiția învățămîntului clinic francez, cu digresii în care se făceau incursiuni în domenii variate ale culturii, cu citate din poeți greci și latini, profesorul a remarcat un bolnav care prezenta o boală nervoasă. Nefiind în specialitate, profesorul a privit în jur, printre cei 20-30 de medici ce-l însoțeau, pentru a descoperi un neurolog. S-a desprins atunci din grup medicul român Dem. Paulian, care, după un scurt examen al bolnavului, a început să vorbească, expunînd «cazul». Asistența a ascultat uimită, într-o limbă franceză exactă și pură, o lecție improvizată, amintind tradiția învățămîntului clasic medical, ilustrată de Trousseau, Juccoud, Dieulafoy sau Claude. În timpul vorbirii s-a răspîndit vestea, în întreg spitalul, că un medic străin face o expunere doctorală, într-o sală a profesorului Sergent. Medicii din laboratoarele și din celelalte secții ale spitalului s-au adunat în jurul conferențiarului, iar la sfîrșitul expunerii, ce depășise o oră, profesorul a fost nevoit să reprime, din partea asistenței, o manifestare, insolită într-o sală de spital: mai mulți medici, entuziasmați de adîncimea de gînd, ca și de eleganța și precizia vorbirii, au aplaudat...

Se pare totuși că inerția și comoditățile oamenilor sînt tenace. În timpul din urmă se poate auzi o expresie, amintind vechea zicală a «celulei» românești, care «nu rezistă» la marile temperaturi ale gîndirii creatoare. Se spune, adesea, despre un tînăr care îndreptățise cîndva nădejdi, că «s-a plafonat». Cu alte cuvinte, că după cîțiva ani de rîvnă și inventivitate, în care s-a depășit pe sine la fiecare nou efort și la fiecare lucrare, tînărul a intrat într-o perioadă de confort mental și oboseală, înainte de vreme. Insul, ajuns la anchiloză...«s-a plafonat». A rămas staționar, pe poziții cucerite, refractar stimulării.

Se plafonează astfel inginerul devenit rutinier, cercetătorul care se odihnește pe lauri, șahistul care, ajuns la un anumit nivel, nu înțelege să facă un salt pe o treaptă superioară, specialistul care «nu se mai ține la curent».

O atare atitudine aparține trecutului și mentalității închistate. Timpul nostru, pregătind viitorul, neagă această inerție și presupune, dimpotrivă, saltul omului peste propria umbră, creșterea neîncetată a potențialului propriu, elanul creator. Pedagogul de azi, vestitor al vremii de mîine, prin pregătirea tineretului în spiritul timpului, face, așadar, mîinile pîlnie la gură și rostește bărbătește îndemnul:

— Spargeți plafonul!

ION BIBERI ■

OMUL – INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

orgoliul stuficultorului

În deltă, la mila 29 am cunoscut un tînăr inginer. Aflasem că în timpul liber execută obiecte pentru un scop concret și unic: estetica unității stuficole pe care o conduce. Am cerut să-l cunosc. Fusese înștiințat că sosim și se îmbrăcase corespunzător: costum, cravată, cămașă albă. Astfel îmbrăcat a tăcut tot timpul, în afara cîtorva fraze convenționale. Înaintea plecării a spus: «Așteptați-mă un moment». A revenit în costumul obișnuit al stuficultorilor: scurtă, pulover, cizme de cauciuc. Ne-a însoțit pe vas. Volubil, a povestit tot drumul, simplu și uneori cu umor, despre viața și obiceiurile oamenilor deltei. Era vădit că amănuntele relatate nu le culesese din cărți. Despre el am putut afla că s-a născut la Cluj-Napoca, a copilărit în Moldova, facultatea a terminat-o la Brașov ca vice-șef de promoție și se numește Viorel Gherman. Este ușor de presupus că pasiunea pentru deltă n-o dobîndise nici în Ardeal, unde a copilărit și mai tîrziu a studiat, nici în Moldova, ca muncitor; și totuși a optat pentru deltă, în virtutea drepturilor sale de vice-șef de promoție și primul lucru pe care l-a făcut odată ajuns aici a fost «buletinul de Tulcea».

Întrebat fiind, a răspuns: «Specialitatea mea sînt mașinile. Aș fi putut rămîne la Brașov și la fel de bine aș fi putut merge la Cluj-Napoca, lîngă părinți. Reședința nu mă interesa; ce ramură industrială să aleg?, mă întrebam. Oricare dintre ele presupunea noviciatul formal — stagiul cu ce înseamnă el — și mai presupunea handicapul mai multor generații de înaintași de pe tot globul. Este bine să se știe că stuficultura nu este o știință, ci o activitate concretă, și la fel de util este să se mai știe că îndeletnicirea asta, deși mecanizată, n-are limite în introducerea tehnicii noi; stuficultura nu este o activitate mondială și nici nu tinde să devină; mașinile de aici nu se folosesc și în altă parte, dar principiile lor pot fi extinse în alte domenii. Cîmpul meu de acțiune era neîngrădit de nimic: stuficultorii români erau singuri în lume, iar eu aș fi devenit unul dintre ei...»

NICOLAE CRISTACHE ■

EXTEMPORAL

părinții recunosc dreptatea copiilor

Ion Ion: «Bună de tot ideea unei rubrici de convorbiri cu copiii în revista «Flacăra». Li s-a cerut să spună ce nu le place lor la noi, oamenii mari. Au avut păreri sincere, curate, au spus adevăruri. Ne ocupăm de copiii noștri, dar ne ocupăm prea puțin de viitorii oameni din ei. Sîntem obosiți sau comozi, îi întrebăm ce-au mai făcut pe la școală, veghem să învețe bine și cam atît. Nu prea ne dovedim atenți, sensibili la faptul că ei cresc. Relația părinte-copil rămîne prea simplă. Nu se transformă pe măsură ce problemele lor de viață devin mai complicate, iar înțelegerea lor mai adîncă. Rămînem niște supraveghetori, nu le devenim treptat prieteni. Stăm toată ziua cu ochii pe copil, mai ales cînd avem unul singur, încetinind, frînînd astfel dezvoltarea personalității lui din cauza amestecului exagerat. Le oferim prea puțin din timpul nostru. Nu zic să le tolerăm greșelile, dar nici să le exagerăm. Dacă vrem să-i apropiem de noi, părinții, să nu fim pentru ei doar niște oameni care le cer socoteală de ce au luat un 9 în loc de 10 sau de ce au pus virgulă în loc de punct și virgulă într-un extemporal. Prin intermediul revistei copiii ne-au amintit de lucruri pe care mulți dintre noi le-am cam uitat».

Liliana Pavloff: «Fetița mea și-a spus și ea părerea în revista «Flacăra»; sînt convinsă că s-a referit la noi, la părinții ei. Are dreptate. Sîntem cam prea serioși, vecinii noștri sînt mai veseli, copilul a observat. Sîntem mai triști pentru că am avut un necaz, ne-a murit un copil. Din cauza asta probabil o ținem și pe ea prea de scurt, arătăm mai posaci, gîndindu-ne la faptul că am fi putut avea azi încă un copil mai mare. De pisălog, taică-su e mai pisălog, dar nici ea nu face un anumit lucru imediat ce i-l ceri să-l facă. E greu să te porți tu, părinte, cu copiii de azi. Sînt altceva decît am fost noi. Ce știau copiii de altădată? Aveam un radio, dacă-l aveam, fiindcă nu-l avea oricine, și vedeam un film într-un oraș de provincie, atunci cînd venea. Trăiam departe de viață, trăiam fără evenimente. Acum nu mai e așa, dar noi greșim dădăcindu-i. Copiii n-au independență, atît cît ar trebui să aibă, n-au griji, atîtea cîte ar trebui să aibă. Ar fi necesar să se simtă puțin independenți, să aibă și cîteva griji elementare, fiindcă așa se formează omul. Am impresia că nici nu prea știm să-i iubim cum trebuie. Părinții noștri ne iubeau, dar erau mai distanți, mai discreți. Noi îi iubim într-un fel care sufocă».

Alice Costescu: «Rubrica „Extemporal" a declanșat dezbateri în familia noastră. Ea are efect asupra oamenilor mari, nu asupra copiilor. Cînd am citit ce-a spus fetița mea despre Lună, mi-am dat seama că, deși sîntem apropiate, ea are gînduri și preocupări pe care nu i le cunosc. Sînt o mamă sinceră cu copilul meu. Dar nu știu unde trebuie să mă opresc cu sinceritatea. Nu știu cît trebuie să-i arăt eu din viață și cît s-o las să descopere singură. Asta e greutatea! Uneori spune: «Îmi pare rău că nu ești sora mea mai mare». Atunci înțeleg că are intimități pe care nu mi le poate împărtăși. Vrem să ajungă mai bine decît noi, mai evoluată decît noi și să-i formăm un echilibru sufletesc care să nu se zdrobească mai tîrziu sub inevitabilele lovituri ale vieții. Încercăm în toate felurile, nu-i deloc simplu, dar eu și soțul meu sperăm că, din atîtea cîte facem, tot o să iasă ceva bun. E necesar să ne cunoaștem mai bine copiii (văd că revista ne ajută să-i cunoaștem) și pe urmă să căutăm soluții».

ROMULUS BALABAN ■

VIAŢA PENTRU TOŢI

Orice şantier are un număr şi un nume. Acesta poartă numărul patru şi se numeşte «Bulevardul Lacul Tei». Îl deosebeşte de celelalte şantiere faptul că e cu totul şi cu totul obişnuit. Blocurile sale nu sînt cele mai înalte, n-au termene de execuţie record şi nici magazine la parter. Noroaiele supravieţuiesc soarelui şi lipite de roţile autobasculantelor se răspîndesc de o parte şi de alta a bulevardului şi a străzii Maica Domnului, a cărei continuare sînt. Ar fi vorba mai degrabă de un subcartier, fără magistrale şi artere vitale, fără blocuri cît o întreagă circumscripţie electorală.

Un şantier obişnuit deci unde, peste cîteva zile, se vor muta în primul lui bloc o sută de familii. Şi, oricît de comun ar părea ce spun, aceşti oameni se mută nu numai într-o casă nouă, ci într-o viaţă nouă. O sută de familii încep o altă viaţă aici unde cam tot atîţia oameni au lăsat încorporată în betoane, fier şi tencuială o parte a vieţii lor. O simplă operaţie de înmulţire, cu un rezultat desigur aproximativ, arată că numai în Capitală se mută anual în case noi circa 140 000 de oameni. Cîtă viaţă, cîţi ani, cîte zeci de ani sau chiar poate sute de ani de viaţă înmagazinează în ele aceste case?!

*

«Mă numesc Ion Drăgan. Meseria mea este de betonist. Primesc betonul de la staţie, îl torn, îl vibrez, iarna îl încălzesc. Asta e tot ce fac, deşi continuu se ivesc o sumedenie de alte lucrări despre care nu ştiu ce să vă spun. Ieri am fost aici la ora 6 dimineaţa. La 12 am plecat. Am luat tramvaiul 17, apoi autobuzul 43, locuiesc dincolo de găzărie. Am mîncat şi la 4 am fost înapoi. Azi dimineaţă pe la 6 am fost iarăşi acasă şi m-am întors la 9. Acasă merg fiindcă nevasta mea e bolnavă şi nu poate căra apă de la pompă, şi fiindcă m-aşteaptă cu masa, altfel nu pleacă la serviciu.

Tata a trăit şi a murit. Am rămas cinci fraţi. Eram copil încă şi în sat a venit un delegat. Eu sînt din Sărăţeanca, judeţul Buzău. Delegatul ne-a luat pe mai mulţi la Bucureşti. Eram dornici să cîştigăm un ban şi să învăţăm o meserie. Meseria pe care am învăţat-o, cum v-am spus, a fost aceea de betonist. Un prieten m-a luat odată cu el la Moviliţa, spre Urziceni. Acolo am întîlnit o fată care mi-a plăcut, era un fel de rudă cu nevasta prietenului meu. Am ajuns la concluzie şi ne-am căsătorit. Ea e puţin suferindă. Cînd pot, mă reped acasă, iau găleţile, car apă de la pompă, o pun la încălzit, apoi plec iarăşi după apă, pentru gazdă, că e bătrînă, las găleţile, între timp apa s-a încălzit, nevastă-mea începe să spele, eu mătur, mai repar cîte ceva, nevastă-mea trece la gătit, iar eu, dacă mai e timp, mă culc puţin. Dacă nu, m-apuc să sparg lemne. E bine că soţia mea are program fix şi ştiu cînd o găsesc pe-acasă. Uneori duminica stăm toată ziua împreună. Vrem să ieşim undeva, iau găleţile, mă duc la pompă, pun apa pe foc, mă spăl şi m-aşez pe pat. «Unde să mergem?», mă gîndesc. Ea, nevastă-mea, a clătit, a pregătit masa, a măturat. Peste o oră sînt tot cum v-am spus, aşezat pe pat, şi mă gîndesc la acelaşi lucru: «Unde să ieşim?» Am putea ieşi, dar s-a întunecat şi de-acolo, de la noi, pînă în oraş e destul de departe. A doua zi mă scol la patru. Rămînem acasă. Facem economie şi e bine, fiindcă de curînd s-au descoperit la un bloc terminat in '69 nu ştiu ce defecţiuni şi toţi care am lucrat acolo sîntem imputaţi cu rate. Nu v-am spus că mama trăieşte şi cînd ne ajungem cu banii şi ne-acoperim datoriile îi trimitem şi ei ce putem, o sută, două, ceva de mîncare sau de îmbrăcăminte. Dar astea sînt cazuri rare, cînd sîntem duminica liberi adică, fiindcă de obicei, deşi nu e vinovat nimeni, mai rămîne de lucru, iar eu am o vorbă: de muncă nu moare omul. Ieri noapte am dormit şi eu mai mult. Cînd m-am trezit mă-njunghiau picioarele de parcă le ţineam în beton. Mă, zic, ce-o fi? Fac unele mişcări, m-a lăsat durerea. Ei, zic, nu sînt obişnuite picioarele să stea atîta degeaba. Noi am avut numai lucrări grăbite şi nu prea am avut timp de stat, cu toate că înainte făceam un bloc într-un an jumate-doi, iar acum nu trecem de şase-şapte luni. Tot oamenii ăia, poate chiar mai puţini.

...Cînd am venit, împreună cu alţi prieteni ne propusesem aşa: două-trei şantiere şi apoi gata, înapoi cu banii. Dar şantierele s-au înmulţit, noi ne-am prins fiecare pe-aicea şi viaţa nu ştiu cum a cam trecut...»

*

Aşadar, un şantier obişnuit, unul din acele şantiere pe lîngă noroaiele căruia ne grăbim zilnic spre staţiile de tramvai sau autobuz, iritati, uneori, că nu se mai isprăvesc odată: urmărim din punctul nostru de vedere încetineala bărbaţilor în cizme de cauciuc, descheiaţi la gît, a femeilor în pufoaice, îi admonestăm în gînd şi uneori în ziare, dar ni se pare firesc să constatăm că numai în cîteva zile s-a mai ridicat un etaj.

Una dintre aceste femei în pufoaice se numeşte Adina Dona. «Sîntem cinci surori şi un frate. Înainte de a muri, mama slăbise foarte mult; a murit de cancer, dar apucase să ne vadă pe toate la casele noastre. Surorile mele au rămas în Bălăneşti-Urziceni; ca şi fratele. Bărbatu-meu, Dona adică, e din Drăgoeşti, sau cum i se mai spune Drăgoeşti de cîmp. După ce ne-am luat, m-am mutat la el. Aveam ce ne trebuie ca să ne creştem copiii. La început nu existau autobuze ca acuma şi pe bărbaţii noştri îi vedeam doar duminica; trei ani am dus-o aşa: nu se mai putea astfel; unul colo şi unul colo; ne-am agonisit cum am putut nişte bani şi ne-am cumpărat un cuib de casă pe Colentina. El nu venea acasă mai devreme de nouă seara şi la patru era din nou treaz; nu prea-mi dădeam seama de ce. Cînd tata a intrat în spital şi a trebuit să-l întreţinem, mi-am luat şi eu serviciu tot pe şantier. O oră jumătate dus, o oră jumătate întors, copiii m-aşteptau, iar programul era pînă la şase. Oamenii însă rămîneau şi după aia; la început rămîneam şi eu de ruşine. Apoi ziceam chiar eu: mai avem cutare şi cutare, hai să punem mîna cu toţii. Acasă, copiii, de-acum măricuţi, învăţaseră să-şi poarte singuri de grijă. Acum lucrez aproape de casă şi la orele şapte-opt sînt lîngă ei: pun de mîncare, spăl, cos, calc, între timp vine şi Dona al meu, de la izolaţii, şi amîndoi ne bucurăm că atît băiatul cît şi fata au ureche muzicală. Pot să vă spun că eu şi soţul meu nu ne certăm niciodată. Nici n-am avea timp. Ne înţelegem foarte bine. Am răzbit pînă acum, ce mai avem pînă vedem copiii mari? Pentru ce altceva se zbate omul toată viaţa dacă nu să-şi vadă copiii la casele lor şi părinţii mulţumiţi? Astă-vară am fost la Drăgoeşti, am tăiat salcîmii, am aranjat-o pe soacră-mea care acum a rămas singură în sat, am potrivit lucrurile astfel ca să fie bine pentru toată lumea. De cîte ori ne ajungem cu banii mai bine, punem ceva deoparte şi trimitem acasă, la tata...

Vă spuneam despre şantier... Dacă-i vezi pe toţi lucrînd, măcar de ruşine şi pui şi tu mîna. Pe şantier, la fel ca în gospodărie, tot timpul ai ceva de făcut, pesemne că aşa o fi peste tot. Dar trebuie să te şi odihneşti şi treburile mai mari din gospodărie le las pentru concediu. Copiii pleacă la ţară şi noi putem munci liniştiţi».

Orice şantier, mai ales unul cu totul şi cu totul obişnuit, are un sediu, instalat de obicei într-o «casă din fondul demolabil cel mai bun». Sediul Şantierului nr. 4 al I.C.M.-6 se află chiar la intrare într-o casă veche, cu «tradiţionalele» sobe de cărbuni montate pe postamentul de ciment, cu mirosul de fum corespunzător; nu lipseşte desigur secretara din antreul care desparte camera şefului de şantier de aceea a inginerului şef, unde prin fereastra aburită se pot vedea afară nelipsitele barăci din tablă

POLUAREA OMULUI

cumpărarea de bătrîni continuă

În urma articolului «Tristă, dar demnă», apărut în cadrul acestei rubrici în numărul 3 al revistei noastre, primesc o scrisoare de la G.N. din Bucureşti. Iată un extras din aceasta: «Cunosc şi eu un lup moralist, judecător de instrucţie la Galaţi care s-a amorezat de fina lor de vreo 17-18 ani, cauză pentru care soţia lui a şi murit prematur de supărare. Dar judecătorului i-a căzut ulterior o bombă în cap tocmai cînd fugea spre adăpost căci sunau sirenele (în războiul ce-a trecut)».

Iată-mă deci şi lup moralist, pentru că în rubrica «Tristă, dar demnă» blamam un bărbat care, neînţelegînd fireştile aspiraţii spre cultură ale soţiei sale, a găsit de cuviinţă s-o părăsească cu copii cu tot. Lăsînd la o parte faptul că autorul scrisorii mă acuză gratuit de generalizarea unor stări de lucruri (cu alte cuvinte aş fi susţinut că toţi bărbaţii căsătoriţi ajunşi la 45 de ani îşi părăsesc nevestele asemenea unor bătrîni gîndaci scăpaţi din insectare), aş vrea să mă refer la modul în care înţelege să-şi argumenteze acesta spusele.

«La mine situaţia s-a petrecut într-un fel cu mult mai tragic. În 1953 am dobîndit al patrulea copil la vîrsta de 44 de ani şi după circa un an de zile nevastă-mea m-a îndepărtat de dînsa. Se înţelege că nu-mi stătea mie în caracter s-o bat. (De unde se înţelege?, N.A.)... Ce-ai fi făcut dumneata în locul meu de aşa manieră ca să nu apară nici o fisură de ordin moral sau al sănătăţii psihice şi fizice?? (dilemă)».

În primul rînd, situaţia descrisă chiar şi astfel are ceva tragic: semnatarul scrisorii şi-a părăsit şi el soţia şi patru copii. În al doilea rînd, autorul cade în greşeala pe care o reproşează articolului «Tristă, dar demnă»: nu suflă nici un cuvînt despre argumentele soţiei şi despre punctele ei de vedere. Ce aş fi făcut eu într-o asemenea situaţie, deocamdată nu ştiu, dar cert este că nu aş fi lăsat patru copii pe drumuri. În ciuda faptului că autorul are 66 de ani şi că ne mai şi sfătuieşte «cînd n-ai un bătrîn să-l cumperi că prinde bine», scrisoarea are şi cuvinte cam picante care nu sînt demne să vadă lumina tiparului. Răspunzînd unei asemenea scrisori precizez că nu sînt de acord cu o asemenea rezolvare a delicatelor probleme de familie şi că voi înţelege ca în continuare să consider şi atitudini de acest gen în perimetrul a ceea ce rubrica de faţă numeşte poluarea omului. Cît despre «cumpărarea» de bătrîni o vom face ori de cîte ori va fi nevoie, cu o condiţie însă: să fie vorba de oameni care au înţeles să trăiască conform tradiţiilor acestui pămînt, în rîndul cărora cultul familiei ocupă un loc important, de esenţă.

EUGEN SECELEANU ■

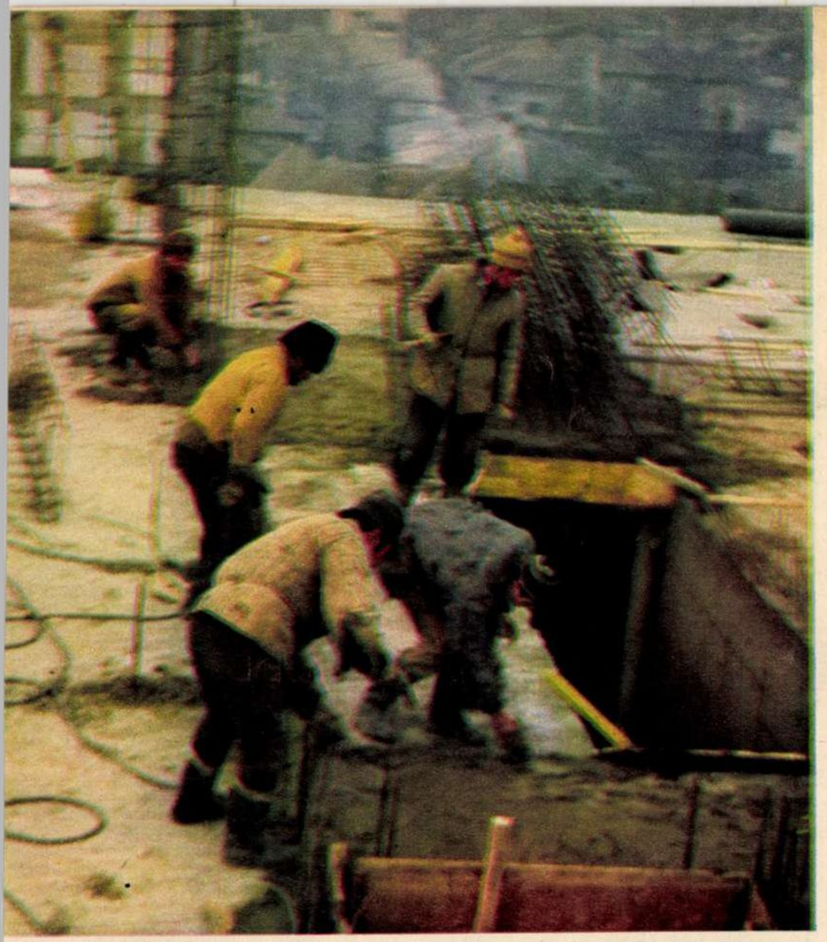

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

gofrată ale maiștrilor și șefilor de echipă, iar mai departe, cățărate pe schelele blocului nr. 9, siluetele bărbaților în cizme de cauciuc, descheiați la gît, ale femeilor în pufoaice.

De la inginerul Petre Turtoiu, șeful șantierului, Alexandru Preda, inginerul șef, și Mitică Țuțuianu, secretarul biroului organizației de partid, aflu că, de pildă, pînă acum cîțiva ani un șantier ridica pînă la 450 de apartamente pe an și că în prezent cifra aceasta s-a înmulțit cu cinci, deși numărul oamenilor nu a crescut corespunzător din două motive cît se poate de serioase: lipsa forței de muncă pe de o parte, iar pe de altă parte mecanizarea proceselor tehnologice prin introducerea băilor spațiale complet finisate și care nu mai trebuie decît montate, a puțurilor de lift prefabricate, a podestelor de la casa scării complet finisate etc., mecanizare care abia a început, dar care va modifica mult structurile muncii de pe șantier. Mai aflu de asemenea că șantierul construiește blocuri pentru demolații din zona Căii Moșilor, a cărei reconstrucție va reveni, începînd cu anul viitor, Șantierului 4. Blocul nr. 9, care conform planului de predare trebuia terminat în martie, va fi terminat pînă la sfîrșitul lunii februarie, iar în el se vor muta cei mai noi alegători ai cartierului. Se așteaptă firește o inspecție și șeful șantierului se lamentează cu umor: «O să-i întrebe pe recruții ăștia care e termenul de predare și lor numai de cifre calendaristice nu le arde. Sper că Preda a făcut cu ei o repetiție generală». Pentru simplificarea lucrurilor, «repetiția generală» a fost pregătită astfel. Cine va fi întrebat care e termenul de predare va răspunde: «Conform graficului». Apoi, **inginerul șef Alexandru Preda** reia serios: «E nimerit să se facă inspecție. Dar uneori scopul lor e denaturat. Se insistă asupra unor lucruri firești; efectul psihologic este negativ: interpune între muncitor și adevărul muncii sale o barieră artificială și anume sentimentul că muncind face cuiva o favoare. Se uită un lucru esențial: că sîntem constructori și că toată viața ne-o petrecem pe șantier. Cînd se vorbește exagerat despre lucruri normale, firești, care sînt sarcini de producție, care sînt clare, în jurul cărora noi înșine organizăm ședințe și dezbateri, trăiești cu senzația că ai greșit cu ceva.

Secretarul de partid Mitică Țuțuianu: Realitatea e că atunci cînd muncitorului i se asigură frontul de lucru și materialele corespunzătoare nici nu dă pe la conducere, chiar dacă e nevoit să lucreze o săptămînă fără întrerupere.

Șeful de șantier Petre Turtoiu: Din o mie și una de motive se știe că nu întotdeauna li se pot asigura materialele corespunzătoare.

Inginerul șef: Absolut exact. De aici trebuie pornit, altfel n-o scoatem la capăt, fără a recunoaște acest adevăr, adică. Deși mai tîrziu va fi cazul să nu-l mai considerăm un dat. Dacă ne-am face cum trebuie datoria, fiecare la postul lui, acest dat n-ar exista.

Șef șantier: La o sedintă careva s-a ridicat și a întrebat de ce ne încărcăm singuri cu sarcini pe care le îndeplinim cu eforturi uneori peste puterile noastre? Uităm, uneori, că aici, construind blocuri, facem politica partidului, îndeplinim o nevoie socială în primul rînd, nu fiindcă așa vrea cineva din conducerea centralei. Legat de această politică trebuie să spun că, de pildă, în materie de remunerație, esența politicii partidului în această chestiune este clară: apropierea muncitorului de rezultatele muncii sale, de beneficiile pe care aceasta i le aduce.

Secretarul de partid: Asta-i părerea lor...

Șef șantier: Tocmai fiindcă este părerea lor, despre asta era și vorba, despre părerea lor. Avem o zestre materială pe care o păzim să nu se deterioreze, dar avem o zestre și mai prețioasă: zestrea de cadre, care, de asemenea, trebuie păstrată.

Inginer șef: Avem o datorie morală față de acești oameni care se consacră muncii total, trup și suflet, absolut în cunoștință de cauză. Datoria noastră morală constă, desigur, în primul rînd să le asigurăm fronturile de lucru, dar și în aceea de a respecta legile, de a face din construcții frontul numărul unu al traducerii in viață a documentelor de partid.

*

Cîtă viață, întrebam la începutul reportajului mai mult retoric, cîți ani, cîte zeci de ani sau poate sute de ani de viață, de viață concretă, dură, onestă și anonimă înmagazinează casele noi în care ne mutăm? Am ales din carnetul de reporter două destine și am consemnat o discuție care se purta, într-un fel, în afara mea. Cînd transcriu aceste rînduri a trecut de mijlocul nopții: Ion Drăgan, de care m-am despărțit în urmă cu 12 ore, se pregătește, sînt sigur, să dea o fugă pînă acasă, dincolo de găzărie. Va lua gălețile și va aduce apă de la pompă. O va pune pe foc, va sparge lemne, apoi se va spăla, în timp ce la bucătărie soția lui îl așteaptă cu masa pregătită pentru a putea pleca la rîndu-i la serviciu. Adina Dona se va fi trezit și ea împreună cu soțul ei de la izolații. Merg în vîrful picioarelor pentru a nu trezi copiii care mîine, adică azi, așa cum au învățat, își vor purta singuri de grijă. Desigur nici azi, nici mîine poate întrebările șefului de șantier, ale inginerului șef și ale secretarului de partid nu vor primi răspunsuri definitive. Măcar pentru motivul că ele nu sînt propriu-zis întrebări, cît mai degrabă neliniști, presupuneri, gînduri. Viața pentru toți! Unii o încep acolo unde alții sfîrșesc o parte din ea, dar primii nu moștenesc odată cu casa și proprietățile vieții celor ce au construit-o. Ele rămîn proprietatea eternă a caselor înseși.

NICOLAE CRISTACHE ■

FAPTELE ȘI VORBELE

elogiul autorilor plicticoși

Voltaire ăsta a fost un dogmatic sadea. Altfel, de ce accepta toate genurile în afară de genul plicticos? În privința aceasta, la noi există o adevărată lărgime de vederi: genul plicticos nu numai că nu este proscris dar înflorește fără îngrădire. Avem acuma, din belșug, pe lîngă prozatori, și poeți plicticoși. De drame somnifere nu duceam lipsă nici înainte, iar printre scrierile critice speța aceasta a fost foarte răspîndită întotdeauna. Am reușit să obținem chiar și romane polițiste care nu se pot citi pînă la capăt. Autorii plicticoși sînt o categorie de literați stimabili pentru cîteva calități prețioase, nerecunoscute îndeajuns. Ei posedă, de fapt, autentica seninătate olimpiană, atribuită clasicilor. Pe scriitorii plicticoși îi lasă efectiv indiferenți reacțiile publicului. Dînșii se ridică, într-adevăr, deasupra tristelor vanități ale breslei. Pot să le zacă oricît volumele necitite și să recolteze doar injuriile criticii, ei își urmează imperturbabili vocația. Mereu alte tomuri, mai groase și mai plicticoase, ies periodic de sub pana lor, ca să ajungă cu o egală mîndrie stoică la... topit. Nu dovedește aceasta o nepăsare superioară, filozofică.

Iarăși, asemenea clasicilor, care le sînt opuși pe nedrept, autorii plicticoși cred realmente în virtutea repetiției. Deschideți revistele: lipsesc din vreuna veșnicele articole care ne instruiesc grijuliu, părintește, a nu știu cîta oară, cum să deschidem călimara, cum să muiem condeiul în ea și cum să scriem? Îi invidiez teribil pe autorii în stare să debiteze de nesfîrșite ori același lucru. Ei sînt invitații tuturor parastaselor. Eminescu, Alecsandri, Sadoveanu, Budai-Deleanu, n-are importanță! Condeiul panegiriștilor noștri de profesie e oricînd gata și, prompt, repetă, fără jalnicul complex al textului inedit, ceea ce a spus acum un an, și doi, și trei, și zece, înainte. E nevoie de exemple? Toată lumea are pe limbă gustul searbăd al acestui tip de articole literare aniversare, care, semănînd aidoma între ele, reușesc să facă anost absolut orice subiect.

Autorii plicticoși au, în sfîrșit, și marele merit de a nu crea... «probleme». Lasă că, necitindu-i nimeni, tot ce spun se duce pe apa Sîmbetei. Dar chiar de apucă cineva să înghită cîteva guri din cerneala lor apoasă, nu există nici o primejdie. Lichidul e sterilizat, trecut prin toate sitele și complet inofensiv, ca sucul «cico»: expurgat de orice substanțe incitante, el provoacă doar o foarte ușoară greață blîndă, care oprește îndată consumul lui exagerat.

Iată încă o calitate a autorilor plicticoși: grație lor se cultivă cumpătarea.

Ov. S. CROHMĂLNICEANU ■

CE DĂM SOCIETĂȚII ? CE PRETINDEM ? CE MERITĂM ?

n-o cunosc. nici nu vreau s-o cunosc

N-o cunosc pe doctorița aceea. Nici nu vreau s-o cunosc. Îi știu însă ultimul caz și mi-e de ajuns. Pentru a-i cunoaște pe unii oameni, e suficient, cîteodată, un singur fapt, un singur gest care-i reflectă cu limpezimea unei oglinzi solare. Un fapt, un gest care răstoarnă uneori o imagine construită în mulți ani.

N-o cunosc pe doctorița aceea, dar îi știu în bună măsură viața.

A venit de undeva dintr-un sat, a făcut școala la oraș, a făcut facultatea, firește, tot la oraș. Era una din mîndriile satului de unde plecase.

— A lu' Gheorghe, bună fată, ziceau oamenii, se face doctoriță.

A lu' Gheorghe era nu numai mîndria lui badea Gheorghe, ci a întregului sat.

A lu' Gheorghe era nu numai un capital moral al lu' badea Gheorghe, ci era un capital moral al tuturor sătenilor. A lu' Gheorghe era și fata lor, a tuturor, pentru că îi reprezenta pe toți, le întruchipa împlinirea unui vis pe care mulți dintre ei, la vremea lor, nici nu apucaseră — sau unii abia dacă apucaseră — să-l viseze.

Și a lu' Gheorghe le împlinea, încet și sigur, visul. O ajuta toată lumea, desigur părinții, dar o ajuta și obștea, satul, o ajuta statul prin burse, la liceu, la facultate.

Și a lu' Gheorghe a ajuns la mal.

A depus jurămîntul lui Hipocrat și a primit repartizarea de medic undeva într-o comună. Îi venise și ei rîndul, fericitul rînd, să-și onoreze numeroasele datorii pe care le avea față de toți. Față de cei care o crescuseră, o iubiseră, o ajutaseră pînă atunci să ajungă ce era.

Cum a răspuns așteptărilor unei obști, unei lumi mai mici — dar o lume! — doctorița aceea? A dezertat de la datorie. Și nu numai atît. A venit la București, și-a abandonat o meserie pentru deprinderea căreia atîția oameni cheltuiseră multă muncă și multe speranțe, devenind ceea ce unii numesc «pasăre de noapte», o însoțitoare ocazională pentru unii străini dornici de senzații.

Cum? De ce? Cum a fost posibil să se producă o asemenea stupefiantă cădere omenească?

Ajunsă în fața judecății, ființa care primise totul și nu dăduse nimic a avut o replică din altă lume, ucigătoare ca un pumnal.

— Vroiam bani! Cît mai mulți bani!

Cazul, ultimul caz al acelei doctorițe, am vrut să-l uit, dar n-am putut. Singular dar real, el mi-a săpat în gînd o întrebare la care greu găsești răspuns: cum de mai poate exista un asemenea om la noi? Un om căruia i-ai dat totul...

MARIUS POPESCU ■

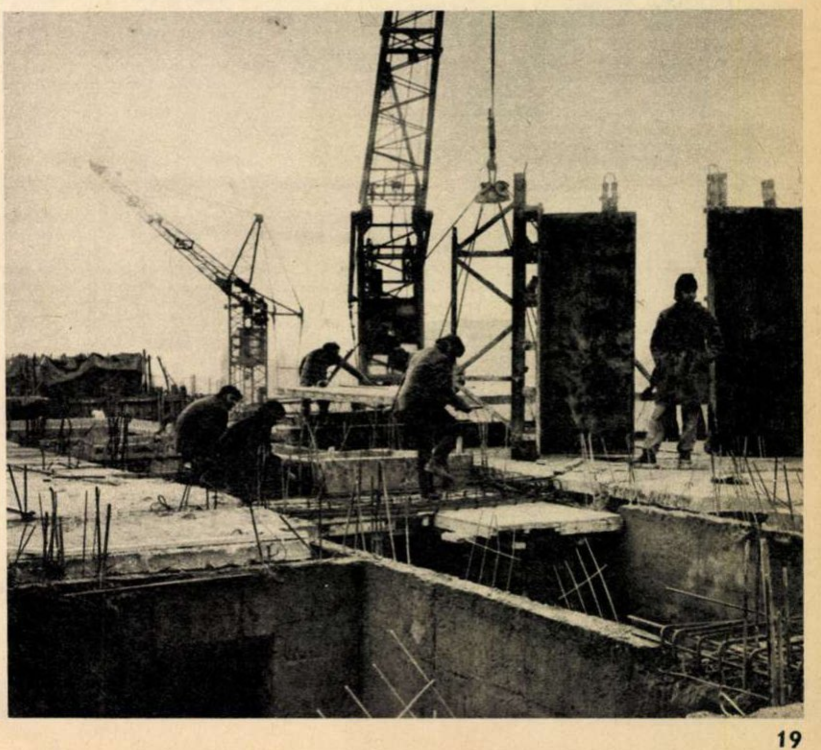

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Am muncă de teren și călătoresc mult prin toată țara — ne scrie **Semion Țurdea** din București. Încă de pe vremea construcției complexului hidroenergetic de la Bicaz m-a impresionat un fenomen nou în țara noastră și anume «strămutarea» unor localități din calea apelor lacurilor de acumulare. Fără îndoială, cea mai spectaculoasă strămutare a fost aceea a Orșovei. Dar eu aș vrea să vă scriu cîteva lucruri impresionante despre ce a devenit și mai ales despre ce va deveni comuna Beliș, strămutată ca urmare a marilor amenajări hidroenergetice de pe Someș. Noul Beliș se află acum la înălțimea de 1 125 m și cu vechiul Beliș din vale nu mai are nimic comun decît numele. Un destin luminos se deschide în fața acestei bătrîne așezări moțești. În plin proces de construcție comuna Beliș a și început să înregistreze realități: o casă de cultură în stilul tradițional al Apusenilor, cu acoperiș țuguiat, dotată în interior cu moderne săli de spectacol și de repetiție, bibliotecă cu săli de lectură și alte spații utile desfășurării activităților culturale și artistice. De asemenea a fost gătată — cum se spune în graiul local — brutăria comunală care va da zilnic cîte două tone și jumătate de pită. Dar pentru ceea ce va fi în viitor noul Beliș, datele sînt de-a dreptul surprinzătoare. Într-o primă etapă se vor construi o școală-internat cu 80 de locuri, un complex comercial, o baie comunală. Principalele străzi vor fi pavate sau asfaltate chiar în cursul acestui an. Se vor înființa ateliere de confecții și cusături populare pentru păstrarea unor vechi tradiții etnografice. Într-o perspectivă ceva mai îndepărtată, noul Beliș va deveni un remarcabil centru turistic cu dotări corespunzătoare dintre care amintim: un mare complex hotelier, apoi, un fel de centru studențesc de cercetare a folclorului și etnografiei din zonă. Tineri și tinere din comună vor fi pregătiți profesional pentru a deveni buni ghizi turistici, personal hotelier și pentru multe alte servicii turistice. O altă etapă de dezvoltare a comunei include lucrări pentru introducerea apei potabile în casă, la robinete, lucrări de canalizare, construcții de imobile tip, un local corespunzător pentru poștă și C.E.C., școli și cîte altele pe care nu le mai pot înșira aici ca să nu mi le taie redactorul «din lipsă de spațiu». Vreau doar să mai spun atîta că Belișul se mută **mai sus** nu numai la propriu, ci și la figurat.

*

Mă numesc **Ion Crințu** și sînt din Săliște, județul Sibiu. Nu este nevoie, cred, să mai amintesc de faima comunei noastre cu 8 000 de locuitori, cu vechi și frumoase tradiții culturale, etnografice, folclorice. Sînt lucruri binecunoscute. Cu atît mai de neînțeles ni se pare nouă, săliștenilor, ce se întîmplă cu biblioteca inaugurată în comuna noastră în anul 1971. Se spunea încă de atunci despre ea că este un **model pe țară,** datorită localului cu săli de lectură spațioase, cu un fond apreciabil de cărți și, mai ales, cu mulți-mulți iubitori de carte. Cine și-ar fi putut închipui că biblioteca aceasta **model** e sortită să stea închisă de luni de zile. Să nu ne întrebați cine și de ce a ferecat ușile acestui lăcaș de lumină că noi nu am aflat pînă acum. Poate că s-or dumiri lucrurile dacă veți publica în «Flacăra» amărăciunea asta a noastră. Și cine știe? Poate că așa se vor desfereca și lacătele astea neînțelese de nimeni.

*

Numele meu este **Profir Ion,** sînt în vîrstă de 69 de ani și trăiesc în Pechea din județul Galați. De cînd mă știu, am muncit din greu să-mi cresc cum se cuvine cei 9 copii ai mei. S-ar cuveni ca la vîrsta aceasta să mă bucur și eu de o bătrînețe tihnită, deoarece 8 din cei 9 copii au ajuns și ei oameni la casele lor, cu copii pe care și ei se trudesc să-i crească frumos și cinstit. Numai cel mai tînăr dintre copiii mei a apucat altă cale și-mi aduce mari supărări. E și el om în toată firea, are 25 de ani, dar ce-i mai trist pentru o ființă omenească — nu iubește munca. După ce s-a plimbat de la o întreprindere la alta, unde nu stătea mai mult de o lună, s-a lăsat cu totul de căutare de serviciu și s-a întors la casa părintească. Eu l-am primit, că doar mi-e fecior și gîndeam că i-o fi venit și lui mintea la cap și că o să mă ajute la gospodărie. Lui însă nu i-a venit nici o minte la cap și cu munca nu vrea de fel să se împace. În schimb. s-a căsătorit, are doi copii și acum îl așteaptă pe al treilea. Are familie, dar de grija ei nici prin gînd să-i treacă. Se poartă urît cu ai lui iar pensia mea modestă intră în buzunarul lui, făcîndu-se că nu vede că sînt lipsit de puteri pentru a munci să țin toată familia lui, pe mine, și să îngrijesc și de gospodărie. De ce o fi fiul meu alt fel decît milioane de tineri ca el, care muncesc cu cinste și demnitate omenească, făcîndu-și datoria față de ei, de familia lor și de țara în care trăiesc?

*

«Cum ați petrecut vacanța?» — iată o temă de compunere devenită tradițională în școlile noastre. Și copiii povestesc — cu suava naivitate a copilăriei sau cu verbul fierbinte al adolescenței — despre zilele fericite ale verii însorite sau ale toamnei îmbelșugate. Iar noi, dascălii, simțim cum fericirea din sufletul lor picură stropi de fericire și în inima noastră. Dar pe vremea cînd eram noi copii — cei acum cu tîmpla ninsă — era altfel. În prima zi de după vacanța de iarnă intra în fiecare clasă contabilul liceului și făcea un «apel» ciudat: Alecu Ilie — de adus 500 de lei, Badea Gheorghe — 700 lei, Cornea Marin — 1 000 lei... Și cei strigați părăseau clasa, urmînd să nu mai vină la școală pînă nu vor aduce restanțele din taxa școlară. Plecau copiii spre casă, cu buzele palide, cu privirea mohorîtă, cu inima amară și ochi înlăcrimați. Țin minte că într-un an a fost trimisă după restanțe aproape jumătate din clasă. Am citit, în ziua aceea, în ochii bătrînului nostru dascăl de latinește — care asista la acest umilitor ceremonial — o tristețe sfîșietoare. (Prof. **Florin Anghel,** Liceul «N. Bălcescu»-Pitești).

*

Am citit în această pagină «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» scrisoarea unei cititoare din Tîrgu Mureș care v-a scris cuvinte frumoase despre felul cum se comportă cu cetățenii doi lucrători dintr-un magazin din orașul ei. Asta mă îndeamnă să vă scriu și eu despre asemenea oameni care fac cinste profesiei de lucrători în comerțul socialist. La magazinul «Adolescentul» din Iași este o mare plăcere să intri și să cumperi. În magazin domnește curățenia, ordinea și bunul-gust, iar vînzătoarele, după exemplul responsabilei magazinului, se întrec în purtări civilizate, politicoase, pline de solicitudine față de clienți. Am fost servit într-o asemenea manieră, încît nu am putut părăsi magazinul fără a mulțumi cu sinceritate, atît eu cît și soția mea, lucrătoarei pe al cărei ecuson am citit Maria Pirtac. Ceea ce ne dorim cu toții este ca asemenea exemple de profesionalism, bunăvoință și politețe să întîlnim cît mai des în magazinele în care intrăm. **(Leonard Ababei** — *Roman)*

*

Sîntem doi tineri care avem și putere de muncă și dorința de a fi folositori familiilor noastre și țării. Desigur, ca noi sînt milioane de tineri, dar spre deosebire de ei, noi sîntem împiedicați de niște interpretări cam birocratice ale legii să ne realizăm planurile noastre de viață, simple și posibile. Numele noastre — **Dugulean Viorel** și **Gilea Gheorghe.** În urmă cu aproape patru ani am fost trimiși de către Cooperativa zonală de consum Novaci, județul Gorj, să ne calificăm la școala de mecanici-electricieni auto-moto Bărcănești (lîngă Ploiești). În vara anului 1974 am terminat cu succes cursurile școlii și, potrivit contractului încheiat cu cooperativa, ne-am prezentat pentru repartizare. Am fost trimiși la Baia de Fier unde urma să se înființeze o secție de reparații auto-moto a cooperativei. Secția s-a deschis de-abia peste trei luni, dar întrebarea e de ce s-a mai deschis dacă nici sediul în care funcționează nu este corespunzător, nici unelte și scule nu are, nici piese de schimb nu primește. Cu cîteva chei tubulare, un bomfaier, două menghine și niște șmirghel nu se face meserie în zilele noastre. Ni s-a trimis un aparat de sudură, dar apoi l-au luat înapoi fiindcă pompierii nu au autorizat instalarea lui în cămăruța care se numește «secție de reparații». După cum se știe, muncitorii din cooperative nu sînt retribuiți, ci își realizează cîștigul potrivit comenzilor primite și a lucrărilor executate. În perioada 1 octombrie 1974—15 ianuarie 1975 am cîștigat cu mult sub calificarea noastră. Am arătat conducerii cooperativei că, întrucît nimeni nu se ocupă ca unitatea aceasta să devină rentabilă, noi cerem transfer pe șantierul de la Rogojelu–Gorj. Cererea ne-a fost respinsă și am fost preveniți că dacă plecăm pe șantier vom plăti penalizări pentru perioada de școlarizare. Așadar, nu sîntem lăsați să muncim pe șantier, dar nici nu ni se asigură minimum de existență la locul pentru care am fost școlarizați. Repetăm, sîntem tineri, plini de vlagă și dornici de muncă. Nu vrem să trăim ca paraziții pe spinarea părinților noștri cărora le sîntem recunoscători pentru tot ceea ce au făcut pînă acum pentru noi, iar acum sîntem noi datori să-i ajutăm pe ei. Cu ce să-i ajutăm? Nu înțelegem nici în ruptul capului cui îi este de folos situația noastră. Nouă, desigur că nu. Nici cooperativei. Nimănui nu poate să-i convină această stare de lucruri. Cerem un lucru atît de simplu: să muncim. Să muncim nu prin birouri sau ateliere-fantomă, ci pe șantiere, unde brațele și cunoștințele noastre pot fi cu adevărat de folos.

*

Noi am obținut 22 500 kilograme sfeclă la hectar; ei au obținut 48 000 kilograme. Noi — 2 700 kilograme grîu; ei — 4 400 kilograme. Noi — 3 840 kilograme porumb; ei — 8 460 kilograme. Noi — 1 600 kilograme floarea-soarelui; ei — 2 680 kilograme. Noi — C.A.P. Lehliu-Gara; ei — C.A.P. Dor Mărunt. Dintr-un dialog între cooperatorii noștri și ai lor, dintre președintele nostru, Tudor Vasile, și președintele lor, Constantin Popa, ar rezulta că ei au avut o mai bună organizare a muncii, că ei au respectat întocmai, ca la carte, tehnologia fiecărei culturi. Ei au acordat prioritate culturilor cu munca în acord global, adică au ridicat gradul de cointeresare. Și ar mai fi multe de spus, cum ar fi și cîteva probleme de conștiință și corectitudine. Ba chiar și unele probleme de știință, cum ar fi folosirea hibrizilor de înaltă productivitate. Dialogul despre care v-am scris s-a desfășurat la noi, în comuna Lehliu-Gară. Iar eu cred că în inima și în gîndul multor consăteni de-ai mei au căzut semințele acestui dialog. I-am auzit pe unii hotărîndu-se să muncească mai bine, mai cu spor, mai cu tragere de inimă. **(Ion Șurlea).**

*

După multă sau puțină vorbă s-a trecut, așa cum era și normal, la faptă. Și iată că locuitorii satului Comșești, comuna Tureni, județul Cluj, au transportat peste 2 000 tone de piatră de-a lungul drumului care duce spre Turda. Cu alte cuvinte, autobuzele I.T.A. pot ajunge pînă în satul Comșești, lucru care ușurează naveta elevilor și a muncitorilor. Și iar cu alte cuvinte, cele 131 de familii, adică tot satul Comșești, s-a legat de lume, lucru pentru care noi, sătenii, de bună seamă că ne bucurăm. **(Vasile Lucaci** *Turda).*

*

Fără îndoială că despre cetatea de foc a Hunedoarei s-a scris mult, foarte mult. Adevărul este că s-a scris numai despre partea eroică a orașului, ba uneori și despre felul cum arată acest oraș vechi de peste 800 de ani, dacă ar fi să ne luăm după vechimea zidurilor pe care se ridică vestitul castel al Huniazilor. Numai că Hunedoara cea nouă, un oraș care înseamnă cel puțin 10–15 vechi Hunedoare adunate la un loc, nu avea un centru administrativ pe măsura renumelui său. Dar iată că de numai cîteva luni a început construcția așa-zisului centru civic. Aș dori ca în cadrul acestui centru să se găsească loc și pentru un monument, o statuie reprezentativă. De ce doresc un asemenea lucru? Pentru că, în afara recentului monument ridicat în poarta Combinatului siderurgic, Hunedoara nu are absolut nici o altă statuie. Iar eu, ca și alți hunedoreni, considerăm că a sosit timpul unei statui uriașe pentru Hunedoara. **(Dan Vasile,** *Hunedoara)*

*

Am constatat că mai toată lumea crede și știe că vestitul nufăr — Nymphaea lotus thermalis — se află la Băile Felix. Nu-i adevărat, nufărul se află în rezervația naturală Pîrîul Pețea de la Băile 1 Mai. Afirm acest lucru în calitate de muzeografă la Muzeul Țara Crișurilor din Oradea, specialitatea botanică. Mai mult decît atît, nufărul nostru este confundat, într-o serie de materiale de publicitate, cu tot felul de specii asiatice, africane și americane, care sînt plantate la Băile Felix în scopuri decorative. Ei bine totuși să se știe care este adevărul, iar adevărul este cel pe care vi l-am semnalat. Pe lîngă aceasta, aș dori să mai spun că noi, specialiștii, întîmpinăm o serie de greutăți în menținerea echilibrului ecologic din rezervația noastră. Eu v-aș trimite chiar și un articol (reportaj) însoțit de fotografii care să ilustreze starea de pericol în care se află această minune a naturii, nufărul nostru. **(Ana Marossy,** *Oradea)*

*

Tăticul nostru, **Coșoveanu Sevastian,** lucrează la spitalul militar din Craiova. Poate că el îi ajută pe oameni să fie sănătoși, dar pe noi, copiii lui, nu ne ajută cu nimic. El are un apartament cu trei camere, dar îl ține închis și locuiește la altcineva, o tanti, iar noi, cu mămica noastră, stăm într-o singură cameră. Noi nu l-am văzut niciodată pe tăticul nostru. El nici nu vrea să știe că noi ne facem mari, tot mai mari și o să-l întrebăm noi — ce fel de om ești? Vrei să te pedepsim și noi pe tine, cum ne-ai pedepsit pe noi cînd eram mici, mici de tot? Dar noi nu vrem asta, noi vrem să se reintoarcă tăticul la mămicuța noastră și la noi, să putem spune și noi că avem tată, că pe urmă, pînă vom crește mari, vom uita de durerea asta. **(Gabriel** și **Marilena Coșoveanu,** *Craiova).*

*

Cu zece luni în urmă, ne scrie **Titi Petricaru** din satul Plopu, unii specialiști de la I.R.E.G. — postul de transformare Ianca — au executat, timp de aproape o săptămînă, lucrări la rețeaua electrică din satul Plopu, județul Brăila. Ne așteptam ca, în urma acestor lucrări, tensiunea curentului electric, care era foarte slabă, să revină la normal. S-a întîmplat însă ca lucrurile să iasă tocmai pe dos. Pe două din străzile satului, cuprinzînd peste cincizeci de gospodării, tensiunea a scăzut în așa hal încît becurile par niște opaițe, televizoarele nu mai au imagine, radioreceptoarele nu au sunet, aparatele electrice de uz casnic stau de pomană. A trecut cam multă vreme de cînd stăm aproape pe întuneric, dar specialiștii, care în loc să repare mai mult au stricat, nu mai vor să știe de nimic. Ce-ar fi să mai dați prin satul nostru, tovarăși de la I.R.E.G. și să îndreptați ce-ați strîmbat?

*

Învățătorul pensionar **Grigore Cioabă,** din satul Ploștina, aparținător de orașul Motru, județul Gorj, s-a adresat redacției noastre cu rugămintea să-l sprijinim în intenția sa de a publica o monografie a școlii generale din Ploștina, de fapt un istoric al satului «de la primele dibuiri și pînă în prezent» — cum se exprimă autorul. Ne mai înștiința că a pregătit pentru tipar și o altă monografie din viața școlii, cu implicații mai generale din zona amintită, considerînd că asemenea lucrări sînt de mare folos atît pentru generația tînără de azi cît și pentru cei ce vor veni după noi.

Am spus doleanțele venerabilului dascăl Centrului de îndrumare a creației populare și mișcării artistice de masă Gorj, care ne informează:

«La scrisoarea dumneavoastră, vă răspundem că am luat legătura cu învățătorul pensionar Grigore Cioabă, urmînd să-i facilităm publicarea lucrării prin Editura «Litera», soluție acceptată de autor».

*

Trenul personal 3126 plecase din gara Hălmagiu de pe linia Ineu–Brad. Cînd ultimul vagon al garniturii trecea prin fața impiegatului de serviciu al stației, s-a dat semnalul de oprire pe care mecanicul l-a recepționat prompt și garnitura a stopat în scrîșnetul frînelor. Un vagon luase foc. Scînteile produse la saboții vagonului au aprins podeaua, iar flăcările se întindeau cu repeziciune. Mecanicul Andrei Petrișor, ajutat de personalul trenului și de călători, a intervenit rapid și curajos, cu extinctoarele și cu gălețile de apă aduse de la fîntîna gării, a reușit să stingă focul. Este limpede că dacă începutul de incendiu nu s-ar fi observat la timp și nu se acționa atît de energic, focul ar fi putut produce o adevărată catastrofă. Se poate spune că tînărul comunist Andrei Petrișor a cinstit cum se cuvine ziua de 16 februarie, sărbătoarea destoinicilor muncitori feroviari și petroliști. **(Ion Coțoi** — *Arad)*

*

Am lucrat un timp în comuna Podu Turcului; făceam naveta la Bacău. Mi-era greu, distanță mare, aș fi rămas în comună, dar n-aveam unde și apoi aveam alte probleme personale care mă rețineau. Totuși îmi plăcea comuna, mă simțeam bine între oamenii ei harnici și cinstiți, iar atunci cînd am plecat definitiv de-acolo am avut o strîngere de inimă. I-am revăzut după cîțiva ani pe locuitorii care îmi deveniseră cîndva prieteni; m-au plimbat peste tot și mi-au arătat cu mîndrie ce înfăptuiseră între timp. Activitățile industriale au schimbat înfățișarea comunei. După cum prevăd hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului nostru, comuna va avansa vertiginos pe drumul urbanizării, devenind pînă în 1980 oraș. Oamenii ei vorbesc de pe acum de extinderea actualei fabrici de ciorapi, despre blocurile de locuințe, viitorul cinematograf, rețelele de canalizare, magazine, rețele meșteșugărești, poștă etc. Vorbesc, dar nu numai atît, trec la practică, fiindcă vorba fără faptă poate rămîne chiar de ocară. Vă mărturisesc că mi-ar plăcea să mă număr din nou printre acești oameni ai viitorului oraș. **(Ion Constantin** — *Bacău)*

*

Sînt șofer, și mai demult, cînd treceam prin Zărnești, iertați-mă, drăcuiam. Mă gîndeam că o să-mi rup arcurile, că o să stric caroseria. Apoi, i-am văzut pe oameni lucrînd: au astupat gropile, au pus asfalt. Nouă kilometri de drum modernizat. Au construit totodată două poduri noi. Am deschis ochii gîndindu-mă că aici sînt oameni harnici. Am remarcat și alte construcții noi, printre care o brutărie. Pîinea-i bine coaptă și gustoasă — o cumpără și buzoienii. În fine, sînt multe noutăți: cămin cultural nou, punct sanitar, o nouă școală, un nou magazin universal. Și eu sînt doar în trecere, nu pot vedea totul. Un lucru este însă clar pentru oricine: aici înflorește viața nouă. **(Mitică Zilieru,** *Buzău)*

*

În viitor, dacă veniți la Slatina — ne scrie **Victor Diaconescu** — să căutați noul magazin universal fiindcă el va exista cu siguranță. Nu știu cum se va numi, dar știu că va fi cel mai mare, cel mai frumos, cel mai bine dotat. Veți înțelege cuvintele mele de laudă anticipată, fiindcă vă voi spune că el va cuprinde 50 de magazine sub un singur acoperiș. Adică textile, confecții, încălțăminte, galanterie, artizanat, parfumerie, articole metalo-casnice etc. La ultimul nivel, etajul 5, o cofetărie și o braserie. Și dacă veniți, să-i faceți o fotografie color: în Slatina noastră reînnoită, magazinul va arăta ca o pată de lumină și culoare.

*

I-am aplaudat mereu. Uneori le-am aruncat flori pe scenă, alteori i-am așteptat după terminarea spectacolelor și am dorit o strîngere de mînă. Modești și apropiați, mi-au oferit-o. Acum, cîțiva dintre actorii mei, actorii mei preferați din teatrul de dramă și comedie constănțean, se pensionează. Doresc ca rîndurile mele, pe care le sper publicate prin amabilitatea redacției, să însemne un modest omagiu pentru artiștii Jeni Florescu, Iolanda Copăceanu-Mugur și Romeo Mogoș. Ca unul care mă pregătesc să îmbrățișez cariera de actor, înțeleg ce a însemnat munca lor în teatru, dăruirea și căldura care le-au însoțit tot timpul activitatea. Îmi doresc să le semăn, și-i rog să primească de la un anonim spectator din stal urarea sinceră de mulți, încă mulți ani fericiți. **(Radu Atanasiu** — *Constanța)*

POȘTA REDACȚIEI

Aneta Ardelean — Arad. Adresînd plîngerea dumneavoastră Consiliului popular al județului Arad am fost informați că ați fost încadrată la Întreprinderea mecanică pentru agricultură și industria alimentară-Arad.

Mihail Tiron — Galați. Întrucît sînteți major, nu este necesar, la înfiere, consimțămîntul părinților firești. Art. 70, alin. 1, din Codul familiei, prevede această condiție numai pentru minori. Înfierea se încuviințează de autoritatea tutelară de la domiciliul celor care înfiază, în baza unei anchete sociale din care să rezulte că în timpul minorității ați fost crescut de persoanele care vor să vă înfieze.

Virgil Moldovan — Cluj-Napoca. Scrisoarea dumneavoastră va ajunge cu siguranță, chiar dacă veți scrie doar atît: Întreprinderea de porțelan pentru menaj-Curtea de Argeș.

Eugenia Baloși — Lunca Bradului (Mureș). Nu primiți alocația de stat pentru copil. De ce nu vă adresați, în acest sens, Uzinei «Timpuri noi» din București, unde este încadrat tatăl copilului dumneavoastră?

Elisabeta Vlădescu — Craiova. La litigiul de partaj, definitiv judecat, și care este în defavoarea dumneavoastră, nu avem nimic de adăugat.

Emil Cașotea — Bacău. Numai în urma unui consult de către specialiștii Spitalului clinic de chirurgie plastică și reparatorie (str. Arh. Ion Mincu nr. 7, București) vi se poate spune dacă în cazul dumneavoastră este posibilă o intervenție chirurgicală.

Lia Haș — Arad. Aveți mari necazuri cu proprietarul la care locuiți. Omiteți însă să ne dați numele și chiar adresa celui care vă șicanează.

Adriana Tudor — București. Doriți o părere asupra poeziilor fiicei dumneavoastră, dar nu ne-ați trimis nici una dintre ele.

Maior Sas Ioan — Baia Mare. Direcția județeană de poștă și telecomunicații Maramureș ne-a informat că din cauza unor lucrări neterminate de către Întreprinderea teleconstrucția n-au intrat în funcțiune o serie de telefoane care sînt deja montate, acestea urmînd să intre în funcțiune pînă în trimestrul II a.c., cînd sînt scadente lucrările de amplificare a rețelei de cabluri din proiectul actual de execuție. Taxele de abonament se vor calcula numai la punerea în funcțiune a telefonului.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Toni Iordache: ȚAMBALUL, ACEST PIAN MAI MIC

În rîndul marilor interpreți ai muzicii populare românești, Toni Iordache se înscrie ca un adevărat virtuos al țambalului. Dotat cu o puternică forță de expresie a melosului popular, el a făcut cunoscute în țară și peste hotare frumusețea cîntului meleagurilor natale, tainele țambalului românesc, arta interpretativă a unui desăvîrșit realizator.

— Toni Iordache, de unde începe povestea vieții dumneavoastră îngemănată cu muzica populară românească?

— Mi-amintesc că încă de la vîrsta de 4 ani am pus mîna pe acordeon. După o perioadă scurtă, am ajuns să cînt destul de bine, alături de tata și bunicul meu, la rîndul lor înzestrați interpreți și propagatori ai muzicii populare românești. Am îndrăgit apoi țambalul. Bunicul meu, Marin Iordache, avea în casă un instrument, dar spunea că sînt prea mic pentru un țambal așa de mare. Ba mai mult, dînsul ar fi vrut să urmez școala și să mă fac inginer. Zicea doar atît: Toni, băiatule, ține-te de carte că sînt destui muzicanți în familie. Mi-aduc aminte că așteptam cu înfrigurare ca el să iasă din casă, să rămîn singur și să pun mîna pe țambal. Văzînd că nu o scoate la capăt cu mine, bunicul s-a decis pînă la urmă să mă învețe să cînt și de la el am deprins tainele țambalului, diferitele ritmuri, ca hora, breaza, sîrba, geamparalele, brîul etc.

— Credeți în posibilitățile de extindere ale țambalului și în alte genuri decît muzica populară?

— Cred că țambalul este un pian mai mic. Deosebirea constă în aceea că, dacă la pian se cîntă cu zece degete și pe clape, la țambal, cu ajutorul a două ciocănele, se cîntă pe 120 de strune. Cu țambalul am reușit să interpretez nu numai populară, ci aproape toate genurile de muzică, inclusiv clasică. La Ateneul Român, de exemplu, am cîntat cu orchestra Filarmonicii «George Enescu», sub bagheta maestrului Paul Popescu. De asemenea, cu orchestra simfonică a Radioteleviziunii române am interpretat «Clepsidra» de Anatol Vieru, bucată pentru țambal, nai, cor («Madrigal») și orchestră simfonică. L-am avut ca partener pe binecunoscutul naist Gheorghe Zamfir. La fel, am avut fericita ocazie de a cînta si cu Orchestra simfonică a televiziunii din Tokio, condusă de Mata Cici. Iată deci, cu țambalul românesc se poate cînta orice.

— Mai țineți minte în cîte formații ați cîntat?

— A, sînt foarte multe. În peste 20 de formații.

— Pe cele mai prestigioase le puteți aminti?

— Formațiile simfonice le-am amintit mai înainte. Dar pentru că este vorba de muzica populară, iată-le: Orchestra Radioteleviziunii, ansamblul «Ciocîrlia», ansamblul «Perinița», ansamblul U.T.C., orchestra «Barbu Lăutaru», orchestra Gheorghe Zamfir, grupul folcloric «Virtuoșii români», sub bagheta maestrului Florian Economu, iar acum lucrez ca solist principal în formația «Ciocîrlia», sub conducerea maestrului Constantin Arvinte. Mă bucură în special faptul că în aceste formații am avut și am colegi buni, muzicanți prestigioși, alături de care susțin, cu succes aș spune, programele de muzică populară. Ei se numesc Angela Moldovan, Ion Cristoreanu, Damian Luca, Gheorghe Zamfir, Ion Drăgoi, Ion Lăceanu și alții. I-am enumerat în ordinea în care mi-au venit în minte.

— Cînd ați avut cea mai mare satisfacție?

— Atunci cînd, la 14 decembrie 1973, ziua mea de naștere, am cîntat la Tokio cu Orchestra simfonică a televiziunii japoneze. Vă dați seama că aplauzele, bis-urile și chemările foarte dese la rampă au constituit cel mai frumos cadou de ziua mea de naștere. Nu mai spun că după concert — am fost solist atunci — mi-am sărbătorit aniversarea cu toată orchestra simfonică.

Am avut și alte satisfacții mari. La Londra, de pildă, la B.B.C., am avut ocazia să fiu prezent într-o emisiune alături de celebra cîntăreață Nana Mouskouri; apoi, la București, acasă, la maestrul Ion Voicu, am fost apreciat de marele muzician Iehudi Menuhin. Am interpretat atunci cîteva piese pentru țambal, de mare dificultate, demonstrînd că la țambal se poate cînta orice fel de muzică. Menuhin m-a felicitat pentru modul în care i-am prezentat posibilitățile țambalului și frumusețea cîntecului popular românesc.

— Pe cîte scene ale lumii ați interpretat muzica populară românească la țambal?

— Și aici sînt multe de spus. Am cîntat pe patru continente: Europa, Africa, Asia, America. Dacă le-aș aduna pe toate, ar însemna că muzica populară românească a fost reprezentată de mine și colegii mei în aproape 300 de mari săli de concert. Aș vrea însă să fac o precizare: peste tot unde am evoluat în compania formațiilor românești, muzica noastră populară a fost primită cu ovații care parcă nu se mai terminau, întărindu-mi convingerea că România, muzica ei, se bucură în lume de multă prețuire.

— Care este în prezent dorința cea mai arzătoare a muzicantului Toni Iordache?

— Visez ca fiul meu Leonard să ducă mai departe faima muzicii noastre populare, ca numele lui să se lege tot de țambal, dar de un țambal, cum să zic eu, mai exact, mai melodios, mai... Hai să spun, mai țambal!

NICOLAE BUICĂ ■

top

1. **Dulce Românie** (muzica M. Vintilă — text Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 2. **Cine a furat luna** (M. Diaconescu) — Mihai Diaconescu. 3. **Republica** (A. Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi. 4. **Ion Crișmaru** (D. Stănculescu — Octavian Goga) — Doru Stănculescu. 5. **Glossa** (Ilie Stepan — Mihai Eminescu) — Pro Musica. 6. **Olean II** (Tudor Boroș — Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 7. **Moara** (Valeriu Sterian) — Vali și Carmen. 8. **Mielul** (M. Vintilă — folclor prelucrat de Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 9. **Fiii lacrimilor tale** — Marcela Saftiuc. 10. **Noi nu** (A. Călugăreanu — Nicolae Labiș) — Anda Călugăreanu.

TOP «FLACĂRA» - TALON NR. 7

curier

Maricel Lupașcu — Constanța. După cele 15 pagini pe care ni le scrieți, vă cunosc atît de bine încît am senzația că-mi sînteți coleg de birou. Tot ce ne scrieți însă denotă din parte-vă o formidabilă maturitate, aproape intrată în conflict cu cei 17 ani pe care îi aveți. Sînteți, dumneavoastră, ucenicul-lăcătuș, unul din tinerii de conștiință ai prezentului. Mai este nevoie să vă spunem că ne sînteți prieten? **Mircea Negoiță — București.** După proba de cunoștințe în ale muzicii tinere, pe care ne-ați trimis-o, de bunăvoie, nu puteți să nu fiți prietenul nostru. **Inginer B. Iancovescu — București.** Melodia «Mereu te voi iubi sinceritate», cîntată de fostul «mondial» Gabi Drăgan, este compusă de Romeo Vanica. **Anyșoara Ștorobăneanu — Hodivoaia-Putineiu (județul Ilfov).** Lista pe care ne-o trimiteți este, într-adevăr, impresionantă, dar nu știți că noi nu publicăm adrese și nici nu trimitem fotografii? **Branț Viorel — Oradea.** Așteptăm banda cu cîntecele dumneavoastră. **Cristina Bărăscu — Fieni.** Eduard Țogoreanu și Aurelian Benedict au fost prezentați în almanahul pe anul în curs. **Ovidiu Bunii — Timișoara.** Nu se poate exagera cu mărimea fotografiilor în pagina M.T., sînt atîtea lucruri de scris în acest spațiu. **Angela Angelescu — Rîmnicu Vîlcea.** S-au publicat ades fotografii cu Marcela Saftiuc. Revedeți colecția. **Ioan Iacoban.** Din cîte am înțeles, acea «mandrină» pe care de doi ani o căutați este de fapt un capodastru; noi nu avem cum să vi-l procurăm. **Marian Glăvan — Constanța.** Günther Reininger a cîntat multă vreme cu «Phoenix» și periodic cu «Amicii». **Paul Kuttlik — Măureni (județul Caraș-Severin).** Obiectul paginii noastre este mai mult dezbaterea diverselor forme ale fenomenului «muzica tînără», iar nu contemplarea lui. **Carmen Josan — Deva.** Foștii beatleși nu sînt de fapt integrați într-o formație, ci au formația lor de acompaniament. **Tatiana Chiriachidis — Brăila.** Ne spuneți că ascultați multă muzică și citiți multă poezie, că vă notați mereu impresiile despre toate manifestările de artă cu care luați contact. Este într-adevăr un mod exemplar de a cunoaște. **Doina Șandru — Arad.** Lui Mircea Vintilă îi puteți scrie pe adresa: Str. Dr. Lister nr. 77, sectorul 6, București. **Radu Corban — Arad.** Mircea Florian își satisface în continuare stagiul militar. **T. Constantin — Lipova.** Curierul nostru se ocupă, cum bine ați observat, de muzica tînără, așa că nu putem să vă îndeplinim dorința de a publica adresa actriței dumneavoastră favorite. **Brian Raphael — Turnu Măgurele.** 1. Judecata dumneavoastră este profund greșită — nu ne oprește nimeni să scriem despre muzica străină, ci NOI considerăm că trebuie să privim mai îndeaproape evoluția muzicii NOASTRE tinere. 2. Componența grupului Romanticii: Peter Marin — saxofon; Mircea Drăgan — orgă, moog; Doru Tufiș — chitară solo, voce; Marcel Novală — chitară bas, voce; Nicolae Păun — saxofon; Dorel Vintilă-Zaharia — baterie. **Puiu Bădulescu — Calafat.** Vă citez: «A iubi muzica nu înseamnă numai a dansa 3 ore-n șir după Demis Roussos sau Gary Glitter, nu înseamnă a-ți tapeta pereții camerei cu zeci de poze ale lui David Bowie, Celentano, Jimi Hendrix sau Alice Cooper, înseamnă mai întîi de toate să-i înțelegi esența (...)» «și ascultînd-o să te întrebi de exemplu „cîte bombe vor mai sfîrteca vieți întregi,/ Pîn- să le interzicem pe veci?"». **Aurică Bogdan — Drobeta-Turnu Severin.** Piesele înregistrate de Dean Reed la televiziune au fost transmise și la radio. **Sanda Săndulescu — București.** «Versurile» dumneavoastră incluzînd mai multe refrene din cîntecele prezentate la Cenaclu sînt amuzante. **Elena Buștiuc — Copuzu (județul Ialomița).** Că doriți o fotografie a lui Cornel Constantiniu, am înțeles, dar de ce vă adresați nouă cu «dragă Olguța» n-am prea priceput.

M.T. ■

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

romeo, julieta și chirurgia

Nu mai interesează numele exacte ale protagoniștilor. Faptul a devenit oarecum de notorietate publică. Implicațiile sale sînt dramatice. Prin urmare, doi tineri se cunosc și se iubesc de la vîrsta primelor miracole. Sînt colegi de liceu, apoi colegi de facultate, descoperă împreună universul plin de griji și de erori al căsniciei, creează la un moment dat impresia că sînt chiar mulțumiți. Devin ingineri, parteneri cu drepturi egale, aș zice colaboratori la o fericire posibilă, cu un aer de prosperitate decentă etc. Evident, se naște copilul visat al împlinirii, rodul imposibil de negat al unei iubiri ca-n filme. Tînăra familie pozează la fotograf, petrece la botez. Și totul pare că se rostogolește inevitabil spre un «happy-end» încărcat cu farduri și surîsuri molipsitoare. Dar, trecînd peste tonul operetistic hollywoodian al celor relatate pînă aici, e timpul să ne trezim la realitate: Romeo suferă într-o zi o comoție, e transportat de urgență la spital. Urmează o operație complicată pe creier. Vreme de cîteva zile și nopți se află în comă. Familia e disperată. Dreptul de a-și asista soțul permanent în camera de reanimare îl primește numai soția. Și soția veghează patetic. Atît de patetic încît reușește să se îndrăgostească la fel de fulgerător și de convingător ca prima oară, de medicul chirurg, de «salvatorul» bărbatului care se zbate alături între viață și moarte. Si din clipa aceea, pentru splendidul exemplar feminin care este soția celui operat și aflat acum în comă, mama copilului abandonat în pripă la socri, nu mai există decît pasiunea pentru... chirurgie, prin reprezentantul ei autorizat, încă tînăr, încă suplu, încă feroce și seducător.

Și timpul a trecut catastrofal printre eroii noștri. Marea iubire de odinioară s-a stins chiar într-o cameră de reanimare dintr-un spital. Julieta s-a abandonat ultimei sale descoperiri sentimentale. Romeo a rămas undeva în Bucureștiul acesta, paralizat și înfrînt, o epavă a chirurgiei moderne. Pentru bărbatul înfloritor de altădată viața a devenit un coșmar luminat numai de ființa plăpîndă, fragedă și plină de candoare a copilului.

Dintr-o «exigență estetică», împinsă pînă dincolo de limitele normalului, fosta soție refuză să-și mai vadă soțul lovit profund de boală. Dar face demersuri disperate să-și revendice copilul pe care multă vreme l-a uitat cu o desăvîrșire tot atît de profundă. Între timp femeia și-a descoperit vocația de «femeie frumoasă și mondenă». S-a stins și pasiunea pentru chirurgie... Au început alte pasiuni!

Și uite așa, cineva îmi spunea ieri că «din cînd în cînd avem nevoie și de melodramă».

Ei bine, cred că de melodramă în stilul acesta nu are nevoie nimeni. Niciodată!

ADRIAN DOHOTARU ■

O NOUTATE: FESTIVALUL DE PRIMĂVARĂ FLACĂRA

O veste caldă pentru actualii și viitorii membri ai Cenaclului Flacăra: în organizarea cenaclului va avea loc Festivalul de primăvară! Prima ediție, cea din luna martie, urmînd a fi găzduită, după toate probabilitățile, de orașul Drobeta-Turnu Severin, pentru următoarele două ediții, din aprilie și mai, concurează, în intenția noastră, municipiile Cluj și Iași.

Firește, șansele de a găzdui Festivalul Flacăra (atît în edițiile sale de primăvară, cît și în cele de vară, de toamnă și de iarnă) aparțin tuturor orașelor în măsura în care — ținînd seama de formula și rigorile Festivalului anual Flacăra — se vor arăta interesate (și capabile!) să găzduiască Festivalul.

Luni, 24 februarie 1975, Cenaclul Flacăra se va deplasa la Caracal (județul Olt), răspunzînd invitației Consiliului popular orășenesc.

---

o precizare

Întrucît pe afișele spectacolului «3 Folk—3 Pop—3 Concerte» **sînt trecute numele soliștilor** Mircea Vintilă și Dan Chebac **fără ca ei să fi semnat vreun contract cu organizatorii sau să-și fi dat măcar acordul verbal, anunțăm pe această cale că susnumiții membri ai Cenaclului Flacăra** nu vor fi prezenți **la spectacolul amintit.**

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 49

Fugare

Apa spală orice, în afară de apă.

●

Una e să umbli cu un contabil și alta e să umbli cu un cont, abil.

●

Hărnicia calului nu se măsoară după uzura potcoavei.

●

Căscat: pantof căruia i s-a desprins talpa.

●

Nu orice ban îngălbenit de vreme e galben.

●

Toți bărbații de pe pămînt ar fi fericiți să stea o viață întreagă sub papuc, decît o singură clipă sub cizmă.

●

Își pieptăna zilnic chelia. Era un ritual în care se intîlneau faima trecutului cu speranța viitorului.

●

Suferea, gîndindu-se că suferă.

●

Între a fi ținut «pe palme» sau «în palme» este o atît de «mică» diferență, încît unii nici n-o sesizează.

●

Avea un suflet mare: mînca sufletele semenilor săi.

●

S-ar părea, la primă vedere, că sîrmele leagă stîlpii de telegraf între ei; în fond, e invers.

●

Un cîntăreț, obișnuit să dea vina pe alții, se plîngea că a fost imprimat pe un magnet-afon.

NAE COSMESCU ■

Legende
fără desen

— Unde ți-ai petrecut vacanța?
— La Baden-Baden.
— Înțelesesem de la început, nu sînt surd.

●

— Iată, acest schelet de dinozaur are 30 007 ani.
— De unde știți așa de precis?
— Cînd m-am angajat aici la muzeu acum 7 ani avea 30 000 de ani.

●

— În tren, un tînăr curăță o portocală. Îi pune puțină sare, deschide fereastra și apoi o aruncă. Acest lucru se repetă de cîteva ori.
— De ce aruncați fructele pe fereastră și nu le mîncați?
— Eu nu pot mînca portocale sărate.

●

— Nu fumez, nu beau, nu joc cărți, bărbații nu mă interesează.
— Deci nu aveți nici un defect?
— Ba da. Mint.

●

Un elev îi arată unui coleg degetul mic.
— Știi de ce eschimoșii nu folosesc acest deget?
— Nu.
— Fiindcă este al meu.

●

— Am mîncat carne toată viața și de aceea sînt voinic ca un taur...
— Nu știu cum se face, dar eu mănînc pește de 30 de ani și nu pot să înot.

Culese de **CONSTANTIN GRIGORE** ■

RĂSPUNS LA EPIGRAMA LUI MIRCEA PAVELESCU DIN ALMANAHUL «FLACĂRA» 1975.

LUI MIRCEA PAVELESCU

Văd că moștenirea îți stă în coastă
Dar n-ai ce-i face, după cum socot;
Chiar Cincinat făcu o glumă proastă
Lăsînd ca moștenire un nepot!

IARODARA NIGRIM ■

ANTON DRAGOȘ

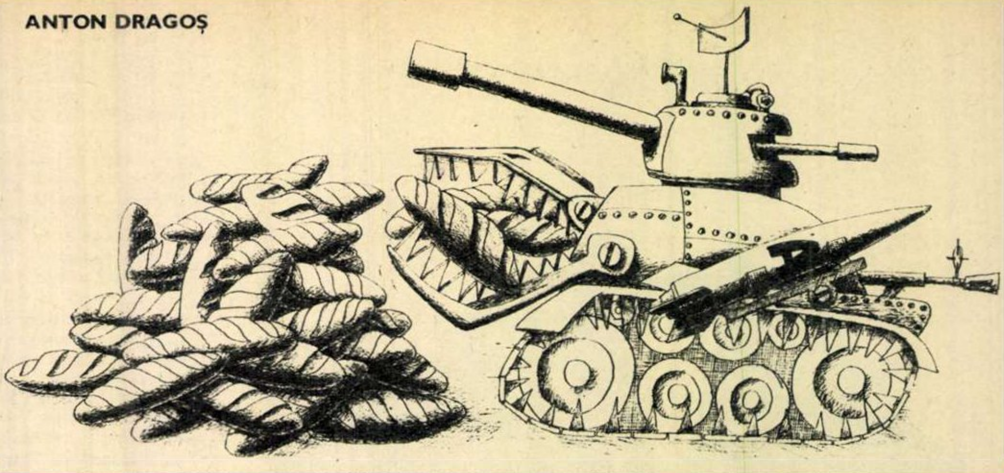

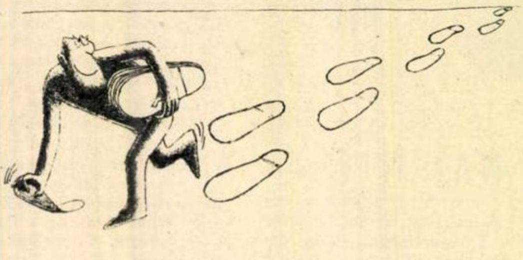

ANTON DRAGOȘ

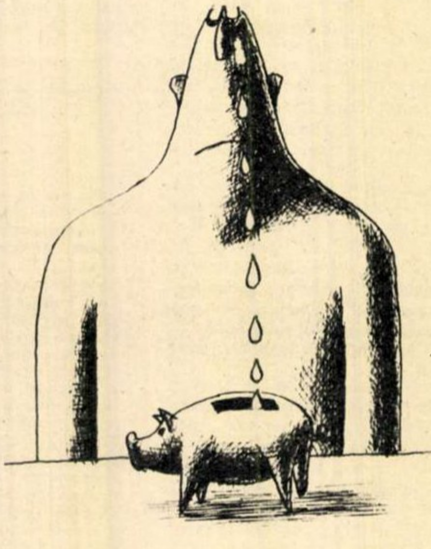

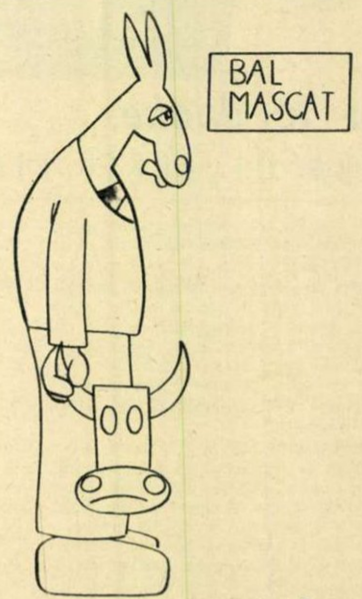

RELU IONIȚĂ NICOLAE

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

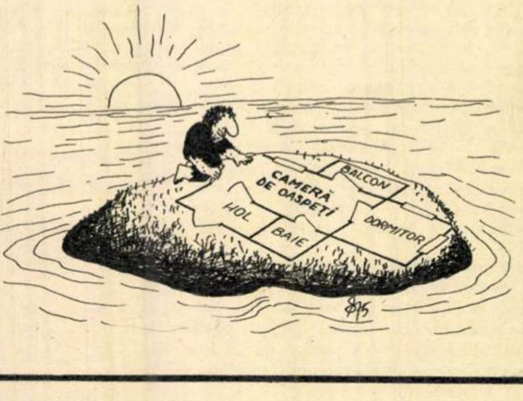

Debut la racul

ION PREDOSANU

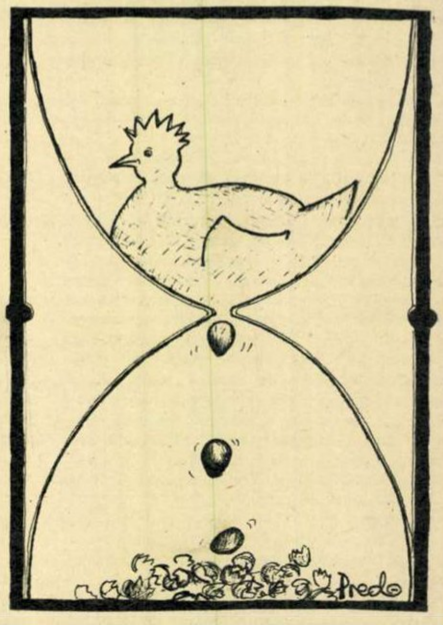

SORIN POSTOLACHE

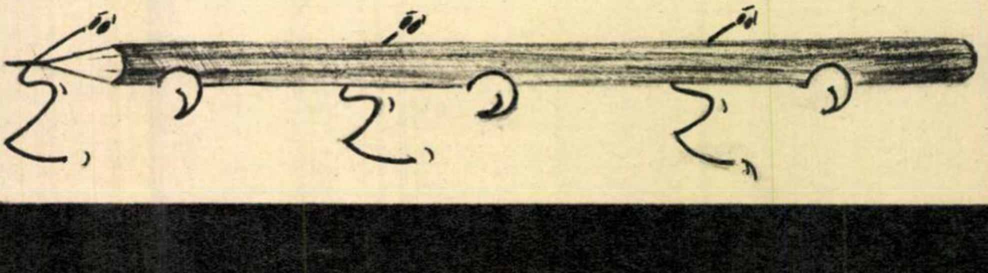

PLEZIRIȘTII SĂ FIE ELIBERAȚI DIN...MUNCĂ

— Stimate Virgil Economu, întregi generații «federale» și o întreagă lume perindată te-au găsit, ani de-a rîndul, decenii de-a rîndul, **în poarta fotbalului românesc.** S-au schimbat selecționerii, directorii tehnici, antrenorii, președinții — unii dintre ei nici nu-și mai au locul pe lumea asta, a rămas în urma lor doar fumul amintirilor — numai dumneata ai rămas etern în postul neoficial pe care nu ți l-a rîvnit niciodată nimeni, acela de paznic voluntar al destinelor soccerului nostru. De acolo, din postul dumitale, îi întrebi pe toți de vreo 10-15 ani: **ce faceți, mă, cu fotbalul românesc?** Înainte de a-mi spune — pe parcursul convorbirii noastre — ce ți-au răspuns, te-aș ruga, nea Virgil, să mărturisești de cîți ani «bați» — cu vorba și cu fapta — fotbalul?

— De 60 de ani. Într-o vîrstă, împlinită, de 78 de ierni.

— La mulți ani! Care au fost raporturile dumitale nemijlocite cu fotbalul, adică în ce calitate l-ai servit în decursul acestor șase decenii?

— Am fost de toate. Jucător — fundaș — la Tenis Club Român și la Montpellier U.C., antrenor — la Montpellier, Unirea Tricolor, Gloria C.F.R. Arad, Giurgiu, C.C.A., Steaua, selecționer (1938-'40), apoi director al centrului de copii și juniori «23 August», director al școlii de antrenori; am scris și vreo șapte cărți de fotbal etc. Uite, în ultimii 7 ani am fost și consilier federal, dar nu m-a întrebat nimeni nici cum mă cheamă! Să-mi ceară cineva vreun sfat, vreo părere, Doamne ferește! Toată lumea e învățată, toți știu totul și toate, de-aia jucăm fotbalul exact pe dos!

— Cum adică, pe dos?

— Uite așa: noi nu jucăm fotbal slab, mediocru sau prost, noi îl jucăm exact pe dos. Nu vrem să învățăm fotbalul, îl jucăm ca lăutarii, după ureche, așa se face că jocul nostru nu poate scăpa de două boli de copilărie ale fotbalului: boala cărătorilor și boala privitorilor. **Prima o remarcăm de zeci de ori la orice meci din campionatul nostru: ia cîte unul mingea, o «arestează» el și o cară în dribling pe tot terenul, pînă o pierde. A doua, simptomatică și ea: după ce a transmis mingea, a pasat-o cuiva, jucătorul se transformă în privitor, îl fură peisajul, urmărește cu ochiul meciul în loc să sprijine, printr-o inteligentă acțiune fără balon, — demarcare, plasare într-o poziție cît mai bună — efortul echipei sale.**

— Stimate Virgil Economu, ne-ai făcut demonstrația **jocului pe dos,** nepotrivit, irațional, fă-ne-o și pe a celui **pe față,** potrivit, rațional.

— Eliminînd bolile de copilărie, de abecedar ale fotbalului, de care aminteam înainte, și pe care majoritatea antrenorilor de la noi — două excepții îmi vin acum în minte: Teașcă și Angelo Niculescu — le cultivă cu indiferența superioară a ignorantului filozof preocupat de rachete în timp ce el o încurcă la algebră, voi spune că șansa noastră, șansa României de a avea un fotbal de clasă continentală, este aceea de a ne construi un sistem de joc propriu, românesc, bazat pe calitățile înnăscute și recunoscute ale fotbaliștilor noștri. Noi nu vom putea nicicînd să jucăm ca englezii, ca ungurii sau ca italienii, deși aceștia din urmă sînt latini ca și noi!

— De ce crezi că nu vom putea juca după modelul lor?

— Pentru că jucătorii noștri n-au forța englezilor, n-au virtuozitatea tehnică a ungurilor **și** nici combativitatea italienilor.

— Și ce au, atunci?

— Eu consider că trăsăturile înnăscute ale fotbaliștilor noștri sînt elanul, viteza, o inteligență aparte a jocului, spiritul de sacrificiu, de dăruire. **Din acest aluat putem face — pretind eu — fotbal mare! Cu o condiție...**

— Ce fel de condiție?

— Să avem o concepție de joc. **Aplicînd-o perseverent, bine, ea devine** un sistem. **Aplicarea sistemului creează** un stil **și** o școală românească de fotbal. **Noi nu avem nimic din toate acestea, pentru că nu o avem pe prima:** n-avem concepție de joc! **S-a întîmplat să asist de cîteva ori la apelurile tovarășului președinte al C.N.E.F.S.-ului, Marin Dragnea, care cerea federației de fotbal, îi cerea lui Valentin Stănescu, antrenorul reprezentativei, precizarea unei concepții de joc. Să se știe** ce anume jucăm! **Bine, prost — dar să jucăm ceva; ceva care să aibă un nume. Spune-mi, dumneata știi ce joacă reprezentativa noastră azi?** Nimic gîndit! **Nici un sistem, nici o concepție! Alergăm mingea de pomană, zău așa, și mai așteptăm rezultate. Păi de unde, domnule? Fotbalul nu e loto, nici table, dai șase-șase și cîștigi chiar dacă ești de trei ori mai slab ca adversarul.**

— Stimate Virgil Economu, cum îți explici dumneata că nu am ajuns, totuși, să avem o concepție limpede de joc după atîtea contacte internaționale de-a lungul anilor — întîlniri, simpozioane, cursuri de perfecționare?

— De explicat e foarte greu, cum e și foarte greu de înțeles. Cert e că statul ne creează mereu condiții, posibilități, dar noi ne mișcăm ca butucul. Uită-te, dumneata, la cel mai proaspăt exemplu. Au fost trimiși la un ilustru centru de fotbal, la Coverciano, doi tehnicieni români: antrenorii Nicolae Petrescu și Valentin Stănescu. Cu ce au venit de-acolo? Cu un raport intern de două pagini la federație! **Risipă de bani. Îi aruncăm pe fereastră! In loc** să afle toată lumea ce-au învățat **acolo, tăcere de sfinx! Păi nu e păcat?!? Ne ajută statul și noi îl păcălim, dăm cîte-o notiță la ziar în loc să le arătăm tuturor, acasă, ce am văzut acolo, ce are mai bun** la ora asta **fotbalul mondial, ce putem noi aplica cît mai eficient și operativ. Și eu, bătrîn naiv, îi întreb — în deșert după cum se vede!** — ce faceți, mă, cu fotbalul românesc? Nu vedeți că nu avem, nici acum, o concepție limpede, a noastră, de joc?

— Hai să trecem de la ideile, ca și de la lipsa de idei a fotbalului nostru, la structurile care ar trebui să le emită și să le aplice: la federație și la cluburi.

— La cluburi situația este îndeobște destul de clară, ea fiind cunoscută nu numai de tehnicieni, ci și de marea masă a iubitorilor de fotbal. Cluburile se află, în bună parte, sub autoritatea jucătorilor. Fotbaliștii — «vedetele» din rîndul lor — îi domină și nu de puține ori îi terorizează, da, ăsta-i cuvîntul, exemple se cunosc destule, și pe antrenori și pe conducătorii de club. Deși, vreau să precizez, fotbaliștii noștri fac cam de toate, cu excepția fotbalului pe care-l privesc adeseori doar ca pe un mijloc, ca pe o trambulină, și foarte rar ca pe un scop de îndeplinit.

La rîndul lor, antrenorii nu citesc, nu se informează, majoritatea dintre ei fac o muncă plafonată, de rutină; în timp ce conducătorii — mulți oameni cu bună intenție, dar și cu puțină pricepere — «se pun bine cu toții», **pentru a rămîne pe un** scaun moale care adeseori se confundă **cu scaunul avioanelor supersonice care-i poartă, elegant, în toată lumea.**

Munca depusă de acești trei factori este, firește, șubredă, insuficientă, ea fiind, pe **deasupra, subminată nu de puține ori de fenomene de dezorganizare și de indisciplină, iar efectele acestei munci se văd — cu ochiul liber — în calitatea fotbalului practicat și bineînțeles în rezultatele interne și internaționale.**

Vorbind despre federație, acolo există, după părerea mea, o adevărată concurență a lipsei de responsabilitate. **Ființează de multă vreme o formă născută moartă, colegiul central de antrenori, de antrenori strînși de la cluburi, oameni care au problemele lor, atribuțiile lor, și pe care nimeni nu-i poate trage la răspundere pentru așa-zisa lor activitate la colegiu. Nu există, ca la toată lumea, un creier conducător, un director tehnic; există în schimb niște comisii a căror responsabilitate se ascunde și se pierde sub hîrtii, caracteristica principală a responsabilităților federale fiind aceea — subliniez — că nu există o responsabilitate reală, precisă, a oamenilor.**

— De-aici și ineficiența — logică — în problemele esențiale ale fotbalului nostru a unui aparat trăind mai mult pe hîrtie.

— Spuneți-mi, care sînt, după părerea dumneavoastră, soluțiile ce pot ridica fotbalul din situația în care se află?

— Să ne apucăm să învățăm **așa cum trebuie fotbalul! Cei care-l știu azi în lume l-au învățat, numai noi perseverăm în a încerca să-l păcălim. Uite, existența și roadele unor centre renumite de cercetări și documentare cu laboratoare de testare a jucătorilor — la Lilleshall (Anglia), la Köln (R.F.G.), Coverciano (Italia), Tatabanya (Ungaria), Makarska (Iugoslavia), Sport Centrum Zeist (Olanda), la Sofia — vin să dovedească că progresele fotbalului sînt expresia unor activități bazate pe știință, pe cuceririle și aplicațiile ei. Repet, nu poți face fotbal mare jucîndu-l lăutărește, după ureche. Am vrut să facem și noi un centru puternic, de studiu, la Progresul; ideea a murit, probabil, într-un onorabil sertar federal.**

Adevărul este că fotbalul nostru trăiește o stare de fapt singulară și inadmisibilă în felul ei. Uite, handbalul. Oameni serioși, pricepuți, dispuși să muncească pînă la sacrificiu — și jucătorii, și antrenorii, și conducătorii. Altă mentalitate! Recenta referire a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în mesajul adresat participanților la Conferința pe țară a mișcării sportive — «În special trebuie să ridicăm nivelul fotbalului, care în prezent este nesatisfăcător» — **spune lucrurilor pe nume, indicînd o sarcină precisă. Trebuie să ridicăm fotbalul și această întreprindere o pot realiza oameni competenți, muncitori, eficienți. Pleziriștii — cei care din fotbal au ales doar avantajele, plăcerile și a căror activitate se măsoară mai ales în numărul de pagini ale unor rapoarte sforăitoare — să fie «eliberați din muncă» pentru că, uite, toată lumea își dă seama că în fotbalul nostru prea s-a tăiat multă frunză la cîini.**

MARIUS POPESCU ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

foto-robotul veghează!

Fluența și siguranța traficului rutier în condițiile circulației moderne — caracterizată printr-un proces de continuă automatizare a mijloacelor de dirijare — depind în mare măsură de respectarea semnalelor electrice, din ce în ce mai numeroase, nu numai în marile centre urbane, dar și în celelalte orașe.

A «forța» trecerea printr-o intersecție pe culoarea roșie sau galbenă a semaforului constituie nu numai încălcarea unei cerințe elementare a civilizației străzii, dar și asumarea unui risc deosebit.

Vedem totuși frecvent, cum conducătorii celor mai diverse autovehicule măresc viteza în loc să o micșoreze atunci cînd semaforul arată galben — ajungînd la intersecție exact pe «stop». În asemenea condiții... scrîșnete de frînă, tablă torsionată, parbrize și capete sparte etc.

Printre «campionii» la acest gen de încălcări se numără îndeosebi vatmanii și șoferii autobuzelor și troleibuzelor. Considerînd, probabil, că numărul mare de cai-putere și gabaritul impresionant al autovehiculelor pe care le conduc îi îndreptățesc să nu se teamă de «adversari» și îi vor determina pe partenerii lor rutieri să fie circumspecți chiar dacă verdele le dă «liber», ei își continuă drumul cu seninătate, indiferenți la «ochiul» semaforului care îi oprește sau îi avertizează să nu pătrundă în intersecție.

Pentru a fixa pe peliculă isprăvile acestor șoferi, ca și ale altora la fel de indiferenți față de viața lor și a celorlalți participanți la trafic, în unele intersecții a fost instalat «Foto-robotul» În decurs de 6-7 zile fiecare din aceste aparate înscriu pe «răboj» 600-700 de treceri «pe roșu». Contravenienții sînt invitați ulterior să-și «admire» fotografiile mașinilor și să plătească, bineînțeles, amenzile de rigoare.

Esențialul nu este însă aplicarea unor sancțiuni pecuniare — deși și acestea își au importanța lor în condițiile în care cu «vorbă bună» nu merge — ci faptul că asemenea abateri creează un sentiment de insecuritate la trecerea prin intersecții, punînd în pericol direct întregul flux rutier.

Celor care și-au făcut o practică din nerespectarea semnificației semnalelor luminoase, le propun să-și imagineze secvența finală a «întîlnirii» autovehiculelor plecate simultan pe galben din toate cele patru direcții ale unei intersecții către zona ei centrală. De fapt nu este nevoie să recurgem la închipuiri, deoarece viața furnizează din păcate suficiente cazuri autentice.

Iată pentru ce «Foto-robotul» va continua să fie instalat și în alte intersecții.

Colonel **VICTOR BEDA** ■

COPERTA NOASTRĂ

Iarna la Rodna

Fotografie de **VASILE MOLDOVAN** ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: ALEXANDRU PĂSĂRIN

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

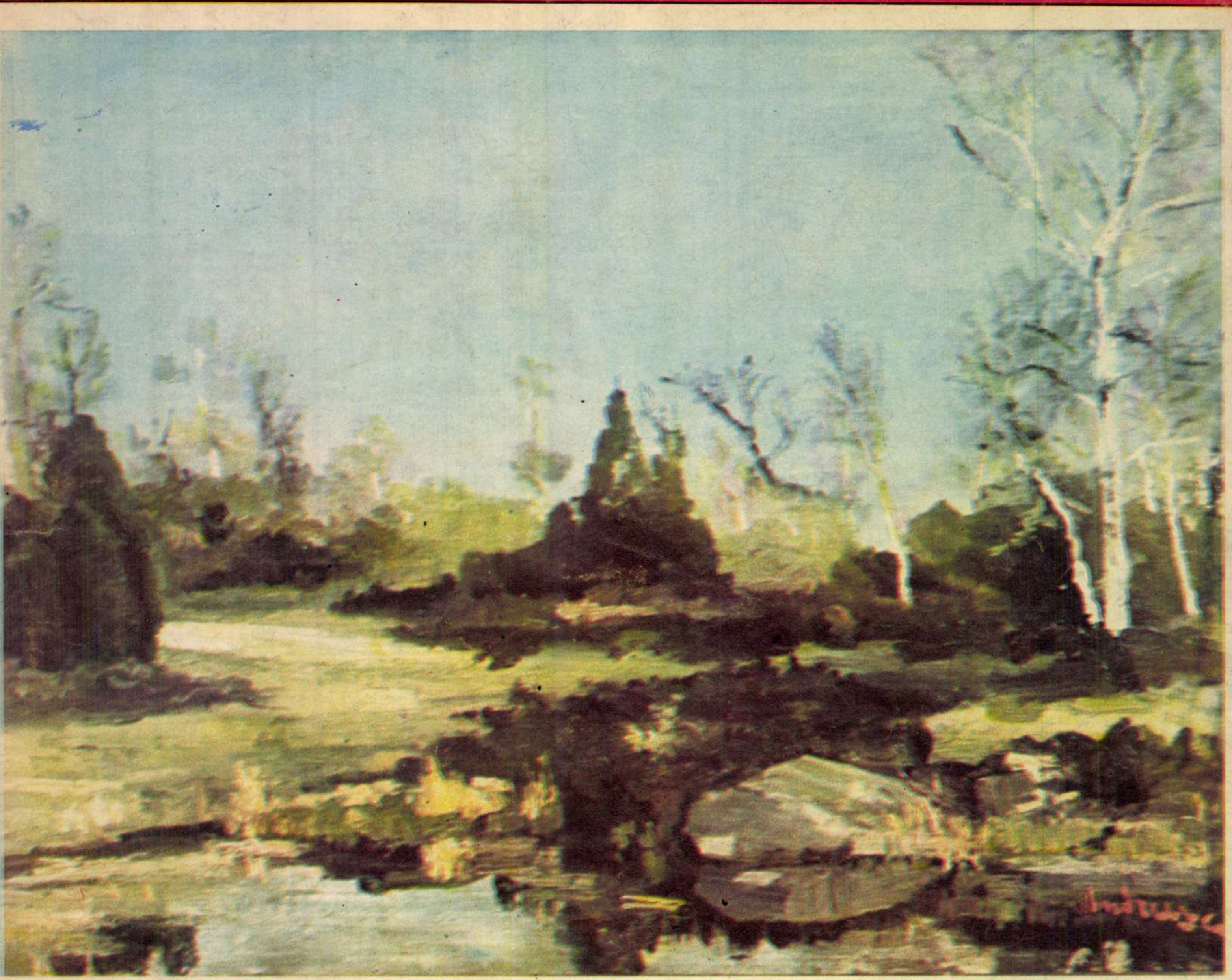

Mestecăniș

Reproducere color de V. MÎNECAN

CE POȚI SĂ FACI, CÎND TIMPUL NU TE IUBEȘTE, ÎN SECOLUL AL NOUĂSPREZECELEA

El se grăbea, presimțind că timpul joacă împotriva lui. Și ce poți să faci cînd timpul nu are ochi să vadă, și urechi să audă, și nu te iubește, ce poți să faci atunci cînd ești pictor, te numești Ion Andreescu și trăiești în secolul al nouăsprezecelea, ce poți să faci decît să alergi spre cea mai apropiată pădure. Spre cea mai apropiată pădure sau spre cel mai apropiat crîng sau cîmp. Și ajuns acolo, în acel loc ales de sufletul tău, să spui: acum am să pictez tăcerea. Spui tu. Alții vor spune, atunci și mai tîrziu: Andreescu a pictat peisaje. Dar eu știu că el a pictat de fapt tăcerea și liniștea, și dacă stau să mă gîndesc, privindu-i pînzele, cred că el a mai pictat din cînd în cînd și singurătatea. Și pentru toate acestea nu i-au trebuit decît veșnicul cer pe care orice pictor îl are în fiecare zi la îndemînă, șiruri de nori care poartă în călătoriile lor mute transparențele și reflexele violacee de lumină, cîțiva copaci pe care anotimpurile i-au scos din frig și nițel pămînt pentru desfășurarea orizontului și, cînd e nevoie, pentru tristețea unui om. Și, din toate acestea, el a zidit tăcerea și singurătatea, pe care le-a numit simplu: «Grup de copaci», «Plopi desfrunziți în lunca Cislăului», «Crîng desfrunzit» sau «Fagi în pădure».

Dar și atunci, în secolul al nouăsprezecelea, acest pictor Ion Andreescu, profesor de desen liniar și caligrafie la Seminarul episcopal din Buzău, la Gimnaziul comunal, la Școala de meserii din același oraș, știa că tăcerea și singurătatea sînt doar fărîme din viața omului, și că mai este o parte care se cheamă umilință, și pe care oricum nu putea s-o uite, pentru că toate drumurile care duc spre tăcerile crîngurilor trec prin acele margini de sat care au cîteodată o fîntînă cu o cumpănă, să măsoare setea și goliciunea pămîntului, cîte un car cu fîn care vestește înserarea și, totdeauna, o casă sau ultimele șiruri de case, atît de umile încît el ar fi vrut să le îngroape în orizont ca să le salveze de la tristețe. Dar el nu putea în nici un fel să schimbe lumea, era doar un pictor necunoscut care trecea spre crîngurile lui de taină, și atunci le-a învăluit cu dragostea lui, dăruindu-le, ca o speranță, imensitatea cerului.

O dată pe an, profesorului de desen liniar și caligrafie îi plăcea să meargă la Drăgaica, la acel tîrg pitoresc, forfotind de lume, să își așeze șevaletul undeva într-un colț și să observe jocul mereu schimbător al culorilor, culori care nu erau culori, ci oameni care se schimbau pe pînzele lui în pulsații de culoare, nenumărate pulsații, care nu descriau oameni, ci fiecare era culoarea omului așa cum ar putea să apară în jocul ideal al luminii, într-o zi de iunie, la începutul verii, cînd contempli lumea.

Și el se grăbea, presimțind că timpul joacă împotriva lui. Și ce poți să faci cînd timpul nu te iubește, în secolul al nouăsprezecelea, după ce ai pictat tăcerea din crînguri, drăgaicile, și marginile de sat, ce altceva poți să faci decît să pleci la Barbizon. La Barbizon unde să cauți și alte vibrații ale luminii, și alte culori ale atmosferei, și alte măreții ale copacilor, și alte luminișuri, și alte șesuri. La Barbizon, pe urmele maeștrilor, să pictezi în aer liber, să înveți din nou culorile naturii, pentru că așa era moda, pe atunci, să pleci în crîngurile Buzăului nu însemna nimic, doar la Barbizon te numeai cu adevărat pictor. El a stat acolo o iarnă, o vară și încă o iarnă și iarăși o vară și a pictat alei în pădure, păduri desfrunzite, mesteceni la marginea bălții, sălcii, cîmpuri și multe anotimpuri și tablouri despre care criticii de artă spun că sînt «de un desăvîrșit echilibru compozițional care conferă imaginilor sentimentul eternității», și mai ales acea «Iarnă la Barbizon», unică prin cromatica ei.

Apoi, pentru că timpul juca împotriva lui, a murit de tuberculoză la 32 de ani.

CORNEL BOZBICI ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV · NR. 8 (1029) · 1 MARTIE 1975

flacara

revistă săptăminală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

patria își cunoaște bărbații

Patria aceasta își cunoaște bărbații peste umerii timpului.
Pentru noi, în Patria aceasta, va fi primăvară
în sînge, primăvară curată în trupuri,
primăvara noastră în primăvara Patriei cu
dimineți de explozii în flori.
Patria aceasta își numără marii bărbați prin oglinzile
de rouă ale istoriei. Rouă.
Nu întotdeauna roua s-a numit rouă.
Ea a fost roșie — roșul sîngelui respirat
de pămînt. Pămîntul nostru a sîngerat
la izvor. Tara și-a născut fiii.
Nu întotdeauna roua s-a numit rouă.
Ea a fost albastră — albastrul gîndurilor
ce nu atingeau aripi de vultur, nici frunte
de munți. Pămîntul a înflorit atunci,
a reînflorit pămîntul cu marii bărbați.
Patria aceasta își numără înțelepții bărbați.
Patria aceasta a avut un prezent: Decebal.
Un prezent: Ștefan. Un prezent: Mircea.
Un prezent: Mihai Viteazul.
Patria aceasta a avut un prezent, prelung prezent,
cu rădăcini în nopțile timpului.
Patria aceasta are un prezent. Patria aceasta va
avea un prezent.
Patria noastră, nume dulce si sfînt, are
un prezent: Ceaușescu,
un singur prezent de aur.
Avem un popor cu un prezent: Ceaușescu,
în cea mai dulce, în cea mai sigură
izbîndă: Ceaușescu!
Patria aceasta își cunoaște bărbații peste umerii timpului.
Pentru noi, în Patria aceasta, va fi primăvară
în trupuri, va rămîne primăvară în sînge și cuget.
Primăvara noastră de aur, în primăvara Patriei
cu întinsele plaiuri de flori, cu izbînda
prezentului nostru de aur: Ceaușescu.

MIHAI PĂCURARU ■

Dialoguri vii cu oamenii despre ei și despre trebuințele lor.

MUNCĂ, PARTICIPARE POLITICĂ, ATMOSFERĂ DE ENTUZIASM

Copiii țesătoarelor de la Filatura românească de bumbac îl întîmpină pe tovarășul Nicolae Ceaușescu cu aceleași sentimente de dragoste și prețuire ca și ale părinților lor.

Ca întotdeauna, martie vine cu mirosul pămîntului răscolit de pluguri. Mai întîi din Lunca Dunării, unde condițiile climaterice sînt mai prielnice; dar peste tot unde pămîntul se numește ogor au fost încheiate sau sînt în curs de încheiere operațiuni de împrăștiere a îngrășămintelor, reparatul tractoarelor, distribuirea semințelor. Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a analizat în ședința sa de joi, 20 februarie, ședință condusă de secretarul general al partidului, ca unul dintre punctele principale ale ordinii de zi, sporirea remunerației mecanizatorilor agricoli. Bărbații aceștia tineri, a căror singurătate se măsoară în zi-lumină, au aflat prin intermediul forului executiv cel mai înalt al partidului că sînt împreună 147 000; si au mai aflat cá munca lor este binecunoscută de însuși secretarul general al partidului. Faptul, ilustrat și dezbătut de presa zilnică, capătă valoare de simbol al unei politici care este nu numai dreaptă, ci în primul rînd concretă; și ilustrează totodată gîndirea totală și totalizatoare a președintelui țării despre rosturile sale și ale țării, de ale cărei destine răspunde, în aceste zile de efervescență în întîmpinarea evenimentului politic de la 9 Martie.

Ședința Comitetului Politic Executiv din 20 februarie a dat, de asemenea, o înaltă apreciere vizitei și convorbirilor avute cu tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, relevînd importanța lor pentru interesele popoarelor român și bulgar, pentru cauza construcției socialiste în cele două țări, ca o contribuție concretă la statornicirea unui climat de destindere, cooperare și înțelegere în Balcani și un aport de seamă la întărirea unității țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, în lupta pentru socialism, progres social și pace în lumea întreagă; s-a subliniat cu acest prilej hotărîrea de a se accelera pregătirea lucrărilor pentru începerea construirii hidrocentralei româno-bulgare de pe Dunăre.

Luni, 24 februarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut o ședință de lucru cu conducerea Consiliului Popular al Municipiului București, arhitecții și proiectanții care se ocupă de sistematizarea Capitalei. Au fost examinate dezvoltarea rețelei de transporturi urbane, machetele și schițele de sistematizare a 10 mari ansambluri de locuințe, a unor mari piețe și magistrale bucureștene, precum și traseul din prima etapă a metroului care urmează să fie realizat în Capitală.

În istoria modernă a României, luna martie se înscrie în calendar nu numai cu tradiționalele lucrări agricole, ci și ca o lună de intensă activitate politică; două ipostaze ale aceluiași fapt fundamental: munca. În această atmosferă de efervescență politică și avînt creator, caracteristică zilelor campaniei electorale, s-a desfășurat marți, 25 februarie

Cercetătorii de la Institutul de cercetări electrotehnice prezintă cea mai nouă creație a muncii lor: motoreta electrică.

STIMA NOASTRA ȘI MINDRIA
CEAUȘESCU-ROMANIA

Pretutindeni: urări pornite din inimă, căldura sentimentelor de adîncă dragoste și recunoștință.

vizita de lucru a secretarului general al partidului în unități industriale și de cercetare, în cartiere și pe magistrale ale Capitalei. Au fost vizitate întreprinderile «Republica», Filatura românească de bumbac, «Autobuzul», Institutul de cercetări pentru industria electrotehnică, mari cartiere și unități comerciale bucureștene. Mii de oameni ai muncii au participat la dialogul viu, nemijlocit, în cadrul căruia au fost examinate, la fața locului, măsurile ce se impun a fi luate în unitățile vizitate și la nivelul întregii Capitale, cît și în unele ramuri industriale, în scopul îndeplinirii exemplare a planului pe acest an și a cincinalului înainte de termen. Reluate în emisiunile de la posturile de radio și televiziune, ilustrate pe larg în publicațiile cotidiane, vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu au fost urmărite de întregul popor, martor și coparticipant la recomandările și indicațiile secretarului general al partidului, recomandări și indicații ce au devenit astfel tot atîtea îndemnuri însuflețitoare, mobilizatoare, pentru o muncă mai eficientă, mai bogată în rezultate menite a contribui la ridicarea României pe culmile civilizației comuniste.

Pe întreg parcursul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat sărbătorește, ca în toate vizitele pe care le întreprinde în țară, cu bucurie, cu flori, cu urări pornite din inimă, simțindu-se pretutindeni, în acea dimineață de februarie, căldura sentimentelor de adîncă dragoste, stimă și recunoștință pe care le nutrește întregul popor față de secretarul general al partidului.

Primul obiectiv: Întreprinderea de prelucrări metalurgice «Republica». Vizita în secțiile cunoscute din precedentele vizite oferă secretarului general al partidului prilejul de a constata succesele muncii colectivului de muncitori, ingineri, tehnicieni și de a le adresa cuvinte de laudă pentru calitatea înaltă a produselor ce le execută, verificate, dealtfel, pe standuri speciale de probă cu ajutorul ultrasunetelor. «Va trebui, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, să se ia în considerație construirea unor noi capacități și concentrarea producției pe anumite profile în cadrul întreprinderii. Pe această cale, ca și prin completarea dotării halelor existente, unitatea va trebui să-și sporească producția cu 50 000 tone țevi pe an».

Modul în care se înfăptuiesc orientările trasate industriei ușoare, concretizate într-o serie de programe de măsuri menite să transforme într-o ramură modernă, cu potențial tehnico-productiv ridicat, capabilă să satisfacă în condiții optime cerințele oamenilor a constituit nucleul discuțiilor dintre secretarul general al partidului cu textilistele de la Filatura românească de bumbac. Felicitînd colectivul filaturii și pe reprezentanții Centralei industriei bumbacului pentru rezultatele obținute în activitatea lor, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază: «Problema finisajului să fie înscrisă pe agenda fiecărui lucrător din industria ușoară... Avem datoria să facem din cincinalul viitor un cincinal al calității înalte în industria ușoară».

Vizitînd Institutul de cercetări pentru industria electrotehnică, tovarășul Nicolae Ceaușescu reamintește factorilor responsabili de destinele cercetării necesitatea corelării eforturilor unităților de cercetare în așa fel încît să se asigure finalizarea rapidă a studiilor și eliminarea paralelismelor. Sînt abordate de asemenea programele prioritare ale cercetării electrotehnice pentru dezvoltarea economiei naționale, în domeniul acționărilor electrice automatizate, al modernizării și creșterii siguranței de exploatare în sistemul energetic național, pentru introducerea și extinderea în diverse sectoare de activitate a unor componente electrice de înaltă tehnicitate.

O reîntîlnire emoționantă, după un an, cu fabricanții autobuzelor românești. Tovarășul Nicolae Ceaușescu constată cu satisfacție că operațiile tehnologice sînt acum bine delimitate, pe posturi de lucru echipate cu dispozitive mecanizate și alimentate cu piese într-un sistem eficient, apreciază buna folosire a spațiului de producție prin organizarea liniilor paralele, atît pe orizontală cît și pe verticală, cercetează cu atenție tehnologiile noi introduse, insistă asupra folosirii unor scule pneumatice în locul celor clasice, recomandă generalizarea succeselor obținute și la celelalte uzine de autovehicule din țară.

Pretutindeni, secretarul general al partidului se interesează de oameni, discută cu ei despre ei și despre trebuințele lor. Grija deosebită pe care secretarul general al partidului o manifestă permanent față de om și nevoile sale a fost dovedită de vizitele pe care le-a întreprins în mari cartiere ale Capitalei și unități comerciale, de prezența sa, din nou, în aceste locuri strîns legate de viața de fiecare zi a celor ce muncesc. Sînt străbătute arterele Călărași, Șoseaua Iancului, Dudești, apoi Pantelimonul, unul dintre cele mai noi cartiere ale Capitalei, conceput la chiar indicația secretarului general al partidului; în cuvinte vibrînd de emoție, cetățenii noului cartier exprimă satisfacția, mîndria patriotică și bucuria față de faptul că tovarășul Nicolae Ceaușescu a acceptat să fie candidatul Frontului Unității Socialiste pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională de la 9 Martie în circumscripția lor electorală. Într-o atmosferă de caldă înțelegere și prețuire sînt purtate dialogurile cu gospodinele din piețe, cu vînzătorii de la cel mai nou magazin universal de tip BIG din cartierul Berceni.

Au mai rămas opt zile premergătoare unui eveniment cu largi rezonanțe în conștiința întregii țări — alegerile de la 9 Martie — și ecourile profunde în rîndurile oamenilor muncii bucureșteni ale vizitelor întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu răsună ca un angajament hotărît ce stimulează energiile și inițiativa creatoare în vederea îndeplinirii cu succes a obiectivelor planului pe acest an, a înfăptuirii cincinalului în patru ani și jumătate, a creșterii contribuției Capitalei la dezvoltarea economică și socială mai rapidă a țării, la înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XI-lea ce deschid în fața națiunii române perspective însuflețitoare a înaintării României spre progres și bunăstare, spre realizarea idealului comunist.

NICOLAE CRISTACHE ■

Primul obiectiv al vizitei: Întreprinderea de prelucrări metalurgice «Republica».

Cîțiva dintre cei care, cu treizeci de ani în urmă, au fost în fruntea maselor la asaltul prefecturilor de Romanați și de Dolj: Gheorghe Tufiș, Elena Pulcan, Florea Neagu, Ilie Olteanu, Emil Ștef.

acum treizeci de ani, ei au dat istoriei ceea ce îi lipsea: încrederea în sine

Am avut rara șansă de a cunoaște îndeaproape niște oameni care aparțin istoriei.

Acești oameni există, ne sînt contemporani, respiră și trăiesc printre noi. Unii sînt în amurgul vieții, au copii în vîrstă, ei înșiși cu părul alb. Alții abia au împlinit cincizeci de ani. Alcătuiesc însă o unică generație. Cea pe care o numim, cu un termen intrat de acum în manualele de istorie, *generația eliberării*.

Sînt oamenii care, cu trei decenii în urmă, au participat la marea insurecție din august '44, oferindu-și pieptul primelor gloanțe trase de fasciști.

În lunile care-au urmat, aceiași oameni și-au oferit pieptul gloanțelor trase de burghezie, în luptele care au dus, la 6 martie 1945, la instalarea primului guvern democratic din istoria României.

Pe acești oameni, contemporani ai noștri, i-am descoperit nu tocmai ușor. Sînt prea mulți ca să-i poți regăsi pe toți, istoria adevărată e anonimă. La fiecare 23 August și la fiecare 6 Martie ei își retrăiesc propria lor istorie, clipa de participare inconfundabilă, fără de care aceste mari acte ale revoluției noastre nu ar fi fost posibile sau nu ar fi fost posibile așa cum au fost. Amintirile lor sînt bogate, cuvintele, ca să țină pasul cu ele, au sincoparea telegramelor, silabele au fibră seismică. Fiindcă prin aceste cuvinte vorbește însăși istoria.

Oamenii pe care am avut șansa să-i cunosc îndeaproape sînt niște oameni din două localități ale Olteniei: Craiova și Caracal. O coincidență a istoriei (de fapt, spun ei, nu o coincidență, nu un rod al hazardului, ci o acțiune deliberată, înscrisă ca atare în planurile partidului comunist) a făcut ca, în aceste două localități, culminația luptelor care au dus la 6 Martie 1945 să se petreacă în aceeași zi. Ziua aceea a fost ziua de 24 februarie 1945. În acea zi, în aceste două localități, masele populare, mase de mii de oameni, conduse de comuniști, au luat cu asalt clădirile prefecturilor, alungîndu-i pe ultimii reprezentanți ai reacțiunii, instalîndu-i pe cei dintîi reprezentanți ai poporului.

Amintirile, spuneam, sînt bogate, cuvintele au sincoparea unor telegrame, sau, mai exact, a unor depeșe de luptă. Iată:

Ilie Olteanu (pensionar, fost avocat, 77 de ani, cel dintîi «prefect al poporului» din Caracal, instalat la 24 februarie 1945): «Știam c-o să fie o zi agitată, dar nu bănuiam nici eu, nici cei ce o pregătiseră că prefectul Ulmeanu o să aibă curajul să dea ordin să se tragă în mulțime. Dar au tras»...

Gheorghe Tufiș (tot caracalean, pensionar, fost dogar, 79 de ani, membru al Partidului Comunist Român din 1932): «Da, au tras... Au ucis doi oameni. Unul dintre ei a murit știind din timp că s-ar putea, în ziua aceea, să se și moară. Ăsta era un activist de partid, Jean Dobrescu, un băiat crescut de mine și de ceilalți tovarăși din celula noastră. Celălalt care a murit a fost un țăran, Ion Mincu, din comuna Dobrosloveni. Chiar eu îl chemasem, eu îi bătusem în poartă și-i spusesem, și lui, ca și altora, să vină să luăm prefectura. El venise vesel, se prinsese și-n hora din fața prefecturii, că încinseseră unii acolo o horă; habar n-avea de moarte»...

Florea Neagu (75 de ani, pensionar, fost agent financiar, membru de partid din ilegalitate, «primar al poporului» instalat la Caracal în aprilie 1945): «Aveam și noi, comuniștii, arme, dar aveam consemn să nu tragem, să manifestăm pașnic și democratic. Cînd au tras ei, îmi venea să urlu că eu nu pot să trag»...

Nicolae Celac (pensionar, fost inginer, primul «prefect al poporului» instalat la Craiova în amiaza zilei de 24 februarie 1945): «Reacționarii fortificaseră prefectura ca pe o cetate. Trupele unei subunități militare ocupau întregul edificiu, se instalaseră mitraliere, intrările fuseseră barate cu sîrmă ghimpată. Cînd îmi amintesc dimineața aceea... De o parte, mulțimea, forțele populare în plină efervescență, în plin elan revoluționar, dar slab înarmate, fără experiența luptei de stradă, și, pe deasupra, potrivit cuvîntului de ordine dat de partid, pregătite nu pentru violență, ci, pur și simplu, pentru legiferarea unui drept al lor. Iar de cealaltă parte, mitralierele. Aduse nu demonstrativ, ci ca să tragă. Și au tras»...

Emil Ștef (pensionar, fost tîmplar în Craiova, membru de partid din 1932): «Primul glonț l-a primit Ion Tomescu. Muncitor zidar din mahalaua Craioviței, om cu patru copii. Eram aproape de el cînd a căzut... Cînd l-am înmormîntat, după cîteva zile, cred că nici un rege n-a avut un cortegiu ca al lui. Au venit toți muncitorii din Craiova»...

Fișele acestui roman ar putea continua la nesfîrșit. Ele trebuie deocamdată strînse, salvate de la uitare, culese minut cu minut, secundă cu secundă.

Ce s-a întîmplat, de fapt, în acea dimineață de 24 februarie 1945, la Craiova și la Caracal, minut cu minut, secundă cu secundă? Să retrăim, pe scurt, aceste evenimente, despre care ar merita să se scrie cărți. Fiindcă literele lor au fost de plumb incandescent, fiindcă cerneala lor a fost sîngele.

*

Retranscriu deci — adăugîndu-le amintirile proaspete, culese din gura participanților la evenimente — cîteva file din romanul epocii, purtînd ca titlu data acelei zile.

Așadar, Craiova, 24 februarie 1945.

Zorii zilei nu anunță nimic neobișnuit. O ceață lăptoasă, rece, ascunde orașul, transformîndu-l parcă într-un fel de șes. S-ar zice că șesul Dunării însuși, imensa cîmpie de lut care se termină în buza fluviului, a cotropit Craiova, și într-un fel, dincolo de metaforă, lucrurile se întîmplă chiar așa. Fiindcă pe această ceață, încă de cu seară, a început să curgă spre oraș cîmpia. Rîuri de care cu boi, rîuri de oameni venind de pretutindeni, din toate satele Doljului, ca și mai de departe, din Mehedinți, din Vîlcea, ca la o zi de tîrg.

La Caracal, lucrurile se întîmplă la fel. Zorii găsesc orașul ocupat de oamenii satelor. Au dejugat boii pe la răspîntii, pe la fîntîni, și așteaptă.

Într-o căsuță joasă dintr-o mahala a Craiovei, cu lampa de gaz încă aprinsă, o femeie încearcă să-și oprească omul:

— Un'te duci așa devreme? Mai ai pîn'la schimb!

De la o vreme, consemnează reportajul epocii, Ion Tomescu, zidarul, se întoarce acasă noaptea și pleacă tot înainte de a se lumina, ațipind doar între două țigări. În ultimele nopți a fost mereu chemat de niște inși grăbiți. A plecat și acum — îl mai strigase unul, de la gard — după ce, mai întîi, s-a pregătit ca pentru o zi de duminică, s-a ras și s-a primenit.

La Caracal, la aceeași oră, comunistul Jean Dobrescu, din conducerea județenei de partid, își strecoară la cingătoare pistolul și oftează. Știe că n-are voie, orice s-ar întîmpla, chiar dacă s-ar întîmpla să se și moară, să pună mîna pe pistol. Se îndreaptă spre sediul județenei, croindu-și drum printre carele cu boi care împînzesc toate străzile. Trece pe lîngă un țăran foarte vesel, unul Ion Mincu din Dobrosloveni, care-i tot bate la cap pe cei din jur: «Hai, mă, să-ncingem o horă, să ne mai încălzim»... Se încinge hora. Muzică este. Cei din comuna Leu au venit la tîrg cu lăutarii după ei.

La aceeași oră, la Craiova, colonelul Dumitriu, prefectul județului, inspectează, în prefectură, dispozitivul de luptă. A primit, încă din toiul nopții, încuviințarea «centrului», a lui Rădescu însuși, șeful guvernului: «mînă forte!»

Era, într-adevăr, nevoie de «mînă forte»... Cu numai șapte zile în urmă, ferestrele prefecturii fuseseră zguduite de strigătele celor peste zece mii de manifestanți, conduși de comuniști, cerînd instaurarea unui guvern democratic, pămînt țăranilor, sprijinirea frontului antihitlerist. Cu numai șapte zile în urmă, fusese somat prin zece mii de guri să părăsească scaunul și să predea prefectura reprezentanților aleși de cei mulți. Fusese nevoit să fugă, să se ascundă și, din ascunzătoare, să asiste neputincios la instalarea «prefectului roșu». Dar apoi venise cu poliția... Acum însă evenimentele se precipită. Acum, pentru această dimineață de 24 februarie, se vestește — au vestit-o «roșii», ziarul lor, manifestele lor — o adunare populară de o și mai mare amploare. Noroc că prefectura e păzită. Noroc că există mitraliere, arme automate, grenade, bombe cu gaze lacrimogene, furtunuri de apă cu jet puternic.

La Caracal, la aceeași oră, prefectul Ulmeanu, proaspăt confirmat în post de generalul Rădescu, își luase aceleași măsuri. Și el primise dezlegarea morții: «mînă forte!»

Deci zorii zilei de 24 februarie 1945 la Craiova și la Caracal erau tăcuți și încordați. Taberele tăceau și se pîndeau: cei ascunși după gratiile prefecturilor și ceilalți. Mii de muncitori, în dimineața aceea, nu s-au mai dus la lucru. Mii de orășeni au ieșit în stradă. Așteptau. Tăceau. Mii de oameni ai satelor, lîngă carele trase ca la obor, ca la iarmaroc, așteptau și ei și tăceau, sau își spuneau cîte ceva din cînd în cînd, dar despre lucruri obișnuite. Ce aveau, de fapt, să-și mai spună? Ce mai trebuia pregătit?

Ce fusese de spus și de pregătit, se spusese și se făcuse înainte. Fila de reportaj a epocii arată că toată iarna, și încă mai demult, încă din toamnă, echipe de muncitori de la cele cîteva fabrici ale Craiovei, de la cele cîteva ateliere din Caracal, bătuseră casele orășenilor și bătuseră satele. Nu mai veniseră «studenții» din 1907, pe cai albi și îmbrăcați ciudat, ci oameni care știau ce vor și unde-i cheamă — veniseră comuniștii. Programul lor era limpede, iar îndemnurile cădeau ca o sămînță pe un ogor pregătit.

Mai era oare nevoie să-l «lămurești» despre patroni pe Ion Tomescu, zidarul care nu izbutea niciodată, cu ce cîștiga de la acești patroni, să-și hrănească cei patru copii?

Mai trebuia să-l «lămurești» despre boieri, să răscolești amarul lui Ion Mincu din Dobrosloveni, care de mic copil argățea și

La treizeci de ani de la evenimentele din februarie 1945, Craiova respiră primăvară, calm, tinerețe, într-o ținută arhitectonică la zi.

trudea din greu pe moșiile lor?

Tot ce mai puteau nădăjdui avea să vină de la comuniști. De la cei care înfăptuiseră insurecția, în acel august fierbinte din '44. Sub îndemnul și cu sprijinul lor, în uzine și fabrici luaseră ființă comitete muncitorești. Sub îndemnul și cu sprijinul lor, într-o seamă de sate oamenii intraseră cu plugurile în pămînturile moșierilor. Sub îndemnul comuniștilor, în toate satele din Oltenia, ca pretutindeni în țară, mari adunări populare ceruseră alungarea primarilor și pretorilor reacționari, înlocuirea lor cu aleșii poporului.

Dar mai erau, deasupra primarilor, alții. Mai erau prefecții. Mai erau prefecturile de județe, ultimele bastioane ale reacțiunii. Pentru alungarea prefecților reacționari, comuniștii, Frontul Național Democrat mobilizau pretutindeni masele. Așa cum o făcuseră aici, la Craiova și la Caracal, în dimineața de 24 februarie 1945.

Cum s-au petrecut, minut cu minut, secundă cu secundă, faptele?

Vom da din nou cuvîntul participanților:

Gheorghe Jianu (pensionar, fost muncitor, membru de partid din ilegalitate, secretar, în epocă, al Comitetului județean Dolj al P.C.R.): «Am adunat o mulțime de oameni, din Craiova, din sate... Au venit și niște muncitori din București, de la Grivița, să ne-ajute... S-au adunat, cum vă spun, o mulțime, erau peste douăzeci de mii, o masă de oameni cum Craiova nu mai văzuse, strînși laolaltă, niciodată... Adunarea a fost în piața Teatrului Național. S-au umplut de oameni și toate străduțele din jur. Au luat cuvîntul mai mulți, au chemat la luptă, la asalt, pentru cucerirea puterii, pentru consolidarea marii victorii a poporului din August 1944. Apoi, cu toții, ne-am îndreptat spre prefectură. Toate străzile vuiau de lozinci, de urale. Procurorul militar, din balconul palatului prefecturii, ne-a somat să ne retragem. Dar noi am strigat «Înainte»!» și am pornit înainte... Au tras întîi o salvă de intimidare. Nu ne-au intimidat. Am luat cu asalt intrarea centrală și intrarea din stînga palatului; la ultima, cînd au început să tragă, a căzut Ion Tomescu. Pentru că, după salvele de intimidare și după ce au încercat să ne împrăștie cu furtunurile cu apă, au început să tragă din plin. L-au ucis pe Tomescu, i-au rănit pe mai mulți... De fapt, după cum aveam să aflăm mai tîrziu, cei care au tras n-au fost soldații, ci comandanții lor. Dacă garnizoana militară a Craiovei ar fi ascultat ordinele lui Rădescu, piața prefecturii s-ar fi umplut de sute de cadavre... Prin ploaia de gloanțe, prin exploziile bombelor cu gaze, prin jeturile de apă, am urcat scările de marmură ale palatului, înroșite de-acum cu sînge, am forțat barierele, am pătruns înăuntru... Prefectura era a noastră».

Elena Puican (pensionară, fostă directoare a Căminului de copii din Caracal, membră de partid din 1928): «La noi, la Caracal, se hotărîse ca mitingul să aibă loc în sala cinematografului «Apollo». S-au înghesuit în sală vreo mie de oameni, de două ori mai mulți de cîte locuri erau. Vreo cinci mii rămăseseră afară, în stradă. Apoi, după ce vorbitorii au cerut «prefect al poporului», mulțimea s-a pornit spre prefectură. Strigam urale, iar unii încinseseră și o horă. Din prefectură au aruncat, ca să ne sperie, petarde, și, văzînd că nu ne speriem, au deschis focul. Primul glonț l-a primit Jean Dobrescu, activistul, drept în inimă. S-a tras cu automate și din clădirea de vizavi, unde aduseseră poliție, ca să ne secere din spate. Atunci a căzut și Ion Mincu din Dobrosloveni. Dar am învins»...

Au învins. În seara zilei de 24 februarie, peste prefecturile din Craiova și din Caracal flutura, înroșit de sînge, steagul puterii poporului, înfipt de muncitori și țărani.

*

Și imaginile se înlănțuie.

La trei decenii de atunci, oamenii din Craiova și din Caracal, alături de toți oamenii țării, se pregătesc pentru 9 martie, ziua alegerilor.

Da, imaginile se înlănțuie, gesturile se împletesc, legate printr-un unic circuit al conștiinței, care se poate numi — acum, ca și atunci — *opțiune*.

Opțiunea se făcea, atunci, pentru viitor. Ea se face acum — deopotrivă — pentru prezent.

Prezentul la Caracal înseamnă, doar în anii ultimei legislaturi (1969–1974), deci în numai cîțiva ani ai puterii poporului, un peisaj ale cărui schimbări se vestesc ochiului de departe. Pe harta vechii urbe prăfuite au apărut, în acești ultimi ani, trei mari și moderne industrii, care, redistribuind elementele fizice ale locului, neclintite cîndva în geografia lor ce păruse arhidurabilă, a schimbat însăși distribuția energiei sociale, a modificat însuși pulsul vital al orașului. A luat ființă aici o mare Întreprindere de vagoane, în care lucrează peste 3 000 de oameni; a luat ființă o Întreprindere de tricotaje (1 200 de lucrători, 12 milioane bucăți de tricot pe an); a mai luat ființă o foarte modernă Întreprindere de nutrețuri combinate, precum și alte unități economice totalizînd, în acești ani, investiții de 550 de milioane lei. Dinamica producției industriale în acest cincinal a sărit de la 290 milioane lei în 1971 la 1 570 milioane în 1974 și, conform prevederilor, la 2 200 de milioane în 1975.

Prezentul mai înseamnă la Caracal, doar în anii ultimei legislaturi, 1 645 de apartamente noi, numeroase obiective social-culturale, printre care un teatru de vară, spații noi de învățămînt, 3 cămine muncitorești (820 de locuri), 3 creșe etc., etc. Se vor adăuga, în cincinalul viitor, încă 2 300 apartamente, un spital cu 420 de locuri, noi școli, internate, cantine, un magazin general și 5 magazine la parterele noilor blocuri, o centrală telefonică automată, o autogară și, bineînțeles, noi și moderne spații industriale.

Este un nou orizont, de metal, beton și sticlă, care ritmează linia aeriană a celuilalt (celălalt era doar această linie, trasă la capătul unei cîmpii înecate în colb) și o supune unei rigori geometrice. E un orizont fixat în piloni și grinzi de oțel, un portativ pe care se întrec într-un crescendo de fugă notele înalte ale sirenelor marilor fabrici. La Caracal ca și la Craiova, vechii comuniști, oamenii care au condus asaltul maselor pentru cucerirea puterii, erau dogari ca Gheorghe Tufiș sau tîmplari ca Emil Ștef. Sau zidari ca Ion Tomescu. Sau țărani ca Ion Mincu.

La Caracal, oraș cu 28 000 de locuitori (de două ori mai mulți ca în 1945) și 17 000 de oameni în cîmpul muncii, profesia cea mai răspîndită este astăzi cea de metalurg. La Craiova, orașul lui «Electroputere» și al Combinatului chimic, oraș cu peste 200 000 de locuitori (de aproape trei ori mai mulți ca în 1945), mii de oameni sînt făurari de locomotive diesel-electrice sau de transformatoare de forță, mii de oameni sînt chimiști.

La Craiova, la Consiliul popular județean, care, ca și cel din Caracal, își are sediul în clădirea vechii prefecturi, am ținut în mînă, în aceste zile, cîteva broșuri și pliante propagandistice editate de Frontul Unității Socialiste, din care rezultă, de pildă, că producția industrială a județului din anul 1938 se realizează azi în numai 3 zile. Cea a anului 1945, an de lipsuri, an de război, anul asaltului, anul în care opțiunile s-au făcut exclusiv pentru viitor, se realizează probabil în cîteva ore. Despre dezvoltarea Craiovei în anii puterii poporului nu vom mai spune nimic, fiindcă n-avem cum, n-avem unde, nu putem constrînge o istorie, o mare istorie, în spațiul cîtorva paragrafe dintr-un articol. O anume cristalizare, proprie statisticii și matematicii, ne îngăduie totuși să suim, în aceste zile de bilanț din preajma alegerilor, în punctul de unde se pot lua coordonatele ample ale unui întreg peisaj. În industrie: o producție globală, în 1974, de 43 de ori mai mare ca în 1950, de 107 ca în 1938; mărfuri livrate în peste 40 de țări din cinci continente. În agricultură: 6 000 de tractoare (215 în 1938), sisteme de irigații cuprinzînd 164 000 ha (40 la sută din teritoriul arabil al Doljului). În starea civilizației, a vieții oamenilor: 11 487 apartamente construite în actualul cincinal, creșterea veniturilor populației cu 36 la sută față de 1965, 7 200 studenți (cu 5 000 mai mulți ca în 1965), o creștere cu 97 la sută față de 1965 a volumului desfacerilor de mărfuri pe un locuitor. Economia și starea civilizației în cincinalul viitor: o producție industrială globală cu 80,1 la sută mai mare ca în 1975; noi incinte ale tehnicii, printre care o fabrică de țevi sudate, o fabrică de țevi inoxidabile, inaugurînd în Dolj industria metalurgiei feroase; încă 101 000 hectare irigate; încă 17 448 apartamente; încă 568 de săli de clasă etc.

Peisajul anotimpului pe care-l străbatem se suprapune în conștiința noastră cu peisajul istoric numai prin mijlocirea documentului istoric sau literar. Sîntem, de la o vreme, siliți să facem arheologie chiar și cu trecutul apropiat, apelînd la arhivă, statistică prăfuită și amintiri, pentru a reconstitui și opune, în conștiința celor de acum, timpii de ieri și cei de azi. Și tocmai de aceea sîntem și trebuie să fim atenți cu relicva, cu documentul, cu amintirile, cu tot ceea ce poate stimula prin tangență potențialul de energie contemporană. Carbonizate de vreme, chiar și amintirile întețesc focul creației de acum, fiindcă numai un asemenea foc, cel al construcției actuale, poate degaja, chiar și din amintire, potențialul caloric.

Iată de ce am întîrziat și întîrziem lîngă fila aniversară de calendar a începutului de an 1945, care poartă numele *generației eliberării* și, deopotrivă, al *generației puterii*. Societatea noastră de azi îi datorează acestei generații recunoștință și o înconjoară, tot mai stăruitor, cu recunoștință. Societatea noastră de azi i-a dus mai departe lupta, încununînd-o, în anii congreselor al X-lea și al XI-lea ale partidului, cu cele mai mari cuceriri din istoria civilizației la români.

Sîntem aceiași — cei de atunci și cei de acum — prin idee, prin faptă, prin obligațiile noastre comune, prin ceea ce datorăm acestui neam, prin răspunderea față de ascensiunea în civilizație a poporului român, deci prin răspunderea față de istorie.

De la această răspundere a început și începe totul. **ILIE PURCARU** ■

O imagine de arhivă: asaltul prefecturii din Caracal, la 24 februarie 1945.

TRĂIASCĂ
COMUNIST din ROMÂNIA

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

FAPTE OBIECTIVE, COMENTARII SUBIECTIVE

LECȚIE DESPRE PUTEREA CETĂȚENEASCĂ

Eu unul am socotit — firește, întemeiat și pe observații directe, și pe o istorie profesională personală, și pe informații obiective — că o lipsă a învățămîntului nostru general rezidă în transmiterea mult prea restrînsă, către elevi, a cunoștințelor de ordin juridic.

Să mă justific!

Am văzut cetățeni care trebuiau — potrivit principiului «legea se prezumă a fi cunoscută de către toți» — să răspundă pentru nerespectarea unor obligații de care ori n-aveau habar, ori asupra cărora n-aveau, în conștiința lor, o reprezentare limpede și completă.

De asemeni — și poate unora o să li se pară incredibil, însă așa a fost — am văzut cetățeni care pur și simplu n-au beneficiat un timp, pînă cînd li s-a atras atenția ori pînă cînd singuri au făcut marea descoperire, n-au beneficiat, spun, de niște drepturi pe care le aveau, însă despre care nu știau că le au.

Bineînțeles și din fericire, cazurile de felul celor de mai sus aparțin excepției și nu regulii; bineînțeles și din fericire, la noi se face un efort mereu mai intens atît pentru sistematizarea, concentrarea, simplificarea și, implicit, pe plan cantitativ, pentru reducerea numărului normelor de drept, cît și un efort pentru popularizarea — chiar încă din faza de proiect și cu invitarea cetățenilor la comentarii și propuneri — a actelor normative esențiale.

Și totuși, eu unul am socotit că elevul-cetățean nu este format în suficientă măsură ca subiect conștient și larg informat de drepturi și obligații. Ca să nu mai vorbesc, în special, despre informațiile privind procedurile implicate de exercitarea drepturilor și obligațiilor, informații care nu alcătuiesc obiectul nici unei discipline din cele predate în școlile generale.

Fără îndoială, nemulțumirea asta particulară a mea își găsește explicația și în formația de jurist pe care o am, precum și în răstimpul acelor ani, nu tocmai puțini la număr, pe care i-am petrecut printre cei numiți, în limbajul de specialitate, justițiabili; în răstimpul acelor ani în care — pretind fără pic de modestie — nu numai că i-am cunoscut, ci i-am și înțeles pe justițiabili, pe acei oameni cuprinși de vîrtejul unui proces juridic, dar nu în destulă măsură conștienți de regulile lui, nu în destulă măsură cunoscători ai regulilor lui și, tocmai de aceea, în destulă măsură, dezorientați și dezarmați.

Pledoaria pentru amplificarea predării disciplinei dreptului în școlile generale, pledoarie care, aproape fără să-mi dau seama s-a înfiripat mai sus, mi-a adus aminte de un fel de proorocire pe care profesorul Drăgan, magister al științei marketing-ului, a făcut-o în fața corpului profesoral de la Facultatea de drept din București, în cadrul unei interesante conferințe ținute prin luna ianuarie. Spunea profesorul cam așa: a fost și încă este o epocă a inginerilor și economiștilor, dar urmează în lume o epocă a juriștilor. Firește, afirmația poate fi redusă la limitele unei amabilități față de auditoriul alcătuit exclusiv din juriști, numai că ea a fost sprijinită și cu argumente faptice și logice.

Nu știu dacă, într-adevăr, va urma «o epocă a juriștilor», dar cred în binefacerile ordinii juridice socialiste, raționale și drepte, și mai cred în necesitatea dezvoltării conștiinței juridice socialiste la nivelul întregii mase a cetățenilor noștri.

Am vorbit mult despre acest vechi «of» al meu, nu fiindcă el ar fi crescut și ar fi ajuns la un punct de fierbere, ci, paradoxal, tocmai pentru că acum, chiar în aceste zile, se petrece un fapt care mi-a dat o mare satisfacție, un fapt care constituie un răspuns palpabil și pozitiv dat pretențiilor juristului din mine de a face mai mult loc științei dreptului, cunoștințelor de drept, în învățămîntul nostru de pregătire generală.

Faptul — pe care, observ, aproape l-am precomentat — nu se referă la vreo modificare a programelor școlare, ci la cu totul și cu totul altceva.

Și anume, la cutuma — care de-acum s-a înrădăcinat bine în contextul vieții noastre politice, dar și sociale — de a fi *școlile gazde de circumscripții electorale*.

Să fii casă a unui esențial drept politic, iată o mare cinste pentru școli!

Însă, totodată, și un mare *act pedagogic*!

Pentru că viitorii cetățeni cu drept de vot *văd* cu ochii lor ce înseamnă libertatea opțiunii *și cresc* în spiritul acestei libertăți, al acestui drept.

Ajunși la majorat, lor nu numai că li se va părea firesc accesul la urne, nu numai că vor ști procedura exercitării dreptului la vot, dar — și acesta-i esențialul! — vor fi conștienți de semnificațiile votului liber, vor fi *conștienți de puterea lor de cetățeni*, de puterea lor cetățenească.

Ajunși la majorat, ei își vor aminti de zorul organizatoric implicat de apropierea zilei alegerilor; își vor aminti, de pildă, că mai bine de o lună au împărțit camera pionierilor cu acei care pregăteau alegerile; își vor aminti că alegerile s-au desfășurat în condiții de mare sărbătoare, la care ei înșiși au participat cu fel de fel de manifestări, prin excelență ale bucuriei, dar și — mă încăpățînez eu să-mi urmăresc ideea — ale unui necesar și benefic proces de informare și conștientizare politică însă și juridică.*)

Eu unul (deliberat îmi încep ultima frază cu aceleași cuvinte cu care am început-o pe cea dintîi), deci eu unul sînt mulțumit, pentru că ochii mei de jurist pretențios și revendicativ văd cum în școlile țării are loc o mare lecție de drept. Nu o lecție doar teoretică, ci una de drept aplicat, aș spune de drept concret. O lecție care contează mai mult decît o sumă de prelegeri teoretice. O lecție care nu se predă în clase, ci în ateliere. Pentru că acesta e faptul obiectiv pe care am ținut să-l comentez subiectiv: școlile țării au fost și sînt în zilele lui februarie și martie '75 explozive ateliere de drept.

NELU IONESCU ■

*) Pentru a nu rămîne doar la nivelul afirmațiilor generale, țin pur și simplu să copiez aici — cu titlu de exemplu, dar și de argument — «Planul special de activități în cinstea alegerilor de la 9 martie», alcătuit de pionierii de la Școala generală nr. 157 din București. Nu știu cum o să-l recepționați dumneavoastră, însă eu, gîndindu-mă la vîrsta *cetățenilor* care l-au întocmit și care îi și dau viață, am fost emoționat. Și-acum planul, firește pe puncte:

1. «Votăm cu primăvara» — montaj muzical-literar. 2. Discuții, la nivelul detașamentelor, despre alegerile de la 9 martie. 3. «Slavă lor» — emisiune, prin stație, în cinstea zilei de 16 februarie. 4. Primiri de noi pionieri. 5. Abonamente la presa pionierească. 6. «Îți înălțăm cîntecul și versul, Partid iubit!» — serbare la IREMOAS. 7. Expoziție de desene închinată alegerilor. 8. Pavoazarea corespunzătoare a școlii cu materiale despre alegeri. 9. Concurs sportiv «Cupa 16 februarie», la tenis de masă și șah. 10. Întîlnire cu un candidat al circumscripției noastre. 11. «Țara întreagă în alegeri» — emisiune prin stație. 12. «Școala noastră ca o floare» — concurs inter-clase.

ZALĂU – o platformă a tinereții

patria între două legislaturi

În 1973 Zalăul a împlinit cinci veacuri de cînd este atestat ca oraş.

Dar istoria sa este mult mai veche.

Vestigii ale acestei istorii le caută şi le strînge cu dragoste şi răbdare Vasile Lucăcel, de 24 de ani director al muzeului din localitate.

Rodul trudei lui şi al multor renunțări personale îl constituie un muzeu ca o bijuterie.

Vizitînd împreună sălile muzeului, directorul îmi vorbeşte despre cronica lui Anonymus, care pomeneşte oraşul Zalău ca aşezare încă din secolul IX, îmi descrie cum aceasta a fost prădată şi incendiată de cumani şi tătari în năvălirile lor. Îmi spune despre drepturile acordate oraşului de Matei Corvin, despre breslele de tăbăcari, cizmari, curelari care, trebăluind fără răgaz, au făcut înfloritoare economia localității lor în evul mediu. Mihai Viteazul a trecut şi el pe aici după bătălia de la Guruslău, ca şi Carol al XII-lea, tînărul şi nenorocosul rege al Suediei, care în pribegia sa a poposit prin aceste locuri.

Că oraşul Zalău are o istorie este indiscutabil.

Dar, la un moment dat, istoria l-a ocolit şi în secolul al XIX-lea şi prima jumătate a secolului XX oraşul a decăzut, s-a îngropat în uitare şi dacă cineva pomenea de Zalău, o spunea cu mîhnire, neştiind ce să spună despre el, ca despre un prieten pe care nu l-ai mai văzut de mult şi te doare că nu-ți trimite nici o veste.

O monografie a oraşului Zalău, tipărită în 1926, informează că pe vremea aceea existau 30 de străzi, dintre care 6 pavate şi cu trotuare.

Locuitorii erau meşteşugari, prăvăliaşi, funcționari, iar în timpul liber îşi lucrau viile răspîndite pe dealurile din apropiere. Se cunoşteau cu toții între ei, dacă nu pe nume, măcar din vedere, şi sporovăiau cîteodată ore în şir, femeile la fîntîna din piața cea mare, iar bărbații prin cele 5 restaurante şi 40 de cîrciumi. Cam pe vremea aceea, îşi aminteşte Grațian Mărcuş, om la 73 de ani, de profesie economist, binecunoscut concetățenilor săi şi nu numai lor, pentru intervențiile sale în lămurirea unor chestiuni de istorie, participînd la o şedință s-au suspendat la un moment dat dezbaterile, deoarece pe strada principală a tîrgului trecea, cu zgomotul ei caracteristic, o cireadă de vite şi nu te mai puteai înțelege cu nimeni.

Deci tîrgul semăna cîteodată cu un sat ceva mai răsărit.

Dacă idilism înseamnă praf, sărăcie, cîteva prăvălii, o moară, o fabrică de cărămizi, atunci locuitorii Zalăului trăiau în plin idilism şi dacă unii nu se sinchiseau de aceasta, alții, cum este şi Grațian Mărcuş, ai cărui strămoşi sînt atestați de 300 de ani pe aceste locuri, sufereau şi se îndîrjeau, se zbăteau pentru a smulge din letargie această urbe din care mulți tînjeau să plece şi chiar plecau şi în care prea puțini visau să vină.

În 1952 a început să circule pe străzile oraşului primul autobuz, hîrbuit, ca vai de lume, zăngănind din toate încheieturile, stîrnind mirare şi revoltă printre cîinii şi cocoşii care patrulau atotputernici peste aceste «căi de circulație».

Dar istoria nouă a Zalăului, o istorie ce nu renunță la cea veche, dar e croită după alte tipare, potrivit unor vremuri noi, nu începe atunci.

Ea începe de foarte curînd, din 1968, cînd oraşul a fost declarat capitala județului Sălaj, şi efectiv din 1969, adică de la începutul legislaturii ce se încheie în aceste zile.

După cum îmi spune primarul oraşului, tovarăşul Vasile Cornea, şansele Zalăului sînt industrializarea şi oamenii lui.

Din 1969 a început să se contureze o platformă industrială la marginea oraşului, printre dealurile golaşe acum, în iarnă, dar cotropite de verdeață vara, de ți-e mai mare dragul să le străbați.

Ce întreprinderi mai importante au apărut de atunci pînă astăzi?

Întreprinderea de armături industriale din fontă şi oțel, Filatura de bumbac, Întreprinderea de produse ceramice, Întreprinderea de conductori emailați, Complexul de valorificare a legumelor şi fructelor. Adică, de fapt, toate întreprinderile de frunte ale Zalăului.

În numai cîțiva ani, prin hărnicia şi priceperea unor oameni, un tîrg oarecare de provincie, plin de praf sau de noroi, după anotimp, a devenit un oraş industrial despre care se poate vorbi cu respect nu numai pentru trecutul său, dar şi pentru prezentul său şi la al cărui viitor se poate visa cu certitudinea că nici unul din visuri nu va fi prea îndrăzneț.

Cine n-a venit de cîțiva ani în Zalău poate lesne să fie la început derutat, să nu mai recunoască locurile. Pentru că au apărut clădiri noi, cum sînt Casa de cultură a sindicatelor, Casa de cultură a tineretului, hotelul Porolissum. S-au construit noi blocuri cu peste 2 200 de apartamente. Şi, ceea ce nu e deloc de neglijat, edilii se străduiesc să imprime oraşului personalitate, pentru că oraşele patriei noastre trebuie să se asemene prin patosul cu care îşi făuresc viitorul, şi nu prin aspectul lor arhitectonic, cum se mai întîmplă cîteodată.

Producția anului 1950 se realizează astăzi în 6 zile. Populația cu domiciliul stabil în oraş este acum de 24 000 locuitori, față de 15 000 locuitori în 1968. Numărul lucrătorilor se apropie de 18 000; 5 500 de elevi învață în şcolile oraşului.

Iar dacă în 1952 era un singur autobuz, acum sînt 33. Iar numărul autoturismelor proprietate personală a ajuns la 361.

Zilnic, 17 tone de pîine stau pe mesele celor din Zalău.

E mult? E puțin ce s-a făcut pînă acum?

E mult, dar nu e destul, răspund aceşti oameni într-adevăr minunați care trăiesc în Zalău, şi pe care îi vezi îmbrăcați şi în hainele orăşeneşti obişnuite, dar şi în veşminte ce amintesc măcar printr-un amănunt de pitoreasca îmbrăcăminte a țăranilor din Sălaj.

Cine făureşte noua istorie a Zalăului?

Îi poți găsi şi îi poți înțelege discutînd cu ei pe stradă, sau în magazinele noi ale Zalăului, sau la biblioteca orăşenească «Ioniță Scipione Bădescu», bibliotecă avînd un fond de carte de 523 282 volume şi 3 558 cititori, sau la coadă la casa de bilete a cinematografului, vorbind despre înfățişarea viitorului cinematograf, sau la librărie (la două minute se vinde o carte), vorbind despre cît de bine le-ar prinde o librărie nouă şi spațioasă.

Dar parcă îi poți înțelege cel mai bine parcurgînd platforma industrială, care, mă corectează primarul oraşului, nu poate fi totuşi numită decît un început de platformă industrială.

Directorul Ioan Albu de la Întreprinderea de armături industriale din fontă şi oțel şi inginerul şef Pompiliu Tămaş îmi vorbesc cu însuflețire şi uneori cu uimire despre modul rapid în care fiii de țărani din satele din preajma Zalăului devin muncitori cu o înaltă pregătire, capabili să mînuiască tot felul de unelte şi aparate despre care părinții lor uneori nici nu au auzit. Procesul acesta de trecere dintr-o clasă socială în alta este complicat şi fantastic de interesant prin reacțiile de multe ori imprevizibile ale oamenilor. E drept, mai există — rar, e adevărat — cîte un nou venit care trece de patru-cinci ori într-o lună pe la întreprindere şi se socoteşte mulțumit că a cîştigat cîteva sute de lei, restul timpului petrecîndu-l în bătătură, unde mai repară un acoperiş, mai creşte găini. E drept, alții mai ascund în cele mai neaşteptate locuri sculele cu care lucrează, nu pentru a şi le însuşi, ci dintr-un instinct de proprietate excesiv de dezvoltat al țăranului care îşi protejează bunurile, de teama unor vicisitudini. Dar, îmi spune Nistor Bălărean, om la 20 de ani, strungar 8 ore pe zi, apoi elev

Pînă în anul 1980, Întreprinderea de conductori electrici emailați își va mări de cinci ori producția.

O parte din platforma industrială a orașului Zalău — Întreprinderea de armături industriale din fontă și oțel.

Noua atmosferă a orașului.

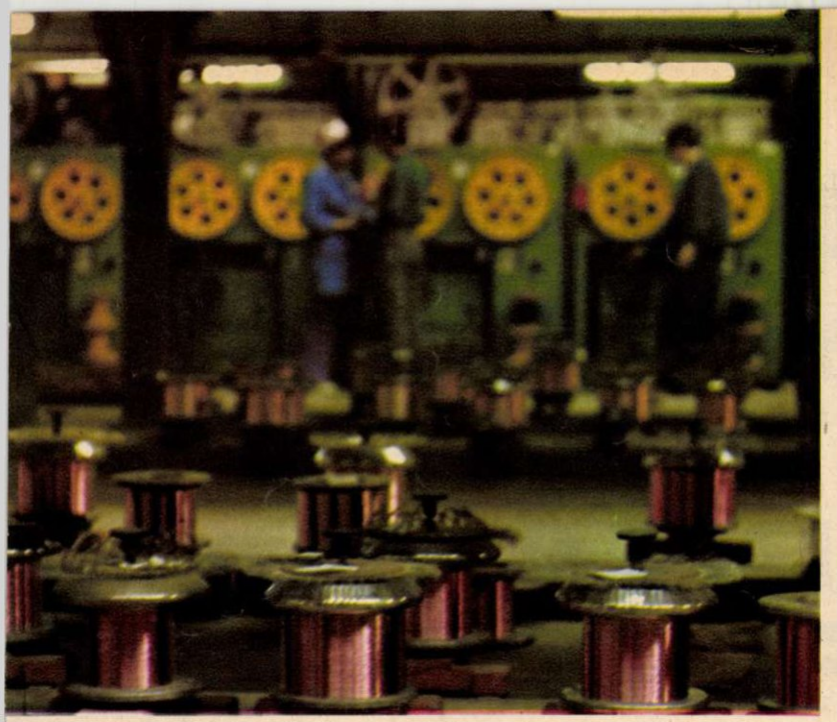

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

un dicton

«Scopul scuză mijloacele», spune vechiul dicton iezuit. Oare așa să fie?

Recent, într-o mare întreprindere din Capitală, un șef de sector productiv, primind sarcina realizării unor îmbunătățiri tehnologice, a investit pentru înfăptuirea ei cheltuieli nu numai multiple (financiare, materiale, tehnice, de efort uman), dar și disproporționat de mari în raport cu cîștigul, cu rezultatele. Admonestat, s-a apărat invocînd dictonul: «Scopul scuză mijloacele».

Nu știm dacă acest dicton îl va scăpa de răspundere (la ora cînd scriem aceste rînduri, ancheta cazului este încă în curs), dar, fiindcă tot ne ocupăm de propoziții celebre, să amintim aici încă una: «Credeți că scopul bun înnobilează mijloacele rele?» Această întrebare îi aparține lui Schiller.

Nu e nevoie însă să apelăm, în lupta cu dictonul iezuit, la citate din autori celebri. Argumentele în această luptă ni le oferă, înainte de orice, viața. Într-o epocă și într-o societate ca a noastră, în sistemul de valori cum este acela pe care îl promovăm, opoziția sau izolarea celor doi termeni — *scop* și *mijloace* — este nu numai neavenită, dar și primejdioasă. În concepția noastră, fondată pe o anumită și fermă atitudine axiologică, nimic nu este, nu ne poate fi mai străin decît urmărirea exclusivistă a scopului, indiferent de mijloacele folosite. Exemple pot fi găsite chiar în întreprinderea care a găzduit episodul citat. Ele pot fi găsite — ca să ne limităm la planul economiei — oriunde își spun cuvîntul tehnica nouă, automatizarea producției, organizarea științifică, întregul vast ansamblu de măsuri și procese înnoitoare ce definesc actuala etapă de dezvoltare a economiei românești. «Acest ansamblu nu reprezintă, cum își închipuie unii, un «scop în sine»,» îmi spunea, apropo de întîmplarea relatată mai sus, un foarte bun observator al fenomenului economic, el însuși un specialist, tovarășul Stelian Comșa, secretarul Comitetului de partid al Întreprinderii «Electroprecizia»-Săcele. Scopul, continua interlocutorul meu, este dezvoltarea țării, edificarea bunăstării oamenilor. Iar mijloacele înfăptuirii nu pot fi alese la întîmplare, ci în funcție de condițiile date, de realitățile și posibilitățile locului, ale etapei, ale perspectivei. Dialectica adecvării mijloacelor la obiective, la țeluri, conform datelor vieții, necesităților și exigențelor fiecărei etape, este firul roșu care străbate toate marile planuri științifice ale partidului, larg orientate spre viitor. Aci, la «Electroprecizia», uzină care-și expediază produsele în vreo douăzeci și ceva de țări, apar mereu, ca în toate uzinele noastre, «scopuri noi». De la o pondere în totalul producției de 34 la sută, cît reprezentau în 1971 produsele noi și modernizate, cifra acelorași a însemnat, anul trecut, 85,5 la sută, iar anul ăsta va trebui să însemne 96 la sută. Mijloacele atingerii acestor cifre? Nu cheltuieli în plus, ci apelul la acele resurse și forțe lăuntrice ale muncii, apelul la inovație, la eficiență, la gîndire tehnică.

Scopul nu înnobilează mijloacele decît într-un astfel de sens. Prin mijloace rele nu poate fi atins un scop bun. A înțelege exact această relație, e de părere interlocutorul meu de la «Electroprecizia», înseamnă a cîștiga, încă din clipa cînd pornești la o treabă, jumătate din succesul scontat.

ILIE PURCARU ■

La hotarul dintre vechiul și noul Zalău.

alte 4 ore pe zi la liceul industrial, cazurile acestea sînt din ce în ce mai întîmplătoare și chiar dacă nu sînt privite totuși cu îngăduință, nu se iau măsurile cele mai drastice cu putință, ci se apelează la binecunoscuta metodă a lămuririi cu vorba, de ajung să rîdă și cei împricinați de ceea ce au făcut.

Nu e de mirare deci că întreprinderea merge din ce în ce mai bine, iar în ziua de 13 februarie ea a sărbătorit 1 milion de robineți fabricați, ceea ce schimbă puțin optica asupra zilelor faste și nefaste.

La cîteva sute de metri mai încolo, la Filatura de bumbac, directorul Anton Wile pare ajuns, la 36 de ani, la o vîrstă patriarhală, în comparație cu muncitoarele de aici, care au 20-21 de ani. Pe 2,5 hectare cît cuprinde întreprinderea, hectare unde unduia odinioară porumbul, este acum un adevărat imperiu al fetelor și directorul îmi vorbește despre cît de înțeleaptă a fost hotărîrea de a se crea în Zalău tot mai multe locuri de muncă și pentru femei, deși, mărturisind cinstit, aceste locuri nu sînt încă suficiente.

Prin halele Întreprinderii de conductori emailați mă conduce Doina Oros, chimistă, absolventă nu demult a facultății din Cluj-Napoca și care a revenit în Zalău, aici unde îi sînt părinții, pentru că de aici are amintirile și năzuințele cele mai frumoase și mă gîndesc că, iată, din Zalău nu se mai pleacă precum odinioară, pentru că acum există și aici șansa de a te împlini, pentru că a dispărut teama de a te pierde înăbușind în tine cele mai curate idealuri și a devenit un loc unde poți să revii cu fruntea sus și să te afirmi pe cît stă în puterile ființei tale.

Vizitînd platforma industrială a Zalăului, pricepi că ea este o platformă a tinereții.

Cei mai mulți oameni care robotesc aici, fiecare după priceperea sa, dar aproape toți cu aceeași tragere de inimă, nu au votat niciodată. Iuliana Castor, Aurica Ortelecan, Maria Covaci, Viorica Barid, Floare Moga vor trăi pentru prima oară emoția votului dintîi și vor simți responsabilitatea de a contribui la destinul țării și implicit la destinul lor.

Orașul are astăzi 8 000 de noi alegători, dintre care marea majoritate nu au votat încă.

În trei zile, cît am stat în Zalău, nu poți cunoaște un oraș.

Poți să-i străbați străzile și să remarci, mai întîi, că multe sînt pline de noroi, dar, uitîndu-te mai atent, observi că pe majoritatea dintre ele noroiul provine de la mașinile care tot intră și ies din șantiere. Poți să observi că oamenii au necazuri cu apa sau cu încălzirea, dar atunci îți aduci aminte cuvintele tovarășului Alexandru Cozac, secretar cu probleme economice la Comitetul orășenesc Zalău al P.C.R., care îți recunoaște cu franchețe că așa e, dar adaugă imediat că în cincinalul viitor lucrurile se vor îndrepta cu siguranță, dar că nu toate se pot face bătînd din palme.

Deși uneori ai vrea ca timpul să se comprime după aspirațiile noastre și să poți spune, așa cum vor spune cu nonșalanță reporterii care vor vizita la sfîrșitul cincinalului viitor Zalăul, că în anii care au trecut s-au construit Întreprinderea de țevi fără sudură, Întreprinderea de anvelope, Întreprinderea de prelucrare a maselor plastice, Întreprinderea de încălțăminte și talpă de cauciuc. Sau să relatezi că populația în numai cinci ani s-a dublat, că s-au construit 5 000 de apartamente și intrînd în cîteva din ele să constați că există și apă din belșug și căldură atîta cît trebuie.

Toate acestea se vor face în timpul următoarei legislaturi.

Pînă cînd ele vor deveni realitate, nu mai e mult.

Și cine spune că locuitorii Zalăului se grăbesc, făcînd uneori sacrificii, pentru a trece orașul lor printre cele mai moderne orașe ale țării, nu se înșală. Pentru că astăzi trebuie să te grăbești, pentru că astăzi nimeni nu te așteaptă, mărinimos, să-l ajungi din urmă.

GEORGE ARION ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

galanterie
BARBATI

◀ O linie arhitectonică demnă de o metropolă.

IMEDIAT
LA FAPTE,
PENTRU
TRADUCEREA
ÎN VIAȚĂ A
MINUNATELOR
INDICAȚII
ALE
SECRETARULUI
GENERAL
AL PARTIDULUI

CAPITALA ROMÂNIEI SĂ FIE O ÎMBINARE FERICITĂ DE TRADIȚIE ȘI MODERNITATE, DE FRUMOS ȘI UTIL, SĂ PUTEM SĂ REGĂSIM ÎN ARHITECTURA BUCUREȘTIULUI ISTORIA, DURATA, SUFLETUL NOSTRU! UN DECISIV «NU!» STEREOTIPIEI, BANALITĂȚII, LIPSEI DE RESPECT PENTRU VALORILE VECHIULUI BUCUREȘTI

SĂ AVEM O CAPITALĂ CONFORTABILĂ ȘI FRUMOASĂ, SEMN CATEGORIC AL GÎNDIRII, SENSIBILITĂȚII ȘI IDENTITĂȚII NOASTRE

Să nu ne uităm pe noi înșine

Veacuri de-a rîndul, acest Bucureşti a fost ameninţat de toate primejdiile. De năvăliri, de ciumă, de incendii, de ape. Veacuri de-a rîndul, acest Bucureşti s-a luptat, peste toate primejdiile, să rămînă el însuşi. Şi a rămas. Totdeauna am trăit sentimentul că vechile sale ziduri, cîte mai dăinuie, s-au cristalizat din depozite de oseminte umane, deci din mesajul unic, inconfundabil al celor ce ne-au premers. Marile, monumentalele construcţii ale ultimelor decenii i-au împlinit, la o scară de nevisat, mai vechile sale intenţii de armonie. I-au dat respiraţie, i-au dat lărgime, i-au dat altitudine. Între ceea ce a fost şi ce este, între ceea ce este şi ce va fi, oraşul trebuie să fie, mai departe, el însuşi. Adică Bucureştii. Adică noi, casa şi agora noastră, România de azi, România socialistă, România nemuritoare, definiţia noastră, sigiliul nostru. Adică marca noastră inconfundabilă. Adică Bucureştii.

Din nou, recent, acest oraş al nostru, Bucureşti, această capitală a noastră şi această iubire a noastră, a fost cercetat şi gîndit — cu o infinită atenţie — din această perspectivă a devenirii. Din nou, în aceste zile, el îşi reaşază destinul, ordinea peisajului său, ordinea geografiei şi a istoriei sale, sub veghea celei mai înalte preocupări, sub girul celei mai înalte răspunderi.

O şedinţă de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, cu conducerea Consiliului popular al municipiului Bucureşti, cu arhitecţii şi proiectanţii care se ocupă de sistematizarea Capitalei a supus dezbaterii o serie de probleme fundamentale ale oraşului.

«Pe primul plan al preocupărilor arhitecţilor şi proiectanţilor bucureşteni, scriu ziarele, citînd indicaţiile secretarului general, trebuie să stea păstrarea specificului oraşului, aşa cum s-a dezvoltat în decursul vremii, folosirea la maximum a tot ceea ce oferă construcţiile şi străzile actuale. Această realitate trebuie să conducă la o concepţie unitară, care să aibă în vedere analizarea stradă cu stradă, casă cu casă, pentru folosirea a ceea ce există în prezent bun şi valoros din punct de vedere constructiv şi edilitar, evitîndu-se la maximum posibil demolările, risipa de spaţiu şi modificarea arhitectonicii tradiţionale a oraşului».

Ne-am gîndit, citind aceste cuvinte, desigur, la arhitecţi şi la edili. Nu există artişti mai eterni decît ei, creatorii oraşelor — fiindcă materia lor înfruntă îndrăzneţ eternitatea — şi nu există artişti mai robiţi circumstanţelor decît tot ei, fiindcă zidesc la comanda clipei şi sub rigorile clipei.

Trebuie să amintim că modificarea, spectaculoasa modificare arhitectonică, urbanistică, edilitară a peisajului bucureştean din ultimele decenii, nu însă şi a viziunii despre acest peisaj, e rezultatul unor astfel de comenzi. Ne-au trebuit, înainte de toate, case. Înainte de a ne gîndi la tradiţie, la specific, la o unitate a dezvoltării, a trebuit să adăpostim milioane de oameni, să le creăm un spaţiu de viaţă demn. Oamenii au nevoie de case ca şi de pîine, uneori o casă poate suplini un aliment mediocru. Oricum însă trebuie să amintim tot aici că oamenii au nevoie de case ca şi de pîine şi ca şi de propria lor istorie. Lucru care, în cazul Bucureştilor, uneori s-a uitat.

Asupra modalităţilor reconstruirii şi construirii oraşului, asupra unui anume patos grăbit al eradicărilor, asupra unor mari, prea mari sacrificii, s-a avertizat nu o dată. Conducerea de partid, personal tovarăşul Ceauşescu, au adresat, mereu, celor răspunzători, limpezi avertismente. Au adresat şi venerabili arhitecţi, din cînd în cînd (mai puţin, din păcate, receptaţi de paginile presei noastre!), sfaturi, recomandări, chemări, ce s-ar putea traduce cam aşa: Ce faceţi cu specificul oraşului, cu istoria sa, cu tradiţia sa, cu identitatea sa zămislită în timp? Dacă nu le păstraţi, Bucureştii nu vor mai fi Bucureşti. Avertismente şi chemări care, adesea, au răsunat în gol. În golul acela ireparabil, fără ecou sau cu ecou de ţipăt de pasăre a pustiului, care înseamnă un loc viran, sau spaţiul unei construcţii impersonale şi inutile, pe lîngă care trecem şi spunem copiilor noştri: «Aici a fost o casă-monument din cel de-al XVIII-lea veac»...

Un monument care a căzut sub tîrnăcop. Tragic. Şi inutil.

De aici, poate, acel sentiment al absurdului, acea tristeţe, acel protest al fiinţei noastre în faţa tragicului «adio» spus de atîtea monumente ale istoriei, artei, civilizaţiei şi vieţii Bucureştilor. Sentimente ce ne-au umbrit, uneori, bucuria, ce nu ne-au lăsat să ne bucurăm atît cît meritat ar fi trebuit în faţa marelui spectacol al creşterii oraşului nou.

Aceste monumente care trebuie salvate, integrate organic în viziunea oraşului nostru de mîine, nu trebuie să poarte neapărat pecete voievodală sau sigla unor arhitecţi iluştri. Ele pot fi o casă modestă, de parfumat Bucureşti «début du siècle», sau numai un cerdac de casă, ele pot fi o stradă cu tei bătrîni, sau numai un colţ de stradă, ele pot fi orice. Ele trebuie salvate nu fiindcă sînt «vechi», ci fiindcă sînt, pentru armonia şi echilibrul oraşului, pentru fluxul şi tonusul său vital, pentru însuşi mîinele său, tot atît de pline de preţ ca şi ansamblurile de cea mai contemporană ţinută arhitectonică.

Ceea ce azi li se reaminteşte — prin vocea cea mai autorizată a naţiunii noastre — celor care răspund de acest oraş, de chipul lui, este un adevăr pe care epoca noastră l-a ridicat, şi nu de ieri, la rang de lege. Este adevărul acela că noi, cei care investim atît, cei care facem atîtea eforturi pentru construcţie, pentru creaţie, iubim deopotrivă, ca vrednici gospodari şi ca vrednici români, toată agonisita vie a istoriei noastre. Iubim deopotrivă tot ceea ce — nou şi vechi — ne defineşte, ne exprimă.

Aşadar — să nu uităm Bucureştii!

Aşadar — să nu ne uităm, cînd zidim, pe noi înşine!

ILIE PURCARU ■

Bucureștiul de mîine s-a născut ieri

— Preţioasele indicaţii date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la recenta şedinţă de lucru cu conducerea Consiliului popular al municipiului Bucureşti, cu arhitecţii şi proiectanţii care se ocupă de sistematizarea Capitalei, au mers la esenţa problemelor, de arzătoare actualitate, legate de sistematizarea şi dezvoltarea în perspectivă a oraşului nostru — ne spune tovarăşul Constantin Jugurică, directorul tehnic al Institutului «Proiect-Bucureşti». Nu se poate concepe o politică urbanistică raţională care să nu ţină seama de necesitatea primordială de a menţine patrimoniul existent, de a prezerva valorile arhitecturale, istorice, culturale şi cele pur funcționale încorporate în construcțiile ridicate de înaintașii noștri pe malurile Dîmboviței. Dealtfel, preocuparea de a păstra tot ce era valoros în trecut și-a pus pecetea asupra vastei acțiuni care a dus, în ultimii ani, la transformarea Bucureștiului într-un mare oraș modern. Și nu un mare oraș oarecare, ci capitala României socialiste. Se știe că o serie de monumente au fost restaurate, iar unele vestigii ale trecutului, de pildă zona Curtea Veche, au fost nu numai readuse la lumină, ci și proiectate, ca să spun așa, în circuitul vieții cotidiene. Completarea Universității bucureștene în spiritul vechii arhitecturi, lucrările destul de complexe efectuate în interiorul și exteriorul Ateneului Român sînt doar cîteva exemple care ilustrează această preocupare.

Mă refeream mai înainte la valoarea funcțională a vechilor clădiri — continuă interlocutorul nostru. Nu trebuie uitat că din cauza vicisitudinilor istoriei, Bucureștiul, deși dăinuie de veacuri, numără relativ puține monumente vechi. Ocupația străină, desele pustiiri și devastări la care a fost supus nu au creat, firește, condiții propice pentru dezvoltarea urbanistică. Abia de la sfîrșitul secolului XVIII și în secolul XIX putem vorbi aci de o arhitectură civilă în adevăratul înțeles al cuvîntului. Mai precis: o arhitectură a tîrgoveților. Dar dacă orașul nostru nu dispune de cartiere și monumente vechi de multe, multe sute de ani, el a moștenit însă o serie de zone caracteristice, a căror prezervare se impune din considerente istorice, culturale și utilitare.

Să vă dau o cifră care poate va surprinde, dar care spune totul: în 1975 — an care se situează la capătul unui deceniu în care ritmul construcțiilor în Capitală a atins cele mai înalte cote din istoria noastră — 45% din locuințe o formează casele fără etaj! Deoarece în ultimii 10-15 ani în Capitală s-au construit, practic, numai blocuri, putem deduce că aproape o jumătate din bucureșteni trăiesc în case vechi. Să nu deduceți că aceste locuințe ar fi improprii: din 621 000 unități de locuit cît numără Bucureștiul în momentul de față, 410 000 beneficiază de tot confortul modern. Chiar luînd în considerație procentajul de locuințe lipsite de acest confort și deci care, încetul cu încetul, vor ceda locul unor construcții moderne, cifrele de mai sus evidențiază existența unui prețios fond locativ mai vechi care trebuie păstrat.

Desigur, este prea devreme pentru a expune toate concluziile practice care se desprind pentru urbaniștii Capitalei în urma ședinței de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu din 24 februarie. În adevăr, o serie de proiecte urmează să fie îmbunătățite în urma indicațiilor date și să fie puse în discuția cetățenilor și a specialiștilor, dar cred util să expun cîteva din preocupările institutului nostru care au în vedere armonizarea construcțiilor viitoare cu cele existente și, în final, sistematizarea rațională a întregului municipiu.

Marile artere de circulație care vor fi mobilate cu noi construcții vor urmări traseele existente. Nu se vor efectua demolări doar de dragul de a avea artere drepte! N-ar fi rațional și nici economic. În diverse zone se va construi masiv: 34 000 apartamente vor fi date în folosință în acest an, 150 000 în cincinalul viitor; ele vor ține seama de specificul, de tradițiile zonei respective. Pe viitoarea Cale Dudești, de pildă, vor fi amplasate incinte cu o variată activitate meșteșugărească. Nu am în vedere ateliere-muzeu, ci unități de deservire înzestrate cu cel mai modern utilaj. Nu avem nevoie de un oraș-muzeu, ci de o capitală pulsînd de viața acestui sfîrșit de secol al înnoirilor!

Sistematizarea Capitalei are în vedere punerea în valoare a vestigiilor de interes arhitectonic și artistic. Un exemplu: ansamblul Văcărești, cu faimoasa mînăstire, la a cărei restaurare se lucrează intens.

În zona Mărțișorul, lîngă Palatul sporturilor și culturii, ne preocupăm ca noile ansambluri dinspre Șoseaua Olteniței și Calea Văcărești să nu «acopere», ci, dimpotrivă, să scoată în relief faimoasa casă a lui Arghezi, cu nu mai puțin faimoasa ei grădină. Poate exemplul va părea minor, dar eu nu-l consider așa. Banca pe care Arghezi discuta cu Sadoveanu despre trecutul, prezentul și viitorul literelor românești, casa în care s-au născut stihuri nemuritoare reprezintă o moștenire prețioasă, pe care noul nu poate, nu trebuie s-o ignore.

Construirea în plin centrul Capitalei, fără demolări inutile, impune modificări și în tehnica de construcție. Pînă acum în noile cartiere se lucra în sistemul panourilor mari prefabricate, al diafragmelor de beton armat — tehnică perfect adecvată construirii pe «teren gol». În adevăr, industrializarea și prefabricarea conduc, în acest caz, la o importantă reducere a prețului de cost. Există însă și un dezavantaj: marile panouri nu permit adaptările reclamate de «pătrunderea în centru». Să presupunem că pe o anumită stradă există de acum o serie de construcții pe care intenționăm să le menținem. Or, noile blocuri nu trebuie să spargă unitatea arhitectonică existentă. Mă refer atît la numărul etajelor, cît și la expresivitate, la detaliile arhitectonice etc. Aceste necesități nu ne obligă să renunțăm la avantajele incontestabile pe care le presupune prefabricarea. Soluția? Utilizarea nu de mari panouri, ci de *elemente industrializate*: stîlpi, grinzi, planșee, panouri de fațadă diversificate ș.a.m.d. Cu aceste elemente se pot asambla cele mai variate tipuri de locuințe în funcție de specificul locului, deci de necesitatea diversificării. Pe scurt, metodele bune pentru construcția unui cartier ca Balta Albă, să spunem, nu mai pot fi aplicate pe strada Vasile Alecsandri, unde ne aflăm acum. Mare parte din proiectele pe 1976, întocmite de institutul nostru, se bazează tocmai pe aceste structuri care permit mari variații pe înălțimi și pe fronturi — a încheiat interlocutorul nostru, arhitectul Constantin Jugurică.

Bineînțeles, problemele abordate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în discuția cu specialiștii și edilii Capitalei au fost foarte numeroase. Nu ne-am putut referi, în scurta convorbire relatată mai sus, decît la cîteva din ele. Aceste probleme vor forma obiectul a numeroase propuneri nu numai din partea specialiștilor, ci și a cetățenilor. Fiindcă, la urma urmei, ei, bucureștenii, au cel mai greu cuvînt de spus în ceea ce privește viitorul orașului lor, al «orașului amiral» al României noi.

LIONEL NIȚESCU ■

Arhitect prof. CEZAR LĂZĂRESCU:
Avem nevoie de o Capitală, de un oraș care să întrupeze sensibilitatea, tradițiile valoroase, aspirațiile și bunul gust ale poporului nostru și nu de unul cu fațade stereotipe, repetate în serie

Sîntem martorii unor remodelări urbanistice, evidente mai cu seamă în perimetrul central al Capitalei, o veritabilă infuzie de tinerețe, o acțiune temerară și de largi proporții ce-și propune, pe parcursul unei etape relativ scurte, restructurarea unor întinse zone ale Bucureștiului. Noi, cei de astăzi, am moștenit un oraș modern, cu bulevarde largi și clădiri monumentale, plin de verdeață și originalitate socio-urbană, dar și unul prăfuit, sufocat în caierul unor străduțe întortocheate, năpădit pînă spre centru de clădiri insalubre, eteroclit, mizer, peticit. E adevărat: în comparație cu orașul de acum 30 de ani, Capitala țării este de nerecunoscut. Avem în fața ochilor un București întinerit, și care, păstrîndu-și însemnele istoriei sale, și-a conservat deopotrivă personalitatea, dar avem și cartiere întregi unde soluțiile specialiștilor au dus la un divorț total între tradiție și contemporaneitate. Or, numai armonizarea construcțiilor viitorului cu cele existente — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul recentei consfătuiri de lucru avută cu specialiștii și edilii Capitalei — poate păstra arhitectura tradițională a orașului, determinînd o sistematizare rațională, cu o concepție constructivă unitară și valoroasă. Stimate tovarășe profesor Cezar Lăzărescu, ați participat la acest fructuos dialog și tocmai de aceea vă rugăm să comunicați cititorilor noștri cîteva din părerile și concluziile dumneavoastră.

— De la bun început, o precizare: considerațiile și recomandările făcute cu acest prilej de secretarul general al partidului nostru, desprinse din confruntarea dialectică a vieții de fiecare zi, în concordanță strictă cu prezentul și viitorul Capitalei noastre, sînt cele ale unui om care cunoaște în profunzime necesitățile, obligațiile și caracterul meseriei de arhitect și urbanist. Sub raport teoretic și practic, ele deschid un larg orizont gîndirii noastre și propun soluții optime în dificila zonă a confluenței dintre tradiție și modernism. Aș *dori să mă refer în primul rînd la una dintre cele mai spinoase probleme, proprie oricărui mare oraș: circulația rutieră.* Nu sîntem la New York, nu sîntem la Paris, dar astăzi și în special mîine intensificarea traficului va reclama și Capitalei noastre reconsiderarea rețelei rutiere. Soluția cea mai comodă: deschiderea unor noi artere, lărgirea celor existente, dar care, fatalmente, ne-ar putea obliga la demolări masive, la lucrări costisitoare. Acesta e și motivul pentru care — și am avut prilejul să constat la fața locului — edilii unor mari capitale au căutat și au găsit rezolvări mult mai rezonabile. La Londra au fost introduse în circulație sensurile unice. La Paris, Stockholm, Varșovia au fost construite numeroase pasaje denivelate. La Tokio, în zonele de maximă aglomerație urbană, au apărut străzile etajate. La București, cel puțin pentru o primă etapă, există posibilități reale ca, pe baza unor studii temeinice, să fie folosită mai judicios trama stradală, care, preluînd după anumite criterii circulația, să condiționeze în mod rapid optimizarea transportului urban.

S-a discutat apoi foarte mult despre respectul pe care îl datorăm tradiției noastre urbanistice și arhitecturale. *Nu se poate construi un oraș nou, modern, anulîndu-se ceea ce este pînă la ora actuală bun și reprezentativ în materie de arhitectură, fără valorificarea înțeleaptă a fondului construit.* **Un oraș fără istorie este un oraș bastard, o creație artificială.** Capitala Braziliei rămîne un experiment notabil, dar un simplu experiment. A construi judicios înseamnă a realiza o interferență fericită între spațiul construit și noile clădiri proiectate. Pe plan mondial, soluțiile adoptate sînt astăzi foarte asemănătoare, deoarece arhitectura este tributară metodelor de construcție rapide și puțin costisitoare, dar măiestria constă tocmai în crearea unei armonii între nou și vechi. Sîntem întru totul de acord să fie scoase din perimetrul central al Capitalei clădirile mizere, dar nu sîntem de acord cu demolarea fără discernămînt. Sistematizarea Bucureștiului — a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să se realizeze în contextul păstrării specificului orașului, așa cum s-a construit el în decursul anilor. Or, din păcate, nu puține sînt proiectele prezentate care fac abstracție de aceste adevăruri de necontestat. De ce să facem tabula rasa din bulevardele Ștefan cel Mare, Titulescu și Mărășești, din străzile Tunari, Calea Moșilor, Calea Călărași? Pretutindeni există și clădiri care merită să fie păstrate. A gîndi restructurarea urbanistică a unor zone întinse înseamnă a prefigura remodelarea lor pe o perioadă de timp îndelungată. Mă voi folosi în acest sens de un exemplu: celebra piață San Marco din Veneția s-a închegat într-o perioadă de aproximativ o mie de ani și asta deoarece ideea inițială s-a dovedit atît de elastică încît a permis programe și adaptări ulterioare. A face un plan de sistematizare înseamnă a-l proiecta în viitor, susceptibil unor soluții novatoare, capabil să inițieze o lucrare de lungă durată, cu o finalitate controlată, în care orice investiție ulterioară să-și găsească locul. Dar asta cere răbdare și... tutun. Cere proiecte aprofundate, gîndite cu minuțiozitate. Cei care au început să lărgească înainte de război Calea Victoriei au marcat dimensiunile viitoarei artere prin cîteva edificii mari, ridicate de-a lungul unui nou aliniament, lăsînd în sarcina urmașilor demolarea clădirilor vechi, vîrîte în coasta străzii. Și opera s-a perfectat în timp. Nimic nu se poate face de la o zi la alta. Este nevoie să examinăm casă cu casă pentru a decide ce vom demola și ce va trebui să păstrăm, dar acest lucru trebuie să devină evident și pentru factorul de decizie, de avizare, nu numai pentru arhitectul sau urbanistul proiectant. *Avem nevoie de o Capitală cu o puternică personalitate arhitectonică, un oraș care să întrupeze gîndurile, sensibilitatea, tradițiile valoroase, aspirațiile și bunul gust ale poporului nostru și nu de unul cu fațade stereotipe, repetate în serie.*

Arhitectura trebuie să rămînă o reprezentativă scenă a istoriei naționale, deoarece dintre toate mesajele sosite din trecut, cele mai elocvente, mai sugestive, sînt întruchipate tocmai în fațadele și armonia arhitectonică a localităților noastre urbane și rurale.

LIVIU TIMBUS ■

Nici un oraș, în reînnoirea sa formală, nu poate șterge cu buretele însemnele de preț ale propriei biografii

Din punct de vedere urbanistic și arhitectural, Capitala noastră ridică probleme deosebit de complexe, a căror abordare și rezolvare presupun efortul îndelungat al unui mare număr de specialiști din diverse domenii de activitate. Sinteza cercetărilor și studiilor revine, de regulă, urbaniștilor și arhitecților care o transpun în ceea ce se cheamă schița de sistematizare.

A lua în discuție schița Capitalei este o încercare dificilă, delicată. Preluînd însă unele idei discutate în cercurile de specialitate, s-ar putea evidenția, printre multele aspecte (pozitive și negative), în general cunoscute, două mai puțin conturate, dar legate de specificul așezării, încadrarea schemei în teritoriu și abordarea relației centru-periferie. Schița de sistematizare propusă de proiectanți ia în considerare dezvoltarea radial-concentrică a Capitalei, oarecum în contradicție atît cu situarea în rețeaua națională de localități, cît și cu caracterul peisajului străbătut pe direcția NV-SE de cele două cursuri de apă (Colentina și Dîmbovița). Or, se știe că adaptarea unei scheme la condițiile specifice așezării conferă acesteia o imagine proprie, particulară, care se răsfrînge și în rezolvările de detaliu.

Problema relației centru-periferie are, la rîndu-i, un istoric. Imperativul realizării unui număr cît mai mare de locuințe, în condiții convenabile, a condus la apariția marilor sectoare marginale Titan, Drumul Taberei, Berceni și la neglijarea temporară a zonei centrale. Unii apreciază această desfășurare a lucrurilor ca avantajoasă, și pînă la proba contrarie — adică pînă la realizarea unor ansambluri centrale — au, poate, dreptate. Modul în care însă zona centrală a Capitalei a început să fie construită ar trebui să pună multă lume pe gînduri: dacă din punct de vedere arhitectural noile magazine universale, hotelurile etc. sînt lăudabile, felul în care ele au fost amplasate în oraș nu este cel mai fericit. Ca orice ansamblu de locuințe, și zona centrală trebuie să aibă la bază un studiu unitar, coerent, care fixează gabaritele, locul și momentul în care se va realiza fiecare clădire componentă. Din păcate, pentru zona centrală a celui mai mare oraș din țară nu s-au pus la punct studiile necesare. Acest lucru a reieșit nu numai din discuțiile în cadrul C.P.M.B. sau al Uniunii Arhitecților, dar și din modul în care s-a înțeles renovarea perimetrului comercial Lipscani, amplasarea unor hoteluri, a unor magazine universale, a unor clădiri administrative etc. O inițiativă precum cea a revistei «Arhitectura», de a aborda sistematic problema, n-a fost sprijinită de instituțiile interesate, ba din contră. O serie de încercări realizate de studenții de la Institutul de arhitectură «Ion Mincu» ar merita, la rîndul lor, o cercetare mai atentă. Este adevărat, s-a construit mult în oraș, ceva mai puțin în zona centrală, dar ceea ce s-a realizat nu a condus la închegarea unor ansambluri reprezentative coerente.

Absența unui plan unitar de dezvoltare a zonei centrale a Capitalei pune probleme dificile fiecărui autor de proiect, complică stabilirea modalității celei mai potrivite pentru amplasamentele libere, determină adesea renunțarea la diverse clădiri existente, uneori fără valoare deosebită luate izolat, dar conturînd, în ansamblu, imagini urbane tipice pentru București. În fond, sacrificarea unor clădiri, precum Muzeul Simu, Casa Maiorescu, Casa Luchian etc., s-a dovedit sau se va dovedi fără folos și putea fi evitată în condițiile unei proiectări atente, ce consideră concomitent ansamblul și detaliul. Cîteva inspirate exemple confirmă afirmația: blocurile Miorița și Scala, extinderea M.C.E., locuințele păstrate pe Magistrala Cantemir, inserarea bisericii Crețulescu în ansamblul Pieței Sălii Palatului.

Nici un oraș, în reînnoirea sa formală, nu poate șterge cu buretele însemnele de preț ale propriei biografii! În anul 2000, Capitala își va putea confirma modernitatea numai în comparație cu monumentele presărate pe cuprinsul ei în cele aproape șase secole de existență.

PETRE DERER ■
arhitect

țara din noi

Iar munții-aceștia-n măreția lor
nu-s doar un clocot ce s-a vindecat —
trudește-n noi un relief baroc
cu mult mai zbuciumat;

cîmpia țării nu-i numai pămînt
iertînd oștenii îngropați în pîntec —
se mișcă-n noi un șes mai roditor,
de-aceea ne preschimbă-n cîntec;

există-n noi o țară aidoma, reală
ce ni se-arată uneori în vis —
e-o patrie în lacrimi și-n cerneală,
altfel nici nu m-aș apuca de scris.

VASILE VERSAVIA ■

Luni, 3 martie 1975, membrii Cenaclului «Flacăra» se deplasează la Făgăraș, ca invitați ai muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor Combinatului chimic din localitate.

Marți, 4 martie 1975, începînd de la orele 18, va avea loc o ședință extraordinară a Cenaclului «Flacăra» în sala mică a Teatrului Național din București. Deoarece spectacolul se televizează, ușile se vor închide la orele 17,50.

Invitațiile se pot procura, ca și pînă acum, de la sediul redacției (Piața Scînteii nr. 1), secția de documentare (telefon: 1623), în ziua de luni, 3 martie, între orele 9-13.

6 MARTIE

ISTORIE ȘI SIMBOL

6 martie 1945: o zi de răscruce în calendarul nostru, o zi de primăvară a noii noastre istorii.

Ceea ce o pătrime din an e socotit la noi anotimp, cu o frenetică distribuție de culoare, lumină, farmec în geografia zilelor, s-a concentrat, în ultimele trei decenii, pe semnificația unui *anotimp-primăvară.* Am deschis un arc prin care am unificat primăverile și continuăm a lucra cu mistriile sub bolta lui. Odată cu primele zile de martie intrăm nu numai cosmic într-un anotimp al prefacerilor, dar acest martie, fiecare martie din ultimii treizeci de ani se leagă în memoria noastră cu amintirea acelei mari izbucniri populare de energie, cea prin care s-a legiuit pentru întîia oară puterea poporului la români.

La 6 martie 1945, românii, adică toți cei ce trăiesc sub acoperișul acestei țări, au aclamat instaurarea celui dintîi guvern democratic din istoria noastră, condus de doctorul Petru Groza. La 6 martie 1945, la 6 luni de la victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, frînele țării, cîrma destinelor noastre au fost încredințate, pentru întîia oară, unui for politic în care precumpăneau reprezentanții mulțimilor, ai muncitorilor și ai țăranilor.

Semnificația acestui eveniment, importanța lui, sînt validate azi de o întreagă etapă istorică.

La 6 martie 1945, pentru întîia oară în existența noastră, masele largi populare au intrat, liber și decisiv, în istorie. Ele n-au intrat întîia oară în istorie atunci. Fără prezența lor modelatoare, demiurgă, nu există istorie și nu există țară. Ele au decis în repetate rînduri destinul, cursul de viață al acestui popor care este ceea ce este, în ultimă instanță, prin această prezență a lor. Dar 6 martie 1945 înseamnă în istoria României mai mult decît atît. Înseamnă — pentru întîia oară — nu numai prezență, ci asigurarea deplină a participării maselor largi la istorie, ca act creator. Iar cel ce a asigurat în chip programatic această participare, diriguind-o efectiv, decizîndu-i statutul de lege, a fost Partidul Comunist Român, cea mai tînără pe atunci forță politică a țării, dar forța care, înfăptuind actul Eliberării, deschizînd drumul marilor transformări revoluționare și democratice ale societății noastre, polarizînd în juru-i toate energiile națiunii, se dovedise unica speranță a istoriei. Mandatul pe care masele l-au încredințat, la 6 martie, celui dintîi guvern democratic al României a fost un mandat încredințat Partidului Comunist Român.

Au fost, atunci — și înainte și după ziua de 6 martie — momente care au legitimat cu greutatea faptelor, cu acoperirea în aur a faptelor, acest mandat. Treptele către ziua de 6 martie au însemnat marele act al Eliberării, jertfa de sînge a ostașilor noștri pe frontul luptei antifasciste, jertfa de trudă și de sudoare a muncitorilor și țăranilor, dăruită aceleiași cauze, efortul unirii tuturor forțelor naționale, a tuturor celor interesați în democratizarea reală a României, crearea Frontului Național Democrat, lupta pentru defascizarea și democratizarea aparatului de stat, a întreprinderilor și instituțiilor, lupta pentru reforma agrară, înfăptuită într-o seamă de locuri înainte chiar de legiferarea ei; au însemnat năvalnica dezlănțuire populară a primăverii lui '45, marile manifestații de masă împotriva reacțiunii, transformate adesea în lupte de stradă, precum în ziua de 24 februarie, cînd, împotriva celor 600 000 de manifestanți bucureșteni care cereau formarea unui guvern al F.N.D., reprezentanții reacțiunii au răspuns cu gloanțe. În toate aceste momente patetice, momente-cheie ale luptei poporului, forța conducătoare, forța victoriei a fost partidul. Partidul comuniștilor, partidul care, primind mandatul de încredere și speranță al maselor, a făcut din acest mandat însăși rațiunea sa de a fi.

Așa după cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, «În focul acțiunilor revoluționare pentru democratizarea țării, reorganizarea aparatului de stat și înfăptuirea reformei agrare s-a închegat și consolidat alianța muncitorească-țărănească — forța motrice principală care a hotărît dezvoltarea revoluției populare, soarta bătăliei pentru putere». Puterea a fost cucerită de popor, care l-a învestit cu mandatul încrederii sale pe cel care îl condusese la biruință.

Acest mandat a fost cu strălucire dus la îndeplinire în anii care au urmat, anii construcției socialismului în România. Ani care n-au fost deloc ușori, ani în care urcușurile, progresele pe toate planurile, în industrie, în agricultură, în starea noastră de viață, în edificarea noii noastre civilizații materiale și spirituale, a noii noastre democrații, a locului nostru în lume s-au cucerit prin luptă, prin eforturi, prin sacrificii. Roadele acestor ani, roade care fac astăzi faima României, confirmă, certifică pe deplin justețea drumului și prețul lui. Confirmă, certifică pe deplin — cu semnătura unui popor de douăzeci și unu de milioane — acel moment de inspirație istorică, întemeiat pe însăși necesitatea istorică, în care mandatul de a ne reprezenta interesele, vrerile, aspirațiile a fost încredințat Partidului Comunist Român.

La 30 de ani de la 6 martie 1945, la 30 de ani de la instaurarea puterii poporului în România, etapa pe care am străbătut-o e, măsurată pe calendarul istoriei, foarte scurtă. Această nouă epocă a istoriei noastre, mai scurtă decît epoca lui Ștefan sau alte epoci de glorie, aceste trei decenii ale socialismului a căror culminație au marcat-o Congresele al X-lea și al XI-lea ale partidului, a realizat, pentru ascensiunea în civilizație a poporului nostru, mai mult decît o întreagă istorie. Ea a dat — pentru întîia oară în istorie — măsura sudurii depline a colectivității noastre umane cu structura de stat, cu acea structură de *stat al poporului* pe care masele au impus-o cu trei decenii în urmă și pe care masele, națiunea noastră tînără și dinamică au desăvîrșit-o, sub conducerea partidului, an de an. Toate marile noastre succese și cuceriri își au sursa aici. Pentru întîia oară de cînd ne știm, dezechilibrul social caracteristic unui întreg trecut, exprimat prin contradicția dintre masele populare și organizarea de stat, a fost abolit. În locul lui — unitatea poporului, a tuturor oamenilor acestei țări, indiferent de naționalitate, în jurul forței politice conducătoare a națiunii, făuritorul societății socialiste multilateral dezvoltate, conducătorul spre comunism, Partidul Comunist Român.

Peste cîteva zile, în acest martie jubiliar 1975, poporul nostru își va încredința din nou — la urna alegerilor — mandatul. Va încredința mandatul încrederii sale celui care, în toți acești ani a dovedit, la rîndu-i, o profundă încredere în popor, în calitățile lui, în capacitățile lui creatoare, în imensele lui resurse capabile să-i traseze drumul spre viitor. Poporul nostru își va încredința mandatul său — mandatul reprezentării intereselor, năzuințelor, vrerilor sale — Partidului Comunist Român. O va face cu conștiința că își încredințează destinele în cele mai bune mîini. Că le încredințează acelei forțe politice care e una cu țara, care a înțeles rosturile istoriei românești, care a făcut ca platforma sa de gîndire și acțiune să devină platforma națională de existență a poporului român în acest ceas istoric.

În martie, oamenii de la noi aruncă, de cînd se știu, sămînța roditoare în brazdă, pregătind recoltele viitorului.

Cuplarea energiei cosmice a primăverii cu nobila energie umană — începută, la scara unui popor, cu trei decenii în urmă — se înscrie, în conștiința noastră, ca un simbol al prezentului și al viitorului.

ILIE PURCARU ■

PIAȚA PALATULUI, FEBRUARIE 1945:

600 000 de oameni sub rafalele mitralierelor pentru că vroiau un guvern democrat

Exact în perioada zbuciumată a cristalizărilor politice din România de după război, a intrat în fondul de arhive al Casei Regale un document zguduitor care oferea o imagine clară a dezastrului promis de Hitler, Keitel și Guderian cu cîteva luni în urmă, în august 1944: «...se impune a se lua toate măsurile ca România să dispară de pe harta Europei și poporul român să dispară ca națiune». În fapt o condamnare la moarte a unui popor, a unei istorii, secretată în subteranele conștiinței de mari criminali de război.

În februarie 1945, în fața valului imens de manifestații pentru democratizarea țării din primele luni ale anului, generalul Rădescu declara: «În situația pe care o am mă voi opune cu toate puterile și dacă este nevoie să ajungem la război civil, îl vom face, domnilor, oricare va fi rezultatul!»

Nu trebuie uitat că la data evenimentelor prezidate de forțele politice ale țării ce se aflau într-o dramatică încleștare, eram totuși în plin război. Că lozinca «Totul pentru front, totul pentru victorie!» era încă în vigoare. Că înainte cu două zile de uriașa demonstrație din Piața Palatului, cînd generalul Rădescu a ordonat să se tragă în mulțime, un post de radio al Națiunilor Unite aprecia: «Vom spune numai ceea ce este evident, și anume că acțiunea armatei române a contribuit serios la cucerirea Budapestei și la înaintarea în regiunea cehoslovacă. tot astfel cum prin actul de la 23 August 1944 România a contribuit într-o bună măsură la schimbarea situației de pe întregul front răsăritean». Să nu uităm că 385 000 de soldați și ofițeri români se aflau încă angajați în lupta pentru zdrobirea fascismului!

Încă la 25 septembrie 1944, Comitetul Central al Partidului Comunist Român a formulat *proiectul de platformă* al Frontului National Democrat, document care cuprindea sarcinile fundamentale ale luptei pentru democrație în etapa istorică respectivă: continuarea luptei pe fronturile antihitleriste pînă la înfrîngerea definitivă a Germaniei, confiscarea averilor criminalilor de război, lichidarea rămășițelor fasciste și democratizarea țării, refacerea economiei naționale și îmbunătățirea condițiilor de trai ale oamenilor muncii, stabilirea unui regim de reală democrație, în care toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, religie și sex, să se bucure de largi drepturi și libertăți. Unul din obiectivele importante ale *programului* de guvernare democrată redactat mai tîrziu, în ianuarie 1945, l-a constituit desigur înfăptuirea reformei agrare prin aceeași acțiune de confiscare a pămînturilor criminalilor de război, ale moșierilor fugiți odată cu armatele germane, ale sabotorilor și prin exproprierea suprafețelor ce depășeau 50 de hectare.

În acest ansamblu de frămîntări, generalul Rădescu, primul ministru al țării, avea să exclame încă o dată cu o furie de-a dreptul ridicolă: «Muncitorii să se ocupe mai puțin de politică... Orice agitație să înceteze». De fapt, hotărîrile generalului Rădescu creaseră o situație confuză. Ele nu respectau clauzele acordului cu reprezentanții F.N.D. care făceau parte din guvern. Să nu uităm că doctorul Petru Groza era la ora aceea vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. «Noi, spunea doctorul Petru Groza cu trei zile înainte de catastrofa din Piața Palatului, denunțăm acordul și cerem domnului prim-ministru care a constituit acest guvern în baza unui acord cu partidele liberal, național-țărănesc și F.N.D. să prezinte demisia cabinetului».

Cine urmărește ziarele vremii are imaginea fidelă a ridicolului unui general caricaturizat la fiecare colț de stradă, care refuză voința poporului și lingușește partidele istorice și monarhia. Generalul Rădescu este, dacă vreți, imaginea tipică a anacronismului politic, a neînțelegerii mecanismului istoric, a spaimei de revoluție. Trebuie, evident, ținut cont și de faptul că ne aflam într-un stat care a apelat la Constituția din 1923 ce restabilea atribuțiile și prerogativele monarhiei. Adică, regele avea dreptul să participe la exercitarea puterii legislative și executive, numea și revoca miniștrii, convoca, deschidea și dizolva Reprezentanța Națională, sancționa și promulga legi, încheia convenții internaționale, acorda amnistie, numea și revoca în funcții republice, bătea monedă etc. Or, monarhul nu era interesat într-o colaborare cu forțele progresului, deși își putea aminti, desigur cuvintele lui Lucrețiu Pătrășcanu rostite în 1944: «Partidul Comunist este și rămîne un partid republican, dar pentru scoaterea României din Axă și încheierea războiului antisovietic înțelege să colaboreze cu monarhia». Situația s-a schimbat însă radical între timp. La 26 februarie 1945, reprezentantul P.C.R. avea să afirme în ședința de dimineață a Consiliului Național al F.N.D.: «Trebuie spus: Gîndiți-vă, maiestate, în curînd se vor ivi factori noi care vor amenința însăși monarhia, dar poate că atunci va fi prea tîrziu».

Dar, cu două zile înainte se produsese inevitabilul pe linia amenințărilor mereu mai violente ale generalului Rădescu: în timpul demonstrației pentru un guvern democrat din Piața Palatului, demonstrație la care au participat 600 000 de cetățeni, s-a dat ordinul să se tragă în mulțime. Conform unei decizii reproduse și difuzate la 23 februarie tuturor prefecturilor din țară: «Dacă manifestanții încearcă să ocupe cu forța Instituții Publice se vor face somațiunile legale după care se va trage o primă salvă în aer. Dacă nu se retrag și continuă a încerca să ocupe instituțiile, armata își va face datoria: va trage». Semnat: Președintele Consiliului de Miniștri, General Corp de Armată Adjutant, N. Rădescu.

Și astfel, în Piața Palatului au fost uciși Nicolae Pușcașu, Gheorghe Banu, Voicu Stănescu, Gheorghe Dogaru, Mircea Miu, Iuliu Halpern. Oameni care nu au cerut altceva guvernului decît să acționeze în sensul istoriei. Mitinguri de proporții care au demonstrat voința națiunii, voința poporului, au avut loc și la Ploiești, unde au participat 60 000 de cetățeni, la Timișoara (30 000), Craiova (20 000), Caracal. La Craiova, Caracal și Brașov ele au fost însoțite de provocări și incidente sîngeroase puse la cale de aceleași elemente ale dezordinii și reacțiunii încurajate prin poziția generalului Rădescu. Mulțimile vroiau un guvern democrat sub președinția doctorului Petru Groza, a acelui care afirma încă din fragedă tinerețe ca pe un aforism: «ultimul meu rege a fost Decebal, după moartea lui am devenit republican».

În acest context generalul Rădescu și-a prezentat pînă la urmă demisia. La 6 martie avea să devină prim-ministru doctorul Petru Groza care mărturisea în februarie 1945 într-un interviu acordat ziarului «Ardealul»: «Nu sînt un erou al vremurilor noi și n-am decît un singur merit, acela de a fi dezlegat sensul politic al îndatoririlor mele, ceea ce a determinat alinierea mea mișcării populare care se manifestă astăzi în toată omenirea și își face auzit cuvîntul și în țara noastră».

ADRIAN DOHOTARU ■

POVEȘTI ADEVĂRATE

unchiul care m-adormea (I)

Trecusem de vîrsta de zece ani cînd în casa familiei noastre, la Bărca, începu să apară în vacanțe un om blajin și ciudat, care prin caracterul său apropiat a fost repede asimilat de structura țărănească a familiei noastre. Subliniez «structura țărănească», pentru că tocmai această structură e cea care de obicei ține la distanță pe noii veniți. Doctorul Broscățescu — căci omul era doctor, chiar doctor în medicină, cum se spune astăzi cu o formulă cutremurătoare — era gras și brunet și avea tot felul de obiceiuri care, dacă el n-ar fi nimerit într-o familie discretă (cu excepția mea, care aveam să devin de profesie indiscret), ar fi făcut ocolul satului. De pildă, le găsise poreclă la toți ai noștri. Unuia pe care îl chema Costică îi spunea «Costică, coadă de pisică». Unuia pe care îl chema Ionel îi spunea «Ionel, coadă de cățel». Altuia, pe care îl chema Adrian îi spunea «Adrian, coadă de mîrtan». «Dorel, coadă de purcel», «Marilena — coadă de balena». Imaginația lui Broscățescu se cam repeta, așa încît și la Viorica se întîmpla să fie tot «coadă de pisica». Omul avea o imaginație — observați și dumneavoastră — foarte statornică. El nu spunea vorbe fără noimă, el la coadă se referea în permanență și asta făcea deliciul nostru, al celor care aveam 10-12 ani în vremea aceea și care ne găsisem în doctorul Broscățescu o sursă extraordinară și, în plus, gratuită de rîs. Rîdeam seri întregi cu verii mei, Lorin, Doru, Marilena, Viorica, reluînd ticuri ale doctorului și așa se explică de ce nici nu ne mai venea să mergem la cinematograful din sat, unde, dealtfel, nici nu erau prea multe filme interesante, dacă stăm și judecăm, mai ales din punctul de vedere de azi. Cel mai tare însă rîdeam cînd venea și vărul nostru cel mare, Picu, student la drept. Eu cred că dacă s-ar fi ținut de teatru sau de film, doctorul Broscățescu ar fi ajuns un comic vestit, eventual chiar al ecranului. Avea un umor secret, cu gura aia mică a lui, cu care spunea, ca pe o mare filozofie: «Cutare — coadă de cutare», că plesneam de rîs. Sigur, umorul lui era involuntar, cum probabil a rămas și azi. Dar de la umorul lui involuntar, pînă la umorul voluntar, artistic, nu e decît un pas: o oglindă sau un regizor, ceea ce doctorul Broscățescu n-a avut. La marile lui spectacole n-au asistat deci decît niște copii care nu înțelegeau arta la justa ei valoare. Dr. Broscățescu va fi înghițit de valurile necruțătoare ale istoriei, fără să fi oferit contemporanilor săi tot ce le putea oferi. Dr. Broscățescu merită — tocmai pentru că nu și-a găsit în tinerețe o oglindă — să-i oferim noi acum una și să-l vedem așa cum a fost, în toată splendoarea involuntarității sale.

...Într-una din veri, să fi fost prin august, doctorului Broscățescu îi veni o idee. Ne luă pe rînd și ne duse în camera cu teracotă. Era camera bunicilor noștri, a sfinților noștri bunici, camera cea mai serioasă a casei, unde nu se putea intra în fugă, unde nu se putea fuma, unde nu se putea striga. Era odaia care căpătase încet-încet trăsăturile stăpînilor ei, care erau bunicul nostru Marin și bunica noastră Ioana. Așa încît simpla intrare în acea cameră se cuvenea să schimbe expresia feței unui om ce ar fi rîs, și dr. Broscățescu exploata starea noastră psihologică, pentru a se asigura că vom fi serioși, că va putea scoate din noi maximum din ceea ce spera, că vom fi pe măsura înaripatului său gînd. Dr. Broscățescu ne ducea deci în micul altar al casei și pe gura lui mică, formată din buze groase și puțin îmbătrînită, se citea un surîs de satisfacție. Timp de cîteva zile, dr. Broscățescu a încercat cu cei șase copii prezenți acolo valorificarea marii sale vocații — hipnoza. Nu a reușit cu primii cinci. Eram o familie cu copii realiști, cum se găsesc multe pe pămînt. Dr. Broscățescu îndeplinea cu sfințenie întregul ritual al hipnozei, dar în zadar. El îi așeza pe Lorin, pe Doru, pe Viorica, pe altă Viorica, pe Marilena și începea să le descînte:

— Sîntem pe o cîmpie verde, sîntem pe o cîmpie verde, așa dragă, sîntem pe o cîmpie verde, meeergem...

În acest timp agita mîinile, moale prin fața celui așezat pe scaun, ca și cînd ar fi vrut să-i ia fire de pe față sau fulgi, așa își rășchira degetele cînd era aproape de față și le strîngea plecînd.

— Adormi, adormi ușor, copilule, sîntem pe o cîmpie verde, iată fîntînile, iată vitele, iată caii, sîntem pe o cîmpie verde și o luăm spre un deal plin de iarbă verde. Începem să plutim, sîntem pe deal, dealul e plin de iarbă verde, grea, mătăsoasă, plutim, dragă. E, așa, după masă, așa, cînd doarme toată lumea, dormi, puiule, hai, mă, dormi, mă, adormi ușor. Vezi scara asta? Scara asta de mătase verde și cu dreve prin ea? Ei, te urci, te urci pe ea, hai că sînt și eu cu tine, nu te speria. Adormi, adormi ușor. O iei în sus, așa, o iei în sus. Așa, așa, în sus o iei. Vezi, mă, niște porți acolo, niște porți mari de tablă? Unde ești?

— Pe scaun, unchiule, a răsunat invariabil răspunsul tuturor nepoților realiști ai familiei mele.

— Cum pe scaun, mă nenorocitule, mă, cum pe scaun? Nu fuserăm noi pe cîmpia verde? Nu fuserăm noi pe dealul ăla verde? Mă, prost ești, mă! Cum, mă, nu ajunserăm noi pe scara aia, mă?

— Nu fusei, unchiule, pe nici o scară, pe cuvîntul meu. Ce scară? Mie mi-e și frică, zău, lăsați-mă în pace!

Asta au spus-o toți, iar cel mai răspicat a spus-o vărul meu din Caracal, Doru, care avea să devină inginer și încă la o întreprindere cu bune rezultate în producție, de vreme ce el n-avea de pe atunci vocația de a raporta situații false de exemplu, îndepliniri de plan nerealizate. Unchiul nostru, Eugen Broscățescu, s-a supărat. Venind în familie prin intermediul uneia dintre fiicele bunicului nostru, Safta (cititorul bănuiește că în cazul doctorului și al mătușii mele am schimbat numele personajelor), dr. Eugen Broscățescu se aștepta la mai multă imaginație și la mai multă disponibilitate spirituală de la membrii familiei. Crud lovit în iluziile sale, Broscățescu s-a retras într-un colț al casei și, în plină vară, a făcut o pască moldovenească în care a combinat oțet și cozonac, slănină afumată și ceapă verde, telemea de oi, ouă fierte și ulei. A lucrat la ea vreo 5-6 ore. Avea migală în gesturi și era un om bun, realmente bun, un suflet foarte cald și tot ceea ce făcea făcea cu drag, n-avea decît mici răutăți, n-ar fi fost în stare să facă un lucru pe de-a-ntregul rău. Pentru noi el ajunsese păpușa noastră cea mare, cu care ne jucam, de care rîdeam și prin care aerul uneori prea serios al casei noastre era învins. Dr. Broscățescu era cel mai vesel din toți oamenii mari din acea casă și prin asta foarte aproape de noi, copiii. Simțeam cu toții o neconsolată tristețe văzîndu-l dezolat, ajungînd el, prietenul nostru mai mare, să se retragă într-un colț, să nu mai poreclească pe nimeni și să lucreze 5-6 ore la o pască moldovenească, la o salată care ar fi fost bună de Paști, dar nu de 15-20 august. Situația doctorului Broscățescu era inacceptabilă. Ni se părea nouă caraghios unchiul nostru, Eugen, cînd era vesel și ni se părea, de asemenea, foarte la îndemînă să stăm de vorbă cu el, dar acum fața lui se cernise. O tristețe ca de sfîrșit de lume îi întunecase nobilele trăsături și mustăcioara, care de obicei îi accentua hazul, acum îi accentua tristețea. Atunci m-am hotărît să mă sacrific. M-am dus la unchiul Eugen și i-am spus:

— Unchiule, nu mă adormi și pe mine?

— Mă băiete, tu ești de la țară, mă. N-adormiră ei ăștia de la oraș. Dacă te duc pe tine în rai, te rătăcești, că nu ești umblat.

— Hai, mă unchiule, adoarme-mă!

— Lasă, mă băiete, lasă...

Am lăsat. În casă continua să domnească o liniște nefirească, o liniște plină de tristețe, de parcă murise cineva. Dar în dr. Broscățescu a învins din nou neliniștea creatoare. L-am văzut venind spre mine — eram în curte — mi-a pus mîna pe umăr și mi-a spus:

— Adriene, hai să mergem, hai să mergem.

L-am urmat. M-a dus în camera cu teracotă. M-a așezat, pe scaun. A luat și el un scaun și s-a așezat, iar înfățișarea lui plină de tristețe s-a luminat, căci și-a început ritualul:

— Adormi, adormi ușor, odihnește-te, băiatule, închide ochii tăi albaștri, hai, adormi, adormi ușor.

Și-și mișca mîinile prin fața mea de parcă ar fi încercat să curețe aerul de fulgi.

— Adormi, adormi ușor, închide ochii și adormi. Mergem pe o cîmpie verde, e iarbă multă pe cîmpia verde, liniștește-te, puiule, adormi ușor, hai, culcă-te. E după prînz, cînd trebuie să te culci, să adormi ca să putem merge pe cîmpia verde. Ai adormit?

Și atunci, spre surprinderea lui, poate și spre groaza lui, în acea clipă doctorul l-a auzit pe băiatul de 11-12 ani de pe scaunul din fața lui:

— Mergem pe-o cîmpie verde.

— Dacă mergem pe o cîmpie verde, dacă mergem pe cîmpia verde, spune-mi repede, hai, spune-mi, cîte urme lăsăm?

— Nu lăsăm nici o urmă. Mă uit înapoi și nu lăsăm nici o urmă. Unde călcăm noi, iarba se scoală în picioare și se așază la loc.

— Extraordinar, extraordinar, așa e! Acum povestește-mi pe unde mergem, hai, spune-mi.

— Mergem pe-o cîmpie verde. Pe la margini parcă ar fi neagră și mie încep să-mi bată mîinile cum bat aripile de barză.

— Zburăm, bravo! Formidabil!

— Se vede un deal, un deal verde. Acolo nu e nici o casă, e numai un foișor ca al lui tata mare de la vie, un foișor din care începe o scară.

— Asta e!

— E o scară care o ia drept în sus.

— Urcă-te!

— Nu mă urc, că mi-e frică. Eu nu mă urc decît pe scara noastră de la pod, care nu e dreaptă.

— Urcă-te, urcă-te, mă, te rog! Hai, urcă-te!

— Da' să nu se rupă scara cu mine, că e de mătase.

— Ți-e frică să nu se rupă mătasea, băiatule? Nu se rupe.

— Nu se rupe, că, uite, e și cu fier.

— Extraordinar, hai, urcă, începe, hai, urcă. Asta e.

— Păi nu pot să mă țin, că n-am cu ce.

— Păi ține-te cu mîinile.

— Nu pot că nu mai am mîini, am aripi.

— Hai că te țin eu.

— Așa da... Dar nu mai e nimic. E un fel de nor pe care sînt niște porți mari, roșii, de aramă, de aramă țigănească...

— Taci, neprocopsitule, nu vorbi prostii!

— Ba nu, că e roșie. Sclipește extraordinar. Trebuie să fac ochii mici, că e o sclipiciune extraordinară.

— Du-te, mă, la ele, du-te mai în fața lor. Hai, băiete, hai.

Am început să dau din mîini și din picioare, am început să tremur și m-am ridicat în picioare cu ochii holbați.

— Trezește-te, hai, trezește-te!

Mi-a dat palme, m-a zgîlțîit de umeri și mă implora:

— Trezește-te, trezește-te, hai, băiatule, trezește-te, hai, gata, destul, trezește-te!

Se speriase. Tremura el însuși, transpirase și-mi făcea vînt cu un ziar mie, care mă așezasem pe pat și mă gîndeam ce dracu fac de acum încolo, căci pînă la porțile raiului descrisese el, dr. Broscățescu, drumul, dacă nu mie, celorlalți, și eu știam de la ei, dar de la poarta raiului încolo nu avusese nici unul curajul să înainteze, așa că trebuia să încep să mă documentez ce e acolo, ce e de făcut, să-i pot descrie și celelalte drumuri care urmau, cum o făcusem pînă atunci.

Unchiul meu era foarte mulțumit de rezultat. Oricine ar fi fost în locul lui ar fi fost mulțumit, desigur dacă ar fi fost de religia hipnozei. Din acea clipă, în familia noastră s-a răspîndit zvonul că dr. Broscățescu m-a putut adormi și că, da, colindă cu mine tot pămîntul și o parte din cer. Din «unul dintre nepoții familiei» am devenit cel mai important. Asta spre gelozia verilor mei și spre bucuria crescîndă a dr. Broscățescu, a cărui stare de spirit predominantă începuse să fie fericirea. Avea o permanentă stare euforică. Se mișca printre oameni ca un om realizat, parcă-și luase o nouă diplomă. La masă mă proteja, la joacă mă lăsa cu măsură, dar demonstrația cea mare încă n-o făcuse. Mă pregătea minuțios. Voia să-și zdrobească adversarii — căci existau adversari ai ideii sale — punîndu-le în față o realitate cutremurătoare. S-a apucat cu sîrg de treabă, mai cu seamă cînd pe ulița noastră, un frate vitreg al bunicului meu a fost arestat pentru nepredarea la timp a cotelor și familia nu știa unde e. Dr. Broscățescu voia să demonstreze că prin hipnoză el le va spune unde e. Eram într-o mare încurcătură. Aveam, deci, de clarificat nu numai conformația potecilor raiului, dar și a închisorilor de pe pămînt. Trebuia să fiu un «om universal», să stăpînesc bine domenii atît de diverse, să mint cu atîta dexteritate încît să ating prin minciună rezultatele pe care hipnoza adevărată le atinge și ea destul de rar. Însă un gînd nerușinat mi-a liniștit toate celelalte gînduri: în fond, acest doctor nu fusese nici în rai, nici în iad, nici măcar într-o închisoare de pe pămînt. Așa că trebuia doar să-mi dau drumul, trebuia să fiu cît mai sigur pe mine și să-i povestesc și eu tot ce știam și tot ce-mi puteam imagina.

— ...și porțile astea sclipicioase sînt mari, mari de tot.

— Bate în ele!

— Bat, da' nu se aude.

— Bate, mă!

— Bat, unchiule, da' nu se aude.

— Sînt închise?

— Da, da' uite că vine un om.

— Vine?

— Vine. E bătrîn și are o barbă mare și albă.

— El e!

— Nu știu.

— Nu, el e, el e, îți spun eu. Și cum are ochii?

— Nu-i văd, că are sprîncenele stufoase (începeam să-l descriu pe bunicul meu, dar Broscățescu se referea la alt «el»).

— Spune-i săru' mîna!

— I-am spus.

— Și el ce zice?

— Nimic, că nu se uită la mine.

— Mai spune-i o dată, da' tare.

— Mă mîngîie pe cap.

— El e! El e! Spune-i să nu se supere că am venit pînă la dînsul. Spune-i așa: Sfinte Petre, m-a trimis la dumneavoastră dr. Broscățescu de pe pămînt, că vrea să vă roage să ne lăsați să mergem și noi prin mai multe orașe și sate de pe pămînt.

— Zice că da.

— Putem să mergem? Putem să mergem în America?

— Zice că da.

— Da-n Anglia?

— Zice că da.

— Auzi, spune-i că vreau să văd și eu acum, repede, ce face Fetița, cățelușa mea de pe strada Bucovăț din Craiova.

— Zice că da.

Știam de la tata mare, cînd se supăra el cîteodată pe toți ai neamului și-i lua în discuție seara, cînd rămînea singur cu maica mare, știam că dr. Broscățescu are prostul obicei de a-și culca, vai, cățeaua în pat: «Fi-le-ar javra a dracului să le fie, Ioană, oameni sînt ăștia? O bagă în plapomă. Să le sufle-n gură. Și lumea n-are nici cergi să se acopere. Umblă cîte unul ani de zile să-și cumpere o pătură și ei o bagă în plapomă de mătase, fi-le-ar năravul al dracului să le fie de oameni nărоji ce sînt, să bagi tu cățeaua în plapomă! Păi dacă lumea asta și-ar băga ea cățelele în plapomă i-ar da cîinii afară din casă, fi-le-ar năravul al dracului să le fie ».

— Fetița e în pat, unchiule.

— Ea e, ea e. Ia vezi, a mîncat?

— Nu știu, că doarme.

— Ea e, săraca, doarme. Înseamnă că a mîncat, că dacă nu mînca, lătra. Vezi să nu-l pierzi pe Sfîntul Petre. Ce face sfîntul, ia spune, ce face sfîntul?

— Stă pe o bancă. Are o bancă și stă pe ea. Sub un dud.

— Dud, mă?!

— E un dud cu dude mari, rotunde, galbene.

— E portocal sau e lămîi, nu știi tu să-i zici. Ce face sfîntul, hai, spune.

— Stă și el. Stă și el, ce să facă. Stă și el. Stă și Sfîntul Petre. Mă încurcasem.

— Auzi, întreabă-l dacă ne lasă să ne ducem și la niște închisori, să-l căutăm pe Nea Niță.

— Zice că nu. Zice că nu.

— Nu? Aoleu! Mai roagă-l, spune-i că-l rog eu, că oi fi făcînd și eu ceva pentru el.

— 'ce că nu. 'ce că mai vorbim noi.

— N-o putea și el singur să ne lase. N-o avea voie și el. Da' spune-i că mai venim. Și mulțumește-i.

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Va urma)

ROMÂNIA NEMURITOARE

dunărea ca un salcîm înflorit

**Cade seara peste Dolj ca un cocor blînd.
Mă duc pe malul Dunării și
îngenunchez.**

**Fluviul acesta n-a mințit niciodată.
Un zîmbet îi stăruie pe chip;
vai, Dunărea a cunoscut toate generațiile
de năvălitori. I-a văzut înainte
de a ne călca pămîntul (înveșmîntați
în aur!) și după...
Știe de acum că orice trufie nu e decît
anticamera umilinței viitoare — și
zîmbește: în pîntec îi are
pe toți străinii aceia — unii sînt
valuri curate, alții pești sau
sălcii plîngătoare...**

**Cade seara peste Dolj ca un cocor blînd.
Dunărea pare un salcîm înflorit.
O barcă abia înaintează sub greutatea
luminii de lună. Mă duc pe mal și îngenunchez.
De aici îmi sorb eu puterea
cu care a doua zi
mă urc pe baricadele adevărului
și înving.**

GABRIEL CHIFU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

A fost o vreme, și nu puțină, cînd expresia «Toată țara este un șantier» a avut o deplină acoperire în fapte. Mai mult sau mai puțin inspirat, reportajele de atunci vorbeau despre aspru, eroic, pur. Și azi starea de șantier — ca să zic așa — este o coordonată a dezvoltării României, dar nu putem uita că acum atîtea și atîtea foste șantiere sînt uzine sau întreprinderi, cămine sau termocentrale, produc, nu de puține ori, la capacități uimitoare și produc pentru alte șanse ale noastre, ale viitorului. Căci, este evident, șantier înseamnă în primul rînd viitor și dealtfel datele notate de la directorul tehnic al termocentralei Turceni, inginer Adrian Gornoviceanu, trec de la un «vom face» la un «vom depăși» cu destul de multă nonșalanță: «S-a început și aici, în decembrie 1972, cu organizarea de șantier. Acum ea este terminată și lucrările de bază au demarat din 4 mai 1973. Ce să vă spun decisiv, esențial? În prima etapă, ceea ce înseamnă trimestrul III al anului 1977, vom construi patru grupuri de cîte 330 megavați. Pînă cînd vom ajunge în final, vom da la fiecare șase luni cîte un grup. Final înseamnă o capacitate mai mare decît a Porților de Fier, vom avea deci cea mai mare termocentrală din țară».

Dealtfel, multe dintre lozincile șantierului vorbesc oamenilor ca fiind deja ajunși în postura de cei mai mari producători de energie din țară. Nu am o slăbiciune deosebită pentru lozinci, dar cele de la Turceni m-au impresionat în mod deosebit, prin acuratețe, prin forță de mobilizare, prin caracterul lor specific: «Constructori! Fiind cei mai mari producători de lumină și energie din țară, să fim în frunte și la economisirea acestora». Atmosfera șantierului este una calmă, fără înghesuială și multe zgomote; se simte că oamenii, în jur de 2 000, se cunosc și își cunosc și munca. Cu alte cuvinte, perioada de care aminteam consacrată în formula «Toată țara este un șantier» a însemnat foarte mult pentru oameni. Dacă este cazul, Turceniul dovedește că am devenit nu numai constructori temerari, ci și foarte buni; nu numai avîntați, ci și chibzuiți.

◀ **Zi de zi la Turceni se efectuează un pas spre cer.**

Oamenii aceștia sînt făcuți dintr-un aluat aparte; întîi construiesc drumuri și apoi le traversează. ▼

CEA MAI FRUMOASĂ AMINTIRE DE LA ȘANTIERUL TURCENI POATE DEVENI RIDICAREA CELOR PATRU COȘURI, DAR NU ORICUM, CI FOARTE BINE

Înainte de a discuta cu maistrul energetic Alexandru Ene, o inscripție îmi atrage atenția. În esență este vorba de faptul că sînt interzise căderile de la înălțime ale celor care lucrează. De muncă la înălțime mai avem, firesc, nevoie; de căderi, nu.

«Avînd în vedere că lucrez în construcții de 18 ani — spune Alexandru Ene — puteți să notați că am fost și am lucrat, deci am rămas, în următoarele locuri: Doicești, Paroșeni, Sîngeorgiu de Pădure, Borzești, Brazi, Valea Bistriței, Ișalnița, Govora. Avînd dumneavoastră știință că se montează cel mai nou tip de cazan, nu se poate să nu vă fi spus șeful, rezultă că aici totul e nou, și asta înseamnă, în primul rînd, mai bine. Toate utilajele sînt moderne, dar pe mine mă impresionează în cel mai înalt grad posturile de sudură. Cinstit să fiu, la întrebarea ce mi-o puneți răspund așa: sîntem un trust care am învățat și din greșeli».

Chiar dacă nu-mi spusese nimic, șeful acestui șantier, inginerul Ghibu Petre, era prezent și auzind cu ce treburi îl caut mă întreabă de ce ziariștii, în reportajele lor, scriu Petre Ghibu și nu invers. Cu alte cuvinte, mă lămurește, se scrie începîndu-se cu numele cel mai nou, cu prenumele, ceea ce este greșit, cel puțin în cazul său.

— Poate aveți dreptate, răspund, dar ajutați-mă, în limita timpului dumneavoastră disponibil, să nu scriu lucruri greșite nici despre inginerul Ghibu, nici despre oamenii din subordinea sa.

— Așa da, mai merge. În ordinea importanței, iată elementele de care este zilnic nevoie pe șantierul nr. 1-Turceni: oameni, tensiune, beton, macarale. Cea mai mare greutate întîlnită aici: nici o zi nu seamănă cu cealaltă. Ce știu azi, mîine adeseori nu se mai potrivește. Oamenii sînt excepționali. Obișnuiți atît cu genul de lucrări, cît și cu frigul. Am venit împreună cu cei mai mulți și vom pleca împreună. Nu ne-am gîndit unde.

În schimb, șeful șantierului nr. 3, inginerul Nicolae Rădulea,știe unde va pleca de la Turceni. «Șantierul pe care lucrez, îmi place mai mult să spun așa,decît să mă refer la actul conducerii, execută lucrări deosebit de importante. Drumuri, căi ferate, gospodărirea subterană și pe aceea de cărbune și mai ales coșuri de fum. O să înțelegeți repede de ce am spus «mai ales». Construim estacade peste care vor trece trenuri cu cărbune. În final se vor folosi aici, în 24 de ore, 85 000 tone cărbune. Și tot în final vor fi patru coșuri de fum, avînd fiecare 280 metri, deci cele mai înalte din țară. Folosim o tehnologie extrem de nouă: coș în coș. Cu oamenii nu avem nici tehnologii, nici tehnici noi de comportare. Ei sînt împărțiți pe profesii și pe ce au făcut în viață. O să-mi fie foarte greu să mă despart de ei. Peste 8 ani, cînd va fi ridicat și ultimul coș eu voi pleca la pensie».

De la mai tinerii oameni ai șantierului, chiar dacă tînăr înseamnă și vîrsta de 40 de ani, Nicolae Diaconu, Petre Șerban, Ion Dițescu, Adrian Călugăru, Dumitru Rădulescu, Petre Corbeanu, afli că aici, la Turceni, deși șantier, viața își are legi nu atît proprii, cît mai ales clare. După terminarea lucrului, viața din colonie sau cea desfășurată în orașele Filiași, Craiova, de unde vin mulți oameni, «trebuie dată serios pe odihnă». Numai așa prezența de a doua zi la serviciu este și obligatorie și folositoare. Dacă un tovarăș de lucru «este un element conștiincios, s-a achitat întotdeauna de sarcinile trasate, a dat dovadă de seriozitate și spirit de inițiativă...», ei bine, atunci el trebuie ajutat.

Ca în toate locurile serioase de muncă, președintele sindicatului de la Turceni, Aurel Stănciulescu, se ocupă de educarea oamenilor și o face nu atît emoționant, cît mai ales zi de zi. «Din 1974, turnăm 19-20 metri cubi pe lună și o facem în două schimburi. Deci, magazinul universal din colonie este gata. Și cantina este gata și masa foarte bună. 100 din cele 400 de apartamente sînt și ele gata. Alimentarea cu apă a localității a fost terminată și tot în acest an creșa va avea 100 de locuri,iar grădinițele 240. Acestea sînt adevăratele probleme de viață ale oamenilor, și lor le dăm onoarea și respectul ce li se cuvin. Dacă legea de bază a vieții noastre este munca, atunci zi de zi înțelegem să fim lîngă om, nu numai alăturea».

Șeful șantierului nr. 2, inginer Nicolae Dorde, are principii asemănătoare. Cel mai important lucru pe un șantier, afirmă, este organizarea producției în flux continuu. În acest fel se organizează și restul vieții. Nu obișnuiesc să stau alături de oameni, ci să lucrez lîngă ei. Azi, zice, mi-am început activitatea la turnul nr. 1 răcire. Am făcut apoi pregătirea elementului de betonare și a grinzilor inelare superioare de la cota +8. În continuare, am stabilit traseul conductei cu apă industrială. În fine, la 11, inginerul Nicolae Dorde a justificat, la serviciul contabilitate, consumul de materiale

Ar fi, cred, greșit să descriu doar ce am văzut cu ochii proprii pe șantierul de la Turceni. Lipsa unei pregătiri tehnice cît de cît temeinice ar fi evidentă, iar abundența de metafore n-a făcut bine cu adevărat vreunui ziarist. La această oră, la Turceni se vede de departe că noi, românii, am învățat să construim. Ritmul muncii este egal și plin de siguranță. Cuvintele care îl exprimă, la fel. Iată, de pildă, cîteva aparținînd aceluiași Adrian Gornoviceanu: «Încă de la început ne-am încadrat în graficele de producție. În acești doi ani am depășit de fiecare dată planul valoric. S-au realizat toți indicatorii de plan, inclusiv, sau mai ales, cel economic. Cazanul nr. 1 a și fost predat la montaj și tot montajul va primi în septembrie lucrările din sala mașinilor pentru primul grup. Ce înseamnă pentru noi 1975? Simplu: intrarea în maturitate sau, tehnic spus, prima turbină la montaj».

EUGEN SECELEANU ■

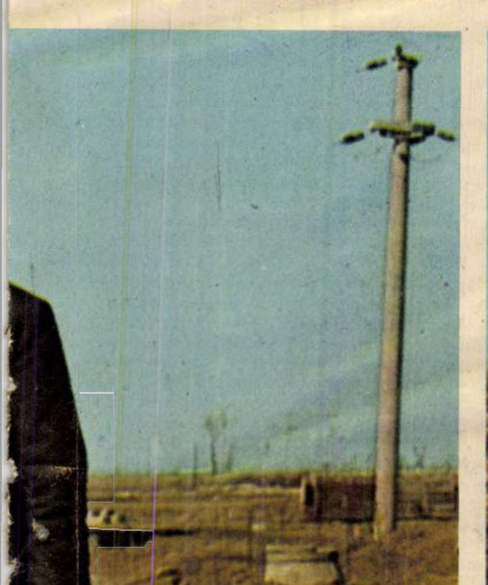

Oameni pe turnuri de răcire.

EXTEMPORAL

«i-aș împărți proștilor, cu condiția să ne lase în pace»

Se știe cît de multe cheltuiește în prezent omenirea pentru înarmare. În legătură cu asta i-am întrebat pe copii *ce-ar face ei cu banii care reprezintă costul unui tun?* Costul unui tun modern, al unui tun aproape perfect, cum știu să facă oamenii de la sfîrșitul celui de-al doilea mileniu. Nu știu care o fi prețul unui asemenea tun, dar le-am spus copiilor să se gîndească la o mare sumă de bani.

«Aș aduce copii de eschimoși la noi, la mare. Mult timp, cît se poate de mult. Și i-aș găzdui nu neapărat în tabăra de la Năvodari, ci la Costinești sau poate la Aurora» (Roxandra Toma — școala nr. 20, 14 ani).

«În nici un caz, n-aș cumpăra cu ei un alt tun» (Adrian Sferaru, 14 ani, școala nr. 201).

«Aș da banii aceștia tuturor copiilor de pe glob care nu au condițiile noastre, ale copiilor români, să-și împlinească visurile, pe care, sincer să fiu, le are orice copil» (Albert Stanciu, 14 ani, școala 201).

«Mi-aș cumpăra o vilă într-un oraș liniștit, aș construi o școală în care copiii să învețe în cele mai bune condiții că războiul este drept numai atunci cînd e purtat pentru apărarea drepturilor noastre, iar dacă mi-ar mai rămîne bani mi-aș cumpăra bijuterii și blănuri scumpe» (Anca Costescu, 11 ani, școala 124).

«I-aș dona pentru miile de copii flămînzi și săraci din unele regiuni ale Africii. Aș da din ei și muncitorilor din alte state care luptă pentru o cauză dreaptă» (Andreea Milea, 13 ani, școala 124).

«Aș face o excursie în jurul lumii, pe jos, încet, împreună cu cîțiva prieteni. Aș vizita triburi din Africa și din pădurea Amazonului. Mașină n-aș putea să-mi cumpăr, fiind prea mic. În schimb, mi-aș face o casă (nu prea mare), cu o grădină frumoasă, așezată pe malul mării sau la munte»(Mihai Pavloff, 14 ani, școala 124).

«Banii i-aș împărți tuturor proștilor, cu condiția să ne lase în pace» (Traian Georgescu, 13 ani, școala 124).

ROMULUS BALABAN ■

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

cînd scapi dintr-un accident și dai peste rude...

Copilul Iulia H. scapă ca prin minune dintr-un accident de circulație în care, din nenorocire, i se prăpădesc însă părinții. Scapă, așa cum se întîmplă uneori, în mod bizar, parcă printr-un accident fericit al naturii, fără nici o zgîrietură.

Dar nu scapă de dragostea disperată, dramatică, sufocantă, plină de avocați, de martori oculari și de martori improvizați,a rudelor sale dintr-o îndepărtată comună din Ardeal. Și iată cum... Deși, imediat după accident, o familie prietenă, familia Racoviță, s-a decis s-o înfieze pe Iulia H. și să-i ofere astfel toate condițiile de civilizație și mai ales de umanitate în care să trăiască și să învețe, rudele îndepărtate contestă dreptul acesteia de a interveni în viața copilului. Conștienți că nu comit o eroare juridică și că nu lezează interesele acestui copil, deocamdată elev la o școală elementară, familia Racoviță a refuzat să-l cedeze rudelor care nici măcar astăzi, la aproape un an de la accident, nu au găsit că e normal să-și cunoască nepoata! Războiul se duce numai în instanță,cu avocați gălăgioși, uneori impertinenți, dintr-un singur *motiv real:* Iulia H. a devenit unica moștenitoare a unei case și a unei grădini în acea îndepărtată comună din Ardeal. Nu mai interesează, prea mult, destinul copilului, viața sa fragilă, intențiile sale, ci numai casa și grădina din preajmă pentru care, cu timpul, s-a ajuns în situația tragicomică de a nu se mai înțelege între ele nici rudele. Adică azi se dau în judecată, reciproc, pentru dreptul de a deveni tutore legal al fetiței. Asistăm astfel la un proces care descinde parcă din linia anacronicelor drame ale pămîntului din Ardeal. Și astăzi?

ADRIAN DOHOTARU ■

CE DĂM SOCIETĂȚII?
CE PRETINDEM? CE MERITĂM?

difuzorul

N-am să uit niciodată figura lui palidă de copil. Sfios, venea întotdeauna după noi, se «ținea» după noi, deși nu-l băga nimeni în seamă. Nu intra la socoteală în nici un joc pentru că era stîngaci la toate. Și totuși se agăța de ceata celorlalți băieți, stătea pe lîngă ei, doar-doar îi vor da și lui ceva de făcut. La fotbal, țin minte, îl așezam de obicei în spatele porții, să ne aducă mingile care ieșeau afară din teren. Se ducea după toate, alerga și le aducea, bucuros că participa și el, într-un fel, la jocul celorlalți. La carte, la început nu era prea răsărit. Era foarte emotiv și căpătase într-o vreme și un fel de palpitații la inimă, dintr-o noapte în care îi murise sora, șocul marcîndu-l puternic. Țin minte că a doua seară după acea întîmplare tragică l-am vizitat, pentru prima oară, acasă. Erau patru inși într-o singură cameră. (Ea era toată locuința lor.) Părinții lui într-un pat, el într-un pat, și moarta, sora lui, în al treilea pat. De atunci, de la vizita aceea, pe care noi, ceilalți copii, n-aveam s-o uităm toată viața, Aurel ne-a devenit mult mai apropiat. Ne înrudise cu el durerea. Dintr-o «coadă» a noastră, dintr-un intrus la jocurile și bucuriile celorlalți băieți, Aurel a ajuns un «om de echipă», cum se spune, de care nu ne puteam lipsi, deși stătea tot pe margine, dar acolo îl simțeam al nostru, cu toată inima lîngă noi.

Deși pare o simplă amintire din copilărie, însemnarea de față este mai mult decît atît. Băiatul acela palid și slab pe care la început noi, colegii lui, îl toleram cu greu în preajma noastră, pentru a ajunge, cu timpul, să-l iubim ca pe un frate, băiatul acela handicapat de multe, de o viață grea care nu numai că nu l-a cruțat, dar l-a încercat cumplit de multe ori, băiatul acela a învins pînă la urmă totul. Este azi un apreciat cadru universitar, e doctor inginer, e inventator.

— Poate n-aș fi ales niciodată calea asta, îmi spunea el deunăzi, dar n-am să uit cît oi trăi că primul meu radio pe care l-am avut vreodată era un biet difuzor, căruia cînd i-am dat drumul să cînte — și aveam 19 ani pe atunci! — am sărit în sus un metru! De fericire. Difuzorul acela m-a hotărît definitiv să urmez calea tehnicii și să fac totul pentru a ajunge un adevărat specialist.

MARIUS POPESCU ■

1

cronica (54)

2

Constatăm, de la un timp, că ședințele cenaclului nostru încep cu mai multe ore înainte de timpul fixat pentru deschiderea lor. Nu e vorba aici de cine știe ce afirmație paradoxală sau de vreun absurd exces de punctualitate. Ci avem de a face cu o realitate, care este pe cale să intre, sau chiar a intrat, în tradiția cenaclului nostru. Să ne explicăm. Membrii cenaclului, după cum ușor se poate bănui, au cu toții meserii. Și ca orice oameni ai muncii au și ei un capital, atît cît e, de timp liber. Numai că activitatea continuă a cenaclului, cu programul lui care devine pe timp ce trece tot mai bogat, cere ca acest timp liber să fie întrebuințat pentru mobilarea timpului liber al altora, adică al acelora care ne urmăresc și ne frecventează. Or, pentru gospodărirea cît mai eficientă a timpului nostru disponibil, s-a găsit de cuviință ca el să devină consubstanțial procesului de elaborare și creație a programului. Și el, timpul acesta liber, e folosit recurgîndu-se la cît mai diverse mijloace și metode. Și așa se face că mașinile care ne transportă spre cele mai felurite localități ale țării devin adevărate cabinete de lucru. Aici, în aceste mașini, se compun multe din versurile și cîntecele programului, aici, spre exemplu, s-a elaborat o bună parte din cele 25 de cîntece noi ale lui Mircea Vintilă. Și tot într-o mașină care ne ducea spre Caracal, orașul în care s-a desfășurat ședința din 24 februarie 1975, la invitația Comitetului orășenesc Caracal al P.C.R., invitație adresată de inimosul secretar al consiliului popular, Traian Marinescu, s-a compus *Imnul de luni*, versuri de Adrian Păunescu, muzica de Mircea Vintilă, cu care s-a deschis manifestarea din localitatea amintită și care, de aici înainte, va deschide și închide programul cenaclului. De fapt, participanții la acest cenaclu, strînși în sala teatrului, au beneficiat de audiția cîtorva piese muzicale date în premieră. Întreg programul a fost un omagiu adus cetățenilor orașului Caracal, care, exact cu 30 de ani în urmă, la 24 februarie 1945, au luat cu asalt prefectura și au instaurat democrația. Vom aminti, în acest sens, ampla lucrare *Biografie*, versuri de Adrian Păunescu, muzica de Mircea Vintilă, care, în esență, e o *biografie* a ideii de patrie și omenie, a patriei și omeniei românești, a luptei pentru libertate, socialism și om nou. În fața unui public atent, care, după părerea noastră, a fost mereu și frumos surprins de evoluția programului, fapt exprimat de pe scenă chiar de primarul orașului, tovarășul Guță Marin, și, după ședință, de tovarășul Gheorghe Constantin, secretar cu propaganda al Comitetului județean Olt al P.C.R., s-a desfășurat un program constituit în bună măsură de o serie de recitaluri. Tudor Gheorghe, acest inegalabil menestrel la curțile cîntecului românesc, a cîntat și subjugat sala cu un cuprinzător repertoriu. Mai obosit decît altădată, Mircea Vintilă a sedus și de astă dată — pînă la urmă! — publicul cu substanțialele sale piese. Așteptată cu sufletul la gură, Anda Călugăreanu, acum în posesia unor mijloace de exprimare artistică din cele mai strălucite, a fost, pur și simplu, ovaționată, confirmîndu-se, încă o dată, valoroasa ipostază în care se află această inteligentă artistă. Cornel Ionescu, Dan Chebac și Vali Sterian, fiecare cu personalitatea lui distinsă, completează cu strălucire seria recitalurilor. Cunoaște un mare succes, prin simpatia și căldura emanate, studentul în medicină, de origine italiană, Evandro Rossetti. Ionela Copaciu, în progres la capitolul interpretare. Debutează frumos Sorin Paliuc.

3

Face trecerea spre poezie Eugen Seceleanu, care încîntă pe participanți cu lectura unui fragment din romanul său de mare umor, «Eternitate locală». Reflex-Flacăra, acest grup de inepuizabile resurse artistice, interpretează *Clipa noastră cea mare* de Ion Zubașcu, *Bună ziua*, cîteva *romanțe* și [illegible] de Miron Radu Paraschivescu. Dan T[illegible] vervă și nuanțat, recită *Mihniri* [illegible] de Tudor Arghezi și *Nici nu e* [illegible]olescu. Mihai Stan, cu vigoare și expresivitate, recită *Critica de jos* de Nina Cassian, și, irezistibil, *Minunea* de Marin Sorescu. De asemenea Mihai Stan și Dan Tufaru relevă cu convingere sensul dramatic din *Cîntic de fată neagră* de Miron Radu Paraschivescu. La invitația participanților, Adrian Păunescu recită *Da, mai avem*, și *Deocamdată, nu.*

Și la Caracal programul a durat mai mult de cinci ore. Și de astă dată, trebuie să spunem că nu din cauza noastră, ci tot din *vina* participanților. Nobilă vină!

TRAIAN STOICA ■

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

1. Împreună, aproape toți «flăcăriștii» cîntă refrenul unui minunat cîntec al lui Tudor Gheorghe. Sus, de la stînga la dreapta: Mihai Stan, Mihai Perșa, Anda Călugăreanu, Dan Tufaru, Evandro Rossetti, Gelu Colceag; mijloc: Dan Chebac, Vali Sterian, Cornel Ionescu, Ștefan Sloboda; jos: Tudor Gheorghe și Mircea Vintilă.
2. Mircea Vintilă și cele 25 noi cîntece pe care le-a compus.
3. Marele artist Tudor Gheorghe și mereu emoționantele sale cîntece.

LUMEA DE MÎINE

timpul își grăbește pasul

Discuția asupra viitorului lumii în răstimp de cîteva decenii nu se poate reduce la considerații pur teoretice. Faptele aduc în fiecare zi temeiuri noi acestei preocupări, confirmînd obligația omului actual de a gîndi lumea sub perspectiva viitorului.

Iată, de pildă, neprevederea ducînd la risipa inutilă a banului public, a clădirii într-o țară străină a unui mare spital psihiatric, care a reprezentat o cheltuială de multe milioane. Spitalul fusese clădit după planurile și necesitățile impuse cu zece ani în urmă, în epoca începerii construcției — dar care nu mai corespundeau cerințelor din momentul în care spitalul se terminase! Între timp, concepțiile medicale evoluaseră, perimînd planurile făcute. Rezultatul: spitalul este, în prezent, practic nefolositor, nefiind ocupat decît de o zecime din numărul bolnavilor, față de capacitatea lui totală. Eroarea constructorilor constă în faptul că inițiatorii — medici, igieniști, arhitecți — nu au anticipat nevoile viitorului și că s-au limitat la indicațiile prezentului — devenite, între timp, depășite.

În era noastră timpul aleargă repede. Exemplul societăților cu evoluție lentă aparține studiului etnografic. În fapt, nici o populație, fie ea animală sau umană, nu este statică. Există însă ritmuri diferite de evoluție și creștere, în această desfășurare. Istoria a consemnat evoluții lente de populații rămase, pînă în timpul nostru, în stadii nedezvoltate. În civilizația ultimului mileniu se pot, de asemenea, distinge epoci de evoluție încetinită, aflate în contrast cu perioade de efervescență revoluționară. Omul evului de mijloc trăia într-un alt ritm decît omul din secolul Renașterii. Fiecare perioadă istorică își are un *tempo* caracteristic de evoluție; timpul istoric nu este uniform; el înfățișează o cadență diferită, după epoci și popoare.

Epoca electronică în care trăim are altă mișcare în comparație cu secolul trecut sau chiar cu primele decenii ale veacului nostru. Viitorul nu mai poate fi judecat după prezent. Momentul actual nu mai slujește drept model pentru construcția de mîine. Viitorul trebuie anticipat în structurile lui intime. Mai mult: *prezentul trebuie să fie înțeles de om, după imaginea probabilă a viitorului!* Formularea lui G. Berger, creatorul prospectivei, alcătuiește un program de lucru: «să construim prezentul luînd ca punct de plecare viitorul, în loc de a-l considera ca un rezultat al trecutului». Numai lucrînd în acest spirit s-a putut ajunge la dezvoltarea socială, științifică și tehnică actuală.

Înăuntrul cadrului general al epocii se situează însă orînduirea socialistă, reprezentînd structura de viață în care cadența timpului și progresia înfăptuirilor, în toate domeniile, înfățișează ritmul cel mai accelerat al dezvoltărilor sociale. Această succesie de împliniri are un mers ascendent. Pentru țara noastră, anul 1974 reprezintă productivitatea cea mai ridicată din întregul deceniu. Progresia nu cunoaște oprire. *Manifestul Frontului Unității Socialiste* consemnează faptul, pentru viitorul cincinal: creșterea producției industriale va reprezenta anual o cadență de 9-10%, iar în domeniul agricol depășirea față de cincinalul anterior va fi de 25-34%!

Nu va fi totuși o sporire limitată la cîteva sectoare. Împlinirea se desfășoară armonic. Viața culturală, învățămîntul, știința și arta vor cunoaște o dezvoltare paralelă.

Ritmul specific al timpului, în era electronică și în statul socialist, impune contemporanilor obligația de a ține pasul vremii în care trăim.

ION BIBERI ■

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

dincolo de zodia portocalei

— Deși trebuie să o fac mai mult în numele cititorilor decît în al meu, iată Anda Călugăreanu, mă mir că pe o recentă copertă a «Flacării» am văzut o fotografie de-a ta din a cărei explicație am aflat, eu, cititorul, că ești cîntăreață de muzică folk. Luminează-mi te rog această mirare.

— Nu te mira, că așa e! Cine a spus acolo că sînt cîntăreață folk a zis bine (deși acest termen e cam impropriu și impune anumite limite). Și iată de ce — zece ani eu am cîntat cum am cîntat și ce am cîntat. Și în tot acest timp am căutat, pentru că eu înțeleg ca un artist de conștiință să-și caute mereu noi mijloace de expresie. O să te întrebi cum am ajuns însă aici.

— Mă întreb.

— Simplu și omenește — m-am săturat să tot depind de niște producții artistice care nu-mi aparțineau, care nu se legau (majoritatea!) în nici un fel cu gîndurile și preocupările mele. Așa am ajuns să înțeleg că această formă numită folk este mai apropiată de spiritul meu. Mi se pare chiar foarte frumos să transmit altora și să difuzez, prin muzica mea, niște poezii frumoase, pline de substanță.

— Mă obsedează de mult o întrebare pe care n-am îndrăznit să ți-o pun pînă acum — cum ai putut să cînți tu zece ani și muzică proastă?

— N-aș vrea să crezi că trag ușor cu buretele peste tot ce am făcut eu pînă acum și mă lamentez cu expresii de genul «vai, cum am cîntat eu atîtea prostii?» etc. Să știi că am făcut și lucruri bune, care, tocmai fiindcă au existat, mi-au dat puterea să cred atîta vreme că și în muzica ușoară se poate.

— De o parte și de alta a ființei tale dăinuie încă ecouri ale ultimului interviu dat de tine într-o «Flacăra» mai de demult. Cred că de acolo a pornit totul, de la acele declarații esențiale pentru viitorul tău, cuprinzînd opțiunea ta. Îți amintești?

— Nu uit, nici eu și nici alții, acel interviu. Am avut destule necazuri, sau hai mai bine să le zicem greutăți, că necazuri ar însemna supărare și eu n-am prea fost supărată de consecințele spuselor mele de atunci. Am avut deci, cum mă așteptam, greutăți. Și azi oarecare cercuri mă deplîng, săraca Anda, gata s-a zis cu ea. Să fie sănătoși, ei cred că m-au răstignit, uitînd de fapt că asta e o înălțare. Da, m-am înălțat și sînt fericită că am trăit în ziua în care cineva s-a gîndit să-mi ofere un premiu pentru curajul meu. Curajul de a renunța la succesul facil, la melodiile cu parfum vechi, alterat, și de a alege în schimb muzica tinerilor din România de azi, o muzică sinceră, militantă, revoluționară, o muzică legată, în sfîrșit, de poezia pe care de atîta vreme o așteaptă, de poezia frumoasă și înălțătoare.

— Tu îl numești curaj, alții îi spun inconștiență. Cum adică, să lași tu show-uri TV, spectacole pompoase chiar avantaje materiale, pentru ce? Pentru ce Anda Călugăreanu!? Ce cîștigi tu din asta, monument al inconștienței ce ești?!

— Capetelor neliniștite de aceste întrebări apăsătoare, căci s-o recunoaștem sînt apăsătoare, le ofer un bilet la un spectacol de muzică ușoară și o invitație la un Cenaclu Flacăra. După asta «inconștiența» mea le va fi mai clară.

— Bine-bine, pentru cei avizați, dar ce ne facem cu acea parte din public în al cărui horoscop figurai la «zodia portocalei»?

— Nu demult un șofer de taxi m-a întrebat ce e cu mine, de ce apar atît de rar în public. Tăcerea mea (era greu să-i spun totul în cîteva cuvinte) l-a făcut să răspundă tot el întrebării: «stiu eu doamnă Anda cum stă chestia cu demnitatea, și e mai bine așa, pe cuvîntul meu». Ai dreptate, am ieșit din «zodia portocalei», cum îi spui tu, sînt acum într-o alta mai senină, mai liberă, o zodie a timpului nostru, a seriozității. Dar tu crezi că mi-a fost ușor să renunț la aplauzele ritmice ale unei săli cu trei mii de oameni și să stau cîteva luni în umbra unor nume deloc sonore, dar iubite pînă la adulație de publicul Cenaclului Flacăra? Am înțeles, răceala pornea din neîncredere; cum vine asta, Anda Călugăreanu la Cenaclul Flacăra, cu muzica tînără alături? Ea, solista de muzică ușoară? Acum, cînd am optat pentru acest gen nou să nu crezi că îi condamn pe vechii mei colegi, deși ei așa au impresia. Nu-i adevărat, mulți dintre ei sînt oameni buni, capabili, dar au intrat într-un circuit din care cu greu ar putea să iasă. Iată, eu am fost prima care a făcut-o, sînt sigură că mă vor urma și alții.

— ...«Vechii mei colegi», ai aerul că vorbești ca o bătrînă înțeleaptă, tu cîntăreață folk! Dar, apropo, cu noii tăi colegi cum te împaci, mai bine zis cum vezi tu noua lume pe care o parcurgi acum, trebuie s-o spun, foarte senină.

— Mi se pare nemaipomenit ca într-o după-amiază de duminică să se nască două cîntece pe care să le poți cînta împreună cu acel băiat care se numește Mircea Vintilă și că orice întîlnire de lucru a noastră, a celor din nucleul cenaclului, este uluitor de fertilă. Căutăm, cîntăm, citim poezii, ne sfătuim, ne contrazicem, compunem, aproape că nu mai avem timp de bîrfă. Spun asta fiindcă, să știi, bîrfa se naște din lene, din inerție și suficiență, din orgoliu și dintr-un «dulce» conformism. Și mereu, motorul acesta mergînd al concurenței loiale și mereu ne ambiționăm să dăm mai mult decît colegul de cenaclu, fără a-l invidia decît pe partea frumoasă a cuvîntului invidie.

În ceea ce mă privește, am luat-o atît de mult de la început încît pot spune că am găsit un nou zero. Am ajuns să mă bucur ca o debutantă. Asta e, am revelația unui nou zbor, a unei noi plecări.

— Deci n-a fost în zadar!

— Da, faptul că n-am renunțat la luptă și că am lăsat suficienta undeva în urmă, ca pe o piatră kilometrică într-un voiaj spre un cenaclu ce urmează să se țină în provincie, n-a fost inutil, m-a făcut să dau cu tifla zădărniciei.

...Și visul meu, în sfîrșit, teatrul, unul din marile mele vise, tot aici l-am regăsit, odată cu oamenii aceștia care m-au primit în mijlocul lor și care se numesc «Reflex Flacăra». Crede-mă, vezi și tu, sar de la una la alta, dar aproape că nu mai știu precis ce sînt — cîntăreață folk sau actriță.

— Nici nu cred că trebuie să definim chestiunile. E doar minunat că ne putem, că vă puteți, manifesta cu toate laturile și forțele talentului, fără a pune pe piept ecusoane dintr-o falsă ebonită pe care să scrie «cîntăreț folk», «actor» sau mai știu eu ce. Totul este să ne însușim această dinamică a creației, să avem adică o continuă foame de schimbare.

— N-aș vrea să uiți, că la mine, această foame a pornit de la Florian Pittiș. El a fost primul care a tras semnalul de alarmă. Sinceră să fiu, eu de abia acum încep să mă consider un membru al Cenaclului Flacăra, deși cronologic sînt de mult. Abia acum, pentru că în această emulație nemaipomenită am venit cu întregul meu aport, cu cîntecele mele, cu talentul meu, cît îl am. Pentru că este minunat, crede-mă, să te redescoperi după zece ani și, mai ales, să poți face, în sfîrșit, ceea ce-ți doreai de mult!

GEORGE STANCA ■

uimirea celor greu de uimit

Cornel Dumbrăveanu a condus din nou Filarmonica «George Enescu». O mare orchestră și un dirijor pe măsura ei au realizat iarăși împreună două seri de bucurie, de lumină, de umanitate și de demnitate. Acest tînăr șef de orchestră a uimit publicul greu de uimit al Ateneului, făcînd din a doua sa apariție o victorie nu atît a lui, cît mai ales a artei interpretative românești contemporane. Orchestra și dirijorul s-au comportat ca două jumătăți de nedespărțit. Gesturile lui Dumbrăveanu pătrundeau parcă în carnea orchestrei, provocînd fiecăruia dintre acești distinși instrumentiști dorința de a se întrece pe sine (act despre care cineva spunea că reprezintă actul suprem al omului), determinîndu-i să sufere pentru orice inexactitate. Dirijorul melancolizează și incendiază orchestra, stîrnind în ea toate stările închise în compozițiile interpretate. Îi dă o limpezime supranaturală și credința că muzica nu e propriu-zis recreată decît atunci cînd e transformată într-un climat spiritual. Am ascultat cantata «Dintre sute de catarge» pentru cor de femei, solistă și orchestră de coarde a compozitorului Wilhelm Berger, o creație matură, nostalgică și elegantă meditație, cînd plină de întrebări și neliniști, cînd exprimînd parcă stingerea pasiunilor de pe urma cărora nu rămîn decît sentimente carbonizate. S-a simțit poezia din adîncul Concertului în Do major pentru pian și orchestră de Beethoven. Mîinile pianistului Dan Grigore sînt un material ciudat, înzestrat cu spirit și cu stări de visare. Cornel Dumbrăveanu a știut să facă din solist și orchestră un bloc transfigurat, unit silabă cu silabă. Simfonia nr. 3, Scoțiana, de Mendelssohn Bartholdy a fost o muzică de lumină, un drum de la blîndețe la triumf. O simțeai potrivită pentru celebrarea marilor artiști cu opere nepieritoare. Dumbrăveanu în fața Filarmonicii știe să ridice la o putere proprie toate nălucile unei lucrări. El nu lustruiește muzica, el o răscolește ca un curent care bîntuie din străfund spre suprafață.

ROMULUS BALABAN ■

top - panorama

● *Efervescență* este cuvîntul cel mai potrivit pentru atmosfera existentă în grupul membrilor permanenți ai Cenaclului Flacăra. Se lucrează, se lucrează intens. Cărțile de poezie stau îndelung între degetele obișnuite să mîngîie griful sau corzile chitarei, versurile frumoase sînt ades rostite de vocile obișnuite să cînte. Labiș, Miron Radu Paraschivescu, Geo Dumitrescu, Ion Pillat, și mulți alții iau un metaforic contact cu Mircea Vintilă, Anda Călugăreanu, Dan Chebac. Astfel se vor naște cîntece noi, astfel cît mai mulți tineri amatori de muzică (și de ce să n-o recunoaștem, sînt mulți) vor descoperi și frumusețea poeziei. Și poate, îndrăgostiți de un cîntec și din cauza versurilor, tinerii se vor apropia mai mult de poezia bună. Poate unii chiar o vor descoperi acum. Să deschizi ferestrele poeziei — frumoasă menire pentru tinerii noștri cîntăreți!

● Noi albume au apărut recent pe mapamond. Nume cunoscute de soliști și formații: *Bob Dylan* — Blood on the Tracks, *Elton John* — Greatest Hits (disc aflat pe locul întîi în majoritatea topurilor de L.P. 's din Anglia și S.U.A.), *Donovan* — 7 — Tease (pretextul unui show de teatru si rock, care se vrea o retrospectivă a revelațiilor și decepțiilor tineretului aparținînd anilor '60), *Deep Purple* — Stormbringer, *Grand Funk* — All the Girls in the World.

● Foștii parteneri ai lui John MacLaughlin au început, de asemeni, să editeze albumuri separate. Astfel *Billy Cobham* a lansat recent L.P.-ul intitulat «Total Eclipse» iar *Jerry Goodman* împreună cu *Jan Hammer* au editat albumul intitulat «Like Children».

Începînd cu acest număr al revistei noastre, principiul alcătuirii topului nostru se va schimba. Pentru o mai reală cunoaștere a cotei succesului melodiilor prezentate în «Cenaclul Flacăra», considerăm că un clasament al pieselor de succes din Cenaclu ar fi mai aproape de spiritul revistei. Luînd, după fiecare ediție a cenaclului, pulsul aplauzelor spectatorilor și ținînd cont de felul cum se prezintă în general soliștii participanți la cenaclu, vom avea de acum încolo

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Dulce Românie** (muzica M. Vintilă — text Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă.
2. **Ursul românesc** (Tudor Gheorghe — Mihai Beniuc) — Tudor Gheorghe.
3. **Fiii lacrimilor tale** — Marcela Saftiuc
4. **Vînare de vînt** (Bob Dylan — traducere Adrian Păunescu) — Dan Chebac.
5. **Baladă** (Ciprian Porumbescu) — Cornel Ionescu (muzicuță).
6. **Noi nu** (A. Călugăreanu — Nicolae Labiș) — Anda Călugăreanu.
7. **Mielul** (M. Vintilă — folclor prelucrat de Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă.
8. **Cosma Răcoare** (Evandro Rossetti — Nicolae Labiș) — Dan Chebac.
9. **Republica** (A. Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi.
10. **Broasca țestoasă** (R. Gheorghe) — Radu Gheorghe.

se caută UN DIRECTOR

Să desenezi o piesă după date primite prin telefon pare simplu pentru un specialist cu studii superioare. Şi totuşi, fiecare dintre cei şase candidaţi la postul de director adjunct a dat o versiune proprie. Nici una perfect corectă.

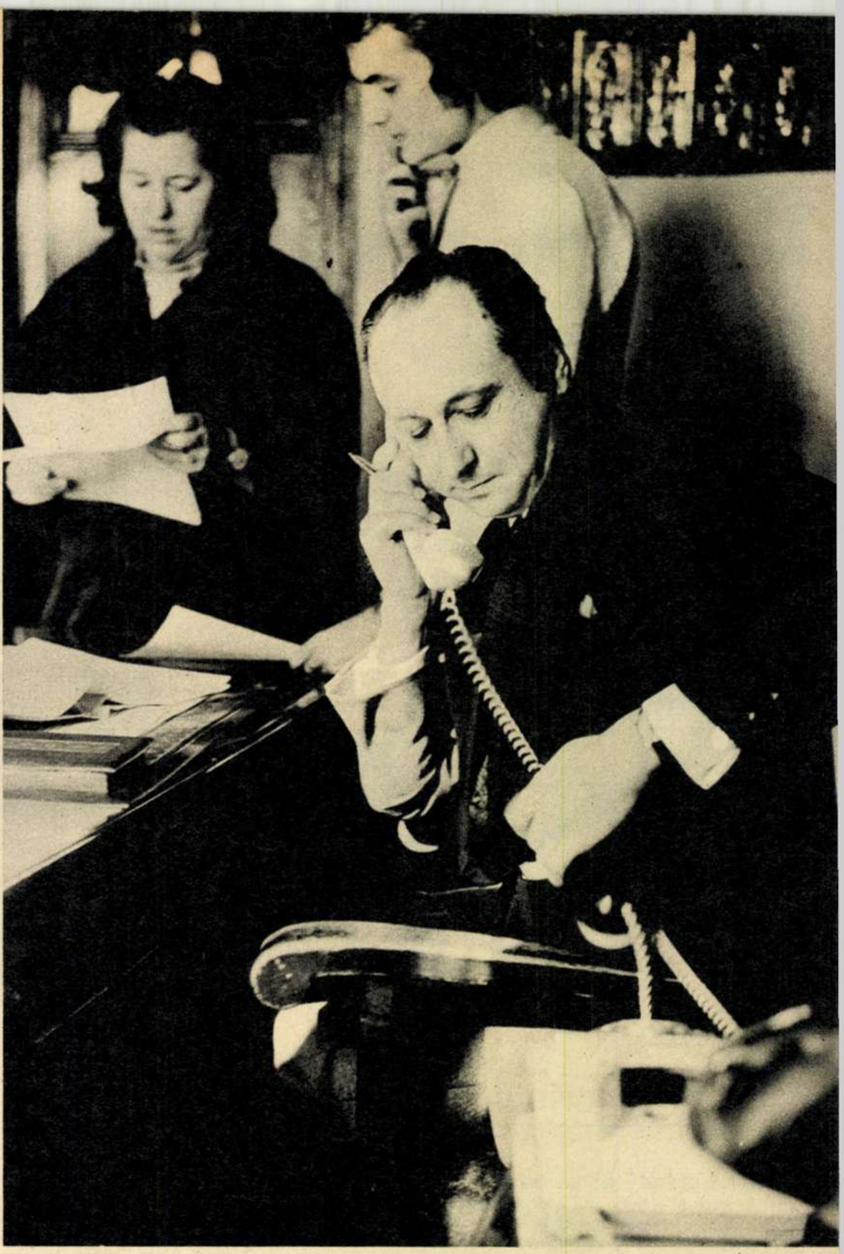

«Alo! Aici Direcţia comercială din minister. Vă rugăm să ne transmiteţi de urgenţă...» La capătul firului nu se afla însă Direcţia comercială, ci un psiholog.

— Şi spui că toţi şase sînt la fel? Imposibil. Nici un om nu-i identic cu altul, că doar nu-i piesă de carburator.

— Şi totuşi, tovarăşe director, toţi se înscriu perfect în legea 12 din 1971 privind încadrarea şi promovarea în muncă a personalului din unităţile socialiste de stat. Am verificat.

— Rezultatele activităţii pînă în prezent, pe plan profesional şi obştesc?

— Bune, foarte bune la toţi.

— Studii?

— Nici nu se discută: toţi au studii superioare. Dealtfel, ştiţi foarte bine, cei şase au fost triaţi din 12 candidaţi. Sînt cei mai buni din cei buni.

— Şi totuşi, ce facem? Ne trebuie *un* director adjunct, nu *şase*.

— Aici e aici.

...Deşi n-am fost de faţă, cam aşa, cred, s-a desfăşurat discuţia dintre directorul ISTIUAPS şi şeful serviciului Personal. ISTIUAPS nu este numele directorului, ci — după cum oricine poate ghici — al Întreprinderii de servicii tehnice pentru instalaţii, utilaje, aparate şi piese de schimb din cadrul Centralei cimentului, Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii.

Situaţia era oarecum ieşită din comun: cum să alegi pe acel *primus inter pares*, pe acel primul dintre egali al anticilor? Acum două-trei mii de ani totul era simplu: lupta dreaptă, sabia sau măciuca îşi spuneau cuvîntul şi sîngele vărsat pecetluia alegerea: cel care rămînea în viaţă era socotit şi cel mai bun... Soluţie simplă, dar nepotrivită zilelor noastre.

Nu arena, ci articolul 51 din legea 12 avea să decidă cine va fi viitorul director adjunct al întreprinderii. Acest articol spune: «*În scopul repartizării judicioase pe locuri de muncă în raport cu aptitudinile fiecăruia, la încadrarea sau promovarea în muncă a personalului vor putea fi folosite şi unele teste privind însuşirile native — inteligenţa, atenţia, percepţia, memoria, reflexele — din care să rezulte dacă persoana testată este indicată să ocupe postul respectiv*». Indicaţii clare dar, după cît se pare, rar sau chiar deloc puse în aplicare. De ce să te complici cu teste, cu psihologi, cînd poţi alege doar după acte, după referinţe, după impresii fugare, fără a-ţi forma o părere proprie despre temperamentul şi capacităţile de conducător ale candidatului? În cele ce urmează dorim să relatăm în amănunţime în ce măsură au contribuit şi psihologii la selecţionarea unui cadru de conducere în economie, tocmai pentru a sublinia utilitatea şi eficienţa metodei şi a contribui la difuzarea unei experienţe valoroase. Cu atît mai valoroasă, cu cît se conjugă cu un anumit specific al întreprinderii pentru care s-a făcut testul.

— ISTIUAPS are un profil atît de complex încît n-aş ezita să-l calific drept unicat în economie — ne-a spus tovarăşul director Dumitru Lăcustă. Inutil de subliniat importanţa fabricilor de ciment pentru economia naţională. Or, noi sîntem acei care asigurăm *service* pentru piese de schimb pentru întreaga industrie a cimentului, asigurăm şi *service* industrial pentru instalaţii şi controlăm funcţionarea acestora; în sarcina noastră cad şi verificarea, etalonarea şi repararea instrumentelor de metrologie; în plus, dispunem de un şantier de construcţii-montaj. Din această scurtă înşiruire reiese că şi directorului adjunct pe care urma să-l alegem aveau să-i revină sarcini foarte diverse şi importante, de ordin tehnic şi economic.

De fapt, cheia problemei consta în *a defini exact profilul funcţiei* respective, pentru că doar plecînd de la acest element — adeseori ignorat — se poate selecţiona pe baze ştiinţifice omul potrivit.

— Am analizat cu atenţie problema, ne-am consultat şi cu specialiştii — ne spun Ştefan Tofan, directorul Centrului de perfecţionare a lucrătorilor din industria materialelor de construcţii, şi expertul instructor Romulus Anastasescu, care au stabilit programul şi conţinutul examinării psihologice, iar în cadrul unei comisii au participat la trierea candidaţilor. Ce calităţi trebuia să posede un director adjunct ISTIUAPS? *Creativitate*, o adaptare creatoare, operativă, la condiţiile specifice. Toate fabricile de ciment i se plîng lui: «N-am asta, n-am ailaltă». El trebuie să dea soluţii, nu să ofteze. *Mobilitate a gîndirii*. Funcţia îi cere să sară permanent de la o problemă la alta, de la electrofiltre la probleme administrative obişnuite. *Tact*. Respectivul e solicitat din zeci de locuri şi trebuie să solicite în zeci de locuri. Gîndiţi-vă: o singură fabrică de ciment posedă utilaje de 30 000 tone, ea macină munţi! Or, procurarea de piese de schimb de la furnizori foarte diverşi pentru toate fabricile din ţară cu acest profil reclamă, între altele, tact, perseverenţă. Trebuie să ştii unde să apeşi şi... să apeşi tare. Se cere, de asemenea, *inteligenţă tehnică*, să cunoşti temeinic procesul de fabricare a cimentului, fiecare şurub, fiecare rotiţă. În fine, indispensabilă este şi o *memorie ieşită din comun*: cifre, nume, persoane. Aşadar, prin această prismă trebuia să evaluăm capacităţile profesionale, calităţile umane, aptitudinile psihice, atitudinile, comportamentul şi alte trăsături de personalitate ale candidaţilor. Cum să le evaluăm? Printr-o baterie de teste special alcătuită şi prin situaţii create ad-hoc pentru a studia comportamentul, reacţiile psihologice. Să precizăm de la bun început: toate aceste tehnici de selecţie sînt de mult cunoscute, nu ne arogăm nici un merit în privinţa lor. Noi n-am făcut decît să le adaptăm unor necesităţi concrete.

Din discuţiile avute la Centrul de perfecţionare am putut reconstitui întreaga atmosferă a concursului, care, după cum veţi vedea, n-a fost lipsită de surprize, de emoţii.

Să nu vă mire dacă vom dezvălui unele teste, e drept, puţine. De obicei, psihologii şi, în general, examinatorii de orice fel ezită — şi pe bună dreptate — să-şi divulge tainele, de teamă să nu afle «elevii», mici şi mari. De data aceasta, nici un pericol. Bateria de teste, după cum am arătat, oricum trebuie elaborată de la caz la caz, în funcţie de profilul profesiunii avute în vedere. Deci unui viitor candidat la funcţia de contabil şef al unei fabrici de jucării, să spunem, nu i se va dezvălui nici un secret la lectura articolului de faţă, el nu va fi pus într-o situaţie mai privilegiată decît un alt candidat care n-a citit relatarea ce urmează. Dar dacă se va ţine un concurs, inclusiv cu teste psihologice, pentru ocuparea unui post de director adjunct la o întreprindere cu un profil similar cu ISTIUAPS? Nici în acest caz nu-i «demascăm» pe psihologi. În fond, candidatul află din articol că va fi supus unui tir concentrat, că însuşirile sale temperamentale vor fi cu grijă şi în mod obiectiv cîntărite, că psihologii îi vor crea tot felul de situaţii în care aceste însuşiri să-şi poată revela caratele şi, în sfîrşit, că trebuie să posede cele mai temeinice cunoştinţe tehnice şi economice, pe plan teoretic şi practic. Recunoaşteţi că dezvăluirea unor asemenea secrete nu va dăuna nimănui.

...Aşadar, a sosit ziua concursului. În prealabil, celor şase candidaţi li se pusese la dispoziţie o documentaţie completă despre sarcinile şi structura întreprinderii, schema de organizare, denumirea serviciilor, pînă şi numele şefilor de serviciu. Deoarece o zi întreagă fusese afectată studierii acestor date, se presupunea că fiecare candidat se familiarizase, întrucîtva, cu ISTIUAPS.

La Ora H cei şase au fost introduşi în şase birouri la Centrul de perfecţionare a lucrătorilor din industria materialelor de construcţii. Pe fiecare îi aştepta o mapă groasă.

— Vă rugăm să rezolvaţi această corespondenţă. Vă atragem atenţia că unele lucrări au fost luate, fără modificări, din dosarele ISTIUAPS, altele au fost elaborate de noi, însă sînt axate pe aceleaşi probleme reale, mari şi mici, pe care unul dintre dumneavoastra va avea să le rezolve, în mod real, peste cîteva zile, în biroul său de la ISTIUAPS. Toate cele şase mape au un conţinut identic, deci condiţiile de lucru sînt aceleaşi pentru toţi. O recomandare importantă: pe corespondenţă scrieţi indicaţii detaliate de rezolvare, nu rezoluţii de felul: «Să rezolve tovarăşul Ionescu, serviciul aprovizionare» sau «Tov. Bălteanu, convorbire». Vă mulţumim pentru atenţie. Puteţi începe.

Am răsfoit mapa de corespondenţă şi mărturisesc că am resimţit o vagă mulţumire la gîndul că nu eu eram cel chemat s-o soluţioneze. Probleme extrem de variate: de la un telex aparent anodin (o unitate în subordine comunică la ISTIUAPS lista pieselor disponibile) la convocarea la o şedinţă la minister; de la o cerere mîzgălită («Subsemnatul Oprea Vasile, muncitor necalificat la depozit, cu retribuţie la categoria 2/III, vă rog să aprobaţi să mă promoveze şi pe mine cu o treaptă») la restituiri de comenzi (Uzina «Independenţa» din Sibiu refuză o comandă, afirmînd sec: «Nu avem capacitatea de producţie necesară»). Zeci de adrese, hîrtii, anexe.

Ștefan Tofan și Romulus Anastasescu comentează:

— Nici nu vă puteți închipui cîte probleme ridică fiecare din aceste hîrtii, deși unele par foarte simple. Ele cer o cunoaștere perfectă nu numai a datelor tehnice, inginerești, ci și a legislației economice și a muncii, altele permit să se tragă concluzii de ordin strict psihologic.

— Cîteva exemple!

— Să luăm, bunăoară, această listă a pieselor *disponibile*. Un birocrat sau chiar un inginer capabil, dar care nu «simte» pulsul ISTIUAPS și nu înțelege specificul acestei întreprinderi, ar fi tentat să pună rezoluția: «În evidență». Or, de la el se așteaptă o reacție contrară: să o studieze atent și să dispună *distribuirea* de urgență a pieselor la alte unități dependente de ISTIUAPS, cărora poate chiar în acel moment le «arde buza» — ca să spunem așa — după piesele *disponibile*, care zac nefolosite la unitatea X. Și cererea lui Oprea Vasile pune — pe alt plan — tot felul de probleme, de ordin juridic și pur uman. Cum se va orienta viitorul director? Cum se va informa despre solicitant? Sau să luăm convocarea la o ședință la minister în problema pieselor de schimb. Și aci tentația este mare de a te limita la luarea la cunoștință și a trece în agendă: «mîine, marți ora 6, ședință minister». Nu așa ar proceda un director cu răspundere. Citind comunicarea, aparent de rutină, el ar trebui să sesizeze instantaneu deosebita însemnătate a ședinței, să cheme imediat 5-6 colaboratori, șefi de serviciu etc. pentru a stabili situația exactă a pieselor de schimb din toate unitățile din țară aprovizionate de întreprindere, a elabora puncte de vedere, sugestii, a evidenția chestiunile în suspensie etc. Cît despre restituirea de comandă din partea întreprinderii din Sibiu, vroiam să vedem cum reacționează candidatul: se va mulțumi cu simpla înregistrare a faptului sau va insista pentru menținerea comenzii? Vroiam să vedem dacă va pune mîna pe telefon și va chema Sibiul!

— Dar cine ar fi răspuns la celălalt capăt al firului?

— Noi, tot noi.

Am observat în mapă numeroase concepte de scrisori. Erau redactate de ipotetici șefi de serviciu și transmise directorului adjunct pentru semnare sau pentru ca el, la rîndul lui, să le transmită mai departe. Ceea ce nu se putea observa la o lectură rapidă era însă faptul că ele conțineau, în mod voit, multe greșeli, unele de fond, altele chiar de ortografie. De asemenea, se aflau în mapă scrisori fără anexe sau cu anexe incomplete. Pe scurt, fiecare hîrtie se cerea studiată cu atenție, modul de rezolvare ilustrînd prezența sau lipsa însușirilor de care vorbeam mai înainte: creativitate, mobilitate a gîndirii, inteligență tehnică etc.

Să nu credeți că în cele șase birouri în care candidații se luptau, fiecare pe cont propriu, cu maldărul de corespondență, domnea o atmosferă de bibliotecă academică, agrementată eventual de acordurile în surdină ale unui concert transmis la radio. De regulă, directorii n-au parte de concerte simfonice în biroul lor! Drept care pe mesele candidaților telefoanele țîrîiau fără încetare: «Alo, alo! Aici direcția comercială din minister. Vă rugăm să ne transmiteți de urgență...» Solicitante tenace stăteau pe capul «directorului» și nu-i dădeau pace, insistînd pentru tot felul de fleacuri. Sau dădea buzna un om cu părul răvășit: «Tovarășe director, iar ne-a făcut figura autobuzul, n-au venit navetiștii! Ce ne facem? O secție este descoperită». Cu alte cuvinte, candidaților li s-au creat situații — cum spun psihologii — pentru a li se studia reacțiile. Cam ca la teatru, cu singura deosebire că piesa nu urmărea să capteze atenția spectatorilor, să-i instruiască sau să-i distreze, ci era menită să evidențieze trăsăturile de caracter, tactul, stăpînirea de sine strict necesare unui conducător.

Apoi au urmat testele propriu-zise (articolul 51 !). Dacă prezența unora era normală, întrucît făceau apel la cunoștințele pur tehnice ale candidatului («unde e periculos să pui degetul în acest angrenaj?»), altele aveau un caracter insolit.

— De ce candidații la postul de director adjunct ISTIUAPS au fost întrebați: «Ce puteți face cu o cărămidă?» Ce legătură are o biată cărămidă cu fabricile de ciment?!

— Nici una, în schimb are mare legătură cu fluența gîndirii. Răspunsul la asemenea întrebări de o dezarmantă simplicitate ne poate furniza informații despre imaginația celui chestionat, ne poate lămuri dacă posedă sau nu o așa-numită gîndire divergentă. La cîte nu poate servi o cărămidă, în afară, evident, de funcția primordială de element de construcție! Poți să arunci cu ea după un cîine agresiv, să desenezi un șotron pe trotuar pentru fetiță și cîte și mai cîte. Dacă îi veți găsi 20 de întrebuințări și nu doar două-trei, înseamnă că aveți gîndire divergență și că — sub acest aspect, cel puțin — aveți stofă de director ISTIUAPS.

Alte teste vizau să detecteze cîmpul de preocupări al candidatului în afara sferei tehnice.

— În fond, tehnica modernă împrumută numeroase idei din domenii cu totul străine. Să spunem, din lumea albinelor — observă Ștefan Tofan și Romulus Anastasescu.

— Vă referiți la bionică?

— Întocmai. Un nou domeniu de cercetare a luat naștere în ultimii ani, care-și propune să transpună, să adapteze în tehnică «patentele naturii», de pildă anumite sisteme fine de reglaj, ghidaj, orientare, de la unele viețuitoare: insecte, pești etc. Fără să mai vorbim de apariția științelor așa-zise de frontieră, de pildă biocibernetica. Dar să nu ne îndepărtăm de subiect. Esențial este că în zilele noastre un specialist, pentru a fi cu adevărat creator în domeniul său, trebuie să aibă un cîmp larg de preocupări. Deci, la selecția pentru un post de conducere în economie vom prefera tocmai un asemenea om unui specialist îngust.

— Cum s-a desăvîrșit testarea candidaților?

— Prin ceea ce noi numim «discuție psihologică». Așa cum prevede legea nr. 12, candidații au fost invitați în fața unei comisii, din care făceam și noi parte. În cursul discuției vii, unele însușiri apar mult mai clar decît din testele scrise. Este oare omul din fața ta un timid sau, dimpotrivă, plin de inițiativă? Are curajul opiniei sau se lasă influențat? Dar puterea sa de argumentare ș.a.m.d. Avîndu-l pe om în față, îți poți forma o părere și despre alte elemente importante la un conducător: ținuta vestimentară, siguranța, stăpînirea de sine, vocea, felul de exprimare (repezit? nuanțat?, plăcut?), vocabularul etc.

În final, această examinare pe diferite planuri și care a durat cîteva zile s-a materializat într-o informare sintetică, o caracterizare a fiecărui candidat: cunoștințele profesionale, de organizare și conducere, rezultatele la probele practice, aptitudinile: atenție, memorie, inteligență (conceptuală, aplicată, înțelegere, inteligență generală), creativitate, capacitate profesională. Totul apreciat în puncte. Și ele au decis totul: din șase a fost ales unul, *primus inter pares*. Justețea expresiei antice a fost dealtfel confirmată și de notele căpătate de concurenți și care erau, în adevăr, foarte apropiate. Ei erau, într-un anumit sens, egali; totuși, unul s-a dovedit a fi mai bun. Nu în general «mai bun», ci mai potrivit pentru funcția de director adjunct ISTIUAPS. Și aceasta doar probele de finețe de tipul celor descrise aci o puteau detecta.

Cîteva opinii în chip de concluzie.

— Tovarășe director Dumitru Lăcustă, a trecut un anumit timp de la numirea noului director adjunct al întreprinderii pe care o conduceți. Practica decide totul: cum apreciati activitatea inginerului Constantin Cîrciumărescu?

— Pe deplin mulțumitoare. Sînt convins că metoda prin care a fost selecționat este cea mai corespunzătoare. Mă întreb de ce este atît de rar folosită la noi. Sau poate mă înșel? În orice caz, ea ne oferă posibilitatea de a măsura nu numai pregătirea profesională, ci și spiritul practic al viitorului cadru de conducere. În fruntea unei întreprinderi ca a noastră nu avem nevoie de teoreticieni care se pierd sub presiunea treburilor de zi cu zi, ci de specialiști bine pregătiți, înzestrați cu mult spirit practic.

Ștefan Tofan, directorul Centrului de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții:

— Testele psihologice, «crearea de situații» etc. nu pot reprezenta decît *una* dintre componentele care duc la selecționarea celui mai potrivit candidat pentru un post de conducere în economie. Profilul moral-politic, pregătirea profesională și alte cerințe — unele din ele indicate în legea nr. 12 — formează un singur tot. Însă în aprecierea de ansamblu a însușirilor unui candidat testele ar trebui să joace un rol mai important în practica noastră. Din literatura de specialitate și dintr-o experiență de 20 de ani rezultă următorul calcul: presupunem că un nou director este numit în funcție; dacă nu intervine o situație excepțională și totul decurge normal, durează cam un an sau doi pînă ce forurile superioare își pot face o părere exactă asupra calităților și lipsurilor sale, verificate în procesul muncii; dacă directorul respectiv nu corespunde, mai trece — în condiții normale — cam un an pînă la găsirea unui înlocuitor. După numirea noului director urmează, din nou, cei doi ani de acomodare. În total, cinci ani. Dar în acest răstimp, cîte pagube poate provoca unei mari întreprinderi un director incompetent, cîte milioane de lei pierdute... Și totul fiindcă nu ne decidem să pierdem cinci zile pentru o testare temeinică, multilaterală, a însușirilor viitorului director!

Cinci zile contra cinci ani. Nu merită?

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

CE PROFEȚIM. CE PROFESĂM

mandatul poeziei

Frontul Unității Socialiste ne-a dat o aleasă satisfacție nouă, poeților — dacă nu tuturor, în mod sigur celor mai multi dintre noi — de a prenumăra printre candidații săi pe «bătrînul Haiduc» al poeziei noastre: «Tovarășe Mihai Beniuc, printre poeți bătrîn haiduc»... — spunea poetul într-o mai veche poezie. Cum era și de așteptat — deși alegătorii cărei circumscripții electorale a țării n-ar fi fost dispuși să-l aibă pe rapsodul *Mărului de lîngă drum* drept reprezentant în Agora țării — Mihai Beniuc se simte acasă, înainte de toate, printre ardeleni, chiar dacă nu Sebișul sau Cîmpeni sînt locul candidaturii sale de deputăție, ci Tîrgul Lăpuș, fierbinte vatră a sufletului nostru, căreia i se potrivește atît de bine acel crez de-o istorie al neamului «Codru-i frate cu românul».

«Poet ești liber să nu fii, dar cetățean ești obligat» — proclama patetic un mare poet încă în secolul trecut. Mihai Beniuc are însă nobila virtute de a se fi simțit obligat să fie poet în calitatea de vrednic cetățean. Desigur, în poezia cetățenească a lui Beniuc se găsesc și multe versuri «curente», trecătoare. Oricît ar scutura însă cu putere timpul acest falnic «Măr de lîngă drum», încărcat în mod generos de fructe, el ne va oferi astăzi ca și mîine bucuria rară de a culege de pe vîrfuri una din recoltele de aur ale poeziei românești din ultimele patru decenii. Nu însă despre «fenomenul Beniuc» al liricii românești mă simt tentat să insist în tableta de față, cu toate că «toboșarul timpurilor noi» înainte de toate este un poet într-o mare serie și nu unul de serie.

Întîmplarea, fericită pentru mine și pentru mulți alți confrați, face ca să-l fi întîlnit pe acest trimis al Țării Moților în poezia românească modernă încă la începuturile uceniciei mele poetice și politice. Avînd privilegiul de a-l asculta, de a discuta, colegial aș spune, cu poetul ca și cu animatorul și organizatorul dintre cei mai merituoși ai vieții noastre literare, nu puteau să nu te fascineze, tînăr fiind, întinsa lui cultură, pătrunderea în intimitatea artei poetice, cultul, dublat de o mare știință, al poeziei populare, cuceritorul, indubitabilul devotament al comunistului față de năzuințele acestui popor. Viața, personalitatea și literatura lui Mihai Beniuc reprezintă una din cele mai consecvente împliniri ale testamentului văcărescian «creșterea limbii românești și a patriei cinstire». Neîndoielnic, atitudinea față de tineri e, din acest punct de vedere, unul din indicii cei mai elocvenți ai personalității unui om mare. Ca unul care am cunoscut îndeaproape și pe ceilalți mari animatori literari ai acestor decenii, pe Mihu Dragomir sau Miron Radu Paraschivescu, pe Nina Cassian sau Geo Dumitrescu, nu pot să nu stimez pentru totdeauna calda afecțiune arătată de Mihai Beniuc mai ales tînărului literat și nu «iubitorului» de fond literar. A.B.C.-ul poetic, o seamă dintre noi l-am deprins de la Mihai Beniuc și — de ce n-am spune-o? — el ne-a fost unul din modelele de început ca poet al verbului civic.

L-am cunoscut la fel de bine mai tîrziu pe Beniuc universitarul, unul dintre cei mai stimați profesori ai Facultății de filozofie bucureștene, la o vîrstă cînd mulți ar fi hibernat liniștiți în virtutea meritelor unei vieți. «Un bătrîn către un tînăr cărturar», acea confesiune adresată înainte de toate cititorilor «Vieții studențești», unde lucram, a fost pentru mine prilejul unei colaborări exemplare cu o personalitate dintre cele mai marcante ale culturii românești de azi.

Nu pot să nu-l evoc, de asemenea, pe Mihai Beniuc, poetul care chiar cînd era președinte al Uniunii scriitorilor, împovărat de treburi, găsea timp să ne însoțească bucuros pe noi mai tinerii în peregrinările prin țară. «Mărul cu foi de aur, mărul de lîngă drum», fremătîndu-și cînd nostalgic, cînd învolburat frunzișul rotat al versurilor sale sincere ca o convorbire de la inimă la inimă, era fericit să asiste, fără emfază, la primele noastre succese.

Iată de ce recenta candidatură pentru Marea Adunare Națională a *cetățeanului-poet* Mihai Beniuc ne insuflă sentimentul unei noi mîndrii: «Țara ce pe sînul ei ne ține» își prețuiește, așa cum a făcut-o întotdeauna, pe rapsozii săi. Alături de mulți alții, Mihai Beniuc reprezintă o întreagă epocă a poeziei noastre, cu toate căutările și neîmplinirile ei, mereu preocupată însă să dea strălucire de vers acestor zile cu trei sori în frunte.

Mandatul cetățenesc al lui Mihai Beniuc are astfel o îndelungă și strălucită acoperire într-o dăruire de-o viață pentru izbînzile comuniste ale acestui popor, consecvent crezului său nestrămutat:

> Eu pot să cînt din tulnic de molid,
> Dar și din coșul unei fabrici cînt,
> Iar cîntecul va fi tot de partid,
> De aceea ce-i mai mare și mai sfînt.

NICULAE STOIAN ■

POLUAREA OMULUI

ora închiderii

Formele prin care se manifestă lipsa de respect față de om sînt diverse. Uneori, strigătoare la cer. Alteori, aproape blînd, fără cuvinte sau atitudini ce pot să fie blamate imediat. Iată de pildă această teribilă oră a închiderii. În jurul ei, sau chiar atunci, se pot verifica multe caractere, se poate vedea modul în care funcționarii atîtor magazine respectă sau nu omul. Este de mult știut că o parte dintre aceștia incriminează condițiile lor de lucru de parcă în mod fatal unora dintre copii li s-ar aplica la naștere o sentință pe creștet «Va lucra într-o alimentară». Adică este vorba de faptul că ți-ai ales locul de muncă și nu invers și mai este vorba de faptul că, acolo fiind, ți se acordă nu numai retribuție lunară, ci și respectul și încrederea societății. Așa stînd lucrurile, trebuie să fii corect, îndatoritor și amabil atît la ora deschiderii, cît și la cea a închiderii. În fapt, ce se întîmplă în unele unități de alimentație publică este mult mai grav decît anumite «aspecte», periferice ca umor, prinse în unele foiletoane. Pentru că dacă la deschidere mîncărurile nu sînt încălzite, vînzătorii stau strînși ciotcă în jurul unui vis de azi-noapte (Expresul «Patria» din București), atunci rezultă că respectul față de om există doar pe pereți. În schimb, înainte de ora închiderii cu mult, personalul magazinului «Bitolia» tot din București intră într-o veselă alertă. Pe jos se mătură și se spală; unele mărfuri dispar în depozite; două dintre casierițe numără banii, iar alta se «sacrifică» acrită de clienți, dînd restul în bani mici și murdari; omul n-are nici o șansă de protest pentru că, repet, întregul personal lucrează să plece... După cum se vede, respectul unora dintre funcționarii din alimentația publică față de ora închiderii este unul aproape religios, pe cînd ora deschiderii are o dulce lenevie, apare ca un mod aproape prietenos de a ți se spune: Așteaptă, nu vezi că abia m-am sculat?

O oarecare potrivire între aceste două ore ar trebui să existe totuși pentru ca respectul față de client să coboare, din ramă, în mîini și în inimi.

EUGEN SECELEANU ■

OMUL—
INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

tovarășa

O obișnuință a grădinițelor: lecțiile deschise. Amfitrionii — în realitate, amfitrioanele — mizează pe efectele cuvîntului «deschise»; ocupîndu-și locurile din rîndul doi, invitații se gîndesc la ce-ar putea însemna expresia «lecție». În rîndul din față, scăunelele pentru copiii care n-au intrat încă; prin întredeschiderea ușii li se văd dresurile colorate peste piciorușele subțiri și se aud povețele în șoaptă ale educatoarei. După priceperea fiecăruia, părinții, pe scăunelele din rîndul doi, își ascund emoția răsfoind caiete de desen, privind picturile de pe pereți ori îmbrățișîndu-și genunchii. În șir indian apar preșcolarii, copiii noștri, care seamănă între ei. Se opresc, se înclină în fața invitaților și spun «bună seara». Apoi se așază pe scăunelele lor din față. «Copii, cu ce începem noi orele?» «Tovarășa, noi începem orele cîntînd cîntece patriotice».

Se numesc Radu, Alexandru, Dragoș, Radu-Cristian, Marilena, Catrina, Mădălina, Ionuț, Grigore, Iacobiță. «Am în mînă un triunghi, de culoare galbenă, mic, subțire și... Și?... îl încurajează educatoarea, și de aceea îl așez în spațiul secantă a cercurilor». «Tovarășa» roșește, aranjîndu-și fusta, mama privește mîndră spre celelalte mame. Lecția e lecție adevărată. Tema: exerciții de logică matematică. De fapt, introducere în teoria mulțimilor. Grădinița are un număr: 50; educatoarele prezente se numesc Alexandrina David, directoare, și Rodica Gal.

O singură greșeală; fascinați de lecție, părinții o trec cu vederea; ripostează ei, cei în dresuri colorate: argumentează logic și, din nou în picioare, salutînd nu par mult mai înalți decît pe scăunele.

«Sînt copii buni și vă iubesc, iar asta e minunat, exclamă o mamă după ce copiii au ieșit. Au învățat în trei luni cît n-ar fi învățat acasă în trei ani».

Desigur, părinții n-au părăsit sala în șir indian; a doua zi s-au grăbit spre treburile obișnuite și sporul de randament din munca lor din ziua aceea și-a avut obîrșia într-o altă muncă, mai anonimă poate, în munca anterioară a tovarășelor Alexandrina David, directoare, și Rodica Gal, educatoare.

NICOLAE CRISTACHE ■

MUNCA ȘI ABNEGAȚIA BUZOIENILOR EXPLICĂ SPECTACULOASA ÎMPLINIRE A ORAȘULUI

patria
între două
legislaturi

> **«Ne preocupăm constant de a asigura ridicarea condițiilor de viață, materială și spirituală, ale poporului. Ceea ce s-a realizat în acest domeniu în județul și în orașul Buzău este o dovadă grăitoare a faptului că partidul nostru face totul ca, pe măsura sporirii avuției naționale, să se asigure creșterea bunăstării poporului. Aceasta reprezintă însăși esența politicii generale a partidului nostru».**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Coborînd în gară la Buzău la o vreme de iarnă nehotărîtă, cu un trotuar uscat ca obrazul, cel bătut de soare, și cu un altul umed și alunecos, am decis să încălcăm tipicul și să aflăm trecutul orașului nu din gura oamenilor, după vechea deprindere gazetărească, ci din actele și mărturiile locului. Am coborît pe peron cu stîngul. Muzeul de istorie al Buzăului se afla în restaurare, urmînd să fie dotat, între altele, cu un amplu sector de artă decorativă contemporană, compartiment la care oamenii zăboveau cu migală și profunzime.

Am schimbat atunci direcția și, urmînd firul falnicului bulevard «Nicolae Bălcescu», am intrat la Arhivele statului. Acolo, profesorul de istorie Valeriu Nicolescu, om de-al locului, cu nașterea înregistrată la oficiul stării civile din fosta comună Glodeanu, azi Siliștea, și cu liceul încheiat la Buzău, la «Bogdan Petriceicu Hasdeu», ne-a pus la dispoziție cele necesare pentru cunoașterea orașului de acum treizeci de ani. La vremea aceea Buzăul însemna o urbe prăfoasă și patriarhală, plină de precupeți de zarzavaturi și de negustori de vinuri. Un oraș anchilozat, în care industria era reprezentată — vorbesc documentele timpului — de două prese de ulei, de o mezelărie, de moara cu valțuri «Zangopol», de două ateliere pentru facerea bomboanelor și de douăzeci pentru fabricarea luminărilor, de brutăria «Nae Iordache», de o uzină metalurgică numărînd cincizeci și opt de muncitori, de o fabrică de alcool și de una de produse de ceramică, ultima chemîndu-se «Braniski-Rosazza», după numele unui italian pripășit prin părțile locului. Mai funcționau acolo o fabrică de vată, care mai apoi a ars, și atelierele căilor ferate. În rest, bodegi și simigerii, ateliere mărunte de meseriași răspîndite pe ulițele unui oraș fără destin și fără perspective, prăvălii pe care nici cea mai scrupuloasă dintre istorii n-avea cum să le rețină. Întorcîndu-ne la cifre, iată, în 1945 Buzăul număra cu totul și cu totul trei mii cinci sute de muncitori, din care mai bine de trei sferturi lucrau la căile ferate.

Pentru a fixa cu exactitate contrastul dintre Buzăul de ieri și cel de astăzi, oprim aici evocarea, notînd că, în prezent, numărul buzoienilor prinși în cadrul unei activități industriale se apropie de cincizeci de mii, din care douăsprezece mii sînt femei, realitate posibilă datorită unei dezvoltări economice fără precedent în părțile locului, numai în decursul ultimei legislaturi industria municipiului dublîndu-și numărul lucrătorilor! Orașul amorțit de altădată a devenit — și continuă să devină — un redutabil centru industrial capabil să furnizeze astăzi, datorită unităților intrate în funcțiune îndeobște în răstimpul anilor 1968-1975, peste cincizeci și cinci la sută din producția națională de electrozi de sudură, aproape cincizeci și doi la sută din cea de sîrmă trasă, douăzeci și opt la sută din totalul produselor prelucrate în țară din polietilenă, zece la sută din producția de geam tras, și așa mai departe, cifre în stare să înfățișeze — dincolo de orice speculație — extraordinara metamorfoză a industriei buzoiene. În intervalul menționat au intrat în funcțiune importante capacități economice ca: Întreprinderea de geamuri, Întreprinderea de utilaj terasier, cea de materiale de construcții, Întreprinderea de tîmplărie metalică și mase plastice pentru construcții, «Textila», Întreprinderea de industrializare a laptelui și altele, unități care nu numai că au confirmat putința localnicilor de a face industrie, îndeletnicire dintre cele mai pretențioase, dar au și permis raportări dintre cele mai mîndre. Astfel, datorită acestor dotări, adăugate celora mai vechi, întreprinde-

Schele pe străzile Buzăului sau verbul *a construi* conjugat la prezentul fierbinte.

Industria a devenit o realitate concretă în viața de astăzi a orașului. În ceea ce privește perspectiva, comparațiile sînt semnificative: în 1980 producția industrială globală va fi de 2,32 ori mai mare decît cea de anul acesta.

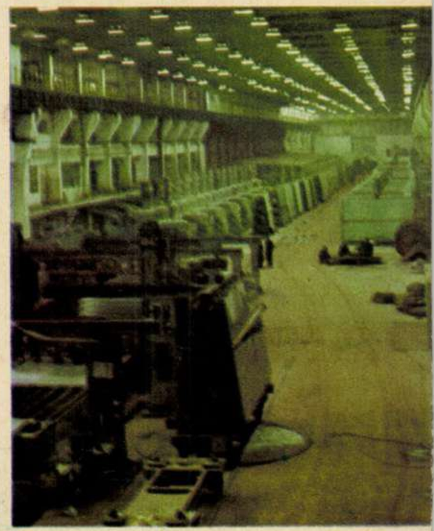

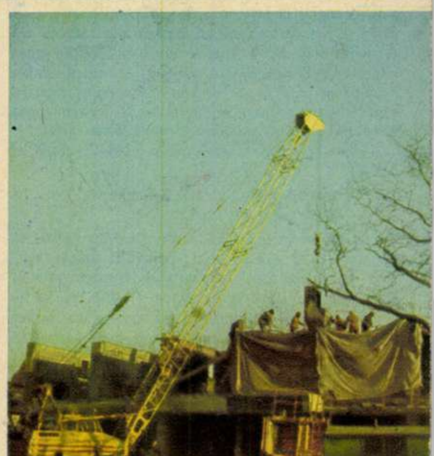

În urmă cu 30 de ani, buzoienii trimiteau rudelor vederi cu bodegi și prăvălii sărăcăcioase. Astăzi, o imagine ca aceasta, reprezentînd bătrînul muzeu de istorie înconjurat de construcții moderne, nu înseamnă decît o propunere de vedere. Una din cîteva zeci.

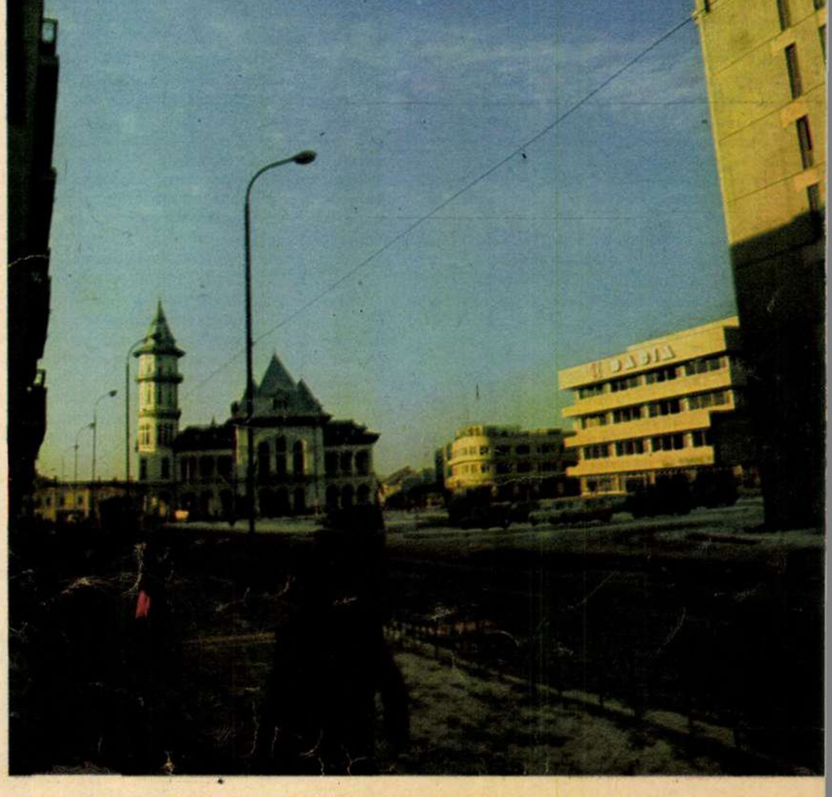

rilor de prelucrare a maselor plastice și de producere a sîrmei, și datorită strădaniei buzoienilor, întreaga producție industrială a anului 1938 a fost împlinită în 1974 în numai o săptămînă!

Producător de parbrize pentru «Dacii» și de oglinzi «venețiene», Întreprinderea de geamuri lansează un termen nou: mobilă din cristal de Buzău

La aceleași arhive am avut ocazia să răsfoim dosarul cu vederile ce puteau fi trimise din Buzău către restul țării în urmă cu, să zicem, douăzeci de ani. În 1949, de exemplu, una dintre vederi înfățișa centrul orașului, colțul străzii Unirii cu Doamna Neaga. Se zăresc acolo, pe hîrtia îngălbenită de trecerea timpului, cîteva maghernițe și cîteva firme: Librăria universală «Ioniță Dumitrescu», o bodegă oferind «mici piperați și halbe de la gheață», un debit special, o ceaprazărie. Astăzi, același colț se înfățișează schimbat, căci dezvoltarea industrială a Buzăului a adus modificări esențiale în arhitectura orașului și în viața oamenilor, întretăierea aceea de străzi fiind marcată, în prezent, de clădirea modernă a poștei și de un bloc, aflat în construcție, care va găzdui — după spusele localnicilor — Casa modei.

O altă vedere datează din 1952: strada 7 Noiembrie colț cu Cuza Vodă. Arhivistul Valeriu Nicolescu se întoarce la prezent, dînd lămuririle de rigoare: în locul Ferometalului se înalță azi un bloc de locuințe, pe strada Bistriței. Chiar în colț funcționează acum un mare magazin universal.

Raportările acestea, la anii din vremea adolescenței profesorului, nu sînt, poate, semnificative, căci un oarecare salt era de presupus, odată cu scurgerea timpului și odată cu progresul general. Schimbările din intervalul ultimei legislaturi sînt însă clare, trepte ale unei deveniri socialiste spectaculoase, Buzăul acestei ierni nesigure însemnînd — față de 1968 — cinci mii o sută optzeci de apartamente noi în plus, alți douăzeci și doi de kilometri de rețele de apă, alți șaptesprezece kilometri de canalizare, peste șapte sute de mii de metri patrați de străzi asfaltate și trotuare, o modernă Casă de cultură a sindicatelor, cu șase sute de locuri, un spital utilat la nivelul exigențelor tehnicii mondiale, cu șapte sute de paturi, cinci noi licee industriale, mai multe școli generale, o nouă autogară, un nou hotel, o nouă centrală telefonică și așa mai departe.

În spatele tuturor acestor realizări de vis stau înțeleapta politică a partidului și statului, seriozitatea și munca locuitorilor Buzăului. Dorința lor de a ține pasul cu vremea și cu țara, mîndria de a nu înșela încrederea acordată, ambiția de a fi mereu primii la locul de muncă, de a face din depășirea planurilor un fapt aproape cotidian. La acest capitol s-ar putea relata o serie întreagă de fapte devenite de-acum obișnuințe. S-ar putea scrie, de exemplu, despre adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de geamuri, consfătuire de lucru care și-a propus acum, în preajma alegerilor, depășirea planului producției globale pe 1975 cu două milioane de lei, creșterea cu o mie de lei a productivității muncii fiecărui lucrător, realizarea de beneficii suplimentare în valoare de un milion. S-ar putea menționa că un nou termen, «cristalul de Buzău», capătă tot mai mare extindere în limbajul de specialitate, Întreprinderea de geamuri din Buzău producînd superbe oglinzi «venețiene» și propunînd partenerilor din țară și din străinătate un produs nou: mobilă din sticlă. Nu insistăm asupra acestor împliniri, pentru că vrem să zăbovim asupra vorbelor șefului de lot Vasile Iordache, referitoare la lucrările fabricii de ulei comestibil, începută în urmă cu un an. Judecînd după amploarea construcției și după cifrele-simbol trecute la capitolul realizări, constructorii fabricii de ulei n-aveau de ce să se plîngă, totul înainta conform proiectului, originalitatea construcției, de formă hexagonală, găsind la muncitorii buzoieni o capacitate de muncă și de creație pe măsură. Atunci, cînd toate lucrurile păreau să urmeze făgașul normal, oamenii nu s-au declarat mulțumiți de ritm, au căutat noi soluții și cu efort de muncă și de inteligență le-au găsit, renunțînd la rezolvarea tehnologică inițială și trecînd la utilizarea de carcase din plase sudate asamblate la sol, ceea ce a făcut ca din forța de muncă solicitată inițial să se folosească numai jumătate. Construcția celor două silozuri s-a încheiat în timp record, turnîndu-se, pe lungimea a două schimburi, peste șase mii de metri cubi de beton.

Parcurgînd centrul de astăzi al Buzăului, străjuit de zveltul hotel «Pietroasa» și de supermagazinul «Dacia», pregătindu-se de inaugurare, cu cîteva mii de metri patrați de spațiu comercial, am intrat în noua clădire a poștei. Știam de la arhive că vechea carte de telefon a Buzăului avea numai douăzeci de pagini. Am cerut-o pe cea nouă și am descoperit că părțile a patra și a cincea, dedicate abonaților din sectorul de stat și cooperatist precum și celor particulari, se întind împreună pe parcursul paginilor 36-111, lucru care mi se pare că vorbește, într-un fel aparte, dar semnificativ, despre mutațiile efectuate chiar și în istoria mai recentă a orașului.

Conștienți că marile transformări petrecute în incinta municipiului se datorează, în principal, muncii și seriozității lor, afirmînd că tot ce s-a realizat între anii 1969 și 1975 constituie perioada cea mai fertilă, cea mai bogată în succese din istoria de veacuri a orașului, buzoienii privesc cu luciditate și încredere către viitor, convinși că pentru ei actul de a vota, la 9 martie, înseamnă nu numai introducerea în urne a unei hîrtii împăturite meticulos, ci — înainte de toate — înseamnă a munci cum se cuvine, trăgînd prin muncă linia unui bilanț remarcabil, dar și demonstrînd încredere pentru viitorul lor. Al orașului lor.

Prevederile Programului partidului și ale Directivelor pentru cincinalul următor oferă municipiului multiple posibilități de dezvoltare și afirmare, după o perspectivă clară și judicios întocmită. Astfel, vor intra în funcțiune noi obiective industriale și se vor crea, corespunzător creșterilor presupuse în volumul producției industriale globale, aproximativ paisprezece mii de noi locuri de muncă, iar numărul apartamentelor proiectate în viitorul cincinal va fi cu peste patru mii mai mare decît în intervalul — marcat de o suită de izbînzi — al anilor 1969-1975.

Abnegația și entuziasmul cu care se muncește astăzi la Buzău sînt cele mai bune garanții că viitorul, înregistrat deocamdată în planurile de perspectivă și pe planșele arhitecților, va deveni, nu peste mulți ani, o realitate palpabilă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fotografii de

RADU CONSTANTINESCU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

«Dar problema este de a introduce un spirit nou de muncă în acest aparat, de a asigura rezolvarea operativă și directă, la fața locului, a problemelor care se ridică în producție. Trebuie să se renunțe la circulare, la telefoane, la instrucțiuni».

(Din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la încheierea Consfătuirii activului de partid și de stat din agricultură, din cercetarea științifică agricolă, din domeniul îmbunătățirilor funciare și din piscicultură)

cine sfințește locul

Nu pot uita o «notă informativă», de tristă amintire, firește, prin care cineva era pur și simplu denunțat că «nu stă în birou, tovarăși, și numai pe cîmp la niște livezi stă el și hîrtiile zac nerezolvate și noi nu avem cu cine vorbi de nevoile noastre» — și semna, bineînțeles, «un grup de tovarăși țărani muncitori» — de fapt, cum s-a dovedit pînă la urmă, vreo trei-patru neisprăviți care niciodată nu făcuseră nimic, nici podeț peste șanțul din fața curții lor n-aveau, dar altfel foarte doritori de «politică» și de funcții, pentru că în felul acesta înțelegeau ei politica.

Mai sînt și azi «politicieni» de felul lor, puși adică pe căpătuială, înscriși peste tot, băgați prin toate comisiile, sărind cu gura foc să ia dacă sînt bine auziți unde cred ei că e bine să fii auzit, dar fugind de vreo treabă sau de vreo răspundere ca dracul de tămîie.

Bisericoși la ședințe și nelipsiți de la ele ca babele în rîndul întîi la liturghie, dar atei la treabă și la răspundere, prinși în acele momente cînd se pune umărul cu chestiuni de propagandă verbală și chiar vizuală, adică gata să bată în cuie o lozincă despre muncă, dar pierind cînd e vorba de ea.

Cel care «stătea la livezi» era un primar cum mai rar mi-a fost dat să întîlnesc, din păcate, care într-adevăr nu stătea în birou și care, într-adevăr, rar a putut fi găsit în birou. Lucrurile se petreceau în urmă cu aproape douăzeci de ani, biroul lui era pe dealurile Horezului și ale Slătioarei și ale Milostei și ale Oarbei, el venea din viul nopții cu un gaz și nu mai pleca și bătea dealurile cu niște camioane cu puieți după el și îndemnînd țăranii să pună pe pămîntul lor pruni, și meri, și cireși, și vișini. Și cred că multe hîrtii zăceau pe biroul lui și poate că unele or fi fost importante, cine mai știe, dar azi dealurile pomenite de mine se leagănă toamna cu merele lor de aur cu tot, sub soarele de miere tîrzie, și cum e omul, cînd umple coșul uită cine a sfințit locurile astea văduve odinioară și pustii.

Primarul meu se apropie de pensie sau ar fi trebuit să se pensioneze mai de mult, rar cîte cineva își mai aduce aminte de el, poate doar soarele care se rotunjește în merele roșii ca focul pe culmile Oarbei, deasupra Cernei și dincolo, spre Stocșor și mai departe, spre Olteț.

După aproape două decenii s-ar putea trage o învățătură cu privire la «cine sfințește locul».

E drept că hîrtiile...

Către sfîrșitul toamnei trecute, l-am întîlnit întîmplător călătorind spre Vitomirești, alte dealuri unde patima lui făcuse să înflorească pămîntul văduv de bucuria culesului. Îmbătrînise și pe fața lui trecea ca o ceață o lumină albăstrie cînd se scufunda în amintiri.

— Am pus meri, într-o primăvară, cu mîna mea în niște locuri uitate de Dumnezeu și merii s-au prins și sînt un soi de mere galbene ca lămîia și cînd se coc merii parcă sînt candele care se închină pămîntului.

Am pus un gutui, odată, într-o margine de porumb pustie, pe o culme de nimeni folosită, și lîngă mine au mai pus și alții gutui și s-au prins toți și acum e o pădure și gutuile atîrnă deasupra pămîntului ca niște pocale de aur.

— Cine sfințește locul? — întreb eu.

— Sufletul omului și mîna lui și patima lui de a nu fi uitat.

— Parcă pe timpuri te-a reclamat cineva că nu stăteai în birou și uitai hîrtiile și...

— N-am primit însă nici o plîngere de la cei care culeg mere și prune toamna pe unde i-am îndemnat eu să pună umbră pămîntului cu folos.

— Dar mulțumiri?

DINU SĂRARU ■

CARTEA

marşul alb

Romanul publicat de Pop Simion la Editura «Albatros» este o narațiune condusă pe două planuri, trecutul şi prezentul, ca niveluri ale timpului, iar nu ca direcții ale sale. Un participant la războiul antihitlerist întreprinde o călătorie pe locurile unde luptase în urmă cu treizeci de ani, «trăind» ceea ce «se întîmplă» în viața de zi cu zi a frontului. Avem de-a face cu sensul obişnuit al timpului, de la trecut la viitor, şi mai puțin cu o rememorare, în care povestitorul ar merge din prezent spre trecut. Există însă, aşa cum remarcasem la început, două niveluri temporale, tratate, din punct de vedere convențional, drept prezent şi trecut, pe tot parcursul călătoriei. Dealtfel, cu toate că autorul îşi bazează întreg romanul său pe motivul călătoriei, pare că subtilitatea este mai degrabă involuntară decît rodul unei căutări estetice conştiente. **Marşul alb** este o poemă a generației revoluționare din august '44, rostită «cuminte», pentru a nu pierde nimic din patetismul şi stîngăcia sentimentelor care apăreau în plină ecloziune a unei lumi noi. Lozinca stă alături de şoapta îndrăgostitului, visul este întrerupt mereu de refrenul «disciplina revoluționară ne cere, tovarăşi...». Cartea putea să poarte ca moto cuvintele lui Blaga, citate în text: «Faptul că viețile sfîrşesc în moarte nu-i o demonstrație că țelul suprem al vieții este moartea». Tinerii la care se referă Pop Simion s-au dus să moară în numele vieții, cu naivitate, fără îndoială, dar şi cu responsabilitate. Ei ştiau pentru ce se sacrifică, văzuseră ce înseamnă fascismul. De asemenea, «problema țărănească» se decide pentru ei în tranşee, cum s-a întîmplat întotdeauna în istoria acestui neam. Cîntecul revoluționar cel mai des menționat este: «S-au sculat şi vin țăranii/ Că-i vremea celor mulți de-acum;/ să se ferească toți duşmanii,/ înlături, înlături din drum!» Finalitatea estetică este implicată, rezultînd un roman de o franchețe cuceritoare.

Marşul alb este o carte despre tinerețe dăruită unei cauze, scrisă pentru tineri, după un anumit cod al acestui tip de literatură. Toate personajele se molipsesc de entuziasm, de o febră a ideilor, visează, rîd, luptă ca în filme etc. Ne-am obişnuit cu o construcție oarecum sumară a tipurilor, spunîndu-ne că totul se compensează prin eficiență educativă. Ambiția lui Pop Simion este mai mare, deşi autorul nu abandonează cu totul stilul şi caracterele obişnuite ale cărților pentru tineret. Este folosit un ton de relatare, incredibil de neutru, tocmai acolo unde împrejurările cereau trăirea cea mai dramatică şi insistența pe detaliu. Finalitatea înaltă, proiectul pur estetic îşi spune totuşi cuvîntul, iar instinctul prozatorului caută o rezolvare, chiar dacă artificioasă. Mă refer la paginile de război, la primul bombardament de aviație, în timpul marşului spre front. Neliniştea morții, confruntarea cu primele pierderi, înmormîntarea unei rude ucise, ceremonialul sumar al ritualului funerar sînt realități mai greu de acoperit sub pînza unei lozinci. Hotărîrea «bobocilor» s-a oțelit în foc, desigur, dar nu fără durere. Urmărind cursul marşului alb, trebuie să ne aducem aminte şi de lacrimile care au curs pe parcursul său. Nu afirmăm ceva nou, autorul ne spune şi el că oamenii au plîns adeseori, dar nu ne lasă să le vedem lacrimile. Simțind necesitatea unui coeficient de trăire personală, a introdus jurnalul Studentului, acut pe alocuri, deşi enunțiativ, cu stil telegrafic.

Ceea ce rămîne foarte bun în cartea lui Pop Simion este atmosfera aceea de mobilizare pentru front, starea de agitație a spiritelor ieşite de sub opresiunea dictaturii, speranța într-o lume mai bună, dorința tuturora de a participa la edificarea ei, plătind chiar cu viata. «S-au sculat şi vin țăranii», repetă autorul aproape în fiecare capitol. Pe front, departe de patrie, se gîndesc la pămînt, la faptul că nu vor mai restitui mitraliera capturată de la nemți, că îşi vor face cu ea dreptate şi vor împărți pămînturile. S-a mai scris la noi despre acei ani, care continuă să ne fascineze. În lipsa aparentă de coeziune a faptelor se vădea logica de fier a istoriei.

AUREL-DRAGOŞ MUNTEANU ■

FAPTELE ŞI VORBELE

coadă la cărți

Numai în mintea cuiva care iubeşte sincer literatura a putut încolți ideea organizării anuale a «Salonului cărții». Pentru cine simte o indicibilă voluptate să-şi plimbe ochii asupra noilor volume tipărite, să le mîngîie cu privirile titlurile, să răsfoiască o ediție ilustrată, să parcurgă curios un sumar, asemenea expoziții sînt o adevărată sărbătoare. Parcurgerea actualului salon prilejuieşte nu puține impresii plăcute. Diversificate, editurile noastre manifestă tendințe simpatice de emulație, chiar dacă ele rămîn încă timide. Faptul poate fi constatat din însăşi amenajarea standurilor cu o ambiție evidentă de individualizare. Cuvîntul hotărîtor îl au aici colecțiile, fiecare creată în vederea ilustrării unei inițiative originale. «Patrimoniu», «Restituiri», «Romanul de dragoste», «Satyricon», «Monografii», «Téka», «Multum in parvo» etc., orice editură ține să rivalizeze cu celelalte măcar prin cîteva serii. Acelaşi spirit se lasă surprins şi în alcătuirea cataloagelor şi pliantelor, atrăgător tipărite şi oferite din belşug publicului vizitator. Chiar şi oamenii care colindă zilnic librăriile, ca mine, au surpriza să facă «descoperiri». Unele apariții mi-au scăpat complet. N-am apucat să văd ediția din Platon: «Opere» vol. I; ignoram că Jean Follain a fost tradus în colecția «Poesis»; nu ştiam de existența unui masiv roman cronologic al lui Eminescu, opera amicului meu Petru Vintilă. Am mai întîlnit apoi alte numeroase titluri care s-au topit din librării peste noapte. Salonul oferă posibilitatea aruncării unei ochiri chiar în subsolul producției noastre editoriale. Zărim volumul V din «Rocambole», «Anunțul mortuar» de Agatha Christie, colecții polițiste şi ştiințifico-fantastice, aproape clandestine, fiindcă circulă sub rafturile librăriilor, se consumă fulgerător şi țin pe spinarea lor bătătorită toate experimentele literare şi fanteziile estetiste.

Lansările unor noi apariții, autografele, întîlnirile cu autorii constituie alte mijloace ingenioase de propagandă în favoarea cărții.

Păcat că vechea chestiune a tirajelor vine să strice această realizare lăudabilă. Vrei să cumperi o carte expusă, te urci sus la standul de achiziții şi n-o găseşti. E aproape sigur că ai să o cauți zadarnic şi prin librării. Tirajul s-a epuizat; nu-ți rămîne decît să bați din buze. Ce rost are însă popularizarea unor titluri care nu se găsesc? Întrebarea aceasta revine mereu în registrele de impresii. Cineva a scris chiar: «E o expoziție sau un muzeu al cărții?»

Sistemul stabilirii tirajelor pe baza comenzii librarilor are mari cusururi, dar nu asupra lor vreau să mă opresc de astă dată. Să admitem că tirajul unei cărți, oricît de mare a fost, se epuizează cîndva. Dar dacă într-o librărie, un titlu poate să lipsească, la o expoziție ceea ce se prezintă trebuie neapărat să se şi afle la îndemînă. Salonul cărții ar fi bine să cuprindă mai ales «noutățile» şi în cantități suficiente ca să răspundă tuturor cererilor, iar dintre aparițiile anterioare, exclusiv lucrurile achiziționabile. O cercetare a depozitelor, create prin cine ştie ce coclauri de imaginația oficiului difuzării, ar scoate la iveală şi destule titluri vechi, căutate, ca să dea expoziției o atractivitate în plus. Saloanele din anii trecuți reuşiseră, în parte, aşa ceva.

Fireşte, chestiunea tirajelor rămîne. De ce oare cărțile trebuie să se vîndă, cum au ieşit, pînă la ultimul exemplar, fiind tratate ca brînza, produs deteriorabil, nu voi înțelege niciodată. Dar despre asta, poate, într-un număr viitor.

OV.S. CROHMĂLNICEANU ■

cultura europeană în epoca luminilor

Specialist consacrat, Romul Munteanu a dedicat mai multe lucrări iluminismului românesc şi european. Ultima dintre ele, un opus monumental, exprimă ambiția unei sinteze complete.

În centrul preocupărilor se află tot fenomenul literar, ca şi pînă acum. Impresia de supralicitare e, de data asta, serios amendată de plasarea mai justă a literaturii în contextul întregii culturi şi civilizații. Ea apare acum ca o componentă în corelație cu multe altele: filozofia teoretică şi practică, morala, pedagogia, critica literară, estetica (fiecare prinsă în cîte un capitol rezumativ).

Desigur, Emil Faguet exagera cînd vedea în această perioadă literară doar un «mic secol». Dincolo de criza lirismului consemnată şi de Romul Munteanu, epoca este unitară. Ea trebuie deci judecată în ansamblu şi în perspectiva timpului ei. E vorba de un moment revoluționar, de răscruce. Literatura, un veritabil instrument de luptă, datorează mult filozofiei. Filozofia însăşi e în general polemică şi ancorează nu o dată direct în politic. Cu alte cuvinte, *coboară din cer pe pămînt*. Inutil deci să raportăm valoric literatura iluministă la clasicismul elevat şi anistoric sau la romantismul debordant de mai tîrziu. În cartea lui Romul Munteanu, raportarea se face doar atît cît e necesar pentru a prezenta un «concept» în mişcare. Epoca luminilor delimitează un *spațiu mintal* deosebit — cum îi place autorului să spună (după Gusdorf, se pare). Ea se dezvoltă organic pînă cînd se dizolvă de la sine în preromantism şi romantism. Dar, îmbinînd riguros principiul istorist cu cel tipologic, Romul Munteanu actualizează ori de cîte ori este posibil permanența iluministă, valențele ei durabile, peste timp.

Dealtfel, autorul s-a oprit poate la epoca luminilor dintr-un impuls mai adînc, ce ține de o anume formație (a fost elevul lui Dimitrie Popovici) sau, mai degrabă, de o structură intelectuală distinctă. Romul Munteanu este un cerebral, un «ideolog» de vocație. Mai mult decît sinteza unei vîrste culturale, cartea de față e şi un document de personalitate. Atunci cînd intervine metafora, oricît de strălucitor, tonul, de obicei sobru şi incisiv, se întunecă (sau, oricum, nu e caracteristic): «Luminile, *cuvîntul magic* al epocii, reprezintă astfel un fascicul solar seducător, care se stinge prin saturație într-o epocă ce resimte nevoia marilor umbre anxioase, aduse de romantism».

Binevenită este aplicarea consecventă a unor principii de sociologie literară. Autorul se ocupă astfel de circulația de carte, de statutul cetății intelectuale, de sursele veniturilor scriitorilor şi filozofilor, de dinamica traducerilor. Se realizează prin aceasta o deschidere către climatul viu al epocii.

Limpezimea discursului, înscenarea rafinată a ideilor lasă în urmă comparatismul tematic (sec şi erudit), pe care îl mai întîlnim în unele studii actuale. Istoricul domină faptele, scrie despre ele cu detaşare şi inteligență critică, preocupat îndeosebi de structurile globale. Este contribuția cea mai solidă a cărții.

CORNEL MORARU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

restituire

De rod legîndu-mi orele
preschimb atingerea cu timpul
în iubire
pe aripa luminii mă ridic
dar zborul meu e o restituire.

Sărut cu tîmpla marele tău gînd,
deprind al sevei umblet către soare
flacăra palmei piatra încălzind
dă viselor a dragostei culoare
şi-n deltele supremei împliniri
lumina faguri cum alcătuieşte
mi-e hărăzită cupa pentru miri
iar eu muncesc sub steaguri
româneşte.

GEORGE L. NIMIGEANU
Mediaş

țăranii

Dacă la rădăcina țării se seamănă şi astăzi grîu
Dacă şi binele şi pacea sînt astăzi sigure în țară
Dacă pădurea e pădure şi peştii mai lucesc în rîu
Nu trebuie uitați țăranii din țara noastră milenară
Mai sînt țărani şi cît există mişcarea lor peste pămînt
Timpul va fi în echilibru şi în schimbările ştiute
Mai sînt țărani, ca o duioasă putere, rezistînd în vînt
În fața grîului veghează țăranii ca nişte redute
Mai sînt la sat țăranii noştri, la fel de drepți cum i-am lăsat
Ei sînt preocupați de pîine şi de mişcările stelare
Ei ştiu de unde vine ploaia, pe semne care s-au uitat
Ei simt primejdia vitezei din timpurile viitoare
Mintea țăranului mai ştie plînsul de miel sacrificat
Mîinile lui mai ştiu s-aline cu pace blîndele ființe
Palma țăranului încearcă bobul de grîu cînd s-a uscat
Mîinile lui presimt mişcarea care se naşte în semințe
Vorba țăranului trimite semne de dor în univers
Inima lui cheamă copiii plecați la carte în oraşe
Limba țăranului e dulce, limba țăranului e vers
Mîna țăranului împarte prin țară fructe uriaşe
Sîntem bogați cît timp țăranii în grîne munca şi-o prefac
Chiar de-s împuținați de vreme şi de rotirile din lume
Mai sînt poeți care să cînte drumul țăranului în veac
Chiar dacă satele-s oraşe, țăranii tot mai au un nume
Cu ei ne ducem înainte, cu ei privim în viitor
Şi flamura de grîu există în steagul lumii muncitoare
Iar dacă-n rădăcina țării semințele de grîu nu mor
E pentru că iubim țăranii, e pentru că trăiesc sub soare.

MIRCEA FLORIN ŞANDRU ■

LITERATURA ŞI OMUL

marin sorescu:

«Da, omul. Chiar îndrăznesc să adaug: Omul şi Caraimanul. Adică un lanț de piscuri»

— Cum vă simțiți printre oameni, Marin Sorescu?

— Sînt pierdut în masa cititorilor mei ca în nămeți.

— Vă place asta?

— Îmi place, eu sînt mai degrabă polar decît sudic, înaintarea nu e uşoară, şi te gîndeşti că, măcar pentru tine, trebuie să laşi urme. Era ceva de gheață în relația scriitor-cititor. Şi-am încercat şi eu, cum au încercat şi alții, să suflu cald, aburind, făcînd copci de intimitate în acelaşi ocean.

— După ritmul, după chipul instantaneu în care vi se epuizează cărțile, s-ar zice că e vorba — totuşi! — de mai mult...

— Cei care vor să mă critice îmi reproşează, mai direct sau mai pe ocolite, tocmai această comunicare aproape instantanee cu lumea. A fi citit nu mi se pare o vină chiar aşa de mare! Ba chiar îmi permit să mă mîndresc cu aceasta, pentru că eu nu iau condeiul în mînă ca să fiu pe plac, ci scriu ceea ce simt, iar faptul că gîndurile mele cele mai sfinte se întîmplă să semene cu cele ale altor oameni mi se pare extraordinar. Pentru mine, cititorul reprezintă un individ de azi, cu sudoarea, cu necazurile lui, cu aspirații, cu tot ceea ce visează şi crede.

— Aşadar, Omul!

— Omul. Chiar îndrăznesc să adaug: Omul şi Caraimanul. Adică în acelaşi timp o individualitate, un suflet şi un lanț de piscuri, de neclintit. Există o luminozitate în jurul nostru, o transparență pe care, ca să spun aşa, am luat-o din aer. Datorăm acestui aer şi versul, aşa cum îi datorăm şi respirația.

I.P. ■

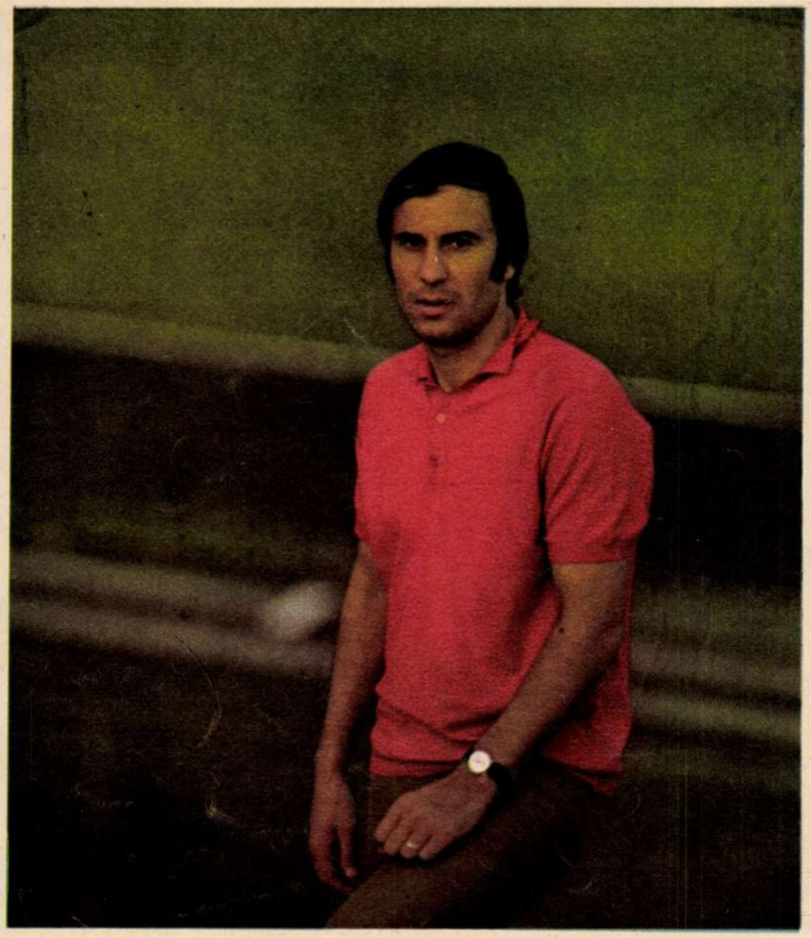

Fotografie de **RADU CONSTANTINESCU** ■

FOTBALUL TREBUIE SĂ FORMEZE OAMENI, NU SĂ-I DEFORMEZE

Orice dialog cu golgeterul oltenilor — identificat ani de-a rîndul cu golgeterul României — produce o aceeași și permanentă surpriză pe care interlocutorul nu și-o poate reprima sau măcar stăpîni, chiar dacă îl cunoaște bine pe Ion Oblemenco. Vorbești cu *el*, bărbatul așezat, meditativ, cumpătat și scump la vorbă și te gîndești la *celălalt*, la atacantul-buldozer de «tip Chivers» trecînd ca un tanc prin apărările adverse, la goleadorul din stîngul căruia pleacă bombe care nu iartă, la atletul dezlănțuit care se bate cu o nemaipomenită, frenetică dăruire a întregii sale ființe pentru victorie.

Nu-ți vine, pur și simplu, să crezi că *el* și *celălalt* sînt unul și același om.

……

— Cînd ești tu cel adevărat, Nelule? Cînd iți strigi ca un viking bucuria după un șut de la 25 de metri care a spart plasa, sau cînd îți măsori cuvintele cu atîta grijă de parcă le-ai înșira pe o ață? Sau, mai bine spus: care-i deosebirea dintre Oblemenco din teren și cel din viața de toate zilele?

— Oblemenco sînt eu, ăsta de aici, și tot eu sînt ăla din teren. Deosebirea pe care ai sesizat-o dumneata, ca și mulți alții care mă cunosc, vine de la faptul că în teren mă angajez, mă exprim, mai mult cu sufletul, iar în afara terenului mai mult cu mintea. Or, sufletul ți-l stăpînești mai greu...

— Cum discuția noastră nu are o temă biografică, să încheiem totuși acest prolog in persoanam cu două date din cartea ta de vizită de fotbalist: cîți ani ai și de cîți ani joci fotbal?

— La 13 mai împlinesc 30 de ani de viață și 15 de cînd joc fotbal organizat; adică de cînd sînt jucător legitimat.

— Ai deci vechimea, cunoștințele, experiența, raza mare de vedere pe care ți le dau un deceniu și jumătate trăit în fotbalul românesc, subiectul, pe care-l pun, de fapt, pe masa discuției noastre. Hai să începem cu un articol mereu mai contestat de către cei care vor să găsească cu orice preț o rațiune absențelor succeselor fotbalului nostru, acest *articol* — singurul, de fapt, absolut indispensabil fotbalului — fiind *jucătorul*. Se spune, adeseori, de pe «banca apărării», că nu avem, că *nu mai avem* fotbaliști de valoare; asta explicînd, implicit, absența rezultatelor de valoare. Care-i părerea ta? Oare nu mai avem, într-adevăr, jucători valoroși?

— Cum să nu! Eu susțin că avem azi în țară fotbaliști la fel de buni ca bulgarii sau cehoslovacii, de pildă, *nouă lipsindu-ne nu valoarea umană, ci valorificarea ei*. Fără să mă hazardez prea mult, cred că România poate prezenta oricînd două naționale puternice de forțe sensibil egale, echipe selecționate dintr-un fond de cel puțin 50-60 de jucători de valoare internațională. Și pentru a nu fi acuzat de vorbărie goală, am să vă scriu doi «11» între care nu știu, zău, cine ar învinge:

Reprezentativa actuală (vezi meciul de la Copenhaga):

RĂDUCANU — CHERAN. ANTONESCU. SĂTMĂREANU II, ANGHELINI — DUMITRU, DINU, IORDĂNESCU — LUCESCU, KUN, NUNWEILLER

Și o selecționată a «posibililor»:

IORDACHE (Purcaru) — SĂTMĂREANU I (Niculescu, Porațchi), BOC (Bigan), FLORIN MARIN (Deselnicu), HAJNAL (Deleanu) — BALACI (Dudu Georgescu), DOBRIN (Broșovschi), BELDEANU (Mulțescu) — CRIȘAN (Țărălungă — Dembrovschi), SANDU MIRCEA (Oblemenco — Năstase), MARCU (Petrescu).

După cum se vede, la «posibili» am trecut și rezerve. Oricum, titularii acestei formații ar alcătui un «11» puternic, cu șanse — pretind eu — cel puțin egale cu ale reprezentativei. Gîndiți-vă, vă rog, ce-ar face o linie de mijloc *Balaci-Dobrin-Beldeanu?*

— Scuză-mă că te întrerup, dar vorbești de jucătorii amintiți, de linia asta de mijloc ce mi se pare și mie fabuloasă, de parcă n-ar fi la noi. de parcă ar trebui să-i aducem pe toți de undeva de peste ocean, și nu s-ar afla la nasul nostru și al lui Valentin Stănescu. Continuă, te rog...

— Oricum, să știți că eu nu-mi uit lungul nasului și nu mă apuc — nu e treaba mea — să propun echipe, formația de mai sus fiind doar expresia concretă a unui gînd care ar putea, cel mult, să dea puțin de gîndit...

— E foarte interesant ceea ce spui și cred chiar că o federație mai mobilă, mai receptivă la idei — «păcate» de care nu poate fi însă bănuit forul tutelar al fotbalului nostru — ar pune pe picioare și o asemenea echipă a «posibililor», cu care actualii aleși ar putea face meciuri-test edificatoare, de pe urma cărora s-ar înregistra — sigur — numai cîștiguri, dar, cum spuneam, n-are rost să ne facem iluzii. Problema pe care ți-o pun este deocamdată alta: susțineai că s-ar putea prezenta două echipe reprezentative puternice, nu? Ce e de făcut pentru a alinia măcar una puternică?

— S-o lăsăm să joace ofensiv; firește după ce s-ar introduce cîteva «piese» care știu și pot să joace ofensiv și au eficiență ofensivă. Și asta pentru că — susțin eu — *echipele românești se pot afirma în lume numai prin atac!* Preocupați pînă la obsesie aproape numai și numai de apărare — ne furăm singuri căciula. Eu cred că la Copenhaga, bunăoară, o *echipă de atac*, obișnuită să joace firesc în ofensivă, i-ar fi dat peste cap pe danezi. Noi nu sîntem în stare să ne hotărîm să ne pregătim temeinic pentru jocul de atac. Ne este frică. Nu vrem să riscăm. Punem aceeași placă: apărare întărită, joc la mijlocul terenului și în față ce-o da Dumnezeu, cu mila. Și nu prea dă... Iar apărarea întărită tot face două, trei greșeli, că așa e omenește, și-apoi plîngem că am avut ghinion.

— Hai să lăsăm echipa reprezentativă, pe care Valentin Stănescu se angaja — solemn — s-o facă să joace ofensiv, și noi n-avem încotro, trebuie să-l așteptăm, deși a trecut și mama scadențelor promisiunilor lui, și să ne oprim la echipele de club. Crezi că avem, sau putem avea, echipe cu care să ieșim onorabil pe arenele europene?

— Cred că la ora asta avem trei echipe — Dinamo, Steaua, Universitatea Craiova — care ar putea *să spună ceva* în Europa.

— Ar putea să spună, dar tac. Cel puțin asta «spun» cupele europene...

— Ce să zic, scorurile nu le poți combate cu vorbe; există totuși cîteva explicații ale faptului că nu ajungem să ne afirmăm în lume, deși nu ne lipsește valoarea propriu-zisă: 1) Ne întîlnim cu echipe străine puternice numai în meciuri-examen, decisive, eliminatorii. Atunci jucăm în premieră cu vedete despre care am auzit doar din ziare. Și avem o stare de inferioritate, avem complexe. Nu mi-e rușine s-o spun: majoritatea fotbaliștilor noștri au complexe în compania unor echipe străine de valoare. 2) În multe din cluburile noastre se învîrtesc oameni care n-au avut niciodată vreo legătură cu fotbalul. Oameni cumsecade, mulți dintre ei, dar în treaba asta n-ai nevoie de inima lor, ci de pricepere. Adică muncă de organizare, legături strînse cu cluburi străine ș.a.m.d. 3) Cred, de asemenea, că și federația are o vină, fiind dominată de activitatea duminicală internă, de campionatele și cupele noastre, de parcă am fi Anglia sau R.F.G., cu fotbalul lor puternic structurat, cu standard valoric mare, și n-am mai avea nevoie să luăm aminte și să învățăm de la alții.

— Aș vrea să te întreb ce părere ai de fotbalul de la noi ca fenomen social? În ce măsură vă ajută și în ce măsură nu vă ajută pe voi, tinerii, fotbalul?

— Larg fenomen de masă, practicat de mii de tineri și iubit de zeci de mii, de sute de mii și de milioane de oameni, fotbalul ar trebui, trebuie să formeze, să clădească oameni puternici, stîmulîndu-i să se dezvolte și în planul profesional, în care oricum vor rămîne, după agățarea bocancilor în cui, încă o jumătate de viață. Cunosc destui foști jucători pe care fotbalul i-a ajutat să se dezvolte multilateral, ca oameni: Andrei Rădulescu, șef de promoție la politehnică, azi inginer mult apreciat, medicii Mircea Luca sau Georgescu, inginerii Dridea și Marin Marcel, Lereter, sau alt timișorean, Ciosescu ș.a. Se știu însă și destule cazuri în care tot fotbalul a transformat foste exemplare umane admirate de toată lumea în niște epave sociale. Să știți că ajutorul pe care-l primesc și azi, cîteodată, unii fotbaliști nu ajută, ci distruge. Excesul de înlesniri, de avantaje face uneori dintr-un tînăr sănătos, și care are el, în primul rînd, nevoie de muncă pentru a se forma, un individ care trăiește pe spinarea societății. Și trăiește cît marchează goluri; cînd nu mai e în stare să marcheze, e debarcat, se trezește singur și inutil. Eu cred că trebuie multă grijă față de acest aspect: *fotbalul, prin tot ceea ce înseamnă el în viața noastră, trebuie să formeze, nu să deformeze!*

— Să nu uităm ultimul eveniment pe care voi, cei de la Universitatea, l-ați trăit în această iarnă: sînteți de fapt prima echipă olteană care a jucat în țara cafelei, a fotbalului și a lui Pelé. Cum ați fost primiți, cum ați fost priviți și apreciați în Brazilia? Ce impresie dominantă ți-a lăsat această țară? Dar fotbalul ei?

— Am fost primiți și priviți cu multă simpatie, probabil pentru firea noastră deschisă, exuberantă, caldă. Mi-am dat seama că și jocul nostru a plăcut, prin dăruirea sa și prin spiritul nostru aprig de luptă. Ce m-a impresionat cel mai puternic în Brazilia? O paralelă pe care o întîlnești la tot pasul: de o parte opulență, cu mai mult decît poate visa cineva, și alături o mizerie cutremurătoare, care te îngrozește și te lasă pur și simplu fără grai.

Fotbalul brazilian, spre uimirea mea, l-am găsit într-o oarecare involuție. Se face exces de tehnică individuală, meciurile între două echipe cariocas a ajuns aproape o miuță, se ascunde mingea, se fac scamatorii, iar la poartă se ajunge o dată la o jumătate de oră.

— Începe returul campionatului nostru. Ce-ți dorești în această primăvară?

— Îmi doresc mai ales să nu mai asist la tradiționalele «tîrguri de primăvară» care-i ajută, cîteodată, pe unii să ia titlul, iar altora le azvîrle cîte un nemeritat colac de salvare cu care rămîn în divizia A. Vedeți, dacă s-ar fi luat pînă acum măsurile severe care se impuneau demult — și n-am fi făcut doar gargară cu promisiuni și amenințări — măsuri pe care federația bulgară, de exemplu, le-a luat fără șovăire — retrogradînd echipe, eliminînd vinovați din competiție — n-am fi ajuns ca în ultimele etape să jucăm cu urechea la radio, unii să moară pe teren pentru smulgerea unui punct (cazul nostru la Ploiești), iar alții să marcheze cîte 7 goluri, așa, pe note, în stil Iozefini...

Oricum, vreau să-i asigur pe simpatizanții noștri că nu ne-am spus nici în acest campionat ultimul cuvînt. Despre meciurile de cupă, nici nu mai vorbesc; le vom juca pe viață și pe moarte!

MARIUS POPESCU ■

POȘTA SPORTURILOR

mai întîi femeile și copiii

Ne facem reapariția pe gazonul acestei rubrici, după ce ne-am propus de bunăvoie și cu voie bună (motivele le-am expus pe larg la vremea potrivită) o pauză de cîteva luni. Un răstimp în care, însă, cititorii-corespondenți nu și-au îngăduit nici o clipă de odihnă, continuînd să alimenteze căsuța poștei sportive cu zeci și sute de scrisori, fapt care ne-a adus în minte duiosul cînticel ostășesc de pe vremuri, nimerit, cu o foarte mică modificare, și pentru un eventual marș al microbiștilor cu condei, plic și timbre: «Fie ploi, ninsoare/ Ori cerul noros,/ Fie vînt sau soare,/ Noi scriem voios.» ...Care voioșie s-a transmis și poștașului, îndulcindu-i și luminîndu-i greaua misiune a vînturatului prin vraful de scrisori. Misiune într-adevăr grea, dată fiind valoarea «atît de conținut cît și de formă» — cum se spune în critica literară serioasă — a *tuturor* epistolelor... Drept care, nu vă faceți griji, vom răspunde la toate. Dar de început vom începe — din rațiuni pe care desigur nu veți ezita să le aplaudați — prin a răspunde acelor misive care poartă grațioase iscălituri feminine, sau caligrafice semnături de copii. *À tout Séigneur, tout honneur.*

● *ELENA DUMITRU* și *PROCHIN VALENTINA, Bușteni, Prahova.* «Care sînt deciderile referitoare la dreptul de joc al «bătrînului» și faimosului în driblinguri, Dobrin? Nu știm, în această privință, mai mult decît știți dumneavoastră, care, desigur, citiți presa sportivă. Despre «decideri» putem spune doar că mult prea multă vreme ele au fost caracterizate prin lipsă de decizie. «Știți care este numele cel mic al jucătorului Troi?» Știm, dar nu vă spunem. Ca să nu creăm un precedent nedorit. Această rubrică n-a fost, nu este și nu va fi un oficiu de informații privind starea civilă a sportivilor. ● *INTZE EUGENIA, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej — Bacău.* Ca fostă sportivă de performanță (ați jucat handbal în prima divizie, la «Textila»-Buhuși), întrebați: «Nu s-ar putea ca fotbaliștii noștri să nu mai arate ca niște momii — ca să nu zic mai rău?» Nu văd cum le-ați putea zice «mai rău» de cum le-ați zis, dar să știți că insuccesele fotbaliștilor noștri nu se datorează faptului că «le vine părul în ochi și nu mai văd mingea cînd dau cu piciorul în ea». Dacă așa ar sta lucrurile, vă dați seama că nodul gordian al fotbalului nostru l-ar descîlci, cu o bravă tăietură de foarfecă, simpaticii urmași ai lui Figaro. Totuși, reținem rațiunea estetică a demersului dumneavoastră, cu atît mai elocvent cu cît, ca reprezentantă a sexului frumos, vă exprimați pur și simplu dorința «de a vedea pe gazon fotbaliști care să arate ca niște bărbați». Asta da — argument! ● *GABRIEL BOTEZ, elev, clasa a VI-a, str. Vasile Lupu, Iași.* «Dacă mi s-ar garanta că Politehnica noastră scapă de retrogradare, eu aș face efortul să iau pînă la sfîrșitul anului numai note de zece la toate materiile». Eu as zice că merită să faci efortul și fără garanția pe care-o pretinzi. Nu vei avea nimic de pierdut. Dimpotrivă. Dacă băieții lui bădia Oană vor rămîne în A, vei ști că ai contribuit și tu cu ceva; dacă nu, vei putea să spui cu conștiința împăcată: Domnilor, dinspre partea mea, eu am făcut tot ce era omenește posibil...

PETRE DRAGU ■

Comuna Iedera din judeţul Dîmboviţa este alcătuită din patru sate. S-au străduit mai marii comunei să facă în aşa fel încît nici una din cele patru aşezări să nu se socotească nemulţumită. Aşa se face că, acum, citeşipatru sate au lumină electrică, citeşipatru au şcoala lor, în care învaţă peste 400 de copii, îndrumaţi şi educaţi de 35 de cadre didactice. Locuitorii fiecăruia din sate au sprijinit prin muncă patriotică şi contribuţie cele ce s-au făcut în satul lor, dar nu s-au dat deoparte nici cînd a fost vorba de treburi care priveau comuna întreagă. Aşa s-a născut noul cămin cultural, cu o sală de 250 de locuri, aşa s-au dus la bun sfîrşit lucrările de îmbunătăţire a drumurilor pe o distanţă de 10 kilometri, aşa s-a extins reţeaua de apă potabilă şi s-au dezvoltat unităţile pentru desfacerea mărfurilor trebuitoare populaţiei. Şi fiindcă a venit vorba de mărfuri, dacă am să amintesc că în anul 1974 s-au vîndut locuitorilor din Iedera 500 de televizoare, poate că o să înţelegem mai bine cam ce s-a schimbat în viaţa oamenilor din această comună dîmboviţeană (**Mircea Brebu** — *Tîrgovişte*).

*

Rîndurile de faţă se doresc expresia unui gînd al meu şi al celorlalţi 7 copii ai părinţilor noştri, Maria şi Andrei Moga, din satul Şerboteşti, comuna Soleşti, judeţul Vaslui, la aniversarea a 50 de ani de la căsătoria lor. Aşadar, sîntem în viaţă 8 din cei 16 copii cărora părinţii mei le-au dat viaţă şi pe care i-au crescut cu trudă şi dragoste. Sîntem mîndri că darul cel mai de preţ moştenit de la părinţi este cinstea, dragostea de adevăr, dreptatea, omenia. Atunci cînd din cuibul părintesc ne luam zborul, pe rînd, către alte zări, tatăl nostru, ţăran aşezat şi doritor de adevăr, obişnuia să ne spună: «n-am ce vă da altceva decît cinstea. Faceţi în aşa fel ca să vă cîştigaţi cinstit pîinea, să nu faceţi pe alţii să îndure, dar nici voi să nu vă lăsaţi călcaţi în picioare, să fiţi demni şi să nu uitaţi că sînteţi români». La jubileul celor 50 de ani de convieţuire a părinţilor noştri, familia noastră numără 8 copii, 26 de nepoţi, 6 strănepoţi. Sîntem muncitori, cooperatori, profesori, ofiţeri, elevi. Unii dintre noi sînt distinşi cu ordine şi medalii ale Republicii noastre, iar mama este premiată cu Diploma pentru merite materne. Ca un omagiu pentru vrednicii noştri părinţi, am dori ca rîndurile acestea modeste să vadă lumina tiparului, iar noi copiii şi ceilalţi descendenţi ai lor ne legăm să le cinstim mereu numele şi exemplul lor frumos, prin muncă cinstită şi comportare de cetăţeni demni ai patriei noastre (*prof.* **Miluţă Moga** — *Vaslui*).

*

Ne scrie picherul **Rîureanu Ion:** *la lotul 32 Jebel al Şantierului LR, ţinînd de Regionala C.F.R. Timişoara, se întîmplă unele lucruri pe care vă las singuri să le judecaţi. Aici, la lotul 32, sînt încadraţi muncitori calificaţi care sînt puşi să facă treburi de oameni fără nici o calificare, precum încărcarea şi descărcarea vagoanelor cu piatră, săparea de gropi şi altele. Cine refuză, este sancţionat cu reţinerea retribuţiei pe ziua sau zilele respective. Pe lîngă muncitorii necalificaţi umblă cam prea mulţi şefi de echipă. Rău stau lucrurile şi în ce priveşte cazarea muncitorilor. Dotarea vagoanelor-dormitor lasă mult de dorit, cazarmamentul este rupt şi murdar (cearşafurile se schimbă la... trei luni!). Ar mai fi şi altele de spus, dar şi aşa e limpede că la acest lot lipsesc spiritul gospodăresc şi grija faţă de oamenii care muncesc aici.*

*

Mă numesc **Diculescu Eliza** *şi locuiesc în oraşul Boldeşti-Scăeni, judeţul Prahova. Vreau să scriu şi eu despre oraşul meu care se face pe zi ce trece mai frumos, mai curat. Ca multe alte localităţi din ţară, aflate în plină dezvoltare pe drumul urbanizării, şi aici se justifică din ce în ce mai mult numele de oraş, cu străzi şi trotuare asfaltate, cu spaţii verzi bine întreţinute, cu localuri corespunzătoare activităţii comerciale şi altor servicii pentru populaţie. Sînt realizările gospodarilor acestei urbe, sprijiniţi de cetăţeni şi, desigur, toată lumea este convinsă că lucrurile vor merge şi mai bine în viitor.*

*

Aş vrea să vă scriu despre felul în care au răspuns elevii Grupului şcolar timişorean al Ministerului Industriei Uşoare eforturilor făcute de stat şi de unele unităţi economice pentru dotarea şcolii cu cele necesare bunului mers al procesului de învăţămînt, mai ales pe plan practic, pentru pregătirea de buni şi foarte buni meseriaşi. Grupul şcolar are în prezent nu mai puţin de 6 ateliere-şcoală: ţesătorie, mecanică, tricotaje, confecţii, croitorie, încălţăminte. Chibzuit organizate şi bine conduse, aceste ateliere-şcoală au stabilit relaţii economice cu 20 de întreprinderi de nivel municipal. Rezultatele obţinute, ca unităţi productive, ale acestor ateliere-şcoală sînt cu totul remarcabile. Planul de producţie marfă (fiindcă există şi aşa ceva!) în valoare de 3 160 000 de lei a fost depăşit, pe anul 1974, cu 440 000 de lei, iar pe luna ianuarie a acestui an, planul — sporit faţă de anul trecut cu 840 000 de lei — a fost depăşit cu 150 000 de lei. După părerea mea, concluzia cea mai importantă care s-ar putea desprinde din aceste cifre este că — dincolo de semnificaţia lor economică — rezultatele acestea reflectă, de fapt, excelenta pregătire profesională a viitorilor absolvenţi ai Grupului şcolar timişorean (**Valeria Butu,** *Timişoara*).

*

Astăzi pionieri — mîine oameni întreprinzători şi harnici în domenii diferite de activitate. Trecerea, prin ani, de la o stare la alta, nu este nici simplă, nici lipsită de eforturi multiple. Iată de ce Casa pionierilor din Constanţa s-a gîndit să vină, în acest sens, în ajutorul copiilor, al şcolilor unde învaţă, al părinţilor. Cum? Înfiinţînd o microîntreprindere în care, mai în joacă, mai în serios, pionierii să fie educaţi în spiritul muncii şi al răspunderilor. Microîntreprinderea are două unităţi — prestări de servicii şi muncă şi artă — cu zece secţii în care pionierii deprind, la alegere, profesia de radiofonist, croitor, fotograf, artist plastic etc., etc. Învăţînd să producă, microîntreprinzătorii noştri chiar şi produc şi valorifică creaţia lor. În primul semestru al acestui an, planul de beneficii al microîntreprinderii se ridică la 110 000 de lei. Să nu credeţi că e glumă — planul are acoperire prin contractele încheiate cu diverse întreprinderi, bineînţeles, solvabile şi serioase (**Dragoş Pascu** — *Constanţa*)

*

Mă numesc **Ioan Alexandrescu,** *sînt de profesiune inginer şi locuiesc în Bacău. În anul 1972 am fost numit expert tehnic de către Judecătoria Focşani — Comisia pentru aplicarea Legii Nr. 18/1968, în cauza formînd obiectul dosarului 5/1972. Am întocmit raportul de expertiză, l-am depus la termen la Biroul de expertize tehnice Bacău, care l-a trimis la Judecătoria Focşani la data de 29 aprilie 1972. Menţionez că raportul întocmit de mine a reprezentat actul principal pe baza căruia s-a judecat procesul şi s-a dat hotărîrea (raportul este cuprins în paginile 196-216 ale dosarului). În urma lucrării întocmite, urma să mi se achite onorariul de 898 lei, conform decontului verificat de organul în drept şi depus la Judecătoria Focşani. Dar, deşi s-au făcut numeroase intervenţii, atît din partea mea, cît şi a Biroului de expertize tehnice Bacău, nici pînă în prezent Judecătoria Focşani, care a făcut comanda expertizei, nu mi-a achitat onorariul. Vă întreb cum este posibil ca situaţia aceasta atît de simplă şi legală să nu se fi putut rezolva în aproape trei ani de zile?*

*

În ziua de 13 februarie a.c. am intrat să fac nişte cumpărături în magazinul cu autoservire «Alimentara» nr. 25 (Rapid) din Braşov — ne scrie **Ioan Garcea,** *tehnician la uzina «Tractorul». Aşteptîndu-mi rîndul la casă, pentru a-mi plăti cumpărăturile făcute, am auzit mai mulţi cetăţeni aflaţi în magazin protestînd indignaţi împotriva unor adevărate percheziţii corporale care li se făceau de către lucrătorii magazinului. Cercetarea era într-adevăr de necrezut — oamenii erau căutaţi în buzunare, în sacoşe şi serviete, pipăiţi, ca şi cum ar fi fost nişte borfaşi prinşi asupra faptului. Am aflat cu greutate (ecusonul obligatoriu nu-l purta) numele uneia din «vigilentele» vînzătoare, Covaci Silvia, pe care am întrebat-o cum îşi permite o asemenea comportare faţă de cumpărători. Mi-a răspuns că «aşa a primit dispoziţie». Oare? Şi de la cine să fi primit «dispoziţii» atît de umilitoare, încălcînd grosolan nişte norme minime de comerţ civilizat şi respect faţă de cetăţean? Cum e cu putinţă asemenea bîlci într-un centru ca Braşov, binecunoscut pentru comerţul de excelent nivel care se practică aici?*

*

Primim o scrisoare semnată **«Brigada cooperatorilor»** *a C.A.P. Berleşti, judeţul Gorj. Iată ce se spune în scrisoare: în şcoala din satul nostru există două săli de clasă despărţite de holul şcolii prin pereţi mobili din lemn cu geamuri (glasvanduri). Erau foarte practice. Atunci cînd era nevoie ca oamenii din sat să vină la vreo adunare, se dădeau pereţii mobili deoparte şi, astfel, aveam la dispoziţie o sală lungă de 16 metri, numai bună pentru trebuinţele noastre. Nu ştim cui i-o fi venit ideea să dea jos pereţii mobili şi să-i înlocuiască cu ziduri. Lăsînd la o parte că zidurile astea au costat o mulţime de bani — după cîte am auzit suma se ridică cam la 60 000 de lei — acum satul este lipsit de o sală încăpătoare care s-a dovedit de-a lungul vremii atît de folositoare treburilor obşteşti. Ar mai fi şi altceva de întrebat: ce s-a întîmplat cu cele două glasvanduri, unde au ajuns, cui folosesc, ce forme legale s-au făcut în toată treaba asta?*

*

Nu am pretenţia să compar comuna noastră Măciuca (judeţul Vîlcea, n.n.) cu Murfatlarul sau cu Segarcea sau cu Niculiţelul. Dar nici nu ne ruşinăm cu viile de pe la noi şi nici cu rodul lor. Poate că mulţi dintre cititorii dumneavoastră îşi amintesc de vinurile de Măciuca. Concetăţenii mei sînt oameni ambiţioşi. De ce să se spună — aşa gîndesc ei — că la Măciuca «au fost» vinuri bune şi să nu se spună că la Măciuca «sînt» şi că «vor fi» vinuri de calitate? Aşa că s-au pus pe treabă şi, deocamdată, au trecut la plantarea a o sută de hectare de vie. Şi cum pînă cînd o fi să ciocnească primul pahar din rodul acestei vii mai este vreme, s-au gîndit oamenii şi la alte treburi spre binele obştii comunale: un cămin cultural, un complex comercial cu trei niveluri (aşa ca la oraş), dispensar, baie publică, centrală termică (i-auzi, domnule!), trei blocuri de locuinţe... Adică, am enumerat cîteva din cele mai de seamă obiective ale planului cincinal care bate la uşă. Să închinăm, pentru aducerea la îndeplinire a unor asemenea frumoase proiecte, cîte un pahar cu vin de Măciuca (**Tomiţă Calancea**).

*

Despre bogata activitate pe tărîm obştesc a femeilor din oraşul Dorohoi s-a vorbit în ziarul nostru judeţean — ne scrie **Aneta Bahnea** *— dar, cred eu, dacă s-ar scrie despre asta şi într-o revistă centrală cu mulţi cititori, cum e «Flacăra», n-ar fi rău deloc. De aceea mă încumet să vă relatez cîteva lucruri care mi se par mai semnificative. Firesc este ca activitatea pe plan social a femeilor să se îndrepte, mai cu seamă, spre copii şi nevoile lor materiale şi spirituale. Ei bine, opt colective de dorohoience au în grijă părintească cele două case de copii, leagănul, cele două creşe, spitalul de copii, maternitatea. Dar ce înseamnă că «au în grijă»? Înseamnă acele lucruri, aparent mărunte, dar de care nu te poţi lipsi: asigurarea lenjeriei la casele de copii şi instituţiile de sănătate, îmbogăţirea vieţii spirituale a micuţilor lipsiţi de familie, cu jucării, amenajări de părculeţe şi spaţii verzi, locuri de joacă etc. La casele de copii, serbarea pomului de iarnă a fost la fel de veselă ca şi în casele în care copiii s-au bucurat de grija părinţilor. Cînd părăsesc aceste case de copii pentru a face primii paşi în viaţă, Comitetul femeilor din oraşul Dorohoi asigură fiecăruia dintre ei cîteva lucruri de îmbrăcăminte şi obiecte de uz casnic, aşa ca să nu înceapă viaţa cu mîna goală. Dacă socotiţi că asemenea exemple de dăruire binelui obştesc nu merită a fi date ca exemplu şi altora, vă rog să mă scuzaţi că v-am scris.*

N.R. *Precum se vede, noi credem că exemplul este admirabil.*

*

Fireşte că i-am mulţumit acestui medic cu mîini de aur şi cu suflet în care arde flacăra iubirii de oameni. I-am mulţumit atunci cînd l-a îngrijit pe nepotul meu Cristi Păun şi printr-o operaţie executată în mod desăvîrşit a înlăturat pericolul ce plana asupra vieţii copilului. I-am mulţumit şi în alte împrejurări. Îi mulţumesc muncitorii de la colonia muncitorească Valea Sadului medicului chirurg Gheorghe Constantinescu, de la Spitalul coloniei, pentru că el este omul care veghează zi şi noapte neobosit şi răbdător la sănătatea lor.

Vă scriu nu atît pentru a-i mulţumi încă o dată, ci mai mult fiindcă doresc ca prin intermediul revistei să se afle în întreaga ţară despre un om care merită acest nume, nume ce trebuie scris cu litere mari. Acest chirurg care duce o continuă luptă pe frontul vieţii a realizat încă din anul trecut cea de-a zecea mie operaţie. Zece mii de oameni redaţi familiilor şi societăţii (**Ion Lăpăduş,** *Tîrgu Jiu*).

*

La Tutova mai în fiecare an o parte din rodul muncii depuse pe 175 hectare era depreciată datorită inundaţiilor. Cetăţenii comunei au hotărît să construiască un dig şi-au trecut la fapte. De la începutul acestui an, s-au realizat 800 de metri liniari, dintre care 250 de metri liniari au fost ridicaţi în decurs de o săptămînă. Profitînd de prezenţa timpului frumos, tutovenii grăbesc lucrările pentru a termina cît mai curînd cei 2 000 de metri liniari cît trebuie să cuprindă digul.

De remarcat că în acelaşi timp sînt organizate şi alte lucrări care se bucură de o participare colectivă şi entuziastă. De pildă, cele privind înlăturarea excesului de umiditate de pe o suprafaţă de 30 de hectare (**Barbu Ilie** — *Vaslui*).

*

La vremea florilor, trecînd cu trenul pe Valea Crişului Alb, aproape că eşti surprins de explozia florală ce izbucneşte din rondurile peroanelor. Majoritatea acestor delicate tablouri vii provin din grădinile de sub sticlă ale serelor de la Gurahonţ, acestea ocupîndu-se de ornarea staţiilor şi hălţilor din raza de activitate a Secţiei L-7 C.F.R. Arad. În seră cresc şi se produc circa 50 de specii de flori ornamentale (begonii, salvii, irezinie şi altele). Deşi ne aflăm în plină iarnă, lucrătorii de aici ai formaţiei de plantaţii şi amenajarea zonei C.F.R. au început producerea materialului necesar în primăvara şi vara acestui an. În total, vor fi produse circa 60 000 de flori anuale, bienale şi perene, 400 de trandafiri la coroană care deja sînt altoiţi în sere şi urmează să înflorească în următoarele săptămîni. Mai trebuie adăugat faptul că în cadrul pepinierei se mai execută butaşi de arbori şi arbuşti ornamentali de diferite specii. De asemeni se colaborează cu grădina botanică din Cluj-Napoca.

Trecînd cu trenul pe valea Crişului Alb, vom privi pe geam rondurile cu flori din preajma peroanelor şi ne vom gîndi, poate, la colectivul de muncă al serelor din Gurahonţ, în frunte cu veteranul floricultor Petru Beg (**Ion Coţoi** — *Bonteşti*).

*

Sînt părinte şi în această calitate — ne scrie **Adrian Vasiliu** *din Făgăraş — doresc să vă relatez despre o iniţiativă privind educaţia copiilor. Se ştie că există uneori controverse între părinţi şi profesori privind comportarea elevilor. Noi spunem uneori că şcoala se ocupă prea puţin de disciplina copiilor, profesorii reclamă faptul că părinţii exagerează în libertăţile necontrolate pe care le acordă fiilor sau fiicelor. Se pare că în ce ne priveşte, această controversă va dispărea. La nivelul consiliului profesoral şi al comitetului de părinţi de la Liceul nr. 2 a fost constituită o comisie de disciplină extraşcolară. Cadre didactice şi părinţi se vor deplasa între orele 18 şi 21, în zilele cu cele mai multe ore libere de la şcoală, în cartierele şi locurile cel mai des frecventate de elevi pentru a observa direct comportarea acestora.*

Evident, nu vom căuta nod în papură, cum se spune, ci vom stimula elevii pentru o atitudine permanent civilizată. De la simpla observaţie «pe viu» se va putea trece, dacă este cazul, la discutarea unei anumite comportări în cadrul organizaţiei U.T.C. Este importantă stabilirea cauzelor, pentru ca astfel problemele care le ridică comportarea elevilor să fie reluate într-un mod cît mai eficient; modalităţile de lucru trebuie să fie cît mai variate.

Am notat aceste rînduri sperînd că, prin intermediul revistei, ele să poată folosi şi altor profesori şi părinţi.

*

Evident că nu pot călători în fiecare noapte cu trenul accelerat 202 care ajunge la Bucureşti venind tocmai din Viena şi trecînd prin Budapesta. Deci n-aş putea şti dacă **suferinţele** *unui mare grup de călători s-au datorat unui accident (aşa cum ne vine să credem!), unei neglijenţe (şi acest lucru ne vine să-l credem, dar am dori să ştim cine este neglijentul, pentru că trebuie să fi răspuns cineva de formarea acestui tren la Curtici, nu?!), sau unui obicei (lucru pe care nu putem şi nu vrem să-l credem). Dar iată ce s-a întîmplat: în noaptea 4-5 februarie, exact în noaptea în care iarna acestui an a binevoit să-şi arate colţii,* **4 vagoane au fost realmente neîncălzite.** *S-a călătorit ca într-un frigider. Şi în tot acest timp s-au petrecut două lucruri pe care vrem să le aducem la cunoştinţa celor îndreptăţiţi să le audă. Şi dorim ca prin intermediul revistei «Flacăra» să ni se şi răspundă. Întreg personalul trenului se străduia, în fiecare staţie, să remedieze defecţiunea ivită. Nereuşind, călătorii au fost îndrumaţi, după 3-4 ore de refrigerare, către cele cîteva vagoane încălzite şi, bineînţeles, supraaglomerate. Numai că şeful unui vagon de dormit n-a fost de acord cu trecerea a 6 persoane prin culoarul vagonului de care domnia-sa răspundea. Motivele? Cică dînsul avea gestiune (cu alte cuvinte călătorii s-ar fi dedat, în timpul trecerii, la cine ştie ce fel de furturi!), sau că vagonul era plin de oameni de vază (!), sau că el are ordin ca de la orele 23 nici Dumnezeu să nu mai treacă pe culoar, că asta e legea făcută de C.F.R., sau că, la retribuţia lui, nu este obligat să-i lase pe oameni să treacă, indiferent de condiţii şi situaţii, pot celelalte vagoane să ia şi foc, nu numai să îngheţe! Ar mai trebui să spun că oamenii care ar fi putut deveni* **hoţi** *erau trei ofiţeri şi trei civili, călători fiecare în treaba lui, dar nici pe departe arătînd a fi hoţi. Şi totuşi, pînă la urmă s-a trecut prin acel inviolabil culoar, dar numai după ordinul, mai bine-zis rugămintea insistentă a şefului de tren. Poate că scrisoarea mea este mult prea lungă, dar răspunsul C.F.R.-ului poate fi foarte scurt. Din pricina cui am îngheţat noi o noapte întreagă? Şeful vagonului de dormit va sluji în continuare, cu acelaşi aberant exces de zel, un culoar cu care va defăima chiar C.F.R.-ul?* (**Virgil Niculescu** — *Deva*)

*

Mă numesc **Preda N. Gh.,** *lucrez la SARO Tîrgovişte, unde m-am încadrat la data de 1 februarie 1974. După terminarea şcolii profesionale m-am gîndit să urmez mai departe cursurile serale. Întîmpin însă greutăţi la întreprindere. După examenul dat la Liceul «Grigore Alexandrescu» din Tîrgovişte, unde am reuşit, am cerut maiştrilor şi inginerilor de care depind să-mi creeze condiţii pentru a putea urma cursurile serale. N-am găsit înţelegere. N-am găsit înţelegere nici la tovarăşul director care mi-a spus că «nu are nevoie de muncitori cu liceu». Am apelat şi la organizaţia U.T.C. Aici mi s-a promis că se va rezolva, dar pînă acum nu s-a rezolvat nimic. Eu vreau totuşi să învăţ. Ce să fac?*

POŞTA REDACŢIEI

Teodora Nechifor — Bucureşti. Adresîndu-ne Direcţiei pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale judeţul Suceava, aceasta ne-a informat că dosarul de pensionare a fost soluţionat cu întîrziere, pentru că unitatea unde a lucrat tatăl dumneavoastră l-a depus de-abia în noiembrie 1974. Prin Decizia nr. 290003 din 5 decembrie 1974, i s-a stabilit pensia pentru limită de vîrstă.

Un grup de cetăţeni — Galaţi. Ne rugaţi să publicăm scrisoarea trimisă, dar cum putem face acest lucru cînd nu ştim dacă lucrurile stau aşa cum ne-aţi scris? Cine din grup îşi asumă responsabilitatea celor scrise? Reveniţi.

Doru Ioan — Simeria. Şi totuşi trebuie să ne scrieţi despre ce este vorba, chiar dacă vă vine greu. Un redactor nu se poate deplasa la dumneavoastră fără a cunoaşte în ce scop.

Constanţa Munteanu — Bucureşti. Doctorului Mihai Iubu îi puteţi scrie la Spitalul orăşenesc Turda.

Gheorghe Ursache — Piatra Neamţ. Consiliul popular orăşenesc este organul îndreptăţit să vă dea lămuririle necesare în legătură cu proprietatea ce o deţineţi.

Tamara Vierescu — Bucureşti. Ne-aţi indicat prea puţine elemente pentru a vă da un răspuns complet sau pentru a deplasa un redactor la şcoala pe care o menţionaţi. Reveniţi, precizîndu-ne în ce constă abuzurile directorului şcolii, în afara faptului că vi s-au luat scaunele din cancelarie.

Maria Mocanu — Botoşani. Potrivit prevederilor Legii nr. 27/966, art. 23, alin. 4, pensia se acordă şi în cazul cînd invaliditatea s-a ivit în termen de un an de la încetarea activităţii retribuite, în situaţia în care comisia de expertiză medicală stabileşte că invaliditatea este o consecinţă a unei boli contractate în timpul activităţii retribuite. Dumneavoastră urmează să vă adresaţi Oficiului de asigurări sociale şi pensii al judeţului Botoşani şi, de asemenea, cabinetului teritorial de expertiză Botoşani.

R. Aglăiţa — Bacău. Sfatul nostru, pe care-l solicitaţi, este să vă încadraţi într-o unitate unde să vă puteţi califica. În acest sens (ţinînd seama de situaţia specială în care sînteţi), cereţi sprijinul Direcţiei pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale din cadrul Consiliului popular judeţean.

Gheorghe Bran — Craiova. Adresa Casei de discuri «Electrecord» este: Bucureşti, str. Luigi Cazzavillan nr. 14. **MARGA NEDELEA** ■

«FLACĂRA» nu ia în consideraţie scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

răzbunarea oarbă

La Bacău, acum 8-9 ani:

— Ai aflat de întîmplarea aceea fantastică cu răzbunarea, care s-a petrecut pe șoseaua spre Brăila?

Mă interesez. Nimic.

La București, acum 4-5 ani:

— Ai auzit despre cazul acela formidabil, acela cu răzbunarea, care s-a petrecut pe șoseaua spre Giurgiu?

Mă interesez. Nimic.

La Brașov, recent:

— De ce nu scrii despre întîmplarea aceea cu răzbunarea, cazul acela uimitor, care s-a petrecut pe șoseaua spre Făgăraș?

Din nou mă interesez. Nimic...

Este firesc deci să mă întreb de ce anume o întîmplare care s-a consumat cu mulți, foarte mulți ani în urmă, undeva prin centrul Transilvaniei, o regăsesc repovestită, redată din timp în timp, ca și cum s-ar fi întîmplat în alte locuri, cu modificări și în «fabulație», dar totdeauna cu aceeași morală ce se desprinde din finalul ei? Era firesc deci să mă întreb, spun, de unde forța de insinuare a acestei întîmplări atît de vechi și cred că nu greșesc atunci cînd afirm că cei ce o repovestesc sînt seduși de morala ei, o fac să retrăiască tocmai pentru a se întipări în cugetele noastre mai bine concluzia ce se desprinde din tragicul ei, și anume că în afara legii orice răzbunare e oarbă și stupidă.

Iată deci întîmplarea adevărată, de la care au pornit toate versiunile ulterioare (bineînțeles, închipuite), așa cum mi-a povestit-o colegul procuror care a anchetat cazul:

«Era pe la ora nouă dimineața, cînd am ajuns la «fața locului». Cadavrul femeii era în dreptul ușii care da din casă spre curte, probabil fiindcă femeia încercase să fugă, să scape de urmăritor. După felul în care erau răvășite toate pupitrele din prima cameră, era clar că infractorul căutase să fure ceva obiecte de valoare. În cea de-a doua cameră, paturile rămăseseră nefăcute. Se deducea că, alarmată de zgomote, femeia a ieșit în camera unde opera infractorul și acesta a omorît-o. Știi cum se întîmplă: medicul judiciar examinează cadavrul, «băieții» de la tehnic fotografiază și caută să conserve urme, în timp ce milițienii din comună caută să mențină la distanța necesară pe curioși. Numai că în satul acela parcă nu existau curioși. Oamenii stăteau tăcuți, descoperiți, nemișcați, în curte, într-o consternare ce parcă îi împietrise. Șeful de post din comună mi-a explicat că în aceste locuri nu mai știu nici bătrînii să se fi întîmplat vreo crimă și de aceea sînt așa de uimiți și de tulburați.

Cînd m-am dus la ei ca să îi întreb ce cunosc, ce îmi pot spune în ajutorul anchetei, au vorbit tîrziu, cumpănit. Știau foarte puțin. Nu au auzit-o pe femeie țipînd, nu au văzut nimic. Doar doi vecini își aminteau de un zgomot care ar putea avea vreo legătură, și anume de plecarea unei căruțe din fața casei în mare goană.

Am dispus trimiterea cadavrului la oraș pentru autopsie. Cînd să plecăm, a oprit, scrîșnind violent din toate cauciucurile, un camion tip «Tatra». De la volan a coborît un bărbat slab și înalt, extrem de palid, și după modul în care oamenii din sat i-au făcut loc să treacă am înțeles că este soțul victimei.

M-a întrebat «unde-i?» și cînd i-am spus că poate veni mîine să o preia de la morga spitalului și-a adîncit bărbia în piept și a intrat în casă fără să mai spună ceva.

Trebuia să îi pun cîteva întrebări și m-am dus după el. L-am găsit aranjînd niște lucruri prin cameră. Mi-a răspuns calm la toate întrebările, cînd a plecat de acasă, cum și-a lăsat soția, dacă are dușmani, mă rog, întrebările de rutină care se pun în asemenea situații. Nu îmi plăcea calmul lui. Cînd în atare situații oamenii sînt prea calmi, nu e bine. Și parcă aveam cumva o presimțire, mai ales că atunci cînd l-am întrebat dacă îi lipsește ceva din casă, adică dacă infractorul i-a furat ceva, m-a privit adînc și nu mi-a răspuns, ca și cum ar fi vrut la rîndul lui să mă întrebe: «Nu e de-ajuns ce mi-a răpit acel răufăcător?»

Am plecat spre oraș. Eu în atașul motocicletei, că pe atunci procuraturile aveau în dotare motociclete cu ataș, iar milițienii în I.M.S.-ul lor. Parcă toți aveam în minte aceeași presimțire ciudată, fiindcă mergeam nefiresc de încet și de aceea cînd am ajuns la muchea dealului din preajma satului am făcut semn de oprire. Nu ne-am mai schimbat însă impresiile, fiindcă bănuiala noastră devenise certitudine. De pe deal se putea observa foarte bine cum din fața casei unde făcusem constatarea camionul a pornit în mare viteză în direcția opusă. Fără să fi dat vreun ordin, am sărit în vehiculele noastre și am pornit în urma camionului cu viteza pe care erau capabili să o atingă șoferii.

Cu toată strădania șoferului de pe motocicleta procuraturii și a celui de pe I.M.S., am ajuns prea tîrziu.

La cîțiva kilometri de sat, lîngă șosea se întindea un cîmp, străbătut de un pîrîu. La marginea pîrîului, cu caii deshămați, era la popas o căruță de țigani, acoperită cu pînză impermeabilă. Am trăit un moment de groază. Închipuie-ți camionul acela mare izbind în plin și făcînd țăndări căruța în care, desigur, erau oameni. Și cum parcă asta nu ar fi fost suficient, ambalînd motorul la maxim, executa manevra de întoarcere, pentru o nouă izbire. Noroc cu prezența de spirit a unuia dintre băieții de la miliție, care a reușit să se agațe în fugă de cabina camionului, să-i spargă cu o lovitură parbrizul și apoi să-i blocheze pe volan mîinile șoferului.

Noroc că femeile din căruță cu plozii lor erau încă în jurul focului și izbirea s-a soldat numai cu un rănit și o rănită. Abia după ce am reusit să opresc în șosea o mașină și să trimit de urgență răniții la spital, m-am întors spre șofer strigîndu-i «Ce ai făcut, nebunule?!» Nu mi-a răspuns și nici măcar nu și-a ridicat privirile spre mine. Ședea cu fața în palme, păzit de un milițian. Bineînțeles, l-am arestat.

Nu mi-a răspuns nici a doua zi, cînd i-am comunicat că este pus sub învinuire pentru tentativă de omor și că îl invit să își formuleze apărarea.

Între timp, serviciul tehnic îmi prezentase fotografiile amprentelor celui care a scotocit prin casa victimei, foarte bine conservate. Le-a comparat cu amprentele rănitului și rănitei din spital, ale celorlalți care compuneau grupul cu căruța, dar nu erau ale nici unuia dintre ei. Dealtfel, s-a dovedit că acel grup de țigani făcuse popas în locul unde au fost surprinși de atacul camionului de cu seară și că nu se mișcaseră de acolo.

Totuși, vecinii auziseră o căruță care a plecat în goană din fața casei și printre urmele din drum conservate cu ipsos de către cei de la serviciul tehnic erau și cele ale unei căruțe cu cercul de metal stricat al uneia dintre roțile din dreapta. Am orientat deci ancheta spre căruțașii care au putut trece prin fața acelei case în dimineața respectivă. După două zile l-am arestat pe un tip înalt, gras, figură de bețiv, punîndu-i în față fotografia amprentei lui, identice cu cea conservată în casa unde a săvîrșit crima și fotografia urmei imprimate în drum cu cea a roții din spate, cea dreaptă, a căruței lui, care de asemenea erau identice. A recunoscut.

La prezentarea actelor de trimitere în judecată, după criminal l-am introdus în biroul meu pe șofer. I-am pus pe masă dosarul, explicîndu-i drepturile pe care i le rezervă legea. Nu a vrut să se uite în dosar pînă cînd nu i l-am deschis la pagina unde era fotografia adevăratului criminal. A tresărit și a început să citească întreg dosarul. Cînd mi l-a restituit, parcă devenise alt om. Nu l-am întrebat nimic, dar, înainte de a-l conduce milițianul, mi-a spus: «Da... Aș vrea să mor...» Și nu a rostit doar o vorbă, fiindcă în zilele următoare a trebuit să recurg la serviciile medicului penitenciarului să-l mențină în viață cu injecții, fiindcă refuza nu numai mîncarea, ci pînă și apa.

A fost foarte trist și procesul. Criminalul acela gretos se văita întruna, evident fără a putea scăpa de pedeapsa aspră pe care o merita, dar șoferul urmărea procesul la fel de inert. Îmbătrînise... Doar în clipa în care s-a dat cuvîntul victimei actului său nebunesc de răzbunare, s-a ridicat și el în picioare, l-a privit pe cel care avea o mînă în ghips și i-a spus: «Omule... omule...», de parcă ceea ce ar fi vrut să îi spună nu putea rosti. Și omul acela, care își avea femeia în spital cu fracturi multiple, abia scăpată cu viață, a vorbit și el în felul lui, spunîndu-i: «Nenorocitule...» cu atîta compasiune, încît din încurcați ce erau judecătorii asupra pedepsei ce i se cuvine șoferului au devenit și mai încurcați... Știi, eu, ori de cîte ori văd pe cîte unul care caută să se răzbune singur pentru vreun rău ce i s-a făcut, îi povestesc această întîmplare...»

EMIL POENARU ■

COMPETIȚIA VALORILOR

secretul lui savu bîlteanu

Pe șantierul termocentralei de la Turceni am fost sfătuit să stau de vorbă cu Savu Bîlteanu, fierar betonist și muncitor etalon în ceea ce privește iscusința și conduita profesională. L-am cunoscut și, invitîndu-l să ia loc în cadrul rubricii «Competiția valorilor», l-am rugat să-mi explice care este secretul de fabricație al prestigiului de care se bucură, cum și în ce fel a izbutit să-și lase în urmă numeroși colegi de breaslă.

«Viața pe șantier, mi-a răspuns el, nu e nici ușoară și nici romantică. Meritele și banii buni se cîștigă anevoie și cu prețul unor eforturi deosebite. La început oamenii sînt de adunătură, cu metehne și apucături, mulți chemați și mai puțini aleși; școala aspră a șantierului îi cerne fără milă, rămîn meseriașii de valoare, rămîn cei învățați de acasă să muncească și să rabde, rămîn cei care și-au descoperit pasiuni sau deprinderi virtuale, rămîn oamenii oameni și pleacă cei care au mai plecat și din alte părți, cîrcotașii, trubadurii la tranzistoare, junii de bani-gata, leneșii, pizmașii, băieții «de toate fără un sfert», hoinari prin anii vîrstei de aur. Dar asta nu reprezintă decît prima etapă a selecției. Examenul adevărat abia începe. În fiecare zi, opt, nouă, zece ore de lucru și apoi scurgerea implacabilă a timpului, a după-meselor și serilor sugrumate de monotonie. Colonia muncitorească n-are nici bulevarde, nici cinematografe, nici café-baruri cu pipițe minijupate. Au rămas însă orele sfinte petrecute în familie, au mai rămas televizorul, lectura, întrecerile sportive. Dar din păcate foarte mulți dintre noi înțeleg să spargă plictisul cheltuind ore scumpe în cîrciumă și la jocuri de noroc, secătuindu-și puterile și vlăguindu-și mintea. Nimeni, absolut nimeni nu poate ajunge departe în felul acesta. Nimeni nu poate învăța cu adevărat o meserie dacă n-are brațe puternice și minte limpede. Bunii meseriași — cei care fac și astăzi cinste marilor șantiere, uzinelor și fabricilor din țară — s-au recomandat totdeauna printr-o viață exemplară. *Utilizarea cu folos a timpului liber constituie secretul de fabricație al meritelor obținute în timpul de producție.* O părere personală verificată».

LIVIU TIMBUS ■

LA VIDELE, UN IMENS FOC SUBTERAN ZOREȘTE PETROLUL CĂTRE GURILE SONDELOR

Cu vocea lui groasă, răgușită, inginerul Ion Niță, director tehnic al Schelei de extracție Videle, încearcă să-mi explice metodic și disciplinat, străduindu-se să fie înțeles cît mai bine, că operația de extragere a țițeiului este cu atît mai dificilă aici, în cea mai mare schelă petroliferă din țară, pentru simplul motiv că țițeiul de Videle este vîscos, uleios, asfaltos. Adică mai puțin fluid decît prin alte părți. Indiferent cum s-ar numi zăcămîntul — sarmațian 3 C Blejești, sarmațian 3 A+B Vadu Lat, albian sau cretacic Hîrlești — exploatarea lui este de obicei îngreunată de faptul că antrenează nisip, iar acesta blochează curgerea. Brigăzile de intervenție, în număr de 17 și avînd fiecare cîte 15 oameni, veghează desigur tocmai la depistarea unor asemenea întreruperi ale producției și la eliminarea lor în timp cît mai scurt. Dar soluția durabilă, de mare eficiență, este alta, și ea a fost dictată chiar de dificultățile mai mari la Videle, cum spuneam, decît în alte zone ale țării.

În mod normal — îmi spune inginerul Ion Niță — o sondă nu epuizează un zăcămînt. Rămîne încă destul jos, acolo, sub pămînt. O comoară din care ne mulțumim să luăm doar o parte. Sentimentul acesta nu aparține însă și specialiștilor, departe de a se declara împăcați cu situația dată de tehnologia tradițională. Iar una dintre modalitățile prin care s-a renunțat la «clasicismul» procedeelor de extracție a țițeiului se numește «introducerea de filtre și împachetarea lor în zăcămînt». Nici vorbă că sună banal pentru noi, nepricepuți și neștiutori, dar aceasta a fost totuși calea de a atinge o producție de 50-60 tone în 24 de ore, adică în același interval în care, pînă acum vreo cîțiva ani, același zăcămînt nu permitea să se scoată decît cel mult o tonă.

Dintre mijloacele tehnice care au fost aplicate pe scară mai largă pentru mărirea producției Schelei se cuvine a fi amintită, apoi, injecția cu apă. Numele acestei operații dă de înțeles destul de exact despre ce este vorba. Într-adevăr, se face pămîntului un fel de «injecție» cu apă pentru a disloca țițeiul și a-l ajuta să curgă mai ușor către sondele de reacție. Factorul final de recuperare a țițeiului în urma aplicării acestui procedeu se întrevede să fie de 30 la sută. Cu toate acestea, există și soluții ceva mai radicale pe care petroliștii de la Videle le au în vedere, cum ar fi injecția ciclică de aburi sau injecția de sticlă solubilă. Mai ales aceasta din urmă ar fi foarte binevenită și ea ar fi o lucrare absolut realizabilă dacă, din păcate, cel puțin deocamdată, nu ar fi prea costisitoare. Acestor metode — cumva intermediare și cu posibilități de eficiență totuși limitate — le-a fost preferată, astfel, în intenția celor de specialitate, așa-numita «combustie subterană». Pe scurt, și fără nici un detaliu tehnic, ea ar consta pur și simplu în a aprinde un foc imens în stratul petrolifer, a declanșa acolo, pînă la 1 350 metri adîncime, în liniștea aceea clădită de-a lungul a cinci milioane de ani, un incendiu uriaș sfidînd marginile și puterea de pătrundere a oricărei imaginații. Trebuie să fie însă din capul locului înțeles că nu e vorba nici pe departe despre o aventură, procesul fiind calculat cu minutiozitate. Este vorba, de fapt, despre încă o cursă pe care oamenii o întind petrolului. Ce-i drept, una mai puțin obișnuită, pentru noi, deși destul de cunoscută în lume (procedeul a mai fost aplicat însă și în țara noastră, la Suplacu de Barcău, în județul Bihor). Căldura dezvoltată de combustia unei mici părți din țițeiul conținut în zăcămînt reduce vîscozitatea și ușurează curgerea acestuia către gurile sondelor. Dar totul nu este deocamdată decît un experiment, desfășurîndu-se într-un spațiu relativ restrîns și bine delimitat. După cum aflam la parcul nr. 1 Bălăria, unde se găsește stația de compresoare, pînă în prezent au fost săpate cele patru sonde de combustie și nouă de reacție, paralel cu punerea la punct a tuturor instalațiilor de suprafață. Chiar în aceste zile va începe injecția cu aer. Principiul, văzut în mare, este destul de simplu: întîi se introduc gazele, apoi, cu ajutorul unei rezistențe electrice, li se dă foc. Firește, pentru a întreține arderea este necesar să se introducă — după cum spuneam — aer. Încercarea va dura aproximativ 580 de zile, răstimp în care barajul de foc va înainta dinspre sondele de combustie către sondele de reacție, care, acestea din urmă, vor ajunge să fie la rîndul lor «sîmburii», centrele unor noi combustii. Deplasarea pe dedesubt a frontului de ardere și, către suprafață, a unei anumite cantități de petrol va permite — se crede — realizarea unuia dintre visurile cele mai frumoase ale celor ce cunosc pămîntul ca pe o viețate și vor să-i smulgă din brațele îndărătnice o bogăție cu care el, pămîntul, nu are ce face dar de care noi, oamenii, avem atîta nevoie. Această torță care va ilumina inima pămîntului și o va face mai darnică va conduce la fluidificarea petrolului și la o curgere mai ușoară a acestuia către sonde, astfel încît se va obține un factor final de recuperare de peste 40 la sută. Cele peste 10 milioane — costul instalațiilor de suprafață — se vor arăta a fi o investiție chibzuită. Experimentul — care, se va fi înțeles, nu are cum să fie pur teoretic ci semiindustrial — va fi condus și supravegheat de lucrători cu vechi state de serviciu, ajutați de utilaje și aparatură în mare parte automatizate, cu sisteme corespunzătoare de semnalizare și reglaj. Presiunea, temperatura, orice element al acestui proces de ardere petrecut acolo, în adînc, pe vatra aceea vîscoasă, vor fi de fiecare dată binecunoscute. Aici, în întinderea acestei cîmpii cu orizont obsedant și identic, repetat parcă la infinit de calmul pămîntului în a cărui scoarță se aude acum, spre primăvară, cum se înalță firele de grîu la temelia unei noi recolte, petroliștii visează să cîștige unul dintre lozurile cele mari. Despre care rămîne să ne dăm singuri seama că norocul nu poate fi un simplu joc al întîmplării, ci o performanță devenită posibilă numai prin amploarea și substanța experienței acumulate, de-a lungul anilor, de către industria noastră petrolieră. Cu oamenii ei de suflet și curajoși, care, precum se vede, din rațiuni strict economice nu s-au sfiit să dea întîlnire tehnicii — în zilele și nopțile lor de muncă și de strădanie — cu fantezia cea mai îndrăzneață și cuceritoare.

DUMITRU ELIADE ■

COPERTA NOASTRĂ

Pictură naivă aparținînd artistului iugoslav Tomislav Petranović; instantaneu de pe Șantierul naval-Oltenița (fotografie de Ion Predoșanu); poezia «Patria își cunoaște bărbații» ne-a fost trimisă de Mihai Păcuraru din Altîn Tepe, Tulcea.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

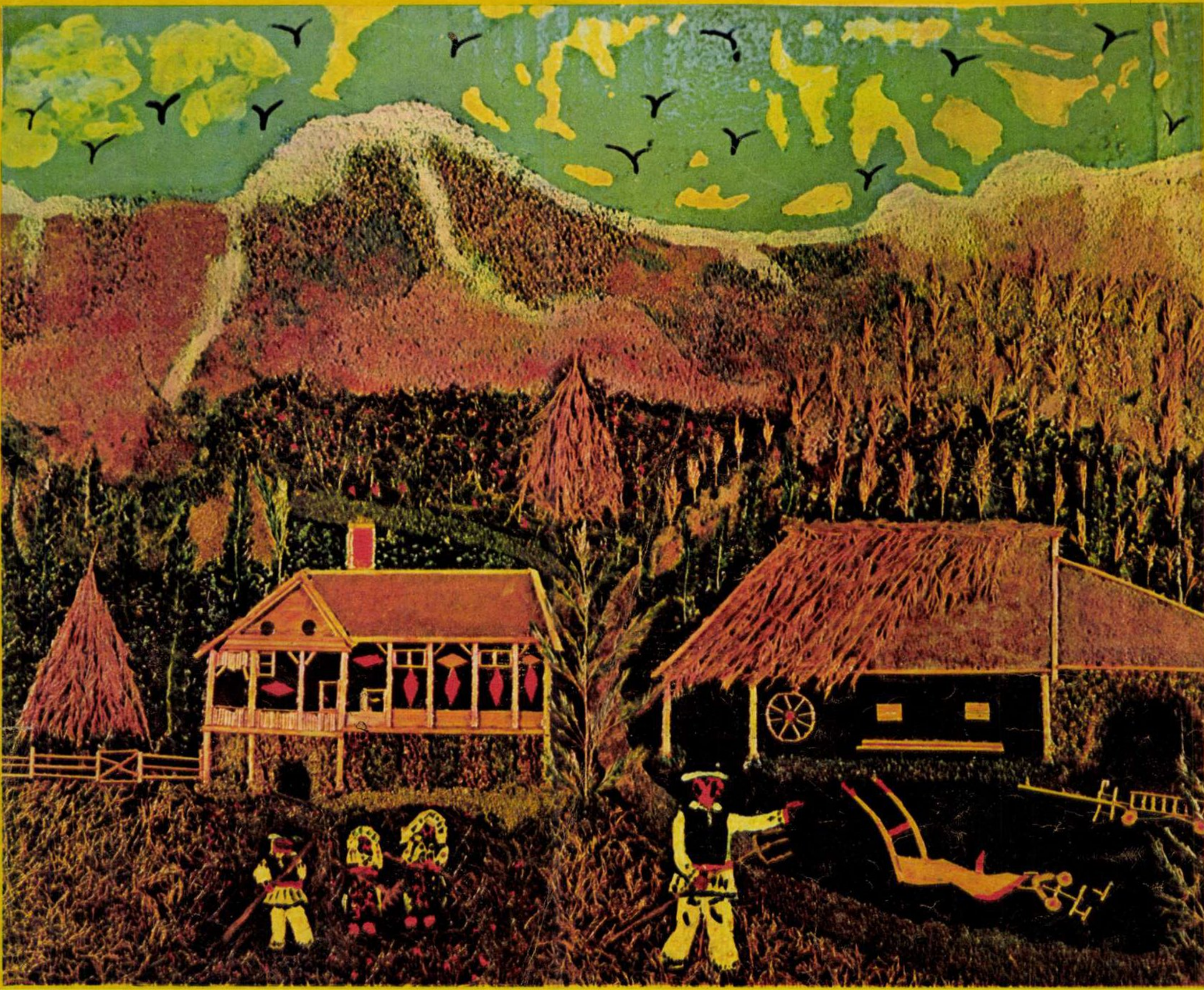

orele de mare fericire

Cu cîteva luni în urmă, a sosit la redacţie o scrisoare din care, chiar dacă nu citeai decît ultimele două cuvinte, înţelegeai că aparţine unui miner. «Noroc bun», ne ura în încheiere Carol Ambruş, din Anina, după ce în rîndurile sale, aşternute cu vădită emoţie, ne informa că a fost miner timp de 31 de ani şi că acum, în urma unui accident, este pensionar de invaliditate gradul doi, iar din 1971 se ocupă cu un fel de pictură pe care a botezat-o «decorativă» şi ne invita, dacă avem timp, să-i vedem lucrările.

În drum spre casa lui, de pe strada Dealul Frumos nr. 28, bîjbîind prin oraşul necunoscut mie, amorţit sub zăpada venită aici mult mai devreme ca prin alte părţi, îmi pregăteam deja în gînd cîteva cuvinte protocolare, ca să mîngîi elanurile artistice ale acestui om, care, îmi repetam eu înotînd prin nămeţi, jumătate de secol a putut trăi fără artă şi acum, tam-nisam, s-a apucat de pictură. Am intrat în casa lui Carol Ambruş şi nu m-am putut stăpîni să nu reflectez, văzînd dezordinea din vestibul şi din cele două încăperi, la faptul că expeditorul scrisorii duce, într-adevăr, o viaţă de artist, aşa cum ne-o acreditează unele legende. Dar în curînd aveam să-mi dau seama că m-am înşelat, că dezordinea din jur nu era provocată de delăsare, ci de toate acele materiale pe care Carol Ambruş le foloseşte pentru lucrările sale: zgură, talaş, trestie, papură, ferigi, paie, frunze, crenguţe.

— De ce tocmai la 50 de ani aţi început să faceţi toate astea?

— Pentru că m-am speriat de moarte. Acum trei ani era cît pe-aci să mă pierd. Ajunsesem la 48 de kilograme. După ce-am scăpat de boală, n-am mai vrut să mă gîndesc la ea. Şi mi-am ocupat mintea şi timpul cu tot felul de lucrări. Nu ştiu cît reprezintă ele o artă, dar mi-au făcut mult bine.

Tablourile lui Carol Ambruş, cartoane pe care sînt lipite cu un clei special diverse materiale, conturează peisaje imaginare sau din împrejurimile Aninei, ori aspecte pitoreşti din staţiunile de tratament prin care l-a mînat boala. Uneori, descriu decoruri de basm, răsărituri splendide, ritualul muncilor agricole, vietăţile pădurii. Cîteodată, ele au precizia fotografiei, cînd redau anumite locuri binecunoscute de toată lumea. Şi, dacă privind numai un detaliu, admiri mai ales migala cu care au fost concepute aceste lucrări, contemplarea lor în ansamblu te face să înţelegi că ele sînt străbătute şi de un autentic fior artistic, nesofisticat. Ele reprezintă, cu stîngăcie şi naivitate, dar nu cu stîngăcia şi naivitatea mimate a celor ce speră să atragă astfel interesul publicului, orele de mare fericire ale unui om care şi-a învins suferinţele cu ajutorul artei.

GEORGE ARION ■

Reproducere de **V. MÎNECAN** ■

Redactor şef: **ADRIAN PĂUNESCU**

ANUL XXIV – NR. 9 (1030) – 8 MARTIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

Biblioteca județeană
MUREȘ
TÎRGU MUREȘ

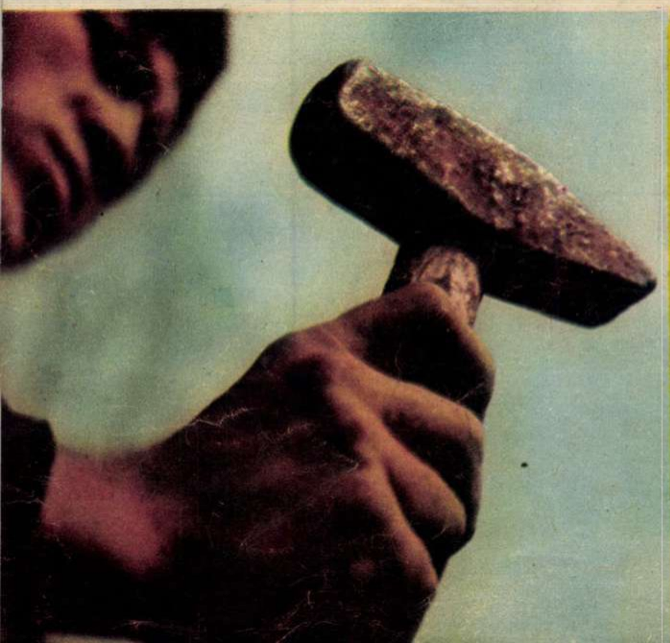

LEGITIMITATEA UNUI VOT!

ACESTOR MÎINI CARE MUNCESC LE APARȚINE DREPTUL DE A DECIDE PREZENTUL ȘI VIITORUL ROMÂNIEI

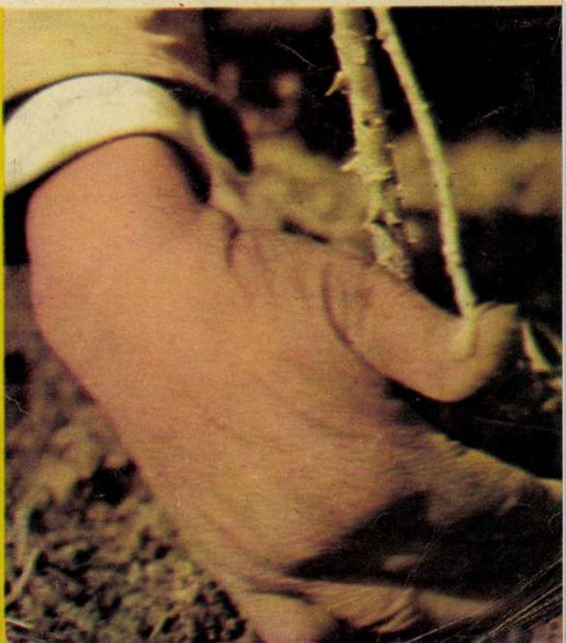

Compatrioţi! Vi s-a adresat secretarul genera cîrmaciul destinului naţional, omul car ale românilor, candidatul patriei pentr a existenţelo

Mandatul naţiunii

Toţi cei peste DOUĂZECI ŞI UNU DE MILIOANE de cetăţeni cîţi sîntem trăitori pe cei 237 500 km² formăm o imensă CIRCUMSCRIPŢIE ELECTORALĂ NUMĂRUL 1, care e REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA însăşi. Oricare ar fi numele înscrise pe buletine, fiecare dintre noi ştie că are drept ales suprem al inimii şi conştiinţei sale, al voinţei cetăţeneşti de mai bine, pe omul de care se leagă nădejdile cele mai sfinte ale întregii noastre naţiuni, hotărîrea ei de a fi demnă de eroica sa istorie, de a dovedi că, aşa cum proclamă cu convingere nestrămutată un imn mereu tînăr, «cît pe cer şi cît pe lume vor fi aste trei culori, vom avea un falnic nume şi un falnic viitor». Realegîndu-l pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu, alături de alţi gospodari vrednici, în forul care reprezintă în mod legitim, prin însăşi legea fundamentală a ţării, voinţa şi puterea întregii naţiuni, nu facem decît să validăm încă o dată o alegere de mult statornicită în conştiinţa noastră: **secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii, întruneşte opţiunea fiecărui fiu al acestui popor,** opţiune ce exprimă, totodată, unanima noastră încredere în partidul care, eliberînd o ţară dintr-o apăsare milenară, a eliberat pe fiecare om de nedreptăţi, oprelişti şi restrişti de tot felul.

Probînd încă din fragedă copilărie acele virtuţi aflate întotdeauna în mare stimă a omului din popor — iubirea de muncă şi de dreptate, cugetul temerar şi încrederea nestinsă în izbînda luptei împotriva «orînduielii celei crude şi nedrepte», curajosul fiu al ţăranilor din Scorniceşti, primind la o vîrstă atît de precoce «botezul» luptei revoluţionare, a devenit peste puţine decenii unul din cei mai viteji şi mai clarvăzători conducători din cîţi a cunoscut zbuciumata istorie a pămîntului românesc. Toate victoriile istorice obţinute îndeosebi în ultimul deceniu — în chiar acest martie al alegerilor se împlinesc zece ani de cînd i se încredinţa funcţia cea mai înaltă în partid — victorii care fac pe zi ce trece din ţara noastră un leagăn de civilizaţie şi cultură socialistă, de viaţă prosperă pentru toţi oamenii muncii şi de demnitate în ochii întregii lumi, sînt legate prin mii de fire de activitatea multilaterală neobosită şi exemplară, de personalitatea proeminentă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, de prezenţa sa întotdeauna, în mod eroic, la datorie, în posturile de supremă răspundere pe care le deţine prin voinţa întregului partid şi popor. Dacă sînt atît de intim legate meritele tovarăşului Nicolae Ceauşescu de un trecut apropiat ce sălăşluieşte în fiinţa noastră printr-o durabilă întemeiere de suflet, nu mai puţin însufleţitoare şi călăuzitoare este prezenţa sa în istoria de astăzi şi de mîine a ţării, în devenirea temerar şi responsabil jalonată de primul nostru Program comunist, acest manifest de gîndire şi acţiune adresat viitorului şi viitorimii de Congresul al XI-lea al partidului. Votul de la 9 martie înseamnă înainte de toate o învestire pentru viitor, iar această învestire are drept acoperire în aur ideala putere de a se gîndi şi a se construi pe sine însăşi această ţară, putere întruchipată de mintea clarvăzătoare cu care scrutează, şi de mîna energică, niciodată şovăitoare, cu care tovarăşul Nicolae Ceauşescu ţine destinele vrednicului popor român. Totdeauna, în momentele de răscruce ale istoriei sale, credea vizionar celălalt glorios Nicolae, revoluţionarul Bălcescu, de la jumătatea veacului trecut, pămîntul românesc şi-a născut izbînditori. Un asemenea moment de răscruce este şi cel pe care îl trăim atît din perspectiva istoriei noastre naţionale, cît şi a evoluţiei lumii. Este o inegalabilă şansă pentru noi că într-un asemenea moment decisiv înzestratul nostru popor şi-a găsit un neînfricat izbînditor în tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Aşadar, mandatul pe care această unanimă circumscripţie electorală numărul UNU — România socialistă în toată mărimea fruntariilor sale — îl încredinţează secretarului general al partidului şi preşedintelui Republicii, nu e numai o învestire pentru o legislatură, ci o chezăşie pentru istorie, pentru viitorul sigur al întregii naţiuni.

NICULAE STOIAN ■

Aceşti istorici paşi

Nu ne putem pava drumurile cu vagi promisiuni
Sintem însetaţi de certitudini, ca grîul de ploaie
Viaţa nu-i o cutie de inventat minuni
Peste faţa căreia nu ştiu ce fachir privirea-ncovoaie.

Noi ne-am născut întregi — ca arborii, ca munţii
Şi am primit în faţă furtunile, luminile, zăpezile
Străine gînduri nu ne-au devastat cerul de aur al frunţii
Ne-am îndărătnicit să fie ale noastre stelele, ale noastre livezile

Noi am venit dintr-o zodie fără pereche
De unde apele au învăţat taina, răcorile
Necuprinşi în nici o carte, fie oricît de străveche
Ne-am semeţit a ne acorda, la sufletul propriu, viorile

Dimineţile le-am rîvnit ale noastre, serile ni le-am visat la fel
Am trăit şi înfrîngeri, izbînzi am trăit — fără false orgolii
E în noi un fel de sînge ce sună mai mult a oţel
Ce ruginit nu se lasă de nişte biete, anacronice molii

De un limpede cîntec de-i vorba, îl spunem cu sufletu-ntreg
Din zare în zare-l purtăm, ca pe numele propriu
La noi în plai nici cînd oamenii nu-l înţeleg
Pe cel ce îşi duce fapta spre-al lumii oprobriu

Din lemn înviat-am viori, şi cărţi am zidit, cu viaţa, cu gîndul
Păsări pe cer am pictat, cu ochii, să zboare
De aceea cînd tace sub lacrimi pămîntul
Cînd floarea nu-nfloare, durerea-i a noastră. Şi doare

Aspre milenii în noi şi-au rodit minunea, tăcute.
Din ele urcă vremea, pe stîlpii lor zidită
Pe creste cînd se-avîntă neliniştite ciute
Agera lor zvîcnire ni-i semnul de ursită.

Cînd va rămîne-n urmă Trecutul, azi Prezent,
Probabil, n-om mai fi cu inimile vii
Dar nimeni, de urmaşi, nu va fi dat absent —
Noi vom trăi de-a pururi prin ochii de copii.

Vom duce drumul nostru aşa cum ni l-am vrut
Ne vom zidi-n pavajul sortit către urmaşi,
Venind ca o pădure, cu steaguri de demult
Să facem împreună aceşti istorici paşi.

NICOLAE DRAGOŞ ■

martie 1975

l partidului, preşedintele Nicolae Ceauşescu, ntruchipează virtuţile dintotdeauna ircumscripţia electorală numărul 1 oastre: România

Joi, 6 Martie 1975 în Piaţa Palatului

Peste 200 000 de locuitori ai Capitalei, sosiţi în Piaţa Palatului — martora atîtor evenimente memorabile din istoria socialistă a României — au participat, joi, 6 martie, la grandioasa adunare populară consacrată momentului culminant al campaniei electorale: întîlnirea Ţării cu primul ei candidat.

Un întreg popor, ascultînd cu acest prilej ampla şi strălucita cuvîntare rostită de secretarul general al partidului, a luat act de sine cu o nestrămutată sete de adevăr, cu toată capacitatea lui de dăruire, într-o totală adeziune pentru procesul dinamic al viitorului, al unei societăţi fără precedent.

Înfăptuim, a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, revoluţia şi construcţia socialismului, corelînd şi integrînd firesc un fenomen al dezvoltării sociale în istoria naţională a poporului nostru. Am înălţat o Românie a libertăţii şi progresului multilateral, o Românie visată şi anticipată de atîţia patrioţi înflăcăraţi, fructificînd marile tradiţii revoluţionare preexistente. Expulzarea claselor exploatatoare din structura statului prin marile bătălii de clasă duse cu arma în mînă în urmă cu trei decenii a descătuşat vigoarea unei întregi naţiuni, desferecîndu-i talentul, hărnicia şi spiritul de abnegaţie. Declinul şi epuizarea capacităţii istorice a vechilor clase, victoria revoluţiei proletare, procesul de formare a ûnităţii socialiste, sub conducerea clasei muncitoare, a Partidului Comunist Român, au reprezentat continuarea şi desăvîrşirea luptei seculare a poporului român pentru libertate socială şi naţională, pentru progres material şi spiritual, pentru echitate în raporturile între state, pentru dobîndirea unei poziţii demne în viaţa internaţională.

Mîine, 9 martie, vom fi cu toţii în faţa urnelor, pentru a contribui plenar şi conştient la înfăptuirea suveranităţii poporului prin popor — principiu de esenţă al democraţiei socialiste — pentru a ne exprima întreaga noastră adeziune şi participare la realizarea măreţului program elaborat de cel de-al XI-lea Congres al partidului.

Pentru noi toţi este astăzi limpede ca lumina zilei că toate succesele dobîndite prin munca, hărnicia şi puterea novatoare a unui întreg popor, precum şi vasta şi lucida prospectare a viitorului reprezintă rodul politicii marxist-leniniste a partidului nostru, al creşterii rolului său conducător în întreaga viaţă a societăţii noastre. Istoricele cuvinte rostite în faţa naţiunii noastre de către primul cetăţean al ţării cu prilejul marii adunări populare din Piaţa Palatului, cuvinte care înmănunchează gîndurile şi aspiraţiile întregului popor, reprezintă o nouă chezăşie a biruinţei, certitudinea şi garanţia că votînd candidaţii Frontului Unităţii Socialiste decidem propria noastră fericire, viitorul pe care munca şi viaţa noastră îl merită.

LIVIU TIMBUS ■

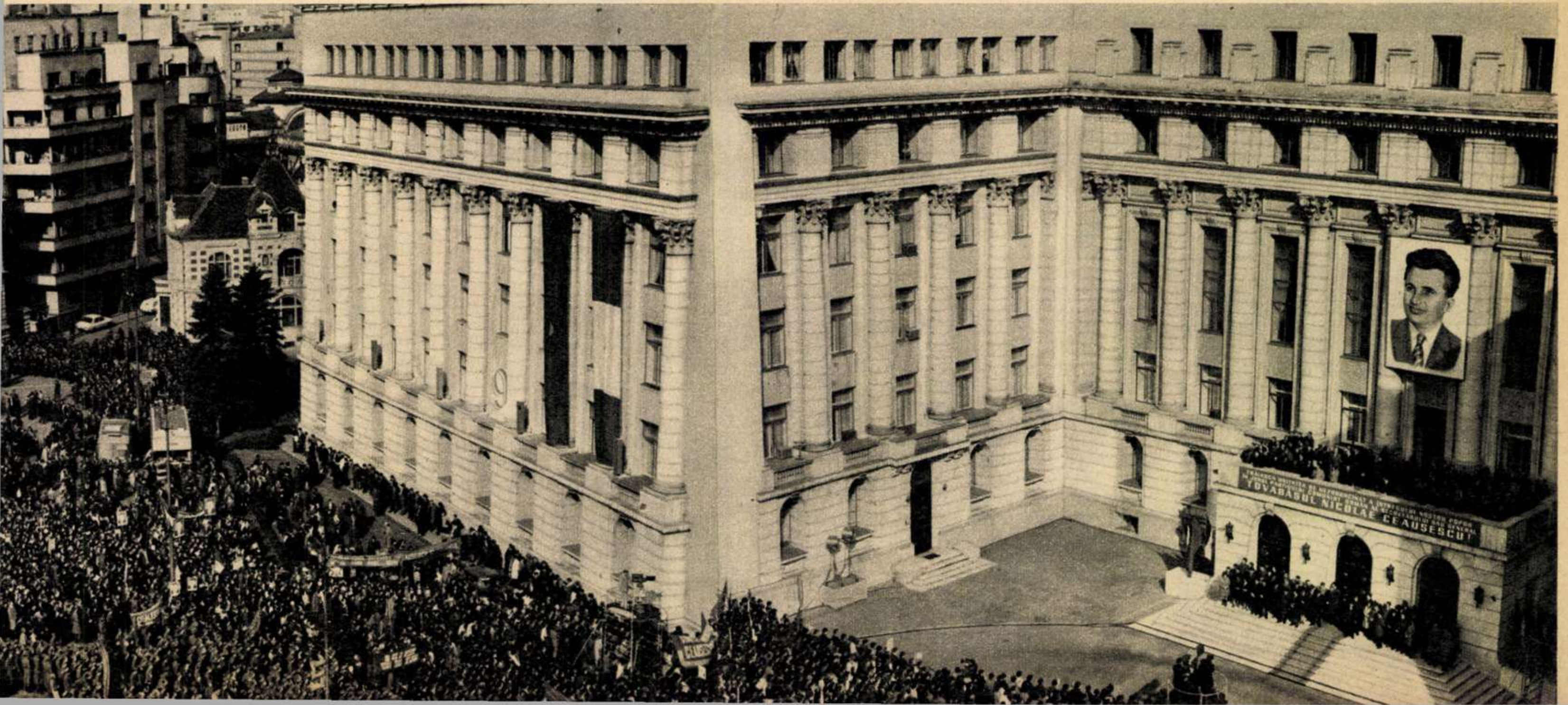
TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU!

Noi, românii, faţă în faţă cu noi înşine

mîine, 9 martie 1975

VOTUL NOSTRU—ACT PATRIOTIC DE PROFUNDĂ RESPONSABILITATE CIVICĂ FAŢĂ DE VIITORUL ŢĂRII, FAŢĂ DE VIITORUL NOSTRU

1. Ce înseamnă pentru dumneavoastră ziua de mîine, 9 martie 1975? Cum vă simţiţi în această postură de alegător?

2. Unde se aşază această zi în biografia dumneavoastră? Pe ce treaptă de împlinire sau de proiecte?

3. Ce aşteptaţi de la cei pe care îi veţi alege pentru:
- **viaţa dumneavoastră, a familiei dumneavoastră?**
- **strada şi circumscripţia în care locuiţi?**
- **marea circumscripţie electorală care este ţara?**

Aşadar, mîine, 9 martie — la vot!

Aşadar, din nou, după şase ani, ne vom întîlni în faţa urnelor, faţă în faţă cu ele, faţă în faţă cu noi.

Însemnătatea acestei clipe este, desigur, excepţională. Clipa cînd un popor este chemat să voteze, deci să-şi răspice voinţa sa suverană, clipa cînd un popor este chemat să-şi decidă drumul, să decidă istoria viitoare a acestei fiinţe a noastre izbite adesea brutal de pereţii istoriei, nu poate fi decît o clipă unică.

Parcă ieri am votat ultima oară. A trecut surprinzător de repede acest timp. Au fost, într-adevăr, prea multe şi prea dense în încărcătură — politică, economică, socială, vitală — evenimentele acestor ani, ca să mai putem socoti în lungime timpul, ca să-l mai putem socoti altfel decît în intensitate. Împlinit în toate literele sale, programul cu care Frontul Unităţii Socialiste s-a prezentat acum şase ani în faţa alegătorilor s-a confundat pe de-a-ntregul cu viaţa, chiar dacă, acum şase ani, ele, aceste litere ce desenau mari proiecte, păreau scrise pe orizonturi mult mai îndepărtate în viitor. Şi e bine să medităm acum, cînd întoarcem fila acestui program împlinit ca să deschidem una nouă, la ceea ce a însemnat acest timp al intensităţii pentru ţară şi pentru fiecare din noi.

Interlocutorii noştri din aceste pagini — cîţiva din milioanele de alegători — fac, fiecare, o astfel de meditaţie.

Ceea ce s-a petrecut în România în aceşti ultimi ani — anii congreselor al X-lea şi al XI-lea ale partidului — e o lecţie de istorie concentrată, e o desfăşurare a adevărului despre noi,care explică deplin şi viu, cu febra încă nedecantată a evidenţelor, cu pregnanţa obiectivă a unei proiecţii panoramice de fapte pe un ecran vast cît şi ţara: *în aceşti ani, mai mult ca oricînd, s-a făcut mult, foarte mult pentru oameni.* N-o să mai amintim, aici, multe cifre. Ele sînt cunoscute. Toţi ţinem un creion în mînă şi ştim să facem socoteli. Toţi ştim ce poate însemna pentru o ţară ca într-un singur cincinal să construiască nu numai 2 400 de noi capacităţi de producţie, creînd în numai patru ani peste 1 milion de noi locuri de muncă, dar şi aproape 590 000 de apartamente, în care să mute o populaţie de aproape 1 900 000 de oameni. E numai un exemplu.

Am trăit, într-adevăr, mai bine în aceşti ani, şi nu numai pe planul a ceea ce numim standard de viaţă. Pe acest plan, încă multe mai sînt de făcut. *Am trăit însă mai din plin, mai real, mai în toate fibrele, ceea ce s-ar putea numi sentiment social, ceea ce se numeşte dreptul omului, ceea ce se numeşte democraţie, ceea ce se numeşte unitate, ceea ce se numeşte coeziune.* Sentimentul că noi toţi, în aceşti ani ai congreselor al X-lea şi al XI-lea, am desfiinţat nişte mai vechi bariere, constituindu-ne mai mult ca oricînd în marele bloc de granit care este naţiunea română socialistă,aceeaşi la toate nivelurile ei, unită ca un singur om în jurul celor ce-i reprezintă idealurile, interesele, aspiraţiile, răscumpără din plin eforturile, nu o dată eroice, ale muncii şi ne aşază în rîndul forţelor mari, al popoarelor mari, al umanităţii mari, pe care te poţi bizui. Acest sentiment este mai mult decît un orgoliu, este un fluviu de viaţă vie. Acest sentiment — cel al stăpînilor deplini în ţara lor — transpare din toate cuvintele interlocutorilor noştri din aceste pagini.

Acum, în faţa urnelor, ne gîndim, înainte de toate, la viitor. Adică la ceea ce, din nou, ne uneşte. Cifrele, şi aici, sînt ştiute, Directivele Congresului al XI-lea sînt de cîteva luni cartea de căpătîi a fiecărui om ce munceşte în România. Fiecare din noi şi-a extras din ele partea lui de răspundere şi de vis. Ştim ce vor însemna, în anii ce vin, ritmurile înalte ale economiei, ştim ce vor însemna cele 815 000 de apartamente noi, ştim ce va însemna, pentru fiecare din noi, ca săptămîna de lucru să fie de numai 42 sau 44 de ore. Fiecare ţinem un creion în mînă şi toţi ştim să facem socoteli. Le face toată ţara. Fiindcă cine munceşte, cine cheltuieşte efort şi sudoare, trebuie să ştie pe ce se bizuie, de ce o face. Cînd vom alinia, peste alţi cinci ani, la alte alegeri, proiectul viitorului de acum cu bilanţul prezentului împlinit de atunci, vom vedea că, oricît de greu atîrnă în acest bilanţ efortul muncii, darul pentru oameni, ceea ce s-a făcut pentru oameni,va atîrna cu mult mai greu.

Şi vom spune din nou: în aceşti ani, mai mult ca oricînd, s-a făcut mult, foarte mult pentru oameni.

Vom vota mîine — spun interlocutorii noştri şi odată cu ei spunem noi toţi — pentru aceşti ani.

Ziua alegerilor mai fiind, prin coincidenţă cu începutul de primăvară. şi o zi de noi lumini ce se nasc.

«ÎMPREUNĂ, DEPUTAŢI ŞI ALEGĂTORI, AVEM DE CONSTRUIT O ISTORIE»

1. Pentru mine, gestul de la 9 martie are o dublă semnificaţie. Voi da votul meu, în această zi, candidaţilor Frontului Unităţii Socialiste, dar voi avea şi emoţia de a şti că în dreptul numelui meu 10 590 de oameni vor pune un *da* sau un *nu*, întrucît eu însămi am fost propusă pentru a candida în circumscripţia 117 municipală. Din întîlnirea cu alegătorii mei mi-am dat seama că se aşteaptă încă rezolvarea unor probleme de ordin gospodăresc în perimetrul străzilor Berzei, piaţa Ilie Pintilie, Ştirbei, Popa Tatu, Nuferilor şi că foarte mulţi cetăţeni cer respectarea cu mai multă stricteţe a legii nr. 20.

2. Ultimii ani au fost pentru mine ani buni, pe care n-am să-i pot uita uşor. În 1970 am absolvit şcoala tehnică de maiştri şi am fost promovată apoi ca tehnician. Un an mai tîrziu am devenit membră a partidului comunist şi, în acelaşi an, 1971, am fost aleasă ca secretară a Comitetului U.T.C. din cadrul întreprinderii noastre. Şi trebuie să vă spun că la noi, la Fabrica de confecţii şi tricotaje-Bucureşti, organizaţia U.T.C. cuprinde peste 5 000 de tineri, deci este o organizaţie foarte puternică. Aceasta explică fără îndoială şi faptul că în cursul anului trecut am fost distinşi cu diploma de onoare a Comitetului municipal U.T.C., ca fruntaşi în întrecerea «Tineretul — factor activ în realizarea cincinalului înainte de termen». Astăzi, putem spune că obiectivul acesta a fost îndeplinit, fabrica noastră raportînd încă din ultima zi a lunii februarie realizarea actualului cincinal.

3. În circumscripţia în care voi vota eu, candidaţi pentru Marea Adunare Naţională sînt Radu Voinea şi Ciucu Gheorghe, rector al Politehnicii şi, respectiv, al Universităţii din Bucureşti. Pentru marea circumscripţie care e ţara, aştept, desigur, împreună cu toţi cei ce vor vota la 9 martie, ca deputaţii să contribuie la desăvîrşirea sistemului nostru de legi care, după cum se ştie, constituie un semn sigur de civilizaţie a unui popor. Din întîlnirile pe care le-am avut cu candidaţii, mi-am dat seama că Programul partidului a devenit deja istorie, o istorie vie, concretă şi reală, pentru fiecare dintre noi. Aşteptările noastre, speranţele noastre — pentru ţară, pentru circumscripţia din care facem parte, pentru viaţa personală chiar — au primit astfel o formă, au obţinut contururi ferme. Rămîne să dăm viaţă acestor aspiraţii cu toată pasiunea, cu toată munca, cu toată dragostea noastră de mai bine. Împreună, deputaţi şi alegători, avem de construit o istorie.

Florica Crişan
secretara comitetului U.T.C.,
Fabrica de confecţii şi tricotaje-Bucureşti

«ATÎT EU CÎT ŞI FAMILIA TRĂIM UN MOMENT DE AFIRMARE RĂSPICATĂ A ÎNCREDERII NOASTRE»

1. Atît eu cît şi familia mea (inclusiv copiii care încă nu votează, dar care ne înţeleg bucuriile) trăim un moment de afirmare răspicată a încrederii noastre în cei pe care îi desemnăm să ne reprezinte şi, implicit, a încrederii în viitor. Mă uit în jurul meu, în colţul de cartier în care locuiesc; cu cinci ani în urmă nu existau nici parcul din Drumul Taberei, nici complexele comerciale. Ceea ce ne-am propus să realizăm atunci s-a împlinit. Ştiu că şi ceea ce ne vom pune în gînd să înfăptuim de acum încolo nu va rămîne o vorbă.

2. În lanţul marilor evenimente politice care au marcat biografia fiecăruia dintre noi, al acelor evenimente care au forţa unor momente cruciale, în urma cărora ne descoperim mai hotărîţi şi mai pregătiţi să luptăm, să muncim şi să realizăm mai mult şi mai bine. Faptul că în ultimii ani, ca profesionist, nu am stat pe loc, că am avut posibilitatea să acumulez o mai bogată experienţă de muncă şi, mai ales, că am putut să o transmit şi altora, îl consider un succes. Atît eu cît şi colectivul în care lucrez, aşteptăm dotarea secţiei noastre cu alte utilaje şi, după aceea, n-ar fi rău să mai veniţi pe la noi.

3. Îmi iubesc cartierul, am vorbit şi mai înainte despre el şi tocmai de aceea aş dori să nu existe nici un prilej de supărare pe seama lui. Transportul în comun, mai ales dimineaţa, la orele plecării spre întreprindere, ne nemulţumeşte şi sperăm că se vor găsi soluţiile cele mai bune pentru îndreptarea lucrurilor.

Patriei îi dorim adoptarea acelor măsuri care, prin justeţea şi forţa lor, să impulsioneze procesul de aşezare a noastră în eşalonul ţărilor cu o economie avansată.

Otto Vasilescu
maistru, Uzinele «Semănătoarea»

«DEPUTAŢII: OAMENI CARE VOR SPUNE ÎN NUMELE MEU DA SAU NU»

1. Pentru mine înseamnă acordarea unui credit unor oameni care vor spune în numele meu *da* sau *nu* în problemele mari ale ţării.

2. Ultimii ani care au trecut au fost ani rodnici pentru formarea mea ca om, ca actor. Am terminat o a doua facultate — Faculta-

tea de filozofie. Am debutat în cinematografie jucînd în filmul «Muntele ascuns». Am trăit o experiență de neuitat în timpul filmărilor. Acțiunea filmului se petrece pe un șantier de pe Lotru și eu interpretez rolul unui inginer-șef. Contactul cu șantierul, timp de două luni, m-a învățat multe. Am cunoscut o viață aspră, bărbătească. Am simțit bucuria pe care poate s-o trăiască o colectivitate care construiește. Acum repet un rol în piesa «Nopți albe», o adaptare după Dostoievski, și aștept cu nerăbdare seara premierei.

3. Aștept să ne ajute și să ne înfrumusețeze viața, aștept să ne mîndrim cu ei — cu deputații, adică — iar dînșii să se mîndrească cu noi, cu alegătorii lor.

Viorel Branea
actor

«SÎNT CONVINS CĂ TOATE PROIECTELE DE ASTĂZI SE VOR TRANSFORMA ÎN REALITĂȚI»

1. Ca unul care am împlinit 49 de ani, desigur, am votat de mai multe ori pînă acum. Gestul cu care mîine voi introduce buletinul de vot în urnă are mai puțin semnificații pentru mine (eu, oricum, mă pregătesc acum să îmbătrînesc), dar are pentru copiii mei, pentru viitorul lor. Știu că noua legislatură va duce mai departe realizările ultimilor 30 de ani, va continua politica înțeleaptă de împliniri și izbînzi a partidului și statului nostru.

2. La locul meu de muncă am contribuit și eu, după măsura puterilor mele și în cadrul unui colectiv bine sudat, la îndeplinirea riguroasă a planului, la depășirea lui, la asimilarea unor noi produse. Prin raționalizări și printr-o muncă susținută, conștiincioasă. După cum v-am spus, sînt la o vîrstă cînd mă gîndesc mai puțin la mine și, firește, mai mult la copii. Fata, astăzi în clasa a XI-a, sper să intre la facultate. Băiatul, sportiv la clubul «Rapid», intenționează nu numai să-și desăvîrșească pregătirea sportivă, dar și să continue învățătura, pentru a ajunge un cetățean demn al României socialiste. Avem un apartament frumos în cartierul Nițu Vasile, avem o familie închegată, ziua de 9 martie ne găsește uniți și mulțumiți. Sîntem deciși cu toții să ne facem datoria, să muncim fiecare la locul său și, dacă va fi sănătate, sînt convins că toate proiectele de astăzi se vor transforma în realități, pe măsura marilor posibilități pe care le oferă societatea noastră socialistă.

3. Mă gîndesc că deputații aleși în cartierul nostru trebuie să acorde o atenție deosebită îmbunătățirii transportului în comun. Trăim într-un cartier arătos și bine dotat, aprovizionat cum se cuvine, dar transportul în comun nu e cum ar trebui. Deputații aleși în Marea Adunare Națională, astăzi adevărata obște a țării, reprezentativă, trebuie să depună toate strădaniile pentru ca mersul înainte al țării noastre să continue într-un ritm accelerat, pentru realizarea prețioaselor proiecte și directive ale Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român.

Silvestru Grigoraș
muncitor sticlar la I.C.P.T.T.

«ÎN FIECARE BULETIN DE VOT ESTE INCLUSĂ O CONVINGERE»

1. Mîine, votul întregii țări — deci și votul meu — va exprima convingerea și încrederea desăvîrșită că în fruntea noastră vor fi aleși cei mai buni fii ai poporului, oameni de o înaltă ținută politică și morală, luptători pentru o viață din ce în ce mai bună.

2. Mă întrebați despre munca mea și despre viața mea. Adevărul este că eu nu le pot despărți. Îmi place să cred că am muncit cu dragoste, cu rîvnă, că am avut multiple satisfacții și realizări, fapt care s-a repercutat și asupra vieții mele, despre care pot să spun că are un curs normal, obișnuit, eu personal fiind din multe puncte de vedere mulțumit. Iată, ca să vă dau doar un singur exemplu, județul Teleorman, sau «leagănul tuberculozei» cum i se spunea, a făcut uriașe salturi pe linia îmbunătățirii indicatorilor de sănătate publică. Nu știu dacă dincolo de aceste cuvinte s-ar putea vedea o generație sau chiar două generații de medici care au luptat din răsputeri, aproape toată viața lor fiind consacrată atingerii actualilor indicatori. Nu vreau să apelez la formula aceea «n-a fost ușor», dar faptul în sine poate fi considerat și ca atare. În altă ordine de idei, aș putea vorbi și despre satisfacția pe care eu și alți medici am avut-o la inaugurarea noului spital județean din Alexandria unde, datorită condițiilor create, și mă refer în primul rînd la aparatura ultramodernă, orice medic poate îndrăzni și visa la abordarea muncii de cercetare, lucru pe care îl voi face și eu.

3. La această a treia întrebare v-aș răspunde că sînt și eu tată, am o fetiță de zece ani, Ancuța. Pentru fetița mea și pentru toți copiii din acest oraș sper că se vor depune eforturi susținute în scopul transformării orașului într-un adevărat centru cu multiple posibilități de culturalizare, educație și informație, de valorificare a aptitudinilor fiecărui copil. Sigur că da, atît eu cît și ceilalți părinți înțelegem că orașul nostru se află în plin avînt industrial, el desprinzîndu-se de-abia acum de vechea condiție a unui prăfuit orășel de provincie unde, cum spunea scriitorul, «nu se întîmpla nimic». Dealtfel, o asemenea convingere cred că o au toți cetățenii patriei și bineînțeles că în buletinul de vot este inclusă această convingere și încredere într-o viață din ce în ce mai bună.

Dr. Sterian Nicolaescu
directorul Spitalului județean
Alexandria

«VOTUL DE MÎINE: O GARANȚIE PENTRU FERICIREA FAMILIEI MELE ȘI A ÎNTREGII ȚĂRI»

1. Am votat pentru prima oară la 6 martie 1945. Atunci am votat cu speranța într-o lume mai dreaptă deși, concret, știam puține lucruri despre cum va arăta o astfel de lume. Mîine votez cu convingerea într-o lume mai dreaptă, dar acum știu cum arată ea. Mă refer, desigur, la drumul acestor ani, cu deosebire la cel dintre congresele al X-lea și al XI-lea ale partidului. Și mă refer la imaginea de mîine a acestei lumi, la imaginea ei, așa cum reiese din Programul partidului. *Drumul de la speranță la convingere, iată semnificația pentru mine a votului de mîine.*

2. În ultimii ani am devenit maistru principal, cea mai înaltă treaptă pe care o pot atinge ca tehnician. Am avut bucuria să învăț meserie pe mulți dintre tinerii din secția mea. Am realizat și cîteva inovații și am trăit satisfacția să le văd puse în aplicare. Aș mai vrea să mă mut cît mai degrabă în apartamentul proprietate personală, care va fi într-un bloc ce se construiește pe bulevardul Nicolae Titulescu.

3. Aștept de la cei aleși să-și aducă o contribuție hotărîtoare la realizarea planului de dezvoltare a României, atît de bine conturat în Programul partidului. Aceasta va fi o garanție pentru fericirea și bunăstarea familiei mele, a întregii țări.

Vasile Virulescu
maistru principal la
Întreprinderea de utilaj chimic
«Grivița roșie»

«SĂ-MI CREASCĂ FIUL MARE ȘI SĂ CONSTRUIASCĂ EL MAI DEPARTE»

1. Sînt inginer de drumuri și poduri. Ce semnificatie să acord eu mai întîi actului votării? Firește, una politică. Dar și una socială. Sau una care să le cuprindă pe amîndouă, o semnificație înalt umanistă. De ce? Pentru că odată cu votul pe care-l voi da, mîine, candidaților Frontului Unității Socialiste, înseamnă că votăm și programul nostru de dezvoltare, de înaintare a României spre comunism. De aici se desprinde și o semnificație concretă: multe obiective din acest program le vom realiza noi, constructorii hidrotehnici. Deci actul votării este un act responsabil care implică și vizează destinele noastre proprii. De azi, dar și de mîine.

2. Evenimente? În anul 1969 am terminat facultatea. Am dorit să ajung pe unul din șantierele țării. Am fost repartizat pe șantierul marelui pod de peste Dunăre, de la Giurgeni-Vadul Oii. Ce școală a curajului, a marilor înfruntări, chiar și a îndoielilor, mai mare decît aceasta aș fi putut urma? În anul 1972, la încheierea lucrărilor, am fost decorat cu Ordinul Muncii clasa a III-a. Pe urmă m-am căsătorit, cu trei luni în urmă mi s-a născut primul copil, am o casă din care nu-mi lipsește nimic din ce mi-ar fi necesar. Ce aștept? Să-mi crească fiul mare și să construiască el mai departe.

3. Plecînd de la cadrul nou, democratic, mult mai larg, în care au loc alegerile de la 9 martie 1975 — depunerea mai multor candidaturi pentru un singur loc de deputat — înseamnă că vom avea posibilitatea practică de a-i alege pe cei mai buni dintre cei mai buni. Iată că, în asemenea condiții, trebuie să așteptăm mai mult de la cei aleși. Să ne reprezinte nu numai cu încredere, ci și cu o competență sporită. Să fie buni mobilizatori ai maselor de cetățeni care le-au oferit creditul, adică votul. Desigur, nu trebuie numai «să așteptăm» de la dînșii. Trebuie să acționăm numai și numai împreună în toate împrejurările.

Horia Mănescu
inginer, șef de lot, Șantierul
hidrotehnic-Brăila

«MĂ GÎNDESC LA NIȘTE ARBORI, CARE SĂ CREASCĂ ODATĂ CU COPIII NOȘTRI...»

1. Mîine, prin votul meu, asemeni tuturor oamenilor care vor vota, îmi voi exprima, încă o dată, adeziunea totală față de politica partidului și a statului nostru. Cred că la fel de bine aș fi putut spune că voi vota pentru creșterea continuă a nivelului nostru de trai, pentru bunăstarea întregului nostru popor.

2. Ca să vă răspund la această întrebare, trebuie să pornesc de la faptul că noi am fost, la casa părinților noștri, cinci copii, adică trei frați și două fete. Părinții au rămas singuri, acolo, în comuna Furculești. Noi, copiii, ne-am risipit, fiecare cu viața lui, cu rostul lui. Doi frați sînt la București, eu și un frate sîntem aici, la Alexandria, iar o soră locuiește la Roșiorii de Vede. Fiecare își are familia lui, așa că părinții sînt liniștiți. Sîntem oameni simpli, muncitori, în rînd cu toată lumea. Aș zice că ultimii ani au însemnat pentru fiecare din noi întemeierea familiilor noastre. În ce mă privește, am un copil de patru ani, Titel, am primit locuință la bloc, un apartament frumos în care se găsește tot ceea ce îmi trebuie. Proiecte și realizări deosebite nu am avut, pentru că, în primul rînd, nici nu mi le-am propus. M-am gîndit să muncesc, am muncit și tot ceea ce am plănuit s-a împlinit.

3. Ce altceva aș putea dori pentru viața mea și a familiei mele, dacă nu împlinirea gîndurilor și năzuințelor pe care le-aș numi — într-un singur cuvînt — bunăstare? Iar acei oameni care mîine vor fi aleși în fruntea țării, eu cred că tocmai această menire o au. Despre strada mea aș spune că se simte nevoia amenajării unor locuri pentru joaca tuturor copiilor, plantarea cît mai multor flori, în special trandafiri, și ar mai trebui să plantăm și niște pomi mari, niște adevărați arbori, cu multă verdeață, niște arbori care să crească odată cu copiii noștri.

Elena Apostol
muncitoare la
I.P.T.E.-Alexandria

LA URNE, CU FRUNTEA SUS!

1. Alegerile de la 9 martie au pentru mine, pentru întreg efectivul unității în care îmi desfășor de mulți ani activitatea, o semnificație deosebită. Ne prezentăm la urne cu fruntea sus, ca ostași ai unei unități căreia, îndeplinindu-și exemplar angajamentele asumate în cinstea Congresului al XI-lea al partidului, i s-a decernat înaltul titlu «Unitate de frunte».

2. Alegerile au loc într-un moment în care toate subunitățile, toți ostașii noștri sînt angajați în îndeplinirea sarcinilor, învățămintelor și concluziilor ce se desprind pentru armată, pentru grăniceri, din istoricele documente ale Congresului al XI-lea al partidului. Aflîndu-ne la sfîrșitul primei etape din noul an de instrucție putem raporta succese remarcabile în toate domeniile vieții ostășești: calificative maxime la trageri pe terenurile de aplicații, rezultate bune în paza frontierei, în întărirea ordinii și disciplinei militare. Ne-am propus ca să păstrăm cu cinste titlul de «Unitate de frunte», iar acest nobil țel, știm bine, se poate realiza numai perfecționînd continuu procesul instructiv-educativ.

3. Așteptăm de la cei cărora le încredințăm, din toată inima, votul nostru la 9 martie spirit de inițiativă și de organizare în conducerea treburilor obștești, în întreaga activitate economico-socială. În ce ne privește, le vom acorda întreg sprijinul nostru, așa cum au făcut-o întotdeauna, în calitatea lor de ostași-cetățeni, bravii străjuitori ai frontierelor patriei.

Colonel Ion Mazere

«AȘ DORI CA ALEȘII SĂ BATĂ LA PORȚILE OAMENILOR»

1. Sînt în vîrstă, am văzut multe în viața mea, am cunoscut și bîlciul alegerilor de altădată. Mulțumesc vieții că am mai apucat o zi ca aceea de mîine în care, zic eu, sînt luată în seamă, din moment ce sînt chemată să votez cu inima deschisă.

2. Cînd stai într-o comună mică, familia îți este chiar ea, comuna, și te bucuri de tot ce se ivește întru binele și frumusețea ei așa cum te bucuri de căldura soarelui. Am venit la București la niște rude și de două zile le tot bat la cap să vină pe la noi, că acum e mai ușor, s-au schimbat multe, nu trebuie să mai mergi prin noroi de la gară pînă acasă, avem drum asfaltat, lumină pe străzi. Cooperativa de consum are însă oarece beteșuguri, nu găsești în ea chiar tot ceea ce îți trebuie.

3. Pentru mine mai puțin, pentru alții — mai mult. Aș dori ca aleșii să bată la porțile oamenilor cît mai des și să ne întrebe ce ne doare, ce vrem...

Maria Kerekeș, pensionară,
comuna Brebi, județul Sălaj

«DREPTUL MEU: DREPTUL DE A-MI SPUNE CUVÎNTUL ASUPRA VIITORULUI»

1. Mă bucur că și pe această cale sînt chemat, alături de tovarășii mei de muncă, să-mi spun cuvîntul asupra viitorului. Actul de a vota are pentru mine semnificația unei mari emoții, dar și a unei lucide responsabilități.

2. Ziua votului mă găsește la Galați, unde lucrez de la terminarea facultății de subingineri. Deși bucureștean get-beget, n-am ezitat nici o clipă să mă prezint la postul destinat prin repartiție, fericit că pot să lucrez pe platforma industrială a Galațiului. La locul meu de muncă. tehnician și — de curînd — membru de partid, mă străduiesc să-mi realizez toate sarcinile, în cadrul șantierului 33 al I.C.M.S.G.-ului, iar realizările colectivului nostru, depășirea regulată a planului de producție demonstrează, cred, că aportul meu este conform cu ceea ce se așteaptă de la mine. Venit la Galați am întîlnit nu numai un colectiv de muncă sănătos, care m-a asimilat cu înțelegere și exigență muncitorească, ci și înlesniri de viață. Am primit un excelent spațiu de cazare, locuiesc într-un cămin de nefamiliști modern, mănînc la o cantină bine aprovizionată, într-un cuvînt, sînt mulțumit. La capitolul planuri de viitor aș include continuarea studiilor pentru obținerea diplomei de inginer. În această direcție, consider că anii petrecuți în producție reprezintă o practică extrem de utilă.

3. *Aștept ca deputații votați să fie aproape de noi*, alegătorii, nu numai cu sufletul, ci și ca prezențe fizice. *Adică, să-i vedem printre noi, să ne asculte dorințele, să ne ajute.*

Petru Stăncescu
subinginer la I.C.M.S.-Galați

MUNCA: VIAȚA ÎNSĂȘI A MUNICIPIULUI DROBET
ORAȘUL ÎN CARE CRESC SMOCHINI ȘI MIGDAL
OAMENII SÎNT HARNICI ȘI A

Nu pentru întinderea ei prețuiesc mehedințenii capitala județului lor. De la Dunăre, traversînd Piața teatrului, urmînd apoi bulevardul Karl Marx, tăind Piața Castelul de apă și urcînd pe strada Crișan pînă la ultimul bloc înainte de pădurea Crihala, sînt 2 794 de pași; de la Șantierul naval pînă la Muzeul Porților de Fier, de-a lungul lui, orașul nu-i cu mult mai întins. Luni, 3 martie, municipiul Drobeta Turnu-Severin avea 70 000 de locuitori. În aceeași zi, Întreprinderea de vagoane lucra la piesa cu numărul de fabricație 40 000. «Eu, pretinde șoferul Ion Hogea de la I.G.O., îi recunosc pe oameni de la o poștă: cînd văd o față obosită, dar mulțumită, știu că-i de la «vagoane»; cei de la Șantierul naval sînt arși de soare și vorbesc tare; cînd urcă cineva mai firav, l-am ghicit: Combinatul de celuloză și hîrtie; e unul tot timpul încruntat și ursuz: ăsta-i Emil Blîndu, de la circulație, și-mi vine mereu să-l strig tare pe numele de familie».

Opt miliarde au fost investite aici, numai în ultimii patru ani. «În ce mă privește, afirmă inginerul Gheorghe Gavrilescu, nu mai am mult pînă la pensionare; m-am stabilit în Drobeta Turnu-Severin, cu toate că sînt originar din Piatra Neamț; nicăieri leul nu a fost investit mai eficient ca în municipiul acesta; clima este extraordinară, cum au puține zone pe glob. Media anuală este plus 15 grade; cresc smochini, migdali, castani; oamenii sînt înzestrați cu o îndemînare nativă, sînt harnici și mai ales au vocația industriei.» Municipiul Drobeta Turnu-Severin are opt întreprinderi de interes republican, mai multe întreprinderi de interes local, două întreprinderi de gospodărie comunală. Ultima realizare se numește Combinatul de celuloză și hîrtie, cel mai mare din țară. Anghel Bărbuț, secretarul Comitetului de partid, ilustrează acest lucru cu următoarea cifră: combinatul consumă de 20 de ori mai multă apă decît întreg municipiul. Consecința lui socială este reflectată de cel mai nou cartier al orașului: CET-Nord; el se adaugă celorlalte cartiere: Kiseleff și Crihala; toate trei găzduiesc circa 30 000 locuitori, aproape jumătate din populație. În cincinalul următor sînt prevăzute a fi construite încă 10 000 apartamente, ceea ce înseamnă că populația orașului va depăși planificat suta de mii de locuitori. Pentru aceștia vor intra în funcțiune: Întreprinderea de aluminiu, Întreprinderea de mecanică navală, Întreprinderea de aparate de măsură și control, Întreprinderea de anvelope, Forja grea de matrițerie, Antrepozitul frigorific etc. În tot județul vor fi realizate investiții pentru 64 de noi capacități de producție, dezvoltări sau extinderi.

Șantierul naval nu mai deține rolul de dirijor absolut al economiei municipiului; tradițiile sale de disciplină și muncă se păstrează încă și ecoul lor se implică altfel în viața oamenilor; primul secretar al județului a plecat de pe șantier, la fel și primarul orașului; ziariști, scriitori, oameni de artă, activiști, funcționari cu munci de răspundere au trecut pe aici. Și poate tocmai fiindcă au trecut pe aici au beneficiat mai devreme de reușita socială. Însoțitorul meu, activistul de partid Ion Vîlceanu, a plecat și el tot de pe șantier. Datorită lui am reținut acest citat din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la întîlnirea cu activul de partid și de stat din municipiul Turnu-Severin și județul Mehedinți din 16 septembrie 1971: «Ne-am bizuit pe muncitorii din Turnu-Severin în anii ilegalității, în anii cuceririi puterii și instaurării regimului socialist în România, în tot ceea ce am înfăptuit în această perioadă; ei constituie forța principală atît în Turnu-Severin, cît și în județul Mehedinți, așa cum clasa muncitoare constituie forța principală a construcției socialiste în România.»

O fotografie din Muzeul Porților de Fier înfățișează un grup numeros de muncitori în poziția caracteristică vremurilor de la începutul secolului. Juan Constantin, secretarul organizației de partid, precizează că întrunirea aceea a fost una dintre cele mai bine organizate și fastul ei a depășit pe al oricărei alte sărbători. Primul 1 Mai aniversat în România. O altă fotografie și o explicație: Delegații județului la Congresul de constituire a Partidului Comunist Român. Muncitori participînd la luptele pentru eliberarea orașului. Reamintesc aceste detalii din lupta proletariatului din Turnu-Severin la rugămintea expresă a însoțitorului meu, fiindcă, sus-

FAPTELE ȘI VORBELE

un pic de dinamică în problema tirajelor

În legătură cu tirajele, a căror problemă făgăduiam să o reiau, se ciocnesc două concepții, la fel de nefericite. Prima, să-i zicem, «contabilă», privește cartea ca pe o marfă de sezon, asemănătoare cu pătlăgelele, vinetele sau fasolea țucără. Librarul trebuie, în consecință, să fie un fel de zarzavagiu priceput, să prevadă cam cîte kilograme va desface din fiecare articol, să comande exact atît și să vîndă repede livrările, evitînd orice stoc. Cealaltă concepție, să o numim «poetică», nu vrea să știe cît de greu e să depozitezi cărțile rămase fără cumpărător și să recuperezi banii înghețați datorită tirajelor neconsumate. Să avem răbdare — strigă unii — cu timpul, autori ignorați acum vor fi «descoperiți» mîine și scrierile lor au să-și afle căutare. N-au zăcut «Craii de Curte Veche» prin rafturi atîta vreme, ca să ajungă azi un «best-seller»? Pe urmă, e civilizat să nu găsești în librării cărți apărute de doi-trei ani? Să recunoaștem că măcar acest ultim argument are o anumită greutate. Apetitul la lectură nu ține de anotimp; cuiva îi cade în mînă ultimul roman al lui D.R. Popescu, îl citește și află că face parte dintr-un ciclu; vrea să-și procure celelalte volume, ia-le de unde nu-s! Chiar și autorii clasici pățesc la fel. Cineva doritor să-l aibă pe Ion Barbu, într-o ediție bună de buzunar, cum a existat, nu mai găsește nicăieri nici un exemplar din ea. Cu Bacovia, Arghezi, Pillat se întîmplă același lucru. Ca să nu mai vorbim de diferite lucrări critice care au devenit adevărate «rarități» la cîțiva ani după apariție și răsar foarte rar pînă și prin anticariate. Sigur că librarii, amenințați să-și piardă primele atunci cînd rămîn cu stocuri, fac comenzi mult sub realele posibilități de vînzare în timp, luîndu-și toate precauțiile.

E totuși imposibil să tragi în vederea unor cumpărători virtuali de-a lungul anilor tiraje uriașe și să le depozitezi indefinit. Pînă la urmă, orice librar ar pieri înecat sub avalanșe de hîrtie și toate editurile ar da faliment. Mai există în plus criza mondială a hîrtiei și nevoia de a face economie cu cuvîntul tipărit.

De fapt, problema nu e a tirajelor mai «mici» sau mai «mari», ci a elasticității lor. Altfel spus, cum pot ele crește ori rămîne reduse, după caz, fără a fi împiedicate de niște cifre rigide. Editurile cu o mare experiență, din alte părți, amplifică treptat tirajul, prin emisiuni succesive, pe măsura succesului unei cărți. Pot să-l lase la cîteva sute de exemplare sau să-i permită a atinge cifre imense. De ce n-am putea face și noi așa ceva, de ce trebuie să retipărim volumul, reculegîndu-l, sporindu-i costul și așteptînd să-și piardă atracția pînă poate intra iar în plan? Mi s-a răspuns că editurile la care mă refer au o mașină grație căreia pot reproduce cartea fără a fi nevoite să păstreze zincurile grele și voluminoase. «Secretul» acesta formidabil l-am aflat însă de foarte mulți ani. Cîți trebuie să treacă încă pînă a înzestra și tipografiile noastre cu asemenea mijloace năzdrăvane? Am obținut noi și mașini mai complicate, ba pe unele am reușit chiar să le construim singuri. E chiar așa greu, ori așteptăm anul 2000?

Pînă atunci, dacă e vorba de greutatea depozitării zincurilor, topite după fiecare apariție, le-ar găsi, poate, autorii vreun loc pe acasă unde să stea și să permită sporurile succesive de tiraj, cînd o carte e cu adevărat cerută.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

URNU-SEVERIN,

OCAȚIA INDUSTRIEI

PATRIA ÎNTRE DOUĂ LEGISLATURI

ține el, fără aceste precizări nu poate fi apropiată istoria contemporană a județului; nu poate fi înțeles cum este posibil ca astăzi implicarea industrială a orașului să înregistreze dublarea valorii producției într-un singur cincinal

Oamenii aleși în organele diriguitoare ale treburilor municipale nu se feresc să mărturisească faptul că industrializarea accelerată a orașului lor soluționînd o parte din problemele vitale ale cetățenilor, a creat altele și în această recunoaștere constă confirmarea spiritului de responsabilitate care îi animă și le caracterizează munca; industrializarea nu rezolvă, ci creează premise; s-au complicat aprovizionarea cu apă a orașului, încălzirea, cerințele de canalizare; cartierele noi nu sînt dotate corespunzător cu unități comerciale și de deservire a populației; cel mai mare cartier nu dispune deocamdată decît de două centre de pîine, cele două cinematografe nu mai sînt suficiente; aprovizionarea nu ține permanent pasul cu creșterea rapidă a numărului de muncitori flotanți.

Notez din programul Consiliului popular municipal cîteva obiective ce încep a fi construite încă din acest an: un complex comercial și de deservire în cartierul Crihala. Un alt magazin comercial la punctul de intersecție dintre cartierele Kiseleff și Crihala. Un spital cu 700 de paturi și o policlinică tot în cartierul Crihala. Și tot în acest cartier va fi dat în folosință un cinematograf cu 600 de locuri. Locul actualei hale va fi luat de un magazin tip BIG. Piața va fi și ea înlocuită cu un supermagazin universal cu 10 000 metri patrați spațiu de deservire. Se vor construi un nou hotel, trei moteluri, insula Șimian va fi amenajată pentru activități sportive și tot în acest scop va fi construit un nou stadion.

Despre orașul lor, mehedințenii se pronunță simplu și concis. Octavian Șortea, magazioner la clubul Metalul: «N-aș putea trăi în altă parte; nicăieri străzile nu sînt atît de drepte și de curate; să vrei și nu te poți rătăci în el. Este un oraș frumos, clar și simplu; noi, mehedințenii, ne simțim bine în el și ne place așa cum este». Victor Codreș de la I.L.P.P.-PECO: «Am venit aici acum 20 de ani. Pe atunci nu doream decît să obțin undeva o locuință. Am una acum și, dacă duminica n-ar fi coadă la pîine și la alimentara, cartierul acesta (Crihala. N.A.) ar fi tot ce mi-am dorit». Niculae Malacu, maistru principal la Șantierul naval: «Dacă-mi place să muncesc, și-mi place, restul timpului îl folosesc pentru familie. Am doi copii, aștept un al treilea. Soția mea lucrează la Fabrica de conserve. Vine acasă la fel de obosită ca și mine; ce fel de om aș fi dacă aș lăsa-o singură în gospodărie; o ajut cît pot; pentru mine nu fac decît să citesc ziarele, fiindcă trebuie și ele citite. Am o fată de 12 ani pe care o ajut să-și pregătească lecțiile. Cea mică, de șapte ani, n-are nevoie de ajutorul meu, recent a cîștigat un concurs la Brașov, organizat pe linie de pionieri; desenează ca un artist; cînd era în clasa I-a scria cum scrie Sile de sus, de la proiectare. Dacă n-adorm, uneori mă uit la televizor, iar duminica mă duc la meci».

Ion Vîlceanu mă sfătuiește, în cazul că aș dori o mai mare varietate a răspunsurilor, să mă adresez celor străini de oraș, mehedințenii își iubesc fără rezerve orașul, n-au ca prin alte părți orgoliul de a-și vedea urbea semănînd cu cutare sau cutare mare oraș unde au fost odată; atașamentul lor e simplu, liniștit și curat. Ion Vîlceanu îmi povestește despre o personalitate care le-a vizitat orașul și întîmplător a participat la o reuniune tovărășească; în ciuda programului său extrem de încărcat a rămas cu foștii colegi de școală sau de muncă pînă spre dimineață.

Am rămas în Drobeta Turnu-Severin o singură zi. Am străbătut de mai multe ori orașul de-a lungul lui, de la Muzeul Porților de Fier la Șantierul naval și invers; am vizitat mai multe întreprinderi, inclusiv Șantierul naval; aș comite o nedreptate orașului însuși dacă n-aș aminti nimic despre tinerii și copiii lui; n-am văzut bișnițari în hoteluri, nici n-am auzit rîsete răgușite la colțuri de stradă; am întrebat și mi s-a confirmat: orașul nu s-a contaminat, tinerii și copiii sînt serioși, muncitori și respectuoși, fiindcă în Drobeta Turnu-Severin, cum spune Juan Constantin, munca nu e doar un mijloc pentru a trăi, ci viața însăși a unui oraș.

NICOLAE CRISTACHE ■

EXTEMPORAL

superlative bune și rele

Copiii spun care sînt pentru ei cele mai frumoase și cele mai urîte realități din lumea de azi.

«Există multe lucruri respingătoare pe lume. Și asta e rău. Dar cele mai nesuferite mi se par a fi: războiul (astă-vară înghețam de spaimă cînd auzeam ce se întîmplă în Cipru), rasismul, nebunia celor care deteriorează operele de artă. Și lucruri frumoase sînt multe; sîntem o lume a contrastelor. Pentru mine cele mai seducătoare sînt: dorința de a cuceri universul, creșterea florilor, parcurile». **(Ruxandra Toma, 14 ani, Școala generală nr. 20)**

«Războaiele, șomajul din țările capitaliste, traficul de droguri.

Debarcarea pe lună, noile descoperiri făcute în medicină, realitatea din țara noastră» **(Albert Stanciu, 14 ani, Școala generală nr. 201)**

«Războaiele, bolile, exploatarea. Artele, științele, prietenii». **(Cornelia Lupescu, 14 ani, Școala generală nr. 201)**

«Bomba atomică, poluarea (o adevărată bombă atomică pentru plante și pentru viețuitoare, doar că le distruge lent), deteriorarea obiectelor de artă.

Descoperirile importante din știință și tehnică, păpușile, muzica». **(Dana Vlădescu, 14 ani, Școala generală nr. 201)**

«Războaiele, prigoana la care sînt supuși negrii și triburile indiene, tot ceea ce se face împotriva echilibrului natural.

Orice acțiune care sprijină pacea și normalizarea relațiilor dintre state și oameni, orice invenție folositoare, orice statuie frumoasă». **(Adrian Sferaru, 14 ani, Școala generală nr. 201)**

«Războiul, oricît de departe de țara noastră ar avea loc, răpirile, sărăcia.

Viața pe fundul mării, geniile, Eminescu.» **(Stelian Vrînceanu, 13 ani, Școala generală nr. 20)**

ROMULUS BALABAN ■

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

cronofagie cu comisii

Incompetența, ca și fuga de răspundere — îmi spunea un șef de echipă de la Combinatul chimic din Craiova — se manifestă, în chip grosolan, în mulțimea de comisii care apar pe unde nu te aștepți. Aceste comisii, alcătuite din trei, șapte, zece sau nu mai știu cîți inși, se învîrtesc în jurul celor care produc. Ca să «cerceteze», să «controleze», să «studieze», să «analizeze», să «opineze», să... Se învîrtesc deci în jurul celor care produc, încurcîndu-i, fărîmițîndu-le timpul cheltuind ele însele un timp copios, care n-are nici o acoperire.

Am mai scris, în spațiul acestei rubrici, despre o anume poză a competenței, de fapt despre un mod de a mistifica realitatea, de a înlocui calitatea cu cantitatea (falsă și ultima, aparentă numai). Era vorba despre «procedeul inițiativelor», despre avalanșele de «propuneri», «acțiuni», «sugestii», din care mulți, pentru a-și masca neputința și nepriceperea, își fac, pentru justificarea prezenței lor într-o muncă sau într-o funcție, un fel de scut. Sterila agitație a comisiilor de care vorbea interlocutorul meu se întîlnește, spune tot el, într-o logodnă perfectă cu elanul spre falsele «inițiative», cu risipa de timp a falselor «acțiuni».

«Inițiativa» incompetentului este adeseori aceea de a iniția comisii. Deci, pentru analiza cutărei probleme, nu un om, ci zece. Propria nepricepere se disculpă prin aruncarea unor sarcini și obligații pe umerii altora, pe umerii a cît mai mulți, pentru a facilita ceea ce, tot în spațiul acestei rubrici, numeam odată «solidaritatea în eroare». La combinatul craiovean, în decursul anilor, în momente grele pentru producție, s-a întîmplat nu o dată ca acțiunea concretă, promptă, vie și eficace, să fie înlocuită, pe ici, pe colo, pe perioade nu tocmai scurte, cu «activitatea» unor comisii ce despicau în patru și-n paișpe fire pe care toți, de mult, le știau. Aceste comisii descopereau Americi, aceste comisii descopereau (sau nu descopereau !) «cauze» ale neregulilor știute de mii de oameni. Procedeul, pînă la urmă, s-a dovedit nefast, fiind infirmat ca atare. Succesele de astăzi ale tînărului combinat (unul din autorii chemărilor la întrecere pe anul în curs, adresată colectivelor de chimiști ale țării) sînt fructul modului dinamic, concret, bazat pe faptele vii ale muncii, de a concepe mersul producției.

Acolo unde sînt multe «comisii», multă agitație în jurul celor care produc, să nu ne mirăm dacă vom găsi și multă nepricepere, fugă de răspundere, teorii justificative ale deficiențelor. **ILIE PURCARU** ■

CE DĂM SOCIETĂȚII? CE PRETINDEM? CE MERITĂM?

știucile din gara de nord

— Aveți nevoie de o mașină?

— În ce parte locuiți?

— Vă grăbiți? Vă reped eu pînă acasă...

— Mai aveți vreun bagaj? Lăsați că vă ajut eu...

Nu, frazele de mai sus nu sînt ale unor șoferi de taxiuri sau ale unor hamali — așa cum ați fi, poate, tentați să credeți citindu-le. Autorii întrebărilor și ale invitațiilor par, cînd îi vezi, niște «domni». Îmbrăcați elegant — scurte de piele, trois-quarts-uri de blană, cămăși scrobite, alură de «domn», voce-dulce, caldă, învăluitoare — și ea de «domn».

«Domnii» ăștia — după cum ușor se remarcă seara în jurul Gării de Nord, atunci cînd sosesc o ploaie de trenuri din provincie și cînd taxiurile dispar ca prin minune, minune pe care o înțelege, probabil, un singur cetățean al Bucureștiului, și anume directorul de resort — își parchează Fiat-ul sau Renault-ul sau Dacia într-un loc discret și ies amabili, mieroși și eleganți *la vînătoare*. Vînătoare de ciubucuri.

«Pînă la Bariera Vergului doi poli, la fel pînă la Tricodava, pînă la Berceni face mai mult; nu vă gîndiți cîtă benzină consum eu pînă acolo?...»

Ascultîndu-i și privindu-i, privindu-i ce figuri de «domni» au și ascultîndu-i ce dialoguri de găinari întrețin, te umple un dezgust irezistibil.

Desigur, te gîndești, oamenii aceștia — care nu-s, evident, prea mulți, dar nu sînt, la fel de evident, nici prea puțini — au muncit ca să-și cumpere o mașină, au făcut, probabil, și economii, și-au realizat o dorință, pentru unii poate un vis. De aici însă și pînă la exploatarea, la valorificarea — în acest mod — a visului împlinit este un drum prea lung. Nu știu **dacă** și **în ce măsură** legea pedepsește asemenea chilipiruri, ceea ce își permite însă să sugereze autorul acestor rînduri este o acțiune de popularizare — cu nume, cu fotografii, cu loc de muncă — a acestor indivizi. La întreprinderea unde lucrează — pe panouri — poate și în ziare. Să-i cunoaștem. Să-i putem, eventual, arăta și cu degetul. Să-i știe colegii de muncă, să-i știe și familiile, care probabil nu-i cunosc pe «domnii» lor în această obscură activitate de gang.

În încheiere, **secvența serii** de 2 martie: un «domn» cu ochelari, scurtă de piele, elegant ca scos din cutie, se tîrguia cu o bătrînică, venită desigur atunci de la țară, judecînd după geamantanul de lemn și după cele două desage pe care le tîra după ea.

— N-am atîta, maică, se tînguia bătrîna. **Ți-oi mai da niște ouă, pentru rest...**

Scenă penibilă, tristă, revoltătoare. Și nu știu de ce — pe loc — am văzut în ochelaristul cu haină de piele o știucă — hainul tigru al bălților — gata să înghită un biet peștișor, o gingirică...

MARIUS POPESCU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

România socialistă și ceasul veacului

Cînd Mihai Viteazul a învins pe turci la Călugăreni, la catedrala Sf. Petru din Roma au fost trase clopotele. Țara noastră a trăit întotdeauna la ceasul veacului. Destinul ei s-a înscris în viața continentului și a lumii. Mozaicurile grecești și șoselele romane sînt ecourile unor comunități mai vechi de civilizație. Printre locurile de refugiu ale valorilor Bizanțului, alături de Florența Italiei, au fost Iașul moldovenesc și Tîrgoviștea valahă. În timpul războaielor religioase, Transilvania și-a format un nume de generozitate și toleranță. Milescu și Cantemir au fost nu numai bărbați ai țării lor, ci și cărturari și diplomați ai lumii răsăritene. La 1848, Bălcescu a rupt la Paris o bucată din tronul lui Ludovic Filip. Cînd Metternich se ascundea la Viena în butoi, din fața revoluției, poetul Catina citea versuri în fața palatului din București. Unitatea poporului nostru și independența țării au fost concomitente cu formarea altor state moderne europene. Cazul Unirii Principatelor a fost larg dezbătut de oamenii politici englezi în Camera Comunelor. Nu a existat curent literar, artistic sau de idei înaintate în Europa, la care să nu găsim o componentă românească, cu inițiative și accente proprii.

Cultura română s-a făcut în mișcare și dialog, cu un ritm perseverent pe care și-au pus pecetea transhumanța, Dunărea și istoria agitată. Ea nu s-a zidit în izolarea unor prejudecăți pe care atîtea țări le-au plătit prin întîrzierea față de ceasul vremii și a avut un caracter incompatibil cu goana de vrăjitoare și rugurile fanatice. Umanismul i-a fost ghidul de căpătîi și îndrăzneala trăsătură de bază. După Pasteur a existat școală română de microbiologie, în timp ce Haret a fost precursorul modelării matematice în științele societății. Cînd omenirea s-a desprins de pămînt, Aurel Vlaicu și-a construit aparat propriu.

Niciodată România însă n-a trăit viața epocii ei cu atîta intensitate ca acum. Problemele secolului — strînse astăzi în mănunchi — sînt dezvoltarea, lichidarea discrepanțelor între națiuni și realizarea pentru toți a unei existențe sigure și demne, din care s-a exclus forța. Cu mai multă ardoare ca oricînd se aspiră la o nouă ordine de echitate mondială. Subiecții lumii deschid dosarele problemelor umanității: hrană, energie, materii prime, populație, știință în slujba păcii și dezvoltării. La fiecare subiect se găsește grăitor și testimoniul experienței românești. Construcția socialistă a României are semnificație internațională. Ea stabilește o afinitate de interese cu țări angajate în același proces. Președintele României poartă un dialog fertil cu toți factorii de decizie și cu toate țările din cele patru direcții cardinale, ce pășesc pe drumul dezvoltării independente. Miile de experți români repetă în condiții exotice ceea ce au învățat să construiască pe solul natal.

Pe baza celor mai bune tradiții, noua civilizație socialistă a României practică deschiderea prin politica de pace și eforturile de conlucrare. Nici unul din fenomenele omenirii în mișcarea spre progres nu ne este străin, după cum tot ceea ce facem — construcție economică și consolidarea democrației — au un sens pentru restul lumii. Alegerile din acest an sînt vocea unui popor conștient de dimensiunea internațională a actelor sale. România trăiește din plin ceasul cooperării, al soluțiilor pașnice și al luptei pentru o lume mai bună și mai dreaptă, în consonanță cu aspirațiile legitime ale omenirii.

MIRCEA MALIȚA ■

aci, la un hotar al ființei noastre

Sînt, cînd scriu aceste cuvinte despre «România nemuritoare», pe un pămînt etern, pe un pămînt al miracolelor. Sînt la poarta de azur a mării, de unde, într-un fel, și nu numai geografic vorbind, începem.

Istoria — ca și geografia — a fost generoasă cu noi, nu ne-a trișat niciodată definitiv, ireversibil, și astăzi ne-ar fi deosebit de greu, ne-ar fi imposibil să ne imaginăm cum ar arăta harta României fără colțul albastru al apelor Mării Negre. Istoria, în schimb, i-a trișat copios pe fenicieni și pe greci, pe romani, pe genovezi și pe turci, pe toți cei ce au rîvnit la aceste meleaguri. Și, cu toate acestea, nu în dauna unor popoare de odinioară s-a săvîrșit ieșirea noastră la mare, ci în virtutea unui drept imprescriptibil, înscris în cronici vechi și hrisoave, din care cuvintele picură ritmic și dulce în memoria noastră, întocmai cum valurile mării ne mîngîie țărmul: «Io, Mircea mare Voievod și Domn stăpînind și domnind toată Țara Ungro-Vlahiei și părțile de peste munți, încă și spre părțile tătărești și Amlașului și Făgărașului, Herțegului și Banatului de Severin Domn, și de amîndouă părțile peste toată Podunaria, pînă la marea cea mare...» Cuvinte înainte și dincolo de care poți întrezări un șir prelung de oameni, aspirații și fapte, care și-au ales ca fundal al dăinuirii și petrecerii lor tocmai această plajă de aur, aceste valuri care ne leagă de Trapezunt și Sinope, de Kaffa și Kersones și, prin Marmara, de Mediterana și marele ocean planetar: exilatul Ovidiu, îndrăgostit de pămîntul «pe care nu-l mai poate nimeni de-a pururea uita», Burebista, căpetenie a geto-dacilor pe care Strabo îl considera «cel dintîi și cel mai puternic dintre toți regii care au domnit vreodată peste Tracia»; visul de aur — retezat pînă la urmă de sabia noastră — al sultanilor otomani de-a transforma în lac turcesc Marea Neagră; schelele ivite pe străvechile țărmuri, spre care pînzarele navigatorilor moldoveni se mai perindă și astăzi prin frescele gîlgîind de culoare ale minunii de la Sucevița; vechiul sat de pescari Kiustenge, urcînd prin timp, cu nădejde, spre Constanța de astăzi; și podul lui Anghel Saligny, avîntat peste Dunăre laolaltă cu toate speranțele noastre, la ceasul cînd o țară întreagă murmura, asemenea celor 10 000 din vechime: Thalassa, Thalassa...

Deschidere la mare: iată trei cuvinte care, pe orice paralelă sau meridian al lumii, imprimă rostirii un sens magic. Între gura brațului Chilia și sudul Mangaliei, 245 de kilometri de orizont legănat și mătăsos sînt ai noștri; din acest orizont se ridică, zi de zi, soarele care ne luminează Carpații, și nu am uitat niciodată că marea, întotdeauna egală cu sine, a imprimat tuturor civilizațiilor lumii un sens temerar. Întrucît astăzi, în preajma țărmurilor ei — numai cîțiva dintre noi au aflat acest lucru —, dacă toate navele noastre s-ar întoarce împreună în porturi, acasă, lanțurile ar coborî în adînc mai mult de 600 000 kilograme de ancoră. Pentru că puțini dintre noi au aflat că fiecare tonă de flotă pretinde o ancoră de 1 kilogram. Știm în schimb, cei mai mulți dintre noi, că nu mai tîrziu decît mîine, deci la sfîrșitul acestui răstimp istoric pe care-l numim cincinal, 1 milion de kilograme ancoră românească va coborî spre adîncul tuturor mărilor și oceanelor lumii, de pe nave pornite din toate aceste ferestre spre orizont, din Constanța înainte de toate, apoi din Brăila, Galați și Sulina... Și, irezistibil, imaginea noastră navigă spre mare, laolaltă cu navele, laolaltă cu marinarii.

Marea: o fereastră a noastră spre lume, o emblemă a noastră. Ochiul de apă — oglindă în care ne privim, ne reflectăm, încercînd de aici, de la acest hotar al ființei noastre, o cea dintîi definire a noastră.

Chiar în această iarnă, nefiresc de blîndă, în care Dunărea nu a înghețat, trecem de locul de întoarcere al cargourilor și vîntul dinspre Baia Musura începe să ne răvășească părul. Prin binoclu, întrezărim îndepărtata gură a brațului Chilia și periodic ne întîmpină platformele succesive pe care se mută farurile din zona Sulinei în deriva lor lentă spre est. Împreună cu noi, totul înaintează spre mare: fluviul, digurile, geamandurile, aliniamentele în funcție de care lucrează drăgile, punctul meteorologic și autofonul de ceață, modernul Șantier naval, modernul port, extinse gigantic în anii din urmă, pămîntul însuși, într-un gest suprem de tînjire, pînă în pragul largului mării, deasupra batimetrei 50, cînd, sub punțile ce ne susțin, valurile încep să se arcuiască din ce în ce mai larg, din ce în ce mai înspumate. În zarea din care venim — pămîntul nostru etern, pămîntul miracolelor. Și încă o dată murmurăm Thalassa, Thalassa...

MIHAI PELIN ■

NEMURITOARE

Dac-aș sta să mă gîndesc,
Cum se face că sînt,
Aș începe așa: se făcea că sînt,
Într-o țară de unde încep frumos poveștile,

Mai strălucitoare decît metafora cea superbă,
Că la soare te poți uita.
Cînd dădea să moțăie globul pămîntesc,
Se învîrtea singură în jurul soarelui,
Iar mișcarea ei spre lumină îmi era de-ajuns.
Eram mîndru de acest tărîm fermecat
Și-am încălecat pe-o șa,
Zburînd mai iute decît gîndul,
Ținîndu-mă de basme cu amîndouă mîinile,
Străbătînd istoria de la un capăt la altul,
Către propria-mi ființă de-acum.

Așa se face că nici azi
Nu-mi iau ochii de la sfînta țărînă,
Unde spicul de grîu bate cu buzduganul
În porțile de bronz ale boltei înstelate,
Care rămîn veșnic date de perete.

MARIN SORESCU ■

VOTUL MEU

Azi, cînd am început să fiu o amintire,
Poate de ieri am început să fiu,
Pe cît înstrăinat, pe-atît de viu,
Dau tuturor prietenilor știre,
Că-n clipa dintre mîine și de ieri
Am poposit la cap de noi puteri.

E clipa-n care felul meu coboară
La un tărîm de pace prima oară
nimic în față, nimeni îndărăt,
Îmi stau în față singur și mă-mbăt.
Nu de tabac, alcooluri distilate,
Le-am folosit și istovit pe toate;
Nici visuri cu femei danțînd ușure
Pe nervii care nu știu să le-ndure,
Escaladări de piscuri, munți demenți
Ce m-au robit în ani adolescenți...
De azi mă-mbăt de-un vînt cu mult mai bun,
De-un vers mai îmblînzit ce mi-l supun
Să spună lumii, largei, despre-o țară,
Mereu născută, azi, întîia oară!

Văd semnele, în urmă, ce rămîn,
Duhnind a circă, duhnet de rumân,
Prin stîncă și prin glod, călcîi-pecete,
Rîvnind să urce...
Tu ce-ai pus, poete?

Ai pus stiloul tău să lăcrimeze
Cu sîngele picat pe metereze,
O liniuță, virgulă sau punct,
La mausoleul sfîntului defunct,
Eroului căzut, Necunoscut.
Pentru pieire-n glorie născut?

Dar despre-acei care, în orice zi
Sînt cei de azi, de ieri, care vor fi,
Sînt cei ce deflagrînd elanuri și rețineri
Sînt astăzi mai bătrîni cu-n an, cu-n an mai tineri?
Tu care mîngîi, dus, cadența sacră,
Ca printre degete perlele-ntr-o lacră,
Tu, ce te lași de armonii sedus,
Despre eroi nu ai nimic de spus?
Privește țara toată-ngrămădită,
Ca un tabun de noateni la ispită,
Care prin nări amișună odoare,
Călare, călăriți fierbinți spre-un soare,
Întins, ca să plesnească de candoare,
La viitor, la coardă și sudoare
Cu crupe scumpe, lucii de mirare!

În țara-n care foamea nu ucide,
(De doi lei pîine, sare și-un guvide
Și-o burtă-apoi tihnită plin de apă
De la izvor, cînd vitele se-adapă),
În țara-n care foamea nu ucide,
Văzurăm burți umflate și livide,
Văzurăm burți plesnind, crăpate-n vînt,
Burți de copii care-au mîncat pămînt...
În veacul douăzeci de două ori
Ai stat în prispă, așteptînd să mori,
Nu că n-aveai nici umbră și nici ploaie,
Dar că ai cîștigat două războaie...
Ce pas te-ar fi purtat acum sub stele,
Dacă pierdeai vreunul dintre ele?!

Tu, cel candid, de armonii sedus,
Poporului nu ai nimic de spus?
La steaua lui nu vrei să-ți apleci trunchiul,
Ca să-i săruți pămîntul cu genunchiul?
Și palma alipind-o de pămînt,
Lîngă genunchi să-i juri: Cu tine sînt!
Ca pe un Ave!, cerului dînd roată:
Aici!
Acum!
Luptînd!
Sau niciodată!

. . . .

(Te dor, tăiate florile-ntr-o vază —
Durerea camforului cînd sublimează,
Durerea văzului care se pierde,
Printr-un imaginat havuz străverde)

. . . .

Dă-mi o unghie și-ți apuc toată mîna!
Sînt clipa, ora, ziua, săptămîna...
Dă-mi o unghie și n-ai să mai scapi,
La groapa indiferenței ai să sapi!
Dă-mi unghia mică
Să ți-o ascut peniță unică
Dă-mi unghia mare,
să ți-o fac tacîm pentru scris
Cu celelalte poți să minți în vis!

Dă-te-n ierburile tale peste cap,
Aleargă-n galop și la trap,
Moale, spre reverie, la pas, încet,
Dar nu uita, tovarășe,
Că ești poet!
Și că nimeni, în afară de tine,
Nu scrie despre ce-a fost, ce este și vine,
Decît acela care, cu mistria,
Rigla și hîrtia de calc,
Prefigurează și gloriosul tău catafalc.

Acum cînd vezi din surpături cum scad
Adîncuri false, rușinate, la vad,
Nămeți de glorii aurite calp, —
Nu se-nroșește sîngele tău alb?
Cînd Țara suie-n cînt ca o bacantă,
Sîngele nu mai poate fi de plantă!

Rigolei dînd efigii de Caesari
Ca pe ordura sclavilor ignari
Să-ți iei de-acum copii sfătuitori
Spre clipa dulce, spre atunci cînd mori...
Capacitatea de a respira
Și dreptul inimii de-a bate
Îți aparțin în exclusivitate
(Infinitive debutînd cu A...)

Dar, totuși, valul-val cînd va abate
La țărmuri albe leșul cunoscut,
Să afle toți ce-ai fost, — că n-ai vîndut,
În spaima unor ziceri deșănțate,
Pe cel văzut, iubit și cunoscut!...
Că dînd rigolei înțelepți Caesari,
Ca pe-o ordură-a sclavilor ignari
Tu ți-ai luat copii sfătuitori
Spre clipa dulce, spre acum, cînd mori...

Pentru cînd vor pune uneltele jos
Oamenii,
Avînd un răspas și un timp de prisos,
Pentru cînt,
Odată,
Va cădea în somn languros dulcea fată,
Pentru cînd bărbatul ridicat dintre scule,
Ca s-o trezească,
Șoapte nu va avea destule,
Mîngîieri, doar pe cele știute,
În fața fabulosului leșin rămase mute,
Neputincioase, sterile,
Ca un călcîi de sărman Achile,
Pentru atunci pune cuvînt de cuvînt
Cel mai simplu și aerat descînt,
În care vorbele **Bine** *și* **Soare**
Să fie-nțelese adînc și convingătoare,
Activ și curat ca un acid
Să fie-nțeles cuvîntul **Partid**
Și auzit, parcă, întîia oară:
Cuvîntul **ȚARĂ!**
Ca un spre fericire deschis:
«Sesam, deschide-te!» Nu e vis!

TEODOR PÂCĂ ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

sîntem și vom fi

Un emerit cugetător asupra spiritului nostru a definit gîndirea românească drept o filozofie a nuanțelor. Ce subtil lucru, mi se pare, notam pe marginea acestei definiții, să poți privi lumea sub incidența sa pluriformă, știind că în aceeași rază albă imaterială se cuprind atîtea culori, în care încap, precum se vede, o infinitate de nuanțe. Afonia în materie de sunete, daltonismul în materie de culori n-au fost, se pare, defectele noastre. Înseamnă, notam mai departe, că nu ne-am amăgit asupra structurilor lumii, că n-am numit cu alte cuvinte lucrurile care prin văz, auz, pipăit arătau bine ce sînt și cum sînt.

Și tocmai de aceea, glosam mai departe pe marginea definiției amintite, tocmai de aceea, mi se pare, nu ne-am abătut de la certitudini. Am privit soarele cu cinste și curaj, chiar și atunci cînd lumina lui ne arăta o lume strîmbă, cînd viața noastră era grea, pîndită, amenințată și strivită de spaime. «Înting în sare și mă uit în soare». Adică sînt sărac și curat. Adică cinstea mea, care e ființa mea, echivalează cu lumina crudă a soarelui, pe care am tăria s-o privesc în față. Sub acest unghi, în acest fel, s-au desfășurat viața noastră, lupta noastră, gîndirea noastră, iar proba validității acestei vieți, a acestei lupte și a acestei gîndiri este existența noastră de azi: *sîntem și vom fi*. Am fost. sîntem și vom fi noi înșine, în această nemuritoare țară.

Lumina tare a acestei vremi, soarele generos al socialismului, o confirmă și ne confirmă. Această lumină a făcut să înflorească cele mai pozitive și mai adînci însușiri ale acestui neam, tocmai însușirile creatoare, dinamice, ofensive, cele ce au clădit temelia României socialiste de azi. Sub acest unghi am salutat, prin ani, orice bilanț al faptelor noastre. Un bilanț rodnic este însă doar partea materială, ceea ce măsoară în cifre fapta și țelul, destăinuindu-ne totodată un spirit. Recunoaștem în acest spirit cel puțin cîteva din însușirile noastre de esență: înțelepciunea, cumpănirea, chibzuința, responsabilitatea, optica lucidă a nuanțelor. Este spiritul nostru, gîndirea noastră, eternitatea noastră. Iată, vom spune, cercetînd bilanțurile de azi, ce am izbutit să obținem doar într-o secundă istorică de răgaz, iată ce am izbutit să fim în numai trei decenii, și mai ales în ultimul, care a căpătat, pentru noi, românii, dimensiune de eră. Ce ar fi însemnat în devenirea noastră mai multe asemenea secunde și ere, o continuitate de asemenea ere! Ni le vom asigura de aici înainte, privind lumea în față cu același curaj și spunîndu-i: «Înting în sare și mă uit în soare». Și știu că între alb și negru e o infinitate de nuanțe între care încape lumea.

Aceste gînduri, pe care mi le-a trezit cîndva o definiție-cugetare, le readuc sub lumina tare a acestui martie 1975, lumină care, de fapt, dizolvă nuanțele sau păstrează din ele numai esența.

PAUL ANGHEL ■

în loc de poem

Ce se poate spune despre țară atunci cînd respecți cuvintele, cînd știi că și ele au vîrste, înfloresc și mor uscate de crivățul suprasolicitării, au vîrste, au o moarte, pe cînd țara e mereu vie și veșnică!

Țara? Lumina trainică din noi, mîna dreaptă ce ne arată calea, pîinea și apa, bucuria și crisparea, începutul și sfîrșitul nostru, ființa ce ne-a dat viață și ființa sacră ce rămîne spre a dăinui cît însăși viața și istoria. Iar aici, la această cruce de vînturi și de lumini, unde în fiecare zi se află o Ană și unde Anele au dăinuit mai mult decît zidurile, istoria țării este biografia noastră, așa cum trupul nostru, cît ar fi de tînăr, are înscris pe el urmele a sute și sute de ani de încleștări și explozii, de răni și vindecări miraculoase.

Țara? Memoria noastră. Diverși vînturălume, singuri sau în haite, paranoici și nesătui au aruncat în apele ei clare mîlul unor ambiții oarbe, au azvîrlit negru peste albastrul cerului, au căutat să dea marelui fluviu un plus nefiresc, să o modeleze cu mîinile lor groase și dure, să poarte măști peste curățenia și lumina chipurilor. Nevoia noastră: ochiul nostru treaz, cei ce sîntem așa și cei ce vom rămîne.

Țara? Eminescu, și Mihai, și Iancu, și Brâncuși, și Bălcescu, și milioane de morminte anonime care ne veghează conștiințele, ne temperează excesele, ne obligă la gravitate și cinste.

Țara? Milioane de lucrători peste sudoarea cărora nu putem trece.

Țara? Ceea ce avem și merităm astăzi. Ea nu poate fi mai bună decît noi, dar nici mai rea. Ea este chipul nostru de curățenie căreia trebuie să-i fim răspunzători toți în aceeași măsură.

Țara? Adică România socialistă. Ceea ce lăsăm copiilor noștri. Și le vom lăsa orașele și satele, munții și apele, fabricile și hidrocentralele, școlile și cărțile, așa cum sînt. Dar pentru ca ei să crească drepți și conștienți, pentru ca ei să aibă ochii deschiși și spinarea verticală, trebuie să le mai lăsăm bucuriile și suferințele noastre, trebuie să le spunem adevărul integral cu franchețe, fără flori și menajamente, chiar dacă adevărul nu este ceea ce ne-ar conveni pentru moment. De fapt, chiar așa ne învață partidul.

Țara? Noi, cei de ieri, de astăzi și de mîine.

AUGUSTIN BUZURA ■

graba mugurilor

O lună ca o felie de lubeniță, sîngerie și mîncată la margine, spînzura nedumerită nopțile trecute deasupra Bărăganului, la Slobozia, și deasupra brazdelor negre întoarse de curînd stăruia ca o răsuflare a pămîntului un abur albăstrui și cald și cineva cînta un cîntec despre niște cai care fugeau de la adăpat peste cîmpurile nesfîrșite, stele răzlețe picoteau de somn în apa zorilor, se năștea, greu, o zi din Martie și sîngele bătea în porțile inimii cu o furie rea, venea primăvara în România, și pe căile ei neștiute și nevăzute galopau visele noastre.

Dimineața, soarele trecea îngîmfat culmile seci ale Builei și ieșea ca un foc deasupra Horezului și deasupra Slătioarei, pedepsind cu lumina lui coclaurile măgurii și niște țărani înjugaseră boii la pluguri și nu le venea să creadă că a pierit iarna și că iar vor veni muierile lor cu banițele pe cap legănîndu-se peste potecile Manasestilor, spre văile unde începuse semănatul porumbului.

Căzuse o rouă subțire și albăstrea mugurii prunilor și ai caișilor care se grăbesc întotdeauna și nimeni nu mai avea ce să le facă, Cerna se tulburase și izbea neagră în malurile de nisip, o vulpe se uitase sub razele belalii și ațipise în marginea unei poteci umede, venea limpede primăvara, începea parcă lumea din nou și visele noastre încondeiau chipul ei după chipul și asemănarea noastră lumească.

Așadar, în curînd, serile vor fi iarăși lungi călătorii fantastice sub felinarele castanilor și iarăși vom privi pămîntul și lumea cu ochii descoperitorilor de noi tărîmuri, căci primăvara biruiește acum pretutindeni în România, iar noi avem, toți, curajul de a fi tineri și îndrăgostiți.

DINU SĂRARU ■

un cuvînt

Un cuvînt al limbii române este Eminescu, așa cum este și dor, și duios; este un cuvînt pe care îl învățăm de mici, de la părinți și bunici, odată cu primele cuvinte fundamentale, pe care îl învățăm la școala primară, odată cu adunarea și scăderea, un cuvînt pe care îl știm înainte de a-l cunoaște și pe care îl ducem cu noi pînă la ultimele noastre cuvinte. Eminescu este domn peste literele române, domnul țării, fără sabie și spadă, și de aceea e de neînvins. Eminescu este un cuvînt în care încape o patrie. Eminescu este cuvîntul cu care începe o lume de gîndire, geneza unei limbi. Eminescu a construit o carte pe care de peste 100 de ani ploile n-o ating și vremea n-o vremuiește și nu-i ia vamă, o simplă carte, o operă vie și complexă, un loc de închinare și un scut. Și o operă este cu atît mai formidabilă cu cît este construită din cele mai simple și umile elemente, din cele mai inoxidabile și mai netrecătoare lucruri. Și care pot fi aceste elemente, altele decît cuvinte, ce tablou al lui Mendeleev este mai bogat în elemente decît graiul unei țări, ce operă poate fi mai durabilă decît opera care folosește cele mai nepieritoare elemente, care sînt cuvintele?

Eminescu nu ne-a lăsat altceva decît o operă făcută din cuvinte. Eminescu ne-a lăsat chiar numele lui ca pe un nou cuvînt. Un cuvînt, o ființă fără de moarte, pe care vremea n-o vremuiește și nu-i ia vamă.

Eminescu este cerul patriei, o parte a ei, de sus, un cuvînt nemuritor.

D.R. POPESCU ■

mai e ceva de făcut

Dacă, așa cum observa un confrate, chiar în aceste pagini ale revistei noastre, sensul sub care a decurs existența românilor a fost multă vreme nuanta. soră bună cu modestia și cu discretia, asta nu vrea deloc să însemne că am fugit de certitudini, de pozițiile fără echivoc. Numai că n-am fost niciodată plini de noi, numai că n-am spus niciodată: «Asta e tot», ci totdeauna: «Mai e ceva de făcut». Ceea ce vrea să însemne că, fără a renunța la certitudini, preferăm un punct intermediar între certitudinea dobîndită și întrebarea care-i urmează, între *a fi* și *a deveni*, între prezent și viitor. Un punct deci din care să ne putem contempla, luînd de sus imaginea noastră, spre a o corecta și împlini.

Așa am făcut dintotdeauna, așa facem și azi. Mai cu seamă azi.

Totdeauna aici s-a rîvnit mai mult, s-a vrut mai mult, mai sus, mai ales sub raportul actului de creație, al unicității și, evident, al perenității acestui act. Ca o aprigă apă de munte căzută pe un șes placid, cel al unei stagnări dictate de condiții istorice vitrege, poporul român s-a afirmat nu numai în explozive răscoale și în mari bătălii de clasă, ci și prin aceste spargeri de crustă ale energiei creatoare, probată individual, dar impunînd cu mari rezonanțe numele României și al românilor. Vlaicu, marele zburător al lumii, a fost fiul unor țărani din Transilvania. El face, cu mari sacrificii, studii la «școli înalte», devine inginer, apoi reușește să-și dureze aripi, apoi înfruntă norii. Românul din Binținții Transilvaniei se lansează pe marele vînt al aeronauticii, care străbătea continentul, înscriindu-și numele între pionierii puținelor popoare care dădeau pe atunci zburători. Dar vîntul trezește, în România epocii, o uimitor de largă efervescență. Ar putea părea surprinzător, dar ecoul primilor Icari ai lumii moderne deșteaptă, la noi, pînă și năzuința de a se desprinde de sol a unui simplu țăran. Ion Stoica din Ormîndea-Zarand, regiune abandonată înapoierii, plugar cunoscător al slovei, iscodește «din capul lui» o mașină de zburat. Vîntul care bîntuie continentul cu cea mai extremă noutate tehnică îi pune aripi. Ion Stoica, om al pămîntului, copiază în lemn, cu soluții de o pătrunzătoare inventivitate, modelul unei păsări de ogradă, un porumbel, punînd acestei mașini închipuite aripi batante. Pasărea de lemn îl cuprinde în gușa ei pe creator, dar nu se poate ridica de la sol. «Mai e ceva de făcut», își spune totuși omul. Trudește și reușește un alt model, la dimensiunea păsării din porumbar, care, acționat cu elici, printr-un original sistem de propulsie, se ridică din palma creatorului, zboară, uimeste satele transilvane, revine la sol în mîna omului. Dar oamenii se ridicau «la cer». Blériot trecuse Canalul Mînecii, Vlaicu năzuia spre Carpați. Ce-i rămînea de făcut omului nostru, plugarului-Icar din Ormîndea-Zarand, în competiția de ingineri și savanți dotați cu mijloacele la zi ale tehnicii? «Mai e ceva de făcut!» Devine sculptor, ca și Brâncuși, dar, fiindcă nu izbutise să înalțe coloana lui infinită, se rezumă a-l sculpta în lemn, cu admirație, pe Aurel Vlaicu.

Povestea aceasta (și sînt multe altele de chipul ei!) e o poveste despre «România nemuritoare». «România nemuritoare» sînt ei, acești oameni, este el, acest om românesc, nemuritor dintotdeauna prin setea lui de a vedea ce e dincolo de un prag, de o certitudine, de a mai «face ceva», de a-și mai pune o întrebare, de a-și mai inculca o neliniște, de a încerca să răspundă la ele. Acum, cînd *a face* și *a crea*, deci *a deveni*, este o lege a progresului națiunii noastre, stimulînd și definind totdeodată o stare de masă, un veritabil torent creator al maselor, dotat cu toate mijloacele practice ale transformării ideii în faptă, «spargerea crustelor» și depășirea pragurilor este mai mult decît afirmarea noastră, este o necesitate istorică. «Mai e ceva de făcut», ne spunem, de fiecare dată cînd, în momente sărbătorești sau în simple pauze de lucru, întocmim, ștergîndu-ne sudoarea de pe frunte, un bilanț. Trebuie, mereu, să facem mai mult, ca să învingem cu totul o grea moștenire, ca să înfrîngem definitiv o blestemată gravitație istorică, gravitația întîrzierii, cea care nu l-a lăsat pe țăranul din Zarand, și pe mii și milioane ca el, să zboare.

România nemuritoare este România urcușurilor. Ritmurile economiei noastre sînt, spun statisticile, printre cele mai înalte din lume. Și totuși, mai e ceva de făcut, mai e foarte mult de făcut, pentru a înălța noua noastră civilizație, noua noastră construcție, la acoperișul pe care-l visăm. Efortul, în acest mers ascendent, nu e simplu, el e mai important ca valoare cu fiecare pas nou, cu fiecare ritm mai înalt al economiei și al construcției, cu fiecare cotă cîștigată, cu fiecare întrebare ce-i urmează certitudinii, prin acea lege fizică prin care kilogramul devine tonă la o anume altitudine, prin care tona devine apoi megatonă, megatona devine cine știe ce, pînă la Lună. Ne trebuie deci puteri de rachetă, nu numai ca să ne smulgem unei mai vechi gravitații, dar ca să ajungem în acel pisc suprem al lumii și timpului, pe care să înfigem un steag românesc.

Mai e deci ceva de făcut. Știm aceasta și sîntem, în consecință, chiar și în bilanțurile noastre festive, autocritici. Chiar și manifestele noastre electorale, documente prin definiție luminoase, documente prin definiție ale elogiului și autoelogiului, poartă, unic în istorie, și nu numai în istoria noastră, acest accent. «Mai sînt, desigur, multe de făcut — se scrie în Manifestul Frontului Unității Socialiste, pe care l-am citit cu toții în acest ajun de alegeri — pentru a ridica economia, precum și celelalte domenii ale vieții sociale, la un grad de dezvoltare care să asigure satisfacerea deplină a necesităților materiale și spirituale ale maselor populare, ale întregului popor».

Mai e ceva de făcut, și conștiința acestui «ceva», a unui mîine în care ne răsfrîngem efortul nostru de azi și visul nostru de ieri, conștiința acestui «ceva» spre care tindem cu toate forțele este chiar forța noastră. Este România socialistă. Este România nemuritoare.

ILIE PURCARU ■

PATRIA ÎNTRE DOUĂ LEGISLATURI

GORJUL — EL VA FI PRIMUL BAZIN CARBONIFER AL ȚĂRII

În urmă cu un deceniu, Motrul era considerat «oraș fără arhivă», cea mai tînără așezare urbană a țării. Astăzi, încă tînărul oraș minier nu se mai poate bucura în comentariile reporterilor de un asemenea statut și nu numai pentru faptul că, între timp, au apărut pe harta țării atîtea alte localități noi; în perimetrul lui s-au succedat o multitudine de evenimente și fapte care i-au marcat profund destinul tînăr, așa încît o călătorie în orașul Motru se constituie astăzi într-un prilej de meditație la biografia reconsiderată a locuitorilor lui, la ceea ce înseamnă devenire complexă și rapidă în anii noștri. Am revenit la Motru, în aceste zile de iarnă părelnică și molcomă, reîntîlnind interlocutori știuți, dar cunoscînd și foarte multe destine noi, după cum, pe alții, mărturisesc, nu i-am mai găsit. Întrebîndu-l pe Tănasie Lolescu, primarul orașului, cum arată raportul dintre «veniți» și «plecați», mi s-a răspuns, fără ezitare, că proporția este net favorabilă primilor și chiar simpla dezbatere a unei asemenea chestiuni constituie un prim indiciu al unei realități, adică a unui oraș ale cărui frămîntări sînt ca și ale altora de pe întinsul țării.

Personalitatea Motrului s-a clădit în mod vertiginos; istoria lui ține de ultima legislatură: în 1968 așezarea minieră număra doar cîteva blocuri de locuințe, un grup școlar cu nouă cadre didactice și cîteva zeci de elevi care erau pregătiți pentru profesiunea de miner. Condițiile în care tînărul oraș a devenit un pol de atracție sînt cunoscute astăzi, iar coordonatele lui actuale nu fac decît să legitimeze forța latentă a planurilor economice elaborate de partid, care au restructurat radical spații geografice — precum al Gorjului — altădată aflate într-o situație economică precară. Astăzi, Motrul este un oraș modern în care trăiesc aproape 20 000 de locuitori, cu zeci de blocuri, cu kilometri de străzi. În cadrul Grupului școlar activează aproape 100 cadre didactice, pregătind peste 1 000 de viitori mineri.

Orașul s-a extins odată cu galeriile subterane ale minelor, rădăcinile devenirii sale se află în adîncuri. O primă centură de sate — Roșiuța, Ploștina, Leurda, Horăști, Meriș, Rîpa, Lupoaia — au oferit o primă generație de locuitori, angrenați deja în diferite procese de producție, care au «argumentat» apariția orașului. Astăzi, trăiesc și muncesc aici oameni din toată țara — preciza primarul, sugerîndu-mi, implicit, că orașul a depășit faza pionieratului cînd devin inerente unele dificultăți ale închegării relațiilor interumane, cînd trebuie armonizate, în tonurile aceleiași ambianțe, obiceiuri și atitudini diferite. Și poate tocmai confruntarea unor caractere deosebite a stimulat gustul prieteniilor, al unor relații bazate pe înțelegere și condescendență. La casa de cultură din oraș am cunoscut o serie de tineri și mai puțin tineri și nu era dificil să le bănuiești, după felul particular de a vorbi, proveniența geografică. Frații Ion și Dumitru Pop sînt maramureșeni, Dumitru Căruntu a venit aici dintr-un sat ialomițean, după cum Vasile Toropu a coborît de sub poalele Parîngului, și faptul că toți trec în fiecare dimineață pe sub aceeași arcadă pe care stă scris, cu litere mari, obișnuitul salut al minerilor, «Noroc bun!», nu e lipsit de importanță în privința prieteniilor. E lesne de înțeles că, sosind aici, mulți nu au avut în calcul un «week-end» temporar, ci opțiunea fermă pentru o meserie și o familie. Iar despre rîvna cu care ei și-au croit un nou destin vorbește cu convingere seria de recorduri inițiate în subteran odată cu atacarea lucrărilor.

Nu este în intenția acestor rînduri de a face inventarul tuturor performanțelor minerești obținute de-a lungul unui deceniu, dar ni se pare important de precizat că numai în 1969 au fost stabilite șase recorduri care mai tîrziu aveau să fie anulate de apariția altora. Numai în cursul anului trecut, în intervalul doar a cîteva luni, recordurile de înaintare au fost rectificate de mai multe ori. Brigada comunistului Ștefan Vintilă realiza la mina Lupoaia, pe combina PK 3, o viteză de înaintare de 825 ml, ca apoi în galeria 55035 din același subteran brigada lui Ștefan Bandi și Gavrilă Pop să atingă o înaintare lunară de 1 100 ml, stabilind astfel **cel mai înalt record din istoria mineritului românesc,** performanță rar întîlnită chiar pe plan mondial. «Acest record a fost precedat de alte cincizeci, mărturisea inginerul Nicolae Alecu, directorul exploatării miniere Lupoaia, iar istoria fiecăruia s-a integrat unei experiențe care face din Motru un avanpost al industriei noastre miniere».

Există la Motru cîteva repere ce demonstrează că-n galeriile subterane ale cărbunelui s-a impus, treptat, un stil de muncă ingineresc, adică riguros științific, ce conferă seriei de recorduri un sens logic, o desfășurare firească. Abatajul 6/7 de la mina Ploștina este singurul din țară, în momentul de față, dotat cu două combine de tăiere și funcționarea acestora este asigurată de oameni cu o înaltă competență profesională, cu o exemplară disciplină de muncă (nefuncționarea unei combine, ni s-a spus aici, determină stagnarea celeilalte). În acest abataj a fost mărit frontul de lucru, iar timpul de tăiere a fost sensibil scurtat, așa încît «recolta» zilnică variază — alt record în materie! — între 1 500-2 000 de tone lignit.

Bineînțeles, dotarea tehnică este o condiție

ROMÂNIA NEMURITOARE

NU-I ALTĂ IUBIRE MAI SFÎNTĂ

Nu-i altă iubire mai sfîntă, mai dulce,
Cînd Patria vă cheamă să cîntați
Orizonturile treze, secunda ce vă duce
Și brazii ca timpul din Munții Carpați.

Ferigi vor înflori în nopți de Sînziene —
Semn sacru de credință, luminat, —
Sînge de viață în sute de poeme,
Cu parte din sufletul nostru curat.

Aici, unde marele Meșter a ridicat coloana,
Pămîntul nostru respiră prin gurile de rai
Albastru de iubire, pictat în icoana
Vechimii pe arșiță de dor și de plai.

Nu-i altă iubire mai sfîntă, mai dulce,
Cînd Patria vă cere să cîntați
Orizonturile Muncii, prezentul ce vă duce
Și brazii ca timpul din Munții Carpați.

MIHAI PĂCURARU ■

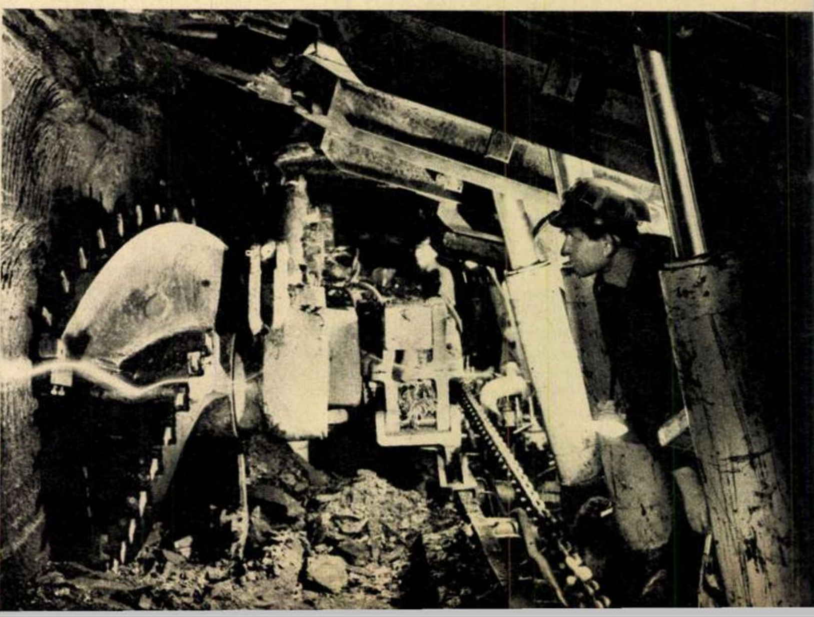

Motrul de sub pămînt: în bătălia pentru cărbune, tehnica nouă este omniprezentă.

Motrul, «orașul fără arhivă», răscumpără absența istoriei printr-un prezent constructiv de amplă dimensiune.

necesară modernizării mineritului, dar tot atît de esențială apare și pregătirea cadrelor. Grupul școlar din Motru a pregătit, într-un interval relativ scurt, 1 500 absolvenți de școală profesională și 250 de maiștri. Majoritatea celor calificați urmează cursurile serale ale liceului industrial. Cele 26 săli de clasă sînt tot atîtea laboratoare și cabinete, iar utilarea lor tehnică este rezultatul autodotării. Chiar laboratorul fonic, în care pot fi învățate două limbi străine, a fost realizat, în bună parte, prin autodotare. Pe lîngă grupul școlar există și o mină-școală. Singura mină din Motru realizată la scara 1:1, o mină veritabilă, cu aproape 300 de galerii, două abataje de înaintare, planuri înclinate, tipuri de susținere a galeriilor. Utilajele întîlnite aici sînt aceleași ca și cele din galeriile exploatărilor Motrului. Mina-școală este o creație a inginerilor-profesori, elevii au astfel posibilitatea directă de a învăța meseria de miner, creîndu-și situații-problemă, capabile să le suscite inventivitatea tehnică. Și, fără îndoială, în pregătirea tinerilor de aici descifrăm direcțiile viitoare ale dezvoltării mineritului în acest încă tînăr bazin carbonifer, în a cărui rază de acțiune vor intra, pînă-n 1980, exploatări noi.

Laolaltă cu Rovinarii, Motrul va da în acest an o producție de 17 milioane tone cărbune, iar în 1980 producția va ajunge la 62,5% din întreaga producție de lignit a țării. Cum va ajunge Gorjul să devină primul bazin carbonifer al țării, în viitorul apropiat, statut nici măcar visat în urmă cu un deceniu și ceva?

Ne-am deplasat, pentru a înțelege totul mai bine, la Rovinari, la sediul Întreprinderii pentru deschiderea carierelor și minelor noi – Oltenia, unitate înființată în ianuarie 1974.

*

Pe Jilț, în primăvara aceasta, bucolicul peisaj din această parte a Gorjului va suferi modificări esențiale, adaptîndu-se la necesitățile actuale ale județului și ale țării. Asemenea unei reacții în lanț, valorificarea superioară a lignitului depozitat în uriașe straturi subterane, începută la Motru, va continua în spațiile din dreapta Jiului. Se vorbește acum, cu un interes din ce în ce mai justificat, despre **bazinul carbonifer Jilț**, a cărui rază de activitate, în final de 5 500 ha, geografic vorbind, se întinde în dreapta liniei pornite din Jiu, despărțind viitoarele exploatări de actualele de la Horăști, Roșiuța, Ploștina, Lupoaia, Leurda. «Întreprinderea noastră — preciza inginerul Dumitru Gheorghe, directorul — va trebui să realizeze într-un timp relativ scurt lucrări deosebit de complexe, care vor duce, în final, adică în 1980, la deschiderea a 6 cariere și 4 exploatări subterane.» Am urmărit apoi detaliile vastului plan prezentat de directorul întreprinderii și, într-adevăr, consecințele lui vor marca structural această parte a Gorjului, oamenii din aceste așezări vor deveni locuitori ai Motrului și ai viitorului oraș Turceni; mulți dintre ei se vor număra, desigur, printre cei 5 400 de lucrători din cadrul întreprinderii. Deja, pe unii i-am aflat descopertînd cariera Beterega, sau lucrînd la linia ferată care coboară de-a lungul Jilțului, sau pregătindu-se să intre în primul schimb la minele Mătăsari și Drăgotești. Se lucrează la calea ferată pe care va fi transportat cărbunele spre Turceni, unde se construiește cea mai mare termocentrală din țară: din Jilț — 30 kilometri, din Rovinari — 30 kilometri, din Lupoaia — 40 kilometri, din Peșteana — 20 kilometri. În numai cîțiva ani, în Jilț vor fi montate utilajele pe care Rovinarii le-au primit într-un deceniu: 14 excavatoare moderne, 8 mașini de haldat; de fapt, un asemenea excavator, cu opt cupe și o capacitate de 1 400 litri, execută un volum de muncă echivalent cu cel depus de aproape 4 500 de oameni. În Jilț vor lucra deci 14 veritabile uzine a căror recoltă de lignit va fi transportată pe 250 kilometri de benzi de la cele 8 mașini de haldat. Toate acestea implică investiții de ordinul miliardelor și, în același timp, calificarea a mii și mii de oameni, de destine care-și vor reconsidera traiectoria racordînd-o la pulsul noilor prefaceri. De pe 5 500 ha de pămînt oamenii vor strînge altfel de recolte, diferite de cele tradiționale: vor recolta milioane de tone de aur negru care vor plasa Gorjul, la sfîrșitul viitorului cincinal, pe primul loc în țară, în privința producției de cărbune. Și după ce vor fi epuizate, treptat, rezervele de lignit, pămîntul va fi redat vechilor sale destinații, adică holdelor de grîu și porumb, livezilor de pomi. Va fi atunci mai umanizat, cu o experiență mai bogată.

ROMULUS DIACONESCU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

primăvara

Primăvara plec mereu din București pentru că mereu — de cînd am venit în București, și a trecut de atunci mai bine de un sfert de veac — mereu am impresia că anotimpul acesta n-are loc în oraș, el este al cîmpului și al pădurii și numai la țară cînd văd focurile gunoaielor vechi pe marginea șanțurilor în lungul drumurilor umede de primele lacrimi de rouă ale unui an nou, numai la țară, cred eu, cu firea mea incurabilă de țăran, că poate fi văzută și înțeleasă primăvara. Și atunci, primăvara plec la țară, cît mai departe de panglicile de asfalt ale urbelor, pe care, sigur, le iubesc și am nostalgia lor, dar marile mele sentimente sînt mereu incandescente la țară și primăvara fiorul ei numai la țară poate fi înțeles ca o filozofie a perenității, dar și a necontenitei primeniri.

Primăvara alegi iar grîul cel bun și sămînța cea bună, primăvara îți legi nădejdile de acest grîu bun și de această sămînță bună, primăvara semeni visurile unei recolte mănoase. La Motru am văzut un pod vechi peste apa cîntată de un poet al locurilor și podul stă de doi ani să alunece în undele triste și mă gîndesc că n-ar fi un cap de țară dacă primarul acestor locuri, azi candidat în alegeri, ar lega speranțele satului Cleșnești și de acest pod. Podul este însă nu numai o realitate, ci și un simbol, pentru că lucrurile mici, împlinite la timp, dau nu o dată măsura puterilor noastre și a voinței noastre de mai bine.

Un președinte de gospodărie colectivă din Drăgănești-Olt, pe care l-am cunoscut în primăvara cînd fusese făcut Erou al Muncii Socialiste, nu vroia atunci, în acei ani — sînt, bănuiesc, cincisprezece — să se mute într-o casă nouă, să-și facă, mai bine-zis, o casă nouă, pînă nu se mută tot satul lui de foști bordeieri în case noi.

— Nu se poate — zicea el cu o înțelepciune a bunului simț — să mă chivernisesc eu primul și cum am ajuns în frunte, pentru că altfel și alți țărani ar mai fi iuți la minte și buni să stea în locul meu. Aici eu am datoria să fiu ultimul.

La Horezu, un primar, mai de demult, umbla dimineața în zori după pietre frumoase să alcătuiască fîntîni curgătoare ca niște izvoare sculptate de Brâncuși și patima lui ajunsese de pomină, dar fîntînile îl pomenesc și azi cu apa lor limpede strecurată prin lumea de basm a pietrelor de pe valea Luncavățului.

Tot într-o primăvară, trecuse aratul, coboram pe apa Tărîiei, la vale, spre Grădiștea și mai departe, către Bălcești, și l-am cunoscut pe directorul unei școli, deputat local: alerga de la un ocol silvic la altul după puieți de brazi și certa copiii că nu aduc destule cepe de flori și îndemna zidarii să-i termine atelierul la vreme și nu ceruse nimănui nici un ban și comuna întreagă se ținea după el și primarul însuși, un om de ispravă, nu mai stătea pe la primărie, căutînd mereu oameni care să zidească, și telefoanele zbîrnîiau la județ și se auzea că încă nu sînt mulțumiți deși fuseseră decorați pentru înfățișarea orășenească a unei comune altădată uitată într-o margine de județ.

Nu știu de ce, dar eu primăvara cunosc oamenii mai bine, pentru că ei primăvara se arată mai bine la față și faptă. Primăvara e dimineața unui an și atunci știi cine se scoală de dimineață și poți să știi și cît de departe poate să ajungă.

DINU SĂRARU ■

Acest excavator gigantic, unul din cele 14 ale Rovinarilor, înlocuiește munca a 4500 de mineri.

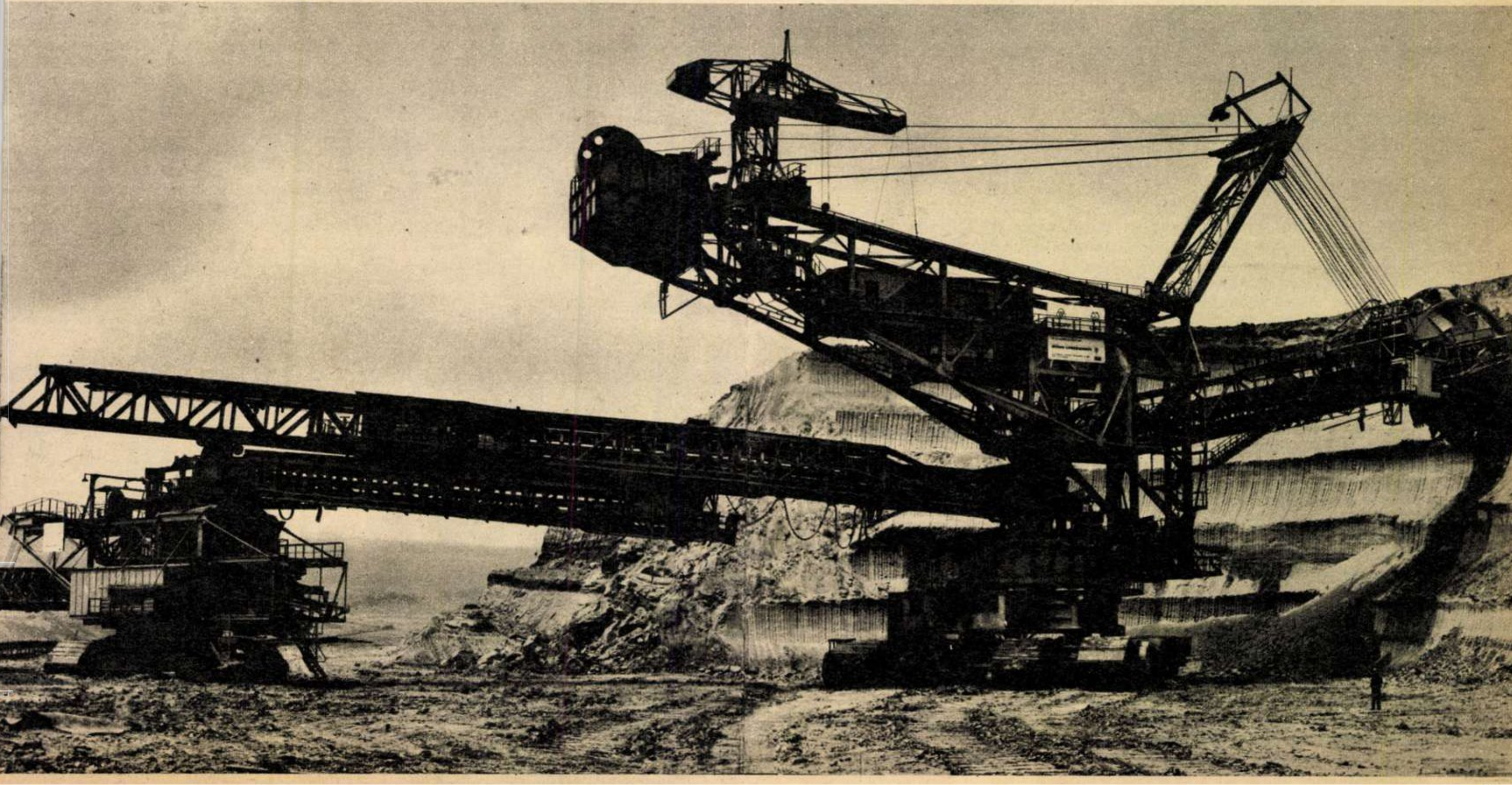

VASLUIUL A SEMNAT STATUTUL DEMNITĂȚII

PATRIA ÎNTRE DOUĂ LEGISLATURI

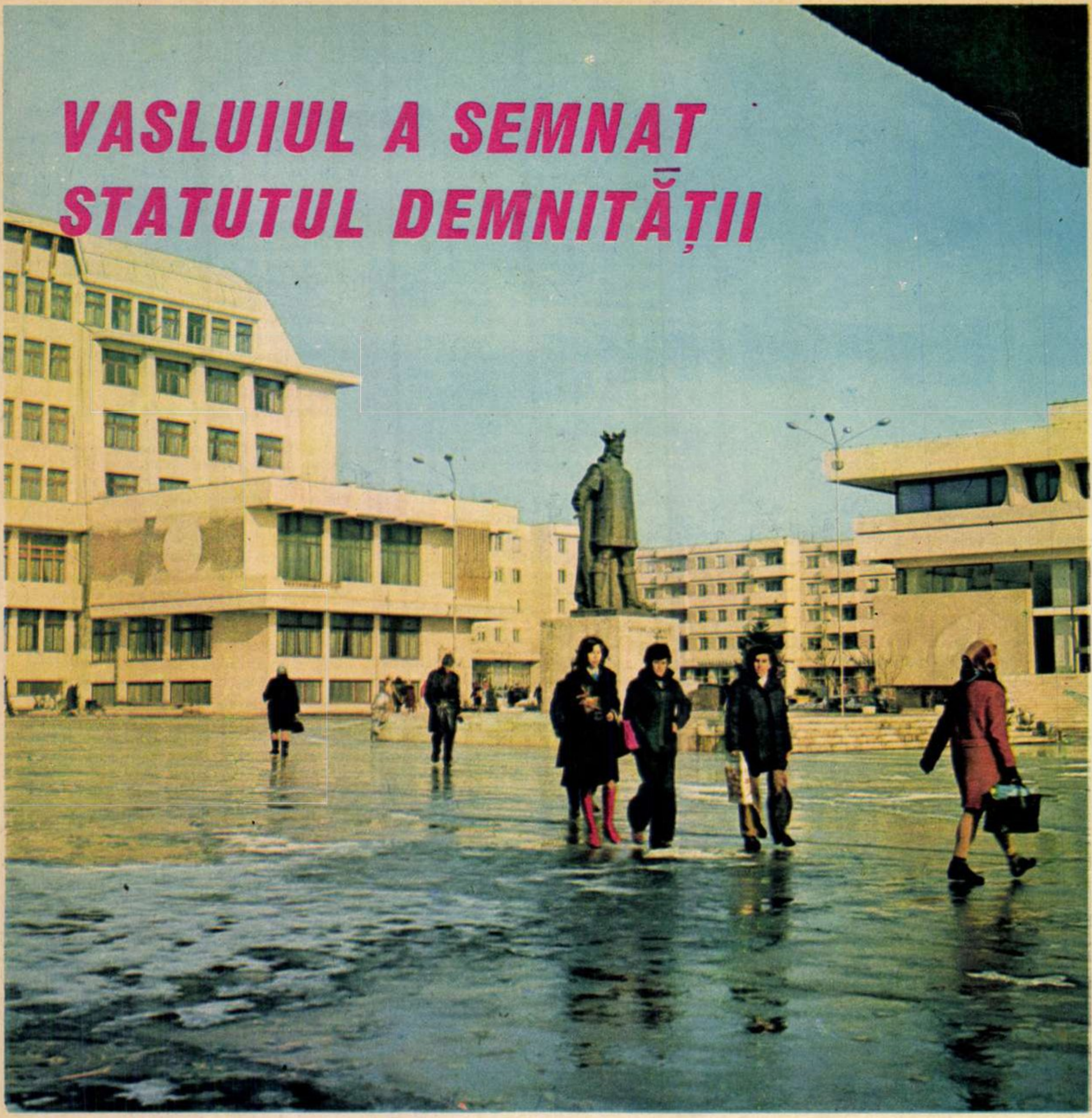

Vaslui 1975, 500 de ani după istorica biruință a lui Ștefan cel Mare.

Desigur, nu chiar la Vaslui, ci la alte tîrguri, oricum, mai răsărite, se gîndea George Călinescu atunci cînd amintea, cu tristețe, «timiditatea orașelor noastre în fața ascensiunii pe verticală». Pe vremea cînd era așternut acest gînd de dragoste, vasluienilor — atîți cîți erau, vreo 7 000—8 000 de suflete — li se părea o îndrăzneală situată într-un viitor prea îndepărtat să-și imagineze pentru urbea lor clădiri ce refuză tîrîșul pe orizontală.

Astăzi însă, dacă vrem ca în locul acelui cuvînt, *timiditate*, să așezăm un altul, *curaj*, *orgoliu*, așadar, dacă vrem să vorbim despre «curajul orașelor noastre în fața ascensiunii pe verticală», atunci trebuie neapărat ca unul din argumentele demonstrației să se numească Vaslui, această cetate care și-a făcut datoria față de istorie, dar pe care istoria avea să o uite apoi încetul cu încetul, înfundînd-o în picoteala tîrgurilor unde, cum bine știm, «nu se întîmpla nimic».

Trezit cu adevărat la viață în anii din urmă, Vasluiul s-a încumetat, pentru prima dată, să privească la cer. În perimetrul proaspătului centru civic al orașului, turnul ce țîșnește din coasta uneia din clădirile impunătorului ansamblu arhitectural — turn căruia localnicii îi spun, cu tandrețe, «dorobanțul» — te obligă să ridici ochii din pămînt și să dai capul pe spate. Dealtfel, multe din blocurile de locuit nu pot fi nici ele privite altfel. Cînd s-a hotărît destinul acestui oraș, practic în anii cuprinși între cele două legislaturi, nimeni nu a operat cu unitățile de măsură ale timidității. «A fi sau a nu fi», aceasta a fost problema Vasluiului. Urbea înțesată jignitor cu maghernițe și coșmelii, ai cărei locuitori făceau haz de necaz (numai umorul nu a lipsit niciodată aici, în orașul lui Tănase), lăudîndu-se cu întreprinderea lor de cîlți, «unică în felul ei», trebuia să cîștige atît amar de timp pierdut. Într-un fel a fost greu, într-un fel a fost ușor, îmi spune președintele Consiliului orășenesc, Pavel Stoica. «Ușorul» acesta, mă lasă dînsul să bănuiesc, înseamnă că vasluienii au avut cale liberă la construit, nu era nimic de ocolit, nimic de ocrotit. Totul era să dărîme niște pereți cocoșați și să înalțe altceva frumos și trainic. Greul cel mare era să se dea identitate umană, socială, orașului, să pornești motoarele mecanismului său complicat și apoi să asiguri buna lor funcționare.

Un îndrăzneț plan de industrializare a orașului, inițiat după Congresul al IX-lea — cînd se construiesc Fabrica de mobilă și Întreprinderea de confecții — este amplificat în ultimii 6 ani; s-au depistat și pus în valoare adevărate aptitudini pentru munca de înaltă calificare, pentru travaliul industrial însușit cu răbdare și perfecționat cu inteligență. Filatura de bumbac, Întreprinderea de materiale izolatoare, Întreprinderea de ventilatoare și instalații de ventilație, Fabrica de coniac, cea de pîine, tipografia, tot ceea ce noi numim *obiective*, sînt pentru ei, pentru vasluieni, locuri dragi sufletului, pentru că datorită lor s-a înfiripat tînăra comunitate umană a orașului de astăzi, datorită lor Vasluiul nu mai este ocolit, ci, dimpotrivă, căutat. În 1968, populația — împreună cu cea a suburbiilor — abia se ridica la 17 000. În acest an se apropie de dublarea cifrei. Vin încontinuu oameni tineri (media de vîrstă este sub 30 de ani), este asimilată populația din jurul orașului și acest proces, îmi spune tot primarul Pavel Stoica, nu este, nu poate fi limpede ca apa de izvor; așezarea structurilor unui oraș în continuă formare are dinamica lui, nu lipsită de asperități. Se înțelege că nu toți tinerii, pînă la unul, știu să-și cheltuiască cu folos fie timpul, fie banii, fie amîndouă la un loc, dar importantă rămîne voința suflării vasluiene de a merita ceea ce s-a făcut cu gîndul la om, pentru fiecare om. Cînd într-un oraș se poate trăi, demn și civilizat, cînd nici măcar domnișoarele mai romanțioase nu vor să-l părăsească, a merita oblăduirea lui este sinonim cu a te simți responsabil în fața lui. De aici și atitudinea robust sentimentală a oame-

Comerț civilizat, care nu speculează binecunoscuta răbdare a moldoveanului.

OMUL–INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

oțelea

În relativ scurta existență a acestei rubrici, nu de puține ori am consemnat viețile exemplare ale unor oameni exemplari de pretutindeni unde există oameni și viață. Am scris despre mineri și hidroenergeticieni, despre constructori ori oameni politici, ca și despre tineri, sau mai vîrstnici simpli lucrători. Și aproape de fiecare dată viețile acestea aparțineau unor învingători. Lacrimile învingătorilor emoționează. Învinșii nu plîng; ei există și de multe ori viețile lor sînt la fel de pilduitoare și de curate ca și ale învingătorilor. Unul dintre acești învinși se numește Cornel Oțelea. În sport, înfrîngerea nu este ceva neobișnuit: numărul învinșilor este mai mare decît al învingătorilor; se schimbă doar rolurile. În meciul cu Borac Banja Luka, rolul de învins a revenit antrenorului de handbal al echipei Steaua. I-am observat calmul neobișnuit și am știut că, după mulți ani, va afla ce înseamnă singurătatea. Succesul este al tuturor, înfrîngerile numai ale unuia singur. Antrenorului îi revine șansa revanșei, a altor multor victorii viitoare; omului îi rămîn conștiința, sentimentul culpabilității; am văzut nu un antrenor, ci un om învins. Jucătorii au circumstanțe atenuante; omul-antrenor și le refuză. Practic, în meciul retur, echipa militară nu are aproape nici o șansă de victorie, dacă sîntem obiectivi. Uneori însă e bine să nu fim. Și pentru că această rubrică aparține oamenilor și adevărurilor lor, nu sportului în sine, trebuie spus că la Banja Luka, în ciuda evidențelor, victoria poate aparține jucătorilor români și omului Cornel Oțelea.

Firește, antrenorul iugoslav și echipa lui dețin o forță de atac mai penetrantă, dar la Banja Luka competiția va fi, în primul rînd, între doi oameni-antrenori și minunații lor combatanți, între oameni învingători și oameni care nu se lasă învinși. Eu cred în Cornel Oțelea, în marele sportiv, dar mai ales în omul Cornel Oțelea. Un om și o conștiință. Niciodată antrenorul Stelei nu a făcut sport numai din plăcere, ci din vocație, tot la fel cum sculptorul n-are doar plăcerea strădaniei sale; plăcerea e a privitorului. Cornel Oțelea are neliniștile artistului de geniu, migala artizanului, scrupulozitatea cercetătorului și încrederea ostașului. Tot ce este omenește posibil va fi încercat în orașul iugoslav. Și dacă înfrîngerea este un act omenesc, victoria cu atît mai mult.

NICOLAE CRISTACHE ■

Orașul privește spre cer.

nilor față de tot ceea ce s-a ivit sub ochii lor: pentru populația Vasluiului, din care aproape jumătate locuiește în case noi — în cele 4 000 de apartamente ale noilor cartiere — nici spitalul modern (cu peste 700 de paturi), nici poșta, policlinica, cinematograful sau noile suprafețe comerciale (mai bine de 90% din tot ceea ce se vinde la Vaslui se desface în sedii noi) nu sînt doar edificii de care își amintește cînd apelează la serviciile lor, ci repere ale propriei biografii. Bunii gospodari ai orașului, cei care au cinstea de a fi acum candidații Frontului Unității Socialiste, maiștri ca Mihai Tereja, Anton Costea, Tina Teodor nu vor putea niciodată să-ți vorbească «la rece» despre creșele și grădinițele pentru copii, ori despre canalizarea orașului, despre rezolvarea uneia dintre cele mai dificile probleme ale Vasluiului, asigurarea cu apă potabilă. Cînd a venit de la Iași, îmi povestește confecționera Anica Andrian, candidată în circumscripția electorală numărul 1, a coborît din tren cu plasa de cartofi după ea. Nimic din ceea ce auzise de la alții, cu privire la Vaslui, nu o ispitea să aibă o părere prea bună despre fostul tîrg. Inclusiv despre aprovizionare. Astăzi nu știe să se împiedice de lipsa vreunui lucru absolut necesar.

Mă întreb dacă pentru acești oameni, care acum sînt vasluieni sută-n sută și care de fapt sînt autorii acestui oraș atît de frumos și sigur săltat pe propriile lui picioare, mă întreb dacă pentru ei a trecut greul. Nu este nevoie să despici prea mult firul de păr în patru ca să te convingi că dacă au scăpat într-adevăr de ceva, aceasta este neliniștea începutului, că tot ceea ce urmează are claritatea ambițiilor lucide, consecvente cu ele însele. La acest capitol, agenda viitorului nu cunoaște locuri albe. În anul 1980, caracterul de oraș angajat puternic în circuitul industrial va fi subliniat, printre altele, și de amănuntul că, la sfîrșitul viitorului cincinal, producția globală o va echivala pe cea existentă astăzi la nivelul întregului județ. Populația va bate către 50 000 de suflete, Vasluiul va avea cu cine să muncească, va atrage oamenii nu cu făgăduințe vagi, ci cu certitudinea exercitării în condiții civilizate a unor profesiuni noi, așa cum le vor reclama alte unități industriale ce se vor amplasa în curînd.

De pe harta orașului vor fi măturate ultimele rînduri de căsuțe, pentru a face loc celor 6 000 de apartamente aflate deocamdată în schițele proiectanților, căminelor pentru nefamiliști, sălii polivalente de sport, centrului stomatologic, altor construcții care, pentru localnici, aparțin de pe acum acelui statut al demnității cîștigat de Vasluiul ultimilor ani.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Revanșa tîrgului unde altădată nu se întîmpla nimic.

publicul e bun, vinovați sînt însă acei artiști care caută să-l amăgească

Cînd numărul spectatorilor unei reprezentații depășește cifra unu, avem deja un public eterogen. Ce ne facem atunci cînd numărul celor care asistă la un concert, fie el pop, folk, de muzică ușoară sau populară, ce ne facem cînd atinge cifra de 3 mii (cazul Sălii Palatului) sau chiar 7 mii, cum e la Palatul Sporturilor și Culturii. Sînt întrebări pe care desigur trebuie să și le pună în primul rînd cei care se produc în fața unui atît de mare număr de oameni, dar și cei care organizează spectacole pentru atîta mulțime.

Noi vom încerca nu să dăm soluții, nici sfaturi, ci doar să analizăm, teoretic și exemplificînd, cîteva din aspectele multiple ale relațiilor scenă-sală, artist-spectator.

N-a fost deloc o glumă afirmația că atunci cînd particula elementară a «conceptului public» este cel puțin dublată, avem deja de-a face cu o «masă» eterogenă. Deja educația diferită, gusturi, temperamente, sensibilitate, moduri de reacție, vîrste, reflexe vizavi de actul artistic diferit. Nu putem reduce deci niciodată noțiunea generică de public la aceea singulară de spectator, deși de la el, de la spectator, trebuie să plecăm în analiza noastră.

Indiferent de preocuparea noastră cotidiană, în fiecare dintre noi zace un spectator. De muzică populară, ușoară, pop, folk, jazz sau simfonică. Nu credem că există însă o specializare strictă, cel puțin două dintre genurile amintite putînd face parte din gustul unui spectator, cazurile de exclusivism fiind numai iluzorii, fiindcă în fiecare spectator înfocat al unui gen există, teoretic, capacitatea de a recepta și eventual de a gusta și alt gen de muzică decît cel adulat. Un exemplu îl constituie chiar spectatorii de pop-folk care, să zicem, îndrăgind muzica unor grupuri ca Emerson, Lake and Palmer, sau Experimental Q se apropie involuntar de muzica simfonică.

De ce merge un spectator la un anume concert? Pentru că iubește un gen anume, pentru că iubește un solist (sau o formație) anume, pentru că dorește să asculte sau să reasculte un cîntec sau pur și simplu pentru a se deconecta sau a da curs comandamentelor momentului, ale modei cotidiene. Într-o sală putem întîlni așadar atît spectatori specializați, cît și spectatori întîmplători. Componența, rezultantă a diferitelor reacții ale acestora, dă ceea ce numim reacția publicului în fața actului artistic.

Reacțiile sînt în principal două — cea imediată exprimată prin aplauze, proteste, fluierături, vociferări și cea care urmează în timp actului artistic, adică aceea care derivă din efectul educativ al respectivului act.

Într-un concert, reacția imediată a spectatorului este acel ritual care constă în a bate din palme — *aplauzele*. Cînd spectatorul vrea să-și manifeste simpatia față de un cîntec sau un solist, se manifestă aplaudînd. Intensitatea acestei acțiuni este de obicei în strînsă legătură cu gradul de simpatie sau de înțelegere a respectivului cîntec. Avem, așadar, aplauze furtunoase, ovații sau aplauze slabe, convenționale. Uneori, relația se poate deforma și asta mai ales în cazul concertelor de muzică ușoară, cînd, speculînd un vechi reflex al spectatorului, solistul sau cineva de pe scenă «activează» publicul (care participă contemplativ) bătînd din palme și declanșînd astfel, prin puterea exemplului, gesturi similare în rîndul asistenței. Modul acesta de a forța succesul, de a-l mima doar, ține de mijloacele mai puțin fair pe care însă le întîlnim frecvent în sălile noastre de spectacole. Reversul aplauzelor sînt dezaprobările, care de obicei se fac prin vocifeări, fluierături (uneori, mai ales în concertele pop-folk și în ultima vreme de muzică populară, acestea sînt apreciative, tradiție mai nouă împrumutată din alte părți) sau chiar... aplauze distructive suprapuse pe însăși desfășurarea, expunerea cîntecului. Deși ades neglijată, reacția ulterioară a spectatorului ni se pare mai importantă decît cea imediată, fiindcă ea ține în ultima instanță de efectul educativ remanent din conștiința spectatorului. Nu de puține ori ni se întîmplă ca după un spectacol de la care am plecat încîntați și la care am aplaudat cu frenezie să constatăm că acțiunea noastră a fost gratuită, determinată doar de atmosfera înconjurătoare, de starea de spirit adiacentă nouă și să concludem că la o analiză mai puțin superficială nu prea ne-a plăcut mare lucru din ceea ce am văzut și ascultat.

Unde este atunci hiba? Pentru asta trebuie să trecem din sală pe scenă și să vedem ce se întîmplă acolo. Un solist poate vedea apariția sa pe scenă ca pe un angajament într-o încleștare, într-o luptă cu publicul — în acest caz, el, solistul, folosește nu rareori toate tertipurile pentru a-și învinge adversarul, în cazul nostru spectatorul: se mișcă strident, se îmbracă strident, coboară chiar în sală, «umanizîndu-se», abuzează de gestică, de pantomimă, reușind în cele din urmă să amăgească partea superficială din conștiința spectatorului și să obțină mult doritele aplauze. Este acesta cazul clasic al solistului neloial, nesincer. Spre deosebire de acesta, există solistul care cucerește publicul prin simplitate și naturalețe. În muzica pop lucrurile se schimbă, întrucît însăși expunerea unei piese este un act colectiv — nu rare sînt situațiile cînd o formație lipsită de substanță abuzează de efecte scenice și acustice menite să transmită sălii o excitație audio-vizuală pseudoartistică adresată îndeosebi instinctelor primare. Phoenix!, ar exclama, poate, unii căzînd în greșeală. Nu, reacțiile la muzica phoenicșilor sînt de altă natură, ele provenind, mai ales, din recunoașterea de către public a temelor vivace din folclorul nostru. Că la spectacolele Phoenix, și nu numai ale lor, o parte a publicului se manifestă în dezacord cu spiritul muzicii, asta este altceva — mai sînt, din păcate, unii tineri care cred că la un spectacol pop este normal să... fluieri și să-ți fluturi în aer cămașa. Mare e grădina omenească...

Auzim ades printre soliști și formații expresiile «public bun» sau «public prost». Nu credem că există o asemenea diferențiere, avem doar un public inițiat (cel din orașele unde frecvența spectacolelor de diverse genuri este mai mare) și un public mai puțin inițiat, care reacționează ceva mai greu la lucrurile noi. *În nici un caz însă această masă numită public nu poate fi cauza insuccesului unei reprezentații!* Publicul nu-i niciodată vinovat, vinovați sînt acei artiști care încearcă să-l amăgească.

GEORGE STANCA ■

folclor

● **Concert des Virtuoses Roumains** este numele albumului de muzică populară românească lansat în Elveția de casa «Disques Cellier» (casă a cărei emblemă este naiul românesc). Realizarea discului se datorează, ca și multe alte albume cu Gheorghe Zamfir și alți maeștri români, unui bun cunoscător și propagator al folclorului nostru — Marcel Cellier. Prezentul L.P. a fost înregistrat în public (un public entuziasmat pînă la ovații) sub conducerea lui Florian Economu, în timpul unei reprezentații la Victoria Hall din Geneva. Discul cuprinde melodii din diverse zone folclorice ale României, interpretate de mari maeștri ai genului, printre care fenomenalul taragotist **Dumitru Fărcaș** («Sîmbra oilor»-Maramureș), cunoscutul naist **Radu Simion** («Cîntec de dragoste»-Muntenia, «Ciocîrlia») sau excelentul violonist **Alexandru Titruș**

● Un nou album intitulat **«Cînd eram în satul meu»** (redactor Stela Nachi) a lansat recent casa de discuri «Electrecord». Solist — Benone Sinulescu, acompaniat de orchestra Paraschiv Oprea. Remarcabilă, atît ca interpretare cît și ca înregistrare, frumoasa melodie **«I-auzi cum mai cîntă cucul»**, precum și piesa care dă titlul disculi. Fără a se îndepărta de zona folclorică a Buzăului, din care își are obîrșia, Benone Sinulescu oferă admiratorilor-săi un nou album valoros.

TOPUL CENACLULUI „FLACĂRA“

1. **Dulce Românie** (muzică M. Vintilă-text Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă.
2. **Ursul românesc** (T. Gheorghe — Mihai Beniuc) — Tudor Gheorghe.
3. **Vînare de vînt** (Bob Dylan — traducere Adrian Păunescu) — Dan Chebac.
4. **Baladă** (Ciprian Porumbescu) — Cornel Ionescu (muzicuță).
5. **Noi nu** (A. Călugăreanu — Nicolae Labiș) — Anda Călugăreanu.
6. **Mielul** (M. Vintilă — folclor prelucrat de Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă.
7. **Cosma Răcoare** (Evandro Rossetti — Nicolae Labiș) — Dan Chebac.
8. **Cu iubirea de moșie** (V. Sterian — Ion Horea) — Vali Sterian.
9. **Republica** (A. Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi.
10. **În drum** (Evandro Rossetti — George Topîrceanu) — Evandro Rossetti.

roman serial (VI)

POVEȘTI ADEVĂRATE

UNCHIUL CARE M-ADORMEA (II)

Acțiunea doctorului Broscățescu de cucerire a raiului și a tainelor pămîntului mă pasiona. Așa se face că de mic copil, obligat să mă pregătesc pentru a face față întrebărilor pe care insistent mi le punea doctorul mie, cu gîndul că i le pun lui Sfîntul Petre, am învățat și geografie, și istorie, și eram destul de pregătit și în ceea ce privește politica internațională. Căci pofta de a cunoaște, de a primi informații noi a doctorului Broscățescu întrecea orice închipuire. Eugen Broscățescu vroia să se lumineze interior și în ceea ce privește mersul planetelor, și în ceea ce privește situația din unele capitale.

— Adormi, adormi ușor, frînghia, uite frînghia, uite scara, uite cîmpia... la vezi, ce mai face Sfîntul Petre? Spune-i că te-a trimis doctorul Broscățescu de pe pămînt. Roagă-l să ne ierte că îl deranjăm. Dar am vrea să ne plimbăm și noi la Paris, cu metroul.

— 'ce că da.

Și o porneam încetișor prin Paris și intram în lăcașul metroului — ziceam eu — cu liftul și doctorul Broscățescu mă urma. Mă întreba din cînd în cînd care-i starea spirituală a oamenilor, cum se simt ei, ce mai zic francujii, n-au și ei de gînd să facă dezarmarea, să perforeze cortina de fier, să ne dea și nouă unele mașini, să facă traduceri din literatura română. Ce e în capul lor? În general, pe doctorul Broscățescu îl interesa ce e în capul oamenilor de peste graniță. Din această cauză, am ajuns împreună cu doctorul Broscățescu în America de Nord. Cu mare generozitate, Sfîntul Petre mi-a facilitat intrarea la președintele Truman, pe care, în numele doctorului Broscățescu, l-am întrebat care-i politica americană în privința estului Europei, ce-au de gînd? Țin minte că președintele Truman a dat din cap și a refuzat să-mi răspundă în sensul: «Ei, lăsați că o să vedeți voi». Și unchiul meu gras și hipnotizator s-a speriat. Și chiar în acea perioadă, văzînd că președintele Truman e oarecum ostil relațiilor cu răsăritul, el, unchiul meu, a scris o felicitare responsabilului cu munca educativo-culturală a căminului cultural din școala unde lucra. Broscățescu, nu Truman. Era un compromis pe care acest doctor, care nu prea era de acord cu lucrurile care se petreceau, îl făcea, speriat de președintele Truman. Vreo cîteva zile m-am plictisit de Truman în vizitele mele. Aflasem, de exemplu, că în America există alt fus orar și îl încurcam pe bietul meu unchi, ba spunîndu-i dimineața că acolo e noapte și președintele Truman doarme, ba spunîndu-i seara, cînd mă trimitea la președintele Truman, via Sfîntul Petre, că doarme Sfîntul Petre, aflat, bineînțeles, pe același fus orar cu noi, deoarece era chiar deasupra capetelor noastre, lîngă scara de mătase și fier care pleca din dealul dinspre Măcieș al comunei Bărca. Odată însă, nu știu prin ce minune, m-am întîlnit față în față cu președintele Truman.

El: Cine ești, mă, tu?

Eu: M-a trimis doctorul Broscățescu. A vorbit dumnealui cu Sfîntul Petre și m-a trimis la dumneavoastră să vă întreb dacă e adevărat că vreți să aruncați bomba atomică pe lume.

El, rîzînd: Nu, mă, da' de ce mă întrebi?

Eu: Nu vă întreb eu, vă întreabă unchiul Eugen.

El: Ei, spune-i din partea președintelui Truman că n-o arunc. Spune-i că nu. Așa spune-i și du-te, că eu am treabă. Mă duc și eu pînă în Texas.

— În Texas, mă, s-a dus?, mă întrebă unchiul.

— Da, da, în Texas. Țin minte că mi-a spus precis, în Texas.

— Ce-o face el acolo, în Texas?

— Nu știu, unchiule.

— Să nu care cumva...

— Să ce, unchiule?

— Să nu care cumva să nu-ți fi spus ție adevărul. Bă, mîine să știi că te mai trimit o dată.

Începeam să plîng. Pur și simplu nu mai știam ce să-i mai pun în gura președintelui Truman, ce vorbe, ce răspunsuri. Unchiul înțelesese cu multă inteligență că președintele Truman și cu mine vorbeam o limbă comună datorită lui Sfîntul Petre. Însă, oricît, mi-era și mie greu. Măcar dacă aș fi plecat de-a dreptul spre America, dar o luam mai întîi din curte de la noi pînă spre marginea comunei, acolo mai era o bună bucată de drum de străbătut cu gîndul pînă la dealul verde cu grîne unduitoare și acolo abia urma să mă urc pe scară, și gîfîiam, și-l făceam pe unchiu să se sperie ce greu e drumul și de-abia din cer plecam în America, pe care n-o găseam ușor și pînă aflam și biroul unde îl găsesc pe domnul președinte Truman, și pînă intram prin toate ușile alea, că erau numai soldați cu puștile întinse cînd intram acolo. Unul, țin minte că a și tras odată, cînd, clătinîndu-mă la intrarea în cabinetul domnului președinte Truman, am căzut și m-a întrebat: «Ce s-a întîmplat, Adrian?» și eu am spus: «Ce să se întîmple, unchiule, a tras unul în mine». Unchiul mi-a răspuns: «Să-l ții minte și să-l spui lui Sfîntul Petre», dar eu l-am uitat.

În orice caz, discuția decisivă cu președintele Truman am avut-o într-o zi de vară, după ce am ascultat la radioul cu galene al unui vecin ceva dintr-un discurs al său. În vremea aceea nu erau decît foarte puține radiouri, ai noștri n-aveau și mă duceam cîteodată la prietenul meu, Costel, care-și confecționase dintr-un hîrb de radio unul cît de cît și ascultam tot felul de știri care îmi aprindeau imaginația. Radioul îl ascultam deci azi, iar ziarele de azi veneau în comuna noastră peste două zile. Eu ascultam radioul, veneam acasă, unchiul Eugen mă hipnotiza și eu îi povesteam știri pe care nu le știa aproape nimeni și de al căror adevăr se convingeau peste două zile, cînd veneau ziarele. Asta îl înnebunea.

— Ei cum, cum să nu cred eu, zicea, dacă el îmi spune mie tot adevărul, așa cum e acest adevăr?!

Nu mai țin eu minte chiar așa de bine ce discurs al lui Truman ascultasem, de fapt ce știre despre acest discurs îmi ajunsese la ureche, dar știu că la două zile după ce reprodusesem cu fidelitatea minții mele tinere o bună parte a acelei știri, atunci cînd a venit ziarul și unchiul Eugen a citit știrea, n-a mai durat mult, m-a luat în camera cu teracotă, m-a așezat pe scaun și m-a hipnotizat cu febrilitate.

— Du-te frumos și zburînd la domnul președinte.

— Nu nimeresc drumul.

— Adormi, adormi ușor.

— Nu nimeresc drumul.

De data aceasta, unchiul dorea să nu mai trecem pe la Sfîntul Petre. Dorea să mergem direct la președintele Truman. Eu o asemenea eroare nu-mi puteam permite la vîrsta aceea. Așa că timp de 10-15 minute n-am nimerit pur și simplu drumul spre președintele Truman. Ba mă rătăceam și ajungeam prin biroul primului ministru al Franței, ba nimeream în casa unui miner din Donbass, ba am ajuns chiar prin Africa și vreo 2-3 minute n-am mai putut să mă întorc de-acolo, amuțisem complet, unchiul pierduse legătura cu mine, nu mai recepționa nimic, dar nici eu nu-i mai spuneam nimic, ba am ajuns în Groenlanda și m-a apucat un frig de nu mai știa bietul unchiu cum să mă trezească să mă întorc să-mi iau o haină mai groasă, dar pe președintele Truman nu-l găseam nicăieri. Unchiul se plimba furios prin cameră și întreba cu voce tare, fără să țină seama că s-ar putea să-l audă prin mine Sfîntul Petre: «Unde-i, domnule, unde umblă? Tocmai cînd are omul nevoie de el dispare! Ah, ce-am să-i fac, ce-am să-i fac!! Ne-a mîncat sufletul cu minciunile lui! Ah, unde-o fi el acum? Ah, dă, doamne, să-mi ajungă în fața ochilor! Să ne întîlnim ochi în ochi. Dă, doamne...» Atunci am strigat:

— Uite-l!

— Cine?!

— Uite-l!

— Cine, mă? Spune, mă, cine? N-auzi? Spune, mă, cine, nu mă ține așa! Cine e, mă?

— Nu știu, nu știu... Iartă-ne, doamne!

Căutîndu-l întruna pe Truman, dădusem peste Dumnezeu. Îi ardea fața și-i cădeau vîlvătăi din cămașa de noapte în care era îmbrăcat. Venea spre noi și-i sfîrîia arătătorul cu care ne făcea semn că nu, că nu e bine. Ploua cu foc și Dumnezeu mi-a spus atunci să-i spun unchiului meu că nu e bine.

— Ce nu e bine?, întrebă unchiul.

— Nu e bine.

— Ce nu e bine? Nu mă lăsa așa!

— Nu e bine.

— Întreabă-l ce nu e bine, ca să nu fie prea tîrziu.

— A dispărut.

Unchiul Broscățescu a căzut atunci în genunchi și a început să plîngă.

— Doamne, mai vino o dată și spune-ne ce nu e bine!

Dar Dumnezeu a refuzat cu înverșunare să mai apară. Ne-a lăsat totuși șansa de a putea ajunge din nou la președintele Truman. Cînd am intrat pe ușă, domnul președinte tocmai își aprindea un trabuc. A ridicat ochii la mine și parcă mi s-a părut că mă recunoaște.

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Va urma)

LUMEA DE MÎINE

spiritul creator

Recunoașterea semnificației **fundamentale** pe care invenția înnoitoare a tehnicilor de muncă și a ideilor originale — cu alte cuvinte a **creativității** — o are în evoluția socială ne îndeamnă să încercăm a desluși procesele sufletești ce conduc la împlinirea actului creator. Lămurirea ni se pare însemnată, dat fiind înțelegerea adesea inexactă a noțiunii de creativitate a oamenilor mai cu deosebire interesați în această privință, adică a celor aflați în activitățile de muncă.

Starea sufletească generală pregătind creativitatea se poate defini printr-o atitudine mentală particulară: de a cunoaște în amănunțime stările de fapt ale actualității — în știință, artă, tehnică — dar de a încerca în același timp o depășire a mecanismelor cunoscute, prin noi soluții posibile. Cu alte cuvinte, spiritul creator este în permanentă **căutare**, nemulțumit fiind cu activitățile de rutină, cu soluțiile valabile în trecut, dar care pot și trebuie să fie îmbunătățite, înlocuite prin noi combinații de metode, sau prin tehnici revoluționare.

Pe plan social, creativitatea, ca stare de masă, nu poate fi decît rodul unei politici ea însăși creatoare, pătrunsă de spirit novator, năzuind în permanență perfecționarea structurilor economico-sociale, depășirea stadiilor atinse. Este — în cazul țării noastre — politica Partidului Comunist Român, strălucit afirmată la congresele al X-lea și al XI-lea, strălucit ilustrată prin faptele de muncă, de creație, ale poporului nostru în acești ani.

Revenind la planul individual, reușita permanentei **căutări** de care vorbeam mai sus este condiționată deopotrivă de avîntul imaginației și de credința că orice dificultate își poate afla o dezlegare practică sau teoretică. Imaginația se cere a fi însă alimentată printr-o cunoaștere amănunțită a domeniului în care inventatorul lucrează. Numai un inginer ca Aurel Vlaicu, cunoscător al motoarelor, a putut, după ani de meditație și experimentări, să ajungă la construirea avionului său, după cum, în alt domeniu, Newton, obsedat de problemele mecanicii cerești, a putut ajunge la formularea legii atracției universale. Astfel, întrebat fiind cum a ajuns la această soluție teoretică, savantul a răspuns:

— Gîndindu-mă în permanență la ea!

Răspunsul își are aplicare în toate domeniile de activitate. Invenția creatoare este rezultatul meditației îndelungi, vom spune chiar permanente, asupra faptelor unui domeniu, pe care inventatorul îl cunoaște în toate implicațiile sale.

Aceasta nu înseamnă însă că inventatorul este în neîncetată stare de efort și tensiune, care i-ar istovi, în fapt, rezistența nervoasă. Căutarea, începută în timpul lucrului, a concentrării și reflecțiilor, este continuată, la marii inventatori și savanți, în timpul repausului și somnului. Concentrarea rațiunii în căutare este preluată în acest mod de subconștient, care duce mai departe cercetarea, dar **fără oboseală** și prezentînd adesea neașteptat soluția căutată. Mărturii numeroase, datorate lui Darwin, Poincaré, sau altor diferiți savanți, artiști sau inventatori, dovedesc rolul subconștientului în procesul creativității, încoronînd însă **totdeauna** stăpînirea domeniului în care inventatorul lucrează, ca și căutarea îndîrjită, în timpul lucrului, a unor noi soluții. Taina creativității, alcătuind pregătirea viitorului și mijlocul propășirii sociale și culturale, poate fi rezumată în efortul conștient al cercetătorului într-un domeniu pe care îl adîncește în toate mecanismele sale cu ajutorul unor secvențe de operații mentale — al unor «algoritmi» — și pe care le preia, în tot restul timpului, viața subconștientă, pentru a le împlini.

Creativitatea este, cu alte cuvinte, rodul activității întregii personalități, conștiință și subconștient, elan imaginativ și spirit critic, concentrare în examen și libertate a spiritului în odihnă, rigoare de «operatori» algoritmici și fantezie, muncă și repaus.

Se creează, în acest fel, un adevărat regim sufletesc priincios creativității, presupunînd un spirit deschis noutății și soluțiilor inedite. Astfel, spiritul inventiv poate să deschidă viitorului noi călăuziri, ce pot schimba deopotrivă structura vieții sociale, ca și viața personală a inventatorilor.

Vom da, în această privință, exemplul tînărului lucrător, care, obligat de a supraveghea în permanență două robinete aflate la o oarecare distanță unul de altul, ce trebuiau închise și deschise alternativ, într-un anume mecanism, a închipuit un dispozitiv de legătură a celor două robinete, evitîndu-și fuga istovitoare de la un robinet la altul și descoperind, prin aceasta, **principiul conexiunii inverse**, sau, pe planul destinului individual, gîndul vagabondului rătăcind flămînd pe străzile Londrei, de a folosi o bucată de cauciuc pentru a-și protegui tocul încălțămintei scîlciate, invenție care, brevetată fiind, l-a dus la o rapidă și neașteptată îmbogățire.

ION BIBERI ■

CARTEA

cultul zburătorului

Este privilegiul artiștilor mari de a poseda instrumentul cu ajutorul căruia poți să și vezi, iar nu numai să privești. Cîți oameni învățați or fi avut în mînă «betoanele» din acestea preistorice, dar a trebuit să vină Ion Gheorghe și să le dedice o carte fascinantă, pentru a realiza dintr-odată că ne aflăm în fața unei lumi, încă mută, închisă în taina ei de demult! Poetul încearcă să forțeze pietrele să vorbească. Ca un mag bătrîn, el procedează prin exhortație, folosind descîntece și alte materiale folclorice, căutînd o cheie, mai ales prin analogie cu basmul: «Cu basmele nu se mai poate glumi la nesfîrșit, de vreme ce statuetele noastre probează sorgintea lor doctrinară, le fac de înțeles și de abordat ca pe o complicată carte în limbajul pe care l-a uitat omul actual. Statuetele noastre explică fragmentele mitologice care sînt aceste povești cu zmei și feți-frumoși, dar totodată se lasă explicate și înțelese numai de către basmele noastre, ca dovadă a indisolubilei legături între ele». Așa stînd lucrurile, cel mai stupid ar fi să impunem textului o rigoare pe care nu și-a propus-o, debila coerență pozitivistă, și să tragem concluzii în numele ei. Sigur că numai poetul este în măsură să-și imagineze «Atena lui Pithagora», noi știm că înțeleptul a trăit în Italia... Poate că speculația pe marginea asemănărilor cu ainii este enormă, cu toate că am auzit de o comunitate tracă din Asia Centrală și nu ne mai îndoim astăzi de mobilitatea extraordinară a strămoșilor noștri... Textul alunecă de foarte multe ori în proiecția fantezistă a literaturii lui Ion Gheorghe însuși, ceea ce mi se pare inevitabil... Și totuși! Cred că nici un om de bună-credință nu se poate îndoi de realitatea universului revelat de poet. Se cuvine de aceea să-i fim recunoscători, pentru că a întărit identitatea noastră, îmbogățind-o cu mii de ani de frumusețe și cu o adîncime similară culturilor definitorii ale umanității.

A existat o adevărată obsesie a preistoriei românești în opera marilor noștri poeți. Eminescu a trăit cel mai amplu dimensiunea trecutului îndepărtat, desfășurînd o pînză uriașă, cu eroi și înțelepți, cu popoare neliniștite de înțelesuri ultime. Motivul a fost reluat de Blaga și de alți artiști, între care Brâncuși este cel mai ilustru. Cu gîndul la ei a putut Călinescu să afirme că noi, românii, nu sîntem primitivi, ci bătrîni, ceea ce înseamnă cu totul altceva. Iată, un poet, despre care nu mi-ar fi teamă să spun că are o propensiune de geniu, publică astăzi **Cultul zburătorului**, pornind de la un material concret, descoperit de el însuși. Numai vederea acelor statuete, chiar în copia fotografică de la finele cărții, insuficientă prin natura lucrurilor, ar ajunge să tulbure prejudecățile noastre. Poetul le întoarce, le răsucește, le caută sensuri multiple, sub ochii noștri, ca și cum le-am avea în palmă: «Un amănunt cu totul excepțional — acela că adînca gravură a streșinei coifului decurge în meandru, venind mult prea de după falca și tîmpla dreaptă, aruncîndu-se-n boltă prin dreptul arcadei orbitale, coborînd abrupt între sprîncene, sprijinindu-se ca un arc de cerc ușor frînt în coama osului nazal, ca apoi să cadă sub nivelul ochiului drept, peste ovalul facial, într-o acoladă îndelungată, pe după ureche, pe după maxilarul stîng, pe sub bărbie. Aici apoi urcă, face-o strangulație și iarăși coboară pe sub maxilarul stîng, încheindu-se deasupra umărului». Încet-încet, descrierea alunecă în poezie, iar aglomerarea detaliilor devine saturare imagistică, asemănătoare celor din cărțile vechi orientale. Multul dă consistență realității. Atunci cînd se dezghioacă sensurile, poezia își cere drepturile, suverană: «Ființa are un aer melancolic: și-a plecat urechea de pasăre către stînga, ascultînd la marginea cea mai îndepărtată a sinelui său: în tristețe. Faldul celei mai mari spirale, «de jos», pare a sugera aripa larg pusă. Un ou dedesubt, nezămislit, ori încălzindu-se la focul astrului germinativ. Un ou sau o sferă — fiind la clipa de atunci. Cînd nu se știa, căci n-avea cine să știe... Oricum, de vreme ce descinde din oval, desigur este sfera — miezul de foc de dincolo de coaja materială, de dincolo de apele de opal: de vreme ce se naște din Șarpe, dar, mai cu seamă, de vreme ce vine din pasăre. Și pasărea-l acoperă. Este El. Și nu este...»

Cultul zburătorului este o apariție unică în felul ei, rodul unei mari iubiri, avînd toate atributele stranii, laolaltă cu frumusețea, pe care le comportă un asemenea fel de producțiune a simțirii și a gîndirii prea înflăcărate. Cu acest tip de carte, poetul intră în zona poematică a începuturilor de lume, acolo unde se nasc civilizațiile. Vreau să spun că este vorba de o structură epopeică, mai amplă decît literatura propriu-zisă, reflectînd întregul unei lumi. Epopeile apar atunci cînd se nasc sau cel puțin cînd re-nasc civilizațiile și reprezintă cărți fundamentale.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

Academician profesor doctor docent în filozofie D.D. Roșca s-a născut la 29 ianuarie 1895 la Săliștea Sibiului. Urmează Liceul «Andrei Șaguna» din Brașov. Între 1917 și 1919 frecventează cursurile Facultății de filozofie a Universității din Viena și ale Facultății de filozofie și litere din București. În 1919 se înscrie la Universitatea din Paris, unde în 1921 își ia licența în filozofie la Sorbona. Un an mai tîrziu absolvă Școala de științe politice. În 1928 își trece doctoratul în filozofie. «Grand doctorat», cu tezele: «Influența lui Hegel asupra lui Taine» și «Traducerea în limba franceză și comentariul lucrării lui Hegel *Viața lui Isus*»**Între 1930 și 1965 este profesor titular al catedrei de Istoria filozofiei a Universitătii din Cluj-Napoca. A fost ales membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România în 1963, iar din 1974 devine membru titular; din 1971 este membru titular și al Academiei de științe sociale și politice. Lucrări publicate: Existența tragică (premiată de Academia Română, 1943), Linii și figuri (1943), Puncte de sprijin (1943), Însemnări despre Hegel (1967). Traduce din J.W.Fr. Hegel: Istoria filozofiei (Știința logicii, Prelegeri de estetică, Studii filozofice, Prelegeri de filozofia religiei).**

O FILOZOFIE SE NAȘTE DIN VIAȚĂ, NU DIN VOLUMELE CITITE, FIE ELE CÎT DE MULTE

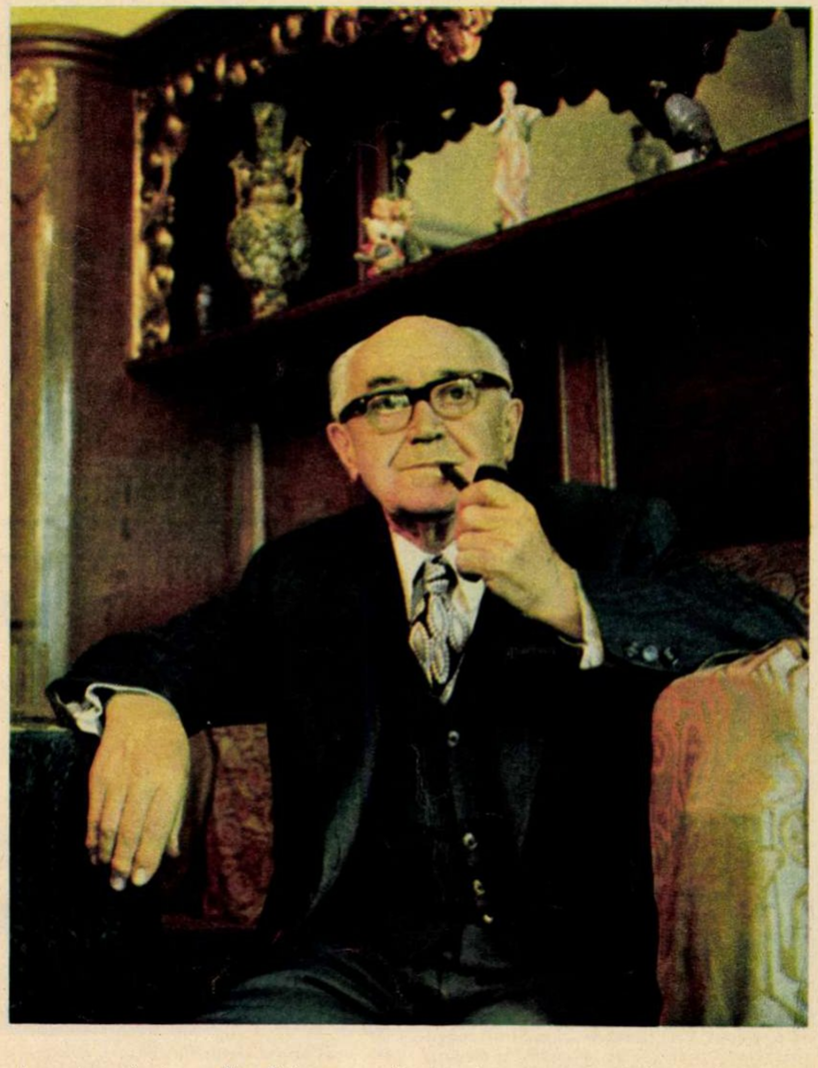

Săliștea Sibiului, unde s-a născut și a copilărit profesorul D.D. Roșca, Iorga obișnuia s-o numească mărgăritarul românesc al Ardealului. O așezare cu oameni gospodari și iubitori de carte, renumită nu numai pentru pitorescul locului, dar și pentru frumoasele tradiții culturale de păstrare a spiritului românesc în acel timp de vremelnică înstrăinare sub ocupația austro-ungară. Și astăzi își aduce aminte cu nostalgie de petrecerile cîmpenești, organizate de tineretul studios al comunei, care începeau cu «Deșteaptă-te române». Contactul direct cu filozofia a venit mai tîrziu, în clasa a VI-a de liceu la Sibiu și Brașov, cînd a citit «Sic cogito» de Hasdeu și «Enigmele universului» de E. Haeckel. Mai întîi a fost viața care se deschidea larg în fața ochilor săi, realitatea care devenea tot mai neliniștitoare cu cît se cufunda mai mult în ea.

Primul abecedar filozofic al profesorului D.D. Roșca a fost lumea din jur cu care s-a întîlnit întotdeauna cu emoție, încît azi, la 80 de ani, recitind pentru a cîta oară Eseurile lui Montaigne, cu aceeași tulburătoare întrebare pe buze: Que sais-je?, are convingerea că filozofia a fost pentru el o aventură a sufletului.

«M-am întrebat adeseori în decursul anilor de ce fac filozofie, cînd aș fi putut face o profesiune lucrativă, medicina de exemplu, cum dorea tatăl meu. Cred că într-o formă mai puțin sau mai mult limpede simțeam nevoia să răspund la o întrebare prin esență filozofică: ce rost și ce valoare are viața mea? Or, este evident că o astfel de întrebare nu și-o pune un om care face știință. Știința arată ce este realitatea, încearcă să ne dea o imagine obiectivă despre lume, în timp ce filozofia interpretează valoric această imagine. La baza acestei interpretări stă un element care nu poate fi redus numai la un factor de natură pur intelectuală. Dacă încercăm să pătrundem în elementul primordial din sufletul (nu folosesc cuvîntul spirit cînd avem unul care sună așa de frumos: sufletul) unui filozof, o să constatăm că la baza eforturilor sale de a elabora un sistem stau întotdeauna elementele emoționale care se nasc din confruntarea existenței, în totalitate, cu aspirațiile ideale ale omului creator de cultură. Astfel, studiind Etica lui Spinoza în îndepărtatele mele tinereți și confruntînd-o cu corespondența lui, am dat la baza acestei etici, more geometrico elaborata, peste adînci vibrații emoționale ale structurii sufletești a acestuia. Același lucru poate fi constatat și în spatele teribilelor abstracții ale lui Hegel. De aceea alături de cunoștințele pe care le oferă știința, importanță mare pentru un filozof are și așa-zisa experiență de viață care îi oferă aceste elemente de natură afectiv emoțională. Un filozof nu este numai un om inteligent, posesorul unor vaste cunoștințe teoretice, ci și un om sensibil, foarte bun cunoscător al vieții. O filozofie se naște din viață, nu din volumele citite, fie ele cît de multe».

Această vocație timpurie și o prietenie fericită au fost premisele începutului unui destin de filozof. Cînd a descins pentru prima oară la Brașov la Liceul «Andrei Șaguna», un coleg care îi știa interesul pentru problemele filozofice i-a zis: «Hai să-ti fac cunostintă cu unul din satul meu, pe nume Blaga, care știe multă filozofie și-o să-ți fie de folos». Ceea ce a și constatat curînd.

«Blaga era incomparabil mai înaintat decît mine. Cînd am făcut cunoștință, citea Spencer sau Wundt. Întîlnirea noastră a fost prilej de înjghebare a unei prietenii care a durat toată viața. Avea un unchi profesor la liceu, posesorul unei biblioteci destul de mari, de unde lua cărți și apoi mi le trecea și mie. În vacanțe venea des la Săliște. Umpleam sacul cu merinde și urcam sus la munte, într-o poiană, unde citeam pînă seara tîrziu, cînd ne întorceam, «Critica rațiunii pure» a lui Kant. La Oradea, la Institutul teologic, devenit prin concursul împrejurărilor istorice loc de refugiu al tinerilor ardeleni care evitau astfel înrolarea în armata austro-ungară, am locuit o vreme împreună. Era război, foamete, lipsă de lemne, dar patima noastră pentru filozofie era mare. Camera în care locuiam era neîncălzită. În aceste condiții stăteam fiecare în patul lui, cu un bec electric sub plapumă, citind pe rînd texte filozofice cu voce tare, astfel ca să audă celălalt. La Viena continuam să citim împreună și apoi să comentăm cele citite: Kant, Hegel, Spencer, Schopenhauer. La cursuri nu prea ne duceam, căci nu erau interesante. Deși am fost buni prieteni, în planul opțiunii filozofice nu ne-am înțeles, nu am avut aceleași vederi. Blaga era un iraționalist, iar eu adeptul unei filozofii raționaliste. În tinerețe discuta mult în contradictoriu. În ultimii 20 de ani cînd ne întîlneam vorbeam numai despre literatură. Deosebirea ce exista între pozițiile noastre n-a aruncat niciodată nici o umbră asupra prieteniei noastre».

La Paris, unde și-a continuat studiile filozofice timp de zece ani, l-a legat o prietenie la fel de nonconformistă și principială de un alt mare om de cultură român, Mihai Ralea. Aici l-a descoperit pe Hegel, devenind în curînd un apreciat și cunoscut exeget al acestuia, atît în țară cît și în străinătate. Deși a scris despre Hegel, a tradus 12 volume din cele 18 ale operei filozofului german, care i-au luat mai bine de 14 ani de muncă, nu l-a iubit niciodată. Pe plan teoretic a respins întotdeauna orice formă de dogmatism, iar pe planul vieții concrete unde s-a manifestat Hegel omul, un anumit aspect al atitudinii acestuia, filistinismul, îl supără și mai mult decît dogmatismul său. Considerîndu-i însă opera una din cele mai mari monumente de gîndire ale omenirii, l-a tradus cu convingerea că depune o activitate importantă și necesară culturii românești. Dar profesorul D.D. Roșca nu este numai un erudit cunoscător și comentator de filozofie, ci și un creator de filozofie. Răspunsul său original și propriu la întrebarea «ce rost și ce valoare are viața mea?» a fost lucrarea «Existența tragică», lucrare ce îi dă dreptul la universalitate. Comentatorii acestei opere filozofice au semnalat că ea are vizibile puncte comune cu eseurile lui Albert Camus, concepute zece ani mai tîrziu. Regretul și astăzi al profesorului Roșca este că nu a putut publica lucrarea în Franța la timpul ei. Situația internațională creată de intrarea lui Hitler în Cehoslovacia a dus la rezilierea contractului încheiat cu o editură franceză. Evenimente nefericite au împiedicat ecoul sigur al acestei opere în cultura europeană, dat fiind valoarea ei și evoluția ulterioară a literaturii și gîndirii filozofice. «Existența tragică», titlu care ar putea trezi în mintea celor care n-au avut încă prilejul s-o răsfoiască ideea că ea pledează pentru o concepție pesimistă despre lume și viață, este elaborată de pe poziții raționaliste, reprezentînd, în condițiile în care a apărut, un capitol al gîndirii progresiste în țara noastră. Departe de a expune o concepție pesimistă despre lume și viață, «Existența tragică» este o pledoarie optimistă în favoarea omului, autorul preconizînd, cum spunea Athanase Joja, «o soluție eroică de depășire a contradicțiilor existente». Nu numai în filozofie, dar și în convingerile sale politice afirmate în eseuri și conferințe publice, gînditorul român a fost întotdeauna de partea democrației și a progresului. «După o conferință cu conținut antifascist în plină ocupație a țării, Petru Groza, care asistase, m-a îmbrățișat și, glumeț cum era din fire, mi-a înmînat un bilet, spunîndu-mi: „Ține, să nu mai plătești trenul pînă la Tîrgu Jiu“(unde erau deținuții politici). M-am bucurat cînd poporul s-a angajat pe linia condusă de Partidul Comunist Român și sînt mulțumit că această linie a făcut posibilă dezvoltarea noastră pînă la nivelul pe care l-am atins astăzi, cînd construim societatea socialistă multilateral dezvoltată».

Dacă filozofia a fost pentru academicianul D.D. Roșca o stare de spirit permanentă, pasiunea sa de o viață a fost catedra. Rodul ei: 36 de ani de muncă la Universitatea din Cluj-Napoca, funcționînd ca profesor de filozofie, și 2 000 de studenți. Se poate spune că și-a trăit cursurile. De cînd a ieșit la pensie, în viața sa s-a iscat un gol de neînlocuit. Își petrece timpul citind literatură, admirînd cu ochiul din poarta grădinii sale din Săliște superba panoramă a Carpaților sau scriind din cînd în cînd cîte un vers. Citindu-i cîndva asemenea încercări, cu regretul pentru un talent lăsat să se piardă, Blaga remarca: «E păcat că ai stat atît de mult în Franța, încît spiritul critic și sceptic al Parisului ți-a secat vîna poetică».

Dar D.D. Roșca nu s-a simțit niciodată poet. Astăzi, deși bolnav, cu aceeași dorință de a realiza crîmpeie de bine și frumos, caută în plan teoretic, filozofic, mijloacele potrivite și eficiente care să facă, în această epocă de explozie tehnico-științifică, din «homo faber» «homo sapiens».

«De la Francis Bacon încoace luptăm conștient pentru a deveni domini naturae, or, experiența societăților civilizate din ziua de azi ne arată, că, alături de această luptă care face din noi stăpîni ai naturii, trebuie găsite mijloacele care să permită omului să devină «dominis naturae hominis» (domn al naturii umane). Să căutăm să producem un echilibru între valorile materiale mereu în creștere și valorile spirituale».

LUDMILA PATLANJOGLU ■
Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

FARDUL TRECE, DAR ADEVĂRUL, ADICĂ OBRAZUL, RĂMÎNE

— Stimată tovarășă ingineră Elena Burtea, se spune că Întreprinderea de confecții și tricotaje-București este una dintre cele mai mari din Europa!

— Foarte adevărat. Și este cea mai mare unitate din țară în industria confecțiilor. Dealtfel, pe structura fabricii noastre se află organizată și centrala.

— Este adevărat că foarte multe dintre muncitoarele de aici provin de la țară?

— Așa este, pentru tinerele fete venite în București cu gîndul cinstit de a munci și a-și face un rost în viață, fabrica reprezintă un loc sigur de încadrare.

— În comunele din jurul Bucureștiului, dar și în județele învecinate, Ialomița și Teleorman de pildă, întreprinderea este cunoscută încă sub numele vechi și mulți dintre țăranii noștri se laudă că au fiicele calificate ca tricotoare sau confecționere la «Apaca».

— Mai mult, țăranii au încă în sînge deprinderea de a «urmări» copilul chiar și după ce acesta a început să meargă binișor în viață pe propriile-i picioare, pesemne dintr-o nevoie de a avea dovezi și certitudini, de a ști că totul merge bine, că, va să zică, pot trăi împăcați, muncind atît timp cît îi vor mai ține puterile pentru copiii care, la rîndul lor, nu-i fac de rîs. Primesc uneori asemenea vizite în care oamenii vin temători și bănuitori, dar pleacă liniștiți, cu asigurarea că nu au nici un motiv să-și facă griji.

— Sînteți bucureșteancă?

— Sînt, de fel, dintr-o comună cu vreo 30 de kilometri mai la sud de Găești, care se află în județul Dîmbovița și se numește Șelaru. Am fost încîntată să descopăr că multe dintre fetele de care vorbeam vin chiar din partea aceea, fie din comuna mea, fie din satele învecinate: Glogoveanu, Sîrbeni, Gratia.

cenaclul flacăra

cronica (55-56)

Începînd rîndurile de față strict informativ, anunțăm că în săptămîna aceasta **Cenaclul Flacăra** a avut trei manifestări: prima în ziua de 3 martie la Făgăraș, a doua în ziua de 4 martie la Teatrul Național I.L. Caragiale, a treia la Hotel Turist din București. Sec și fără comentarii, ca o știre diversă, așa sună rezumativ activitatea noastră din săptămîna care a trecut. Dar, iată, ca un cronicar ce ne vrem a fi cît mai obiectivi și mai «distanțați» de obiect, ne e teamă, de aceea am și început relatarea astfel, să trecem pragul unei reci informații. Ne e teamă, zicem, de ceea ce ne-am ferit o viață întreagă, să nu umblăm la metafore și lirism. Pentru că s-au petrecut în timpul acestor ședințe cîteva lucruri de-a dreptul extraordinare, hărăzite să ne înfierbînte inima și cerneala din stilou. In peregrinările noastre am întîlnit, fără îndoială, de atîtea ori, un public atent, cald, receptiv. Dar ceea ce am întîlnit la Făgăraș a întrecut totul. La Făgăraș am fost invitați de Comitetul U.T.C. din Combinatul chimic al orașului. Ceva deosebit am presimțit că se va întîmpla chiar de la intrarea în oraș, unde autocarul nostru «a fost luat în primire» de autorități și condus pînă la poarta combinatului. Aici, un grup compact de tineri ne-au primit ca pe niște vechi prieteni. Cu lumina zîmbetului lor tineresc pe buze, ne-au pus în dreptul inimilor insigne, iar în mîini, liliputane farfurii din plastic, toate purtînd inscripția: «Cenaclul Flacăra, martie 1975». Afectuosul gest, de ce să n-o mărturisim, ne-a făcut să intrăm în incinta combinatului topiți de emoție. Dar toate orele petrecute în combinat au fost saturate de entuziasm și de afecțiune, ce se transmiteau de la gazde la oaspeți și invers. Însuși programul, care a ținut exact 6 ore, a fost prezentat de către membrii cenaclului cu o și mai mare doză de dăruire și căldură. Programul s-a desfășurat în sala clubului muncitoresc al combinatului. Aceasta în ceea ce privește cadrul material, concret. Deoarece acolo, la Combinatul chimic din Făgăraș, am dat și de un alt cadru, spiritual, cu frumoase însemne distinctive. Buna-cuviință a tinerilor, deschiderea lor spre frumos și etic, arzătoarea lor dorință de a se împlini armonios vorbesc și de niște factori cu competență diriguitori. Inițiativa Comitetului U.T.C. al combinatului (secretar Florin Popp) s-a bucurat de sprijinul Comitetului de partid, al cărui secretar este Victor Iovu, găsind și înțelegerea directorului combinatului, inginerul Teodor Șuteu.

La programul prezentat de noi — după cele spuse, credem că nu mai e nevoie să insistăm asupra atmosferei de intensă participare — gazdele ne-au oferit o completare, semnificativă pentru străduințele ca tineretul să crească frumos. Tînărul profesor de engleză de la Școala generală nr.1 din Făgăraș, Ioan Iacob, a prezentat «grupul folk **Solaris**» format din 12 elevi între 10 și 15 ani. S-a cîntat **Imn soarelui,** versuri și muzică de inițiatorul și dirijorul grupului, Ioan Iacob. Candoarea fragezilor interpreți ne-a înmuiat încă o dată inimile. Emoția mărită a momentului a fost subliniată de Adrian Păunescu, adresînd micilor interpreți și profesorului «felicitări pentru cîntecul lor».

Revenind la program, el a început din holul clubului cu prima expoziție de caricaturi organizată de pagina de umor a revistei noastre, **Racul.** Au expus: Mihai Pînzaru-Pim, Octavian Bour, Ivan Kînev, Denes Molnar, Anton Dragoș, Nicolae Viziteu, Aurel Ștefan Alexandrescu (debut la expoziție), Sorin Postolache. Datorită climatului stabilit, interpreții de poezie și muzică s-au întrecut pe ei înșiși. Au fost răsplătiți cu multe și calde aplauze: Gelu Colceag, Mihai Perșa, Gabriel Iencec, Ștefan Sloboda, Ioana Crăciunescu, Anda Călugăreanu, adică Reflex Flacăra, Tudor Gheorghe, Cornel Ionescu, Evandro Rossetti, Dan Tufaru, Pălăguța Mârza, Mihai Stan, Mircea Vintilă, Eugen Seceleanu, Adrian Păunescu.

Nu, n-au fost marchizi la cenaclu, ci actori de la spectacolul Danton.

Cu imaginea în suflete a acelor oameni minunați cu înaripatul lor entuziasm întîlniți în Făgăraș, ne-am îmbarcat în autocar după miezul nopții pentru a fi dimineața în București, unde ne așteptau locurile noastre de muncă și unde în după-amiaza zilei ne mai aștepta și sala mică a Teatrului Național pentru o ședință extraordinară a cenaclului nostru. Drept care nu mult peste orele 18 a început programul în fața camerelor de televiziune și a unui public de care parcă nu ne despărțisem niciodată. Hotărît lucru, ceea ce s-a întîmplat și în sala mică a Teatrului Național ne face să credem că publicul cenaclului nostru nu mai vrea să fie pur și simplu public, ci să se constituie într-un membru activ al cenaclului, unul care să se confunde integral cu scena. Nemaifiind intimidați de venerabila clădire prestigioasă și nici de vigilența cu care i-au urmărit camerele de televiziune, participanții, mai vîrstnici sau mai tineri, au însemnat, prin felul antrenant cu care s-au manifestat, factori deciși să stimuleze programul pentru depășiri calitative și cantitative. Am spus și cantitative, deoarece la cererea inepuizabilă a participanților, totuși la un moment dat frînată de conducerea cenaclului, programul a ținut nu mai puțin de 7 (șapte) ore. Așa că, una peste alta, am intrat în a treia noapte a cenaclului, pentru că programul prezentat pe scena Naționalului a depășit miezul nopții. Estimăm, oricît ne-am feri de superlative, că ședința din seara zilei de 4 martie a fost cea mai vie și electrizantă din toate cîte le-am avut pînă acum. Superlativi au fost aproape toți interpreții. În vervă de zile mari, **Reflex-Flacăra.** Tudor Gheorghe, fascinant. Anda Călugăreanu, deosebit de impresionantă. Mircea Vintilă, seducția personificată, Dan Chebac, aproape, aproape de piscul cenaclului. Cornel Ionescu, ca totdeauna, adică un mare și de finețe artist. Pălăguța Mârza, copleșitoare prin autenticitate. Evandro Rossetti intră decis în spiritul cenaclului. Dan Tufaru, Mihai Stan, excelenți. George Mihăiță, și mai irezistibil ca pînă azi. Ne-au mai onorat și desfătat cu prezența: Amza Pellea, Silviu Stănculescu și Mariella Petrescu. Ionela Copaciu ne-a demonstrat încă o dată că posedă o voce de mare perspectivă. Sensibila Carmen Cula, spre surprinderea noastră, a fost în eclipsă. Dar la orele 11 și 45 de minute o altă surpriză: își face apariția actorul de mare talent Mircea Diaconu, care, neprevăzut, prin cîteva cîntece, obține calitatea de membru permanent al cenaclului. Despre a treia ședință din această săptămînă, aceea de la Hotel Turist, care s-a ținut vineri 7 martie, în numărul viitor. Aceasta pentru simplul motiv că pînă în momentul fatal cînd trebuiau predate tiparului aceste rînduri, ea încă nu avusese loc.

Deci o săptămînă de mari satisfacții, dar pentru aceasta și de mari obligații pentru drumul nostru angajat și angajant.

TRAIAN STOICA ■

Fotografii de ION PREDOȘANU și **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

Forțe reunite pentru recitarea poemului Republica **de Claudiu Iordache: George Mihăiță** și **Dan Tufaru (în dublu exemplar, dintr-un capriciu fotografic).**

Luni, 10 martie 1975, membrii Cenaclului Flacăra sînt invitații studenților Universității din Brașov.

— Cînd ați fost repartizată aici ca inginer ?

— Asta e o poveste ceva mai complicată. Fac parte din categoria celor cu adevărat crescuți de către o întreprindere. În 1958, la 18 ani, am venit și m-am angajat ca muncitoare necalificată. Și astăzi cred că a fost un act de curaj față de părinții care nu înțelegeau cum fata lor, pe care o ajutaseră să termine liceul, a făcut o alegere atît de puțin potrivită, refuzînd să se facă, de exemplu, funcționară, posibilități fiind pe vremea aceea multiple în acest sens. În cîteva luni m-am calificat și am intrat să supraveghez o zonă de 6 pînă la 12 mașini, ceea ce, dacă-mi dați voie s-o spun chiar eu, era totuși un record. Am fost apoi trimisă de către întreprindere la facultate, ca bursieră, la Institutul politehnic din Iași, unde am terminat chimia industrială, secția de tehnologie chimică organică. A urmat întoarcerea la fabrică, stagiatura, numirea ca șefă a unui atelier. Pe urmă, în 1969, cînd s-a luat măsura de trecere a mai multor cadre tehnice către sectoarele de concepție, am devenit responsabilă — în cadrul Centrului de cercetare și proiectare a îmbrăcămintei — cu verificarea practică a calității și a confortului fiziologic pe care îmbrăcămintea îl oferă purtătorului. Am plîns atunci.

— Ați plîns?!

— Da... Aveam sentimentul acela nelămurit al celui care e parașutat undeva și nu poate găsi nordul. M-am dus la conducerea întreprinderii, unde am pus foarte serios problema rămînerii mele mai departe în fabrică. Nu știam de fapt ce trebuie să fac și nici alții nu puteau să-mi spună cu exactitate, iar această teamă de necunoscut am crezut că o rezolv la un moment dat luîndu-mi un concediu medical de trei luni pentru a-mi face o operație pe care nu era neapărat necesar să o fac. Pe urmă m-am răzgîndit, mi-am zis că toată purtarea asta nu e altceva decît un moft femeiesc și am strîns, singură, o bibliografie cît mai cuprinzătoare, care mi-a dat convingerea că măsurarea cu centimetrul a modificărilor suferite de către un produs nu era nici pe departe o metodă de lucru cu prea mare valabilitate. Ceea ce trebuia să facem noi era de fapt stabilirea dimensiunilor tricotajelor după un anumit număr de purtări și spălări, pentru a putea definitiva tehnologia de finisare a acestor produse. Era nevoie însă de un timp îndelungat (tricotajele respective trebuiau spălate de minimum zece ori), astfel încît pe baza studiului unui foarte mare număr de produse și încercări au fost delimitați niște coeficienți de siguranță care, aplicați la media modificărilor apărute după prima spălare, puteau indica «tendința» acestor modificări. Aplicarea metodelor de analiză statistico-matematice a dus nu numai la o deplină siguranță a concluziilor cercetării, dar și la reducerea cu 70 la sută a timpului afectat acestor lucrări, precum și la o reducere a devalorizării produselor pe care făceam experiențele.

— Și astfel, inginera Elena Verona Burtea, care acum cîțiva ani ar fi fost gata să părăsească întreprinderea, a devenit la sfîrșitul anului trecut secretara Comitetului de partid al acestei întreprinderi.

— Dacă îmi pare rău totuși de ceva este că nu am putut să-mi valorific cît mai mult cunoștințele de chimie industrială, aici, unde a fost și este nevoie să fii un foarte bun inginer textilist. Acesta este dealtfel și subiectul unor discuții cu soțul meu care, bun și înțelegator cum este, îmi amintește uneori că nu am dus pînă la capăt un lucru pe care-l începusem, pare-se, bine. Anii de după facultate m-au obligat la o adevărată reprofilare. Ritmurile de lucru într-o întreprindere ca a noastră sînt foarte rapide, cu comenzi care durează cel mult cîteva zile. Foarte frecvente sînt cazurile cînd nici nu s-a finisat, poate, un produs, iar la capătul liniei da fabricație s-a introdus deja un alt model. S-a trecut, apoi, de la tehnologiile clasice de coasere la termolipire, metodă de mare productivitate, primită cu satisfacție de către muncitoarele noastre, care lucrează în acord.

— Mulți bărbați trăiesc cu impresia că femeile vorbesc mai mult decît ei. Cred că în ședințele dumneavoastră se vede foarte bine dacă este sau nu este așa.

— Se vede, mai curînd, că nu este așa. Aș răspunde amintind că ședințele la noi nu numai că nu sînt multe, ținîndu-se, adică, doar cele necesare, dar ele nu au nici întinderea de la care începe să fie vizibil că oamenii nu mai au ceva foarte important să-și spună. Este greu să se vină aici cu «am ascultat darea de seamă, mi-a plăcut și sînt de acord cu ea» etc. Ar fi și greu de crezut că femeilor le-ar arde să se joace cu vorbele decît să asigure copilului lor un loc la grădinița sau căminul întreprinderii care, în paranteză fie zis, au o capacitate de 600 de locuri. Toate cererile din 1974 au fost rezolvate!

— Dar muncitoarele necăsătorite cum simt ajutorul întreprinderii?

— Sînt ajutate, de exemplu, să-și termine studiile. Peste 400 de muncitoare urmează liceul și destul de multe au reușit la facultăți, la cursurile serale și fără frecvență. Pentru cele din provincie, anul acesta va începe construirea unui cămin de nefamiliști, în care vor putea să trăiască și să învețe liniștite, fără a mai apela la serviciile diferiților posesori de «camere mobilate», a căror meserie subsidiară pesemne că este aceea de a fi speculanți.

— În general, ce fac aceste fete cu banii, v-ați întrebat vreodată?

— Se îmbracă, se îmbracă foarte frumos chiar, și asta îmi place. Pe urmă, în măsura în care pot să economisească, știu că multe strîng bani pentru a-și cumpăra apartamente proprietate personală. Și asta îmi place la ele, că au, adică, un anumit sentiment de independență, că vor să aibă vieți temeinice și cinstite. Încearcă, s-ar putea spune, de a-și clădi singure viitoarele cămine, pentru dreptul de avea cît mai puține surprize în viață.

— Cum va fi sărbătorită în întreprindere ziua de 8 Martie?

— La nivelul organizațiilor de bază se vor oferi ghiocei, pe 7 martie va avea loc un spectacol al brigăzii artistice de agitație, iar a doua zi vom merge la Teatrul Mic, care ne-a rezervat de asemeni un spectacol.

— Ce credeți că deosebește sărbătorirea acestei zile în 1975 de sărbătorirea aceleiași zile din anul trecut?

— Vedeți, zilele de muncă, orice am spune noi, ni le repetăm. Dar sărbătorile nu ni le putem repeta niciodată, pentru bunul motiv că sărbătorile acestea vin după acumularea unor noi fapte de muncă. În1974 am petrecut ziua de 8 Martie cu gîndul de a încheia cincinalul înainte de termen. *Anul acesta Ziua femeii înseamnă pentru noi și satisfacția de a fi îndeplinit acest obiectiv, pentru că, după cum poate ați aflat, pe 28 februarie întreprinderea noastră a raportat deja realizarea actualului cincinal, iar pînă la sfîrșitul anului vom da o producție globală suplimentară de peste 5 miliarde lei.*

A doua zi, pe 9 martie, vor avea loc alegerile, iar opt dintre tovarășele noastre au fost propuse candidate. În sfîrșit, este bine cunoscut că 1975 este Anul international al femeii!

— Aș vrea să vă întreb ce vor însemna acești ani — ai revoluției tehnico-științifice — pentru industria confecțiilor?

— Folosirea calculatoarelor, paralel cu un adevărat transfer de tehnologii, în urma căruia se vor utiliza ultrasunetele în asamblarea detaliilor, iar laserului i se va găsi o largă zonă de întrebuințare în operațiunile de croit.

— Sînteți secretara Comitetului de partid al fabricii. Sînteți, de asemeni, membră în biroul Comitetului de partid al sectorului 7 și faceți parte din Comitetul de partid municipal. Sînteți un om politic. Pentru o femeie, dacă îmi îngăduiți întrebarea, ce înseamnă această calitate?

— Vedeți, este bine ca o femeie să fie frumoasă. Chiar dacă uneori folosește farduri. Dar în politică, și eu înțeleg prin politică tot ceea ce facem noi foarte important, foarte necesar și foarte exact, fardul nu are ce să caute. Pentru că am fost învățați, și am fost bine învățați, că adevărul primează, că fardul, de orice natură ar fi el, trece, dar adevărul, adică obrazul, rămîne.

DUMITRU ELIADE ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

cenaclul flacăra

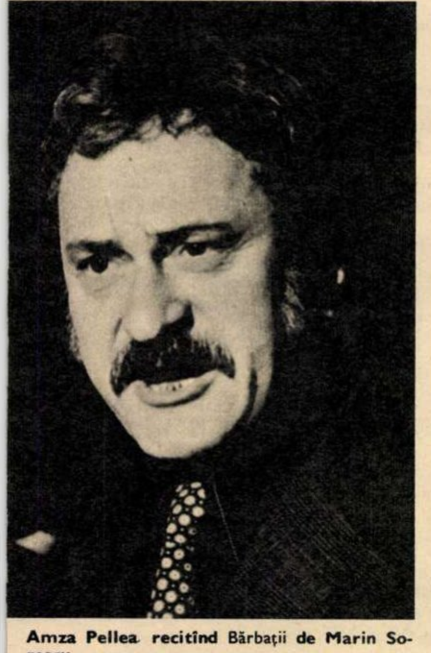

Amza Pellea recitînd Bărbații **de Marin Sorescu.**

Autorul frumoasei melodii Cosma Răcoare, **studentul italian în medicină Evandro Rossetti, el însuși un remarcabil interpret.**

Prospețime și autenticitate artistică: Pălăguța Mârza, acompaniată la chitară de Mircea Vintilă.

La Făgăraș, printre privitori, și Cornel Moraru, profesorul tî**năr lansat în critica literară de revista noastră.**

Rîde pentru ea însăși Elena Sereda. Subiectul: spirituala interpretare a «Romanțelor și baladelor» de către Reflex-Flacăra.

Moment candid: Grupul folk Solaris.

Silviu Stănculescu recitînd cu sensibilitate Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie.

Mariella Petrescu interpretînd cu emoție un poem de Lucian Blaga.

Talentul dezlănțuit — George Mihăiță.

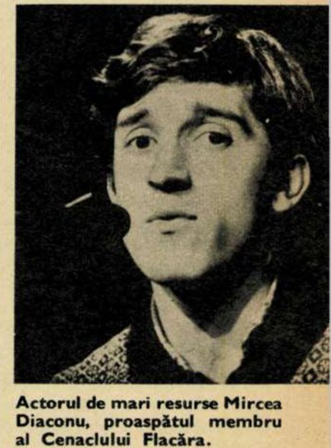

Actorul de mari resurse Mircea Diaconu, proaspătul membru al Cenaclului Flacăra.

În timpul filmării, operatorul de cameră Ștefan Mărăscu.

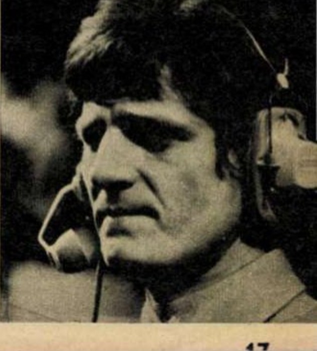

ZIUA ÎN CARE INGINERUL L-A PRIVIT PE GENERAL ÎN OCHI DEȘI NU ȘI-A ÎNDEPLINIT TOT PLANUL...

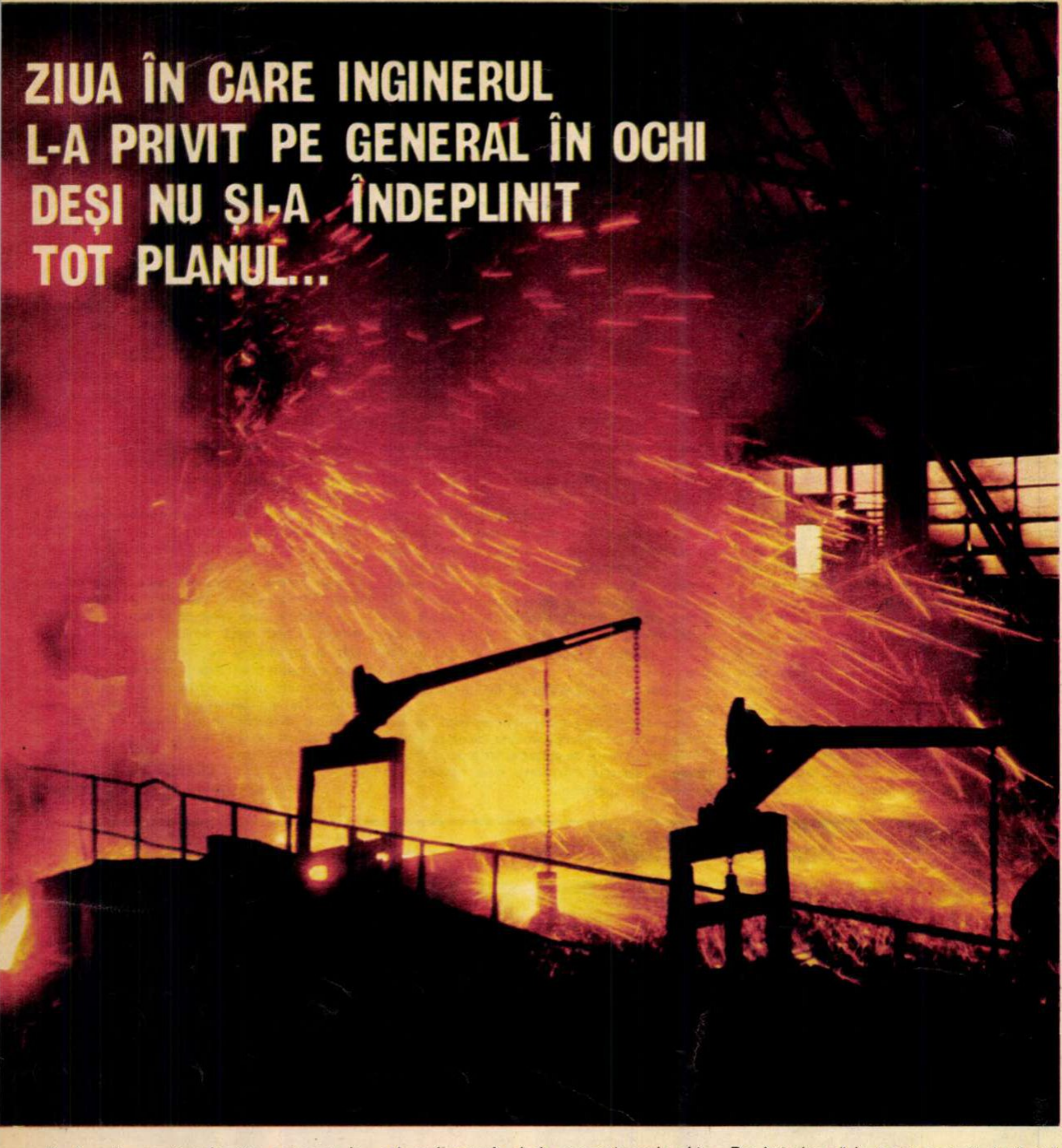

După multe nopți nedormite petrecute în marea hală a oțelăriei electrice, inginerul Ilie Stoica, șeful acestui «nou-născut» al Combinatului siderurgic Galați, îmi vorbește despre oameni și oțel. Oameni și oțel: aceasta e ordinea justă de precedență. Om fără oțel există, oțelul fără om nu.

...Unora, din afară, cînd aud pomenindu-se despre oțel, despre combinatul nostru — gîndește cu glas tare Ilie Stoica — le vin în minte imagini din jurnalele de actualități, operatorii din fața televizoarelor care apasă tacticos pe butoane și supraveghează sarabanda acelor indicatoare și a luminițelor pîlpîinde. Totul tehnicolor... Nu spun că în unele sectoare asemenea imagini nu corespund realității, dar să nu vă închipuiți că pretutindeni în combinat lucrurile se petrec ca la cinema. Sudoarea este o componentă principală a oțelului. Așa a fost, așa va fi. Am văzut cămăși de oțelari care după ce erau dezbrăcate stăteau drepte ca un băț: straturile succesive de sudoare parcă le pietrificaseră!

Nu demult noi am dat primele șarje la oțelăria electrică, dar ne aflăm abia la început de drum. N-au intrat în funcție sau nu s-au rodat încă toate instalațiile și pînă la mecanizarea cvasitotală va mai trece timp: poate cîteva luni, poate mai mult. Și pînă atunci trebuie să ții în mînă, iată, această sapă de zgură, lungă de opt metri. Încercați măcar s-o urniți din loc. Greu, nu-i așa? Și acum închipuiți-vă că trebuie s-o manevrați ușor, ca pe o scobitoare... Tocmai de aceea pe mulți din muncitorii de la oțelăria electrică i-am ales, ca să zic așa, după gabarit: nici nu intră pe ușă, atît de înalți și de spătoși sînt. Eu personal și maiștrii mei am fost în multe locuri din țară ca să recrutăm cadre, dar nu prea am găsit. În toată țara nu funcționează decît șase cuptoare electrice de 50 tone — inclusiv cele pe care le vedeți aici — și totuși lor și celor care se vor mai construi le aparține viitorul siderurgiei românești. Țin la această părere, deși chiar și unii specialiști nu-și dau seama de această realitate, preferînd să judece mai mult după tone și mai puțin după calitatea oțelului obținut. Nu întîmplător pe plan mondial oțelăriile electrice se dezvoltă de **două ori mai repede** decît convertizoarele obișnuite; într-adevăr, oțelul «electric» este infinit superior calitativ și poate înlocui cu succes un metal mult mai greu, însă de calitate mai proastă. Mi-aduc aminte că, aflîndu-mă la Essen, la oțelăriile Krupp, l-am întrebat pe directorul general al marii oțelării electrice de acolo cîte tone produce uzina. Spre surprinderea mea, el nu știa cifra pe de rost! Abia după ce s-a consultat cu adjunctul și cu un contabil mi-a putut furniza informația, dar a adăugat: «Credeam că o să mă întrebați cît de **rentabilă** e oțelăria noastră electrică, nu cîte **tone** produce...»

Numai că munca la acest tip de oțelării e mult mai pretențioasă decît cea de la convertizoarele obișnuite, neelectrice. Un electrod de la un cuptor de două tone îl ridici ca pe o jucărie, în timp ce electrodul unui cuptor de 50 tone, ca al nostru, abia îl trag șapte oameni... Și toate greutățile de manevrare și de reparare se amplifică în aceeași proporție! Vă spun drept, m-am îngrozit cînd am citit într-o revistă că americanii au construit un cuptor electric de 360 tone. Poate într-o bună zi și la noi...

Și totuși, cum spuneam, acesta e viitorul. În ceea ce ne privește, noi, cei de la oțelăria electrică, am pornit mai promițător decît mă așteptam. Recent am dat primele șarje, însă grijile noastre nu s-au terminat. Într-un sens, abia au început: totul va depinde de om, nu de mașină, căci mașini avem berechet.

În perioada cînd am pornit cuptorul am rămas zile întregi la uzină. Dormeam tot aici, cu fruntea lipită de masă, căci așa se lucrează la început. Nici noaptea aceasta nu voi dormi: mă reped acasă să mănînc și mă întorc. Noaptea trebuie să dau trei șarje, altfel mîine dimineață nu-l pot privi pe General în ochi. Nu, n-are nimic de-a face cu milităria: așa-i spunem noi directorului general al combinatului.

Secretul realizărilor noastre de azi, ale celor de mîine, este munca de echipă. Am luat mulți oameni de la turnătorie: **ei** au venit la noi, dorind cu tot dinadinsul să lucreze tocmai la oțelăria electrică. Și să mă credeți, nu sînt un om comod; uneori ridic glasul ca un birjar. Vă dați seama că la noi nu-i o muncă de salon. Vacarm, sudoare, defecțiuni și cîte și mai cîte. Dar îmi place să lucrez cu oamenii și mă străduiesc să-i recompensez cum se cuvine.

Primele mele lecții — și cele mai fertile pînă în ziua de azi — în ceea ce sociologii numesc relații umane mi le-a dat un om care nu avea decît patru clase primare. Îl chema Deac și era șeful atelierului de turnătorie de la «Independența»-Sibiu, unde fusesem trimis ca inginer stagiar. Maistrul era un conducător înnăscut. Nu știu de ce, la început și-a închipuit că doream să-i iau locul și m-a pus la muncă necalificată. Cînd s-a lămurit cum stau lucrurile, mi-a dat 150 de muncitori pe mînă. De la el am învățat cum trebuie să conduci oamenii, să-i stimulezi, să-i faci să te urmeze. Mă întreb ce-ar spune fostul meu maistru, azi, dacă m-ar vedea.

Secția pe care o conduc dă ea singură, anual, o producție echivalentă valoric cu întreaga producție industrială a unui oraș de mărimea Bacăului. Și aceasta o realizăm cu puțini oameni, însă toți de înaltă calificare. Unul și unul, pe alese — nu e vorbă goală. Îl vedeți pe băiatul acela? E șeful de echipă Mihai Cristoforos. Din seria lui de 30 de elevi de la o școală profesională de oțelari el singur a rămas în această profesie, căreia îi face cinste. O să mai auziți de numele lui, vă asigur. La 24 de ani să fii prim-topitor la un cuptor electric de 50 de tone nu-i de șagă! Ceilalți colegi ai săi au devenit șoferi, strungari, sudori, ba chiar ospătari și din 30 s-a ales doar unul! Poate că, în acest caz, procentajul are un caracter de excepție, dar nu-i nici un secret: grea profesie ne-am ales! Ea reclamă calități deosebite și nu totdeauna se învață ca la carte. Mi-aduc aminte că un șef de echipă, nemulțumit de comportarea unui tînăr muncitor — acela pe care-l vedeți acolo alergînd cu o bară în mînă — l-a chemat pe taică-său la oțelărie și i s-a plîns: «Ai grijă ca băiatul să nu apuce pe căi greșite, să n-ajungă vagabond». Tatăl prea multe nu știa și și-a bătut măr odrasla: patru oameni abia de l-au scos pe băiat din mîinile lui! Dar totul s-a terminat cu bine și acum tînărul își vede de treabă, ba chiar progresează. Nu preamăresc valoarea educativă a palmelor; ceea ce a acționat atunci n-a fost efectul fizic, ci rușinea resimțită de vinovat față de părinte și față de tovarășii de muncă.

Altul, Mihai Nicolae, îndrăgea meseria, dar din neatenție sau din grabă făcea și multe greșeli. O dată a dat un rebut, ca să spun așa, clasa întîi. Am vrut să-i iau piesa și s-o transfer unui muncitor cu mai multă experiență, însă Nicolae m-a rugat cu lacrimi în ochi să-l las pe el s-o mai lucreze o dată. Și... totul a mers ca pe roate de atunci. După un timp a fost trimis la școala de maiștri pe care a absolvit-o șef de promoție, iar astăzi este unul dintre cei mai apreciați maiștri ai combinatului, răspunzînd, în cadrul secției noastre, de întreg sectorul de pregătire și turnare. Ambiția are și părțile ei bune...

Iată, așa stau lucrurile. Unii mai dezertează de la meserie, alții merg în zigzag, mai cu lacrimi, mai cu opinteli, alții pășesc pe un drum drept, drept de tot, și pînă la urmă toți, noi, cei de la oțelăria electrică, formăm o **echipă**.

Acum alerg acasă. V-am spus că trebuie să mă întorc repede, m-așteaptă o noapte grea. Și acasă mai am o treabă: trebuie să bat covoarele. Poruncă de la nevastă. Dar văd că afară s-a întunecat și am impresia că o să plouă. Covoarele vor rămîne pe altă zi. La indicele «covoare» voi rămîne în urmă cu planul și-mi pare rău.

...Și așa s-a făcut că inginerul Ilie Stoica, omul care împreună cu echipa sa dă oțel echivalent în valoare cu producția industrială a unui mare oraș, în ziua aceea nu și-a realizat tot planul...

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografie color de **VICTOR BÎRCĂ** ■

«Unora, din afară, cînd aud pomenindu-se despre oțel, le vin în minte jurnalele de actualități, operatorii din fața televizoarelor care apasă tacticos pe butoane. Și totuși, sudoarea este o componentă principală a oțelului. Așa a fost, așa va fi».

Lupta pentru competitivitate: lupta pentru șansele și reușita produsului de mîine!

«În relațiile economice cu toate statele se va urmări promovarea exportului românesc de produse industriale superior prelucrate, amplificarea cooperării în producție, știință și tehnică, asigurarea permanentă a echilibrului balanței comerciale și a balanței de plăți».

(Din rezoluția Consfătuirii cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale)

«Dacă aveți ocazia vreunui drum la Constanța, treceți neapărat prin port, căutați de pildă dana numărul patru — aici, la patru, trag vasele chinezești de exemplu — mai mult ca sigur că veți zări cum oamenii încarcă niște lăzi uriașe, pe care stă scris vizibil: «F.M.U.A.», asta e firma noastră pentru export; înăuntrul lor sînt mașini ca astea, pe care le vedeți aici, în prag de ambalare, sau în probe tehnologice. De fapt, noi exportăm în 41 de țări, eu v-am dat numai un exemplu!» — îmi spune Mircea Marinescu, tehnician la secția **service** a Fabricii de mașini-unelte și agregate-București, într-una din halele căreia mă aflu acum, și în care nu a fost chiar simplu să ajung.

În această tînără dar veritabilă cetate a industriei noastre timpul este extrem de prețios, iar ritmul multiplelor activități ce se desfășoară aici — de-a dreptul copleșitor. Pentru a înțelege ce, și mai ales cum lucrează cei de aici, îți sînt necesare nu ore, ci zile: un permanent du-te-vino ascunde trepidația interioară, clocotul fremătînd de pasiune al unui colectiv ce acționează cu precizia unui ceasornic: aici se împletesc noțiuni ca **greutate** — de zeci, sute de tone — cu **precizie** — de ordinul micronilor! Aici se încrucișează oameni ce ies sau intră în schimb cu persoane îmbrăcate straniu, după cele mai diverse mode ale lumii și vorbind cele mai diverse limbi ale pămîntului: delegații străine, zilnic delegații străine, toate — dar absolut toate — beneficiind de indicațiile responsabilei cu protocolul pe fabrică. Dînsa e dealtfel și cea care-mi asigură legătura cu organele competente de conducere — și mă refer aici la Teodor Gorceag, directorul fabricii și totodată director general adjunct al Centralei industriale de mașini-unelte, mecanică fină și scule, sau la Ion Ionescu, secretar al Comitetului de partid al F.M.U.A.-București — prin intermediul și cu ajutorul cărora reușesc să pătrund în acest univers complicat dar spectaculos, gigantic și totodată plin de finețe.

Se produc multe aici, iar dintre toate cele mai importante și mai dragi fabricii se numără a fi strungurile carusel și mașinile de alezat și frezat — executate în diverse tipuri și cunoscute de acum în țări ca R.F.G., Olanda, Elveția, S.U.A., Franța, Italia, Portugalia, Japonia, India, U.R.S.S., Cehoslovacia, Turcia etc., etc...

«La noi nu se poate greși. Nu avem voie!»

Ștefan Luțu, economist principal la export, îmi precizează că în anul care a trecut, comparativ cu anul 1971, producția de mașini pe care fabrica a trimis-o la export a crescut de 2,2 ori — perspectiva în 1980, față de anul în curs — din același punct de vedere — fiind ca exportul să crească cu 160%! Un angajament extrem de important, ținînd cont de prețul obținut pe aceste produse; ținînd cont de evidenta specializare a muncitorilor noștri, cît și de lupta pentru **competitivitate** pe plan internațional, luptă în care România s-a angajat cu toate forțele de care dispune.

«Comerț» și «cooperare» — două noțiuni care obligă, la fel cum obligă și «calitatea», «controlul», «responsabilitatea profesională» etc. — cuvinte des apărute în luările de cuvînt ale participanților la recenta Consfătuire cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale. Toate însumînd o sarcină, o datorie de onoare: creșterea competitivității produselor românești, a inteligenței române, pe plan mondial:

— Nu mai e un lucru de mirare pentru nimeni că țări cu o îndelungată experiență, cu veche tradiție industrială, au ajuns să solicite produsele noastre într-o astfel de măsură și într-un astfel de ritm, încît, fără nici o exagerare, uneori nu mai prididim să satisfacem cererile! — îmi spune zîmbind Ștefan Luțu, care dealtfel e mai mult un om așezat, sistematic, mai mult grav, preocupat, dar de data asta zîmbește așa, cu un fel de mirare amestecată cu mîndrie.

...Chiar din cursul acestui an, fabrica are sarcină să asimileze producerea unei noi freze portale și a unui nou tip de mașină orizontală de alezat și frezat, iar alte premiere absolute pe țară se prevăd pentru 1976-1980: o serie de mașini de frezat, alezat, rectificat și rabotat **specializate.** Am întîlnit în hale oameni în halat alb, am fost nedumerit la început, halatul alb contrasta cu metalul, uleiul sau duritatea șpanului — am aflat curînd că aceștia sînt specialiști ai Institutului de cercetare și proiectare de mașini-unelte și agregate al Centralei, fac aici diverse probe, verifică diversele soluții cerute de trecerea noilor mașini de pe planșeta proiectanților la realitatea producției în serie. «Oamenii în alb» de astăzi reprezintă, așadar, certitudinea reușitei produsului de mîine... «La noi nu se poate greși, pur și simplu nu se poate — **nu avem voie!»**, îmi amintesc cuvintele lui Ștefan Luțu; nu se poate, într-adevăr, o singură reclamație venită din partea unui partener de comerț asupra unui produs de-al nostru executat aici, la F.M.U.A., ar aduce prejudicii extrem de mari, și este o mîndrie pentru întreg colectivul fabricii bucureștene că, pînă astăzi, partenerii noștri nu au adus **nici măcar o singură reclamație,** dimpotrivă, numai laude! «Ba chiar sîntem solicitați în a primi oameni de la ei, de la diverse firme, pentru a se specializa **la noi,** învățînd pe mașinile noastre! Recent, am avut astfel aici un grup din Turcia...»

— Este o practică asta, în fabrica dumneavoastră, a schimburilor de experiență?

— Da, și considerăm că aceste schimburi, sau școlarizări reciproce, sînt extrem de necesare. Am avut, de exemplu, astfel de legături cu firme din R.F.G. («Fortuna», «Wotan» etc.), din Franța («Morando»), Italia («Cerutti») și altele. Apoi urmează delegațiile noastre ce pleacă în străinătate, grupuri de maiștri și tehnicieni, muncitori, electroniști etc. — ei au sarcina de a asista montarea mașinilor pe care le exportăm în cele mai bune condițiuni, efectuarea de probe, mă rog, o mulțime de treburi — dar în tot acest timp ei **mai și văd** cum lucrează el, partenerul, la el acasă, este firesc că vin înapoi după o lună cu noi cunoștințe, pe care le transmit altor colegi — la fel cum, dealtfel, face și muncitorul străin venit să lucreze la noi și apoi întors la el în țară: este un lucru firesc, asta înseamnă comerțul modern, și noi sîntem **pentru** această perfecționare reciproc avantajoasă!

...Ion Bolocan, maistru la secția de montaj greu, este de cele mai multe ori extrem de greu de găsit: dacă întrebi de el, afli în cele mai multe dintre cazuri că e dus departe, prin Japonia sau India, sau cine mai știe pe unde?!... Ceea ce știe însă toată lumea de aici, de la F.M.U.A., este că acest om este unul dintre cei mai capabili muncitori — este acel om ce poate fi socotit etalon în ceea ce privește o nouă concepție despre muncă, instaurată în fabrica asta, și în permanentă și superioară afirmare: este ceea ce am putea numi acea «psihologie a meseriașului de calitate», și aici nu e vorba numai de **a face corect o piesă,** ci de **a avea pasiune** pentru ea, așa cum are pasiune un horticultor, de pildă, pentru obținerea unui nou soi de floare ornamentală. Noi nu putem afirma — comparativ cu alte state — că avem o foarte veche tradiție a meseriilor, a «meseriașului» mai bine-zis, iată însă că astăzi asistăm la așezarea pe scară tot mai mare a acestei «specializări din pasiune», muncitorul nostru devine tot mai rapid un instruit și totodată un sentimental, în adevăratul înțeles al acestor cuvinte! Este, poate, prima premisă a **calității produselor,** atît de necesară în competitivitatea noastră la export:

— ...și care se face, vorbind acum la nivelul fabricii — continuă Ștefan Luțu o idee anterioară — în afara obișnuitului C.T.C., prin intermediul unui Birou al Inspectoratului general de stat pentru calitatea produselor, birou înființat aici, la noi, în fabrică. Desigur, creșterea calității este strîns legată de ridicarea nivelului de calificare și cultură tehnică al oamenilor muncii, în acest sens în fabrică funcționează o școală de calificare pe diverse profiluri — ați văzut în timpul vizitei halelor grupuri de tineri adunați în jurul cîte unui meșter mai vîrstnic? Aceia sînt cursanți în practică. Iar tot în ceea ce privește chestiunea calității, vreau să amintesc punctele de **service** ale fabricii noastre, funcționînd în multe dintre țările în care exportăm: practic, oamenii din cadrul acestor puncte se află într-un proces permanent de calificare, obligați fiind a fi la curent cu tot ceea ce e nou și propice dezvoltării comerțului și cooperării, în slujba cărora se află.

— La recenta consfătuire s-a pus un accent deosebit pe necesitatea însușirii de către încadrați a normelor de drept comercial internațional — lucru subliniat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Este exact, la noi acest proces se află în plină desfășurare. O parte dintre oamenii noștri au făcut cursuri de reciclare la Ministerul Comerțului Exterior, în sensul celor de mai sus. La fel, o altă parte participă la cursuri postuniversitare de relații internaționale. Și important mi se pare a menționa tendința tot mai accentuată ca inginerii noștri să facă în paralel și Facultatea de comerț exterior — dovadă că devine mereu mai necesară **impletirea cunoștințelor,** fără de care nu se poate face comerț modern, și mai ales rentabil!

— Un rezultat practic?

— Iată, în legătură, de pildă, cu prețul produselor pe care le exportăm, vă pot informa că — judecînd după contractele la zi — anul acesta, comparativ cu 1974, valorile produselor fabricii noastre au crescut cu circa 14-25 la sută!

HORIA PĂTRAȘCU ■
Fotografii de GH. AMUZA ■

Una dintre mașinile-unelte românești ce vor produce boghiuri de cale ferată făcînd legătura, de pildă, între cele două Americi...!

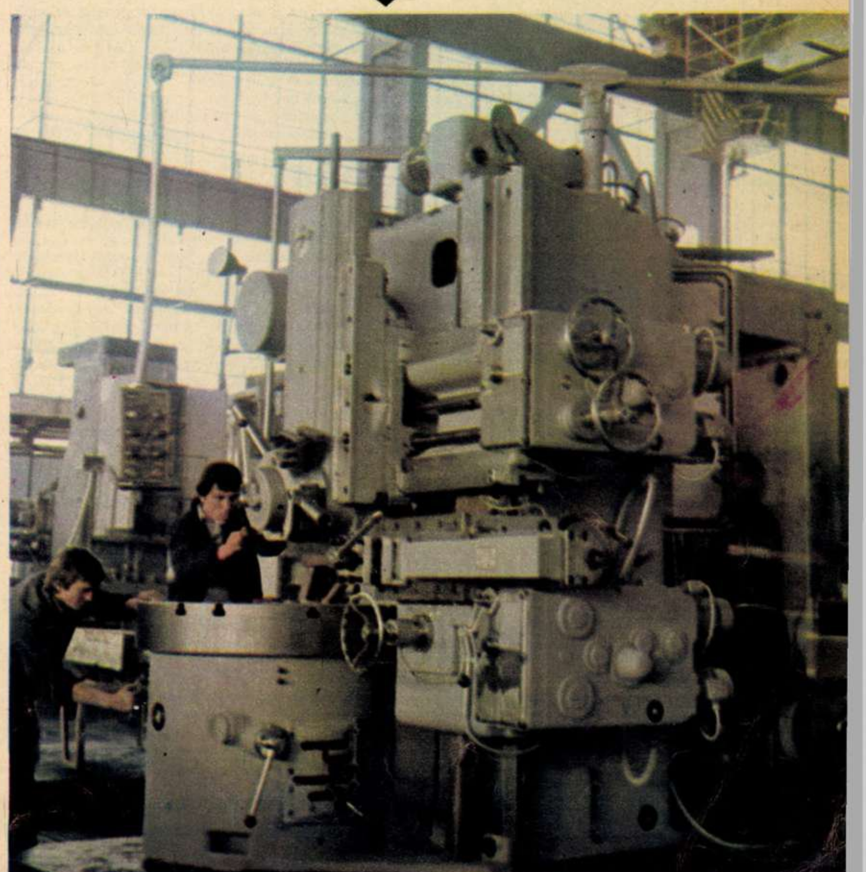

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

infarct miocardic

«Cu nemărginită durere Ana — soție, Mariana și Valeriu — copii, întreaga familie anunță decesul bunului și neprețuitului lor soț, tată și bunic, Alexandru Ali Popescu, în etate de 65 de ani...»

...A urcat în troleibuz. De obicei urca în troleibuzul 84. De data aceasta n-a venit și a urcat în 92, urmînd ca de la «blocul potcoavă» să ia alt mijloc de circulație pînă la capătul lui 84. A ajuns înghesuit la casă, a scos un leu, l-a întins printre oameni, l-a așezat pe tejgheaua din fața casieriței, apoi, dezechilibrat, și-a retras mîna ca să se prindă de bară. A deranjat pe altcineva, și-a cerut scuze. A revenit la tejghea. A așteptat cîteva clipe biletul. «De 80 de bani v-am cerut». «Banii» — i s-a răspuns cu un gest semnificativ al degetului arătător. «Păi i-am pus pe tejghea»... «Ce vorbești, dom'le!?. Mă mai faci si hoață, acum...» «Cum puteți spune așa ceva?» — s-a trezit el vorbind. Au intervenit și alții: «l-a pus, tovarășă, pe tejghea. Era doar în fața mea». «l-a pus, i-a pus!» «l-a pus pe dracu...» — a continuat dialogul casierița vopsită și cu mustăți. «Vă știu eu, moartea vă caută pe acasă și dumneavoastră haihui pe străzi, fără să vă simțiți la plată. Vreți să mergeți pe banii statului!».

Fostului magistrat Alexandru Ali Popescu, omului care a trăit toată viața cerîndu-și parcă scuze pentru deranj, de rușine că e apostrofat în felul acesta i s-a urcat sîngele la cap. A amețit. Apoi și-a scos alt mărunțiș din buzunar și a încercat a doua oară să-și plătească biletul; cu degetele tremurînd de surpriză, de jenă, de supărare.

Atunci, din troleibuz și-au întors capetele nebărbierite și insalubre spre el doi bărbați. «Nu vă e rușine de nimic! Vreți să vă plătească biletul casierița?! Nesimțitule! Ia oprește, domnule șofer, să coboare hoașca asta bătrînă care nu vrea să-și plătească biletul.» Și cei doi bărbați s-au ridicat amenințători și justițiari pînă la impertinență, pînă la violență.

Bătrînul magistrat Alexandru Ali Popescu a coborît lăsînd pe tejghea a doua oară prețul biletului. A făcut cîțiva pași, a simțit că i se împăienjenesc privirile, că se sufocă, și s-a prăbușit pe caldarîm. În timp ce troleibuzul s-a urnit din nou, greoi, printre rîndurile de mașini care urcau pe bulevard.

«Înhumarea are loc sîmbătă 1 martie, ora 14,30, la cimitirul Bellu».

ADRIAN DOHOTARU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Primim din partea **«Romvared»-București:** *«Urmare articolului «Circulă pe roți, dar nu funcționează ca pe roate», publicat în nr. 4/1 februarie 1975 al revistei dumneavoastră, prin care sesizați unele aspecte negative în activitatea brigăzilor care deservesc vagoanele-restaurant și vagoanele-bar, vă facem cunoscut că: organul colectiv de conducere se preocupă în mod permanent de ridicarea nivelului de prezentare și deservire în unitățile de desfacere (vagoane R. și B.), printr-o aprovizionare cu mărfuri corespunzătoare din punct de vedere cantitativ și calitativ (...), de creșterea nivelului de pregătire profesională care să conducă la o atitudine plină de solicitudine față de publicul consumator, de întărirea disciplinei la locul de muncă. Toate aceste măsuri au condus la faptul ca întreprinderea «ROMVARED» C.F.R. să-și îndeplinească principalii indicatori economico-financiari repartizați și să crească, de asemenea, calitatea serviciilor prestate de personalul nostru în condițiile specifice în care funcționează unitățile de alimentație publică prezente în garniturile trenurilor de călători (...). Organul colectiv de conducere acționează cu fermitate pentru lichidarea unor deficiențe de natura celor constatate de dumneavoastră, luînd măsuri exigente în toate cazurile cînd se semnalează astfel de lucruri în buna servire a publicului călător consumator (...) Cu personalul vagoanelor-restaurant și al vagoanelor-bar s-au analizat deficiențele semnalate, luîndu-se măsuri disciplinare împotriva celor vizați. Vă mulțumim pentru sprijinul tovărășesc acordat.».*

*

La 5 februarie a.c. am trimis la U.F.E.T.-Oravița, sectorul de exploatare Anina, scrisoarea tovarășului **Priala Andrei,** *prin care acesta își exprima nemulțumirea pentru greutățile pe care le întîmpină în obținerea unei adeverințe de vechime în muncă. Am primit, cu promptitudine, răspunsul U.F.E.T.-Oravița:* **«Referitor la adresa dv. nr... vă comunicăm că s-a trimis adeverința de vechime numitului Priala Andrei».**

Scurt și cuprinzător. Sau, atunci cînd există puțină bunăvoință, multe supărări ale oamenilor pot fi înlăturate.

*

În numărul 52 din 21 decembrie 1974 al revistei am publicat la această rubrică sesizarea tovarășei Maria Rozonovan din municipiul Drobeta-Turnu Severin, în care arăta că a absolvit o școală profesională în anul 1951 și că nici acum, după 24 de ani, nu a reușit să intre în posesia diplomei de absolvire, fiind purtată de la o instituție la alta. De curînd am primit o nouă scrisoare a Mariei Rozonovan:

...După ce Filiala Arhivelor Statului din județul Mehedinți m-a trimis la Filiala Arhivelor Statului din județul Dolj, aceasta m-a îndrumat să mă adresez Grupului școlar energetic-Craiova. Am scris și aici două scrisori, la 10 decembrie 1974 și la 22 ianuarie 1975, dar nu am primit vreun răspuns. Menționez că școala pe care am absolvit-o a funcționat în anii noștri și e greu de crezut ca arhivele acestor școli să nu fie păstrate. Sau poate că cineva s-a supărat că m-am adresat revistei dumneavoastră. De ce să se supere, dacă eu cer doar un drept al meu? Și îl cer de atîția ani de zile...

*

Mă numesc **Mihail Vasile,** *sînt medic specialist oftalmolog la Policlinica Zimnicea, domiciliat în București. La data de 19 martie 1974 am luat parte la un concurs pentru ocuparea postului de expert instructor la Centrul de perfecționare a personalului superior sanitar. Acest post a fost scos la concurs de către Ministerul Sănătății, publicat în «Muncitorul sanitar» nr. 7 (1235) din 12 februarie 1974. Pentru înscrierea la concurs era necesară o vechime minimă de 8 ani în munca sanitară (la data respectivă eu aveam 13 ani) și domiciliul stabil în București, condiție pe care de asemenea o îndeplineam. Bineînțeles că au fost verificate actele, în prealabil la înscrierea la concurs. S-au prezentat 6 candidați, concursul a avut loc la sediul Ministerului Sănătății, din comisie făcînd parte prestigioși profesori ai I.M.F.. Din cei 6 candidați numai trei au reușit la proba scrisă, iar din cei doi candidați reușiți la oral, eu am luat nota cea mai mare. După concurs m-am prezentat la vechiul meu loc de muncă, așteptînd numirea pentru postul obținut prin concurs. Văzînd că nici pînă în luna decembrie a anului trecut nu am primit răspunsul așteptat, m-am adresat Ministerului Sănătății, Direcția asistenței medicale, de la care, pe data de 24 decembrie 1974, am primit (cu Nr. VI/B/55315) următorul răspuns: «La cererea dv. vă facem cunoscut că, în urma concursului susținut la Centrul de perfecționare a cadrelor superioare sanitare, nu ați întrunit criteriile de promovare în postul pentru care ați candidat...» Consider că orice comentariu este inutil: dacă nu ar fi fost întrunite «criteriile de promovare» nu trebuia să-mi fie acceptat dosarul pentru concurs. Nici la ora aceasta, pe postul pentru care am reușit la concurs nu am primit confirmare, nici eu, nici colega mea care, de asemenea, a luat notă de trecere. Ce explicație ar trebui să dau acestui de neînțeles epilog al unui concurs ținut cu respectarea tuturor rigorilor legilor și regulamentelor?*

*

Există — dacă nu știați — un soi de material de construcție, un pietriș, care se numește mărgăritar. Chiar dacă nu este un mărgăritar adevărat, ăsta nu e nici un motiv pentru ca Șantierul din Tg. Frumos al Trustului de construcții-Iași să-l lase în părăsire, împotmolit în bălțile rămase de pe urma topirii zăpezilor, în jurul stației de cale ferată Tg. Frumos. Mai sînt pe aici și alte materiale de construcție ale aceluiași șantier, aflate în același hal de «păstrare». Intervențiile conducerii stației C.F.R. pe lîngă Trustul de construcții-Iași au rămas și ele îngropate pe undeva prin bălțile birocrației. Sînt convins însă că prin încăperile Trustului nu lipsește nici unul din acele panouri care îndeamnă la «luptă împotriva risipei». **(Dumitru Păpușoiu,** *Tg. Frumos)*

Mă numesc **Zaharia Ion,** *sînt în vîrstă de 76 de ani și locuiesc la Galați. De pe cînd avea doar 6 săptămîni de la naștere am luat în casă noastră și am crescut pe micuțul Romeo Atanase Crăciun. Fiindcă alți copii nu aveam, l-am crescut cu dragoste multă, l-am dat la școală unde învăța bine și-mi aducea numai bucurie. Au trecut anii, băiețelul a crescut, și-a terminat liceul, și-a luat bacalaureatul și s-a înscris la o școală sanitară din Brașov pe care a terminat-o și acum este asistent medical. La Brașov, unde și-a făcut această școală sanitară, locuiește și mama lui adevărată. Nu știu ce s-a petrecut în acești ani din urmă, dar copilul pe care l-am crescut m-a dat cu totul uitării. Din anul 1971 n-a mai dat nici un semn de viață, ba mai mult, în anul 1972 am fost internat în Spitalul Fundeni din București unde mi s-a amputat un picior. O rudă de-a mea l-a anunțat pe asistentul medical Romeo Atanase Crăciun de starea mea, dar el nici măcar nu a venit să mă vadă pe patul de suferință, să-mi spună un cuvînt de încurajare. Dacă i-aș cunoaște adresa actuală, i-aș scrie cîteva rînduri în care să-i amintesc cîte ceva doar din cîte am făcut pentru el. Mai nădăjduiesc însă că, poate, citind aceste rînduri în «Flacăra» va tresări.*

*

Comuna Giarmata se află la numai 12 kilometri de Timișoara. O comună mare, frumoasă, curată. La ieșirea din comună, spre miazănoapte, se află o groapă pentru depozitat gunoaie. De-a lungul vremii, locuitorii comunei, oameni gospodari, au încercat să facă în așa fel încît această groapă să nu apară ca un semn de proastă gospodărire: au plantat în jurul ei copaci și garduri vii și chiar au îngrădit-o cu garduri din sîrmă. Au fost ajutați, firește, de organele comunale. În ultima vreme însă interesul pentru păstrarea unui aspect civilizat în această parte a comunei a cam scăzut. Gardul de sîrmă a fost rupt și gunoaiele se aruncă acum prin toate părțile. E urît. Și nu numai urît, ci și periculos pentru sănătatea oamenilor — gunoaiele putrezesc, emană mirosuri respingătoare, în jurul lor se adună muște purtătoare de microbi. Soluții ar exista. O dovedește și experiența din trecut. Ar trebui ca după repararea gardului de sîrmă, gunoaiele să fie depuse într-un singur loc, și să fie tasate cu ajutorul unui tractor prevăzut cu o unealtă potrivită; să se împrăștie peste gunoaie substanțe bactericide. Intrarea pentru deșertarea gunoaielor să fie făcută în partea din miazăzi a gropii, dat fiind că spre miazănoapte se află locuințe și locuri de joacă pentru copii. Nu e greu. Totul e ca oamenii să fie mobilizați și sprijiniți într-o acțiune de vădit interes obștesc. **(Constantin Novac,** *Timișoara)*

*

Profesori, absolvenți și elevi — de la cursurile de zi și serale — ai liceului de cultură generală din Cugir și-au unit priceperea, puterile și, mai ales, dragostea pentru școala lor și au înzestrat-o cu un modern cabinet fonic pentru predarea la un bun nivel pedagogic a limbilor străine. Asemenea cabinete presupun instalații tehnice complicate și costisitoare; dar prin abnegația cu care s-a muncit, prin orele de muncă voluntară prestate de absolvenți, unii cu solide cunoștințe de specialitate, s-a realizat o economie de peste 250 000 de lei, reușita lucrării fiind deplină. **(Pascu Vintilă,** *Cugir)*

*

Poate că «fenomenul» de la Ilia, frumoasa așezare hunedoreană, s-o fi petrecînd și prin alte părți, dar eu despre Ilia știu, despre Ilia vă scriu. Și care e fenomenul? Aici, la Ilia jumătate din numărul total al locuitorilor economisește bani la C.E.C. (asta nu înseamnă că cealaltă jumătate este compusă din risipitori). În limbajul funcționarilor de la C.E.C., asta se traduce așa: în anul 1974, soldul general al depunerilor a crescut cu 11,5 la sută, soldul mediu pe libret a crescut cu 11,2 la sută, iar soldul mediu pe locuitor a crescut cu 15,4 la sută. Va să zică, la Ilia, din doi locuitori, unul este econom, cu acte doveditoare. Iar eu zic că omul econom, adică prevăzător, este și un bun gospodar și un bun cetățean. Așa că am motive să mă mîndresc cu foștii mei concetățeni. **(Tiberiu Birău,** *Deva)*

*

Nu am de gînd să pregătesc o monografie a locului meu de baștină, Turnu Măgurele (acum nu mai locuiesc acolo). Dar dacă ar fi să mă apuc de treaba asta, greu mi-ar fi să explic cum a fost cu evoluția rețelei de învățămînt din acest municipiu. În vremea tinereții mele, adică în anii dinaintea ultimului război, la Turnu Măgurele școlile ce depășeau învățămîntul elementar se puteau număra pe degetele unei singure mîini: un gimnaziu, cîteva școli de meserii și punct. Iată ce «inventar» școlar se poate întocmi astăzi la Turnu Măgurele: 15 școli medii de diferite grade — liceu agricol, liceu pedagogic, liceu real-umanist, grup școlar de chimie (267 de clase). Populația școlărească a municipiului este de 9 700 de copii și adolescenți de a căror pregătire pentru viață și profesiune se ocupă 400 de dascăli. **(Mihăilă Tănase,** *București)*

*

Vă scriem în numele mai multor navetiști care muncim la I.A.S.-Chirnogi, județul Ilfov. De la începutul anului 1975, I.T.A.-Ilfov a preluat de la E.G.C.L.-Oltenița transportul preorășenesc, în speță traseele Oltenița-Chirnogi și Oltenița-Ulmeni. De la 5 februarie a.c., autogara s-a mutat din centrul orașului, cum era și firesc dealtfel, lîngă stația C.F.R.-Oltenița. S-a păstrat însă — tot firesc — o stație într-un punct central al orașului pentru ca locuitorii din partea de vest a orașului să nu fie obligați să parcurgă mai mulți kilometri pînă la autogară. Iată însă că, începînd de la 17 februarie 1975, I.T.A. a dispus ca autobuzele sale să nu mai oprească la stația din centru. Așadar, acum sîntem nevoiți să parcurgem 2, 3 sau mai mulți kilometri pînă la noua autogară și asta de două ori pe zi cînd mergem și cînd ne înapoiem de la serviciu. Ce să mai vorbim de locuitorii din comunele și satele învecinate, care vin la oraș pentru cumpărături și străbat aceste distanțe încărcați de bagaje? **(Eugen Radu, Negoiță Gheorghe, Marinescu Victoria)**

Nota redacției. *În ultima clipă, pagina aflîndu-se sub tipar, aflăm că, ținînd seama de doleanțele juste ale cetățenilor, Consiliul popular al orașului Oltenița a reanalizat problema mai sus-arătată și a dispus reînființarea stației de autobuz I.T.A. din centrul orașului.*

*

Despre orașul Corabia și despre hărnicia oamenilor de aici ați scris vreodată în «Flacăra»? — ne întreabă **Amalia Dobre.** *Poate că ați scris și este vina mea că n-am citit și atunci îmi cer iertare. Oricum, aș dori să publicați cîte unele din ce au înfăptuit corăbienii în ultima vreme, lucruri despre care n-ați fi avut cînd să scrieți. Suma de nouă milioane de lei — asta este valoarea muncii patriotice prestate de concetățenii mei în anul care a trecut — s-a transformat în reparații și întreținere de drumuri, în plantări de flori, arbori și arbuști ornamentali (cît de iubite sînt florile în orășelul nostru!). În afară de aceste nouă milioane de lei, realizate din muncă patriotică, cetățenii au mai contribuit și cu sume de bani care au fost și ele folosite gospodărește la construirea de șanțuri, canale. În fine, să pomenesc și de fondurile alocate din bugetul de stat datorită cărora acum avem aproape doi kilometri de drumuri asfaltate, construcții de canalizare, trotuare, drumuri pietruite și cîte altele. Cînd or apărea și alte noutăți la Corabia am să vă scriu din nou. Și cred că nu va fi peste prea multă vreme.*

*

Despre dezvoltarea comunei Tătărani, din județul Dîmbovița, în anii aceștia, ne scrie cu exemple convingătoare **Eugen Moroianu.** *Rugîndu-l să ne ierte că spațiul acestei rubrici nu ne îngăduie să redăm integral bogatele sale relatări despre ce s-a realizat aici, notăm doar aceste foarte semnificative date din scrisoarea sa: «În Tătărani s-au construit în ultimii ani 132 de case noi; 25 de cetățeni din comună și-au cumpărat autoturisme, iar magazinele de stat au vîndut 875 de televizoare, 1 084 aparate de radio, 800 de mașini de cusut și alte obiecte de uz casnic de natură să crească nivelul de civilizație din gospodăria țăranului dîmbovițean»*

*

Îmi îngădui să amintesc cititorilor revistei dumneavoastră că în toamna anului 1961 pe străzile Bacăului au apărut studenții. Vreau să spun că nu mă refer la studenții băcăuani veniți în vacanță de la Iași, Cluj-Napoca sau București, ci la studenții primului institut de învățămînt superior din istoria acestei urbe moldovene — Institutul pedagogic. De pe porțile facultăților acestui institut tînăr au ieșit pînă acum 2 616 absolvenți. Marea lor majoritate a fost repartizată în județ, pentru a acoperi nevoile mereu crescînde de cadre didactice, dascăli bine pregătiți profesional, dăruindu-se cu abnegație și simț de responsabilitate muncii de formare spirituală a generației de mîine. **(Domnica Anghel,** *Bacău)*

*

Mă numesc **Miclăuș Maria** *și domiciliez în Oradea. În numărul 4 al revistei «Flacăra» ați publicat doleanțele unei tovarășe din București ca organele competente să studieze posibilitatea elaborării unor proiecte-tip pentru închiderea — de la caz la caz — a balcoanelor și teraselor în vederea economisirii de combustibil și folosirea mai judicioasă a spațiilor de locuit. Propunerile acestea mi s-au părut deosebit de interesante și de aceea mă asociez și eu, fiind convinsă că talentații noștri arhitecți ar putea elabora asemenea soluții favorabile multor locatari și cu rezultate de asemenea favorabile în gospodărirea combustibilului de toate tipurile.*

*

Sîntem un grup de locuitori ai unui cartier din sectorul 6, București — ne scrie **Nicolae Marinescu,** *str. Sabinelor nr. 39 — cuprinsă între străzile Uranus, Gheorghieni, Sabinelor, Sirenelor, Acvila, Ion Creangă și o parte din aleea «13 Septembrie», care facem aprovizionarea de la unica băcănie din acest perimetru (în raza căruia se află și Școala generală nr. 128). După această introducere, iată și of-ul nostru: sîntem informați că unitatea aceasta cu denumirea «ALIMENTARA — Sirenelor 32, sect. 6» urmează a fi desființată, localul urmînd a fi preluat de Direcția gospodăriei administrative a sect. 6, unitate ce se găsește chiar la aceeași adresă, unde mai este instalat și un garaj pentru tractoare. Printre motivele invocate în vederea închiderii unității alimentare figurează și acela că aici se vînd băuturi înfundate pentru acasă, pe care le-ar consuma personalul D.G.A., în număr de circa 25 de oameni!... Admițînd chiar și acest ciudat punct de vedere, este oare cazul ca pentru 25 de oameni să se desființeze o unitate ce aprovizionează mii de cetățeni — oameni ai muncii, pensionari etc.? Oare noi toți aceștia vom fi nevoiți să facem kilometri în șir, amintind că băcănia actuală are și rolul de centru de pîine?!... (urmează zeci și zeci de semnături ale persoanelor în cauză — n.r.).*

*

Vă rog să inserați la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» cîteva rînduri, expresie a sentimentelor mele de satisfacție pentru nivelul calitativ al serviciilor care sînt prestate de Autoservice DACIA-Timișoara. În calitatea mea de director al Liceului mecanic agricol din municipiul Lugoj am avut de-a face, în ultimii 10 ani, cu multe unități Autoservice din țară, dar nicăieri nu am aflat o asemenea solicitudine față de beneficiari, fie ei particulari, proprietari de autoturisme, fie întreprinderi de stat și cooperatiste. La modul exemplar în care se fac lucrările la această unitate o contribuție remarcabilă o are tînărul responsabil al sectorului «garanții» și tehnologul unității, pe nume Gavril Gădăleanu. E greu oare de preluat asemenea exemple? **(ing. Păcurar Teodosie)**

*

Revista dumneavoastră este citită cu plăcere și cred că nu este pentru prima oară că auziți acest lucru. Voiam doar să atrag atenția asupra unui articol, frumos scris, cu simțul răspunderii, dar cu un titlu care poate jigni tocmai pe cine nu trebuie: adică pe mamele care, din diferite motive, ajung să-și crească singure copiii. Oare e cinstit titlul articolului «Părinții copiilor fără părinți»? Știu că aceștia sînt crescuți la casele de copii, nu de către mamele lor. Și eu sînt mamă a doi copii, care se chinuie cu creșterea lor, tatăl plătind doar pensie de întreținere. Nu mi-ar plăcea deloc să fiu anulată de un astfel de titlu care, adevărat, subliniază dăruirea celor din asistența socială, dar nu recunoaște munca, grijile și nefericirea mea. Cred că se putea recunoaște munca și dăruirea unora fără a-i lipsi de această recunoaștere și pe cei ca mine. Nu de altceva, dar cînd într-o melodie frumoasă se aude o notă, o singură notă falsă... N-ar fi mai bine să nu fie?! **(Sia Cutava,** *București)*

*

Datorită serviciului meu, mă deplasez adesea în multe localități din țară. Îmi place să păstrez amintiri din locurile pe unde am umblat, iar cărțile poștale ilustrate, mai ales acelea care reprezintă monumente istorice sau obiective culturale, constituie un bun mijloc în acest sens. Mai mult, ele sînt și mijloace de informare, de documentare. Deunăzi, m-am întors din Mediaș unde am locuit mai multă vreme. Nu pot să spun că n-am găsit vederi din acest municipiu. Sînt destule, frumoase și interesante, reprezentînd atît monumente istorice medievale de prin aceste locuri, cît și noi obiective culturale și imagini ale noului Mediaș, centru industrial. Regretabil este doar faptul că nu s-a găsit un locșor pe verso pentru a se spune și ce reprezintă imaginea respectivă, fără de care ilustrata rămîne o simplă «poză», pierzîndu-și caracterul informativ, documentar. **(Ionel Grivei,** *Tg. Jiu)*

POȘTA REDACȚIEI

Sorin Marpazan — Drobeta Tr.-Severin. Așteptăm de la dumneavoastră și alte poezii.

Corneliu Iureș — Borșa; **Aurel Butnaru** — Iași; **Nicolae Nicoară** — Baia de Arieș. Vi s-a reținut, din ceea ce ați trimis, cîte o poezie.

Victoria Ivan — Ploiești. Ministerul Muncii, căruia i-am remis scrisoarea dumneavoastră, ne-a informat că în conformitate cu dispozițiile art. 130, alin. 1, lit. h din Codul muncii, contractul de muncă poate fi desfăcut, din inițiativa unității, în cazul cînd cel menținut sau reîncadrat în muncă, după pensionarea sa pentru limită de vîrstă, nu mai este necesar unității. Dumneavoastră, care aveți o vechime în muncă de 9 ani și cîteva luni, fără a avea astfel vechimea în muncă integrală prevăzută de art. 7 lit. a din Legea nr. 27/1966, nu vi se poate desface contractul de muncă potrivit art. 130, alin. 1, lit. h din Codul muncii, deoarece nu sînteți înscrisă la pensie pentru limită de vîrstă.

Ioan Negrei — Piatra Neamț. Adresa pe care o solicitați este: Craiova, Calea București, bloc B6, sc. 3, ap. 1.

Nicolae Căpățînă — comuna Negoești (Gorj). Într-adevăr, este un caz evident de plagiat, dar în susținerea celor scrise trebuie să ne trimiteți revistele respective.

Stan Milanovici — comuna Plătărești. Consăteanului dumneavoastră Manole Vasile, pentru infracțiunile săvîrșite (transportul buteliilor cu gaze lichefiate pentru care încasa de la cetățeni sume între 40-50 de lei), i s-a întocmit dosar de trimitere în judecată penală pentru exercitarea meseriei de comerciant fără autorizație.

Nicolae Stamatescu — Mediaș. Am fost informați de către Consiliul popular municipal că vi s-a repartizat o garsonieră confort I.

Maria Ștefănescu — Ploiești. Dureros și incredibil. Pentru a vă putea ajuta, reveniți cu amănunte și explicații pentru ce vrea fiica dumneavoastră să vă alunge din casă.

Oprea Moțățoianu — Poiana Mare (Dolj). Adresa Liceului de muzică «George Enescu» este: str. Lt. D. Lemnea nr. 30, București.

Constantin Luchian — București. Așteptați cu încredere măsurile ce se vor lua de către organele cărora v-ați adresat.

Vlădița Pribeagu — Hîrșova. Ne cereți o fotografie a lui Sergiu **Niculăescu** — nu-l cunoaștem; iar dacă vă referiți la fotografia lui Sergiu Nicolaescu — nu o avem.

M. Banciu — Călărași. Oricît de blînzi sau aspri ne considerați, nu vă putem publica anunțul. Folosiți mica publicitate.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

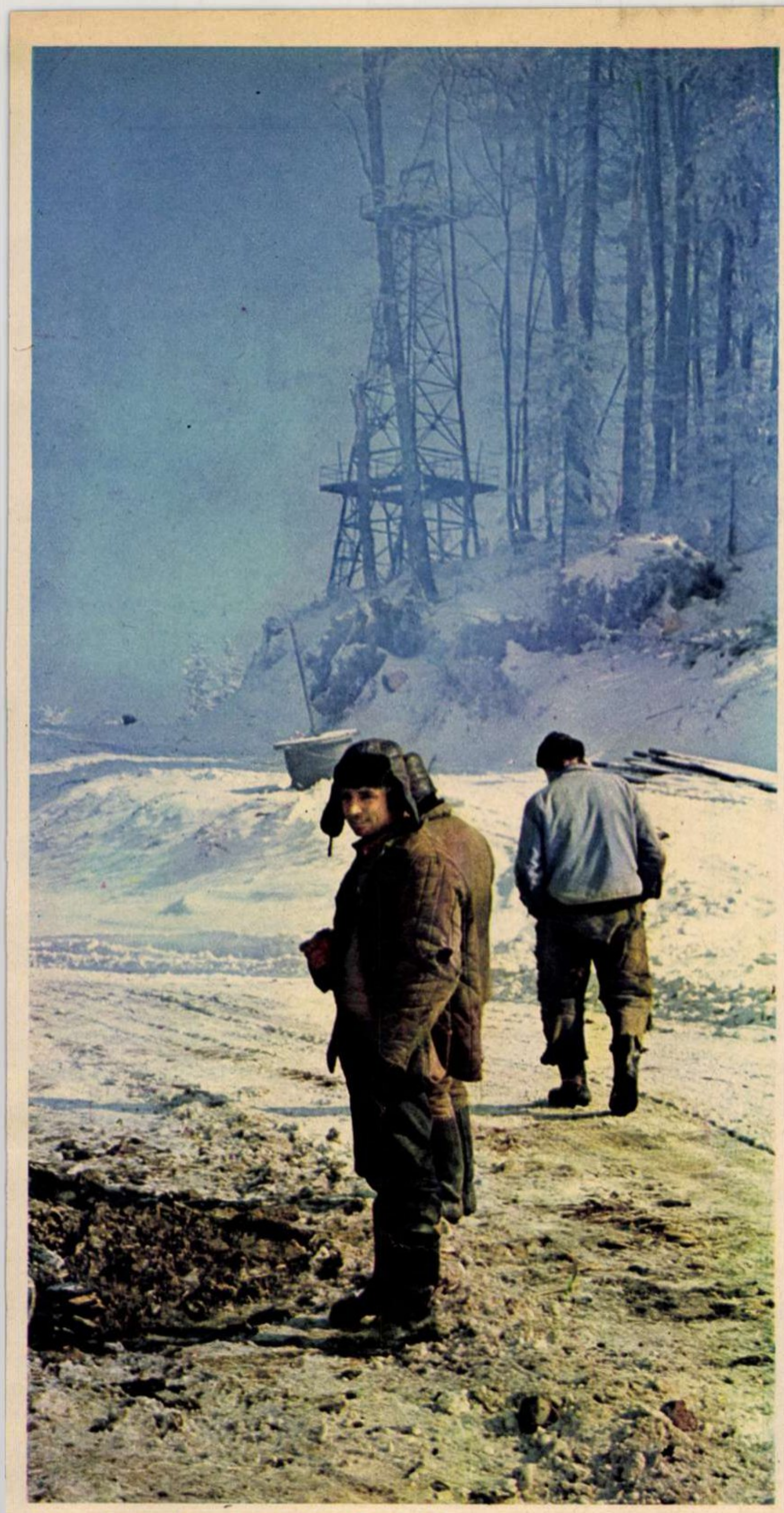

Oameni, zăpadă și sonde pe culmile Tarcăului.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

UN ACT DE EROISM, LA MINUS 20 DE GRADE ȘI LA 1200 DE METRI ALTITUDINE

DACĂ EȘTI ADEVĂRAT ÎN MESERIA DE PETROLIST, NU POȚI SĂ STAI ACASĂ CÎND ALȚII MUNCESC

«Era în plină noapte cînd, de pe culmea Tajbuga, de la Schela de extracție Modîrzău a răsunat semnalul de alarmă. Ce se intîmplase? Din cauza depunerii de parafină, una din conductele de amestec al țițeiului s-a înfundat, determinînd scoaterea din funcțiune a două sonde. Orice minut de întîrziere însemna pierderi de țiței. Știind asta, maistrul Dumitru Foltea și-a adunat în grabă oamenii și au pornit spre locul avariei... O veritabilă competiție cu timpul. Nu se făcuse încă ziuă cînd oamenii terminaseră remedierea, iar cele două sonde începeau să pulseze din nou țițeiul pe conducta refăcută».

(știre din «România liberă»)

Modîrzău nu înseamnă numai o Schelă petrolieră, ținînd de Trustul de petrol Moinești, ci și o comună arătoasă, înșirîndu-și casele de-o parte și de alta a Tazlăului Sărat și de-a lungul unei șosele ce-și pierde urma undeva, sub tîmpla de piatră a Tarcăului. Acolo, la «Mistrețul», maistrului mecanic Dumitru Foltea îi place să mănînce din cînd în cînd, în zilele libere, un capac de ficat și să bea o țigară.

După patruzeci și nouă de ani de viață și treizeci de ani de petrolie, Dumitru Foltea se miră sincer c-am bătut atîta drum ca să scriem despre un act de eroism. Nu că petroliștii Modîrzăului n-ar merita osteneala, ar merita chiar un film, zice, căci băieților ăstora cînd le stă țițeiul parcă le stă și sîngele în vine, ci pentru că tot ceea ce s-a întîmplat în noaptea aceea n-a fost un act de eroism. A fost doar o chestiune de serviciu și nici măcar cea mai ieșită din comun, de vreme ce maistrul își amintește că i s-a întîmplat odată, cu ani în urmă, să rămînă lîngă sondă cinci zile și cinci nopți fără întrerupere.

Își aprinde o țigară pe care, ca s-o bea cum trebuie, înțelege s-o povestească. Se afla în sectorul Pietrosu cînd s-a anunțat avaria de pe Tajbuga. L-au anunțat la «manivelă», adică la telefonul manual, și-a luat cîte ceva împotriva frigului și a convocat oamenii, apoi s-a urcat într-un «Imese» și a traversat muntele pînă la conducta cu pricina.

Din cauza gerului, din cauza celor vreo douăzeci de grade sub zero și din cauza înălțimii de peste o mie două sute de metri, conducta se înfundase și sondele trebuiau oprite. Le-au oprit, dar aceasta nu era o soluție și nici măcar respectarea actelor normative nu era o soluție, căci dacă le-ar fi urmat cu strictețe petroliștii ar fi trebuit să închidă sondele vreme de patru-cinci zile. Au luat legătura cu Schela, au cerut întărituri, adică mecanici și sondori, și s-au pus pe treabă, în ciuda frigului și a nopții. Au încercat cu agregatele de presiune, au pompat apă sărată, au tăiat conducta, au dat găuri cu dornul, dar țițeiul se încăpățîna să nu curgă și atunci oamenii au hotărît să dubleze porțiunea aceea de conductă. Cu alte cuvinte, să realizeze o dublă. Era atît de frig, își amintește, că pielea ți se lipea de fier și rămînea acolo. Nu se punea problema folosirii mănușilor, munca era prea exactă și prea migăloasă, așa că fiecare lucra cu mîna goală cît putea și-apoi se repezea pînă la foc, să se încălzească. Cale de un kilometru și jumătate, de la drum și pînă la locul avariei, petroliștii au cărat țevile cu umărul, le-au prins cap la cap și au închegat o nouă conductă, în paralel cu cea înfundată, în așa fel încît, odată cu zorile, țițeiul a început să-și facă datoria și să curgă către rezervoare.

A ajuns acasă către ora cinci, înghețat bocnă și înfometat, căci nu mîncase peste zi și peste noapte, cum zice, decît oleacă de mezel și un sfert de franzelă. Și-a găsit soția neliniștită, tocmai întoarsă de la Schelă. A încercat să mănînce ceva, dar n-a izbutit, a făcut o baie și a băut un păhărel de țuică de prune lucrată de mîna sa, s-a îmbrăcat și — înainte de ora șapte — s-a întors la serviciu cu naveta. Adică, a luat mașina Irtei de la Zemeș, unde locuiește, și a coborît la Modîrzău.

De treizeci de ani în aceeași întreprindere și cu cartea de muncă imaculată, cum spune, Dumitru Foltea, băiat de petrolist și, la rîndul său, tată de petrolist, socotește actul acela de eroism ca un act de muncă obișnuit. Ehe, zice, în noaptea aceea n-a fost decît o «cumetrie», adică o încordare de vreo zece-cincisprezece ore. Nu s-a arătat nici o scofală, altădată am avut noi și «nunți» la sonde, ceea ce vrea să însemne zile și nopți în șir petrecute de veghe la căpătîiul țițeiului. Pe Tajbuga, își încheie povestirea, nu ne-am făcut decît datoria de petroliști, căci așa este meseria noastră: o treabă în care nu contează nici timpul și nici oboseala, ci numai convingerea că trebuie să fii întotdeauna pe recepție, cu urechea trează și hainele la îndemînă.

A doua zi dimineață, prin amabilitatea inginerului Toma Neagu, directorul Schelei, urcăm către Tajbuga, către locul avariei. La punctul care se cheamă Humărie, găsim la lucru echipa de mecanici condusă de Ion Tîrhoacă, oameni care au pus și ei un umăr solid în noaptea aceea, a «cumetriei» de pe Tajbuga, pentru că au fost convocați și pentru că, zice maistrul, dacă ești adevărat în meseria de petrolist, nu poți să stai acasă cînd alții muncesc.

Ion Tîrhoacă nu-și mai aduce aminte ce-a fost pe Tajbuga, căci lucrul îl înfierbîntase într-atît încît n-avea cum, se scuză, să mai ia seama la detalii. În orice caz, crede că i-a fost foarte frig, întrucît îl mai ține și acum un junghi în spate, dar nu știe dacă durerea se trage de la ger sau de la faptul că s-a udat pînă la piele și că, pe drumul de întoarcere, a ațipit nițel în pufoaica înghețată.

Seara, la sediul Schelei, după ce ne-am întors, noi înșine înfrigurați, de pe înălțimea ostilă a Tajbugăi, am schimbat cîteva vorbe cu directorul adjunct al unității, inginerul Paul Antonică, buzoian după naștere, «bărbat cu petrolul în sînge», cum îl caracteriza maistrul Foltea. A fost și dînsul acolo sus, în noaptea avariei, a condus operațiunile de salvare a conductei, dar a uitat amănuntele, chiar dacă — rememorează — știe că a fumat două pachete de țigări, că s-a întors de pe munte direct la sediu, unde s-a bărbierit și a început o nouă zi de muncă. Una ca oricare alta. Cu alergătură, cu rapoarte, cu veghe, cu tensiune.

În meseria asta, zice, rămîn numai bărbații adevărați, pentru care eroismul înseamnă munca de fiecare zi. La sondele noastre e foc continuu, activitatea n-are drept de pauză și schimburile se fac din mers, respectînd o singură lege: țițeiul să curgă fără întrerupere. Este convins că îndeletnicirea aceasta este foarte aspră, dar este și plină de satisfacții, atunci cînd vezi că din munca și sufletul depus iese un produs care se vinde zilnic și care este prețuit de toată lumea.

Cînd am părăsit Modîrzăul, o comună aflată la o aruncătură de băț de Moinești și la cîteva zeci de kilometri buni de Bacău, petroliștii pregăteau o nouă intervenție, pe picior. Ne-am oferit să asistăm și noi, dar gazdele ne-au refuzat politicos: n-aveți ce vedea, s-a blocat ceva la o «domnișoară», nu-i nimic grav.

Pentru petroliștii Modîrzăului, o intervenție la o «domnișoară» înseamnă numai trei-patru ore de încordare la o sondă aflată în preajma șoselei, adică acolo unde materialele sînt aduse cu mașina și unde lumina vine de la stîlpi.

Pentru dînșii, toată povestea asta, firește complicată, pare un fleac.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

«Ehe, în noaptea aceea n-a fost decît o «cumetrie», adică o încordare de vreo zece-cincisprezece ore».

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 50

MIHAI PÎNZARU – PIM

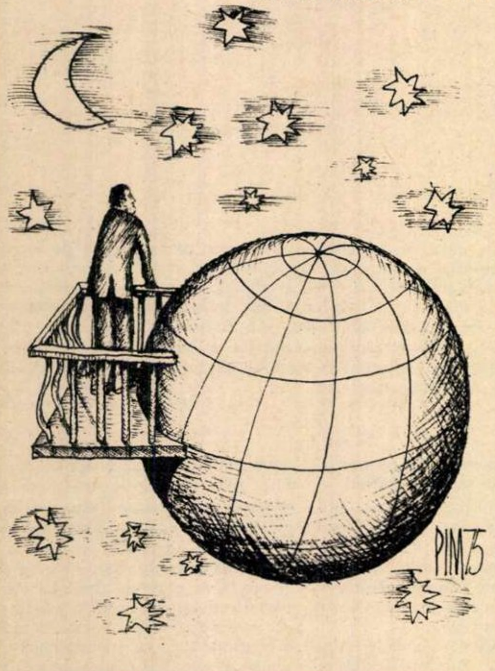

Legende fără desen

— Mamă, vreau să mă culc devreme.
— Da? De ce?
— Am o idee pentru un vis!

●

— Alo, casa lepure?
— Da, chiar dînsul la telefon.
— «Paaac ...»

Culese de
GRIGORE IONAȘ ■

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

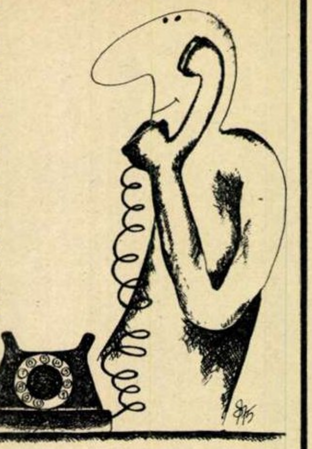

ANTON DRAGOȘ

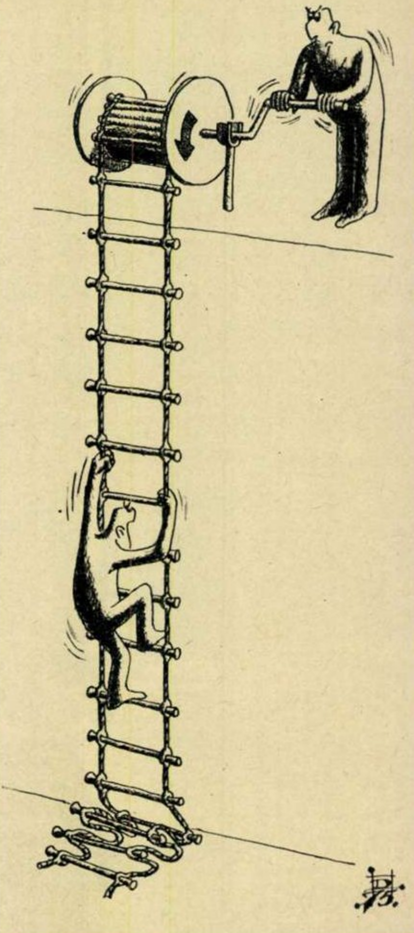

ADRIAN CURSARU

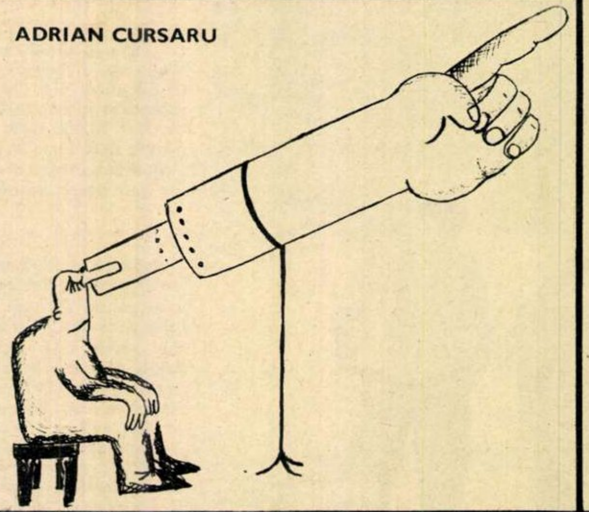

V. CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

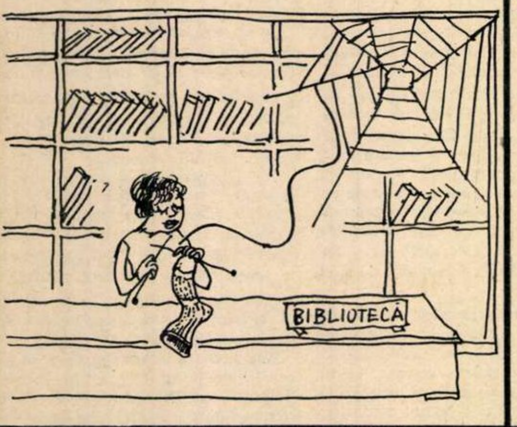

umor involuntar

IIS 11 iunie GALAȚI

24 BUCAȚI
ACE de PĂR
invizibile
N. I. 7002-62 LEI 0,90

NU UITAȚI CĂ DEVIZA „RACULUI" ESTE «RETRAGE-TE ÎNAINTE!»

DENES MOLNAR

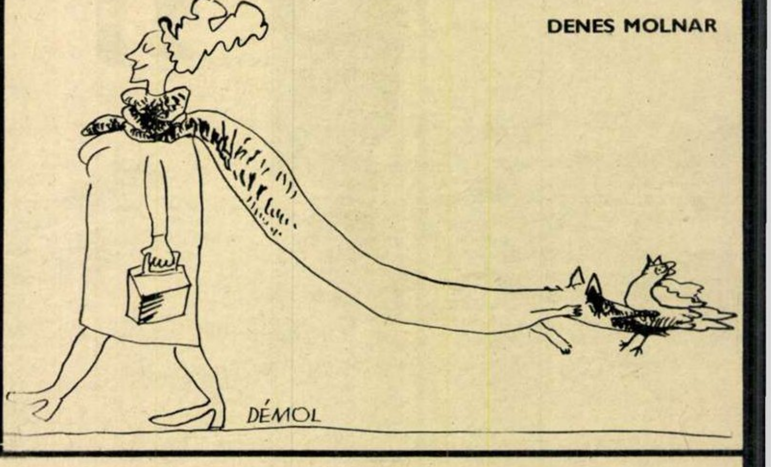

MIHAI BOACĂ

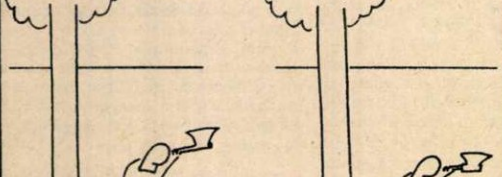

CONSTANTIN GAVRILĂ

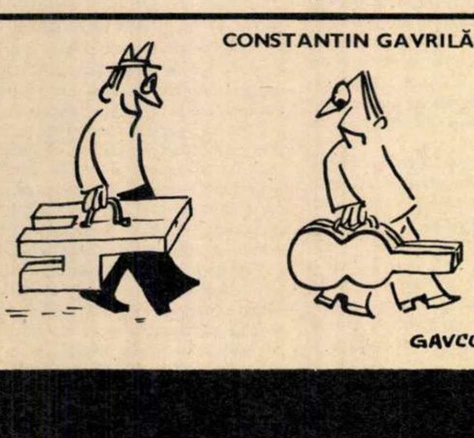

SORIN POSTOLACHE

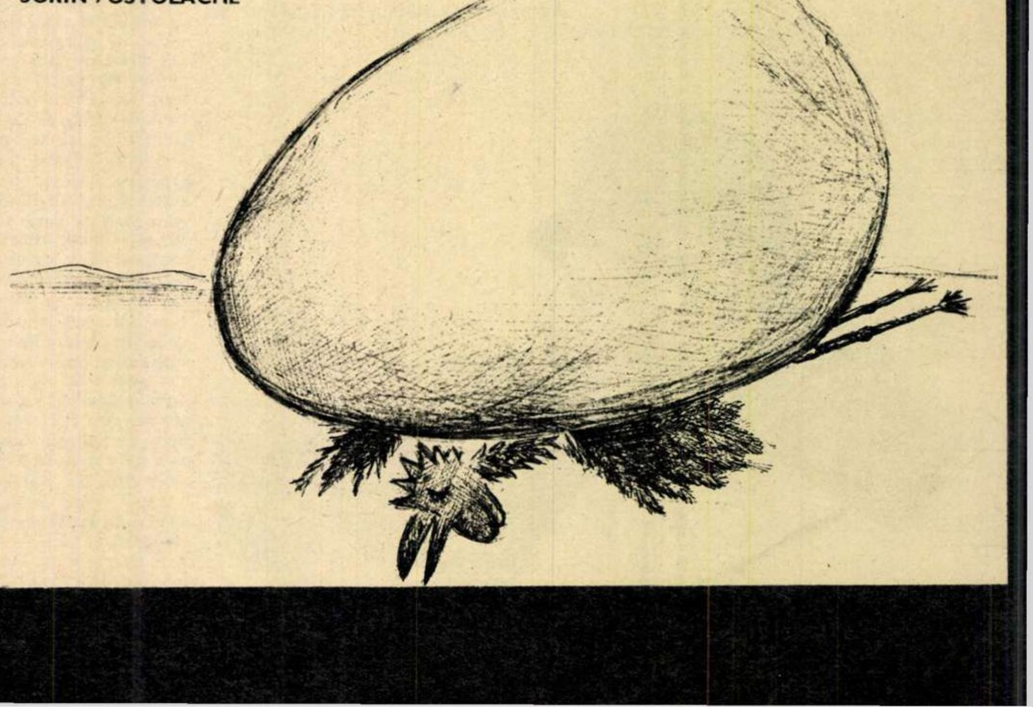

CRONICA DE FOTBAL

la tîrlă

Duminică după masă, pe o vreme splendidă, mai bine de 20 000 de oameni au venit să asiste la reluarea campionatului pe stadionul *Steaua*. Cu o zi înainte, văzusem la TV *premiera* propriu-zisă a returului, transmisă de la Iași și care ne dezamăgise profund. Un teren ca un burete, niște oameni zgribuliți în tribune, două echipe amărîte, dintre care una: *Olimpia-Satu Mare*, ocupînd, pînă la ora aceea, un loc fruntaș în clasamentul din toamnă. Jocul arăta ca un *amical* bine aranjat la cafenea, jucătorii se gratulau unul pe altul, ajutîndu-se să se ridice din mocirlă, în sfîrșit, cîte cineva mai trăgea la poarta lui Bathori I care nu avea altceva de făcut decît să se remarce. La pauză a intrat un tînăr numit Doru Ionescu, proaspătă achiziție din divizia C («izvoarele» spun că vine de la Roman sau de la București, adevărul urmează a fi stabilit de către autoritățile competente). Acesta, nici una nici două, a marcat un gol din ofsaid. Reluările numeroase ale operatorilor TV arătau clar că extrema dreaptă a ieșenilor se afla în spatele fundașilor sătmăreni la primirea balonului. Șpicherul Ilisei a căutat din răsputeri să dreagă busuiocul, dar din moment ce *olimpienii* jucători din nordul țării nu protestaseră, lucrurile au rămas așa cum știm cu toții și *Politehnica* și-a adăugat două puncte la zestrea sa slăbuță, deși nu ne-a convins că este o echipă ce poate rezista în prima divizie. Cît despre echipa lui Helvei, ea rămîne un mister pentru mine, pentru că de cîte ori joacă în deplasare nu arată nimic. S-ar putea spune că returul anunța, în ce privește arbitrajul, un sezon negru și la propriu și la figurat. Dar ceea ce s-a petrecut a doua zi în Ghencea întrece orice închipuire. O trupă de bătrîni pricăjiți, în frunte cu un anume I. Cîmpeanu și secondați de I. Joldoș și T. Andrei, a ținut să ne arate că faimoasa comisie de delegări de arbitri este o formație comică, cinică, răsuflată și bună de concediat in corpore, întrucît delegarea la un meci de importanța celui de duminică a unui astfel de *trio* mai ridicol decît Popey marinarul si Charlot laolaltă nu poate fi egalată decît de ultima glumă din fotbalul românesc: părerea unora că meciul *nul* dintre Spania și Scoția constituie o mare victorie românească (citez din A. Păunescu)! Venerabilii cavaleri ai fluierului s-au distrat de minune. Era unul pe dreapta, chiar în nasul nostru, care ridica drapelul galben ca la calea ferată: în semn de salut. Dacă cineva-l întreba încotro să fie repusă mingea din afara terenului, domnia-sa dădea din umeri. Lucrul îi era complet indiferent. Dar cel mai nostim din această echipă era «centralul» Cîmpeanu care arăta cartonașe galbene peste cartonașe galbene cui îi pica înaintea ochilor. Că echipa din Tg. Mureș e recunoscută pentru jocul său brutal o știam cu toții. Amintiți-vă numai de scandalul de anul trecut provocat de acest *unsprezece* acasă, amintiți-vă atmosfera penibilă pe care uneori o creează unii spectatori din tribune acolo și n-o să mai fiți surprinși că și la București A.S.A. și-a făcut «numărul» încă din primul minut. Baloane aruncate în tribună, jucători tăvălindu-se pe iarbă de ziceai că atunci au fost ghilotinați, proteste la deciziile arbitrilor, trageri de timp și așa mai departe. La toate acestea adăugați seninătatea și lipsa de discernămînt a acestui Cîmpeanu care nici regulamentul nu-l știe! Pentru că dacă l-ar fi știut, la scorul de 1-1 ar fi acordat un gol perfect valabil marcat de către Iordănescu și anulat pe motivul unui ofsaid pasiv al lui Sătmăreanu care nici n-a intervenit în faza cu pricina. A doua și cea mai importantă decizie pe dos a fost dată de același arbitru cînd la o intervenție a lui Iordache, care a plonjat la balon, a acordat un 11 m în favoarea tîrgmureșenilor numai pentru că Nagy a căzut, pur și simplu, în careu. Fragmentînd jocul prin șuierături dese, speriat de ceea ce vedea pentru prima oară parcă în fața lui: un joc de fotbal, acest peticar, clovn și rușine a arbitrajului din România a reușit să facă dintr-un meci ce se anunța interesant o nenorocită de partidă care a început abia în minutul 75, cînd *Steaua*, prin introducerea lui Dumitrescu, și-a adus aminte că scorul era 2-2.

Vreau să scriu aici cîteva rînduri pentru Teașcă (slăbiciunea mea majoră). Nu știu de ce i-au trebuit acestui bun cunoscător al fotbalului trei sferturi de meci pentru a-l înlocui pe Pantea, deși cel care ar fi trebuit să părăsească terenul încă de mult era Răducanu. O să mi se răspundă că ar fi fost o greșeală de neiertat, pentru că Răducanu a marcat două goluri. Răspund: golurile erau plata pentru cele două ocazii, în primele 3 minute, ratate de același jucător care poate juca orice într-o echipă, în afară de rolul de extremă. Adăugați la treaba asta că driblează la nesfîrșit, permițînd regruparea apărării adversarului și că face mai curînd numere de circ decît să fie util echipei sale, fapt pentru care eu nu l-aș titulariza în *unsprezecele* militar, așa cum o face cu atîta generozitate Radu Urziceanu în ziarul *Sportul*. Sînt de acord că Dumitrescu poate să pară unora bătrîn, dar el a marcat duminică un gol superb și a fost coautor la un al doilea. Și atunci de ce să improvizăm cînd avem soliști poate mai obosiți, dar mai buni decît cei ce interpretează o altă partitură. Aș mai vrea să adaug că antrenorul *Stelei* dă dovadă de un conservatorism pe care nu i-l cunoșteam. El știe că echipa militară nu are înaintare, dar nu face nimic pentru ca să invente una. Cu un Năstase care se ascunde ca să nu primească mingea și cu un Pantea cam pensionar pe tușă și chiar cu Iordănescu care joacă mult prea în spate, nu cred că micul Napoleon va realiza mult doritul eveniment pe care-l anunță. Trebuie un bisturiu, Teașcă! Ce ne mai ascundem după plopi?!

Cît privește pe arbitri, sfatul nostru este ca exemplare de genul lui Cîmpeanu să fie trimise, pur și simplu, la tîrlă.

EUGEN BARBU ■

1

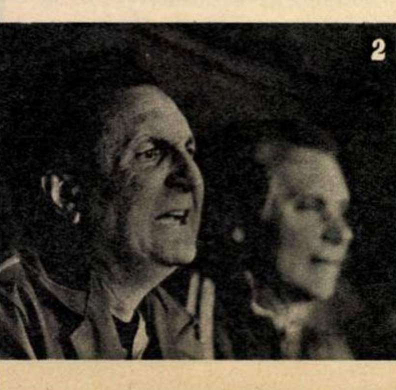

2

fotbalul nostru cel de toate zilele din nou pe scenă

1. Dinamo e condusă cu 2-0, **Nicușor** și **Nelu Nunweiller** par împăcați cu soarta. «Primul pas cu stîngul». Noroc că reșițenii s-au împiedicat singuri... la mal.

2. Dinamo a egalat. Antrenorului reșițean **Reinhardt** nu-i vine să-și creadă ochilor. «Ce faceți, băieți, scăpați victoria din mînă?» Și au scăpat-o.

3. **Balaci,** cel mai bun jucător al partidei Universitatea Craiova-Universitatea Cluj-Napoca, înscrie spectaculos — balonul trecînd exact pe sub portarul Duha — al treilea gol al campionilor.

4. E 1-0 la Reșița. Liderul e pus cu un genunchi la pămînt; va fi pus și cu al doilea, dar își va reveni, egalînd surprinzător după ce șansele sale în acest joc păreau definitiv compromise.

5. În sfîrșit, soare și bucurie pentru ghinionistul clasic **T.T.** Dirijorul și «orchestra» sa au fost duminică la înălțime: o jumătate de duzină de goluri înscrise echipei din Tg. Mureș este o performanță rarisimă.

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■
ION PREDOȘANU ■
și **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

3

4

5

COPERTA NOASTRĂ

Fotografii de **ELENA GHERA** și **VASILE MOLDOVAN** ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: ALEXANDRU PĂSĂRIN

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

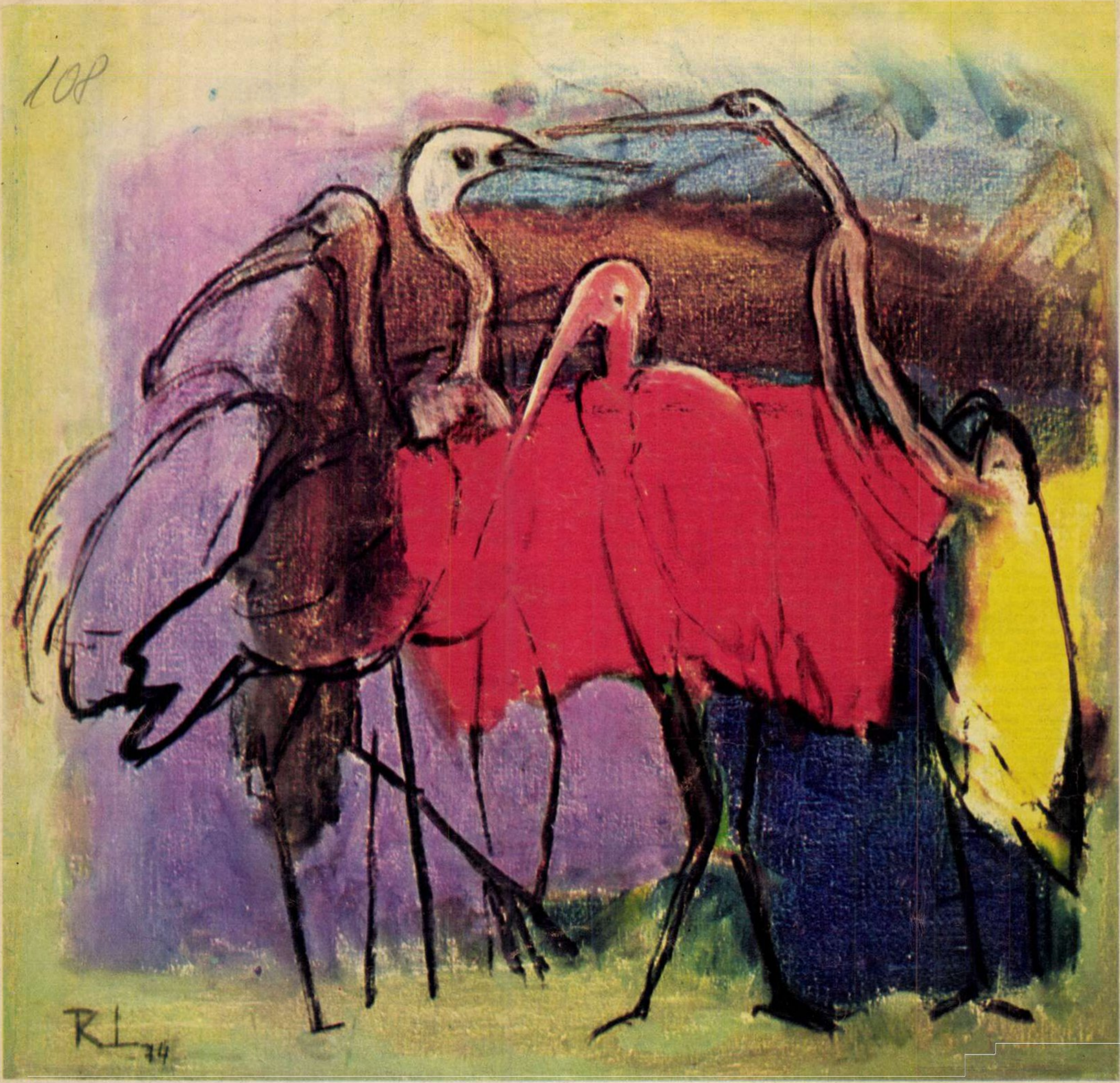

A PICTA PĂSĂRI

A picta păsări. A picta păsări și nu flori sau oameni. În fond, cu ce ar fi mai prejos a picta păsări? Atunci cînd sînt coborîte din lumea lor pe pînze, nu vin ele oare cu acele culori pe care natura le-a creat cu atîta răbdare, cu tonuri, purități și străluciri pe care pictorul le caută adeseori în memoria lui, știind că ele există, nuanțe care par să se fi pierdut sau să se fi uitat, dar care mai trăiesc ascunse în penajul lor? Păsările, ca orice motiv, au fost chemate sau alungate din ecranele picturii, după cum ele puteau să reprezinte un simbol sau să satisfacă o chemare pentru frumos într-o epocă, sau după cum epoca avea răbdare și cultiva minuția amănuntului, ca în secolul al XVII-lea cînd picta acel «Rafael al păsărilor», care a fost Melchior Hondecoeter, ori virtuosul Jan Weenix. Poate păsările n-au fost totdeauna ele însele personajele principale ale unei imagini, chiar și atunci cînd erau divinizate, ca în lumea antică. Așa a fost să fie soarta lor, să zboare prin cerul hieroglifelor egiptene și ibiși fiind să denumească verbul «a străluci», sau, mai tîrziu, să fie coborîte în lumea naturilor moarte, printre multe alte obiecte, pentru ca pictorul să-și exercite măiestria în a reda tonuri și valori cromatice rare.

Rodica Lazăr nu pictează cu tot dinadinsul păsări, repertoriul ei de semne și motive plastice fiind mult mai larg. Artista pare să caute însă simboluri ale duratei, motive care vin de undeva din depărtare și aduc cu ele mesajele lor tainice, și ea le descoperă în balade («Miorița»), în fascinațiile ceramicii («Oale»), în delicatele modelări ale statuetelor antice («Tanagre»), sau în acea lume nostalgică a cabalinelor și păsărilor.

A picta păsări, acum, în acest timp, înseamnă fără îndoială a ne mai aduce aminte de proteicele frumuseți ale naturii, de chipurile ei eterne, care uneori se sting sau le vedem foarte rar, sau nu le vedem niciodată. Poate acesta este mesajul nemărturisit al cocorilor, păunilor, bufnițelor, pelicanilor Rodicăi Lazăr. Ea nu caută pentru ele nici imensitatea cerului ca să le descopere grația zborului, nici accidentele peisajului, ea nu încarcă imaginea cu nici un amănunt, ci inventează pentru ele o atmosferă feerică, un orizont policrom pe care le proiectează ca pe niște semne furate realității, le situează în luminile ireale ale unui crîng sau ale unei delte imaginare. Dacă spațiul e conceptual, plăsmuit, prezența păsărilor e reală, dar departe de imitația servilă a modelelor. Artista nu descrie penaje, nu e preocupată de nuanțe și culori locale. Pentru că intenția ei nu este de a ne prezenta cu tot dinadinsul păsări, ci poate înainte de toate un vis despre păsări, sau dragostea pentru ele.

CORNEL BOZBICI ■

Fotografie de V. MÎNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV - NR. 10 (1031) - 15 MARTIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

Un vot pentru România

- 9 martie 1975 în circumscripția electorală numărul unu a țării
- „am votat cu mîna pe inimă, așa cum aș fi jurat"
- niște oameni au votat pentru țara lor, fiind foarte departe și foarte aproape de ea
- noi vom lucra și vom vota și în mileniul 3
- în primul rînd: o mare onoare!
- praguri care măsoară vîrsta patriei

moment de seamă în cronica relațiilor de prietenie româno-ecuadoriene

În aceste zile de primăvară frumoasă, amintind continente situate mai înspre ecuator, ne-a vizitat țara președintele Republicii Ecuador, general de brigadă Guillermo A. Rodriguez Lara. A fost o vizită de lucru care a prilejuit interesante schimburi de opinii, de experiență. Au fost convenite acorduri și convenții de colaborare în domeniile petrolier, minier, agricol, industrial. Comunicatul comun semnat la sfîrșitul vizitei propune extinderea colaborării economice, a schimburilor în toate domeniile, precum și colaborarea științifică și culturală. Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Guillermo A. Rodriguez Lara au constatat cu multă satisfacție că asupra multor probleme există puncte de vedere identice sau apropiate, îndeosebi în ce privește lupta pentru promovarea unor relații noi de egalitate și respect, pentru o politică de colaborare și pace, care să garanteze dreptul tuturor națiunilor de a se dezvolta corespunzător năzuințelor lor. În cuvîntul președintelui Nicolae Ceaușescu la semnarea Comunicatului comun se afirmă: «Dorim ca tot ceea ce am convenit, atît cu prilejul vizitei pe care am făcut-o cu un an și jumătate în urmă în Ecuador, cît și în cursul vizitei dumneavoastră de acum în România, să se realizeze în cele mai bune condiții, ca relațiile dintre România și Ecuador să contribuie la dezvoltarea fiecăruia din popoarele noastre, să servească cauzei colaborării și păcii în lume».

În toastul președintelui Nicolae Ceaușescu s-a afirmat printre altele dorința de a transmite poporului prieten ecuadorian salutul nostru, al românilor, precum «și cele mai bune urări de bunăstare și prosperitate». Această urare a devenit tradițională în limbajul politic al președintelui Nicolae Ceaușescu și al poporului român. Pentru că toate aceste lucruri ni le dorim și noi. Este urarea pe care o facem tuturor popoarelor lumii ori de cîte ori reprezentanții lor ne vizitează țara. Ca semn că noi credem într-o lume a păcii și a colaborării internaționale.

---

la noi partidul și poporul formează un singur trup și un singur suflet

Deși ziua de 9 martie 1975 a fost duminică și, cu toate că prin semnificațiile ei privind istoria noastră a fost o zi de sărbătoare, ea rămîne totuși în memoria noastră ca o zi de lucru. Pentru că ampla acțiune de pregătire a campaniei electorale, de propagandă pentru candidații Frontului Unității Socialiste s-a petrecut într-o reală atmosferă de lucru, de emulație în sensul îndeplinirii sarcinilor de muncă și pentru devansarea termenelor de realizare a angajamentelor de producție. Rezultatul alegerilor de la 9 martie 1975 reprezintă încununarea unui nobil, a unui substanțial proces evolutiv la nivelul conștiinței oamenilor. Pentru că oamenii au votat candidații Frontului Unității Socialiste știind că votează pentru propriul lor viitor, adică pentru acele admirabile sinteze ale viitorului care trasează liniile de forță ale dezvoltării multilaterale a României, ale devenirii noastre în condiții de civilizație, de demnitate. La baza acestei evoluții de conștiință care a determinat gestul aproape spontan, unanim al alegătorilor de a opta pentru un viitor mai bun, plin de speranțe și de certitudini, se află înțelegerea, acceptarea și angajarea în sensul viitorului, determinate de faptul că pentru prima oară Partidul Comunist Român și celelalte organizații strînse într-o unitate de monolit prin Frontul Unității Socialiste au promulgat «carta comuniștilor români» care este **Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintarea României spre comunism.**

Opțiunile aproape unanime exprimate prin vot ilustrează în mod exemplar coeziunea de nezdruncinat a întregului popor în jurul Partidului Comunist Român, faptul că partidul și poporul formează un singur trup și un singur suflet. Este expresia fermă a deplinei concordanțe între aspirațiile poporului și angajamentele partidului de a-l reprezenta în istorie.

Practic, s-a perfecționat, în cadrul democrației noastre socialiste, modul de a alege și de a fi ales în forurile de stat. În felul acesta Programul Partidului Comunist Român devine și mai profund politică de stat. Pentru că, se poate spune: prin alegerile de la 9 Martie, programul partidului a fost ratificat ca program de activitate al tuturor organelor puterii de stat, de la Consiliile populare comunale pînă la Marea Adunare Națională. Astfel, semnificația gestului prin care fiecare din noi a votat la 9 Martie se traduce prin opțiunea pentru construirea unui stat socialist modern, avansat economic și înfloritor.

Faptul că în forurile reprezentative ale democrației noastre au fost aleși cei mai buni dintre noi, oameni cu o conștiință înaintată, cu prestigiu pentru spiritul lor de sacrificiu, pentru capacitatea lor organizatorică și mobilizatoare, pentru competența, inițiativa, energia și combativitatea în viața de zi cu zi, constituie dovada elocventă că toate sarcinile încredințate de partid vor fi duse la bun sfîrșit. Unanimitatea cu care a fost ales în circumscripția electorală nr. 1 «23 August» din Capitală tovarășul Nicolae Ceaușescu exprimă încă o dată dragostea, stima și înalta prețuire față de strălucitul conducător revoluționar a cărui viață este pusă din cea mai fragedă copilărie în slujba binelui și fericirii patriei.

Votul nostru de la 9 Martie a fost de fapt angajamentul nostru că vom urma neabătut politica partidului, că spiritul nostru creator va fi pus în continuare cu și mai multă însuflețire în serviciul marii cauze a socialismului. Ne angajăm astfel să răspundem înflăcăratei chemări a secretarului general al partidului și să dovedim că Programul partidului, Directivele dezvoltării economico-sociale a României **«fac parte integrantă din experiența noastră de fiecare zi, călăuzesc pe fiecare cetățean în viață și în muncă».**

Un vot pentru România

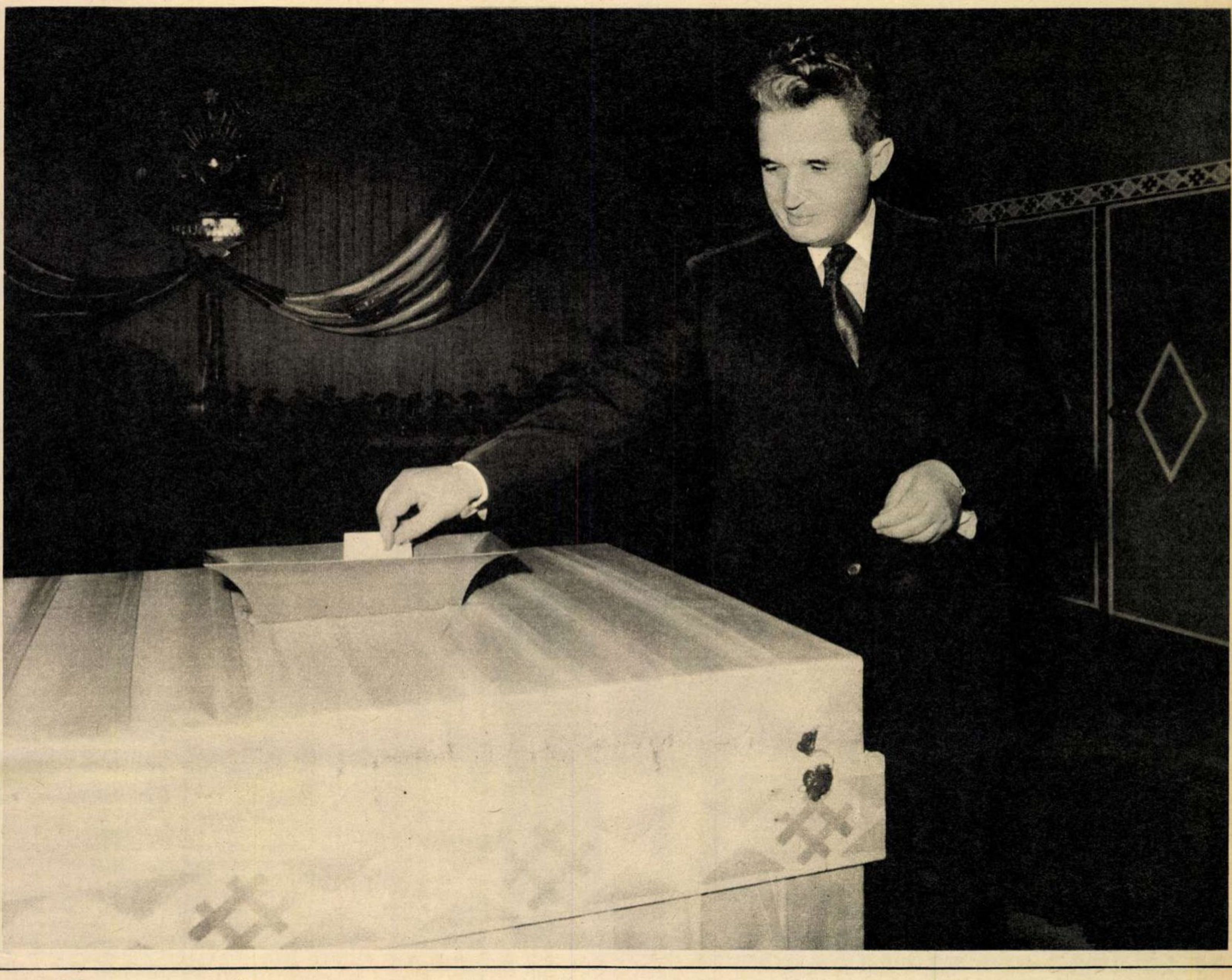

9 martie 1975 în circumscripția electorală numărul unu a țării

Evident că pentru marea majoritate a locuitorilor Bucureștiului de astăzi Șoseaua Pantelimon era o magistrală ca atîtea altele construite în ultimii ani, cu blocuri de 10 etaje, cu balcoane și ferestre pline de lumină, cu magazine moderne și linii de tramvai sau de autobuz prelungite în Cîmpia Română. Dar pentru cei care au avut prilejul să străbată Bucureștiul, să cunoască îndeaproape chiromanția străzilor sale, istoria publică a Șoselei Pantelimon are rezonanțe simbolice, aș zice parabolice. Este imaginea precisă, concretă a unui timp promis și astăzi împlinit de către oamenii orașului, de către acei bărbați și femei care au venit din diferite colțuri ale țării aici, în București, ca să întemeieze un cămin, o familie și să lucreze în fabrici, în uzine, în întreprinderi, în instituții, pretutindeni acolo unde a fost nevoie de priceperea, de măiestria și de generozitatea lor Multe din cărțile de imobil de pe Șoseaua Pantelimon sînt noi. Blocurile din jurul centrului de votare nr. 1 al țării, acolo unde era așteptat în dimineața zilei de 9 Martie tovarășul Nicolae Ceaușescu, în calitatea sa de cetățean și de candidat în forul suprem al democratiei socialiste, exală încă mirosul tare al schelelor și cofrajelor glisante, mirosul crud al betonului și mortarului, al zugrăvelilor policrome. Chiar în ziua aceea limpede de primăvară, cu explozii florale, cu mulțimi revărsate torențial pe străzi exercitîndu-și dreptul la demnitate, la responsabilitate civică, aveam să asist la tulburătoare scene pentru albumul nostru de familie: bărbați, femei și copii urcau mobilele în apartamente situate la diferite etaje și predate la cheie în cursul săptămînii trecute.

Cine își mai aduce astăzi aminte imaginile unui trecut, uneori îndepărtat, alteori apropiat, cu maghernițe paupere și curți interioare de cazarmă sordidă, care compuneau odinioară tristul peisaj al Șoselei Pantelimon?

Cînd, după introducerea buletinelor de vot în urnă, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au străbătut magistrala Pantelimon, în pas viu, răspunzînd cu un surîs bun și cu mîna ridicată aclamațiilor de pe trotuare, de pe balcoane, de la ferestre, am înțeles că această trecere în revistă are semnificația unui triumf. Triumful unor legislații care au început cu treizeci de ani în urmă. Triumful unor legislații democrat-populare și socialiste care au dat o nouă înfățișare străzilor noastre de toate zilele, caselor noastre, interioarelor noastre de conștiință.

9 Martie 1975 a fost o zi clară, o zi luminoasă de primăvară nerăbdătoare. Cu flori, cu foarte multe flori și crengi doldora de muguri. Spre Șoseaua Pantelimon se revărsau din toate părțile coloane de oameni spre centrul de votare numărul **unu.** Purtau drapele, lozinci, cîntau și strigau în cor cuvinte menite să se graveze în memoria zilei: **«Pentru al țării mare sfat, Ceaușescu deputat»**, **«Stima noastră și mîndria: Partidul, Ceaușescu, România»**. Pe la balcoane, de la ferestre, oamenii înotau în buchete de flori. Mulți dintre cei întîlniți în primele ore ale dimineții în preajma centrului de votare numărul **unu** își exprimaseră deja opțiunile asupra candidaților circumscripției lor electorale și îl așteptau pe primul bărbat al țării, omul de care e strîns legată întreaga lor biografie istorică. Un aer proaspăt de fericire personală, o emoție molipsitoare, tonică, se întipărea pe chipurile bărbaților și femeilor ieșiți în întîmpinarea președintelui Republicii, Nicolae Ceaușescu. Echipele de dansuri, coruri de școlari, de organizații sindicale, în costume populare, în costume de concert, fanfare, invadaseră Șoseaua Pantelimon în dreptul Liceului «Alexandru Sahia», unde se afla secția de votare numărul **unu.** Echipe de ziariști, de fotoreporteri, de la diverse publicații și agenții de presă, publiciști străini acreditați în România așteptau să consemneze momentul în care va vota secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Sosirea celui dintîi cetățean al țării în circumscripția electorală care l-a propus în forumul suprem a fost salutată cu un entuziasm care a făcut să erupă mulțimile de-a lungul șoselei într-o dezlănțuire spontană de afecțiune și sinceritate. Oamenii voiau să-l vadă pe acela care ne reprezintă epoca în istorie, în lume. Pionierii s-au revărsat spre îmbrățișarea caldă, deschisă întotdeauna candoarei și purității. I s-au înmînat flori, i s-a urat bun venit în circumscripția care își leagă împlinirile de hotărîrile sale, de energia sa neistovită, de forța personalității sale. Se aflau printre cei prezenți eroi ai muncii socialiste din cele două citadele reprezentative ale revoluției socialiste în România, Uzinele «23 August» și «Republica», dar și din celelalte întreprinderi care alcătuiesc geografia industrială a zonei.

A urmat apoi gestul suprem al votării petrecut într-o atmosferă de solemnitate, oficiat cu simplitate și cuget curat, și mai ales cu acea înaltă conștiință a lucrurilor prin care «tot ce mișcă în țara asta» vibrează cu aceeași intensitate în sensul viitorului. Pentru că semnificația majoră a actului exprimării prin vot la 9 Martie 1975 a fost aceea a alegerii viitorului nostru.

Tot ceea ce a urmat, avînd ca fond principal de elemente imaginile blocurilor noi, moderne, de pe Șoseaua Pantelimon, cu mulțimile de oameni care au invadat trotuarele, balcoanele, ferestrele într-un fluviu de aclamații și de ovații, într-o maree de flori, în ritmul «Horei Unirii», în acordurile corurilor de bărbați și femei, sau ale fanfarelor, a făcut ca ziua alegerilor să devină sărbătoarea omenească a întîlnirii oamenilor cu alesul lor în fruntea țării. Înregistram cascada aceea de aclamații și de urale, de cuvinte de bine, de urări de fericire ca pe un mandat al încrederii depline, ca pe un vot acordat înțelepciunii, curajului, devotamentului nemărginit, eroismului cotidian al celui dintîi bărbat al țării, Nicolae Ceaușescu.

În ziua de 9 Martie 1975 Șoseaua Pantelimon a făcut parte mai mult ca oricînd din Cîmpia Română!

ADRIAN DOHOTARU ■

Un vot pentru România

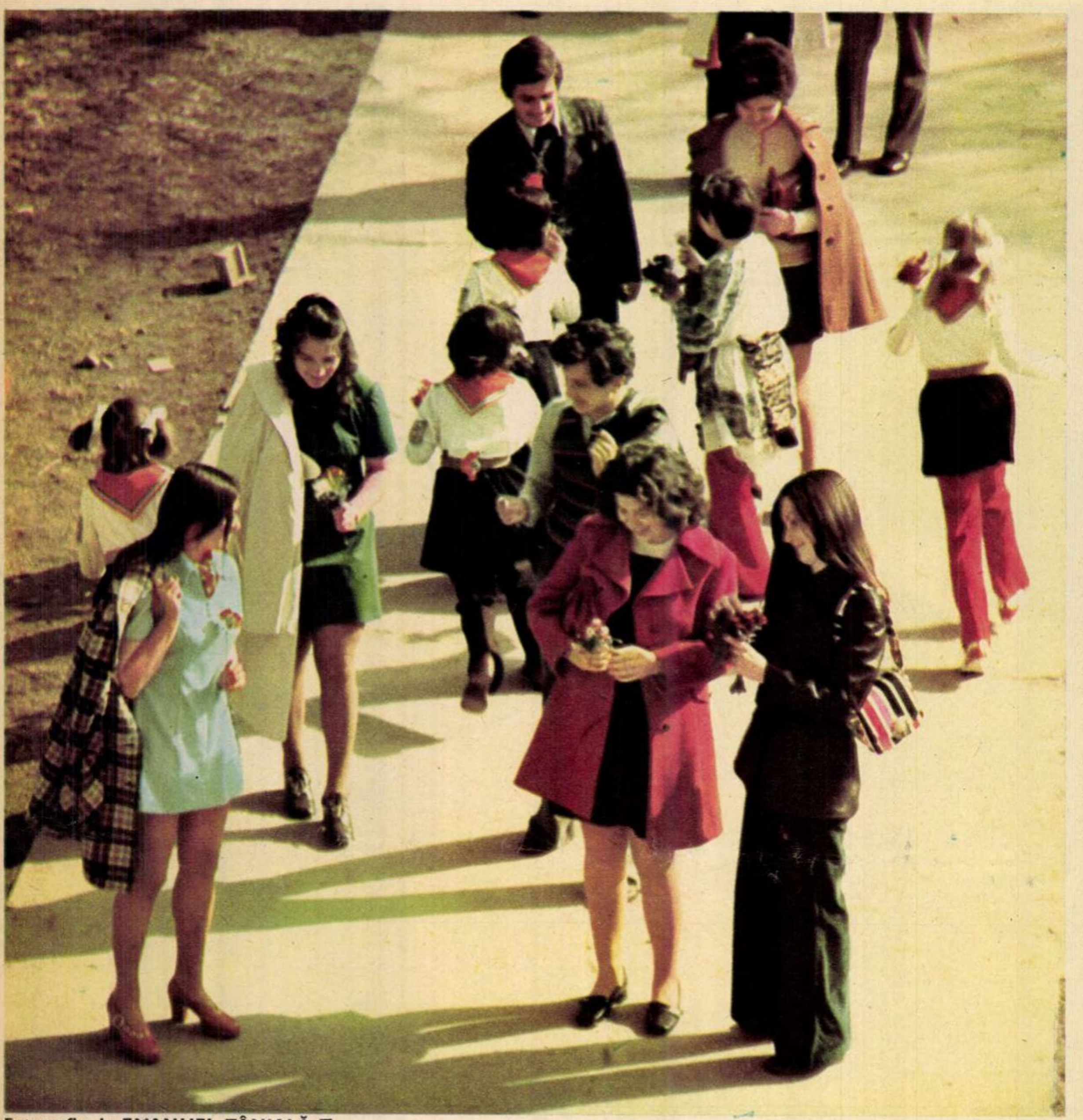

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

„am votat cu mîna pe inimă, așa cum aș fi jurat“

Încă de dimineață, de la primele ore, prin aerul aburos al unei pretimpurii primăveri, străzile orașului vuiau de freamătul a zeci și zeci de coloane de tineri, elevi și studenți ai municipiului Tîrgu Mureș, cetățeni exercitîndu-și și exprimîndu-și, pentru prima dată, cei mai mulți dintre ei, dreptul la vot, actul adeziunii totale față de politica și destinul prezentei și viitoarei României socialiste.

Aveam să-i cunoaștem pe unii dintre acești tineri îndreptîndu-se cu steaguri și cîntece spre centrele de votare. Două bune și nedespărțite prietene, Hedda Benar din Mediaș și Greta Cristea din Borsec, eleve în anul întîi, Școala tehnică sanitară. Erau, bineînțeles, emoționate. Îmbrăcați în costumele lor de sărbătoare, pionierii Liceului «Unirea» adăugau un plus de frumusețe coridoarelor prin care cetățenii se îndreptau spre urnele de vot. «Eu, care mă numesc Simona Petra și sînt președintă de detașament la clasa a treia, și prietena mea, Tünde Cismardi, tot președintă de detașament, dar la clasa a patra, ca și toți ceilalți pionieri, sîntem aici ca să facem mai frumoasă această zi a oamenilor mari». De-abia am apucat să consemnez spusele micuței Simona, că alți pionieri, cu fragede buchete de flori, alergau în calea unui grup de tineri. Erau elevii Hajnal Magyaros, Attila Balogh, foarte tînărul învățător Ilie Turdeanu, și fratele său, Emil, student, toți locuind pe aceeași stradă, a Bradului, cunoscîndu-se, cum s-ar zice, încă de la cea mai fragedă vîrstă. Din același grup mai făceau parte și două fete venite în Tîrgu Mureș din satul Urmeniș, Elena Pasztor, 23 de ani, și Maria Birou, 18 ani, elevă încă în ultimul an al Liceului pedagogic. Amîndouă consătencele erau bucuroase că după 5-6 ani s-au reîntîlnit aici, la centrul de vot. Și, în fine, o altă componentă a acestui grup plin de voie bună, Kilyen Ilko, studentă în anul II la Institutul de teatru din Tîrgu Mureș, recent confirmată ca membră de partid, o tînără viitoare artistă care ne spune că: «Votez pentru prima oară, pentru o Românie mai frumoasă, o Românie eroică, o Românie de aur, pentru toți cetățenii ei, români, maghiari, germani și de alte naționalități».

Și iată-ne la centrul de votare nr. 13, în cartierul Aleea Carpați, după ce mai întîi vizitaserăm mai multe centre de votare, cel mai frumos dintre ele (o părere subiectivă poate!) părîndu-ni-se cel amenajat în satul Nazna, unde sala de votare era îmbrăcată realmente în peste 50 de covoare care ne arătau nu numai bogăția satului, ci și deosebitul simț artistic al acelor oameni. Însoțitoarea noastră, tovarășa Floarea Ispas, secretară a Comitetului municipal de partid, la fel de încîntată ca și noi, ne spunea că în viitorul cincinal dînsa va pierde unul din titlurile sale de noblețe, adică nu va mai putea spune că s-a născut la țară, deoarece satul Cajva, împreună cu marea comună a Gurghiului, va deveni un adevărat oraș.

Ne aflam deci la centrul de votare nr. 13, unde am întîlnit un grup de tineri care se grăbeau să ne răspundă absolut toți deodată. Constrînși de spațiu, vom reda numai răspunsurile lor, considerînd că întrebările noastre se pot subînțelege.

«Toți, absolut toți, sîntem prieteni, dar, știți, prieteni foarte buni. Sîntem din acest cartier care este, din punctul nostru de vedere, cel mai frumos din oraș. Votăm astăzi pentru prima dată și cred că toți tinerii din țară au votat ca și noi, cu aceleași emoții, cu aceeași convingere că votăm pentru viitorul nostru. S-ar putea spune că am votat cu mîna pe inimă». (Anca Ciurea, elevă, clasa a XII-a, Liceul «Unirea».)

«Aici am crescut, în acest cartier, lîngă Mureșul care, o dată, ne-a și inundat, dar noi i-am făcut un dig mare, de nădejde, am plantat pomi, aproape toți pomii noi ai cartierului, pomi care sînt ai copilăriei și adolescenței noastre, pentru că atunci, cu inundațiile, eram în clasa a VIII-a, chiar la școala asta unde este acum centrul de votare. Eram colegă cu Tavi și cu Mircea, și ei, fiind băieți, au ajutat cu barca la salvarea oamenilor. Eu, fiind fată, făceam alte treburi, ajutam și eu, deși îmi era tare frică. Pentru ce am votat eu astăzi? Pentru ca toți tinerii care au crescut alături, așa cum am crescut noi, foștii elevi ai acestui cartier, să ne putem continua prietenia, să ne putem îndeplini toate visurile noastre». (Rodica Negrea, clasa a XII-a, Liceul «Unirea».)

«Cînd am venit eu în acest cartier, din orașul Sebeș-Alba, aveam numai 8 ani. Au trecut de atunci 10 ani. M-am împrietenit cu toți copiii de aici. Nu, acum nu mai sîntem copii, doar am votat chiar astăzi, am votat pentru viitorul țării, care este viitorul nostru. Da, am fost, ca și prietenii mei, emoționat, chiar dacă totul a fost destul de simplu, dar noi am înțeles că votul nostru exprimă încrederea și angajamentul nostru de a contribui la tot ceea ce se va înfăptui în această țară». (Constantin Șalapi, clasa a XII-a, Liceul de muzică.)

«Chiar dacă sînt ceva mai mare decît ei, le sînt prietenă în continuare. Poate că uneori le-am dat și sfaturi, dar nu de sfaturile mele au ei nevoie. Sînt studentă în anul III, ei sînt elevi, elevi în ultimul an. Cu unii dintre ei voi fi probabil colegă de facultate, cu Mirela sau cu Adrian. Sigur că da, există un **probabil** pe care eu îl doresc din toată inima o **viitoare realitate**. Pe candidatul nostru, tovarășul Ioan Căliman, îl cunoastem, este tatăl unei prietene de-a noastre, Florina, colegă de-a mea, tot în anul III la Medicină, ca și Ileana, sora Ancăi. Cum este dînsul? Un om energic, în fruntea tuturor locatarilor pentru înfrumusețarea continuă a cartierului nostru». (Eugenia Berbecaru.)

«Eu ce să vă spun? Sînt și eu, ca toți prietenii mei. Cum sînt ei? Sînt cinstiți, nu pot să spun despre nici unul că ar fi alt fel decît cum trebuie, sînt combativi și iubesc dreptatea. Ce înseamnă combativ? Înseamnă să fii tînăr, revoluționar, să nu te sperii de greutăți, să lupți pentru binele tău, dar și pentru binele celorlalți. Eu spun că pentru asta am votat astăzi, i-am ales pe cei mai buni fii ai poporului, pe cei care vor ști să folosească gîndurile, entuziasmul și sentimentele noastre pentru înfăptuirea unor mărețe idealuri». (Adrian Moldovan, clasa a XII-a, Liceul «Alexandru Papiu Ilarian».)

«Ne-ați întrebat trei lucruri: cum sînt prietenii noștri, cum este cartierul nostru și cum este țara noastră? Și vreți ca noi să legăm aceste întrebări și răspunsuri de această zi a primului nostru vot. Prietenii mei sînt niște oameni cum eu doresc să întîlnesc oriunde m-aș duce. Vreau să spun că mă voi duce să muncesc în cine știe care colț de țară. Aș dori ca în acel viitor colectiv să întîlnesc oameni la fel ca prietenii mei de acum. Cartierul nostru este așa cum sînt toate cartierele nou construite în toate orașele țării. Țara noastră este așa cum sînt oamenii ei, acești oameni care au votat astăzi pentru viitorul țării și cărora noi le-am dat primul vot». (Mircea Szabo, anul IV, Liceul industrial.)

«Prietenii mei au cam spus tot ceea ce se poate spune despre gîndurile și sentimentele care ne-au încercat pe noi în această zi a primului vot. Ce-aș putea eu să adaug?! Am votat și eu cu mîna pe inimă, așa cum aș fi jurat». (Mirela Gaston, clasa a XII-a, Liceul «Unirea».)

N-am încercat nimic altceva decît să redăm pe scurt atmosfera zilei de 9 Martie dintr-un oraș recunoscut pentru frumusețea și tinerețea sa. Am încercat totodată să transcriem gîndurile și sentimentele acelor tineri care au crescut odată cu străzile noi și cartierele noi ale municipiului Tîrgu Mureș, tineri care, în inima lor cinstită și curată, poartă destinul prezentei și viitoarei României socialiste.

VICTOR NIȚĂ ■

nişte oameni au votat pentru ţara lor, fiind foarte departe și foarte aproape de ea

Constanța, zori cu lumină pură, vînt cald și răscolitor dinspre larg, vînt încărcat de primăvară și depărtări.

Vîntul acesta cu gust de Mediterană legănată de magnolii, cu amărăciuni verzi de Atlantic, cu dulceață de omăt nordic, topit, te face să vezi primăvara alt fel. Te face s-o simți — aici, unde ne atingem cu marea, deci cu largul cel mare al lumii — ca pe un vast fenomen al Terrei, te face deci să aliniezi ghioceii noștri pe fusuri orare, pe sfoara latitudinilor, într-un răsărit continuu de flori caste și efemere.

Toate navele românești aflate în cursă au votat, ni se spune, încă din zori. Informația o primim de la stația de radio a coastei, care a cules-o din eter. 50 de nave românești călătoare pe apele lumii (42 din ele aflate în «marș», în plină mare, opt ancorate în diferite porturi) au transmis, odată cu zorii zilei de 9 Martie, radiograme-bilanț ale votului. Radiogramele acestea nu au sosit, firește, toate o dată. Au fost recepționate la distanțe de ore, pe întreg parcursul zilei, pînă noaptea. Fusurile orare au dilatat acești zori românești la dimensiune de zi planetară. Prima radiogramă a sosit la Constanța la ceasurile 6,30 dimineața, transmisă de petrolierul «Banatul», călător în apele Mediteranei. Ultima, la ora 23, transmisă de nava «Carpați»de undeva din Pacific. Ceea ce înseamnă că la ceasurile 23 din noapte undeva, în Pacific, răsăreau niște zori românești.

Din radiograma navei «Dacia»:

«Sîntem sub operațiunea încărcarea navei. Stop. Echipajul este bine dispus și plin de însuflețire, după momentul solemn în care ne-am dat votul aleșilor poporului».

Din radiograma navei «Carpați»:

«Toți cei 37 de membri ai echipajului au votat la prima oră a dimineții, într-o atmosferă de sărbatoare».

Radiogramele sînt scurte: costă valută. De fapt nici nu era nevoie de prea multe cuvinte. S-a aflat că toți marinarii români risipiți prin lume au votat «cu o sărbătorească bună dispoziție» încă din zori și acest lucru, fără îndoială, ajunge. Restul se poate imagina. Restul de fapt se știe. Se știe, de pildă, că ofițerul radiotelegrafist care a transmis de pe «Banatul», Măruntelu Chirică, este un om foarte tînăr, care votează prima oară pe mare. Se știe că, pe aceeași navă, comandantul Gheorghe Ungureanu a votat pentru ultima dată pe mare, fiindcă în curînd va ieși la pensie. Se știe că echipajul petrolierului «Dacia» (86 000 tone) a votat în portul Cabinda din Angola, fiind primul vas românesc care aruncă ancora în această parte a lumii. Se știe că 7 din cele 42 de nave aflate «în marș» au avut de luptat, în această zi, cu furtuni.

Și se mai știe — o putem bănui, de fapt, cu toții — că oamenii aceștia au trăit mai intens ca noi, cei de aici, cei de acasă, acest moment, această zi. Pentru că ei sînt foarte departe, pentru că unii din ei sînt plecați de foarte mult timp (nava «Lupeni», de pildă, rătăcește pe apele lumii de vreo 5 luni de zile) și pentru că, prin această condiție particulară care nu-i totdeauna de dorit, dar care este totdeauna de admirat, ei simt patria în alt fel. Mai intens, mai adînc. Pentru că sentimentul lor față de patrie trece prin *dor*. În al doilea rînd, acești oameni sînt reprezentanți nu ai unei profesii, nu numai ai unei profesii, ci, în primul rînd, ai țării lor. Ei duc lumii imaginea noastră și ei răspund, în același timp, pentru această imagine. Deci ei sînt, acolo unde sînt, un etalon al acestei țări, al politicii ei, al unui anume fel de a vedea lumea, care (și aceasta depinde de ei!) poate sau nu interesa, se poate sau nu constitui într-un dialog fertil.

Mi se spune, la sediul NAVROM-ului constănțean, că în cinstea alegerilor de la 9 Martie absolut toate echipajele navelor noastre și-au îndeplinit exemplar sarcinile de plan, că absolut toate echipajele, fără excepție, au dovedit în raporturile cu partenerii străini, deci cu lumea, că sîntem serioși, că sîntem harnici, că sîntem onești și deschiși, că avem ce spune lumii.

Oamenii celor 50 de nave, acești oameni care sînt atît de departe de România, au fost din nou, în această zi, foarte aproape de ea.

ILIE PURCARU ■

noi vom lucra și vom vota și în mileniul 3

În ziua aceea, nu ca oricare alta, misiunea mea reportericească m-a plasat — întîmplător sau nu, asta-i altă poveste — în lumea studențimii bucureștene, chemată, odată cu tot poporul, la urne. În Grozăveștiul studențesc au funcționat două secții de votare, rezervate exclusiv locatarilor blocurilor acestei, în perspectivă, cetăți universitare. La una din cele două secții au votat aproape 4 000 de studenți: «Este una din cele mai mari, ca număr de votanți, dacă nu chiar cea mai mare pe Capitală» — mi-a spus președintele secției. Iar eu mi-am notat cifra în carnet, fiindcă mi s-a părut nu lipsită de semnificație.

La secția de votare instalată la R 1 — cum este cunoscută aici cantina «Regie 1» — am sosit la ora 6,15. Firește, întîrziasem. Votarea începuse, iar în fața secției, coloane lungi de băieți și fete așteptau, cu o răbdare puțin obișnuită în lumea lor, să voteze. Se înțelege, pentru prima oară în viață.

Iată deci niște oameni care-și încep viața de cetățean într-un mileniu și și-o vor desăvîrși în mileniul următor. Tinerii încolonați în fața urnelor vor lucra în cincinalul 2001-2005... S-or gîndi ei la asta, acum cînd introduc buletinele în urnă? Încerc să-i descos pe cîțiva. Îl stîrnesc pe Alexandru Pîrvan din Turnu Măgurele, student la Politehnică, facultatea de metalurgie, să-și scruteze viitorul. Îi este greu — îmi răspunde. Nu pentru că i-ar lipsi certitudinile. Ci, într-un fel, pentru că sînt prea multe. *Alegerea* e grea. Îmi demonstrează: «Cînd mi-am început studiile, mă gîndeam să lucrez oțel într-un combinat mare, cum este acela de la Galați, de pildă. Sau, mai curînd, la o uzină constructoare de mașini, ca 23 August. Acum, în preajma terminării studiilor, pe platforma industriei chimice din chiar orașul meu s-a ridicat o turnătorie de oțel, folosind o tehnologie cu totul și cu totul nouă. Iată deci o nouă tentație. Iar dacă e vorba să ne plasăm în anul 2001...»

Îmi încerc norocul cu studentul Constantin Băncescu, alt politehnician, de data asta electrotehnist. Este din Bîrlad, unde a fost muncitor la fabrica de rulmenți. A făcut liceul la seral, acum se află aici la studii, apoi va fi inginer. Dacă va reveni la rulmenți? «Poate. Mi-e greu (din nou!) să iau de pe acum o decizie. De la înscrierea mea în facultate și pînă acum s-au mai întîmplat cîte unele. A fost Congresul al XI-lea, Program, Directive... La Bîrlad a intrat în funcțiune o unitate productivă a industriei electronice. Ce părere aveți, va fi aici nevoie de ingineri electrotehniști?»

Liliana Schuster din Pitești, Facultatea de matematici, secția mașini de calcul, rezolvă scurt întrebarea, ca pe o ecuație simplă, dar nu lipsită de necunoscute: «La Pitești există de pe acum patru centre de calcul...» N-ar fi exclus să-și silească destinul să dea un răspuns, programîndu-l în computer...

Mircea Valentin Gherache, din Iernut, județul Mureș, este politehnician în anul V, specialitatea construcții de utilaj chimic. A cunoscut-o în facultate — sînt colegi de an și de grupă — pe Doina Rizea din Roșiori de Vede. În noiembrie trecut, Doina s-a dus la secretariatul facultății și a rugat să fie trecută cu numele nou de Gherache. S-au căsătorit, și-au luat valizele și s-au mutat într-un cămin de familiști. Îi întreb și pe ei de ce anume își leagă visurile. Visuri inginerești, bogate în cifre din planurile de perspectivă cu privire la dezvoltarea industriei chimice. Unde ar vrea să lucreze? Asta n-are mare importanță. Oricum, vor fi împreună undeva pe harta țării, între Iernut și Roșiori de Vede...

Adam Ștefan, din Țăndărei, student la medicină veterinară: «Pentru părinții mei, țărani cooperatori, creșterea vitelor era o îndeletnicire. Acum e știință. Voi fi medic veterinar, voi lucra în zootehnie. Nu în cercetare, ci direct în producție. Dar sînt convins că și în producție, dezvoltarea tehnologiei va ridica nivelul de practică al zootehniei. Ce va fi, în acest domeniu, în anul 2000? Imprevizibilul...»

Au dreptate oamenii. Votul lor de azi este o opțiune pentru prezent și pentru viitor. Dar ritmurile dezvoltării societății noastre îi obligă să-și îndrepte gîndurile spre un viitor mai apropiat, mai sesizabil.Mihaela Rola, din Giurgiu, anul II, Facultatea de psihologie: «În spital, alături de medici, acolo e locul psihologului. Să ajute la vindecarea rănilor sufletești, uneori mai dureroase decît cele de cuțit». Craioveanca Stanca Niță, anul IV sociologie: «Vreau să fac *cu adevărat* sociologie». O întreb de ce a simțit nevoia acestei sublinieri. «Fiindcă sînt destui absolvenți ai acestei facultăți care fac multe altele, dar sociologie, nu». Nu insist, nu e timp, dar părerea asta ar merita o discuție.

La ce gîndește, acum în fața urnei, un viitor jurist? Laura Morișcă, din Buzău, anul I, Facultatea de drept: «Voi fi judecător sau procuror. Nu avocat; este și asta o profesiune utilă, dar aș dori să-mi asigur libertatea de a judeca fără obsesia intereselor doar ale uneia din părți». Angelica Ene, constănțeancă, anul II al Facultății de pediatrie. «Profesiunea mea este, prin excelență, una de vocație. Cine nu iubește copiii să facă orice altă meserie, numai cea de pediatru, nu! Mi-ar plăcea să o practic în satul meu, Vulturul, acolo unde cunosc și mi-e drag fiecare copilaș».

Pe la orele amiezii, la secțiile de votare studențești se lăsase liniștea. Cei ce primiseră botezul de cetățean, prin manifestarea unui drept constituțional, se împrăștiaseră, în grupuri vesele, să se înfrățească, pe străzi, în parcuri, pe alei cu primăvara, anotimpul lor.

E. DASCĂLU ■

Doi frați, doi tineri, două voturi: Tania și Petru Vlăduță — 18 ani — pentru întîia oară în fața urnelor.

în primul rînd: o mare onoare!

...În Floreasca — dealtfel ca și în întreaga Capitală, ca și în întreaga țară — secțiile de votare și-au deschis porțile, festiv amenajate, de la ora șase dimineața: Veronica Robea nu a venit chiar la șase, am întîlnit-o prin jurul orei nouă, împreună cu mama sa participînd ea, fata, pentru prima oară la vot: mi-a mărturisit că emoțiile au cuprins-o cu mult înainte, încă de cu seara zilei de sîmbătă. «Sînt emoții firești, cred, pentru cei ca mine, există desigur și o anumită doză de curiozitate pentru noi, cei ce ne prezentăm pentru prima oară în fața urnelor, dar mi se pare mai important faptul că aceste emoții se datoresc mai ales *cinstei* ce ni se face acum, astăzi, aici».

Aici — pentru Veronica Robea — înseamnă sediul Liceului «C.A. Rosetti»; aici votează întiia oară, aici unde a învățat, unde a absolvit în 1973. Nu a împlinit încă 21 de ani, și este dispecer la Institutul proiectări pentru automatizări. Privește cu un soi de ușoară nostalgie o fereastră situată la primul nivel al modernei clădiri a liceului — fereastra ultimei ei clase. S-a despărțit demult de copilărie, a intrat de acum în maturitate; faptul că și-a depus votul pentru candidații Frontului Unității Socialiste reprezintă încă un dat în acest sens.

...E soare puternic în această zi, în curtea liceului e forfotă, a sosit o echipă de dansuri, va da curînd un spectacol, pentru o clipă am senzația că asist la o nuntă — costumele populare flutură, culorile sînt vii, aprinse, umplîndu-ți privirea cu plăcere, cu bucuria acestei tinereți libere, pline de prospețime. Petre și Petruța Tudor sînt frați gemeni, au 18 ani — votează de asemenea pentru prima oară, Petruța a votat ceva mai înainte, rămîn să stau de vorbă cu Tudor; lucrează de la vîrsta de 15 ani la Fabrica de elemente pentru automatizări; cum i se pare această zi? În primul rînd «îi dă o mare onoare»... și:

— Cred că toți, noi cei de 18 ani, trebuie să ne dăm seama de datoria pe care o avem față de partid, față de poporul nostru! Față de poporul din care facem parte, și față de partidul care chiar de la vîrsta asta ne-a arătat că *ne consideră deja OAMENI!!*

Hotărît lucru, astăzi e ziua «fraților»: peste numai puțin îi cunosc pe Tania și pe Petru Vlăduță,prima elevă la școala postliceală construcții mașini, proiectantă în anul II, Grupul școlar «Grivița Roșie»; cel de-al doilea, elev la Școala profesională «1 Mai» din Ploiești (intenționează să devină sculer-matrițer, îmi spune). Ce înseamnă pentru ei această zi? Le privesc chipurile, și aflu răspunsul aproape în aceeași clipă: chipurile le sînt aprinse nu numai de tinerețe, sau de emoția firească a unui interviu luat așa, pe nepusă masă — nu numai de tinerețe sau emoție, ci și de mîndrie: o mîndrie deschisă, caldă, caracteristică tuturor tinerilor care au venit aici să voteze. Ca și Robea Veronica, foarte mulți dintre tinerii de azi au fost pînă nu demult elevi ai liceului în care astăzi votează pentru prima oară. Foarte mulți aici, în acest liceu, și-au făurit primele visuri, au căpătat primele certitudini, au devenit oameni în adevăratul sens al cuvîntului, cetățeni și oameni politici. Astăzi — și tot aici — votează, își afirmă astfel încrederea în ziua de mîine. La fel cum ieri — pe băncile școlii — au visat cu încredere la ziua de azi!

HORIA PĂTRAȘCU ■

Pe «linia mare» a comunei vrîncene Milcovul, cei douăzeci și opt de membri ai familiei Avram V. Sandu se îndreaptă către secția de votare nu ca să îndeplinească o formalitate, ci ca să-și arate mulțumirea pentru viața lor fericită, pentru bunăstarea țării.

Fotografie de GH. AMUZA ■

la milcovul, cînd vrancea era prima, se arunca în sus cu căciulile

Schimbînd rapidul de Moldova cu rata, coborîm la Milcovul, cea mai mare comună din Vrancea, numărînd patru sate, Milcovul, Gologanu, Răstoaca și Lămotești, și numărînd — după cum vom afla la primărie — douăsprezece mii de suflete fără șaizeci. Mașina ne lasă pe banda de asfalt care duce la Galați, satul este în stînga, așezat între două ape, Milcovul și Rîmna, năbădăioase, gata de revărsare cu fiecare primăvară și cu fiecare dezgheț. Desigur, anul acesta nu este cazul, dar asta nu înseamnă că putem trece pe lîngă solidele diguri ridicate de săteni fără a le consemna. Pînă la secția de votare, care aici are numărul 109, ne îndrumă, pe «linia mare», Dumitra Boldeanu, cu care se întîmplă să avem același drum, grăbindu-se dînsa către urne, ca ultima rămasă din familie, datorită — se scuză, parcă — treburilor femeiești din gospodărie. De o parte și de alta, casele se rînduiesc mîndre, noi, multe dintre ele încă la roșu. În stînga, ascuns după o rîpă, Milcovul. Mai încolo, peste cîmp, cîteva canale de irigație, aducînd apa de departe pentru a fertiliza șapte mii două sute de hectare în cursul viitorului cincinal. Pe ulițe, care sînt mai degrabă străzi, cu flori și trotuare, lume puțină, dînd binețe, fără să cunoască, oricărui om întîlnit, după un vechi și cinstit obicei al țăranilor pămîntului românesc.

La primărie, în centrul civic al comunei, vizavi de școala care găzduiește centrul de votare, facem primele cunoștințe. Primarul se recomandă Costel Lepădatu și, între două telefoane și două rapoarte de întocmit, adaugă ca primă informație doar atît: «născut, crescut și făcut bărbat în această comună». Președintele secției de vot, inginerul agronom Iosif Macsoda, neapărat cu cs, cum insistă, provine dintr-un neam de siderurgiști, de la Hunedoara, și recunoaște că nu s-a întrebat niciodată cum a ajuns dînsul fiu de oțelar, să lucreze în viticultură. Dacă nu s-a întrebat pînă în prezent, n-o să se întrebe, desigur, nici acum, cînd e atît de prins de treburi și cînd acasă, la Focșani, fetița este bolnavă de gripă. Cu treizeci și nouă de grade.

Facem mai multe drumuri între primărie și școală. Primarul, care susține că știe comuna ca pe o poezie de Eminescu, ca pe «Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie», de exemplu, ne însoțește, explicînd că promptitudinea cu care sătenii se prezintă la vot înseamnă nu numai împlinirea unei datorii, ci și dovada unei mari mulțumiri față de grija și realizările regimului, semnul lor de încredere față de prezent și viitor. Despre viața oamenilor din satele Milcovului, Costel Lepădatu are numai vorbe bune și înțelege s-o prezinte mai ales prin cifre. Dînsului i se par cele mai semnificative următoarele patru: nouă sute de aparate de radio, o mie patru sute de televizoare, patru sute cincizeci de frigidere și douăsprezece mii de volume aflate în bibliotecă.

La ora zece sună telefonul și primarul notează cu creion chimic pe o bucată de hîrtie: «votarea terminată în circumscripția 9, la Răstoaca. Prezenți toți cei 339 de alegători». Așază receptorul în furcă și se întoarce către noi cu vorba: «Nu-i nici o mirare. Oamenii din Răstoaca sînt primii la muncă și primii la vot».

În fața școlii, lume multă, grupuri de săteni îmbrăcați ca de sărbătoare, ascultă la radio procentele votării — la ora aceea — de prin alte părți. Se anunță că, împlinind 75,8 la sută, Vrancea se află pe primul loc pe țară, oamenii izbucnesc în urale și aruncă în sus cu căciulile. Cîțiva se recomandă. Primul este Ștefan, al doilea este Marin, al treilea este tot Marin, al patrulea este Ghiță, al cincilea este Ștefan, și așa mai departe, după o explicație pe care ne-o furnizează profesorul Nicolae Mîndrescu, directorul căminului cultural. Pe aici, zice dînsul, jumătate sînt Ștefan, jumătate sînt Marin, iar restul Ghiță... Cercetăm listele de vot, scrise la mașină și afișate la vedere, pentru a constata că acesta-i adevărul. Chiar dacă pe milcoveni i-a ajuns din urmă urbanizarea și chiar dacă oamenii au prins gustul de a construi case cu etaj, cum fac astăzi familiile Tîrtan sau Prichici, ca să dăm doar două exemple, numele localnicilor nu s-au stricat și nu se strică, ele rămîn tot românești, curate, așa cum le-au deprins din strămoși. Neață Ioniță, care calcă apăsat ca un soldat în front, deși nu mai are, cum zice, decît cinci frînturi ca să rotunjească o sută de ani, povestește cum un fin de-al său, Marin, a vrut să-și boteze copilul fistichiu și să-i zică Robert. Atunci dînsul, adică Neață Ioniță, zis Vîluță, a trecut drumul, a bătut la poarta omului și i-a zis doar atît: «măi, fine, tu ori te-ai îmbătat, ori vrei să rîdă satul de tine». Nu știe dînsul ce-a înțeles finul, cert este că astăzi copilul este strigat la școală cu numele de Gheorghe Marin...

La ora 11,30 se întocmește la Milcovul primul bilanț: din cei 2 085 de cetățeni trecuți în listele de alegători au votat 1 986, ceea ce — acceptă primarul — nu e rău, dar putea fi mai bine. Alături de secția de votare, în localul școlii, clădire nouă, recent utilată cu atelier și laborator, programul artistic dedicat sărbătorii alegerilor e în toi, brigăzile artistice venite de la Focșani străduindu-se să cîștige mai multe aplauze decît corul, dansurile și recitatorii din comună. Se cîntă, se improvizează cuplete, se spun versuri patriotice, despre țară și despre partid. Un pui de vrîncean dirijează, săltat pe un podium, iar corul îi urmează cu fidelitate mișcările, intonînd:

> «Frunză verde, frunzuliță,
> Hai la vot, măi neiculiță,
> Prima oară am votat
> Și-am avut lumină-n sat».

Dacă familia lui Avram V. Sandu ajunge oarecum tîrziu în odaia cu urne, adică spre prînz, asta nu se datorează faptului că membrii ei au avut vreo reținere sau vreo îndoială, ci se datorează dificultăților de strîngere, de adunare în bătătura părintească a tuturor copiilor, ginerilor, nepoților și strănepoților, care au înțeles să se prezinte la vot cu toții, strînși uniți în jurul părinților. Altfel zis, familia lui Avram V. Sandu sosește la sectia de votare cu toți cei douăzeci și opt de membri ai săi apți de vot, cu steaguri și lăutari, rînduită după cum se cuvine, adică lăsînd bătrînului tată, veteran de război, dreptul de a introduce primul buletinul în urnă. Din cei șapte copii ai săi, numai Donosea lipsește aflîndu-se dînsa la Comănești, unde funcționează ca soră de spital și unde votează, cum zice unchiașul, ca nevastă de petrolist și mamă. Restul, adică, Ioana, Panait, Maria, Dumitra, Leana, și Lina, ca să-i așezăm în ordinea anilor, îl urmează pe tată, cu soții și copii lor, votînd pentru viața lor de astăzi și pentru cea de mîine, convinși că gestul acesta duce cu el nu numai multă emoție, dar și multă responsabilitate. Astfel, între alții, familia lui Avram V. Sandu se va pronunța pentru alegerea pe încă o legislatură a primarului, votînd nu numai un om, ci un plan de perspectivă a comunei care prevede, între altele, construcția unei școli cu zece clase, a unui cămin cultural, reparații de străzi și trotuare, întrețineri de drumuri, construcții de podețe, amenajări și extinderi de tot felul, menite să le facă viața mai bună și mai frumoasă.

Unchiașul a votat pentru prima oară, își amintește, în armată. A votat, e un fel de a zice, căci i-a chemat majurul într-o cameră și le-a spus pe cine să aleagă, nu mai ține minte pe cine, în orice caz pe unul pe care nu-l văzuseră, dar despre care știau că e prieten de cafenea cu șeful regimentului. Astăzi, zice, votînd candidații Frontului Unității Socialiste, înțelege că votează pentru țară și pentru familie, pentru viața sa și a neamului care-i poartă numele. Pentru pensia sa mărită de fost ceapist. Pentru via lăsată în folosință, la care tocmai lucrează. Pentru viitorul strănepotului său Năstase Gheorghe, în vîrstă de numai patru luni, pe care speră să-l vadă crescut mare și ajuns inginer agronom pe pămîntul comunei, care e darnic și rentează oamenilor.

Puțin după prînz, la jumătate de ceas după ce urna volantă plecase să adune voturile bolnavilor și bătrînilor, primarul Milcovului, Costel Lepădatu, scria cu același creion chimic înmuiat nițel în colțul gurii: «Comuna Milcovul — gata. S-a votat sută la sută».

Sărbătoarea alegerilor, pregătită prin muncă și prin depășiri la hectar, a durat pînă tîrziu, pe scena căminului cultural și prin casele oamenilor, udată cu vin de-al locului, curat ca lacrima și bun ca sufletul oamenilor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Un vot pentru România

praguri care măsoară vîrsta patriei

O fanfară poate să se compună, măcar de data aceasta, și din muncitori. Din muncitori care construiesc vapoare, de pildă, printre care și cargouri. Și alt vals mai nimerit ca «Valurile Dunării» nici că ar putea fi, devreme ce Dunărea curge la doi pași. Stau, privesc și ascult ca toată lumea din jur. Și lume e multă, că așa e la sărbătoare. Mă aflu aici, în noul cartier de locuințe, Viziru II, să consemnez un fapt deosebit: felul în care au hotărît să se prezinte la vot cei peste 200 de pensionari ai Șantierului naval-Brăila. S-au adunat la șantier și au venit în coloană. Însoțiți de fiii rămași în uzină, de soții și nurori, de nepoți și strănepoți. Au venit să voteze in corpore. Aș fi înclinat să numesc acest marș «un marș al pensionarilor». Dar n-a fost numai al lor, ci a devenit un marș al tuturor, *ceva* care avea să ne simbolizeze faptul că acești încercați muncitori, care au adus șantierul la cota înaltă de azi, deși pensionari, continuă să fie integrați în colectivul șantierului, interesați de ce au lăsat în urmă, preocupați mereu de destinele țării. Facem cunoștință cu: Ion Coman și Dobre Coman, cu soții Ifrim Cotlerenco și Ecaterina Cotlerenco, cu Dinu Constantin, cu mulți alții.

— Cum se face că sînteți componenții aceleiași secții nr. 12 de votare?

— Aici erau niște terenuri rele, pline de gropi și de mlaștini. Dumneata greu ți le mai poți imagina. Majoritatea muncitorilor, care lucram în șantier, locuiam în cartierul cel vechi. Se chema «Cloni». Numele venea de la proprietarul pămîntului, un boier care toată viața a fost burlac. Neavînd ce face cu pămîntul, ni l-a vîndut nouă. Ne-am zidit case cu toții în jurul șantierului. Cartierul acesta nou a apărut în ultimii 4 ani, adică în timpul legislaturii care se împlinește acum. Dar noi am rămas tot împreună. (Dinu Constantin)

— Cei mai mulți dintre dumneavoastră sînteți, dacă îmi dați voie să mă exprim așa, pensionari tineri. Ce s-a realizat în șantier în timpul legislaturii care a trecut?

— Ca să vedeți ce s-a realizat, trebuie să vă spunem cum a fost. Fabricam, țin minte, în '44, căruțe și bărci pescărești. Eram un fel de marangozi. În 1945-1946 construiam cîte o șalupă sau cîte un vapor cu corp de lemn. Îl încheiam cu buloane. Eram tîmplar mecanic, căram tabla cu spatele, și hrăneam 10 guri. În '48 l-am naționalizat și într-un an am construit un singur șlep nepropulsat. Era primul șlep cu corp de fier. Îl nituiam la două ciocane. Ei, dar după fiecare legislatură șantierul a crescut. Cincinalul pe care îl încheiem a pus în fața noastră dezvoltarea prioritară a industriei constructoare de nave. Așa că șantierul nostru a beneficiat de un fond de investiții uriaș. Dezvoltarea se face în 3 etape. După primele două, am ajuns să construim cargouri de 7 500 tdw și în curînd vom construi vase de două și de trei ori mai mari. Și aceasta într-o singură legislatură. Legislaturile astea, bre tovarășe, măsoară vîrsta țării, așa cum anii ne măsoară, nouă, viața. Cu o singură deosebire. Noi îmbătrînim, iar țara întinerește (Ion Coman).

— Dumneavoastră cîți feciori ați lăsat în șantier, tovarășe Coman?

— Păi, va să zică, noi în șantier am fost 4 frați: eu, Dobre, Radu și Oprea. Acum, numai eu, singur, am lăsat 4 feciori care să ne ducă tradiția mai departe. Sînt ăștia cu care am venit să votez: Dumitru și Ștefan sînt electricieni. Mihai e sudor electric și Ion sudor autogen. Cum s-au ridicat, cum i-am adus la muncă! Și nepoții cred că tot aici or să vină. Dar dacă noi am fost edecul șantierului, vreau să spun că am dus tot greul, ei lucrează în condiții pe care noi ăștilalți nu le-am visat. Au macarale de la 5 pînă la 25 de tone, au mașini noi, sînt dotați cu de toate.

În octombrie 1973, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu vizita Șantierul naval-Brăila, navaliștii s-au angajat să livreze încă din acest cincinal un număr de 10 cargouri de 4 500 tdw. În prezent se află în probe de chei cel de-al 5-lea cargou. Al 6-lea e în faza de urmare la chei, iar în faza de montaj, pe cală, se află cargourile 7-8-9 și 10. Sînt de asemenea în curs de montaj primele două cargouri de 7 500 tdw. Înseamnă că navaliștii brăileni își respectă angajamentul luat și pot duce mai departe și dezvolta moștenirea lăsată de părinți. Votul pe care l-au dat azi împreună, părinți, fii, nepoți le-au întărit mai mult încrederea în viitorul lor, al șantierului, al patriei, marele șantier al întregului popor.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

în gara de nord s-a votat în treacăt, dar pentru durată

Duminică, 9 Martie, începînd cu ora 6 dimineața, călătorii erau întîmpinați în Gara de Nord de vocea caldă, adîncă, plăcută, a crainicei Gurban Maria, care-i anunța pe cei cu drept de vot că se pot prezenta în fața urnelor în cadrul secției de votare 50. La ora 9, cînd pe listele de alegători fuseseră înscrise deja peste 400 de nume, președintele secției de votare aflate în incinta gării, inginerul Năstase Nicolae, care îmi spunea că primul grup compact de votanți a fost acela alcătuit din călătorii sosiți la șase și două minute pe linia a cincea, cu acceleratul 606, din direcția Iași-Nicolina, se arăta pătruns, sincer, de o mare stimă pentru grija cetățenească a celor ce știau că vor petrece pe drum această zi, dar nu au omis să-și procure adeverințele care le dau dreptul de a alege oriunde în țară. «Aș fi preferat, bineînțeles, să votez la mine, la Toplița, unde întîmplător îl cunosc nu numai bine, ci chiar foarte bine pe actualul primar, care este și candidat. Am fost colegi de școală și îl știu un om foarte capabil. Acolo l-aș fi votat pe el, gîndindu-mă la orașul meu. Aici, votez gîndindu-mă la Capitală, care nu aparține numai bucureștenilor, ci și nouă, celorlalți, așa că am toată încredere în cei ce au propus candidații și nu doresc decît ca Bucureștiul să mi se pară, cu ocazia viitoarelor mele călătorii, din ce în ce mai frumos». Această opinie, aparținînd lui Traian Cochiș, economist, venit la București pentru un control în urma unei operații, reușite, la ochi, exprimă întrucîtva sintetic credința tuturor celor care, în urmă cu cîteva zile, au spus un **da** hotărît, responsabil, întemeiat, cu constiința faptului că dacă în Gara de Nord actul de a vota s-a făcut, prin natura împrejurărilor, în treacăt, semnificația lui este, oricum, una de durată.

Roncea Gheorghe, mecanic de locomotivă, care a adus la București acceleratul 332, la ora 8,40, se grăbea să voteze pentru că la 12 urma să se înapoieze cu un alt tren, 3001, tot spre Brașov. Lui personal, ultimii ani i-au dat sentimentul de a se fi desăvîrșit într-o meserie pe care a început-o acum 26 de ani, ca fochist, și declară ca pe o mare satisfacție profesională faptul că lucrînd pe o locomotivă electrică de șapte ani, răstimp în care nu i-a făcut nici o reparație capitală, a reușit să-i prelungească viața cu 210 000 de kilometri peste milionul reprezentînd norma de funcționare a unei asemenea mașini. Ca mecanic pe locomotivă, spune, are zilnic prilejul de a vedea cum crește țara și se civilizează cu oamenii ei. Așa a văzut, de exemplu, cum Ploieștiul a devenit un oraș cu adevărat modern sau cum s-a înălțat Fabrica de cauciuc de la Florești-Prahova, pe lîngă care trece zilnic la 50 de metri și uneori nu se poate abtine de a lăsa în urmă semnalul, ca pe un salut. De fel este din orașul Întorsura Buzăului, unde merge «după fiecare tren», și despre care a avut surpriza să audă la radio, chiar în dimineața zilei de 9 Martie, în timp ce ieșea dintre munți, un reportaj foarte frumos, cuprinzînd și un interviu cu un prieten al lui, maistrul Zărnescu de la fabrica de mobilă.

Dacă tot îndatoririle de serviciu l-au determinat și pe Stoichiță Dorin, angajat al întreprinderii «Teleconstrucția», să voteze în Gara de Nord, în drum dinspre Brăila către Craiova unde urmează să lucreze la o centrală telefonică interurbană, Georgescu Maria, pensionară din Corbeni-Argeș, mergea la Techirghiol, la băi. Despre anii de odinioară, cînd evitau să se prezinte la vot, «simplu, pentru că nu ne plăceau cum erau lucrurile pe atunci», Georgescu Maria ar avea o mulțime de amintiri, inclusiv despre anii de ilegalitate pe care i-a trăit soțul său ca membru al partidului comuniștilor încă din 1935. Acum amîndoi sînt niște oameni fericiți; de cînd au ieșit la pensie s-au retras la Corbeni, alături de marea hidrocentrală, fiind încîntați că localitatea va deveni un oraș turistic iar ei își vor petrece bătrînețele acolo, la umbra înaltă a vîrfului Negoiul. Mai mult decît dintr-un motiv sau altul privind sănătatea, medicul Paster Gheorghe, de la spitalul din Drobeta-Turnu Severin, a intrat în secția de votare numărul 50 puțin îngrijorat de eventualitatea ca situația sa să nu fie înțeleasă, iar el să nu fie ajutat. Ce-i drept, știa foarte bine că-i este necesară adeverința care să-i dea dreptul de a vota aici, dar ghinionul era că nu poseda un asemenea act. În chiar noaptea de 8 spre 9 Martie, la o oră tîrzie, i-a parvenit știrea morții unei rude apropiate, de la Suceava, și s-a grăbit să plece cu primul tren. Într-o asemenea împrejurare, s-a gîndit că soluția cea mai bună este ca soția să rămînă la Severin pentru a vota acolo și a justifica, cu telegrama, absența lui, ținînd cont de obligația pe care o constituie actul de a vota, după cum, știind că votul reprezintă și un drept, el încerca să-și exercite acest drept la București. Și pentru că buna-credință nu poate fi uneori pusă la îndoială, fiind limpede că sînt lucruri mai presus de voința oamenilor, medicul severinean a votat în cele din urmă, a mulțumit, și și-a continuat drumul cu unul dintre trenurile pentru nordul Moldovei. Nu avea de unde să știe că în urma lui viața și-a demonstrat încă o dată calitatea de a fi «completă», de a se reface continuu, de data aceasta sub numele lui Miradoni Vasile și Pintilie Oltea. El, lăcătuș, ea, muncitoare la «Electronica». Flotanți în București. În seara zilei de 8 martie avuseseră căsătoria civilă și au renunțat să se mai deplaseze, ea în comuna Scînteia, județul Iași, iar el în Pufești-Vrancea, unde au domiciliul stabil. Dealtfel, pentru că tot au de gînd să se stabilească în București, au considerat mai nimerit să voteze aici, în orașul «lor», în care își vor întemeia un cămin. Cu copii mulți și frumoși, cum spune că are Dinu Șerban, om ceva mai în vîrstă, zidar-șamotor la secția oțel-electrică de la Combinatul siderurgic-Galați. Sau Canija Mihai, de la Deva. Sau Gelin Elisabeta, de la Carei. Oameni care au votat, duminică, 9 Martie, cu sentimentul viitorului, un viitor amplu, necesar, luminos.

DUMITRU ELIADE ■

un copil născut într-o zi-eveniment

O urnă în fața unei femei care de cîteva ceasuri a adus pe lume un copil! Mi se pare un simbol atît de mare, încît emoția mamei care simte încă în trup durerile facerii mi se transmite și-mi învălmășește gîndurile, frîngîndu-le. Din bucățile lor adun ideea că oricînd și oriunde, cînd orologiile istoriei bat ceasuri de mari evenimente, ori de răscruci, în case anonime, în case modeste, undeva pe pămînt se nasc oameni. Femeile-matrice ale nepieritorului om, ale frumosului om, ale omului-istorie, aduc mereu triumful vieții și al omului.

Pe 9 Martie 1975, orele 10 dimineața, o urnă în fața unei femei care de cîteva ceasuri adusese pe lume un copil! Un copil născut într-o zi-eveniment, intrînd parcă din prima secundă de viață în istorie căci nici el, nici tînăra lui mamă nu vor uita, desigur, că a fost adus pe lume pe 9 Martie 1975, cînd milioane de români își exprimau certitudinea într-un viitor bun ca o pîine, curat și clar ca zorile acelei zile de primăvară timpurie.

Ea, mama, Iuliana Ciobanu, în ajun, de ziua lor, a femeilor, făcea planuri că a doua zi, dacă va fi tot așa de soare și de cald afară, își va îmbrăca fetița ei de 2 ani, care de cîteva zile a mai cucerit nițel lumea — leagă fraze, nu numai șiruri de cuvinte risipite — și se va duce să voteze și poate îi va spune ce înseamnă **vot**, dar n-a mai apucat. Dimineața, odată cu zorile, cînd se trezește ziua de martie, devreme de tot, pe la 4, durerile facerii au început s-o încercuiască. A hîțînat umerii puternici ai bărbatului tînăr de lîngă ea, care s-a trezit iute și, cu gestul intrat în reflex al orășeanului, a alergat la primul telefon, la colțul străzii: «Alo! Salvarea?» «Salvarea!». «Caz de naștere, strada cutare...» Într-un sfert de oră vine salvarea. Și tînăra nevastă este adusă la etajul VIII, acolo unde e imperiul alb al vieții, în maternitatea Spitalului nou din Craiova (vestitul spital de 1 600 de paturi, unul dintre cele mai mari și mai moderne din țară, de curînd devenit clinic, fiindcă tot de curînd orașul Craiova a devenit centru universitar medical). Cu trei medici la căpătîi, doi specialiști în obstetrică-ginecologie și un pediatru, cu o mulțime de asistente, surori, infirmiere, trece ușor marele prag. Și odată cu acel sublim țipăt cu care viața sparge aerul, luîndu-și singur dreptul de a fi și de a respira acest aer, mama întreabă «Ce e?» și mulțumește medicilor. E Florentina, nu Flo-

Un vot pentru România

rentin, cum a sperat, dar e voinică la fel ca un băiat. Are 3.650 kilograme. «Nu sînt obosită, îmi spune, întrebaţi-mă orice! Eu sînt foarte emoţionată. Am 21 de ani, votez pentru prima oară în viaţa mea şi să fac asta, aici la spital, e extraordinar. Nu găsiţi?! Adică în momentul cînd profit direct de o mare realizare din oraşul meu, din ţara noastră, dacă vreţi. De o maternitate model». De la etajul VIII, de la fereastra unde se află rezerva în care se odihneşte tînăra mamă, îmi arată fabrica ei, Fabrica de confecţii-Craiova, clădire la fel de măreaţă, rivalizînd în arhitectură cu marele spital. (Sticlă, beton, linii semeţe şi culoare.)

...Cînd s-a intrat cu urna în această rezervă nr. 36 a mamelor care n-au împlinit încă o zi de la actul naşterii, Elena Curcă iese afară cu o expresie deosebită pe chip. Medicul de gardă, Dan Ulmeanu, sare în faţa ei îngrijorat, «nu cumva îi e rău?» Nu, suferinţa fetei, scuzaţi, a tinerei neveste, e alta, «simt ciudă», zice. Abia pe 26 martie, peste 2 săptămîni, împlineşte 18 ani şi n-are dreptul să voteze. Iar ea, ţăranca din comuna Sălcuţa, care a fost adusă să nască în cea mai modernă maternitate din judeţ, cale de aproape 70 de kilometri, în cel mai scurt timp posibil, cu o salvare ultrarapidă şi cu un medic la căpătîi, voia să mulţumească. Votînd, ar fi mulţumit în modul cel mai total.

În această noapte albă de spital, viaţa şi-a cerut drepturile de 6 ori, s-au născut 6 copii, toţi sănătoşi şi voinici, iar 6 mame venite care dincotro, din colţurile oraşului, ori ale judeţului, au votat în rezerva lor, cu un ochi spre copilul lor şi cu altul la buletinele pe care le-au împăturit cu grijă, cu acea grijă cu care mama îşi veghează pruncii. Certificau dreptul lor la o viaţă demnă. Încrederea că noii lor născuţi vor trăi o viaţă demnă şi chiar mai bună ca a lor. Deşi ele, atît de tinere, generaţia Timpului nostru socialist, nu se plîng, au trăit şi trăiesc din plin o istorie rodnică.

CICI IORDACHE ■

la 91 de ani, constantin apostu a votat pentru un posibil oraş în care doreşte să se plimbe cu bastonul

Un «ARO» vopsit în gri-alb, ne-a adus duminică, încă de dimineaţă, în comuna Chiscani, din judeţul Brăila. Comună aşezată pe malul Dunării, comună mare, în care pînă în prezent, spune primarul Viorel Pungă — şi *prezent* înseamnă 9 Martie, ora 6 dimineaţa — trăiesc şi muncesc în linişte 7 000 de suflete. O comună în a cărei imediată vecinătate se află două combinate chimice — de hîrtie şi de fibre artificiale — şi una din cele mai mari termocentrale din ţară, ale cărei prime capacităţi au început să pompeze energie în reţeaua naţională încă din anii acestui cincinal..

.Evenimentul politic al alegerilor imprimă comunei un aer de mare sărbătoare. În faţa secţiei de votare nr. 82 sînt adunate grupuri de oameni. Bătrînul Apostu Constantin a împlinit de curînd 91 de ani. Are o barbă ca floarea de cireş în aprilie, o barbă lungă care îi cade domoală pe piept. Este însoţit de 39 de urmaşi din trei generaţii: fii şi fiice, nurori şi gineri, nepoţi şi strănepoţi. Mobilizaţi din zori de Moş Apostu, au venit să voteze primii. Uncheşul are adunate în el ecourile a două războaie, are decoraţii şi distincţii, le are pe piept, a fost membru al Comisiei de împroprietărire a ţăranilor, membru în comitetul şcolii, în comisia de judecată, toate dovedindu-ne cît de mult l-a cinstit satul. A fost în multe împrejurări deosebite cel dintîi, omul după ale cărui fapte s-a orientat întreaga obşte. Îşi aminteşte: «Eu în viaţa mea am avut cai buni şi căruţă bună. Şi cînd s-a pus problema să intru în cooperativa agricolă, nu i-am înstrăinat, ci am intrat cu căişorii mei, cu căruţă, cu pămînt cu tot. Ştii dumneata cum am făcut? Că doar n-am intrat aşa, cu ochii închişi. Nu ştii. Uite, m-am dus pe la Brăila, pe unde aveam nişte oameni cu şcoală, şi i-am chestionat, cum şi ce fel? Mi-au spus. Am venit acasă, mi-am adunat feciorii — să vă zică ei, că doar sînt de faţă — şi le-am spus: măi, copii, eu m-am hotărît să intru primul în colectiv. Şi vreau să intru cu voi! «Păi, de unde ştii dumneata că o să fie bine?» «O să fie, le-am răspuns. Şi uite aşa, cînd a venit, seara, tovarăşu' de la raion, la mine, chipurile să mă convingă, eu am scos patru cereri şi cu a mea cinci şi i le-am numărat ca pe sute. După mine s-a trecut tot satul».

— Şi a fost bine?

— Păi, cum să nu fie bine, că uite acum ceapeul s-a dezvoltat şi are sectoare economice puternice — legumicolul, zootehnicul, are grădină mare. Pe urmă, în comună avem de toate. Chiar acum, deunăzi, am introdus şi conducta cu apă potabilă. Avem bani strînşi pentru o grădiniţă, dar vom face două, că satul e lung şi nu poate copilul să vină doi kilometri pe jos. Acum, la una din întîlnirile cu candidaţii aud încă una: cică vom trage şi încălzirea de la termocentrală. Păi, atunci înseamnă că vom deveni şi oraş.

— Pentru ce votezi matale acum, nea Apostule?

— Adică ce vrei să spui, că am trecut de 91 de ani, şi de-acuma sapa şi lopata?...

— Nu, nu nea Apostule...

— Bine-bine, te-am înţeles eu. Uite, votez să fiu în rînd cu lumea, adică, să înţelegi dumneata, pentru ăştia 39 care mă înconjoară, pentru ăştia care se mai joacă pe marginea şanţului, care sînt copiii satului, şi pentru viitorul celor care vor veni. Şi ce-ai spune dumneata, dacă ţi-oi mai zice ceva? De pildă, că mă gîndesc şi la mine; să mă plimb aşa, cu bastonul ăsta, prin centrul oraşului Chiscani. Că trebuie să ştii un secret: mama s-a dus la 85 de ani, iar tata la 104. Eu am datoria să ajung măcar pînă la 110 ani. Aşa că, vezi dumneata...

N. GRIGORE-MĂRĂŞANU ■

o răbdare şi o sfială pe care numai tinereţea le poate explica

Secţia de votare nr. 62 şi-a avut sediul în localul Liceului industrial energetic de pe Şoseaua Giurgiului. Localul păstra încă atmosfera de şcoală cu tot ceea ce are ea impresionant, cu neputinţă de uitat. Astfel, într-o clasă, pe o tablă rămasă neştearsă, se cerea simplificarea unei expresii matematice în care «x» era prezent cu ostentaţie. Pe coridor un citat din Engels ne face să ne aducem aminte că aceşti copii în localul cărora am votat nu învaţă numai energetică, ci şi problemele fundamentale ale ştiinţelor sociale.

La secţia de votare nr. 62, întrebarea «Pentru ce anume votaţi?» pare să nu-şi aibă rostul din moment ce marea majoritate a alegătorilor au venit de mînă cu copiii în speranţa desigur că vor prinde şi acele zile în care aceştia vor avea ei înşişi vîrsta necesară obţinerii dreptului la vot. Preşedintele secţiei de votare, Carlo Vidroiu, este foarte obosit, dar asta nu-l împiedică să-mi spună că ei, membrii comisiei de votare adică, şi-au exercitat primii dreptul la vot. Îmi spune că şi în cealaltă legislatură a fost tot preşedinte şi încă în acelaşi local. I se pare că lucrul cel mai demn de subliniat este acela că oamenii s-au orientat spre casele de vot încă de la primele ore ale dimineţii. Alături de el discut cu un întreg grup de alegători, toţi din blocul 15, aflat în apropiere, şi-mi dau seama că problemele de politică externă îi preocupă, iar poziţia Partidului Comunist Român în principalele probleme ale vieţii politice internaţionale îi satisface pe deplin şi este de natură să le captiveze interesul şi încrederea.

Din Ciocăneşti, judeţul Ialomiţa, cu o adeverinţă de votare eliberată de Consiliul popular, s-a prezentat la acest centru Ene Dumitru, născut în 5 martie 1952, mecanic auto la Uzina «Autobuzul». Îmi spune că recenta vizită a secretarului general al partidului la locul său de muncă a însemnat pentru el, ca şi pentru ceilalţi colegi ai săi, un prilej de a-şi manifesta adeziunea faţă de viitorul patriei şi deci votul său de astăzi s-a orientat hotărît spre candidaţii Frontului Unităţii Socialiste. «Fără îndoială că mă gîndesc şi la unele lucruri ca să le zic aşa strict personale. Aş vrea ca în această nouă legislatură să obţin buletin de Bucureşti, să-mi fac un apartament în sectorul 5 şi dacă o colegă a mea de serviciu, de profesie lăcătuş, va voi, înseamnă că mă voi număra în rîndul celor însuraţi.»

La acest centru au votat primii elevii Ştefan Topîrceanu şi Victor Rotaru, ambii născuţi în 1957. S-au sculat încă de la ora 5, s-au îmbrăcat la costum, spre deosebire de alte dăţi erau tunşi extrem de decent şi s-au îndreptat spre centrul de vot cu o nerăbdare şi cu o sfială pe care numai tinereţea le poate explica. Ambii-şi doresc să urmeze cursurile unor institute de învăţămînt superior, cunosc masivele investiţii ale statului în domeniul învăţămîntului, sînt convinşi deci că dacă vor învăţa foarte bine, nimeni şi nimic n-o să-i împiedice să intre la facultăţile dorite şi să le şi absolve cursurile.

Direct din schimbul III, de la Ţesătoriile reunite a venit un grup de muncitori în fruntea cărora se află maistrul Andrei Secăşanu. Bărăscu Ana împreună cu soţul ei Toma, bătrîni amîndoi, au fost aduşi de un neam cu maşina. Neputîndu-se deplasa, preşedintele secţiei de votare a venit cu urna şi aceştia au votat în faţa maşinii. Neputîndu-se deplasa deloc, bătrîna Căpăţînă Maria, din comuna Porumbacu de Jos, judeţul Sibiu, a primit vizita membrilor secţiei de votare însoţiţi, desigur, de urnă. Îmi spune că este fericită că Bucureştiul i-a asimilat atît de repede pe copiii săi, că se bucură de viaţa fericită a acestora cu tot ceea ce ea înseamnă. Serviciu sigur şi bine plătit, apartament confortabil la bloc, telefon, televizor şi alte mijloace ale vieţii civilizate. Aşa că, afirmă, votul meu nu face altceva decît să exprime încrederea pe care eu, la vîrsta mea, o acord acelora care de mai bine de 30 de ani conduc destinele ţării.

În jurul orei 14 se pare că au votat toţi cei 1 200 de alegători. Pe coridoarele liceului, un grup de muncitori de la «Autobuzul» sau de la Ţesătoriile reunite privesc portretul lui Marx şi dedesubt o frază din tinereţea revoluţionară a comunismului: «Filozofii nu au făcut decît să interpreteze lumea. Important este însă de a o schimba».

EUGEN SECELEANU ■

OMUL — INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

unii la babord, alții la tribord

Atenție la efecte! Mai bine-zis la cauzele lor. Un efect poate dura cu alte cauze, substituite celor inițiale. Cînd apare o urgență pe un șantier, săritorii întru ajutor își primesc atît răsplata cuvenită în bani, cît și cealaltă formă de beneficiu: prețuirea șefilor.

Niculae Malacu, maistru principal la secția corp navă a Șantierului naval Drobeta-Turnu Severin, face următoarea observație statistică: numai în secția lui s-au plătit 68 000 ore suplimentare.

Urgențe? Niculae Malacu susține că doar la început și doar în unele cazuri a fost vorba de urgențe; pe parcurs practica orelor suplimentare s-a transformat în nărav: o formă de cîștig suplimentar. Adunate, orele suplimentare efectuate pe șantier ar fi ajuns pentru construirea unui nou cargou, ceea ce nu s-a întîmplat. Pierde șantierul, pierd pînă la urmă oamenii. Pentru ei, oamenii, dauna se numește oboseală, putere de muncă diminuată.

Unii au vociferat. Niculae Malacu face o altă observație, de data asta una psihologică: «nu s-au văitat cei ce se dăruiesc».

A format două echipe: una cu lucrători disciplinați și încă una, tot cu lucrători, aleși dintre cei ce spuneau că fără ore suplimentare nu se poate. Pe prima a așezat-o la babord; pe a doua — la tribord; sau invers. Și le-a pus să lucreze. Munca e aceeași, echipa care întîrzie n-are justificare. Și treaba merge.

NICOLAE CRISTACHE ■

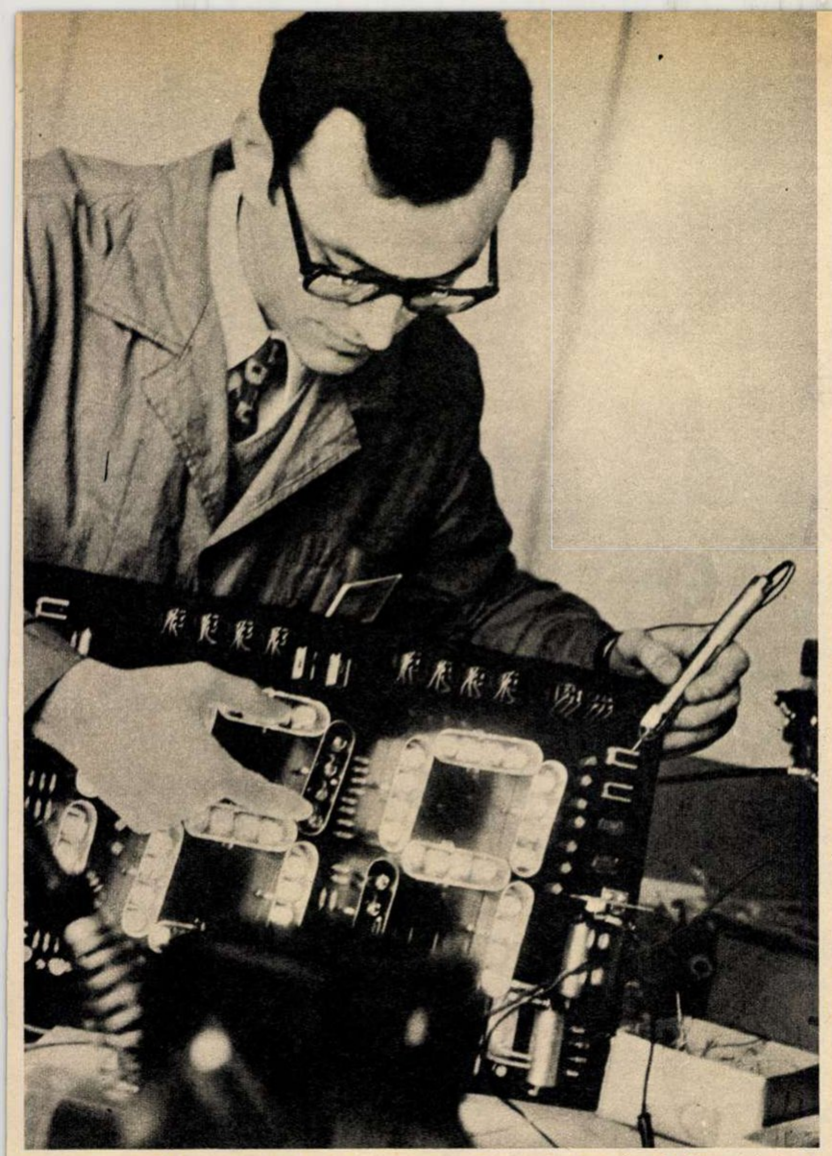

Inginer Roland Ionescu — «Nu văd ceva straniu că stau după amiaza în întreprindere. Pe unii îi distrează filatelia, de pildă, pe mine felul cum se mișcă electronii pe ecranul osciloscopic».

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

S.N.A. NU-I NUME NOU ȘI NICI O MARCĂ, ESTE O IDEE ȘI UN SENTIMENT

Cu o viteză nemaipomenită, automatica a ieșit din literatura de «science fiction» și a intrat nu numai în imaginea noastră cea mai curentă despre lumea de azi, dar și în viața lucrurilor noastre. Cînd am întrebat la F.E.A., la Întreprinderea de elemente de automatizări (căreia ne-am obișnuit cu un fel de dragoste și familiaritate să-i zicem tot F.E.A.), «care sînt, în fond, beneficiarii dumneavoastră?», «ce produceți, de fapt?», mi s-a răspuns că puloverul pe care îl port, și căldura mea de-acasă, și lumina electrică au legătură cu F.E.A. Puloverul este din fire de P.N.A., care se produc la Săvinești ori la Iași, unde există o mulțime de aparate și instalații de automatizări de tip F.E.A., căldura este dirijată printr-un punct termic de un regulator automat fabricat la F.E.A... Principalul beneficiar, mi se spune, este chimia și gîndiți-vă cîte produse chimice utilizăm zilnic; de fapt e greu să ne imaginăm ce anume n-are azi legătură cu tabelul lui Mendeleev. În energetică, de la tot felul de obiective mici pînă la cele mai mari. Aparatura de panou din camera de comandă a hidrocentralei Porțile de Fier, pe care am văzut-o de-atîtea ori ca reporter, uimindu-mă de fiecare dată, este produs F.E.A. În industriile alimentară, farmaceutică, siderurgică, în metalurgie și construcția de mașini sînt tot felul de aparate și instalații marca F.E.A., ba chiar și dirijarea automată a traficului «unda verde» pe care o apreciem zilnic noi, bucureștenii, e tot opera muncitorilor de la întreprinderea albastră de pe malul lacului Floreasca. Înfiptă ca un stîlp de susținere, ca o poartă prin care s-a pătruns în timp și spațiu în industria electronică românească. În spatele ei se deschide platforma Pipera, alias platforma acestei noi industrii cucerite rapid, asimilată rapid de România. In 1967, F.E.A. era prima întreprindere de aparatură electronică pentru automatizări din țară, devenind totodată o matrice. Să nu uităm că asimilarea primelor calculatoare românești s-a făcut la F.E.A. și, cînd s-au dus acasă în întreprinderea special creată în același perimetru Pipera, *au luat* nu numai specialiști, dar și un spirit de muncă și de abnegație. La rîndu-i a născut o altă fabrică, l-a învățat pe alții «hardwere», construcția de calculatoare electronice. Întreprinderea de aparatură pneumatică pentru automatizare de la Bîrlad, un vlăstar foarte tînăr al construcției de mașini, își are geneza tot aici. Și această F.E.A. — căreia în 1965, exact cu un deceniu în urmă, i se punea temelia — în 1968 dădea pieței primele produse după o licență japoneză, iar azi, în 1975, acoperă 80 la sută din nevoile țării în elemente și instalații de automatizări — nevoi foarte mari și foarte pretențioase, precum știm. A asimilat complet licența și a depășit-o cu produse de concepție proprie, exportă și are, justificat, certitudinea competivității cu aparatură similară ce se fabrică actualmente în lume.

*

Inginerul Roland Ionescu intră ca o furtună în încăperea unde fusese chemat de șeful său și cînd aude că sînt ziaristă și am venit să scriu despre cum se nasc produsele noi la F.E.A., cum l-a conceput și creat el, Roland Ionescu, pe «E.L.T. 162», e puțin amabil fiindcă a lăsat «o treabă baltă». Îi promit că în 15 minute va putea să se întoarcă să «asaneze balta» și se învoiește. Se uită la ceas și-și îndreaptă ramele de ochelari cu un gest reflex. Mă privește fix, ca să mă oblige să-l urmăresc atent, avertizîndu-mă că nu va putea să evite în totalitate termenii tehnici și începe să vorbească. Notez: «S-a creat la noi un colectiv de cercetare-proiectare care împreună cu un colectiv de la I.P.A., Institutul de proiectări pentru automatizări, a demarat lucrările de cercetare și proiectare a sistemului nou, sau mai exact a «Sistemului nostru de elemente de automatizări». Puneți în ghilimele denumirea.

— De ce?

— Fiindcă nu-i un nume nou, nu-i o marcă, i-am zis noi astfel.

— Dar poate că devine?

— Sperăm. Lucrurile stau cam în felul următor, dar nu notați, vă spun pentru informarea dumneavoastră generală. Știți că întreprinderea a început fabricația după o licență straina cu sistemul de elemente de automatizări Σ-line. În șase ani de fabricație a fost depășit de evoluția tehnică pe planul mondial. Firește, ne-am propus să înlocuim întreg sistemul Σ-line, cu unul nou, propriu, care din punct de vedere funcțional, constructiv și tehnologic să se alinieze la performanțele mondiale din domeniu, în condiții de eficiență sporită față de fabricație.

S.N.A. reprezintă o lucrare de mare anvergură ce trebuie înțeleasă și intensiv și extensiv și ca număr de produse proiectate în mod unitar. Se desfășoară de 3 ani în două colective — unul al fabricii, altul al lui I.P.A. — fiindcă noi avem și probleme curente ale fabricației, lucrări de cercetare-proiectare pe care piața ni le cere, imediat, și care nu intră în sistem. Pînă în momentul de față, 40 de aparate și tipovariante au trebuit gîndite, proiectate și o parte din ele sînt în fabricație.

— Performanțele lor?

— Noi tipuri de funcțiuni pe care automatizarea industrială mondială le cere azi, cu o flexibilitate foarte mare de interconectare, o compatibilitate crescută între produsele noastre și alte elemente de automatizare străine.

— Ca nespecialist, cum să înțeleg eu această compatibilitate?

— Ați aflat că exportăm și că dorința noastră este să ieșim pe piața externă cît mai mult. De asemenea, știți că importăm elemente de automatizări, nu producem absolut totul. Ei bine, noi fabricăm anumite tipuri de elemente care se utilizează în instalații, ori la aparaturi complexe produse de alte firme din lume. A se potrivi cu ele, a putea forma un ansamblu, aceasta-i compatibilitatea și interconectarea. Nu-i vorba de lipsă de modestie, e o certitudine inginerească, putem s-o spunem deschis — sînt compatibile! Folosim în fabricație componentele electronice moderne apărute în tehnologia mondială în ultimii 10 ani care, pe lîngă miniaturizarea aparatelor cu tot cortegiul de consecințe — reducerea consumului de metal, a manoperei la asamblare — crește gradul de siguranță în funcționare etc...

Ca un specialist ce este, inginerul Roland Ionescu îmi ține o lecție de electronică modernă, despre ceea ce se întîmplă la F.E.A. din 1970 încoace. Numai trecerea de la tehnica circuitelor discrete, componente (deja) ajunse clasice și abia învățate de noi, ca tranzistori, diode etc., la aceste circuite integrate reprezintă un pas enorm făcut însă foarte rapid de această întreprindere, unde media de vîrstă este 23-24 de ani

— Inginer Roland Ionescu, am aflat de la șeful dumneavoastră că pentru acel aparat de măsurare automată pe sistem electronic a temperaturilor în instalații industriale, numit cifric ELT 162, lansat în producție anul trecut, și despre care specialiștii afirmă că «în comparație cu produsele similare realizate de alte firme din străinătate nu se prezintă sub nici un aspect inferior», ați realizat cîteva variante, deși prima corespundea tuturor așteptărilor și pretențiilor. De ce?

— Ce aspect vreți să accentuăm mai mult?

— Al motivației personale.

— De electronică mă leagă mulți ani de pasiune personală. Am 29 de ani și sînt deja 16-17 ani de cînd m-a atras. Ca elev am fost radiofonist amator. De aici la specialist, la realizarea unui produs industrial e un pas.

Un pas de 16-17 ani în care a învățat cu adevărat electronică, în facultate și în fabrică. Deși la repartizare, acum cinci ani, putea să-și aleagă cel puțin cinci institute de cercetări, a cerut F.E.A. Un an și jumătate a lucrat direct în producție, tocmai la asimilarea primelor serii de calculatoare românești. E o mare șansă, spune, și cu toate că i-a dat satisfacție, cînd secția s-a desprins de matricea ei n-a vrut să plece la noua întreprindere. Trecut la serviciul constructor-șef, cu răspunderea de a urmări fabricația elementelor de automatizări, a avut încă o șansă: să-l întîlnească un inginer șef, actualul director tehnic, Florea Tănase, care se mai interesează și de viețile și pasiunile oamenilor. Așa descoperă nu numai un electronist valoros, dar și un gînditor, un creator în electronică. Peste 4-5 luni, tînărul inginer, la mai puțin de 2 ani de la terminarea facultății, se află în atelierul de proiectare de produse noi. Șeful acestui atelier, inginerul Nicolae Ștefănescu, îmi vorbește despre o generație de astfel de «boboci» aflați la F.E.A. care se integrează rapid acelei echipe de sufletiști care s-a format, s-a închegat prin 1963-64, atunci cînd F.E.A. era doar un proiect și un plan pe hîrtie. Sufletiști care au știut să viseze, să gîndească și apoi să facă elemente de automatizări românești. «Sînt talentați și mai ales serioși. Eu n-aș numi perseverență, ci seriozitate, modul în care iau viața în piept. Ionescu Roland e și el un astfel de tînăr. Dacă nu avea chemare pentru meserie și seriozitate, nu lucra atît de pasionat la acel ELT 162. Deși prima variantă era satisfăcătoare, eficientă calitativ, a continuat să verifice, să incerce, îl regăseam după-amiezile prin fabrică, duminicile — fără să-l fi chemat — mă trezeam cu aparatele lui în laboratorul de încercări, uneori ne incomoda...» «Și ce-i cu asta?!, îmi mărturisește în genul său dezinvolt, sigur și deschis, Roland Ionescu. Nu stau numai eu, nu stau numai doi-trei oameni. Există interes și dragoste pentru fabrica în care lucrezi, pentru colectivul în care trăiești, pentru oameni, te legi de ei. Aș putea să vă fac o analogie. Și cînd eram în liceu, trei zile pe săptămînă stam acasă după-amiezile și lipeam piese. Acum fac același lucru, numai că le lipesc aici. Nu văd ceva straniu că stau după-amiaza în întreprindere. Pe unii îi distrează filatelia, de pildă, pe mine felul cum se mișcă electronii pe ecranul osciloscopic. Așa că trei zile pe săptămînă mă «distrez» în fabrică. Mi-ar fi greu să-i văd pe muncitori că se chinuie la produsul gîndit de mine — la o problemă anume — pînă îl învață, pînă îi stăpînesc fabricația. Sînt, în fond, colegii mei. Să vă spună și colegul Ceacoi, aici de față, că și el stă peste programul de lucru. Ei, tehnologii, stau mult mai mult. Sînt prea puțini, din păcate, față de cîți am avea nevoie. Sînt asaltați de proiecte de produse noi primite fie din atelierul nostru, fie de la I.P.A., fie de la diverși beneficiari. La toate trebuie să găsească repede tehnologiile de punere în producție, în chipul cel mai modern și eficient cu putință. «Întreprinderea noastră are șansa unui colectiv foarte bun, «sufletiștii» de care vă vorbeam. Echipă ce nu și-a pierdut niciodată forța, deși s-a descompletat deseori trimițînd mereu specialiști, cadre de proiectare, de execuție, de conducere, în toate ramurile electronicii. Dacă întreprinderea de calculatoare merge bine, ar trebui să recunoască măcar puțin că e și datorită nouă. Au demarat bine la noi, și le-am dat cadre pe care toți le apreciază».

Multe dintre ele formate și la școala acestui «sufletist-șef» pe nume Nicolae Ștefănescu, aflat la F.E.A. de la «facerea lumii», a lumii elementelor de automatizare românești de-atunci, din 1963, cînd era doar o idee, doar o cutezantă, doar un proiect.

CICI IORDACHE ■

EROII GÎNDESC TOTDEAUNA LA DIMENSIUNEA TIMPULUI VIITOR

Remorcherul «Potelu», condus de căpitanul Ștefan Stamate, împinge un bac încărcat pînă la linia de plutire, cu oameni, mașini, cu cisterne și tractoare. Traversăm Dunărea. Prin acest punct de trecere, Insula Mare a Brăilei, tînără vatră de pîine a țării, se racordează marilor industrii. Pe aici se trimit în incinta îndiguită de la pîinea și sarea tractoriștilor, de la fosforul și azotul granulat, care sporesc fertilitatea solului, pînă la combustibili, la combinele Gloria ori la alte mașini de înaltă complexitate și productivitate. Insula trimite înapoi, prin același vad cu trafic bogat, remorcile încărcate cu cereale, cu animale și chiar cu miere de albine. Toate se îndreaptă spre hambarele țării.

*

La prima vedere inginerul Ioan Vlad poate să pară un om satisfăcut. Ar avea și de ce: I.A.S.-«Insula Mare a Brăilei», unitate pe care o conduce de la înființare, a fost distinsă de trei ori cu Ordinul Muncii clasa I. Directorul a devenit și el Erou al Muncii Socialiste. Dar același Ioan Vlad rămîne pe mai departe un nemulțumit. Nu pentru distincții, bineînțeles, ci pentru faptul că ar putea să obțină recolte și mai mari la hectar. Odată, la o festivitate de premiere, unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai săi, directorul tehnic, Vlad Ciobanu, văzîndu-l tot gînditor, s-a apropiat de dînsul și i-ar fi zis: «Vlade, recolta o ai în hambare, iar răsplata pe masă. Ce mai vrei, omule, de nu ești nici acum mulțumit?». Ioan Vlad i-a zîmbit și i-a răspuns: «Avem noi Ordinul pe masă, dar tot atît de bine știu că prin aceasta nu am cucerit o țară».

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

— Cum vine vorba asta, tovarășe Vlad?

— În sensul că nu ne-am finalizat scopul și menirea noastră în insulă.

— Mai clar.

— Uite, vedeți pămîntul care se întinde în fața noastră?

— Îl văd.

— E încă tînăr. Îl exploatăm doar de zece ani. Și au fost ani cînd, pe anumite sole am obținut 14 000 și 15 000 kilograme porumb știuleți la hectar. Cifra e mare, dar nu înseamnă că aceste recorduri sînt de netrecut. Ele se pot depăși. Hai să zicem că nu pe fiecare hectar poți să ajungi la 15 000 kilograme de porumb, dar pe cea mai mare parte din suprafața de 60 000 de hectare, cît are I.A.S.-ul nostru, se pot obține.

— Cum vă gîndiți să acționați spre a doborî aceste recorduri?

— În primul rînd, printr-o agricultură modernă, intensivă și mecanizată, cu un număr tot mai redus de brațe de muncă, cu cheltuieli minime. Așa cum ne-a cerut-o și conducerea superioară a partidului, la recenta Consfătuire a cadrelor de conducere din agricultură.

— Concret, ce veți întreprinde în actuala campanie?

— Începînd din anul acesta, și terminîndu-se în 1976, întreaga suprafață a insulei va fi irigată. Se vor asigura deci producții ridicate și constante la hectar, în orice condiții de climă. Vom putea realiza un principal obiectiv trasat de conducerea partidului, asigurarea în viitorul apropiat a unei tone de cereale pe cap de locuitor. În curînd vom primi mașini și utilaje de mare productivitate, în valoare de 50 000 000 lei: tractoare de 180 CP, cu întregul set de echipamente; mașini care vor executa mai multe lucrări deodată — pregătirea patului germinativ, erbicidarea, însămînțarea etc. Extinderea mecanizării și a chimizării vor conduce la înlăturarea muncilor manuale. În loc de 8 000 de muncitori, vor fi suficienți 1000. Ceilalți vor ocupa alte munci în industrie, realizînd o productivitate mai înaltă. Prin mecanizare, prin sistemele de erbicidare, concepute și realizate de specialiștii noștri, a dispărut aproape în totalitate vechea tehnologie de întreținere manuală a culturilor. Sapa, ca unealtă, nu se mai află în planurile noastre de aprovizionare. Tot ca un element nou, apărut anul acesta, este organizarea întregii activități avînd la bază sistemul de retribuire în acord global: în fiecare din cele 43 de ferme au fost organizate echipe, formate din 4 pînă la 7 mecanizatori, care vor prelua o suprafață de pînă la 700 hectare. Echipele vor primi planurile de producție, de cheltuieli și fondul de retribuire. Cîștigurile vor spori cu fiecare tonă de produs realizată în plus. Va trebui să ne gîndim, de asemenea, la o reorganizare a întreprinderii în așa fel încît mecanizatorul și specialistul să fie factorii care să dețină toată puterea asupra producțiilor mari. Noi sperăm ca prin toate aceste măsuri, la care se adaugă și climatul deosebit de favorabil apărut în rîndul mecanizatorilor, prin mărirea retribuției lor, începînd cu 1 martie în loc de 1 septembrie, să ne atingem un obiectiv demult rîvnit: să obținem cel puțin o jumătate de milion de tone cereale pe an, și cea mai mare parte din această producție vegetală, chiar și animală, să o industrializăm aici, în insulă. Să văd localitățile astea aliniate la nivelul celorlalte, de dincolo de Dunăre. Pe urmă, ca să revin la prima întrebare a dumneavoastră, de unde am plecat, voi putea să fiu și eu mulțumit.

*

Un tractorist lucrează într-o zi mai mult decît luminează soarele. Deseori își aprinde farurile și trage și noaptea. Cînd mănîncă își așterne un ștergar pe aripa tractorului și mai face cîțiva pași să se dezmorțească. Mănîncă și merge în jurul tractorului. Alteori așterne ștergarul jos, pe brazdă și se așază în genunchi. Pe ștergar pîinea de acum, sub ștergar pîinea care vine. Așa mănîncă tractoriștii. Acum, tovarășul Gheorghe Stroe, șeful fermei Băndoiu, îmi spune despre Costică Grigore, unul dintre cei mai harnici mecanizatori din fermă: «Anul trecut, în timpul secetei, vine la mine Grigore și zice: tovarășe Stroe, hai să tragem și noi un loz. Eu m-am gîndit bine și cred că o să tragem unul cîștigător. De ce loz tot vorbești tu, măi, Grigore? — îl întreb. El: uite se usucă porumbul pe sola asta dinspre drum. Hai să-l irigăm prin inundare, cu apa din canalul de scurgere. Și dacă la toamnă nu recoltăm 12 000 kilograme știuleți la hectar, eu nu mă mai urc pe tractor.
Am stat, m-am gîndit și i-am dat dreptate. Toamna am recoltat 13 000 kilograme de porumb știuleți de pe fiecare hectar. Grigore s-a suit pe combină și mi-a cerut un favor: să-l las numai pe el să recolteze porumbul de pe sola aceea. L-am lăsat, bineînțeles. A recoltat 206 hectare. Se îndrăgostise parcă de bucata aia de

pămînt».

Borcea Popîrlan e și tractorist și mecanic de atelier. Are 52 de ani. S-a născut tot pe malul Dunării, la Tufești. De la 20 mai 1965 a renunțat la pensie și a venit să lucreze în insulă. Are doi copii. Băiatul a terminat Facultatea de comerț exterior, iar fata e studentă la A.S.E. De ce are dreptul la pensie Borcea? La 18 martie 1945, ora 5 și 30 de minute, se afla într-o localitate din Cehoslovacia; în Dobroniva, spune și eu notez cuvîntul cu oarecare strîngere de inimă, pentru că nu știu dacă Borcea pronunță corect numele acestei localități. El susține că îl pronunță corect și continuă: «Mai rămăseserăm șapte inși din compania a 3-a, regimentul 38 infanterie. Trebuia să ocupăm casa pădurii, în care se afla un grup de S.S.-iști. Eram încărcător la tunul anticar. Am primit însă ordin să restabilesc legătura telefonică. Domnule sublocotenent (Grecea îl chema), eu mă duc, dar auziți cum bat cu brandurile. M-am dus... M-am ales cu brațul, plus umărul drept rănit Și cu pensie. Cinci dintre camarazi au căzut însă acolo. Ce-ați zice să le scrieți și lor numele, dacă tot am ajuns cu vorba pînă la ei?» Scriu: Gheorghe Sterpu, Dan Vasile, Gheorghe Băjan, Neculai Folea și Avram Belivacă. Scriu și mă gîndesc la faptul că și pe pămîntul acela, pe care au rămas camarazii lui Borcea, crește azi grîu și porumb.

*

În toată Întreprinderea agricolă de stat «Insula Mare a Brăilei» lucrează 800 de tractoriști. Inginerul Fănică Pădineanu, șeful fermei «Blasova», zice că ar trebui să facem o diferențiere între vechiul tractorist și cel de azi, mecanizatorul agricol, cum trebuie să-i spună toată lumea. Prea multe s-au schimbat în munca acestor oameni. Înainte arau și semănau. Acum s-a terminat cu specializarea îngustă. Mînuiesc un set întreg de mașini: tractoare, combine, prese etc. Execută singuri reparațiile curente, cît și un număr variat de lucrări în cîmp. «Să-i luăm pe Gheorghe Tornea, pe Florea Trăistaru, Ion Ciulei, Ion Dobre sau pe Constantin Toader. Să-l luăm pe oricare doriți dumneavoastră și să vedeți ce știe să facă. Ară, discuiește, grăpează, nivelează terenul, fertilizează, seamănă, erbicidează, prășește mecanic, recoltează cu combine de orice tip, transportă. Trebuie să cunoască toate agregatele. Iar treaba asta înseamnă policalificare. Și știți ce erau la început? Muncitori necalificați la cariera de piatră din Turcoaia. Au lăsat baroasele de 12 kilograme, au trecut Dunărea și au venit aici».

Tot la locul de muncă s-au calificat și cei din satele insulei: frații Ion și Tudor Șt. Pană, Constantin Cioarec, Neculai Ciocea, Apostol Șt. Gheorghe, Ștefan Cioroiu și mulți alții. Erau în majoritate pescari. Gheorghe Moraru, de pildă, este născut în comuna Mărașu, capitala insulei, cum îi place lui să spună. Ultima dată a pescuit cu vîrșele în cățînul Mlăjii. Au venit însă cîțiva oameni cu buldozere și excavatoare, au încercuit insula cu un dig înalt de 7 metri și lat de 12 metri la bază, au scurs apele și au dat foc bălții. A ars tot. Șerpii se urcau pînă în vîrful trestiilor și de acolo cădeau în flăcări. S-ar fi urcat și în cer, dacă ar fi putut. Pescarii n-au mai avut ape. Și un pescar fără apă e ca un cormoran cu aripile de plumb. Se usucă pe mal că nu mai poate să zboare. Numai că pescarii din satele Mărașu, Zatna, Băndoiu, Țăcău și altele au ales o cale mult mai înțeleaptă. S-au făcut tractoriști, iar acum în volanul fiecăruia dintre ei stă secretul și soarta producțiilor de 13 000 pînă la 16 000 kilograme porumb la hectar. Insula nu mai e o baltă, ci un bărăgan fertil. Au transformat-o oamenii, s-a primenit prin propria ei cenușă. Iar investițiile consumate pentru această prefacere au fost demult, de foarte demult, recuperate. De fapt nici nu se terminaseră defrișările și destufizările în insulă și investițiile au și fost amortizate. Este tot unul din marile succese ale insularilor. În fond, toate schimbările de care îmi vorbea cu atîta patos inginerul Fănică Pădineanu, alți șefi de fermă, printre care Constantin Pușcă, Costea Costică, Dumitru Dediu, marchează drumul parcurs de agricultura socialistă a țării noastre, de cînd pămîntul a devenit bun al statului ori al obștei cooperatiste. Nimic din toate acestea nu ar fi devenit posibile într-un alt timp.

*

Seara cade peste talgerul de cernoziom al insulei. Viscolește încet. Crivățul nu mai are putere. Undeva, pe malul lacului Blasova, la cabana administrată de Gheorghe Roșu, zis Cocos, stăruie o lumină. Dacă ai înnoptat în insulă, departe de vreo așezare, bate acolo și vei fi condus către un pat cald. Dar șoferul Gică Rusen, cu I.M.S.-ul lui nou, cu stație radio la bord, nu mă poartă într-acolo. El mă duce spre bac, unde ne așteaptă Anton Gheorghe, responsabilul punctului de trafic. Nu va ancora podul la chei pînă nu va trece înapoi, în oraș, ultima mașină. Rusen accelerează și autoutilitara lui derulează cu 70, cu 80 kilometri pe oră, pe coama digului neted ca în palmă. Pe digul care înconjoară ocrotitor insula și existența insularilor.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

LUMEA DE MÎINE

premisele veacului XXI

Desfășurarea istorică presupune continuitate. Trecutul dăinuie în prezent, iar viitorul reîmprospătează structurile de viață actuale, dîndu-le adevăratul lor sens. Evoluția omenirii se desfășoară pe toate planurile: biologic, psihologic-social, cultural, tehnic. Succesia veacurilor implică deopotrivă o prefigurare a formelor de viață inedite, aflate în viitor, în stare virtuală, dar și chemarea la o nouă viață a prezentului, prin aspirația către alte orizonturi.

Secolul XXI se configurează încă de pe acum, prin înfăptuirile, ca și prin tendințele actuale. Descifrarea, pe plan tehnico-științific, a structurii acestui veac în care vor trăi tinerii de azi, se poate defini din marile împliniri ale timpului nostru: adîncirea structurii atomului și concepția dilatării universului, progresele studiului genetic, teoria cuantelor, teoria relativității, mecanica ondulatorie, dezvoltate în prima parte a secolului, prin operele unor Curie, Max Planck, Einstein, Bohr, Heisenberg, Hubble, Morgan, de Broglie, și-au avut, începînd din al patrulea deceniu, împlinirea ce avea să dea viitorului omenirii o nouă direcție de evoluție: folosirea energiei atomice și cibernetica.

Obținerea unui nou izvor de energie însemna, sub raport tehnic și industrial, un nou impuls către o dezvoltare exponențială a condițiilor concrete de viață umană, iar întregul disciplinelor cibernetice avea să ofere, prin teoria informației, automatizarea industrială, dezvoltarea mașinilor electronice de calcul, adîncirea principiului corelației inverse și concepția izomorfismului dintre organisme și mașini, o perspectivă teoretică generală de înțelegere a lumii și omului, ca și instrumente de o eficiență încă necunoscută, în activitatea umană.

Din acest moment, evoluția culturală a omenirii a luat un nou ritm, dezvoltat sub ochii celor ce se străduiau să înțeleagă sensul procesului mutațional la care erau martori. Dezvoltarea științifică și tehnică a luat o cadență rapidă, ilustrată, între altele, prin succesia celor patru «generații» de calculatoare, apărute în acest răstimp, statornicind, prin semnificația acestei dezvoltări, corelația strînsă dintre cercetarea zisă fundamentală și tehnică.

Cultura actuală, împlinită pe toate planurile, teoretic și de aplicație practică, și în toate domeniile de activitate, afirmă înțelegerea cuprinzătoare a realității, din partea omului de știință: universul nu mai este parcelat pe discipline, ci înțeles în structura lui unitară. Astfel, cibernetica, rod al colaborării unor specialiști aparținînd celor mai diferite orientări științifice: matematicieni, fiziologiști, biologi, electroniști, psihologi, a condus, prin cooperarea tuturor acestor cercetători și în concordanță cu progresele tehnicii, la împlinirile spectaculare ale timpului, cu deosebire lansarea sateliților artificiali și debarcarea omului pe Lună.

Tabloul vieții culturale a vremii noastre nu se rezumă însă la aceste izbînzi teoretice și tehnice, împlinite prin cercetările biologiei moleculare, a cercetărilor asupra originii vieții, a farmacologiei sau studiilor medicale. Mutația a fost totală: pe plan biologic, prin «explozia demografică»; în domeniul social, prin înmulțirea societăților naționale cu structură socialistă și prin liberarea popoarelor din regimul colonialist; în agricultură și transporturi, în comunicații și urbanistică, în meteorologie sau industria materiilor plastice. Corespondența dintre domenii este implicită. Computerul este folosit într-o măsură covîrșitoare în cercetările și planificările de ordin economic, iar, într-o proporție mai modestă, dar în permanentă creștere, în pedagogie.

Propășirea cunoașterii nu este săvîrșită însă numai prin metodă sau sub raport cantitativ (volumul informațiilor în toate ramurile de studiu se dublează la fiecare 10 ani!), ci contribuie la adîncirea mecanismelor intime ale gîndirii umane, ca și — prin repercuții teoretice — la o schimbare a felului de a gîndi și de a înțelege natura omului și a locului său în univers.

Implicațiile acestor fapte au ramificații în toate activitățile sociale și culturale: în viața internațională, prin statornicirea unei etici, abolind violența și războiul și asigurînd propășirea pașnică a popoarelor; în orînduirea socialistă a națiunilor; în domeniul artistic, puternic influențat de noile concepții teoretice și tehnice; în procesul de transformare a realității, după principiul marxist, dar completînd modificarea globului terestru prin cucerirea spațiului cosmic.

Premisele secolului XXI sînt astfel puse, printr-o revoluție totală a vieții umane, cuprinzînd în aceeași structură evoluția social-economică, științific-tehnologică și de productivitate a muncii, ajungînd la o schimbare a condiției umane, de ordin material și etic-juridic, condiție esențială a afirmării libertății individuale și naționale.

ION BIBERI ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

grîul și via

Dacă te-ai lua după unele performanțe agricole mehedințene, obținute deja sau configurate de pe acum, ai crede că te afli în fața unui colț de pămînt românesc binecuvîntat de la natură. Este de ajuns să cunoști fie și numai pe cîțiva dintre cei ce fac pămîntul să rodească miraculos pentru ca, vorba unuia dintre ei, inginerul Ion Pîrvu, să înțelegi că «recolte mai nobile nu pot obține decît niște oameni mai nobili». Pe inginerul agronom Pîrvu, ca și pe cel de-al doilea interlocutor al meu din aceste zile, Ilarion Țîrcă, de asemenea inginer agronom, i-am cunoscut în urmă cu mai mulți ani: pe unul la cooperativa agricolă din Braniște, iar pe celălalt la Gîrla Mare, ambii în funcția de ingineri șefi. Și unul și celălalt erau în primii ani ai afirmării lor: unul încercînd să facă demonstrația marii generozități a plaiurilor Drincei pentru vița-de-vie, să redea gloria de altădată acestei podgorii nimicită de filoxeră în ultimul deceniu al secolului trecut; altul susținîndu-l prin știința sa agricolă pe președintele Bărăitaru de la cooperativa agricolă din Gîrla Mare, în transformarea acestei țarini într-o adevărată «capitală» a grîului românesc.

E o mare fericire să reîntîlnești niște tineri în plină epocă de maturitate a realizării lor, după ce i-ai cunoscut în perioada debutului în profesie. Constați cu bucurie că oamenii, deși s-au așezat, cum se spune, ba au devenit chiar șefi, au rămas la fel de tineri din punct de vedere al entuziasmului, de parcă abia au părăsit băncile facultății cu acea ambiție proprie celor dornici să realizeze ceva demn în viață. «Ambiția la noi s-a născut din conștiința necesității valorificării condițiilor pentru o agricultură în stil mare existentă în această parte a țării» — ține să-mi precizeze inginerul Pîrvu. Cît privește șefia pe care o deține la Întreprinderea viei și vinului din județul Mehedinți, nu e decît o posibilitate în plus ca investiția aceea de pasiune pe care a făcut-o dintru început în cultivarea viței-de-vie să fie cît mai eficientă. «De șefie, în accepțiunea ei, din păcate nu o dată întîlnită, de funcționarism — adaugă inginerul Pîrvu — am fugit chiar de cum am terminat facultatea, cînd mi s-a propus să fiu repartizat de-a dreptul într-o slujbă de supraveghetor agricol într-o zonă unde numai agricultură adevărată nu puteam face . Mergem cu mult curaj oriunde, în sudul Olteniei, am ținut-o noi, eu și soția mea — de asemenea agronom — în fața comisiei de repartizare». Agronomi la bază, soții Pîrvu sînt astăzi amîndoi mari sufletiști ai viticulturii, demonstrîndu-se încă o dată și în acest caz adevărul potrivit căreia femeia își urmează întotdeauna bărbatul.

Dacă aș fi fost singur la reîntîlnirea cu cele două vechi cunoștințe, aș pune entuziasmul de care m-au contaminat acești veritabili maeștri ai producțiilor agro-viticole pe seama neistovitei mele disponibilități față de tot ceea ce înseamnă suflet pus într-o întreprindere. Dar iată, alături de mine, urmărea fascinat demonstrațiile la hartă ale inginerilor Pîrvu și Țîrcă, poetul Victor Tulbure, care abia îi cunoscuse de cîteva minute. Descriind pe hartă perimetrele actuale sau în devenire ale podgoriilor, inginerul Pîrvu parcă urcă și coboară dealurile însorite ale Mehedinților. Ochii i se aprind de culorile focoase ale strugurilor de parcă ar avea în față o incandescentă pînză a lui Van Gogh. «Vinurile, zice autorul unei teze de doctorat despre valorificarea potențialului viticol din zona Golul Drincii-Orevița, trebuie să fie corpolente» și de aceea le preferă pe cele roșii, mult mai adecvate acestor podgorii ce vor deveni cu timpul cel mai mare centru de vinuri roșii din țară.

Solidar în pasiunea pentru vița-de-vie a vechiului său prieten și coleg de facultate, inginerul Ilarion Țîrcă, poate și pentru că prima sa mare iubire a fost cîmpul cu grîu, floarea-soarelui sau porumb de la Gîrla Mare, poate și datorită funcției actuale de director adjunct al Direcției agricole județene, are o viziune mai de ansamblu asupra rodniciei pămîntului mehedințean. Acel fior lăuntric de care e cuprins inginerul Pîrvu la revederea fie și în gînd a unei podgorii îl stăpînește pe inginerul Țîrcă de cum își închipuie o tarla cu grîu sau o plantație de piersici pe nisipuri. (Fac aici o paranteză și îmi amintesc cum în pragul verii trecute l-am surprins, pe neașteptate, prin lanurile de la Gîrla Mare. Venise să-și mai sature privirea cu acea explozie de vegetație rar întîlnită pe care o oferă holdele lui nea Ilie Bărăitaru.) Marcat și el puternic de acea bucurie pe care ți-o dă lucrarea pămîntului, comunicarea atît de vie cu el, inginerul Țîrcă e și un profund gînditor al acelor interdependențe care concură în valorificarea la mare preț a acestei bogății supreme a țării noastre. Un mod foarte lucid de a raționa, o abordare a fiecărei investiții și lucrări agricole din perspectiva eficienței sale economice te cuceresc de îndată prin capacitatea de a pătrunde în intimitatea problematicii agricole, prin știința discernerii ei. Descoperi astfel în acest om, acaparat cu totul parcă «de teren», un virtuoz al gîndirii agricole moderne, un subtil analist al tuturor elementelor pe care trebuie să le conțină o bună rezolvare a amplasării unei culturi sau obținerii unei recolte avantajoase. Bun cunoscător al problemelor de fond, de concepție ale agriculturii, Ilarion Țîrcă știe totodată să-ți «ridice», ca un topograf, din punct de vedere agrozootehnic, fiecare zonă a județului. Acea preocupare de mare responsabilitate care există în prezent la nivel național pentru propășirea agriculturii românești găsește în acest pasionat agronom un combatant nu numai fără preget în dăruire, ci și pregătit pentru realizarea unei producții și productivități agricole cu adevărat moderne.

Reveneam din Mehedinți la jumătatea anului trecut, într-un moment de vîrf al vegetației agricole, plutind parcă pe spicele grîului de la Gîrla Mare, ca anticul Linos. Eram convins că aceasta se datorește numai patimii pentru holde care sălășluiește ancestral în sîngele nostru, al celor născuți la cîmpie. Dar iată că reîntîlnirea recentă cu Mehedințiul s-a produs în plină iarnă, cînd numai grîul pîlpîia în spuza lui verzuie peste cîmpuri. Flacăra s-a aprins însă la fel de nedomolită în inima mea. Pesemne și atunci, ca și acum, cei care o întrețineau în această veche vatră a pîinii și vinului erau aceiași împătimați maeștri ai pămîntului, dintre care, de data aceasta, i-am rechemat în memoria verbului meu entuziast pe inginerii Ion Pîrvu și Ilarion Țîrcă. Doi mehedințeni de marcă, primul oltean din Vîlcea, cel de-al doilea, tot oltean bineînțeles, din Gorj. Pasiunea e o a doua naștere, iar pasiunea lor și-a aflat sorgintea în Mehedinți.

NICULAE STOIAN ■

Case noi și oameni noi.

SIGUR, LUPTA PENTRU APĂRAREA ISTORIEI N-A INTRAT ÎN PAUZĂ LA LISA

La brigada zootehnică erau așteptați caii.

«Copii ! Scoateți o foaie de hîrtie din caiete, de la mijloc, poate să fie și de matematică, și băgați cărțile în bancă. Stînga, sus, puneți data; dreapta, sus, scrieți-vă numele; la mijloc, întrebarea de pe tablă. Nu fiți emoționați¸pentru că tovarășul nu vă vrea răul și nici nu vă va pune note».

Sigur că da, mergem în satele și comunele noastre, uneori rar, cîteodată pe grabă, nu pentru că vrem răul cuiva. Mergem din datorie, dar asta nu înseamnă că locurile noastre natale, sîntem mulți cei veniți de la țară, nu ne aduc de fiecare dată aminte de istorie, de părinți, de pîinea ce aici își are născută noțiunea ce o desemnează, de credința în statornicia ei.

Comuna Lisa, din județul Brașov, este așezată chiar la poalele Munților Făgăraș, lucru pe care nici unul dintre copiii care au răspuns la întrebarea pusă de mine pe tabla lor «Ce știți despre locurile în care v-ați născut și trăiți?» nu a uitat să-l omită. Nu-l uită nici măcar aceia la care anii atîrnă dureros de mult, oameni care nu-și mai fac un merit din memorie. «Mă numesc Greavu Dionisie și sînt născut în șase a lunii a opta, anul 1891. Nu mai aud multe, dar de auzit multe mi-a fost dat să aud: șuierul obuzelor în primul război mondial și al gloanțelor dum-dum în cel de-al doilea; vaietele femeilor ce-și doreau bărbații și fiii eroi, dar în viață. Poate că istoria acestui pămînt n-a fost mai grea decît a altora, dar mai încărcată cred că a fost. Dar, uitați, a venit fiul meu și el poate să vă introducă și în actualitate».

Pînă la promisa introducere în actualitate, să spun altceva. Sosisem în comuna Lisa cu prima cursă, aceea care ia o parte din oamenii ieșiți din schimbul de noapte de la Combinatul chimic din Făgăraș și-i duce nu atît spre somn, cît

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

mai ales,spre muncile proprii gospodăriei unor ţărani. Nu numai timpul cald, ciudat de cald, ci şi alte lucruri m-au aruncat în braţele unui reportaj gata făcut, cu parfum de odinioară, acelea, ştiţi dumneavoastră, în care ţăranul e pe cîmp, primarul e cu «Agenda bunului gospodar» în mînă, casele sînt noi şi frumoase, iar antenele televizoarelor îţi iau ochii mai rău decît soarele. Spun aceste lucruri deoarece secretarul consiliului popular era venit şi eliberase o adeverinţă unei femei din alte locuri, prin care se arăta că aceasta locuise în Lisa în perioada 1968–1972; cîteva minute mai apoi, acelaşi secretar, după ce îşi pune în geam obişnuita slănină, lămureşte doi oameni că «nu aveţi dreptate, se poate cumpăra numai casa, locul fiind al comunei».

— Unde este tovarăşul primar?

— La o lucrare urgentă — mi se răspunde — dar se întoarce la fel de urgent.

Ies din clădirea consiliului şi la mai puţin de 50 de metri văd copiii ieşiţi în pauză dintr-o şcoală, fără îndoială nouă. Casele care se văd, şi se văd destule, sînt mari, din cărămidă, cu porţi înalte ce refuză vizitatorului privirea indiscretă, fiind mai toate vopsite în verde şi avînd deasupra «19 — Greavu Ghe. 72», de pildă. Ochii unui om cinstit nu refuză asemenea imagini; cînd însă ochii sînt şi versaţi ţi se pare totul cunoscut şi apelul la caietul de notiţe pare inutil.

Odată sosit, secretarul comitetului de partid şi primarul comunei, Emil Broscăţean, afirmă: «Azi-noapte, din cauza vîntului, ni s-au prăbuşit nişte stîlpi de beton de la o linie de înaltă tensiune şi cum n-avem obiceiul să pierdem ceva, i-am luat pentru a susţine un pod în vederea venirii apelor mari».

— Şi cînd vin apele mari în Lisa?

— Avem două ape, dintre care mai periculoasă este Pojorta. Ea vine mare în lunile iunie şi iulie...

În discuţia ce voia să se înfiripe, intervine, şi cu mult folos — deoarece Emil Broscăţean este primar doar de trei luni — Alexandru Pandrea, instructor al Comitetului judeţean Braşov al P.C.R. Nu ştiu ce veţi scrie despre Lisa — zice — dar cred că nu trebuie exagerat nimic şi, fireşte, minimalizat cu atît mai puţin. Este o comună de mijloc, are 2 615 de locuitori şi un sol deloc de invidiat. Prielnic, mai ales, cultivării cartofului, pe circa 540 de hectare. Se cultivă, de asemenea, secară şi puţin grîu porumb, sfeclă-de-zahăr. Dealtfel, C.A.P.-ul-«Unirea», înfiinţat aici în 1962, ale cărui rezultate nu sînt deloc mediocre, are o fermă profilată pe cultura mare, una zootehnică şi, în fine, una legumicolă. În rîndul greutăţilor aş menţiona faptul că se lucrează cu bivoli şi că se foloseşte, spre deosebire de alte gospodării, mai mult fîn decît nutreţuri combinate.

Iată, aşadar, o situaţie realistă a unei comune. Îmi spune fiul bătrînului Greavu Dionisie, avînd şi el 49 de ani: «Deşi sînt ieşit din schimb de la Combinat, deci am lucrat o noapte, vedeţi bine că nu dorm. În fiecare an iau, conform acordului global, pămînt de la C.A.P. şi-l lucrez. Sîntem toţi foarte harnici. Concret? Mai întîi ceva plastic: cînd venim cu cursa de la Făgăraş, rugăm şoferul şi el ne lasă jos, treptat. Pe fiecare, unde există pămîntul pe care trebuie să-l lucreze. Şi încă un exemplu? Tata vă spunea de istoria veche a acestor locuri, eu vă rog să ne vizitaţi casa spre a o vedea pe cea nouă. Şi nu numai casa noastră».

Alături de aragazuri cu patru ochiuri, alături de chiuvete ca toate chiuvetele, avînd şi baie în case, torc, asemeni soţiei lui Greavu Dionisie, numeroase alte bătrîne din sat. Arhaicele lor unelte de lucru, străvechile şi acum îmbătrînitele lor mîini confirmă, desigur, vechimea şi permanenţa acestui pămînt românesc. A fost, cum se ştie, o vreme şi nu puţină, cînd comunei Lisa i-a stat drept scut lupta, în sensul elementar al cuvîntului. Sigur, lupta pentru apărarea istoriei n-a intrat în pauză la Lisa. La ordinea zilei este în aceste zile şi lupta pentru hărnicie. De ce să ne temem să spunem că la Lisa, după ce oamenii au intrat conştienţi în propria istorie, hărnicia este la loc de cinste şi, dacă vreţi, cheia tuturor succeselor? Înainte, la noi în comună erau case mici sau nu erau deloc — spune, în extemporalul ei, eleva Vintilă Maria. Acum — scrie Paler Marcela — avem în comună tot ceea ce ne trebuie. Un sat centru Lisa, sediul tuturor şedinţelor şi alte două aparţinătoare, Breaza şi Pojorta. Sînt două dispensare, şcoli noi, brutării şi frumoase obiceiuri de iarnă. Cînd se bucură de sosirea Anului nou, feciorii se adună în cete, se înveselesc şi se dau în strai.

Gîndurile acestea pure şi exacte de copii, firească prelungire a celor din pămîntul satului, a celor căzuţi pentru apărarea patriei în alte locuri, a celor care azi şi-au făcut din muncă singurul mod de a trăi, vor intra, sînt informat, într-o monografie la care lucrează vechiul director al noii şcoli generale. Pînă la apariţia acesteia aş vrea să-mi închei reportajul din Lisa cu tulburătoarele cuvinte scrise de un elev de clasa a II-a. A scris, în prealabil, cele cuvenite în dreapta şi în stînga foii, la mijlocul ei întrebarea şi mai jos doar atît: «Locuitorii din comuna noastră se numesc români». **EUGEN SECELEANU** ■

CARTEA

faţa ascunsă a lunii

Eminent editor şi istoric literar, Mihai Gafiţa este implicat în publicarea mai tuturor documentelor importante din ultimii douăzeci şi cinci de ani, ceea ce i-a asigurat o cunoaştere adîncită a vieţii şi activităţii marilor scriitori români. Dacă adăugăm şi excepţionala ediţie Duiliu Zamfirescu, după monografia consacrată aceluiaşi romancier de marcă, avem imaginea unei activităţi de amploare şi consecvenţă puţin obişnuită printre contemporani, dispuşi mai degrabă să se risipească în întreprinderi minore, aflate însă în atenţia clipei, sub forma succesului de gazetă. **Faţa ascunsă a lunii,** volumul publicat de curînd la editura «Cartea românească», vine să confirme preocupări izvorîte din practica omului care a slujit decenii în şir, cu discreţie şi eficienţă pragmatică, pe scriitor. A publica o carte a unui poet sau prozator a fost pentru Mihai Gafiţa forma supremă a datoriei şi, în orice caz, singura expresie a iubirii faţă de scriitorul care, nu rareori, este ingrat cu editorul. În asemenea împrejurări, autorul devine o fiinţă terestră, demitizat, dar tocmai prin caracterul său labil, cum este întreaga viaţă omenească, el pare mai atrăgător pentru istoricul literar. Se consideră în general că un poet se cuvine interpretat din unghiul consacrat de lectura cărţilor sale. Mihai Gafiţa demonstrează, dimpotrivă, că o mai bună cunoaştere a vieţii luminează aspectele obscure ale operei. Ceea ce spunem nu este o noutate. Toată lumea este principial de acord că studiul vieţii scriitorului este profitabil pentru înţelegerea cărţilor sale. Cu toate acestea, puţini critici întreprind studiul pacient şi riguros al existenţei cotidiene a scriitorilor. Cere un efort prea mare şi prea puţin spectaculos. Se spune, de pildă, că marele Călinescu dispreţuia documentarea de arhivă şi cercetarea pozitivă. Nimic mai fals! Dovada se află în studiile ultimilor săi ani, unde autorul **Istoriei literaturii române** a evoluat spre un tip de factologie curată, în stilul Bogdan-Duică. Dintre contemporani, Mihai Gafiţa mi se pare unul dintre criticii apţi de înţelegere adîncită a proceselor literare, unul dintre istoricii cu îndreptăţite aspiraţii spre sinteză. **Faţa ascunsă a lunii** a izvorît parcă dintr-o lecţie de Baldensperger despre istoria literară. Exegetul francez spunea că primul demers al istoricului trebuie să aibă loc în colecţiile de ziare ale epocii. De acolo se citeşte pulsul vremii şi se pot studia influenţele şi ponderea lor adevărată asupra autorului. Mihai Gafiţa procedează la reconstituiri de cadru politic şi social, investigînd în cele din urmă opţiunile scriitorului, posibilele fluctuaţii din conduita lui etc. Spectacolul este fascinant! Poetul nu mai este un «demon», un «zburător» de sorginte romantică, ci un om adevărat, cu chip familiar. Eminescu, de pildă, este văzut drept ziaristul cel mai radical şi mai activ al perioadei de la '80, iar nu fiinţa astrală despre care oameni serioşi se întrebau de curînd dacă putea sau nu să fie imaginat în costum de călărie. Mihai Gafiţa îl tratează ca pe un militant intransigent cu program de guvernare şi îl vede ministeriabil, dacă nu s-ar fi declarat boala. Maiorescu, Eminescu, Alecsandri, Ghica, Odobescu, Macedonski, Caragiale şi ceilalţi erau personaje vii, cu înălţări şi cu scăderi, cu opţiuni politice, cu ezitări, pe fondul cărora se proiecta măreţia vocaţiei lor literare. Cel mai pregnant este însă portretul lui Eminescu. El a fost primul gazetar profesionist, în sensul deplin al cuvîntului, o fiinţă energică şi decisă, capabil de construcţie socială: «În viziunea noastră, prin ansamblul comportărilor curente ale lui Eminescu, între care în principal gazetăria, artistul genial aparţine unei existenţe care nu situa omul în sferele abstracte, nepămîntene, ci într-o umanitate precisă, naturală, dinamică, ancorată definitiv în prezent, cu program clar şi sistem de activitate concretă». Cine are urechi de auzit, să audă!

AUREL DRAGOŞ MUNTEANU ■

CARTEA

delirul

În *Delirul* dialogul cu istoria are loc într-un cadru mai adecvat decît pînă acum. Siliştea-Gumeşti nu mai este centrul lumii. Odinioară, evenimentele politice răzbăteau şi aici prin mijlocirea ziarelor citite şi comentate ritualic, duminica, în poiana lui Iocan, de către nişte ţărani inteligenţi, în dispoziţie oricum sărbătorească şi înclinaţi fireşte să mitologizeze atunci cînd li se părea că sensurile sînt mai enigmatice. Acum satul interferează cu oraşul şi în cele din urmă dispare, sublimat în subconştient sau în amintire. Atît de intim e scriitorul cu epoca, cu problemele războiului, încît Antonescu şi Hitler, ajung personaje de prim-plan. Culisele presei şi politicii bucureştene sînt urmărite îndeaproape, în timp ce reporterul surprinde imagini pe viu din asediul Angliei sau de pe frontul de est. Intensitatea dezbaterii ideologice are egal doar în forma ei mai pură din *Imposibila întoarcere*. Pagini dense de filozofia istoriei, în bună tradiţie tolstoiană, esenţializează fluxul epic, şi aşa debordant. Drama conştiinţei ia proporţii epopeice.

Evoluţia aceasta mi se pare firească. Marele prozator n-a scris niciodată numai pentru a fi el însuşi, adică dintr-un îndemn pur liric. Descoperind încă de la început un anumit mod fascinant de a spune, universul ficţiunii sale s-a lărgit progresiv cu fiecare nouă carte. Inutil efortul de a-l reduce cumva la o manieră — Marin Preda nu cade în capcana propriului său stil. Lucid, îşi domină cu distincţie mijloacele de expresie, tonul fiind întotdeauna pur (ironic, grav, obiectiv). În schimb, va fi mereu preocupat de *ceea ce spune*, de adevărurile cutremurătoare despre istorie şi, implicit, despre individ. A-i judeca opera, lăsînd deoparte aceste adevăruri, înglobate acum în structuri din ce în ce mai ample, înseamnă a-l nedreptăţi pe autor. Îndeosebi nu trebuie să-i refuzăm lui Marin Preda starea vizionară, dispoziţia subtil eseistică, vocaţia atît de rară a ideilor trăite, fără de care personajele sale ar fi de nerecunoscut. Plăcerea de a vorbi, în sens moromeţian, are un suport în gîndire. Este o vorbire cu miez. Singular prin temperament şi prin atitudine, eroul este şi suma revelaţiilor de conştiinţă pe care le comunică. El se raportează conflictual la cei din jur, la tot ce l-ar «ocroti» din exterior, privîndu-l de libertate, la reprezentările colective inclusiv, de care se diferenţiază cu ostentaţie, pentru a-şi găsi eul, cum zice undeva Niculae Moromete. Pînă şi copiii nu mai au părinţi sau nu mai vor să aibă. Au fost aruncaţi în lume, observă cu mirare Ştefan al lu'Parizianu. Fiecare ia totul de la început şi pe cont propriu. Ceea ce Moromete, Cocoşilă, Iocan (dar mai ales primul) descoperiseră mai mult instinctiv, datorită inteligenţei lor primitive, de-acum devine, la Niculae sau la Ştefan, aspiraţie conştientă, aventură intelectuală.

Momentele de reflexie aparţin deci substanţei operei. Dar tot atît de bine unele dintre ele ar putea figura în orice antologie a gîndirii româneşti contemporane. Ne gîndim la visul lui Călin Surupăceanu, pătruns de imaginea mitică a unei lumi în care să nu mai existe agresiune şi violenţă, sau la dialogul lui Niculae cu notarul cel tînăr despre întemeierea unei noi religii pentru om.

În *Delirul*, care este în şi mai mare măsură roman de concepţie, istoria ni se arată ca fapt de viaţă sau destin, după cum eroii se află în centrul sau la periferia evenimentelor. Nu lipsesc nici aici făuritorii de religii, dar în absenţa lucidităţii şi a generozităţii umane totul la ei frizează delirul. Uneori voinţa de putere, idee nietzscheiană, coexistă cu crima cea mai abjectă. Oamenii par derutaţi, neputincioşi, proiectîndu-şi neliniştea şi inconştienţa în mit. Un mit care devine repede coşmar. Ca într-o înscenare absurdă, pentru moment, triumfă impulsul demonic, superbia dezmăţată, plăcerea sadică de a domina şi distruge (chiar dorinţa obscură de autodistrugere, în cazul lui Hitler). Romanul exprimă perplexitatea unora dintre personaje în faţa acestui spectacol de negîndit. Uimirea lor este şi a noastră. Lectura cărţii ne propune o teorie a istoriei, dar ne şi eliberează de un coşmar.

Eroii preferaţi, oamenii satului, s-au desprins de matcă, au ieşit în lume. Evenimentele îi devansează cu brutalitate, îi copleşesc, le dereglează de fiecare dată reflexele obişnuite. Moartea lui Dumitru lu'Nae este primul semnal tragic. Moromete nu se simte destul de puternic pentru a participa la înmormîntare. Apoi, drumul acestuia la oraş în căutarea fiilor, e lipsit de măreţie. Paraschiv, Nilă, Achim sînt mai bine conturaţi decît în *Moromeţii*, însă rămîn în continuare figuri şterse, rudimentare.

O prezenţă consistentă e Ştefan, personaj insolit, cu candori nedisimulate, în felul lui Niculae. Întîlnirea lor de pe cîmp, în ciuda tachinărilor, dure, are semnificaţia unui crez comun, de generaţie. Amîndoi sînt situaţi în descendenţa spiritului moromeţian pe care-l continuă, am văzut, într-o direcţie intelectuală. Cred într-o idee, într-o chemare aparte, se consideră nişte aleşi. Romanul se organizează, în mare, ca experienţă a lui Ştefan. În sat oamenii îl urau, nici el nu ştia de ce. Poate pentru felul lui de a fi prea neobişnuit. Plecat de aici, nu are complexul oraşului, deşi multe amintiri îl însoţesc, mai ales dragostea Ioanei. Energia lui atavică izbucneşte de cîteva ori paradoxal, în clipe de mare sinceritate, şi-l cucereşte relativ uşor pe patron, pe marele ziarist Grigore Patriciu. La fel, şi pe frumoasa şi capricioasa Luchi Dumitrescu. În momentele grele se lasă în voia «instinctului», semn că acesta e mult mai încărcat de sens decît se crede de obicei. Ştefan are încă resurse.

Nu ştim cum va evolua romanul în volumul următor. Avem însă deja garanţia unei realizări depline.

CORNEL MORARU ■

FAPTELE ŞI VORBELE

despre talent

Despre talent circulă ideile cele mai năstruşnice. Prima e că la noi, existînd cu ghiotura, risipirea lui nu păgubeşte pe nimeni. Facem economii în toate direcţiile, dar de irosirea talentului ne preocupăm foarte puţin. Se crede chiar că a-l dărui fără precupeţire e o expresie a generozităţii sociale şi prin urmare fericeşte pe cei din jur.

Nu prea e însă totdeauna aşa. Talentul în sine constituie doar o facultate; pentru a produce bucurie lumii trebuie să realizeze lucruri cu adevărat plăcute, altfel se istoveşte degeaba. E, într-o privinţă, ca energia; depinde ce întrebuinţare capătă; poate uşura munca oamenilor ori să o distrugă complet. Talentul, neeconomisit şi necanalizat către împlinirile sale rare în opere artistice cît mai desăvîrşite, ajunge dexteritate industrială. Aceasta începe să asalteze toate publicaţiile, toate editurile, toate aşezămintele culturale cu marfa ei, fabricată în serie. Fenomenul nu ne e deloc necunoscut. Avem, slavă Domnului, o grămadă de asemeni poligrafi care ne dăruie mărinimoşi cîte două romane pe an şi săptămînal atîtea poezii cîte reviste există, plus ziarele, că nici ele nu trebuie să rămînă cumva păgubite.

Ce plăcere publică provoacă această formă de talent industrializat? E vorba aici mai curînd de o sîcîială generalizată. Bietul cititor grăbeşte pasul cum zăreşte o nouă revărsare a talentului cu pricina şi oftează excedat: «Cînd o să ne cruţe ăsta odată?».

Se mai întîmplă încă ceva: unii cred că măsurarea talentului e o chestiune de estetică foarte dificilă. Alţii, mai pozitivişti, o consideră o problemă matematică destul de simplă, exprimabilă prin relaţia directă între înzestrarea unui ins şi postul pe care îl ocupă. N-am prea văzut, zic dînşii, director de editură sau de publicaţie literară importantă fără mult talent. E adevărat că se întîmplă cîteodată ca însuşirile să-i dispară complet, dar numai după ce şi-a pierdut funcţia înaltă.

În realitate, talentul autentic nu se întîlneşte chiar aşa pe toate drumurile. El este unul din capitolele cele mai preţioase ale tezaurului naţional şi merită ocrotirea corespunzătoare. Pe deasupra, nici nu durează adeseori cît existenţa posesorului său, cum îşi închipuie unii. Multe talente ard o bucată de vreme şi apoi sfîrşesc consumate definitiv. Mi se va replica: Dar Goethe? Dar Arghezi? Sigur, dar ei sînt excepţii. Cazul mai răspîndit e celălalt, cu exemplul limită: Rimbaud. Admitem uşor că picioarele unui fotbalist îşi pierd de la o anumită vîrstă însuşirile miraculoase şi trebuie valorificate maximal cît le posedă. De ce n-am înţelege cum şi talentul artistic, facultate mai delicată, suferă frecvent o consumare rapidă? Ba aş îndrăzni să spun că din asemenea arderi mistuitoare, concentrate şi care presupun lungi ani secetoşi de trudă total absorbantă, ies operele durabile. Conform principiului echităţii socialiste, succesul şi răspîndirea se cuvin să fie răsplata lor meritată.

Ov.S. CROHMĂLNICEANU ■

ROMÂNIA
NEMURITOARE

prieteni, patria...

Prieteni, patria nu-i, de exemplu, numai pămîntul
Vrancei cu izvoare de păsări enorme, nici
Dunărea purtîndu-şi perlă la ureche
Delta, şi nici Carpaţii ce răsună de
Seculare vîrtejuri... Prieteni,
Patria e însăşi iubirea de patrie, e
Însăşi patria iubirii...

VIRGIL PANAIT ■
elev, Liceul «Unirea», Focşani

POVEȘTI ADEVĂRATE

UNCHIUL CARE M-ADORMEA (III)

Între timp m-am trezit. Țări mi s-au amestecat în cap, unchiul pleca la casa lui și se întorcea în vacanțe, cînd ba ne întrerupea cineva, ba puteam ajunge în liniște în cer și pe pămînt. De președintele Truman m-am despărțit așa, instantaneu, fără să aflu de ce nu era mulțumit atunci cînd am vorbit ultima oară cu el și cînd, pur și simplu, îngrozit de adîncimea problemei căreia mă silea să-i găsesc rezolvarea unchiul meu, am renunțat pentru o perioadă lungă la somnul vizionar. Bietul meu unchi era un pașnic cetățean al planetei, dar vroia și el să știe din timp în ce direcție vor evolua lucrurile. Îl pasiona problema planetei și spera cu ardoare la timpurile în care prin mine, trimisul său, va reuși să intervină direct în desfășurarea lucrurilor pe pămînt. Unele accente de acest fel avea el cînd îmi cerea imperios să-l pun la punct pe președintele Truman și mai ales pe președintele Eisenhower puțin mai tîrziu, cînd pur și simplu jubila la gîndul că-l cunoaște,parcă-i fusese coleg de școală. «Da, spunea, e ăla din război, cum să nu-l cunosc, se poate să facă el așa ceva?» Și l-a bucurat sincer o declarație din primăvara lui 1956 prin care președintele Eisenhower se arăta de acord cu restabilirea treptată a atmosferei de încredere între vest și est. E drept că prin această restabilire unchiul meu prin alianță, Eugen Broscățescu, înțelegea și recîștigarea de către familia sa a unora dintre bunurile pierdute cu cîțiva ani înainte, o locuință și cîteva pogoane de pămînt.

Mă informasem prin toate mijloacele cu privire la închisorile din lume și le știam și pe cele de la noi tot din auzite. În această privință Eugen Broscățescu îmi punea cele mai multe întrebări.

— Roagă-l, mă, pe Sfîntul Petre să ni-l găsească pe Nea Niță. Spune-i că-l rog eu foarte mult.

— 'ce că nu.

— Roagă-l frumos.

— 'ce că nu.

— Da' de ce? Nu-l iubește pe unchiul Niță? A făcut unchiul Niță ceva rău? Împotriva lui Dumnezeu sau a altora din cer? Hai, spune.

— 'ce că nu. Nici nu vrea s-audă.

— Da' de ce?

— 'ce că nu se bagă.

Cred că asta a fost o gafă a mea, pentru că unchiul Eugen a fost pur și simplu zdrobit de răspuns.

— Dumnealui?! Dumnealui nu se bagă?! Atunci cine se bagă? Cine să ne-ajute și pe noi? Că ăștia nu vor.

Prin «ăștia», unchiul înțelegea mai ales pe șefii lui direcți, probabil pe directorul școlii, pe secretarul organizației din școală, pe șeful sindicatului, care-l puneau să facă tot felul de lucruri ce nu-i conveneau.

— Eu credeam că Sfîntul Petre o să ne-ajute, da' nu vrea nici dumnealui. Ne-a lăsat din mînă. O să fie vai de capul nostru. O să ne scoată ăștia și la muncă voluntară. Și n-avem cum s-ajungem la altcineva, că stă dumnealui la poartă. Te rog, mă Adriene, mai caută, mă, pe cineva pe-acolo, poate găsești pe cineva.

Am căutat eu mult și bine și cînd să mă întorc din cer, mi-a venit o idee:

— Uite-l pe străbunicul nostru!

— Pe cine?

— Pe străbunicul nostru, Costache. Este în rai.

— Ce face?

— Rîde de mine.

— Ce spune?

— 'ce că nu mă cunoaște.

— Spune-i că avem o rugăminte la el, că îl rugăm noi ceva. Să afle unde e Niță. Aoleu, că chiar e fiu-său!

Cu ajutorul acestui străbunic găsit în cer, l-am descoperit pe unchiul Niță. Era într-adevăr într-o închisoare de pe pămînt, stătea pe o rogojină.

— Pe-o ce, mă?!

— Pe-o rogojină. Pe-o rogojină ruptă.

— Aoleu! E și ruptă.

— Da, e ruptă.

— Și ce face?

— Ce să facă, stă cu mîna sub cap și tușește.

— Tușește?

— Tușește sînge.

Cînd spuneam toate astea, nu eram numai eu cu unchiul. Cîțiva membri ai familiei și cetățeni de pe ulița noastră se aflau acolo. Unora au început să le dea lacrimile.Tușa Leana Păun, nevasta lui Niță, n-a mai răbdat:

— Ai, muică, cum zîseși? Tușește? Aoleu, săracu' Niță! Barem spune-i să nu mai stea culcat, c-o fi făcut aprindere de plămîni.

— Nu poate. 'ce că nu poate.

— Prijoane-l tu, Adriene, prijoane-l tu, cu mama, că moare omu'.

Fapt e că după cîteva săptămîni, spre propria mea stupefacție de mincinos ce eram, țăranul bătrîn s-a întors acasă bolnav de plămîni. Și cu asta, prestigiul meu a crescut extraordinar. Vă dați seama cum putea fi privit un om care anunțase adevărul familiei unui om bolnav cu mult înainte ca aceasta să fi putut afla măcar o fărîmă din acel adevăr. Începeam să fiu solicitat din acea clipă în cele mai diverse situații. Îi pleca uneia bărbatul după lemne peste baltă, venea femeia la noi și mă trimitea în cer să întreb ce face ăla pe-acolo. Nu-și găsea alta gîștele, tot la mine recurgea. Eram solicitat cu deosebire de femei, mai ales de cele de 40–50 de ani, să aflu tot felul de amănunte care le priveau pe ele. Bărbații erau mai rușinoși, nu se aventurau să stea de vorbă cu ăla de-adormea. Și nici eu nu mințeam cu atîta curaj pe bărbați. N-aș fi avut tupeul. Începusem să acționez și fără unchiul meu, îmi căpătasem un fel de independență în hipnoză, mai ales cînd era nevoie mare de mine. Odată plecam prin cer, în zonele necontrolabile ale imaginației mele. Numai biata maica mare nu mă ruga nimic. Era singurul om care avea milă de mine. Mă oprea din cînd în cînd, mi se uita-n ochi și zicea:

— A, mă muică, mai potolește-te muică, să nu pățești ceva pe-acolo.

Iar lui Eugen Broscățescu îi spunea de la obraz:

— Ba, mă Iugene, lasă băiatu', lasă băiatu' cu adormitu' ăsta, să nu dea în altele. Ferească Dumnezeu, dacă nu-l mai poți întoarce din cer? Ba, muică. Mai bine du-te tu, că ești mai descurcăreț.

Dar Eugen Broscățescu o asigura de toată grija pe care mi-o purta. «N-ai grijă, mamă soacră, n-ai grijă că nu i se întîmplă nimic, că e ceva frumos, nu e ceva să zîci că...» Dar maica mare nu se mulțumea cu asigurări formale. Vroia date precise. Vroia să-și crească nepotul în liniște, nu să obosească mergînd prin cer sau pe alte continente. Și mai era o persoană care îmi strica toate jocurile, vărul meu Picu, student la drept și apoi judecător. Ei bine, acest nesuferit cetățean, pur și simplu, nu credea că eu adorm. În ciuda tuturor dovezilor pe care le adusesem, dovezi întîmplătoare, desigur, dar care ajunseseră să mă pună pe mine pe gînduri, chiar pe mine, respectivul individ avea un rîs enervant cînd îi vedea pe toți serioși strînși în jurul meu, încît eu, odată, l-am prins singur și i-am zis:

— Ce-ai, unchiule, cu mine? Că eu unchi îi ziceam, el fiind la vremea aceea om în toată firea și eu copil.

— Adrică, tu n-adormi.

— Cum n-adorm?

— Ete, eu sînt convins că n-adormi.

— Ei cum?!

— Păi așa. Păi ce, mă, eu nu văd că tu n-adormi?

— Cum să vezi, unchiule, dacă eu adorm? Păi ce, matale ești în mine?

— Termină, bă, cu schemele astea! Mai bine spune drept, că n-adormi, că eu nu te spun la nimeni.

La desele lui insistențe și asigurări că nu mă va da în vileag, i-am mărturisit. Mă întîlnisem cu Truman, cu unchiul Niță, Sfîntul Petre mi-era familiar, cățelușa hipnotizatorului nu mă mai lătra cînd ajungeam la ea, pe calea somnului meu, ce mai încolo și-ncoace, mergeam pe unde vroiam. Odată am văzut și un meci de fotbal din altă țară. Juca Ungaria și Anglia și am văzut toate golurile, că se transmisese meciul la radio, la Costel, și am putut să relatez fază cu fază ce văd. Mi se pare că a bătut Ungaria cu 6–3 și șapte goluri le-am dat cu încetinitorul, ca la televizor mult mai tîrziu. Existau în lume și persoane care se plictisiseră de mine și nu mă mai primeau. Dar Eugen Broscățescu nu ținea seama de asta. Nici eu nu mă sinchiseam prea tare, din moment ce ajunsesem să adorm și pe cont propriu. Nu uitam niciodată să-i dau lui Eugen Broscățescu imaginea dificultăților prin care treceam ca să-i aduc știrile pe care le dorea.

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Va urma)

EXTEMPORAL

să vorbesc despre patrie e ca și cum mi s-ar cere să fac portretul mamei

CE ÎNSEAMNĂ PATRIA PENTRU COPIII ROMÂNI!

«Patria este pentru mine ceva de care nu mă pot despărți, este parte din sufletul meu, ceva de care sînt mîndră, nespus de mîndră, este un al doilea eu». *(Luminița Angelescu, 12 ani, școala nr. 150).*

«Patria înseamnă locul unde m-am născut, locul unde trăiesc și locul unde voi muri». *(Oana Pătrașcu, 11 ani, școala nr. 150).*

«Este pămîntul unde odihnesc străbunii și unde se vor naște copiii mei». *(Cristina Goleanu, 12 ani, școala nr. 150).*

«Patria este ceva pe care sînt gata să-l apăr chiar și cu prețul vieții mele». *(Dan Bărbulescu, 10 ani, școala nr. 150).*

«Este în primul rînd o mamă perfectă a tuturor celor ce s-au născut în ea, reprezintă o forță, nu una mecanică, ci una spirituală, o forță maternă». *(Dan Bucătaru, 14 ani, școala nr. 150).*

«Un tot unitar în care mă cuprind și eu. Nu-i pot da o definiție scurtă și concentrată, ar însemna să mă autodefinesc». *(Gelu Teriba, 14 ani, școala 150).*

«Dacă un om este despărțit de pămîntul pe care s-a născut și pentru care au luptat strămoșii săi, el rămîne, cred, pentru totdeauna cu un dezechilibru psihic». *(Maria Anca Ghinea, 14 ani, școala nr. 150).*

«Ceea ce iubești mult, ceea ce e frumos și bun nu suportă comparație. Să vorbesc despre patrie e ca și cum mi s-ar cere să fac portretul mamei. Cuvintele nu *sînt* de ajuns pentru asta». *(Dolores Ionescu, 14 ani, școala nr. 150).*

«Este singurul loc din lume unde mă simt acasă». *(Sorin Podaru, 14 ani, școala nr. 150).*

«Patria este pămîntul apărat de eroi și udat cu sîngele acelora care au preferat să moară decît să-l vadă cotropit». *(Adriana Budici, 14 ani, școala nr. 150).*

«Cînd spun patrie, mă gîndesc la oamenii, la tot ce e bun și frumos, la locul în care am ascultat poveștile și legendele despre faptele strămoșilor mei». *(Ninel Mărăscu, 14 ani, școala nr. 150)*

ROMULUS BALABAN ■

COMPETIȚIA VALORILOR

doi monștri sacri se înfruntă

Nici vin, nici miros de vin. Pretutindeni cisterne și coloane metalice strălucitoare, înfrățite prin labirintul conductelor aeriene. Un decor alb, sinuos, similar celui întîlnit în uzinele chimice moderne, cu tablouri de comandă și inscripții severe: «Atențiune, pericol de moarte», «Înaltă tensiune!». Și totuși în interiorul acestor uriașe agregate își desfășoară geneza cea mai tradițională și sfîntă licoare: vinul. Nevăzut și condus de la distanță, bobul de strugure se transformă în must, iar acesta, decantat, se convertește în vin, intensificîndu-și la comandă tăria, dulceața și savoarea.

Am păstrat în memorie aceste imagini, vizitînd deunăzi moderna stațiune experimentală viticolă de la Ștefănești-Argeș. Și tot în aceeași zi am avut prilejul să revăd marea uzină de la Colibași, aici unde își semnează actul de naștere un alt monstru sacru al civilizației contemporane: zeul automobil. Două unități apropiate, tributare automatizării și electronicii și care, aparent, n-au nimic comun nici în bine, nici în rău. Aparent... fiindcă în realitate, ni s-au plîns viticultorii, industria de automobile și cea de vinificație se află de mai mulți ani într-o adversitate ireconciliabilă. Pe plan mondial, ne informează statisticile, consumul de alcool este într-o sensibilă descreștere. Cauza: fantastica expansiune a automobilului care obligă milioane de bărbați la abstinență și moderație. În această situație, întreprinderile de vinificație vor fi nevoite să se reprofileze și să producă băuturi din fructe nealcoolizate.

Deocamdată, în ceea ce ne privește, ne declarăm mai puțin pesimiști. În prezent, și mulți ani de acum încolo, cumpărătorii noștri au nevoie de vinuri **adevărate**, savuroase (cum sînt și cele de la Ștefănești) și de autoturisme puternice, elegante. Dacă deocamdată concurență înseamnă sporirea calității vinurilor și autoturismelor românești, atunci merită să cinstim cu un pahar acest război generos.

LIVIU TIMBUS ■

POLUAREA OMULUI

viața continuă

Este adevărat că faptele contează, definesc personalitatea unui om, dar și vorbele își au importanța lor. O grămadă de fapte bune pot fi puse sub semnul îndoielii de vorbe care dor, vorbe ce jignesc. Nimeni n-o să pretindă de fiecare dată numai vorbe mîngîietoare, presărate cu zahăr praf, ci doar cuvinte potrivite și decente. Modul în care vorbești reprezintă și felul în care îi respecți pe cei din jur, sau nu-i respecți. Iată, de pildă, vorbitorul de ocazie din ședință. De fiecare dată, vorbele sale obosite și cenușii, lipsite de inteligență și vigoare, răsună cumva trist. El este adeseori convins, nici mai mult,nici mai puțin, că a salvat ședința, a salvat colectivul de catastrofa lipsei de combativitate. În capul său nedus în viață cu anii stă convingerea că o ședință este un scop în sine, că aici se vede adevărata valoare a omului. După cum a arătat antevorbitorul meu — se trezește el vorbind — ședința de astăzi se circumscrie unor manifestări asemănătoare. Văd în această manifestare un semn grăitor.

Și vorbele fade cer alte vorbe fade, banalitatea pretinde banalitate, timpul trece și nimeni nu are curajul să-l întrerupă. Afară crește iarba, la Școala de surdomuți nr. 1 din București un elev de clasa I spune, grație profesorului Dumitrescu, cuvîntul «mamă», la «Rulmentul»,la Brașov, directorul Badea raportează centralei depășiri de plan și la Oltenița un cargou intră în probe tehnologice. Viața continuă, deci. Fără îndoială că viața autentică nu poate fi introdusă, nu încape în formele vorbitorului de ocazie, dar vorbele acestuia există și ele și costă timp. V-ați mai gîndit și cîtă lipsă de respect față de noi înseamnă aceasta? Așa că dacă ne respectăm pe noi și ne respectăm munca, să tresărim încă de atunci cînd auzim «După cum a arătat antevorbitorul meu» și să spunem cuvinte potrivite: «A arătat, tovarășe, a arătat. Dumneata mai ai ceva de spus?»

EUGEN SECELEANU ■

LA MUZEUL DE ȘTIINȚE NATURALE «GRIGORE ANTIPA»

O parte din membrii expediției tanzaniene — Gheza Müller, primul din stînga, și Teodor Nalbant, ultimul din dreapta — în mijlocul unor compatrioți, la Dar-es-Salaam.

HALATELE ALBE ALE CERCETĂTORILOR ASCUND TEMPERAMENTE ȘI VOCAȚII DE MARI EXPLORATORI

Este dobrogean. A copilărit la Constanța și Tulcea. Viața ghicită în apele grele, mîloase și bogate ale Dunării și deltei a exercitat dintotdeauna asupra sa cea mai puternică atracție. A petrecut nesfîrșite ore cu undița în mînă și a însoțit pescarii în zilnica lor ieșire în larg. N-a fost o simplă toană copilărească pasageră. Din constanta atracție pentru lumea subacvatică s-a născut o pasiune de-o viață. Drept care, Teodor Nalbant a devenit ihtiolog. «E adevărat, își amintește, am avut norocul de-a fi îndrumat de profesori de o extraordinară competență, cum ar fi Petre Bănărescu și Ion E. Fuhn. Datorită lor și altora cercetările mele au cîștigat, cred, în profunzime și rigoare». În 1967, tînărul cercetător se întîlnește cu marea șansă a vieții sale. Se îmbarcă pe traulerul Galați pentru a face cercetări ihtiologice în Atlanticul de Nord-Vest.

«Eram fericit și copleșit de marea responsabilitate ce-mi revenea. Traulerul Galați este, după cum probabil știți, un vas de pescuit și nu unul de cercetări oceanografice. Avea, adică, un plan de producție ce trebuia riguros realizat. Eu trebuia să îndeplinesc extrem de multe sarcini, cum ar fi studiul faunei de fund al peștilor din zonă, cercetări de meteorologie oceanică etc., toate urmînd a fi realizate concomitent cu pescuitul și fără a perturba această acțiune. Am avut însă din partea comandantului Ion Ciucă și a echipajului cea mai largă înțelegere și total sprijin».

Patru luni a stat Teodor Nalbant în Atlantic. A ajuns pînă pe coastele Canadei. A trecut printr-un ciclon, vîntul avea peste 100 kilometri pe oră, iar valurile înalte de mai mulți metri izbeau în rafale, măturînd totul. A asistat la capturi senzaționale, cînd plasa gemea de tonele de heringi. Cîteodată, prada prea bogată a rupt și dus la fund plasele acelea uriașe, oricît de rezistente păreau a fi. Dar, în tot acest timp, a observat, studiat și colecționat cu migală, hărnicie și pricepere. «Ca să fiu sincer, aproape că mă îndemna la aceasta întreaga existență de la bord. Timpul avea alt ritm». Se reîntoarce cu o extrem de bogată colecție ihtiologică și cu o experiență materializată mai apoi în studii și comunicări unanim elogiate.

Doi ani mai tîrziu, repetă călătoria, iar rezultatele sînt și de data aceasta pe măsura așteptărilor.

Între timp, Teodor Nalbant devine cercetător la Muzeul de științe naturale «Grigore Antipa». Cine, văzîndu-l printre eprubete și microscoape, și l-ar imagina înfruntînd cicloane sau urmărind salturile apocaliptice ale unor balene în plin Atlantic de Nord?

În toamna lui 1973, o nouă expediție, de data aceasta în partea vestică a Oceanului Indian. Acum este vorba de o adevărată echipă, formată din doctorul docent Mihai Băcescu, directorul Muzeului Antipa, conducătorul ei, doctorul Gheza Müller și cercetătorii Dragoș Neculce și Teodor Nalbant. Pregătirea expediției a durat un an. A fost organizată de Muzeul «Grigore Antipa» sub îndrumarea Ministerului Educației și Învățămîntului.

Să-i dăm din nou cuvîntul lui Teodor Nalbant, care în urma călătoriilor anterioare a dobîndit experiența necesară participării într-o atît de prestigioasă campanie.

«Ținta călătoriei noastre era Tanzania. Ne propusesem să studiem viața din recifele de corali. Am străbătut întreaga Africă. Ruta București-Atena-Cairo-Khartoum-Nairobi - Dar-es-Salaam. Prima impresie? Evident, căldura copleșitoare. Noi plecasem din București într-un sfîrșit de noiembrie friguros, aproape iarnă, și acolo 40 de grade la umbră! Pot însă să vă spun — și nu fac o ieftină figură de stil — că tot atît de călduroasă a fost și primirea făcută nouă de tanzanieni. Am fost sprijiniți cu multă solicitudine pentru ca munca noastră să decurgă în cele mai bune condiții».

Se începe explorarea recifelor de corali aflate în jurul unor insule din largul Dar-es-Salaam-ului. Zilnic, zeci de scufundări submarine pentru recoltarea de eșantioane. Pe «post» de scafandri, Gheza Müller și Teodor Nalbant. Pătrund într-o lume de o bogăție fabuloasă. Pești de o varietate extraordinară, în culorile curcubeului, o apă de o claritate de cleștar, caldă (28°), așa cum numai la Tropice poți întîlni.

Incidente? Puține și, din fericire, fără urmări. Astfel, întîlnirea la vreo 15 metri sub unde a doctorului Müller cu un «meru» — pește uriaș, de mai mulți metri lungime. Probabil că îl intrigase ștergarul ținut în mîini de scufundătorul nostru, cu ajutorul căruia acesta disloca bucăți de coral (pentru a-și proteja mîinile) și a dat să i-l smulgă. Doctorul a ripostat energic, trăgînd de celălalt colț al ștergarului. A urmat un schimb de amabilități, lovituri de picioare contrate de răsuciri de coadă, pînă cînd doctorul, speriat de ambiția cu totul nefirească a «meru»-ului de a poseda bucata de pînză, s-a grăbit să iasă la suprafață. Din fericire, specia respectivă nu este periculoasă, indiferent de dimensiunile impresionante la care poate ajunge. Pur și simplu, acel «meru» voia să se joace. A mai fost și o insolație căreia i-a căzut victimă însuși conducătorul expediției, profesorul Băcescu. Iarăși, din fericire, profesorul, în bună condiție fizică, și-a revenit rapid.

Anul nou l-au sărbătorit într-o grădină numai flori și portocali, transpirînd din belșug, ceea ce nu înseamnă că pe mese ar fi lipsit țuica și sarmalele.

În tot acest timp, colecția de corali, pești, moluște, melci — recoltată la fața locului — ia proporții, iar studiul lor absoarbe energia tuturor membrilor expediției. Timpul trece pe neobservate. Și așa, într-un început de februarie 1974, cu multe grade sub zero, cu vînt, zăpadă și lungi șiruri de troleibuze scoase din uz, patru bărbați extrem de bronzați coboară la Otopeni. În jurul lor — munți de bagaje. Pe sute de diapozitive, dar mai ales în memoria și inima lor, păstrează impresiile de neuitat ale expediției, ale primei expediții organizate de Muzeul de istorie naturală «Grigore Antipa». Și-au făcut prieteni buni în rîndul cercetătorilor tanzanieni și ale altora din diverse țări care își desfășoară activitatea la Dar-es-Salaam, cunoștințele lor profesionale fiind de toți elogiate.

Acum, cei patru, printre care, desigur, și cunoștința noastră Teodor Nalbant, lucrează la clasarea și studierea imensului material recoltat. O dioramă cu viața dintr-un recif de corali va fi realizată pentru muzeu. Vor urma studii și comunicări științifice. Dacă toată această bogăție de corali, pești, moluște, scoici și așa mai departe ar fi fost achiziționată de la alte muzee, sau comandată, și nu recoltată de cei patru, «la fața locului», costul ei ar fi depășit de cîteva ori pe cel al întregii expediții!

După cum se vede, venerabila și familiara clădire a Muzeului «Grigore Antipa» găzduiește mari și autentici exploratori.

MIHAI HETCO ■

Ciclon în Atlanticul de Nord.

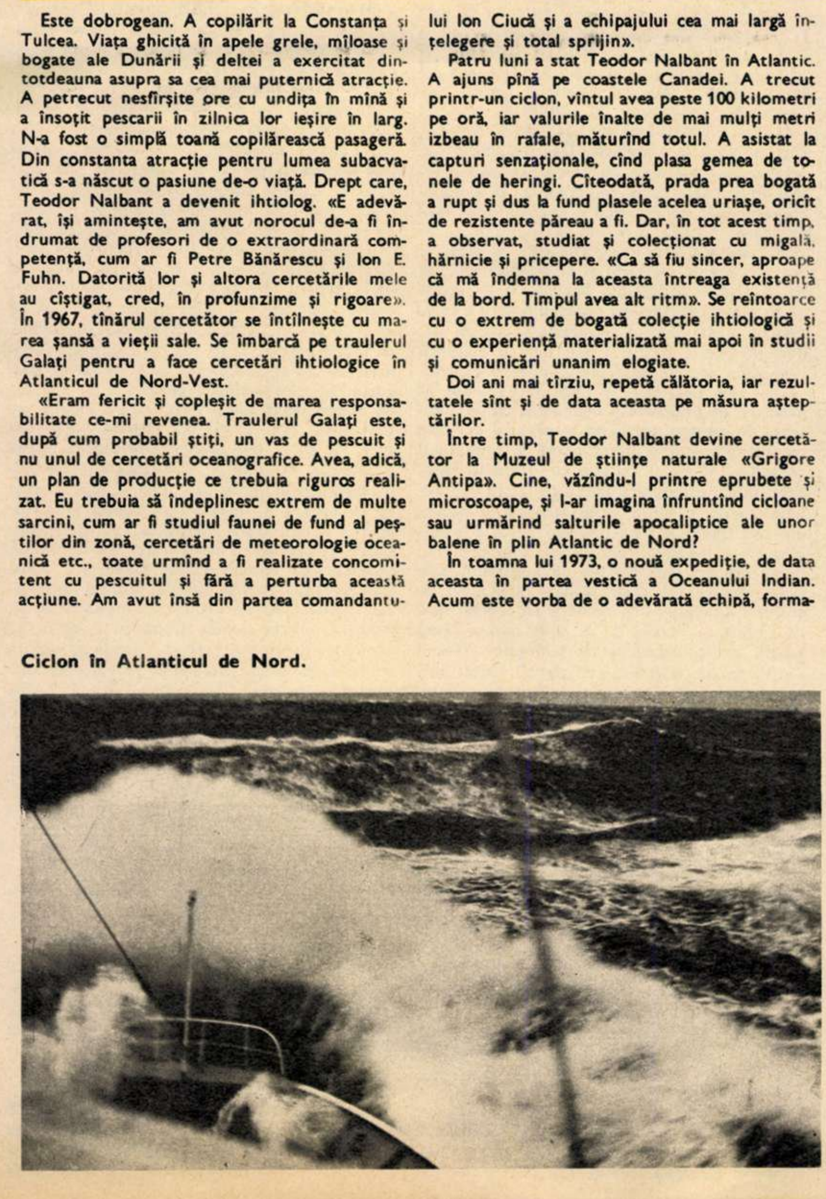

CUMPENE. DESCUMPĂNIRI

poveste pentru un nou Decameron

Era o iarnă albă. Era frig. Un ger care făcea să crape smalțul dinților noștri. Bătrînul medic chirurg ocupa un apartament luxos, într-o casă cu rezonanțe de vals vienez. Era căsătorit cu o femeie tînără după care cel puțin jumătate din bărbații și femeile orașului întorceau capul pe stradă. Apartamentul avea un balcon chiar deasupra unui restaurant. Tînăra femeie iubea un student de la Medicină. Și era noapte albă. Și era frig. Bătrînul medic chirurg opera un ulcer gastric duodenal. Tocmai atunci studentul în Medicină a bătut discret la ușa apartamentului scufundat în semiobscuritate...

Medicul chirurg încheie operația cu bine și se hotărăște să treacă pe acasă pentru o gustare frugală. Din restaurant se aud strune de vioară plesnind de furie sub arcușuri de lăutari închiși la culoare. Medicul chirurg sună. Sună. Tînăra femeie își expediază amantul, student în Medicină generală, pe balcon. E foarte sumar îmbrăcat. Cu hainele în mînă. Și e tot mai noapte! Și e tot mai frig. În apartament se aprind pe rînd toate luminile. Ca să nu fie văzut, amantul secret se lasă de pe balcon pe acoperișul de sticlă al restaurantului. Acoperișul cedează. Din cer cade un corp străin pe masa mare și îmbelșugată unde se sărbătorește căsătoria unei tinere perechi. «Corpul străin» leșină cu hainele și cu pantofii în mînă. Repede un doctor! Aduceți repede un doctor! Responsabilul restaurantului, știe că deasupra, la etaj, locuiește un mare medic chirurg. Anunțat, acesta coboară treptele, ajunge la masa pe care stă întins «corpul acela străin», ridică ochii prin spărtura din acoperiș și undeva, la capătul acelei lungi priviri, distinge trăsăturile descompuse de spaimă ale prea tinerei sale femei aplecate peste balcon.

Acestea sînt datele dosarului de divorț. Și? Și ce-a mai urmat? Bătrînul medic chirurg și-a luat «pacientul», l-a dus în sala de operație, i-a pus coastele la loc, l-a cusut și l-a îngrijit ca și cum ar fi fost un bărbat oarecare. Căci bătrînul medic chirurg era totuși un... om.

ADRIAN DOHOTARU ■

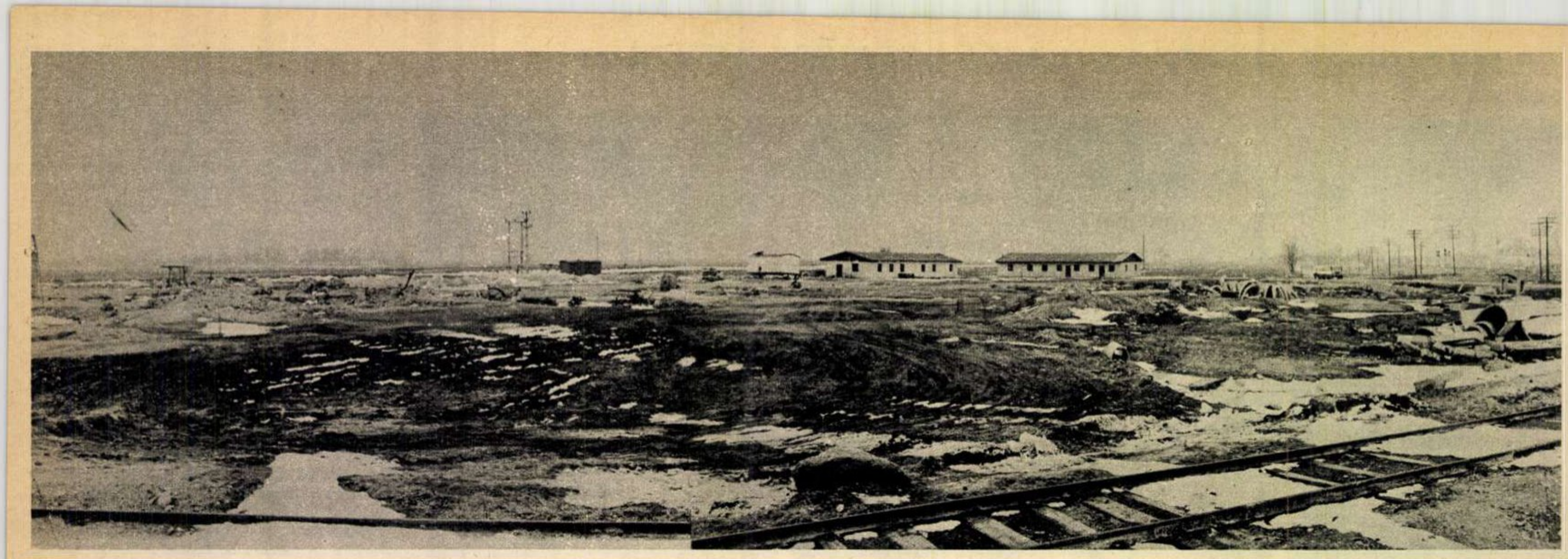

PĂMÎNT „ACOPERIT“ CU HÎRTII

Un imperativ, mai vechi dealtfel, dar reactualizat azi cu mai multă forță în conștiința oamenilor ce lucrează ogorul patriei, un imperativ economic dar avînd și implicații de ordin moral, este acela care exprimat laconic înseamnă *folosirea rațională a pămîntului, înlăturarea oricăror forme de risipă a acestuia*. Recenta consfătuire a activului de partid și de stat din agricultură, din cercetarea științifică agricolă, din domeniul îmbunătățirilor funciare și din piscicultură atrage atenția asupra acestui imperativ, cheamă la aplicarea soluțiilor aflate în spiritul legilor, privind ocrotirea și folosirea pămîntului. *Ca un cuvînt de ordine: metrul;* adică folosirea rațională a fiecărui metru de pămînt.

*

Transcriu simple gînduri care mă însoțeau la fereastra vagonului de cale ferată ce mă purta spre Slobozia, capitala județului Ialomița. O binecunoscută fîșie de pămînt, cuprinsă între marginea șoselei și calea ferată, un fel de pămînt cîndva al nimănui, era acum arată și pregătită pentru culturile de primăvară. O fîșie care chiar dacă pe alocuri nu-i prea lată, cîteva palme acolo, prin lungimea ei însumează o suprafață destul de mare. Sînt gospodari — majoritatea dintre ei — oamenii din Ialomița. Pentru anul acesta, pe harta agriculturii figurează în plus 2 500 hectare de pămînt. Nu voi

---

cenaclul flacăra

cronica (57-58-59-60)

Membrii cenaclului cîntă împreună cu Mircea Vintilă și cu sala piesa Mielul.

Cîntă talentatul actor Mircea Diaconu, acompaniat de imaginarul și irezistibilul «taraf» compus din Mihai Perșa, Gelu Colceag și Gabriel Iencec.

Un grup «internațional», studentul italian Evandro Rossetti și studentul român Dan Chebac.

După cum se înșiruie cifrele din titlu, se poate lesne deduce că în săptămîna care a trecut cenaclul nostru a avut patru manifestări. Una la Hotel Turist, ca invitat al Centrului de formare și perfecționare a cadrelor din turism, a doua la Școala generală nr. 171, ca invitat al elevilor și cadrelor didactice, a treia în comuna Bărca, județul Dolj, iar ultima la Craiova, ca invitat al Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Dolj. Deci două în București și două în provincie. Dar distanțele sau localizările geografice nu constituie lucrul cel mai important. Ceea ce, credem, că trebuie consemnat în primul rînd e **reacția** unor medii foarte diferite prezente în ședințele cenaclului, sau mai bine-zis modul cum au reacționat oameni de formație și preocupări extrem de diverse la programul propus. Să nu uităm că, în această săptămînă, cenaclul nostru a avut, pentru prima oară, o manifestare într-un sat, deci un public cu totul nou pentru membrii cenaclului nostru. Spre marea noastră satisfacție am avut de-a face, în ciuda deosebirilor de profesie, de pregătire și instrucție, cu un auditoriu, în genere, **omogen** în ceea ce privește comportamentul și participarea la programul cenaclului. Deci și cadrele cu pregătire precumpănitor economică din eleganta sală a Hotelului Turist, și elevii școlii generale, și țăranii din sala Căminului cultural din Bărca, și participanții, ei înșiși diferiți ca vîrstă și profesie, ce au umplut pînă dincolo de posibilități sala și — atenție! — chiar scena Filarmonicii de stat din Craiova ne-au urmărit cu aceeași sete de poezie și muzică și au avut cam aceleași reacții în timpul desfășurării ședințelor. Țăranii din Bărca, așa cum sînt toți țăranii noștri prin îndeletnicirile lor, mai puțin obișnuiți cu mîngîierile dulcilor cadențe poetice, ei avînd în toate anotimpurile un contact direct și trudnic cu poezia aspră a pămîntului, cadrele din turismul nostru puse să învețe nu numai limbi străine, dar și o comportare cît mai rafinată în activitatea lor cotidiană, orășenii dintr-un mare centru urban cu teatru și filarmonică proprie și-au concentrat aplauzele și emoțiile cam în aceleași locuri ale programului. Nu vom fi ipocriți să nu spunem că programul cenaclului, în așa fel cum e structurat, are incontestabilul dar de a plăcea la cît mai multă și diversă lume. E aici un merit, nu mic, al Cenaclului «Flacăra»: aducerea în fața publicului a unor lucrări valoroase și etic, și estetic. Pentru că, după părerea noastră, ceea ce conferă, în ultimă instanță, calitatea programului e textul cenaclului. Într-adevăr, cenaclul promovează un text de mare eficiență morală și estetică. Sigur că în valorificarea muzicală și artistică a acestui text contribuie talentul și măiestria membrilor cenaclului. Dar acest text are suprema însușire de a ținti cît mai direct inima și mintea participanților. Datorită acestui text recitat sau cîntat am obținut acea omogenizare a unui public de cea mai diversă formație. Autorii unor astfel de texte care au circulat în această săptămînă în ședințele cenaclului sînt: Mihai Eminescu, Al. Macedonski, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Victor Eftimiu, Ioan Nenițescu, Miron Radu Paraschivescu, Nicolae Labiș, Geo Dumitrescu, Ștefan Aug. Doinaș, Adrian Păunescu. Vom numi și pe cei mai noi, veniți în paginile revistei noastre și pe scena cenaclului: Claudiu Iordache, Ion Zubașcu și Gabriel Chifu. Nu vom uita să mai numim și pe un alt autor, de astă dată colectiv, care se cheamă poporul român și ale cărui creații au fost cîntate frumos și simțit de Ionela Prodan. Dragostea și respectul pentru textele cenaclului, care se vor mereu saturate de mesaj uman și patriotic, de îndemn la luptă pentru libertate, socialism, pentru formarea unui om nou și demn, fac ca ele să fie încorporate în ritmul unor melodii accesibile, nu însă și ușoare, să fie rostite cu atenția reclamată de aurul substanței lor. Fervoarea dragostei cu care membrii cenaclului se apropie de aceste texte sau creează altele inedite, se transmite, prin gestul lor artistic, unei săli care, de ce să n-o spunem, descoperă nu de puține ori cu uimire și încîntare nebănuite frumuseți. Ajunși aici să notăm în fugă și acest rol al cenaclului nostru care constă în a face pe alții să descopere izvoare de spirituală înnobilare. În cele patru săli în care s-au desfășurat ședințele au cîntat: Tudor Gheorghe, Anda Călugăreanu, Mircea Vintilă, Cornel Ionescu, Dan Chebac, Ionela Prodan, Evandro Rossetti, Adina Dimitriu, Ionela Copaciu — cu toată economia de spațiu, trebuie să spunem despre frumoasa ei voce că se află în pragul unor memorabile realizări. Au recitat grupul Reflex Flacăra, Dan Tufaru, Mihai Stan, George Mihăiță, Eleonora Luminița Gheorghiu, Gabriel Chifu, Adrian Păunescu. Actorul Mircea Diaconu n-a recitat, ci a cîntat. N-a recitat, dar i-au fost recitate aceste versuri proprii, scrise după o călătorie prin sudul Doljului: «Sînt mai trist ca niciodată./ Am să-mi pun în suflet paseri,/ am să-nchid în minte flori./ Lipesc gîze de înalturi,/ înghit ploaia de pe nori./ Am să bat în cuie luna,/ am să rup aceste garduri/ și-am să plec în lumea largă./ Cu cutia mea de farduri./ Mi s-a plîns asear' pădurea/ că n-o mai iubim —/ o facem dulapuri»...

După circa 17 ore de program am revenit în București, sunîndu-ne încă în auz frumoasele vorbe de mulțumire și apreciere ale primarului Florin Bădeancă, din primul sat în care a fost cenaclul nostru. Și revedem, totodată, fețele copiilor de la Școala nr. 171 din București, cîntînd împreună cu noi, cîntecele patriei.

TRAIAN STOICA ■

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU și
EMANUEL TÂNJALĂ ■

insista însă asupra respectivei preocupări — este generoasă, demnă, lăudabilă dacă vreţi, dar *foarte firească.* Voi insista asupra unei probleme a cărei existenţă trebuie pusă în întregime sub semnul nefirescului, o problemă în apropierea căreia nu mai putem admite motivări de tipul «este inerent», «se mai întîmplă». Este vorba de unele cazuri de risipă flagrantă ale fondului funciar. Primul exemplu: în apropiere de gara Bărăgan, Trustul de construcţii pentru îmbunătăţiri funciare-Bucureşti a ocupat cu forme legale şi cu termen limitat un teren cu o suprafaţă de 3 hectare pentru ceea ce în limbaj tehnic se numeşte «organizare de şantier». Adică s-au construit, s-au amenajat cîteva barăci şi magazii, o platformă pentru depozitarea materialelor şi un mic schelet metalic pentru un rezervor de apă. Şantierul şi-a încheiat lucrările cam de un an de zile, dar nu a înapoiat terenul proprietarului, respectiv Cooperativei agricole de producţie-Borcea. Cineva de la trustul amintit a propus valorificarea prin vindere a obiectelor aflate pe cele trei hectare. «Am scăpat de demolări, de transport»; s-a găsit «clientul» în I.A.S.-ul Pietroiu. Foarte bine, la urma urmei, numai că obiectele predate şi preluate aveau să fie refolosite acolo, pe terenul care nu era nici al trustului şi nici al I.A.S.-ului, un teren care prin folosirea de către proprietarul său trebuia redat agriculturii. Citez dintr-un proces verbal: *«încheiat azi 8 august 1974, între subsemnaţii: Buzoiu Ion, contabil şef din partea şantierului T.C.I.F.-Mostiştea IV Dorobanţu şi tov. Roman Victor, contabil şef, tov. Petcu Costică, tehnician constructor din partea I.A.S.-Pietroiu, am procedat azi, data de mai sus, iar secundul la primirea obiectelor realizate din lucrări organizare şantier din punctul Bărăganul — Gara — obiecte ce se află construite pe o suprafată de trei hectare după cum urmează».* După lista obiectelor în procesul verbal este făcută şi următoarea precizare: *«Odată cu predarea obiectelor se predă şi suprafaţa de teren (3 ha) care este proprietatea C.A.P.-Borcea...»* Lăsînd la o parte gramatica frazei, documentul furnizează date exacte despre partenerii tranzacţiei şi proprietarul pămîntului. S-a întîmplat ca şi cînd dumneavoastră vă deplasaţi, de pildă, cu autoturismul instituţiei iar cînd vă înapoiaţi în loc să duceţi maşina la garaj, o oferiţi, fără nici o sfială, unui cunoscut, puneţi căciula pe sprînceană şi vă duceţi acasă fără griji.

În mod firesc O.C.O.T.-ul (oficiul judeţean de cadastru şi organizare a teritoriului) a chemat la ordine şantierul cu pricina: *«înapoiaţi pămîntul cooperativei Borcea»!* Citãm din adresa de răspuns a trustului de construcţii pentru îmbunătăţiri funciare: un răspuns care ocoleşte problema reală — redarea în circuitul agricol a pămîntului: *«Considerăm că formele de scoatere din circuitul agricol vegetal trebuie făcute de I.A.S.-Pietroiu care este proprietarul construcţiilor de pe suprafaţa sus-amintită».* Cu alte cuvinte, nu ne mai bateţi la cap, noi am vîndut obiectele, iar cu terenul să se descurce I.A.S.-ul. Dar cum să se descurce? Iată ce declara directorul O.C.O.T.-ului, inginerul Paul Cristea: *«Noi nu vom da aprobare pentru scoaterea din circuitul agricol a unui teren ca acesta, teren pe care altădată se realizau recolte însemnate, teren care acum prin vecinătatea sa imediată cu un canal al sistemului de irigaţii îşi poate spori cu mult valoarea pentru culturile agricole».*

Am privit şi noi terenul. I.A.S.-ul are un fel de rampă pentru transport — cîteva zeci de saci cu îngrăşăminte lăsaţi în aer liber. În rest construcţiile preluate sînt tot atît de «folosite» ca şi atunci cînd au fost părăsite de constructori. Mai există resturi multe de tuburi din beton, nervuri şi plăci sparte, moloz etc. Adică cele trei hectare nu sînt folosite cum trebuie, nici măcar ca rampă pentru descărcări-încărcări!

Un alt exemplu de folosire iraţională a pămîntului: *«Anul trecut noi am măsurat ca scoase din circuitul agricol vegetal la I.A.S.-Ciulniţa circa 18 hectare. Se pare că situaţia se menţine la fel de gravă şi în acest an. Dacă vreţi, puteţi merge să ne convingem».* Sînt cuvintele aceluiaşi director al O.C.O.T.-ului. L-am însoţit la I.A.S.-ul amintit unde am avut cu directorul acestuia, inginerul Ion Timiş, o convorbire.

— Eu nu înţeleg întrebarea dumneavoastră — demarează seria răspunsurilor gazda. Noi n-am scos nimic din circuitul agricol. Proiectantul!

— Ferma pentru creşterea animalelor a fost prevăzută, tehnologic, cu mai multe bazine şi acestea au afectat, fireşte, o suprafaţă de teren. I.A.S.-ul a construit însă în plus un nou bazin şi tot în plus a ocupat o suprafaţă netedă de teren. O suprafaţă chiar din perimetrul celei prevăzute cu reţea de irigare. Şi asta fără aprobarea de a scoate terenul din perimetrul agricol! — remarcă directorul O.C.O.T.-ului, inginerul P. Cristea.

— Dacă o luăm aşa, că n-am avut aprobare, dumneavoastră şi tovarăşul de la presă aveţi dreptate. Dar formal? Formal, I.A.S.-ul este vinovat pentru că a ocupat nelegal acest teren, fiindcă în fond a fost nevoit să o facă pentru a deversa dejecţiile de la ferma de animale. Apoi să mai ştiţi un lucru: este tot terenul nostru şi producţia agricolă care trebuia s-o avem de aici o scoatem din plusul dat de pe alte suprafeţe.

— Nu văd legătura, îmi permit eu să intervin în discuţie. Plusul de care vorbiţi trebuia să constituie o creştere la îndeplinirea planului întreprinderii şi nu un dop pentru pierderi. Iar dacă proiectantul a greşit soluţia — după părerea dumneavoastră — trebuia să soluţionaţi problema cu el sau forurile lui superioare.

— Să vă spun ceva care pentru mine este foarte clar. Eu nu sînt în culpă. Eu sînt acoperit! La începutul fiecărui an fac o sesizare, hîrtiile le păstrez. Există şi un studiu pentru rezolvarea problemei, dar trustul judeţean I.A.S. nu dă fonduri; eu n-am ce face fără bani şi, cum vă spuneam, sînt acoperit.

Am mers de-a lungul căii ferate traversînd o zonă largă recent sau mai de mult acoperită cu dejecţii de la ferma I.A.S.-ului. Utilizate judicios, acestea ar fi putut constitui un veritabil îngrăşămînt pentru sute de hectare. Dar aici a ars pur şi simplu pămîntul şi în locul grîului cresc mărăcini! Am privit cu tristeţe un cîmp imens cu mărăcini.

Se pare că directorul I.A.S.-ului are însă dreptate cînd spune că sesizările, întîmpinările sau proiectele prezentate nu au găsit ecoul cuvenit la instituţiile judeţene sau la alte foruri interesate. De aceea este cazul să reamintim că recenta consfătuire a activului de partid şi de stat din agricultură a atras atenţia asupra sprijinului pe care Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare şi Apelor şi organele agricole judeţene trebuie să-l acorde unităţilor de producţie în organizarea şi desfăşurarea acţiunilor pentru recuperarea terenurilor agricole. Dar pînă la recuperare trebuie să reţinem în «beneficiul» I.A.S.-ului încălcarea legilor actuale privind folosirea pămîntului.

Din păcate, în cazul I.A.S.-Ciulniţa cît şi în celălalt caz amintit, O.C.O.T.-ul, instituţia chemată să acţioneze, deşi are o lege la îndemînă nu o poate aplica. *«Nu putem încă aplica amenzi sau chema în faţa justiţiei în nici unul dintre cazurile de încălcare a legii numărul 59 deoarece odată cu abrobarea vechii legi nu mai avem instrucţiuni de aplicare. Cele noi încă nu au sosit deşi le aşteptăm de mai multe luni»* — declară directorul Paul Cristea.

Situaţiile amintite nu sînt singurele în judeţul Ialomiţa. În perimetrul fostei organizări de şantier de la Vlad Ţepeş, pe mai multe hectare, au rămas bucăţi de beton şi moloz. La Vişin există de asemenea o suprafaţă de teren încă nerecuperată pentru agricultură. La I.A.S.-Mircea Vodă şi I.A.S.-Grădiştea mai multe hectare sînt supuse unui tratament sinonim celui aplicat la I.A.S.-Ciulniţa.

Iată că pe lîngă oamenii care gospodăresc pămîntul îşi fac de lucru, aducînd evidente prejudicii, birocraţii. Oare nu le poate lua nimeni pixurile şi ştampilele? Acoperă cu hîrtiile lor pămîntul şi-l împiedică să rodească.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

cenaclul flacăra

Emoţiile transmise în cenaclu nu cunosc vîrstele.

Oboseala lui Tudor Gheorghe după patru şedinţe ale cenaclului, lîngă prospeţimea Ionelei Prodan.

Un catalizator al simpatiei auditorilor: actorul George Mihăiţă.

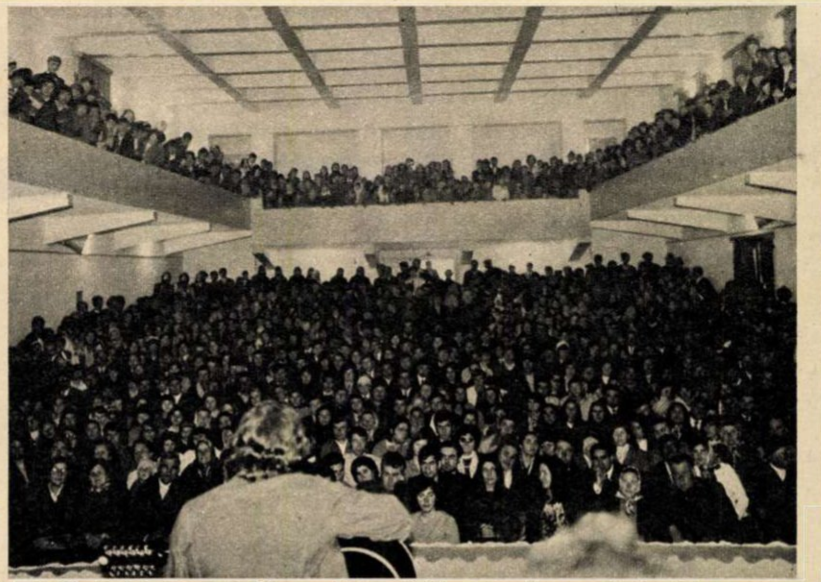
În sala Căminului cultural din Bărca am fost urmăriţi cu o atenţie pe care înghesuiala n-a putut-o diminua cu nimic.

Dan Tufaru a găsit o interpretare de mare expresivitate a poemului Inscripţie pe piatra de hotar **de Geo Dumitrescu.**

Ionela Prodan, valoroasă interpretă a cîntecului popular.

O muzicală şi pură solie timişoreană: Adina Dimitriu.

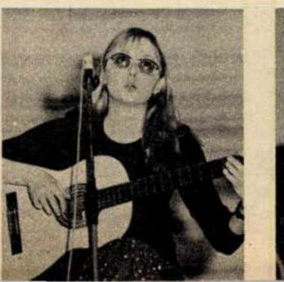

Studentul la Electrotehnica din Craiova şi poet, Gabriel Chifu, recită un poem de clară frumuseţe şi mesaj, Drumul spre comunism.

Tînăra Ionela Copaciu a devenit o certitudine a cenaclului.

Elevii Şcolii generale nr. 171 cîntă împreună cu Mircea Vintilă şi Anda Călugăreanu Dulce Românie.

Patru vedete: Mircea Vintilă, Anda Călugăreanu, George Mihăiţă, Adriana Marinescu care, fiind cam mititică şi pentru a putea fi observată, a fost urcată pe o masă. În stînga, profesorul ei de muzică, Ion Hintea.

Mihai Stan, recitînd.

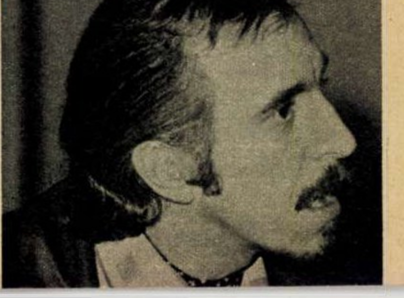

cercetările profesorului petre augustin importante contribuții la creșterea siguranței în proiectarea și realizarea avioanelor moderne

La douăzeci și cinci de ani, adică la o vîrstă la care mulți mai bîjbîie în alegerea viitorului, oscilînd și ezitînd, Petre Augustin a trebuit să opteze între două sectoare de activitate complet diferite, în care tînărul ardelean, născut la Cehu Silvaniei, se remarcase deopotrivă, în timpul facultății, obținînd diplome de merit: ingineria pe de o parte, filozofia și literele pe de alta. Nu știe cum s-au potrivit lucrurile, dar alegerea ingineriei — ca practică și, mai apoi, ca pedagogie și cercetare — s-a dovedit în timp fericită.

Fără să fi ajuns la vîrsta bilanțului, adică avînd încă un mare răgaz pînă la pensie, vreo cincisprezece ani, profesorul Petre Augustin, șef al Catedrei de aeronave din cadrul Politehnicii bucureștene și cercetător distins în două rînduri cu premiul întîi al Ministerului Învățămîntului descoperă în spatele solidei sale reputații profesionale și a unui prestigiu internațional recunoscut nu atît merite personale, o muncă susținută și o perseverență ieșită din comun, cît *inteligența unei întregi școli de a scruta cu atenție și de a exploata cu dibăcie datele bogatei tradiții pe care noi, românii, o deținem în ceea ce privește lupta pentru stăpînirea aerului*. La scurt răstimp după terminarea facultății, s-a făcut cunoscut grație unei lucrări tehnice inedite care a condus la elaborarea unui regulament de calcul pentru avioane și la realizarea primei încercări tensometrice din aviația românească. Susținînd că pe vremea aceea făcea mai mult pionierat teoretic decît cercetare adevărată, se întoarce în timp cu modestie și recunoaște că lucrarea respectivă n-a fost decît începutul unui drum, cum zice, o ispravă aproape inginerească. Cu toate acestea, metoda utilizată în conturarea încercării tensometrice s-a dovedit a fi originală pe plan mondial și a fost declarată invenție, Petre Augustin primind certificatul de autor numărul 247–41428 pentru brevetul «Metodă nedestructivă în încercarea avioanelor».

Are convingerea că amintitul prim succes recunoscut nu i-a modificat cu nimic existența, împărțită între catedră, laborator, expertize și casă. Ani de zile nu crede să se fi remarcat prin altceva decît printr-o muncă obișnuită, printr-o seriozitate și o punctualitate exemplare. Abia în 1955, cînd i s-a încredințat cursul de Aeroelasticitate, disciplină modernă, fixată ca obiect de studiu pentru studenții noștri cu mult înainte de a pătrunde în universitățile altor țări, a pornit cu cercetarea pe un teren nedesțelenit, abordînd modalități inedite de tratare a problemelor. Ajunși în acest punct al reportajului, se cade să facem o paranteză și să notăm că aeroelasticitatea are ca obiect de studiu fenomenele rezultate din interacțiunea forțelor aerodinamice cu forțele elastice, în două cuvinte, pe înțelesul nostru, al nespecialiștilor, ea reprezentînd combinația dintre aerodinamică și elasticitate. Atunci cînd Petre Augustin a trecut la întocmirea cursului, principalul volum de referință în literatura mondială se intitula «Aeroelasticitatea», carte publicată în 1955 de trei celebri profesori americani, Bisplinghoff, Ashley și Halfman. Remarcînd rigurozitatea studiului și aplicația metodei de cercetare, omul de știință, român a ajuns însă la o concluzie surprinzătoare, de care — recunoaște — s-a speriat în prima clipă: monografia în discuție considera numai efectul portanței în desemnarea fenomenelor statice, ignorînd o altă forță, rezistența la înaintare. Cu alte cuvinte, ceea ce a descoperit, pe calea calculului, Petre Augustin, și ceea ce s-a concretizat într-un prim volum, intitulat «Teoria aeroelasticității. Statica», Editura Academiei, 1966, avea darul să răstoarne toate datele disciplinei, așezînd aeroelasticitatea pe baze noi și făcînd ca studiile de pînă atunci să devină — după cum notează prefața volumului amintit — «cazuri particulare și de multe ori nu dintre cele mai importante».

Zilele trecute, într-unul din laboratoarele vechii Politehnici, în preajma Gării de Nord, la o oră care ar fi trebuit să fie demult a somnului, profesorul Petre Augustin a explicat, cu răbdare și bunăvoință, în ce constă noutatea științifică a cercetării sale. Pînă la cartea sa, întîmpinată în lume cu un interes neobișnuit, teoria clasică socotea în aeroelasticitate numai portanța, susținînd, de exemplu, că mutarea forței în centrul elastic al unei aripi de avion poate determina dispariția fenomenului aeroelastic static. Pe calea calculului, confirmat ulterior de experiment, profesorul român a demonstrat că rezistența la înaintare, omisă în studiile clasice, poate produce fenomene aeroelastice statice importante, ceea ce conduce la schimbarea fenomenelor, cantitativ și calitativ deopotrivă, iar în plan practic la creșterea considerabilă a siguranței în proiectarea avioanelor de mare viteză.

Această reformulare a unei discipline foarte moderne a surprins și tulburat lumea științifică internațională, profesorul român primind semne de simpatie și considerație de pe toate continentele, de la cei mai renumiți savanți în materie. Astfel, distinsul profesor John Dugundji, de la Massachusetts Institute of Technology, caracteriza descoperirea lui Petre Augustin drept o «foarte bună și foarte extinsă tratare a aeroelasticității statice», în vreme ce șeful Departamentului aeronautic din cadrul Institutului Indian de Tehnologie de la Kanpur, profesorul doctor A. K. Sreekanth, nu se sfia să recunoască că lucrarea românului reprezintă «un imens serviciu pentru specialiștii din domeniul aeroelasticității».

Ca urmare a marelui răsunet internațional al lucrării, profesorul Augustin a fost ales membru al Institutului American pentru Aeronautică și Astronautică, al cărui președinte, profesorul Holt Ashley, savant de renume mondial, șef de catedră la Stanford University, California, membru în subcomitetul N.A.S.A. pentru structuri și vicepreședinte al Fundației Naționale a S.U.A. pentru știință și tehnologie, a propus specialistului român un contract de colaborare științifică pe patru ani, pentru reformularea disciplinei de aeroelasticitate dinamică. În 1972, contractul, semnat între Institutul Politehnic din București și Stanford University, a intrat în vigoare, obligîndu-l pe Petre Augustin la o muncă fără răgaz, ale cărei rezultate n-au întîrziat să apară, concretizîndu-se în volumul al doilea al teoriei aeroelasticității, «Fenomene dinamice periodice», Editura Academiei, 1974, primit în cercurile științifice de specialitate din nenumărate țări, socialiste sau capitaliste, ca un eveniment remarcabil. «De unică importanță pentru știința noastră»,cum scria, la Tokio, reputatul profesor Ko Tamada, de la Universitatea din Kyoto, Japonia.

În cadrul colaborării despre care vorbeam, profesorul Augustin, savant făcînd parte din aceeași nație cu Traian Vuia, Aurel Vlaicu și Henri Coandă, trup și suflet legat de idealurile și năzuințele patriei sale, a avut marea satisfacție de a conferenția la mai multe universități din Statele Unite. A condus o masă rotundă la N.A.S.A., expunîndu-și principiile științifice în fața unor cercetători de mare valoare și în fața echipelor de cosmonauți, oameni care l-au ascultat cu caietele în față și condeiul în mînă. Traducerea cărților sale este solicitată astăzi în mai multe țări ale lumii, iar lucrările profesorului Augustin, în număr de cîteva sute, răspîndite prin publicații românești și străine, se bucură de un prestigiu deosebit, autorul lor fiind cooptat în colectivele de redacție ale unor importante reviste, între care «Applied Mechanics Reviews», «Accident analysis and prevention», etc.

A participat la o sumedenie de congrese și reuniuni internaționale cu diverse profiluri, congrese de aeronautică, rezistență a materialelor, sisteme neconservative, mecanică aplicată, studiul efectului vîntului asupra construcțiilor civile etc., toate aceste direcții de cercetare demonstrînd capacitatea și multilateralitatea specialistului român.

La aceeași oră de noapte despre care pomeneam, singura la care Petre Augustin s-a putut sustrage laboratorului și muncii cu studenții, reporterul a aflat la interlocutor nu numai un pretențios limbaj de specialitate îmbrăcînd un subiect de mare preț, științific, ci și o modestie greu de închegat în cuvinte. Profesorul susține că în tot ceea ce a făcut a fost convins că nu întreprinde nimic deosebit și că nu-și îndeplinește decît datoria. Din familia sa dominată de meseria mineritului și de la tatăl său, dascăl de matematici, Petre Augustin a deprins cel mai adevărat cult al muncii și corectitudinii, ale cărui principii le-a urmat cu sfințenie toată viața și le urmează și acum, cînd multe din laudele științei și tehnologiei se adresează operei sale și țării al cărui fiu credincios s-a dovedit a fi.

Cadru universitar de înaltă ținută științifică, patriotică și comunistă, urcînd în prezent cu cea de-a douăzeci și șaptea promoție de absolvenți, profesorul doctor docent Petre Augustin nu regretă astăzi alegerea făcută în tinerețe, cînd a preferat ingineria filozofiei și literelor. Nu știe cum s-au potrivit lucrurile așa, acceptă chiar o mare doză de întîmplare, dar îi place să creadă că n-a trăit degeaba și că și-a făcut datoria, răsplătind printr-o activitate susținută excelentele condiții de studiu și de viață în care își desfășoară astăzi activitatea, cinstind totodată memoria marilor înaintași ai aerului care au fost Vuia, Vlaicu sau Coandă, personalități care au impus lumii temeritatea și elanul aripilor românești.

Cercetările profesorului Augustin, importanța lor practică în ideea creșterii coeficientului de siguranță în proiectarea și realizarea avioanelor moderne cu zeci de procente, conferințele susținute în fața unor autorități tehnico-științifice și industriale de prestigiu mondial sînt o nouă dovadă a recunoașterii internaționale a inteligenței românești în acțiune, un reînnoit prilej de a demonstra că noi, românii, am avut dintotdeauna vocația de a cuceri cerul.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

despre competență

— Domnule — îmi spunea cineva, excedat (ca să folosesc un termen prețios), de o imens de tristă experiență personală — mă aflu de mai multă vreme într-o situație tragicomică, iar repetarea ei aproape identică mă pune serios pe gînduri.

Omul are o figură răvășită, se simte limpede că e ostenit, o lumină cenușie suspectă face și mai vizibilă pe fruntea lui tortura insomniilor, și totuși în colțul gurii un zîmbet ironic, stins, mă lasă să bănuiesc că încrederea lui nu s-a spulberat și că acest fir al umorului îl ține încă legat de puterea reconfortantă a speranței.

— În ce constă tragedia — întreb eu curios — și în ce constă comedia?

— Închipuiește-ți — zice el — și povestea lui, asemănătoare cu o poveste pe care mi-a spus-o cîndva Adrian Păunescu, e într-adevăr tragicomică, așa cum veți constata și dumneavoastră.

Omul nostru — este specialist într-o disciplină anume, e drept mai ales umanistă, și, cum zice tot el — aici, domnule, nu e metru, nu poți demonstra totul din prima clipă, astfel încît, cum îți cere cineva argumente, dumneata să-i pui metrul în mînă, el să măsoare și să constate liniștit: — Da, domnule, șaizeci și șapte de centimetri și șase milimetri, *așa* e.

Domeniul cere, pentru edificare, o îndelungă frecventare a bibliotecilor, și tratatelor, a hărților geografiei fizice, cere experiență de cartograf care abia încape în răstimpul unor decenii întregi, e un domeniu arid, nu te poți familiariza cu el oricum, bunăvoința nu e decît un pas spre... dar numai cu bunăvoință, și așa mai departe.

— Ei bine, în domeniul acesta — povestește omul meu — de peste douăzeci de ani specializat tobă în problemele de care se ocupă, cu zile și nopți de veghe deasupra hărților sistemului planetar, cu terfeloage întregi atestînd chiar și vocația lui, în sfîrșit, cunoscut ca atare, apreciat, consultat, ascultat însă numai în afara slujbei, fiindcă aici începe tragicomedia.

— Șefii mei, domnule — nu de azi, de ieri iar eu sînt ca pietrele din cunoscuta înțelepciune populară — șefii mei nu știu cum dracu se face, nu sînt, pur și simplu, de foarte mulți ani, decît binevoitori. Chiar dacă ar vădi o mare dragoste pentru lumea nouă în care pătrund, dragostea nu e de ajuns, șefi fiind, vor să întreprindă cîte ceva, ca să întreprinzi trebuie să ai șansa unei idei, dar o idee trebuie să se sprijine pe niște cunoștințe, nu poți îmbunătăți, să zicem, procesul fabricării detergenților fără o cît de vagă idee despre chimie. În astfel de cazuri, se impune încrederea în cei cu care lucrezi, consultarea lor, ascultarea părerilor etc., etc., etc.

— Tragicomedie, prietene, mă agit eu, fii mai concis.

— Concis — zice el — șeful mă cheamă, îmi cere părerea, eu i-o spun, el nu mă crede dintr-o dată, vrea să fie sigur prin el însuși, dar nu mai are timp să se pună la punct, eu mi-am format o părere după zece ani de tocire a cărților, el se enervează, eu de bună-credință vreau să-l fac aliatul logicii, el mă suspectează că știu, trec niște ani în care, în loc să mă conducă el, mă lupt eu să-l aduc în situația să putem comunica, în sfîrșit, au fost și cazuri cînd după doi-trei ani a înțeles că acel care știe ceva nu trebuie nici suspectat, nici urît, ba chiar iubit, în noaptea aia dormim toți mai destinși, începem să sperăm că vom da totuși înainte, dar, cînd ne sculăm, șeful a trecut în altă parte și în locul lui a venit altul, tot plin de bunăvoință, tot convins că pînă la el nu s-a făcut mare lucru, iar începe opera noastră de formare a lui în spiritul disciplinei pe care o practicăm, iar se luminează curtea, și noi iar pierdem procesul, pentru că iar...

— Ei, zic eu, care încep să bănuiesc și comedia și tragedia...

— Închipuiește-ți că și la noi, în studiile pe care le întreprindem, ar fi metru'..., încercă el aripile unui vis frumos...

— Ar fi pus un om care a mai măsurat cu metrul, *un competent* — răspund eu repede cu o propozițiune simplă și cu un conținut atît de elementar, încît mă surprind suspectîndu-mă de competență.

DINU SĂRARU ■

E GASTROENTEROLOGIA. III INTERNACIONAL DE ENDOSCOPIA GASTROINTESTINAL
DE LA ASOCIACION INTERNACIONAL PARA EL ESTUDIO DEL HIGADO.
EL 13 AL 21 DE OCTUBRE DE 1974. MEXICO, D. F.

Ciudad de Mexico, octombrie 1974. Doctorul Ioan Pușcaș (dreapta) împreună cu Dwight Wilbur președintele Asociației medicilor din S.U.A., fost consilier medical al președintelui J.F. Kennedy, participanți la cel de-al V-lea Congres mondial de gastroenterologie.

în pragul unui eficient medicament antiulceros

Văzîndu-l pe stradă îl iei drept un sportiv retras din activitatea competițională după ce a cucerit numeroase trofee și publicul l-a răsplătit din plin cu aplauze. Într-adevăr, Ioan Pușcaș a fost multă vreme nu numai medic, ci și sportiv. I-a plăcut voleiul și a început să-l practice, avantajat de statura sa impresionantă. Cînd se înălța la fileu și trăgea o «bombă» năprasnică, nu de puține ori blocajul echipei adverse ceda neputincios. Tot din dragostea sa pentru volei a întemeiat o echipă în Șimleu Silvaniei, a devenit căpitan și antrenor al ei și a săltat-o pînă în divizia B.

Dar nu datorită voleiului s-a făcut cunoscut acest medic, ci, firesc, datorită profesiunii sale pentru care a simțit o atracție încă din liceu, cînd conducea un cerc de științele naturii.

În legătură cu doctorul Ioan Pușcaș ziarele noastre au pomenit în mai multe rînduri și totuși nu suficient de apăsat pe cît ar merita acest om. Deosebit de cordial îri relațiile cu ceilalți semeni, Ioan Pușcaș este însă reticent cu ziariștii. Dacă n-aș fi fost însoțit de Ion Crișan Lupa, bunul său prieten din copilărie, mai mult ca sigur că n-aș fi reușit să stau de vorbă cu el.

Ioan Pușcaș a pus la punct o nouă linie de terapie a ulcerului, o terapie radical deosebită de metodele tradiționale de tratare a bolii. Ziarele și revistele au început să-i consemneze numele, au început să-i sosească invitații la congrese internaționale.

Totul a pornit întîmplător, îmi spune, cum de atîtea ori se întîmplă și cu descoperirile cele mai senzaționale. În anul 1967 a îngrijit bolnavi cu insuficiență respiratorie cărora le administra acetazolamidă. Medicamentul exista în farmacii dar nu-i erau cunoscute de ajuns de bine proprietățile. Culmea, era contraindicat în boala ulceroasă. Bolnavii de ulcer și insuficiență respiratorie care l-au folosit au constatat cu surpriză că nu-i mai doare stomacul, în schimb tot mai aveau insuficiență respiratorie. Doctorul Pușcaș a început atunci să studieze medicamentul, să-i adauge și alte substanțe, formînd un nou compus, experimentîndu-l și uimindu-se de rezultatele spectaculoase pe care le obținea. Fiecare etapă a cercetărilor sale era bogat documentată, argumentată temeinic și după parcurgerea fiecăreia dintre ele prezenta o comunicare științifică ori publica articole în diverse reviste medicale. Rodul tuturor acestor cercetări îl constituie lucrarea de doctorat susținută în 1970 la Timișoara — «Inhibiția secreției gastrice acide prin acetazolamidă». Pentru că unde nu-i acid, nu-i ulcer, spune doctorul Pușcaș, terapia clasică în boala ulceroasă are drept scop neutralizarea secreției gastrice acide odată produse în interiorul stomacului. Se asigură astfel un așa-zis strat de protecție a mucoasei gastrice — deziderat pe care il indeplinesc pansamentele gastrice și prafurile alcaline. Aceasta este o cale strict locală, care nu are de obicei drept scop decît o alinare a durerilor pe o scurtă perioadă și nu înseamnă o vindecare deplină. O altă linie terapeutică vizează veriga vagală cu rol în producția acidă, administrîndu-se în acest scop medicația anticolinergică. În sfîrșit, atunci cînd nu dau rezultate metodele de mai sus, se recurge la chirurgie, dar nu întotdeauna pentru cel operat ulcerul devine o amintire neplăcută și nu în puține cazuri se întîmplă să revină la spital pentru o nouă operație.

Linia terapeutică pe care a conceput-o medicul din Șimleu Silvaniei abordează chiar locul unde ajung toate aceste căi enunțate mai înainte, adică, așa cum se spune, curmă răul de la rădăcină. Este vorba în esență, și apelînd la termeni cît mai familiari nouă, nu de o neutralizare a acidului clorhidric din sucul gastric, ci de o inhibiție a producției de acid clorhidric, realizată printr-un inhibitor al unei enzime (anhidraza carbonică), o adevărată uzină cu rol determinant în producția acestui acid. Nemaifiind prezent în sucul gastric acidul clorhidric, în mod firesc se ajunge la vindecarea ulcerației.

Ulcerul poate fi moștenit dar și dobîndit, fiind o boală ce ține de ritmul grăbit al veacului. El este favorizat de alcool, de fumat, de cafea.

Prin metoda sa doctorul Pușcaș a vindecat aproape 2 000 de bolnavi. Numai în aproximativ 50 de cazuri s-a mai recurs la bisturiu. La acești oameni vindecați și redați societății într-un timp record (tratamentul durează, în funcție de complexitatea cazului, o săptămînă, zece zile, două săptămîni, o lună) se adaugă numeroși alții tratați cu același medicament în spitale și clinici din București, Iași, Oradea, Pitești, Brașov, Rîmnicu Vîlcea. În curînd, în toată țara va fi aplicată metoda de la spitalul din Șimleu Silvaniei, iar cei care vor fi nevoiți să apeleze la ea nu vor trebui să renunțe la unele din deliciile acestei vieți, delicii numite castraveți murați, piper sau un pahar cu vin, așa cum erau constrînși s-o facă pînă acum bolnavii de ulcer. Pentru că doctorul Pușcaș nu promite o vindecare de moment, ci, pentru cei mai mulți pacienți, una deplină.

Sintetizînd ce a realizat pînă acum doctorul Ioan Pușcaș putem spune că el a găsit soluții terapeutice noi în ulcerul gastric, duodenal, stenoza pilorică cu componență funcțională și ulcerul peptic postoperator, a pus la punct un test excelent de diferențiere rapidă între ulcerul și cancerul gastric, test care este cel mai rapid din lume (7-9 zile), spre deosebire de cel socotit cel mai bun pînă astăzi, necesitînd 2-4 luni, a mai conceput și un test enzimatic de evidențiere a stării secretorii gastrice, a brevetat în anul 1973 la O.S.I.M. și un medicament antiulceros.

Ioan Pușcaș îmi zice că a avut noroc cu carul, că a fost sprijinit de la bun început în cercetările sale de către profesorul doctor Nicolae Dragomir, decanul Facultății de medicină din Timișoara, de academicianul Octavian Fodor, rectorul Institutului medico-farmaceutic din Cluj-Napoca, de profesorul doctor Nicolae Ursea de la Spitalul «Carol Davila» din București, de Radu Păun, vicepreședintele Academiei de științe medicale a Republicii Socialiste România, și de alții, încît devine emoționat, gîndind cît de multe lucruri frumoase pot realiza medicii români atunci cînd există solidaritate și nu invidie, cum se mai întîmplă cîteodată. Chiar în zilele acestea a căpătat o clădire unde și-a instalat cele 100 de paturi ale secției, a primit și 6 aparate din cele 10 promise, le-a și montat cît mai repede cu putință. Pentru că doctorul Ioan Pușcaș dorește să-și perfecționeze metoda de vindecare rapidă a ulcerului, dorește să-și îndrepte cercetările și în alte domenii ale medicinei interne, pentru sănătatea noastră, a tuturora. **GEORGE ARION** ■

● Gheorghe Gheorghieș și Radu Teodorescu din Piatra Neamț vin în Șimleu Silvaniei cu dureri foarte mari. Diagnosticul — ulcer duodenal. În 3-4 zile, starea lor se ameliorează și după 20 de zile de spitalizare se vindecă. Mărturisesc că se simt ca «nou născuți». ● Inginerul Mircea Fara din Sibiu, 30 de ani, sosește pe 7 februarie tot cu o criză acută de ulcer duodenal. În cinci zile, după tratamentul conceput de doctorul Pușcaș durerile cedează. ● Traian Ghiran, operat de două ori (mai are acum doar o treime din stomac), ar fi ajuns din nou pe masa de operație dacă nu s-ar fi adresat doctorului Pușcaș, și ar fi rămas numai cu o șesime din stomac, lucru cu grave consecințe asupra sănătății sale. ● Nicolae Busceanu, în vîrstă de 64 de ani, a suferit timp de 40 de ani de ulcer. Doctorul Pușcaș l-a vindecat. ● Doctorul însuși a suferit de această boală. A fost printre primii săi «cobai», printre primii care au cunoscut în modul cel mai direct cu putință valoarea terapeutică a tratamentului său.

CUM SÎNTEM. CUM VREM SĂ FIM. CUM TREBUIE SĂ FIM

«exilul martirilor culturali»

Orașe cîndva amorțite, unde viața economică și spirituală vegeta, s-au angajat și se angajează — proces evident în anii din urmă — într-o semnificativă competiție creatoare cu marile centre, ridicîndu-se de la rolul subordonat și restrictiv de consumatoare de cultură la acela de producătoare de valori culturale, spirituale, de civilizație. Figura centrală a acestei vieți spirituale noi și efervescente este intelectualul specialist, legat de apariția noilor obiective economice, științifice, tehnice. Parte din acești intelectuali sînt oameni ai locului, alții au venit aici în ultimii ani, aducînd experiența centrelor cu tradiție, autoritatea unei pregătiri calificate, și fiind deci învestiți cu răspunderi în plus. Acestor specialiști li se cuvine un cald cuvînt de apreciere pentru entuziasmul cu care, în multiple împrejurări, au bravat lipsa de condiții, greutățile începutului, pentru bărbăția cu care s-au smuls dintr-un cadru consolidat al profesiei lor, acceptînd s-o ia de la capăt, cu bucuria pionieratului.

Pe un astfel de om l-am cunoscut, cu cîteva luni în urmă, la Constanța. L-am cunoscut cu prilejul unei ceremonii omagiale, consacrate lui, în ziua în care ieșea la pensie. Se numește Savu Timaru și e un savant al acestei țări. Director, ani și ani, al Stațiunii de creștere a oilor de la Palas, el a creat celebrul «merinos de Palas», fala mioarelor noastre, fapt care, nu mai e nevoie s-o spunem, l-a costat destulă energie și luptă într-un loc în care tradiția muncii științifice era ca și inexistentă. Doctorul Savu Timaru, venit în Dobrogea dintr-o zonă mai răsărită sub raportul acestei munci, s-a legat de Dobrogea și, refuzînd nu o dată oferte ispititoare ale Bucureștiului, a rămas în Dobrogea și a creat în Dobrogea. Necerînd nimic pentru sine, lucrînd cu ardoare pentru o cauză.

Cîtă deosebire între astfel de pasionați și cei care (specialiști sau mai puțin specialiști), sosiți de la «centru», socotesc detașarea lor într-un «orășel oarecare» drept un «exil» sau o «înmormîntare provincială»! Pozînd, în locul în care sosesc, în «martiri culturali» ajunși în Mato Grosso, ei cer, în schimbul «sacrificiului» persoanei lor, nu numai compasiune, ci și recompense tratate avocățește, dreptul la un «bene merenti», material și cultural: la înghesuială, prin somații, se pretind avantaje, titluri și privilegii care, în mod normal, sînt urmarea unei ierarhii a muncii cucerite treaptă cu treaptă. Asemenea fenomene apar mai cu seamă acolo unde persistă încă, desuet și nemotivat, «complexul de inferioritate provincială», pe care personajele amintite mizează. Cît de justificat e însă acest complex, ce acoperire reală posedă? Orașele, și chiar și așezări mai mici ale patriei noastre, îmi spunea doctorul Timaru, transformate în centre dinamice ale economiei și culturii, sînt pline azi de intelectuali valoroși, mulți din ei nume notorii, prețuiți și stimați pretutindeni. Ei n-au nici motivele, nici condițiile «complexului intelectual» sau «complexului de provincie». Sînt oameni care creează, dăruiesc culturii noastre valori inedite; oameni care dispun, ca pretutindeni în țara noastră, de instrumentele perfecționate ale științei și tehnicii; oameni care nu mai sînt, de multă vreme, în condiția celor ce așteptau cîndva «noutatea» de la «centru», ci o iau direct din bibliotecă, sau din munca lor, din roadele ei.

«Centru» — economic sau spiritual — e azi pretutindeni. Trebuie doar să-l descoperi și, prin activitatea ta, să-i sporești strălucirea — îmi spunea doctorul Timaru... **ILIE PURCARU** ■

FLORIN FILIOREANU, DIN BACĂU, A VOTAT PENTRU ÎNTÎIA OARĂ; ȘI NE SCRIE:

...La 9 Martie m-am întîlnit pentru prima oară cu urna de vot și AM TRESĂRIT!... Am tresărit precum cîmpia sub fierul binecuvîntat al plugului, precum mugurii din ramurile copacilor. Am VOTAT pentru prezentul ce poartă ca pecete strălucirile timpului socialist.

AM VOTAT pentru Viitorul cutezător și optimist, pentru zborul semeț și demn al NAȚIUNII NOASTRE.

PRIMUL meu vot reprezintă un jurămînt solemn **față de oamenii țării mele, față de țara mea, față de PARTID.**

PRIMUL meu vot a fost o bucurie, sau, amintind versurile unui poet din Bacău:

«Un vot obștesc de flacără fierbinte
Strîngînd mănunchi condeiul și mistria!
Un vot pentru ÎNTÎIUL PREȘEDINTE!
Pentru PARTID! Și pentru ROMÂNIA!»

Florin Filioreanu,
str. Banca Națională nr. 44,
Bloc A-5, sc. E, et. II, ap. 68,
Bacău

«Sîntem un grup de locatari ai imobilului din șoseaua Ștefan cel Mare, nr. 226, sector 2, București **(în numele căruia semnează lt. col. Novatsek Armand, președintele asociației de locatari — N.R.),** *care de doi ani, de cînd pentru realizarea planului de sistematizare a șoselei Ștefan cel Mare s-a inclus demolarea imobilului în care locuim, am făcut nenumărate memorii la forurile de resort, cerînd reanalizarea situației blocului nostru, dar toate aceste sesizări au fost trimise pentru rezolvare Institutului Proiect București — autorul acestor planuri de sistematizare — care și-a menținut însă în răspunsurile sale planurile inițiale de demolare. Acest imobil este solid, din beton armat, cu linie arhitectonică modernă, cu o valoare materială de aproape două milioane lei, cu fundație ce suportă supraetajarea pînă la 10 etaje — acum are 3 — cu confort interior sporit și spațiu comercial la parter, cu gaze — imobil locuit astăzi de 10 familii. Considerăm o adevărată risipă distrugerea acestui imobil de stat — prevăzută a se face în următoarele săptămîni! — în condițiile în care se cer economii și spirit gospodăresc în toate domeniile de activitate, cu atît mai mult cu cît acest bloc poate fi inclus în noua arhitectură a străzii — fiind retras de la aliniamentul șoselei — dacă proiectanții ar considera că sistematizarea nu se realizează numai prin demolare, ci și prin găsirea unor soluții care să asimileze vechile construcții frumoase, moderne și confortabile, cu noile construcții. Trebuie să arătăm că prin demolarea acestui imobil vor trebui repartizate celor 10 familii — ce totalizează aproximativ 30 de persoane — apartamente din fondul locativ de stat care ar putea fi destinate unor familii cu locuințe necorespunzătoare. Evaluarea pierderilor este și mai mare, dacă ținem cont că mai sînt prevăzute pentru demolare clădirea Băncii Naționale a sectorului 2 și alte imobile valoroase. Găsim necesar, în încheiere, ca forurile competente, cu dragoste față de ceea ce posedă valoros patrimoniul imobiliar de stat, să verifice la fața locului cele arătate aici de noi, pentru a se convinge că este o greșeală să se treacă la demolarea acestui bloc».*

*

Noi, oamenii mai vîrstnici, ne mai amintim cu plăcere de numele de «Kandia» care se confunda cu bunătăți plăcute oricărui copil — bomboane, ciocolată, zaharicale de tot felul. «Kandia» era numele unei cunoscute fabrici de dulciuri din Timișoara. Cred însă că nu mai e cazul să vorbim de «Kandia» doar la trecut, deoarece această fabrică își continuă activitatea și producția a crescut mult cantitativ și calitativ în ultima vreme. De curînd au fost asimilate produse noi de ciocolată și bomboane umplute, preambalate care — nu mă îndoiesc — vor face ca numele de «Kandia» să însemne și pentru copiii noștri prilej de bucurie. **(Octavia Munțiu** — *Timișoara)*

*

I. Mureșan *ne scrie în numele mai multor locuitori din comuna Valea Lungă, județul Mureș: În urmă cu trei ani am achitat Consiliului popular comunal următoarele sume — cîte 400 de lei familiile de muncitori și cîte 100 de lei familiile de cooperatori, în scopul construirii drumului care face legătura între comuna noastră și Tritenii de Sus. Prin construirea acestui drum s-ar reduce la jumătate distanța dintre comună și orașul Cîmpia Turzii, unde mulți dintre noi muncim la diferite întreprinderi. O parte a noului drum a fost pietruită de către o întreprindere de... foraj! Dar drumul nu este nici pe departe terminat, iar autobuzul navetiștilor nu poate circula pe acest traseu. Noi am vrea să știm ce s-a făcut cu banii, cît s-a cheltuit și mai ales din ce cauză unele materiale destinate drumului nostru au ajuns în alte părți și folosite în alte scopuri?*

*

La sfîrșitul anului 1962, proaspeții locatari, pe atunci, ai blocului U 1 din strada Avrig din București, s-au bucurat mult de condițiile optime de locuit și în special de buna protecție împotriva zgomotelor circulației de pe marile artere din apropiere. Pe un loc viran, situat între blocul nostru și Uzina de mecanică fină (veți vedea că pentru noi nu prea e fină), s-a amenajat un loc de joacă pentru copii. Totul a fost bine pînă acum patru ani, cînd numita uzină a obținut aprobarea de a construi pe terenul afectat jocului copiilor o secție de sablare care este amplasată la circa 7 metri de blocul nostru. De la intrarea în funcțiune a acestei secții s-a sfîrșit cu splendida noastră «izolare fonică». Zgomotele produse de secția în cauză depășesc cu mult limita de decibeli admisă de lege. Secția lucrează încontinuu între orele 6,30 și 22. În ultima vreme zgomotul a sporit prin instalarea unui nou motor, secția lucrînd pînă aproape de orele 24. În apartamentele noastre liniște nu mai avem decît duminicile și în sărbătorile legale. **(Constantin Druțu,** *farmacist)*

*

Meșterul **Constantin Neghină** *este membru al partidului comunist încă din anii ilegalității. De douăzeci de ani muncește în întreprinderea noastră G.I.G.C.L.-Prahova. Este zugrav de meserie, dar pentru el, și așa îi învață și pe cei tineri, meseria asta trebuie făcută ca și o artă, cu dăruire, cu pasiune. Pentru calitățile lui de OM și de muncitor harnic și priceput, tovarășii de muncă îl iubesc și îl stimează pe meșterul Neghină. I-au spus-o, de curînd, în cuvinte calde, cînd meșterul, împlinind vîrsta, a ieșit la pensie. Este o mare satisfacție ca, după o viață întreagă de muncă, să auzi din gura oamenilor alături de care ai trudit două decenii că ai fost un model pentru ei. Mă numesc* **Ion Dragomir,** *sînt și eu muncitor la G.I.G.C.L.-Prahova și am simțit nevoia să spun și eu un cuvînt de dragoste, respect și recunoștință pentru meșterul Constantin Neghină, rugîndu-vă să-i faceți loc în revista dumneavoastră.*

*

O spun din capul locului: noi, locuitorii satului Birtin, comuna Vața de Jos, județul Hunedoara, înțelegem și aprobăm în totul măsurile luate la nivelul întregii țări pentru economisirea energiei electrice. Dar economisire e una și proastă gospodărire e alta. În satul nostru, Birtin, pe o distanță de 3 kilometri de șosea, cu ramificațiile respective, au rămas aprinse doar trei becuri. Din acestea, două sînt puse unul lîngă celălalt, iar ca să ajungi pînă în raza de lumină a celui de-al treilea bec tocmai bine orbecăiești prin beznă, intri în noroaie sau te poticnești chiar de stîlpii de pe care s-au demontat becurile. Pe distanța asta mare, lăsată în întuneric total, se află și halta C.F.R., unde navetiștii care lucrează la Vața sau Brad vin și pleacă la ore de noapte. Ne place desigur cînd mergem la centrul comunal din Vața de Jos, luminată «a giorno» de lămpi cu vapori de mercur. Dar asta nu înseamnă că noi, cei din Birtin, să căutăm printre vechituri ca să mai dăm peste lămpașele pe care le-am aruncat cînd s-a introdus curentul electric în sat. **(Frățilă Gheorghe)**

*

Trăiesc cu speranța că într-o bună zi îl voi revedea pe fratele meu și-mi leg această speranță și de ajutorul pe care vi-l cer dumneavoastră de a-mi publica rîndurile acestea în revista «Flacăra». Mă numesc **Maria Epureanu** *și în prezent lucrez în Timișoara, unde locuiesc pe strada Th. Neculuță nr. 6. M-am născut în comuna Răușeni din județul Botoșani, fiind ultimul copil din cei 6 născuți în familia noastră. Cînd eram încă micuță, unul din frații mei, care avea pe atunci vreo 20 de ani (acum are 32), s-a certat cu tata (se pare chiar că tata i-a aplicat o bătaie zdravănă) și a plecat în lume. De atunci nimeni din familie nu mai știe nimic de soarta lui. Nu mă interesează indiferența celorlalți, dar eu tare aș dori să-mi revăd fratele de care aproape că nici nu-mi mai amintesc cum arată. Poate că printre atîția cititori ai revistei dumneavoastră va fi și el și-mi va da o veste la adresa de mai sus. Mult m-aș mai bucura! Vă mulțumesc.*

*

Aș vrea să vă încredințez marele necaz ce mă frămîntă de la o vreme încoace: este vorba de divorțul părinților mei, pentru care s-a dat sentința luna trecută; începînd cu acea dată, port în mine o îndoială cu privire la tot ce consideram a fi frumos și drept (...). Iată însă faptele prezentate succint: la începutul lui '72, pe cînd mă întorceam acasă în vacanță, de la Universitatea din Cluj — al cărei proaspăt absolvent sînt — tatăl meu, profitînd de absența mamei și a mea, încărca o furgonetă și părăsea domiciliul conjugal lăsînd în urmă un bilețel foarte laconic. Eu și mama am rămas trăsniți: niciodată nu avuseseră loc neînțelegeri grave în familia noastră, în casă domneau seninătatea și armonia; explicația a venit însă mai tîrziu, prin prezența unei femei în viața tatălui meu (...). Mama și-a pierdut cumpătul la acest șoc suferit și, fiind și prost sfătuită, agasată de tenacitatea cu care tata refuza orice explicații, a înaintat o acțiune penală pentru furt între soți — dispăruseră și bani lichizi, o sumă importantă! — deși pe ea o interesa un cu totul alt aspect al problemei; din fericire, tata a fost achitat din lipsă de probe... Partea dureroasă începe însă abia acum: imediat, tata a început procesul de divorț, punînd-o pe mama sub acuzația adulterului, a neglijenței în gospodărie și în ceea ce privește educația mea. Or, singura «vină» pe care ar avea-o mama este aceea că s-a dedicat în întregime gospodăriei și educației mele, neacordîndu-și o clipă de răgaz sau de distracție; venind seara de la serviciu, apucîndu-se tîrziu să gătească cină caldă, stînd pînă noaptea tîrziu, spălînd, călcînd, cosînd, frămîntîndu-se tot timpul cum să economisească un ban, reușind astfel în decursul anilor să avem de toate în casă. Martorii folosiți de tata au fost oameni necunoscuți, martorul principal, de pildă, fiind un vecin care nu ne-a călcat niciodată prin casă (...). Poate n-o să credeți, cum dealtfel nici mie nu mi-a venit să cred, căsătoria a fost desfăcută din vina mamei, obligată fiind deci la plata cheltuielilor de judecată însumînd 10 000 lei, la acea vreme tata avînd retribuția mare (...). Poate aș fi înțeles această sentință, dacă situația ar fi fost de așa natură încît — considerîndu-se această căsătorie compromisă definitiv — s-ar fi facilitat crearea unei noi familii, a unei sau unor mai bune legături, a unor noi celule de bază ale societății. Dar nu este așa: tatăl meu este un om suferind și în vîrstă, iar cea pentru care ne-a părăsit e o persoană cunoscută pentru morala ei îndoielnică. De ce s-a dat o astfel de sentință, împotriva probelor evidente ce reclamau o alta?! (...). Rezultatul acestei sentințe a fost că maică-mea și-a pierdut echilibrul interior: stă toată ziua între patru pereți, nu mănîncă mai nimic, refuză să i se facă foc — iar eu, proaspăt absolvent, profesor la început de drum, sînt măcinat de îndoieli, de neîncredere, de neîncredere în mine, și în oameni, în legile lor (...). Vă rog, dați-mi un sfat, vă rog din suflet: ce aș putea să întreprind, și cum? pentru a-mi salva părinții, și pe mine odată cu ei — căci pentru nici unul dintre ei lucrurile nu se vor sfîrși, astfel, cu bine. Am înșirat toate cele de mai sus nu pentru a mă văita, ci pentru a vă convinge că nu sînt totalmente subiectiv: sînt convins că tata nu este pe deplin vinovat de tot ce s-a întîmplat, că se află sub o influență nefastă, că mai poate fi recuperat. Închei, în speranța că nu v-a lăsat indiferenți această scrisoare. **(Zalevschi Adrian,** *Grupul Școlar I.A. Brașov, str. Poienelor 5)*

*

Constantin Băduță, *mașinist la Preparația Cărbunelui Petrila, ne scrie că «în numai 6 ani ce s-au scurs de la precedentele alegeri, în Petrila au fost realizate un număr însemnat de obiective; de pildă, în această perioadă au fost date în folosință un număr de 17 blocuri de locuit, însumînd 716 apartamente, o creșă-grădiniță cu 340 locuri, o școală generală cu 16 săli de clasă, un complex meșteșugăresc etc. Totodată au fost modernizate un număr de 8 unități comerciale, a fost asfaltat drumul Lonea-Cîmpa și alte drumuri — toate fiind de acum o prezență, alături de noile și multiplele obiective ce se află, astăzi, în plină construcție.*

*

«Doresc să aflu de la cineva competent dacă motoreta «MOBRA» este de construcție românească? Posed această marcă de aproape un an și nu găsesc o piesă de mai bine de 4 (patru) luni! Dacă este de fabricație proprie — căci de la această dilemă am pornit, permițîndu-mi să vă scriu — atunci s-ar cuveni ca producătorii, constructorii noștri, să explice public de ce subsemnatul nu poate folosi acest mijloc de transport care costă 6 325 lei, datorită unei piese care costă... **exact 10 lei?! (Ion Anghel,** *comuna Verbița, județul Dolj)*

*

Am primit din partea Ministerului Sănătății, Institutul de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală:

«Aflînd din revista «Flacăra» nr. 6/15.02. a.c., despre o sesizare pe care tovarășul Vasile Dogaru, locuitor al municipiului Piatra Neamț, o face către redacția dumneavoastră în legătură cu existența unor izvoare cu ape minerale în această localitate la poalele masivului Cozia, vă informăm că institutul nostru are cunoștință despre două din aceste surse, pe care le-a analizat în anul 1958, odată cu inventarierea apelor minerale din fostul raion Tg. Neamț. Analizele complete fizico-chimice făcute la sursă au arătat că apele respective se caracterizează ca fiind clorurate, sulfatate, calcice, magneziene, hipertone, cu mineralizare totală între 15 și 23 grame pe litru, cu indicații din punct de vedere terapeutic în cura externă sub formă de băi calde, precum și în cura internă, pentru o serie de afecțiuni ale aparatului locomotor și gastrointestinal. În ceea ce privește o explorare mai amplă a apelor minerale existente în zona menționată, noi apreciem că prin lucrări de prospectare hidrogeologică prin foraje s-ar putea pune în evidență debite interesante de ape minerale și, de aceea, considerăm util ca organele locale interesate în problemă să întreprindă demersuri pe lîngă forul nostru tutelar — Ministerul Sănătății — în sensul ca în Planul de cercetare al institutului să se includă pentru viitorul apropiat și acest obiectiv în vederea valorificării pe plan balnear al apelor minerale din Piatra Neamț».

*

Noi, muncitori și pensionari C.F.R. din Iași, vă rugăm să ne sprijiniți în rezolvarea unei probleme necesare, stringente pentru noi toți: de la data de 1 iulie, 1974, baia noastră C.F.R. de la Rîpa Galbenă a fost închisă, și închisă se află și în prezent (deși este o clădire construită în acest scop, cu toate instalațiile necesare, băi, dușuri, săli de dezbrăcare, dulapuri compartimentate etc.). La toate intervențiile noastre nu s-a rezolvat nimic, situația rămînind aceeași. Orașul s-a mărit, numărul muncitorilor s-a mărit și el; prin natura serviciului, noi avem mare nevoie de baie, este o condiție igienică elementară, și chiar amplasarea băii de care v-am pomenit era extrem de bine făcută, fiind în apropierea Grupului școlar C.F.R. Registrele de evidență dovedesc numărul mare al ceferiștilor care au folosit-o în mod curent. La toate insistențele noastre ni s-a spus că baia asta nu mai reprezintă o necesitate pentru noi, și că să ne ducem la Stația socială, care se află... la celălalt capăt al orașului (!?). Această atitudine este departe de orice înțelegere! (În numele grupului semnează: **Ioan Drulea,** *str. Proletari 30, Iași.)*

*

Dintr-o căsătorie nefericită, sora mea C.G. a rămas cu trei fetițe — ne scrie **Grigore Leon** *din Boldești-Scăeni, județul Prahova. Maltratată, traumatizată psihic de fostul ei soț, sora mea s-a îmbolnăvit și în anul 1973 a decedat. Pentru întreținerea celor trei minore — aflate sub tutela bunicilor lor (părinții mei și ai defunctei mele surori), Judecătoria Ploiești l-a obligat pe Florin Serb, tatăl minorelor, să plătească o pensie de întreținere de 600 de lei lunar. A plătit cîtăva vreme, dar din luna septembrie 1974 nu vrea să mai trimită nici un ban pentru întreținerea copiilor cărora le-a dat viață. Pensiile modeste ale tutorilor nu pot asigura existența pentru cinci persoane. Există legi în țara noastră și mai există și o hotărîre judecătorească pe care trebuie să le respecte oricine, deci și Florin Șerb. Dacă el nu știe asta, ar trebui să i se amintească.*

*

Elevii claselor a V-a din școlile generale sînt obligați ca, la orele de atelier, să confecționeze obiecte din placaj. Foarte bine, nimeni nu are vreo obiecție cu privire la această prevedere a programei analitice. Avem însă obiecții la obligația ca să se folosească, **în exclusivitate,** *placaj din lemn de tei. Acest material se găsește cu mare greutate în librării și uneori pierdem ore multe și parcurgem kilometri și mai mulți pentru a procura copiilor cele impuse de programa școlară. Nu înțeleg deloc de ce s-a hotărît că numai lemnul de tei poate fi prelucrat, mai ales că am observat că obiectele confecționate din acest soi de lemn nu sînt utilizabile. Se consumă deci și material și energie, iar rezultatele sînt aproape nule. Poate că la Ministerul Educației și Învățămîntului se va reanaliza problema aceasta și se vor lua măsurile potrivite.* **(Mocanu V. Ioan,** *Galați)*

*

În anul 1971, cu sprijinul organelor locale de partid și de stat, s-a înființat la Caracal **Asociația culturală «Marius Bunescu»,** *ai cărei membri sînt cetățeni ai orașului, sau din alte localități, dar care sînt legați de oraș într-un fel sau altul. Pînă în prezent, asociația noastră a desfășurat — cred eu — o activitate fructuoasă: 18 expoziții pe teme istorice, de artă plastică, de artă populară și etnografie; a întreprins expediții pe valea Oltului pentru cercetare și culegere de folclor literar; a prezentat 80 de conferințe și 5 simpozioane, a înființat în trei școli generale, cercuri de bibliofilie și* **ex libris.** *În anul 1972 a publicat ghidul istoric-turistic al orașului Caracal, iar în prezent elaborăm un «Dicționar toponimic zonal», precum și o «Monografie a orașului Caracal». Sîntem gata să dăm orice lămuriri fiilor orașului nostru sau altor persoane care se interesează de activitatea asociației noastre. Cred că publicarea acestor cîtorva rînduri în revista dumneavoastră va avea darul să înfățișeze o experiență interesantă și va impulsiona poate, la realizări asemănătoare și pe alți oameni, animați de înalte sentimente patriotice.* **(Prof. emerit Pătru Crăciun,** *Caracal)*

POȘTA REDACȚIEI

Cristea Rădulescu — Schela de foraj — Rîmnicu Vîlcea. Din cercetările făcute de către Consiliul popular județean, la sesizarea noastră, a rezultat că în cartea de muncă aveți unele nepotriviri între înscrierile făcute de către cele două unități unde ați lucrat, privind anumite perioade de trecere de la o unitate la alta. Aceste neconcordanțe între înregistrări se vor stabili conform precizărilor Ministerului Muncii pct. 4, al. 2 din instrucțiunile Ministerului Finanțelor și C.S.M.S. nr. 7000/1964 prin verificarea actelor care au stat la baza transferului. Vi s-a calculat legal vechimea neîntreruptă în aceeași unitate începînd cu data de 1 februarie 1958, pentru care vi s-a acordat un spor de 7% din retribuție.

Alexandru Banu — comuna Lupșanu (Ialomița). Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție-Ialomița ne-a informat că în 1974, în perioada cît ați fost bolnav, ați beneficiat de concediu medical, dîndu-vi-se toate drepturile prevăzute de lege. Dumneavoastră sînteți și în prezent în concediu medical, după terminarea acestuia veți primi o recomandare dată de C.A.P., pentru policlinica Lehliu în scopul unei alte examinări minuțioase de către medici. După cum vedeți, vă bucurați de toată grija și atenția din partea conducerii cooperativei agricole de producție.

Vasile Andrei — Moinești. Fiul dumneavoastră a fost condamnat la 9 ani de detenție pentru că a participat la spargerea și sustragerea unor obiecte dintr-un magazin Shop de pe litoral. Nu înțelegem cum puteți gîndi să «intervenim» noi, doar pentru că au fost recuperate o serie de obiecte? Fapta nu rămîne faptă?

Bătrînica din Galați. Vom face tot ce ne stă în putință pentru a vă ajuta, dar pentru aceasta scrieți-ne numele precum și adresa.

Aurica Maftei — comuna Arsura (Vaslui). Prea puține elemente (și acelea neclare) ne-ați indicat pentru a vă da un răspuns precis în legătură atît cu gradul de pensionare de invaliditate în care ați fost încadrată, cît și cu retribuirea la reintegrarea în muncă. E bine totuși ca pe baza actelor pe care le dețineți să vă adresați Oficiului de pensii (referitor la pensionare), iar problema reîncadrării în muncă lăsați-o în seama celor de la serviciul personal al întreprinderii respective.

Constantin Boja — Huedin. V-ați cerut transferul de la Fabrica de ciment-Chistag, iar nouă, redacției (de ce redacției?), ne cereți să scriem fabricii să vă elibereze cartea de muncă. Aceasta o puteți face fără intermediul nostru, mai ales că sînteți singur în măsură să cunoașteți de ce ați cerut acest transfer.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

MIELUL

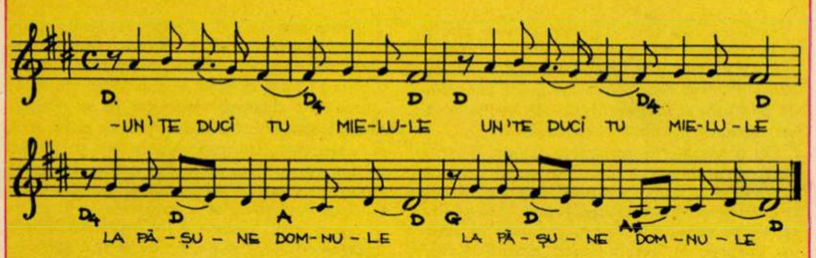
D
D4
D
D
D4
D
-UN' TE DUCI TU MIE-LU-LE UN'TE DUCI TU MIE-LU-LE
D4
D
A
D
G
D
A7
D
LA PĂ-ȘU-NE DOM-NU-LE LA PĂ-ȘU-NE DOM-NU-LE

Text vechi prelucrat de
ADRIAN PĂUNESCU

Muzica de
MIRCEA VINTILĂ

— Un' te duci tu, mielule?
Un' te duci tu, mielule?
— La pășune, domnule.
La pășune, domnule.
— Ce să faci tu, mielule?
Ce să faci tu, mielule?
— Să pasc iarbă, domnule.
Să pasc iarbă, domnule.
— Cin' te mînă, mielule?
Cin' te mînă, mielule?
— Ciobănașul, domnule.
Ciobănașul, domnule.
— Ce asculți tu, mielule?
Ce asculți tu, mielule?
— Fluierașul, domnule,
Fluierașul, domnule.
— Ce se-aude, mielule?
Ce auzi tu, mielule?
— Coasa-n iarbă, domnule.
Coasa-n iarbă, domnule.
— Plîngi de frică, mielule?
Plîngi de frică, mielule?
— Nu plîng, nu plîng, domnule,
Eu n-am lacrimi, domnule.
Am cornițe domnule.
— Nu plîngi, nu plîngi, mielule?
— Nu plîng, nu plîng, domnule,
Plîng ciobanii, domnule,
Latră cîinii, domnule.
— Cin' te taie, mielule?
Cin' te taie, mielule?
— Măcelarul, domnule.
Măcelarul, domnule.
— Cin' te mîncă, mielule?
Cin' te mîncă, mielule?
— Dumneavoastră, domnule.
Dumneavoastră, domnule.
— Cine moare, mielule?
Cine moare, mielule?
— Și noi mieii, domnule,
Și voi domnii, domnule,
Noi cu toții, domnule.
— Ce rămîne, mielule?
Ce rămîne, mielule?
— Acest cîntec, domnule.
Acest cîntec, domnule.

omagiu la muzica tînără

Încerc aceste rînduri, cu sinceritatea și nebunia «nespecialistului», dar din inimă, la această oră cînd acei care cîntă, și zîmbesc, și plîng, și urlă, și nu-mi dau pace, mă pun pe gînduri, mă obligă să cînt, să zîmbesc, să plîng, să urlu și să scriu.

Ajung în fața noastră, trecînd nepăsători pe lîngă garderoba conformismului și a căutărilor sterile. Se opresc în ochii noștri, iar ochii lor nu se pleacă fiindcă au în ei mesajul unei noi culturi, căldura unor vocații ce și-a găsit albia mult căutată. Sînt mîndri și sîntem mîndri; ei sînt ai noștri, pentru că dacă n-ar fi așa, cîntecul de pe buzele a mii dintre noi n-ar fi decît o clipă de vis. Or, CLIPA s-a transformat în MEREU, iar VISUL în REALITATE.

Nici nu putea fi altfel. Este o izbîndă dialectică, este materializarea spiritului tînăr, este un glas: glasul, inima și credința noastră.

Acum avem cel mai lung și cel mai frumos nume: TUDOR—VINTILĂ—CĂLUGĂREANU — CHEBAC — IONESCU — ALIFANTIS — COPACIU — ROSSETTI — SAFTIUC.

Prenumele: NOI.

Da, așa ne cheamă și e bine că avem un nume în această *Dulce Românie* în care «Generațiile secate se sting», în care freamătă *Doina Oltului*, «în care se poate», în care noi EXISTĂM!

ȘTEFAN SLOBODA ■

folclorul în halat alb (I)

Locuiesc în cel mai modern hotel al băilor. O impunătoare clădire cu zece etaje. Impresionantul hol, pereții din cristal, mobila, ascensoarele imprimă un climat internațional, același în toate așezările de acest fel pe orice meridian. Convenționalul confort, caracteristic zilelor noastre, mă aruncă într-o lume fără identitate. Impresie întărită și de faptul că majoritatea clientelei vine din îndepărtatele meleaguri nordice, spre lecuire pe aceste plaiuri bihorene.

Nimic nu amintește de străvechiul ținut, leagăn al uneia dintre cele mai înaintate civilizații rurale, rădăcină din care au înflorit și s-au păstrat cîntecele, jocurile, datinile, aducînd parfumul unui trecut ce se pierde în adîncul vremilor. Căci în afara binefăcătoarei ape radioactive, țîșnind fierbinte de-a lungul veacurilor din străfund de pămînt, dăruind sănătate suferinzilor, în modernele hoteluri ale Băilor Felix s-ar părea că nimic nu te lasă să întrezărești meleagurile în care geniul creator al poporului a născut desăvîrșite opere de artă populară.

Am colindat și eu pe vremuri pe urmele înaintașilor cercetători ai plaiurilor bihorene, am simțit cele mai puternice bucurii estetice reîntîlnindu-mă cu străvechile cîntece unice, de o frumusețe copleșitoare, aceleași în care mulți dintre oamenii de știință ai zilelor noastre par a desluși muzica primilor locuitori ai acestor ținuturi, muzica dacilor, cei săpați cu dalta pe Columna lui Traian, transmisă aidoma nouă.

Plăcutul hotel ce mă găzduiește îmi poartă amintirea către îndepărtate locuri, văzute doar prin intermediul peliculei. Mă aflu în holul animat de un permanent du-te-vino al unor chipuri necunoscute. În vreme ce caut în van să prind vreun înțeles din frazele ce se încrucișează în limbi străine cu totul de mine, un cunoscut se apropie aducîndu-mă la realitate.

— Bine că te-am întîlnit. Spune, cum vezi posibilă menținerea folclorului bihorean în...?

— Nu-mi lua în nume de rău că-ți tai vorba. Am poposit aici pentru evadare din preocupările mele obișnuite. Vreau să mă bucur din plin de timpul hărăzit odihnei, pricină pentru care mi-am propus să nu mă mai gîndesc la problemele legate de zilnicele mele îndeletniciri.

Dar socoteala de acasă, din păcate, sau mai bine-zis în cazul meu, din fericire, nu se potrivește cu cea din tîrg.

A doua zi de dimineața mă aflam în anticamera tratamentelor medicale. În subsolul hotelului. Jur-împrejur uși albe cu tăblițe și în limbi străine. Îmbietor bazin elegant, din plăci de faianță albastră, închis între luminoși pereți de sticlă și prin care în ușoara ceață a aburilor apei radioactive țîșnitoare din pămîntul binecuvîntat se zărește cerul însorit și impunătoare caligrafii de crăci negre și desfrunzite. Săli destinate diferitelor masaje și tratamente electrice purtînd într-un limbaj profesional curioasa denumire de «proceduri». Îmi aștept rîndul într-un confortabil fotoliu, printre alți bărbați vorbind mai toți în aceeași limbă din care tot nu pricep boabă. Roiesc, apărînd și dispărînd, puzderie de bărbați chipeși și arătoase tinere în imaculate halate albe și cu tichii pe cap. Solemnitatea spitalicească mă cam tulbură. Să fie aceste făpturi în alb odrasle ale țăranilor bihoreni? Ai acelor săteni pe care îi cunosc bine, de a căror ospitalitate m-am bucurat, ale căror cîntece mi-au încîntat de nenumărate ori sufletul? Da. Îi trădează vorbirea caracteristică locului.

Deodată, un zvon de cîntec răsare de undeva, se răspîndește prin văzduh, învăluindu-mă. O voce cristalină, murmur de izvor, îngînă ca pentru sine o străveche doină bihoreană. Tărăgănată cu măiestrie, în această lume părelnic cosmopolită, neîntrecuta melodie, purtînd pecetea celui mai curat stil dialectal caracteristic Bihorului, mă pătrunde. Deasupra arhitecturii convenționale, printre albele halate-uniformă, peste aparatele medicale fără culoare locală, străbate cîntecul venit din altă lume. Nu. El se impune și identifică hotărîtor prin prezența sa măruntul sat bihorean alături de care s-a ridicat lăcașul în care ne aflăm. Și-mi pare că îmi spune cîntecul: eu sînt adecvat cu temelia, piatra pe care s-a ridicat moderna construcție, neclintitul cîntec bihorean, eu răsun mereu același deasupra veacului.

Văd că străinii din preajma mea ridică capul, ciulesc urechile, caută a desluși neașteptata cîntare. Dintre ei unul mi se adresează în limba germană, rugîndu-mă să-i spun ce este acest cîntec. Uitîndu-mi făgăduiala, mă trezesc vorbind despre caracteristicile cîntecului bihorean, despre vechimea ancestrală a melodiei ascultate, transmisă prin tradiție orală de-a lungul generațiilor, despre muzicalitatea poporului care a născut-o și cîte altele ce mă năpădiseră pe loc. Nordicii ochi albaștri caută să prindă tîlcul fiecărui cuvînt pentru a-l traduce în limba lor finlandeză tovarășilor săi, fermecați și ei de vraja plutitorului cîntec.

Folcloristul din mine nu-și găsește astîmpăr pînă nu află cui îi aparține glasul ce șoptise măiastra melodie. Am o mare surpriză. Unei fete în halat alb. Dar, ca și ea, și celelalte halate albe îndrăgesc deopotrivă cîntecele învățate în satul din care porniseră spre școala care le transformase în asistente medicale. Toate știau să cînte. Și tot așa cum mamele lor, pentru a-și ușura munca, se ajutau cu cîntecul torcînd, țesînd sau trebăluind prin gospodărie, așa cum bunicile lor însoțeau prin cîntec grelele munci pe ogoare, la fel și aceste moderne bihorene își ușurau, șoptindu-și străvechiul cîntec, munca lor de asistente la tratamentele finlandezilor la Băile Felix.

Am stat la Băile Felix douăzeci de zile. Acestei prime întîmplări bihorene i-au urmat altele, pline de învățătură. Mă voi strădui să le împărtășesc cititorilor, rînd pe rînd.

HARI BRAUNER ■

un dar prețios

«Electrecord» a editat de curînd un disc ce nu ar trebui să lipsească din colecția celor ce prețuim cîntecul popular.

Este vorba de patru cîntece, de valoare antologică, interpretate de către Alexandru Mica, nume inedit pentru discofili, dar cunoscut prietenilor Cenaclului «Flacăra» și ascultătorilor emisiunilor de radio. Cele patru melodii cîntate de Alexandru Mica sînt reprezentative pentru repertoriul de odinioară al regiunii suddunărene. Deosebit de valoroase prin interesul și frumusețea liniei melodice, prin poezia textelor de un tulburător lirism, prin interpretarea fidelă, întru totul asemănătoare stilului celebrilor lăutari, nelipsiți altădată de la nunțile și petrecerile țărănești. Sînt cîntecele adevăraților rapsozi, păstrători ai baladelor și creațiilor ce alcătuiesc o însemnată parte din tezaurul muzicii noastre populare.

S-au împlinit trei ani de cînd, la laboratorul de etnomuzicologie de pe lîngă Conservatorul «Ciprian Porumbescu», un tînăr intelectual mi-a cerut să-l inițiez în tainele cîntecului popular. Pregătind o teză de doctorat în științe filologice, tînărul dorea să pătrundă sincretismul, legătura intimă dintre muzică și text, mai cu seamă din baladele noastre. Înzestrat cu un deosebit talent muzical, pe măsură ce asculta cîntecele el și le și însușea începînd a le cînta. Dincolo de scopul inițial pentru care îmi solicitase ajutorul. Cu o putere de muncă puțin obișnuită, acel tînăr, pe nume Alexandru Mica, în afara obligațiilor sale profesionale zilnice, de cu totul altă natură, a epuizat aproape întreg materialul folcloric al primelor culegeri științifice înregistrate de specialiști cu aproape cinci decenii în urmă.

A ascultat peste 25 000 de înregistrări, dintre care majoritatea fuseseră imprimate cu cele mai primitive mijloace tehnice (săpate pe cilindri de ceară ai faimosului fonograf Edison). Pe măsură ce tînărul intelectual a aprofundat studiul, s-a lăsat stăpînit de o adevărată pasiune pentru frumusețile descoperite în folclorul muzical, a acelui folclor purtînd pecetea autenticității, atît de căutat și prețuit în zilele noastre.

Balada haiducului Radu Anghel din Greci, precum și celelalte cîntece «de dragoste» readuse la viață de către Alexandru Mica reprezintă un frumos dar pe care «Electrecordul» îl pune la îndemîna iubitorilor de frumos. Nu mi-aș fi putut închipui vreodată că un om al literelor desprins cu totul de mediul sătesc prin preocupările sale profesionale va reuși să asculte și să interpreteze într-o formă de incontestabilă autenticitate elementele subtile specifice doar numai celor care practică muzica populară ca meserie moștenită din tată în fiu.

Este bine ca toți cei ce se doresc cîntăreți de muzică populară să cunoască experiența lui Alexandru Mica, precursorul unui repertoriu ce întrece numărul de 40 de balade și peste 60 de cîntece lirice reprezentative pentru stilul muntenesc și cel din zona dunăreană a Olteniei. Bogății sortite pieirii readuse la viață de către entuziastul intelectual, care nici măcar nu intenționează să-și facă din cîntec o carieră profesională, vor avea darul să primenească viața actuală a cîntecului nostru popular. Sîntem convinși. Am dori, în aceeași vreme, ca imboldul lui Alexandru Mica să dea de gîndit celor ce își îngăduie — în numele cîntecului popular! — sacrilegiul de a strecura în comoara spirituală a poporului cîntece «lansate» de ei în scopul căpătuirii și dobîndirii unor efemere succese atît de dăunătoare, cu texte fabricate de cea mai penibilă platitudine și vulgaritate.

Cîntecele imprimate pe discul «Electrecord» (45-EPC-10397) se bucură de un acompaniament foarte bine inspirat, aducînd un iz al tarafurilor din alte vremuri, mulțumită priceperii lui Fănică Cioacă. **HARI BRAUNER** ■

PULS: 73, TENSIUNE ARTERIALĂ: 120 CU 70, TEMPERATURA: 36 CU 6, ODIHNA: 25 ORE, DIN CARE 8 DORMITE:

APT PENTRU DRUM

Sînt convins de cîțiva localnici să notez că Adjudul ar fi fost un sat de ceferiști. Astăzi depoul de locomotive, unul din cele mai vechi, este și unul puternic și modern. Puternic, pentru că are un colectiv de oameni harnici și capabili și un parc mare de locomotive. Modern, pentru că puține locomotive mai sînt acționate de forța aburului. Majoritatea sînt diesel-electrice, diesel-hidraulice și electrice. Modern, pentru că reparațiile mașinilor de care vorbim se fac în hale noi, dotate cu macarale și poduri rulante. Modern, pentru că linia Adjud-Ciceu a fost complet electrificată. În fond, ce vor ceferiștii să înțelegem noi din toate aceste realități? Că impulsul spre o oarecare industrializare l-a dat depoul. Că mișcarea revoluționară aici s-a manifestat prima dată și tot aici s-a maturizat. Mărturie stă și monumentul de marmură ridicat în memoria luptelor greviste ale muncitorilor de la depoul C.F.R.-Adjud, dintre anii 1918 și 1921.

*

Mă aflu în biroul șefului coordonator, inginer Ion Cristea. Îmi spune că «depoul se menține de mai mulți ani printre unitățile fruntașe ale ministerului». De fapt, acesta este și motivul venirii mele aici, îi zic, și îl rog să continue. «Chiar anul trecut colectivul nostru a fost distins cu Ordinul Muncii clasa a II-a, cu Diploma și Drapelul de întreprindere fruntașă pe ramură, pentru locul doi cîștigat în întrecerea socialistă. Chemarea la întrecere pe anul 1974 către toate depourile din țară, tot noi am lansat-o; ne-am înscris acolo cu un substanțial angajament. Acum, sincer să vă spun, avem emoții. Rezultatele întrecerii desfășurate anul trecut încă nu se cunosc; în ce ne privește, ne-am respectat angajamentele luate. Nemailungind discuția, puteți nota că am realizat și depășit toți indicatorii în condițiile în care consumul specific a fost redus cu 4,15 la sută. Ca să înțelegeți dumneavoastră mai bine despre ce este vorba, înseamnă că am economisit 2 246 tone de combustibil convențional, iar totalul economiilor realizate în 1974 se ridică la aproape 4 000 000 lei».

Nicăieri, în tot depoul C.F.R.-Adjud, nu am văzut o forfotă mai vie de oameni ca în camera șefului de tură, Ion Negoiță. Este ca într-un stup cu albine pe care abia l-ai scos la soare. Iar soarele, cel puțin astăzi, încălzește primăvăratic. Cineva face o glumă: zice că ne aflăm la centrul spațial — Adjud. De aici se coordonează toată activitatea mecanicilor de locomotive. Se menține legătura prin radio cu o mare parte dintre mecanicii de pe locomotivele diesel-electrice și electrice, fabricate la «Electroputere». Cuplul care pleacă — mecanicul și ajutorul — trebuie să treacă pe aici mai întîi: își primește foaia de parcurs, merge la medic, revine cu foaia pe care o semnează șeful de tură, își primește livretele de mers, toate celelalte instrucțiuni de marș.

— Și pe urmă?

— Pe urmă mergem la mașină, îi facem o revizie mai mult cu privirea, o consultăm, cum se spune, verificăm starea aparatelor de bord, a celor din sala mașinilor și dacă totul e în bună stare ridicăm pantograful și așteptăm liberul de la turn.

Gheorghe Chitic este mecanic pe EC 044. Adică pe o locomotivă electrică, un fel de superuzină, dotată după ultimele reguli ale tehnicii. Pînă a ajunge aici, au trebuit să treacă 21 de ani. A început ca lăcătuș, a devenit apoi meseriaș, așa e la C.F.R., pe urmă fochist pe un «Pacific» cu numărul 32 456. Citează din memorie. La o tură de 8-9 ore arunca în foc, cu lopata, 4 tone de cărbune. Dinții îi mai rămîneau albi; limpezi — doar privirile ochilor. Acum, zice, nu se mai pune o atare problemă. Îmbrac halatul și ridic doar pantograful. Tehnica și-a spus cuvîntul demult și la C.F.R. Îl rog să facă un calcul și-mi spune că în 21 de ani a parcurs 1 500 000 kilometri cu locomotiva. Îndrăgesc meseria de mic, zice, dar după ce m-a ajutat să-mi cunosc țara, cu toate frumusețile ei, o prețuiesc mai mult.

— Ce ți se pare mai greu în meserie?

— Nimic nu e greu, domnule, dacă îi stăpînești taina. Poate nopțile nedormite. Dar și astea numai cînd se repetă. Atunci te obosesc. Acum, dacă nu mai aveți nimic cu mine am să plec. Trebuie să remorchez un tren de călători pînă la Ghimeș. Mîine dimineața, la ora 8 și 30 de minute mă întorc.

O locomotivă suplă, încinsă cu o dungă albastră, se oprește pe una din liniile de lîngă depou. Parcă e o navă spațială, fierbinte încă de atingerea cu aerul. EC 032 este tot o «Electrică» de 4200 CP. O conduce mecanicul Gheorghe Dima.

— Cum a fost cursa, tovarășe Dima?

— Normală.

— De cîți ani lucrați la trenurile de călători?

— Sînt 10, iar la C.F.R. vreo 22.

— Ați avut vreun necaz?

— Nu, și nici să nu aud de ele. În septembrie 1971 plecam cu trenul accelerat 531 de la Adjud la Ciceu. Între stația Asău și Goioasa era o restricție de viteză cu care eu n-am fost avizat. Mergeam cu 80 kilometri pe oră și deodată văd că semnalul îmi indică să reduc viteza la 30 kilometri. Am redus imediat și trenul a circulat în siguranță. Mi s-a dublat retribuția pe luna aceea.

— Cineva greșise?

— Un impiegat de la Comănești; nu m-a anunțat de restricție.

— La ce te gîndești cînd conduci trenul?

— La siguranța călătorilor, la familia mea, la care vreau să mă întorc de fiecare dată liniștit. Am 39 de ani, sînt căsătorit și am doi copii, un băiat și o fată. Eu sînt primul ceferist din familie, dar vreau ca băiatul să mă urmeze. Cred că o să meargă la liceul industrial de căi ferate. Vrea și el. E o meserie plină de răspundere și frumoasă. Uite, eu aș putea să fiu operator de tracțiune, revizor de locomotive, chiar instructor. Nu dau meseria de mecanic pe nici una. La comandă mă simt bine, liber, știu că fac o muncă importantă. Doar am în spate răspunderea atîtor vieți omenești.

— Cum sînt locomotivele electrice?

— Mașini excepționale, economice, au tot confortul. Viteza a sporit la 100 kilometri pe oră. Pînă la Ghimeș făceam 3 ore și 20 de minute, cu «dieselele». Cu «electricele» facem 2 ore și 50 de minute. Sînt convins că în viitor viteza va ajunge sigur pînă la 140 kilometri pe oră.

Siguranța circulației trenurilor este un capitol asupra căruia conducerea depoului C.F.R.-Adjud și-a îndreptat toată atenția. Drept urmare, neregulile au fost mult înlăturate, iar pagubele reduse la zero. Cum? Printr-o susținută muncă de îndrumare dusă cu întreg personalul, o muncă de întărire a disciplinei, a controlului și a răspunderii fiecărui angajat. S-au format echipe care au controlat, la domiciliu, felul în care mecanicii se odihnesc înainte de a pleca în cursă. «O dată, zice șeful depoului, Ion Cristea, am luat lista cu cei care urmau să intre în tură și m-am dus să-i controlez. La ora 19, Ion Curală trebuia să se suie pe locomotivă, dar la ora 16 se afla în restaurant. În aceeași situație i-am găsit pe Ionel Rotaru și Constantin Miron. Nu erau beți, dar asta nu mă mai interesa, devreme ce la orele acelea ei trebuiau să se odihnească. Tuturor li s-a aplicat ordinul ministrului nr. 855». Astfel de controale au fost intensificate, s-au depus apoi eforturi pentru ridicarea pregătirii profesionale a mecanicilor. Media de vîrstă a colectivului de la depoul C.F.R.-Adjud nu depășește 25 de ani; se mai duce o muncă susținută pentru întărirea disciplinei în rîndul tinerilor. Unii dintre ei, cum sînt Vasile Mîndruț, Octavian Toderașcu, Aurel Manolache, Aurel Cruceanu și alții au pus, sau mai pun încă, destule probleme conducerii și colectivului din care fac parte. Dar vor înțelege și ei că fără disciplină nu se poate.

— La noi, tovarășe, spune inginerul Ioniță Achimescu Radu, cu cît roata locomotivei se învîrtește mai mult, cu atît treaba merge mai bine. L-am înțeles unde bate. Vrea să spună despre o exploatare cît mai eficientă, la capacitate, a locomotivelor. Dar pentru treaba asta trebuie să tragi. Să reduci timpul de imobilizare a locomotivelor în atelier. Cum să tragi? Ca maistrul Emil Botez, care după opt ore devine profesor și le spune viitorilor ajutori mecanici că atunci cînd presiunea apei în instalația de răcire scade sub 0,7 kgf pe cm^2, motorul diesel se oprește necomandat. Ca maiștrii Iordache Păcuraru sau Virgil Stoian, ca mecanicii de atelier Vasile Samson, Titi Burlacu, Petre Secăluș sau Mihai Pastia. Mergi la oricare dintre ei, la orice oră din zi sau din noapte, spune-le că o locomotivă s-a defectat la Galați, la Țăndărei sau la Ciceu, și vei vedea cum acționează. O să lase petrecerea în casă, cum a lăsat-o Pastia, și dus e. O să plece din miezul balului, cu soție cu tot, așa cum a plecat Vasile Samson, tocmai la Țăndărei. Numai așa s-a reușit ca timpul de imobilizare a locomotivelor să se reducă, în 1974, cu aproape trei ore la fiecare mașină. Prin acest efort continuu, la care se mai adaugă o organizare tot mai bună, științifică, prin recondiționări de piese de schimb, atunci cînd nu s-au găsit piese noi, și mai ales prin ridicarea calificării muncitorilor.

Este ora 3 noaptea și marfarul remorcat de Costică Nanu nu mai vine. Îl aștept de 3 ore, la ora zero trebuia să fie la depou. Aș fi plecat fără să-l întîlnesc, dar vreau să cunosc încă un Erou al Muncii Socialiste. Oricum, asemenea oameni sînt rari. Simt că reportajului meu i-ar lipsi ceva dacă n-aș vorbi și de Costică Nanu, care lucrează la depoul C.F.R.-Adjud de la 6 august 1937, înainte ca eu să mă fi născut. Aflu că venea cu mîncare la tatăl său, care era fochist pe o locomotivă. Dar în anul 1937 tatăl lui Nanu a decedat de pe urma unui accident de muncă. Cineva l-a lovit, din greșeală, cu ciocanul în piept. Costică Nanu i-a luat locul tatălui. S-a căsătorit, soția i-a născut 3 copii, dintre care Nanu Anghel, de 25 de ani, a fost promovat și el mecanic pe o locomotivă diesel electrică. Cel mai mic urmează liceul de căi ferate de la Galați și probabil că va veni tot mecanic de locomotivă la Adjud. O dinastie de ceferiști. La ora 3 și 10 minute pot să întreb:

— De ce ați întîrziat atît, tovarășe Nanu?

— S-a defectat o locomotivă electrică și s-a produs o decalare: am remorcat eu trenul 51138 și l-am adus în stația Adjud. Apoi ceața asta îți pătrunde și în ochi. Trebuie să mergi cu mare atenție.

— De cînd ați plecat de acasă?

— De ieri, de la ora 5.

— Cîți mecanici ați format dumneavoastră?

— Mulți, nici nu mai știu. Veneau tinerii, din atelier, de la linii, și mă rugau: ia-mă, nea Costică, și pe mine ca ajutor. Pe cei mai buni îi luam. Astăzi, Petru Făniță e instructor la depoul Craiova, Petru Toloacă e pe un diesel, Vasile Blănaru e tot instructor, Dogaru e la Galați, Jugănaru la Buzău. Sînt mulți domnule, ce mai!

— Cît mai aveți pînă la pensionare?

— Apăi, nu știu de ce mă întrebi și dumneata tocmai de pensionare? Aș mai avea 11 luni după mine, dar de muncit tot voi munci.

— Unde veți munci?

— Păi, voi activa pe tărîm obștesc, unde am o experiență bogată. Apoi voi munci în livadă. Am o căsuță aici, în Adjud, și o palmă de loc. Vreau să scot ceva din el. Dar acum lasă-mă să merg să mă culc. Diseară intru iar în turnus, pe aceeași rută și cu aceeași locomotivă. Și du-te și dumneata să te odihnești că, uite, se ivesc zorii.

Mă îndrept spre dormitor. La cabinetul medical e încă lumină. Asistentul Ovidiu Udrescu consultă un om: puls: 73; tensiune arterială: 120/70; temperatură: 36,6; odihnă: 25 ore libere din care 8 dormite. Iar în final notează pe fișa de parcurs a mecanicului de locomotivă, Ion Broască: «Apt pentru drum». Este ca și cînd ar spune apt pentru zbor.

Pe cer se ivesc tot mai mult zorii.

G. NICOLAE ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

copii, așteptînd

Erau deci doi copii. O fetiță cam de șase ani și un băiețel, mai mic, ținîndu-se de mînă și așteptînd. Mi-a atras atenția asupra lor un pensionar care își făcea în fiecare seară programul de plimbare și îi vedea destul de des în același loc, așteptînd, cuminți, cu răbdare.

Era o tristețe în așteptarea aceasta a lor, timidă și neajutorată, în privirea lor oarecum resemnată și de o seriozitate nepotrivită pentru vîrsta lor. Era o tristețe, spun, în atitudinea celor doi copii care veneau de mînă în același loc aproape în fiecare seară, așteptînd să își vadă mama care s-a mutat de la ei, undeva într-un bloc din apropiere. Și așteptau acolo, de multe ori în zadar, pînă cînd venea o rudă, o femeie bătrînă, să îi ia acasă, sau vreo vecină să le dea de mîncare și să îi trimită la culcare.

Cei doi copii aveau deci un cămin al lor, un apartament, în care au rămas însă singuri, ajutați doar de o bunică miloasă. Despre tatăl lor, copilul mai mic își amintește foarte puțin. Fetița însă era gata să povestească oricui ce bine era cînd era și el acasă, cum se jucau, cum o sălta pe genunchi, cum îi povestea în fața televizorului secvențele din programul «O mie una...», era în stare să povestească oricui cum a fost atunci cînd a dus-o să vadă în realitate animalele din cartea ei cu poze, ce îi va aduce atunci cînd se va întoarce. Tatăl a plecat undeva departe, foarte departe, spunea fetița, dar mama s-a mutat aici, mai aproape, nu știe de ce s-a mutat mama de la ei, dar uneori, atunci cînd o văd, fug după ea și... Apoi iar o așteaptă zile la rînd.

Pensionarul, care avea întotdeauna prin buzunare cîte ceva pentru cei doi copii, mi-a relatat întreaga poveste. Era o familie în care totul decurgea normal. El era șofer de cursă lungă, iar ea angajată la o fabrică de textile. Apoi, la un moment dat, din senin, fără să fi avut loc vreo ceartă, fără să dea de bănuit ce are de gînd, tatăl nu s-a mai întors acasă. La început, femeia a crezut că a suferit vreun accident, s-a interesat peste tot, dar nu a aflat nimic. Zilele treceau într-o nesiguranță și așteptare grea, pînă cînd a primit o scrisoare de la el. În cîteva rînduri îi explica hotărîrea lui de a nu se mai întoarce acasă. S-a angajat într-o altă localitate, nu are nevoie de nimic din bunurile agonisite în comun, i le lasă toate ei, îi va trimite regulat pensia pentru copii, dar, scria el, trebuie să procedeze în acest mod fiindcă s-a îndrăgostit teribil de o fată din acea localitate, fără de care nu mai poate trăi. Poate că soția lui ar fi suportat totul mai ușor, dacă nu ar fi venit totul atît de neașteptat, dacă la plecare nu și-ar fi luat rămas bun în hol, ca de fiecare dată, dacă nu și-ar fi luat pachetul cu mîncare, dacă nu i-ar fi promis că va căuta pantofi pentru fetița lor, dacă nu ar fi fost atîta minciună și fățărnicie în purtarea lui. Parcă a devenit altă femeie, îmi spunea pensionarul. Nu o mai interesa nimic. Nici casa, nici copiii, trecea ca năucă fără a cunoaște pe nimeni, neîngrijită, amărîtă, aproape bolnavă de supărare. Apoi brusc, a trecut în altă extremă. Ea, pe care toată lumea o știa o femeie serioasă, a început să se îmbrace cu fuste exagerat de scurte, să poarte o frizură tinerească, să se rujeze țipător, să intre în vorbă cu oricine întîlnea, pozînd o veselie nefirească, rîzînd și cînd trebuia și cînd nu se potrivea. În fine, s-a mutat la un bărbat, lăsîndu-și casa și copiii în grija unei bunici neajutorate. «Am discutat cu ea, mi-a spus pensionarul, am discutat cu ea ca un om bătrîn ce sînt și mi-a răspuns că soțul ei și-a bătut joc de ea, a vrut să îi distrugă viața, dar ea se răzbună. Am întrebat-o pe cine se răzbună astfel și nu mi-a răspuns... Nu mi-a răspuns nici atunci cînd am întrebat-o dacă nu cumva crede că și copiii lor au vreo vină de s-a înstrăinat de ei și că răzbunarea împotriva lor e stupidă?...»

Ca procuror, trebuia să mă interesez de soarta celor doi copii și am dat un telefon șefei secției de tutelă a Consiliului popular, însă cum în seara următoare nu i-am mai văzut pe cei doi copii în locul în care așteptau de obicei, l-am luat de călăuză pe simpaticul pensionar, pentru a face o vizită la apartamentul unde locuiau. Surpriză! Mi-a deschis un bărbat, care, după ce m-am prezentat, mi-a spus că este tatăl copiilor. Am avut cu el o discuție lungă. Aștepta să îl cert, să îi spun că îl acuz pentru abandon familial sau mai știu ce, dar, încet, s-a destins și mi-a povestit toată aventura lui. «Aventură» numea el faptul de a încerca o nouă viață alături de o fată de care s-a legat și pe care — spunea — o mai iubea și acum. «Și totuși, te-ai întors», i-am spus. «Da... m-am întors, fiindcă aventura mea s-a sfîrșit prost. Prost de tot... Credeam că dacă voi trimite regulat bani pentru copiii aceștia... Cum să vă explic? Dorul de copii a făcut ca dragostea mea cu fata aceea să fie amară. Și apoi, mi-am dat seama, așa, încet-încet, mi-am dat seama că sînt prea bătrîn să mai pot lua viața de la început. Și fata ținea la mine, ține și acum ca o proastă, dar e prea tînără, mult prea tînără pentru un om ca mine. Crede că am venit doar să îmi văd copiii. Așa i-am spus... Dar nu mă mai întorc, nu mai plec de acasă...». «Deci, de această dată ai mințit-o și pe ea. Îi vei scrie și ei o scrisoare, așa cum i-ai scris nevestei dumitale acum un an. Crezi că e bine ceea ce ai făcut?» «Nu... Nu e bine, dar orice om are un ceas al lui de nebunie. Anul acesta a fost anul nebuniei mele...». «O nebunie care a distrus liniștea și viața a două femei...» «Vreți să spuneți că trebuie să rămîn departe de copiii mei?» «Nu mă răstălmăci! Știi bine că vreau să spun că nu trebuia să îi părăsești, că nu trebuia să distrugi și viața acelei fete, că nu trebuia să încerci toată această aventură stupidă». «Da... știu că nevasta mea trăiește cu altul... știu și nu o condamn. Eu m-am reîntors la copiii mei... poate va face și ea la fel.»

Copiii aveau deci tatăl regăsit. De aceea am fost și mai surprins, cînd, peste cam o lună, trecînd din nou prin același loc, am văzut fetița cu băiețelul de mînă, așteptînd. Am vrut să mă duc la ei, dar m-a întîmpinat pensionarul care își făcea plimbarea de seară. «Lasă-i, mi-a spus. Lasă-i și nu îi întreba nimic pe copii. Lasă-i să își aștepte mama. Cred că sînt singura cale care o poate readuce acasă... Eu am încercat să vorbesc cu ea, dar e fermă în hotărîrea ei de a nu se reîntoarce. Deși cred că s-a legat de omul cu care trăiește acum numai din dorința de a se răzbuna, dintr-un fel de disperare, se comportă cu acesta ca și cum ar fi în luna de miere... Nu există altă soluție decît răbdarea... Nu va putea fugi mult dimp de copiii care o așteaptă...»

EMIL POENARU ■

CRONICA DE FOTBAL

cu un ochi la slănină...

O scurtă secvenţă realizată de operatorul televiziunii noastre pe stadionul din Cluj-Napoca, sîmbătă, pe la orele 17,16 minute, ne-a înfăţişat un personaj cu o pălărie din «Incoruptibilii», cu mîinile apăsate greu în buzunarele pardesiului, privind spre terenul de joc. Micul Napoleon, cunoscut după buletinul de identitate sub alt nume, îşi supraveghea *unsprezecele* aflat în teren. Era 1-0 pentru *roş-albaştri* — şi Teaşcă se uita cu un ochi la faina din teren în vederea slăninei de sîmbătă — punct realizat de Sătmăreanu (al treilea gol, în două meciuri, fundaşul *stelist*, mai avînd ceva datorii faţă de club, dacă ţinem seama de golurile încasate din cauza lui în toamnă), cu capul, la un corner al lui Pantea. Gol poate întîmplător, dar meritat, întrucît în prima repriză, Răducanu (iar Răducanu!) şi Iordănescu iroseseră două mari ocazii cît roata carului. Dacă mai punem la socoteală şi un *11 m* neacordat de către arbitrul Chilibar din Piteşti, *fault* clar, săvîrşit în careul *Universităţii Cluj-Napoca* de către unul din fundaşii centrali ai gazdelor asupra lui Iordănescu, într-o situaţie şi mai clară de a înscrie, avem la o socoteală simplă scorul posibil de 4-0 în favoarea bucureştenilor. Dar sigur că nu aşa se judecă lucrurile pe un teren de fotbal. Scorul real a fost 1-0 pentru ocupanţii locului *V* în clasament şi cred că cele două puncte obţinute de către această echipă lipsită de şansă au mulţumit pe toată lumea, inclusiv pe universitari. Echipa lui Batacliu şi Uifăleanu arată ca după tuberculoză. Jucătorii par fragili ca şi cînd ar fi fost hrăniţi cu păstîrnac. Jocul lor de pase laterale ne aminteşte frumoasele vremuri cînd *Admira Viena* făcea cîte un turneu pascal şi ne arăta *valsul austriac* de o mare celebritate. Jucătorii *alb-negri* se caută unul pe altul ca să-şi *împrumute* balonul cît mai repede cu putinţă, să n-aibă adică obligaţii, răspunderi şi să nu se audă fluierat. Anca a încercat o singură dată să şuteze, dar se vede treaba că se orientase după turnul unde se află instalată tabela de marcaj pe care, din fericire, nu l-a atins.

La rîndul ei, nici *Steaua* nu a arătat cine ştie ce. Ghiţulescu l-a întrebat pe Victor Tudor Popa cine stă mai bine cu condiţia fizică? Răspunsul a venit în minutul 90: Toată lumea stă la fel de prost cu condiţia fizică! *Militarii* au avut cel puţin scuza că de la început au dorit, dacă nu cele două puncte obţinute, măcar unul. Dumitru s-a instalat de la început în faţa fundaşilor centrali şi a curăţat, ca un veritabil măturoi, tot ce a întîlnit în cale. Cum remarca şi spicherul televiziunii, el n-a trecut decît o dată sau de două ori linia de centru. Teaşcă a devenit prudent şi bine face, mai ales în deplasare, renunţînd puţin cîte puţin, la jocul deschis pe care-l practică de un an şi mai bine. O citire a golaverajului ne arată clar că deşi este a doua echipă în clasament în ordinea punctelor marcate (după *Dinamo*), ea a primit în schimb 22 de goluri, mai multe decît *Dinamo, F.C.M. Reşiţa, Universitatea Craiova, UTA, Olimpia-Satu Mare, CFR-Cluj-Napoca, Politehnica-Timişoara, Jiul şi Steagul Roşu*, ceea ce, la o confruntare a numelor din apărările echipelor citate mai sus, duce la o clasare net sub valoarea fundaşilor pe care-i posedă *roş-albaştri*. Poate ceea ce scriu eu aici îi va da şi mai mult de gîndit lui Teaşcă, omul care preferă (şi asta-i face cinste) un *joc frumos* decît un *joc încuiat* care să-i aducă şi puncte. Dar, la drept vorbind, parcă şi punctele folosesc la ceva şi, dacă cumva astăzi *militarii* vor mai reuşi să smulgă două puncte liderului, atunci încă se mai poate vorbi despre o cursă a *Stelei* pentru locul II.

Urmăresc cu plăcere această echipă (e vorba de *Steaua*), dar nu pot să spun că jocul de sîmbătă mi-a plăcut. Rămîn la vechea mea idee că în înaintarea *Stelei*, în momentul de faţă, cel mai bine joacă Dumitrescu (deşi Pantea a avut o repriză, a doua, la Cluj, excelentă). Dar ce nu mai înţeleg este că Iordănescu este ţinut în linia a doua, cînd el poate face foarte multe lucruri între cei doi fundaşi centrali, fiind preferat Năstase, care a intrat într-un anonimat atît de total, încît în cele 45 de minute în care a jucat nu ştim dacă a atins o singură dată mingea. Să ţii pe tuşă un half atît de muncitor ca Dumitriu IV şi să nu-l împingi înainte de Iordănescu, iată încă un mister pentru mine, pentru că-l bănuiesc pe Teaşcă să aibă superstiţia numelor. Dar, pentru Dumnezeu, noi ştim că numele nu joacă niciodată singure! Aş mai zice că, în ce priveşte apărarea, sincronizarea celor doi fundaşi centrali Sameş şi Smarandache lasă mult de dorit, întrucît cel de-al doilea iese aventuros din dispozitiv, creînd mari goluri la care contribuie (ce-i drept, nu în ultimele două meciuri) şi Sătmăreanu. Prin acest culoar atît de larg s-au înscris multe din cele 22 de goluri încasate de portarii *Stelei*. Cam atît despre jocul de la Cluj-Napoca. În rest, după relatările trimişilor speciali, o mediocritate previzibilă stăpîneşte în continuare campionatul nostru.

EUGEN BARBU ■

P.S. La *naţională* au fost «lipiţi» încă vreo 3-4 antrenori, aşa încît responsabilitatea necalificării *tricolorilor* să cadă şi asupra noilor sosiţi. E o *manevră* care nu ne va convinge că Valentin Stănescu n-a reuşit să-l bată, în ceea ce priveşte mediocritatea, chiar pe faimosul său predecesor, Angelo Niculescu. Să-i dea Dumnezeu sănătate cui i-a venit ideea, dar noi scriem toate astea de pe acum ca să se ştie că nu ne poate trage nimeni în piept.

Fotbalul nostru are nevoie de o altă concepţie despre muncă. Şi de o altă muncă!

Alexandru Florescu, un nume cu greutate în fotbalul românesc, pe care-l slujeşte de vreo trei decenii. A fost o vreme conducător al clubului C.C.A., în perioada sa de glorie; a reuşit, ulterior, în numai cinci ani, să contribuie (decisiv — după părerea noastră) la afirmarea echipei A.S.A. Tg. Mureş, aducînd o anonimă între fruntaşele soccerului autohton; este astăzi şeful secţiei de fotbal Steaua, încercînd, împreună cu antrenorul Teaşcă, să planteze **fotbal mare** într-un pămînt care nu se mai mulţumeşte doar cu o frumoasă tradiţie, dorind un **prezent** şi mai ales un **viitor** de clasă internaţională.

...Discut cu un bărbat atletic, aducînd, la talie, la carură, cu Ritter de altădată, un bărbat complet cărunt, cu o figură gravă, cu trăsături energice, cioplite într-un chip aspru pe care cu greu ţi-l poţi închipui zîmbind.

— E adevărat că aţi făcut un infarct din cauza fotbalului?

— Nu e adevărat. Am făcut doar o nevroză cardiacă. Două luni la spital şi un avertisment pentru viitor.

— Ţineţi seama de acest avertisment?

— Da şi nu. Da — adică mă gîndesc că familia mea mai are nevoie de mine; nu — pentru că în timpul jocului uit de toate şi fotbalul, aşa e el, faultează şi în teren şi în afara lui pe cel care-l trăieşte cu inima.

— Care sînt, stimate Alexandru Florescu, barierele — vii şi moarte — din calea dezvoltării dorite a fotbalului nostru?

— 1. Şi în fotbal, ca în toate activităţile sociale, valoarea e produsă de cantitatea şi calitatea muncii. În fotbalul nostru însă există o concepţie generală greşită despre muncă, iar munca însăşi este departe de ceea ce ar trebui să fie.

2. Legile fotbalului nostru — unele bune, altele subţirele — sînt eludate aproape sistematic. Una scrie la regulament, alta e în practică.

3. Calificarea necorespunzătoare a majorităţii tehnicienilor; legat de acest aspect, mă declar profund nemulţumit de prezenţa «golănaşilor» în fotbalul nostru, fenomen care subminează o activitate a cărei primă şansă este seriozitatea.

— Ce-i lipseşte la ora actuală echipei Steaua pentru a fi o echipă mare?

— În primul rînd, sudura morală, articulaţia aceea intimă pe care orice mare echipă trebuie s-o aibă. Există semne pentru o astfel de «asamblare», dar deocamdată sîntem abia la început.

— Consideraţi că echipa este sprijinită — de forul său tutelar — atît cît trebuie?

— Nu există echipă în România care să aibă condiţii mai bune decît ale Stelei, ministerul nostru de resort, conducerea lui preocupîndu-se în chip exemplar de rezolvarea tuturor problemelor pe care le ridică viaţa unei echipe de fotbal fruntaşe.

— Spuneţi-mi, în circulaţia de idei care bîntuie în ultima vreme secetosul nostru fotbal pe care dintre ele le apreciaţi cu miez şi care vi se par simple baloane umflate cu vorbe?

— Prinde tot mai mult ideea fotbalului puternic, exponent al cluburilor puternice. Aşa e în lume acolo unde fotbalul are clasă, ne-am trezit şi noi în sfîrşit cu această revelaţie, din păcate nu toţi, mai sînt cîte unii care au vocaţia somnului şi sînt sortiţi adormirii.

Întărirea pregătirii fizice prin controale şi măsuri federale mi se pare, de asemenea, o idee bună. Trebuie însă cultivată şi păstrată mai mult de... trei zile, aşa cum e obiceiul în fotbalul nostru.

Dintre ideile rele, de coada cozilor, lanterna roşie o deţine autoritar concepţia **primatului rezultatului de duminică,** pentru obţinerea căruia — cu orice preţ — se fac compromisuri de către toţi factorii, iar efectul este căderea colectivă în capcana efemerului şi a falsului. Ar trebui să luptăm cu toţii pentru ridicarea efectivă a calităţii fotbalului, să ne dezrobim de complexul psihologic al scorului de duminică şi atunci nu vom mai face compromisuri nici vineri, nici sîmbătă, nici chiar în ajunul meciului. Şi vom putea construi cu temeinicie edificiul unui fotbal adevărat, modern, competitiv.

Ar mai fi o idee care ilustrează repetat copilăria gîndirii care animă curent fotbalul nostru. Ne propunem mereu, cu toţii, numai locul întîi — în România toţi vor să fie campioni! —, numai cîştigarea tuturor grupelor din care facem parte într-o competiţie sau alta. Foarte bine şi frumos. Dar cînd e să trecem la mijloacele cu care se pot realiza aceste obiective, la fapte cu alte cuvinte, atunci «stăm jos», nu ne mai «ridicăm în picioare», cum am făcut atunci cînd produceam doar vorbe, şi pasăm sarcinile şi răspunderile de la unul la altul. Se cere şi aici seriozitate, temeinicie, o corelare gîndită, calculată între ceea ce dorim să realizăm şi ceea ce trebuie să întreprindem pentru a ne realiza dorinţele.

MARIUS POPESCU ■

POŞTA SPORTURILOR

abracadabra

● Din **Sighetul Marmaţiei,** unde se află în delegaţie profesională, tovarăşul **Ion Lupu,** de fel din **Cetate-Dolj,** ne trimite, într-un plic ce poartă preţioasa precizare: Hotel «**Zimbrul**» (corespondentul nostru este **tehnician veterinar**), o senzaţională propunere: «**În fotbal să se introducă, experimental, acordul global, de la conducerea federaţiei pînă la ultimul masior**». Am îmbrăţişa fără rezerve propunerea dumneavoastră dacă, din păcate, nu ne-am lovi de dificultăţi în a stabili care este **ultimul masior.** Să-i considerăm pe vajnicii reparatori de muşchi şi tendoane după vechimea în muncă? Să-i aşezăm în ordine alfabetică?... Greu de hotărît cum e mai bine. Poate veniţi cu o propunere şi în acest sens. Pînă atunci, reproducem fără întîrziere, in extenso şi ad-litteram preţioasele sfaturi pe care le adresaţi «...la toţi care lucrează în ramura fotbalistică: **să fie laborioşi, laconici, să nu se lamenteze şi să dea dovadă de pacienţă şi printr-o bună perseverare se vor obţine rezultate dorite şi ne va face pe noi spectatorii să rămînem perplecşi. Aceasta se va obţine numai dînd dovadă de vampiri ai loturilor cu care lucraţi, veţi fi veneraţi şi veţi căpăta verdictul în faţă şi nu veţi mai fi vexaţi, iar la sfîrşitul campionatului fără viciu veţi face un zaiafet».** Mărturisim că această zicere a dumneavoastră, deşi cristalin exprimată, ne-a creat, la prima lectură, din pricina marii densităţi de idei, o oarecare dificultate de descifrare — şi tocmai ne pregăteam să vă cerem lămuriri suplimentare. Din fericire, le-am aflat tot în preţioasa dumneavoastră epistolă. Căci iată ce spuneţi tot dumneavoastră: «**Ca antrenor, va trebui excelat fără fantezie adevărul interfaimos care este de preferat şi facil care nu are ce căuta. Cu toate că nu mai e nimic de făcut nu trebuie să ne hazardăm şi să scăpăm din impas prin introducerea în fotbal unor ideologii noi, ingenioase, bine intuite**». Acum totul este foarte clar şi foarte bine intuit şi nu ne rămîne decît să ne alăturăm cu tot sufletul îndemnului dumneavoastră final: «**Antrenorii vor trebui să fie ei înşişi cîte un corifeu scăpaţi de coşmarul dezolării echipei lipsit de discernămînt**». Sigur că asta trebuie să facă ei, antrenorii, ca să scape de coşmar... Dar noi? Noi înşine nu mai avem de adăugat decît tot un citat din dumneavoastră: Numai astfel va scăpa fotbalul nostru de stilul de joc **ABRACADABRA**». Păi altfel cum să scape!

PETRE DRAGU ■

ultima realizare a lui Ilie Năstase...

...şi, fireşte, şi a lui Dominique Năstase, se numeşte Natalia şi a apărut pe lume la Paris, miercuri ora 6 (ora locală). Neparvenindu-ne la redacţie, pînă în clipa intrării revistei la tipar, vreo fotografie a domnişoarei Năstase, vă oferim, în schimb, o imagine caracteristică, plină de expresie, a celebrului său tată. Pregătindu-se pentru acest rol — de părinte — pe care-l joacă de numai trei zile, Ilie a lipsit — după cum vedeţi, deplin motivat — de pe lista învingătorilor de turnee, pe care oricum nu le-ar fi putut cîştiga neluînd parte la ele.

Plecînd de la mai vechea prejudecată că fetele seamănă mai mult cu taţii lor, să sperăm că Natalia Năstase îşi va urma părintele pe calea prodigioasă a unui destin excepţional.

COPERTA NOASTRĂ: Fotografie de **ELENA GHERA ■**

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, sectorul 1. Căsuţa poştală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

41505

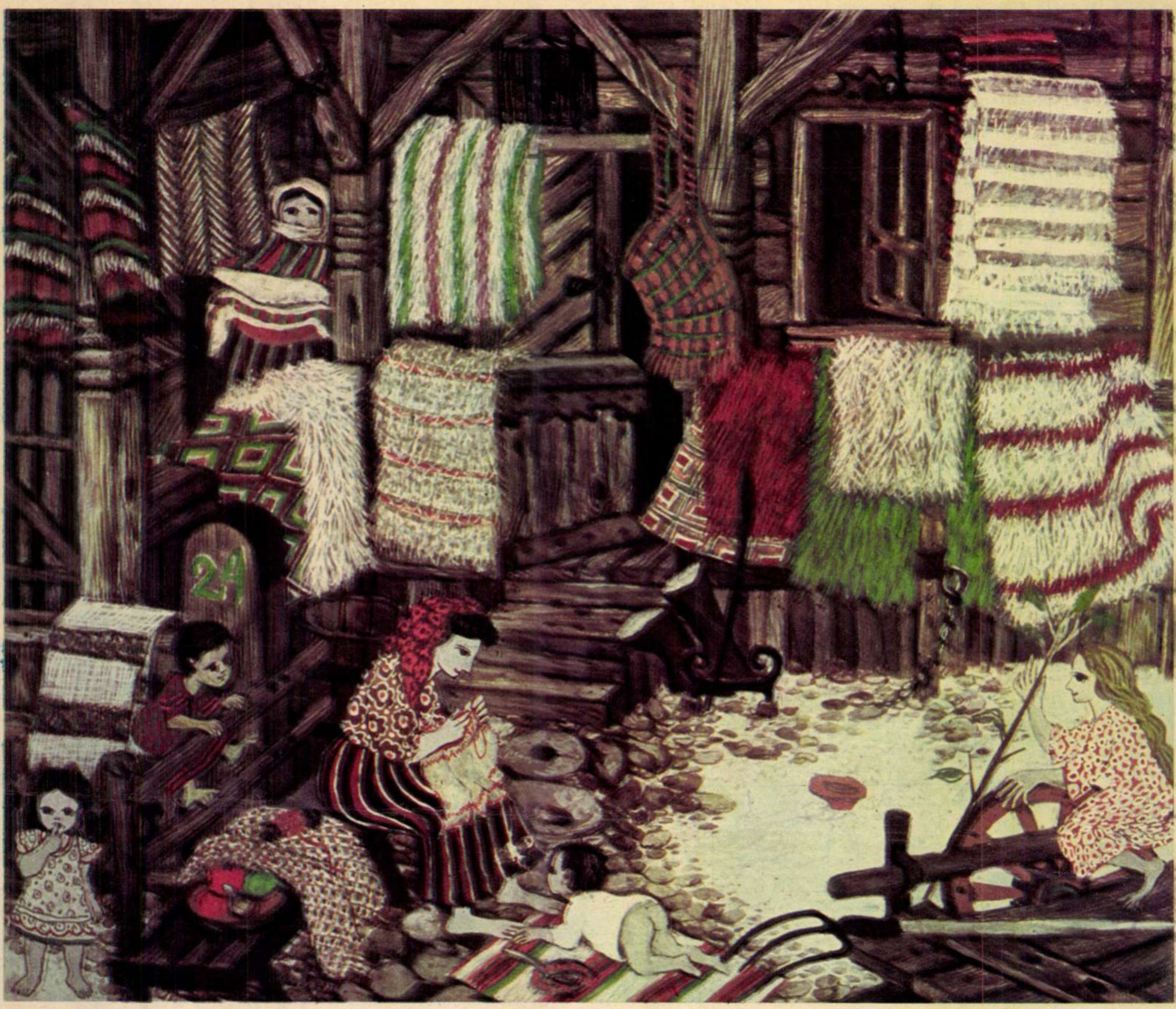

Mițoase

Fotografie de V. MÎNECAN ■

EVOCÎND, EL ÎȘI IA LIBERTATEA DE A DA LUMII CULORILE IMAGINAȚIEI SALE

Cînd atîția pictori rătăcesc fericiți prin galaxiile formelor abstracte ori cuprinși de vraja vechilor chipuri sînt călători prin secole apuse, Petre Botezatu zăbovește aici, printre noi, ca să picteze viața așa cum este și, cîteodată, așa cum și-o închipuie că ar putea să fie. El a înțeles ceva din secretele artei, că nu poți fi nici autentic, nici sincer, fără să fii înainte de toate al timpului tău și apoi, și în aceeași măsură, supus și ecou al închipuirilor care te bîntuie și nu-ți dau odihnă.

Pictura lui Botezatu este o rostire despre lume din care cuvintele au fugit pe neașteptate și s-au pierdut și a rămas ca un ecou doar sensul vieții pe care îl purtau în silabele lor transformate acum în imagini. Imagini care fiecare în parte pot fi o poveste ori un pastel, istoria unui eveniment sau pur și simplu o rememorare, imagini care s-au zămislit în retortele realului dar care printr-o magie compozițională și prin luminile și culorile cu care artistul le investește trec adeseori în acele imperii ale imaginarului unde cîteodată feeria e rigă. Dar el nu patronează ceremonialuri, nici ritualuri fastuoase, ci pur și simplu viața cea de toate zilele, exprimată prin îndeletniciri și obiceiuri străvechi, prin chipuri tradiționale sau prin evenimente comune. Povestind, Botezatu evocă și evocînd, el își ia libertatea de a-și închipui situații și de a da lumii culorile imaginației sale.

Pentru că nu iubește spațiile fără înțeles sau acele gratuități ale vidului pe care ar putea pune stăpînire tonuri întîmplătoare, el proiectează elementele imaginii — ființe și lucruri — într-un spațiu în care figurează abundent forme care umplu ecranul pînă la saturație, creînd astfel o ciudată poezie a locului unde se desfășoară evenimentele, aproape un delir decorativ care impune privitorului o senzație de feerie și de irealitate care declanșează mecanismele emoției. Imaginea pictată se naște astfel la confluența dintre această selecție a decorului și acel mod personal de a simți, judeca și prezenta lumea, realitate trecută prin filtrele afectivității și transformată adeseori prin mecanismele compoziționale în reverie. E o autentică pictură de gen în care formele se desenează cu claritate, iar culorile se armonizează cu un remarcabil simț al nuanțelor.

Călătorind prin lume, pictorul are popasurile sale unde zăbovește cu predilecție. Sînt curțile caselor țărănești, apoi piața cu pitoreasca ei aglomerare de fructe, legume, flori și oameni, dar mai ales acel univers al familiei unde, observator atent, contemplă o petrecere, protocoalele unei vizite, nostalgicele reverii ale fetelor, un ceremonial de nuntă, pe care le înregistrează cu umor și zîmbet și adeseori cu ironie binevoitoare atunci cînd descrie figurile, descriere care amintește de modalitățile simple ale pictorilor naivi. În schimb, punerea în pagină ale acestor grupuri de personaje care trăiesc situații atît de diverse este făcută cu scrupulozitate și o orchestrare savantă caută întotdeauna eufonia atitudinilor și gesturilor. De unde și acea putere de seducție pe care imaginile le exercită asupra privitorului care contemplă cu o oarecare uimire viața de pe ecranele lui Botezatu. **CORNEL BOZBICI** ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

NUL XXIV — NR. 11 (1032) — 22 MARTIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

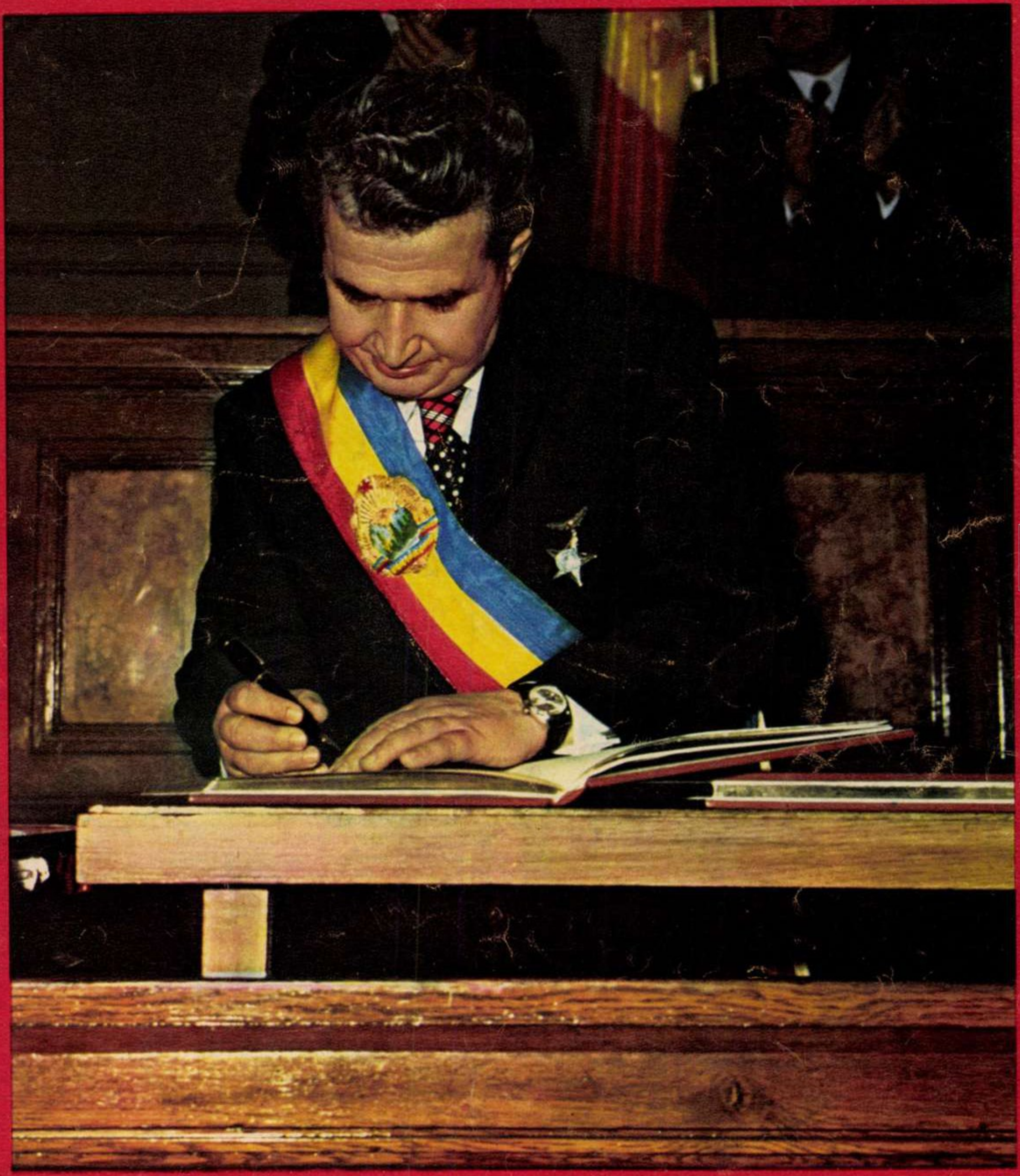

JURĂMÎNTUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII

«Jur să slujesc cu credință patria, să acționez cu fermitate pentru apărarea independenței, suveranității și integrității țării, pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru edificarea socialismului și comunismului în Republica Socialistă România!

Jur să respect și să apăr Constituția și legile țării, să fac totul pentru aplicarea consecventă a principiilor democrației socialiste, pentru afirmarea în viața societății a normelor eticii și echității socialiste!

Jur să promovez neabătut politica externă de prietenie și alianță cu toate țările socialiste, de colaborare cu toate națiunile lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza deplinei egalități în drepturi, de solidaritate cu forțele revoluționare, progresiste de pretutindeni, de pace și prietenie între popoare!

Jur că îmi voi face întotdeauna datoria cu cinste și devotament pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România!»

DOUĂ ZILE DINTR-O LEGISLATURĂ

Momente solemne de la ceremonia realegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu în cea mai înaltă și de răspundere funcție în stat — Președinte al Republicii Socialiste România.

SEMNIFICAȚII DE CONȘTIINȚĂ ALE UNEI PLENARE DE LUCRU

O săptămînă după momentul pe care în unanimitate îl numim istoric, o săptămînă deci după duminica alegerilor: zi de bilanț. Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, care a avut loc sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului, Comunist Român, în ziua de 17 martie,a avut următoarea ordine de zi:

1) Informarea privind desfășurarea campaniei electorale pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare;

2) Proiectul de lege cu privire la depunerea Jurămîntului de credință și devotament față de Republica Socialistă România;

3) Cu privire la majorarea venitului minim pentru plata chiriilor;

4) Unele probleme organizatorice în legătură cu prima sesiune a Marii Adunări Naționale.

Am reamintit această ordine de zi fiindcă ea însăși este semnificativă pentru debutul celei de-a 7-a legislaturi din istoria modernă a României: în centrul preocupărilor partidului, chiar în momentele solemne ale istoriei, sînt aduse cu perseverență preocuparea și grija pentru condițiile concrete de viață ale națiunii. La propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste a aprobat ca venitul minim după care se calculează chiriile să se majoreze de la 1 100 la 1 500 lei pe fiecare membru al familiei. În acest fel,circa 80 la sută din populația țării, care ocupă locuințe proprietate de stat, nu va plăti chirii majorate.

Informarea cu privire la desfășurarea campaniei electorale pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare a făcut nu numai bilanțul statistic al voturilor exprimate, ci a măsurat însuși nivelul de conștiință al țării. «Niciodată — a arătat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, — în întreaga istorie a țării nu s-a înregistrat o asemenea participare masivă a poporului la alegeri; practic, peste 2/3 din întreaga populație a țării a fost prezentă în fața urnelor pentru a-și da votul candidaților Frontului Unității Socialiste. Această unanimă participare la vot constituie o puternică expresie a înaltului nivel de conștiință politică și cetățenească al poporului nostru, care își făurește în mod liber și conștient propriul său destin, viitorul său comunist».

Imensul travaliu democratic, laborioasa mișcare patriotică în vederea desemnării aleșilor națiunii pentru supravegherea respectării principiilor sacre ale socialismului, pentru conducerea treburilor obștii în noua legislatură a țării s-a încheiat, se precizează în informare, cu alegerea a 51 437 de deputați în consiliile populare și 349 de deputați în Marea Adunare Națională. «Este evident tovarăși, — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — că rezultatele votului de la 9 Martie exprimă adeziunea deplină și totală a tuturor oamenilor muncii din țara noastră, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor față de politica internă și externă a partidului, față de istoricele hotărîri ale Congresului al XI-lea. Totodată, votul dat candidaților Frontului Unității Socialiste exprimă angajamentul ferm al națiunii noastre de a-și pune întreaga energie și capacitate creatoare în slujba măreţului Program de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism, de a nu precupeți nimic pentru realizarea prevederilor cincinalului actual și ale celui viitor, pentru înflorirea continuă a patriei noastre, pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor».

Un sugestiv moment pentru noua etapă a victoriei raporturilor democratice din societatea noastră socialistă: se propune și se votează în unanimitate proiectul de Lege cu privire la depunerea jurămîntului de credință și devotament față de Republica Socialistă România; se hotărăște ca proiectul legii să fie supus spre legiferare Marii Adunări Naționale.

În urmă cu un an, tot în luna martie, plenara C.C. al P.C.R. propunea într-o atmosferă emoționantă alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu ca președinte al Republicii. «Realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România, arăta în continuarea lucrărilor recentei plenare tovarășul Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, reprezintă recunoașterea înaltelor sale calități de conducător revoluționar, energic și clarvăzător, care îl desemnează în mod firesc pentru investirea în suprema funcție de conducere a țării, constituie, în același timp, chezășia înfăptuirii neabătute a Progra-

DOUĂ ZILE DIN ISTORIA ROMÂNIEI

mului partidului, a înaintării victorioase a patriei noastre pe drumul socialismului și comunismului».

Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste a hotărît în unanimitate să recomande Marii Adunări Naționale realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România, de a-i fi înmînate, ca semn al recunoștinței și prețuirii întregului popor, simbolurile demnității și prestigiului, ale puterii de stat, ale autorității suverane ale poporului român, ale voinței sale de a se dezvolta liber și independent, pe calea socialismului și comunismului.

NICOLAE CRISTACHE ■

O LEGISLATURĂ A MARILOR ÎNFĂPTUIRI

La o săptămînă după strălucita victorie în alegeri a Frontului Unității Socialiste, la o săptămînă după ce ne-am dat votul conștiinței și voinței noastre celor mai buni dintre cei buni, am trăit cu toții momentul de profundă rezonanță politică și civică al deschiderii lucrărilor Marii Adunări Naționale, în cea de-a VII-a legislatură.

Pentru întreaga națiune, reprezentată în forul suprem al puterii de stat de cei cărora li s-a acordat mandatul încrederii și al răspunderii, pentru fiecare dintre noi legislatura care a început se înscrie în ordinea unor semnificații unice, dreptul la istorie îi este asigurat nu numai de apartenența sa firească la o suită cronologică de evenimente ci, în primul rînd, și mai presus de orice, de proiectarea sa pe fundalul unei noi etape fără precedent în biografia poporului român: etapa angajării tuturor forțelor și energiilor sale, a mobilizării întregii sale capacități de dăruire entuziastă, pentru transpunerea în viață a mărețeilor obiective stabilite de Congresul al XI-lea. Desigur, multe vor fi amănuntele de viață care vor marca activitatea de elaborare a legilor pe baza cărora se va structura întreaga activitate economico-socială a statului, perfecționarea neîncetată a relațiilor de producție și sociale. Numitorul comun îl știm însă de pe acum, întrucît el este totuna cu angajamentul politic, moral și faptic al întregii națiuni, de a nu precupeți nici o strădanie, nici o cheltuială de inteligență și forță creatoare, în vederea înfăptuirii istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea. La capătul legislaturii întemeiate în această săptămînă vom aparține unei țări care va fi străbătut pași buni în ascensiunea sa către culmile progresului, ale civilizației și bunăstării, unei țări mai frumoase și mai rodnice.

Dînd glas dorinței și gîndurilor fierbinți ale națiunii, Marea Adunare Națională, în prima sesiune a celei de-a VII-a legislaturi, într-un entuziast consens, l-a reales în cea mai înaltă demnitate în stat, funcția de președinte al Republicii Socialiste România, pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul de a cărui viață și muncă exemplară se leagă, cu mii de fire indestructibile, tot ceea ce am înfăptuit mai de preț și mai trainic în istoria noastră. Reînvestirea în înalta funcție de președinte al Republicii capătă în fața partidului, a întregului popor, semnificația garanției de nezdruncinat că măreața operă de împlinire a Programului partidului nostru va fi înfăptuită neabătut și în cel mai pilduitor spirit. Către această certitudine ne conduce și sensul profund al «Jurămîntului de credință și devotament față de Republica Socialistă România», al cărui proiect de lege a fost dezbătut în sesiunea Marii Adunări Naționale și aprobat în unanimitate, ca un angajament al propriei conștiințe în fața conștiinței națiunii. În clipele de emoție rară ale zilei de 18 martie 1975, țara toată a vibrat la depunerea jurămîntului solemn de către organele de stat nou alese, fiecare s-a recunoscut pe sine, cu tot ceea ce are mai vrednic ca ființă a patriei, în acest legămînt de a înfăptui politica partidului și a statului, de a asigura înfăptuirea legalității și a ordinii de drept socialiste.

Cronica parlamentară a sesiunii actuale a consemnat apoi, la capitolul activităților normative, dezbaterea Proiectului de Lege pentru modificarea articolului 53 din Constituția Republicii Socialiste România și Proiectul de Lege pentru modificarea unor articole din Regulamentul de funcționare a Marii Adunări Naționale. La ultimul punct înscris pe ordinea de zi, Marea Adunare Națională a dezbătut și adoptat Legea pentru modificarea unor articole din Legea nr. 4/1973 și nr. 5/1973.

Potrivit unui emoționant obicei încetățenit în practica muncii noastre din ultimii ani, la încheierea ședinței sesiunii Marii Adunări Naționale, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a înmînat înalte distincții unor organizații județene de partid, consilii populare județene, întreprinderi și institute evidențiate în întrecerea socialistă a anului 1974.

Așa cum arăta secretarul general al partidului, prin acest act de cinstire a muncii se dă, de fapt, «*o înaltă apreciere clasei muncitoare, inginerilor și tehnicienilor, întregii țărănimi, intelectualității, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, întregului nostru popor, care este, pînă la urmă, principalul cîștigător al acestei întreceri patriotice*».

MAGDA MIHĂILESCU ■

UN LEGĂMÎNT DE CREDINȚĂ ȘI DEVOTAMENT FAȚĂ DE ȚARĂ, FAȚĂ DE POPOR

ÎN ACELE CLIPE TRĂIAM CU TOATĂ FIINȚA NOASTRĂ ORA DE ISTORIE A ROMÂNIEI

Cel mai bogat în înfăptuiri din întreaga istorie a României, ultimul deceniu din viața țării a cunoscut *ore de aur* care vor rămîne incrustate în conștiințe pînă în ultimele clipe ale existenței noastre, dăinuind, peste noi, după noi, în istoria eroică nepieritoare a neamului nostru românesc.

O asemenea oră pe care noi am trăit-o nemijlocit, cu toată flacăra inimii națiunii noastre socialiste, oră în fața căreia, sîntem convinși, urmașii noștri și urmașii urmașilor noștri se vor reculege cu smerenie și adînc respect, o asemenea oră a bătut în după-amiaza zilei de 17 martie 1975. În fața poporului, în mijlocul poporului, cel mai iubit fiu al său, marele comunist român Nicolae Ceaușescu, a depus Jurămîntul de Președinte reales al Republicii.

Țara întreagă, întregul nostru popor au trăit emoția unică a marelui moment istoric, emoția din acele clipe a Președintelui României a fost emoția noastră, a tuturor. Inima mare a unui întreg popor a bătut atunci mai puternic, simțind că bate secundă cu secundă, pulsație cu pulsație, la ora istoriei.

Au trecut acele clipe pe care oricare dintre noi le are fidel întipărite pe un ecran al memoriei, și ne-am pomenit gîndind fiecare la excepționala semnificație a acelei ore. Da, Marea Adunare Națională îl realesese pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de Președinte al Republicii Socialiste România, da, întregul nostru popor îl realesese atunci — într-un singur gînd, într-o singură voință — pe primul bărbat al țării.

Desigur, este greu să faci radiografia unei singure conștiințe umane, și cu atît mai mult radiografia conștiinței unei întregi națiuni. În acele momente însă, cînd trăiam cu toată ființa noastră ora de istorie a României, ne-am gîndit cu toții la multe din realitățile vieții noastre din ultimul deceniu.

Ne-am gîndit că țara noastră, România, n-a fost nicicînd mai puternică, mai liberă, mai independentă ca în acest ultim deceniu.

Ne-am gîndit că tot românul n-a fost nicicînd mai liber, mai stăpîn pe viața lui, mai încrezător în prezent și în viitor ca în acest ultim deceniu.

Ne-am gîndit că independența României a crescut an de an în acest ultim deceniu pe o bază materială pe care am construit-o cu miinile noastre, am mărit-o și am întărit-o an de an.

Ne-am gîndit că nicicînd țara n-a respirat un climat mai curat de aer tare al înălțimilor, ca în acest ultim deceniu.

Ne-am gîndit că toate acestea sînt legate de viața, și credința, și munca, și lupta marelui român Nicolae Ceaușescu.

MARIUS POPESCU ■

MUNCA, DEVOTAMENTUL ȘI DRAGOSTEA DE PATRIE

O nouă cunună de lauri așezată pe fruntea țării, un emoționant și vibrant omagiu închinat în zilele acestui început de primăvară muncii, moneda forte a societății socialiste. Am fost din nou martorii prețuirii și recunoștinței de care se bucură hărnicia, devotamentul, spiritul de abnegație și gîndirea creatoare, marea zestre de valori acumulată vreme de secole de poporul român și care, astăzi, constituie marea forță propulsoare a unui destin colectiv, făurit prin armele rațiunii și practicii sociale. Solemnitatea consacrată înmînării unor înalte distincții fruntașilor în întrecerea socialistă din 1974, desfășurată marți la amiază la Palatul Marii Adunări Naționale, reprezintă, așa cum a ținut să precizeze secretarul general al partidului nostru, o caldă apreciere dată clasei muncitoare, inginerilor și tehnicienilor, întregii țărănimi, intelectualității, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, poporului întreg, cîștigătorul principal al însuflețitei întreceri patriotice.

Cutezanța și virtuțile ultimelor trei decenii ale istoriei naționale, dezvoltarea grandioasă și competitivă a industriei și agriculturii, perfecționarea continuă a formelor de viață, eflorescența științei, artei și culturii reprezintă rodul muncii unui popor liber, stăpîn pe destinul său, tezaurul hărniciei și înțelepciunii colective dobîndite printr-o luptă ireconciliabilă cu inerția, prin fructificarea experienței și inițiativei maselor, prin neîncetata confruntare dintre teorie și practică, motorul și miezul dialectic al întregii noastre deveniri.

Eroii muncii, acești ostași pe frontul luptei pașnice închinate progresului, prosperității și demnității umane, s-au bucurat din nou, conform unei tradiții statornicite, de cinstirea și răsplata conducerii superioare a partidului și statului nostru. Pe podiumul laureaților au urcat reprezentanții unor organizații județene de partid, consilii populare județene, întreprinderi și instituții de cercetare-proiectare, colective de muncă fruntașe, cîștigătoare ale luptei cu timpul, avanposturi ale competiției duse pentru îndeplinirea cu un ceas mai devreme a sarcinilor actualului cincinal, pioniere ale lumii viitorului, prefigurată în istoricul program de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Partidul, statul, întregul nostru popor au acordat și de data aceasta o prețuire deosebită înmînînd titlul de «Erou al Muncii Socialiste» și Medalia de Aur «Secera și Ciocanul» prestigioaselor colective: Institutului de cercetări chimice-ICECHIM din București — care a mai ocupat consecutiv locul întîi în întrecerile din anii 1969-1973, fiind distins de patru ori cu Ordinul Muncii clasa I și o dată cu Ordinul «Steaua Republicii Socialiste România» clasa I — și Combinatului siderurgic Hunedoara, care s-a mai aflat consecutiv pe locul întîi în întrecerile din anii 1971-1973 și a fost distins de trei ori cu Ordinul Muncii clasa I.

Cinstirea celor mai buni dintre cei mai buni — solemnitate desfășurată în cadrul recentei sesiuni a Marii Adunări Naționale — a însemnat pentru noi toți nu numai un act omagial, cu largi reverberații în trecutul nostru național de muncă și luptă, ci, totodată, un adevărat ceas de lucru prin care o întreagă națiune, revizuindu-și retrospectiv succesele, a analizat cu un puternic discernămînt critic neajunsurile care mai persistă, și-a reîmprospătat forțele și acuitatea creatoare în scopul alegerii acelor opțiuni în stare să garanteze valorificarea superioară a resurselor materiale și umane.

«Eu aș dori ca să avem cît mai mulți fruntași, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu cu acest prilej. *Chiar și pe locul întîi pot fi mai multe*

județe, așa cum ați văzut că pot fi mai multe întreprinderi. În orice caz, să facem în așa fel ca această întrecere patriotică, socialistă, să devină un imbold de a ridica pe o treaptă superioară nivelul industriei, agriculturii, științei, culturii, de a crea noi și noi condiții pentru creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.»

Deosebit de semnificative și cu o bogată încărcătură emoțională vor rămîne în memoria patriei și răspunsurile de mulțumire adresate de reprezentanții unităților distinse secretarului general al partidului nostru. Îngemănînd în cuvinte simple gratitudinea, gîndurile și hotărîrea fermă a întregului nostru popor, vorbitorii au ținut să sublinieze faptul că astăzi, pentru întreaga suflare a României, partidul reprezintă autoritatea supremă, forța politică și socială cea mai înaintată, că pentru întîia oară în istoria acestor pămînturi îndrumările-cheie ale unui partid de guvernămînt au devenit propriile noastre opțiuni, pentru prima dată aspirațiile, viața de fiecare zi, se realizează într-o concordanță strictă cu programul elaborat de partid, că toate transformările prin care a trecut țara sînt o reflectare a justeții politicii partidului nostru, a caracterului ei realist, științific. Uriașele realizări prin care în ultimul deceniu poporul nostru a ridicat la scara realității cele mai nobile virtuți ale socialismului — au arătat vorbitorii — rămîn indisolubil legate de activitatea fecundă a primului cetățean al țării, a marelui fiu al poporului nostru reales de curînd în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România — tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, trup din trupul clasei muncitoare, omul care întruchipează crezul, vigoarea și năzuințele întregului popor al României socialiste.

LIVIU TIMBUS ■

VOM PARCURGE O CALE LUNGĂ

Am trăit cîteva zile, în această primăvară a anului 1975, cu o intensitate neobișnuită. Ne-am aflat aproape în permanență în marele forum al poporului, al națiunii. Cu spiritul treaz, lucid, ferm convinși că sîntem martori la evenimente care se transmit nu numai în cronica diurnă a presei, ci în aceea istorică. Ne vom aminti desigur multă vreme de astăzi înainte ziua aceea de lumină și entuziasm popular cînd ne-am exprimat votul pentru destinele organismelor republicane ale puterii, pentru forumul suprem legislativ al țării, Ne-am exprimat opțiunea în condițiile votului secret, dar nu era un secret pentru nimeni că unanimitatea noastră față de politica Partidului Comunist Român avea să fie confirmată. Noi, aici, în această țară, am dovedit încă o dată că sîntem ferm strînsi în jurul partidului comunist, al secretarului general al acestui partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu, eroul nostru național pe care l-am propus de fapt încă o dată drept candidat la eternitatea istorică. Iată, tovarăși, iată deci cetățeni ai planetei — am spus de fapt noi prin această unanimitate — sîntem puternici, liberi, și stăpîni pe soarta noastră, avem un scenariu-program minunat pentru viitor, elaborat pînă în cele mai profunde detalii prin Programul de perspectivă al Partidului Comunist Român. Dealtfel, discursul solemn al președintelui Nicolae Ceaușescu la sesiunea inaugurală a celei de-a VII-a legislaturi a sintetizat această aspirație cu forța de expresie a unui poem: *«În ascensiunea spre minunatele piscuri ale comunismului vom parcurge o cale lungă; înălțimile pe care le vom cuceri în toate domeniile ne vor permite să continuăm cu pași fermi drumul spre visul de aur al poporului nostru, al întregii omeniri, spre comunism»*. Nimic nu ne poate împiedica să ne urmăm destinul, să urmăm cursul firesc al istoriei, în sensul aspirațiilor pe care le-am trăit vreme de secole, cînd votul nu era nici universal, nici reprezentativ, cînd dreptul la o viață publică democratică părea de domeniul socialismului utopic.

Zilele sesiunii Marii Adunări Naționale au fost pentru întreaga națiune zile de vîrf ale conștiinței noastre politice. Într-adevăr, participarea impresionantă a poporului la vot exprimă înalta sa adeziune conștientă la o politică pe care simte că o face, simte că o pune în aplicare, că o desăvîrșește prin activitatea concretă de fiecare zi. Au fost zile dense, cu evenimente pline de semnificație pentru viitorul celor cinci ani de legislație, dar, de fapt, cu semnificații multiple și pentru un viitor mai îndepărtat. Nu era vorba numai de o confirmare a încrederii, ci de perfecționarea, în continuare, a democratismului vieții noastre publice. Desigur, evenimentul dominant l-a constituit alegerea președintelui Republicii și solemnitatea investiturii. Astfel, perioada exercitării celei mai mari funcții în stat coincide cu această legislatură, a șaptea în cronologia democrației socialiste. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul de seamă al politicii noastre interne și internaționale din acest ultim deceniu, comunistul prin care ideea și fapta se suprapun într-o viguroasă sinteză umană, a dat încă o dată dovada sublimă prin care oferă României, românilor, comuniștilor, propria sa viață. *«Jur că îmi voi face întotdeauna datoria cu cinste și devotament pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România»*, au fost cuvintele care au încheiat jurămîntul președintelui Republicii, rostit solemn în forumul suprem al țării. Și în clipa aceea noi toți am înțeles că acest angajament în fața oamenilor, în fața timpului, în fața istoriei, izvorăște din conștiința noastră a tuturor, ca și cum ar exprima adeziunea fiecăruia în parte; l-am repetat ca într-un ecou prelungit pînă acolo unde cuvintele devin faptă.

Am urmărit cu un interes deosebit desfășurarea ședinței Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a plenarei comune a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste care au pregătit lucrările Marii Adunări Naționale și am distins atmosfera de profundă responsabilitate politică, de înalt patriotism în care se prefigurează și se cristalizează hotărîrile parlamentare. Am asistat prin intermediul televiziunii la un alt punct de pe ordinea de zi a democrației noastre: depunerea jurămîntului de către noul guvern în fața președintelui republicii, ceremonial cu o semnificație deosebită pentru oamenii de stat care ne reprezintă în înaltele funcții de stat. Grija fată de om la scara unu pe unu a realității s-a manifestat încă o dată, apoi, prin dezbaterile ce s-au referit la majorarea venitului minim pentru plata chiriilor, prin grija față de recunoașterea meritelor deosebite în activitatea eroică de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate, prin solemnitatea conferirii unor înalte distincții fruntașilor întrecerii socialiste din anul 1974.

Și odată cu încheierea celei de-a doua zi a lucrărilor sesiunii care inaugurează cea de-a VII-a legislatură, am înțeles că și de acum încolo grija pentru destinele țării se află în mîini bune. Rămîne ca noi, oamenii, cu drept de vot, și cei care vor crește și vor veni după noi și care își vor exercita dreptul la vot în viitoarele legislaturi, să trecem, însuflețiți de acest spirit de înaltă responsabilitate politică al sesiunii, la muncă. Pentru că în cele din urmă întreaga noastră existență aparține viitorului numai în măsura în care evenimentele politice pe care le trăim ne mobilizează la muncă în sensul viitorului, în sensul politicii Partidului Comunist Român.

ADRIAN DOHOTARU ■

Aspecte din timpul conferirii unor înalte distincții fruntașilor întrecerii socialiste din anul 1974.

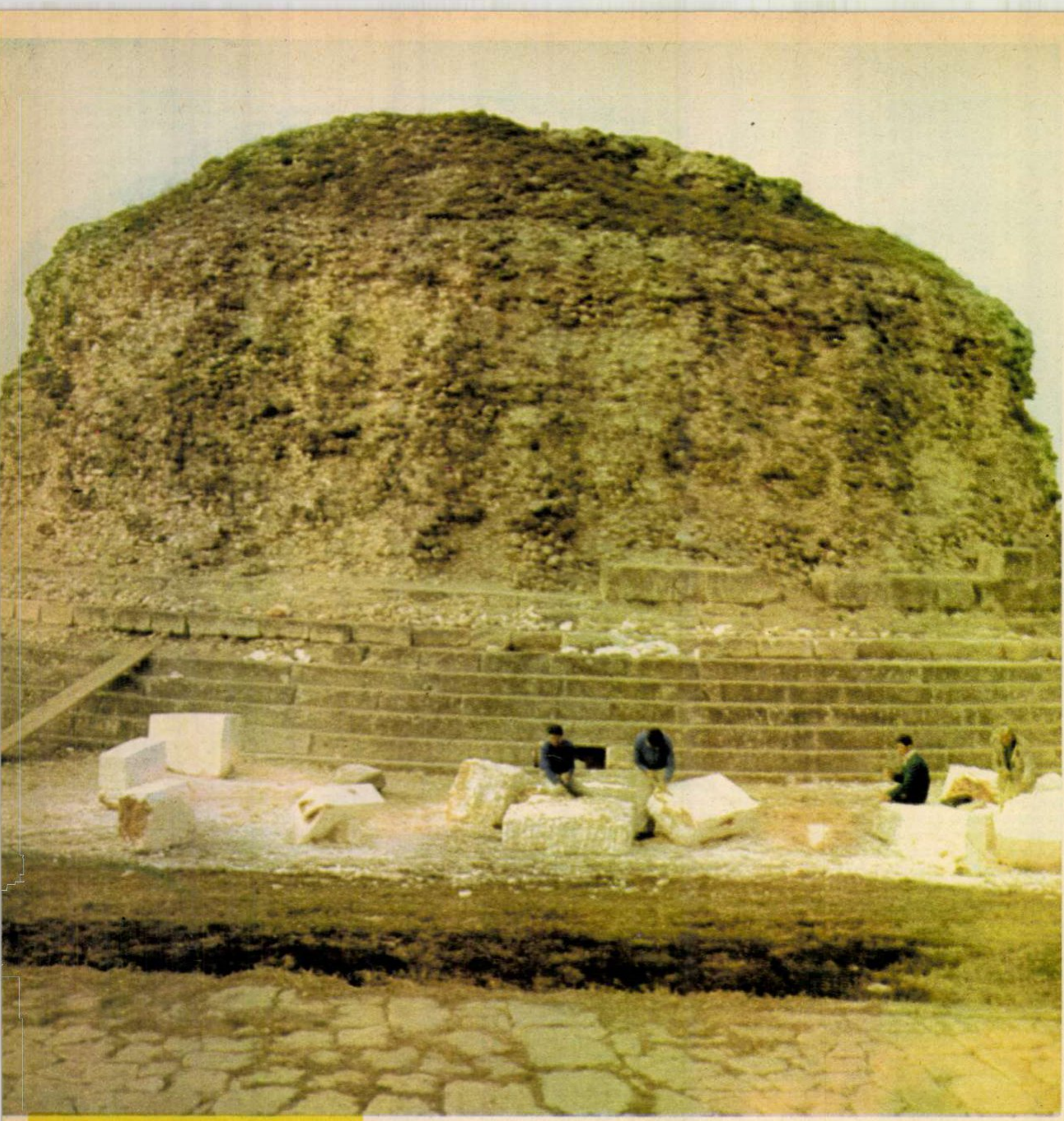

ADAMCLISI, ÎNTR-UN CEAS DIN MILENIUL AL DOILEA

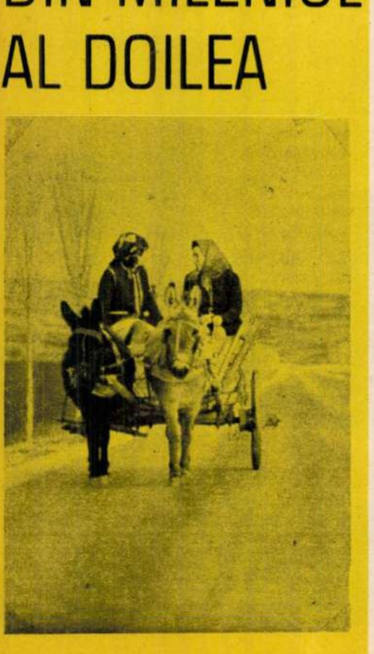

Am trăit explozia solară a lui martie într-un colț al Dobrogii, unde această explozie se poate vedea altfel decît oriunde, la o scară de intensitate unică.

De pe coastele line, largi, ample de la Adamclisi, desfășurate sub cer ca un triumfal monument al soarelui, fiindcă soarele are aici loc în care să se arate în voie, poți asculta, în clipele încă reci ale zorilor, foșnetul surd al primăverii care inundă pămîntul.

Vocea ei urcă spre tine ca o foșnire de ocean, iar omul de pe culme își spune: «Așa fac grîiele... O să fie o vară bună. Acolo, sub pămînt, sub văi, foșnesc de pe-acuma spicele».

De aici, de pe culmile de la Adamclisi, poți asculta și privi toată cîmpia Dobrogii. Ochii pogoară lin pe amfiteatrul de culmi și coaste care descresc pînă se sting în șes. Apoi privirile coboară, odată cu șesul, pînă în șesul de apă al Dunării. Peste fluviu, dincolo de unda lui de argint, se înalță ca un piept malul bulgar.

Am recitit, înainte de a poposi la Adamclisi, cîteva pagini despre *Tropaeum Traiani*, oprindu-mă, ca orice cititor al acestor pagini, la afirmația, susținută de mai mulți istorici, că silueta monumentului se vede de peste Dunăre, dominînd în zilele limpezi orizontul de sud al Cîmpiei Române. Monumentul, cu statura lui impunătoare, ar fi stăpînit astfel mari părți din țară, ca și orizonturile din sudul fluviului, ca un simbol al puternicei stăpîniri romane statornicite aici, la Dunăre, pentru sute de ani sau pentru totdeauna.

Mi-am propus să verific această senzație, atît de pregnantă în urmă cu secole, luîndu-mi ca prim reper depărtarea.

*

Acest reper al depărtării — și nu numai în spațiu — mi l-a dat chiar comuna Adamclisi.

Cred că destul de puțină lume știe că Adamclisi înseamnă nu numai un monument, ci și o comună. E, astăzi, una dintre cele mai frumoase ale Dobrogii, are statut (decis ca atare în scriptele primăriei) de «comună model», care are ce spune, ce arăta. Are 3 740 de locuitori. Are trei cooperative agricole și două ferme I.A.S., care au dat anul trecut o producție de 44 de milioane de lei. Are o întreprindere modernă de extragere și prelucrare a diamitei (liant pentru industria chimică), unică în țară, cu 280 de lucrători. Are asfalt, lumină electrică, început de canalizare, început de termoficare, început de urbanizare. Are două blocuri cu cîte 4 niveluri și un al treilea, de aceleași dimensiuni, în construcție. Are o școală generală nouă, cu profil mecanic-agricol. Are 540 de elevi și 35 de cadre didactice. Are 5 medici, 6 ingineri agronomi, 2 ingineri mecanici, 5 cadre sanitare medii, 6 tehnicieni agricoli. Are un dispensar modern, are o stațiune modernă de mașini agricole. Schița de sistematizare prevede un centru civic străjuit exclusiv de clădiri cu unul-două etaje. Se află în construcție: o casă a agronomului, un muzeu arheologic, noi săli de clasă. Se vor mai construi: un restaurant, un motel, un complex de îngrășare a mieilor (capacitate: 30 000 de capete), mari instalații de irigări, comuna urmînd a fi cuprinsă în sistemul de irigații Rasova-Bederasa, unul dintre cele mai întinse ale țării. Ion Carp, primarul comunei, profesorul Răvescu, directorul școlii, doctorul Costea, șeful dispensarului, doctorul Moroianu, șeful «veterinarului», inginerul Marin Stoica, șeful raionului minier, inginerul Ispas, directorul S.M.A.-ului, au fiecare foarte multe de spus la capitolele de viață ale comunei care-i privesc direct, de care răspund direct, ca și la comună în întregimea ei. Îmi vorbesc despre ce s-a făcut la Adamclisi cu un fel de grabă febrilă, întrerupîndu-se unul pe altul, cu un fel de surescitare, pe care nu mă pot opri să n-o pun pe seama strivitoarei concurențe a istoriei. Fiindcă puțină lume știe că la Adamclisi este nu numai un monument, ci și o colectivitate de oameni ambițioși, care muncesc, care se zbat, care se întrec între ei, care se întrec cu alții, care vor să fie «model», care vor, văd bine, să se audă cîte ceva despre ei. Lumea știe că la Adamclisi este doar Istoria.

Plecăm spre istorie. Profesorul Răvescu îl înhamă pe Mișu, un cal alb, la șaretă, strigă: «Hai, băiatu'!», și băiatu', cuminte, ne duce în trap săltat spre istorie. Dimineața a debutat cu trîmbe de aburi peste casele satului, peste colinele ample. Trîmbe de aburi, pături moi de lumină difuză și fluidă ne înconjoară, cînd părăsim șoseaua de asfalt, din toate părțile. Sîntem pe un drumeag îngust de pămînt, încă departe de monument, aproape însă de cetatea romană din preajma lui, zidită, se pare, în veacul al doilea. Se aud lovituri înfundate: meșteri pietrari lucrează la restaurarea cetății. Potrivesc, cu ciocanele și cu dalta, pietre aidoma celor vechi, pietre noi, scoase din chiar cariera romană aflată la cîțiva kilometri, pietre pe care le «învechesc», le dau patină, la așază în «goluri», în spațiile cariate de timp, ca să-i restituie zidului împrejmuitor al cetății înfățișarea sa de demult. «Tropaeum Traiani» încă nu se vede. Îi stau drept pavăză niște pîlcuri de arbori învăluiți în umbra aburilor, îi stă pavăză întunericul ce încă nu s-a risipit pe de-a-ntregul.

Stăm în cîmp, în penumbra zorilor. Cîmp arat, semănat, scormonit cu tractoarele și semănătorile pînă în zare, țipenie de om primprejur. Se aude un duduit de motor. Oprește lîngă noi I.M.S.-ul minei. Șoferul, un tînăr, scoate capul pe fereastra cabinei:

— Ce faceți, nu veniți?

— Unde să venim?

— A zis tovarășul director Stoica să veniți la mină, să vedeți cum extragem diamita.

— Nu venim. Rămînem aici.

Băiatul smead, cu părul cîrlionțat, trăiește, se pare, o mare derută, clipește des, după care sare jos și vine lîngă noi.

— V-ați supărat pe noi?

Nu, de ce? O să vedem, nici vorbă, și mina, dar acum... Ne ascultă, se luminează, dă din cap. Consimte să rămînă cu noi și cu Mișu pînă cînd, sus, acolo, pe culmea ce domină cîmpia, se va limpezi dintre cețuri silueta monumentului.

Ceața zorilor stăruie. Aprindem țigări, discutînd potolit, ca oamenii înaintea unei foarte importante trebi, despre una-alta, despre orice altceva decît despre treaba aceea.

Aburii se ridică leneș, greoi. Lumina a sporit. Într-un timp, cînd primele raze de soare au scînteiat fulger la orizont, cețuri care par că vin de departe, de pe Dunăre, se umflă în juru-ne ca o alt fel de Dunăre, ca un balaur de aer alb, plutind amorf între pămînt si cer.

— Nu se poate vedea nimic, îmi spune dezamăgit profesorul. Ceața asta de-abia dacă se ridică la prînz, poate mai tîrziu. Ce facem?

— Ce facem?, îi întorc întrebarea șoferului.

Băiatul cu cîrlionți stă neclintit, parcă nu ne aude, cu ochii în depărtări, sedus s-ar zice de ceva, poate de vraja acestei clipe ciudate, poate de Dunărea albă care plutește în jurul nostru.

— Ce-i cu tine?, rîde profesorul, bătîndu-l pe umăr.

Băiatul a tresărit:

— Eu zic să mai stăm.

O clipă mai tîrziu, printr-o bruscă explozie a luminii peste colinele ample, ca și cum cineva ar fi răsucit un comutator electric gigant, monumentul a ieșit grandios dintre cețuri.

Un deal de piatră, o movilă circulară din bolovani masivi de calcar, legați între ei cu beton ciclopean, înclinînd, prin formă și opulență, între opera geologiei și lucrarea umană. Așa apare, cel puțin azi, «Tropaeum Traiani», jefuit în cursul timpurilor de brîul succesiv al metopelor. (Un amănunt asupra dimensiunilor inițiale ale edificiului avea să-mi spună mai tîrziu profesorul Răvescu. Acest amănunt l-a oferit, zice el, cu ani în urmă, întîmplarea: într-o singură primăvară, ploile și vînturile au dislocat de pe edificiu, fără să aducă prejudicii vizibile, circa două sute de vagoane de piatră, care a fost imediat stivuită cu grijă, pentru restaurarea ce se pregătea.)

Cîte mii de sclavi au dislocat piatra cu dalta și cu ciocanul, în carierele Dobrogii, pentru această construcție? Cîte alte mii au purtat pe spinările încovoiate uriașii bolovani, pe distanțe de kilometri, suindu-i acolo, pe înălțimile ametțitoare ale schelăriei? Cîte alte și alte mii au cernut cu ciurul nisipul Dunării, l-au ales și zvîntat, ca să-l ducă apoi în gropile de beton, mari cît și cele pentru construcțiile moderne? Trebuie să fi fost uriaș și numărul de cuptoare în care s-a ars piatra de var. Trebuie să fi fost uriașe cantitățile de lemne, pe care alți osîndiți le-au tăiat și le-au scos din păduri, pentru aceleași cuptoare. Trebuie să fi fost numeroase atelierele de turnat și reparat scule, adevărate arsenale în care alți osîndiți fierbeau metalul, îl ciocăneau, fabricînd dălți, răngi, scripeți, ciocane sau arme pentru stimulat hărnicia. Amețitoare vor fi fost, de asemenea, prin mișcarea și numărul lor, taberele de care ce răscoleau colbul cîmpiei, aducînd provizii și tribut de la neamurile robite. Va fi fost nevoie de rîuri de apă, dirijate prin savante sisteme de canale, prin uriașe conducte modelate cu palmele de către meșteri olari. (Una din aceste conducte a fost descoperită nu demult, cînd s-a făcut o prelungire a șoselei de asfalt a comunei. Și va fi fost nevoie, mai ales, de o strașnică și severă constrîngere cu sulița și cu biciul, pentru ca toată această uriașă mulțime, smulsă cu anasîna de la coarnele plugului sau de la vite, indiferentă sau ostilă sublimelor intenții imperiale, să accepte să se rînduiască în lanțuri ritmice de luptători-lucrători, cu respirația măsurată de bătaia crudă a tobelor. Vor fi curs deci rîuri de sudoare, rîuri de sînge, iar gropile albe ale carierelor, cuptoarele albe și albele gropi de var se vor fi umplut cu oseminte albe. Ceea ce i se lua geologiei i se restituia pe dată, sub altă formă.

Și totuși, construcția e măreață. Sentimentul de oroare pe care ți-l trezește spectacolul robiei a fost rectificat și convertit prin gîndirea creatorului, care a disciplinat aici linii și forme. Nimic de prisos, nici un artificiu arhitectural nici un singur element decorativ gratuit. Severa zidire circulară, dominată de statuia masivă a zeiței triumfului, încărcată de arme, trebuia să înfricoseze popoarele din toate zările, impunîndu-le respect față de puterea romană. Și respectul acesta era argumentat și simbolic mai jos.

Îl argumenta brîul de piatră al metopelor, în care meșteri băștinași sculptaseră, după desene venite de la Tomis sau de la Roma, toată drama cotropirii localnicilor de către popoarele migratoare. Sînt arătate, rînd pe rînd, metopă cu metopă, ca într-o epopee cinematografică în mai multe serii, toate etapele războiului cu oamenii locului, pînă la îngenuncherea lor deplină. Se văd încăierarea de oameni și care de luptă. Se vede, pe aceleași metope (azi rînduite de jur-împrejurul construcției, în uriașe recipiente de sticlă, urmînd să fie adăpostite în muzeul care se construiește în centrul comunei), năvala oștenilor călări. Se văd robii, aceiași care au construit mai apoi monumentul înfrîngerii, în vreme ce turmele, carele, bruma de avuție prădată din colibele locului luau drumul provinciilor de la sud. Și pentru ca înțelesul să fie deplin, pentru ca neamurile încă libere de dincolo de fluviu să priceapă tăria noii stăpîniri, crenelurile monumentului au fost sculptate cu chipuri de sclavi înlănțuiți. Zeița Victoriei a fost înconjurată, la picioare, cu basoreliefuri reprezentîndu-i pe ei, pe acești sclavi....

Sculptorul, fidel poate realității, a copiat totuși ținuta lor. Oamenii locului, aceiași pe care îi cînta la timpul său Ovidiu, își înfruntă soarta cu bărbăție. Fețe dîrze și nobile, trupuri atletice cu brațele legate la spate. Ei sînt, de fapt, pînă la urmă, cei ce domină. Domină zările vreme de aproape două milenii, pînă cînd...

*

...Mă trezesc. Lumina a inundat biruitoare toată cîmpia, cerul e limpede, fără nici un nor. În sticla lui perfectă, un vultur, tulburînd simetria de linii albe trasate de un avion cu reacție, scrie cercuri pure cu aripa.

În liniștea plină ce se întinde cît vezi cu ochii, se aud cum cresc sub pămînt spicele verii.

— Ei, ce faceți? Veniți cu mine sau rămîneți aici?

Șoferul cel tînăr și smead e din nou în cabina mașinii, mă privește neliniștit și nerăbdător. Profesorul Răvescu, la rîndu-i, l-a apucat de dîrlogi pe Mișu, mă privește și el și surîde. Ce mijloc de locomoție voi prefera?

Plec, evident, cu profesorul, în trap săltat, spre mină. Mașina ne precede, ca să-i anunțe inginerului Stoica sosirea — totuși! — a reporterului.

— Mergem direct la mină sau mai dăm o raită prin sat?

— Mai dăm o raită.

Ziua e limpede ca un cleștar. Ne încrucișăm, peste cîmp, cu turma de oi a cooperativei, stropită în sute de puncte de albul fraged al mieilor. Au o mie două sute de miei, îmi spune profesorul. Se văd în depărtare casele satului, dominate de cele două blocuri cu patru niveluri. Se vede clădirea vopsită în verde palid a primăriei, casă de cea mai pură arhitectură românească tradițională, cu prispa împovărată de flori. Au fost puse acolo acum două zile, la 9 martie, la alegeri, și încă sînt proaspete. La cîțiva pași, monumentul eroilor din 1916. Acvila de fier din vîrf a fost dată jos cu ani în urmă, și, nu se știe cum și cînd, a dispărut. Acum, imi spune profesorul, s-a dat comandă pentru turnarea unei acvile noi. Alături e școala. Coborîm. Pe zid, o placă memorială dă de veste că în această comună atît de tînără a existat un glorios «gimnaziu românesc», ființînd încă din anul 1919. E ora amiezei. Curtea e plină de copii care muncesc de zor cu lopeți, cu hîrlețe. Dau ajutor la construcția noilor săli de clasă. Lucrarea o execută Trustul local de construcții, același care construiește și muzeul, care reconstruiește și cetatea, care reconstruiește și monumentul. Care ridică și noile blocuri ale «comunei model», pregătind-o să devină oraș.

Deci totul e, pînă la urmă, în acest ceas al mileniului doi, o chestiune de trust local.

Mișu fornăie pe nări, scurmă pămîntul cu copita.

— Ce facem, mai mergem pe vreundeva?

— Păi, ziceam că la mină.

Mina se vede de departe, de pe o altă culme. Gigantică arenă deschisă (diamita se exploatează nu numai în subteran, ci și la zi, la suprafață), vastă cît și cetatea romană, peste care plutește, ca un alt abur al zilei, o ceață ușoară, luminescentă, multicoloră, alcătuită din miliardele de particule de pămînt, de colb, de minereu. Jos, în fundul căldării, prin ceața incandescentă și vaporoasă, oamenii. Oameni rînduiți în lanțuri ritmice de luptători, cu respirația măsurată de bătaia fierbinte a mașinilor, a uneltelor.

— Bagă, mă Misule, în viteza-ntîi!

Coborîm în vale, spre acest prezent fierbinte al Adamclisiului, în timp ce sus, în spatele nostru, silueta monumentului e tot mai vagă, pînă se topește definitiv în seninul zilei.

ILIE PURCARU ■

Fotografii color de EMANUEL TÂNJALĂ ■

EXTEMPORAL

să te comporți astfel încît să mulțumești pe toată lumea

Ce consideră copiii că este greu, dificil, pentru ei (de făcut, de înțeles)?

«*Lucrul cel mai dificil care se apropie prea repede și pe care nu-l pot înțelege este viitorul*». (Ninel Mărculescu, 14 ani, școala 150)

«*Pentru mine nimic nu e greu, în afară de exercițiile sportive, pe care nu pot să le fac. Îmi place să învăț, să muncesc și altceva mai dificil decît sportul nu cunosc*». (Alin Burcea, 11 ani)

«*Cele mai complicate pentru noi, copiii, sînt încercările de a înțelege ce este viața și curajul de a înfrunta eșecurile*». (Dana Varga, 12 ani)

«*Din spirit de contrazicere, toate lucrurile pe care sîntem obligați să le facem ne par dificile*». (Corina Topor, 14 ani)

«*Orice nu-mi place sau nu vreau să fac e dificil*». (Mircea Stean, 15 ani)

«*Aproape tot mi se pare dificil la vîrsta mea*». (Crîngu Ionescu, 9 ani)

«*Cel mai greu e să mă fac înțeleasă de cei mari, părinți, profesori, rude*». (Daniela Vasilescu, 15 ani)

«*Cel mai dificil pentru mine este să-mi îndrept notele de 8, atît, restul e simplu*». (Dana Cherebețiu, 10 ani).

«*Cel mai greu pentru noi e să ne batem, deoarece dacă sîntem în clasă stricăm bunurile școlii*». (Tudorel Bold, 9 ani)

«*Să te comporți astfel încît să mulțumești pe toată lumea și să ai de-a face cu oameni rutinați, care nu te lasă să creezi ceva original*». (Maria Anca Ghinescu, 14 ani)

«*Pentru mine cel mai dificil, cel mai greu lucru de realizat în foarte multe cazuri, foarte multe, e să devii om, cu toate calitățile teoretice și, bineînțeles, cu defectele imposibil de lipsit*». (Dan Bucătaru, 14 ani)

«*Să îi ascultăm pe părinți, să respectăm toate angajamentele luate atunci cînd am fost făcuți pionieri, să ne îndeplinim datoriile funcției pe care am primit-o*»(Irina Predescu, 10 ani)

«*Cele mai dificile lucruri sînt să înveți bine, să fii cinstit, să-ți ajuți semenii*». (Marius Vâte, 11 ani)

«*Sînt perseverent și am încredere în mintea mea, după primele eșecuri nu mi-am pierdut curajul, nu cunosc lucruri dificile*». (Ligia Predescu, 12 ani)

«*La vîrsta de 12 ani ești copil încă și e greu, nu poți să-ți arăți cît ai vrea tu de bine recunoștința pentru Partidul care ți-a făcut viața bucuroasă*». (Mihaela Manoliu, 12 ani)

«*Cel mai dificil e să înțelegi de ce oamenii mari fac atîtea lucruri inutile*». (Luminița Angelescu, 12 ani)

ROMULUS BALABAN ■

POLUAREA OMULUI

departe de a simți gustul biletului

Că meseria este brățară de aur o știm cu toții, dar nu știm ce înțelege fiecare prin aceasta. Ne-am ocupat nu de puține ori de modul în care circulă prin viețile noastre mijloacele de transport în comun din București și de prea puține ori am ajuns la concluzia că activitatea I.T.B.-ului este una extraordinară. Se pare însă că zelul nostru a ocolit modul în care ne deplasăm din București spre alte localități cu mijloacele D.G.T.A. Este vorba de autobuzele mari și destul de puțin curate care te duc la Cîmpulung Muscel, să spunem. Recent am fost într-un asemenea mijloc de transport din București pînă-n localitatea mai sus-citată. În intenție, lăudabilă, dealtfel, autobuzul 34-B-3351 s-a vrut a fi o cursă rapidă. Primul atribut al unei asemenea curse este ca să nu oprească în fiecare localitate, scurtînd în acest fel timpul afectat călătoriilor. Practic însă, șoferul, al cărui nume nu l-am aflat (a fost de serviciu în ziua de 12. III. a.c.), a oprit ori de cîte ori a vrut, și-a luat în mașină cunoștințe departe de a simți gustul biletului și a mai luat și alți oameni cărora le-a perceput taxa, dar nu le-a eliberat dovezile că merg legal. În acest fel sînt sigur că am ajuns la destinație mult mai tîrziu decît ar fi trebuit, după cum sînt la fel de sigur că șoferul s-a dat jos din autobuz cu o sumă destul de substanțială încasată, cum obișnuim să spunem, ilicit. La întoarcere am avut șansa, dacă se poate spune așa, să mă întorc cu același șofer și să constat că-și păstrase cu sfințenie obiceiurile. Profitînd de faptul că lumea satelor este încă timidă și mereu speriată să nu piardă autobuzul, șoferul și-a umplut din nou buzunarele cu contravaloarea unor bilete neeliberate și mai mult decît atît, a găsit de cuviință să-și dea jos pasagerii la Podul Constanța și nu la Operetă, unde era cap de linie. Din cîte am înțeles, s-a oprit acolo pentru că trebuia să-și vadă un prieten și nici un fel de insistențe nu l-au determinat să-și schimbe hotărîrea. Mi-a spus că trebuia să plătim 45 de lei pentru a ajunge la Operetă și a spus-o arogant și din toate punctele de vedere nepotrivit deoarece chiar dacă iei biletul de la agenție costul său este de 43 de lei. Spun cu toată convingerea că nu ne aflăm în fața unui caz izolat, că lucrurile care se întîmplă în autobuzele D.G.T.A.-ului trebuie să constituie obiectul unei anchete severe și chiar permanente. Așa că, subscriind la faptul că meseria este brățară de aur, nu înțelegem ca unii dintre acei care o practică să convertească în felul amintit aurul în bani lichizi.

EUGEN SECELEANU ■

OMUL-INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

un țăran bătrîn

În realitate, titlul cuprinde o tautologie: acum țăranii sînt toți bătrîni. Cel din Florești, județul Prahova, despre care va fi vorba în continuare, este într-adevăr bătrîn, dar titlul, nu vîrsta încearcă să i-o desemneze.

În circumscripția electorală Florești fuseseră propuși doi candidați: directorul, desigur apreciat, al unei renumite întreprinderi prahovene, bărbat cu întinse relații (de serviciu, firește!), cu funcții cu bătaie dincolo și dincoace de Florești, și directorul Liceului pedagogic din Ploiești.

Cei doi candidați au fost prezentați pe rînd și tot pe rînd au vorbit și oamenii din sală. Ce s-a spus atunci, acolo, nu interesează acum și aici, deși nu este chiar imposibil de bănuit spre cine înclina balanța cu speranțe a sătenilor. Atunci s-a ridicat el, țăranul bătrîn nu atît prin vîrstă, cît prin ascuțimea observației și a spus:

«Viitorul nu e greu de ghicit. Viitorul noi îl facem și va fi fără îndoială frumos și mai bun. Pentru asta trebuie să-l iubim, dar cum poți iubi viitorul, cum poți iubi ceva ce nu există încă? Eu spun că deputatul nostru asta trebuie să facă mai întîi, pe celelalte parcă le mai putem face și singuri, să ne învețe să iubim. Cînd, cu cîtva timp în urmă, tovarășul director de la Liceul pedagogic a trecut pe la noi, mi-a povestit cum pe timpul lui Cuza-Vodă trupele moldovene și muntene unite, aici au fost trecute în revistă de marele domnitor. Foarte frumos a vorbit atunci tovarășul profesor despre comuna noastră, despre trecutul ei. Cînd iubești trecutul, viitorul nu-ți poate fi indiferent, cu atît mai puțin prezentul. Și fiindcă vorbeam de cineva care să ne învețe să iubim, cine ar putea-o face mai bine decît cel ce el însuși iubește».

Țăranul s-a reașezat pe locul lui și atunci nimeni n-a observat că în clipa aceea se petrecuse un lucru nespus de frumos și de adevărat, fiindcă este firesc ca o colectivitate liberă și democratică să nu se poată auto-observa, ca atare, tot la fel cum cineva nu-și poate vedea vederea sau gîndi gîndirea.

NICOLAE CRISTACHE ■

PE MALUL BORCEI ÎNFLOREŞTE UN ORAŞ PE CARE L-AU VISAT COPIII ŞI BĂTRÎNII

Un «deget» al fluviului, braţul Borcea, e împodobit cu un inel — Călăraşul — ale cărui nestemate sînt oamenii, care ştiu că istoria lor se confundă cu istoria acestei aşezări.

Visam cîndva, şcolar încă fiind, în acest orăşel pierdut undeva în sudul Bărăganului, într-o sală de clasă prea mică pentru visele mele de copil, visam să ridic blocuri de locuinţe pe maidanele oraşului. Ridicam schele-jucării... Poate, prin intuiţia fantastică pe care o posedă copiii, ştiam ce va urma, intuiam efortul constructiv susţinut pe care l-a impus socialismul în toată ţara. Tot ce s-a văzut şi s-a auzit la Călăraşi odinioară, s-a schimbat şi s-a înnoit. Colegii mei de atunci s-au metamorfozat în constructori însufleţiţi ai oraşului, care se înalţă vertiginos.

În ceea ce priveşte tradiţiile industriale ale Călăraşului, lucrurile sînt aparent simple: din tîrguşor «eminamente agricol», singurul obiectiv mai important fiind portul, alături de un tîrg de vite, o fabrică de lumînări şi mai multe depozite de cereale, Călăraşul a ajuns să reprezinte astăzi un centru industrial de mărime medie, aflat într-o dinamică efervescentă. Şi pentru că forţa de muncă eliberată masiv de modernizarea agriculturii în Bărăgan trebuie să găsească locuri de muncă, conducerea superioară de partid a hotărît înălţarea aici a celui mai mare combinat de oţel din ţară. Condiţiile noi favorizează apariţia unei generaţii de constructori şi muncitori oţelari, ca şi a unui centru industrial de primă mărime, Călăraşul fiind plasat la jumătatea distanţei dintre Capitală şi poarta maritimă a României. Nu mai puţin construirea hidrocentralei de la Cernavodă şi a canalelor Bucureşti-Dunăre şi Dunăre-Marea Neagră, ca şi dezvoltarea portului Mangalia demonstrează clar că locul Călăraşului este acela al unui «centru de gravitaţie».

Tot ce s-a făcut în oraşul acesta a fost realizat mai ales în ultimele trei legislaturi: Fabrica de confecţii, Combinatul de celuloză şi hîrtie, Întreprinderea de prefabricate din beton şi multe altele, primele două destinînd producţia în proporţie însemnată exportului.

Pe străzile oraşului, care mai păstrează încă pe alocuri, cu toată dezvoltarea industrială din ultimii ani, trăsăturile din alte vremuri, cînd era numit «oraşul pensionarilor» (şi se observa asta mai ales în privinţa ritmului vieţii), apar obiective noi: şantiere, fundaţii. Deja pot fi văzute de cîteva luni schelele autogării noi, un parc cochet, şi o nouă hală aflată în construcţie la Fabrica de confecţii. Dar ce răsturnare a produs scurgerea vremii! Pe malul Borcei se găsea închisoarea oraşului. Socialismul a tăiat sîrma ghimpată şi a dărîmat zidurile cu metereze. Pe acelaşi loc se află acum fundaţiile noului spital. Notez numele doctorilor Coman, Felicia Lozoveanu şi Silvia Nicolescu de la maternitate. care alături de moaşe şi restul personalului aşteaptă cu emoţie terminarea construcţiei spitalului şi mutarea în casă nouă.

«O maternitate nouă e stringent necesară, pentru că în scurt timp Călăraşul (pînă în 1990) va intra în rîndul oraşelor mari, ajungînd de la 45 000 la 200 000 de locuitori, aşa că vă daţi seama de însemnătatea ei», îmi spune Popa Zoia, şefa-gospodină de la maternitate.

La IPRECA (abrevierea Întreprinderii de prefabricate) — aşezată pe malul Borcei, ca majoritatea întreprinderilor mari din Călăraşi — constructorii îşi îndeplinesc planul cu mari economii. E şi cazul, întrucît aportul fabricii la producţia de materiale de construcţii pe ţară este de 2 la sută. Cu tînăra familie a maistrului Mitea m-am întîlnit la sfîrşitul zilei de lucru, cînd urca într-un Renault-Gordini parcat în faţa Combinatului de hîrtie: «Ne grăbim să ajungem acasă, c-am lăsat copilul singur...» Notez o cifră: Călăraşul dă o zecime din producţia de celuloză şi hîrtie a ţării.

1975 marchează şi începutul celei mai fecunde legislaturi din istoria oraşului, timpul în care un oraş va prinde aripi...

Dar timpul liber? Ce se întîmplă cu tinerii acestui oraş, în proporţie din ce în ce mai mare, muncitori ai marilor şantiere materializate în tot atîtea obiective industriale?! Dacă aţi arunca o privire în agenda de lucru a primarului aţi vedea trecut ca un punct al ordinii de zi preocuparea din ce în ce mai intensă şi pentru orele libere ale cetăţenilor Călăraşului, care tinde să se bucure de un nou atribut: oraş turistic.

Frumuseţile viitoare nu exclud, fireşte, strada principală, care se întinde ca un ax de-a lungul oraşului; într-un timp apropiat aspectul ei se va schimba radical. În parte, procesul a început prin demolarea şi înlocuirea unor vechi clădiri din cartierul «5 Cavalerie» cu un modern cvartal de blocuri de patru etaje însumînd 1 500 de apartamente, un liceu de cultură generală, o şcoală de zece ani şi un complex comercial.

Sînt unele clădiri în Călăraşi care dovedesc gustul şi mijloacele tradiţiei: în primul rînd Consiliul municipal, Biblioteca, Muzeul de istorie Ialomiţa, pe care planul de sistematizare le valorifică arhitectonic şi artistic.

Peste trupul inelului de aramă s-a turnat, de-a lungul deceniilor, trupul de argint al noului inel, urmînd ca tinerii să aniverseze nunta de aur a cetăţii de pe malul Borcei cu oţelul în viitoarele cincinale ale comunismului. Mirajul transformării pîinii în oţel s-a produs şi prin apariţia multor mii de noi braţe de muncă, întărind astfel industriile locului.

FLORIAN POPA MICŞAN ■

staţi liniştit la „penzia" dumneavoastră, bătrîne ţăran bec. satul vă respectă

UN C.A.P. VESTIT, MILIONAR, ŞI-A PIERDUT FAIMA. LA ACEASTĂ CUMPĂNĂ UN PREŞEDINTE IESE LA PENSIE, IAR ALTUL TÎNĂR ÎI IA LOCUL ŞI ÎŞI PROPUNE SĂ ÎNDREPTE LUCRURILE.

«Cotidienele» din ziarul «România liberă» anunţă într-o zi un fapt în definitiv nu tocmai cotidian. Sabin Bec, preşedintele cooperativei agricole din Biledul Banatului, iese la pensie după 25 de ani în fruntea ţăranilor. Iată acum că nu numai ţăranii ies la pensie — fenomenul acesta s-a topit în obişnuit, a devenit cu adevărat fapt de la sine înţeles — dar iată acum că şefii ţăranilor, preşedinţii, au început să iasă la pensie din funcţia de şefi ai ţăranilor. Aşa că, am plecat spre Biled.

*

26 februarie; vînt năprasnic de stepă, cum se întîmplă, zic localnicii, o dată la 5—10 ani prin părţile Banatului. Cursa de tren Timişoara–Sînnicolau străbate cîmpia Timişului înfiorată de vîrtejuri de ţărînă uscată ca în Bărăgan în vremurile de secetă, iar doi ţărani din faţa mea, deşi tineri, spun sfătos, ca nişte bătrîni, ce-au trăit şi-au apucat multe vremuri, că «vîntul ăsta n-aduce nici o bucurie». Să fie secetă în Banat, anul acesta? Intru în Biledul aflat sub nori de praf. La C.A.P. în anticamera preşedintelui, acolo unde 25 de ani l-au aşteptat de atîtea ori oamenii să se înţeleagă ce vor face a doua zi în cîmp, ori cu vreo treabă personală, mă aşteaptă pensionarul Sabin Bec. Tăcut, cu tăcerea aceea grea a ţăranului încercat, a bătrînului înţelept, fumîndu-şi ţigara de foiţă pe care şi-o face singur, cu tutun dintr-o tabacheră de tablă. Îşi freacă mustaţa stufoasă, căruntă, ce-i cade ca la un Taras Bulba spre bărbia groasă, şi-şi ţintuieşte privirile drept în ochii mei, ca să-mi citească gîndurile. Mă invită să stau de vorbă întîi cu noul preşedinte. «Aşa se cade», îmi spune. Bat la uşa pe care scrie «Preşedinte» şi intru la *Ioan Taugner.*

*

— Cum aţi preluat cooperativa, tovarăşe Taugner? Ce aţi vrea să continuaţi şi ce aţi vrea să schimbaţi?

Mă ţintuieşte şi dînsul cu privirile sale albastre, drepte — a fost 10 ani activist de partid şi ultimii şase ani primar al comunei Biled — şi nu poate să spună altfel lucrurilor decît pe nume, drept şi deschis.

— Acuma, noi, noua conducere, va trebui în primul rînd să punem la punct anumite probleme. C.A.P.-Biled nu mai este ce-a fost, milionara milionarilor. Şi-a pierdut faima de fruntaşa fruntaşelor, acum e milionară la datorii, credite luate din bancă pe care trebuie să le stopăm, să le plătim şi să ne rentabilizăm din nou.

Sînt absolut surprinsă, şi-l întreb cum a fost posibil?, de cînd, din ce cauză?

— Cauzele sînt mai adînci, nu e de acuzat un om, un singur om şi cu atît mai puţin preşedintele Sabin Bec. Cam din 1970 încoace a început lunecuşul, deşi a mai fost un moment de culme, cînd putea să-şi restabilească echilibrul, în 1972 s-au obţinut recolte foarte mari, încît cooperativa a fost distinsă a doua oară cu Ordinul Muncii clasa I, pentru producţiile de grîu şi de porumb.

În urmă cu 4–5 ani am început să rămînem fără forţă de muncă. Sîntem la 27 kilometri de Timişoara şi de-a lungul anilor tineretul a plecat (zilnic pleacă acum din Biled peste 1 100 de navetişti), apoi o parte dintre cei maturi s-au dus să lucreze în industrie, o parte au îmbătrînit şi au ieşit la pensie. La ora actuală avem 430 braţe de muncă locale. La sarcinile de plan pe care le avem pe 1975 ne-ar trebui cam 1 000 de braţe de muncă active.

— Şi dacă n-o să reuşiţi să le găsiţi în sat?

— Dacă nu vom reuşi ca în 14 zile, maximum în 3 săptămîni, să repartizăm în acord global toată suprafaţa C.A.P.-ului oamenilor noştri, vom lua din alte judeţe, din alte comune. Şi anul trecut am avut peste 100 braţe de muncă aduse din Olt, Maramureş şi de sus, de prin părţile Sucevei. Desigur, acest fapt implică cheltuieli în plus, pentru cazare, masă, adusul şi dusul lor înapoi, sigur că e greu, cel mai mult pe ai tăi îi doare de pămîntul lor, de averea cooperativei lor. Vom mai recurge şi la unităţile economice de pe teritoriul comunei, ca localnicii Biledului să vină în timpul liber să ne ajute. Avem aici pămînt bun, cernoziom curat, sîntem în cîmpia fertilă a Timişului.

Ca să rezolv problema forţei de muncă ar trebui să lucrăm mai mult cu erbicide şi ca să lucrăm cu ele trebuie să le avem. Conform planului, trebuia să primim 1 200 kilograme de erbicide numai pentru suprafaţa de porumb şi cel puţin 550 kilograme pentru sfeclă. N-am primit încă nimic. Le vom primi în aprilie sau mai, cînd n-avem ce face cu ele. Cred că e vorba de o slabă organizare. De asemenea, avem nevoie de mai multe maşini pentru întreţinere şi mai ales pentru recoltare. La nivelul judeţelor şi al ministerului nostru, ar trebui tratate diferenţiat C.A.P.-urile şi sub acest aspect al maşinilor, îngrăşămintelor, erbicidelor.

Citesc cu un fel de strîngere de inimă procesul-verbal în care preşedintele U.J.C.A.P.-Timiş, tovarăşul Aurel Mihuţ, face răspunzătoare acum, în februarie 1975, fosta conducere şi numai conducerea cooperativei de impasul în care se află.

— Pentru impasul în care se află cooperativa din Biled găsiţi o vină vechii conduceri? Din procesul-verbal aşa rezultă.

— Omeneşte vorbind, eu nu-l pot acuza pe tovarăşul Bec. A făcut tot ce-a putut. E adevărat că a obosit, că e bolnav, ar fi trebuit ajutat...

Oare în 1974, în 1973, în 1971, în 1970, Uniunea judeţeană a cooperativelor agricole din Timiş nu a observat acest lucru?

Creditele nu se pot lua fără aprobarea U.J.C.A.P. Cum, decît pe plan judeţean, se pot rezolva problemele care apar în agricultura zonei — fie că ele se cheamă bătrîneţea unui preşedinte, dezechilibrul forţei de muncă, lipsa îngrăşămintelor, a erbicidelor şi multe alte nume generate de fenomenele sociale prin care trece satul de azi?

*

Bătrînul Sabin Bec — nu prea bătrîn în fond, are doar 60 de ani — îmbătrînit de o viaţă încărcată de muncă şi de răspunderi, rămîne pentru noi un erou. Nu numai ca personaj de reportaj. E un erou al unui pătrar de secol în care satul românesc a trăit cea mai fantastică schimbare, o revoluţie zguduitoare, din toată milenara lui istorie. E un subiect de film bătrînul Bec. Bătrînul Bec a fost odată un copil moţ care la 14 ani, cu toiagul în mînă şi traista în spate, a făcut ceea ce făceau toţi copiii moţilor atunci, prin 1929, a plecat în lume să-şi caute «pită». A ajuns în Banat, în Biled, şi a fost argat pe moşii. A muncit pentru alţii. Cînd s-a întors din armată a venit cu idei noi şi cu multă îndrăzneală şi siguranţă de sine. Pe 8 martie 1945 s-a întors din armată, în 14 aprilie 1945 a intrat în rîndurile Partidului Comunist Român, iar în luna mai a fost numit preşedintele comisiei de înfăptuire a reformei agrare. A dat pămînt ţăranilor, a împărţit argaţilor pămîntul boierilor, pămîntul pe care ei, argaţii, au trudit atîta amar de vreme. În 1949 este în fruntea comitetului de iniţiativă pentru înfiinţarea cooperativei agricole. În 1950, la 26 februarie — îi dau lacrimile, brusc îşi aduce aminte că exact azi, cînd stă de vorbă cu mine se împlinesc 25 de ani (ar trebui sărbătorit, mă gîndesc!) — s-a înfiinţat cooperativa agricolă din Biled, cu 2 covoare puse afară pe o scenă şi cu 51 de familii sărace. Sabin Bec a fost ales preşedinte. În 1956 întreaga comună a fost cooperativizată. Din 1950 în '56 n-a fost uşor să cîştigi oamenii de partea acestei idei. Primul inginer agronom a venit în sat în 1954. Din 1956 a fost marşul victoriilor. De două ori decorată cu Ordinul Muncii clasa I, o dată cu Ordinul Muncii clasa a III-a, în 1960, cînd încă nu se încheiase cooperativizarea în România. C.A.P.-Biled era model, era milionară, era distinsă cu Ordinul Muncii clasa I, cumpăra camioane, tractoare şi remorci, ţăranii cîştigau bine, satul prospera, satul se schimba. Case noi, dispensar, farmacie, cinematografe, magazin universal, şcoli noi, licee, trotuare, apă potabilă... Biledul începe să se transforme în oraş, să ducă viaţă urbană. C.A.P.-ul construieşte sector zootehnic modern, grajduri mecanizate, mori de furaje, ferme agricole model... Nu se pot face toate astea fără o conducere bună, fără cadre de specialitate bine alese, fără o legătură sufletească între oameni şi conducătorii lor. Bătrînul Bec, pe neobservate, nu şi-a dat seama nici el, cum şi cînd, începe să obosească, nu mai poate face faţă schimbărilor, vîrtejului de probleme noi, fenomenelor noi. Doar patru clase primare, cîteva cursuri de preşedinţi (din timp în timp), o inteligenţă uluitoare, credinţa în idee şi un devotament fără de margini faţă de sat şi de locuitorii lui, într-o zi n-au mai ajuns, n-au mai fost suficiente. Sigur, şi singur, Sabin Bec se face responsabil, e copleşit de un asemenea final al unei vieţi de muncă şi de luptă. Douăzeci şi cinci de ani s-a sculat la 4 noaptea şi s-a culcat la cîntatul cocoşilor de miezul nopţii. Dar nu, Sabin Bec nu are nici o vină. Staţi liniştit la «penzia» dumneavoastră, bătrîne ţăran Bec. Noi vă respectăm. Şi satul dumneavoastră şi semenii dumneavoastră de asemenea, aşa cum mărturisesc Petru Moga, Nicolae Hellberg, Marin Dicu, Florica Schemer şi însuşi noul preşedinte, Ioan Taugner! Aşa e viaţa. Cu greutăţile ei. Cu noutăţile ei. De fiecare dată există, apar, îi avem însă pe aceia care le pot învinge. E rîndul noului preşedinte acum.

CICI IORDACHE ■

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

EXCAVATOARELE HIDRAULICE SE FABRICĂ LA BRĂILA FĂRĂ A DEPINDE DE CURGEREA ȘI COTELE APELOR DUNĂRII

«La 16 iunie 1973, ora 8 și 30 de minute, primul excavator hidraulic P.601, cu seria 20201, executat în noua fabrică de excavatoare, la 46 de zile de la punerea în funcțiune, a ieșit de pe banda de montaj general».

Copiez știrea nu din ziar, ci de pe o placă de oțel. Uzina «Progresul» din Brăila este singurul loc din țară unde se fabrică excavatoare încă din 1952. Excavatoare mecanice. Acum, noi, românii, aparținem puținelor popoare din lume care fabrică excavatoare hidraulice.

Străbat împreună cu inginerul șef Mircea Slavu noile hale. Alături, în spațiile unei alte etape, se instalează noi mașini. Această etapă reprezintă de fapt secția cu gradul cel mai ridicat de tehnicitate din toate cîte există în uzină. Se vor fabrica aici, pentru întîia dată, echipamentele hidraulice, un fel de sistem «nervos» al excavatorului. Odată cu darea în funcțiune a acestei secții, producția de excavatoare se va integra. Ceea ce înseamnă că toate piesele, ansamblurile și echipamentele se vor fabrica aici, în uzină, că se vor înlătura, în proporție de aproape 99 la sută, cooperările și importurile.

Fabrica este tînără, iar tinerețea ei este potențată de tinerețea oamenilor. «Media colectivului, ne spune șeful de echipă Petre Manta, nu depășește 26 de ani. Cum ne-am format? Din celelalte secții ale uzinei am chemat tinerii cei mai pricepuți, dornici să-și îmbogățească tot mai mult cunoștințele. Alexandru Ușurelu a venit cu toată echipa pe care o conduce, Ion Radu la fel, maistrul Dumitru Hetea la fel». Acum, mulți din acești tineri pot prelua oricînd conducerea unor formații de lucru. În schimb, șefii de echipe, maiștrii sînt lucrători mai vechi, cu bogată experiență. Calitățile acestea două, curajul tinerilor și experiența mai vîrstnicilor, au fost fericit conjugate în noua fabrică.

La 17 ani Constantin Bursuc face o treabă egală, ca răspundere, cu a oricărui pilot de încercare. Aflu că a venit în fabrică numai de doi ani, din comuna Roșiești (Vaslui), unde mai are 4 frați. A urmat cursurile de calificare la locul de muncă, iar acum are diplomă de constructor de excavatoare. «Și chiar dacă Bursuc figurează în scripte printre lucrătorii de categoria I, eu, zice șeful de echipă Ion Radu, am mai multă nădejde într-însul decît într-unul de categoria a 3-a».

Aceasta înseamnă că, de vreme ce Bursuc se bucură de atîta încredere din partea șefului de echipă, poate să se urce pe excavatorul hidraulic și să-l probeze. Chiar asta și face acum, adică se cațără la comanda unui excavator hidraulic pe pneuri, și nu se mai vede din cabină. Excavatorul începe să alerge într-o direcție, turela cu cabină cu tot se învîrtesc în alta, pe urmă Bursuc stopează scurt. În aceeași secundă acționează o manetă care aduce cupa la pămînt, ca punct de sprijin, și ridică excavatorul pe două roți, cum ai ridica un urs în două picioare. Toate aceste mișcări de-a dreptul acrobatice Bursuc nu le face să-și etaleze virtuțile lui de tînăr, iscusit și curajos, ci le execută așa pentru că întocmai așa i le impune proba de încercare.

Treabă destul de dificilă înfăptuiește și Vasile Bejan. E încă foarte tînăr, cred eu, la 25 de ani, dar are curajul să mă invite și să-mi arate cum montează el pupitrele de comandă cu toate legăturile la distribuitoare. «Toată uzina asta hidraulică pe șenile — îmi indică un S 1001, excavator hidraulic pe șenile cu cupa de 1,25 mc — de aici se comandă». Și Bejan pune mîna pe pupitru. Operațiunea respectivă o face din 1969; o execută foarte bine. Montează 4 perechi de distribuitoare pe zi. El ar putea să monteze chiar 7 perechi, dar aceasta ar însemna ca fluxul să curgă, adică perechile de distribuitoare să vină la capătul benzii de montaj eșalonat și ritmic. Deocamdată fluxul nu este totdeauna continuu, ceea ce înseamnă că în secțiile uzinale, unde se confecționează toate piesele excavatorului, mai sînt și greutăți, inerente oricărui început, și pe care oamenii de acolo luptă să le înlăture. «Dacă ați fi venit la sfîrșitul lunii februarie, ați fi văzut că la noi, la montaj — zice șeful de echipă Ion Radu — se «murea» de trei ori într-o zi. Vreau să spun că în schimbul de noapte echipele de la montaj atinseseră un ritm de muncă foarte înalt. Fluxul ne aglomerase cu piese, la ora 6 seara așezam șasiul pe banda de montaj, iar cu jumătate de oră mai înainte de miezul nopții excavatorul pleca în probe de marș. Și știți cîte repere are un excavator? Are 2 600 de repere. Eram ciorchine pe el, ne ajutam unii pe alții și treaba a mers. Maistrul Anton Petre, om cu destulă experiență, se minuna de băieții ăștia tineri: «Măi, am mai văzut nebuni, dar ca voi, nu!» Noi nu eram nebuni. Trebuia să ne realizăm planul, să ne realizăm cîștigurile, că ajungi acasă și soția te ia la întrebări: «Cît ai adus, Radule?» Și eu trebuie să scot plicul, să o domolesc, și să-i spun să știe și ea».

*

De 12 ore maiștrii Vasile Nicolae și Paraschiv Civga stau aplecați deasupra unui strung. La prînz a mîncat mai întîi Civga. S-a mai relaxat puțin și a revenit lîngă strung. A plecat apoi Vasile Nicolae și a făcut la fel. De două săptămîni tot așa procedează. Vor să asimileze punțile diferențiale ale excavatorului hidraulic și să le execute singuri în uzină.

— Ați reușit?

— Da. Este cea mai importantă piesă a excavatorului hidraulic; o semiaxă, dintr-un oțel special, lucrată la dimensiuni de ordinul micronilor. Cotele din desen au fost atinse. Am pus la punct un dispozitiv special pentru strunjit și cu ajutorul lui vom executa toate operațiile mai ușor.

Maistrul Nicolae, cu care am purtat dialogul de sus, are 41 de ani, din care 25 numai în uzina «Progresul». Civga, din 40, are și el 20 de ani tot aici. De zece ani lucrează însă în ture de noapte. Și orice ai spune, noaptea e mai greu. Ar fi putut să plece în altă uzină, unde să lucreze numai la lumina zilei. Un maistru de la excavatoare este primit oriunde cu brațele deschise. Oriunde i se oferă credit. Se simte însă prea legat de uzină. Dacă l-ai rupe acum pe Civga de oamenii cu care lucrează de 20 de ani, ar fi prea mare golul. Și în el, dar și în ceilalți. Și atunci? Atunci Civga va continua să fabrice excavatoare noaptea. Așa cum și brutarii coc pîinea tot noaptea.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

CE DĂM SOCIETĂȚII?
CE PRETINDEM? CE MERITĂM?

a doua mamă

«Scumpa mea tovarășă dirigintă, mi-e dor de dumneavoastră, de mîinile care mă mîngîiau cu atîta dragoste, de glasul acela cald care m-a învățat atîtea lucruri frumoase și importante. Eu m-am măritat, după cum știți, am și un băiețel de 10 luni pe care îl cheamă Răzvan Daniel. Am un soț bun, înțelegător, în toate privințele etc.» «Dragă tovarășă profesoară, după cum v-am scris data trecută, vă trimit o fotografie cu mine, fetița și soțul. Poate că nu este așa reușită dar am făcut-o acum recent și vă rog să mă iertați că îndrăznesc să v-o trimit întrucît soțul meu este neras fiindcă abia atunci venise de la fabrică și fotograful nu a mai avut timp să aștepte pentru că trebuia să plece la o cumetrie. Fotografia este făcută în casă la mine și veți avea ocazia să vedeți un colț din prima cameră. După ce am primit locuință, mi-am cumpărat un televizor, o masă și un recamier.» «Scumpă tovarășă dirigintă, credeți-mă, sînteți ființa la care țin mai mult ca la oricine și la orice. Nu am cuvinte, nu aș putea lega acele fraze care să spună totul, cît vă sînt de recunoscătoare pentru ce ați însemnat în viața mea, cît vă mulțumesc în gînd, dimineața cînd mă duc la locul meu de muncă și seara cînd mă întorc acasă, obosită dar mulțumită.»

Trei fragmente din trei scrisori. Adresate unei singure femei de alte trei, mai tinere, mult mai tinere, care au pășit **pentru a doua oară** în viață. Prima dată, pașii lor au fost dramatici, vîrtejul vieții le-a aruncat centrifugal la periferia ei, unde ar fi putut să se piardă definitiv. În destinul lor a apărut însă o școală care-și propune tocmai recuperarea acelor tineri pe care mulți îi consideră pierduți pentru societate. Educația se reia de la zero, în cel mai bun caz, pentru că de obicei totul trebuie pornit de la minus. Se remodelează, se recompun oameni. Reușita acestei întreprinderi excepționale depinde adeseori de cîte o **a doua mamă,** care are răbdarea, perseverența, curajul să creadă că totul este posibil, că totul mai este posibil. O asemenea ființă cu har este și profesoara Maria Filip căreia i-au fost adresate cele trei scrisori de mai sus. Scrise ca unei mame.

MARIUS POPESCU ■

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

reabilitarea evenimentului

Reportajul — sau ceea ce ne-am obișnuit să numim, într-un sens mai larg, depășind pagina de ziar, «reportaj», adică reflectarea precisă și promptă a unui fapt de viață — a existat dintotdeauna. A existat chiar și atunci cînd, dintr-un motiv sau altul, presa nu prea consemna astfel de fapte. Este absurd să ne închipuim că cetățeanul busculat în tramvai, mătușa bruscată la coada de la «Alimentara» sau tînărul muncitor, autor al unui record în întrecere, s-au abținut să facă reportajul acestor «evenimente», fie și numai pentru urechile prietenilor. Unii totuși și-au închipuit — sau încă își mai închipuie — că astfel de evenimente nu fac istorie, că ele țin doar de sezon sau de efemerul social. Dar — ne întrebăm și cu acest prilej — cîte sezoane fac istoria?

L-am rugat, recent, pe primarul unei comune să-mi facă «reportajul» ultimelor evenimente petrecute în satul lui. Omul, vîrînd o mînă în jiletcă, a tras aer în piept, și, pe loc, a dat drumul unei lungi tirade despre «succese tot mai mari», «mersul ferm înainte», «înfrîngerea greutăților» etc., etc. L-am întrerupt, am insistat: l-am rugat să-mi numească **exact** și **concret** evenimente, fapte. După o clipă de tăcere deconcertată, interlocutorul meu și-a reluat — de unde i-o retezasem — tirada, izbutind incredibila performanță de a vorbi un ceas încheiat fără să spună nimic.

Cîte astfel de răsuflate tirade, care de fapt ar trebui să fie niște reportaje, adică tocmai ceea ce verbul indică prin «a raporta», nu auzim, nu sîntem obligați să auzim în destule ședințe?

Exemplul ni se pare simptomatic. Simptomatic pentru o lume care dispare.

În ultimii ani, viața noastră, evoluția noastră, întreaga noastră creație socială au dus — prin toate datele lor — la reabilitarea tot mai puternică, mai pregnantă, mai expresivă, a ceea ce numim **eveniment,** faptul real, nud și concret, fără fardul vorbelor de prisos, fără balsamul idilic al florii de stil — orale sau scrise. Ne **mîndrim,** de la un timp, față de noi și față de cei ce ne urmăresc evoluția, nu cu proiecte și visuri, nu cu lozinci și noțiuni programatice, ci, înainte de toate, **cu fapte,** cu realizările noastre palpabile. Nu ezităm să dezvăluim, la fel de exact și concret, deficiențele, lipsurile cu care încă luptăm, fiindcă sîntem onești cu realitatea, fiindcă știm că numai prin această onestitate o putem corecta, supune și împlini. Avem, de la un timp, tot mai multe «evenimente», tot mai numeroase noutăți concrete — economice, politice, sociale — prin care ne legitimăm existența, creația, opera. Aceste fapte, sau aceste noutăți, există prin autoritatea de concretețe a unor personaje reale — eroii epocii noastre — care-și fac din ele o pasiune și o mîndrie. Este un mod superior de a face istorie, sau, alt fel spus, de a conferi istoriei atributele autenticității.

Cît îi privește pe cei care fug de «evenimente», care nu le văd, care nu știu sau nu vor să le vadă, preferîndu-le vorba stearpă, chiar dacă «frumoasă» și dantelată savant, ei își semnează singuri o tristă demisie, pe care viața le-o acceptă instantaneu. Demisia de la eforturile noastre comune — atît de **exacte,** atît de **concrete!** — deci din istorie.

ILIE PURCARU ■

UN OM. UN REPORTER

tainele unui doctor în fier...

Iată-mă, aşadar, pe şantier. Dimineaţa, curată ca o lacrimă de fecioară, este şi aspră, totodată, cu încordări şi eforturi febrile. Încolţind parcă din pîntecele troianic al iernii, desluşesc scheletele «păsărilor de apă», cum, într-un amestec de adevăr şi imaginaţie, le-a plăcut constructorilor de la Drobeta-Turnu Severin să-şi caracterizeze navele. Deasupra, înfruntînd cu semeţie înălţimile, sfidînd răsăritul tardiv al soarelui, braţele osificate ale macaralelor.

— Sînteţi gata, băieţi?

— Gata, meştere!

Într-o fugă violentă, caii vîntului încearcă să smulgă auzului sensul cuvintelor, să le piardă în Dunăre.

Maistrul principal Constantin Ghenciu se apropie de pupa cargoului nr. 6. Se lucrează intens la tronsonul cu suprastructură.

E frig.

Indicînd tînărului macaragiu Vasile Mănafu locul «acostării», îşi trece mîna, ca un leac oblojitor, peste metalul rece, cu sclipiri severe, al corpului de navă.

— În fiecare părticică din navă bat fierbinte inimile noastre, de la început şi pînă la terminarea construcţiei.

Lîngă noi, pregătindu-se pentru îmbinarea uriaşelor piese, doi tineri, Gogu Neagoe şi Constantin Pîrvu, şuşotesc.

— Ai observat, Costică, ceva neobişnuit la meşter?

— Poate. Dar nu ştiu dacă acelaşi lucru.

— Ori de cîte ori sîntem gata să sfîrşim sudatul la pupă, vine ca să tragă ultimul metru.

— Nu-mi dau seama ce l-o fi legînd de pupele vaselor. S-o fi îndrăgostit de ele?!

Rîd amîndoi, reţinut.

— Ce te frămîntă, Constantin Ghenciu?

Îşi caută cuvintele — şi le găseşte. Ele vin pline de vibraţia emoţiei, ca un poem:

— Am iubit dintotdeauna munca, viaţa de şantier, oamenii. Cînd mi-am început ucenicia, acum 23 de ani, meşterul meu de atunci, un sas roşcovan foarte priceput, m-a pus să-mi dau examenul la pupă. Era tare greu, dar am luat examenul cu brio, devenind astfel mezinul echipei şi... ceea ce sînt azi.

— Meştere!

Chemarea venea dinspre provă, de la Ion Ciolan.

— Ai terminat?

— Terminat!

La tancul nr. 5 de 5 000 tone prima etapă a tronsonului nr. 1 este gata.

— De cinci minute — precizează Fănel Ibeanu, fratele lui Vasile, şeful echipei de sudori de la tancul nr. 4.

Sîntem la o ţigară. E bună ţigara cînd termini un lucru şi te pregăteşti pentru un altul. Un binemeritat repaus într-o muncă foarte complexă, dar şi «teribil de frumoasă», cum îi place lui Gheorghe Dragotoiu să se fălească în faţa copiilor şi nevestei. Că şi ea — îmi spune, frecîndu-şi palmele — e curioasă să afle tainele unui «doctor în fier».

Pentru prima oară, aici, la Şantierul naval din Drobeta-Turnu Severin, am auzit această expresie care, bineînţeles, nu există şi probabil nu va fi acceptată niciodată în dicţionarele limbii române. Iată însă că în vorbirea curentă...

— Nu vă miraţi — avea să mă lămurească Gheorghe Dragotoiu — definiţia ne aparţine în exclusivitate. Imaginaţi-vă un doctor, într-un spital, cosînd un trup ciopîrţit în nu ştiu ce accident sau ascultînd inima la stetoscop... La fel şi noi. Ochii laser pătrund pînă în miezul metalului. Caută şi detectează «microbii», fisurile... Dar, ia spuneţi-mi, meşterul nu v-a spus că este deputat în Marea Adunare Naţională, că a fost delegat la Congresul partidului?

— Nu, nu mi-a spus.

— Păi, vedeţi?!

Mă întorc. Maistrul Ghenciu suda ultimii centimetri la pupă. Termină şi nimeni nu contestă calitatea lucrării. Sudorii îşi trec degetele, ca într-un ritual, pe rana vindecată a metalului cald.

FLORIAN PUPĂZĂ ■

cui foloseşte?

Se mai îndoieşte oare cineva de adevărul reflecţiei: trebuie să ştii, ca să înveţi pe altul? Este simplu ca bună-ziua: de la cel care nu ştie, nu ai ce învăţa, oricîte eforturi s-ar cheltui de-o parte şi de alta. I.L. Caragiale strecoara undeva o vorba atît de potrivită: «Ridicol e acela care, vrînd în ruptul capului să dea dovezi pozitive că are talent, dă una peste alta dovezi pozitive că nu-l are».

Dar el, Caragiale, ne-a lăsat moştenire aceste vorbe de duh, fără să-şi îngăduie previziunea că un autor, Stelian Păun, contemporan cu noi, îşi va aduna **cugetările** sub titlul promiţător **«Omul de la catedră»,** în care va susţine curatul adevăr caligrafiat mai sus, printr-o serie antologică de argumente (citeşte **truisme**) demne de pana lui Gîgă. În cele 150 de pagini se repetă la nesfîrşit (aşa cum acul picupului aleargă pe acelaşi şanţ al unui disc defect): «în instruirea şi educarea tineretului, locul de frunte îl ocupă profesorul», «eficienţa muncii învăţătorilor şi a profesorilor rezidă în grija faţă de continua perfecţionare», «profesorul trebuie să-şi dezvăluie nu numai bogăţia cunoştinţelor, ci şi cultura şi arta pedagogică», «rolul hotărîtor trebuie să aparţină deci aceluia care face instrucţia şi educaţia». Sau: «Ca în orice operă realizată, munca didactică cere multe şi continui eforturi, o asiduă şi permanentă activitate de perfecţionare şi autoperfecţionare», «munca lui (a profesorului—n.n.) este complexă şi cere o maximă dăruire», «dezvoltarea multilaterală a tinerelor generaţii ce ne sînt încredinţate este de neconceput nu numai fără însuşirea marilor realizări ale ştiinţei, dar şi fără un contact strîns şi permanent cu marile valori etice şi artistice ale epocii», «În mîinile lui (ale profesorului —n.n.) este încredinţat de societate tînărul care se instruieşte, de la vîrsta cea mai fragedă, pînă în pragul maturităţii».

Era de aşteptat, fireşte, ca un subiect atît de generos («Omul de la catedră») să inspire gînduri şi sentimente pe potrivă. Împărtăşirea unei experienţe îndelungate, serioase, îşi merită totdeauna cu prisosinţă locul între faptele noastre cotidiene. Aprecierea însă a oricărei experienţe, a celei mai banale experienţe, drept model ce trebuie studiat de cei din jur este mai mult decît o eroare. Deceniul care s-a scurs de la Congresul al IX-lea al P.C.R. a marcat o etapă superioară în dezvoltarea învăţămîntului de toate gradele, astfel încît a ne rezuma la enunţarea rudimentară a unor principii de maximă generalitate (valabile şi acum douăzeci-treizeci de ani!), într-un moment cînd documentele de partid şi de stat se apleacă asupra particularităţilor şi perspectivelor acestui domeniu de activitate, este un nonsens.

Cu regretul de a nu fi **învăţat** nimic dintr-un text deşirat, de fapt o culegere de **articolaşe pe aceeaşi temă** (în care locul comun, joasa altitudine a gîndului şi a limbajului, perniciozitatea informaţiei, stilul sentenţios împins pînă la agresivitate, stîngăcia punerii în pagină a subiectului fac, laolaltă, casă bună), cititorul, pedagog sau nu, se întreabă cu legitimă nedumerire: prin ce anume justifică o asemenea carte — girată de Editura «Albatros» — tirajul de masă de 10 700 exemplare?

Cui prodest...?

GR. MATEI ■
profesor, Bucureşti

cititorii între ei

Ioan Justin Purza, Arad, şi Gheorghe Popovici, Buzău. Aş dori să intervin şi eu în discuţia dintre dumneavoastră, răspunzînd totodată apelului adresat prin rubrica «Cititorii între ei» ca să fie semnalate şi alte cazuri de nepăsare din partea unor edili faţă de valorile trecutului. La Oraviţa se află cel mai vechi teatru din ţară, şi ar trebui să ne mîndrim cu el: în anul 1866, pe cînd Eminescu era sufleor şi actor în trupa lui Pascaly, chiar pe scena acestui teatru s-au reprezentat o serie de spectacole.

...Dar au trecut anii şi bătrînul teatru a devenit muzeu istoric. Ce fel de muzeu? Cu igrasie în interiorul sălii, pe scenă şi în exteriorul clădirii. Scaunele din sala de spectacol sînt amestecate, şi vechi şi noi laolaltă. Deşi există un comitet de conducere, nu există preocupare pentru o popularizare adecvată: nu există nici măcar un panou, eventual aşezat la intrarea în oraş, care să informeze despre existenţa muzeului!

La Oraviţa, aniversarea a 125 de ani de la naşterea lui Eminescu a fost sărbătorită în acest teatru, iar spectacolul omagial a fost televizat. Numai că la televizor n-a apărut igrasia...

GRIGORE PALADE ■
Oraviţa, str. Mihai Eminescu 32

ilustraţii la eminescu

de ION PENDA elev, Liceul de arte plastice, Bucureşti

nesimţitori
Rămîn cu toţii? Fii pe pace:
Cînd piatra cade-n mlaştină,
Ea nici un cerc nu face.

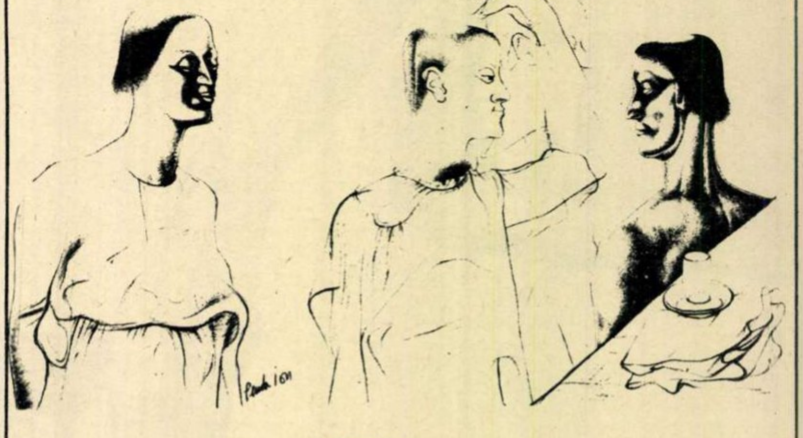

Cînd amintirile...

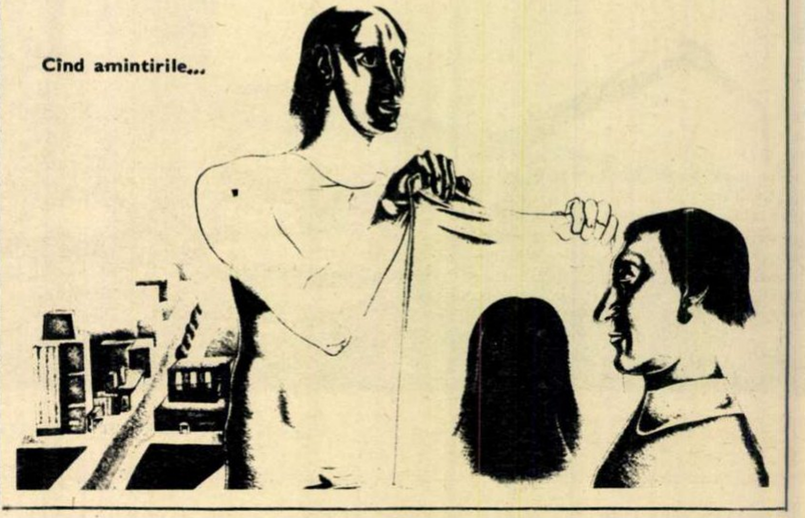

«nişte ţărani» — însemnări sentimentale

Cînd i-a apărut lui Dinu Săraru în vitrina librăriilor «Nişte ţărani» n-aş fi stat la rînd să-i cumpăr cartea, dacă n-ar fi avut pe copertă chiar chipul părinţilor mei. Surpriză absolută pentru subsemnatul.

Am citit romanul fără întrerupere şi cu sufletul la gură. Mi-am regăsit, cu infinite nostalgii, vecinii, fraţii şi surorile, iar Năiţă Lucian e leit tatăl meu, cu modesta deosebire că tata, pe lîngă cei şase băieţi, veniţi pe lume tot aşa, fuior, mai avea la masă şi şase fete, lacome foc, iar mămăligă caldă nu mîncam decît o dată pe săptămînă, cînd se bătea putineiul, în restul zilelor numai mămăligă rece, cît mai rece, ca să aibă spor. Am recitit apoi cartea pe îndelete pentru fixarea impresiilor şi acum, pentru că recenzii docte asupra-i s-au făcut şi specialiştii literari şi-au spus cuvîntul, au mai rămas doar locuri la balcon, unde nu încap decît însemnări sentimentale, mă încumet să spun că meritul scriitorului e fără echivoc: curaj, dezinvoltură, fluiditate, sinceritate.

Deasupra tuturor e recunoaşterea primelor rînduri: «ţăranii se îngrămădiseră jos, în curte, la picioarele scărilor, stăteau nemişcaţi, neclintiţi, uzi, ieşeau aburi din dimia săină a hainelor lor ţesute în războaie de lemn şi erau negri la faţă, neraşi, cu priviri vinete, rele, erau toţi urîţi sau urîţiţi de muncă şi de nevoi...»

Adevăr crud şi prezentat fără penumbră, dar demn de reţinut este şi adevărul scris în paranteze, strîmb acceptat de unii, că greul frontului a fost dus de ţărani şi învăţători. Cît despre viclenia lor, să nu exagerăm, şi acesta ar fi singurul asterisc personal la conţinut.

Păstrez romanul lui Dinu Săraru în panoplia cărţilor bune, a cărţilor care nu mint şi-l rog să primească şi din partea mea o floare cu toată admiratia.

VICTOR ION DIACONESCU ■
profesor, Bucureşti

pe urmele cenaclului

Dorim şi pe această cale să aducem viile mulţumiri ale Comitetului U.T.C., ale colectivului de muncă din Combinatul chimic Făgăraş, ale tuturor celor prezenţi în sala Clubului muncitoresc în ziua de 3 martie a.c., pentru cele peste 6 ore de poezie autentică, de muzică tînără şi plină de vigoare, de înălţare spirituală şi reconfortare lăuntrică, oferite cu atîta generozitate de către membrii cenaclului «Flacăra».

Făcîndu-se purtătorii unui atît de arzător crez politic şi atît de înalt mesaj estetic, membrii cenaclului au dat un strălucit exemplu de ceea ce înseamnă artă angajată şi slujirea ei de către artişti pătrunşi de o înaltă responsabilitate civică.

Mulţumim pentru cinstea deosebită de a fi fost gazda primei expoziţii de caricaturi a popularei pagini «Racul» a revistei dumneavoastră, expoziţie care a ştiut să ne facă să înţelegem că acest gen — caricatura — poate depăşi graniţele facilului, devenind o artă încărcată de semnificaţii sociale, umane, filozofice majore.

Mulţumim, aşadar, pentru acea de neuitat zi de 3 martie 1975, care a produs un adevărat «catharsis» spiritual în noi toţi, mulţumim pentru înalta emoţie artistică pe care am trăit-o atunci, mulţumim pentru toate lacrimile şi hohotele de rîs pe care le-am smuls din fiinţa noastră.

Comitetul U.T.C. din Combinatul chimic Făgăraş

Într-un sat din Maramureş.
Fotografie de AUREL TONCOGLAZ ■

Anunțăm cititorii noștri că Romanul serial semnat de Adrian Păunescu va continua în numărul viitor al revistei noastre.

«Cartea de față este una din chitanțele în aur semnate de Aviație în contul meu, pe care am încercat s-o completez și restitui celor în drept» — se explică Radu Theodoru, autorul cărții «Mai jos de Steaua Polară», într-o scurtă prefață. Ne aflăm deci în fața unei cărți redactate din amintiri, din documentele timpului sau din lucrările de sinteză contemporană, pe care autorul o dedică foștilor săi tovarăși de arme din Flotila I vînătoare. O povestire despre piloții aviației noastre militare, despre lupta și jertfa lor pentru a elibera cerul patriei de coșmarul raidurilor aviației naziste. O povestire cu valoare de document, scrisă cu sinceritate, confruntată cu martorii direcți ai evenimentelor, încărcată de tensiune, de suspense, plină de autenticitate.

la centrala de construcții căi ferate – preocupări pentru creșterea eficienței conducerii

Centrala de construcții căi ferate este o unitate economică autonomă care execută, după cum arată și numele, construcții de căi ferate, precum și alte lucrări, cum sînt construcțiile de porturi, aeroporturi. Ea are un volum de producție foarte mare și dispune de aproximativ 1 000 de puncte de lucru răspîndite în toată țara. În viitorul cincinal, centrala va executa lucrări speciale, de o importanță deosebită pentru economia națională.

Toate acestea mi le spune inginerul Cornel Șincan, șeful oficiului de calcul din cadrul centralei.

— De ce a fost necesară apariția unui astfel de oficiu?

— Pentru că s-a ajuns la concluzia că activitatea celor cîtorva zeci de mii de oameni din centrală nu mai poate fi urmărită, planificată și coordonată ca pînă acum. Întocmirea documentației pentru lucrările care se vor executa, planificarea și programarea producției, urmărirea mijloacelor fixe, gestionarea personalului se făceau greoi, potrivit unui sistem cu operativitate scăzută, încît informațiile pentru luarea deciziilor soseau cu întîrziere. De aceea am introdus un sistem de calcul automat pentru rezolvarea problemelor de conducere.

— De cînd durează această preocupare de raționalizare a sistemului informațional al centralei, de adaptare a lui la noile cerințe?

— Cam din 1969. Ion Lup, directorul general al Centralei de căi ferate, este unul dintre inițiatori. Celălalt sînt eu. Iar alături de mine mai lucrează vreo 25 de tineri — analiști, programatori, operatori.

— Deci ați pornit să faceți analiza sistemului informatic al centralei...

— Da. Puteam să alegem una dintre cele trei soluții pe care am să vi le spun. Una dintre ele ar fi fost proiectarea și realizarea sistemului complet. Are un mare avantaj — că acoperi dintr-o dată totul. Dar se așteaptă mult timp pînă îl pui în aplicare și pînă atunci sistemul suferă transformări, e de nerecunoscut aproape și de fapt, cînd vrei să-l folosești, e deja depășit. Altă soluție o reprezenta proiectarea și realizarea de aplicații separate. Ea se aplică în mai multe centrale de la noi și este foarte bună, pentru că te ajută să rezolvi rapid o problemă, dar, din păcate, ignorează restul sistemului și astfel rezultatele obținute nu se îmbină între ele. Noi ne-am oprit la o altă soluție — și anume la proiectarea generală de sisteme complete și realizarea și exploatarea treptată a aplicațiilor acestor sisteme. Această soluție are avantajul că în clipa în care rezolvi o problemă de o anumită natură o poți da în exploatare și totodată oferă o viziune integrală asupra ansamblului.

— Practic, ce se realizează prin sistemul informatic al centralei?

— Se oferă o gîndire unitară pentru toate întreprinderile. Se poate face o legătură mai bună între eșalonul superior și cel inferior. Toate unitățile centralei participă la același sistem informațional și nu se creează decalaje între ele. Totul se petrece ca într-o clasă în care trebuie să te ocupi în mod egal de toți elevii, altfel riști ca unii să o ia înainte, iar cei rămași în urmă să nu mai priceapă nimic din cele predate. Se realizează deci un sistem care e dirijat dintr-un singur loc și nu din zeci de locuri ceea ce ar duce de fapt la realizarea mai multor sisteme.

— Totuși, în ce constă sistemul conceput de dumneavoastră?

— Dintr-un calculator central, din aparate de transmitere la distanță, aparate de introducere și extragere a datelor din sistem, din oficiile de calcul ale fiecărei întreprinderi. Sistemul acesta nu e o noutate pe plan mondial, dar la noi se aplică pentru prima oară aici, la Centrala de căi ferate.

— De ce tocmai aici a putut fi realizat?

— Pentru că noi dispunem de o rețea de telecomunicații a C.F.R.-ului, independentă de cea a P.T.T.R.-ului, cu ajutorul căreia putem transmite informațiile din sistem. Alte cauze ar mai fi importanța lucrărilor pe care le avem de executat. După cum o altă explicație ar fi entuziasmul tinerilor din colectivul nostru care, deși acum trei ani nu știau prea multe lucruri despre calculatoare, astăzi au devenit niște veritabili specialiști în acest domeniu.

— Cum se lucrează în cadrul acestui sistem?

— Printre cei care au adus o contribuție decisivă la conceperea și realizarea sistemului sînt Aurel Petrescu, Brîndușa Ureche, Adrian Dumitrescu, Parfenie Gojan, Aurelia Berileanu, Florin Bucur. Am să-l rog pe ultimul dintre ei să vă răspundă la întrebare.

— Să luăm o întreprindere oarecare din raza centralei, de pildă Întreprinderea de construcții hidrotehnice-Constanța, îmi spune Florin Bucur. Ea are de executat lucrări în portul Constanța, docurile uscate din Mangalia, terasamente, exploatarea carierei Sitorman. Să zicem că vrem să cunoaștem activitatea de exploatare a utilajelor de construcții. În total sînt în întreprindere cam 1 200 de astfel de utilaje Fiecare mecanic de utilaj are datoria să raporteze zilnic ceea ce a făcut în cele opt ore de lucru și ce anume a produs. Raportul nu-l face verbal, către o persoană fizică. El ia un document primar numit chiar raport de activitate și-l completează zilnic. La sfîrșitul fiecărei zile de muncă vine și-l depune la secția de mecanizare din cadrul I.C.H.-Constanța. Operatorul de aici verifică rapoartele și le transmite oficiului de calcul tot de la I.C.H.-Constanța. Aici datele se înregistrează pe un suport de date și se transmit printr-o rețea de telecomunicații la oficiul de calcul din cadrul Centralei. Datele înregistrate pe o bandă perforată se duc la calculator care le prelucrează conform unui program. Se obțin astfel situațiile utilajelor respective în fiecare zi, se pot lua măsurile cele mai îndreptățite pentru funcționarea lor corectă și eficientă, se pot afla acele puncte de lucru care au nevoie să fie întărite cu utilaje. Situațiile întocmite se transmit la I.C.H.-Constanța pentru a se lua măsurile respective.

— Acest lucru nu se poate realiza și fără ajutorul calculatorului?

— Ba da. Dar pentru a analiza datele obținute de pildă în decurs de 15 zile ar trebui ca timp de o săptămînă să lucreze trei oameni. În timp ce la calculator totul durează 15 minute.

— Deci realizarea sistemului va avea efecte economice notabile.

— Efectele economice pe seama introducerii calculatoarelor în unitățile Centralei de construcții căi ferate sînt efecte economice directe, obținute pe seama unui cost mai redus al informației (economie de materiale, de personal), precum și efecte economice potențiale, rezultate din creșterea generală a eficienței conducerii. Prima categorie de efecte prezintă un aspect ipotetic, deoarece prin introducerea prelucrării automate în majoritatea cazurilor se execută lucrări care nu se făceau manual, fie din lipsa de capacitate a personalului, fie din pricina că amintitele calcule sînt practic imposibil de executat manual. Rezultă deci că nu se poate face o comparație a costului informației în cele două sisteme, manual și automat, întrucît volumele și natura informației sînt diferite. În privința efectelor potențiale, acestea pot fi depistate după o perioadă relativ mare de funcționare normală (peste trei ani), deoarece efectele obținute apar de obicei cam în proporție de 10% în primul an, 30% în al doilea an și 60% în al treilea an. Fiind un element de suprastructură, sistemul informațional odată schimbat trage după el și sistemul fizic, așa că e greu să discerni care e aportul adus de introducerea calculatorului.

— O ultimă întrebare. Cînd va fi realizat integral sistemul?

— La sfîrșitul acestui an.

GEORGE ARION ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

semnele bunilor gospodari (I)

Un fond principal de oameni și fapte. Un scriitor pentru care patosul actualității, al prezenței în istoria la zi a țării reprezintă însăși rațiunea sa de a fi, începe după un anumit timp de practicare a scrisului civic să-și formeze un adevărat fond de aur în oameni și fapte cu adînci rezonanțe în conștiința epocii. Cu timpul, acest «fond de aur» al valorilor umane, afirmate înainte de toate la «bursa muncii», s-a amplificat aproape inestimabil, fiecare dintre noi continuînd să-l îmbogățească necontenit cu noi și noi nume. Poate de aceea și eu mă simt tentat ca în însemnările de față să mă opresc asupra cîtorva oameni care, cel puțin mie, mai ales în ultimele luni, încep să mi se impună în fondul principal de revelații, de descoperiri. Nu întîmplător calitatea lor numărul 1 e aceea de a fi buni gospodari, funcțiile pe care le dețin nefiind decît consecințe firești ale talentului și capacității lor de a sluji cu eficiență nevoile obștii.

A gospodări = a aduna și a înmulți. Nu o dată asemenea oameni îi întîlnești unde te-ai aștepta mai puțin, secretul lor de a ieși la lumină fiind numai spiritul gospodăresc. Așa mi s-a întîmplat, de pildă, pe la jumătatea anului trecut, cînd, trebuind să însoțesc un străin la o cooperativă agricolă de producție, am avut surpriza ca forul de specialitate de la județul Argeș să ne îndrepte spre comuna Priboieni, din vecinătatea Topolovenilor. Cînd am mai aflat că unitatea respectivă, situată într-o zonă de deal, nu dispune decît de vreo 760 hectare teren, nici acesta prea generos, măcar cu pomii, contrarierea mea a fost totală.

Dar încă de la prima cunoștință cu președintele acestui C.A.P., Ion Duinea, îndeosebi de cum a început să ne prezinte mersul gospodăriei obștești în fruntea căreia fusese ales, omul m-a cîștigat. Venitul de peste 36 de lei pe normă nu pica din cer, din cer aici venind primăvara, negură și niște ploi reci din pricina cărora uneori la cele vreo 300 de hectare de pomi scoți pe mere ce dai pe pere. Ceea ce nu înseamnă că priboienarii președintelui Duinea se dau bătuți. Ultima lor mare dragoste sînt vișinii, și nu numai pentru horbota lor de floare cu care luminează satul în aprilie, ci mai ales pentru prețul pe care îl pot scoate la kilogram. Înmulțind cu 4 lei cele 40 de kilograme cît speră să obțină de la fiecare vișin și mai departe cu numărul de vișini de pe întreaga plantație, președintele Duinea mi-a și făcut demonstrația, lăsîndu-mă pe mine să sesizez de ce anume a optat pentru acest pom: cultura lui e cam neglijată în ultima vreme, în timp ce solicitarea fructelor e tot mai insistentă. Plantația de vișini e însă numai una din «ideile rentabile» ale acestui gospodar perspicace, care știe că grămada mare se poate face și din grămezi mai mici, cu condiția «să gîndești repede», cum zice el, să nu le scapi printre degete. Iată cîteva din aceste idei care au găsit un sol fertil în hărnicia priboienarilor, înfrățind ca grîul la cîștig: oamenii fuseseră pe vremuri vestiți rotari mai ales, lucrători ai lemnului; căruțe mai fac ei și acum pentru toate unitățile învecinate, dar banii cei mulți îi scot din confecționarea unor simple lăzi pentru întreprinderea «Zarea» din București. Materia primă — trunchiuri scorburoase uneori, deșeuri lemnoase care aparent nici de foc nu sînt bune — este adusă adesea de la mari depărtări, dar prin fasonarea ei dibace, prin utilizarea fiecărui centimetru durabil, un număr însemnat de oameni, nu o dată chiar copii de școală, reușesc să scoată un cîștig net pentru cooperativă și, evident, pentru ei de vreo 700 000 lei. O crescătorie de găini pentru ouă, amenajată într-un fost grajd cu o investiție extrem de redusă, aduce și ea încă vreo 200 000 de lei. Priboienarii cumpără găinile aproape puici și după ce le «exploatează» în perioada cînd dau cele mai multe ouă le vînd pentru carne. O modestă ciupercărie, care nu i-a costat decît prețul a 700 metri patrați stelaje de ciment și cîteva broșuri buchisite de oameni, produce la fiecare metru patrat cel puțin 8 kilograme de ciuperci anual, adică în cele două cicluri și jumătate aproape 6 000 de kilograme **ori** 24 lei. Cele două semne matematice + (plus) și × (ori), după cît de des le invocă președintele Duinea, s-ar părea că sînt singurele pe care le-a învățat. Pentru el orice activitate productivă întreprinsă înseamnă înainte de toate **cîștig net**. Lucrurile n-au mers întotdeauna astfel la Priboieni: într-o vreme, înainte de a veni la cîrmă Ion Duinea și cîtva timp după aceea, oamenii începuseră să ia drumul Piteștilor, pentru a cîștiga mai bine, pe șantiere sau în uzine. «Era o vară secetoasă cînd mi s-a încredințat președinția cooperativei, prin 1963 — își amintește totdeauna gospodarul de la Priboieni. Nu știu cum s-a făcut însă că chiar în noaptea aceea a plouat». «Duineo, mi-am zis, natura vrea să te ajute. Mai trebuie să te ajute și oamenii». Și oamenii l-au ajutat pe președintele Duinea, adică s-au ajutat pe ei înșiși. De prisos de aceea să mai adaug cum arată satul, cum arată casele, atîta timp cît cooperativa e tot fruntașă an de an, distinsă cu «Diploma de bună gospodărire a unității». Un sat de oameni gospodari, care știu să «scoată banul și din piatră seacă», după cum se glumește pe seama lor uneori. «Din piatră seacă încă nu — replică președintele Duinea la glumă — dar e o idee. Să calculăm!»

NICULAE STOIAN ■

FAPTELE ȘI VORBELE

de ce are atîția dușmani realismul ?

Realismul are — se știe — foarte mulți prieteni. Întrebarea e de ce își păstrează și atîția dușmani, de-a lungul vremurilor?

În primul rînd — cred — fiindcă se încăpățînează să reclame oamenilor luciditate. A ține atenția trează, a încerca să înțelegi ceea ce se întîmplă în jurul tău presupune încordare, efort; a te lăsa legănat de iluzii e mai ușor și mai plăcut. Multă lume caută în artă o formă de drogare. Nu puțini inși vor să fie purtați într-un domeniu privilegiat, al imaginarului, care să le compenseze frustrările existenței curente și să le întruchipeze dorințele secrete. O artă așezată sub semnul lucidității îi irită, li se pare plicticoasă prin definiție. «Asta — sună replica lor — avem toată ziua, în orele de lucru și acasă. Pentru așa ceva nu e nevoie să citim cărți sau să mergem la cinematograf!» Realismul are un dușman inconciliabil în reflexul evazionist al spiritului. A te hrăni cu plăsmuiri fantasmagorice reclamă întotdeauna mai puțină energie, reflecție și voință, decît a înfrunta realitatea și a încerca să o schimbi.

În al doilea rînd, mulți continuă, în ciuda tuturor lămuririlor, să considere «realiste» exclusiv copiile fidele după natură. Cu cît reproduc mai exact lucrurile din jur, ele recoltează elogii mai numeroase. Meritele artistului constau în dexteritatea lui de a imita perfect modelul. Unii au născocit cuvîntul «esență» și, cu el, cred că au înnobilat actul copierii. Se înșală. Reproducerea, pe cale directă, după natură, sau deductivă, prin stabilirea statistică a «esenței», are loc în ambele cazuri și stîrnește aceeași remarcă descurajantă a lui Goethe: la ce ar folosi încă un cățel pictat, lîngă altul viu? Dușmani jurați ai realismului sînt cei care îl practică astfel. Ei stîrnesc împotriva lui o revoltă firească a temperamentelor artistice, fiindcă-l fac confundabil cu o jalnică îndemînare sortită să ducă la castrarea imaginației și sensibilității.

Realismul e apoi o artă care vorbește nemijlocit oamenilor. O bună parte din pîinea exegeților se duce astfel pe copcă. Rebreanu poate fi priceput și fără concursul lui Heidegger. Cu o artă simbolică, aluzivă, enigmatică nu se mai descurcă păcătosul de cititor singur. De aici, alți dușmani ai realismului printre «pricepătorii» de artă!

Dar cele mai crunte inamiciții i se trag din faptul că e (atunci cînd își merită cu adevărat numele) în mod necesar «critic», adversar al reprezentărilor conformiste. Instantaneu își cîștigă astfel antipatia celor care nu gustă ca lumea să ia cunoștință de «umbrele» lor. Lumini, cîte vreți; «umbre», să mai lăsăm! Ei sînt dușmanii cei mai neîmpăcați, fiindcă au putere și preferă totdeauna observațiilor critice lingușelile. Rezultă, așadar, pînă la urmă, că, fără a avea mult curaj, nu poți fi un adevărat scriitor realist.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

UN CAZ LA ORDINEA ZILEI:

găina «fabricată» în fermele industrializate

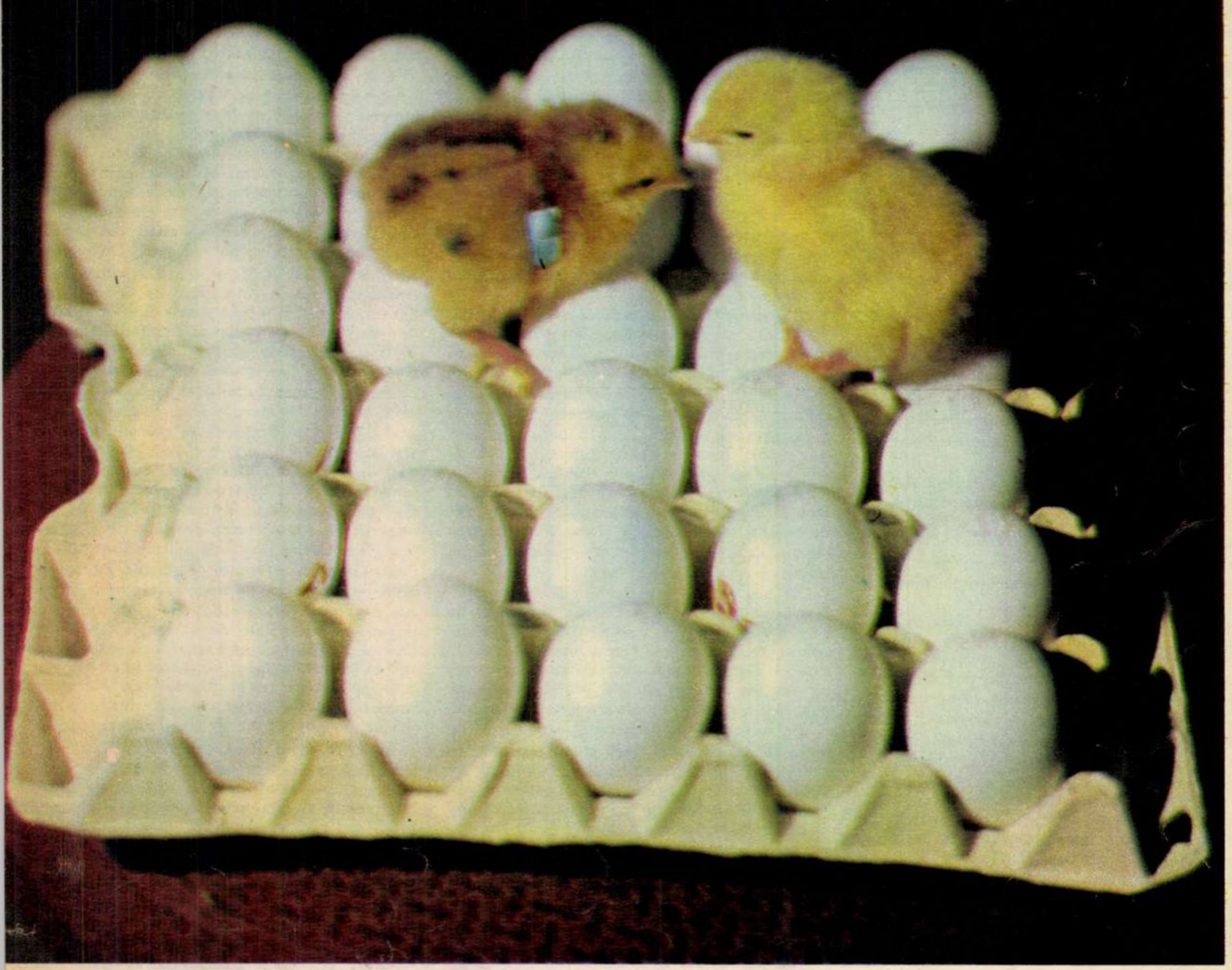

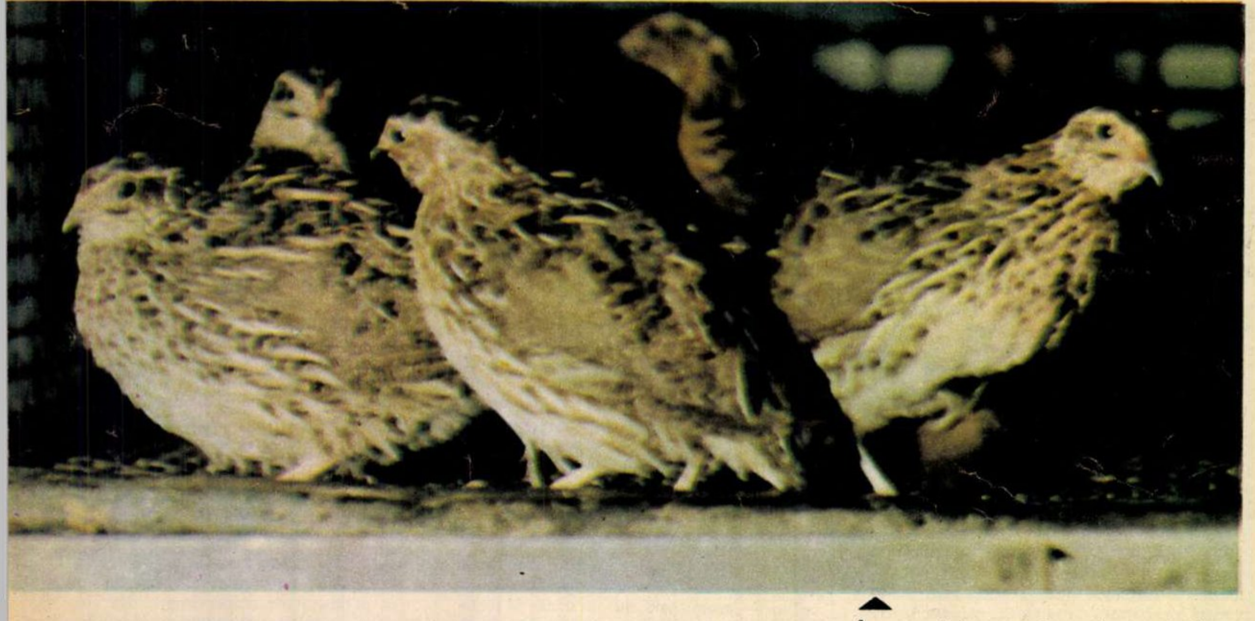

▲

În captivitatea fermelor avicole prepelița s-a dovedit un excelent furnizor de ouă și carne.

● Adevărul despre găinile hrănite cu făină de pește ● Ce spunem noi și ce ne recomandă specialiștii ● Marea importanță economică a unui combinat avicol ● O galinacee poate produce 3–4 ouă pe zi

Găina, biata de ea, așa cum o avem și o mîncăm de mii de ani, s-a mutat de o vreme în cuibare supraetajate, unde, înșelată de radiațiile caloriferelor și de *ziua* tuburilor fluorescente, se crede, aievea, într-o primăvară perpetuă. Ferită de aerul pur și lumina solară, străvechea Gallina domestica îmbătrînește prematur, dar face cîte 250 ouă pe an, e condamnată la sedentarism, dar ajunge în greutate de două kilograme în numai 60 de zile.

Mai știm din cîte am aflat că lumea modernă a galinaceelor este hrănită cu nutrețuri combinate din care nu lipsesc făina de pește, sîngele și deșeurile de abator, că tocmai de aceea se mai întîmplă să mîncăm pui la proțap cu miros ihtiologic și ouă cu gălbenușuri translucide.

Le-am văzut și ajunse în ograda casei noastre, bezmetice și rătăcite, ca picate din lună. După cîteva zile, cele mai multe reîmprospătîndu-și bagajul genetic, s-au apucat să-și refacă dieta tradițională, scurmînd pămîntul și vînînd insecte, în vreme ce altele, mai slabe de înger, cu simțurile ofilite de incubatoare și cuști metalice, s-au stins melancolice cu bucatele pe masă... Nu cumva, oare, ne întrebăm noi cu modestia profanului, abjurînd atît de drastic legile naturii, vom sfîrși prin a tăia găina cu ouăle de aur? Sau sîntem noi, cumpărătorii, victimele unor prejudecăți născute pe terenul ignoranței?

Combaterea foamei de proteine animale — sună categoric răspunsul specialistului — nu poate fi concepută decît prin creșterea intensiv-industrială a pasărilor și în general a tuturor animalelor furnizoare de carne, lapte și ouă. Avem nevoie de păsări la un preț redus, ceea ce nu se poate obține decît în mari combinate avicole, continua să ne explice omul de știință.

Vă propunem tocmai de aceea să-i cunoaștem mai îndeaproape ideile și argumentele vizitînd una din cele mai moderne unități de profil: Stațiunea de cercetări avicole din Corbeanca, județul Ilfov.

*

De fapt, preocuparea pentru selecția păsărilor domestice și producerea lor pe scară industrială nu este nici de ieri, nici de azi. Aristotel susține în a sa Istorie a animalelor că egiptenii inventaseră un fel de clocitoare artificiale pentru găini și tot Stagiritului îi aparține informația potrivit căreia, în vremea sa, ar fi existat o rasă de găini cu corpul alungit, foarte bătăioase și care ouau zilnic, așa-numita găină de Adria. Cum au arătat acești strămoși antici ai galinaceelor noastre, cît de asemănător cu exemplarele actuale ar fi fost, de pildă, celebrul cocoș al lui Socrate, pomenit de filozof în ultimele clipe ale vieții sale? *O, Criton, lui Aclepius îi sîntem datori un cocoș. Să i-l dați, să nu uitați...* (Platon, Dialoguri).

Ornitologii sînt astăzi cu toții de acord că străbunicele găinilor de azi au fost mici de statură și neeconomicoase. Selectarea și ameliorarea lor treptată, vreme de secole, a permis obținerea exemplarelor actuale, foarte potrivite pentru a fi valorificate în forme industrializate. Particularitățile biologice ale noilor rase ar fi: intervalul scurt dintre o generație și alta, marea capacitate de asimilare a hranei și un consum mic de nutreț pentru realizarea unor sporuri apreciabile pe unitatea de greutate. La Stațiunea de la Corbeanca, unde vă propunem să poposim, un hibrid din rasa Leghorn (realizat de cercetătorii de aici prin numeroase combinații interliniare) a ajuns să producă 280 de ouă pe an, deci aproape de două ori mai mult decît un exemplar crescut în mediul natural. Și tot aici, un pui de carne (cunoscut sub denumirea comercială de *broiler*) ajunge numai bun de friptură (2 kg) în 55—60 de zile, în vreme ce confratele său de suferință, crescut în ograda gospodarului, atinge aceeași greutate după trei-patru luni. Dar toate aceste performanțe nu sînt posibile decît prin artificializarea treptată a mediului de viață. Vizitînd una dintre halele rezervate păsărilor ouătoare din rasa Leghorn, am remarcat de la bun început două amănunte semnificative în acest sens: geamurile erau vopsite pentru a se împiedica pătrunderea luminii de zi, iar padocurile exterioare zăceau pustii, nefolosite. Mi s-a explicat de îndată că ultimele cercetări ale avicultorilor au permis să se constate că izolarea totală a pă-

Doi dintre excelenții hibrizi obținuți la Stațiunea de cercetări avicole din Corbeanca.

▼

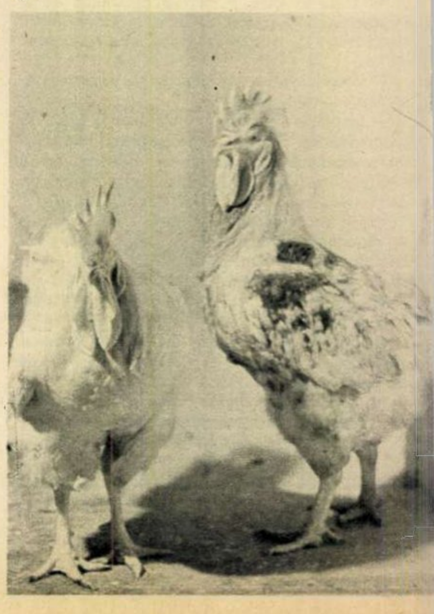

sărilor de elementele naturii favorizează creșterea și pofta de ouat. Cu o lumină slabă, păsările se dovedesc mai liniștite. E adevărat, lumina solară este necesară în formarea vitaminelor, dar aici, în interiorul halelor, acest stimul este substituit prin administrarea unor rații alimentare puternic vitaminizate. Blindarea halelor determină apoi o mai bună conservare a căldurii biologice, iar lumina roșie (geamurile sînt vopsite în roșu) frînează tendințele spre canibalism.

Încolo totul părea bine și la locul lui. Păsările mi s-au înfățișat exuberante și guralive, lipsite de angoase și sentimentalisme. Numerotate ca niște pușcăriași, cîntărite și studiate exemplar cu exemplar, ele n-au aici decît o singură obligație: să producă ouă.

Am vizitat apoi compartimentele unde își numără zilele păsările din rasa Rock, adevărate doamne, sfioase și reținute cum șade bine oricărei găini de carne. Am prins un cocoș și l-am cîntărit în brațe: peste 8 kilograme (cît un curcan!)

Am avut ocazia, în continuare, să trec în revistă (nu fără o strîngere de inimă) culoarele zăbrelite și supraetajate, orînduite în halele secției de la Tîncăbești, acolo unde își duc viața cîte 18 pui pe metru patrat. O metodă tipică creșterii industrial-intensive, proprie fermelor avicole din întreaga lume. Broilerul din asemenea ferme nu duce o viață de invidiat, dar sistemul lui de creștere permite obținerea, în numai 60 de zile, de pe un perimetru de 500 de metri patrați (deci suprafața unei curți țărănești obișnuite) a unei cantități de carne de aproximativ 10 000 kilograme (6 000 de pui). Numai prin practicarea unor asemenea metode intensive, în 1970, producția de carne de pui a atins în multe țări cifre spectaculoase: S.U.A., 5 900 milioane kilograme, Franța, 620 milioane kilograme; Italia, 490 milioane kilograme. Iată, așadar, cifre care ne propun o revizuire a părerilor noastre despre combinatele avicole, chiar dacă, pînă una alta, rămînem la convingerea că puiul de curte arată altfel la cuptor decît orfanul «fabricat» de cloșca electrică.

— Prejudecata cumpărătorilor români privind păsările crescute în forme industrializate este nejustificată — ne spune directorul stațiunii, dr. Mihail Ștefănescu. E adevărat, o recunoaștem, cu ani în urmă «puiul de la stat» — cum obișnuiesc să spună unii — era inapetisant ca aspect și de un gust îndoielnic. Dar între timp au apărut marile combinate avicole de la Titu, Crevedia, și din alte părți ale țării, care scot broileri reușiți, cu nimic mai prejos decît cei crescuți după metode tradiționale. Consumul mare de pui pe cap de locuitor în marile țări industrializate ale globului reprezintă cea mai elocventă dovadă că marea masă a consumatorilor caută și apreciază acest excelent produs alimentar ieftin și gustos.

— Vă referiți la carnea autentică de pui și nu la cea în care se insinuează în mod neplăcut gustul și mirosul de pește. Cumpărătorii noștri vă fac acest reproș care nu este, pare-se, neîntemeiat.

— Pentru a obține sporuri apreciabile în greutate, crescătoriile de pui sînt nevoite pretutindeni să administreze broilerilor furaje de natură proteică. Obținem un pui de 1,8—2 kg în 60 de zile și nu în 4—5 luni, ceea ce a permis reducerea substanțială a prețului de cost. Datorită selecției puilor și furajelor administrate, structura de aminoacizi este mai bine echilibrată. Calitățile nutritive ale broilerilor sînt cel puțin tot atît de ridicate ca și cele ale păsărilor crescute în gospodăria particulară. E adevărat, se mai întîmpla uneori ca păsările cumpărate să aducă a gust de pește, dar lucrul acesta se poate corecta ușor prin administrarea unei recepturi vegetale înainte de sacrificare. Producția de ouă poate fi de asemenea îmbunătățită. În stațiunea noastră am obținut ouă cu coajă brună (asta pentru a satisface gustul cumpărătorului care mai crede că oul închis la culoare este mai «autentic»), combinînd furajele cu boia de ardei, făina de cetină, făina de lucernă sau porumb din soiuri portocalii. Cumpărătorul nu știe în schimb că ouăle produse în ferme industrializate au o valoare nutritivă mai ridicată decît cele ale gospodarului, din pricina procentului mare de vitamine din nutrețul administrat. Se mai întîmplă apoi ca puiul să prezinte o structură musculară gelatinoasă și asta deoarece broilerul a fost livrat pieței mult prea devreme, deci nu în momentul maturației optime.

Sau greșelile pe care, am înțeles noi, fermele avicole le fac în dorința de a obține sporuri însemnate și în timp scurt, și asta cu ajutorul furajelor proteice care se metabolizează mult mai bine și costă mai puțin decît cele vegetale. În condițiile unei producții mari de păsări de carne, asemenea deranjamente organoleptice nu mai sînt posibile: prețul de cost scăzut permite atît administrarea unor rații furajere de corectare, cît și sacrificarea puilor la momentul oportun. Aceste deziderate constituie și în prezent și în viitor punctul de plecare pentru întreaga producție avicolă din unitățile specializate. Deocamdată într-o singură fermă intensivă, cum este cea de la Titu, se produc zilnic 40 000 pui și o producție anuală de 20 000 tone carne (aproximativ 14 000 000 broileri). Dacă avem în vedere că pe întreg teritoriul României numărul total al păsărilor matcă (găini, curci, rațe, gîște) din gospodăriile populației numără aproximativ 32 000 000 exemplare, ne putem face ușor o idee despre însemnătatea economică a marilor combinate pentru producerea cărnii de pasăre.

De fapt, exemplul țărilor fruntașe în producția galinaceelor pentru carne și ouă este elocvent. În Statele Unite consumul de carne de pasăre este de 18,3 kg pe cap de locuitor, în Franța de 15,2 kg, în Belgia de 11,6, cifre care vor fi atinse si de țara noastră în cursul viitorului cincinal.

Iată-ne deci puși în situația de a constata, pe baza datelor furnizate de experți, că tradiționala pasăre de curte, găina, hrănită corespunzător și băgată în oală la momentul optim, se recomandă prin excelente calități organoleptice. Și apoi nu e deloc neglijabil faptul că o necuvîntătoare de peste 2 kg o putem cumpăra la ora actuală nu cu o sută de lei, cît ne cere precupețul de pe piața liberă, ci la jumătate preț.

Toate acestea ne obligă să revenim la întrebarea noastră inițială: de ce mai întîlnim încă în magazine păsări cu gust nedorit și constituție fragilă din moment ce remedierea acestor defecte pare ușoară și posibilă de realizat de către orice unitate specializată? După un spor comod, obținut prin furaje proteice, putem avea ușor găina dorită, hrănind-o vreme de cîteva săptămîni cu nutrețuri vegetale. Disputa client-producător nu se va încheia niciodată dacă acesta din urmă nu va da satisfacție cererii generale, cumpărătorului, care, potrivit unui vechi dicton, are întotdeauna dreptate.

Crearea mediului artificial — ne-o demonstrează practica ultimelor decenii — n-a provocat nici un fel de șoc sau dezechilibru biologic în lumea galinaceelor de fermă. Dimpotrivă: eliberată de dictatul orb al naturii, de elementele stresante (căldură, frig, spaimă), buna noastră prietenă își poate exprima la maximum potențialul genetic. Rezultatele fructuoase dobîndite de avicultorii de la Corbeanca îi îndreptățesc la ora actuală să-si extindă cercetările și asupra altor specii. În următorii ani la Corbeanca vor apărea secțiile pentru rațe, curcani, potîrnichi, iepuri. În domeniul ameliorării raselor de galinacee, un proiect îndrăzneț: realizarea unei găini capabile de a face două-trei ouă pe zi. Punctul de plecare îl constituie un adevăr biologic: găina posedă în ovarul ei zeci de mii de ovule care, în condiții prielnice, se dezvoltă treptat și sînt eliminate. Se mai știe apoi că ea cheltuiește 17—18 ore pentru formarea cojii calcaroase. Eliberată de acest travaliu secular, deci pusă în situația de a realiza ouă fără coajă, găina va fi capabilă de a oua de două-trei ori pe zi. Intrăm deci într-o lume miraculoasă a geneticii în care omul, călătorind pe volutele fanteziei și ale științei, va fi capabil să inventeze ființe noi.

LIVIU TIMBUS ■

Fotografii
de **RADU CONSTANTINESCU** ■

Puiul de găină este obligat să se nască la comanda cloștii electrice, după exact 21 zile și 6 ore.

▼

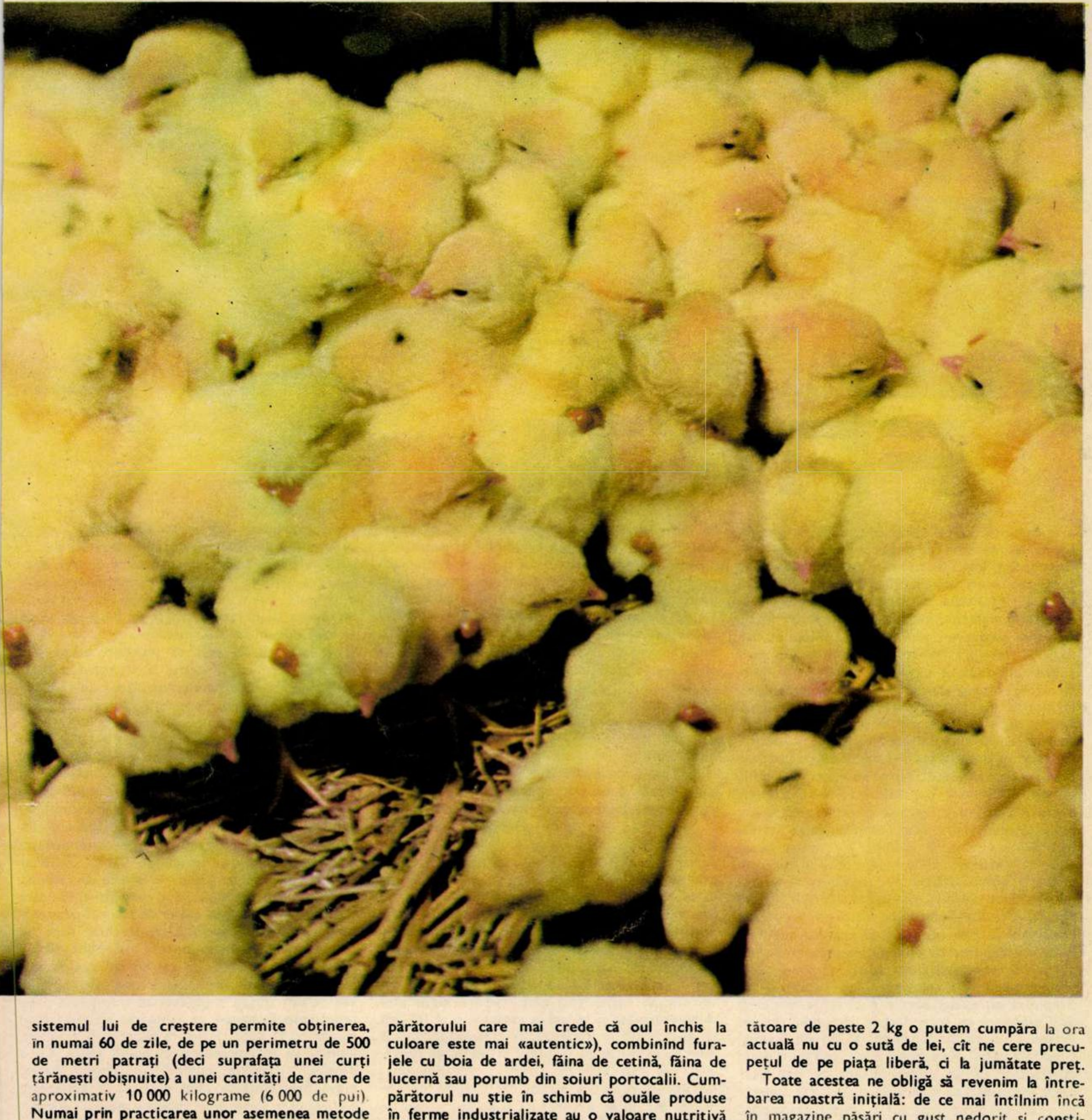

folclorul în halat alb(II)

Ce o fi asta? Mă înșală cumva auzul? Îmi îndrept pașii spre ușa zăvorîtă de după care se aud chiuituri, rîsete, dîrlîituri, ritmate strigături. De cealaltă parte a ușii se află impozantul bazin, la această oră rezervat doar femeilor.

Știu în general felul de comportare, uneori chiar distant, al doamnelor care vin, fie singure, fie însoțite de bărbații lor, la restaurant. Tocmai din această pricină îmi vine greu să-mi închipui că neobișnuita veselie, asemănătoare unei serbări populare, ar fi putut fi dezlănțuită de către ele în bazinul lecuitor al elegantului hotel «Nufărul» de la Băile Felix. În afara străinilor, hotelul găzduiește orășeni de diferite categorii, precum și o mînă de colectiviști. Sătencele, doar cîteva, venite fără bărbații lor, sînt mai retrase, se simt oarecum stinghere și nu se prea amestecă la mese cu alții. Dealtfel și orășenii s-au constituit în grupuri separate, ca să nu mai vorbesc de numerosul grup al finlandezilor. Nu prea văd deloc ce ar putea avea comun abundenta colectivistă, purtînd fuste multe și basma, cu cocoana care, la fiecare apariție, își schimbă, în afara îmbrăcăminții, și culoare părului. Grîu copt la micul dejun, cer vinețiu prevăzînd furtună la prînz, pătimaș apus de soare la cină... Mirîndu-se de mirarea pe care nu și-o pot stăpîni celelalte doamne, le răspunde că nu și-a adus decît patru din cele 18 peruci pe care le posedă. Îmi ajung aici, spune ea cu «modestie».

Dar ce oare se întîmplase în spatele ușii către care chiotele și veselia țărănească îmi atrăseseră atenția? Am aflat-o de la o cunoștință. În bazin ea s-a apropiat de sătencele care stăteau singuratice în apa aburindă. A vorbit cu ele despre una, despre alta, ajungînd și la cîntările și jocurile locurilor de unde veniseră și despre care vorbeau mîndrindu-se. Una dintre ele, din apropierea Sibiului, mai voinică, rumenă, cu pătrunzătoare privire de om dezghețat, răspîndind voie bună în jurul ei, s-a pornit a povesti despre satul ei. Spunea că știe multe cîntece și că la joc nu o întrecea nimeni încă de pe cînd era «jună copilă». La un moment dat grupurile citadinelor și-au întrerupt brusc conversația mondenă îndreptîndu-și privirile către sătence. Ce se întîmplase? Colectivista sibiancă, după ce a tras un chiot pătrunzător, a început a cînta cu o voce robustă, sănătoasă, un joc ardelenesc. Săriturile pe care le făceau călcînd apa aburită răspîndeau peste tot stropi veseli. La început a fost un hohot general de rîs.

Incetul cu încetul s-a spart gheața. Rînd pe rînd, îndemnate de sătence: «no! hai!», chiar și doamnele cele mai puțin comunicative s-au prins în horă, pesemne făcîndu-și socoteala că mișcările în apa călduță, radioactivă, sînt binevenite pentru păstrarea sau eventuala redobîndire a siluetei. Pe cînd jocul era în toi, cîntăreața noastră s-a pornit pe strigături ca la ea acasă, dintre care unele, improvizate potrivit împrejurărilor speciale mai deocheate, dar pline de umor, stîrneau cascade de rîsete, mai pe față, mai pe dos. Pînă la urmă, toate femeile aflătoare în bazin au mărit originala horă. În acest fel, singuraticele colectiviste s-au transformat în adevărate animatoare, răspîndind veselia și bunăvoia în jurul lor. «Halatele albe» din jurul bazinului se prăpădeau de rîs asistînd la acest spectacol unic, în care muzica și jocul popular avuseseră darul de a uni la un loc o lume încă atît de diferențiată. Desigur că dacă profesiunea le-ar fi îngăduit și-ar fi lepădat pe loc halatele, prinzîndu-se și ele în joc, spre a participa la veselia generală.

Bineînțeles, m-am prăpădit și eu de rîs aflînd de asemenea petrecere folclorică scornită de sătence și nu m-a mirat deloc cînd, intrînd în restaurant, am surprins soțiile însoțite de bărbații lor, precum și celelalte femei, inclusiv străinele, aruncîndu-și între ele zîmbete furișe, complice, care ascundeau oarecum o ușoară ironie la adresa bărbaților ce nu fuseseră în stare să-și inventeze asemenea distracție... populară.

HARI BRAUNER ■

O mamă eroină care a spălat, în viața ei, «pogoane de pînză».
Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

FRAȚII

«Mă scol dimineața la patru. Mă spăl, mănînc... Vara plec la cîmp. Iarna, mai des la moară și la pădure. Am unsprezece copii și trebuie, nu-i așa?» Ceea ce vrea să spună Bălăreanu Ilie că *trebuie* este, desigur, să muncească. Iese pe poartă înainte de a se lumina bine de ziuă. Se-ntoarce seara, tîrziu. Încet, la pas, pe mijlocul drumului pe care trec prea rar mașini pentru a mai ține dreapta. Oricît de trudit ar fi la întoarcere, oboseala are atunci în ea ceva plăcut. Fiindcă una este, zice Bălăreanu Ilie din satul Coșoaia, județul Teleorman, cînd deschizi ușa casei tale și-o găsești rece și singură, intri în ea ca un hoț parcă, și altceva cînd o vezi luminată și plină de viață, caldă și primitoare. Te prind o emoție și o fericire, te îmbunezi de toate necazurile cîte ar mai putea fi și aproape că nu te mai saturi ascultînd zarva aceea, cînd unul vrea să cînte, altul vrea să doarmă, al treilea cere să i se dea să mănînce, iar dacă pui masa vine ultimul și spune că el a mîncat adineauri.

«Să vorbim despre copiii mei? Să vorbim, de ce nu!»

Ion are 20 de ani. Despre el, la secția aparataj de la Uzinele «23 August» se vorbește ca despre un strungar fruntaș. Acum își îndeplinește serviciul militar. Respectă întru totul sfaturile părintești de a-și asculta comandanții, lucru explicat dealtfel pe parcursul mai multor scrisori care dovedesc atît firea cuminte și ascultătoare a expeditorului, cît și faptul că el nu este deloc zgîrcit la vorbă, posedînd chiar o anume măiestrie de a folosi limba română în tonul unei frumoase oralități. Ion a avut odată ocazia de a vedea cam ce înseamnă să fii cap de familie. Cu cîțiva ani în urmă, cînd tatălui «i-a luat picioarele» o criză de reumatism. S-a descurcat bine atunci și nu a neglijat nici școala, reușind să-și mențină notele de nouă și de zece. A dat în felul acesta și un exemplu tuturor elevilor familiei, care de obicei învață repede și bine, trecînd apoi la înfăptuirea altor lucruri folositoare pentru ei toți. Adevărul este că sînt copii inteligenți, în clasă sînt atenți și vioi, iar acasă nu dau nicidecum impresia că stau ore întregi cu același manual deschis pentru a se sustrage muncilor mărunte, dar necesare, care-i așteaptă. Alexandru are 13 ani. El hrănește calul și are grijă ca în găleți să nu lipsească niciodată apa. Petra o ajută pe maică-sa în gospodărie, mai ales la fiertul «legumelor». La cei 15 ani cîți numără, gătește tot la fel de bine ca o gospodină dintre cele pricepute și pofta de mîncare a fraților mai mici e cea mai bună dovadă în acest sens. Dar cum în casă sînt multe de făcut, fiecăruia îi revin «sarcini concrete», inclusiv lui Victor, de 5 ani, trimis să cumpere țigări «Mărășești» sau chibrituri. Astfel încît dintre toți numai Dumitra contemplă tabloul zilnic al vieții de familie, cu ochii ei căprui, așa cum au toți frații Bălăreanu. Și în timp ce alții se simt datori să facă ceva pentru ea, ea nu se simte datoare să facă pentru aceștia, la cei trei ani, decît gropițe în obraji. Cu cei care s-au ridicat însă mai mult pe picioare și au început să priceapă cine sînt și cum trebuie să fie, Bălăreanu Ilie folosește o pedagogie destul de originală, ce și-a dovedit pînă acum, în cazul celor mari, destul de clar valabilitatea. Întotdeauna, zice, le dă cîte cinci-zece lei să aibă în buzunar, să cumpere ce le poftește inima, o bomboană, un suc, o eugenie, fiindcă nu i-ar place să-i vadă rîvnind la alții și înghițind în sec. Dar banii ăștia nu intră la socoteală. Socoteala se face atunci cînd trimite copiii să cumpere ba una, ba alta, lucruri de trebuință în casă. Îi trimite să simtă banul, să simtă adică munca părinților, ajutîndu-i să înțeleagă cu timpul că nu există bani, și deci nimic din ce-ți poți cumpăra cu bani, fără să muncești. Într-o vreme a vorbit la cooperativă să-i fie înșelați cîteodată copiii. Rezultatul a fost mai mult decît satisfăcător, și de atunci aceștia se lasă prea puțin intimidați de siguranța cu care gestionarul face calculul, acum foarte rar, după o aritmetică proprie. Ce-i drept, lecțiile lui de viață caută să fie uneori de o corectitudine ușor exagerată, întrucît împrumutînd într-o anumită situație 3 700 de lei de la fiul cel mare, i-a înapoiat la termenul stabilit de către el însuși, odată cu dobînzile pe care tot el le-a fixat, «ca la C.E.C.», pînă la rotunjirea sumei de 4 000. I-a plăcut apoi, zice, «să-i antreneze la omenie» pe copii. Al doilea băiat, Vasile, învață la un grup școlar P.T.T.R., unde deprinde meseria de mecanic pentru centrale automatizate, și le scrie că se întîlnește cu soră-sa, Georgeta, de 16 ani, elevă la o profesională de confecții tot din București. Se văd duminica, se plimbă prin oraș și își destăinuiesc planurile de viitor, iar sîmbătă seara apar cîteodată în pragul ușii încărcați cu bunătăți pentru cei mici, care se grămădesc ca un ciorchine pe «nenicu» și pe «țățica».

Sînt clipe în care Bălăreanu Maria, posesoare a ordinului «Mamă eroină», pare și mai tînără și mai frumoasă la cei 39 de ani, ea, femeia ce-ar putea povesti, poate fără să știe și poate fără s-o intereseze că viața imită puțin literatura, cum a născut pe unul dintre copii la locul numit Puțul cu peri, în vreme ce se întorcea de la sapă, într-o după-amiază de vară. Treburile o țin mai mult pe lîngă casă, a spălat «pogoane de pînză», deși e cunoscută totodată ca una dintre cele mai bune muncitoare la C.A.P., și din familia Bălăreanu fără îndoială că ea este omul care doarme cel mai puțin. Harnică și chibzuită în toate cîte face, ea știe în casă totul, de la faptul că nu poți crește atîția copii fără o vacă, cum au deja, sau poate fără două vaci cu lapte, așa cum s-au gîndit să aibă chiar din primăvara aceasta, și pînă la faptul că în damigeană uleiul a scăzut simțitor și trebuie grabnic reînnoit. N-ar vrea să se creadă însă că se simt împovărați, că nu mai ies în sat, că nu mai văd lumea. Se duc aproape la toate nunțile, gîndind că dacă merg la alții or veni și aceștia la ei cînd se va ivi prilejul, deși, cinstit vorbind, Bălăreanu Ilie nu-și închipuie decît vag nunțile copiilor săi, care peste cîțiva ani vor începe «să se țină lanț» Ce știe sigur este că nu i-ar place să le facă la «salon», ci să întindă un cort mare în bătătură, în care să primească mesenii și să-i îmbie cu vinul «rozaliu, de căpșunică, cel mai bun de pe valea Neajlovului», iar lăutari va aduce numai din Clejani, pentru că «au așa, în ei, o verdeață și un spirit care te atrage ca om». Altfel, muzică ascultă cînd vrea, mai bine-zis cînd are timp, și cel mai mult îi place să pună la picup plăci cu Benone Sinulescu și Irina Loghin, pe care-i și vede uneori la televizorul așezat în «camera bună», unde se găsește și mobila de șapte mii. Acolo vin cîteodată prietenii. Are mulți prieteni, dar Coman al lui Zaharia, Nuțu al lui Badea și Dan al lui Radu Gibii îl caută mai des. Mai cu seamă iarna, cînd serile se lasă repede, pe neașteptate. «Mă, Ilie, strigă ei, ești pe-acasă?», «Intrați, mă». Și bărbații vin, desfăcîndu-și la gît hainele grele, răcoroase, care mai păstrează încă tăria gerului de afară. Se așază pe marginile celor două paturi acoperite cu velințe și macate și vorbesc despre viața lor, cea din sat, cît și despre cea aflată din ziare. Rugat să-mi spună cum simte ajutorul acestor prieteni, Bălăreanu Ilie confirmă că ar avea multe lucruri frumoase de arătat, dar el preferă să vorbească despre altceva. «Vă spuneam că iarna mă duc mai mult pe la pădure, la Zăvestreni și Bălăscuța. Îmi place să am mereu de lucru, așa că nu iau 5 metri de linie, cît se dă altora. Mie mi se fac înlesniri ca să iau 10 și 15 metri. Rostul este să scoatem buturugile rămase, și nu mă laud, dar un vagon sau două de lemne tot vînd pe an. Asta face cam șase mii de lei. Pe urmă, tot la fiecare an cresc cîte doi mînzați. Ii iau de mici, îi bag la ocolul silvic, și-n toamnă scot zece mii pe puțin. Mai cresc și cîte doi porci pe care-i contractez și îmi aduc un venit de vreo șapte mii de lei. Cînd e sezon agricol, mă duc la C.A.P. În '74 am luat 800 de kilograme de porumb, și am fost mulțumit cu acordul global. Tot de la C.A.P. primim o alocație de 50 de lei pentru fiecare copil, iar nevasta mai are o pensie de la stat de 300 de lei lunar și ajutorul social de 230 de lei o dată la trei luni. Toate astea ne ajută să trăim cinstit și curat, fără să suferim. Pîine ni se aduce de trei ori pe săptămînă, marți, joi și sîmbătă, și chiar dacă nu sînt eu de față mi se opresc 7–8 pîini. Copiii de la oraș au burse, iar cei de aici pot să facă excursii cu bani mai puțini. Îmi pare bine să văd că sînt ajutat, și gîndesc că statul este prietenul care la nevoie se cunoaște al unui țăran român cu 11 copii. Socot că odată va fi răsplătit, fiindcă eu am încredere în copiii mei». Ca o dovadă a acestor cuvinte, Bălăreanu Petra, elevă premiantă în clasa a opta, își amintește perfect că în vara anului trecut a muncit suficient acasă pentru a nu putea cuprinde decît incomplet această idee în compunerea intitulată «Cum mi-am petrecut vacanța», scrisă în prima săptămînă de școală, după cum în aceeași compunere a vorbit și despre excursia pe care a făcut-o cu colegii în nordul Moldovei, în schimbul a numai 80 de lei. La cei 15 ani știe tot la fel de bine ca părinții că pămîntul este cel mai bun prieten al lor, iar gîndul acesta îl vor învăța cu siguranță și frații mai mici, crescînd în această casă așezată la marginea satului Coșoaia, în vecinătatea cîmpului inundat de grîul, proaspăt, de primăvară, ei înșiși asemenea unor fire de grîu. Frumoși, sănătoși, curați: Dumitra, Victor, Dumitru, Constanța, Sorina....

DUMITRU ELIADE ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

imperfecțiunea crimelor perfecte

Crima perfectă a constituit un fel de piatră de încercare a ingeniozității autorilor de romane polițiste, care au ajuns uneori la «scheme» uimitor de abil concepute, atît de abile încît le iertam chiar și artificiozitatea.

Dar, dincolo de această existență literară cu fizionomia caracterizată prin ingeniozitate, crima perfectă este și o realitate a justiției. O tristă realitate a justiției, fiindcă, indiferent de faptul dacă a fost sau nu săvîrșită ingenios, orice crimă al cărei autor rămîne nedescoperit este perfectă față de puterea justiției de a stabili adevărul și face dreptate.

Cazul pe care vi-l povestesc — și îl rememorez pentru o anume semnificație a lui — *pare* mai degrabă roman polițist decît fapt trăit aievea.

Totul a început de la vizita unui medic al spitalului de boli nervoase, un medic cu care mă împrietenisem, fiind solicitat de multe ori de către procuratură pentru comisiile de expertiză ale capacității și responsabilității celor anchetați, dintre care mulți, după cum se știe, după ce fac cîte o mare prostie, mai fac și pe nebunii.

— Procurorule, pot să văd un dosar mai vechi?, m-a întrebat încă din ușă.

— Ce fel de dosar?

— Un dosar încheiat prin încetarea urmăririi penale fiindcă s-a constatat că nu s-a săvîrșit vreo infracțiune. Nu am numărul lui, dar am numele victimei și anul...

L-am găsit dosarul în arhivă, era atît de subțire încît l-am citit în timp ce am străbătut două coridoare și un rînd de scări, de la arhivă pînă la biroul meu. Era vorba de un accident banal de circulație.

Șoferul unui autoturism s-a angajat în depășirea unui camion fără a se asigura și, cum din față venea un alt camion, s-a izbit în plin în acesta și a murit.

L-am predat medicului care l-a studiat însă mult mai îndelung decît mine și apoi, așezînd pe biroul meu schița întocmită la locul accidentului, m-a întrebat:

— Zici că șoferul autoturismului trebuia să vadă că din față vine un alt camion și să nu se angajeze în depășire?

— Bineînțeles.

— Dar dacă nu a văzut?

— Dacă era chior, de ce s-a făcut șofer?

— Nu așa. Uite, drumul e într-o ușoară curbă. Dacă aici terenul e mai ridicat, înseamnă că nu a avut vizibilitate în lungul șoselei. Nu știi cum e aici terenul?

— De unde vrei să știu?

— Nu vrei să mergem pînă acolo cu masina?

— Chiar de asta am timp! Și, în fond, ce naiba vrei cu dosarul ăsta? Nu e totuna? Dacă nu a avut vizibilitate, atunci șoferul nu trebuia să se grăbească să intre în depășire. Chestia asta nu are nici o importanță!

— Ba are...

Mi-a răspuns grav, sec, cu aer de detectiv amator și misterios și a plecat fără alte lămuriri. Cînd s-a reintors — spre sfîrșitul orelor de program — era și mai grav.

— E așa cum am bănuit eu!, mi-a spus. Cînd șoferul autoturismului s-a angajat în depășire nu avea vizibilitate.

— Atunci de ce naiba s-a grăbit să intre în depășire?

— Și dacă se ascunde aici o crimă perfectă?

— Uite ce-i, prietene. Mi-a spus mie cineva că de la o vreme medicii de la spitalul de boli nervoase resimt și ei un fel de deformație profesională.

— Adică, se țăcănesc și ei, vrei să spui. Ești foarte drăguț!

— Sînt!

— Atunci, dacă tot ești drăguț, vino cu mine pînă la spital.

Pe drum m-a tot întrebat:

— Ai întîlnit noaptea vreun șofer care să nu stingă faza lungă?

— Bineînțeles... Mai circulă dobitoci pe șosele.

— Dar din aceia care să vină spre tine numai cu lanternele și apoi să te orbească dintr-o dată cu faza mare?

— Nu... Ba, parcă... Mi-a făcut unul figura asta pe șoseaua spre Sibiu. L-a înfuriat așa de rău pe Ilkey-baci, șoferul nostru, încît a întors și nu s-a lăsat pînă nu l-a prins din urmă și nu l-a oprit. Cînd să-l ia însă de piept pe șofer, tocmai a observat că era o cucoană care tremura de spaimă și tot arăta spre semnul de începător.

— Dar șoferi care să îți îngreuieze depășirea, împingîndu-te spre șanț, nu ai întîlnit?

— Ce naiba ai astăzi, doctore? Faci cu mine un interogatoriu?

Mi-a zîmbit cu același aer misterios.

— Interogatoriul l-am rezervat pentru tine.

La spital m-a rugat să aștept în biroul lui și apoi, după cîteva minute, a introdus un bolnav.

— Uite — i-a spus acestuia — mi-ai cerut să îți aduc un procuror. Dumnealui este procuror. Se va legitima.

Mi-a făcut semn să scot legitimația, am ezitat cîteva clipe, fiindcă aveam senzația că amicul meu, doctorul, vrea să se joace de-a «procurorul și nebunul», dar prea mă privea serios, așa că l-am ascultat.

Bolnavul a examinat legitimația, s-a uitat atent la mine comparativ cu mutra mea din fotografia de pe legitimație și apoi s-a așezat pe scaunul din fața biroului.

— O să vă surprindă ceea ce vă spun, a început. Vreau să fac o declarație completă... Eu am săvîrșit o crimă. O crimă care a rămas nedescoperită de multă vreme... V-am spus că o să vă surprindă ceea ce vă spun...

S-a oprit, fiindcă a observat privirea mea întrebătoare aruncată spre medic. Acesta însă era întors cu spatele, privind pe fereastră. Bolnavul a sesizat momentul în care, privindu-l cu atenție, mi-am dat seama că nu vorbește aiurea, a respirat adînc, ca pentru a prinde curaj, și a continuat:

— Am provocat moartea unui coleg al meu, șofer, cu care lucram la aceeași întreprindere. Am început amîndoi pe camioane. În timp ce al meu se tot defecta, al lui mergea ca un ceasornic. Ne-am îndrăgostit de aceeași fată, dar ea l-a preferat pe el. Era de înțeles, fiindcă el a trecut pe mașina mică a directorului, era îmbrăcat curat, conducea o mașină nouă, era tot pe lîngă șefi, în timp ce eu băteam toate șoselele pe rabla mea de camion.

— Și cum i-ai provocat moartea?

— Nu am plănuit asta... Știți, ne întîlneam destul de des pe șosea. Cînd venea din față, mă semnaliza cu farurile, deși era ziua, iar cînd trecea pe lîngă mine în viteză, venind din spate, mă claxona prelung... El zicea că mă salută, dar, de fapt, făcea asta în batjocură... Într-o zi de vară, cînd conduceam cu geamul deschis și mîna stîngă afară, și, așa cum se obișnuiește, făceam semn celor care voiau să mă depășească să astepte dacă nu era liberă șoseaua, sau să treacă, dacă era cazul, i-am auzit din urmă claxonul batjocoritor. Am văzut în oglinda retrovizoare că era el, dar am văzut și faptul că din direcția opusă venea un alt camion. Da, am văzut că șoseaua nu era liberă și, cu toate acestea, i-am făcut semn să mă depășească...

— Și?

— Așa cum a trecut pe lîngă mine, în mare viteză și claxonînd lung în bătaie de joc, s-a turtit în botul camionului care venea din sens opus... Cînd l-am tras afară din mașina făcută țăndări mi-am dat seama că l-am omorît eu...

— Ai mai declarat asta cuiva?

— Nu... La miliție, cînd s-a făcut ancheta, am spus că a trecut pe lîngă mine în mare viteză... Atît...

— Și ce te-a determinat să faci acum această declarație?

— Nu știu... Poate faptul că de la o vreme visez în fiecare noapte felul în care s-a izbit în camion, visez scenele încet, ca și cum aș fi la un film care se rulează încet, cu poticniri și opriri... și îl văd mai ales pe el, așa cum l-am scos din mașină... murind.

Medicul a apăsat pe butonul soneriei și s-a prezentat un infirmier care l-a condus pe bolnav.

— Ți-am spus că interogatoriul îți este rezervat ție, mi-a zis medicul după ce am rămas numai noi doi.

— Atunci, spune-mi de cînd e omul acesta internat la spital?

— De cîteva luni. Am insistat să vii astăzi să stai de vorbă cu el fiindcă se află într-o perioadă de luciditate. Altfel...

— Altfel, este bolnav... Dar nu ți se pare curios că numai după ce a fost internat, adică după ce s-a îmbolnăvit, a început să își recunoască fapta?

— Adică?

— Nu te preface că nu înțelegi ce te întreb!

— Da... Nu este exclus ca el să se fi comportat așa cum a declarat la miliție, adică să nu fi determinat prin gestul său intrarea în depășire a colegului care venea din spate și deci să nu fie cu nimic vinovat... Nu este exclus ca așa-zisa lui vinovăție să fie doar rodul fanteziei lui bolnave. Dar nu este exclusă nici cealaltă ipoteză... Adică a vinovăției lui, a crimei perfecte, a cărei consecință, prin efectul remușcărilor, a fost tocmai îmbolnăvirea lui... Juridicește, oricum chestiunea nu mai are importanță, fiindcă soarta lui a pecetluit-o definitiv boala ireversibilă de care suferă.

— Vrei să spui că dacă a săvîrșit cu adevărat o crimă perfectă atunci aceasta și-a dovedit și aici marea imperfecțiune a crimelor perfecte, adică faptul că cel fugit de judecata justiției nu poate fugi nicăieri de remușcările lui...

EMIL POENARU ■

știucile din gara de nord au căzut în plasă

Operativă și eficace, așa cum ne-am dori-o întotdeauna, miliția ne-a furnizat zilele trecute o surpriză plăcută, privită din unghiul de vedere al gazetarului. Un telefon și...

— ...Sînteți autorul materialului «Știucile din Gara de Nord»?

— Da.

— La aparat, locotenent-colonel Colibaba. Vreți să faceți cunoștință cu cîteva dintre ele?

— ?!?

— Cu știucile, adică. Cu cîteva dintre ele. Avem o plasă cu 8 exemplare recoltate ieri seară în fata gării...

...Peste o jumătate de oră eram într-o mică sală de ședințe a miliției și ascultam niște oameni bîlbîind, penibil, explicații a căror (aparentă) candoare s-ar fi potrivit la o grădiniță ciclu I, nelipsind, pe ici pe colo, nici accente extrase parcă din Münchhausen sau din Păcală.

— Am văzut-o pe tovarășa cu două geamantane și am vrut s-o ajut, **de aia am poftit-o în mașină.**

— Bine, dar ai văzut-o și însoțită de doi bărbați. Și i-ai poftit pe toți!

— Treceam pe lîngă un grup de patru oameni și m-au întrebat...

— Ei, tocmai asta e, nu ei, ci dumneata i-ai întrebat!

— Eu l-am dus pe tovarășul inginer șef la acceleratul de Brașov. Sarcină...

— Asta nu înseamnă că la întoarcere aveai sarcină să încarci în mașină un personal!

N-o să vă plictisim cu reproducerea tuturor dialogurilor, a căror încărcătură de absurd și penibil nu merită, evident, un spațiu în revista noastră. Ne oprim totuși la un aspect ce ni se pare interesant pentru creionarea unui portret social al personajelcr pe care vi le supunem judecății. Dinamici, energici, ofensivi, plini de tupeu, fără scrupule, ciubucarii cu mașină (șase dintre ei erau proprietari ai autovehiculelor), al căror portret-robot complex ne-a sugerat și comparația cu știucile — pește de pradă care atacă și nu iartă — suferă o ciudată metamorfoză în ipostaza identificării lor. Atunci apar accentele, care-ți repugnă și mai mult, ale unei periferii sufletești pe care ți-e greu s-o accepți pînă și-n paginile unei cărți. Lingușirea cleioasă, umilința jalnică, coborîrea sub orice urmă de demnitate.

În fapt, și la rece judecînd, «știucile» respective au fost amendate cu 150-300 lei. Sumă destul de modestă, după opinia noastră, ea putînd fi «amortizată» cu ușurință în 2-3 seri, dacă nu chiar într-una singură, de recidiviști versați. Poate că se vor mai găsi și alte argumente care să conducă la epurarea dorită în acest sector de activitate.

O ultimă noutate pe care o punem, cu aceeași înțelegere, la dispoziția miliției: aflăm că mai ales în jurul gării Progresul (ca și la capătul tramvaiului 17) roiesc adevărate cîrduri de știuci care fac obișnuit cursa București-Giurgiu și retur. Se cunoaște și «tariful», se cunosc bine și acești profesioniști ai ciubucului, unu-i «nea Mitică», altu-i «nea Gică», lucrează oamenii aproape «pe față», în deplină armonie. Armonie cu ce?, cu cine? Cu «romantica» noastră nepăsare. A mea, a dv. și a altor cetățeni care ne mulțumim să privim, să strîmbăm eventual din nas și să întoarcem capul.

MARIUS POPESCU ■

Stănescu Gheorghe

Rabinovici Heinrich

Nuică Constantin

Baciu Argentin

Epure Marin

Bara Ion

Barbu Nicolae

Circomu Gheorghe

AVENTURA CALCULATORULUI

CARE A ÎNTÎLNIT «DUNĂREA VERTICALĂ»

▲

O apăsare pe buton și datele culese în uzină se transmit computerului. Totul pare simplu, elegant, tehnicolor. Dar n-a fost așa: au trebuit învinse inerția unora, neîncrederea altora.

Fotografie de ELENA GHERA ■

La una din marile întreprinderi bucureștene am văzut, trase la șapirograf, Cele Zece Porunci, ediție 1975. Citez la întîmplare:

«...4. Nu interpreta. Nu da frîu liber imaginației. Nu considera că dacă pînă acum ai lucrat într-un fel, tot așa trebuie să lucrezi și în viitor.

...7. Nu înregistra modificări pe evidențele proprii fără să completezi formularele de comunicare către calculatorul electronic.

...10. Verifică, înainte de plecare, dacă ai transmis toate modificările din ziua respectivă la calculatorul electronic! Nu lăsa pe mîine transmiterea modificărilor făcute azi...»

Așadar, acest decalog al erei informaticii adaptează pînă și proverbe milenare cerințelor computerelor. O cunoscută zicală deprinsă din anii în care frecventam grădinița cu orar redus devine: «Nu lăsa pe mîine transmiterea modificărilor făcute azi». Transmiterea, firește, către calculatorul electronic.

Poate cea mai mare mirare o va provoca nr. 4: «Nu da frîu liber imaginației». Îndemnul nu trebuie luat ad litteram: acei care l-au redactat au foarte multă imaginație; cît despre cei care trebuie să execute indicațiile, cine oare le-ar putea refuza elementarul drept la imaginație? Aci e vorba, de fapt, de cu totul altceva: Maiestatea Sa Calculatorul Electronic reclamă o disciplinare strictă nu numai a evidențelor, ci și a gîndirii. Fiindcă tot la nr. 4 aflăm însuși miezul experimentului la care ne vom referi mai jos și căruia îi dorim cea mai grabnică extindere: «Nu considera că dacă pînă acum ai lucrat într-un fel, tot așa trebuie să lucrezi și în viitor». Grație informaticii Întreprinderea de pompe-București lucrează de pe acum în viitor. Nu avem în vedere planul de producție — pe care dealtfel îl îndeplinește cu succes — ci *innoirea fundamentală a sistemului informatic de conducere.*

Trei întreprinderi din sectoare diferite sînt propuse *să devină întreprinderi-model pe țară sub toate aspectele*, urmînd ca, după ce acțiunea va fi fost dusă la bun sfîrșit, ele să se transforme într-un fel de *expoziții vii* pentru ansamblul economiei naționale. O acțiune deci de largă respirație, desfășurată sub îndrumarea și coordonarea Consiliului organizării economico-sociale. Printre cele trei unități figurează și I.P.B., ca «reprezentantă» a industriei construcțiilor de mașini.

— Cu cinci pompe de-ale noastre am putea schimba cursul Dunării — spun, mai mult în serios decît în glumă, cei de la I.P.B., a cărei producție este dealtfel extrem de variată: de la pompa cea mai puternică, «Dunărea verticală», la micuța «Mopsi», motopompa de stins incendii.

Tocmai această diversitate a producției conferă experimentului o mare valoare, pentru aplicare ulterioară în întreaga industrie constructoare de mașini.

În faza actuală acțiunea de înnoire poartă un nume bine definit: sistemul informatic de conducere cu mijloace automate de calcul. Bazele acestuia au fost puse încă acum cîțiva ani de ingineri din întreprindere pasionați de informatică, dar în 1974 au fost mult dezvoltate cu ajutorul unui grup de specialiști de la Institutul central pentru conducere și informatică, în cadrul acțiunii mai susamintite. Spre deosebire de majoritatea aplicațiilor similare din țară, aci computerul intervine direct în toate activitățile, în special în programarea și urmărirea producției, nefiind folosit doar pentru lucrări de evidență.

În adevăr, este în curs de elaborare un întreg sistem de conducere bazat pe calculatorul electronic, interesînd funcțiile de bază ale întreprinderii: cercetare-dezvoltare, producție, comercială.

— Singurul lucru pe care nu-l face computerul este să se ducă la poștă și să transmită mandatele la diverse O.C.L.-uri, observă zîmbind economistul-analist Vasile Ionescu, făcînd aluzie la trecerea pe calculator a plăților în rate contractate de miile de muncitori și tehnicieni ai întreprinderii.

Toată această vastă acțiune nu s-a desfășurat și nu se desfășoară lin, nu a constat în instalarea unui computer, în elaborarea unor programe de calcul în birouri cu uși capitonate, și apoi în apăsarea festivă pe buton: «gata, de azi am intrat în era informaticii». Totul este destul de complicat, fiindcă trebuie învinse neîncrederea și inerția. Desigur, în principiu toată lumea e de acord, dar în practică...

— Informatica impune o disciplină strictă, atît în formă cît şi în conţinut, totul trebuie regîndit şi resistematizat: de la organizare, colectare de date, la însuşi sistemul de conducere — subliniază şeful Oficiului de calcul, inginerul Constantin Rotaru.

Acest specialist în construcţia de maşini a făcut pasul cel mare împreună cu întreprinderea, adoptînd, cu entuziasm şi convingere, informatica.

Se impune deci o nouă abordare a problemelor, de la cele mici la cele mari. Un exemplu mărunt: formularele trebuiau scrise cu litere de tipar, extrem de citeţ. Ce oftaturi i-a fost dat să audă inginerului Rotaru în primele săptămîni:

— Aoleu, ce complicat, aoleu, ce bătaie de cap! Eu aşa îl fac pe *i*, niciodată nu-l confund cu *1*.

— Dumneata nu, dar calculatorul da.

— Atenţie, baraţi pe *I* majuscul la ambele capete. Şi apoi, acest *H* nu trebuie confundat cu *N*.

— Dacă aşa scriu eu, laba-gîştii?!

— A venit timpul să te schimbi.

— *G* nu *6*!

— Te trezeşti că inaugurăm şi un curs de caligrafie?!

Caligrafia n-a fost decît începutul. Au trebuit codificate, în limbajul calculatorului, mii de repere — elemente constitutive ale pieselor — zeci de mii de operaţii.

— Iată-ne şi responsabili de cod — ironizau unii din cei chemaţi să ajute la această operaţie.

Altă bătaie de cap necesară: verificarea listelor pentru fişierele destinate calculatorului. Sute şi mii de cifre, coloane nesfîrşite.

Cînd, în fine, maşina a început să-şi facă datoria, livrînd primele «cearşafuri» cu date şi cifre, gata prelucrate şi sistematizate, oamenii s-au luat la întrecere cu ordinatorul, aşa, ca să se convingă, reverificînd totul cu creion şi hîrtie sau, în cel mai bun caz, cu «rîşniţa», umila maşină de birou care poate îşi trăieşte ultimele zile.

Au fost iniţiate şi întortocheate tratative. Unii dispeceri îşi aranjaseră cartotecile în lădiţe după criterii proprii, care s-au nimerit să fie total diferite de cele ale calculatorului. Dispecerii negociau:

— Doar cînd îmi veţi furniza situaţii complete de la calculator vom schimba ordinea în lădiţe. Pînă atunci...

Un şef de serviciu a fost convins să-şi restructureze rapoartele în funcţie de cerinţele maşinii promiţîndu-i-se:

— Dacă-mi dai situaţiile aşa cum am eu nevoie, nu va mai fi necesară dactilografierea fişelor tehnologice. Calculatorul scuteşte şi de această treabă.

Nu trebuie dedus că s-a manifestat o rezistenţă conştientă faţă de nou; mai curînd şi-a arătat colţii inerţia, care rămîne una din legile de bază nu numai ale fizicii, ci şi ale mentalităţii umane. Spre deosebire însă de fizică, unde rămîne de neclintit, cealaltă inerţie poate fi şi este învinsă, mai ales atunci cînd oamenii se conving din experienţă de avantajele noului.

Cum am spus, acţiunea este în curs, dar remarcabilele rezultate obţinute pînă în prezent sînt întru totul convingătoare. Astfel, s-a perfectat sistemul şi este în curs de implementare — cum spun informaticienii — operaţiunea de contractare şi livrare a produselor finite, componentă de bază a funcţiei comerciale. În fond, totul porneşte de la contract: fără contract nu există nici producţie. Cel puţin aşa pare logic. Numai că î.e.c. — adică înainte de era calculatorului — apăreau situaţii aproape incredibile: din cauza sistemului greoi de circulaţie şi avizare a hîrtiilor, treceau, de regulă, cam şase luni şi nu 20 de zile, cît ar fi fost normal, de la primirea comenzii la semnarea contractului. (Situaţia are, dealtfel, un caracter mai general, nu priveşte doar I.P.B.). Volumul excesiv de documente, birocraţia — şase compartimente, cu şase evidenţe paralele! — trimiterea beneficiarului de la un birou la altul, toate duceau la necorelări între producţie şi contractare. Sub imperativul producţiei, unele comenzi erau lansate în fabricaţie înainte de confirmarea contractelor respective. Rezultatul? În legătură cu aproape 80% din contracte interveneau tot felul de divergenţe. Lucrurile luau uneori turnuri ciudate: beneficiarul trebuia convins că are nevoie de pompe la o altă dată decît cea solicitată, fiindcă, oricum, ele începeau să iasă pe porţile secţiilor de producţie. Pînă la urmă soluţii se găseau, dar faptul rămînea: la I.P.B. ploua nu numai cu comenzi, ci şi cu litigii precontractuale. În prezent, mulţumită unui nou sistem de organizare operaţiunile de contractare şi de livrare sînt aşezate pe baze noi, menite să facă practic imposibilă repetarea unor asemenea situaţii. De reţinut: organizarea şi conducerea unui sistem cu ajutorul mijloacelor automate de calcul nu se reduc nici pe departe la trecerea în seama computerului a unor operaţiuni care înainte se executau manual, ci presupun *regîndirea* procesului de conducere însuşi.

În momentul de faţă, cu ajutorul calculatorului, se pot obţine — în mai puţin de o oră! — situaţii sintetice sau analitice pentru care înainte se pierdeau mii de ore, cum ar fi: balanţa contractelor (în toate fazele), mişcările de produse finite, analiza livrărilor etc., informaţii de utilitate primordială pentru luarea deciziilor la toate nivelurile.

Orice început are un sfîrşit. În cazul calculatorului electronic această constatare, care nu străluceşte prin originalitate, capătă un aspect insolit. Iată-l: «Început 14/55/14, sfîrşit 15/01/59». Cifrele ascund o întreagă istorie, pe care am aflat-o de la economistul-analist Vasile Ionescu, absolvent al uneia din primele promoţii ale Facultăţii de cibernetică a Academiei de studii economice.

— Aceste cifre arată că imprimarea a început la ora 14, 55 minute şi 14 secunde şi s-a terminat la ora 15, 1 minut şi 59 secunde. Într-un răstimp mult mai scurt decît este necesar pentru — iată! — chiar şi aceste explicaţii ale mele, maşina a executat o muncă neînchipuit de migăloasă, *mai bine şi mai repede decît omul*.

În adevăr, este uşor de închipuit ce eforturi depune contabilitatea pentru urmărirea contractelor de cumpărături în rate şi a altor reţineri cum ar fi: chirii, popriri etc. la mii de muncitori. Şi, să nu uităm: sumele respective — care, de regulă, variază de la lună la lună — nu trebuie numai calculate şi reţinute, ci şi expediate instituţiei în favoarea căreia se efectuează reţinerea: O.C.L., I.C.V.L. etc. Se cer deci catastife impozante şi uneori se pierd nopţi întregi într-o muncă pur mecanică. Acum contabilitatea a scăpat de această belea. Dar nu fără emoţii, după cum ne convinge Vasile Ionescu:

— Cînd totul a fost gata şi am citit primele file imprimate eram extrem de mulţumit: muncisem luni de zile ca să pun la punct programul şi acum ţineam în mînă rodul strădaniilor mele! De curiozitate m-am căutat şi pe mine în coloanele de nume şi cifre, căci aveam şi eu reţineri: un contract pentru cumpărarea unei locuinţe. Cînd am citit ce era scris în dreptul numelui meu am simţit că mi se taie picioarele: suma se referea la luna precedentă, nu la cea în curs, aşa cum ar fi trebuit. O ştiam prea bine, deoarece *eu* eram cel în cauză! Dar aceasta însemna că *toate* contractele fuseseră trecute greşit...

— Şi atunci, aţi reluat munca de la început?

— Nu. Greşeala s-a putut repara relativ uşor, căci în program figura posibilitatea introducerii unor instrucţiuni de corecţie. Nici nu vă închipuiţi ce docil este un calculator electronic! Cu singura condiţie ca să ştii să-l struneşti.

Vasile Ionescu cunoaşte bine această artă, pentru bunul motiv că este îndrăgostit de profesiunea sa: «M-aş sufoca fără calculator, mi-a intrat în sînge. Nu reuşesc să mă plictisesc».

Odată s-a dus să citească datele seara tîrziu, nemaiavînd răbdare să aştepte pînă dimineaţa. Şi deoarece soţia era reţinută la spital — unde era de gardă — el s-a dus cu fiul la Centrul de calcul, ca să nu-l lase singur în casă. Astfel, băieţelul de trei ani a făcut cunoştinţă cu un calculator. Semn al vremii. Mi-am adus aminte atunci de o mamă care-mi povestea că odrasla ei de şapte ani îşi pune în încurcătură părinţii cu întrebări privind logica matematică. Numai că părinţii, oameni culţi şi onorabili, nu prea pot să-i dea explicaţiile cuvenite. Nu degeaba marele matematician francez A. Kaufmann a scris o *Carte pentru părinţi*, în scopul reciclării lor în matematici, pentru a-şi ajuta copiii. De fapt, într-un sens, acesta este şi sensul experimentului de la I.P.B.: oamenii se reciclează. Metalurgii reclamă «listinguri», contabililor «le sticlesc ochii» — după plastica observaţie a unui informatician — cînd aud vorbindu-se despre noi posibilităţi de ajutor din partea computerului, şi toţi în cor, inclusiv scepticii de ieri, se adresează Oficiului de calcul cu un moş-ajun bun pentru toate anotimpurile: «Ne daţi ori nu ne daţi?»

Iată-ne acum pregătiţi să ne avîntăm, împreună cu ordinatorul, la o altă aplicaţie, de data aceasta în vîlvătaia turnătoriei.

— Cînd se stabilea programul de bază al întreprinderii era o nebunie, dar şi pe ea o făceai cu aproximaţie... Or, în tehnică chiar şi nebuniile trebuie să le calculezi cu punct şi cu virgulă — ne spune inginerul Gheorghe Popa.

Şi aşa am aflat de la mai-marele făurarilor de la I.P.B. — şeful atelierului de proiectare, cercetare şi dezvoltare *tehnologie cald* — cum a făcut cunoştinţă Hefaistos cu informatica.

Circa 80% din piesele care compun o pompă sînt turnate şi forjate în întreprindere. Aşadar, de modul în care sectorul *cald* îşi îndeplineşte sarcinile depinde, într-o măsură hotărîtoare, realizarea întregii producţii. Turnătoria I.P.B. se situează, ca nivel tehnic, printre primele din ţară şi produce circa 3 200 repere — număr extrem de mare, datorit diversităţii tipurilor de pompe. Chiar şi schimbările cu totul minore care survin la *acelaşi* tip pun noi probleme tehnologilor. Să luăm, de pildă, o pompă Brateş-500-Stînga, deci care se cuplează pe stînga cu motorul. Dacă un beneficiar comandă un Brateş-500-Dreapta se modifică tehnologia. Ingineri şi tehnicieni, specialişti de înaltă calificare, trudeau 365 de zile pe an — minus sărbătorile legale, dar plus nopţi a căror socoteală n-o mai ţine nimeni — la stabilirea consumului de materiale şi manoperei pentru, repetăm, 3 200 repere. Or, fişa tehnologică a unui *singur* reper cuprinde pînă la 41 de operaţii, fiecare din ele trebuind evaluată şi determinată în funcţie de desele schimbări ale comenzilor.

Nebunia cea mare — folosim acest termen nu neapărat în sens peiorativ, nimeni nefiind vinovat — apărea cînd se elabora programul de bază al întreprinderii, cam de două ori pe an.

— Programul de bază — ne explică inginerul Popa — precizează posibilităţile noastre de producţie cantitativ şi valoric, pe o anumită perioadă, să spunem un semestru. Nu trebuie să fii specialist ca să înţelegi enorma complexitate a acestei operatiuni, care presupune stabilirea încărcării fiecărei maşini mari şi mici, cu luarea în considerare a timpilor de execuţie, a stocurilor, disponibilităţilor umane etc., etc. Este, dacă vreţi, un soi de inventar uriaş. Cînd primeam sarcina concretizată în cuvintele fatidice PROGRAM DE BAZĂ, tot serviciul era mobilizat. Adunam minute, kilograme de fontă şi oţel, adunam oameni. Sute şi mii de cifre, de coloane. Era o nebunie, pe care însă, cum spuneam, o făceam doar cu aproximaţie, fiindcă nu se putea altfel.

— Şi acum?

— Acum toate datele sînt stocate în memoria calculatorului, care furnizează informaţii complete despre consumul de materiale şi manopera pe fiecare reper, pentru toate la un loc sau pe grupe, după nevoi. El îţi indică încărcarea liniilor şi a utilajelor, în fine, tot ce poate interesa pe un conducător, tot ce-i este necesar pentru a lua decizia justă. Nu demult, noi, cei de la *cald*, am dorit să ştim ce se va întîmpla dacă vom satisface o comandă masivă pentru un anumit tip de pompe. Calculatorul ne-a avertizat că dacă-i «dăm drumul» vom fi strangulaţi la atelierul de miezuire şi că fără 40 de oameni în plus n-o vom scoate la capăt. Iată deci cum informatica intervine direct, cu efect favorabil, în aşa-numita funcţie de producţie, componentă esenţială a activităţii oricărei uzine. Dealtfel, utilitatea calculatorului se vădeşte nu numai la nivelul conducerii, el a coborît în producţie pînă la ultimul loc de muncă.

La conducerea secţiei Turnătorie, pe birouri acoperite de schiţe şi desene tehnice, într-o atmosferă caracteristică de du-te-vino, cu oameni grăbiţi, prăfuiţi, întîlneşti «cearşafurile» provenite de la Oficiul de calcul, cu nesfîrşite coloane de cifre şi specificaţii.

— Să facem un calcul sumar — ne propun inginerii Radu Alistar, şeful secţiei, şi Eugen Ionescu, şeful de schimb. Lunar, turnătoria livrează circa o jumătate de milion de piese. Zilnic trebuie întocmit aşa-numitul raport de producţie, cu toate datele privitoare la piesele produse în precedentele 24 de ore: cantităţi, manoperă, calculate pînă la minut şi pînă la leu, la fiecare operaţie în parte. Acest raport oglindeşte întreaga activitate a secţiei, care numără multe sute de oameni, şi tot de el depinde retribuţia muncitorilor. Adevărul golgoluţ: nu există, practic, nici o modalitate de a impiedica — în calculul manual — strecurarea de greşeli involuntare în raport, la o producţie lunară de 500 000 de piese, care necesită fiecare în parte uneori zeci de operaţii succesive. În noul sistem, asemenea erori sînt aproape excluse.

Ajutorul dat turnătorilor de către Oficiul de calcul nu se mărgineşte la preluarea unei imense munci rutiniere materializate în alcătuirea raportului de producţie.

Nu cu multă vreme în urmă se pierdeau, la începutul fiecărei luni, două zile... care adeseori se prelungeau pînă noaptea tîrziu, pentru defalcarea pe brigăzi a planului lunar de producţie. Se strîngeau în jurul mesei rotunde maiştrii, dispecerii şi şeful de secţie — aşadar, cadrele cele mai calificate din punct de vedere tehnic — şi începea marea discuţie: cine ce va face? Dacă la distribuirea pe brigăzi a reperelor vechi situaţia era mai simplă, deoarece anumite repere cădeau în mod tradiţional — ca să spunem aşa — în sarcina anumitor echipe, la reperele noi lucrurile se complicau. Fără a mai vorbi de însuşi volumul mare de comenzi şi de extrema lor variabilitate, care de asemenea îngreuiau o repartiţie absolut echilibrată. Şi totuşi, chiar cu aceste zile pierdute, «încărcarea» echipelor nu era unitară, unele lucrînd sub capacitate, iar altele fiind supraîncărcate.

În prezent, calculatorul electronic comunică turnătoriei lista tuturor reperelor, defalcate *pe echipe*, precum şi a materialelor, pe cantităţi şi sortimente, necesare pentru realizarea planului.

— Am impresia — îmi spunea un tehnician — că azi calculatorul mă ia de mînă şi-mi şopteşte: doar atît şi atît ai voie să iei din magazie, altfel la sfîrşitul lunii vei depăşi limita de consum admisă.

Turnătorii n-au decît un singur reproş la adresa calculatorului: nu le livrează cu suficientă promptitudine anumite situaţii totalizatoare.

În curînd I.P.B. va dispune de un calculator propriu şi atunci...

...Şi atunci am făcut un salt în viitor. Ne-am adresat directorului Dimitrie Grecov, «factorilor de decizie», informaticienilor: «Daţi frîu liber imaginaţiei! Încălcaţi a Patra Poruncă! Cînd sistemul informaţional va fi complet pus pe picioare, cum se va desfăşura activitatea de conducere?»

Iată cîteva din posibilităţi.

Să presupunem că se primesc comenzi importante pentru noi tipuri de pompe, care ar afecta structura de fabricaţie a întreprinderii. Calculatorul va putea furniza o analiză completă a consecinţelor decurgînd din acceptarea comenzilor, va arăta dacă anumite sectoare vor fi gîtuite, în care caz ar «sugera» colaborarea cu alte întreprinderi sau poate crearea unei secţii noi etc.

Altă situaţie posibilă: soseşte o nouă structură de plan de la centrală. Conducerea va dialoga cu maşina: «Care vor fi, în noile condiţii, încărcările pe tip de utilaj — strung, freză, borverk... — care va fi necesarul de muncitori? Cîţi va trebui să angajăm, cîţi tineri să şcolarizăm, pentru a asigura forţa de lucru necesară?»

Un alt tip de întrebări: «Care este tendinţa de solicitări de pompe?» Ordinatorul va analiza comenzile pe ultimii ani, va lua în considerare şi alte date de marketing stocate în memoria sa magnetică şi va face pronosticuri pentru anul sau anii următori.

Viaţa pune mereu asemenea întrebări şi de multe ori, dintr-un motiv sau altul, eşti nevoit să dai imediat răspunsuri. După fericita expresie a inginerului Constantin Rotaru, conducerea unei mari întreprinderi se află ades în situaţia de a da un extemporal sui-generis, cu alte cuvinte, de a răspunde rapid şi exact la cele mai diverse solicitări. Pentru a le face faţă, aidoma unui elev silitor, trebuie să fii pe deplin stăpîn pe materie. Numai că în domeniul construcţiei de maşini materia devine, pe zi ce trece, tot mai complexă. Producţia într-o mare uzină — aflată ea însăşi în relaţii cu sute de alte întreprinderi — contractarea, aprovizionarea, desfacerea, permanentele transformări tehnologice, fac tot mai dificilă, la noi şi aiurea, o conducere cu adevărat eficientă, fără cibernetică.

S-ar putea replica: în fond, întreprinderile din ţară nu merg din plin şi fără calculator? Şi ce nenorocire se întîmplă dacă reţinerile din retribuţii se calculează manual? Zilnic, pe şantiere, în uzine, pe ogoarele ţării, se împarte munca între mii şi mii de brigăzi, care apoi trudesc cu folos pentru ridicarea ţării, fără să se ceară părerea unui calculator electronic.

Adevărat. Nu te trezeşti dintr-o dată în era informaticii. Totul este proces, devenire. Dar şi pregătire! Este exact ceea ce se întîmplă la I.P.B. şi în alte întreprinderi.

Aventura calculatorului electronic este, în primul rînd, o aventură pur umană. A celor doritori să se pregătească aşa cum se cuvine pentru extemporalele mereu mai complicate cărora au să le facă faţă la tot pasul într-o lume schimbătoare.

LIONEL NIŢESCU ■

LUMEA DE MÎINE

între rutină şi invenţie

Definiţia spiritului creator printr-o atitudine mentală *deschisă* a omului în faţa lumii, vieţii şi schimbărilor novatoare se cere a fi corectată prin cîteva consideraţii, privitoare la mecanismul intim al creativităţii. Faptele vieţii şi procesele sufleteşti nu pot fi simplificate şi reduse la formule stereotipe, cum ar fi, de pildă, opoziţia totală între activitatea de rutină şi spiritul inventiv. Cu alte cuvinte, subliniind rolul esenţial al inventivităţii creatoare în viaţa culturală şi tehnică a omenirii, nu înseamnă, în acelaşi timp, că se neagă însemnătatea muncilor automate şi a activităţilor reflexe. Munca de rutină este necesară şi obligatorie în activităţile producţiei în serie sau în ale comportamentului, în care o succesie de mişcări, învăţate mai înainte cu greu, intră în deprindere şi sfîrşesc prin a fi săvîrşite cu iuţeală, îndemînare şi precizie. Totuşi, deasupra acestor activităţi automatizate se află aptitudinea inventivă a spiritului; acesta, eliberat de luarea aminte faţă de comportamentele intrate în deprindere, poate gîndi creator. Este la mijloc o deosebire de nivel vital.

Cîteva exemple ne vor lămuri procesul.

Un virtuos al unui instrument muzical este obligat să stăpînească tehnica, prin automatizarea mişcărilor mîinilor, pentru a putea avea libertatea de gînd şi simţire în interpretare sau pentru a ajunge la creaţia unei partituri originale. Numai prin trecerea în subconştient şi prin activitatea automată a digitaţiei sale, pianistul va putea ajunge la activitate creatoare. În acest sens — şi *numai* în acest sens — activitatea de rutină şi creaţie se presupune. Prima condiţionează rapiditatea şi siguranţa execuţiei, eliberează în acelaşi timp spiritul, prilejuind expresivitatea personală sau invenţia. Dacă artisul ar fi în permanenţă preocupat de tehnica elementară a mişcărilor sale, nu s-ar putea părăsi elanului emotiv, care va da cîntecului său căldură şi putere expresivă.

Exemplul îşi află corespondenţă în toate activităţile de muncă.

Patinajul artistic sau tenisul presupun aceeaşi stăpînire a reflexelor întregului corp; inginerul care nu şi-a apropiat, prin activitatea personală sau prin cunoaştere adîncită, mecanismele elementare ale unei anumite tehnici nu poate ajunge la invenţie; matematicianul va trebui să domine, prin îndelungă deprindere, mersul gîndirii de specialitate, pentru a putea elabora acele «artificii de calcul» care alcătuiesc eleganţa şi frumuseţea simplificărilor sau incidenţelor inedite de examen, ajungînd la soluţia unei probleme; înainte de a-şi putea elabora un stil personal, un limbaj nou, în activitatea artistică, scriitorul sau pictorul vor întîrzia în experimentări îndelungi: acestea singure îi vor îngădui ca, prin intrarea în subconştient a învăţămintelor rudimentare, să ajungă la procesul creator.

Orice virtuozitate şi orice activitate creatoare presupun o ucenicie. Aflarea de noi tehnici de expresie sau de muncă practică presupune o prealabilă eliberare a spiritului, care nu se poate obţine decît prin trecerea în deprindere automată a activităţilor elementare, de asemenea necesare activităţilor complexe.

Asistăm la o deosebire de treaptă, condiţionată de aptitudini personale. Unii oameni se limitează la îndeletniciri comportînd repetiţie de mişcări stereotipe; alţii depăşesc acest nivel, pe care şi l-au apropiat totuşi în timpul uceniciilor, ajungînd la inventivitate creatoare. Ambele categorii de activităţi sînt utile, în procesul de muncă. Deprecierea primelor îndeletniciri în favoarea *exclusivă* a celor din urmă alcătuieşte o dovadă de neînţelegere a cooperării sociale a unor organisme şi funcţiuni diferenţiate — sau, şi mai grav, reprezintă un semn de nătîngie. Un scriitor francez a formulat acest adevăr: «Nu există meserii inferioare; nu există decît oameni nătîngi» (care nu ştiu să aprecieze însemnătatea îndeletnicirilor zise «subalterne»).

ION BIBERI ■

TOTUL E FOARTE SIMPLU:

se ia un munte, se fărîmițează și apoi se transportă în altă parte

«Veniți cît mai repede, este un vis vechi al oamenilor din aceste locuri — spuse primarul din Rîu de Mori. Înainte vreme, mînam vitele în munte, la păscut, fiindcă nu puteam căra fînul, nu aveam drum. De acum, vom aduce fînul jos».

Cel mai înalt baraj din Europa construit din materiale locale: 173 m. A doua turbină de tip Francis din Europa, din punctul de vedere al puterii dezvoltate; concepție și fabricație românească. Cea mai lungă galerie de aducțiune din țară: 18,4 km (la Lotru: 13,5 km). Barajul cu cel mai mare volum de umplutură din țară: 9 000 000 metri cubi față de 3 800 000 la Lotru. În teorie, totul e foarte simplu: se ia un munte, se fărîmițează și apoi se transportă în altă parte, unde va forma noul baraj.

Academia Republicii Socialiste România, Comisia pentru ocrotirea monumentelor naturii, către Institutul de studii și proiectări hidroenergetice: «Apreciem în mod deosebit preocupările dumneavoastră de adoptare a unor soluții care să conducă la reducerea efectelor negative privind conservarea cadrului natural».

S-ar părea că cele trei paragrafe de mai sus vizează trei obiective diferite. Păscutul vitelor dintr-o obscură așezare din Retezat, turbina Francis de proeminență europeană și mulțumirile Comisiei pentru ocrotirea monumentelor naturii ce au oare în comun? Și totuși ele sînt fațete — firește, de inegală semnificație — ale unui unic obiectiv de importanță națională, care se va înscrie la loc de frunte printre realizările viitorului cincinal și ale celor care îi vor urma: amenajarea hidroenergetică a Rîului Mare — Retezat. Aceste trei fațete sînt, de fapt, caracteristice pentru orice mare construcție hidroenergetică: viața oamenilor din regiuni izolate, în care galeriile de aducțiune aduc nu numai energie, ci și civilizație, drumuri, confort, cultură; realizarea pur tehnică, adesea concretizată prin fraze care se banalizează rapid: «cel mai înalt», «cea mai puternică», «cel mai...», «cea mai...»; și, în sfîrșit, Maica Natură, care nu trebuie vitregită și nici sacrificată pe altarul tehnicii, fiindcă ea, natura patriei, nu reprezintă o noțiune abstractă, ci, într-un anumit sens, face parte din însăși ființa noastră. Toate aceste trei aspecte sînt prezente și în marele proiect energetic care va prinde viață în viitorii ani în Retezat, dar ele apar aici poate cu o acuitate mai mare decît în alte lucrări similare.

Să începem cu aspectul tehnic, care furnizează cadrul general. Amenajarea Rîului Mare-Retezat este concepută în trei etape. În 1980 primul hidroagregat al uzinei hidroelectrice Retezat va furniza primii kilowați, iar în 1981 va intra în funcțiune cel de-al doilea. Putere instalată: 335 MW, producție de energie: 605 milioane kWh. În 1982 va fi dată în folosință și uzina hidroelectrică din Clopotiva, de putere mai mică.

A doua fază a lucrărilor prevede construirea a șapte hidrocentrale în cascadă — cum spun energeticienii — în aval de Clopotiva, pînă la confluența Rîului Mare cu Streiul. Ele vor începe să livreze energie electrică, eșalonat, în anii 1982-1985.

În ultima etapă se va amenaja Streiul în sectorul Hațeg-Simeria, adică de la confluenta Rîului Mare cu Streiul la vărsarea în Mureș.

Cheia de boltă o va constitui barajul de la Gura Apelor, care, cum am spus, va fi cel mai înalt baraj din Europa construit din anrocamente, adică din bolovani pușcați din munte, din argilă — ca mijloc de etanșare — și din balast de rîu.

De ce s-a adoptat această soluție? Merită relevat un fapt interesant, pe care-l deținem, la fel ca și celelalte date tehnice din acest articol, de la șeful de proiect, inginerul Nicolae Florescu, de la Institutul de studii și proiectări hidrotehnice. În alegerea variantei optime de baraj s-a luat în considerare și calculul energetic, mai precis, consumul de combustibili primari — motorina, benzina etc. — precum și de energie electrică, incorporat în materialele de construcție, în transportul și punerea lor în operă, cum spun tehnicienii. Tocmai acest calcul a pledat cu putere pentru varianta aleasă în final, fără a mai vorbi de faptul că ea duce la o considerabilă economie de ciment. Nu trebuie să fii specialist pentru a-ți da seama cît ciment ar înghiți un baraj de beton de dimensiunile celui care urmează să zăgăzuiască apele Rîului Mare, în inima Retezatului. Amatorilor de cifre le putem însă preciza că acest ciment ar fi trebuit transportat în 49 000 vagoane, deci în circa 700 trenuri. Dacă s-ar forma o singură garnitură uriașă, s-ar întinde de la București la Timișoara...

În ceea ce privește echipamentul energetic, trebuie spus că turbinele de tip Francis destinate Retezatului urmează să fie fabricate în întregime în țară, la Reșița. Constructorii vor avea de trecut un greu examen, dată fiind, în special, complexitatea rotorului gigant. Va fi, pentru țara noastră, o premieră tehnică de un interes deosebit

Barajul de la Gura Apelor și salba de hidrocentrale din aval vor avea o înrîurire favorabilă asupra regiunii, vor contribui la ridicarea economică a județului Hunedoara în întregimea sa. Se știe că acest județ, al Călanului, Hunedoarei, Petroșanilor, este de pe acum unul din cele mai industrializate din țară și că tot el s-a situat printre primele în care ponderea populației urbane a depășit 50%. Dar Țara Hațegului, ca urmare a izolării geografice, a dificultăților de acces și din alte motive obiective, a rămas, întrucîtva, în afara dezvoltării accelerate a ținutului înconjurător. Investiția de miliarde de lei pe care o presupune amenajarea **integrală** a Rîului Mare va insufla, în cea mai pură accepțiune a cuvîntului, o viață nouă străvechii Țări

De pe culmile Retezatului la Mureș: cîțiva decimetri pe harta proiectanților de la Institutul de studii și proiectări hidroenergetice. De pe culmile Retezatului la Mureș: ani de muncă încordată, mai întîi în fața hîrtiei de calc și apoi în lupta cu muntele.

Fotografie de VASILE MOLDOVAN ■

a Hațegului. Exclamația primarului din Rîu de Mori are în vedere, firește, un fapt mărunt în sine. Dacă sătenii vor duce vitele la munte sau, mai simplu, muntele — respectiv, fînul — va veni la ele, aceasta interesează doar un mic grup de oameni. Și totuși cuvintele primarului, rostite din toată inima, capătă o mare forță generalizatoare: «Veniți, veniți cît mai repede!» Fiindcă șoseaua asfaltată care va pătrunde pînă în inima Retezatului, la Gura Apelor, unde se va înălța barajul, consolidarea drumurilor de-a lungul văilor Nucșoarei, Paroșului, Bărbatului, legăturile directe, în perspectivă, dintre Rîu de Mori și Nucșoara și numeroase alte localități de munte vor conduce la relații umane mai strînse între așezări pînă mai ieri izolate, vor activiza contactele economice și culturale, vor grăbi pulsul întregii regiuni. Un alt aspect care nu trebuie uitat: este de așteptat că mulți muncitori din Hațeg, care în prezent lucrează pe alte șantiere, se vor întoarce în locurile natale, pentru a pune și ei umărul la ridicarea edificiilor luminii, la ei acasă. Sudori, electricieni, buldozeriști, lăcătuși, zidari, dulgheri — este interminabilă lista profesiunilor și meseriilor pe care le solicită șantiere de proporțiile celor care s-au deschis în Retezat și se vor extinde tot mai mult în anii următori.

Noul «racord» al Hațegului la restul țării se va realiza și prin intensificarea turismului, al cărui potențial în zonă a fost insuficient valorificat pînă în prezent. Aci se află Sarmisegetuza romană; aci au ridicat meșterii populari, încă în secolul XIII, biserica de la Densuș — poate cea mai veche din țară — din piatra provenită de la monumentele romane din Ulpia Traiană; aci au înfruntat vremurile Sarmisegetuza dacică și Cetatea de Colț; și, în fine, aci se găsește cel mai mare parc național din țară, Parcul Național Retezat, cu faimoasa sa rezervație științifică.

Și fiindcă veni vorba de parc, s-ar putea naște întrebarea: «În fond, ce motiv de bucurie este că turiștii, profitînd de șoseaua asfaltată, se vor înghesui în parcul care ar trebui să rămînă o împărăție a sălbăticiunilor privegheate de biologi, un tezaur neîntinat al naturii, străjuit de piscurile Retezatului și Godeanului?» Or, nimeni nu se așteaptă la o «invazie» turistică, prin nesocotirea legilor naturii și ale oamenilor, ci la o vizitare civilizată, prilej de încîntare spirituală, de comuniune cu natura. Dealtfel, scrisoarea de mulțumire, mai sus-citată, a Comisiei pentru ocrotirea monumentelor naturii învederează preocuparea proiectanților, pe un plan mai larg, de a face tot posibilul pentru prezervarea frumuseților naturale. Astfel s-a renunțat total la varianta conform căreia aducțiunea principală ar fi trecut prin Parcul național. În perimetrul parcului va pătrunde doar aducțiunea secundară, care însă va fi atacată **din subteran.** În mod practic, vestitul parc va rămîne deci neafectat de noile amenajări hidroenergetice. Drept care, «apreciem în mod deosebit preocupările dumneavoastră...» etc., etc.

Pe planul comunicațiilor se deschide perspectiva unor legături rutiere ale Hațegului cu bazinele învecinate ale Jiului și Timișului, respectiv spre Petroșani și Oțelu Roșu — Caransebeș, precum și a unui acces turistic ușor, pe șosea, al miilor de metalurgiști din Hunedoara și Călan — iar într-un viitor puțin mai îndepărtat și al minerilor din Valea Jiului — spre culmile Retezatului. «Petreceți un plăcut sfîrșit de săptămînă în Retezat». Un asemenea anunț turistic își va face apariția, peste puțini ani, în centre muncitorești pentru care astăzi Retezatul este sinonim cu o **expediție alpină.**

— Tovarășe inginer Nicolae Florescu, v-aș ruga să aveți amabilitatea să ne serviți drept ghid pentru o excursie în viitor. Ca proiectant șef al complexului hidroenergetic din Retezat, sînt convins că această excursie o trăiți de pe acum, în sinea dumneavoastră, dincolo de vălmășagul calculelor și al planșelor tehnice. Cum vor arăta aceste locuri după terminarea amenajării integrale a Rîului Mare?

— Lacul de acumulare de la Gura Apelor, întins pe o suprafață de peste 400 hectare, va asigura un debit regularizat pentru salba de hidrocentrale în aval. Deci un însemnat aport energetic pentru economia națională. În același timp, ca urmare a existenței lacului, se vor atenua, parțial, viiturile din bazinul superior al Rîului Mare, micsorîndu-se simțitor pericolul de inundații. O altă consecință favorabilă: posibilitatea îmbunătățirii alimentării cu apă potabilă și industrială a unor centre ca Hunedoara, Simeria, Călan: oamenii și furnalele sînt tot mai însetați... În fine, lacurile de acumulare sezonieră din zona Hațeg-Simeria vor contribui la irigarea Cîmpiei de vest a țării. Se vor adăuga astfel nu mai puțin de 10 metri cubi de apă pe secundă la cei 18 metri cubi actuali, în debit minim de vară, ai Mureșului. Așadar, apele Retezatului, domolite și domesticite de energeticieni, vor duce pînă hăt-departe, spre mănoasele cîmpii din apusul țării, promisiunea recoltelor bogate.

...Iată de ce nu numai primarul din Rîu de Mori le spune constructorilor, prin viu grai sau în gînd: «Veniți, veniți cît mai repede!».

LIONEL NIȚESCU ■

nu-i vina VINULUI

În decembrie '71, după ce au citit Legea viei și vinului, suporterii lui Bachus și-au pus mari speranțe în viitorul calitativ al conținutului butelcilor de largă accesibilitate, adică a celor umplute cu vin «de 8,50», «9,50» sau «de 12,50».

Apoi, au trecut vreo trei stagiuni viti-vinicole și unora dintre dumnealor, suporteri de mare, medie ori mică patimă, a început să le scadă entuziasmul, însă nu și pofta de băut.

Dar, pentru a nu rămîne la nivelul neuniform, neconstant și neobiectiv al acestui judecător cu zeci și zeci de mii de gusturi și competențe, pentru a nu rămîne la nivelul zvonului public, am trecut propria mea barieră de consumator și m-am dus, firește înarmat cu ceva întrebări, în tabăra celor care fac vinul, în tabăra producătorilor.

Am fost conștient că acolo n-am suficientă știință pentru a afla adevărul pe cale de spionaj și conștient că structural sînt incapabil să mînuiesc suspiciunea; de aceea, am pus problema pe tapet în chip deschis, ba chiar abrupt. Și, cred eu, am avut șansa unor interlocutori care mi-au răspuns la onestitate cu onestitate.

Pentru început, inginerul *Mihai Sînpetru*, directorul Întreprinderii viei și vinului-Iași, a desfăcut în fața mea trei sticle, luate la întîmplare din depozit, cu vinuri din categoria pusă în discuție: un vin alb din podgoria Iași, de 8,50 lei; un «vin de regiune Iași», de 9,50 lei și un «vin de regiune superior Probota» de 12,50.

Tot pentru început și ca să nu rămîn mai prejos, am pus și eu pe masă Legea viei și vinului și am deschis-o exact la paragrafele în care-i ea mai crîncenă, mai severă.

Apoi au început degustarea și schimbul de replici.

La operație au mai participat tovarășul *Constantin Stadnoveanu*, inginer principal în Centrala viei și vinului din cadrul Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, precum și tovarășul director al Întreprinderii viei și vinului din județul Botoșani.

Dumnealor, cei trei specialiști, m-au umilit — bunînțeles, fără pic de intenție — ducînd paharul ăla cu un strop de vin la ochi, la ureche, la nas și abia apoi la gură, potrivit unui ritual savant al competenței.

În replică, eu m-am comportat vulgar, dînd rapid pe gît cele două degete de vin, «de 8,50», din primul pahar și declarînd că-i cam acru.

Directorul Mihai Sînpetru m-a corijat:

— Nu-i acru, e sec. La fel gîndesc foarte mulți și n-au dreptate. Nu numai la noi, ci în întreaga Europă se petrece o virare a gustului marii mase de consumatori către vinurile roșii, aromate și cu rest de zahăr, adică dulci. Cele care nu corespund, să-i spunem, noii mode, sînt inexact, sînt greșit cotate. Culmea e că de-abia vinul dulce e cel mai periculos, pentru că el, sub dulceața lui, își poate ascunde defectele.

Apoi am degustat cel de-al doilea vin, cel «de 9,50». Mie mi-a plăcut, am spus-o, dar am amintit și o observație a mai multor cunoscuți de-ai mei: că vinuri pe care le-au băut cu plăcere le-au provocat, a doua zi, mahmureli mai mult decît neplăcute.

— Posibil, dar nu din vina vinului, ci din vina lor. Între noi fie vorba, multora le place să se apropie bine de paharul cu vin. Oamenii *beau* vin, dar *nu știu* să bea vin. Beau fără să mănînce; or, vinul trebuie să se bea la mese și nu între mese. Beau vin cald; or, știut este că același vin băut în pivniță e una, afară-i altceva. Beau vin dulce cu pește; or, ăsta-i un sacrilegiu. In asemenea feluri, un vin oricît de bun își poate pierde calitățile, ba chiar poate deveni dăunător.

— În preambulul Legii nr. 21 din 17 decembrie 1971 era condamnată folosirea excesivă a bioxidului de sulf în procesul de vinificație. Au trecut de atunci peste trei ani; care-i situația în această privință, acum?

— Îl folosim pentru că e un rău necesar, dar în doze mult mai mici decît este folosit în țările occidentale.

— Lumea zice că nu-i cade bine vinul pentru că n-ar fi natural, pentru că s-ar face din orice; ba chiar și din surcele.

— Adevărul este că *niciodată consumatorul român n-a băut vin mai de la butuc, ca acum.* Noi însă am moștenit o proastă faimă de pe vremea «mat»-urilor, vreme cînd unele practici azi interzise au făcut un mare deserviciu reputației tehnologiilor industriale de preparare a vinului și a celorlalte produse pe bază de vin. Pe de altă parte, se mai întîmplă ceva: în tot circuitul preparării vinului lucrează și mulți oameni necalificați, care habar n-au de tehnologii, dar care văd că masa care rămîne după producerea vinului nu este aruncată. Ei bănuie și răspîndesc zvonul că s-ar face din ea vin la nesfîrșit, însă ei nu știu că tocmai din această masă se obțin nu vinuri, ci alte băuturi alcoolice, de bună calitate și de bună origine. În fine, mai trebuie să fac o precizare: vinurile asupra cărora purtăm noi discuția sînt vinuri de mare consum, de mari cantități și nu de foarte mari calități. Însuși faptul că termenul lor de garanție este de doar 60 de zile de la data îmbutelierii, dată pe care — e bine să fie spus, pentru că prea puțini o știu și de aceea cumpără vinul fără să verifice dacă nu cumva a ieșit din termenul pentru care noi îi garantăm o bună calitate — o notăm pe spatele etichetei, denotă că e vorba de vinuri față de care nu trebuie să avem mari pretenții. Dealtfel sînt și ieftine; să știți că pentru a le obține, pe de o parte se muncește foarte mult, iar pe de altă parte producerea lor se află la limita de jos a rentabilității, statul necîștigînd decît cîțiva bani la litru. Mai precis, la vinul de 8,50 lei cîștigul e de 1–2 la sută; refaceți drumul vinului, de la plantarea viței la magazinul de unde-l cumpără consumatorul și o să constatați că prețul e astfel stabilit încît noi, întreprinderea, abia să nu lucrăm în pierdere.

— Deci nemulțumirile consumatorilor sînt absolut neîntemeiate.

— Nu spun asta. Spun însă că noi facem totul ca să dăm un vin cît mai bun, cu toate că avem și obstacole din pricina cărora se resimte și calitatea vinului.

— De pildă?

— Ne lipsesc capacitățile de depozitare; iar o treime din capacitățile existente sînt necorespunzatoare: rezervoare metalice ori vase care stau în depozite, care apără vasele de ploaie, dar nu și vinul de căldură. Vinurile suferă și trebuie să le facem tratamente de îndreptare. Ni s-au dat dopuri din polietilenă, care au devieri de volum la variațiile de temperatură și, etanșeitatea sticlelor nemaifiind asigurată, în timp calitatea vinului este influentată. Ne lipsește nouă, dar mai ales le lipsește celor din județul Vaslui aparatură de măsură și control. In '73, noi ieșenii, am primit patru, județul Vaslui cinci, iar Botoșanii două astfel de aparate. Iar nevoia e de ordinul zecilor, ba chiar al sutelor de aparate. Pe de altă parte, chiar dacă noi, în ciuda dificultăților, facem un vin bun, el se depreciază din pricina condițiilor proaste de depozitare pe care le au multe dintre unitățile comerciale. Vinul ar trebui ținut în camere frigorifice, or, el este depozitat în rafturi sau în magazii obișnuite, laolaltă cu biscuiții, zahărul și piperul. Dar un lucru inacceptabil — o spun ca specialist — este acela că, răspunzîndu-se pretenției celor din comerț, s-a acceptat să se vîndă vin vărsat. Or, din pricina condițiilor sau mai bine spus a lipsei de condiții — de dezinfectare și tratare a vaselor, etc. — de la unitățile de desfacere a vinului vărsat acesta ajunge în sticla consumatorului mult depreciat. Posibilitatea de afaceri nici n-o mai discut. La fel se petrec lucrurile și în restaurante unde mult lăudatul «vin al casei» este manipulat ca și apa minerală. Nici comerțul nu are condiții de depozitare, dar mai ales n-are oameni de specialitate.

În decursul convorbirii în care l-am avut ca principal interlocutor pe tovarășul Mihai Sînpetru, a intervenit adeseori și tovarășul Constantin Stadnoveanu, dar în principal dumnealui a pus un accent pe care țin să-l notez:

— Vinul pe care-l producem e natural și de la butuc. Au fost multe deficiențe în acest domeniu și, cu ani în urmă, eu am și lucrat la ceea ce se numea represiunea fraudelor; deci am avut de-a face direct cu falsificatorii de vinuri. Dar tocmai pentru că sînt în cunoștință de cauză pot spune că statul nu poate face ce-și permiteau să facă unii producători particulari. E adevărat, avem și noi rebuturi; e adevărat, mai sînt îmbunătățiri de adus; dar de la ce a fost la ce este s-au făcut pași enormi. Iar la acest salt, Legea viei și vinului a avut un rol esențial.

Că așa stau lucrurile mi-a fost confirmat și de către tovarășii *Mircea Balaban*, inspector șef al Inspectoratului județean pentru controlul calității produselor Iași, precum și de către tovarășul inspector principal *Constantin Popescu*, care m-au informat că Întreprinderea viei și vinului din județul Iași n-are nici returnări de vinuri și nici reclamații cu privire la calitatea lor.

Cam acestea au fost informațiile pe care le-am strîns pentru cei interesați de soarta imediată a vinului de 8,50, de 9,50 și de 12,50.

Un singur amănunt trebuie să adaug. Pe la urma discuțiilor mele cu scop documentar de la Iași, atunci cînd am făcut degustarea și a celui de-al treilea vin, mi-am dat seama — tocmai datorită faptului că nu era nici răsuflat, nici cald, și în general nesupus factorilor depreciativi, dar probabil și datorită noului meu bagaj informațional, noului meu orizont teoretic — mi-am dat seama, spun, că vinul ăla e de-a dreptul gustos.

NELU IONESCU ■

FIZIOLOGII

«m-am făcut doamnă»

Vecina mea, femeie în toată firea (m-am referit la vîrstă), a început deunăzi (oare a cîta oară?) să sfredelească aerul dimineții cu vocea ei spartă de curcan gîtuit. Pretextul furibundei sale campanii de curte îl constituiseră niște rufe pricăjite, abia spălate, pe care o altă gospodină le atîrnase de unica funie existentă în curtea comună. Ei, dar funia cu pricina fusese trasă de vecina noastră care, vezi Doamne!, nu putea suporta să-i fie atins bunul propriu. Caraghioslîcul era în floare, aș fi închis geamul, dar mi-au ajuns la ureche niște vorbe care m-au trimis cu gîndul mult mai departe de nenorocita aia de frînghie — pretext de mare-mare litigiu. A răcnit, printre altele, respectiva: «Pentru asta am tras eu mîța de coadă ani de zile, să mă cert cu voi, nenorociților! Eu, care am luptat să mă fac *doamnă de oraș!*» Ea, care se făcuse doamnă! Iată deci cum stăteau lucrurile! Iată ce se ascundea sub mugetul ei!

Femeia asta, măritîndu-se cu un orășean (pe care a reușit, în timp, să-l astenizeze, dar asta-i altă poveste), a părăsit satul ei natal, venind în marele tîrg. Pînă aici, nimic condamnabil. Explozia industrială pe care o trăim oferă multor săteni ocazia de a schimba prispa cu un balcon, este o lege de progres a unei națiuni viguroase; se schimbă un tractor pe un panou de comandă, foarte bine!, mai ales că această mutație atrage după sine modificarea orizontului cultural, se produce un necesar salt calitativ, dar femeia de care vorbesc plecase mînată de cu totul și cu totul alte doruri. Nu știu ce spectru palid, fals, îi bîntuise copilăria, nu știu cine-i vîrîse în cap găunoase imagini despre un anume fel de viață, cert este că nu o muncă modernă, diferită de cea a cîmpului, și nicidecum o sete de lumină o chemaseră în urbe, ci un miraj penibil al capotului înflorat, al papucilor de casă și al cafelelor de bîrfă. Mîncînd prostește fasole cu cartofi și cartofi cu fasole, sleindu-și bărbatul, acumula bancnotă după bancnotă, își cumpăra țoale de îndoielnic gust, a uns diverși misiți și a ocupat o casă ca o hărăbaie, dar ochii minții îi rămîneau tot mai acoperiți cu un văl des de neștiință. A ajuns să-i deteste pe țărani și, simultan, nepricepînd ce înseamnă o formă de civilizație, îi urăște invidios pe orășeni. Nu este nici cal, nici măgar. A devenit un monstru egoist, pierderea unei elementare inteligențe a distanțat-o de priceperea valorilor reale ale vieții și țipă zilnic ca apucată de streche, pentru că ea a ajuns o doamnă de oraș, nu-i așa? Adică o caricatură de cucoană, cum văzuse ea în filmele proaste, și, din ziua în care a pățit ea ce-a pățit, o ură secretă o zgîlțîie din cap pînă în picioare: întorcîndu-se ocazional în satul ei natal, un țăran, cu nedezmințitul umor al acestui popor, a privit-o lung, a stat cîtva timp, pentru ca apoi, cu un urieșesc hohot de rîs, să-și plesnească de podea căciula, zicîndu-i: «Ptiu, că mare circăreasă ai ajuns, fă!»

AL. SPÎNU ■

Sînt mehedințean, din Vînju Mare. Dacă nu vă supără jocul de cuvinte, aș spune că orașul Vînju Mare este o așezare de vînjoși. Spun asta, gîndindu-mă la planul de dezvoltare a orașului în viitorul cincinal. Construirea unor asemenea obiective, precum o fabrică de șuruburi, o uscătorie de tutun, o îngrășătorie de taurine, o fabrică de pîine și o alta de oțet, o bază modernă pentru producția unor bunuri de larg consum, o stație Peco și altele, presupune nu numai serioase investiții de fonduri din bugetul statului, ci și investiții de energie, muncă, inteligență, inițiativă, pasiune din partea celor chemați să realizeze aceste obiective ale noului oraș de pe harta țării cu numele parcă predestinat de Vînju Mare. **(Neagu Horia** — *Drobeta-Turnu Severin)*

*

Mă numesc **Eugenia Georgescu,** *sînt din Rîmnicu-Sărat și din anul 1960 lucrez ca îngrijitoare la Grădinița de copii nr. 1 din acest oraș. În decembrie 1974 s-a hotărît ca postul meu să fie redus la jumătate de normă. Eu mai am doi ani și ceva pînă să împlinesc anii de pensionare pentru limită de vîrstă. Soțul meu nu mai muncește de 12 ani, fiind paralizat. Din retribuția pe care o primeam, reușeam să ne întreținem și să-l ajutăm și pe fiul nostru să-și termine studiile. Mă întreb însă cu jumătate de normă cum o s-o mai scoatem la capăt? Eu m-aș transfera sau aș presta cealaltă jumătate de normă în altă parte, dar cine încadrează oameni în pragul pensionării? Partidul nostru arată permanent grija care trebuie avută pentru cei care au muncit o viață întreagă și acum ies la pensie. Eu sînt convinsă că indicația aceasta de partid mă privește și pe mine. Trebuie doar ca forurile locale s-o aplice.*

*

Construirea de drumuri asfaltate este, după cum se știe, o acțiune susținută la noi în țară, un semn al modernizării, al progresului civilizației. Și în județul nostru (Dolj — n.n.) — ne scrie **Dumitrana Tiță** *— se asfaltează multe drumuri. Se pot obține economii la prețul de cost al unor asemenea construcții, bineînțeles fără rabat de calitate? — s-a întrebat inginerul Victor Constantinescu. Și a dat el însuși un răspuns foarte bun. În locul pietrei de fundație el a folosit pămînt vegetal stabilizat cu bitum. Pus la probe, drumul construit după această tehnologie nouă s-a dovedit la fel de rezistent ca drumul «clasic». Cît despre economie, iat-o concretizată într-o cifră rotundă: 100 000 de lei la fiecare kilometru de drum finit.*

*

În scrisoarea trimisă, în luna noiembrie 1974, redacției noastre, Nicolae Nedelcu din Tulcea ne sesiza că în locuința sa mai stau doi cetățeni care, prin comportările lor huliganice, de bețivi notorii, îi fac viața imposibilă. Am trimis sesizarea Consiliului popular al municipiului Tulcea care, cu adresa nr. 591 din 24 decembrie 1974, ne răspunde: **«La adresa Dvs. cu privire la scrisoarea tovarășului Nedelcu Nicolae din Tulcea, str. Splaiului, bloc C 1, sc. C, ap. 5, încadrat la O.C.O.T.-Tulcea, vă informăm următoarele: Cele relatate în scrisoare sînt întemeiate. S-au luat măsuri conform art. 24 din Legea nr. 5/1973 pentru evacuarea lui Luchiță Ion din locuință. ...Măsura stabilită este cunoscută și de petiționar».**

Nu știm ce măsuri a luat Consiliul popular al municipiului Tulcea, măsuri comunicate și autorului sesizării, dar știm că la 24 februarie a.c., adică exact după două luni de la primirea adresei de mai sus, Nicolae Nedelcu revine cu o scrisoare arătind, printre altele: ...în apartamentul în care locuiesc pacea și liniștea nu s-au instaurat, iar Luchiță Ion **(împotriva căruia s-au luat, pasămite, măsuri de evacuare conform legii nr. 5/1973 — n.n)** *nu a fost evacuat, iar manifestările lui huliganice continuă, ba au căpătat o amploare și mai mare* **(evident, dacă se crede imun la sancțiunea legii! — n.n.),** *apartamentul arată a azil de bețivi, local de petrecere, numai a locuință omenească, nu.*

Ne întrebăm, odată cu autorul scrisorii: cui folosesc informări ireale în locul unor măsuri eficiente de aplicare strictă a legilor țării?

*

Constantin Mănăilescu *din satul Vinețiș, comuna Nehoiu, județul Buzău, a scris redacției noastre, dezvăluind o seamă de neajunsuri, abuzuri, manifestări de proastă gospodărire a averii obștești la cooperativa agricolă de producție din satul său. Adresîndu-ne U.J.C.A.P.-Buzău, am primit un răspuns cuprinzător, rezultat al cercetărilor întreprinse la fața locului de un colectiv alcătuit din reprezentanți ai Direcției generale agricole a Consiliului popular județean, U.J.C.A.P și Inspectoratul silvic județean. În răspunsul primit se contestă că unele din sesizările cititorului ar fi corespunzătoare situației reale, analizată cu minuțiozitate. Totodată, se recunoaște existența unora din lipsurile arătate. Astfel, în legătură cu dezvăluirea faptului că o plantație de meri s-a degradat din vina unui brigadier, în răspuns se arată:* «La data efectuării cercetării din totalul de 190 meri existenți au fost roși de animale un număr de 38 de bucăți, din care 8 nu mai au garanția refacerii lor. Față de cele constatate, s-a stabilit imputarea acestora brigadierului Avramescu P. Gheorghe, în sarcina căruia era protejarea acestora contra rozătoarelor. Inginerul Bălănescu Dorin împreună cu șeful contabil vor întocmi actele necesare imputării». *Și mai departe:* «Cu ocazia verificării efectuate de comisia de revizie, în afara oilor proprietatea C.A.P., au mai fost găsite în plus un număr de 274 oi ale ciobanilor, luate de la diverși membri cooperatori, fără aprobarea consiliului (...) valoarea prejudiciului cauzat prin furajarea celor 274 oi este de 7 174 lei, sumă ce a fost imputată ciobanilor care în mod abuziv au luat aceste animale în pază».

*

Mă numesc **Gheorghe M. Țugui,** *am 23 de ani și sînt absolvent al liceului agricol, secția contabilitate și merceologie agricolă, seria 1971. La absolvire am fost repartizat în producție la C.A.P.-Băbiciu, comuna în care m-am născut și am copilărit. M-am prezentat la locul de muncă repartizat și, după cinci zile de stat fără nici o treabă, mi s-a spus de către șeful contabil că nu are post pentru mine și că să mă duc acasă. După puțin timp am fost încorporat și mi-am făcut stagiul militar. După lăsarea la vatră, m-am prezentat din nou la conducerea C.A.P. și am primit același răspuns: nu sînt posturi. Nu puteam sta fără să muncesc, doar sînt tînăr și în putere, și atunci m-am încadrat — pînă s-or lămuri lucrurile cu postul la care am fost repartizat — ca muncitor necalificat la o întreprindere din Craiova. În toamnă, mi s-a terminat încadrarea temporară și m-am prezentat din nou la C.A.P. Răspunsul nu suferise nici o schimbare: «nu sînt posturi». M-am adresat organelor superioare, respectiv U.J.C.A.P. Aici s-au recunoscut drepturile mele și s-a dat dispoziție C.A.P.-Băbiciu să mi se facă formele de încadrare pe postul repartizat la absolvirea școlii. Nu mai țin socoteala pentru a cîta oară mi s-a dat același răspuns care a ajuns să mă obsedeze: «nu sînt posturi». Să fie aceasta realitatea și cei care au dat dispoziția de repartizare să nu o fi cunoscut? Nu, nu acesta este adevărul! În timp ce eu eram trimis mereu acasă cu «n-avem posturi», a fost încadrat ca economist un absolvent al secției îmbunătățiri funciare. În acest C.A.P. lucrează mai mulți absolvenți ai liceului teoretic, cu 3 luni de școlarizare, și alți oameni care n-au nimic comun cu treburile agricole. Este limpede că aici, la acest C.A.P., lucruri simple sînt înțelese și puse în aplicare cam anapoda. Și uite-așa, repartizarea mea din anul 1971 a ajuns în 1975 o biată hîrțoagă nimănui de folos. E trist că-i așa, fiindcă eu am muncit în școală nu pentru hîrțoage, ci pentru a fi folositor societății în care trăiesc.*

*

Mă numesc **Stedel Dan,** *sînt inginer — șef de fermă la C.A.P.–Umbrărești, județul Galați. La noi în comună se desfășoară, de bine, de rău, anumite activități culturale. Din motive bine întemeiate — eu nu am darul cîntatului — am refuzat să fac parte din corul comunei. Pentru acest motiv, din retribuția pe luna februarie mi s-a reținut 5% din ceea ce mi se cuvenea.*

Nota redacției. *Incredibil și totuși adevărat! La scrisoarea trimisă de cititorul nostru este anexată chitanța nr. 254 din 1.III.1975 în sumă de lei 110 cu specificația negru pe alb:* «Reținut pentru că nu a participat pentru (sic!) activități culturale». *Ce-ar fi tovarășe Stedel, ca să evitați pe viitor alte rețineri, să vă luați un profesor de canto; poate vă scoate el din impas și — cine știe? — mai vă vedem la televiziune la «Floarea din grădină». Că — după cum vedeți — grădina asta a lui Dumnezeu este destul de mare...*

*

Sora mea, Georgeta Militaru, este soră pediatră și a funcționat din anul 1970, în orașul Fetești unde locuiam și eu cu soțul și cei doi copii ai noștri. În anul 1974, soțul meu a fost mutat, în interes de serviciu, la Bacău unde ne-am stabilit în prezent. Am dorit foarte mult să nu mă despart de sora mea, Georgeta, care a avut o copilărie grea, fiind crescută la o casă de copii. Are și ea nevoie să trăiască într-un cămin, înconjurată de căldura familiei. A cerut deci transfer de la Fetești la Bacău. Direcția sanitară a județului Bacău i-a aprobat cererea de transfer, avînd calificative profesionale foarte bune, iar unitatea din Fetești, care nu a suportat școlarizarea ei, nu emitea nici o pretenție la transfer. În ciuda acestei situații clare, pe baza căreia s-a dat o decizie de către forul competent, directorul spitalului unde a fost repartizată refuză, nu pricepem de ce, să semneze numirea pe post. Este desigur o măsură cu totul arbitrară, încălcînd ordinea legală și dispozițiile organelor ierarhice superioare. Împotriva acestei măsuri abuzive ne-am adresat și Ministerului Sănătății, fără nici un rezultat, însă. În așteptarea rezolvării favorabile a cazului ei, de care nimeni nu se îndoia, sora mea și-a dat demisia de la vechiul loc de muncă și acum, deși are o calificare atît de necesară pentru sănătatea publică, stă fără serviciu. **(Stegaru Elena** — *Bacău)*

*

Gheorghe Groza, *de profesie ospătar, ne-a scris recent, nemulțumit de faptul că fiind detașat de la Constanța la București, pentru a putea termina anul III al cursurilor serale ale liceului industrial de alimentație publică (la Constanța nu funcționează decît anul I și II), aici la București i s-au ivit mari greutăți. La început nu s-a găsit loc de muncă pentru el, iar mai tîrziu a fost silit să accepte un post de ajutor de ospătar, pe cînd calificarea lui este de ospătar. Am trimis scrisoarea lui Ministerului Turismului, care ne răspunde:* «... Tovarășului Groza i s-a rezolvat situația (...) A fost încadrat ca ospătar — muncă pe care o îndeplinea de fapt — în loc de ajutor de ospătar».

*

Vă scriu în numele mai multor cetățeni de pe strada Dărniciei (cartierul Ghencea — n.n.) despre neajunsuri care mai dăinuie pe strada noastră. Încă nu avem canalizare, iar rețeaua de apă potabilă se oprește la colțul străzii. Trebuie să parcurgem o bună distanță și să cărăm apă cu găleata. Unii și-au făcut fîntîni în curte, dar apa este nisipoasă și nu e bună de băut. Noi, cetățenii de pe această stradă, sîntem gata să contribuim cu muncă voluntară și bani la rezolvarea problemelor canalizării și apei potabile. Sperăm că deputatul în consiliul popular al sectorului 6, pe care l-am ales la 9 martie, să fie cu tot sufletul alături de noi și de nevoile noastre. **(M. Toader** — *București)*

*

Ne adresăm redacției cu rugămintea de a publica rîndurile de mai jos. În orașul nostru, Călan, din județul Hunedoara, se acorda, în trecut, o mare atenție curățeniei străzilor, spațiilor verzi etc. Nu știm din ce cauză, în vremea din urmă, interesul pentru buna gospodărire a orașului a scăzut. De acum 2 ani s-a dat în folosință un nou local pentru poștă, dar piața din fața acestei clădiri frumoase arată jalnic, plină de gropi în care se depun gunoaie. Din rîul Strei se aduce balast cu basculantele, dar porțiunea de drum pe care circulă aceste mașini grele este parcă arată, plină de noroi chiar atunci cînd e timp frumos. Casele și gardurile nu pot fi întreținute curate, fiind mereu stropite cu noroi. Locatarii din cartierul Ciangăi, care suferă de pe urma acestei stări de lucruri, se întreabă de ce nu se iau măsuri de modernizare a drumului acestuia înnoroiat, măcar pînă la locul de intrare înspre rîu. (Semnează un grup de cetățeni ai orașului Călan, printre care **Kovaci B., Ion Ionescu, I. Nagy,** *și alții)*

*

În Flacăra nr. 8 din 1 martie a.c. a apărut o scrisoare semnată «Brigada cooperatorilor» din C.A.P.-Berlești, județul Gorj, din care reieșea că la școala din comună au fost demolați niște pereți mobili, prin a căror manevrare se putea asigura un spațiu mai mare necesar adunărilor obștii. Acești pereți au fost înlocuiți cu ziduri costisitoare (se preciza chiar suma de 60 000 de lei), iar acum nu mai există o sală pentru adunări. Iată și răspunsul primit din partea Consiliului popular al comunei Berlești:

«Școala generală din satul Berlești cu clasele I-IV are două săli de clasă cu un singur post de învățător. Școala este veche, datează de peste 50 de ani, iar în anul 1974 i s-au făcut unele reparații cu fonduri de la buget, pentru buna funcționare. **Cele două săli de clasă au fost despărțite de holul școlii prin pereți de scîndură fără geamuri care, la data cînd s-a făcut reparația școlii prezentau un grad de uzură de peste 80% și nu mai puteau fi mobili. Pe baza devizului întocmit, pereții respectivi din scîndură, care nu mai corespundeau constituind un pericol din cauza uzurii,** au fost înlocuiți cu zid din cărămidă pentru care s-a investit suma de lei 1 200, incluzîndu-se aici și manopera. Școala deservește nevoile unui sat și o sală de clasă este corespunzătoare în orice moment desfășurării activităților în satul respectiv. Scîndura obținută din pereții așa-ziși glasvanduri, care a mai fost bună de întrebuințat, a fost folosită pentru nevoile obștești ale comunei. În toată această treabă, hotărîrea a fost luată de către organele locale de partid și de stat, la indicația specialistului care a întocmit devizul pentru reparația școlii».

*

Mă numesc **Rotaru Ștefan,** *locuiesc la Bîrlad și vă rog stăruitor, în numele meu și al multor altor locuitori de pe meleagurile noastre, să ne dați o mînă de ajutor într-o problemă care nu și-a găsit rezolvarea, în ciuda a numeroase sesizări făcute organelor C.F.R. (Direcția regională Iași). Este vorba de proasta organizare a traficului de călători pe ruta Buhăiești-Roman, în anumite zile și cu anumite trenuri. În ziua de sîmbătă, cursa motor cu plecarea din Buhăiești la ora 16,36 s-a dovedit de multă vreme a fi cu totul nesatisfăcătoare pentru marele număr de călători care o folosesc, navetiști, oameni de la țară cu treburi la oraș sau invers. De foarte multă vreme această cursă trebuia înlocuită cu o garnitură normală de tren personal cu vagoane suficiente pentru o călătorie civilizată. Nu pricepem deloc din ce cauză o măsură atît de simplă nu poate fi luată. Probabil pentru că, toate rugămințile și invitațiile noastre, de a se deplasa cineva cu muncă de răspundere din Direcția regională Iași C.F.R. să vadă cum arată numita cursă cînd pleacă din Buhăiești cu ciorchini de oameni pe scări, pe tampoane, pe acoperișuri, expuși accidentelor grave au rămas fără răspuns. Se pare că la numita regională s-a cam uitat de obligațiile elementare ale C.F.R.-ului de a asigura pasagerilor mijloace de călătorie omenești, cu minimum de riscuri pentru viața și sănătatea lor.*

*

Sînt **Cardoș Ștefan,** *locuiesc în comuna Telciu, județul Bistrița-Năsăud, sînt tată a doi copii și vă rog să publicați în revistă următoarele: în urma desființării postului de bibliotecar pe care-l ocupam, am fost transferat pe post de secretar-contabil la școala generală din localitate. Între timp, m-am înscris și la Facultatea de drept economic-administrativ, acum sînt în anul III. La 1 februarie a.c. s-a făcut liber, prin demisie, un post în administrația de stat din comună, pe care m-am crezut îndreptățit să-l ocup pe baza studiilor mele, a perspectivei apropiate de a absolvi facultatea (pentru ocuparea postului nu se cereau decît studii medii). S-a organizat concurs, mai bine zis, «un fel de concurs», cu încălcarea flagrantă a normelor de organizare, expres prevăzute de lege. Astfel, nu s-a făcut nici un fel de publicitate, comisia de încadrare a fost ilegal constituită, data concursului s-a anunțat în ultima zi, pe cale... telefonică, bibliografie nu s-a anunțat și așa mai departe. Ne-am prezentat doi concurenți, care am fost anunțați a doua zi că am dat lucrări slăbuțe (e posibil, dacă nici bibliografie nu s-a dat!). Cel mai neașteptat, mai straniu lucru a fost însă acela că postul a fost atribuit (desigur nu mie) printr-o Decizie a Comitetului Executiv al Consiliului popular comunal pe baza... tragerii la sorți. Așa ceva cred că nu s-a mai pomenit nicicînd și nicăieri în țara noastră. Decizia este evident viciată, ilegală, expusă ridicolului. Prin tragere la sorți se poate cîștiga eventual un autovehicul la Loto sau se poate cîștiga un concurs la «Steaua fără nume», dar în nici un caz un post în administrația de stat. Dacă lucrarea partenerului meu de concurs a fost mai bună, nu am nici o pretenție. Singura mea pretenție este să se respecte legea și drepturile oamenilor.*

*

Se spune că antidotul împotriva multor boli este sportul, mișcarea în aer liber. Se pare însă că unii medici de la policlinica din Turnu Măgurele nu sînt convinși de acest adevăr. Spun asta fiindcă în curtea policlinicii se află un teren frumos de tenis, dar la care nu are acces orice muritor. Cînd terenul nu este ocupat de medici, rudele sau prietenii acestora, sau cînd nu servește ca parcaj pentru autoturismele lor, este pur și simplu interzis altor tineri care ar dori și ei să joace tenis. Mai sînt în oraș cîteva baze sportive destul de bine dotate și frumoase. Ele sînt destinate, în primul rînd, activităților sportivilor din cluburi. Normal! Dar în zilele cînd nu sînt nici competiții, nici antrenamente, terenurile sînt pur și simplu acaparate de niște indivizi de ocupație «fără», cu care ar fi mai bine să n-ai de-a face, fiind cam riscant. Ar fi timpul ca organele locale și, în primul rînd, Consiliul municipal pentru educație fizică și sport să pună ordine în funcționarea bazelor sportive din oraș, pentru ca și alți tineri, iubitori de sport, să se poată bucura de ele. **(Adrian Miu** — *Turnu Măgurele)*

*

În numărul 6 (din 15 februarie a.c.) al revistei, la pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» a apărut scrisoarea semnată de **Coturbaș Nicolae Constantin** *din Cîmpulung Moldovenesc, prin care se plîngea că Școala energetică Buftea, al cărei absolvent este din anul 1971, îi face greutăți cu eliberarea diplomei de absolvire. Iată elementele esențiale din răspunsul primit de la Grupul școlar energetic Buftea, după apariția scrisorii:*

Tov. Coturbaș Nicolae a terminat anul III — ucenicie la locul de muncă în anul 1971 și nu s-a prezentat la examenul de absolvire din anul respectiv deoarece a fost încorporat. (...) La data cînd a fost lăsat la vatră a solicitat prin intermediul unei scrisori să-i trimitem o adeverință din care să reiasă că a terminat școala fără examen de absolvire, adeverință pe care i-am expediat-o cu nr. 4117/15 dec. 1972. În anul 1973, luna mai, a revenit cu o scrisoare prin care solicita noi relații cu privire la sesiunea din anul 1973, sesiune la care s-a prezentat și a absolvit examenul. Ca urmare a acestui fapt, i-a fost eliberată o nouă adeverință cuprinzînd situația la examenul de absolvire, adeverință valabilă pe timp de 6 luni. În luna noiembrie 1974 a solicitat, tot prin intermediul scrisorii, să-i trimitem diploma de studii, scrisoare la care s-a răspuns, cu adresa nr. 2710/25 nov. 1974, că eliberarea se face numai titularului personal, sub semnătură (pe registrul matricol, pe registrul de evidență acte studii și pe originalul diplomei). În urma convorbirii telefonice dintre Coturbaș și școală, acesta a înțeles, în sfîrșit, că este necesar să se prezinte personal, fapt întîmplat în ziua de 3 martie 1975.

POȘTA REDACȚIEI

Dan Grigore Dumitrescu — comuna Redea (Olt). Dumneavoastră contestați numirea ca titulară, la catedra de istorie-geografie la școala generală Redea, a profesoarei Ana Duca, considerînd că sînteți mai îndreptățit să obțineți această catedră decît colega dumneavoastră. Adresîndu-ne în acest sens Ministerului Educației și Învățămîntului, am fost informați că, analizîndu-se cererile dumneavoastră în conformitate cu prevederile articolului 24 din Statutul personalului didactic, la motive egale s-a ținut seama, în ordine, de gradul didactic, vechimea în învățămînt, situația familială și starea sănătății. Cum se prezintă situația de fapt: amîndoi aveți același motiv (apropierea de soție și, respectiv, soț, cu domiciliul în comuna Redea), amîndoi cu activitate permanentă în învățămînt și același grad didactic, dar profesoara Ana Duca are 14 ani vechime în învățămînt și 4 copii, iar dumneavoastră doar 6 ani vechime în învățămînt și numai 2 copii. De aceea M.E.I. a aprobat numirea profesoarei Ana Duca la catedra de istorie-geografie la școala generală Redea.

Aurel Cicu — Bughea de Sus. Am fost informați de către Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, județul Argeș, că vi s-au oferit mai multe locuri de muncă, printre care si acela de contabil la C.A.P.-Drăghici, dar le-ați refuzat. În prezent, după cum sîntem încunoștințați, ați fost repartizat pe un post de impiegat la Autobaza 2 marfă Cîmpulung.

Gheorghe Catrina — comuna Florești. Ați fost pensionat de către Comisia de expertiză de pe lîngă Policlinica orașului Buftea cu o pensie de gr. II. În urma verificărilor făcute vi s-a acordat gr. III de pensionare. Consiliul popular al orașului Buftea, căruia ne-am adresat, ne informează, de asemenea, că dacă vă considerați nedreptățit, puteți să vă adresați în acest scop Inspectoratului de expertiză medicală din București, sectorul 7, strada Romulus nr. 62.

Marin Călin — Craiova. Ne scrieți că ați dori să ne trimiteți spre publicare fotografii și nu știți cum să procedați. Simplu, le trimiteți pe adresa redacției. Rubricile «Flacăra cititorilor» și «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» vă stau la... dispoziție, cu condiția însă ca fotografiile să aibă tematică, să reflecte realitatea (diverse domenii de activitate vă stau la dispoziție) și, bineînțeles, acestea să corespundă și din punctul de vedere al realizării artistice.

Ioan Șerban — Arad. La apariția acestor rînduri, sora dumneavoastră, Blănaru Dumitra, credem că s-a și instalat în locuința ce i-a fost atribuită de către Consiliul popular sectorul 2 al municipiului București, prin emiterea comunicării nr. 59/1975.

Dumitru Nastasia — Rîmnicu Sărat. Ne-au bucurat rîndurile dumneavoastră, prin care vă exprimați în mod deosebit aprecierea pentru mesajul transmis prin poezia «Republica» ce aparține lui Claudiu Iordache din Timișoara. Poezia a fost publicată în 1973 în revista «Flacăra» nr. 47 din 17 noiembrie (pag. 19).

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 51

DEBUT LA RACUL

LEONTE NĂSTASE

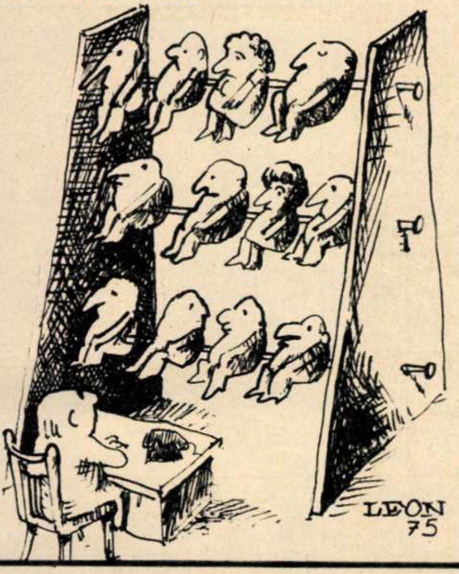

ADRIAN CURSARU

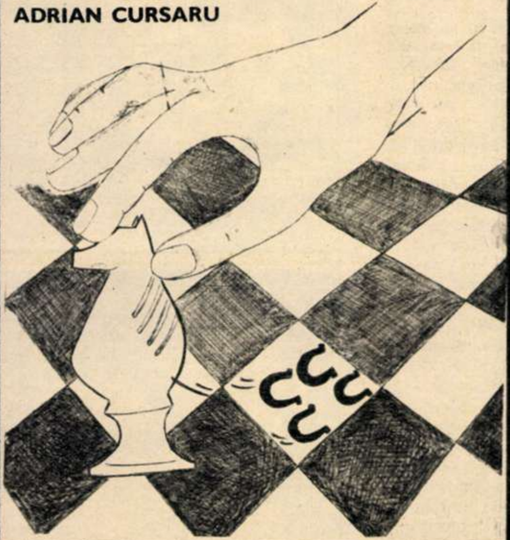

Pe malul unui lac, lîngă o salcie plîngătoare, a apărut un fiȓicel de ceapă. După ce a crescut mai mare și a început să vorbească a întrebat-o pe salcia plîngătoare:

— Cred că nu plîngi din cauza mea?

DE MULT AȘTEPTATA ÎNTREVEDERE RAIMON-ELIAN SAU OUL LUI COLUMB «DIN PACHET»

Bucureșteni, fiți fericiți! Raimon a fost printre noi! Truda și căutarea lui E. Elian a fost încununată de succes! S-a întîmplat minunea: avem și noi un artist militant care, acompaniindu-se singur (N.B.!) la chitară, a poposit în tîrgul nostru după ce în prealabil a fost aclamat la «Olympia» și «Carnegie Hall». În Studioul Radioteleviziunii a fost aclamat de: Tudor Gheorghe, Mircea Vintilă, Anda Călugăreanu, Dan Chebac, Doru Stănculescu, Marcela Saftiuc, Mircea Florian, Adriana Ausch, Mihai Diaconescu, Vali și Carmen, Adrian Ivanițchi, Cornel Ionescu, Nicu Alifantis ș.a.m.d.

Așteptăm cu drag și interes noile descoperiri ale lui E. Elian, dar pînă ca următoarea minune să se producă, îl invităm cu căldură pe tovarășul E. Elian să-i memoreze pe cei mai sus-amintiți; sînt artiștii militanți din România care vibrează alături de noi. Sînt aici, aproape! Pot fi văzuți și auziți lesne, mai lesne decît — dealtfel celebrul! — Raimon.

PRIMA EXPOZIȚIE DE CARICATURI ORGANIZATĂ DE «RACUL»

MIHAI PINZARU - PIM

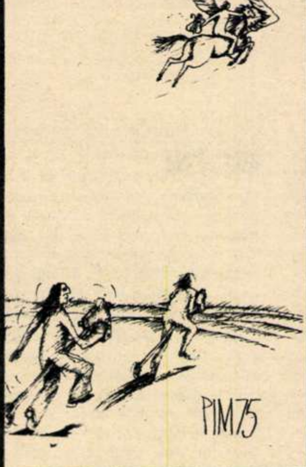

IVAN KANEV

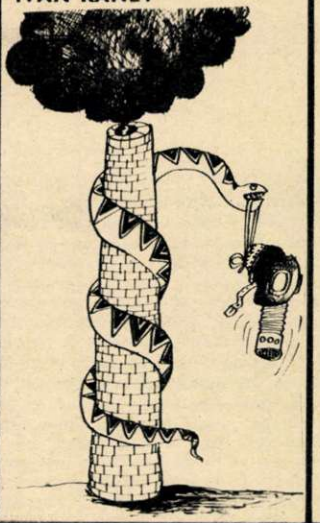

ANTON DRAGOȘ

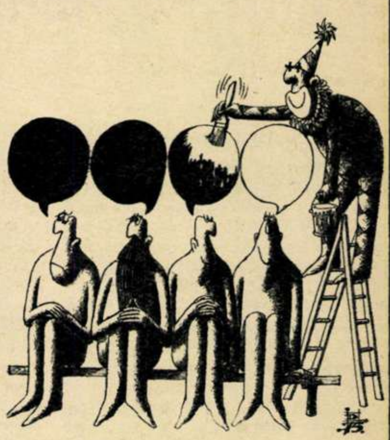

OCTAVIAN BOUR

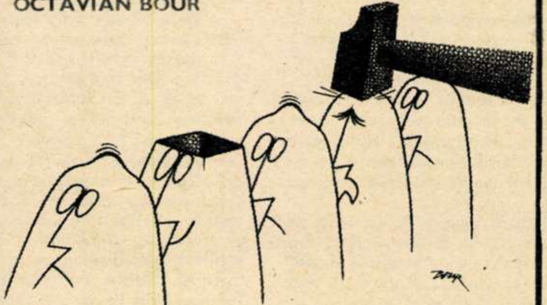

DENES MOLNAR

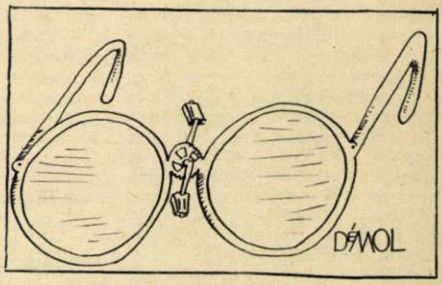

AUREL STEFAN ALEXANDRESCU

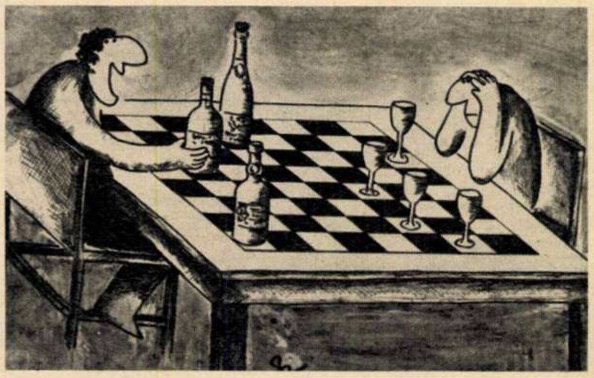

NICOLAE VIZITEU

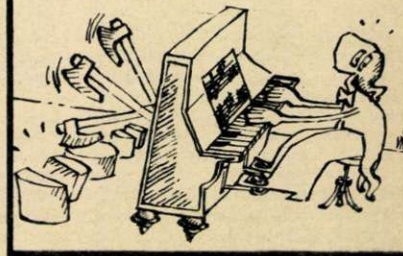

NU UITAȚI CĂ DEVIZA «RACULUI» ESTE «RETRAGE-TE ÎNAINTE!»

SORIN POSTOLACHE

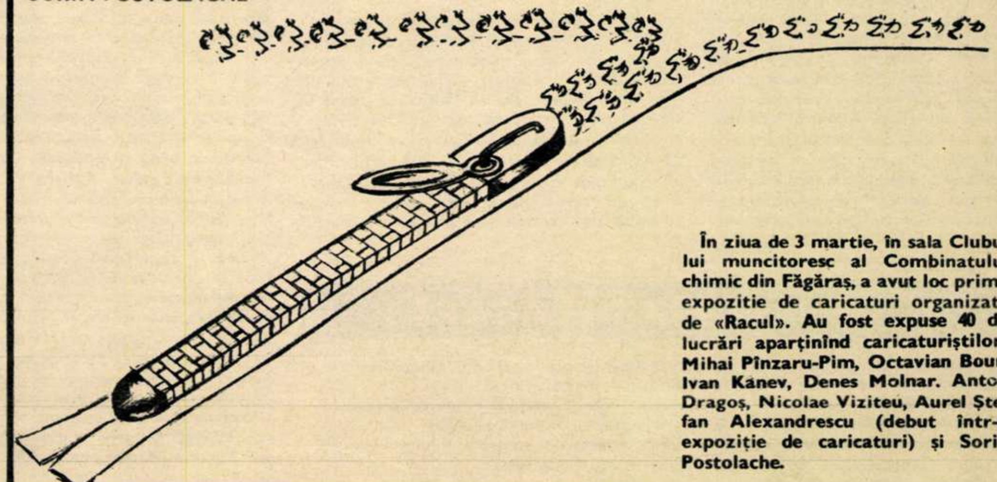

În ziua de 3 martie, în sala Clubului muncitoresc al Combinatului chimic din Făgăraș, a avut loc prima expozitie de caricaturi organizată de «Racul». Au fost expuse 40 de lucrări aparținînd caricaturiștilor: Mihai Pînzaru-Pim, Octavian Bour, Ivan Kanev, Denes Molnar. Anton Dragoș, Nicolae Viziteu, Aurel Ștefan Alexandrescu (debut într-o expoziție de caricaturi) și Sorin Postolache.

«cei care m-au hulit, și au fost destui, au făcut-o nu din rea-voință, ci dintr-o neînțelegere a fenomenului»

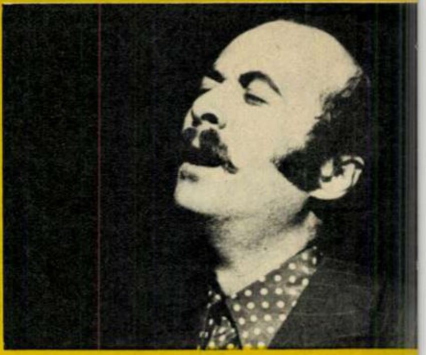

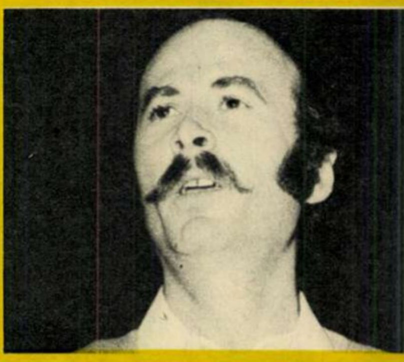

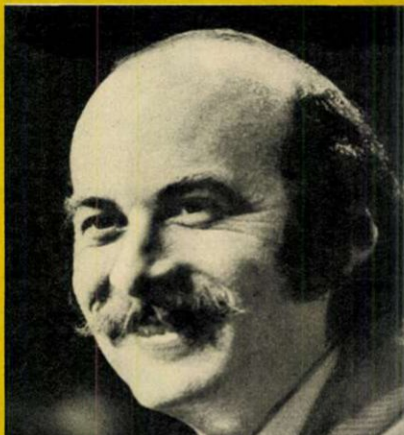

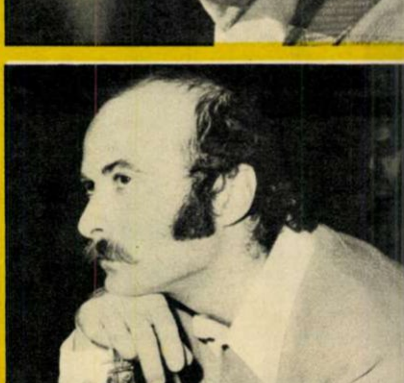

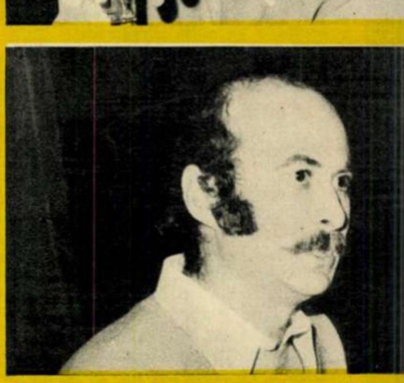

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

— Tudor Gheorghe, sînteți, fără îndoială, unul dintre artiștii-cetățeni asupra căruia destui au ridicat ochii cu simpatie, în vreme ce acei care hulesc și acei care aclamă s-au năpustit cu toată violența încă de la începuturi. Acum, în ceasul deplinei afirmări (mai bine mai tîrziu...), acei care-și cîntă chemarea nu trebuie să uite că pășesc pe drum bătătorit de dumneavoastră.

— Drumul început de mine e o potecă și nu știu încă dacă aceia care trebuie să-și cînte chemarea vin în urma mea sau își croiesc alt drum. Știu însă că pentru mine a fost cu mult mai greu. A trebuit să mă bat pentru a convinge că se poate, a trebuit să rezist și vreau să mulțumesc acum, aici, tuturor celor care au crezut în mine și să-i asigur că tăcerea mea din ultimul timp — mă refer la recitalurile cu care îmi obișnuisem spectatorii din București și din țară — nu este întîmplătoare, ci voită. Cei care m-au hulit, și-au fost destui, au făcut-o nu din rea-voință — vreau să cred — ci dintr-o neînțelegere a fenomenului. Nu puteau să creadă ei că se poate. Din păcate, asemenea neîncrezători nu sînt numai în artă. Eu citesc mereu și cred, ca unul pățit, că se poate întîmpla ca un om să inventeze o mașinărie sau un ser, se poate întîmpla să vină niște specialiști și să spună că nu se poate, deși mașinăria merge și serul vindecă. La mine, argumentul au fost sălile pline în care am cîntat, zecile de scrisori de mulțumire primite din țară, articolele măgulitoare semnate de oameni al căror gust într-ale artei e greu să mai fie pus la îndoială: Eugen Barbu, Mircea Zaciu, Romulus Vulpescu, Adrian Păunescu, Maria Banuș și alții.

— Este în firea omului să trăiască pe etape, adică din cînd în cînd, în clipe nedictate decît de conștiință sau de instinct, să privească înapoi și să numere pînă la o sută. Este operația intimă a fiecăruia. De data asta vă provoc. Enumerați-vă etapele devenirii și ale stagnării care nu puteau lipsi din dezvoltarea dumneavoastră.

— Etapele evoluției mele au fost spectacolele: «Un menestrel la curțile dorului», «7 balade», «O soarea la museu», «Poezie română II», «Acolo unde-s 'nalți stejari», «Carul de flori» și «Nopțile poetului». Fiecare titlu de spectacol înseamnă muncă, înseamnă căutări, spaimă și satisfacții. Pentru cine mi-a urmărit atent evoluția e ușor să constate că nu e deloc întîmplător drumul parcurs în cei șase ani de la debutul meu și pînă azi. M-aș bucura dacă totuși cele ce voi spune acum vor fi citite cu grijă de bunii mei prieteni, cîntăreții tineri de poezie adevărată. «Un menestrel la curțile dorului» a fost un spectacol în care îmbinam — se zice fericit — poezia populară și cea cultă, muzica populară și cea făcută de mine. Multă lume îmi și prevedea o strălucită carieră la un teatru muzical. M-am speriat. Pasul făcut de mine în tălmăcirea versului cult în muzică era prea mare și pe un teren total necunoscut la noi. Ca să nu mai răspund mereu la întrebarea sîcîitoare: «De unde vii dumneata, Tudor Gheorghe?», doi ani am lucrat «7 balade», răspunzînd prin fapte că vin dintr-o profundă cunoaștere a versului și a muzicii populare adevărate. A urmat întîlnirea și prietenia cu marele om de cultură care este Romulus Vulpescu. El a fost pentru mine un adevărat catalizator, intrînd împreună într-o aventură de redescoperire și de valorificare în cîntec a valorilor poetice române de la începuturi pînă azi. La Muzeul literaturii, cu largul sprijin al criticului și directorului muzeului Al. Oprea, am început seria recitalurilor de poezie română. Trei spectacole însumînd cinci ore de muzică și poezie, de la Dosoftei la Alexandru, de la Cîrlova la Păunescu, de la Macedonski la Vulpescu. Și iată-mă azi în pragul unui spectacol nou, «Nopțile poetului» — Alexandru Macedonski. Ani de zile am parcurs cu migală și respect toată poezia română cultă. M-am oprit asupra lui Macedonski dintr-o datorie, cetățenească, patriotică, pentru simplul motiv că este un poet genial, mult prea puțin iubit și cunoscut. Am ajuns la o maturitate care îmi permite să cred că sînt obligat în fața propriei mele conștiințe de artist să lupt pentru a convinge, mai ales generația mea, că Macedonski trebuie iubit așa cum se cuvine. Merită să uităm răutățile lui, pentru că a fost un mare poet.

Etapele mele de stagnare au fost căutări, au fost acumulări. Spectacolul «Nopțile poetului» sper să convinga.

— Cred că sînteți de acord cu mine — și aici vorbesc ca de la actor la actor — că textul primează în gîndul și fapta dumneavoastră; și e bine să fie așa. Sîntem din ce în ce mai mulți aceia care simțim din plin intoxicația muzicii sterile, apăsarea maculaturii care-și merită pe deplin numirea de «ușoară».

— Mie-mi place să spun că de fapt n-am făcut nimic deosebit cîntînd. Eu am învățat încet-încet să ascult muzica fiecărei poezii în parte. Sau, mai exact, am învățat să învăț să ascult. În mine poezia-și cîntă cîntecul; eu deschid gura și se aude cîntecul ei, nu al meu. În ceea ce privește muzica ușoară, cred că exagerăm puțin. Compozitorii noștri sînt vinovați numai pe jumătate (firește, mulți sînt vinovați de tot), pentru că linii melodice frumoase, cu subtile trimiteri la folclor, păstrînd o atmosferă tipică muzicii românești, cea de la Vasilescu și Vasilache citire, îmbracă de cele mai multe ori niște texte care... mai mare rușinea că le auzim de zece ori pe zi la radio! Radu Șerban sau Temistocle Popa, dintre cei mai în vîrstă, sau Marius Țeicu și Florin Bogardo sînt nume care nu fac de rîs muzica ușoară românească. Motive simple și emoționante, orchestrații frumoase sînt de-a dreptul distruse de textieri, acești poeți pîrîți care potrivesc vorbele fără pic de milă în niște note care de multe ori cred că plîng de rușine.

— Se cunoaște efortul unora de a categorisi, de a cataloga muzica, creația, crezul dumneavoastră. Lipsa unei concluzii apare în primul rînd de la refuzul lui Tudor Gheorghe de a-și incorseta arta în formule limitative, compromițătoare și în al doilea rînd de la aceia care primesc mesajul artistului, așa cum s-a născut, cald și adevărat, cum îl doresc oamenii din România socialistă a acestui timp.

— Ceea ce face, cred, imposibil de catalogat muzica mea este marea varietate a versurilor pe care le cînt. De la cîntecul de leagăn la poezia filozofică, de la poezia de dragoste la cea profund angajată, de la baladă la romanță. Cîntînd, trec spectatorul prin stări de bucurie, de durere, de nostalgie. Categoric, mijloacele de expresie sînt altele, forma de comunicare (deși exterior e aceeași — un om, un scaun și o chitară) structural se schimbă. La început mi s-a zis folk, dar după cele «7 balade» a început deruta. Pentru mine important e un singur lucru, faptul că țăranii de la Bărca și studenții de la filologie, muncitorii de la Bălan și profesorii universitari ascultă cu emoție, eu cîntînd și pentru unii și pentru alții cu aceeași dăruire și plăcere. Nu cred că există pentru un artist o mai mare bucurie decît aceea de a simți o sală respirînd odată cu el, plîngînd sau bucurîndu-se cu el, exclamînd «așa e!» sau «să trăiești, taică!» după cîte un cîntec sau o poezie care vorbește despre ei. Eu am avut această bucurie. De aceea mă simt obligat să revin cu lucruri noi, în locurile pe unde am cîntat, să reiau cîntecele care au plăcut atunci, să stau de vorbă cu oamenii, să le văd pe fețe bucuria că n-am uitat să mă întorc în mijlocul lor, așa cum mă întorc acasă. Dealtfel, mă simt acasă oriunde m-as duce în această țară, pentru ca dincolo de vorbele pe care ni le spunem unii altora mai e o limbă, aceea a sufletului, și eu am învățat-o

— Vă numărați printre oamenii de cultură care luptă pentru salvarea și valorificarea, firește prin sita personalității proprii, a artei populare autentice. Este trist să constați că pînă și în cea mai curată și mai veche formă de manifestare a sufletului omenesc își găsește locul mucegaiul artizanatului. Ce credeți?

— Am început deja să mă gîndesc la următorul spectacol. Va fi un spectacol de lirică populară, o selecție din cele mai frumoase versuri și melodii populare. Voi apela de data asta la Institutul de etnografie și folclor, voi cere sprijinul specialiștilor de acolo și sper, prin fapte, să răspund mai bine întrebării dumneavoastră. Ceea ce vă pot spune acum e că mă tem să nu vină cine știe ce «cunoscători» care s-au născut în București, au terminat filologia și au fost repartizați să lucreze în folclor și să-mi spună că falsific folclorul. Mi s-a mai spus după cele «7 balade». Am crescut în muzica populară, pe stradă fredonez melodii populare (nu pe cele ascultate la radio și la televizor), iubesc lăutarii adevărați și mă doare sufletul cînd îi văd ce stîngaci cîntă ei, ei, acești domni de cîntec românesc, la nunți și petreceri, cînd li se cere de către meseni «cînt-o pe-aia a lui Dolănescu sau pe-aia a Corneascăi». Se chinuie ei să imite pe vedetele astea care «compun» versuri și melodii, le cîntă la radio, la televizor, le imprimă pe mii de discuri, ba unii le și publică în volume și nu-și mai cîntă cîntecele lor, care ne-au ținut vii și adevărați pînă-n ziua de azi. Cine-o fi de vină? Poate tot niște absolvenți de filologie sau de conservator, care lucrează în anumite instituții de specialitate. Nu știu.

— Cenaclul «Flacăra», iată un nume care, sper, nu vă lasă nepăsător. Aveți cuvîntul și mulțumirile anticipate din partea aceluia care v-a deranjat în numele celor ce vă iubesc.

— E bine că există Cenaclul «Flacăra». Ca membru fondator și din cînd în cînd participant direct la aceste splendide manifestări artistice ale cenaclului, spun: e bine că există Cenaclul «Flacăra». E bine că pleacă din București cîteodată și se duce în mijlocul unor oameni care n-au nici teatre, nici cinematografe și acolo, fără decor, fără lumini deosebite, se desfășoară Cenaclul «Flacăra». Sîntem la început. Va trebui să devenim o instituție de promovare a adevăratelor valori poetice și muzicale. Mai avem printre noi intruși, dar încet-încet se alege grîul de neghină. Trebuie o mai mare exigență în alegerea membrilor și o mai mare varietate în repertoriu. Cred că uneori ședințele noastre sînt prea lungi. Dar, cu toate lipsurile noastre de acum, să nu se uite că venim încurajați de «nobila idee *se poate*», cu șansa candorii și tinereții, cu dragoste față de muzică și poezie, cu dorința firească de a ne bucura părinții și prietenii, și cîntăm despre ei, despre strămoși, despre țară, despre prezentul și viitorul ei și trebuie să se vadă în gestul nostru un gest de recunoștință pe care-l aducem acestui revoluționar deceniu în care am învățat să respectăm și să ne respectăm, acestui deceniu istoric, cum s-a spus în cenaclu într-o seară de neuitat la Făgăraș, în mijlocul muncitorilor de la Combinatul chimic: deceniul Nicolae Ceaușescu.

Interviu realizat de
ȘTEFAN SLOBODA ■

TOPUL CENACLULUI «FLACĂRA»

1. **Ursul românesc** *(muzică Tudor Gheorghe — text Mihai Beniuc)* — Tudor Gheorghe
2. **Dulce Românie** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
3. **Cosma Răcoare** *(Evandro Rossetti — Nicolae Labiș)* — Dan Chebac și Evandro Rossetti
4. **Repetabila povară** *(Tudor Gheorghe — Adrian Păunescu)* — Tudor Gheorghe
5. **Mielul** *(Mircea Vintilă — folclor prelucrat de Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
6. **Șah-om** *(Anda Călugăreanu — Adrian Păunescu)* — Anda Călugăreanu
7. **În drum** *(Evandro Rossetti — George Topîrceanu)* — Evandro Rossetti
8. **Noi nu** *(Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș)* — Anda Călugăreanu
9. **Vînare de vînt** *(Bob Dylan — traducere Adrian Păunescu)* — Dan Chebac
10. **Balada Sfîntului Gheorghe cel fals** *(Tudor Gheorghe — Șt. Aug. Doinaș)* — Tudor Gheorghe

Două dintre «elementele» vii ale computerului de la Stația de utilaje și transporturi București: inginerele Dora Niculescu și Cristina Florian.

un calculator alcătuit din piese vii

A rezolva problema aprovizionării șantierului și cu utilaje, nu doar cu oameni calificați sau cu materiale de construcții, înseamnă a asigura un ritm optim de înaintare a lucrărilor, înseamnă, în ultimă instanță, a realiza ceea ce ți-ai propus.

Numai că iată o întrebare pe care am auzit-o nu o dată: cum se poate că șantierul X își îndeplinește planul, iar șantierul Y, aflat în imediata lui apropiere și avînd un profil asemănător, prezintă serioase rămîneri în urmă?

Nu este nevoie de o prea amănunțită analiză pentru a constata că șantierul X s-a transformat, pe baza unei simple cereri de custodie, într-un adevărat depozit de utilaje pe care nu le folosește, să zicem, două-trei săptămîni la rînd, timp în care utilajele sînt intens solicitate chiar de către vecinul lui. Se merge pînă într-acolo încît, desființîndu-se sistemul de custodie, șantierul X preferă să plătească și timpul în care utilajele sînt blocate în raza lui. Există teama că șantierul X nu va avea utilajele la timp, sau în condiții tehnice optime. Nu este vorba de o intenție declarată ca șantierul Y să nu-și facă planul, ci este vorba de o atitudine hapsînă și egoistă, de o desconsiderare a faptului că toate utilajele, proprietate a S.U.T., aparțin pe baza unor cereri de închiriere, tuturor șantierelor.

Și mai sînt, desigur, și alte aspecte privind modul în care sînt folosite mașinile, adică utilajele. Și tocmai fiindcă ne aflam în posesia cîtorva cazuri de folosire nerațională și neeficientă a utilajelor, care, pe alocuri, au provocat chiar și serioase divergențe între diferite șantiere, sau între compartimentele aceluiași șantier — am salutat cu bucurie faptul că în cadrul S.U.T. — inițiale care denumesc Stația de utilaje și transporturi București, întreprindere aflată în subordinea Trustului pentru construcții industriale și agrozootehnice — s-a înființat de curînd, adică de numai cinci luni, un turn informațional care, pentru mai multă exactitate, se numește acum *bloc informațional*. Firește că am întrebat ce vrea să însemne această denumire desprinsă parcă dintr-un dicționar tehnic ori dintr-un curs de reciclare la CEPECA. Inginerul Aurel Constantinescu, proaspătul director al S.U.T., și, cum mărturisește chiar dînsul, părintele acestui bloc informațional, ne spune că este vorba de crearea unui sistem pe flux informațional în organizarea lucrărilor de mecanizare pe șantierele de construcții. Evident că nu ne-am mulțumit numai cu această explicație. Am aflat in continuare că blocul informațional ar fi un fel de dispecerat total privind masiva mișcare de utilaje pe raza a cîtorva zeci de șantiere ramificate în zeci și sute de loturi.

Schema de organizare a fost concepută pe baza a trei blocuri: blocul de prelucrare a informațiilor și transformarea acestora în decizii (bineînțeles, de către cadre de conducere competente și specializate), blocul de prelucrare a datelor și deciziilor și blocul de transformare a deciziilor în acțiuni propriu-zise. În cadrul acestui sistem, blocul informațional este reprezentat de către blocul de prelucrare a datelor și deciziilor. El conține două rînduri de intrări și ieșiri de utilaje. Pe de o parte datele sînt primite, apoi prelucrate și transmise blocului de conducere, iar pe de altă parte primește de la acesta deciziile ce sînt transmise blocului operațional în scopul transformării lor în acțiuni. Blocul informațional deține cu exactitate situația zilnică a stațiilor de betoane, parcul activ de autovehicule și utilaje nominalizate pe șantiere, defecțiunile zilnice, mișcările de utilaje solicitate de grupuri de șantiere, numărul de autovehicule intrate în reparații, numărul de mașini și utilaje reparate și ieșite zilnic din atelier. Toată această situație a utilajelor se află afișată pe trei panouri de control, astfel încît se poate ști cu exactitate care este solicitarea fiecărui șantier și cum poate fi ea rezolvată în timpul cel mai scurt.

După cum se vede, avem de-a face cu un proces de gîndire format dintr-o serie de activități succesive — informare, control al informațiilor, definitivare a problemei, enumerare a soluțiilor, opțiune și decizie. S-ar putea spune că ne aflăm în fața unui ciudat calculator electronic ale cărui piese sînt oamenii, adică doi statisticieni, un inginer responsabil al activității și un inginer pentru prelucrarea datelor.

Bineînțeles că mai sînt o sumedenie de amănunte care se cer înregistrate, pentru a desprinde nu numai noutatea, dar și eficiența activității sistemului de flux informațional, cu precădere a blocului informațional, dar se cuvine, în aceeași măsură, să spunem că blocul informațional ar fi rămas doar o idee, o teorie, dacă inginerul Aurel Constantinescu n-ar fi găsit, în persoana inginerei Dora Niculescu, omul potrivit, pasionat și perseverent, pentru a modifica structural un depășit sistem de muncă. Adăugind acestor doi ingineri și activitatea inginerului Traian Popescu, șeful compartimentului planificare, unde cifrele consemnează, prin însăși exactitatea lor, eficiența activității blocului informațional, credem că i-am enumerat pe principalii promotori ai unei idei devenite realitate. Și încă un amănunt, deloc lipsit de importanță: inițiativa înființării unui bloc informațional a fost preluată și în cadrul S.U.T. din Constanța, ceea ce ne dovedește că un lucru bun se poate extinde acolo unde există interes, și pasiune, și competență. **VICTOR NIȚĂ** ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

curajul de a fi

Sau curajul de a fi tu însuți, fără lacrimi neputincioase în colțul ochilor ca un reproș continuu adresat lumii întregi pentru propria ta neputință, fără disperarea geloasă în fața reușitei aproapelui, fără clamarea ajutorului Crucii Roșii pentru a-ți justifica măruntа viermuială pe cînd tu ai fi visat să muți munții din loc, fără rictusul hepatic din colțul gurii atunci cînd cineva are curajul să rîdă cînd răsare soarele fiindcă a învățat că în lume e loc pentru toate viețuitoarele și că soarele are destulă putere spre a lumina, deopotrivă, toate frunțile.

Curajul de a fi tu însuți este și curajul de a face, cu nobila modestie a creatorului, numai ceea ce poți tu, într-adevăr, și de a aplauda pe cel care poate mai mult decît tine. A fi modest nu înseamnă a urî în tăcere atunci cînd altul strigă de bucurie că a pus ultima cărămidă a unei noi zidării.

Curajul de a fi tu însuți este marele curaj de a nu te plînge nici atunci cînd crezi că nu ești înțeles, nici atunci cînd ți se pare că ceea ce ți s-a dat este sub măsura meritelor tale, chiar dacă ele, aceste merite, sînt reale.

A fi tu însuți înseamnă a fi *bărbat*, a avea curajul de a te comporta ca un bărbat și nimic nu mi se pare mai trist ridicol decît un bărbat plîngîndu-și propria neputință sub mîngîierea bărbătoasă a unei femei clamînd în numele suferinței lui radicale.

A fi tu însuți este un act de mare curaj, un act mult mai mare decît actul de curaj al celor care acopereau cu propriul lor trup ambrazura cazematelor, pentru că el presupune curajul de a trăi și de a sluji mai mult decît o secundă, o viață, deci de a rezista calm în fața vieții care, într-adevăr, nu e ușoară.

Am cunoscut la Drăgășani un om care, cu o veselie molipsitoare, și cu un optimism debordant, are lipsa de modestie să declare că a învins moartea și, într-adevăr, lucrurile așa stau, iar existența lui este ea însăși o minune a lumii acesteia, pentru că acest profesor a știut sigur — și a primit deschis, bărbătește, vestea — că va trebui să moară, o boală necruțătoare mușcase din trupul lui cu o sete năprasnică, iar el a avut curajul să înfrunte pur și simplu moartea și să o răpună și, așa cum el însuși spune astăzi, fiecare zi nouă pe care o trăiește din acea unică zi cînd a avut tăria să-și înfrîngă propria moarte el o consideră un dar nesperat și o salută cu cruzimea unui mare învingător. Ei bine, acest om care mi-a dat una din cele mai crude și în același timp stenice lecții de viață a fost, în ultimii ani ai acestei noi vieți pe care o trăiește, sufletul unei construcții admirabile, o sală de sporturi modernă într-o urbe care altădată nu ieșea din plictiseala interminabilelor procese la judecătoria de ocol.

Nu știu dacă realizați din prima clipă paradoxul pe care se întemeiază această istorie adevărată, iar eu simt nevoia să vă atrag brutal atenția că un om care a învins moartea a înălțat vieții un altar cu chipul sănătos și optimist al unei săli de sporturi.

A fi tu însuți înseamnă a avea curajul de a nu suspecta cu jalnică disperare geloasă victoriile celui care are tăria să stea drept în fața vieții și să-și apere cauza singur, afirmînd răspicat punctul său de vedere și opinia sa și credința sa.

A fi tu însuți înseamnă a avea curajul de a crede că și altul are dreptul de a-și apăra crezul și dreptul de a avea un crez și de a crede singur în el, cu tăria cu care se face puterea unei societăți întregi sănătoase și puternice.

A fi tu însuți înseamnă a avea curajul de a trimite în soare săgețile dace ale bărbatului care știe să rîdă și să-și asume singur răspunderea propriei sale existențe.

DINU SĂRARU ■

ACEST INAMIC PERFID

„las’ că merge și așa“

Ziua: sîmbătă, 22 februarie 1975. Drumul: Tîrgu Jiu — Roșia de Amaradia, județul Gorj.

O grămadă de bucăți de tablă, de piese disparate de motor, de scînduri, de bușteni, printre care se află patru cadavre hăcuite de încărcătura prăbușită peste oameni în timpul răsturnării autocamionului.

Aceasta e imaginea sumbră a rămășițelor mașinii nr. 21-GJ-1137, aparținînd Întreprinderii de transport auto Tîrgu Jiu, la care privesc consternați sătenii de prin împrejurimi.

Patru oameni uciși în urma cărora au rămas orfani 10 copii și 5 călători grav răniți, iată bilanțul tragic al accidentului de circulație în care a fost angajat autovehiculul condus de Bolovan Constantin.

Ancheta declanșată ca urmare a acestui accident rutier dezvăluie însă un întreg lanț de nereguli. Șoferul și-a aranjat deplasarea (clandestină) de așa natură încît să ajungă exact acasă (la 150 kilometri depărtare de sediul autocoloanei) și în plus să-i iasă și «ceva» de pe urma cursei respective, transportînd clandestin oameni și materiale. Impiegatul de mișcare Calotă Ion, deși nu avea dreptul să aprobe cursa, i-a certificat-o totuși. Mașina nu era amenajată pentru transportul de călători și, colac peste pupăză, dispunea de un sistem de frînare atît de «obosit», încît la prima solicitare mai serioasă șoferul s-a pomenit că nu mai poate struni mașina, care s-a dat peste cap la o curbă strînsă, unde viteza autovehiculului trebuia mult redusă.

Aprofundarea cercetărilor constată că revizia tehnică a mașinii, cu care ocazie trebuiau înlocuite unele piese la sistemul de frînare, s-a făcut doar pe hîrtie, ieșind din nou învingător «las’ că merge și așa», acest perfid inamic al disciplinei și ordinii în unitățile de transport (și nu numai în aceste unități).

În același județ, după numai o săptămînă, sîmbătă 1 martie, pe drumul Roșia Jiu — Negomir, un alt autocamion (nr. 22-B-2368) care transporta muncitori aparținînd grupului de șantiere Rogojelu, al Ministerului Energiei Electrice, tot din cauza defecțiunilor la sistemul de frînare (pierderea lichidului) se răstoarnă, șoferul neputînd reduce viteza autovehiculului înaintea unui viraj. Alți patru oameni își pierd viața, alți 10 copii rămași orfani, alți 20 răniți se chinuiesc în spital.

Acest retrograd «las’ că merge și așa» îl «aud» mulți factori responsabili pentru buna stare tehnică a mașinilor, pentru ordinea și disciplina din unitățile de transport și îndeosebi pentru protejarea vieții și integrității oamenilor care se transportă cu autovehiculele, dar, din păcate, nu reacționează ferm împotriva lui. Adeseori toleranța lor le este amintită — din nefericire, nu o dată tardiv — de lege. Măsuri aspre, sancțiuni, regrete. Regrete tîrzii, însă.

Colonel VICTOR BEDA ■

COPERTA NOASTRĂ: Fotografie de RADU CONSTANTINESCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

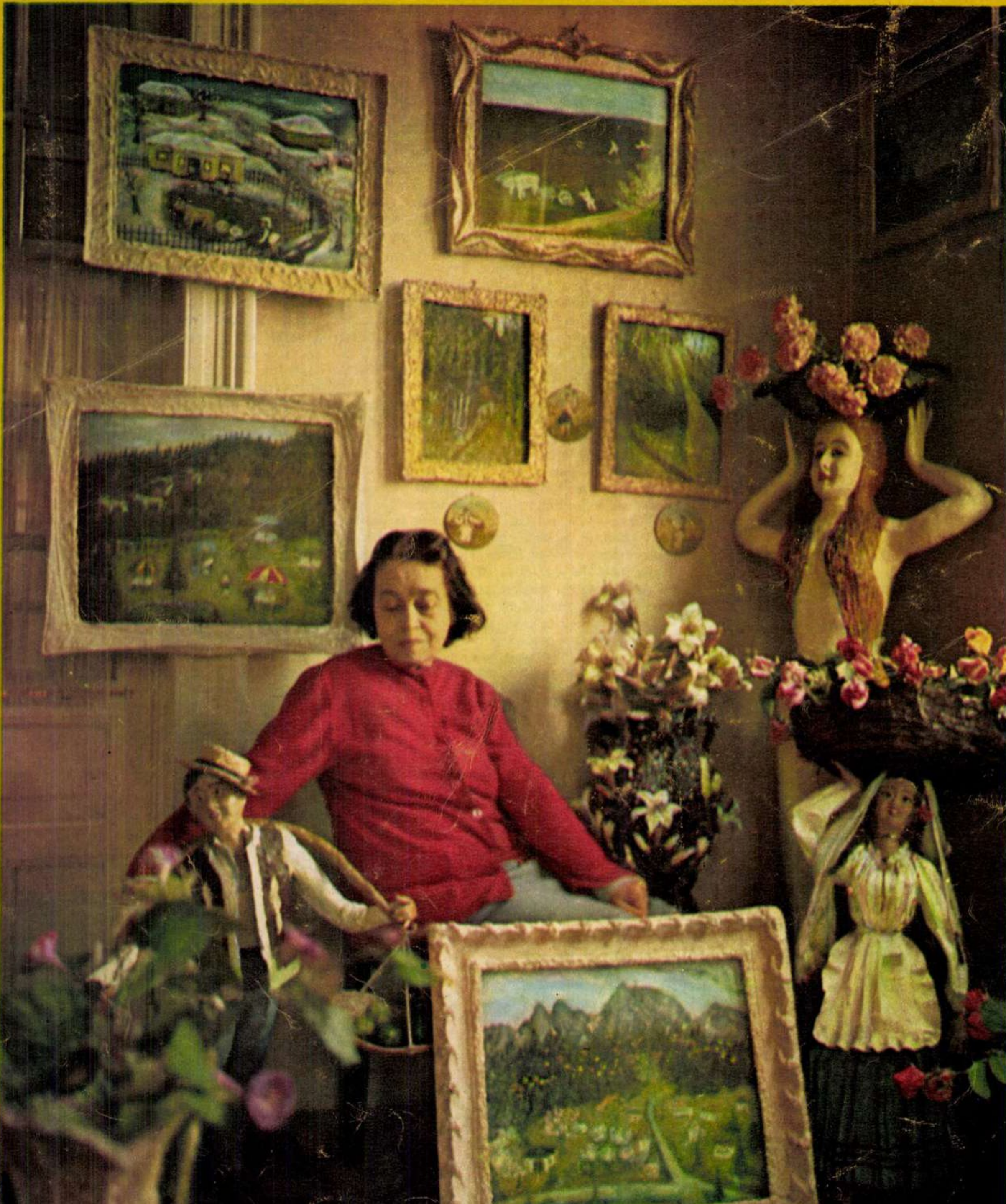

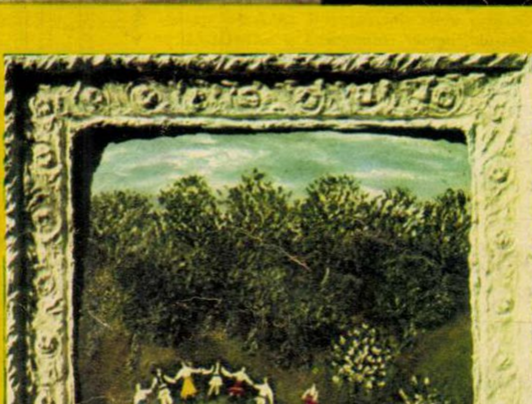

ARTA NAIVĂ

— sufletul care cere, ochiul care vede, mîna — — care pictează

ÎN PICTURA NAIVILOR ROMÂNI, Eugenia Stănescu nu este ceea ce se cheamă **un nume.** Dacă un pictor școlit speră încă să iasă la lumină la 68 de ani, cazul e grav. La pictorii de duminică lucrurile stau cumva altfel. Naivitatea și notorietatea sînt două situații care nu prea merg laolaltă. Un naiv care face școală este, pentru domeniu, o situație paradoxală și, la drept vorbind, nepotrivită. Pictorii ziși amatori, care încep pictura la vîrsta la care o începe toată lumea, umblă să imite o formulă cunoscută. Stîngăcia acestora — chiar dacă amuzantă uneori — e prețul muncii fără ordine și fără talent, cel mai adesea. Naivul nu imită niciodată pe nimeni. La el, descoperirea artei e o chestiune pur personală. El nu caută competiția și nu dă lecții. În materie de valoare, naivul e de tot naiv. Răposatul om și pictor bun Robert Scripcariu, intrat pe neașteptate în marea amețeală a pieței artei, și deci a notorietății, îmi spunea cu cea mai transparentă, cu cea mai candidă emfază că idolii săi sînt: «...da Vinci, Grigorescu și ăla... cum îi zice, domnule, cum îi zice... aha, Rembrandt!».

Eugenia Stănescu împlinește de acum 68 de ani și, cu toate că nu are **un nume,** cu toate că ține culorile în mînă abia de cîtăva vreme, pictează peisaj inegalabil, cu o prospețime a impresiei, cu o încîntare în fața motivului, cu o justețe a tonului pe care doar patriarhul acestui gen la noi, Ion Niță Nicodim, le mai încearcă. Apropierea de Nicodim va stînjeni, probabil, pe mulți. Să nu uităm însă că gloria lui e recentă și că pe tărîmul acestei arte surprizele nu sînt numai posibile ci, mai ales, cerute. Din sutele de pictori neștiuți, cîți vom fi avînd prin țară, cîțiva sînt cu siguranță tot atît de aproape de miracol cît cei mai cunoscuți naivi veritabili din Iugoslavia.

Avînd într-o zi bani puțini și simțind «impulsul geniului», Eugenia Stănescu caută să facă ceva frumos, ceva nemaivăzut cu materialele găsite în casă. În casă are un teanc mare de jurnale vechi. Le ia, le înmoaie cu apă, le modelează în fel și chip, lipind foile cu cocă de făină, colorează obiectele astfel obținute, le privește și se minunează. Nu are prea multe griji cînd umblă cu vopselele, nu-și face probleme nici din proporțiile lucrurilor. Cîțiva ani a produs un fel de machete-peisaj de la munte, statui de tîrgoveți de pe timpuri, vînzînd în cartiere zarzavaturi cu cobilița pe umăr, florărese de pe linia tramvaiului 19, nuduri de fecioară cu pielea albă ca laptele, stranii, inocente, comice, într-un cuvînt, naive. Tot făcînd și vopsind, și-a umplut casa cu himere și a prins gustul picturii. Vine la Casa de ajutor reciproc a pensionarilor din sectorul 3 — unde află, sub îndrumarea foarte echilibrată a pictorului Gh. Pătrașcu, o mulțime de oameni vîrstnici îndulciți la bătrînețe la pictură — și cere respectuos să fie învățată totul, «ce se cuvine, la colorit și compoziție». Cum se întîmplă cu naivii de excepție, ea nu are ce învăța fiindcă, într-o viață plină de simțire pentru arte, a intuit dintr-o dată totul și încă ceva pe deasupra. «Cînd sufletul cere și ochiul vede, atunci și mîna pictează», zice Eugenia Stănescu. Își face rame la tablouri din ziare lipite, bineînțeles. Niște ciudățenii baroce care sperie pe organizatorii expozițiilor amestecate, de amatori și naivi. Peisajele sale sînt lucrul unei ființe foarte simțitoare, hipersensibilizate la natură, aș spune. În fața unui ogor întors cu plugul ori a verdeții unui munte, Eugenia Stănescu are extaze. «Dacă mi-ar lua cineva culorile acum, eu nu mai sînt om, domnule. Știi dumneata ce e pictura? Știi că sînt săptămîni la rînd cînd nu las lucrul decît ca să mă duc trei ceasuri la cercul pensionarilor? Să fi avut eu la tinerețe o îndrumare...»

E greu de spus ce s-ar fi întîmplat dacă Eugenia Stănescu ar fi învățat pictura în școală. Poate, nimic remarcabil. Acum însă am credința că o expoziție a sa bine alcătuită și comentată, o serie de expoziții ale celor mai dotați artiști naivi de la noi ar deschide mult ochii publicului asupra genului. Pictura naivă nu e o modă. Ea semnifică, în toată lumea, un vast proces de democratizare a esteticii.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

Redactor șef: **ADRIAN PĂUNESCU**

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

ANUL XXIV - NR. 12 (1033) - 29 MARTIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

acest om, acest erou

Dacă nu în toate împrejurările, măcar în cele mai solemne, dacă nu în toate clipele vieții noastre (precum, de fapt, ar trebui și s-ar cuveni), măcar în cele mai grave, și mai ales atunci cînd ne e greu, cînd ni se pare că eforturile noastre sînt prea mari, să ne gîndim la oțelari și să-i invităm în mijlocul nostru. Dacă nu fizic, măcar prin duhul lor. Dacă nu prin duh, măcar printr-un reflex al duhului, ca un reflex sărbătoresc de foc peste zilele vieților noastre cîteodată atît de terne.

«Prin decret prezidențial — au anunțat ziarele din aceste zile — colectivul combinatului siderurgic Hunedoara a fost distins cu titlul de «Erou al Muncii Socialiste» și Medalia de aur «Secera și Ciocanul».

Ce e oțelul? Oțelul e o victorie. Oricînd și oriunde apare, oțelul are gustul victoriei. Cine are oțel are unelte, poate să supună natura și se poate face respectat și liber. Oțelul înseamnă victoria. Din oțel se făuresc coroanele învingătorilor, puse pe fruntea oamenilor, puse pe fruntea mai ales a țărilor.

Ce e oțelul? Ce e victoria? Victoria e o așteptare în sfîrșit împlinită, este înfrîngerea unei neșanse (poate, istorice!), e o rebeliune împotriva mediocrității (poate, a vidului sau a stagnării!), e o perseverență a ideii, croindu-și drum ca și un tanc peste cîmpuri minate ori pustiite, e o răsplată a eroismului, e o datorie, o demnitate, e un prim și ultim sens de a trăi, e o gură de aer. Dacă alăturăm definițiile și le citim împreună — oțel și victorie — înțelegem că oțelul României e o mare victorie a socialismului. Am înțeles subit, în acești ani, că fără el seninul zilelor noastre ar fi întunecos ca un tavan de străveche hală, că numai prin el, prin plasa lui de șuvoaie incandescente legînd centrii vitali ai economiei și ai civilizației noastre, se scurge de fapt lumina primăverii, a primăverii noii noastre istorii, a primăverii noii noastre construcții. Am înțeles că, uneori, ca să vezi soarele, trebuie să excavezi în pămînt. Ca să scoți minereu, deci oțel. Am înțeles că e imperios necesar, așa cum arăta tovarășul Ceaușescu în raportul la cel de-al XI-lea Congres al partidului, să obținem în 1980 17-18 milioane tone de oțel.

Ce e oțelul? Ce e oțelarul? Oțelarul, știm, este, ca și minerul, omul celor mai grele munci din această țară. Poate, ca și țăranul. Oțelarul e, spun poeții, un fel de titan, un fel de erou (care acum se cheamă «erou al muncii socialiste»), e un erou care a întrecut eroismul. El stoarce mereu și mereu o nouă materie vie din cutia de sunete a cuvîntului «eroism», făcînd din el altceva, așa cum picătura de oțel incandescent este altceva decît stropul de metal rece. Oțelarul este, înainte de toate, spun ceilalți oameni, care nu sînt poeți, un om. Un om cu cea mai mare calitate a omului: un generos. El dă tot (Omul care iese din focul cuptoarelor de topit oțelul nu mai e, totuși, la fel de disponibil ca alții pentru alte trăiri ale vieții!), focul oțelăriilor nu se stinge niciodată, nici zilele, nici nopțile, nici duminicile, niciodată. Ziua, noaptea, ora și clipa oțelarului înseamnă tensiune, înseamnă flăcări, înseamnă încordare, înseamnă idee, înseamnă trudă. Înseamnă mai mult decît trudă, căci truda presupune răsplată, pe cîtă vreme gestul său, mai mult decît eroic, e generos. El dă tot pentru alții, care în nopțile luminate de focurile Hunedoarei ori Reșiței se odihnesc. El dă tot, nu pentru el, ci pentru țara de mîine, care-și reazimă edificiul pe temelia teafără a celui mai bun oțel. El trăiește deci, mai mult decît alții, în contul unui timp viitor.

Cînd ne e greu, cînd ni se pare că eforturile pe care le facem sînt prea mari, să ne gîndim la oțelar. Să ne gîndim la munca lui care pretinde efort, pretinde încordare, pretinde trudă, pretinde eroism. Pretinde oțel. Să ne gîndim atunci la toate acestea și să luăm ca simbol al tuturor acestora chipul lui, al oțelarului.

Chipurile acestor oameni, îmbrobonate de stropii fierbinți ai oțelului, îmbrobonate de sudoarea unei trude sacre, sînt chipurile eroilor zilelor noastre. Sînt deopotrivă chipurile minerilor, ale țăranilor, ale constructorilor, ale fruntașilor întru pasiune și abnegație, ale celor mai buni dintre cei buni. Cum să nu le lauzi și să nu le iubești, cînd aceste chipuri sînt aversul și reversul strălucitoarei medalii care este România contemporană?

Ținem în palme medalia și, oricum am întoarce-o, ne frige — ca o emoție — inima.

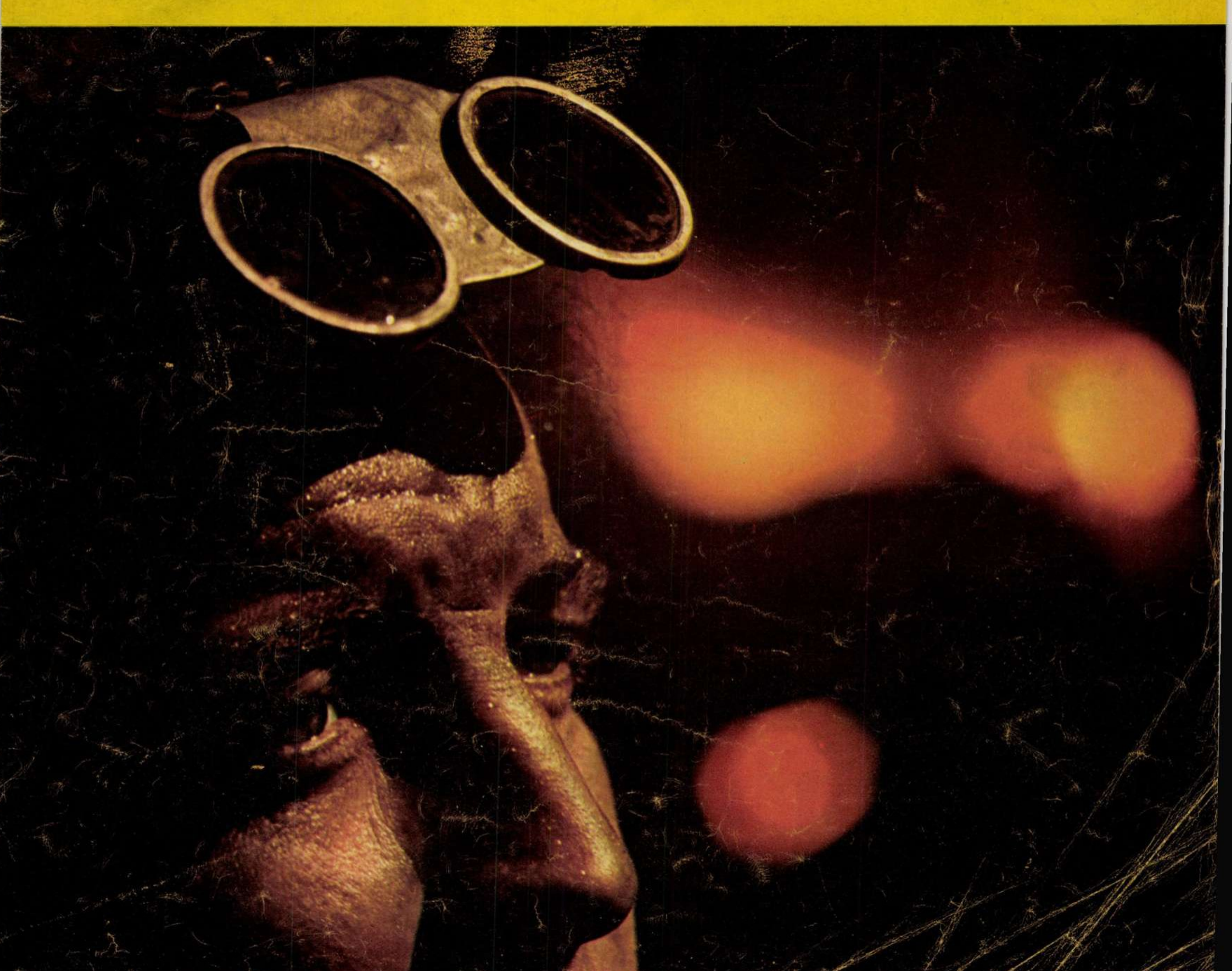

pentru o nouă și dreaptă ordine economică și politică în lume

Intrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și președintele Partidului Liberal din Suedia, Gunnar Helen.

Intîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu tovarășul Tomio Nishizawa, membru al Prezidiului C.C. al P.C. din Japonia.

▲

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu împreună cu primul ministru al Republicii Cuoperatiste Guyana, Linden Forbes Sampson Burnham şi cu soţia sa, Viola Burnham.

Prin mijlocirea radioului, televiziunii şi slovei tipărite, prin şuvoiul neîntrerupt al zecilor de mii de scrisori şi telegrame adresate Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în cuvinte simple, dar cu o bogată încărcătură emoţională, cetăţenii patriei şi-au exprimat marea satisfacţie şi neţărmurita lor bucurie pentru realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în funcţia supremă a statului nostru, hotărîre exprimînd atît de plenar indisolubila unitate de gîndire, simţire şi voinţă a unui întreg popor. Începutul noii legislaturi a dobîndit caracterul şi semnificaţia unei ample manifestări politice de masă, un prilej solemn pentru reafirmarea angajamentului unanim: acela de a ne consacra energia şi capacitatea creatoare pentru ridicarea la scara realităţii a marilor deziderate propuse şi aprobate în înaltul forum al comuniştilor, Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român.

Am citit de asemenea cu îndreptăţită bucurie şi mîndrie numeroasele mesaje de felicitare de peste hotare adresate Preşedintelui Republicii, primului cetăţean al ţării, omul care simbolizează şi întruchipează atît de puternic destinul colectiv al ţării noastre, al unei Românii înconjurate astăzi cu admiraţie, preţuire şi speranţă pentru promptitudinea, justeţea şi înţelepciunea politicii sale interne şi internaţionale.

O imagine grăitoare a politicii consecvente pentru constituirea unui climat de pace şi colaborare în lume o constituie şi recentele convorbiri dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi mai multe personalităţi politice ale vieţii internaţionale. La 20 martie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit delegaţia Partidului Liberal din Suedia, formată din Gunnar Helen, preşedintele partidului, şi Daniel Tarschys, membru al Comisiei de politică externă a P.L.S. În cadrul întrevederii, între altele, a fost exprimată de ambele părţi necesitatea ca la rezolvarea problemelor internaţionale să participe toate statele, indiferent de mărimea sau orînduirea lor socială, subliniindu-se rolul crescînd ce revine opiniei publice, partidelor democratice la instaurarea unui climat general de pace şi colaborare internaţională.

În aceeaşi zi a avut loc şi întrevederea dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, şi tovarăşul Tomio Nishizawa, membru al Prezidiului C.C. al Partidului Comunist din Japonia. Convorbirile au relevat cu deplină satisfacţie evoluţia pozitivă a raporturilor frăţeşti de solidaritate şi colaborare dintre cele două partide, dorinţa comună de amplificare a relaţiilor existente, de optimizare a relaţiilor dintre cele două popoare şi ţări, spre folosul mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, a tuturor forţelor democratice, progresiste şi antiimperialiste.

Din agenda de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu mai desprindem interviul acordat la 14 martie a.c. ziarului japonez «Yomiuri Shimbun» si dat publicităţii in ţara noastră duminică, 23 martie. Subliniind necesitatea unei politici ferme pentru instaurarea în lume a unui climat de pace şi colaborare internaţională, singura capabilă de a contribui pe baza unei largi colaborări întreprinse cu concursul tuturor statelor, mari, mici şi mijlocii, la soluţionarea problemelor majore privind destinul omenirii — preşedintele ţării şi-a exprimat totodată convingerea că apropiata vizită pe care urmează să o întreprindă solii poporului român pe pămîntul Japoniei se va încheia cu un substanţial aport la extinderea relaţiilor dintre cele două state în cele mai diverse domenii de activitate. O dorinţă legitimă şi nobilă, în deplin sens cu voinţa şi interesele poporului român, promotor al păcii şi progresului internaţional.

La 26 martie a avut loc întrevederea dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi primul ministru al Republicii Cooperatiste Guyana, Linden Forbes Sampson Burnham. În cadrul convorbirilor a fost evidenţiat interesul comun pentru amplificarea şi diversificarea raporturilor prieteneşti şi de rodnică conlucrare dintre partidele şi ţările noastre, în folosul ambelor popoare, al colaborării şi înţelegerii internaţionale.

Joi, 27 martie presa din ţara noastră a publicat interviul acordat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu agenţiei Associated Press. Răspunzînd întrebărilor adresate, preşedintele României a făcut o amplă şi profundă analiză a problemelor şi evenimentelor interne şi internaţionale. Problemele complexe ale vieţii internaţionale, a arătat între altele preşedintele ţării, reclamă o colaborare activă între diferite state ale lumii, ţările socialiste, ţările în curs de dezvoltare, ţările capitaliste dezvoltate. «Numai atunci cînd vom realiza o pace trainică şi o nouă ordine economică şi politică internaţională pe baze democratice se va putea spune că am reuşit să obţinem succese pe calea unei politici cu adevărat noi», a precizat cu acest prilej secretarul general al partidului nostru.

LIVIU TIMBUS ■

În întîmpinarea zilei de 1 Mai

muncă și creație

După o întreagă epocă de capricii, care ne-a dat încîntări premature sau ne-a înghețat într-un scepticism sumbru, primăvara totuși se vestește la orizontul imediat al acestor zile, frenetică, volatilă și radioasă ca în ultracunoscutele versuri: «În Mai, cînd rozele-nfloresc/ Scăldate-n aurul din soare»...

Se apropie Întîiul de Mai și, chiar dacă aurul cerului e încă crud, cu o răceală care e mai curînd a oțelului decît a nobilului metal solar, preocupările, gîndurile și faptele care țin de Armindeni s-au instalat printre noi — și în noi — cu o temeinicie de fruct robust, cel dintîi, poate, din această nouă primăvară a roadelor. Cerul e încă, cel puțin diminețile, de oțel, iar pagina de ziar deacum cîteva zile vorbește chiar despre oțel: «În întrecerea socialistă desfășurată în cinstea lui 1 Mai, hunedorenii s-au angajat să realizeze, la fiecare cuptor, de către fiecare echipă, cel puțin 2 tone de oțel peste plan.» În alte pagini este vorba de Armindeni și de chimie, de Armindeni și de energie electrică, de Armindeni și de tractoare, de Armindeni și de petrol sau de cărbuni. A început deci întrecerea lui Armindeni, tradiționala întrecere a Zilei Muncii, cea care, de vreo trei decenii încoace, ne anunță cu certitudine, dincolo de ezitările și tachinările anotimpului, primăvara, primăvara solidă, serioasă, «angajată», ireductibilă la capricii, primăvara ca simbol al inaugurării unui nou ciclu de muncă și de creație. Scoasă de mult din pastelul lui Alecsandri, refuzînd idila arcadiană cu juna Rodică, primăvara noastră e mecanică, industrială, ca și o hală de siderurgie sau un șantier.

Ce înseamnă întrecerea acestui Armindeni, deci faptele de muncă și de creație pe care le așezăm sub faldul incandescent al Zilei Muncii, sub faldul de aur al celui dintîi anotimp al roadelor?

Primăvara veche era doar o primăvară geografică, stimulînd sevele din crengi, dezlănțuind simfonia vegetală pe fondul sumbru, de anemie pernicioasă, al unor orînduiri în care omul, cu forțele lui de creație, agoniza. Cuplarea celor două forțe, cuplarea energiei cosmice a primăverii cu nobila energie umană, este fructul acestei vremi de renaștere, al acestei *primăveri sociale* care înseamnă la noi, acești ani ai libertății și demnității, acești *ani-primăvară*, definind un strălucitor și perpetuu anotimp al roadelor.

Dar începutul fiecărui nou ciclu de viață, cum este acela al primăverii, oricît de festiv ni s-ar înfățișa, nu este numai o voluptate, nu este numai o petrecere (la iarbă verde!), ci și altceva. Este și altceva pentru acela care muncește, care creează, pentru acela care, avînd cîte ceva de făcut, nu începe niște socoteli pe o foaie albă, ci continuă, ridicînd pe o nouă treaptă, la unison de vibrație cu explozia de vitalitate a primăverii, socoteli și preocupări, gînduri și fapte care țin, într-un fel, de o nouă conștiință a timpului.

1975 e, pentru această nouă conștiință a timpului, așa cum o înțelege astăzi poporul nostru, un moment decisiv. Anul a debutat cu evenimente de însemnătate majoră, iar aceste evenimente, petrecute chiar în pragul primăverii — alegerile și, ulterior, istorica sesiune a Marii Adunări Naționale, realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de președinte al Republicii —, au fost marcate de mari și dense succese în industrie, în agricultură, pe toate șantierele construcției noastre, revelînd, o dată în plus, înalta conștiință muncitorească a unui întreg popor, vigoarea și forța marii întreceri socialiste închinate accelerării înaintării spre viitor, deci supunerii timpului, acordării măsurilor lui la măsurile noastre. Socotelile noului an, spuneam, nu se fac pe o foaie albă, iar întrecerea acestui Armindeni, închinată exemplarei realizări a planului pe '75, pregătirii temeinice a viitorului cincinal — parte integrantă a Programului partidului — continuă, ridicînd la o cotă nouă marea întrecere propulsată de Congresul al XI-lea al P.C.R.

Ce înseamnă întrecerea acestui Armindeni? Întrebarea pe care am pus-o mai sus se cere, pentru legitimarea răspunsului, completată. Ce înseamnă, de fapt, întrecerea socialistă în viața de astăzi a României și a românilor, care e ponderea ei economico-socială, însemnătatea ei? Răspunsul l-am primit — elocvent — cu cîteva zile în urmă. L-am primit, din nou, cu cîteva zile în urmă, cînd, în incinta palatului Marii Adunări Naționale, însuși secretarul general al partidului, însuși președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a decernat înalte ordine și distincții unităților fruntașe ale întrecerii desfășurate anul trecut.

Ce înseamnă întrecerea acestui Armindeni? Știrile care ocupă cotidian prima pagină a ziarelor sînt probante. Am vorbit mai sus despre Hunedoara, dar n-am spus totul despre Hunedoara, deținătoarea în 1974 a locului I în întrecerea socialistă din industrie. Aici, în aceste zile, devizei «Fiecare echipă, la fiecare cuptor, cel puțin 2 tone de oțel peste plan», i s-a adăugat o alta: «Tot oțelul realizat peste plan — elaborat cu combustibil economisit!» Într-un alt sector, cel al industriei chimice, domeniu vital al economiei noastre, au cuvîntul chimiștii craioveni, autori ai chemării la întrecere pe '75 către toate întreprinderile de profil din țară: în acest an, ei vor realiza (au și început să realizeze!) o producție zilnică de 6 milioane de lei, ceea ce va însemna că numai 25 de zile din '75, deci mai puțin de o lună, vor echivala întreaga producție a combinatului din anul 1965.

Se adaugă, zilnic, pe acest panou de onoare al primăverii, marcînd o zilnică intensificare a marii competiții a lui Armindeni, alte și alte știri, alte și alte victorii de muncă, noi documente de conștiință și hărnicie, îmbogățind paleta generoasă a anotimpului, știri colorate, diverse, purtînd fiecare pecetea locului, personalitatea inconfundabilă a celor ce le-au emis, dar ordonate toate în jurul acelorași linii de sens: lupta pentru ritmuri înalte, pentru realizarea și depășirea zi de zi a sarcinilor de producție, a sarcinilor de export, lupta pentru productivitate, pentru organizare și disciplină, pentru calitate înaltă, pentru economii, pentru sporirea eficienței pe toate planurile, deci lupta pentru grăbirea timpului, pentru grăbirea pulsului unei experiențe istorice care s-a dovedit la noi, în special în acest ultim deceniu, extrem de puternică, extrem de densă. Sarcinile puse în fața comuniștilor, a poporului, de recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., sarcini privind realizarea normelor de consum la principalele produse și materii prime, materiale, combustibili și energie, utilizarea fondului de timp disponibil de lucru al mașinilor, utilajelor și instalațiilor, realizarea planului de introducere a progresului tehnic, intensificarea acțiunii de autoutilare au și început, în aceste zile, să capete carnea faptei, conturul sigur al unor mari împliniri viitoare.

La fel de la ordinea zilei, dacă nu și mai mult, obiectivele și sarcinile agriculturii — fiindcă primăvara înseamnă, înainte de toate, agricultură — devin, în această întrecere, deci în acest anotimp care este mecanic, industrial, o importantă operațiune economică, deci statistică, deci foarte certă, foarte exactă. Vom culege, spun milioanele de agricultori, producții anuale de 20 de milioane de tone de cereale. La toamnă vom culege deci niște cifre, pe care le vom raporta nu la pastelul lui Alecsandri, nu la cămara idilică de arome, ci la producțiile înscrise în Directivele Congresului al XI-lea, la chemările Consfătuirii cu activul de partid și de stat din agricultură, la angajamentele milioanelor de țărani români.

Cu seismul lui solar, Armindeni se pregătește să invadeze și cetatea. Pe panourile care-i poartă numele vor sta — la fel de strălucitoare — faptele oamenilor. **ILIE PURCARU** ■

Hunedoara în haine de lucru, adevăratele ei haine de sărbătoare

În ajunul zilei de 23 August 1959, oțelarul Ștefan Tripșa (avea pe atunci doar 26 de ani) devenea primul Erou al Hunedoarei. La 6 mai, 1971, furnalistul Nicolae Mărculescu trăia intens emoțiile acordării aceluiași titlu suprem. Și iată că, la 18 martie 1975, prin Decret Prezidențial, Combinatul Siderurgic Hunedoara este distins cu titlul de «Erou al Muncii Socialiste» și cu Medalia de aur «Secera și Ciocanul». Este pentru prima dată cînd o întreprindere industrială cucerește aceste înalte titluri.

Și pentru că în zilele de 19 și 20 martie mă aflam la Hunedoara, am consemnat o parte din clipele, gîndurile și sentimentele celor care deveniseră Eroi.

Iată, mai întîi și întîi, ce avea să-mi declare Gheorghe Dîrlea, președintele comitetului sindicatului pe combinat: «Participasem la lucrările Plenarei Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. Tovarășul director general Costache Trotuș participa, în calitate de deputat, la lucrările Marii Adunări Naționale. De la Hunedoara trebuia să sosească Ionel Cîndea, secretarul comitetului de partid pe combinat. Urma să ne întîlnim pentru a participa la solemnitatea acordării ordinelor și medaliilor tuturor acelor întreprinderi, institute și orașe care cîștigaseră locul întîi în întrecerea pe anul 1974. Combinatul nostru se afla printre acestea. Cucerisem de trei ori Ordinul Muncii clasa întîi. Ne gîndeam la cel de-al patrulea Ordin. Drept să vă spun, aveam eu, așa, o presimțire, dar nu îndrăzneam s-o dau în vileag, mai ales că toți eram foarte emoționați. În momentul cînd a fost rostit numele combinatului nostru, iar tovarășul director se îndrepta spre înalta tribună, eu și cu Ionel Cîndea ne țineam de mînă ca doi copii de școală. Ne țineam de mînă și strîngeam cît puteam de tare. Eu eram cît pe-aci să fac un pas înainte. Aveam să constat că uitasem să respir. M-am uitat la Cîndea, el s-a uitat la mine, drept în ochii mei, am respirat, mi s-a părut că și el a respirat așa, a ușurare. Vă spun sincer că în clipa aceea mi-au trecut prin față toți anii mei de cînd sînt în Hunedoara și sînt 27 de ani la număr. Cred că un asemenea moment nu se poate uita niciodată. Niciodată. Ce-am făcut apoi? Care a fost primul om căruia i-am povestit cum a decurs tot evenimentul? Ajunsesem prin Gara de Est unde aveam eu ceva treabă. L-am întîlnit acolo pe Gheorghe Nistor, un hunedorean de-al nostru, lucrează la termotehnică, se afla prin București într-o delegație. Nu-i venea să creadă. I-am povestit de două ori, dar de fiecare dată săream de la una la alta. El a fost primul om căruia i-am povestit. Cu trenul de noapte am plecat împreună cu Ionel Cîndea la Hunedoara. Tovarășul director Trotuș plecase cu mașina. Aici, la Hunedoara, vestea ajunsese în aceeași zi, fie prin radio, fie prin televiziune. Se spune că marți, pe la orele 12 și jumătate, centrala telefonică a combinatului zbîrnîia de mama focului și că tot timpul era ocupată. Soțiile multora dintre siderurgiști văzuseră la televizor toată solemnitatea și, desigur, se grăbeau să-i înștiințeze pe bărbații lor. Eu i-am povestit soției mele abia în dimineața de 19 martie, apoi, cel de-al treilea om, care a ținut să mă descoase cu tot felul de amănunte, a fost Cristinel Petreanu, secretarul comitetului sindicatului. Și iată, au trecut două zile, sîntem în 20 martie și eu încă mai povestesc».

Cu Ionel Cîndea am vorbit foarte puțin. «Eu chiar acum o jumătate de oră i-am declarat unui tovarăș de la televiziune tot cum a fost, felul cum oamenii noștri au primit această înaltă apreciere a conducerii de partid și de stat. Ați vorbit cu Dîrlea și cred că v-a spus totul. Eu ce să mai spun? În cinci minute trebuie să ajung la comitetul municipal de partid, așa că îmi pare rău că n-am timp să vă spun și alte lucruri despre acele clipe».

În fond, Ionel Cîndea ieșise de la o scurtă ședință la care participase toată conducerea combinatului și se îndrepta spre o altă ședință. L-am înțeles și am profitat de faptul că îl zărisem ieșind de la aceeași ședință pe maistrul furnalist Nicolae Mărculescu care devenise, prin cotă-parte, pentru a doua oară, Erou al Muncii Socialiste. Nici cu dînsul n-aveam să am prea mult noroc pentru că: «Am lucrat de noapte, am participat la ședința asta scurtă și, sigur că da, mă grăbesc să ajung acasă. Ce vreau să spun? Că Hunedoara trăiește o mare sărbătoare. Aș zice că sărbătoarea noastră nu poate fi înțeleasă de oricine. E adevărat, pot participa și alții, sînt bineveniți la bucuria noastră, dar bucuria este mai ales a noastră. În fine, asta n-are chiar o așa de mare importanță. Cînd mi s-a spus că la radio s-a anunțat că sîntem declarați Eroi, mi-a părut foarte rău că n-am auzit-o eu, cu urechile mele. Multora dintre maiștrii cu care am vorbit chiar atunci, imediat, nu le venea să creadă. La ce m-am gîndit eu atunci? M-am gîndit că tare greu s-ar mai putea găsi astăzi măcar un singur om care în cercul lui de prieteni sau cunoștințe să n-aibă și pe cineva care să fi lucrat aici la Hunedoara. Asta vrea să însemne că pe aici, prin fața acestui foc aproape veșnic, au trecut mulți, mulți oameni, aș zice un sfert din toată țara. M-am gîndit la cîțiva dintre acești oameni care mi-au fost prieteni și colegi de muncă. Mulți dintre ei au plecat, au dus și în alte locuri școala noastră de siderurgie hunedoreană. M-am gîndit la Victor Pall, inginerul Ioan Dinu, la maiștrii Gheorghe Ghidel, Ioan Filip și Nicolae Chiroșcă, plecați cu toții la Galați. Și dacă i-am amintit pe aceștia, care cred că s-au bucurat tare mult de victoria noastră, trebuie să-i amintesc și pe cei care au rămas si le-au luat locul, aceștia fiind la fel de buni ca și ei, că altfel n-am fi cucerit aceste titluri. Iată-i: Petru Puținelu, inginerul Ion Voiculescu, maiștrii Matei Șarpe, Grigore Stănescu și Traian Chirilă. Am dat aceste nume de prieteni numai pentru că există o legătură strînsă între cei plecați și cei rămași. Altfel aș mai fi avut multe de spus despre emoțiile și gîndurile noastre din aceste zile. Adaug că titlul obținut ne îndeamnă să muncim și mai bine, cu rezultate care să urce prestigiul de care astăzi ne bucurăm pe bună dreptate».

Și pentru că, deși obosit după schimbul de noapte, Nicolae Mărculescu a avut plăcerea să-mi vorbească, am luat drumul oțelăriei numărul doi, spre capătul platformei (am trecut prin fața cuptoarelor pline de vuiet și flăcări, m-am strecurat printre mașinile de turnare care alunecau parcă pe perne de aer, fapt pentru care își agitau zgomotos clopotele de avertizare sau sirenele electrice), unde știam că îl întîlnesc pe maistrul oțelar Ștefan Tripșa. «Hai într-o cabină, că aici, chiar dacă ești hunedorean, nu cred că mă auzi ce-ți spun. Și apoi, uite, două cuptoare au vărsat zgura pe platformă, asta înseamnă că-i bun oțelul, dar oamenii trebuie s-o îndepărteze și au mult de lucru. (Ajungem în cabină unde, după o prelungită tăcere, continuă) Vreau să-ți spun exact aceleași cuvinte pe care le-am spus și tovarășilor de la televiziune. Să văd dacă țin minte. Am crescut odată cu Hunedoara. O cunosc din 1949 cînd, la 16 ani, venind eu dintr-un sat de lîngă Alba Iulia, m-am hotărît să mă fac oțelar. Mă mîndresc cu toți oamenii care au crescut, au muncit și au devenit adevărați bărbați datorită acestei școli de viață numită Hunedoara. Dacă înainte cineva pleca în altă parte și spunea că a muncit la Hunedoara, asta era ca un fel de carte de vizită, dar însemna și o obligație. Oamenii care au plecat de aici nu ne-au făcut de rîs și au arătat că Hunedoara formează oameni de o înaltă ținută muncitorească. Acum, cînd toți hunedorenii au devenit, la un loc, Eroi, prestigiul nostru a crescut și mai mult. În altă ordine de idei, faptul că, doar cu o zi înainte de acordarea acestui înalt titlu, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost reales în înalta funcție de Președinte al țării, pentru noi, siderurgiștii, are semnificația că au avut loc în aceste zile două evenimente de o importanță deosebită. Vom ști să sărbătorim, să cinstim aceste două momente din viața noastră, unul dintre ele, cel mai de seamă, aparținînd, desigur, întregii țări. Vom da oțel mai mult, mai bun și mai ieftin. Cum am primit eu vestea! Cu bucurie, cu mare bucurie, bineînțeles. A, vrei să știi cine mi-a comunicat-o?! Soția. Eram într-o ședință de partid și sînt anunțat că mă caută soția la telefon. N-am vrut să mă duc, am zis că lasă, că dă ea telefon mai tîrziu. A insistat, m-am dus, m-am reîntors și pînă să le spun celorlalți despre ce este vorba, oamenii deja discutau despre acest lucru. Cînd am plecat, portarul de la intrarea Combinatului mi-a spus că de acum încolo toți sînt eroi. I-am spus că și el a devenit erou; nu numai cei din fața focului. A doua zi, acolo, la poartă, am văzut decorația. Fanfara cînta. Pentru prima oară am văzut fanfară la poarta combinatului. În aceeași zi cred că toți au intrat pe poartă cu cea mai mare mîndrie posibilă».

Și într-adevăr, în aceea zi de 19 martie, în tot combinatul s-a muncit cu un avînt și cu un spor pe care numai cifrele sînt în stare să-l redea. S-au obținut peste planul de producție zilnică 73 tone cocs metalurgic, 365 tone de fontă, 610 tone oțel și 820 tone laminate. Aceste cifre sînt, fără îndoială, cuvîntul unanim al hunedorenilor.

Dar, iată, am consemnat cu exactitate și cuvintele pe care tovarășul director general Costache Trotuș a avut amabilitatea să mi le încredințeze: «Deși au trecut două zile, credeți-mă, și astăzi încă mai trăiesc emoțiile acelui moment cînd colectivul nostru a fost distins cu înaltele titluri. Aici, la Hunedoara, ne-am pus în mod firesc următoarea întrebare: oare am făcut noi tot ceea ce era posibil? Am răspuns prin stabilirea cîtorva măsuri menite să urce la cote și mai înalte faima siderurgiei hunedorene. Aș aminti că am început bine și acest ultim an al cincinalului, adică la finele primului trimestru vom avea, după calculele noastre, o depășire de plan de 16 000 tone de oțel și 25 000 tone de laminate. Mă folosesc de acest prilej pentru a exprima, în numele siderurgiștilor hunedoreni, recunoștința și nețărmurita noastră dragoste față de stimatul și iubitul secretar general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și îl asigurăm, de aici, de pe platformele de foc ale Hunedoarei, că oamenii noștri sînt căliți precum oțelul pe care îl plămădesc, că printre acești oameni se vor găsi întotdeauna luptători hotărîți și activi în făurirea idealurilor comuniste pe pămîntul României.»

Am fost, așa cum spuneam, martorul acelor două zile cînd sentimentele și gîndurile merituoșilor Eroi hunedoreni au avut, ca să folosesc o metaforă mai la îndemînă, aripi de flăcări și aur. Să adăugăm acelor cuvinte consemnate și acestei metafore imaginea transoceanicului de foc și fum, Hunedoara, cu vuietul clocotitoarelor ei șarje, cu scrîșnetul blumurilor intrînd sub valțuri, adică imaginea de zi și noapte a Hunedoarei aflate tot timpul în haine de lucru, adevăratele ei haine de sărbătoare.

VICTOR NIȚĂ ■

mergem în plină zi cu farurile aprinse

șantierul - stare de spirit...

Cea mai impunătoare construcție — și cea dintîi a socialismului — a fost, în Craiova anilor 1947–1948, un depou C.F.R.

Autorul acestor rînduri își amintește de momentul în care încolonați sub steaguri roșii (primele steaguri roșii care încolonau Craiova!), mii de tineri au lucrat la această construcție care, în epocă, prin proporțiile sale, trezea cel puțin o uimire, o admirație. Cîțiva colegi ziariști, ingineri, profesori, medici, de aceeași vîrstă cu cel ce subscrie, își vor aminti probabil cu un zîmbet, citind aceste rînduri, de frisonul romantic care ne împingea, după ceasurile de școală, spre «marele șantier» al depoului, împreună cu alți voluntari, mai tineri sau mai bătrîni, din acei ani ai Salvei-Vișeului și ai Bumbești-Livezenilor. Munceam pe șantier pînă seara tîrziu, cărînd pămînt cu roabele, cărînd traverse cu brațele; a doua zi umpleam infirmeriile liceelor cu bășicile și rănile noastre de la mîini și de la picioare.

Cea mai impunătoare construcție a Craiovei acelor ani este astăzi un oarecate punct pe o hartă de șantier. Un mare șantier feroviar — unul din cele mai mari ale țării, deschis aici de cîteva luni — înglobează în perimetrul său, ca pe un simplu și oarecare punct, vechiul depou, turtindu-l sub proporțiile unor date noi.

Se construiește aici, în aceste zile, un mare triaj. Adică o construcție feroviară complexă, care, conform proiectelor, va «rula» zilnic nu mai puțin de 2 350 de vagoane. Deocamdată, triajul este un vast platou nisipos, răvășit de excavatoare, de screpere, de buldozere, de camioane. Mecanizare intensivă: doar două sute de oameni, cu mașinile lor, care dislocă și mișcă sub largi orizonturi, pe o distanță de vreo cinci kilometri, între gara Craiovei și halta Cernele, vreo nouă sute de mii de metri cubi de pămînt. Construcția, începută în iunie anul trecut, avansează vertiginos. În iulie 1976 va intra deja în funcțiune cea dintîi «capacitate de triere» (1 500 de vagoane pe zi), iar în decembrie 1976 va fi gata totul.

Străbat în mașina șefului șantierului, inginer Giuseppe Basaldella, vastul platou de nisip, gigantica excavație pe fundul căreia, ca pe un fund de mare, roiesc vegetații ciudate, monștri metalici ce-și schimbă parcă mereu, de la o clipă la alta, culoarea, formele. Mergem în plină zi cu farurile aprinse, fiindcă marea prin care vîslim este de fapt o mare de colb. Oamenii cu care ne încrucișăm sînt albi de colb ca muiați în var. Peisaj de Sahară, în fundul căruia, undeva, lucește mort un astru care nu știi dacă e soare sau lună. Primele șine de cale ferată (vor fi treizeci de kilometri de șine noi în acest triaj) au și început să apară. Montate, evident, cu mașini speciale, ultramoderne. Se sapă și se transportă zilnic cam 3 000–3 500 de metri cubi de pămînt,

Fotografii de ION PREDOȘANU

se realizează lunar, de către cei două sute de oameni ai șantierului, o producție de circa 5–6 milioane de lei. Deci o productivitate a muncii de 25 000–30 000 lei pe cap de om.

În 1948, cînd s-a inaugurat vechiul depou, inginerul G. Basaldella isprăvea facultatea. Fiu de muncitor (familie de pietrari italieni, statorniciți de mult în Oltenia) a socotit și el, în epocă, drept o obligație etică să-și petreacă vacanțele de student nu petrecînd, ci muncind. Mulți studenți ca el munceau la depou. Muncind însă nu ca puștanii epocii, pe care febra musculară îi răpunea din prima zi, ci rațional, rezonabil, inginerește, deci cu metodă și randament. Erau oricum, în calitate de studenți la institute tehnice, «specialiști». Își amintește că această știință a lor de a munci le-a adus atunci nu laude, ci niște foarte severe critici. Ceilalți «voluntari» îi acuzau de «trădare». Îi acuzau de trădare fiindcă, de pildă, nu se speteau inutil pe timp de ploaie, cînd lutul șantierului era clisă, pentru ca a doua zi să ia treaba de la început. Ei știau — ei învățaseră asta la facultate — că aceeași treabă nu trebuie făcută de două ori. Deci prin biografia inginerului Basaldella putem descifra, cum s-ar spune, o epocă. O epocă în care entuziasmul revoluționar și romantic al anilor '48 începea să primească replica — sau sprijinul — tehnicii noi, al științei de a munci.

Între timp, depoul s-a inaugurat, a primit între pereții săi mii și mii de locomotive, întîi cu aburi, apoi electrice. Între timp, Craiova și-a construit o nouă stație C.F.R., o clădire modernă, cu o arhitectură care-o poate propune oricînd pe o copertă de ghid turistic. Între timp, forța industrială a orașului de pe Jiu a pretins construcția unui triaj care să poată rula în 24 de ore, mii de vagoane cu mărfuri. Între timp, pe acest șantier al triajului s-au ivit alt fel de tineri decît cei care cărau pămînt cu roabele sau traverse cu brațele. Cînd evoc, împreună cu inginerul Basaldella, anii romantici ai începuturilor, un martor al conversației noastre surîde. Acest martor este inginerul șef al șantierului de azi, inginerul Mircea Rădulescu. Un băiat tînăr, vesel, cu ochi albaștri. Generația lui nu mai cunoaște romantismul nostru naiv. Și de ce l-ar cunoaște?

Prima cupă de pămînt excavat în prima lună de lucru a actualului șantier a purtat o semnătură de veteran. Acest veteran al lucrărilor de construcții feroviare se numește Marin Nicolae, mai cunoscut sub numele de «Neica», un om pe care îl știu de-atunci, din '48, de la construcția depoului. Țin minte că am fost profund ofensat, profund jignit în entuziasmul meu revoluționar, cînd am auzit că nea Marin Nicolae, vechi muncitor, deci clasă conducătoare a revoluției, primește pentru munca sa retribuție. Și că, de fapt, toți ceilalți oameni calificați ai șantierului «muncesc pe bani». Bine, dar cum se poate? Ei, tocmai ei să n-aibă generozitatea de a-și dărui munca, în chip dezinteresat, revoluției? Bine, mi s-a răspuns, dar ei au și familii. Trebuie să mănînce, trebuie să se îmbrace. Socialismul nu e o cazarmă în care toată lumea primește, pentru muncă, o salopetă și o gamelă. Socialismul e o societate umană. Dă fiecăruia proporțional cu munca sa, iar cîndva, în comunism, fiecare o să primească după nevoile sale. Și cînd va fi comunismul?, am întrebat. Cîndva, departe — mi s-a răspuns — deocamdată trebuie să construim depoul.

Generația inginerului Rădulescu nu mai cunoaște romantismul nostru naiv, și, de fapt, de ce l-ar cunoaște? La întrebările noastre, ale «voluntarilor» de demult, ea a primit deja răspunsuri. Formulate totuși de noi, cei bătrîni, cei îmbătrîniți, cei osteniți, cei neosteniți în a da răspunsuri. Dăm răspunsuri mereu, pe măsură ce intervin noi întrebări, răspunsuri ce nu sînt formulate individual, de capul fiecăruia, ci prin inteligența obștească, prin răspunderea obștească, astfel încît răspunsurile să devină legi urmate de toți și de fiecare în parte.

E o lege de cea mai mare însemnătate ca tinerii de astăzi să fie niște buni specialiști. E o lege ca romantismul nostru naiv să le fie străin. E o lege ca șantierul triajului din Craiova, ce înglobează în perimetrul său și vechiul depou, să fie pus, de la început, sub semnul tehnicii moderne, sub semnul cuceririlor mondiale ale domeniului. Cei ce au conceput proiectul și cei ce, ca inginerul Rădulescu, îl execută, știu bine ce li se cere, înțeleg bine de ce li se cere, știu bine cum să răspundă unor cereri imperative ale economiei noastre. Cereri care pentru noi, cîndva, însemnau nu cereri imperative, ci un impuls spontan.

Și fiindcă știu bine toate astea, ei reacționează cum trebuie, cu competență și elan lucid. Un exemplu: mă aflam în biroul inginerului Basaldella, într-o baracă a șantierului, cînd a sunat telefonul. La celălalt capăt al firului era un subaltern al său, inginerul Marius Petculescu, unul din șefii celor două loturi ale șantierului. Fusese trimis în afara șantierului, la o «închidere de linie», și acum îi raporta șefului său că misiunea fusese îndeplinită. Iar acest raport a avut exact 3 (trei) cuvinte: «E-n regulă». Răspunsul lui Basaldella a fost pe potrivă: «Bun». Atît! Doi specialiști își comunicau, simplu și neted, fără emoție, fără cuvinte de prisos, că lucrurile, în viziunea și în organizarea de astăzi a muncii, merg exact așa cum trebuie să meargă, merg deci ireproșabil, merg ca la carte.

Există totuși și elan, există și inefabil? Există. Există, fiindcă oamenii șantierului s-au angajat să dea în folosință, în luna ianuarie a anului viitor, peste plan, o «capacitate de triere» de 500 vagoane/zi. Există, fiindcă încă nu s-a inventat nimic împotriva prafului de pe șantier, oamenii muncind în acest praf care te obligă, în plină zi, să mergi cu farurile mașinii aprinse. Fără elan, fără pasiune, fără simțul adînc al datoriei, ar fi greu să treci prin praful acesta cu o viteză de 3 000–3 500 mc dislocați pe zi, ca să ajungi înainte de termen la cele 500 vagoane/zi.

ILIE PURCARU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

se cheamă țară

Pămîntul nostru bun se cheamă țară
se cheamă țară sîngele din noi
și lacrima uitînd să ne mai doară
cîmpia noastră limpezită-n ploi

Se cheamă țară truda noastră sfîntă
durerea pusă-n prețul bucuriei
copilul ce se naște și cuvîntă
în leagănul curat al veșniciei

Se cheamă țară cei care-au murit
pe buze-avînd o lacrimă amară
sub rădăcina grîului cosit
ei se întorc cu fața către țară

Și domnul răstignit în patru zări
ce-și apăra cu lancea sărăcia
căci n-au rîvnit pămîntul nimănui
oștenii lui ce îngrășară glia

Partidul nostru azi se cheamă țară
se cheamă țară ce-am învins prin el
și sîngele din liberul drapel
și tot ce a-ncetat să ne mai doară

Simplu n-a fost s-o luăm de la-nceput
ne cere timpul nostru bărbăție
curajul celor ce-au rămas sub scut
și ne pretinde țara omenie

Noi nu ne temem să zidim o țară
cum nu ne temem să avem eroi
știm să arăm cînd pentru noi se ară
avem o țară și ne-avem pe noi.

LUCIAN AVRAMESCU ■
Rm. Vîlcea

alba iulia

Ne simțim sfioase tălpile atingînd atît de bine știutele urme,
și-nfiorați,
coborim odată cu amurgul
prin aerul înverzit de istorie.

Precum năvalnice flori, privirile binecuvîntează
lespezi smerite,
alinîndu-se într-un sfîrșit
ca o domoală și mîndră întristare
la tîmpla ultimei porți, întunecat boltite
și subit înțelegem că aici,
dar mai cu seamă în sufletele noastre
inima lui Horia a fost bătută în cuie.

GABRIELA HUREZEAN ■
Oradea

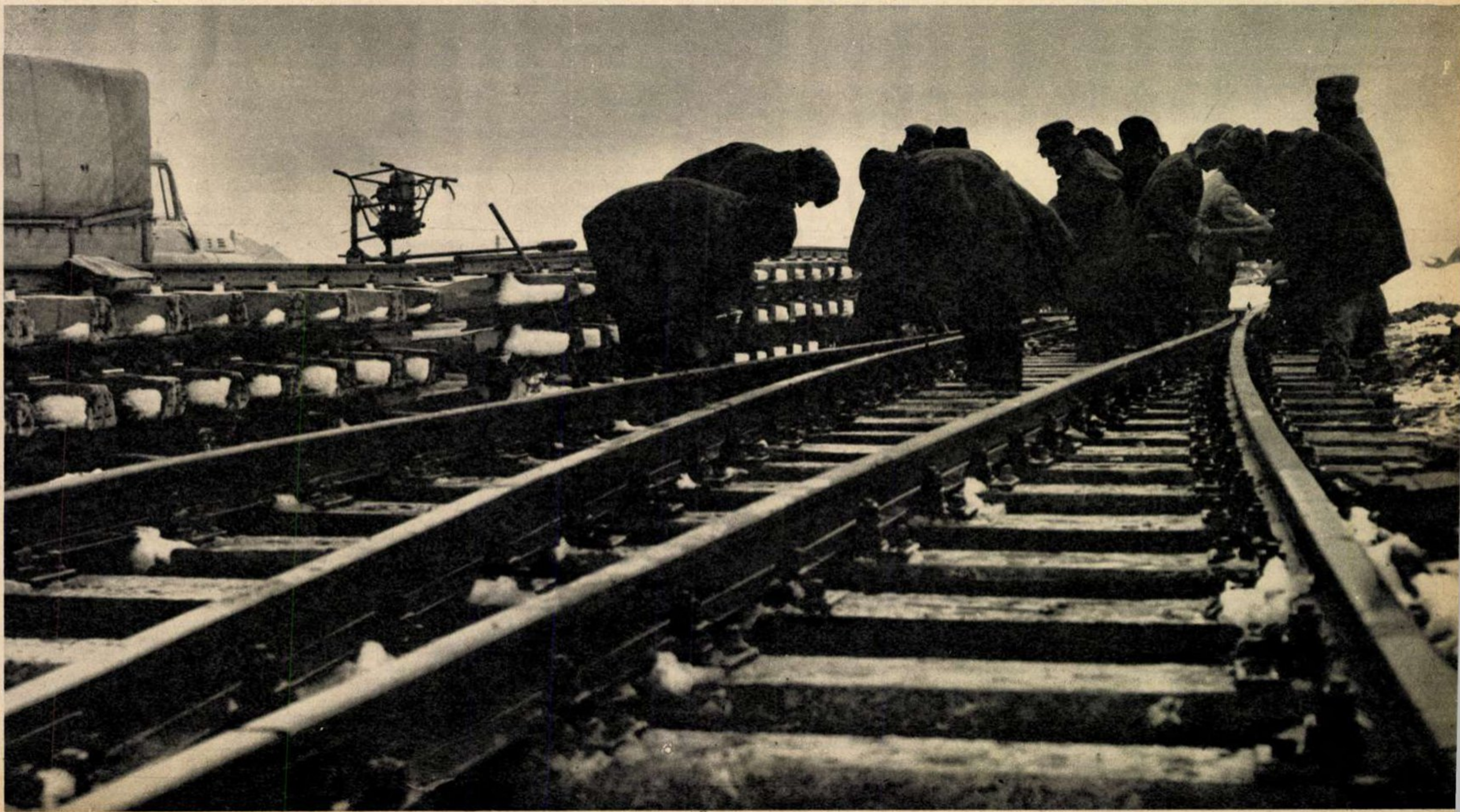

în fiecare zi, la „Automatica“, oamenii cîştigă bătălia lor cu timpul

Puţini dintre acei care aud sau citesc despre «Automatica» din Bucureşti ştiu ce aventuroasă este istoria ei, prin cîte prefaceri a trecut pînă ce a ajuns ceea ce este ea astăzi, adică o întreprindere modernă, al cărei nume este rostit cu respect şi admiraţie. Filele acestei istorii le poţi răsfoi de pildă cu Vasile Avram care a găsit, atunci cînd a intrat în 1941 pentru prima oară pe porţile Întreprinderii de reparaţii auto «Ford», cum se numea pe atunci «Automatica», o făbricuţă unde domnea o disciplină de fier, obţinută însă de conducere pe baza a numeroase constrîngeri şi nu de bunăvoie. Vasile Avram îşi aduce aminte de viaţa lui de ucenic, de banii cîştigaţi atunci, bani pe care îi dădea unei surori de-a lui care avea grijă să-i spele rufele, să-i dea de mîncare, şi îl lăsa să doarmă într-un ungher al casei. Îşi mai aminteşte cum reprezentanţii firmei Ford, după 23 August 1944, au părăsit fabrica şi au închiriat-o unor particulari pentru o perioadă de zece ani. Cei zece ani nu au apucat să treacă fără a găsi la conducere alţi oameni, aparţinînd altor vremuri. După actul naţionalizării de la 11 iunie 1948, un maistru vopsitor ajunge directorul întreprinderii care se numeşte un timp Auto Independenţa, iar apoi Întreprinderea de automobile Bucureşti.

În anii '50, spune Vasile Avram, aspectul fabricii era dezolant. O hală murdară, cîteva magherniţe, magazii în care foiau şobolanii. Muncitorii află cu îngrijorare că ea se va desfiinţa şi în locul ei va apărea, lucru aproape neverosimil, un aprozar. În cele din urmă însă acest proiect bizar e abandonat şi se construiesc clădiri noi, se repară şi se înfrumuseţează construcţiile existente, astfel încît în 1959, cînd întreprinderea se numeşte «Termotehnica» şi execută termocuple, reparaţii de cuptoare termice, termorezistenţe, milivoltmetre, logometre, reparaţii de cuptoare termice, ea are o înfăţişare civilizată.

Peste numai un an, «Termotehnica» îşi schimbă nu numai numele, în «Automatica», dar şi profilul şi începe să facă panouri de automatizări. În cinci ani, 30% din producţie o reprezintă panourile de automatizări, în special panouri de maşini unelte, iar restul de 70% produse termotehnice. Peste zece ani, adică în anul în care ne aflăm, 95% din producţie o formează elementele de automatizări.

După ce am aflat o parte din istoria frămîntată a întreprinderii de la şeful de brigadă Vasile Avram, m-am adresat şi altor oameni de la «Automatica», dorind să aflu cît mai multe şi despre prezentul întreprinderii, prezent pasionant şi tulburător.

— Cine cunoaşte istoricul întreprinderii îşi dă seama că noi am trecut prin mari transformări, că ne-am confruntat în permanenţă cu probleme care ne-au determinat să ţinem pasul cu cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, îmi spune secretarul comitetului de partid pe întreprindere, tovarăşul Marin Stănică. Noi n-am intrat într-o uzină modernă, cu hale noi şi spaţioase, cu multă lumină, ci în hale murdare pe care le-am amenajat atît de frumos încît sînt de nerecunoscut. Istoria noastră este poate cam agitată, poate cam prea febrilă, ar spune unii. O istorie desprinsă însă din gloriosul destin al ţării noastre, ai cărei oameni nu au răgazul să aştepte cu braţele încrucişate, pentru că nimic nu-ţi pică plocon, de-a gata, ci trebuie să te zbaţi tu însuţi, să asuzi din belşug pînă obţii ceva. Celor mai vechi oameni din întreprindere, cum este şi Vasile Avram, nici prin gînd nu le trecea, atunci cînd executau în urmă cu ani, cu posibilităţile tehnice existente, produse simple, ca pupitre mici, macarale, cutii de comandă, că vor deveni specialişti în aparataje atît de moderne, care plasează întreprinderea noastră printre întreprinderile care promovează cu asiduitate noul, deoarece sîntem convinşi că numai aşa ţara noastră poate ajunge printre ţările dezvoltate ale lumii. De noi au nevoie acum toate întreprinderile din România. Camerele de comandă executate la noi pot pune în funcţiune o uzină, pot dirija procesele ei tehnologice, le pot controla şi semnala eventualele avarii pentru a interveni cît mai prompt. În permanenţă avem ceva de făcut, ceva care n-am mai făcut niciodată. De aceea, în întreprindere sînt oameni foarte bine pregătiţi nu numai în specialitatea lor, dar şi în alte specialităţi. Din pricina asta, oriunde s-ar duce, ei ar face faţă cu succes, fără să mai fie nevoie decît de o scurtă adaptare la noul loc de muncă. Dealtfel, maiştrii şi tehnicienii noştri pot trece cu uşurinţă de la activitatea de concepţie la cea de execuţie şi invers.

Dar ceea ce ne bucură pe noi cel mai mult este faptul că, de vreo trei ani încoace, produsele de serie ocupă un loc din ce în ce mai mic. La Alexandria a luat fiinţă o întreprindere «Automatica», sora noastră mai mică. Ea a preluat produsele de serie pe care le făceam noi şi astăzi 86% din produsele noastre sînt unicate. Adică, în orice moment, oamenii noştri întîlnesc noul. Dacă execută, de pildă, schema unui Distribloc, muncitorul ştie precis că nu se mai întîlneşte cu ea altădată, pentru că fiecare beneficiar are alte pretenţii cînd solicită acest aparat.

Deoarece ştiam că avem buni meseriaşi, în urmă cu un an, mai precis în februarie 1974, am lansat o chemare către toate întreprinderile din industria electrotehnică şi electronică. Ne-am propus atunci să realizăm produse noi şi modernizate, să depăşim indicatorii la producţia globală şi la producţia marfă, să creştem productivitatea muncii. La 12 februarie 1975, exact cînd «Automatica» a împlinit 15 ani de existenţă sub acest nume, am raportat îndeplinirea planului cincinal. *Am cîştigat întrecerea pe ramură şi am fost decoraţi cu «Ordinul muncii» clasa I*. Dar mai important este că am reuşit să smulgem timpului cîteva luni, că am cîştigat bătălia noastră cu timpul şi am atins mai devreme ţinta propusă. Lupta noastră cu timpul nu se reduce însă la o producţie sporită, ci înseamnă şi o producţie de o calitate superioară, şi de care să fie mulţumiţi beneficiarii, mai ales că printre ei se află şi numeroase firme din străinătate. Cînd am chemat la întrecere celelalte întreprinderi din ramură, ne gîndeam, desigur, că ar fi bine să cîştigăm chiar noi întrecerea, dar ne spuneam că indiferent cine va fi socotit fruntaş, ţara va cîştiga oricum, or asta era cel mai important lucru. Totuşi, noi ne-am pregătit cu toată grija. Am iniţiat între secţii o întrecere stimulativă şi totodată o colaborare eficientă între ele, am organizat cît mai bine locurile de muncă, am adus îmbunătăţiri la o serie de scule sau la procedeele de lucru. Cablajul prin jgheaburi, de exemplu, ne-a uşurat munca enorm şi a crescut productivitatea cu 20%. E drept, avem un ritm de creştere mai rapid decît al altor întreprinderi, dar lucrul acesta ne provoacă şi unele incoveniente. Nu primim la timp unele materiale sau aparate. Iar în ceea ce priveşte documentaţia, ea se pune uneori la punct aici, la faţa locului, deoarece nu a fost timp să se execute pe îndelete şi chiar dacă rămîn unele neclarităţi ele se elimină pe parcurs, pentru că bătălia noastră cu timpul nu iartă şi nu ne lasă să aşteptăm.

— Să nu uităm calificarea tinerilor, îmi spune Gheorghe Petriceanu, de la secţia a şasea. În întreprindere media de vîrstă este de 25 de ani şi şase luni. Am calculat-o exact, poate cu pedanterie, dar aşa e bine, să te cunoşti pentru a şti ce să ceri de la tine însuţi. Cam 60% din personalul nostru are liceul terminat. Unii n-au mai vrut să dea la facultate şi au venit la noi. Alţii au dat examenul şi au căzut. Nu-i o nenorocire. Şi aici pot să ajungă oameni, iar facultatea pot s-o facă mai încolo. Vin la noi deci şi urmează o şcoală de calificare. Anul trecut au absolvit-o 360 de elevi. Noi, bătrînii, sîntem din ce în ce mai puţini aici, aşa că e bine să pregătim din vreme pe înlocuitorii noştri, pentru că trebuie să lăsăm întreprinderea pe mîini de nădejde. Noi sîntem ca o familie. Chiar dacă nu ne cunoaştem bine unii pe alţii, fiind foarte mulţi, trăim aceleaşi evenimente care ne bucură sau ne dor în egală măsură. Şi e foarte ciudat sau, mai bine-zis, nu e ciudat, e firesc să vezi cum se schimbă în cîtva timp băietanii ăştia în contact cu un colectiv de muncă. În general, sînt bucureşteni. Mai zeflemişti uneori, mai indisciplinaţi cîteodată decît cei care vin de la sate. Întreprinderea îi transformă, încep să ţină la ea şi nu numai atunci cînd încurajează frenetic echipa de fotbal a întreprinderii, echipă aflată în divizia C, sau echipa de baschet, aflată în divizia B, ci şi cînd participă cu însufleţire la problemele de zi cu zi de la locul de muncă.

*

— Sînt Pîrvan Gheorghe, şef de brigadă în secţia a şasea. Mă scol în fiecare dimineaţă la orele 4 şi 30 de minute. La orele 5 şi 15, după ce m-am spălat, m-am îmbrăcat, am mîncat, ies pe uşă şi mă duc în staţie la 107. Cînd cobor din 107 iau un alt mijloc de locomoţie, care mi-e mai la îndemînă, astfel încît să pontez la întreprindere la orele 6 şi 30 de minute. Deci, vin în brigadă şi fac efectivul. Trebuie să-mi iasă 26 de oameni. Dacă nu-mi ies atîţia întreb cine lipseşte şi de ce? Într-un sfert de oră le spun celor prezenţi ce au de lucrat în ziua respectivă. Apoi pregătesc documentaţia pentru noile comenzi. În vremea asta cei din brigada mea au început lucrul si-şi văd de treburile lor. Eu am apoi probleme cu tehnologii sau mă cheamă la vreo şedinţă. După ce scap, trec printre oamenii mei şi văd ce au făcut, corectez acolo unde mi se pare ceva greşit, mai explic celor mai tineri dacă îmi dau seama că nu se descurcă. Am uitat să vă spun că în pauza de zece ascult muzică şi mănînc. Aşa trece ziua şi nici nu simţi cînd vine sfîrşitul programului. După orele 15 şi 30 de minute de multe ori rămînem mai departe la lucru. De obicei, încă vreo trei ore. Pentru că tot ce am făcut noi aici, nu s-a făcut numai cu o tehnică nouă, ci şi cu multe sacrificii pe care le înţelegem că sînt necesare. La sfîrşit de lună sau de trimestru ne apucă şi orele 21 în întreprindere. Dar nu zicem nimic nu numai pentru că sîntem bine plătiţi (eu de pildă am 11,25 lei pe oră), ci şi pentru că ne dăm seama că altfel nu se poate dacă vrem ca noi şi copiii să trăim într-o Românie despre care să vorbească lumea întreagă pe tonul cu care se vorbeşte despre ţările înaintate ale lumii.

În general ajung la orele 19 acasă, unde mă aşteaptă nevasta, vînzătoare la O.C.L.-Alimentara, şi băiatul meu de 7 ani. Televizorul merge la noi cît este program, aşa că nu mă mai obosesc să-i dau drumul. Îmbuc ceva uitîndu-mă la vreun film sau la vreo piesă, apoi dacă nu am adormit îi controlez băiatului meu lecţiile pentru a doua zi.

*

O vizită la «Automatica» înseamnă descinderea într-un univers aflat într-o permanentă prefacere. Unicatele care se execută aici, din ce în ce mai complexe, alungă monotonia muncii şi ridică necontenit specializarea oamenilor. Iar viitorul întreprinderii poate fi descifrat încă de pe acum, gîndindu-ne tocmai la spectaculoasele transformări din pregătirea şi conştiinţa lor.

GEORGE ARION ■

CE PROFEŢIM, CE PROFESĂM

semnele bunilor gospodari (II)

«Avîntul» — un nume şi un simbol. Scriind nu demult despre dinamica dezvoltării în acest cincinal a oraşului Covasna şi referindu-mă la cooperativa meşteşugărească de aici, afirmam că şi-a schimbat numele în renume. Unor cititori li se va fi părut această expresie un simplu joc de cuvinte. Mie însă, o asemenea concluzie mi se impusese de fapt în urma unei lungi discuţii cu preşedintele acestei unităţi, Kadar Iuliu, dusă la faţa locului, prin secţiile cooperativei, între acestea interlocutorul nostru neomiţînd să ne-o arate pe cea care constituie principala sa mîndrie: ţesătoria. Ciudat lucru, omul acesta încă tînăr, care nu ezită să apară şi acum ca interpret în brigada de agitaţie, care a trecut prin mai toate tipurile de formaţii artistice şi este animatorul excursiilor sau serbărilor cooperatorilor, e destul de reţinut cînd e vorba să-şi înfăţişeze rezultatele. Cine l-ar fi ascultat vorbind nu demult la plenara comitetului orăşenesc de partid, după observaţiile autocritice pe care nu a ezitat să le facă, n-ar fi crezut că unitatea pe care o conduce şi-a îndeplinit sarcinile pe întregul cincinal încă la 12 mai 1974.

M-a frapat vizitînd această ţesătorie care produce cunoscutele stofe Covasna un amănunt: pe poarta sa de fier forjat, lucrată în stilul celor ţărăneşti, nu s-a uitat să se consemneze cu cifre înflorate anul fondării: 1973. Unitatea, deşi deocamdată foloseşte numai războaie manuale, lucrate de meşterii cooperativei, arată excelent ca spaţiu de producţie şi utilizare a lui, curăţenia şi ordinea domnînd peste tot, ca şi în cochetul cămin pentru nefamilişti şi cantina construite în acelaşi timp şi amplasate chiar peste drum.

Cu intrarea în funcţiune a acestei fabrici, preşedintele Kadar avusese de furcă, nu însă pentru că întîrziase trecerea la producţie, ci pentru că realizase această performanţă încă înainte de a se face finanţarea ultimei etape a construcţiei. Realizînd-o în regie proprie, întrucît pe atunci actuala cooperativă «Constructorul» era secţie a cooperativei «Avîntul», oamenii s-au grăbit să termine mai întîi halele pentru a se monta utilajele şi a se porni producţia, lăsînd exterioarele pentru momentul cînd banca urma să facă finanţarea. Aşa se face că înainte de a înflora pe frumoasa poartă de fier forjat anul inaugurării, noua ţesătorie a cooperativei «Avîntul» producea deja. Bineînţeles că au urmat discuţii îndelungi, ba chiar un început de proces pentru încălcarea disciplinei financiare, preşedintele a primit chiar o amendă. Foruri competente au lămurit însă la timp lucrurile, considerîndu-se, cum era şi de aşteptat, că preşedintele Kadar Iuliu acţionase gospodăreşte, preocupîndu-se nu atît de faţade, cît de faţa unităţii: producţia.

Întîmplarea cu ţesătoria e numai unul din aspectele modului practic de a gîndi al acestui om, spiritului său întreprinzător. Cînd l-am vizitat, biroul său — unde dealtfel a fost destul de greu să-l prind — era plin cu tot felul de obiecte de artizanat: miniaturale porţi pitoreşti de lemn încrustat, lampadare, furci de tors etc. Faptul m-a frapat întrucît ştiam că artizanatul nu se numără printre îndeletnicirile cooperatorilor. Preşedintele mi-a explicat însă: cum Covasna devine tot mai mult o staţiune balneoclimaterică internaţională, desfacerea de artizanat poate deveni o preţioasă sursă de venituri. Drept pentru care, descoperind într-o comună, la cîteva zeci de kilometri, un mare meşter al miniaturilor de lemn, l-a şi solicitat să vină să formeze un colectiv de artizani. A se ocupa de producţie, pentru preşedintele de la «Avîntul», înseamnă înainte de toate a se ocupa de cadre: îşi pregăteşte de aceea din timp oamenii, alegîndu-i dintre tineri, trimiţîndu-i la şcoli. Printre posibilii artizani, dealtfel, îi şi avea în vedere pe unii elevi de la liceul din localitate.

Aşa a ajuns această cooperativă, care a început în 1950 cu 26 de membri, la un efectiv de 800 lucrători (în 1973, cînd nu se desprinsese de ea cooperativa «Constructorul», 1200) şi la o producţie de 75 milioane lei în acest an, după ce în urmă cu cîţiva ani nu depăşea în mod curent 1 500 000—2 000 000 lei. Producţia sa creşte în acest cincinal de 3,3 ori, diversificarea sa făcîndu-se în funcţie de rentabilitate.

Semnificativ lucru, şi preşedintele parcă nu cunoaşte din matematică, pentru socotelile sale gospodăreşti, decît aceleaşi semne pe care le ştie şi preşedintele Ion Duinea de la Priboieni: al adunării şi al înmulţirii. Tocmai de aceea mi s-a şi părut firesc să le adun numele sub acelaşi generic, ceea ce-i uneşte fiind semnele bunilor gospodari, ale acelor oameni care formează fondul de aur al realităţii noastre.

NICULAE STOIAN ■

SUBÎNCHIRIATUL ILEGAL — UN FENOMEN ÎN CREȘTERE

O destul de recentă anchetă efectuată în municipiul București este de natură să dovedească că în toate cele opt sectoare se subînchiriază și că gazdele se sustrag în numeroase cazuri impozitelor pe care ar trebui să le plătească statului. După cum se știe, nu subînchiriatul ca atare trebuie incriminat, ci faptul că el se contractează în condiții foarte apropiate de ceea ce putem numi speculă. Conform legii, cei care au spațiu în plus pot să-l subînchirieze, dar chiria percepută nu trebuie să depășească cuantumul legal. (La 80 de lei chirie, de pildă, să nu depășească 200). Faptele însă dovedesc că, sfidînd legea, normele elementare de omenie, există diverși indivizi care-și fac din subînchiriere o sursă de cîștiguri ilicite. Se poate obține o cameră și la telefonul 51.91.72 și la 77.50.24 și la 62.31.04 și la 41.49.25 și, în fine, la multe altele. Pentru cei care se pricep cît de cît la codul telefoanelor din București, această listă dovedește că proprietarii locuiesc atît în centru, cît și în cartiere nou construite: Drumul Taberei, Balta Albă. După cum evidențiază ancheta, în sectorul 1 se închiriază de regulă camere confortabile, cu intrare separată, cu telefon și televizor la prețuri care ajung uneori și la 900 lei. În celelalte sectoare, mai ales în blocurile recent construite, prețurile scad, dar această scădere este una relativă, deoarece se ajunge totuși la sume dincolo de 300 de lei. Nu de puține ori, anchetînd starea de gazdă ajungi la concluzia că această abatere de la normele de comportare își dă mîna frățește cu alte abateri și ele, firește, condamnabile.

Din «România liberă» am preluat numărul de telefon 41.49.25. Am întrebat dacă există o cameră de închiriat și mi s-a răspuns că da, există. Dar nu pentru un bărbat, ci pentru două tinere, fete, ambele fără logodnici sau soți și ambele nefumătoare. Susținînd că am o soră dornică de o asemenea cameră, profesorul Munteanu, cum s-a recomandat, mi-a indicat adresa: str. Cuțitul de Argint nr. 13–17, etajul 2, sectorul 5. Mi-am trimis deci «sora», ca după circa zece minute aceasta să coboare și să-mi povestească ce a văzut și ce i s-a relatat. «E un apartament cu două camere, neîngrijit și cumva sumbru. Munteanu mi-a spus că este profesor la universitate și că are mulți elevi la meditație, deoarece face parte de fiecare dată din comisiile pentru examenele de admitere ale studenților. Îmi mai spunea că i-a plăcut foarte mult orașul Brașov, unde se simte de fiecare dată bine, deoarece a băgat în facultate doi băieți ai unui barman de la «Aro». Într-una din camere erau 11 tineri la meditație, pentru ca în timpul discuției mele cu el să mai apară o fată despre care Munteanu spunea că, în urma meditațiilor cu el, o să intre precis la Politehnică. Camera pe care voia s-o închirieze are aproximativ 16 metri pătrați, un mobilier destul de sărăcăcios și este destinată la două fete, fiecare urmînd să plătească cîte 300 de lei. Este însă și o condiție: în fiecare zi între orele 15 și 18 camera trebuia lăsată liberă pentru a putea servi meditațiilor.»

Iată deci că o sumă de cîștiguri obținută în urma meditațiilor se vrea completată cu încă 600 de lei. Este vorba deci de lăcomie în sensul strict al cuvîntului și evident de profitarea de pe urma faptului că două fete nu au unde să stea. Este cunoscut cazul cetățeanului Ion Popa din Brașov care a reușit timp de mai mulți ani să cazeze în două camere nu mai puțin de 18 elevi și să perceapă de la fiecare cîte 150 de lei lunar.

Cel puțin în această perioadă se caută tineri înscriși la școli profesionale, surori sau asistente medicale, fete tinere cuminți și nefumătoare. Dar să vedem rezultatul anchetei desfășurate în rîndurile muncitoarelor de la Fabrica de ciorapi și tricotaje «Apolo». La Comitetul U.T.C. nu exista nici un fel de statistică a locurilor unde stau tinerii și cu atît mai puțin date despre modul în care aceștia reușesc sau nu să se odihnească, să se distreze, să aibă, cu alte cuvinte, o viață proprie în timpul liber. Or, cred eu, modul în care se descurcă tinerii după cele opt ore de muncă trebuie să fie o îndatorire de esență a fiecărui comitet U.T.C.

Mi s-a răspuns că «ei, cei care stau în gazdă, se cunosc foarte bine și deci, acolo este sursa dumneavoastră de informație.» Marioara Teodorescu, responsabil consumuri specifice la serviciul tehnic, stă în gazdă pe șos. Alexandriei nr. 108. Proprietarii, doi la număr, trec pe la dînsa prin cameră, deci condițiile nu sînt tocmai ușoare, dar lună de lună plătește 300 de lei din cei aproximativ 1 300 pe care îi primește retribuție. Floarea Bazavan stă în Balta Albă, într-un apartament cu 3 camere, plătește 250 de lei deoarece se cunoaște cu gazda, dar stă în pat cu fetița acesteia, avînd 15 ani. Gîndindu-ne că Floarea Bazavan are 21 de ani se înțelege de la sine că acest mod de a sta atentează la cele mai elementare norme de igienă, ca să ne rezumăm doar la acestea. Un caz cumva aparte, dar semnificativ, îl reprezintă Elena Pena, contabil principal la aceeași fabrică. Ultima dată a avut o cameră închiriată pe Calea Rahovei la cetățeanul Tăbîrnac, care răspunde la numărul de telefon 80.61.58.

«Cînd m-am dus să văd camera, ea arăta foarte bine. Vreau să spun că era foarte frumos mobilată și de aceea am acceptat să plătesc 500 de lei pe lună. Cînd am venit însă cu lucrurile, mobila pe care o văzusem dispăruse ca prin farmec. Scaunele elegante făcuseră loc unuia singur și cu piciorul rupt, iar în locul patului dublu era o dormeză ca vai de lume. N-am avut ce să fac și am acceptat să stau, cu gîndul că îmi voi găsi altă cameră. În ziua în care mi-am găsit, l-am anunțat pe Tăbîrnac, dar el mi-a pretins bani pentru o lună înainte deoarece, zicea, ce mă fac eu dacă nu găsesc imediat un alt chiriaș. Însă dumneavoastră nu cunoașteți, se vede, secretul căsuțelor poștale. Ați văzut că nu de puține ori răspunsul la o ofertă de închiriat trebuie introdus într-o căsuță poștală. Așa se face că am ajuns odată la o cameră așezată lîngă Hala Traian. Acolo, un bătrîn, cred că avea vreo 20 de ani mai mult decît tata, mi-a spus pur și simplu că nu-l interesează nici un fel de chirie, dar asta în condițiile în care ne vom purta unul față de celălalt ca soț și soție. Altă dată, după ce am trecut pe la căsuța poștală am ajuns în Drumul Taberei într-un apartament cu două camere în care mă aștepta o masă de parcă era un banchet. Tot soiul de gustări, coniac, votcă, vin de Sîmburești și gazda m-a așezat la masă fără să ia în seamă protestele mele. Am reușit să întreb ce cameră închiriază, dar mi s-a răspuns că deocamdată trebuie să beau și apoi îmi voi alege camera cea mai tînără, așa cum sînt și eu. Tînără și frumoasă. Vedeți deci că nu de puține ori ofertele de închiriere sînt un mod mascat de a contracta legături dubioase, un atac la adresa moralității și asta încă în plină Capitală.»

La telefonul 51.91.72 am avut următorul dialog.

— Aveți o cameră de închiriat?, întreb după formalitățile de rigoare.

— Avem, dar dumneavoastră ce sînteți? Fată sau băiat?

— Nu sînt nici una, nici alta, dar mă interesează o cameră pentru sora mea.

— Nu închiriez la fete, deoarece ele ar urma să stea pe același culoar cu socrul meu și s-ar crea situații jenante.

— Cîți ani are socrul dumneavoastră?

— 90.

O să renunț la redarea diverselor discuții avute, deoarece seamănă între ele și nici nu este cazul să dăm prea multe amănunte despre această lume atît de unită și în continuă agresivitate. Spun atît de unită, deoarece gazdele se cunosc între ele și se ajută la nevoie. Dacă eu, gazdă, am închiriat camera, atunci mă simt dator să informez solicitanții care continuă să-mi vină cu alte adrese ale prietenilor sau cunoscuților.

De foarte multe ori nu se închiriază spațiul în plus, ci acela necesar și dacă ne gîndim la condițiile în care se obține uneori o cameră pe litoral vara atunci înseamnă că avem o privire serioasă și corectă a fenomenului ca atare. Nimeni nu neagă existența unor oameni corecți care subînchiriază camere confortabile și la prețuri legale, dar se fac destule subînchirieri care sînt de natură să ne îngrijoreze. Pentru că nu trebuie să ne fie indiferent modul în care trăiesc elevii de școală profesională, tinerele muncitoare și, în sfîrșit, ceilalți care sînt nevoiți să subînchirieze o cameră fără să se mai gîndească la confort, sau la prețurile plătite. În fața unor asemenea fenomene de eludare a legii, de lăcomie cu tot ceea ce are ea mai josnic, trebuie să ne constituim ca un front solidar apărînd în acest fel puritatea relațiilor ce trebuie să existe între cel care închiriază și cel care a închiriat. Nu trebuie să se uite că de cele mai multe ori se face speculă cu spațiul locativ al statului, după cum nu trebuie să se uite că o parte din locuitorii Bucureștiului au un spațiu nejustificat de mare pe care înțeleg să-l valorifice, sfidînd, după cum afirmam la începutul anchetei, elementarele norme de omenie. E bine ca organele de resort să acorde o mai mare atenție împărțirii judicioase a spațiului locativ și modului în care are loc practic fenomenul subînchirierii. Și, mai ales, de ce se subînchiriază camere? Obiceiul cedării unei părți a spațiului de locuit nu e nici nou, nici trecător, nici localizat geografic; din motive ușor de bănuit îl acceptăm ca atare; ceea ce nu putem accepta este folosirea abuzivă a acestei nevoi sociale, recunoscută prin lege, de către oameni puși pe căpătuială.

EUGEN SECELEANU ■

În acest bloc locuiește profesorul Munteanu obișnuit atît cu subînchirierile ilegale, cît și cu meditații la prețuri mari, neanunțate organelor în drept.

OMUL — INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

mifa

La Köln a murit un român. Mai multe luni, Oameni germani și Oameni români au vegheat la căpătîiul unui Om singur în fața morții. Desigur, la Köln viața e diferită de cea de la Buhuși să zicem; moartea însă înseamnă pretutindeni același lucru.

La Köln a murit un român și înainte de a muri, mai multe luni, membri ai agenției comerciale, pe rînd, fiecare cîte opt ore fără întrerupere, au cedat sînge prin transfuzie directă nu ca să salveze viața colegului lor Mircea Ionescu, ci pentru a i-o prelungi cu cîteva ore, zile sau săptămîni.

Bizar acest neliniștitor secol atomic, cînd totul se poate ști, inclusiv cunoașterea că mai avem de trăit o săptămînă, trei luni sau un an. În fața flagelului numit cancer, perfid, neîndurător și mai agresiv ca nici o altă calamitate pînă la el, se poate vorbi nu numai despre o calitate a vieții, ci și despre una a morții.

Mircea Ionescu a știut că va muri. Nu s-a retras în reculegeri, n-a abdicat, n-a ascuns sinistrul adevăr. «Un an», i s-a spus, iar el a calculat anul în luni, săptămîni, zile și s-a pus pe treabă; cu înverșunare dar fără panică, nedramatizînd, pur și simplu grăbindu-se. Cît de palide și de false sînt imaginile livrești despre oamenii care-și presimt sfîrșitul! În fața morții nu se experimentează. Nimeni nu învață să moară. Fiecare moare după cum a știut să trăiască.

Roxana și Bogdan, de patru și respectiv șase ani, știu că tatăl lor a plecat într-o îndelungă și îndepărtată călătorie. Cînd vor constata că nu se va mai întoarce vor fi destul de mari să afle că în acest încîntător sfîrșit de veac în care s-au născut, împotriva celui mai monstruos potrivnic al vieții din toată istoria civilizației, tatăl lor, Mifa, cum l-au poreclit colegii de generație, și-a însușit lecția dăruirii, arderii totale, muncind însutit, trăind însutit, departe de țară, acolo unde, vor mai afla, s-a consumat un fapt emoționant, ca orice fapt de solidaritate umană, ca de fiecare dată cînd, în fața amenințării morții, noblețea supremă a oamenilor se leagă prin canale de sînge, pulsînd într-un singur și ireversibil sens.

NICOLAE CRISTACHE ■

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

magazinul model de la kilometrul zero

Numai firma a rămas aceeași. Zece litere albastre cît statul unui copil, cocoțate peste umerii bătrînei construcții, aici, în chiar inima orașului, la un pas de borna kilometrică zero, de unde începe numărătoarea tuturor drumurilor țării.

Urcăm cele cîteva trepte și intrăm în supermagazinul «Hala Unirii», la o oră de prînz, cînd vînzarea este mai domoală și agitația mai mică. Priveliștea care se înfățișează ochilor nu mai este aceea a vechii prăvălii de carne și pește din gura pieței mari, înaltă cît o salină și friguroasă cît o ocnă, ci imaginea unui magazin modern, dominat de culoare și de mărfuri, plin totuși de oameni care cumpără fiecare după cît îl lasă intenția și, desigur, după cît îl lasă buzunarul.

Ne întîmpină o atmosferă plăcută. Coborîte mult din tavan, lămpile de neon împrăștie o lumină blîndă. E curat și e ordine, mărfurile se înșiră prin galantare din abundență, ispitind privirea. O muzică discretă se prelinge printre standurile cu produse pe care cineva le-a botezat cu un nume romantic, numindu-le gondole, după chipul și asemănarea bărcilor venețiene.

La raionul de carne care vinde astăzi mai mult decît vindea bătrîna hală de altădată, stăm de vorbă cu Nicolae Enescu, pe ecusonul căruia citim «șef de secție»: Lucrează de foarte mulți ani sub acoperișul halei, fiind singurul care a mai rămas din vechiul personal și deci singurul capabil să realizeze comparațiile de rigoare. Înainte de modernizare, spune, la noi funcționa o metodă de servire a clienților nu prea educată, în sensul că una dorea cumpărătorul și alta îi tăiam noi, pe buștean, cu satîrul sau cu ferăstrăul. Astăzi, omul își alege ce vrea, ia pachetul cu carne și-l întoarce ca pe o clătită, alege nu numai cu ochii, ci și cu mîinile, servirea fiind mai rapidă, iar vînzarea depășind de regulă cinci mii de kilograme pe zi. Deee, zîmbește, mai sînt unii care strîmbă din nas, care tot caută și nu găsesc, dar aceștia sînt chițibușarii care uită că altădată primeau marfa spurcată de muște și tăiată după voia măcelarului.

Se perindă zilnic prin acest supermagazin vreo patruzeci de mii de oameni, unii numai ca să caște gura sau să se afle în treabă, dar cei mai mulți ca să cumpere, numărul bonurilor eliberate, în medie, pe zi de cele douăzeci și patru de case ridicîndu-se la douăzeci și cinci de mii. Adevărul este că pășind pragul «Halei Unirii» îți este foarte greu să pleci cu mîna goală, dată fiind marea varietate de produse, dată fiind calitatea lor și dată fiind amabilitatea cu care personalul te înconjoară, dîndu-ți o mînă de ajutor, sfătuindu-te, conducîndu-te către produsul pe care-l cauți. Teoretic vorbind, magazinul este profilat pe autoservire. Aceasta ocupă cea mai mare parte din cei două mii șapte sute de metri patrați de spațiu comercial, numai secțiile de mezeluri-brînzeturi, pîine, preparate gospodina și dulciuri-cafea funcționînd pe principiul raportului direct dintre vînzător și cumpărător, un raport dacă nu perfect, în orice caz într-o evidentă îmbunătățire, ca mărturie pentru această afirmație constituindu-se paginile imaculate ale condicilor de reclamații pe care am avut curiozitatea să le cercetăm.

Traversăm magazinul, trăgînd cu ochiul în stînga și-n dreapta, iscodind, întrebînd, aflînd că oamenii vin aici, în inima Bucureștiului, lîngă borna cu kilometrul zero, din tot orașul, Elena Marinescu din Titan, Valentin Onoicu din Berceni, Liviu Răduică din Pajura, atrași de calitatea mărfurilor abundente și proaspete, de buna organizare a standurilor și chiar de șansa de a încheia în timp record niște cumpărături făcute după dorința inimii și a bucătăriei. Trecem pe lîngă uriașa săgeată roșie pe care stă scris «Noutăți» și zăbovim o clipă la raionul de băuturi. Sticle de tot felul, de toate mărimile și de toate prețurile, aranjate cu gust de vitrinierul unității, pe care vom afla că-l cheamă Cornel Niculescu, vin de regiune, de toate soiurile, la doisprezece și paisprezece lei, foarte căutat de cumpărători, chiar și vin de nouă lei și cincizeci de bani, pe care însă trebuie să spunem că oamenii îl cam ocolesc, din niște motive care nu sînt chiar așa de greu de priceput. Directorul supermagazinului, Ioan Laszlo, se declară mulțumit de modul cum merg vînzările la acest raion, încasări în continuă creștere din ziua în care unitatea care patronează «Hala», I.C.S.M. Comaliment ., a avut inspirația să încheie un contract ferm cu Centrala viei și vinurilor, întreprindere care furnizează magazinului, cu promptitudine și uneori chiar cu înțelegere, o gamă mult mai variată de produse decît poți găsi, de regulă, în alte părți. Dealtfel, atunci cînd vorbește despre aprovizionarea ritmică a magazinului pe care-l conduce, responsabilul Laszlo nu uită să pomenească despre contractele directe semnate cu mai mulți furnizori, pe care aceștia le respectă după un grafic de aprovizionare riguros întocmit, în conformitate cu care douăzeci și cinci de camioane trag zilnic la rampele «Halei», aducînd lactate proaspete de la fabricile Titan sau Militari, pîine aburindă și o sumedenie de produse de tip gospodina realizate în laboratoarele «Comalimentului», al cărui director, Eugen Trandafir, și-a făcut din supermagazinul despre care scriem un fel de al doilea birou, vizitîndu-l de mai multe ori între 6,30 și 21,30, cît stă deschis, după orar, căutînd soluții și declarîndu-se mereu nemulțumit.

Ajungînd la capitolul soluții, să scriem că gospodarii «Halei» au înțeles de la bun început că toate îmbunătățirile pe care cumpărătorii le așteaptă de la ei se cer înfăptuite în același spațiu, care nu permite nici extinderi și nici amenajări. S-au gîndit atunci cum să organizeze cît mai bine suprafața aflată la dispoziție, drămuind fiecare metru patrat și obținînd, după eforturi de inteligență și de energie, o creștere a vînzărilor în incinta aceluiași spațiu. Astfel, numai în ultima vreme s-au dat în folosință douăzeci și cinci de vitrine frigorifice noi, extinzîndu-se secțiile de cofetărie-patiserie și gospodina, s-a instituit un nou lanț frigorific din zece congelatoare pentru carne, toate aceste căutări și rezolvări menite fiind să revitalizeze un spațiu comercial bătrîn de aproape o sută de ani, conducînd la o vînzare suplimentară de cincizeci de mii de lei pe zi.

Ne continuăm preumblarea prin magazin, în vreme ce stația de amplificare anunță sosirea în raioane a unor mărfuri noi. Cîteva alimente dietetice. Trei sau patru feluri de conserve, ghiveciuri. Legume și fructe preambalate, ridichi, roșii de seră, andive, ciuperci și fasole verde. Cîteva paste pentru copii și așa mai departe, în sfîrșit, produse diverse conservate prin frig, care se bucură de multă trecere în ochii și în sacoșele cumpărătorilor deși la acest capitol, al relațiilor cu «Antrefrig»-ul, magazinul recunoaște că nu stă foarte bine în vremea din urmă, cînd cerințele sale sînt mai puțin satisfăcute și cînd i se livrează un număr mai mic de preparate conservate prin înghețare. Îndeosebi, fructe. La raionul de mezeluri se vinde cu mai mulți lucrători decît în mod obișnuit, fluxul fiind oarecum incomodat de instalarea, chiar acum, adică fără întreruperea vînzării, a două noi vitrine frigorifice care vor contribui, după vorbele lui Ioan Laszlo, la mărirea randamentului unității, a cărui desfacere pe metru patrat se rotunjește în jurul a șaptezeci de mii de lei pe lună, cifră cu care nu se pot lăuda multe magazine cu același profil din București.

Este aproape ora patru. Agitația în magazin crește, dar numărul sporit de cumpărători nu surprinde pe nimeni și nici nu prinde pe nimeni pe picior greșit. Curba vînzărilor nu mai reprezintă demult un secret pentru gospodarii din «Hale» care știu foarte bine că dacă încasează astăzi de trei ori și ceva mai mulți bani decît înainte de schimbarea profilului, aceasta se datorează, în principal, orelor de seară și zilelor sfîrșitului de săptămînă. Aici, la «Hala Unirii», orele de seară se încheie, cu exactitate și cu respect față de cumpărător, la 21,30, ceea ce vrea să însemne, ne-am convins, că se poate intra în autoservire și la 21,29, după un bun obicei la care destule unități din comerțul nostru par să renunțe tot mai des în vremea din urmă, rezervînd ultima oră de funcționare legală pentru curățenie, socoteli sau pentru comentarea meciurilor de fotbal...

Excelent aprovizionat, realizînd vînzări situate în preajma recordurilor, bucurîndu-se de patronajul unei instituții care știe că nu poți face comerț cu orice fel de oameni, «Hala Unirii» a lăsat în urmă cele cîteva momente dificile prin care a trecut imediat după reprofilare, clipe de cumpănă în care necinstea unor oameni sau neglijența altora au dus la lipsuri în gestiune și la imputarea unor sume de domeniul zecilor de mii. Astăzi, exploatînd cu dibăcie relația furnizor-beneficiar, adică izbutind să capaciteze o serie de întreprinderi interesate, ele însele, în imediata și sigura desfacere a produselor, «Hala Unirii» reprezintă o unitate comercială model, în care își fac cumpărăturile zilnic vreo douăzeci și cinci de mii de oameni, în care tîrguiesc atîția clienți cîți locuitori are — permisă fie-ne comparația — un oraș ca Alexandria.

Deși cumpărătorul nu le vede, mai sînt lucruri de care conducerea magazinului nu se declară mulțumită pînă la capăt. Unele dintre acestea nu depind în mod direct de ea, dar altele depind și directorul Ioan Laszlo, care gîndește alte extinderi pe verticală și care visează la ziua cînd magazinul va fi dotat cu o rețea internă de televiziune, nu se sfiește să recunoască că mai este de lucrat la capitolul atitudinii față de clienți, relație nu întotdeauna foarte bine închegată, din cauza tinereții vînzătorilor, a nerăbdării unor lucrători care au intrat, marea majoritate, în comerț odată cu deschiderea magazinului, adică în urmă cu nici doi ani și jumătate. Acesta, zice, este un sector care ne ridică încă probleme, ca să nu mai vorbesc despre unii cumpărători mai rari, dar de luat în seamă oricum, care intră aici ca într-o instituție de binefacere, dosind produse prin buzunare și prin serviete, ca și cum furîndu-ne pe noi nu s-ar fura, la urma urmei, pe ei înșiși.

Părăsim magazinul către seară. Bonurile de marcaj au înregistrat deja peste douăzeci de mii de cumpărători. Funcționează optsprezece din cele douăzeci și patru de case așezate la cele două intrări. Marchează preț după preț și nu mai pridídesc. Directorul Laszlo circulă prin magazin, dînd el însuși o sugestie sau o lămurire. Dulcețurile s-au cam terminat, dar mîine dimineață standurile vor fi din nou pline. Instalația de aer cald își face datoria și Nicolae Enescu nu mai trebuie să taie pastrama cu mănușile în mîini, așa cum făcea în urmă cu trei ani. Stația de amplificare anunță sosirea unor mărfuri proaspete, acum, cînd pînă la închidere nu mai e decît un bob zăbavă.

Coborîm aceleași trepte, lăsînd în urmă un magazin care funcționează cu toate motoarele în plin, străduindu-se să satisfacă cele mai diverse gusturi și chiar reușind, magazinul model «Hala Unirii», așezat în inima Capitalei si în preajma bornei kilometrice zero.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Ca întotdeauna la datorie, directorul Ioan Laszlo, numai pentru o clipă cu spatele la magazinul în care-și petrece mult mai multe ore decît prevăd obligațiile sale.

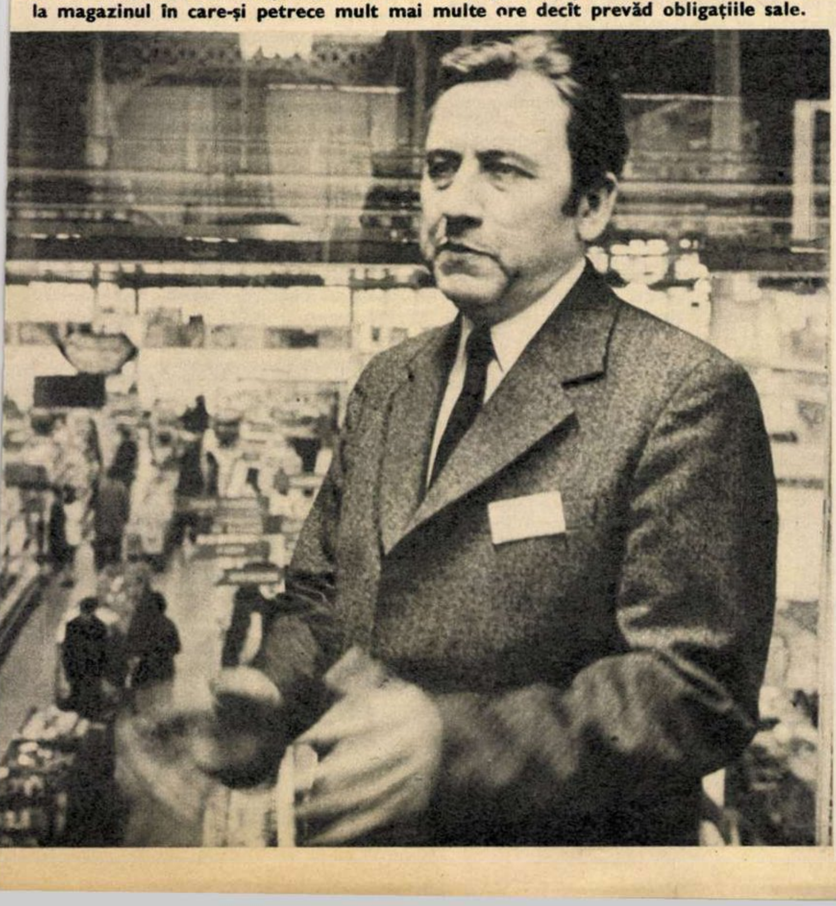

CARTEA

alexandru andrițoiu

O remarcabilă unitate de ton definește cel mai bine lirica lui Al. Andrițoiu. O dovedesc încă o dată, și poate mai convingător, recentul volum *Aur și Pe drumul meu*, o selecție reprezentativă a creației de pînă acum. Cu ultima apariție editorială avem în față opera durabilă, purificată de inevitabilele erori estetice ale trecutului. Poetul însuși propune un mod de lectură, cel mai just desigur, întemeiat și pe cuvîntul criticii (avem în vedere textele de la sfîrșitul antologiei), de care oricum se va ține seama de aci înainte. Mai ales autorul nu ignoră dialogul operei sale cu timpul și publicul, nivelul de la care poezia trebuie receptată în modul cel mai convenabil. Comunicativă și foarte accesibilă, lirica lui Andrițoiu, pentru a nu fi luată altceva decît ceea ce este, are nevoie din cînd în cînd de asemenea rigori, ale autoselecției și regiei de gust.

Într-un fel devenirile poetului sînt insesizabile. Ținuta clasică și spontaneitatea versului fac din Al. Andrițoiu un poet fără vîrstă, fixat în timp mai mult prin opțiunile de ordin tematic. El are, cum se zice, «har» și oficiază cu ingenuitate poezia, chiar și atunci cînd pare livresc. Am zis oficiază, deoarece cîteva poeme exprimă fără echivoc ideea că poezia precede eul, că ea vine dintr-o altă durată (din veșnicie, probabil), reeditînd astfel un ceremonial cosmic. Altundeva poetul, martor și demiurg al istoriei, se consideră un ales al cuvîntului: «Însă cuvîntul, înger, m-a voit./ El luptă în ținuta lui ușoară,/ eu cu durerea veacului povară,/ aceeași, totdeauna față-n față/ Luptăm pe moarte, corp la corp, de-o viață». Din același impuls descinde programatic aspirația la simplitate, modernă în sine, dar susținută cu argumente panteist-romantice: «Mi-am zis: S-alungi din poezii/ gătelile obositoare,/ ghiulele-n drum spre veșnicii, —/ ca apa ploilor să fii,/ ca apa soarelui să fii/ culoare dreaptă, roditoare».

S-ar părea chiar că Al. Andrițoiu cultivă cele mai diverse moduri poetice, în defavoarea formulei sale proprii. Destul să reamintim că poetul clasicizează frecvent în ritmi horațieni sau folclorici, că e tradiționalist ca Ion Pillat, balcanic într-un fel barbian, bizantin ca Adrian Maniu sau expresionist ca Blaga (bineînțeles, de o manieră mai accentuat bucolică și descriptivă) etc. În realitate, acestea par mai degrabă simple denivelări de suprafață; prilej unic pentru un poet cultivat de a-și verifica și disciplina totodată un potențial exuberant. Fiindcă întotdeauna, cel puțin din subtext, se face auzită o voce inconfundabilă. Lui Andrițoiu îi este organic tonul imnic, de glorificare, energic totuși, mai cu seamă în poemul de expresie civică. *Și e în tot ceva duminical* sau *azi mi-e duminică în suflet*, versuri spuse la mare distanță în timp, rezumă o concepție singulară despre lume. Situăm deci profilul liric al poetului Al. Andrițoiu sub semnul unei dispoziții solare.

Mai e de menționat preocuparea pentru o geologie cosmică, în substanța ei — ancestrală, cu ecouri pînă în prezentul comunist. În general, frămîntările, chinurile interioare, nota confesivă lipsesc. Lumina cunoașterii se oprește la marginile eului. Poetul, copleșit de memoria originilor, se privește din afară, ca pe ceva efemer și accidental. Chiar într-un poem al *întoarcerii la sine*, el ține să precizeze: «Nu-n dragostea de sine, nici în lene/ ci-n ancestrale, pure frumuseți,/ și-n harfele acestor suple vene/ prin care cîntă sîngele semeț».

Aurul celebrat în ultimul volum e timpul transfigurat, trecutul și viitorul patriei, cuprinse în imn. Poetul se simte și el plămădit din aur și dureri ca strămoșii săi, moții. Dar cel mai vibrant omagiu adus Patriei este rostit în memorabilele versuri: «căci nu e carte scrisă de poet/ ci de frumosul timp al României».

Poezia politică își are în Al. Andrițoiu un adept entuziast. Cîntărețul patetic și vizionar, pătruns de semnificația marilor idei și evenimente, nu și-a uitat nici o clipă misiunea de rapsod al evului nou: «În miezul propriului imn acum/ cu gestul mîinii larg ne-arată țara,/ nou descălecător. Cu ce crezum,/ în August cînd răscruce fu-ne vara./ O stea e-n noi, / un ochi interior/ se limpezește și desăvîrșește/ dînd preț caratelor, duratelor,/ peren și comunist și omenește.»

CORNEL MORARU ■

---

diagnostic exact, tratament eronat!

Pînă într-un punct sîntem de acord cu colega noastră *Săptămîna*, care critică emisiunea «Întîlnirea de la ora 10» de sîmbătă, 15.III.1975. Într-adevăr, emisiunea nu a fost deloc interesantă, ba chiar a fost destul de nesărată și guvernată de un prost-gust ce merită orice blam. Asta este o chestiune. Felul cum colega noastră *Săptămîna* pune în continuare problemele este însă o altă treabă. Una este să critici o emisiune și pe interpreții ei, și alta este să te aventurezi în cererea expresă de a nu-i mai întîlni pe cei cinci actori pe micul ecran, niciodată. Ei, nici chiar așa! Sigur că ei poartă o vină importantă pentru că au jucat un rol prost gîndit și prost scris, dar ei sînt actori, nu autori. Vina lor este de a fi acceptat să intre în acest joc. Să fim însă clari: nu Ioana Crăciunescu, Mihai Perșa, Gabriel Iencec, Ștefan Sloboda și, mai ales, Gelu Colceag sînt autorii emisiunii. Ei formează pentru *Săptămîna* cunoscutul caz al acarului Păun și, dacă este să ne situăm în limitele bunei-cuviințe, acești tineri actori, toți excepțional de dotați (constituind un mic colectiv de notorietate și datorită felului cum se manifestă, sub numele de Reflex Flacăra, în Cenaclul Flacăra), nu sînt în nici un caz «dihorii veseli» sau alte arătări cum, cu tristețe, observăm că insinuează și ofensează *Săptămîna*. A desființa oameni nu face parte dintre actele cele mai la îndemînă ale culturii. Iar cînd acești oameni mai au și un mare talent, cum ne hazardăm să afirmăm despre cele cinci victime ale propriei lipse de vigilență, dar și ale unui mecanism nu destul de bine pus la punct al televiziunii și, mai ales, victime ale unui violent de nedrepte desființări de către *Săptămîna*, este realmente păcat. E păcat pentru că acești ochi ai noștri, care au văzut greșeala de sîmbătă seara a unor tineri actori, nu au privit cu la fel de multă exigență greșeala repetată din alte zile a unor înrăiți în ale greșelii. Și e, mai ales, păcat pentru că nu ajută cauza binelui. Poate că *Săptămîna* nu i-a văzut decît o singură dată pe acești actori. E ca și cînd nu i-ar fi văzut. Într-o carieră artistică sînt posibile eșecuri și mai mari. Ce ne facem atunci? E voie, oare, în fața propriei conștiințe, ca și în fața conștiinței publice, să cerem ca acești oameni tineri să nu mai apară la televiziune, numai pentru că nu au plăcut, multor oameni, *în mod justificat, într-o seară?* Noi credem că nu. Fiind deci de acord cu diagnosticul, ne exprimăm, cu tot respectul și cu toată prietenia față de revista *Săptămîna*, dezacordul în ceea ce privește tratamentul propus: Noi, tocmai, *dorim să-i vedem pe cei cinci actori apărînd la televiziune cu adevărat la nivelul talentului lor și al exigențelor publicului românesc.*

FLACĂRA ■

Luni, 31 martie 1975, începînd de la orele 18,30, va avea loc a 61-a ședință a Cenaclului Flacăra în sala mică a Teatrului Național din București.

Invitațiile se pot procura, ca și pînă acum, de la sediul redacției (Piața Scînteii nr. 1), secția de documentare (telefon: 1623), în ziua desfășurării cenaclului, între orele 9-13.

bucureştiul, cel mai cunoscut oraş necunoscut din românia

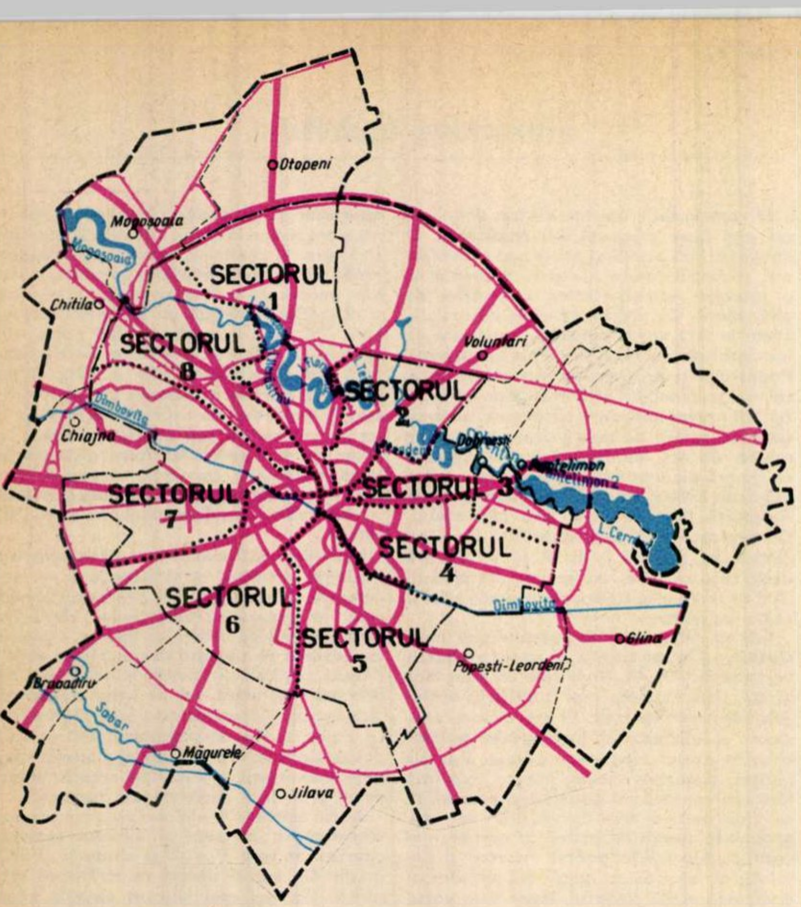

— Cine sînt vecinii dumneavoastră? V-aţi împrietenit cu ei sau doar vă salutaţi la staţia de autobuz? Le împrumutaţi cărţi? Vă petreceţi duminica împreună?...

— După ce v-aţi mutat în Drumul Taberei aţi adus cu dumneavoastră şi copacul din vechea curte: l-aţi dezgropat şi l-aţi replantat în faţa blocului. De ce?...

— De cite ori pe lună mergeţi la Operă în Bucureşti? Dar la teatru? De la dumneavoastră din Budeşti pînă la Piaţa Naţiunii sînt 45 kilometri. Dus şi întors, aproape o sută. Şi totuşi?...

— Cîte scaune aveţi în apartamentul dumneavoastră? Douăsprezece la trei persoane! Da, ca în roman: douăsprezece scaune, am notat. Dar mese?...

Întrebări disparate, aparent minore, poate ciudat de insistente. Ele nu provin însă dintr-o curiozitate exagerată, ci din dorinţa de a afla mai multe despre personalitatea acelui bucureştean din născare sau din vocaţie (vezi Budeştii!) care trudeşte în fabrici şi uzine, figurează în statistici, dă viaţă bulevardelor, goneşte spre condică, iubeşte şi visează, şi care, în pas cu vremea, se schimbă mereu, rămînînd totuşi mereu acelaşi. Acest bucureştean a devenit, fără să ştie, obiect de investigaţie sociologică.

Înmulţirea grupurilor de cercetare a problematicii sociale a marilor oraşe constituie un semn al vremii, un corolar al dezvoltării urbane tentaculare care caracterizează lumea postbelică. Adevărat, încă după primul război mondial unii sociologi — de pildă cei din aşa-numita şcoală din Chicago, în frunte cu profesorul Park — s-au aplecat asupra a ceea ce s-ar putea numi patologia socială a oraşului capitalist, adică asupra fenomenelor negative care au însoţit dezvoltarea urbană accelerată: delincvenţa minorilor, promiscuitatea din cartierele sărace, segregarea rasială. Dar sociologia urbană a luat avînt îndeosebi în anii postbelici, în legătură cu necesitatea reconstruirii oraşelor. Apoi, noile dimensiuni ale sistematizării, dezvoltarea citadină pe o scară necunoscută înainte au făcut ca aceste cercetări să capete o amploare din ce în ce mai mare. În Marea Britanie, de pildă, Ministerul Locuinţelor şi o serie de consilii municipale, în Franţa — Institutul de sociologie urbană, precum şi departamentul «Cerinţe umane» (există şi un astfel de organism!) din Centrul ştiinţific şi tehnic pentru studiul locuinţei, fără a mai menţiona o serie de grupe de cercetare din cadrul diferitelor universităţi, ca şi diverse alte organe guvernamentale şi academice din ţările occidentale desfăşoară o susţinută activitate de cercetare pe tărîmul sociologiei urbane.

Evident, această problematică a devenit obiect de studiu şi în ţările socialiste. Dar dacă în statele capitaliste aceste cercetări au apărut spontan şi au vizat, cel puţin iniţial, patologia socială legată de o dezvoltare urbană haotică, în ţările socialiste rolul lor este cu totul altul, şi anume, să pună la dispoziţia planificatorilor şi sistematizatorilor, respectiv a organelor de decizie, un surplus de informaţie privind viaţa socială a oraşului, implicaţiile directe şi indirecte, apropiate şi depărtate, ale urbanizării. Rosturile mai largi ale acestor cercetări sînt învederate de însăşi activitatea Laboratorului de cercetare sociologică urbană al Consiliului popular al Municipiului Bucureşti, primul cadru organizat din ţara noastră pentru investigarea problematicii sociale a unui oraş considerat ca sistem socio-spaţial.

Cercetări legate de procesul de urbanizare din ţara noastră s-au desfăşurat şi se desfăşoară şi în afara acestui cadru: suficient să amintim cu titlu de exemplificare, amplele studii efectuate în zonele Vaslui, Slatina, Braşov, Cluj-Napoca, Iaşi. De asemenea pot fi menţionate cercetările sociologice privind activitatea anumitor grupuri şi segmente ale populaţiei, de exemplu, ale tineretului. Laboratorul mai sus-menţionat, care lucrează în cadrul Institutului «Proiect-Bucureşti», şi este format din 35 de cercetători cu pregătire medie şi superioară, sociologi, psihologi, specialişti în psihologie socială, statisticieni, economişti, matematicieni, constituie însă primul nucleu din ţară care abordează organizat şi sistematic *ansamblul* problematicii sociale a vieţii dintr-un mare oraş, în speţă Bucureştiul. Şi cît de variată este aceasta, cîte surprize, cîte faţete necunoscute oferă ea! Începînd chiar cu informaţia de bază: distribuirea şi structura populaţiei. Fireşte, există recensămîntul din 1966, dar valoarea lui este destul de redusă în cazul Capitalei, care în ultimul deceniu a cunoscut o vertiginoasă dezvoltare. Ştiaţi oare că în Drumul Taberei se înregistrează azi cea mai mare densitate de populaţie din ţară, înscriind acest cartier bucureştean în rîndul celor mai populate zone rezidenţiale din lume? (Nu avem în vedere aci centrele comerciale şi administrative din marile oraşe, unde, bineînţeles, densitatea este cu mult mai mare.)

Aşadar, prima informaţie necesară la start privea situaţia demografică a Capitalei. Sociologii laboratorului au efectuat un microrecensămînt, pe un eşantion reprezentativ, utilizînd 40 indicatori — lux pe care nici un recensămînt la scară naţională nu şi-l poate permite. S-a constatat astfel că, pe măsură ce ne depărtăm de centru şi ne apropiem de cartierele noi, creşte simţitor ponderea tineretului. Prin urmare, în noile cartiere, problema creării de condiţii adecvate acestei categorii de locuitori pentru petrecerea timpului liber capătă o acuitate deosebită. Se ştie că necesitatea obiectivă de a grăbi, în primul rînd, ritmul construcţiei de *locuinţe*, pentru a caza o populaţie în rapidă creştere — tot în cadrul microrecensămîntului a reieşit că două treimi din bucureşteni... nu sînt bucureşteni, ci populaţie migrată din alte zone ale ţării! — a impus anumite limite fireşti, în epoca respectivă, extinderii concomitente a reţelei comerciale, de instituţii de învăţămînt şi cultură, datele culese de sociologi vor folosi însă urbaniştilor în proiectele lor de viitor, defel depărtat, privind dezvoltarea complexă a noilor cartiere bucureştene, care reprezintă, de fapt, adevărate oraşe în oraş.

Microrecensămîntul n-a reprezentat decît primul pas, a deschis calea către diverse alte studii, dintre care cităm pe cele privind forţa de muncă a Bucureştiului, integrarea tinerilor în producţie, implicaţiile muncii în schimburi, bugetul de timp, preocupările culturale etc. privite şi prin prisma funcţiei regionale a Capitalei.

— Sub ochii noştri, pe tăcute, marile oraşe trăiesc o adevărată revoluţie — ne spune cercetătorul Dorel Abraham. Fenomenul are un caracter mondial. Timp de milenii, oamenii au trăit cu imaginea unor oraşe cu fruntarii precise. «Acolo începe oraşul» — spuneau ei, arătînd spre zidurile sau şanţurile de apărare. Mai aproape de zilele noastre întăriturile au dispărut, dar au rămas barierele, reale sau închipuite, care confereau oraşului entitatea sa teritorială bine definită, contrapusă ruralului. De două decenii se înregistrează însă un fenomen neîntîlnit în istorie: oraşul năvăleşte în afară! Profitînd de mijloacele de transport moderne, locuitorii evadează în masă, la sfîrşit de săptămînă, în vacanţă. Se întîmplă şi fenomenul invers, care la noi este preponderent: populaţia rurală năvăleşte spre marile aglomerări urbane, spre industriile în plină expansiune. În urma acestor procese contrarii se stabileşte un fel de osmoză sui-generis între rural şi urban, puterea de radiaţie a oraşului către satele şi localităţile înconjurătoare sporind neîncetat. De multe ori — este şi cazul Bucureştiului — raza de influenţă *directă* ajunge la o sută de kilometri.

În prezent laboratorul studiază, pe diferite planuri, funcţia regională a Bucureştiului. Investigaţia fiind în curs, nu sîntem în măsură a prezenta concluzii, dar merită relevate două constatări semnificative. Este cunoscută importanţa navetismului pentru Capitală: 20 la sută din forţa de muncă a oraşului, 25 la sută din muncitori — deci circa 180 000 oameni — fac naveta spre uzinele bucureştene şi spre alte locuri de muncă. Aşadar, zilnic, echivalentul populaţiei unui mare oraş pendulează spre şi dinspre Capitală. S-a studiat, în acest context, randamentul în muncă al navetiştilor, alegîndu-se, în acest scop, două mari întreprinderi: Fabrica de elemente de automatizare şi Întreprinderea de maşini electrice. Un sondaj cuprinzător, pe bază de chestionare şi de discuţii, a relevat că randamentul în muncă al navetiştilor nu marchează nici o rămînere în urmă faţă de al acelora pe care i-am putea denumi, generic, «cu buletin de Bucureşti». Fapt îmbucurător şi oarecum neaşteptat, dacă se au în vedere eforturile fizice suplimentare cărora au să le facă faţă muncitorii care, în unele cazuri, parcurg zilnic o sută de kilometri şi chiar două sute de kilometri.

Un alt aspect. Un sondaj întreprins pe linia Popeşti-Leordeni-Frumuşani-Budeşti, localităţi situate la 10 km, respectiv 25 km şi 45 km depărtare de Capitală, şi-a propus să evidenţieze polurile de atracţie pe care le reprezintă Bucureştiul. Investigîndu-se eşantioane semnificative de populaţie de la 15 ani în sus s-a constatat că, alături de atracţia spre locurile de muncă, Bucureştiul este un adevărat magnet prin viaţa sa culturală. 65% din locuitorii comunelor sus-citate se deplasează la Bucureşti periodic, unii chiar săptămînal, pentru a viziona spectacole. Aşadar, o

1

2

3

4

substanțială majoritate a populației adulte rurale este dispusă să piardă ore întregi cu drumul doar în scopul de a «consuma cultură», cum spun sociologii. Aceasta nu pentru că la Budești sau Frumușani n-ar exista cinematografe sau televizoare, ci fiindcă, normal, nici un fel de facilități locale nu pot concura Capitala din punctul de vedere al varietății spectacolelor. Și alt fapt semnificativ: televizorul, marele furnizor de cultură și distracție la domiciliu, nu diminuează puterea de atracție a vieții culturale a Capitalei. În adevăr, sondajul a arătat că tocmai acele persoane care vizionează cele mai multe programe de televiziune se deplasează mai des la spectacolele «în carne și oase»!

Un deosebit interes îl prezintă investigarea așa-numitelor aspecte de masă ale traiului într-un nou cartier bucureștean, Drumul Taberei. Trăilă Cernescu, Liviu Damian, Voica Stahl și alții au cercetat implicațiile sociale, psihologice, culturale, igieno-medicale etc. ale vieții în acest cartier cu populația unui oraș mediu.

Trebuia dat răspuns, în primul rînd, unei întrebări fundamentale: locuitorii constituie o colectivitate sau nu? Problema este mult prea complexă pentru a fi măcar schițată în cîteva rînduri — dealtfel, dat fiind interesul larg cetățenesc, intenționăm să revenim într-un articol viitor — de aceea ne mulțumim să punctăm cîteva idei.

Care sînt relațiile de vecinătate dintre locatarii blocurilor, cum pot fi ele evaluate statistic? Nedispunînd de precedente în investigarea suficient de riguroasă a unei asemenea probleme, cercetătorii au recurs la o metodă insolită: au comparat numărul conflictelor dezbătute în fața comisiilor de judecată ale Consiliului popular care implicau pe locuitorii din Militarii Vechi și pe cei din Drumul Taberei. În cel dintîi densitatea populației este de 10-12 ori mai mică decît în cel de-al doilea și totuși... s-a constatat că în Drumul Taberei se înregistrează de patru ori mai puține conflicte decît în Militarii Vechi! Aceasta nu pentru că harnicii locuitori ai Militarilor ar fi mai cu arțag, ci fiindcă au un alt tipar de trai. Relații complicate de proprietate, faptul că subchiriași, chiriași și proprietari conviețuiesc uneori în aceeași casă, în aceeași curte, condiții de viață specifice, la mijloc de drum între rural și urban se dovedesc a fi generatoare de conflicte — în imensa majoritate fără gravitate, dar care totuși ajung, îndosariate frumos, pe masa comisiei de judecată. Dimpotrivă, în Drumul Taberei, situat la o aruncătură de băț de Militarii Vechi, saltul spre traiul citadin este înfăptuit, iar noile relații de proprietate și condițiile sporite de confort joacă un rol important, cu efect tonic asupra relațiilor de vecinătate.

Există însă și un revers al medaliei. Au dispărut curtea și gardul de măcieș, au dispărut găinile vecinului și certurile cu madam Turbatu, a cărei pisică dă iama prin cotețe; dar, într-un anume sens, au dispărut și vecinii, buni sau răi, tăcuți sau gălăgioși, s-a topit acel cheag de sociabilitate pe care-l presupune orice tip de viață patriarhală.

În Drumul Taberei au fost vizitate 500 apartamente, locatarii fiind întrebați: «Pe cine cunoașteți în bloc? Ce relații aveți cu vecinii? Vă petreceți duminica împreună? Vă împrumutați cărți?» Etc., etc. Or, s-a dovedit că marea majoritate nu-și cunoșteau, în cel mai bun caz, decît vecinii de palier. Palierul a luat deci locul curții comune?! Faptul rămîne: între vecinii de bloc există relații rarefiate. Bineînțeles, situația nu este caracteristică numai pentru Drumul Taberei, ci pentru orice cartier, pentru orice mare oraș modern.

Cu mulți ani în urmă, aflîndu-mă la New York, un prieten american mi-a relatat o întîmplare trăită de el, care pare desprinsă din teatrul absurdului. Ducîndu-se în vacanță la Colorado Springs, deci cam la cinci mii de kilometri depărtare de locuința sa, a făcut cunoștință cu o prea simpatică familie cu care s-a împrietenit. Din vorbă în vorbă au aflat, spre stupoarea și apoi spre hazul lor, că locuiesc în Manhattan, în același cartier, în același bloc, la același etaj. Erau vecini de apartament! Au trebuit să bată o distanță cam ca din România pînă în Kenya pentru ca să se descopere...

În publicațiile de specialitate ale Organizației Mondiale a Sănătății apăruse, la un moment dat, un termen nou definind însingurarea în orașul modern: *sarcellită*, după numele unui nou cartier al Parisului, Sarcelles, în care a fost diagnosticată pentru prima dată această stranie boală născută la umbra blocurilor. În condițiile socialismului, societatea dispune însă de mijloace puternice de acțiune pentru combaterea sentimentului de izolare. Dealtfel, nici «boala» în sine nu îmbracă forme extreme, ca în Occident, dar pentru a crea colectivități acolo unde ele nu există, deocamdată, mai mult statistic și unde oamenii își consideră apartamentul, blocul, cartierul drept «mașini de locuit», trebuie bine cunoscute mecanismele sociale și psihologice care operează în contextul unei dezvoltări urbanistice atît de rapide cum e cea a Bucureștiului de azi.

— Edilii noștri nu construiesc pentru om în general — observă Gheorghe Chepeș, doctor în sociologie, șeful Laboratorului de cercetare sociologică urbană — ci pentru oamenii zilelor noastre. Și nu numai pentru ei, ci și pentru cei care vor veni, căci prin construcțiile de azi se modelează un cadru pentru acțiunea umană din anul 2075. Or, trebuie avută în vedere extrema varietate a celor care se mută sau se vor muta în noile blocuri. Știați că sociologii au identificat nu mai puțin de 60 de tipuri de familii, în funcție de numărul membrilor, ocupație, preocupări etc.? Bineînțeles, cu mijloacele materiale de azi nu se pot rezolva problemele de locuit ale Bucureștiului anului 2075, dar ceea ce se poate face este să se construiască astfel încît să nu se închidă generațiilor viitoare posibilitatea de a-și modela viața conform idealurilor, aspirațiilor și posibilităților lor materiale.

— Un exemplu.

— Poate că peste două-trei decenii sau mai tîrziu, atunci cînd va interveni acea socializare a traiului de care vorbeau Marx și Lenin, oamenii nu vor mai voi să mănînce acasă. Gîndiți-vă ce enormă risipă pentru societate înseamnă construirea, în paralel, a sute și sute de mii de bucătării individuale, cu micșorarea corespunzătoare a spațiului de locuit. Bineînțeles, în prezent ele nu pot fi încă înlocuite, nu există o bază materială și nici un curent de opinie în acest sens, dar peste cîteva decenii? Dealtfel, nu este vorba numai de bucătării, ci de gusturile și cerințele în permanentă și uneori imprevizibilă schimbare în materie de amenajare a locuinței.

— Și atunci?

— Un răspuns posibil azi este să se construiască încăperi cu pereți mobili. Se știe că în blocuri pereții nu sînt portanți, nu susțin planșeele, deci pot fi mutați cu relativă ușurință fără a dăuna stabilității construcției, respectiv stîlpilor de susținere. Așadar, acești pereți oferă posibilitatea de a cupla și decupla încăperi sau chiar apartamente întregi, de a le da, în viitor, diverse folosințe. Soluția se află în studiu la Institutul «Proiect-București» și se conturează ca accesibilă, în viitor, din punct de vedere economic și tehnic. Acest exemplu învederează interferențele tot mai complexe dintre sociologie și proiectarea urbană. Aceasta din urmă devine, tot mai mult, o activitate interdisciplinară, reclamînd colaborarea arhitectului urbanist cu ecologi, sociologi, psihologi, specialiști în *management* urban și așa mai departe.

— Poate că însăși existența laboratorului este un început...

— Da, deși trebuie să mărturisim că rezultatele nu sînt încă pe măsura intențiilor. Este însă încurajator interesul manifestat de conducerea municipiului București față de asemenea cercetări. Anul trecut o serie de sinteze elaborate de noi au fost dezbătute în ședințe comune ale secretariatului Comitetului municipal de partid și Biroului permanent al Comitetului Executiv al Consiliului popular al Municipiului București. S-a creat, de fapt, un adevărat dialog între cercetarea sociologică și factorii de decizie — conchide Gheorghe Chepeș.

Bineînțeles, actul de decizie — mai cu seamă atunci cînd vizează conducerea unui oraș de dimensiunile Bucureștiului — se bazează pe o multitudine de elemente politice, economice, sociale etc. Dar este un semn al timpului și în același timp o nouă dovadă a caracterului științific al conducerii vieții sociale de către partid, că în fundamentarea deciziilor se face apel și la informația cu caracter sociologic. Orașul este un organism viu, complex, el nu reprezintă un conglomerat de case și de străzi, ci, în primul rînd o colectivitate de oameni, cu împlinirile și neîmplinirile lor, cu problemele lor, rezolvate și nerezolvate, cu visurile lor. Îi cunoaștem suficient pe bucureșteni? Da și nu. Cercetarea sociologică forează în adîncime, proiectează noi lumini asupra unor aspecte de viață citadină insuficient elucidate, își ațintește privirile atît spre prezent, cît și spre viitor. Anul 2000 bate la ușă...

LIONEL NIȚESCU ■

1 **Nu o cunoaștem pe bătrînică și sperăm că nu ne-o va lua în nume de rău pentru că, fără știrea ei, am dat-o la gazetă. Imaginea este, parcă, un simbol al Bucureștiului patriarhal, care, tot mai mult cedează loc betonului, marilor ansambluri. Proces complex, cu numeroase implicații sociale.**

2 **Două lumi în coexistență pașnică.**

3 **În Drumul Taberei se înregistrează cea mai mare densitate de locuitori din țară. Locuitorii au tot confortul, chiar și automobile în proprietate personală, dar își cunosc vecinii? Le împrumută cărți? Joacă table cu ei? Formează o colectivitate?**

4 **Îngrădirea din fața blocului evocă imaginea curții patriarhale pe care, probabil, actualul locatar al apartamentului de la parter a părăsit-o cu regret.**

«SICORI» — un sistem eficient de planificare și urmărire a investițiilor

> **«În următorul cincinal circa 33-34 la sută din venitul național va fi alocat pentru dezvoltarea societății noastre socialiste. Pe această cale urmează să realizăm un volum de investiții de 920-960 miliarde lei, ceea ce va permite darea în producție a încă 2 700 capacități economice noi. Realizarea acestui mare volum de investiții va cere eforturi serioase. Se impune deci luarea tuturor măsurilor în vederea realizării la timp a proiectelor, pentru punerea la termen în funcțiune a tehnologiilor, pentru obținerea unei eficiențe maxime a fiecărui leu investit».**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**
> *(din Cuvîntarea rostită la marea adunare populară, București, 6 martie 1975)*

Reportajul acesta începe la penultimul etaj al Centrului de organizare și cibernetică în construcții, unitate cu profil complex, întemeiată în 1971, în biroul directorului general Hercule Mănescu, interlocutor de la care reporterul află, printre altele, direcțiile activității centrului, adică detalii despre munca de elaborare a proiectelor de sisteme de conducere și datele funcționării unității, ca nucleu de perfecționare și de calcul în ramura construcțiilor și a montajului industrial. Inginerul Mănescu simte de la bun început nevoia să precizeze că în construcții-montaj munca are un caracter oarecum aparte, diferit în ceea ce privește fundamentarea, urmărirea și realizarea investițiilor, deoarece, în sectorul menționat, organizarea fluxului tehnologic este specifică fiecărei investiții și, în cadrul unei investiții, fiecărui obiectiv luat separat.

În acest domeniu, dificultățile de dirijare a investițiilor provin de la mai mulți factori, numărul în creștere de poziții de plan, corespunzător ritmului intens de construcție din țara noastră, răspîndirea vastă în teritoriu, existența mai multor colaboratori etc., experiența de pînă acum demonstrînd că, uneori, tocmai din cauza multitudinii sarcinilor, prevederile din graficele unor obiective au devenit neoperante chiar dacă — analizat separat numai obiectivul respectiv — se părea că totul decurge conform planului, că eșalonarea este perfectă și corelarea optimă. S-a constatat astfel, evident între coordonatele unui ansamblu îmbucurător de realizări, că volumul de construcții-montaj prevăzut în grafic a fi îndeplinit într-un anumit interval de timp și la un anumit obiectiv a depășit posibilitățile existente în perioada respectivă pe ansamblul economiei naționale sau că volumul de utilaje cerut de grafic a întrecut resursele generale disponibile într-un moment dat. Astfel de situații au generat dezarticulări în realizarea unui obiectiv sau, mergînd mai departe, adică luînd în considerație neintrarea la timp în folosință a unei, să zicem, fabrici de ciment prevăzută să livreze imediat către alte unități, dereglări în lanț, la mai multe obiective. Ceea ce a condus, ca o consecință firească, la prelungirea duratei de realizare a investițiilor și — ca efect — la imobilizări importante de fonduri de resurse.

Întreagă această experiență, cu plusurile și minusurile ei, a evidențiat necesitatea ca programarea și planificarea obiectivelor de investiții să aibă la bază o corelare perfectă a cerințelor cu necesitățile, prin aprofundarea analizei acestui raport nu numai la nivel de obiectiv, între proiectant, executant, furnizor și beneficiar, ci și la nivel de ansamblu economic, sarcină deosebit de complexă pentru a cărei îndeplinire s-a recurs la tehnica modernă de calcul și la serviciile colectivului de cercetători, ingineri și informaticieni ai Centrului de organizare și cibernetică în construcții. În urmă cu doi ani, specialiștii centrului, cărora li s-au adăugat tehnicieni din cadrul Direcției de investiții a C.S.P. și din cadrul Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, au primit un pretențios obiectiv temă de cercetare, întocmirea unui «sistem informatic național pentru planificarea și urmărirea realizării investițiilor», metodă de muncă și coordonare modernă pe care lucrătorii C.O.C.C. au închegat-o cu conștiinciozitate, sub numele prescurtat de SICORI, după obișnuința informaticii de a sintetiza denumirile.

În aceeași clădire, cîteva etaje mai jos, ingineră Teodora Ciszar, șefa proiectului, a cărui coordonare a fost încredințată inginerului Nicolae Tutoș, explică în ce constă superioritatea sistemului SICORI față de metoda clasică de planificare și urmărire a realizării investițiilor, menționînd importanța deosebită pe care a avut-o în împlinirea temei de cercetare tehnica modernă de calcul, calculatorul Iris 50 al centrului, în care au fost introduse graficele de eșalonare a investițiilor, prelucrate pe TOTALITATEA investițiilor în așa fel încît — aici survine superioritatea de care vorbeam — realizarea unei anume investiții poate fi gîndită și urmărită PE TOATĂ ÎNTINDEREA EI, de la aprobare și pînă la atingerea parametrilor proiectați. Se corelează astfel cerințele și necesitățile factorilor implicați direct în operațiune (proiectant, executant etc.) cu posibilitățile ansamblului economiei naționale, comparînd planificarea cu realizările de pe parcurs, permițînd eventuale corectări. Folosind ca unealtă de lucru «metoda de analiză a drumului critic», SICORI permite planificarea realizării unei investiții în MOD MOBIL, adică între un termen minim de începere a activității și un termen maxim, oferind un oarecare cîmp de acțiune, investiția putînd fi planificată — închipuiți-vă un grafic — între două limite valorice, minimă și maximă, oricare dintre valorile intermediare fiind valabilă și conducînd la realizarea judicioasă a investiției.

Prin intermediul «colecției» calculatorului, cu aproximativ o sută de benzi magnetice de lungime medie corespunzînd totalității graficelor de eșalonare a investițiilor aprobate, SICORI obține variantele de plan cu resurse corelate pentru toate centralizările și defalcările necesare, contribuind la înjumătățirea efortului de prelucrare a datelor de către lucrătorii ocupați în planificarea și raportarea statistică a investițiilor, dînd un sens superior perioadei de pregătire a unei investiții în realizarea căreia, de regulă, abia 46 la sută reprezintă execuția, restul de 54 la sută rămînînd pentru obținerea de acorduri prealabile, avize, aprobări!!!

Conducînd la îmbunătățiri substanțiale, la împlinirea investițiilor într-un timp cît mai scurt și la optimizarea eșalonării diferitelor faze ale realizării unei investiții și la o corelare superioară nu numai între factorii planului, ci și între aceștia și ansamblul economiei, SICORI, rod al muncii, inteligenței și perseverenței unui colectiv de douăzeci de specialiști, demonstrează virtuțile unui sistem de mare importanță economică, în ideea realizării la timp a proiectelor, pentru punerea la termen în funcțiune a capacităților de producție, pentru obținerea eficienței maxime a fiecărui leu investit.

Anunțînd o premieră conceptuală pe plan internațional, SICORI urmează să fie aplicat în practică, după toate probabilitățile, încă în acest an, din clipa în care cercetarea va fi complet încheiată, consolidînd virtuțile unui sistem simplu și extrem de eficient.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

În numărul din 28 decembrie '74 al revistei «Flacăra» am citit o scrisoare a unui tovarăş din Cluj-Napoca, pe nume M. Sahiu, în care îl acuză — să spunem — de «neatenţie» pe Emil Poenaru în legătură cu articolul intitulat «Accidentul», publicat în numărul 50 din 1974 al revistei. Acest dosar al lui Emil Poenaru îl citisem şi eu. Dacă interpretăm **la propriu** *cele scrise şi nu cunoaştem tot ceea ce a scris acest minunat procuror şi OM, tovarăşul din Cluj-Napoca ar avea, poate, dreptate. Eu însă sînt de altă părere. Ştiu că Emil Poenaru are de obicei deasupra titlului articolelor sale o menţiune — «Educaţie prin amintiri» (de ex. în numărul 47/1974 al revistei). În articolul pomenit, într-adevăr, acest supratitlu lipsea, dar cred că intenţia autorului a fost să ne prezinte un caz pe care îl are — poate — de multă vreme în amintire, cu nobilul scop de a face educaţie. De ce să ne închipuim că domnia-sa a întîlnit aceste personaje rătăcite — fiecare cu durerea lui — în «sala de aşteptare»? De ce să nu credem că a vrut să ne arate tuturor — şi mai ales tinerilor — ce este spiritul de sacrificiu, ce înseamnă acea «prietenie», care sînt sufletele de care se poate lipi remuşcarea şi care sînt acelea care — chiar în cazuri grave ca acesta — au greşit, neprivind drept, cu curaj, în ochii celor din jur? Vedeţi? O fi greşit domnia-sa pe undeva, dar ce contează o* **măruntă** *greşeală într-o povestire care ne învaţă atît de frumos să fim OAMENI!* **(Elena Popa** — *învăţătoare pensionară, comuna Cislău, judeţul Buzău)*

*

Vă scriu aceste rînduri cu gîndul că alături de mine sînt mulţi alţi părinţi care au avut sau au copii în îngrijirea doctoriţei pediatre Dorina Mertl de la Policlinica pentru copii din Ploieşti. Nu mă îndoiesc că în oraşul nostru există mulţi medici buni şi foarte buni, demni de respectul şi recunoştinţa noastră, dar rar pot fi întîlnite la un loc atîtea calităţi moral-umane şi profesionale ca la doctoriţa noastră: bunătatea personificată, calmul şi răbdarea îngerească, surisul încurajator şi mîngîietor veşnic pe buze. Atenţia cu care îi consultă pe micuţii ei pacienţi, tratamentele aplicate şi — mai presus de orice — sfaturile pe care ni le dă nouă, părinţilor, ca să o ajutăm la vindecarea copiilor şi să contribuim la prevenirea îmbolnăvirii lor, sînt confirmate de excelentele rezultate în profesie pe care le obţine această remarcabilă doctoriţă. Am convingerea că mi-am îndeplinit o simplă datorie de conştiinţă, făcînd cunoscut, atît cît m-am priceput, personalitatea unui medic-model. **(Marian Zamfirescu** — *Ploieşti)*

*

Sînt aproape doisprezece ani de cînd m-am despărţit de fosta mea soţie, pe numele ei actual Sofia Popa. Pe baza hotărîrii instanţei de divorţ, fiul nostru a fost încredinţat mamei spre creştere, iar eu am fost obligat să contribui materialmente la întreţinerea minorului. M-am achitat la zi — nici nu concepeam altfel — de obligaţiile mele materiale. Din păcate însă, în asemenea probleme dureroase ca destrămarea unei familii, nu problemele băneşti sînt, de cele mai multe ori, pe primul plan. Eu m-am despărţit de fosta mea soţie pentru că — din cauze ce nu au rost să fie discutate aici — convieţuirea noastră s-a dovedit imposibilă. Dar de copilul meu nu mă poate despărţi nimeni şi nimic. Hotărîrea instanţei judecătoreşti de a încredinţa copilul mamei nu înseamnă, în nici un caz, că eu am încetat de a fi tată şi de a avea cuvenitele drepturi şi responsabilităţi faţă de fiinţa căreia i-am dat viaţă. Nici o lege nu prevede şi nu poate prevedea aşa ceva. Dar fosta mea soţie nu a vrut sau nu a putut să ajungă la înţelegerea unei asemenea situaţii şi a făcut tot ceea ce i-a fost în putinţă nu numai să-şi înstrăineze fiul de tatăl său, ci chiar să-l facă să-l urască. E un lucru dureros pentru mine dar — şi mai grav — cu consecinţe negative în evoluţia minorului. O dovedeşte situaţia lui şcolară şi în general modul lui de comportare, în vădit regres. Fiul meu este elev în anul I al Liceului industrial Griviţa roşie şi aş fi dorit mult să-l atragă frumoasa meserie, pe care o exercit şi eu, de electrician-automatizări. Am convingerea că în această direcţie a formării lui profesionale, aş fi putut avea o bună influenţă asupra copilului meu. Dar ce pot face dacă sînt împiedicat tocmai de mama copilului, care ignorează interesele vitale ale acestuia? S-au mai văzut destule cazuri de desfacere a căsătoriei, în urma cărora părinţii au pus mai presus de toate interesele copiilor şi, în consecinţă, şi-au făcut concesii reciproce şi chiar au colaborat în acest sens. Dar eu trebuie să privesc neputincios la felul cu totul nemulţumitor în care se dezvoltă personalitatea copilului meu, fiindcă mama lui a semănat în sufletul copilului ura şi dispreţul pentru tatăl său, care putea să-l ajute cu sfaturile şi îndrumările lui. Vă rog din tot sufletul să publicaţi această scrisoare a unui părinte îndurerat şi îngrijorat şi poate că cine trebuie va înţelege cîte ceva. Vă mulţumesc. **(Goşa Stelian** — *Bucureşti).*

*

Maria Cacoveanu, *profesoară la liceul din Caracal, s-a plîns într-o scrisoare adresată redacţiei de modul de comportare neglijent şi lipsit de respect faţă de public al recepţionerei Hojda Ortensia de la Complexul sanatorial U.G.S.R. - Sîngeorz Băi. Numita funcţionară a pierdut biletul C.F.R. al cititoarei noastre (nu era nici primul, nici ultimul caz), provocîndu-i acesteia neplăceri şi pagube materiale. Am trimis scrisoarea Complexului de la Sîngeorz Băi, al cărui răspuns îl publicăm:*

«Urmare adresei dumneavoastră... prin prezenta vă facem cunoscut că tovarăşa HOJDA ORTENSIA, încadrată la Complexul sanatorial U.G.S.R.-Sîngeorz Băi în funcţia de recepţioner a fost sancţionată conform art. 100 litera «a» din Codul Muncii cu «mustrare». Totodată vă înaintăm şi un exemplar din decizia de sancţionare... Contravaloarea biletului de călătorie C.F.R.... a fost recuperată de la sus-numita şi expediată tovarăşei Cacoveanu Maria cu mandatul poştal nr...»

*

Georgeta Dănăilă, *educatoare la o grădiniţă de copii din Tecuci, ne-a sesizat că în perioada în care a funcţionat ca educatoare în comuna Balta Albă din judeţul Buzău drepturile ei legale de concediu de odihnă au fost încălcate în urma unor măsuri birocratice. Din partea Inspectoratului şcolar al judeţului Buzău, căruia i-am îndreptat scrisoarea cititoarei noastre, am primit următorul răspuns:*

«...Din cercetările efectuate s-a constatat că în perioada 1 ianuarie — 1 septembrie 1974, tovarăşa Dănăilă Georgeta, fostă educatoare la Grădiniţa de copii Amara, comuna Balta Albă, judeţul Buzău, nu a beneficiat de concediu de odihnă. Potrivit prevederilor... Consiliul popular al comunei Balta Albă, judeţul Buzău, avea obligaţia să vireze sumele cuvenite sus-numitei unităţi şcolare unde a fost transferată... Cu ocazia cercetărilor s-a indicat Consiliului popular comunal Balta Albă să vireze sumele cuvenite sus-numitei pentru concediu de odihnă pe anul 1974, unităţii unde s-a transferat».

*

Ioan Anescu *din comuna Variaş, judeţul Timiş, a trimis o scrisoare redacţiei în care semnala că, în timp ce administraţia staţiunii balneare Govora merită toate laudele pentru silinţa ce şi-o dă în sprijinul celor ce vin aici să-şi caute sănătatea, organizarea medicală a staţiunii lasă mult de dorit. Din partea Direcţiei sanitare a Consiliului popular al judeţului Vîlcea, căreia i-am adresat scrisoarea, primim un răspuns din care reiese că o seamă din sesizările făcute sînt juste:*

«Sînt juste afirmaţiile bolnavului cu privire la aglomerarea care există la cabinetele medicale (fiecărui medic revenindu-i în jur de 120 de bolnavi), precum şi observaţia cu privire la faptul că, în sezon, solicitările depăşind cu mult posibilităţile bazei de tratament, planificarea procedurilor nu este tocmai convenabilă în toate cazurile... Pretenţiile bolnavului... cu privire la afecţiunile de care suferă sînt îndreptăţite (termoterapia, de tipul împachetărilor cu nămol, este contraindicată în tulburările circulatorii venoase, varice, arteriale, ateroscleroză ca şi în afecţiunea de cord)... De asemenea este adevărat că pe fişa de tratament nu au fost consemnate datele pentru contravizită, precum şi pentru respectarea întocmai a circuitului bolnavilor, interzicîndu-se consultul bolnavilor ambulatori în cabinetele din sanatorii... În cadrul cursurilor de reîmprospătare a cunoştinţelor au fost introduse teme cu conţinut educativ şi etic şi a fost îmbunătăţită activitatea de control şi îndrumare din partea conducerii, a organizaţiei de partid şi sindicat».

*

În revista «Flacăra» nr. 7 din 22 februarie a.c. am publicat, în cuprinsul acestei pagini, scrisoarea semnată de copiii Gabriel şi Marilena Coşoveanu din Craiova, prin care aceştia apelau la tatăl lor, care ar fi abandonat familia, să se reîntoarcă la ai săi.

În urma publicării acestei scrisori, am primit din partea Spitalului militar Craiova, sub semnătura comandantului acestei unităţi, colonel Lupaşcu Victor, următoarea scrisoare:

«Am citit cu mult interes şi am fost profund emoţionat de scrisoarea copiilor Gabriel şi Marilena Coşoveanu din Craiova, apărută în revista «Flacăra» 7 din 22 februarie 1975. Adevărul este că doi copii mici nu se bucură de căldura unui cămin, de educaţia şi dragostea părintească, în această perioadă a formării caracterului lor. Coşoveanu Sebastian este şofer pe o autospecială. Locuia cu socrii, fratele soţiei (căsătorit, cu un copil) şi familia sa într-un apartament de 3 camere pe Calea Bucureşti. Deci trei familii, compuse din 9 persoane într-un spaţiu cu totul necorespunzător. Deşi era nou încadrat la spital, am considerat cazul familiei Coşoveanu ca extremă urgenţă şi i-am repartizat o locuinţă cu 3 camere în cartierul Craioviţa Nouă. După ce s-au făcut toate formele şi aprobările necesare, am avut neplăcuta surpriză că soţia nu vrea să se mute în noua locuinţă, pe motivul că nu este în perimetrul central al oraşului şi nu se desparte de părinţi. Împreună cu secretarul B.O.B. de partid din spital, ne-am deplasat de două ori la locuinţa socrilor şi am stat de vorbă cu ei şi cu soţia lui Coşoveanu, căutînd să facem ceva pentru consolidarea acestei familii. Deşi ne dăm seama că în ultimă instanţă suferă nişte copii nevinovaţi, trebuie să arătăm că vina nu aparţine retribuitului nostru care nu putea să suporte la infinit concepţiile retrograde, jignirile, insultele, umilinţa şi atitudinea brutală a unei întregi familii, care-l consideră ca pe un străin. Într-o asemenea ambianţă nu se poate trăi la infinit, oricît de omenos şi oricît spirit de sacrificiu ai avea. Locuinţa le stă la dispoziţie, soţia să-şi urmeze soţul, pentru că există condiţii deosebite create, iar locul de muncă al soţiei este foarte aproape. Însăşi această scrisoare pusă pe numele unor copii preşcolari, nevinovaţi şi care denaturează total adevărul, arată profilul moral şi meschinăria unor oameni... Pînă se vor lămuri lucrurile, copiii primesc regulat pensie alimentară legală prin hotărîre judecătorească, iar copiii ar putea să-şi vadă tatăl dacă nu ar găsi uşa încuiată.»

*

De la data de 27 septembrie 1974 pînă la 12 martie 1975 am lucrat la Întreprinderea de osii şi boghiuri Balş cînd am primit o uluitoare decizie de desfacere a contractului de muncă pe motiv că nu a fost contractul semnat de persoane îndreptăţite şi nici de mine. Eu nu cunosc şi nici nu trebuie să cunosc cine sînt persoanele îndreptăţite să semneze în numele întreprinderii contractul de muncă, dar că nu l-am semnat nici eu, asta este cu totul neadevărat. În afară de aceasta, eu ştiu că direcţiunea putea în termen de 15 zile de la încadrarea mea, aşa-numita perioadă de probă, să dispună dacă să-mi facă sau nu contractul de muncă, dar să vină cu o asemenea decizie după 7 luni de cînd am muncit şi am primit retribuţie mi se pare un lucru de neînchipuit. Eu mă consider în continuare încadrat al acestei întreprinderi, avînd marca 6458 şi voi face tot ce se poate pentru respectarea drepturilor mele şi a legilor ţării. Am 24 de ani, sînt calificat în meseria de electrician, absolvent al unei şcoli profesionale de trei ani, doresc să-mi fac cinstit meseria şi să-mi întemeiez un cămin. Vă rog să mă ajutaţi să ajung la anularea unei decizii de desfacere a contractului de muncă cu totul nejustă şi abuzivă. **(Badea Constantin** — *Balş, judeţul Olt)*

*

Mă numesc **Ioniţă C. Ion** *şi sînt din comuna Şirna, satul Hăbud, judeţul Prahova. Avem şi noi un mare necaz. Cîteva sute de oameni, care fac zilnic naveta cu autobuzul de la Hăbud la Combinatul petrochimic de la Brazi, pe o distanţă de 5 kilometri, înghiţim praf de ne scîrţîie dinţii cînd ajungem de acasă la serviciu sau invers. De gropile acestei porţiuni de şosea prăfuită nu mai spunem nimic. În anul 1972 s-a început asfaltarea de la Brazi spre Hăbud. Prin 1973 s-a ajuns cu asfaltarea pînă în comuna Şirna, dar aici s-a oprit şi oprită este şi acum. Nu aţi putea dumneavoastră să aflaţi pînă cînd vom mai fi siliţi să înghiţim cantităţile respectabile de praf, porţia noastră de fiecare zi?*

*

Mă numesc **Alexandrina Ionescu,** *am 63 de ani şi domiciliez în prezent la Deva. Fiind originară din Iaşi, unde mi-am petrecut copilăria şi tinereţea, din cînd în cînd mă prinde dorul de meleagurile «dulcelui tîrg al Ieşilor». Aşa se face că şi în iulie 1974 am plecat să mai văd o dată Moldova. Printre frumoasele edificii ale Iaşului am vizitat şi Casa memorială a Otiliei Cazimir, distinsa scriitoare, pe care am cunoscut-o personal cu mulţi ani în urmă. Atît în strada Elena Doamna, cît şi în bulevardul Tudor Vladimirescu şi pe strada Ghica Vodă sînt amplasate tăbliţe indicatoare care-ţi arată drumul spre casa memorială. Mare şi neplăcută mi-a fost însă surpriza cînd am văzut fixată pe gardul căsuţei tabla cu inscripţia «Casa memorială Otilia Cazimir». M-a scandalizat, pur şi simplu, felul deplorabil şi inadmisibil al acestei bucăţi de tablă albastră scrisă cu ulei alb, amintind de firmele cu «aici se primesc borcane şi sticle». M-am interesat de cînd e pusă această inscripţie pe gard. Mi s-a răspuns că e provizorie, dar că durează... de vreo doi ani. Este o lipsă de respect şi cinstire faţă de memoria poetei care, cred eu şi nu numai eu, nu merita această ofensă.*

*

La ştirile pe care le citim zilnic în presă despre atîtea şi atîtea realizări peste prevederile planului, aş vrea să adaug şi eu una. La întreprinderea «Arădeana» s-au realizat peste prevederi 4 000 de păpuşi. Desigur, păpuşile nu sînt tone fontă şi nici motoare diesel. Sînt păpuşi. Dar de ce n-am semnala că s-au produs şi păpuşi peste plan? Motoarele diesel îmbogăţesc viaţa noastră, iar păpuşile o înfrumuseţează. Eu aşa cred că e bine să spunem un bravo din inimă şi muncitorilor care dau copiilor noştri 4 000 de păpuşi peste plan. **(Veronica Aldea,** *Arad)*

*

Casa de ajutor reciproc a pensionarilor (C.A.R.P.), din Reghin nu se mulţumeşte — cum se întîmplă adesea — să se ocupe exclusiv de nevoile materiale ale pensionarilor prin crearea de ateliere de muncă, acordări de împrumuturi, ajutoare etc. E de la sine înţeles că toate acestea ocupă un loc de frunte în activitatea casei, dar nici nevoile spirituale şi îngrijirea sănătăţii membrilor nu sînt uitate, mai ales că, aşa cum se ştie, pensionarii dispun de timp liber mai mult decît alţii. La C.A.R.P. Reghin funcţionează un club care, recent, şi-a lărgit spaţiul cu încă două încăperi bine amenajate. E în curs de înfiinţare o bibliotecă unde membrii clubului vor găsi cărţi în limbile română, maghiară, germană, procurate din fondurile casei sau din donaţii. La toate acestea mai trebuie adăugate eforturile depuse pentru ca mai mulţi pensionari să beneficieze de trimiteri în staţiuni balneoclimaterice pentru odihnă şi tratament, C.A.R.P. suportînd o parte din costul biletelor. **(Vanghele Adrian,** *Reghin)*

*

În anul 1963 a început la Cîmpulung, jud. Argeş, amenajarea, într-o clădire ce avusese altă destinaţie, a unei policlinici cu plată. De remarcat că policlinica aceasta urma să includă şi un cabinet stomatologic de care se simte în mod special nevoia în această zonă a ţării unde, se ştie, apa calcaroasă produce multe neplăceri îngrijirii sănătăţii dentiţiei. Aşadar, bucuria cîmpulungenilor a fost mare. Au trecut însă mai bine de doi ani de la începerea lucrărilor şi treburile stau pe loc. E de mirare de ce o fi trebuind atîta timp pentru a demola cîţiva pereţi interiori pentru mărirea spaţiului, a zugrăvi, a introduce instalaţiile de apă şi încălzire. Treabă de 2-3 luni, dar au trecut mai bine de 23 de luni şi nici un semn ca mult aşteptata policlinică să prindă contur. **(Ioan Dobrescu,** *Cîmpulung, Argeş)*

Autoutilare, autodotare, autofinanţare — iată nişte termeni despre care se vorbeşte mult în ultima vreme. Dar ei nu aparţin exclusiv domeniului industrial — scrie **Zoltan Feher** *din Tîrgu-Mureş, demonstrînd: la şcoala generală nr. 3 din Tîrnăveni, situată în apropierea marelui combinat chimic, autodotarea şi autofinanţarea s-au concretizat într-un frumos şi modern laborator de biologie. Au contribuit la realizarea lui cadrele didactice, elevii şi mulţi dintre părinţii şcolarilor. În zestrea noului laborator, în afară de mobilier şi instalaţii de gaz, apă şi lumină, intră un bogat material didactic alcătuit din planşe, insectare, ierbare, păsări împăiate şi altele, realizate de elevi sub îndrumarea dascălilor lor.*

*

Scrisoarea unui grup de tineri din satul Buituri, judeţul Hunedoara, în care ni se sesiza că factorii de răspundere din sat nu se interesează de activitatea cultural-educativă şi că din încăperile destinate unor asemenea activităţi s-au făcut magazii pentru depozitarea grîului, am adresat-o Consiliului popular al municipiului Hunedoara, de care aparţine şi satul Buituri. Iată ce ni s-a răspuns:

«Căminul cultural din cartierul respectiv *(satul Buituri — n.n.)*, din cauza unor defecţiuni de construcţie, a devenit impracticabil pentru desfăşurarea unor activităţi cultural-artistice. Pînă cînd se vor executa reparaţiile necesare, încăperea mai este într-adevăr întrebuinţată pentru depozitarea unor mărfuri. Menţionăm însă că în acest cămin cultural există şi o altă sală de 15 mp, amenajată pentru desfăşurarea activităţilor culturale: de două ori pe săptămînă se proiectează filme, se ţin întîlniri ale cetăţenilor cu brigăzi ştiinţifice, se fac expuneri şi simpozioane organizate de casa de cultură a municipiului. În ceea ce priveşte faptul că încăperile căminului cultural sînt folosite de C.A.P. pentru depozitarea cerealelor, precizăm că în prezent C.A.P. şi-a construit magazii speciale, nemaifolosind sălile căminului. Tinerii din acest sat pot să-şi organizeze activităţile artistice în condiţii bune în satul mai sus-menţionat, directorul căminului stîndu-le la dispoziţie, sprijinindu-i în diferite iniţiative».

POŞTA REDACŢIEI

Ştefan Ghiţă — Cîmpina. Absolvenţii învăţămîntului superior promoţia 1974 au fost repartizaţi în producţie conform Decretului 158/970 modificat prin Decretul 146/974. Dumneavoastră, aşa cum ne-a informat Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, aţi fost repartizat conform prevederilor legale, alegîndu-vă postul în ordinea clasificării după rezultatele obţinute la învăţătură. Schimbarea dispoziţiei de repartizare pentru un alt loc de muncă se poate face numai în condiţiile Decretului, prin prezentarea la Comisia centrală de repartizări a negaţiei din partea întreprinderii şi a ministerului de care aparţine, a unei oferte de post din partea altei unităţi şi, de asemenea, a organului central de care aparţine aceasta, însoţite de dispoziţia de repartizare în original.

Constantin Popa — Timişoara. Adresîndu-ne la ICOTS-Ploieşti, ni s-a comunicat că aţi fost încadrat la această întreprindere la 1.XI.1961 ca operator III cimentare. Aici aţi lucrat pînă la 15.X.1966, cînd aţi plecat prin demisie, încadrîndu-vă la o întreprindere din Rm. Vîlcea. În 1969 aţi fost reprimit prin transfer la cerere, ca operator şofer pe agregat de cimentare, încadrat în cat. 3 nivel de bază, reţea foraj, neavînd 5 ani vechime de şofer. În urma examenului pe care l-aţi susţinut anul trecut pentru categoria a 4-a, aţi fost promovat la categoria respectivă, nivel de bază. Referitor la colegul dumneavoastră, Cornel Nicolae, situaţia se prezintă astfel: este şofer din anul 1967, lucrează pe camioane de 10 tone din februarie 1972, a fost primit la ICOTS în interesul serviciului la 1.II.1974 pe autocisternă tot de 10 tone, cu retribuţia de categoria a 3-a, ITA, treapta I pe care o deţinea din februarie 1973. La 1.XI.1974 a fost trecut ca operator şofer la categoria a 4-a, treapta I, reţea foraj, fără a constitui o promovare şi avînd vechimea de 5 ani ca şofer.

Adrian Stanciu — Piteşti. Ne cereţi ca prin intermediul revistei noastre să puneţi cîteva întrebări celei care ar fi intervenit în viaţa tatălui dumneavoastră. Nu punem la îndoială cele relatate în scrisoare, dar nu ne-au convins pe deplin. Mai întîi discutaţi dumneavoastră cu persoana respectivă şi apoi, dacă consideraţi că ar mai fi cazul, reveniţi.

Marin Ion — Galaţi. Nu am înţeles prea multe din cele scrise, pentru că scrisoarea aţi scris-o în mai multe exemplare, iar indigoul care a imprimat copia pe care ne-aţi trimis-o era uzat. Este bine ca în situaţia cînd vă adresaţi unui for să trimiteţi originalul, iar copia să rămînă la dumneavoastră şi nu invers.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în consideraţie scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.

alexandru philippide la 75 de ani

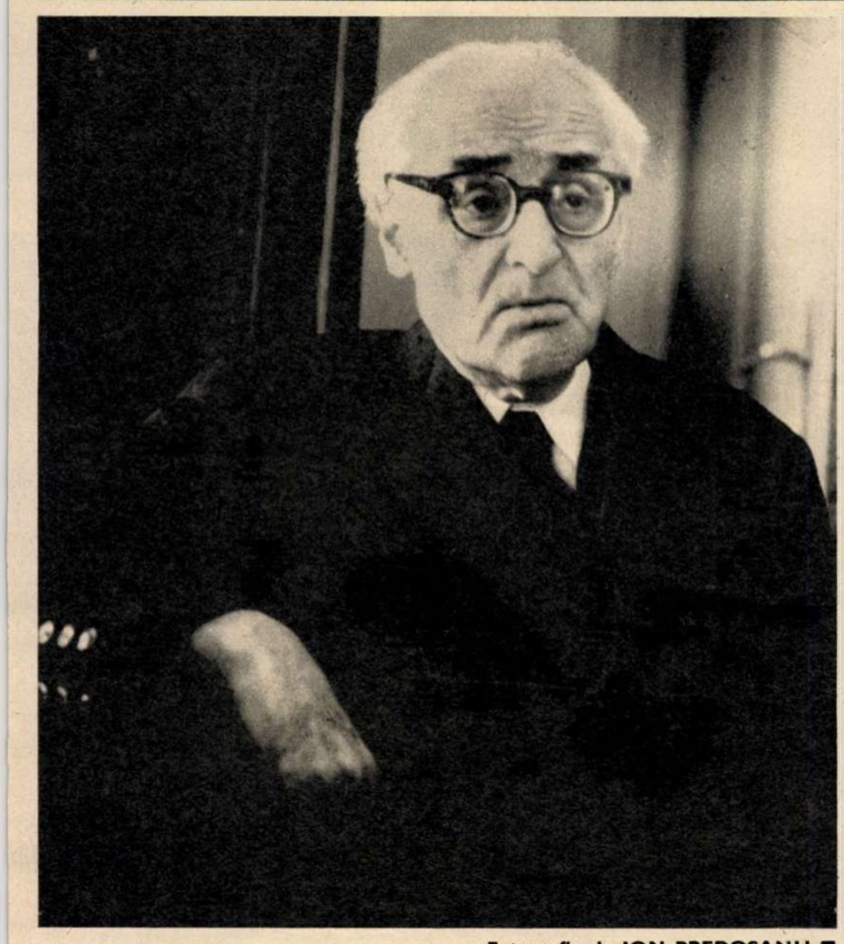

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

Alexandru A. Philippide s-a născut la 20 martie/1 aprilie 1900. Împlinește deci peste 3 zile 75 de ani. Este fiul lingvistului Alexandru Philippide, autorul studiului Originea românilor. **Licențiat în drept. Studii de economie politică, litere** și **filozofie la Berlin și Paris. Între 1945 și 1965 — traduceri și stilizări din literatura rusă, franceză, germană. În 1963 devine membru titular al Academiei Republicii Socialiste România. În 1965 Academia austriacă îi decernează premiul Gottfried von Herder. Volume de versuri:** Aur sterp **(1922),** Stînci fulgerate **(1930),** Visuri în vuietul vremii **(1939),** Monolog în Babilon **(1967). În 1942 publică volumul de nuvele** Floarea din prăpastie. **Cărți de eseuri:** Studii și portrete literare **(1963),** Studii de literatură universală **(1966),** Scriitorul și arta lui **(1968),** Considerații confortabile **(două volume). Traduceri din opera lui Goethe, Hölderlin, Novalis, Mörike, Poe, Mallarmé, Rilke** (Flori de poezie străină răsădite în românește de Alexandru Philippide).

Alexandru Philippide este un scriitor care nu se destăinuie. Cine îi solicită un interviu este refuzat politicos dar ferm («într-un interviu, de cele mai multe ori, întrebatul răspunde cu vorbele celui care ia interviul, or asta mi se pare o limitare»). Nu-i place să apară la televizor și cînd, în urmă cu cinci ani, televiziunea a dorit să-i consacre un film cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani, o echipă de filmare a năvălit pur și simplu peste el, și numai așa memoria peliculei va păstra chipul, gesturile, cuvintele unuia dintre cei mai mari poeți români. Nu se lasă decît cu greutate fotografiat («nu mai trimiteți fotografi, am și așa prea multe fotografii»). Nu-i place să scrie confesiuni («hotărît, nu am vocație de memorialist», susține domnia-sa, dar de fapt se ferește să încredințeze hîrtiei cuvinte care l-ar dezvălui, care l-ar face lesne de descifrat de oricine). Și totuși, odată, a scris un fragment autobiografic, un fragment deosebit de interesant, care atestă vocația de memorialist a lui Philippide, însă textul cu pricina se frînge brusc, după puține pagini, ca și cum autorul lor s-ar fi ridicat de la masa de lucru și n-ar mai fi vrut să continue din aceeași teamă de a nu se lăsa scrutat de ochii celorlalți. Este de necrezut, dar acest poet, unul dintre cei mai mari pe care i-au avut românii, poate să treacă pe străzi fără să fie recunoscut decît eventual de literați și nu întotdeauna de cei mai tineri.

Am încercat de mai multe ori să stau de vorbă cu Alexandru Philippide, dar de fiecare dată m-a refuzat. «Am mai dat de curînd două interviuri», mi-a spus într-un rînd, ca și cum le-ar fi dat cu o zi înainte. De fapt, interviurile fuseseră date cu cinci-șase ani în urmă. Totuși, într-o zi de martie m-a primit în cabinetul său de lucru de la Academia română. împreună cu criticii Adriana Mitescu și George Muntean. Ce a urmat nu a fost propriu-zis un interviu, ci o discuție la care au participat toți cei de față. Alexandru Philippide și-a lepădat rezerva sa proverbială și s-a dovedit un interlocutor extraordinar, care, ori de cîte ori întrebarea nu viza un teritoriu prea intim al ființei sale, a răspuns cu afabilitate sau a indicat în care zone ale operei sale pot fi găsite răspunsurile cuvenite, deoarece, după cum spune, dacă a scris o dată despre un lucru nu mai are rost să-l repete.

Alexandru A. Philippide s-a născut în casa unui mare cărturar, lingvistul și filologul Alexandru Philippide. Anii copilăriei i-a evocat în fragmentul autobiografic mai sus-menționat și sînt dominați, așa cum e și firesc, de prezența cărților, cărți multe și cărți bune, cu care viitorul poet s-a împrietenit curînd și pentru totdeauna: «Amintirile mele din prima copilărie se perindă între biblioteca tatălui meu și priveliștile de natură, care, în Iașul de la începutul secolului, pătrundeau pînă în inima tîrgului. Cutreieram, de cum se desprimăvăra pînă toamna tîrziu, împrejurimile cu dealuri acoperite de podgorii și de păduri, împrietenindu-mă temeinic și trainic cu natura. De asemenea, m-am împrietenit de timpuriu cu cărțile, prinzînd gustul lecturii». Desigur, la început au fost poveștile. Tatăl lui îi povestea din *O mie și una de nopți*. Apoi el însuși a început să citească: *Robinson Crusoe*, cartea cu numărul 1 în biblioteca personală, *Cei trei mușchetari*, *Amintirile* lui Creangă, *Povestirile* lui Ispirescu.

Evocarea primei cărți citite e făcută cu emoție, ca o întîlnire care l-a marcat pentru toată viața: «Pentru iubitorul de literatură cea dintîi carte citită odinioară în copilărie se așază în rafturile amintirii alături de întîia dragoste. Ba chiar. amintirea primei cărți citite trece de multe ori înaintea celeilalte. Ea înfățișează cea dintîi mare bucurie a închipuirii, prima noastră aventură intelectuală, cea dintîi călătorie dincolo de realitate și, fără îndoială, cel dintîi prilej de-a ne adînci în noi înșine».

Dragostea pentru cărți nu l-a părăsit niciodată, chiar dacă uneori s-a ridicat împotriva lor, ajungînd să exclame categoric, îndoindu-se de adevărurile cuprinse în universul paginilor tipărite: «Azvîrle-n gîrlă mormanele de cărți/ Cu suflete presate în file ca-n ierbare». De fapt, poetul nu le-a părăsit niciodată, a citit cărțile fundamentale din literatura universală, astfel încît omagiul lui G. Călinescu din *Istoria literaturii române* este îndreptățit: «Cultura literară a lui Philippide este remarcabilă și se poate spune că în cîmpul clasic poetul știe tot».

Dacă dragostea pentru cărți transpare în poezia lui Philippide, miră în schimb afirmația sa că iubește natura. «Nu, la mare nu-mi place, cu marea mă împac mai puțin, și asta nu din pricină că nu știu să înot. Îmi place însă să urc, mai bine-zis, pînă nu de mult îmi plăcea să urc în fiecare vară și toamnă pe munți. Am îndrăgit cîteva locuri pe care le socotesc mai apropiate de structura mea sufletească și numai acolo mă duceam. În Bucegi, în Munții Neamțului, de pildă. Și nu în grupuri zgomotoase, ci singur. Pînă pe la 60 de ani urcam de la Sinaia la Vîrful cu Dor, coboram la Peștera, apoi seara mă aflam din nou la Sinaia. Cu telefericul nu-mi place. Băncile acelea care urcă în cer nu-mi inspiră încredere». Și totuși, priveliștile pe care le-a văzut Alexandru Philippide nu au pătruns în poezia sa, din care răzbate chiar o neîncredere în natură, în care apare o natură artificializată sau chiar ironizată («castelul e istoric și lacul e pătrat», sună un vers al său). Dar poetul afirmă într-un studiu: «În literatură sentimentul naturii apare înaintea sentimentului estetic al naturii. Dar așa cum nu există o corelație între sentimentul naturii și admirația față de frumusețile naturii, tot așa nu există nici o corelație între expresia literară a sentimentului naturii și expresia literară a acestei admirații. Admirația față de frumusețile naturii își găsește oare expresia abia atunci cînd apar în literatură elemente descriptive? Sau ea se poate face simțită și atunci cînd aceste elemente sînt foarte puține ori se reduc doar la exclamații care exprimă sentimentul și nu cauza care le provoacă?»

La început, Al. Philippide a visat să scrie romane și piese de teatru. Apoi a înțeles că poezia este cea mai potrivită pentru a se putea exprima. A debutat de tînăr, la 22 de ani, cu un volum care a contrariat pe mulți prin noutatea expresiei. Și totuși, oricît de nou în expresie a fost, a refuzat să se apropie de curentele moderniste ale epocii, nu a aderat la mișcarea avangardistă chiar dacă a cunoscut bine pe cîțiva suprarealiști: «Suprarealiștii au fost ca niște fanatici religioși. Chiar dacă suprarealismul românesc a fost mult mai tolerant decît cel francez. Mi-a displăcut întotdeauna sectarismul, dorința de a impune cu orice preț celorlalți arta poetică proprie». Tot din dorința de a nu fi sectar nu a fost membrul nici unui cenaclu, nici măcar al cenaclului «Sburătorul», condus de Eugen Lovinescu, care polariza multe talente ale vremii. Nu a făcut parte din nici o grupare literară și și-a croit o cale pe care a străbătut-o cu fervoare, în solitudine, nefiind influențat hotărîtor de nimeni și neinfluențînd pe nimeni. A publicat rar și numai după o matură chibzuință și fiecare volum de versuri al său a fost un eveniment literar. A continuat să citească enorm, convins că lectura este o cale de cunoaștere. «Depinde de valoarea pe care o acorzi lecturii. Unii citesc din plăcere, să-și treacă vremea. Dar este și un alt fel de lectură, care înseamnă a pătrunde în adîncurile cunoașterii». De aceea, exclamă atunci cînd vine vorba despre G. Călinescu: «Iată un om care știa să citească. Avea o putere de lectură colosală».

Îl întrebăm despre motivele care l-au determinat să scrie proză. Nu răspunde. În schimb povestește despre modul nefavorabil în care i-a fost primit volumul său de nuvele, în special datorită circumstanțelor istorice în care a apărut. «Criticii au spus că scriu o proză fantastică. Mi se pare greșit. Fantasticul are alte legi. Mai potrivit ar fi fost termenul de literatură enigmatică». V-au interesat astrologia, magia? «Nu, sau mai bine-zis numai în măsura în care mi-au oferit sugestii poetice. La fel și știința. Vreți să aflați, de pildă, cum am compus poezia *Incomunicabilul*, atît de mult comentată? Totul a pornit de la o notiță dintr-un ziar în care se relata experiența unui savant care reușise să mențină în viață, timp de 24 de ore, un creier omenesc. Faptul m-a tulburat profund și m-am gîndit îndelung ce procese s-or fi petrecut în acel creier care nu mai putea comunica cu lumea».

Mărturisește că iubește muzica și îi place să meargă la cinematograf, dar nu a scris niciodată nici despre film și nici despre muzică pentru că are credința că nu poți să scrii bine despre o artă ale cărei unelte nu le posezi sau nu le mînuiești cît mai firesc cu putință.

Ce loc ocupă în activitatea dumneavoastră traducerile? «Unul din cele mai importante. Pentru mine, traducerea reprezintă încă o modalitate de cunoaștere. Am tradus enorm, uneori însă pentru că a trebuit să trăiesc din asta. În anii '50 ajunsesem să fiu socotit «traducătorul numărul 1». Dacă ar fi să adun paginile traduse sau stilizate s-ar aduna vreo șapte-opt mii. În anii aceia am ținut dealtfel la Școala de literatură și o conferință intitulată *Arta traducerii*. Pe vremea aceea despre poetul Philippide se vorbea mai puțin».

Unul din evenimentele literare ale anilor de după 23 August 1944 îl constituie apariția volumului *Monolog în Babilon*. Poemele de neuitat din această carte — *Tainicul țel*, *Scamatorul de pe munte*, *Dimineți*, *Răzvrătire*, *Alai*, *Prin niște locuri rele*, *Monolog în Babilon* — aparțin unui poet cu o mare forță vizionară. Cartea este o meditație asupra istoriei, cu grandoarea și fărădelegile ei, de o netăgăduită modernitate. Și totuși, și după acest volum, Al. Philippide a rămas la fel de izolat și de inaccesibil. Tinerii nu-l caută, așa cum îi caută pe alți maeștri ai cuvîntului. Personal susține că nu se simte stingher, și poate că l-ar stingheri exact reversul acestei situații. El îi cunoaște pe tineri, crede în talentul multora dintre ei, îi urmărește prin reviste sau le citește cărțile, convins că printre dînșii sînt nume care vor rămîne în literatura română. Așa că nu are nevoie să-i cunoască și personal, să le știe chipurile sau să le afle timbrul vocii, iar dacă crede că unii au mai multe șanse să se impună, cine sînt aceștia preferă să-i treacă sub tăcere. «Nu am ce sfat să le dau. Nu cred că are vreun rost să-l sfătuiești pe vreun scriitor să facă așa și nu altfel. Ceea ce ar trebui totuși să știe tinerii scriitori (și unii dintre ei știu) e faptul că nu trebuie să scrie atît de mult. Poezia cotidiană nu există. Atunci cînd nu poți să scrii poezie, mai bine faci un articol, sau traduci ceva». Dealtfel încă din anul 1929 Al. Philippide denunța primejdia iscată de inflația scrisului: «O caracteristică a vremurilor noastre este, fără îndoială, și epidemia scrisului. Se scrie astăzi foarte mult și foarte ușor. Se scrie fără osteneală, fără zăbavă, fără reculegere. Se scrie. Toată lumea scrie. Omul contemporan este apucat de furia scrisului și a publicisticii». Cele patru volume de poezie pe care le-a scris în 75 de ani de viață îi dau dreptul să afirme răspicat: «scrisul mult este o primejdie». Cît despre faptul că nu are prozeliți care să-l imite, nu-i — consideră — nici o nenorocire. «Dacă Arghezi ar fi creat o școală, opera lui ar fi suferit poate de popularizarea imitațiilor, bune sau proaste; pentru că o astfel de popularizare prin imitații este întotdeauna o banalizare».

Acum nu mai scrie poezii deoarece crede că a terminat ce avea de spus. Ion Barbu a fost și îi este un exemplu în acest sens. «Ion Barbu a fost un om foarte cinstit față de sine însuși și față de cititori. În clipa în care și-a dat seama că a secat, nu a mai scris și a revenit în lumea matematicilor».

Are în cap cîteva subiecte de nuvele, dar nu le va mai așterne niciodată pe hîrtie. Acum scrie doar articole. Se gîndește, așa cum e și firesc la această vîrstă, și la sfîrșitul care se apropie inexorabil. Dar fără teamă și fără a face din aceasta angoase. «După dispariția mea nu se va găsi nici un manuscris. Pentru că am obiceiul să rup toate bruioanele. Istoricii și criticii literari vor fi dezamăgiți că nu le-am lăsat posibilitatea să compare diverse variante, să le comenteze cît mai savant cu putință. Mi-am luat din timp toate măsurile ca sertarele de la masa mea de lucru să fie găsite goale».

Ne despărțim, după trei ore, de Alexandru Philippide, «ca de un prieten vechi» și totuși am sentimentul că n-am aflat mai nimic despre cel care a scris *Monolog în Babilon* și că a răspuns numai la ceea ce putea să răspundă fără a-și lăsa scrutate tainițele sufletului, îndemnîndu-ne pe noi la vorbă, ca să ne cerceteze. Și îmi aduc aminte de una din «considerațiile confortabile»: «Dacă nici un pic de mister n-ar mai rămîne în univers, ar mai fi, oare, poezie?» Și îmi murmur, pentru a nu știu cîta oară, binecunoscutele sale versuri: «Mai este/ Pînă s-aveți din miezul meu vreo veste/ V-ar trebui o nouă născocire,/ În așa fel ca, fără mijlocire,/ De-a dreptul să se-atingă gîndire cu gîndire,/ Iar eu să pot în voie să cutreier/ O omenire toată numai creier.// Dar pîn-atunci, misterios și mut/ Rămîn un exilat în absolut».

GEORGE ARION ■

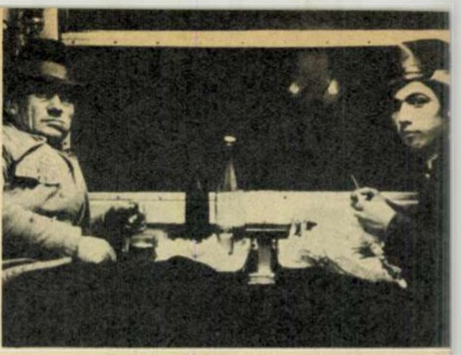

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

lungul drum al nopții către zi

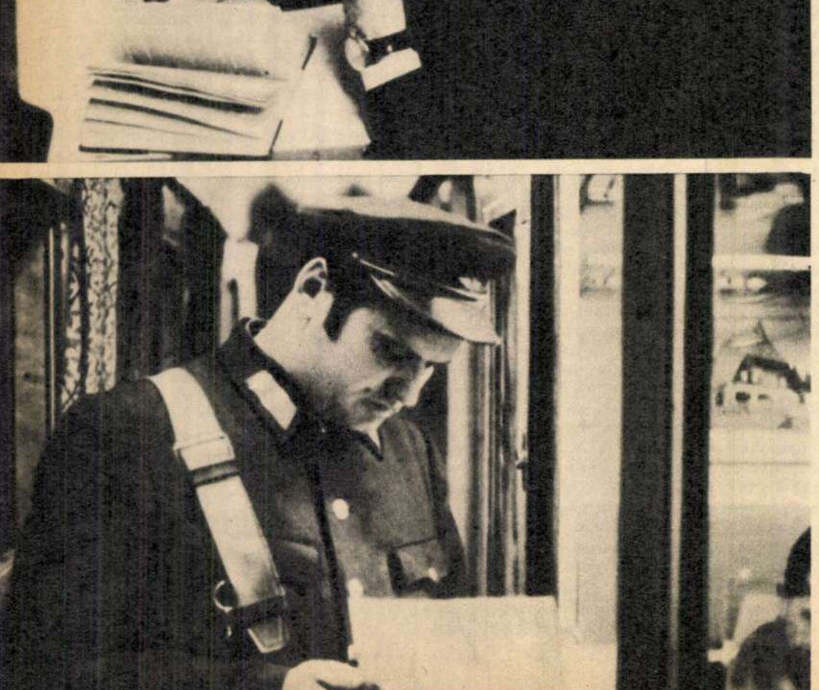

Plouă și acceleratul 321 cu plecarea la orele 23,15 minute împinge peronul de la linia patra și intră în noapte. Lăsăm în urmă Gara de Nord cu sălile de așteptare ticsite de călători aflați în transbordare, dormind în fotolii sau pe bănci de lemn lustruit, peroanele aglomerate de pasageri necunoscuți plutind într-un nor de cuvinte, biroul de informații cu fetele obosite de hărțuiala neliniștită a acelora care întreabă orice între mersul trenurilor și adresele hotelurilor sau spitalelor din București. Așa încep de obicei toate călătoriile și mai ales călătoriile de noapte, cu oameni pregătiți să doarmă în înghesuială, să rămînă cu ochii deschiși și să fumeze țigară de la țigară sau pur și simplu să îmbrace pijamaua pentru un somn comod în vagoanele de dormit, în atmosfera aceea plușată a cușetelor cu paturi suprapuse, cu lămpile aprinse eventual deasupra unor lecturi intermitente.

Cine sînt de fapt acești pasageri deciși să înfrunte distanțele renunțînd la dulcele somn de acasă, legitimîndu-se cu bilete de călătorie de clasa întîi sau de clasa a doua, cu ordine de serviciu și cu permise speciale? De unde vin și spre ce destinație se îndreaptă acum, aproape de miezul nopții? Care e mobilul călătoriei lor? Cîți dintre ei sînt dispuși să-și dezvăluie identitatea? Cîți dintre ei păstrează secretul demersului lor grăbit în timp și spațiu? În sfîrșit, ce semnificație are pentru ei acest drum?

La vagonul de dormit trecem deocamdată peste surîsul ostentativ și surprinzător al unui conductor prea amabil, care împarte sticle de apă minerală, de Pepsi, batoane de ciocolată sau biscuiți și înregistrăm, în legănarea calmă a trenului, primele conversații pe culoare.

— În sfîrșit, plouă — exclamă cineva. Pînă mai ieri ne puneam probleme cum să menținem umiditatea în sol. Vă dați seama, era periclitată recolta... — Eu n-am nimic împotriva ploii, dar de ce tocmai azi? Tocmai azi cînd nu mi-am luat umbrela. — Toată Europa a trecut săptămînile astea prin furtuni, prin ninsori, prin ploi reci, torențiale, prin inundații. Am auzit că a nins pînă aproape de Ecuator. — Se spune că intrăm într-o nouă perioadă de glaciațiune. Pămîntul s-a răcit treptat în ultimii ani...

Pe culoar, privind în întunericul aproape geologic, un bărbat cu o barbă discretă fumează țigări «Mărășești». Îl desconspirăm: e arhitectul Marinel Daia, de la Direcția patrimoniului cultural național, care se deplasează în interes de serviciu la Cluj-Napoca pentru a definitiva planurile de restaurare a unor vechi clădiri, decretate monumente istorice, în Piața Libertății și în Piața Mihai Viteazul. Arhitectul deschide fereastra și scutură scrumul țigării în neant. Apoi intră în compartiment. Profesorul universitar Hadrian Daicoviciu, dintr-o cușetă a vagonului de dormit clasa întîi, citește ultimele pagini dintr-un roman detectiv. «Istoricul, sau mai precis arheologul, îmi spune Hadrian Daicoviciu, are ceva dintr-un detectiv, desigur, dar el operează cu elemente smulse cu mare greutate uneori din colbul vremurilor și reconstituirile sale nu au nimic din speculațiile de natură polițistă, deși sînt încărcate de imprevizibil, de mister; ele trebuie interpretate și evaluate în scopul stabilirii unui adevăr istoric, nu pentru o cronică de fapt divers, al restituirii unui fragment din biografia noastră care, cum spune un poet, se pierde în văile spumegînde ale generațiilor...» Mîine dimineață Hadrian Daicoviciu va reintra în galaxia de obiecte expuse în Muzeul de istorie al orașului Cluj-Napoca, al cărui director este, lăsînd desigur în urmă călătoria aceasta rătăcită voluntar în paginile unui roman de agrement. Maistrul Marcel Pîrvulescu, care ocupă locul 12 din vagonul 7, continuă lectura romanului sau reportajului «Vînătoare în Congo» de Mihai Tican Rumano. Bărbatul imens, cu alură de diplomat în voiaj internațional, se întoarce azi, în noaptea de 24 spre 25 martie, la șantierul pe care îl conduce pe Tîrnava Mare, unde construiește un pod sudat cu o deschidere de 120 metri. «Am mai construit poduri. Toată viața mea pînă acum e plină de poduri. Și între vîrste, dacă vreți. La Arad, peste Mureș, am lăsat un pod sudat cu o deschidere de 186 metri, pe Olt, la Stoenești, am plantat un alt pod sudat cu o deschidere de 260 metri. Ca să nu mai vorbesc de cele patru poduri nituite de la Făurei, de două turnuri de televiziune, care tot un fel de poduri sînt, poduri peste unde...». Reporterul poate fi fericit să întîlnească într-o călătorie de noapte un erou de calibrul lui Marcel Pîrvulescu. Și rememorez, fără să vreau, ca într-un joc de copii cu glasuri de îngeri coborînd de undeva din noapte, un cîntec prea cunoscut: «Podul de piatră s-a dărîmat,/ A venit apa și l-a luat,/ Vom face altul pe rîu în jos,/ Altul mai trainic și mai frumos...»

Și trenul gonește fără dileme în întuneric. Nu coboară nimeni nici la Ploiești, nici la Cîmpina... Printre cei care se îndreaptă acum spre alte destinații se află și mecanicul Ioan Munteanu, îmbrăcat în haine de gală și instalat comod într-un fotoliu de clasa întîi. Va coborî mîine dimineață la Cluj-Napoca să ia în primire o nouă locomotivă diesel hidraulică după reparațiile capitale executate la Uzina de material rulant «16 Februarie». Ne aflăm la kilometrul 97 (Breaza) și iese pe culoar Irimie Vasile, horticultor din Aiud, care a făcut un drum pînă la București din dragoste pentru... trandafiri, ca într-un șlagăr modern. «Anul trecut, cînd a inundat Mureșul, s-au spulberat toți trandafirii de la noi. E timpul să-i readucem pe aleile orașului». Îi doresc ca în somnul său de mai tîrziu, din partea cealaltă a călătoriei, somn rezemat de canatul ușii unui compartiment de clasa a doua, să înflorească toți trandafirii din lume.

Acum, afară ninge. Sîntem la Predeal. Ninge frumos ca într-un basm de Hans Christian Andersen. Ca în visurile copiilor pe care i-a lăsat acasă arhitecta Cella Stănculescu, plecată spre o destinație complicată, în comuna Beliș din creierul Munților Apuseni, pentru a recepționa un complex al cooperației meșteșugărești. «Am lăsat acasă trei bărbați destul de neajutorați. Le-am pregătit de mîncare pentru o săptămînă... Ce să-i faci? Cînd trebuie să fii și mamă, și soție, și om cu sarcini de teren trebuie să-i lași uneori pe bărbați să se descurce singuri. Numai să nu uite să-și cumpere pîine! Oricum, o să le dau un telefon din cînd în cînd, așa, ca să le întrețin moralul». «Eu mi-am lăsat casa vraiște. Îmi luasem tocmai un concediu de trei zile ca să zugrăvesc. Și cînd colo, chiar azi, pe la orele 11, vine cineva și mă anunță că trebuie să fiu la 2 la o ședință la Consiliul Uniunii Generale a Sindicatelor. M-am urcat în avion și în 50 de minute am ajuns pe Aeroportul Băneasa». Cuvintele acestea aparțin Elenei Peter, deputată în M.A.N. și vicepreședintă a Consiliului Uniunii Generale a Sindicatelor din România.

dar mai întîi și întîi — după cum îi place să spună — muncitoare la Fabrica de încălțăminte «Clujana» și mamă de copii.

— Aaaa, de la «Clujana»?! — se trezește vorbind cineva — spuneți-mi, de ce nu se gasesc pantofi modelul...?

În compartimentul învecinat un ceasornicar celebru: Ilie Răduleasa. Va coborî la Cluj-Napoca pentru o reparație necesară la orologiul din turnul bisericii gotice, orologiul acela de ev mediu care te privește și te urmărește pe toate străzile orașului ca surîsul Giocondei.

*

Splendide călătoriile de noapte cu trenuri care se încrucișează în stații scufundate în liniștea albă a ninsorilor întîrziate din primăvara aceasta bezmetică. Viața noastră, dacă ne gîndim bine, e mereu străbătută de trenuri care vin și pleacă undeva, și care ne duc de cele mai multe ori cu destinații precise dar uneori și cu destinații nesperate. Iată, de pildă, perechea aceasta de îndrăgostiți dintr-un compartiment de clasa doua. El îi ține capul pe genunchi. Ea doarme cu buzele ușor întredeschise. Povestea lor e înduioșătoare. Ea e profesoară într-o comună de lîngă Sighișoara. A venit să-și vadă logodnicul la Brașov. Acesta a condus-o pînă la gară. Și în ultimul moment s-a hotărît să-si sacrifice noaptea, să o însoțească pînă la Sighișoara, urmînd să se întoarcă în a doua jumătate a nopții cu primul tren. Îl cheamă Alexandru Ion și e tot profesor, de biologie, la un liceu industrial.

Pe culoar, un bărbat într-o situație dramatică: Gheorghe Isacu — lucrător la instalațiile de semafoare ale căilor ferate din Brașov. Intorcîndu-se de la București, a adormit în compartimentul supraîncălzit și s-a trezit în clipa în care rămîneau în urma noastră ultimele cartiere ale orașului bombardat de ninsoare... Acum e nevoit să călătorească aproape clandestin pînă la Sighișoara și să se întoarcă spre dimineață cu primul tren. E disperat. Îl așteaptă acasă un copil bolnav de pneumonie. Și apoi ce-o să zică soția de absența sa de peste noapte? Alături, în alt vagon, încă un pasager devenit fraudulos. Se clatină pe culoar trăgînd după el două damigene de vin și miroase a restaurant de categoria doua într-o zi de chenzină. Dă din umeri neputincios, cerîndu-și parcă scuze că n-a coborît la Brașov, dar l-a tras, zice, «vinul la somn». Și vrea să ne demonstreze neapărat că «pensionarul Ioan Pop, fost ceferist», a achiziționat un vin bun de la Drăgășani, unde se află rudele soției.

Maria Lazea privește pe fereastră din compartimentul iluminat. Și nu poți să știi dacă privește în întunericul de afară, dacă se privește ca într-o oglindă sau pur și simplu dacă privește undeva înăuntrul ei. Stă nemișcată de cîteva ore. N-am îndrăznit să o tulbur. Și n-au îndrăznit, nici alții. Totuși, într-un tîrziu... De unde veniți și încotro mergeți? — «Vin de la București și mă îndrept spre Alba Iulia, unde mîine dimineață am cea din urmă înfățișare la divorț». — Divorț? — «Da, da, cît timp am fost la București, la o specializare, bărbatul meu a făcut un copil cu altă femeie». Și Maria Lazea s-a întors iarăși cu fața spre fereastră. Drama aceasta care se consumă, iată, pe ultimii ei kilometri, în acceleratul 321, seamănă întrucîtva cu aceea a conductorului de la vagonul de dormit, Ilie Iova. care ne-a rugat să facem un apel public, cu ocazia acestui reportaj, către soția sa Ecaterina. plecată fără adresă cu mult timp în urmă, pentru a-i aduce aminte că a lăsat acasă un băiat de 3 ani și 5 luni care n-a apucat încă să-i spună mamă! Ne facem datoria de rigoare și luăm surîsul lui politicos și întreaga sa comportare plină de solicitudine față de călătorii trenului de noapte ca pe un gest prin care încearcă să-și învingă propria tristețe.

Într-un compartiment din vagonul 5, o femeie își alăptează copilul prin somn. Și sînul ei doldora țîșnește prin iia țărănească, luminîndu-ne. Copilul geme. Femeia deschide brusc ochii, își acoperă rușinată sînul și se trezește vorbind: «Sînt tare ostenită. Am fost la bărbatul meu care-și face stagiul militar în București și vă rog să mă scuzați...» Dar nu apucă să mai spună pentru ce anume să o scuzăm și îi cade ușor tîmpla pe umărul unui vecin cu părul bogat și alb ca de fosfor, care stă cu ochii deschiși, răscolitori ca într-un lung proces de conștiință. Alături, un tînăr cu mărul lui Adam proeminent se întoarce cînd pe o parte cînd pe alta și nu-și găseste o pozitie comodă pentru somn. Lîngă el sforăie un bărbat imens cu burta revărsată peste cureaua de la pantaloni. Pe culoare se plimbă mereu în sus și în jos un bătrîn cu un picior de lemn. Locul său din compartiment a rămas liber. Fumează țigări foarte tari. — «Nu pot să dorm, îmi spune Vasile Pop din Ileanda, noaptea în tren nu pot să dorm. Și de cînd am văzut-o pe femeia asta cum își alăptează copilul prin somn, m-au năpădit amintirile. Copiii mei au pierit în război. Dar mai cu seamă îmi aduc aminte de o întîmplare de pe front. Trecuseră nemții și împușcaseră vreo cîteva sute de evrei, cu mitralierele, în curtea unei școli. Zăceau cadavrele unul peste altul. Și în liniștea aceea în care am rămas fără grai, am auzit un copil plîngînd. Se ridica dintre cadavre peste trupul mamei sale și se rostogolea iar printre cadavre. Se ridica și iar... Și nouă ne era teamă să călcăm peste cadavre ca să ajungem pînă la el. Și n-am mai ajuns. Explozia unui obuz mi-a zburat piciorul ăsta de sub genunchi...»

Și brusc, în noaptea aceasta în care doi miri s-au urcat la Copșa Mică în primul lor voiaj de nuntă, însoțiți de prieteni și de lăutari care au jucat și au cîntat preț de un minut, cît oprește trenul acolo, culoarele s-au luminat ca la o ceremonie cu marș nupțial. Pînă cînd și-au găsit locul, trenul a fost străbătut aproape în întregime de voalul alb și rochia lungă, albă, de mătase a frumoasei femei care, sfidînd frigul, și-a urmat soțul așa, ca într-o răpire, în primul lor drum spre Aiud, unde sînt așteptați de celelalte rude, ale mirelui. Și trecerea lor prin vagoane a fost un lung pelerinaj de pasageri gălăgioși și înfierbîntați, bătînd ritmuri de dans în podelele cu linoleum și aruncînd sticlele goale pe fereastră.

Apoi s-a făcut liniște. Ne-am așezat într-un compartiment hotărîți să ne dedicăm restul călătoriei somnului. Și, într-adevăr, am avut senzația că pasagerii noștri au adormit. O zguduitură, o alunecare, o nouă zguduitură și ne-am trezit unii peste alții. Trenul s-a oprit în cîmp. Am deschis fereastra. Nici o lumină. Nici un semafor. Și în liniștea cîmpului în care nici măcar nu mai ningea acum, la kilometrul 365, am auzit pași înfundați de om grăbit, gîfîind, călcînd în picioare pietrișul terasamentului și înfundîndu-se în pămîntul noroios al nopții. O clipă am avut impresia că-l zărim, ca o nălucă, la lumina proiectată de ferestrele de pe culoar. Undeva se auzea motorul ambalat al locomotivei. Și cîțiva oameni strigînd. Apoi, șeful trenului a trecut pe lîngă noi transpirat. «A tras cineva semnalul de alarmă...», a spus și a dispărut la capătul vagonului — «Știți, mi s-a mai întîmplat odată așa ceva, într-un accident », a vorbit atunci o femeie în vîrstă, pe numele ei Călina Ardeleanu, din București, care merge la Aiud pentru o pomană. «Veneam de la Craiova și dintr-o dată trenul s-a zmucit de cîteva ori pînă s-a oprit. Ningea. Ce se întîmplase? Trenul dăduse peste un camion plin cu oameni care se întorceau de la o nuntă».

Lîngă noi se află un tînăr elegant și distins, coborît parcă din tribunele unui meci internațional de tenis. Nu e o celebritate, ba s-ar putea spune despre Alexandru Preda că deocamdată trăiește în cel mai strict anonimat. Se îndreaptă adică spre propriul său destin. E primul drum pe care-l face în calitate de absolvent al Facultății de cibernetică și calcul. Începînd de-a doua zi urmează să intre. cum se zice. «în pîine». la «Oficiul de calcul» al Întreprinderii de tehnoutilaj din Odorheiu Secuiesc. Ne arată ordinul de repartiție cu un orgoliu de adolescent pe care îl înțelegem. Nu înțelegem însă cum se poate ca o întreprindere de talia Uzinelor Grivița Roșie din București să trimită la Uzina «Carbochim» din Cluj-Napoca pentru tratative importante privind destinele imediate ale unui flux tehnologic, pe Dumitru Molan. Acum, la orele 2 din noapte, e atît de beat încît e gata să-mi predea toate actele oficiale pe care le deține asupra sa și numai refuzul meu încăpățînat, categoric, l-a obligat să și le retragă. Pentru Dumitru Molan, într-adevăr, semnalul de alarmă tras în trenul accelerat 321 are cu totul alte semnificații! Zece minute mai tîrziu, acceleratul 321 se pune în mișcare.

Îl «atac» pe șeful de tren, Valer Dobocan. Acesta mă invită într-un compartiment gol de clasa întîi. E congestionat, e ud leoarcă de sudoare. Își pune alături, pe dușumea, lămpașul de semnalizare. «Uite așa pățim uneori. Cine știe ce vagabond și-a făcut cheful. A tras semnalul de alarmă și a fugit. Eu n-am voie prin lege să părăsesc trenul, în orice situație ne-am afla! Și ia-l de unde nu-i. Ei, dar odată am rîs de unul dintr-aștia care a tras semnalul de alarmă. Era dimineață și buimăcit de somn profesorașul, că era profesor navetist, s-a urcat din greșeală în accelerat și nu în personal. La Brașov s-a întîmplat asta! Băiatul avea ore într-o comună de lîngă oraș. Și văzînd că trenul nu oprește în stația în care trebuia să coboare, a tras semnalul de alarmă. Apoi a coborît și a fugit peste cîmp spre școală. Întîmplarea a făcut însă ca să treacă pe acolo o turmă de oi. Cîinii s-au repezit pe el. Ciobanul l-a luat la întrebări și ni l-a adus de guler înapoi. I-am tras o amendă de 300 de lei și l-am predat miliției din Sighișoara».

Și cu aceasta, cu lovitura de teatru care a durat 10 minute, în urma unui semnal de alarmă tras în plină noapte și pe care, probabil, nu toți pasagerii l-au înregistrat, reportajul nostru s-a încheiat. Restul a fost somn. Ca și cum, cu o întîrziere de peste o sută de ani, cineva ar fi făcut pe plac deșucheatului parlamentar englez din secolul trecut care avertiza cu ocazia construirii primei linii ferate de pasageri că oamenii vor suporta un șoc privind pe fereastră din tren, adică nu vor supraviețui repeziciunii cu care se va desfășura peisajul. Fapt pentru care propunea ridicarea unor garduri înalte de-a lungul terasamentului lăsînd deschis privirilor doar cerul.

ADRIAN DOHOTARU ■

POȘTA SPORTURILOR

furii, parodii, reproșuri

● **Ing. Ștefan P., București.** Pe dumneavoastră și pe alți cîțiva colegi de serviciu v-au deranjat comentariile făcute la televiziune de către unul dintre marii noștri sportivi pe marginea evoluției, într-o partidă a unuia dintre foarte marii noștri sportivi (obiecții de ordin tactic, comparații defavorabile, cu alți mari sportivi ai lumii etc.). Drept care v-ați făcut foc si ați și pus mîna pe condei, înfierînd gestul... Drept care, la rîndul nostru, speriindu-ne nițeluș de incandescența misivei (în care doar că nu se cerea capul «vinovatului»), am pus-o deoparte, să se mai răcească. Încît acum, trecînd destulă vreme, ne îngăduim să vă întrebăm, fără teamă de incendii: nu-i așa că orice om are dreptul la un punct de vedere, chiar dacă acel punct diferă de al nostru? Și nu-i așa că un punct de vedere critic, rostit cu sinceritate, nu înseamnă o denigrare, oricît de aspru ar fi formulat el (ceea ce nici nu era cazul în comentariul incriminat de dumneavoastră)? Și, în sfîrșit, nu-i așa că am făcut bine lăsînd scrisoarea dumneavoastră să se mai răcească? ● **Dan Cristea, student în filozofie, București.** Exemplară strădania dumneavoastră de a pune unei frumoase pasiuni (dragostea pentru fotbal) armătura documentării serioase, științifice. Atît articolul teoretic al cărui autor sînteți, cît și articolele traduse din ziarele de specialitate englezești și franțuzești arată o bună selecție a temelor, rigoare stilistică (poate, pe alocuri, o «încruntare» exagerată; dar, mă rog, dacă acesta este «naturalul» dumneavoastră...), precum și bune intenții întru mai binele fotbalului nostru. Din păcate, articolele sînt prea lungi pentru această pagină (poate reveniți cu comentarii de cel mult o filă). Cît privește alegerea viitoarei dumneavoastră profesii (vreți să deveniți gazetar sportiv), iată o problemă în care, ca și în dragoste, nu e bine să dai sfaturi. Mai ales că mai aveți destul pînă la absolvirea facultății ● **Jean Jenel Popescu, Tg. Jiu.** Epistola fotbalistică «în stil Nea Mărin», pe care ne-o trimiteți, vădește simț etic (judicioase observațiile privind văicărelile unor sportivi în arenă) și har umoristic. Într-o **poștă** viitoare vom dezvălui și cititorilor cîteva dintre savuroasele panseuri al căror autor sînteți ● **Aneta Procopie, str. Mușețelului 15, Oradea.** Cît de aspră — dar cît de dreaptă! — sînteți cînd ne reproșați «că n-am dedicat, în preajma zilei de 8 Martie, întreaga **Poștă a sporturilor** numai și numai sportivelor și corespondentelor iubitoare de sport». Promitem să ne revizuim atitudinea, cît de curînd, în sensul dorit de dumneavoastră. Căci — nu-i așa? — Anul Mondial al Femeii abia și-a epuizat primul trimestru!... La mulți ani!

PETRE DRAGU ■

LOVITURĂ LIBERĂ

«DOBRIN ÎN VEDERILE SELECȚIONERILOR» — O FORMULĂ A CĂREI EROARE MAI POATE FI ÎNDREPTATĂ!

Dobrin, autorul unicului gol din memorabilul meci cu Portugalia (în preliminariile Campionatului Mondial), Dobrin, autorul golului victoriei din dramatica partidă cu Cehoslovacia (în preliminariile Campionatului European), Dobrin, care rămîne cel mai mare fotbalist al nostru — pentru că: 1. simte mai bine ca oricare altul jocul; 2. îți *pune* mingea unde vrei, pe frunte, pe piciorul drept sau pe cel stîng, unde ți-e mai la îndemînă, invitîndu-te adeseori să îndeplinești simpla formalitate a introducerii balonului în plasă; 3. este incontestabil cel mai bun «creator» de faze, fiind — așa cum arată și exemplele mai sus-citate și multe altele — și un finalizator de temut, ei bine, Dobrin se află mereu doar «în vederile selecționerilor». El nu intră într-o echipă reprezentativă care are nevoie de el ca de aer, dintr-o consecvență îndărătnică dominată de o ambiție ce nu are nimic comun cu rațiunea.

«...*Spre stupefacția atît a celor din teren cît și a celor din tribune*» — sînt cuvintele crainicului Dan Ștefănescu — Dobrin marchează spectaculos miercuri, în meciul de la Galați. Cu numai patru zile înainte, Dobrin jucase magistral la Rm. Vîlcea. Dobrin rămîne Dobrin, Dobrin este același, rămîne același fotbalist excepțional de care ne lipsim cu vinovăția inconștienței. Pentru că este evident că *Dobrin înseamnă o șansă în plus pentru echipa noastră la Madrid*. O șansă pe care — sîntem convinși — n-ar lăsa-o nici un antrenor din Europa.

DOINA IVĂNESCU — DAVILA PLOCON K.O.

Neașteptat, succesul voleibalistelor dinamoviste. Neașteptat pentru că Rapid a condus întregul campionat și a condus chiar și în ultimul meci direct, cel decisiv (cu 2-1 la seturi). Neașteptat pentru că echipa feroviară este totuși mai puternică — pe planul individualităților, ca și pe planul ansamblului — decît noua campioană. Neașteptat, dar absolut meritat, în cele din urmă, cînd dinamovistele au avut — în ceasul al 12-lea — *ceva în plus* față de adversarele lor. Acest ceva în plus a fost, după opinia noastră, ceea ce se cheamă în termeni oarecum pretențioși «asistență tehnică». Antrenoarea Doina Ivănescu, cîndva cea mai strălucită voleibalistă a țării, a gîndit mai bine desfășurarea meciului-derbi, a profitat inteligent de punctul mort care s-a ivit în jocul rapidistelor, reușind să transforme o virtuală înfrîngere într-o victorie clară, decisă de un sprint irezistibil pe ultimele două lungimi ale partidei.

MARIUS POPESCU ■

O imagine ilustrînd fidel consacrata expresie «golul plutește prin aer». Fază la poarta reșițeanului Ilieș (din partida cu Steaua)

Fotografie de EM. TÂNJALĂ ■

bucuria vieții

Ieși din sat, treci un dîmb și apoi descoperi că și într-un șopron poți asculta multe vorbe înțelepte de la doi țărani din Rodna pătrunși de bucuria vieții.

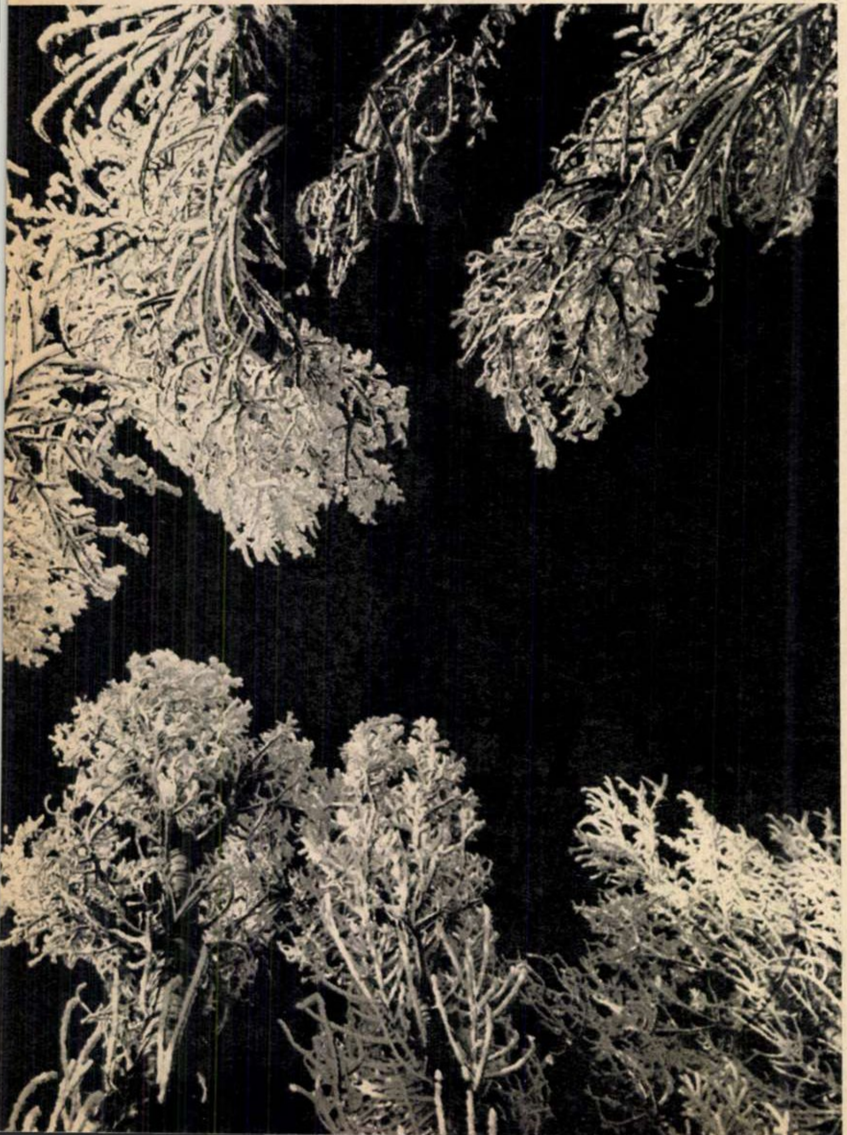

reportaj lîngă un cazan de țuică despre artă și rosturile noastre pe acest pămînt: cuvinte cernute, nu țipate ca din pod

În Rodna, așezarea montană de pe Valea Someșului, într-un șopron în care fierbea un cazan de țuică, am asistat la o discuție aprinsă despre om și despre artă, despre rosturile noastre pe acest pămînt. Știu prea bine, cadrul nu era nimerit: cazanul de țuică strica totul, nu-i așa? Și totuși, l-am lăsat să fiarbă liniștit la locul lui, fiindcă nu e bine să îndrepți viața doar așa, ca să iasă frumos la gazetă; și apoi el își are, veți vedea, rațiunea lui.

Eroii reportajului sînt doi: Lenuța Domide și Ilie Gușă, creatori populari din Rodna, județul Bistrița-Năsăud. Pînă în clipa cînd i-am cunoscut drumul lor în viață nu fusese liniar, și nici împlinirile, ca la carte. Nu toți oamenii, chiar dacă simt fiorul artei, știu cum să acționeze; intervin și neștiința, și nehotărîrea, și vitregiile vieții; în fine, nici familia, părinții bătrîni, copiii de îngrijit, pîinea cea de toate zilele care trebuie cîștigată, nu sînt vorbe în vînt. Cum să te realizezi ca artist într-un sat de munte? E adevărat, există o schemă: activezi la căminul cultural, te faci remarcat, vine un tovarăș de la centru, consiliul popular te trimite la un institut de arte plastice. Apoi: bursă de merit, absolvirea, succesul, călătorii în străinătate sub egida Uniunii artiștilor plastici, apariții la televizor, cu sfaturi și încurajări pentru începători. «Eu, dragii mei, cînd eram ca voi și pășteam oile în Rodna...»

Numai că nu totdeauna lucrurile se petrec, cu punct și cu virgulă, chiar așa. Nu e vina cuiva anume, poate doar a vieții care nu se lasă vîrîtă în tipare și care refuză drumul lin, preferînd lupta, întrebările cu și fără răspuns, dar acordă și celui mai umil artist marea bucurie a creației.

Pe Lenuța Domide n-am găsit-o acasă: era plecată «la șopron», la cazanul care, cu acte în regulă, aproviziona cu țuică mai toată Rodna. L-am rugat pe Ilie Gușă să mă însoțească acolo, preț de cîțiva kilometri, afară din sat. Și acolo lîngă cazan am pus întrebarea care nu-mi dădea pace: voiam să aflu de ce l-a pictat țăranca pe Moșu lui Dănilă a lui Goga. Cînd am căutat-o acasă și nu am găsit-o, am zărit tabloul agățat pe perete. Parcă mi-a pironit privirile, aveam mereu impresia că pînza aceasta o mai văzusem undeva: aducea oarecum cu un portret de Van Gogh, din seria pictată în ultima parte a vieții. Moșu lui Dănilă, omul grav, senin, care privește înapoi, fără mînie, la întreaga lui viață, contemplă cu o liniște ancestrală apropierea morții.

— De ce l-ai pictat, Lenuța Domide?

— Moșul avea atunci 90 de ani. La bătrînețe trăia cu străinii căci familie nu mai avea. Înfățișarea lui bună mă atrăgea, mă înnebunea, fața parcă îmi vorbea. Toți din casă îl respectau, căci la el nu era sudalmă. L-am pictat pentru că așa mi-a căzut bine.

Cînd și cum a luat penelul în mînă? E o poveste mai lungă.

Înclinație spre desen și pictură simțeam de mică. Dar n-aveam modele, nici profesor. Aci în sat, cu cine să te sfătuiești? Sîntem un sat de munte, nu institut de arte plastice. Acum 15 ani, după ce m-am căsătorit, m-am dus la Cluj după treburi și atunci mi-a venit în gînd să cumpăr litografii care să-mi servească drept model. Am intrat într-o librărie centrală cu secție de artă și am cerut «La odihnă» de Grigorescu.

— Ce-ți trebuie? — m-a întrebat vînzătoarea.

— Îmi trebuie, vreau litografia ca o conduită în pictură.

Ea o chemă atunci pe responsabilă.

— Uite ce-i place! Poartă opinci și năframă mare și vrea litografii «ca o conduită in pictură». Tot repetă: îmi trebuie, îmi trebuie.

— De cînd pictezi?, m-a întrebat prietenoasă responsabila, femeie inimoasă, mare amatoare și îndrumătoare de artă.

— De fapt, nu pictez; abia de acum vreau să încep mai de-a binelea.

— De ce nu te înscrii la o școală de trei ani? Îți recomand eu una, aci la Cluj.

◄ «O plantă care crește are și ea, într-un fel, o viață a ei cînd o așterni pe pînză — crede Lenuța Domide. Cel ce grăiește alt fel puartă răutate în suflet.»

— Şi soţul? Şi casa? Nici gînd.

— Adu-mi cel puţin o lucrare de-a dumitale.

— Ce am eu nu-i destul de frumos pentru dumneavoastră, dar să caut.

După un timp am avut din nou drum la Cluj, împreună cu soţul, şi am dus o lucrare de-a mea, un tablouaş. Cînd s-au uitat la el cei de la librărie, l-au luat la rost pe bărbatul meu: că de ce nu mă dă la o şcoală de pictură? Dar cum puteam să mă duc la şcoală? Aşa s-a trecut, totul, viaţa se trece de la o zi pe alta.

— Şi de ce nu te-ai dus la şcoala de arte? — întrebă dintr-un colţ al şopronului o femeie care, aşteptînd să fiarbă ţuica, asistase tăcută la discuţie.

— E ţuica doamnei — îmi şopteşte Lenuţa Domide. (Apoi tare:) Las' că şi aci e bine. Desenez şi pictez cum pot, la noi în sat: fata, bătrînul, baba, albăstrelele. Avem albăstrele multe în holdă, cum spunem noi. De toate avem, că sîntem gospodari. Pictez florile, cum mă pricep. Ele vin din sufletul omului. Şi coloratul de pînză, tot din sufletul omului vine.

— Şi totuşi, omul trebuie, cumva, să se realizeze — replică Ilie Guşă. Dacă am fi fost mai mult ajutaţi... Dar părinţii au zis: staţi! Din nimic n-o să vă cîştigaţi voi existenţa. Dar eu, nu m-am lăsat. Am cerut la Cluj să deschidă un punct artistic la Rodna, să trimită profesor, căci l-am fi plătit noi. «Se face» — ni s-a spus, dar nu s-a împlinit. Să mergem noi la Bistriţa, nu-i rentabil, e prea departe. Nu putem fi pe drum toată ziua bună-ziua. Şi totuşi fără profesor, «pe lento», măcar o dată sau de două ori pe lună, e greu.

— Noi am face multe, doar să avem nucleul creat. La noi în Rodna şi prin jur sînt multe frumuseţi care se pierd dacă nu le prinzi pe pînză sau în lemn. Numai la crearea de noi frumuseţi, cu mîna şi cu mintea, ne e gîndul, de cînd umblam ca roata în biserică şi nu credeam în Dumnezeu. Dar e uşor să povesteşti şi mult mai greu să scoţi o figură din capul şi mîinile tale. Asta doresc: să înfăţişez frumuseţile noastre. Şi să aflăm şi de la bătrîni tot ce a fost în trecut. Totul să înfăţişăm, să cunoască ţara întreagă ce s-a petrecut şi ce se petrece în valea noastră.

— Ţaţă Lenuţă — revine Ilie Guşă — se spune mereu: în vecini, în Maramureş sînt meşteri şi artişti populari iscusiţi. Dar se nasc artişti şi în Valea Someşului!

— Slujba e greutate pe capul fiecăruia. (Fraza trebuie înţeleasă în context: rostind-o, Lenuţa Domide priveşte lung la cazanul cu ţuică.)

— Slujbă, indiferenţă, ce-o fi. Dar mie ambiţia nu-mi dă pace. Niciodată eu, Ilie Guşă, n-am să ajung un mare artist, sînt în clar cu materia. Dar trebuie să lucrez, să creez. Poate chiar de la mine va porni o idee mare care va aduce un favor altcuiva. Unul mai cultivat decît mine o va duce mai departe.

— Ilie Guşă — intervin şi eu pentru o clipă din colţ, de lîngă cazan — spuneai că părinţii se îndoiau că şi cu sculptura în lemn poţi cîştiga o pîine. Şi totuşi ai perseverat!

— De mic mi-au plăcut tîmplăria, zidăria, mecanica, dar mai mult şi mai mult sculptura în lemn. Toate minunile sculptate de acasă la mine, eu le-am făcut. Cînd am văzut un lucru mîntuit de mîna mea şi mai ales cînd le-a plăcut şi altora, nu ştiţi ce bucurie am simţit. M-a pasionat să văd ce sînt în stare. Meşteşugul, arta, dacă vreţi, le-am «furat» de la Aurel Măşcăşan, un meşter care s-a abătut şi pe la noi, pentru a sculpta catapeteasma bisericii. După ce am luat dalta în mînă nici nu puteam dormi, atîtea idei îmi umblau în cap! Îmi trebuie însă un manual modern de sculptură în lemn, ca să nu fiu izolat de lume, de cursul vremurilor. Am tot căutat, dar n-am găsit. La anticar am putut cumpăra doar «Practicianul lucrului manual în lemn, volumul trei, Bucureşti 1910, preţul 1,20 lei». Poate, dacă scrieţi la revistă, careva mă va îndruma sau îmi va trimite o cărţulie. Nu trebuie altă adresă decît Ilie Guşă, Rodna, judeţul Bistriţa-Năsăud.

M-am retras din nou lîngă doamna cu ţuica lăsîndu-i pe Lenuţa Domide şi Ilie Guşă să-şi continue discuţia. Cum ar fi spus Moş Constantin Iugan din Şanţ, de la care tocmai veneam: «Cuvinte cernute, nu ţipate ca din pod».

— Rodna noastră e ca un basm. S-o tot pictezi.

— Eu am aranjat o expoziţie la mine acasă. Am sculptat şi mobilă, şi chipuri, de toate. Treci pe pămînt şi apoi dispari. Trebuie să rămînă ceva după tine. Marii sculptori moldoveni, care cu secole în urmă lucrau în biserici, cine le mai ştie numele? Dar lucrul lor a rămas. Aşa şi cu mine: nu mă interesează să mi se ştie numele. Poate doar un copil sau un nepot de-al meu vor trece peste ani pe lîngă o lucrare de-a mea şi vor spune: «Asta a făcut-o tata, asta a făcut-o bunicul». Nimeni nu-mi va pomeni numele, dar fapta mea va fi rămas.

— Rodna, colţişorul nostru de munte e ca un basm. Toate frumuseţile-s lăsate la noi. N-ar fi întreagă o expoziţie fără Rodna.

— Niciodată nu e prea tîrziu pentru un artist.

— Dar după ce-ai îmbătrînit şi-ţi tremură mîna...

— Eşti încă tînără, Lenuţa, mai merge mîna.

— Mi-aduc aminte cînd a fost la noi Traian Brădean, trimis de C. Pop. Ploua întruna şi n-am putut ieşi cu şevaletul afară, nu mi-a putut arăta mare lucru. Bine, cel puţin, că l-a luat pe bătrîn, vreau să spun pînza cu Moşu lui Dănilă şi a pus-o la expoziţie. Acei din Bucureşti au foarte multe expoziţii, ştii... Eu tot mă încerc la pictură, că acolo îmi zboară gîndul. Şi totuşi, nici eu nu-s prea hotărîtă, ştiu doar că-s obosită de cazan.

Doamna cu ţuica intervine uşor sarcastic:

— Pictează cazanul.

— Aş vrea altceva.

Ilie Guşă:

— Geza Vida a sculptat un moş şi o babă şi a intitulat lucrarea: «Două jucării stricate».

— Ei, mai las-o şi dumneata, vecine, că doar n-om fi noi jucării stricate.

— Păcat doar că timpul trece. Să nu ne trezim într-un tîrziu că n-a avut nici un haz trecerea noastră pe pămînt, că n-am lăsat nimic după noi.

— Niciodată nu voi spune asta. Tu, Ilie, ai sculptat, iar oamenii din jur te-au preţuit, s-au bucurat de ce ai creat. Eu am pictat, «bătrînul» meu a fost pe la expoziţii. Şi apoi am o fată la Liceul de artă plastică. Şcoala pe care n-am apucat eu s-o fac, fiindcă am avut angarale sau pentru că n-am fost hotărîtă şi nu m-am priceput, o face ea. Profesorii spun că are talent. După ce va termina, va merge mai departe, la şcoli mai înalte.

— Şi după aceea?

— Poate tot aci se va întoarce ca să picteze. Mai frumos ca la noi, nicăieri. Iubim Rodna ca o părticică din fiinţa noastră. Unii, frumuseţile astea le văd doar la televizor. Noi le trăim. Dacă vrei vale, ai vale, Someşul nostru; dacă vrei mină, ai mină, dacă vrei brazi care trăiesc ca oamenii, ai brazi. Ce bine, ce frumos e să trăieşti în Rodna, totul e apropiat de om, şi oile, şi muntele, şi brazii.

Brazii care în Rodna cresc ca oamenii.

LIONEL NIŢESCU ■

«În Rodna noastră totul e apropiat de om: şi oile, şi muntele, şi brazii».

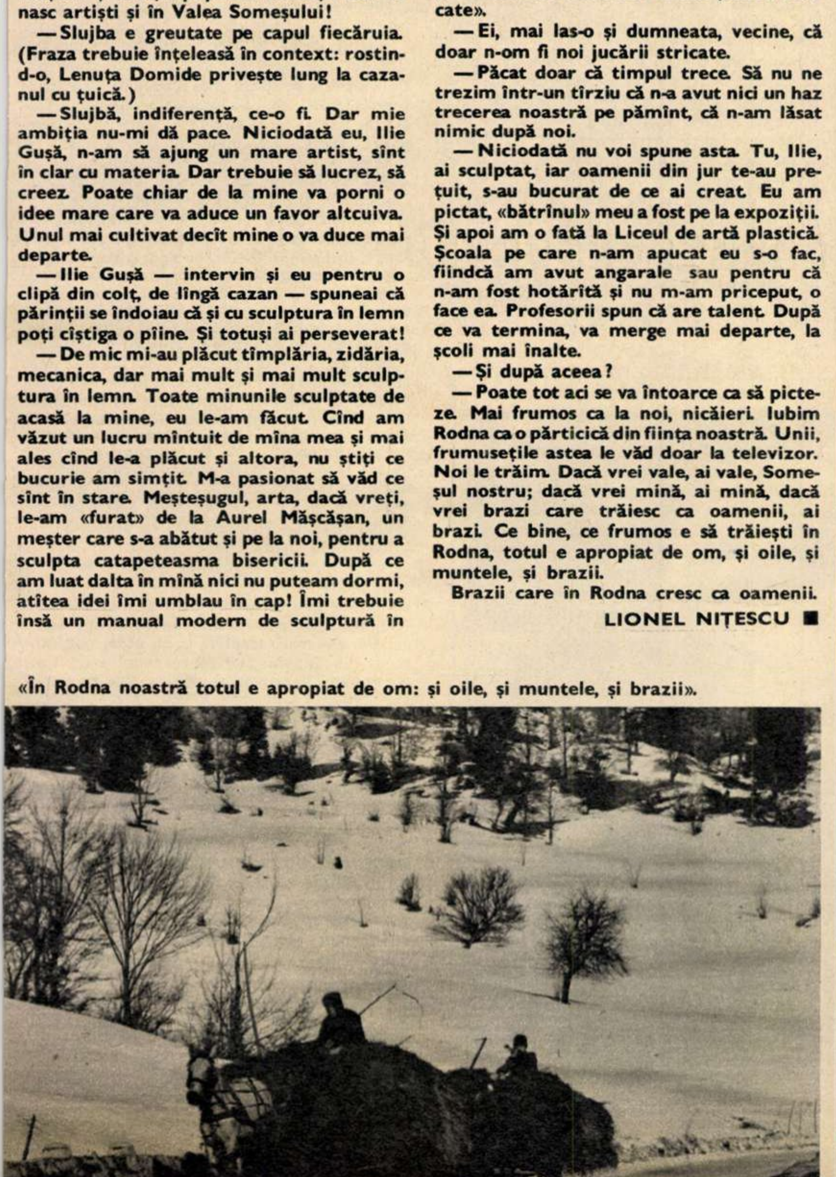

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

şcoala

O veche aşezare oltenească, sub Munţii Recei, undeva la hotarul cu Gorjul, o vatră de sat, fostă moşie a lui Mihai Vodă Viteazul, şi apa Cernei strecurată pe sub aninişuri şi pe sub gurguie bătrîne şi vremurile noi cu lumina lor electrică şi cu ambiţia civilizaţiei insinuate pînă sub poalele negre ale Măgurii, negre, de unde un anume Gheorghe al lui Bălan a privit de departe, şi neconvins, socialismul, timp de un deceniu şi jumătate pînă a închis ochii, obosit de atîta indiferenţă străină şi suferind el însuşi de nebăgarea în seamă a celor care scoborau pe lîngă casa lui pustie ca să se ducă la Sfat şi la cooperativă.

— Nu scobori, neam, neică Bălane?

— Nu, zicea el, tăind mereu şi fără sfîrşit nişte araci de vie pentru o postată cu nouă care nu mai avea nevoie de mult de nici un arac. El rămînea singur, sus, la poalele Măgurii, şi oamenii scoborau la vale cu interese, cereau stîlpi pentru lumină electrică şi cărau de la cooperativă în care cu boi televizoare şi dulapuri de haine şi biciclete viu colorate şi poate că odată am să scriu ce lux însemna în viaţa acelor ţărani bicicleta de care, de fapt, n-aveau nevoie decît la scoborît, căci casele lor erau pe dealuri şi pe gurguie şi doar la vale ar fi putut fi folosite acele biciclete, dar ei le cumpărau ca să arate că pot ţine pe lîngă casă şi un lucru de lux de care n-aveau nevoie decît pe jumătate, pentru că urcînd la deal şi spre Măgură, pe poteci întortocheate, numai de bicicletă n-aveau nevoie şi treceau apa cărînd-o în spate sau împingînd-o pînă acasă, însă îi vedea şi pe ei lumea cu un lucru de preţ şi strălucitor şi cîte cineva zicea:

— Vezi, Dumitre, că iar se învîrte degeaba roata bicicletei şi tu nici nu bagi de seamă.

Ei bine, în acel sat era o şcoală veche, trecuse de suta de ani, iar copiii se înmulţiseră şi erau ambiţioşi şi ţăranii ei înşişi erau ambiţioşi, iar unii dintre ei, care şedeau cu casele lor într-un cătun mai îndepărtat de linie, şi-au făcut, singuri, două clase de şcoală ca o căsuţă de ţară cu prispă şi au trimis mai departe, la şcoli mai înalte, o fată care s-a întors învăţătoare în şcoala aceea ca o căsuţă cu cerdac.

Dar copiii creşteau şi ei vroiau liceu şi profesorii din sat vroiau liceu însă unul dintre ei vroia să fie numai director.

El stătea şi, în timp ce satul, cu un primar hotărît şi scurt la vorbă, ridica din temelii o şcoală cît un liceu şi profesorii puneau cărămizile în stivă şi erau salahori în toată puterea cuvîntului, el scria reclamaţii anonime, fireşte, că în sat nu e şcoală cum ar trebui să fie, dar el ar putea fi director dacă l-ar numi cineva şi atunci ar face el şi şcoală, dar întîi să-l numească pe el director. Însă ţăranii şi profesorii lor clădeau şcoala mai departe iar el scria reclamaţii anonime. Reclama pe cine îşi făcea un coş nou la casă, pe cine îşi făcea gard, pe cine îşi făcea o sobă de teracotă, el reclama anonim şi sîrguincios şi cerea să fie numit director. Şi cînd ţăranii se apropiau de pus acoperişul la şcoala lor nouă au băgat de seamă că el, omul acela cu reclamaţiile, îşi făcuse între timp o casă cît un palat şi în pridvorul ei stătea şi scria reclamaţii anonime, cerînd să fie pus el director.

— Aşa era Gheorghe al lui Bălan, îl ştii, zicea cîte cineva, el tăia în neştire la araci de vie, dar via nu mai avea nevoie de aracii lui şi el a murit de oboseala nebăgării în seamă.

DINU SĂRARU ■

COMPETIŢIA VALORILOR

povestea unui om adevărat

Cu doisprezece ani în urmă, la Brno, în cadrul unui concurs european de tir pentru juniori, Bogdan Marinescu, pe atunci în vîrstă de 18 ani, urca podiumul învingătorilor, cîştigînd medalia de aur. Doi ani mai tîrziu, studentul în medicină Bogdan Marinescu obţine din nou medalia de aur cu prilejul unei competiţii similare desfăşurate la Lisabona. În 1965 şi în 1966 trăgătorul nostru se află pe primele locuri în mai multe confruntări sportive naţionale şi internaţionale, rezervate atît juniorilor, cît şi seniorilor. În toamna anului 1966 Bogdan Marinescu este victima unui accident tragic. La o vînătoare, o alice pornită din ţeava unui ortac neprevăzător îi zdrobeşte ochiul drept. O lovitură fatală pentru orice trăgător din lume, deoarece luarea ţintei, o ştim prea bine, se face potrivind cătarea în cîmpul vizual al ochiului drept. Cu toate acestea, la numai cîteva săptămîni după nefericita întîmplare, tînărul medic se hotărăşte să-şi reînceapă antrenamentele, folosind ochiul rămas teafăr. O acţiune temerară, unică sau aproape unică în analele tirului sportiv. Un gînd nesocotit, sortit eşecului, au fost de părere specialiştii, deoarece schimbarea poziţiei armei obligă anularea unor deprinderi statornice, fixate «odată pentru totdeauna» printr-un enorm travaliu, desfăşurat cu perseverenţă ani la rînd.

Dar a voi înseamnă a îndrăzni, iar norocul a fost totdeauna de partea celor îndrăzneţi. Beneficiind de cunoştinţele medicale, dar mai cu seamă de o uluitoare tenacitate, doctorul Marinescu a început, prin exerciţii zilnice, corectarea infirmităţii, obligînd ochiul stîng să preia funcţiile retinei stinse. A început să mănînce şi să scrie cu mîna stîngă şi să joace tenis pentru a-şi reface reflexele de profunzime, proprii vederii bioculare. A făcut totul pentru a opera un transfer biologic potrivit naturii umane, incompatibil cu proprietăţile şi funcţiile stabilite pe scară filogenetică pentru cel mai sensibil şi important simţ al nostru.

Dar orice drum lung începe cu primul pas. În 1972 se prezintă din nou la un concurs republican de tir şi izbuteşte să doboare 176 tabere din 200. La o altă competiţie, în 1974. obţine 186 de puncte din 200, iar foarte recent revine din nou pe primul loc, obţinînd 49 puncte din 50 la un concurs organizat de municipiul Bucureşti.

Povestea acestui om adevărat rămîne o nouă şi emoţionantă dovadă că pasiunea dublată de voinţă a fost totdeauna leagănul marilor izbînzi.

LIVIU TIMBUS ■

CE DĂM SOCIETĂŢII? CE PRETINDEM? CE MERITĂM?

da, o dragoste împlinită

— Sună puţin caraghios, dar aşa a fost. Eram un june îndrăgostit de strung, aşa cum sînt unii îndrăgostiţi de Shirley Mac Laine sau de altă vedetă de cinema. Şi nu că eram îndrăgostit, dar cred că eram şi vrăjit de strung, fiind în stare să mă uit cum funcţionează şi cum aruncă kilograme de şpan scînteietor ore întregi. Asta mi-a fost destinul. Intrat printre primii la examenul de admitere al şcolii profesionale a Uzinei 1 Mai din Ploieşti, aveam dreptul, după medie, să optez pentru oricare din meseriile care se învăţau la acea şcoală. Toţi dinaintea mea au ales-o pe aceea de electrician, toţi părinţii se băteau să-şi bage băieţii acolo, dar nu se putea, pentru că erau locuri puţine şi le ocupau numai cei cu notele cele mai mari. Eu, deşi am avut dreptul s-o aleg, n-am ales-o. M-am dus la strungărie. Meseria preţuită pe locul 2. Aşa a fost să fie. M-a chemat strungul. Astăzi, după 25 de ani de la întîmplarea aceea, pot să spun că nu numai pornirea în viaţă, dar şi întreaga împlinire a vieţii mele o datorez strungului.

Vorbele acestea mi le spunea acum cîtva timp un inginer ieşean, pe nume Alexandru Simion. Elev strungar, apoi muncitor calificat, apoi maistru strungar, interlocutorul meu, prins pe viaţă de pasiunea sculelor, s-a apucat, «la bătrîneţe», zicea el, să facă la seral şi facultatea branşei, Mecanica T.C.M.

— Am terminat-o (n.a. — facultatea) la 37 de ani, dar n-am terminat-o de pomană, socot eu. Lucrarea mea de diplomă — «Concepţia, executarea şi omologarea unei freze frontale cu ascuţire continuă» — a luat doar nota 8, a intrat apoi la sesiunea ştiinţifică Gh. Asachi, unde a obţinut doar menţiune, în schimb a luat «premiul vieţii», ea reprezentînd o cotă-parte din concepţia frezelor Romascon, freze de mare productivitate intrate cu deplin randament în producţie. După cum vedeţi, dragostea mea pentru strung e o dragoste împlinită.

Strungul mi-a dat totul.

Şi încerc şi eu să dau pe măsura a ceea ce am primit.

MARIUS POPESCU ■

gînd de jurămînt

Cum va fi temeiul lui,
Temeiul Viitorului?
Cum l-arată ochii lui
Ochi din ochii neamului

Ioane băiatul meu
Urcă-mi-l piepțiș, mereu,
Drumul e duios și greu

Pentru anii tăi frumoși
Mii de mii de moși, strămoși
Întind scară minunată
S-o străbați din tată-n tată
Și-n vîltoarea vîntului
De-i ajunge-n vîrful lui
Fă-te și tu treaptă-n scară
Prinzînd roua-ntr-un ulcior
Pentru-acel «iară și iară»,
Pentru țară, pentru țară,
Trepte să fim toți în scară,
În acest temei de țară.

MARIN CONSTANTIN ■
Dirijorul corului «Madrigal»

curatul sunet al perfecțiunii

Orice prinos de prețuire și de recunoștință, pus în cuvinte, alunecă pînă la urmă și într-o zonă a nedreptății. Căreia dintre dominantele personalității unui mare artist îi putem acorda privilegiul întîietății, fără nici o tresărire de îndoială, fără sentimentul acela stingheritor că ar fi trebuit să începem cu altceva, că nici una nu poate fi rînduită în spatele celeilalte, ci doar umăr la umăr? Cum am putea să-i spunem «La mulți ani!» lui Marin Constantin, aici, într-o pagină de revistă, la trecerea pragului de aur al celor 50 de ani?

Îmi vin acum în minte cuvintele lui Peter Brook despre Actor, văzut ca *«o ființă care acceptă ca adevărul să treacă o clipă prin el»*. Schimbînd ceea ce este de schimbat, îmi spun că artiștii din familia lui Marin Constantin sînt oameni care *silesc perfecțiunea să treacă o clipă prin ei*.

Uriașul fluviu de elogii aduse dirijorului și creației sale capitale, *Madrigalului*, în ultimii ani, de-a lungul și de-a latul lumii sînt, în ultima lor expresie, încercări de a exprima miracolul perfecțiunii: «Cîntă precum îngerii», «Madrigalul este un Stradivarius în mîna unui Paganini», «S-ar putea spune că am ascultat o minunată orchestră sau o orgă inventată de un constructor de geniu». Noi, cei de acasă, avem privilegiul de a integra această perfecțiune într-un statut de semnificații ce se confundă nu numai cu strălucirea unui moment aparte al artei ci cu însăși atitudinea față de artă a unei sensibilități și conștiințe exemplare. A cînta ca Madrigalul lui Marin Constantin poate echivala cu drumul ideal către comorile vechiului cîntec românesc, către capodoperele literaturii corale renascentiste ori către îndrăznețe partituri contemporane dar, pentru noi, înseamnă, deopotrivă, și un stil de a descoperi, de a înțelege și a impune arta.

Este ușor să iubești Madrigalul din momentul acela în care ucenicul vrăjitor, ușor încărunțit, dezvăluie forțe pe care știe să le țină într-o singură strînsură a mîinii, este ușor să le iubești pe acele fete și pe acei băieți minunați despre ale căror glasuri s-a spus, de atîtea ori, că ar înălța catedrale sonore. Greu este să trăiești ca ei, arta și viața la un loc, cu intensitate dureroasă, atîta timp cît, din motive ce o privesc, viața, ea însăși, are grijă să se despartă de artă. Biografia de lucru a muzicianului Marin Constantin este, în toate etapele celor peste 30 de ani, biografia unei credințe rare în existența unui nucleu vital al frumosului, în fața căruia nici o uitare nu poate fi veșnică, nici o concurență nu poate fi demnă, nici un efort de ocrotire nu poate avea margini. Lucrurile frumoase ale geniului uman nu mor, numai că uneori se retrag de lîngă noi, într-un loc numai de ele știut, așteptînd să fie din nou trezite. Dintr-o astfel de atingere s-au născut, pentru a doua oară, «Bonzorno madonna» și «Pe cărare sub un brad», «Missa Brevis», «Ziurel de ziuă» și celelalte cîteva sute de piese surori. Dintr-un astfel de sentiment al trăiniciei, al permanenței — dincolo de care nu poate fi închipuită o cultură autentică — s-au reîntruchipat ele, dar și dintr-o muncă draconică, înfricoșătoare pentru firile mai slabe. Cizelarea unui sunet, a unuia singur, angajează o minuțioasă strategie: «Solicit unui tenor să emită în registrul mediu vocala *u*. La un semn al dirijorului intră cu aceeași culoare și intensitate tenorul alăturat. Vocala este atacată pe rînd, în lanț, pînă la ultimul bas, fără ca respirația vreunuia să întrerupă continuitatea firului sonor. Dacă un cîntăreț nu a sesizat toate elementele de emisie, atac, intensitate etc. ale vocalei, reiau exercițiul, corectînd și iar corectînd. Trec apoi la o altă vocală, pornind de la sunetul inițial oferit de o voce de bas. Aici, tenorii și baritonii sînt obligați să imite culoarea sonoră. Schimb apoi registrele vocalelor, obligînd bașii să meargă în falset, acolo unde tenorii cîntă cu voce de piept. În sfîrșit, exercițiul se schimbă pe diferite scheme ritmice și de mișcare, obținînd unitatea unisonurilor în cît mai variate pasaje»... (dintr-un interviu).

Dacă ridicăm acest fanatism pus în slujba unei singure vocale la puterea N a înaintării spre fraza muzicală și, mai departe, către treptele edificiului sonor, vom avea conștiința unei cheltuieli de energie despre care nimic nu mă poate împiedica să cred că, odată convertită, s-ar putea înălța cu ea piramide. Mă întreb cu teamă: oare s-ar putea cîndva și scrie așa cum cîntă Madrigalul?

MAGDA MIHĂILESCU ■

am ridicat și noi din pămîntul care apasă pe umerii minerilor

Înfiripată fiind discuția noastră, n-a trebuit să treacă prea mult ca să aflu că inginerul Vasile Herman este petroșenean, că tatăl său a lucrat 40 de ani în mină, la Aninoasa, ba a lucrat chiar și la hidrocentrala de pe Argeș, tot ca miner. Aveam să aflu încă o sumedenie de lucruri pe care, spunea el, n-ar trebui să le consemnez pentru că n-au nici o legătură cu problema utilajului minier. Că dacă vreau să consemnez trei lucruri extraordinare, atunci să scriu neapărat că elementele «Coloanei fără sfîrșit» din Tîrgu Jiu au fost turnate aici, la Petroșani, la Atelierele Centrale, iar în monografia I.U.M.P.-ului sînt și cîteva fotografii legate de această lucrare. Un alt fapt ar fi acela că prin 1955 prin abatajele Văii Jiului mai trăiau ultimii cai de mină. Existau în mină grajduri anume pentru acei cai care acolo se nășteau și acolo mureau. Închipuiți-vă niște cai care n-au galopat niciodată, care n-au văzut lumina soarelui (dealtfel orbeau imediat ce se nășteau), care n-au cunoscut nici întinderea cîmpiilor, n-au auzit vîntul și n-au adulmecat niciodată miresmele primăvarii. Închipuiți-vă caii aceia și închipuiți-vă și gîndurile și sentimentele acelor mineri care îi îngrijeau. Unii dintre acei mineri mai trăiesc și ar putea să spună multe lucruri despre caii aceia și despre viața lor.

Dar să ne întoarcem la problema utilajului, deși caii erau și ei niște utilaje, și să vă mai spun un alt lucru — poate ați văzut că în curtea întreprinderii se află un microbuz din Brașov. Ce legătură are cu utilajul? Următoarea: noi am proiectat și am construit telescaunul de la Straja, un telescaun asemănător cu cel de la Păltiniș. Numai că telescaunul de la Păltiniș a fost construit prin colaborarea a patru-cinci unități, iar noi, pe al nostru, l-am făcut singuri și pentru că este bun, eu aș zice chiar foarte bun, fără să fiu lipsit de modestie, cei de la Brașov au venit să le mai facem și alte telescaune. Asta, cred eu, ca și turnarea elementelor «Coloanei fără sfîrșit», deși lucrul s-a întîmplat demult, ilustrează clar că oamenii noștri își cunosc cu adevărat meseria.

Cele spuse de inginerul Vasile Herman sînt fapte oarecum disparate, dar ele veneau să sprijine cuvintele prim-secretarului din Valea Jiului, tovarășul Clemente Negruțiu: «Ați scris mult despre minerii din Valea Jiului, pentru că eroii noștri sînt, într-adevăr, minerii. Mă bucur că v-ați gîndit și la cei care încearcă și reușesc să mai ușureze munca încă grea a minerului, constructorii de utilaj minier, oameni care au infirmat multe temeri și neîncrederi. Trebuie să vă spun că mulți ani am tot cumpărat utilaj din străinătate și mulți ani am tot așteptat să ne facă alții, în țară, acest utilaj. Ei bine, din străinătate puteam cumpăra la nesfîrșit, dar ne costa foarte mult, iar utilajul produs de noi, în țară, era necorespunzător, cel puțin pentru stratul special de cărbune din Valea Jiului. Și-atunci, cine să ne facă respectivul utilaj? Noi, cine altcineva! Sigur că da, preocuparea era mai veche, dar iată că în numai cîțiva ani, aș zice șapte-opt, am reușit să facem ceea ce alții n-au reușit nici în 20-25. Mai mult, grinzile noastre metalice, fie că este vorba de G.S.M. — primul tip, sau G.S.A, al doilea tip, sînt cel puțin egale cu grinzile Vanwersch pe care le importăm din R.F.G. Și să nu uităm că grinzile Vanwersch au o tradiție de aproape o sută de ani! Apoi a venit grinda pășitoare. Vor veni, într-un viitor foarte apropiat, freza suitoare și complexul de abataj, două utilaje despre care specialiștii spun că vor constitui mîndria și faima constructorilor de utilaje din Valea Jiului. Iar pe lîngă aceste deosebite realizări care au mărit productivitatea pînă aproape la 14 tone pe schimb, mai sînt multe, foarte multe lucruri care vorbesc despre curajul și talentul acelor oameni de la I.U.M.P.»

Așa am ajuns la Întreprinderea de utilaj minier din Petroșani, unde inginerul Vasile Herman spunea că n-are importanță faptul că el este petroșenean. Și totuși, în calitate de inginer, fiind dînsul șeful sectorului de producție, dar și în calitate de petroșenean, mi-a vorbit despre oamenii care, stăpîni pe toate tainele meseriei lor, dar intimidați de tradiția și faima unor utilaje străine, s-au încumetat să se apuce de o treabă grea, foarte grea, la fel de grea ca însăși munca de miner. Este momentul să spunem că meritul unor succese în domeniul proiectării și realizării utilajului minier revine, în aceeași măsură, nu numai I.U.M.P.-ului, ci și Centralei cărbunelui, beneficiarul direct al acestor utilaje, precum și Institutului de cercetări și proiectări miniere, unde, zeci și sute, ba chiar mii de ore, largi colective de specialiști au întors pe o parte și pe alta toate ideile și soluțiile tehnice și le-au ales, așa cum arată și rezultatele, pe cele mai bune.

Inginerul Vasile Herman, interlocutorul meu, îmi mărturisește că nu-i poate numi cu exactitate pe toți autorii acestor utilaje.

«Dar vă pot spune — zice el — că primul pas, cel mai mare pas, a fost ridicarea fabricii de stîlpi hidraulici din Vulcan. În momentul în care am început să producem stîlpi hidraulici a trebuit să rezolvăm și problema grinzilor metalice. Așa s-au născut grinzile tip URUMP, sau G.S.M., care, îmbunătățite, au devenit G.S.A.

Revenim însă la fabrica de stîlpi hidraulici și aflăm că a fost nevoie de o mînă de oameni cu adevărat pasionați, chiar și curajoși, care să susțină ideea construirii acestei fabrici. Printre ei, inginerul Alexandru Tolvay, pensionar acum, despre care se știe că a trecut prin absolut toate funcțiile, de la ucenic și pînă la director al I.U.M.P.-ului, un om a cărui viață a însemnat dragostea pentru Valea Jiului și lupta pentru cărbune mai mult, mai ieftin și mai ușor smuls pămîntului.

«Ar fi vorba și despre inginerul Dumitru Crăciun, care a fost șeful șantierului de construcție a fabricii de stîlpi, apoi a devenit directorul acestei fabrici, apoi l-a înlocuit pe inginerul Tolvay. Se cuvine să fie amintit și inginerul Gheorghe Ploșteanu, sau inginerul Ion Herman, cu care eu nu sînt rudă, e o simplă coincidență de nume de familie, sau maiștrii Iosif Czibulea, Constantin Bușanschi sau Viorel Anghel».

Dumitru Boța, secretarul Comitetului de partid, el însuși unul din veteranii întreprinderii (intra, în 1944, la 14 ani, pe poarta atelierelor), fiind recunoscut drept un foarte bun tehnolog, intervine: «Scrieți-l printre acei oameni și pe dînsul, pe inginerul Vasile Herman, care, deși tinerel pe atunci, adică prin 1970, a avut multe de tras mai ales cu probele grinzilor în abataje».

«Păi, așa, ar trebui trecută multă lume — sună replica inginerului Herman. În primul rînd, toată brigada lui Nicolae Nicoară, care s-a specializat în producția grinzilor. Cîte n-am tras eu împreună cu Nicoară! Minerii erau nemulțumiți de grinzile noastre. Mii de reproșuri și cuvinte de tot felul. Știți dumneavoastră cum sînt minerii, nu te iartă cu nimic atunci cînd e vorba de muncă. Una și cu una fac două, atît. Cum s-ar spune, noul a fost îmbrățișat ca pretutindeni, cu oarecare neîncredere. Noroc cu înțelegerea și sprijinul inginerilor Vasile și Radu de la minele Lonea și Vulcan, cărora încă n-am cuvinte să le mulțumesc. Acum însă lucrurile s-au schimbat. Mai pot să vă spun că dintre toate minele, cea mai receptivă la un utilaj nou este aceea din Lupeni. Dar să revenim, v-am spus atîtea nume de oameni și încă mai sînt, de exemplu inginerul Gheorghe Olaru, care a îmbunătățit sistemul de îmbinare a grinzilor, o problemă care ne-a dat multă bătaie de cap, sau, din partea Centralei, directorul cu producția, inginerul Gheorghe Giuglea, sau, din partea Institutului de cercetări, la realizarea îndeosebi a grinzii pășitoare, a contribuit direct, la urmărirea comportării în probe a acestei grinzi, inginerul Anton Bacu care a continuat lucrările inginerului Nicolae Hîndureanu. Vedeți, aș putea fi considerat, înșirînd atîtea nume, o adevărată bibliotecă cu toată istoria utilajului creat de noi, dar să știți că absolut oricare alt inginer v-ar fi spus exact aceleași lucruri. Vreau neapărat să vă spun că oamenii care se află în spatele acestor utilaje sînt mulți, foarte mulți, și n-aș dori să se supere cineva pe mine că nu i-am putut aminti chiar pe toți. Dincolo de niște amănunte tehnice, eu nu v-am spus decît că, prin aceste utilaje, am mai ridicat și noi, după cît putem și după cît ne pricepem, din pămîntul care apasă pe umerii minerilor.»

VICTOR NIȚĂ ■

a realiza un tot în care poezia și melodia să fie inseparabile

— Dan Chebac, te rog să lași deoparte chitara, preț de cîteva rînduri, și să răspunzi sîcîitoarelor mele provocări.

— Din vorbe n-ai să cunoști decît omul, dar dacă mă vei asculta cîntînd, vei cunoaște și cîntărețul folk.

— Deocamdată pagina de «muzică tînără» este tipărită; cînd o vom edita sub formă de disc... Dar pînă atunci vorbește-mi totuși de început. Cum a fost la început?

— A fost într-o zi cu soare, cînd a trebuit să «umplu un gol» la Festivalul anual al Politehnicii bucureștene, cîntînd două melodii și obținînd o mențiune... Ce părere ai de acest răspuns curat și frumos, dat la cinci ani după un debut modest? Mie nu-mi mai place, deoarece chiar și acum, în acest ceas al întrebărilor, mă aflu tot la început, firește pe o spirală mai înaltă, dar care tot început se numește. Sîntem și acum pionieri. Vezi, «chestia» asta cu folk-ul este mai grea decît o credem și devine din ce în ce mai grea cu cît o cunoaștem mai bine, cu cît ne dăruim mai mult acestei pasiuni. Sîntem cu toții într-o perioadă de căutări: chiar și cel ajuns pe marile culmi o recunoaște. Și atunci de ce am nega-o noi?

— N-ai vrea să revii la persoana întîi singular?

— Nu încă, deoarece sîntem foarte mulți care cîntăm și totuși puține personalități pregnante. Simt că fac parte dintr-o mare familie, o familie tînără. Avem meritul de a fi primii la noi în țară, unde nici publicul, dar nici noi încă nu știm exact să teoretizăm fenomenul folk. De fapt, pentru mine și nu numai pentru mine, folk-ul este o problemă nerezolvată, n-am găsit încă o definiție. Hai să-i zicem muzică tînără. Adevărul este că noi am *adoptat* termenul de folk și l-am *adaptat* la cerințele noastre, la ceea ce cîntăm.

— Pasiune?

— Exact. Ceea ce facem este pornit dintr-o mare pasiune pe care nu avem voie să o transformăm în meserie, într-o meserie ale cărei produse se vînd pur și simplu. Nu uita că menirea noastră este să spunem CEVA, să convingem, să fim înțeleși, or, fără dăruire totală nu vom reuși niciodată. Aceia care ne ascultă simt diferența dintre pasiune și profesionism; chiar dacă falsăm — greșelile sînt vina începuturilor — cîntecele noastre au PROSPEȚIME și asta nu trebuie s-o pierdem pentru nimic în lume.

— Fiindcă ai adus vorba de aceia care te ascultă, ai acum ocazia unui început de dialog *cu* și *despre* oamenii aflați dincolo de reflectoare, care într-un cuvînt sînt PUBLICUL.

— S-ar cuveni mai întîi să încerc o explicație a lucrului pe care-l fac. Iubesc poezia, pentru că descopăr în fiecare text, firește în textele cu idei valoroase, adevărate, posibilitatea de a le pune în valoare prin cîntec. Mulți sînt de părere că este foarte ușor, avînd un text în față, să compui. Ei bine, nu-i chiar așa! Eu — vrînd, nevrînd am ajuns totuși la persoana I singular — descopăr în fiecare text melodia sa interioară, pe care caut s-o fac auzită, adăugînd firește ceva din personalitatea mea, și dînd naștere astfel unui cîntec. Dificultatea și totodată frumusețea acestui act de creație constă în a realiza un TOT în care poezia și melodia să fie inseparabile. Poezia trebuie făcută publică prin muzică. Publicul trebuie să cînte poezia și astfel puterea ei de penetrație va fi mai mare.

La început folk-ul a fost aplaudat pentru noutatea și ineditul fenomenului — acum se aplaudă conținutul, ideea, mesajul. Noi nu trebuie decît să cîntăm atitudinea noastră față de viață și față de publicul nostru — pentru că avem acum un public al nostru — ne va înțelege și ne va urma, însă niciodată nu se va lăsa trișat: iată de ce trebuie să fim mereu sinceri.

— M-ar bucura să te citească și aceia care pleacă din sală exclamînd «Păi asta puteam să fac și eu»!

— Întotdeauna se vor găsi oameni dispuși să meargă împotriva curentului. Ceea ce facem noi nu este altceva decît valorificarea unor lucruri adevărate cu o secundă mai devreme. Meritul nostru constă, poate, tocmai în faptul că retransmitem adevăruri mari prin simplitatea lor, eterne, cotidiene, oamenilor creatori de adevăruri care prin acest mod se regăsesc în ele.

— De fapt, ca în orice luptă dreaptă, adevărul, calitatea, eternitatea chiar, vor cîștiga; totul este chestiune de timp, arbitrul principal rămînînd Măria-Sa Publicul. În această ordine de idei aș fi bucuros să aflu cîte ceva din culisele creației tale.

— Se pare că a sosit un prim moment cînd minusurile și plusurile trebuie adunate. La început îmi plăcea pop-ul și nu știam decît de existența lui Doru Stănculescu, de Mircea Florian și Marcela Saftiuc.

Cineva spunea că n-aș putea să cînt din clasici. Acum l-aș invita la un recital din Bacovia, Minulescu, Topîrceanu, Labiș.

Altcineva mă acuza de lene, luîndu-se după numărul mic al cîntecelor mele. I-aș răspunde că nu e vorba de lene, ci de EXIGENȚĂ. Nehotărîrea mea de a fi mai productiv se datorește faptului că dau mai mare atenție calității și nu cantității. Nu cred să am vreun cîntec pe care să nu-l fi schimbat de cîteva ori; dealtfel niciodată nu cînt un cîntec de două ori la fel; sînt încă nemulțumit și doritor să adaug ceva la ceea ce fac. Pentru că întotdeauna am căutat să fac ceva care să mă reprezinte. Este foarte adevărat că am fost pus și în situații în care într-o jumătate de oră trebuia să compun pentru TV. Am făcut-o, dar fără plăcere.

— «Cenaclul Flacăra», iată un element de bază al structurii tale artistice și de viață.

— Fără îndoială că «Cenaclul Flacăra» a însemnat pentru mine — și nu numai pentru mine — foarte mult. Am început ca un sufletist pentru a-mi cîștiga, la ora asta, și suportul rațional de aderență la acest spectacol unic care este «Cenaclul Flacăra». Cei care au inițiat cenaclul au răspuns unei necesități, necesității noastre de a cînta. În cenaclu am dobîndit conștiința bucuriei de a fi făcut un lucru de-al meu, rămînînd astfel eu însumi. Avem în fine posibilitatea să ne întîlnim și să discutăm — e adevărat că destul de puțin încă — despre problemele noastre, ale celor ce cîntăm folk. E foarte adevărat că mai sînt cîntăreți care se întîlnesc în acele spectacole-mamut folk-pop, acele curse contracronometru, acele manifestări cu tentă comercială... Să fie oare valabilă explicația că folk-ul fiind în faza de căutări, neapărat și forma sa de «vînzare» se află în căutări? Vreau să spun doar că noi, în cenaclu, preferăm acțiunea de inițiere a publicului și astfel îl cîștigăm cu o consecvență de necontestat. Trebuie să luptăm împotriva inerției, automatismului, nereceptivității, împotriva textelor proaste, să luptăm pentru gîndire, într-un cuvînt *să trăim folk* — dacă vreți.

— Să fie acesta și un mod de a trăi?

— De ce nu? Mediul în care trăiești poate avea o mare influență asupra personalității, schimbînd-o în bine sau în rău. Publicul nu este într-atît de format ca să ne poată ierta greșelile din viață în favoarea calităților de pe scenă. Noi sîntem priviți ca un TOT și trebuie să avem grijă să n-avem fisuri. Sîntem deosebiți pe scenă și sîntem deosebiți în viață, dar cu o neapărată legătură între ceea ce facem și felul cum trăim, altfel se simte minciuna. Venim în fața publicului cu sufletul pe tavă.

— Dan Chebac, mărturisesc că lăsîndu-te fără chitară ai dat un recital pentru care-ți mulțumesc.

ȘTEFAN SLOBODA ■

folclorul în halat alb (III)

La Băile Felix, o tînără în halat alb mă îndeamnă insistent să particip la concertul de muzică bihoreană, susținut de ansamblul «*Crișana*» din Oradea. Spectacolul (căci în afara muzicii, ansamblul prezenta și dansuri bihorene) se intitula «*La porțile Bihorului*».

Mi-am îndreptat pașii spre sala cinematografului. Ansamblul a sosit în ultima clipă într-un autobuz. La coborîrea din mașină, mi-am dat seama că toți artiștii sînt cam înghețați. Într-adevăr, era o seară friguroasă. Aflu că în ultimele zile ansamblul cutreierase județul în lung și-n lat, dînd spectacole de două și chiar de trei ori pe zi, în diferite comune unde era așteptat cu nerăbdare.

Cînd s-a deschis ușa cinematografului, am avut plăcerea de a constata că, deși spectacolul fusese anunțat cu zile înainte, sala era neîncălzită. În principiu, asemenea neglijență este nepermisă, darmite într-o stațiune de cură, în care se cere insistent bolnavilor, care au de-a face toată dimineața cu aburi și apă caldă, să se ferească de frig. Eu unul dîrdîiam, la fel cu cei de lîngă mine. Mă gîndeam și la bieții artiști. După un drum lung, obositor, mă întrebam dacă asemenea imprudență nu poate avea repercusiuni nedorite asupra sănătății lor.

Pentru a face față împrejurărilor, ei și-au îmbrăcat costumele lor populare peste hainele obișnuite.

Cortina era trasă iar spectacolul nu mai începea. De pe scenă se auzea însă insistenta acordare a instrumentelor, oarecum neobișnuită și chiar exagerată pentru o orchestră populară. Tîrziu am aflat ce se petrecuse. Artiștii, văzîndu-mă în sală, se străduiau să se prezinte cît mai bine, cu toată oboseala și mai cu seamă cu frigul care-i pătrunsese pînă la oase.

De ce oare simpla mea prezență în sală îi tulburase? Mi-am dat seama la ridicarea cortinei. Cea mai mare parte dintre muzicanți fuseseră — cu trei ani în urmă — la București, în vederea înregistrărilor unui disc. La «Electrecord», unde pe vremea aceea eram consilier, am avut prilejul să lucrez cu ei mai multe zile. Li s-a făcut un foarte serios instructaj, ținînd seama de exigențele impuse de înregistrare. Cu ajutorul inginerului și al tehnicienilor specialiști, s-a căutat obținerea celei mai corespunzătoare sonorități, a unui echilibru fonic al orchestrei spre a nu acoperi soliștii, s-a căutat evitarea stridențelor anumitor instrumente. Desigur că dobîndirea acestor cerințe a reclamat multă oboseală de la artiștii care erau obișnuiți să cînte altfel la spectacolele lor. Datorită înțelegerii și bunăvoinței manifestate de dînșii, după o muncă intensă, înregistrarea a reușit fără cusur. Nu mi-aș fi închipuit însă — în nici un caz — că ansamblul va ține seamă de sfaturile primite și pentru realizarea spectacolelor obișnuite. Din clipa intonării primelor acorduri, am fost plăcut surprins de acuratețea orchestrei. Lecția primită cu ani în urmă la București nu fusese de prisos. Pe de o parte jocurile erau executate (sub conducerea lui Adi Ionaș și a lui Gheorghe Rada) cu o precizie și o justă marcare a complicatelor ritmuri de joc uneori absolut electrizante. După cîteva clipe doar, neîncălzita sală s-a încălzit ca prin minune. Lecția de la «Electrecord» nu a fost de prisos. Frumoasele ei roade m-au făcut să constat importantele urmări ce le poate avea asupra muzicii populare o justă îndrumare. Am remarcat ținuta impecabilă a celor de pe scenă, a cîntăreților, care își desfășurau repertoriul, ales cu mare grijă, cu sobrietatea și reținuta veselie potrivită firii țăranului român. Nici măcar inspiratele scenete comice ale talentatului Traian Hurgoi nu treceau niciodată de limitele bunului-gust, stîrnind cascade de rîs printre spectatori. Gîndul îmi zbura către acei cîntăreți cu renume care neîncetat încearcă să mă convingă că «pe scenă» este neapărat necesară o comportare specială impusă de către public. În afara străinilor de localitate, veniți pentru tratament, în sală am recunoscut multe din halatele albe pe care le întîlneam zilnic, îndeplinindu-și greaua muncă profesională și care, prin interesul și dragostea arătate față de muzica lor, își dovedesc cu prisosință apartenența rurală, de care sînt foarte mîndri.

Am apreciat și decența costumelor. Mi-am dat încă o dată seama de deosebirea dintre costumul autentic și nefericitele costume, urît strălucitoare, din paiete și alte zorzoane, create de nechemați și din greșeală chemați, după criteriul «a-ți lua ochii», adică exact contrariul nobleței, sobrietății și echilibrului costumului popular de la noi.

Mi-a plăcut faptul că interpreții de muzică vocală nu își schimonoseau gurile în timpul execuției în scopul de a cînta «frumos», cum sînt obligați nenumărați dintre cîntăreții de muzică populară să și le schimonosească prezentîndu-se a București cu voce sănătoasă, naturală, pe care o deformează prin dăunătoare lecții de respirație și «hîd-canto».

Am revăzut vechi cunoștințe. Traian Hurgoi, de la care am ascultat cu plăcere pînă și două cîntece neaparținînd folclorului (Lae Chiorul și Să-mi cînți bătrîn cobzar), dar care au intrat de zeci de ani în tradiție și au fost și magistral interpretate. Elvira Remețiu a cîntat în stil cîteva jocuri bihorene, Domnița Săbăduș ne-a readus aminte de gingașele și fermecătoarele ei strigături de nuntă pe care le-a înregistrat și pe discuri «Electrecord». Spațiul nu-mi permite să pomenesc pe toți soliștii, nu am însă voie să trec cu vederea pe admirabilul Gheorghe Rada care a interpretat la vioara cu goarnă jocuri și doine bihorene cu o muzicalitate și o virtuozitate ce îl plasează alături de marii noștri interpreți de muzică populară.

Încheiem, amintindu-ne satisfacția ce ne-au procurat-o suitele de jocuri bihorene alese cu toată priceperea și executate cu măiestrie de întreg ansamblul, precum și frumusețea dansurilor prezentate decent, fără artificii inutile.

HARI BRAUNER ■

topul cenaclului «flacăra»

1. **Ursul românesc** *(muzică Tudor Gheorghe — text Mihai Beniuc)* — Tudor Gheorghe
2. **Dulce Românie** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
3. **Cosma Răcoare** *(Evandro Rossetti — Nicolae Labiș)* — Dan Chebac și Evandro Rossetti
4. **Repetabila povară** *(Tudor Gheorghe — Adrian Păunescu)* — Tudor Gheorghe
5. **Mielul** *(Mircea Vintilă — folclor prelucrat de Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
6. **Șah-om** *(Anda Călugăreanu — Adrian Păunescu)* — Anda Călugăreanu
7. **În drum** *(Evandro Rossetti — George Topîrceanu)* — Evandro Rossetti
8. **Noi nu** *(Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș)* — Anda Călugăreanu
9. **Vînare de vînt** *(Bob Dylan — traducere Adrian Păunescu)* — Dan Chebac
10. **Balada Sfîntului Gheorghe cel fals** *(Tudor Gheorghe — Șt. Aug. Doinaș)* — Tudor Gheorghe

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 52

ANTON DRAGOȘ

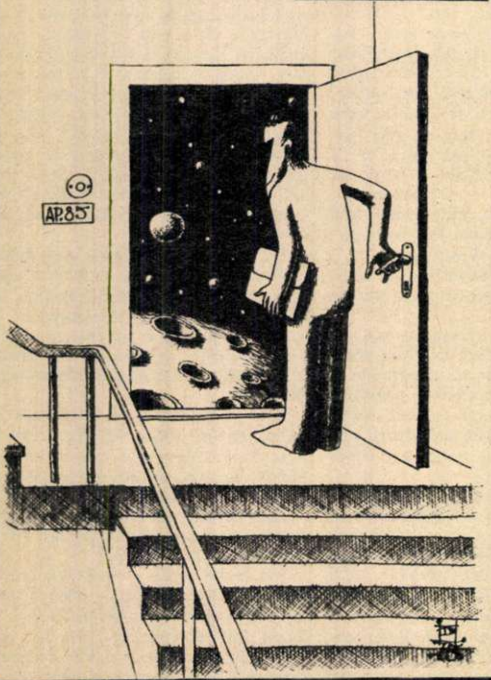

MIHAI PÎNZARU - PIM

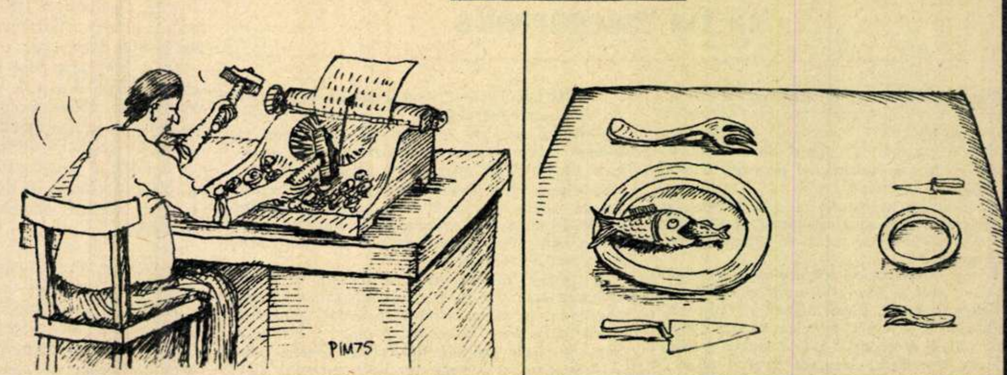

ION BARBU

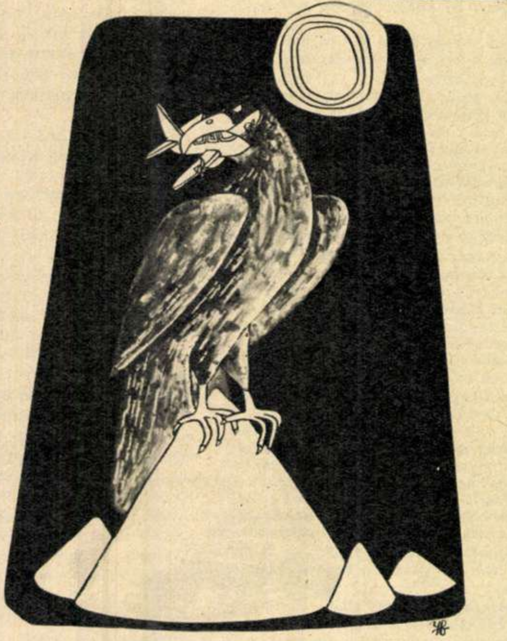

OCTAVIAN BOUR

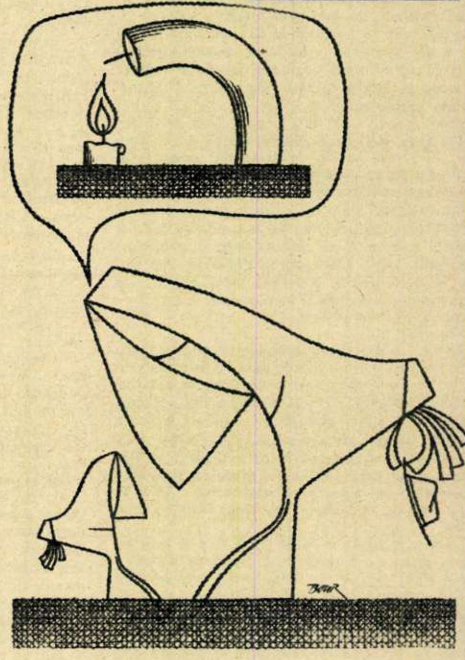

MIHAI BOACĂ

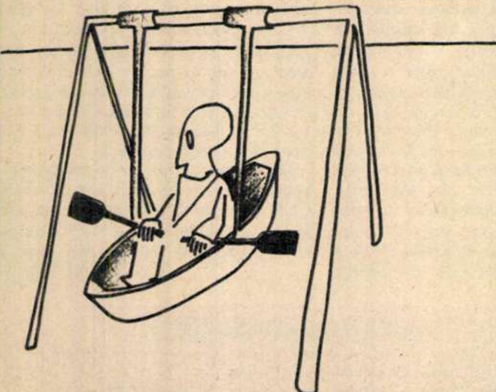

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

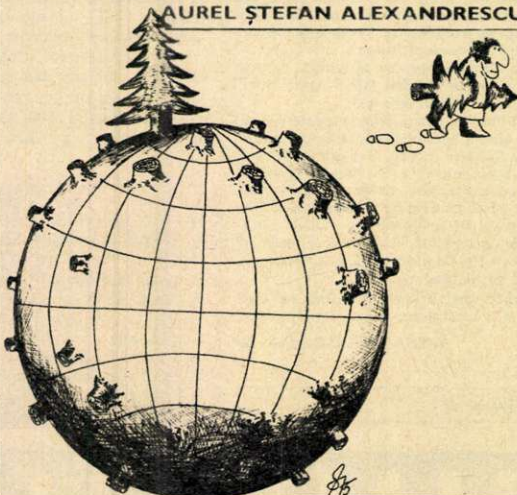

SORIN POSTOLACHE

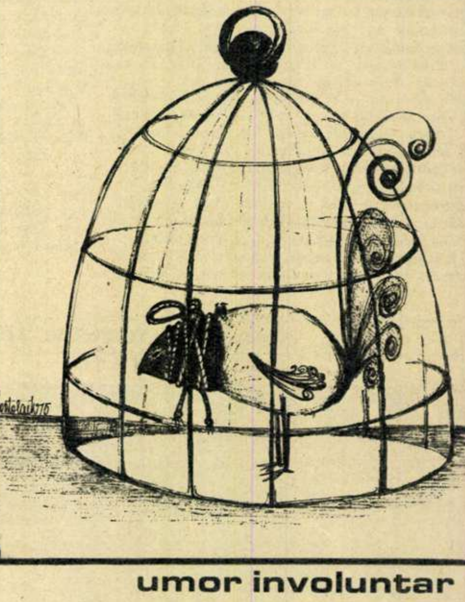

CONSTANTIN GAVRILĂ

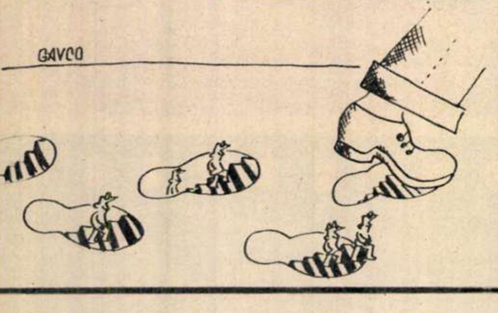

NU UITAȚI CĂ DEVIZA «RACULUI» ESTE «RETRAGE-TE ÎNAINTE!»

debut la racul

NITU CONSTANTIN

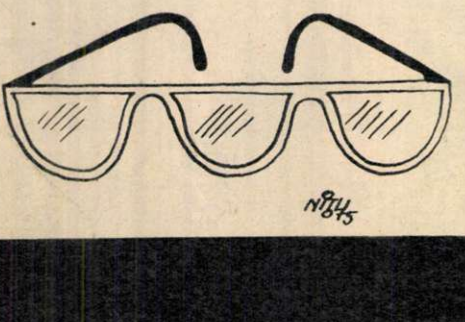

umor involuntar

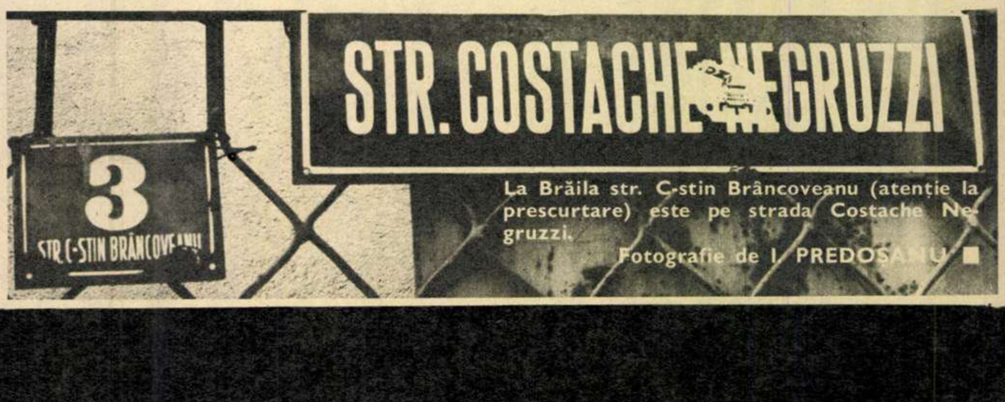
STR. COSTACHE NEGRUZZI
3
STR C-STIN BRÂNCOVEANU

La Brăila str. C-stin Brâncoveanu (atenție la prescurtare) este pe strada Costache Negruzzi.

Fotografie de I. PREDOȘANU ■

roman serial (VIII)

POVEȘTI ADEVĂRATE

UNCHIUL CARE M-ADORMEA (EPILOG)

Dar despre toate acestea cititorul meu — dacă am vreunul — va mai auzi într-o carte de povești la care lucrez și în care Eugen Broscățescu este personaj de prim plan. Ceea ce pot spune acum în final este că minunatul doctor care vroia să adoarmă neapărat pe cineva și să-l trimită într-o lungă plimbare a spiritului prin cer și pe continentele pămîntului, suferea din păcate, el însuși, de boala somnului. Juca, de pildă, rummy și adormea la masă, între prieteni, dar căpătase o anumită inteligență a somnului, încît, poate că este singurul caz de om care, dormind dus, reușea să facă și alt lucru: de pildă, vorbea cu cei aflați de față, răspundea la telefon — astea toate în somn, într-un somn de care nu se mai sătura. Ceea ce nu reușea cu ceilalți, doctorul Broscățescu a reușit cu sine. Mă gîndesc că totuși unii dintre cei care au citit aceste rînduri s-ar putea să fi fost atinși de o boală ca aceasta, a vreunui oarecare Broscățescu de pe pămînt și poate că ei sînt adormiți și nu își dau seama. În orice caz, simpaticul și blîndul meu erou s-a decis într-o bună zi să-și cumpere bicicletă pentru a face mișcare. Și a început el să facă mișcare, plecînd din Craiova spre Luncă, dar la un moment dat a adormit pe bicicletă și a căzut, rănindu-se destul de grav. Din asta a învățat însă cum să meargă pe bicicletă dormind. Și el mai poate fi văzut și astăzi, după cîte am auzit, prin orașul tinereții mele, dormind dus pe bicicleta pe care pedalează, în întîmpinarea unor noi și copleșitoare iluzii ale somnului vizionar.

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Continuarea « poveștilor adevărate» în numărul viitor)

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

mamă de fii

Femeia aceasta trecută de mult de prima tinerețe are un fiu de cîteva luni. Vecinii din cartier au ridicat din umeri și au trecut mai departe bombănind cînd au auzit că a fost transportată de urgență la maternitate. Biata femeie a suportat multe comentarii deocheate, multe priviri nerușinate în perioada prenatală. N-a venit nimeni s-o întrebe cum se simte, dacă are nevoie de ceva și chiar dacă mai trăiește. Mulți dintre cei care se află în imediata ei vecinătate știu că femeia aceasta — profesoară de matematici — ascunde totuși o tragedie. Și mulți se tem că tragedia se va repeta.

Pentru că femeia aceasta a mai avut un fiu. Fiul acela al ei a atins chiar vîrsta de 16 ani. Și într-o seară, puțin după ziua de naștere, s-a sinucis. Cu luminal. Cu pastilele de luminal din farmacia de somnifere a mamei sale. Fusese crescut cu multe renunțări, cu excese de afecțiune, dar și cu perioade lungi de austeritate, mai ales în timpul trimestrelor de școală. Nu avea voie să se joace cu ceilalți copii. Mama îi impunea un regim sobru alimentar și un program de învățătură nonstop. Era dus și adus de la școală și procesul de instrucție continua și pe drum. Oamenii țin minte că odată în casa aceea unde trăiau doar mama și fiul, pentru că tatăl dezertase de mult, s-a auzit un zgomot asurzitor. Profesoara de matematici își pusese elevul să calculeze dacă se va prăbuși sau nu dulapul care urma a fi transportat de la etaj la parter. Deși calculele arătau că instalatia de scripeți improvizată va rezista, cînd s-a trecut la acțiune, dulapul de mahon cu încrustații savante, o adevărată piesă de muzeu, s-a spart în țăndări. A fost o dramă de familie! Ei bine, fiul acesta, crescut în condiții de seră, premiant întîi, enciclopedie ambulantă la o vîrstă fragedă, spaima profesorilor a căror eventuală superficialitate era demascată imediat, s-a îndrăgostit de o colegă de clasă. Printre caietele sale s-a găsit un bilețel: «Te rog să mă slăbești cu insistențele tale. Nu te iubesc. Nu suport nici măcar să mă privești. E clar?» Biletul purta data zilei în care nefericitul fiu al acestei femei și-a pus capăt zilelor cu luminal. Fusese atît de fragil, încît la primul contact cu aerul tare al vieții s-a frînt. Vă puteți da seama prin ce anume a trecut femeia aceasta?! Unii oameni au privit-o cu ură. Alții cu înțelegere și compasiune. Și iată că la 45 de ani a mai născut un fiu. Probabil din ambiția aprigă de a avea un fiu, de a da vieții un om de excepție. Unii cunoscuți se tem să nu se repete istoria. Alții cred că femeia aceasta nu va repeta istoria. Dealtfel, dincolo de comentariile cunoscuților și necunoscuților, femeia aceasta își plimbă copilul în fiecare zi, cîteva ore, prin Grădina Icoanei, la fel de singură ca odinioară, dar cu un surîs luminos pe chip, ca și cum ar fi început să trăiască din nou, cu adevărat, ca și cum ar fi avut o revelație, în primăvara asta care sparge toate tiparele și care umple lumea de muguri.

ADRIAN DOHOTARU ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

și pneurile se „răzbună"

Testele efectuate în ultimul timp arată că un mare număr de automobiliști subapreciază «încălțămintea» mașinilor, ignorînd faptul că de starea pneurilor, de buna lor întreținere depinde în mare măsură nu numai ținuta de drum a autovehiculelor ce le conduc, dar în final siguranța lor și a ocupanților în timpul deplasării. Mai mult, o mașină cu pneuri în neregulă constituie un «inamic» potențial pentru întregul trafic rutier pe șoseaua pe care circulă.

Din 2 200 de autovehicule controlate, 37% aveau pneuri suprauzate, lise, cu tăieturi adînci sau «gîlme», iar 50%, deși dispuneau de cauciucuri în bună stare, erau umflate necorespunzător, mult peste sau mult sub valorile prescrise. La altele existau diferențe mari de presiune între cele două roți din față sau între roțile din spate.

Prin «filtrul» echipelor de control tehnic ale miliției au trecut numeroase mașini curate, bine lustruite, cu direcția, luminile și frînele în perfectă stare, dar cu pneurile într-o stare de plîns, arătînd ca o fată frumos îmbrăcată, dar cu pantofii scîlciați. De ce oare cauciucul este considerat «cenușăreasa» mașinii? Ce folos că frînele sînt perfecte, dacă pneurile sînt lustruite? Chiar cînd asfaltul șoselei e uscat, asemenea pneuri reduc considerabil eficiența frînării. Cînd îmbrăcămintea drumului e umedă sau acoperită cu mîzgă, pneurile lise fac ca mașina să devină o sanie, dar o pot transforma pentru ocupanți și într-un sicriu.

Derapajele soldate cu intrări în «decor», cu dispunerea mașinilor de-a curmezișul drumurilor, cu rotiri la 180° și deseori cu accidente din cele mai grave se datoresc în foarte multe cazuri umflării necorespunzătoare a pneurilor.

După opinia multor automobiliști, explozia pneurilor este în covîrșitoarea majoritate a cazurilor fortuită. Fără a exclude hazardul, exploziile de pneuri se datoresc — după cum arată concluziile cercetărilor în numeroase cazuri de accidente — neglijențelor de întreținere, uzurilor foarte pronunțate, presiunii prea mari din cauciucuri sau suprasolicitării lor datorită presiunii mult sub nivelul celei indicate.

Să nu se creadă însă cumva că șoferii care «păcătuiesc» față de pneuri sînt numai cei amatori. Nu, ar fi și nedrept și inexact. Testul sus-amintit a găsit la mașini grele ultramoderne pneuri din care lipseau — pare de necrezut — pînă la două atmosfere. Că pneurile sînt considerate de mulți șoferi drept o «saltea de aer» care se întreține de la sine și pe care pot călători fără nici o grijă o dovedește și procentul de doar 7% dintre automobiliști care au răspuns pozitiv la întrebarea: aveți monometru?

Colonel VICTOR BEDA ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

denunțul tatălui

Urcînd treptele scării, două cîte două, l-am depășit pe bătrînul cu barbă, îmbrăcat în negru, care părea că face cîte o pauză înainte de fiecare pas, nu numai că am trecut pe lîngă el în viteză, dar am și citit cîteva pagini dintr-un dosar pînă cînd a ajuns și el pe culoarul de la etaj și a intrat în biroul meu.

— Sînteți procuror?, m-a întrebat, făcînd parcă un efort pentru a rosti cuvintele.

— Da, aici toți sîntem procurori, i-am răspuns, cu un gest larg, care voia să implice toată clădirea, în speranța că poate caută un procuror anume sau o să-l prefere pe procurorul șef și, deci, o să-l îndrum spre alt birou și voi putea să îmi văd de treabă.

— Atunci, aș vrea să fac un denunț, mi-a spus la fel de greoi, cu vocea stinsă, făcîndu-mă astfel să înțeleg că trebuie să închid dosarul din fața mea și să-l ascult.

— Luați loc, vă rog, i-am spus.

Și bătrînul s-a așezat greoi, dar vizibil mulțumit că i-am oferit scaunul.

— Știți, a început la fel de rar, îmi vine greu... foarte greu să fac acest denunț... Am o singură fiică... E doctoriță la spitalul din X... Am crescut-o greu... Numai eu știu cît de greu, fiindcă... a fost un an și foarte bolnavă și am vegheat lîngă patul ei zi și noapte... Cînd ai un singur copil, îți legi întreaga viață de el... Trăiești fiecare bucurie și fiecare necaz al lui... Știți asta... Așa am trăit și eu pentru fiica mea...

Cred că bătrînul a observat semnele mele de nerăbdare și de aceea a ridicat mîna, în semn de a mă opri să intervin.

— Iertați-mă... mi-e greu... și mă simt foarte rău...

— Să vă aduc un pahar cu apă?, l-am întrebat, fiindcă, în adevăr, parcă nu mai putea inspira suficient aer.

— Nu e nevoie... Veți înțelege de ce îmi vine așa de greu să vorbesc... Veți înțelege imediat... Veți înțelege de ce îmi smulg greu cuvintele din mine... Da, e vorba despre fata mea... S-a împrietenit de la o vreme cu o zăludă... O din alea... S-o întîmplat că tot umblînd cu fata aia, s-o încurcat și fiica mea cu nu știu cine, și a rămas gravidă... M-am necăjit o vreme, ca un tată... dar, apoi, m-am împăcat... A născut un copil sănătos... Un copil pe care l-a omorît...

— L-a omorît?!, am exclamat fără să vreau.

— L-a omorît... Într-o noapte... Credea că dorm... L-o înăbușit cu o perină... Am văzut-o...

— Ați văzut-o?! Ați văzut-o cînd l-a omorît?!

— Da... Mă uit la dumneata și mă mir că te văd... Mă mir că te aud... Mă mir, fiindcă am văzut-o și am auzit-o...

— Și nu ați oprit-o?!

— De ce nu am oprit-o?... E normal să mă întrebați de ce nu am intervenit... E normal să mă întrebați... Nu am oprit-o fiindcă am împietrit... Fiindcă mi s-a părut, dintr-o dată, că nu mai respir aer, ci smoală, noroi...

— Cînd s-a întîmplat asta?

— De trei zile... A și înmormîntat copilul... În fața oamenilor chiar a plîns... Măcar dacă ar fi plîns de părere de rău pentru ce a făcut...

— Sînteți gata să îmi dați o declarație scrisă?

— Da... Vă voi scrie o declarație... Doar de aceea am luat hotărîrea să vin pînă aici...

— Mai e ceva... Sînteți singurul martor al crimei... Și este vorba de fiica dumneavoastră. Poate va fi nevoie să vă confruntăm... Înțelegeți?

— Da... Înțeleg... Dar poate dumneata nu înțelegi cît de greu mi-a fost să mă hotărăsc să vin pînă aici. Cît de greu mi-a fost să urc scările acestei clădiri, de parcă aș fi urcat drumul acela de osîndă... de osîndă pentru fapta altuia, care m-o lovit atît de greu și pe mine...

— Deci, acceptați și o confruntare cu fiica dumneavoastră, dacă va fi nevoie?

— Da... Mă puteți pune față în față cu femeia care și-a ucis copilul... care nu mai este fata mea... Mi-ați spus de un pahar cu apă...

...Aveam foarte mult de lucru pentru ziua aceea, dar, după plecarea bătrînului, nu am mai fost bun de nimic... Îmi aduceam mereu aminte de el cum urca scara, poticnindu-se în fața fiecărei trepte...

Bineînțeles, am telefonat la miliție, cerînd să îmi fie adusă cu maximă urgență respectiva doctoriță, am întocmit o ordonanță de exhumare a cadavrului copilului și l-am rugat pe medicul judiciar să procedeze de urgență la autopsie.

Numai că aducerea doctoriței întîrzia, cu toate că atunci cînd i-am relatat căpitanului Bogdan toată întîmplarea m-a asigurat că mi-o aduce «în doi timpi și trei mișcări». Mă întrebam ce a gîndit atunci cînd, după ce a rămas un timp tăcut la aparat, de a trebuit să-l trezesc cu un «Hei! bătrîne!», a mormăit: «Nenorocitul de bătrîn...» Se făcuse seară și eu tot mai eram la birou și nici de lucrat la dosarele pe care le întinsesem pe masă (pe toate, ca să mă mobilizez, văzînd cît de multe mă așteaptă) nu puteam lucra.

În fine, cînd a apărut părea obosit și foarte abătut. A intrat singur, fără obișnuitul lui «Să trăiți!» (omisiune ce se petrecea numai în situații grave) și am avut impresia că vrea să îmi spună ceva important, dar ușa abia închisă de el s-a redeschis și a intrat o femeie tînără, foarte palidă, pe care a privit-o în sensul: «Ea e...»

— Luați loc, i-am spus femeii. Sînteți doctorița Y?

A înclinat din cap în sens afirmativ și s-a așezat cu mișcări mecanice. Privea într-un punct fix de pe covor.

Între timp, căpitanul mi-a așezat pe birou raportul de autopsie. Mi-am aruncat privirea asupra concluziilor. Era clar... Moarte prin asfixie.

— V-am citat, am început, ca să vă comunic că vă voi pune sub învinuire pentru săvîrșirea infracțiunii de pruncucidere.

Ea privea mai departe punctul acela de pe covor, iar eu am continuat:

— Dovezile pe care înțeleg să le folosesc împotriva dumneavoastră sînt raportul medico-judiciar și depoziția unui martor ocular... Aveți dreptul să îmi răspundeți sau să tăceți, cum, de asemenea, puteți apela la serviciile unui avocat... Dacă veți contesta depoziția martorului, voi fi nevoit să vă confrunt.

A intervenit căpitanul:

— Nu... Nu se mai poate proceda la confruntare... După ce i-a spus că a denunțat-o, tatăl dînsei a avut un atac de cord și a murit... De aceea am întîrziat.

Acum înțelegeam privirea și figura consternată a căpitanului.

— Deci, nu v-ați ucis doar copilul... i-am spus. Juridicește însă, veți răspunde doar pentru pruncucidere.

În fine, și-a ridicat privirile.

— Aș putea?... m-a întrebat, aș putea să mă ocup de înmormîntarea tatălui și să mă arestați numai după aceea?

Din nou a intervenit căpitanul:

— Tovarășul procuror va hotărî cum va crede de cuviință, dar eu am impresia, domnișoară doctor, că nu e cazul... Nu e cazul... Ați văzut cum au reacționat oamenii din sat după ce au aflat de fapta dumneavoastră și, mai ales, după ce au aflat de motivul care l-a dus la moarte pe tatăl dumneavoastră... Am înțeles că țineau foarte mult la el..., la exemplul lui de cinste de o viață... Ar trebui să luăm măsuri să vă păzim de furia lor și, oricum, eu cred că nu e cazul... Nu e cazul să vă mai îngrijiți de tatăl dumneavoastră, după ceea ce ați făcut...

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ: Fotografie de RADU CONSTANTINESCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

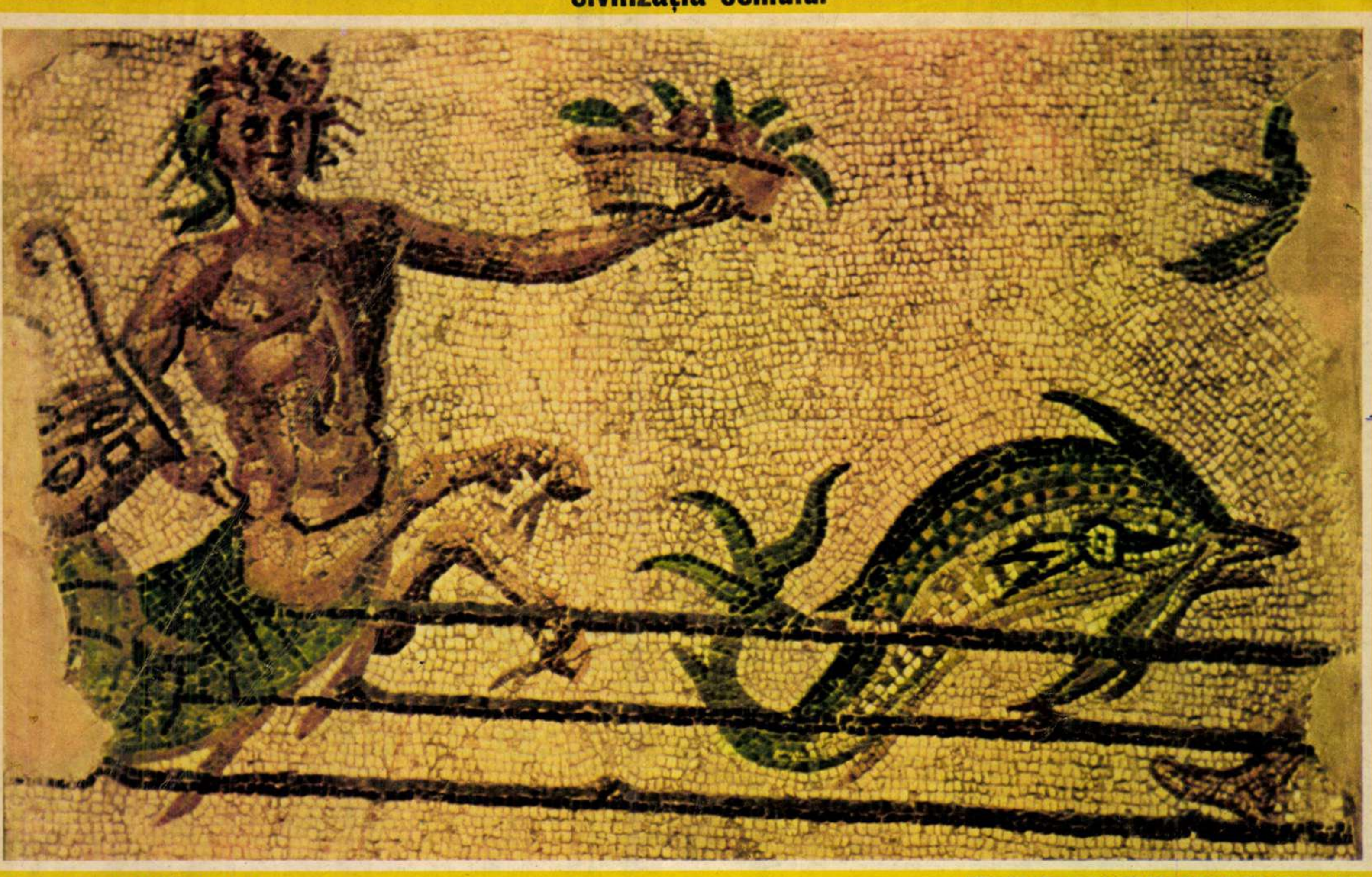

Fotografii de V. MÂNECAN

Monstru și Delfin (Achoela 115-120 e.n.)

108

magia unui trecut

Capul Meduzei.
(Thalnal - Începutul sec. II e. n.)

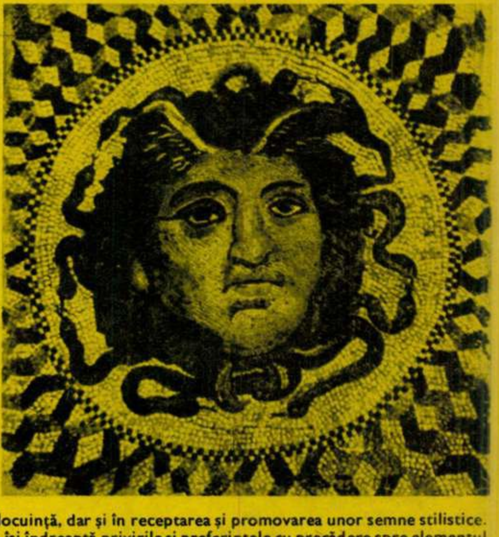

Sînt cetăți care mor de bătrînețe cînd timpul le uită și nu mai are nevoie de ele, sînt cetăți care mor în asedii de sete, foame și foc, dar numai ea singură, Cartagina, e nimicită de cuvintele unui bătrîn auster, care fără încetare rostește în senatul Romei aceeași frază: «dealtfel eu socotesc că trebuie distrusă Cartagina». Dacă toți uită, el are mereu în memorie nopțile de soldat petrecute în armatele lui Fabius Cuntactor și acele bătălii incerte, cînd ostașii povestesc, cu teamă, despre cumplitele mașini de război care sînt elefanții lui Hanibal împotriva cărora nu există nici o armă decît zăpezile, el mereu are în minte acele corăbii punice iuți care stăpînesc Mare Nostrum, el poartă cu sine în toate locurile și în toți anii ura lui împotriva acestei cetăți de care presimte că ar putea depinde viitorul lumii, pentru că el, bărbatul practic, știe că nu poți supraviețui dacă nu ești stăpînul unui oraș mare, al unei mări, al unui rîu navigabil și al unui drum bun, dacă nu ești stăpînul măslinilor care dau uleiul, al smochinilor care potolesc foamea și mai ales al grîului. Și Cartagina le are pe toate acestea. Și el se întreabă cum te poți apăra împotriva acestei teribile arme care este bogăția și nu descoperă decît viclenia și cuvintele. Și desfăcîndu-și toga în fața senatului și aruncînd un pumn de smochine pe jos, el spune șiret: «Pămîntul care produce aceste smochine este la o depărtare de trei zile de plutire de Roma». Iată intriga și viclenia înhămate la carul iluziei. Apoi spune, ca întotdeauna, în încheierea tuturor cuvintelor sale: «dealtfel, eu socotesc că trebuie distrusă Cartagina». Nu, nu Scipio Aemilianus a distrus Cartagina, ci Cato cu o frază care sună ca un vers nemuritor. El, Scipio, nu a fost decît ecoul tîrziu al cuvintelor. Nici acea comisie senatorială care a hotărît ca orașul punic să fie în întregime ars și flăcările l-au mistuit timp de 16 zile. Astfel Cartagina a dispărut de pe hărțile lumii. Apoi plugul a tras o brazdă de-a lungul vetrei încă fierbinți, a răscolit cenușa, semn că orașul e blestemat și, presărînd sare, Scipio, plin de teamă și obsedat de destin, recita versuri din Homer. Iată cum încă o dată retorica și poezia își arată cu adevărat puterea lor, care nu e mai puțină decît a elefanților lui Hanibal sau a focului, sau a asediilor, sau a atîtor arme și trupe care mor clădind imperii. Apoi toți locuitorii Cartaginei au fost vînduți ca sclavi; apoi Caius Gracchus, tribunul, a îndrăznit, mai tîrziu, în ciuda tuturor blestemelor și interdicțiilor, să facă aici o colonie și pentru asta și pentru multe altele a fost ucis ca un fugar; apoi această colonie a fost iar distrusă, pînă cînd August a reconstruit-o, supunîndu-se și el unui alt destin, al măreției, și a zidit aici un nou oraș după acele legi armonioase și magice ale geometriei, în care **cardo** și **decumanus maximus**, cele două axe-drumuri fixează totdeauna la întîlnirea lor inima și urbei forul, locul unde se fac și desfac treburile publice și particulare. Apoi, în incinta astfel fixată, s-au clădit teatrul, termele, sanctuarele, templele, circul, monumentele și toate celelalte care servesc măreției și pentru care vor munci arhitecți, sculptori, pictori și acei meșteri minunați care au fost mozaicarii.

Tezaurul de mozaicuri pe care îl prezintă expoziția tunisiană este dintr-o epocă în care civilizația romană dominatoare se instaurase demult în provincia Africa. Trecuseră cîteva secole de la teribilele evenimente petrecute aici și deliciile păcii au înlocuit obsesia războaielor în provincia senatorială care devenise grînarul Romei. Supusă acelorași coduri ale libertății pe care romanii le promovau și în alte teritorii, Africa își creează și fixează caracteristici distincte, grefate pe moștenirea punică, caracteristici care se relevează nu numai în tipul de locuință, dar și în receptarea și promovarea unor semne stilistice. Epocile eroice sînt demult apuse și arta își îndreaptă privirile și preferințele cu precădere spre elementul afectiv, care codifică stări sufletești și interese personale. Scenele de moravuri, anecdotele mitologice, simbolismul zoomorf sau floral de pe mozaicuri au scop decorativ și distractiv, nu unul etic sau moral. Dacă superstițiile ancestrale și teama primitivă mai însoțesc tainic imaginile zidite în mozaicuri, supranaturalul nu mai aduce cu sine teroarea necunoscutului, ci magia unui trecut miraculos, perpetuat în scopuri mai mult ornamentale. Zeii sînt desacralizați, iar gestul mitologic despuiat de mister. Dacă mitologia ocupă un loc important în iconografia mozaicurilor, dacă zeii mai există, ei nu vin totuși din cercurile sacre ale Romei, ci tot din Olimpul grecesc, ecou tîrziu și prestigios al helenismului, ființe care nu mai sînt însă destinate venerației oarbe și pioase, ci mai degrabă adorației umane pentru perfecțiunea lor mitică, o manifestare liberă în exprimarea sentimentelor și pasiunilor omenești. Dar nu numai temele mitologice («Venus și Mercur», «Ulisse și sirenele», «Incoronarea lui Hercule» etc.) migrează din iconografia picturii grecești, ci și unele motive decorative, cum este «camera nemăturată». Din sursă alexandrină sînt preluate acele peisaje burlești, cu animale exotice, mai specifice orașelor africane, sau scenele cu pitici, crocodili, hipopotami și pești. Ceea ce promovează cultura romană este însă acel realism, o propensiune spre cotidian, iubirea vieții de fiecare zi, cu habitudinile, întîmplările și spectacolele ei («Ingrijitorii de animale chefuind în arenă», «Descărcarea unei corăbii» etc.).

Folosit la început pentru pardoseli, mozaicul și-a cîștigat dreptul de a împodobi pereții, concurînd adeseori fresca. Poate acei oameni ai urbelor romane, colonizați sau pierduți de legiunile lor, țărani ai războaielor istovitoare, îmbogățiți și urbanizați, erau încercați de nostalgii rustice ancestrale și de evaziuni insuflate de campanii nesfîrșite prin burta lumii de-atunci și aveau sentimentul că numai piatra păstrează etern frumosul și acele imagini pe care și le doreau. Și atunci meșteri scumpi au creat aceste mozaicuri ca să înfrunte timpul în casele lor, imagini care au totdeauna o **emblemă** și totdeauna o bordură care închide figurile sau scenele într-o ramă ornamentală, imagini create din mici cuburi de calcar sau de marmură, bucăți de forme diverse care alăturate după tehnici numite **opus tessellatum, opus vermiculatum, opus sectile** realizează compoziții geometrice sau figurative. Căutînd asemănarea, acea obsesie pe care a lăsat-o Aristotel artei ca pe un blestem și ca pe o suferință, mozaicarii au încercat să învingă austeritatea cromatică și căutînd în lumea geologică ei au descoperit vreo cincizeci de nuanțe și cînd nici acestea n-au fost de ajuns au apelat la sticlă colorată, ca să redea și mai fidel chipul vieții și născocirile imaginației.

Cînd arta bizantină își va găsi marea sa vocație în mozaic, imperiul roman va fi demult o amintire și odată cu el — și cum nimic nu e nemuritor — tot așa și aceste mozaicuri romane vor fi îngropate în casele care mor cu timpul, în cetățile care se spulberă și vor fi acoperite de nisipuri, uitate, pierdute și apoi redescoperite de arheologi, poate chiar la rădăcinile smochinilor ale căror fructe Cato cel Bătrîn le-a aruncat sfidător pe pavimentul de piatră al senatului.

CORNEL BOZBICI ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU